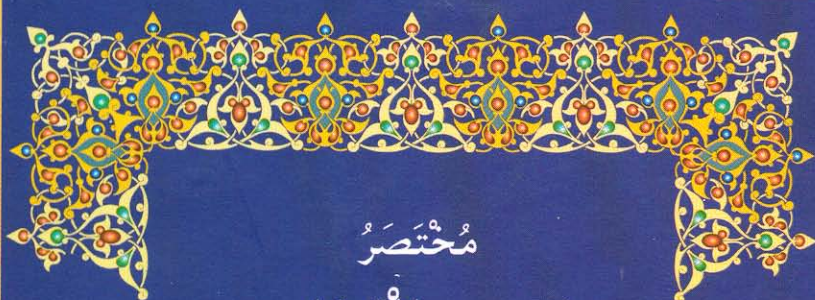

مُخْتَصَرٌ
صَحِيحُ الْبُخَارِيِّ

BUHARIJINA

ZBIRKA HADISA

sažetak

القلم
el-Kalem

مُختَصَرُ

صَحِيحُ الْبُخَارِي

BUHARIJINA ZBIRKA HADISA

sažetak

مُخْتَصَرٌ
صَحِيحُ الْبُخَارِيِّ

BUHARIJINA ZBIRKA HADISA
sažetak

Prijevod s arapskog:
Mehmedalija Hadžić

Izdavač:
IC El-Kalem

Tehnički urednik:
Nurko Karaman

Za izdavača:
Selim Jarkoč

Dizajn:
Tarik Jesenković

Urednik:
Mustafa Prljača

Štampa:
BEMUST, Sarajevo

Redaktura prijevoda:
Ahmed Halilović
Nurko Karaman

Za štampariju:
Mustafa Bećirović

Lektor i korektor:
Aida Krzić

Tiraž:
3.000

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-725-4/-5

al-BUHARI, Muhammad ibn Ismail
Buharijina zbirka hadisa : sažetak / [priredio]
Abdullatif ez-Zubejdi; [prijevod s arapskog
Mehmedalija Hadžić]. - Sarajevo : El-Kalem, 2004.
- 1035 str. ; 24 cm

Izv. stv. nasl. na arap. jeziku. - Tekst na bos. i arap. jeziku

ISBN 9958-23-165-4

COBISS.BH-ID 13408774

مُحْتَصَرُ
صَحِيحِ الْبُخَارِيِّ

BUHARIJINA
ZBIRKA HADISA

Sažetak:
Abdullatif ez-Zubejdi

القلم
elKalem

Sarajevo, 1425. h.g./2004. godine

ISLAMSKA - BIBLIOTEKA . NET

“El-Kalem” - izdavački centar Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, osjeća se počašćenim što čitateljstvu naših prostora može, konačno, ponuditi cjelovitu najautoritativniju zbirku hadisa - Buharijinu zbirku.

Prijevod i komentar te zbirke započeo je raditi još sedamdesetih godina prošlog stoljeća prof. Hasan Škapur, čija su tri sveska izašla iz štampe u izdanju tadašnjeg Odbora Islamske zajednice Prijedor (I svez. 1974., II svez. 1975., III svez. 1976.) i naišla na veliko oduševljenje muslimanskog čitateljstva bivših jugoslavenskih prostora. Nakon smrti prof. Škapura, rad na ovom projektu nastavio je, slijedeći metod svog prethodnika, prof. Hasan Makić, koji je dovršio i publikovao i četvrti svezak (El-Kalem, 1991.).

Rat je prof. Makića omeo u daljnjem radu na tom projektu, a nakon rata, u promijenjenim društvenim prilikama u kojima se pojavilo mnoštvo vjerske literature različitoga sadržaja, pa tako i one hadiske, nastavak rada na Buharijinoj zbirci, na način kako je to započeo prof. Škapur, više se nije činio primjerenim. Stoga je “El-Kalem” odlučio ovu hadisku zbirku učiniti dostupnom čitateljstvu u njezinoj cjelini i u što je moguće jednostavnijem obliku. To je podrazumijevalo odustajanje od komentara te opredjeljenje za samo jednu verziju hadisa koji se u izvorniku obično navodi u brojnim verzijama i s različitim nizovima prenosilaca. Za realizaciju toga cilja učinio nam se najprikladnijim sažetak Buharijine zbirke koji je sačinio imam Zejnuddin Ahmed ibn Abdullatif ez-Zubejdi. Taj sažetak pojavio se i na engleskom jeziku (izdavač: Dar es-salam, Rijad, Kraljevina Saudijska Arabija, 1994., u prijevodu dr. Muhammeda Muhsina Hana), i on nam je poslužio kao izvornik.

Autor ove najznačajnije hadiske zbirke Muhammed ibn Ismail ibn el-Mugira el-Buhari (rođen u petak, 13. ševala 194. h. godine u Buhari, umro u petak navečer, 1. ševala 256. h. god., uoči Ramazanskog bajrama kad je imao 62 godine, u Semerkandu) za ovu svoju zbirku kaže da ju je sačinio izborom “iz ukupno šest stotina hiljada hadisa” koji su mu bili dostupni. “U svoju zbirku”, kaže on, “uvrstio sam samo ono što je vjerodostojno, a ni sve vjerodostojno nisam uvrstio, kako ne bi bilo suviše glomazno!”, napominjući da “nisam uvrstio ni jedan hadis, a da se prije toga nisam okupao i klanjao dva rekata!”

Taj njegov izbor čini, po jednima (Ibn Salih, Nevevi i dr.) 7275 hadisa, uključujući i one hadise koji se ponavljaju, odnosno 4000 onih koji se ne ponavljaju, dok je po drugima taj broj znatno drukčiji. Naime, Ibn Hadžer el-Askalani, slavni komentator Buharijine zbirke, izražava čuđenje nad navedenom brojkom ističući da je stvarni broj hadisa, uključujući sve one hadise koji se ponavljaju, 9082 dok se za one hadise koji se ne ponavljaju izrazio različito: naime, da takvih hadisa ima 2761, 2623, odnosno 2513!

Sve ove razlike rezultat su različitih pristupa autora pitanju da li je određeni iskaz izjava nekog od Poslanikovih savremenika (ashaba) ili je on Poslanikova izjava, odnosno stvar različitog razumijevanja određenog smisla koji se ponavlja ili ne ponavlja.

Na isti način je i imam Zubejdi sačinio ovaj sažetak Buharijine zbirke, držeći da ona sadrži ukupno 2230 hadisa koji se ne ponavljaju. Upravo taj broj hadisa iz Buharijine zbirke sadrži i ova naša zbirka koju stavljamo pred čitateljstvo. I baš iz tog razloga, tj. činjenice da smo se ravnali po Zubejdijevom sažetku na engleskom jeziku, čitaoci će ponekad naići na neke dijelove hadisa kojih u arapskom izvorniku nema, kakav je slučaj, npr., kod hadisa br. 215, gdje je priređivač engleskog izdanja intervenirao nadovezujući se na prethodni hadis, kako bi iskaz bio što jasniji. Isti je slučaj i s pojavom imena nekih prenosilaca koji se u arapskom izvorniku ne navode - i oni su preuzeti iz Buharijinog izvornika s ciljem dodatnog pojašnjenja.

Budući da smo se opredijelili za prosto predstavljanje Poslanikovih iskaza, tj. da zbirka bude samo registar onih hadisa koje je imam Buharija mogao potvrditi bez ikakve razumne sumnje, izostavljajući bilo kakav komentar na njih, to će, moguće je, u pogledu nekih pitanja kod dijela čitalaca izazvati određene nedoumice, kakav je slučaj, npr., sa Kunut-dovom (v. poglavlje o vitru), skraćivanjem namaza i sl., budući da će tu naići na naizgled suprotstavljene predaje o tome. Treba kazati da Zbirku čine tek sakupljeni Vjerovjesnikovi iskazi, a da je cjelovita razrada sistema, baziranog na tim iskazima i onima koji se nalaze u drugim hadiskim zbormicima, u jednoj sistematičnoj formi, uslijedila kasnije i zadobila jedan od izraza s kojim su se muslimani naših prostora upoznali samim svojim upoznavanjem sa islamom.

Na kraju treba kazati da smo u obradi ovog materijala koristili najjednostavniju, fonetsku transkripciju, kako bi čitaoci imali što manje poteškoća u iščitavanju teksta. Pri upravnom govoru, u uvodnom dijelu koristili smo samo crtu, dok smo Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi stavljali u navodnike a kur'anske ajete obilježavali kurzivom. Samo u iznimnim slučajevima davali smo i neophodne podnožne napomene, tako da je Zbirka u cjelini veoma jednostavna za upotrebu.

Čitanjem sadržaja ove zbirke čitaoci će se, ne samo upoznati s riječima i postupcima posljednjeg Božijeg poslanika, s.a.v.s., već će u njemu zapaziti i brojne elemente kulture, običaja i filozofije života koji su obilježavali podneblje i vrijeme objavljivanja Kur'ana i s kojima je on korespondirao neposredno te koji su predstavljali stvarnost koju je živio poslanik Muhammed, a.s., i prva generacija njegova ummeta.

Muhammed ibn Ebi Hatim - kako to navodi Ibn Hadžer u svom komentaru - kaže: "Sanjao sam Muhammeda ibn Ismaila (tj. imama Buharija): ide iza Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa kad god Vjerovjesnik podigne svoje stopalo, on na to mjesto spusti svoje!"

Tako se i ova zbirka hadisa može smatrati svojevrsnim koraćanjem po stopama poslanika Muhammeda, a.s.!

Svaku primjedbku i sugestiju, koje bi išle u pravcu poboljšanja, odnosno otklanjanja eventualnog nedostatka, smatrat ćemo dobrodošlom i biti zahvalni na njoj, kako bismo je u drugom izdanju mogli i primijeniti.

Molimo Allaha, dž.š., da primi ovaj naš rad i upiše ga u naša dobra djela.

I. O POČETKU OBJAVE
ALLAHOVOM POSLANIKU,
S.A.V.S.

I. Kakav je bio početak objave
Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.

I. Omer ibn Hattab, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika,
s.a.v.s., da je rekao:

“Djela se vrednuju prema namjerama
i svakom čovjeku pripada ono što je
naumio, pa ko je učinio Hidžru
(preselio iz Mekke u Medinu) s
namjerom da ostvari dobro ovoga
svijeta ili radi žene kojom bi se oženio,
njegova Hidžra bit će ono radi čega ju
je i učinio.”

2. Aiša, r.a., priča da je Haris ibn
Hišam, r.a., pitao Allahova Poslanika,
s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, kako tebi dolazi
Objava?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je odgovorio:

“Ponekad mi dolazi poput zvonjave
zvona. To mi je najteži način Objave, i
kada (zvonjenje) prestane, ja sam
svjestan onoga što je (Džibril) rekao.
Ponekad mi se melek ukaže u vidu
čovjeka. On mi govori, a ja pamtim šta
kaže.”

۱. کتاب بدء الوحي إلى

رسول الله ﷺ

۱ - باب: كَيْفَ كَانَ بَدْءُ الْوَحْيِ إِلَى

رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

۱ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ :
(إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ
أَمْرٍ مَا نَوَى ، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى
دُنْيَا يُصِيبُهَا ، أَوْ إِلَى أَمْرٍ يَنْكِحُهَا ،
فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ) .

۲ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ
الْحَارِثَ بْنَ هِشَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَأَلَ
رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، كَيْفَ
يَأْتِيكَ الْوَحْيُ ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :
(أَحْيَانًا يَأْتِينِي مِثْلَ صَلَاسَةِ الْجَرَسِ ،
وَهُوَ أَشَدُّ عَلَيَّ ، فَيَقْصِمُ عَنِّي وَقَدْ
وَعَيْتُ عَنْهُ مَا قَالَ ، وَأَحْيَانًا يَتِمَثَّلُ لِي
الْمَلَكُ رَجُلًا ، فَيُكَلِّمُنِي فَأَعِي مَا

Aiša, r.a., dalje kaže:

- Vidjela sam ga kako mu stiže Objava jednog jako hladnog dana i kada je prestala, čelo mu je bilo obliveno znojem.

3. Aiša, majka pravovjernih, r.a., pripovijeda:

- Prvo s čim je počela Objava Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., bilo je u vidu istinitih snova. Sve što bi vidio u snu obistinilo bi se poput jutarnjeg svitanja. Kasnije je zavolio samoću. Osamljivao bi se u pećini Hira. Tu je boravio u pobožnosti i provodio brojne noći u molitvi ne silazeći svojima. Zato bi se, prethodno, snabdio hranom. Kada bi mu nestalo hrane, vratio bi se Hatidži, opet se snabdio kao i ranije i tako dok mu nije stigla Istina za vrijeme boravka u pećini Hira. Melek mu je došao i rekao:

- Čitaj!

“Ne znam čitati”, odgovorio je Muhammed, s.a.v.s.

“Zatim me je uzeo k sebi”, pričao je on, “i stisnuo toliko da me je muka spopala, a potom pustio i rekao:

- Čitaj!

“Ne znam čitati”, rekao sam, “a on me uze i po drugi put, stisnu k sebi da me je muka spopala, pa me pusti i reče:

- Čitaj!

“Ne znam čitati”, rekao sam, “a on me opet uze i po treći put stegnu pa pusti i reče: - Čitaj u ime tvoga Gospodara koji je sve stvorio. Stvorio je čovjeka od ugruška. Čitaj, a tvoj Gospodar je najplemenitiji.” (El-Alek, 1-3.)

يَقُولُ). قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: وَلَقَدْ رَأَيْتُهُ يُنَزَّلُ عَلَيْهِ الْوَحْيُ فِي الْيَوْمِ الشَّدِيدِ الْبَرْدِ، فَيَقْصِمُ عَنْهُ وَإِنَّ جَبِينَهُ لَيَتَقَصَّدُ عَرَقًا.

٣ : عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَوَّلُ مَا بُدِئَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنَ الْوَحْيِ الرَّؤْيَا الصَّالِحَةُ فِي النَّوْمِ، فَكَانَ لَا يَرَى رُؤْيَا إِلَّا جَاءَتْ مِثْلَ فَلَقِ الصُّبْحِ، ثُمَّ حُبَّ إِلَيْهِ الْخَلَاءُ، فَكَانَ يَخْلُو بِغَارِ حِرَاءٍ، فَيَتَحَنَّنُ فِيهِ - وَهُوَ التَّعَبُّدُ اللَّيَالِي ذَوَاتِ الْعَدَدِ قَبْلَ أَنْ يَنْزِعَ إِلَى أَهْلِهِ، وَيَتَزَوَّدُ لَذَلِكَ، ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَى حَدِيجَةَ فَيَتَزَوَّدُ لِمَبْلِغِهَا، حَتَّى جَاءَهُ الْحَقُّ وَهُوَ فِي غَارِ حِرَاءٍ، فَجَاءَهُ الْمَلَكُ فَقَالَ: اقْرَأْ، قَالَ: (مَا أَنَا بِقَارِئٍ). قَالَ: (فَأَخَذَنِي فَعَظَّنِي حَتَّى بَلَغَ مِنِّي الْجَهْدَ، ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ: اقْرَأْ، قُلْتُ: مَا أَنَا بِقَارِئٍ، فَأَخَذَنِي فَعَظَّنِي الثَّانِيَةَ حَتَّى بَلَغَ مِنِّي الْجَهْدَ، ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ: اقْرَأْ، فَقُلْتُ: مَا أَنَا بِقَارِئٍ، فَأَخَذَنِي فَعَظَّنِي الثَّلَاثَةَ، ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ: ﴿اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ. خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ. اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ﴾). فَرَجَعَ بِهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَرْجُفُ فَوَادُهُ، فَدَخَلَ عَلَى حَدِيجَةَ

Potom se Allahov Poslanik, s.a.v.s., vratio. Srce mu je jako lupalo. Unišao je Hatidži bint Huvejlid, r.a., i rekao:

“Pokrijte me! Pokrijte me!”

Pokrili su ga, dok ga strah nije napustio, a onda je ispričao Hatidži šta se desilo i dodao:

“Bojim se za sebe!”

- Ne, Boga mi! - reče Hatidža - Allah te neće nikada poniziti, jer ti obilaziš rodbinu, pomažeš siročad i siromahe, gostoljubiv si i na strani si onih koji zastupaju istinu.

Tada ga je Hatidža, r.a., odvela svome amidžiću Vereki ibn Nevfelu ibn Esedu ibn Abduluzzau, čovjeku koji je još u predislamsko doba primio kršćanstvo. Dobro je poznavao hebrejsko pismo i prepisivao iz Evanđelja na hebrejski jezik, što je Bog htio da prepisuje. Bio je oronuli starac i već oslijepio.

- Amidžiću - rekla mu je Hatidža - saslušaj svog bratića!

- Moj bratiću - reče mu Vereka - šta je to šta si vidio?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., ispričao je Vereki slučaj koji je doživio (vidio).

- To je Džibril, koga je Bog slao Musau - rekao mu je Vereka - kamo sreće da sam mlad i da budem živ kada te bude progonio tvoj narod.

“A zar će me oni progoniti?”, upitao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- Da - reče on - jer nikada niko nije donio slično tome što si ti donio, a da nije napadan. Ako doživim to vrijeme, pomoći ću te koliko god mogu. Ubrzo iza toga Vereka je preminuo, a u dolasku Objave nastala je pauza.

بَنَتْ حُوَيْلِدُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَقَالَ: (زَمِّلُونِي زَمِّلُونِي). فَرَمَلُوهُ حَتَّى دَهَبَ عَنْهُ الرُّوعُ، فَقَالَ لِخَدِيجَةَ وَأَخْبَرَهَا الْخَبَرَ: (لَقَدْ خَشِيتُ عَلَى نَفْسِي). فَقَالَتْ خَدِيجَةُ: كَلَّا وَاللَّهِ مَا يُخْزِيكَ اللَّهُ أَبَدًا، إِنَّكَ لَتَصِلُ الرَّحِمَ، وَتَحْمِلُ الْكَلَّ، وَتَكْسِبُ الْمَعْدُومَ، وَتَقْرِي الضَّيْفَ، وَتُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ.

فَانْطَلَقَتْ بِهِ خَدِيجَةُ حَتَّى أَتَتْ بِهِ وَرَقَةَ ابْنَ نَوْفَلِ بْنِ أَسَدِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى، ابْنَ عَمِّ خَدِيجَةَ، وَكَانَ أَمْرًا تَنْصَرَفِي الْجَاهِلِيَّةِ، وَكَانَ يَكْتُبُ الْكِتَابَ الْعِبْرَانِيَّ، فَيَكْتُبُ مِنَ الْإِنْجِيلِ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكْتُبَ، وَكَانَ شَيْخًا كَبِيرًا قَدْ عَمِيَ، فَقَالَتْ خَدِيجَةُ: يَا ابْنَ عَمِّ، أَسْمَعْ مِنِّي ابْنَ أَخِيكَ. فَقَالَ لَهُ وَرَقَةُ: يَا ابْنَ أَخِي مَاذَا تَرَى؟ فَأَخْبَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ خَبَرَ مَا رَأَى، فَقَالَ لَهُ وَرَقَةُ: هَذَا النَّامُوسُ الَّذِي نَزَلَ اللَّهُ عَلَى مُوسَى، يَأْتِي لِيَتَنَبَّأَ فِيهَا جَدْعًا، لِيَتَنَبَّأَ أَكُونَ حَيًّا إِذَا يُخْرِجُكَ قَوْمُكَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَوْ مُخْرِجِي هُمْ؟). قَالَ: نَعَمْ، لَمْ يَأْت رَجُلٌ قَطُّ بِمِثْلِ مَا جِئْتَ بِهِ إِلَّا عُودِي، وَإِنْ يُلْذِنَنِي يَوْمُكَ أَنْصُرَكَ نَصْرًا مُؤَزَّرًا. ثُمَّ لَمْ يَنْسَبْ وَرَقَةُ أَنْ تُوفِّي، وَفَتَرَ الْوَحْيَ.

4. Džabir ibn Abdullah el-Ensari, r.a., govoreći o pauzi u dolasku Objave prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Dok sam išao, čuo sam s neba glas. Podigao sam pogled i vidio onog istog meleka koji mi je došao u pećinu Hira kako sjedi na stolici između neba i zemlje. Uplašen od toga vratio sam se (kući) i rekao:

“Pokrijte me! Pokrijte me!”

Tada je Uzvišeni Allah objavio: *O pokriveni, ustani i opominji! I svoga Gospodara veličaj. I svoju odjeću očisti i kipova se kloni!* (El-Muddessir, 1.-5.). Nakon toga Objava je uredno slijedila.

5. Ibn Abbas, r.a., pojašnjavajući riječi Uzvišenog Allaha: *Ne izgovaraj ga (Kur'an) svojim jezikom žurno, da bi ga time što prije zapamtio* (El-Kijame, 16.), kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., trudio se dobro zapamtiti ono što mu se objavljuje i radi toga je Kur'an stalno ponavljao (pomjerajući usnama) ovako kako ih ja sada pomjeram.

Tada je Uzvišeni Allah objavio: *Ne izgovaraj ga (Kur'an) svojim jezikom žurno da bi ga time što prije zapamtio. Zaista je na nama njegovo sabiranje i učenje* (El-Kijame, 16.-17.) - Njegovo sabiranje u tvoja prsa da bi ga ti čitao - objašnjava Ibn Abbas.

I kada ga (Kur'an) čitamo, ti slijedi njegovo čitanje! (El-Kijame, 18.), Ibn Abbas kaže: - Saslušaj ga pažljivo.

Zatim, Mi smo ga dužni objasniti (El-Kijame, 19.) - Zaista je naša dužnost da ti omogućimo da ga potom reproduciraš (protumačio je Ibn Abbas).

٤ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا :

وَهُوَ يُحَدِّثُ عَنْ قَتَرَةِ الْوُحْيِ، فَقَالَ فِي حَدِيثِهِ: (بَيْنَا أَنَا أَمْشِي إِذْ سَمِعْتُ صَوْتًا مِنَ السَّمَاءِ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي، فَإِذَا الْمَلَكُ الَّذِي جَاءَنِي بِحِرَاءِ جَالِسٌ عَلَى كُرْسِيِّ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، فَرَعَيْتُ مِنْهُ، فَرَجَعْتُ فَقُلْتُ: زَمَلُونِي زَمَلُونِي، فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ. قُمْ فَأَنْذِرْ. وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ. وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ. وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ﴾. فَحَمِيَ الْوُحْيِ وَتَتَابَعَ).

٥ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتُجْعَلَ بِهِ﴾. قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُعَالِجُ مِنَ التَّنْزِيلِ شِدَّةً، وَكَانَ مِمَّا يُحَرِّكُ شَفَتَيْهِ - فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَأَنَا أُحَرِّكُهُمَا كَمَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُحَرِّكُهُمَا - فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتُجْعَلَ بِهِ. إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ﴾. قَالَ: جَمَعَهُ لَكَ فِي صَدْرِكَ وَتَقْرَأُهُ: ﴿فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ﴾. قَالَ: فَاسْتَمِعْ لَهُ وَأَنْصِتْ: ﴿ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ﴾. ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا أَنْ تَقْرَأَهُ، فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَعْدَ ذَلِكَ إِذَا أَنَا جَبْرِيلُ

Poslije ovih ajeta, kada bi Džibril došao, Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi ga slušao, a kad bi Džibril otišao, Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi učio (Kur'an) onako kako ga je učio Džibril.

6. Ibn Abbas, r.a., je rekao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je najdarežljiviji čovjek, a bio bi najdarežljiviji u mjesecu ramazanu, kada bi mu dolazio Džibril, a dolazio mu je svake noći mjeseca ramazana i poučavao ga Kur'anu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je u činjenju dobra darežljiviji od poslanog (blaženog) vjetra.

7. Ibn Abbas, r.a., priča da je Ebu Sufjan ibn Harb kazivao, kako je Herakle poslao po njega izaslanika dok je on bio u jednoj trgovačkoj karavani Kurejšija u Šamu (područje današnje Palestine, Sirije, Jordana i Libana). U to vrijeme vladalo je primirje između Allahova Poslanika, s.a.v.s., i Ebu Sufjana i kurejšijskih nevjernika. Otišli su kod Herakla u Jerusalem. Herakle je bio okružen bizantijskim dostojanstvenicima. Kada ih je Herakle pozvao k sebi, pozvao je i svog tumača i (preko njega) pitao:

- Ko je od vas, po krvnom srodstvu, najbliži tom čovjeku koji tvrdi za sebe da je vjerovjesnik?

- Ja sam mu od njih najbliži po srodstvu - odgovorio je Ebu Sufjan.

- Primaknite mi ga - reče Herakle - a primaknite i njegove pratiocе i postavite ih njemu iza leđa!

Potom Herakle reče svom tumaču:

- Reci im da ću ja pitati ovoga (ukazujući na Ebu Sufjana) o onom čovjeku (Muhammedu) i ako mi štogod slaže, neka ga demantiraju!

أَسْمَعَ، فَإِذَا انْطَلَقَ جِبْرِيلُ قَرَأَهُ النَّبِيُّ ﷺ كَمَا قَرَأَهُ.

٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَجْوَدَ النَّاسِ، وَكَانَ أَجْوَدَ مَا يَكُونُ فِي رَمَضَانَ حِينَ يَلْقَاهُ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَكَانَ يَلْقَاهُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ رَمَضَانَ فَيُدَارِسُهُ الْقُرْآنَ، فَلَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَجْوَدُ بِالْخَيْرِ مِنَ الرِّيحِ الْمُرْسَلَةِ.

٧ : وَعَنْهُ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - أَنَّ أَبَا سُفْيَانَ بْنَ حَرْبٍ، أَخْبَرَهُ: أَنَّ هِرَقْلَ أَرْسَلَ إِلَيْهِ فِي رَكْبٍ مِنْ قُرَيْشٍ، كَانُوا تُجَارًا بِالشَّامِ، فِي الْمُدَّةِ الَّتِي كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَادًّا فِيهَا أَبَا سُفْيَانَ وَكُفَّارَ قُرَيْشٍ، فَأَتَوْهُ وَهُمْ بِإِيلِيَاءَ، فَدَعَاهُمْ وَحَوْلَهُ عُظَمَاءُ الرُّومِ، ثُمَّ دَعَاهُمْ فَدَعَا بِالتَّرْجُمَانِ، فَقَالَ: أَيُّكُمْ أَقْرَبُ نَسَبًا بِهَذَا الرَّجُلِ الَّذِي يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ؟ فَقَالَ أَبُو سُفْيَانَ: فَقُلْتُ أَنَا أَقْرَبُهُمْ، فَقَالَ:

- Bogami, (rekao je Ebu Sufjan) da se nisam stidio laži koju bi oni mogli otkriti, ja bih na njega nešto i slagao. Prvo što me je o njemu pitao bilo je:

- Kako se među vama cijeni njegovo porijeklo?

- On je kod nas uglednog porijekla - rekao sam.

- Da li je iko ikada između vas prije njega ovako nešto govorio - upitao je (Herakle).

- Nije - rekoh.

- Da li je neko od njegovih predaka bio vladar?

- Nije - rekoh.

- Da li ga slijedi ugledni svijet ili puk (slabi i siromašni)? - pitao je.

- Slijedi ga puk (slabi i nejaki) - odgovorio sam.

- Da li se njihov broj povećava ili smanjuje? - reče.

- Ne smanjuje, nego povećava - rekao sam.

- Da li se iko od njih odmetne nezadovoljan njegovom vjerom nakon što ju je prihvatio? - upitao je Herakle.

- Ne - odgovorio sam.

- Da li ste ga optuživali za laž prije nego što je počeo naučavati ono što sada naučava? - pitao je (Herakle).

- Ne - odgovorio sam.

- Da li krši zadanu riječ? - upitao je.

- Ne - rekoh - ali sada smo u jednom ugovornom periodu primirja s njim i ne znamo šta će on u njemu uraditi.

- Nijedan odgovor nije mi pružio mogućnost - izjavio je kasnije Ebu Sufjan - da u njemu kažem bilo šta protiv njega osim ovog.

أَذْنُوهُ مِنِّي، وَقَرَّبُوا أَصْحَابَهُ فَاجْعَلُوهُمْ عِنْدَ ظَهْرِهِ، ثُمَّ قَالَ لَتَرْجُمَانِي: قُلْ لَهُمْ إِنِّي سَائِلٌ هَذَا عَنْ هَذَا الرَّجُلِ، فَإِنْ كَذَّبَنِي فَكَذِّبُوهُ. فَوَاللَّهِ لَوْلَا الْحَيَاءُ مِنْ أَنْ يَأْتُرُوا عَلَيَّ كَذِبًا لَكَذَّبْتُ عَنْهُ. ثُمَّ كَانَ أَوَّلَ مَا سَأَلَنِي عَنْهُ أَنْ قَالَ: كَيْفَ نَسَبُهُ فَيَكُنْ؟ قُلْتُ: هُوَ فِينَا دُو نَسَبٍ. قَالَ: فَهَلْ قَالَ هَذَا الْقَوْلَ مِنْكُمْ أَحَدٌ قَطُّ قَبْلَهُ؟ قُلْتُ: لَا. قَالَ: فَهَلْ كَانَ مِنْ آبَائِهِ مِنْ مَلِكٍ؟ قُلْتُ: لَا. قَالَ: فَأَشْرَافُ النَّاسِ اتَّبَعُوهُ أَمْ ضَعَفَاؤُهُمْ؟ فَقُلْتُ: ضَعَفَاؤُهُمْ. قَالَ: أَيْزِيدُونَ أَمْ يَنْقُصُونَ؟ قُلْتُ: بَلْ يَزِيدُونَ.

قَالَ: فَهَلْ يَرْتَدُّ أَحَدٌ مِنْهُمْ سَخَطَةً لِدِينِهِ بَعْدَ أَنْ يَدْخُلَ فِيهِ؟ قُلْتُ: لَا. قَالَ: فَهَلْ تَتَّهِمُونَهُ بِالْكَذِبِ قَبْلَ أَنْ يَقُولَ مَا قَالَ؟ قُلْتُ: لَا. قَالَ: فَهَلْ يَغْدِرُ؟ قُلْتُ: لَا، وَنَحْنُ مِنْهُ فِي مَدَّةٍ لَا نَدْرِي مَا هُوَ فَاعِلٌ فِيهَا. قَالَ: وَلَمْ يُمَكِّنِي كَلِمَةً أَدْخِلُ فِيهَا شَيْئًا غَيْرَ هَذِهِ الْكَلِمَةِ. قَالَ: فَهَلْ قَاتَلْتُمُوهُ؟ قُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ: فَكَيْفَ كَانَ قِتَالُكُمْ إِيَّاهُ؟ قُلْتُ: أَلْحَرْبُ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ سَجَالٌ، يَنَالُ مِنَّا وَنَنَالُ مِنْهُ. قَالَ: فَمَادَا يَأْمُرُكُمْ؟ قُلْتُ: يَقُولُ: اعْبُدُوا اللَّهَ وَحْدَهُ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا، وَاتَّرُكُوا مَا كَانَ يَغْبُدُ آبَاؤُكُمْ، وَيَأْمُرُنَا

- Da li ste se protiv njega borili? - upitao je opet (Herakle).

- Da - izjavio sam.

- Kako se borba završavala - upitao je.

- Borba između nas i njega promjenjive je sreće; nekada pobijedi on, a nekada mi - rekao sam.

- Šta vam naređuje? - pitao je.

- Govori - rekao sam - obožavajte jedinog Allaha i nemojte mu niučem širk činiti i napustite ono što su obožavali vaši očevi; naređuje nam namaz, iskrenost, krjepost i održavanje rodbinskih veza.

Tada je rekao tumaču da mi kaže:

- Pitao sam te za njegovo porijeklo i ti si spomenuo da je on među vama uglednog porijekla. To je slučaj svih poslanika, oni se pojavljuju u najuglednijoj porodici svog naroda.

Pitao sam te da li je bilo ko između vas prije ovako govorio, a ti si izjavio da nije. Da je bilo ko prije njega tako nešto govorio, rekao bih da je on čovjek koji oponaša riječi kazane prije njega.

Dalje sam te pitao da li je neko od njegovih predaka bio vladar a ti si izjavio da nije, a da je neko od njegovih bio vladar, rekao bih da je on čovjek koji traži vlast svojih predaka.

Pitao sam te da li ste ga sumnjičili za laž prije nego što je počeo govoriti ono što sada govori, odgovorio si da niste pa smatram da posigurno kada nije lagao na narod kako bi sada lagao na Boga.

Potom sam te pitao da li ga slijedi ugledni svijet ili od njega slabiji i

بِالصَّلَاةِ وَالصَّدَقِ وَالْعَفَافِ وَالصَّلَةِ.
فَقَالَ لِلتَّرْجُمَانِ: قُلْ لَهُ: إِنِّي سَأَلْتُكَ عَنْ
نَسَبِهِ فَذَكَرْتَ أَنَّهُ فِيكُمْ دُو نَسَبٍ،
وَكَذَلِكَ الرُّسُلُ تُبْعَثُ فِي نَسَبِ قَوْمِهَا.
وَسَأَلْتُكَ هَلْ قَالَ أَحَدٌ مِنْكُمْ هَذَا الْقَوْلَ
قَبْلَهُ، فَذَكَرْتَ أَنْ لَا، فَقُلْتُ لَوْ كَانَ أَحَدٌ
قَالَ هَذَا الْقَوْلَ قَبْلَهُ، لَقُلْتُ رَجُلٌ يَتَأَتَى
بِقَوْلٍ قِيلَ قَبْلَهُ. وَسَأَلْتُكَ هَلْ كَانَ مِنْ
آبَائِهِ مِنْ مَلِكٍ، فَذَكَرْتَ أَنْ لَا، قُلْتُ:
لَوْ كَانَ مِنْ آبَائِهِ مِنْ مَلِكٍ، قُلْتُ: رَجُلٌ
يَطْلُبُ مُلْكَ أَبِيهِ. وَسَأَلْتُكَ هَلْ كُنْتُمْ
تَتَّهَمُونَهُ بِالْكَذِبِ قَبْلَ أَنْ يَقُولَ مَا قَالَ،
فَذَكَرْتَ أَنْ لَا، فَقَدْ أَعْرِفُ أَنَّهُ لَمْ يَكُنْ
لِيَذَرَ الْكَذِبَ عَلَى النَّاسِ وَيَكْذِبَ عَلَى
اللَّهِ. وَسَأَلْتُكَ أَشْرَافُ النَّاسِ اتَّبَعُوهُ أَمْ
ضَعَفَاءُ هُمْ، فَذَكَرْتَ أَنَّ ضَعَفَاءَ هُمْ
اتَّبَعُوهُ، وَهُمْ أَتْبَاعُ الرُّسُلِ. وَسَأَلْتُكَ
أَيَزِيدُونَ أَمْ يَنْقُصُونَ، فَذَكَرْتَ أَنَّهُمْ
يَزِيدُونَ، وَكَذَلِكَ أَمْرُ الْإِيمَانِ حَتَّى
يَتِمَّ. وَسَأَلْتُكَ أَيَزِيدُ أَحَدٌ سَخَطَةَ لِدِينِهِ
بَعْدَ أَنْ يَدْخُلَ فِيهِ، فَذَكَرْتَ أَنْ لَا،
وَكَذَلِكَ الْإِيمَانُ حِينَ تُخَالِطُ بِشَاشَتِهِ
الْقُلُوبَ. وَسَأَلْتُكَ هَلْ يَغْدِرُ، فَذَكَرْتَ
أَنْ لَا، وَكَذَلِكَ الرُّسُلُ لَا تَغْدِرُ.
وَسَأَلْتُكَ بِمَا يَأْمُرُكُمْ، فَذَكَرْتَ أَنَّهُ
يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَعْبُدُوا اللَّهَ وَخَدَهُ وَلَا

siromašniji? Ti si rekao da ga slijede slabiji, a oni su sljedbenici poslanika.

Pitao sam te da li se njihov broj povećava ili smanjuje pa si kazao da se njihov broj povećava. Tako je sa imanom dok se ne upotpuni.

Dalje sam te pitao da li se bilo ko od njegovih sljedbenika odmetnuo nezadovoljan njegovom vjerom nakon što ju je prihvatio. Ti si odgovorio da nije. Takav je iman kada njegova ljepota obuzme srca.

Pitao sam te da li krši riječ i ti si odgovorio da ne krši. Takvi su poslanici, oni ne krše riječ.

Pitao sam te šta vam naređuje a ti si odgovorio da vam naređuje da obožavate Allaha i da mu niučemu širk ne činite, da vam zabranjuje obožavanje kipova, a naređuje vam namaz, iskrenost i čednost. Pa ako je to što kažeš istina, on će uskoro zavladati tlom pod ovim mojim nogama. Ja sam znao da će se pojaviti Vjerovjesnik, ali nisam mislio da će biti od vas. Kada bih znao da ću do njega dospjeti, potrudio bih se da se sretnem s njim. A kad bih bio kod njega, prao bih mu noge.

Potom je Herakle zatražio pismo Allahova Poslanika, s.a.v.s, poslano po Dihjetu, glavaru Busre, koji ga je proslijedio Heraklu. Herakle je pročitao pismo u kojem stajalo:

“U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog.

Od Muhammeda, Allahovog roba i Njegova poslanika.

Heraklu, glavaru Bizanta.

Spas na onog ko slijedi Pravi put! A potom: Pozivam te pozivom islama! Primi islam, bit ćeš spašen, Bog će te nagraditi dvostrukom nagradom, a ako

تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا، وَيَنْهَأَكُمْ عَنْ عِبَادَةِ
الْأَوْثَانِ، وَيَأْمُرُكُمْ بِالصَّلَاةِ وَالصَّدَقِ
وَالْعِفَافِ، فَإِنْ كَانَ مَا تَقُولُ حَقًّا
فَسَيَمْلِكُ مَوْضِعَ قَدَمَيَّ هَاتَيْنِ، وَقَدْ
كُنْتُ أَعْلَمُ أَنَّهُ خَارِجٌ، لَمْ أَكُنْ أَظُنُّ
أَنَّهُ مِنْكُمْ، فَلَوْ أَعْلَمْتُ أَنِّي أَخْلَصُ إِلَيْهِ،
لَتَجَسَّسْتُ لِقَاءَهُ، وَلَوْ كُنْتُ عِنْدَهُ لَغَسَلْتُ
عَنْ قَدَمِهِ. ثُمَّ دَعَا بِكِتَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ
الَّذِي بُعِثَ بِهِ دَحِيَّةٌ إِلَى عَظِيمٍ بُضْرَى،
فَدَفَعَهُ إِلَى هِرْقَلٍ، فَقَرَأَهُ، فَإِذَا فِيهِ:
(بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، مِنْ مُحَمَّدٍ
عَبْدِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى هِرْقَلٍ عَظِيمِ
الرُّومِ: سَلَامٌ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى،
أَمَّا بَعْدُ، فَإِنِّي أَدْعُوكَ بِدَعَايَةِ الْإِسْلَامِ،
أَسْلِمَ تَسْلَمَ، يُؤْتِكَ اللَّهُ أَجْرَكَ مَرَّتَيْنِ،
فَإِنْ تَوَلَّيْتَ فَإِنَّ عَلَيْكَ إِثْمَ الْأَرِيسِيِّنَ، وَ:
هَذَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ

se okreneš (od ovog poziva) snosit ćeš grijeh svoj i svojih sugrađana.”

O sljedbenici Knjige, dodite riječi koja je jednaka i za nas i za vas: da ne obožavamo nikog osim Allaha, da mu širk niučem ne činimo (nikoga i ništa ravnim ne smatramo), da ne smatramo jedni druge bogovima osim Allaha pa ako to oni odbace, recite: Budite svjedoci da smo mi, uistinu, muslimani. (Alu 'Imran, 64.)

Ebu Sufjan kaže:

- Kada je Herakle kazao što je imao reći i kada je završio sa čitanjem pisma, oko njega je postalo bučno, podigli su se glasovi i mi smo izvedeni. Rekao sam svojim pratiocima da je ugled Ibn Ebu Kebšeta (Muhammeda) stvarno porastao i da ga se plaši i vladar Bizanta (Benu-l-asfara). Od tada sam bio stalno u uvjerenju da će Muhammed zaista pobijediti, sve dok mi Allah nije dao da primim islam.

Ibn Natur, koji je bio guverner Jerusalema, dok je Herakle bio biskup hrišćana Sirije, priča da je Herakle, kada je došao u Jerusalem, bio zlovoljan pa su mu neki od njegovih patrijarha rekli:

- Na tvom izgledu zapažamo neraspoloženje.

Herakle je bio astrolog i promatrao je zvijezde. Kada su ga upitali (šta vidi), odgovori je:

- Kada sam noćas promatrao zvijezde, vidio sam kako vladar naroda koji se obrezuje (sunneti), odnosi pobjedu. Ko se obrezuje od ovog naroda?

- Niko se ne obrezuje, osim Jevreja. Neka te oni ne zabrinjavaju. Izdaj naredbu da se svi Jevreji poubijaju - odgovorili su oni.

بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَنْ لَا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ). قَالَ أَبُو سُفْيَانَ: فَلَمَّا قَالَ مَا قَالَ، وَفَرَعَ مِنْ قِرَاءَةِ الْكِتَابِ، كَثُرَ عِنْدَهُ الصَّخَبُ وَارْتَفَعَتِ الْأَصْوَاتُ وَأُخْرِجْنَا، فَقُلْتُ لِأَصْحَابِي: لَقَدْ أَمَرَ أَمْرٌ ابْنِ أَبِي كَبْشَةَ، إِنَّهُ يَخَافُهُ مَلِكُ بَنِي الْأَصْفَرِ. فَمَا زِلْتُ مُوقِنًا أَنَّهُ سَيُظْهِرُ حَتَّى أَدْخَلَ اللَّهُ عَلَيَّ الْإِسْلَامَ.

وَكَانَ ابْنُ النَّاطُورِ، صَاحِبُ إِيلِيَاءَ وَهَرَقْلَ، أُسْقِفَ عَلَى نَصَارَى الشَّامِ، يُحَدِّثُ أَنَّ هَرَقْلَ حِينَ قَدِمَ إِيلِيَاءَ، أَصْبَحَ حَيْثُ النَّفْسِ، فَقَالَ لَهُ بَعْضُ بَطَارِقَتِهِ: قَدْ اسْتَكْرَمْنَا هَيْئَتَكَ، قَالَ ابْنُ النَّاطُورِ: وَكَانَ هَرَقْلُ حَزَاءً يَنْظُرُ فِي النُّجُومِ، فَقَالَ لَهُمْ حِينَ سَأَلُوهُ: إِنِّي رَأَيْتُ اللَّيْلَةَ حِينَ نَظَرْتُ فِي النُّجُومِ أَنَّ مَلِكَ الْخِتَانِ قَدْ ظَهَرَ، فَمَنْ يَخْتِئُ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ؟ قَالُوا: لَيْسَ يَخْتِئُ إِلَّا الْيَهُودُ، فَلَا يُهْمُّكَ شَأْنُهُمْ، وَأَكْتُبْ إِلَى مَدَائِنِ مُلْكِكَ، فَيَقْتُلُوا مَنْ فِيهِمْ مِنَ الْيَهُودِ. فَبَيْنَمَا هُمْ عَلَى أَمْرِهِمْ، أَتَى هَرَقْلُ بِرَجُلٍ أَرْسَلَ بِهِ مَلِكُ غَسَّانَ يُخْبِرُ عَنْ خَبَرِ

I dok su oni tako razgovarali, pred Herakla je uveden jedan čovjek koga je poslao vladar Gasanovića da prenese vijest o Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Kada ga je Herakle ispitao, rekao je:

- Idite i pogledajte je li obrezan ili nije? Oni su ga pregledali i javili Heraklu da je obrezan. On ga je još pitao o Arapima, pa čovjek odgovori:

- Oni se sunnete.
- To je vladar ovog naroda, već se pojavio - reče Herakle.

Tada je Herakle napisao pismo svome prijatelju u Rumiju, koji mu bijaše ravan u znanju, a onda se uputio u Hims. I dok je Herakle još bio na putu za Hims, stiglo mu je pismo od njegovog prijatelja, čiji se sadržaj podudarao sa mišljenjem Herakla o pojavi Vjerovjesnika, s.a.v.s., i da je on, stvarno, Allahov poslanik. Herakle je tada pozvao u svoj dvorac u Himsu velikane Bizantije a potom naredio da se vrata pozaključavaju. Tada se pojavio i rekao:

- Narode Bizanta! Želite li spas, želite li pravi put, želite li trajnost vaše vlasti, onda dajte riječ vjernosti ovom Vjerovjesniku.

Tada su oni navalili na vrata poput divljih magaraca. Međutim, nadoše ih zaključana. Kada je Herakle vidio njihovu odbojnost i izgubio nadu da će prihvatiti iman, zatražio je da ih vrate njemu a potom rekao:

- Maloprije sam održao svoj govor sa namjerom da ispitam vašu čvrstinu i privrženost vašoj vjeri i, eto, sada sam se uvjerio.

Tada mu se pokloniše padajući ničice na zemlju, zadovoljni s njim. To je kraj priče o Heraklu (vezane za njegovo vjerovanje).

رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَلَمَّا اسْتَحْبَرَهُ هِرَقْلُ قَالَ: أَذْهَبُوا فَانظُرُوا أَمْخَتَيْنِ هُوَ أَمْ لَا؟ فَنظَرُوا إِلَيْهِ، فَحَدَّثُوهُ أَنَّهُ مُخْتَيْنٌ، وَسَأَلَهُ عَنِ الْعَرَبِ، فَقَالَ: هُمْ يَخْتَسِنُونَ، فَقَالَ هِرَقْلُ: هَذَا مَلِكٌ هَذِهِ الْأَمَّةُ قَدْ ظَهَرَ. ثُمَّ كَتَبَ هِرَقْلُ إِلَى صَاحِبِ لَهُ بِرُومِيَّةٍ، وَكَانَ نَظِيرُهُ فِي الْعِلْمِ، وَسَارَ هِرَقْلُ إِلَى حِمَصَ، فَلَمَ يَرِمَ حِمَصَ حَتَّى أَتَاهُ كِتَابٌ مِنْ صَاحِبِهِ يُؤَافِقُ رَأْيَ هِرَقْلَ عَلَى خُرُوجِ النَّبِيِّ ﷺ، وَأَنَّهُ نَبِيٌّ، فَأَذِنَ هِرَقْلُ لِعِظَمَاءِ الرُّومِ فِي دَسَكْرَةِ لَهُ بِحِمَصَ، ثُمَّ أَمَرَ بِأَبْوَابِهَا فَعُلِقَتْ، ثُمَّ أَطْلَعَ فَقَالَ: يَا مَعْشَرَ الرُّومِ، هَلْ لَكُمْ فِي الْفَلَاحِ وَالرُّشْدِ، وَأَنْ يَنْشُبَتْ مُلْكُكُمْ، فَتَبَايَعُوا هَذَا النَّبِيَّ؟ فَحَاصُوا حَيْصَةَ حُمُرِ الْوَحْشِ إِلَى الْأَبْوَابِ، فَوَجَدُوهَا قَدْ غُلِقَتْ، فَلَمَّا رَأَى هِرَقْلُ نَفَرَتَهُمْ، وَأَيْسَ مِنَ الْإِيمَانِ، قَالَ: رُدُّوهُمْ عَلَيَّ، وَقَالَ: إِنِّي قُلْتُ مَقَالَتِي آفِنَا أَخْتَبِرُ بِهَا شِدَّتَكُمْ عَلَى دِينِكُمْ، فَقَدْ رَأَيْتُ، فَسَجَدُوا لَهُ وَرَضُوا عَنْهُ، فَكَانَ ذَلِكَ آخِرَ شَأْنِ هِرَقْلَ.

2. O VJEROVANJU

1. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Islam se temelji na pet principa"

8. Ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Islam se temelji na pet (principa): očitovanju (s vjerovanjem) da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik, obavljanju namaza, davanju zekata, vršenju hadža i postu ramazana."

٢ . كِتَابُ الْإِيمَانِ

١ - باب: قَوْلُ النَّبِيِّ ﷺ : بُنِيَ
الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ

٨ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (بُنِيَ الْإِسْلَامُ
عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامُ الصَّلَاةِ،
وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ، وَالْحَجُّ، وَصَوْمُ
رَمَضَانَ).

2. Pitanja vjerovanja

9. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Vjerovanje se sastoji od šezdeset i nekoliko ogranaka (imanskih, islamskih, gusulskih, namaskih i drugih uvjeta i dužnosti), a stid je ogranak imana.”

3. Musliman je onaj od čijeg su jezika i ruke mirni muslimani

10. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Musliman je onaj od čijeg su jezika i ruke mirni drugi muslimani, a muhadžir je onaj ko napusti ono što je Allah zabranio.”

4. Ko je najbolji musliman

11. Ebu Musa, r.a., priča da su ashabi pitali Allahovog Poslanika, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, ko je najbolji musliman?

“Onaj od čijeg su jezika i ruke mirni muslimani”, odgovorio je on.

5. Nahraniti gladne dio je islama

12. Abdullah ibn Amr, r.a., priča da je neki čovjek pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

- Šta je po islamu najbolje činiti?

۲ - باب: أُمُورِ الْإِيمَانِ

۹ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الْإِيمَانُ بِضْعٌ
وَسِتُونَ شُعْبَةً، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ
الْإِيمَانِ).

۳ - باب: الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ

۱۰ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو، رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الْمُسْلِمُ
مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ،
وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ).

۴ - باب: أَيُّ الْإِسْلَامِ أَفْضَلُ؟

۱۱ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ
الْإِسْلَامِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: (مَنْ سَلِمَ
الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ).

۵ - باب: إِطْعَامُ الطَّعَامِ مِنَ الْإِسْلَامِ

۱۲ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ

“Da nahraniš nekog i da nazivaš selam onome koga poznaješ i koga ne poznaješ”, odgovorio je on.

6. Željati svome bratu ono što se želi samom sebi, sastavni je dio vjerovanja

13. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nijedan od vas nije vjernik dok ne bude želio svome bratu (muslimanu) ono što želi i sam sebi.”

7. Ljubav prema Vjerovjesniku, s.a.v.s., dio je vjerovanja

14. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kunem se onim u čijoj je moći moj život, nijedan od vas neće biti vjernik dok mu ja ne budem draži od njegova roditelja i njegova djeteta.”

15. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nijedan od vas neće biti vjernik dok mu ja ne budem draži od njegova roditelja, njegova djeteta i cijeloga svijeta.”

8. O slasti vjerovanja

16. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kod koga budu tri (svojstva) osjetit će slast vjerovanja: da su mu Allah i

عَنْهُمَا: أَنْ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ؟ قَالَ: (تُطْعِمُ الطَّعَامَ، وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ).

٦ - بَاب: مِنَ الْإِيمَانِ أَنْ يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ

١٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ:

(لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ).

٧ - بَاب: حُبُّ الرَّسُولِ ﷺ مِنْ الْإِيمَانِ

١٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ:

(فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ).

١٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ الْحَدِيثَ بَعَيْنِهِ وَزَادَ فِي آخِرِهِ: (وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ).

٨ - بَاب: حَلَاوَةُ الْإِيمَانِ

١٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ: أَنْ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ

Njegov Poslanik draži od svega drugog, da voli čovjeka i gaji ljubav prema njemu samo u ime Boga i da mrzi povratak u nevjerstvo kao što mrzi da bude bačen u vatru.”

9. Ljubav prema ensarijama je znak vjerovanja

17. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ljubav prema ensarijama je dokaz vjerovanja, a dokaz licemjerstva je mržnja prema ensarijama.”

18. Ubade ibn Samit, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., među skupinom ashaba rekao:

“Obavežite mi se da nećete Bogu niučemu širk činiti, da nećete krasti, da nećete činiti blud, da nećete ubijati svoju djecu, da nećete lagati potvarajući drugog za ono što je u vašim utrobama i da nećete Allahu nepokorni biti. Oni između vas koji ispune obavezu, imaju nagradu kod Allaha. Oni koji nešto od toga prekrše pa budu kažnjeni na ovome svijetu, to im je otkupljenje, dok oni koji nešto prekrše pa im to Allah (na ovome svijetu) pokrije, Allahovo je da im, ako hoće, oprosti ili, ako hoće, kazni.”

- I mi smo mu se na to obavezali - kaže Ubade.

أَحَبُّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ، وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقَذَّفَ فِي النَّارِ.

٩ - باب: عَلَامَةُ الْإِيمَانِ حُبُّ الْأَنْصَارِ
١٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (آيَةُ الْإِيمَانِ حُبُّ الْأَنْصَارِ، وَآيَةُ النِّفَاقِ بُغْضُ الْأَنْصَارِ).

١٨ : عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ، وَحَوْلَهُ عِصَابَةٌ مِنْ أَصْحَابِهِ: (بَايَعُونِي عَلَى أَنْ لَا تُشْرِكُوا بِاللَّهِ شَيْئًا، وَلَا تَسْرِقُوا، وَلَا تَزْنُوا، وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ، وَلَا تَأْتُوا بِبَهْتَانٍ تَفْتَرُونَهُ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلِكُمْ، وَلَا تَعْصُوا فِي مَعْرُوفٍ، فَمَنْ وَفَى مِنْكُمْ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ، وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا فَعُوقِبَ فِي الدُّنْيَا فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ، وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا ثُمَّ سَتَرَهُ اللَّهُ فَهُوَ إِلَى اللَّهِ، إِنْ شَاءَ عَفَا عَنْهُ وَإِنْ شَاءَ عَاقَبَهُ). فَبَايَعْنَاهُ عَلَى ذَلِكَ.

10. Bježati od smutnji je dio vjerovanja

19. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Doći će vrijeme kada će najbolja imovina muslimana biti stado za kojim će on ići po vrhovima brda i mjestima gdje se skuplja voda (pojilištima) bježeći sa svojom vjerom od smutnji.”

11. O izjavi Vjerovjesnika, s.a.v.s., “Ja sam među vama najupućeniji u spoznaju Boga”

20. Aiša, r.a., kaže:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naređivao nešto muslimanima, naređivao im je ono što su mogli podnijeti.

- Allahov Poslaniče - govorili su oni - mi nismo kao ti! Bog je tebi oprostio minule grijehe a i one kasnije.

On bi se na to rasrdio toliko da mu se srdžba primjećivala na licu a potom bi rekao:

“Ja sam među vama najbogobojazniji i najbolje poznajem Allaha.”

١٠ - باب: مِنَ الدِّينِ الْفِرَارُ
مِنَ الْفِتَنِ

١٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ
اللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ:
(يُوشِكُ أَنْ يَكُونَ خَيْرُ مَالِ الْمُسْلِمِ عَنَمًا
يَتَّبَعُ بِهَا شَعَفَ الْجِبَالِ وَمَوَاقِعَ الْقَطْرِ،
يَقْرُ بِدِينِهِ مِنَ الْفِتَنِ).

١١ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَا
أَعْلَمُكُمْ بِاللَّهِ

٢٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا
قَالَتْ:

كَانَ رَسُولُ اللهِ ﷺ إِذَا أَمَرَهُمْ،
أَمَرَهُمْ مِنَ الْأَعْمَالِ بِمَا يُطِيقُونَ، قَالُوا:
إِنَّا لَسْنَا كَهَيْئَتِكَ يَا رَسُولَ اللهِ، إِنَّ اللهَ قَدْ
غَفَرَ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ،
فَيَغْضَبُ حَتَّى يُعْرِفَ الْغَضَبُ فِي وَجْهِهِ،
ثُمَّ يَقُولُ: (إِنَّ أَتْقَاكُمْ وَأَعْلَمُكُمْ بِاللَّهِ
أَنَا).

12. Gradiranje vjernika prema njihovim djelima

21. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada džennetlije budu ulazile u Džennet, a džehennemlije u Džehennem, Uzvišeni Allah će reći (čuvarima):

- Izvedite iz Džehennema svakog onog u čijem srcu je bilo imana koliko zrno gorušice!

Tada će oni već pocrnjeli biti izvedeni iz vatre i bačeni u rijeku *haja* ili *hajāt* (Prenosilac nije siguran koja riječ je upotrijebljena). Poslije će iz nje ponići kao što sjeme izrasta po obali potoka. Zar nisi vidio kako ono niče žuto i uvrnuto?”

22. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Dok sam spavao, vidio sam neke ljude. Oni su mi bili pokazani u košuljama. Neke od njih su dosezale do grudi, a neke su bile i kraće. Pokazan mi je i Omer ibn Hattab u košulji koju je vukao.”

- Božiji Poslaniče - rekli su - kako si to protumačio?

“Vjerom (stepenima vjere)”, odgovorio je.

۱۲ - باب: تَفَاضُلِ أَهْلِ الْإِيمَانِ فِي الْأَعْمَالِ

۲۱ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يَدْخُلُ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ وَأَهْلُ النَّارِ النَّارَ، ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: أَخْرِجُوا مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيْمَانٍ. فَيُخْرِجُونَ مِنْهَا قِدَ اسْوَدُوا، فَيُلْقَوْنَ فِي نَهْرِ الْحَيَاءِ، أَوْ الْحَيَاةِ - شَكَّ مَالِكٌ - فَيَنْبُتُونَ كَمَا تَنْبُتُ الْحَبَّةُ فِي جَانِبِ السَّيْلِ، أَلَمْ تَرَ أَنَّهَا تَخْرُجُ صَفْرَاءَ مُلْتَوِيَةً).

۲۲ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ، رَأَيْتُ النَّاسَ يُعْرَضُونَ عَلَيَّ وَعَلَيْهِمْ قُمُصٌ، مِنْهَا مَا يَتَلَعُ الثُّدْيُ، وَمِنْهَا مَا دُونَ ذَلِكَ، وَعُرِضَ عَلَيَّ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ وَعَلَيْهِ قَمِيصٌ يَجْرُهُ). قَالُوا: فَمَا أَوْلَتْ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: (الَّذِينَ).

13. Stid je sastavni dio vjerovanja

23. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naišao pokraj jednog ensarije koji je savjetovao (upozoravao)

۱۳ - باب: الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ

۲۳ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرَّ عَلَى رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ، وَهُوَ يَعْطُ أَخَاهُ فِي الْحَيَاءِ،

svoga brata po pitanju stida pa mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ostavi ga! Stid je, uistinu, dio vjerovanja (imana).”

14. Ajet: ...*Pa ako se pokaju i budu obavljali namaz i dijelili zekat, pustite ih na miru...!* (Et-Tevbe, 5.)

24. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da je Allah jedan i da je Muhammed Allahov poslanik te dok ne budu klanjali namaz i davali zekat. Kada budu to radili, zaštitit će od mene svoje živote i svoje imetke, osim obaveza prema propisima islama, i njihov (konačni) obračun pripada Allahu.”

15. Vjerovanje je uistinu rad

25. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio upitan:

- Koji je posao najvredniji?

“Vjerovanje Allaha i Njegova Poslanika”, odgovorio je on.

- A koji poslije toga - bi upitan?

“Borba na Allahovom putu”, odgovorio je.

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (دَعُوهُ فَإِنَّ الْحَيَاءَ مِنَ الْإِيمَانِ)

١٤ - باب: فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ

٢٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (أُمِرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ، وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ).

١٥ - باب: مَنْ قَالَ: إِنَّ الْإِيمَانَ هُوَ الْعَمَلُ

٢٥ : عَنْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سُئِلَ: أَيُّ الْعَمَلِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: (إِيمَانٌ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ). قِيلَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: (الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ).

- A koji poslije toga - bi upitan?

“Kod Boga primljen hadž (obavljen pošteno stečenom imovinom iz pobožnosti i bez grijšenja)”, rekao je on.

16. Kada vjerovanje nije stvarno, nego prividno ili iz straha od smrti

26. Sa'd ibn Ebu Vekas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., davao milostinju jednoj grupi ljudi dok je on tu sjedio. Allahov Poslanik, s.a.v.s., izostavio je jednog čovjeka od te skupine koji mi se - kaže Sa'd - najviše dopao pa sam rekao:

- Allahov Poslaniče, šta imaš protiv tog čovjeka? Bogami, ja ga smatram vjernikom!

“Ili samo muslimanom?”, reče (Muhammed, s.a.v.s.).

Ja sam malo zašutio, ali je u meni prevagnulo ono što sam o njemu znao pa sam ponovio svoju raniju izjavu i rekao:

- Šta ti imaš protiv tog čovjeka? Bogami, ja ga smatram vjernikom!

“Ili samo muslimanom?”, reče on.

Ja sam malo zašutio, ali je u meni nadvladalo ono što sam o njemu znao pa sam ponovio ono što sam ranije rekao, ali je i Allahov Poslanik, s.a.v.s., ponovio što je ranije rekao a potom kazao:

“O Sa'de, ja nekome dadnem iako mi je neki drugi draži od njega, bojeći se da ga Allah ne strmoglati u pakao.”

١٦ - باب: إِذَا لَمْ يَكُنِ الْإِسْلَامُ عَلَى الْحَقِيقَةِ

٢٦ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَعْطَى رَهْطًا وَسَعْدُ جَالِسٌ، فَتَرَكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ رَجُلًا هُوَ أَعْجَبُهُمْ إِلَيَّ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا لَكَ عَنْ فَلَانٍ؟ فَوَاللَّهِ إِنِّي لَأَرَاهُ مُؤْمِنًا، فَقَالَ: (أَوْ مُسْلِمًا). فَسَكَتُ قَلِيلًا، ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَعْلَمُ مِنْهُ، فَعُدْتُ لِمَقَالَتِي فَقُلْتُ: مَا لَكَ عَنْ فَلَانٍ؟ فَوَاللَّهِ إِنِّي لَأَرَاهُ مُؤْمِنًا، فَقَالَ: (أَوْ مُسْلِمًا). فَسَكَتُ قَلِيلًا ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَعْلَمُ مِنْهُ فَعُدْتُ لِمَقَالَتِي، وَعَادَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، ثُمَّ قَالَ: (يَا سَعْدُ إِنِّي لَأَعْطِي الرَّجُلَ، وَغَيْرُهُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْهُ، خَشْيَةً أَنْ يَكْبَهُ اللَّهُ فِي النَّارِ).

17. Nezahvalnost supružniku i nezahvalnost na dobročinstvu

27. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Predočen mi je Džehennem i vidio sam da su u njemu najbrojnije žene. One niječu istinu (nezahvalne su).”

- Da li su one nezahvalne prema Allahu? - upita neko.

On odgovori:

“One su nezahvalne svojim supruzima i nezahvalne su za učinjeno dobročinstvo. Neke od njih, kada bi im cijeli život činio dobro pa kasnije doživjele od tebe nešto neugodno, rekle bi:

- Nisam od tebe nikada vidjela nikakvog dobra.”

18. Grijesi iz vremena paganstva, koji izvršioca ne čine nevjernikom, izuzimajući idolopoklonstvo

28. Ebu Zerr, r.a., kaže:

- Izgrdio sam jednog čovjeka i predbacio mu nešto za majku pa mi je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ebu Zerre, zar si mu predbacio nešto za majku? Ti si čovjek u kome još ima paganskih navika. Vaši robovi su vaša braća. Bog ih je stavio pod vašu vlast pa ko bude imao brata pod svojom vlašću neka ga hrani onim što i sam jede i neka ga oblači onako kako se i on oblači. Ne opterećujte ih preko njihovih mogućnosti, a ako ih preopterete, pomozite im.”

۱۷ - باب: كُفْرَانِ الْعَشِيرِ وَكُفْرٍ

دون كُفْرٍ

۲۷ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أُرِيتُ النَّارَ فَإِذَا أَكْثَرُ أَهْلِهَا النِّسَاءُ، يَكْفُرْنَ): قِيلَ: أَيَكْفُرْنَ بِاللَّهِ؟ قَالَ: (يَكْفُرْنَ الْعَشِيرَ، وَيَكْفُرْنَ الْإِحْسَانَ، لَوْ أَحْسَنْتَ إِلَى إِحْدَاهُنَّ الدَّهْرَ، ثُمَّ رَأَتْ مِنْكَ شَيْئًا، قَالَتْ: مَا رَأَيْتُ مِنْكَ خَيْرًا قَطُّ).

۱۸ - باب: الْمَعَاصِي مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ وَلَا يُكْفَرُ صَاحِبُهَا بِارْتِكَابِهَا إِلَّا بِالشِّرْكِ

۲۸ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَيْتُ رَجُلًا فَعَيَّرْتُهُ بِأَمِّهِ، فَقَالَ لِي النَّبِيُّ ﷺ: (يَا أَبَا ذَرٍّ، أَعَيَّرْتَهُ بِأَمِّهِ؟ إِنَّكَ أَمَرُوْا فِيكَ جَاهِلِيَّةٌ، إِخْوَانُكُمْ خَوْلُكُمْ، جَعَلَهُمُ اللَّهُ تَحْتَ أَيْدِيكُمْ، فَمَنْ كَانَ أَخُوهُ تَحْتَ يَدِهِ، فَلْيُطْعِمْهُ مِمَّا يَأْكُلُ، وَلْيَلْبِسْهُ مِمَّا يَلْبَسُ، وَلَا تَكْلُفُوهُمْ مَا يَغْلِبُهُمْ، فَإِنْ كَلَّفْتُمُوهُمْ فَأَعِيبُوهُمْ).

۱۹ - باب: «وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا»

19. *Ako se dvije skupine vjernika potuku, izmirite ih...* (El-Hudžurat, 9.)

29. Ebu Bekre, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., da kaže:

“Kada se dvojica muslimana oružjem međusobno sukobe, u pakao će i ubica i ubijeni.”

- Allahov Poslaniče! - rekao sam - ubica (treba), a zašto ubijeni?

“I on je imao namjeru da ubije svoga brata”, odgovorio je on.

20. Najveće nasilje

30. Abdullah ibn Mesud kaže da su nakon što je objavljen ajet: *Oni koji vjeruju i svoje vjerovanje ne zaodjenu zulomom* (El-En'am, 82.), ashabi rekli Allahovu Poslaniku, s.a.v.s.:

- A ko od nas nije nasilje činio?

Iza toga Uzvišeni Allah je objavio: *Idolopoklonstvo je, zaista, najveće nasilje (grijeħ)* (Lukman, 13.).

21. Obilježja licemjera

31. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Tri su znaka dvoiličnjaka: kad govori, laže; kad obeća, ne ispuni i kada mu se što povjeri, iznevjeri.”

٢٩ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا لَقِيَ الْمُسْلِمَانِ بِسَيَفِيهِمَا فَالْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ فِي النَّارِ). فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا الْقَاتِلُ، فَمَا بَالُ الْمَقْتُولِ؟ قَالَ: (إِنَّهُ كَانَ حَرِيصًا عَلَى قَتْلِ صَاحِبِهِ).

٢٠ - باب: ظَلَمَ دُونَ ظَلَمٍ

٣٠ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ: ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ﴾. قَالَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: أَيُّنَا لَمْ يَظْلِمْ؟ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الشُّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾.

٢١ - باب: عَلَامَاتِ الْمُنَافِقِ

٣١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ، وَإِذَا أُؤْتِمِنَ خَانَ).

32. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj ko ima ova četiri svojstva pravi je dvoličnjak, a onaj kod koga se nađe samo jedno od njih, ima jednu osobinu dvoličnosti sve dok je se ne oslobodi: kad mu se šta povjeri, iznevjeri; kada priča, laže; kada što obeća, ne izvrši; a kada se svađa, prelazi granicu.”

22. Provođenje Lejletu-l-Kadra u ibadetu dio je vjere

33. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko provede Lejletu-l-Kadr u ibadetu vjerujući Boga i nadajući se Njegovoj nagradi, oprosteni su mu ranije učinjeni grijesi.”

23. Borba na Allahovom putu je dio vjerovanja

34. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Uzvišeni Allah se odaziva onome ko u borbu krene u Njegovo ime. Allahova je odredba da jedino onoga koga vjera u Njega i prihvaćanje onoga što je objavio Svojim poslanicima pokrene u borbu neće vratiti iz borbe bez nagrade ili ratnog plijena koji je zaslužio ili će ga uvesti u Džennet. I kada time ne bih otežao svojim sljedbenicima, ne bih izostao ni od jedne vojne akcije i želio bih biti ubijen

۳۲ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : (أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا ، وَمَنْ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنَ الْتَّقَاقِ حَتَّى يَدْعَهَا : إِذَا أُوتِمِنَ خَانَ ، وَإِذَا حَدَّثَ كَذَبَ ، وَإِذَا عَاهَدَ عَدَرَ ، وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ).

۲۲ - باب: قِيَامُ لَيْلَةِ الْقَدْرِ مِنَ الْإِيمَانِ

۳۳ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (مَنْ يَقُمْ لَيْلَةَ الْقَدْرِ، إِيْمَانًا وَآخِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

۲۳ - باب: الْجِهَادُ مِنَ الْإِيمَانِ

۳۴ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (اَتَتَدَبَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِمَنْ خَرَجَ فِي سَبِيلِهِ ، لَا يُخْرِجُهُ إِلَّا إِيْمَانُ بِي وَتَضَدِيقُ بِرُسُلِي ، أَنْ أَرْجِعَهُ بِمَا نَالَ مِنْ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ ، أَوْ أَذْجَلَهُ الْجَنَّةَ ، وَلَوْ لَا أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي مَا قَعَدْتُ خَلْفَ سَرِيَّةٍ ، وَلَوْ ذِدْتُ أُتِي أَقْتُلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

na Allahovom putu, zatim proživljen pa ubijen, potom proživljen i opet ubijen.”

24. Doborovoljni ibadet (nafile) uz ramazan

35. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko provede ramazan u ibadetu, vjerujući i nadajući se Allahovoj nagradi, oprosteni su mu ranije učinjeni grijesi.”

25. Postiti ramazan nadajući se samo Allahovoj nagradi dio je vjerovanja

36. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko isposti ramazan vjerujući u Allaha i nadajući se Njegovoj nagradi, oprosteni su mu ranije učinjeni grijesi.”

26. Vjera je jednostavna

37. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista je vjera lahk(oč)a. I niko u vjeri neće pregoniti, a da ga ona neće nadvladati. Budite umjereni i ne pretjerujte! Obveseljavajte i tražite pomoć (Allahovu) jutrom, večerom i krajem noći!”

ثُمَّ أَحْيَا، ثُمَّ أُقْتِلُ ثُمَّ أَحْيَا، ثُمَّ أُقْتِلُ).

٢٤ - باب: تَطَوُّعُ قِيَامِ رَمَضَانَ

٣٥ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ قَامَ رَمَضَانَ، إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

٢٥ - باب: صَوْمُ رَمَضَانَ احْتِسَابًا مِنْ الْإِيمَانِ

٣٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ صَامَ رَمَضَانَ، إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

٢٦ - باب: الدِّينُ يُسْرٌ

٣٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ الدِّينَ يُسْرٌ، وَلَنْ يُشَادَّ الدِّينَ أَحَدٌ إِلَّا غَلَبَهُ، فَسَدِّدُوا وَقَارِبُوا، وَأَبْشِرُوا، وَاسْتَعِينُوا بِالْغُدُوءِ وَالرَّوْحَةِ وَشَيْءٍ مِنَ الدَّلْجَةِ).

38. El-Bera', r.a., kazuje:

Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., došao u Medinu, prvo je odsjeo kod svojih predaka (prenosilac nije siguran da li je umjesto predaka možda rekao daidža) ensarija i klanjao šesnaest ili sedamnaest mjeseci (okrećući se) prema Bejtu-l-Makdisu (Jerusalemu), želeći pritom da mu Kibla bude prema Kabi. Prvi namaz što ga je klanjao prema Kabi bio je ikindijski namaz. S njim je klanjalo još nekoliko ljudi. Jedan od ljudi koji su klanjali s njim izašao je i prolazeći pored ljudi koji su klanjali u džamiji i bili na ruku u uzviknuo je:

- Kunem se Bogom, sada sam klanjao zajedno sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., okrenut licem prema Kabi.

Tada su se i ovi odmah u namazu okrenuli prema Kabi. Jevrejima i drugim sljedbenicima Knjige godilo je to što se on u namazu okretao prema Bejtu-l-Makdisu, a kada se počeo okretati prema Kabi, osudili su to.

28. Ispravan odnos prema islamu

39. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kad čovjek istinski primi islam, Allah će mu oprostiti sva ružna djela koja je prethodno uradio, a potom će mu uzvraćati za svako dobro djelo od deset pa do sedam stotina puta, a za loše djelo onoliko koliko je to loše djelo

٣٨ : عَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ

النَّبِيِّ ﷺ:

كَانَ أَوَّلَ مَا قَدِمَ الْمَدِينَةَ نَزَلَ عَلَى أَجْدَادِهِ - أَوْ قَالَ: أَخْوَالِهِ - مِنَ الْأَنْصَارِ، وَأَنَّهُ صَلَّى قَبْلَ بَيْتِ الْمَقْدِسِ سِتَّةَ عَشَرَ شَهْرًا، أَوْ سَبْعَةَ عَشَرَ شَهْرًا، وَكَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ تَكُونَ قِبْلَتُهُ قِبَلَ الْبَيْتِ، وَأَنَّهُ صَلَّى أَوَّلَ صَلَاةٍ صَلَّاهَا صَلَاةُ الْعَصْرِ، وَصَلَّى مَعَهُ قَوْمٌ، فَخَرَجَ رَجُلٌ مِمَّنْ صَلَّى مَعَهُ، فَمَرَّ عَلَى أَهْلِ مَسْجِدٍ وَهُمْ رَاكِعُونَ، فَقَالَ: أَشْهَدُ بِاللَّهِ لَقَدْ صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَبْلَ مَكَّةَ، فَذَارُوا كَمَا هُمْ قَبْلَ الْبَيْتِ وَكَانَتِ الْيَهُودُ قَدْ أَعْجَبَهُمْ إِذْ كَانَ يُصَلِّي قَبْلَ بَيْتِ الْمَقْدِسِ، وَأَهْلُ الْكِتَابِ، فَلَمَّا وَلَّى وَجْهَهُ قِبَلَ الْبَيْتِ، أَنْكَرُوا ذَلِكَ.

٢٨ - باب: حُسْنُ إِسْلَامِ الْمَرْءِ

٣٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا أَسْلَمَ الْعَبْدُ فَحَسَنَ إِسْلَامُهُ، يُكَفِّرُ اللَّهُ عَنْهُ كُلَّ سَيِّئَةٍ كَانَ زَلَفَهَا، وَكَانَ بَعْدَ ذَلِكَ

(jedanput), ukoliko mu i preko tog djela Allah ne pređe.”

29. Allahu je najdraži posao koji se u Njegovo ime trajno radi

40. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., ušavši kod nje dok je sjedila sa jednom ženom, upitao:

“Ko je ova?”

- To je ta i ta. Priča nešto o svome namazu - odgovorila je Aiša.

“Hm. Činite ono što možete podnijeti! Allaha mi, Njemu neće dodijati (nagrađivanje) dok vama ne dodije (rad). Njemu je najdraže dobro djelo (vjera) koje vjernik vrši redovno”, reče Poslanik, s.a.v.s.

30. Povećavanje i umanjivanje vjerovanja

41. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Iz vatre će izaći svako ko je izgovorio *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha) i u čijem srcu ima dobra koliko težine jednog ječmenog zrna. I iz vatre će izaći svako ko je izgovorio *La ilahe illallah* i u čijem srcu ima dobra težine pšeničnog zrna. I iz vatre će izaći svako ko je izgovorio *La ilahe illallah* i u čijem srcu ima dobra težine jednog atoma.”

الْفِصَاصُ: الْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَلِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ، وَالسَّيِّئَةُ بِمِثْلِهَا إِلَّا أَنْ يَتَجَاوَزَ اللَّهُ عَنْهَا).

٢٩ - باب: أَحَبُّ الدِّينِ إِلَى اللَّهِ أَدْوَمُهُ

٤٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَيْهَا وَعِنْدَهَا امْرَأَةٌ، قَالَ: (مَنْ هَذِهِ). قَالَتْ: فُلَانَةٌ، تَذْكُرُ مِنْ صَلَاتِهَا، قَالَ: (مَهْ)، عَلَيْكُمْ بِمَا تُطِيقُونَ، فَوَاللَّهِ لَا يَمَلُّ اللَّهُ حَتَّى تَمَلُّوا). وَكَانَ أَحَبَّ الدِّينِ إِلَيْهِ مَا دَاوَمَ عَلَيْهِ صَاحِبُهُ.

٣٠ - باب: زِيَادَةُ الْإِيمَانِ وَنَقْصَانِهِ

٤١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَفِي قَلْبِهِ وَزَنُّ شَعِيرَةٍ مِنْ خَيْرٍ، وَيَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَفِي قَلْبِهِ وَزَنُّ بُرَّةٍ مِنْ خَيْرٍ، وَيَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَفِي قَلْبِهِ وَزَنُّ ذَرَّةٍ مِنْ خَيْرٍ).

42. Omer ibn Hattab, r.a., kaže da mu je jedan Jevrejin rekao:

- O vladaru pravovjernih! U vašoj Knjizi ima jedan veličanstven ajet koga čitate. Da je on objavljen nama, jevrejskom narodu, mi bismo taj dan uzeli kao praznik.

- Koji je to ajet? - upitao je Omer.

Danas sam vam vašu vjeru usavršio i blagodat svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vaša vjera (El-Mā'ide, 3.) - odgovorio je on.

- Mi, zaista, znamo - rekao je Omer - i dan i mjesto u kome je on objavljen Vjerovjesniku, s.a.v.s., a to je u petak dok je stajao na Arefatu.

31. Zekat je sastavni dio islama

43. Talha ibn Ubejdullah, r.a., priča:

Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., došao je jedan čovjek iz Nedžda razbarušene kose. Čuli smo eho njegovog glasa, ali nismo razumjeli šta govori dok se nije približio. Kada se približio, razumjeli smo da pita za islam.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu reče:

“Pet namaza u toku dana i noći.”

- Da li sam dužan što osim njih? - pitao je.

“Ne, osim ako hoćeš dobrovoljno”, odgovorio je Muhammed, s.a.v.s.

Potom Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

“Post ramazana.”

- Da li sam dužan još nešto (postiti) osim toga? - upitao je (čovjek).

٤٢ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - : أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْيَهُودِ قَالَ لَهُ : يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ، آيَةٌ فِي كِتَابِكُمْ تَقْرُؤُونَهَا ، لَوْ عَلَيْنَا مَعَشَرَ الْيَهُودِ نَزَلَتْ ، لَاتَّخَذْنَا ذَلِكَ الْيَوْمَ عِيدًا . قَالَ : أَيُّ آيَةٍ هِيَ ؟ قَالَ : ﴿ الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا 〉 . قَالَ عُمَرُ : قَدْ عَرَفْنَا ذَلِكَ الْيَوْمَ ، وَالْمَكَانَ الَّذِي نَزَلَتْ فِيهِ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ، وَهُوَ قَائِمٌ بِعَرَفَةَ يَوْمَ جُمُعَةٍ .

٣١ - باب : الزُّكَاةُ مِنَ الْإِسْلَامِ

٤٣ : عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدٍ اللَّهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنْ أَهْلِ نَجْدٍ ، ثَائِرِ الرَّأْسِ ، نَسَمِعُ دَوِيَّ صَوْتِهِ وَلَا نَفْقَهُ مَا يَقُولُ ، حَتَّى دَنَا ، فَإِذَا هُوَ يَسْأَلُ عَنِ الْإِسْلَامِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (خَمْسُ صَلَوَاتٍ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ) . فَقَالَ : هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهَا ؟ قَالَ : (لَا ، إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ) . قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (وَصِيَامُ رَمَضَانَ) . قَالَ : هَلْ

“Ne”, odgovorio je on, “osim ako hoćeš dobrovoljno.”

Potom Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

“Zekat.”

- Da li sam dužan još nešto osim toga?

- upitao je.

“Ne, osim ako hoćeš dobrovoljno”,

odgovorio je Muhammed, s.a.v.s.

- Tada se čovjek okrenu - priča Talha

- i reče: Bogami, niti ću na ovo šta dodavati, niti smanjivati.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., potom reče:

“Spašen je, ako je istinu kazao.”

32. Pratiti dženazu je sastavni dio vjerovanja

44. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko prati dženazu umrlog muslimana vjerujući (iskreno) i računajući (samo na Allahovu nagradu) dok se klanja dženaza-namaz i završi pokop, povratit će se sa nagradom od dva kirata. Svaki kirat je veličine Uhuda. Ko umrlom klanja dženazu pa se povрати prije nego on bude pokopan, vratit će se sa jednim kiritom.”

33. Strah vjernika da mu djela ne propadnu, a da on to i ne osjeti

45. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

عَلَيَّ غَيْرُهُ؟ قَالَ: (لَا، إِلَّا أَنْ تَطْوَعَ).
قَالَ: وَذَكَرَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الزَّكَاةَ،
قَالَ: هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهَا؟ قَالَ: (لَا، إِلَّا أَنْ تَطْوَعَ). قَالَ: فَأَذْبَرَ الرَّجُلُ وَمَوَّ
يَقُولُ: وَاللَّهِ لَا أَزِيدُ عَلَى هَذَا وَلَا
أَنْقُصُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَفْلَحَ إِنْ
صَدَقَ).

۳۲ - باب: اتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ مِنَ الْإِيمَانِ

۴۴ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ اتَّبَعَ جَنَازَةَ
مُسْلِمٍ، إِيْمَانًا وَآخِيسَابًا، وَكَانَ مَعَهُ
حَتَّى يُصَلِّيَ عَلَيْهَا وَيُفْرَغَ مِنْ دَفْنِهَا، فَإِنَّهُ
يَرْجِعُ مِنَ الْأَجْرِ بِقِيرَاطَيْنِ، كُلُّ قِيرَاطٍ
مِثْلُ أُحُدٍ، وَمَنْ صَلَّى عَلَيْهَا ثُمَّ رَجَعَ قَبْلَ
أَنْ تُدْفَنَ، فَإِنَّهُ يَرْجِعُ بِقِيرَاطٍ).

۳۳ - باب: خَوْفُ الْمُؤْمِنِ مِنْ أَنْ يَحْبُطَ عَمَلُهُ وَهُوَ لَا يَشْعُرُ

۴۵ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ

“Psovati muslimana grijeh je, a ubiti ga predstavlja nevjerstvo.”

46. Ubade ibn Samit, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izašao da obavijesti (ashabe) o Lejletu-l-Kadru, ali se desilo da su se posvađala dva muslimana pa je on rekao:

“Izađoh da vas obavijestim u kojoj noći je Lejletu-l-Kadr. Taj i taj su se međusobno svađali i znanje o tome bi uzdignuto. Možda je to za vas bolje. Tražite je u (dvadeset) sedmoj, (dvadeset) devetoj i (dvadeset) petoj (noći ramazana)!”

34. Džibrilova pitanja Vjerovjesniku, s.a.v.s., o imanu, islamu, dobročinstvu i Sudnjem danu

47. Ebu Hurejre, r.a. priča:

– Dok je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., sjedio jednog dana među svijetom, došao je neki čovjek i upitao:

- Šta je iman (islamsko vjerovanje)?

“Iman je”, odgovori Muhammed, s.a.v.s., “da vjeruješ u Allaha, Njegove meleke, u susret s Njim (na Sudnjem danu), da vjeruješ njegove poslanike i proživljenje.”

- Šta je islam? - upitao je čovjek.

“Islam je”, odgovori Muhammed, s.a.v.s., “da obožavaš Allaha i da mu niučem širk ne činiš, da klanjaš namaz, dijeliš zekat i postiš mjesec ramazan.”

اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (سَبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ، وَقِتَالُهُ كُفْرٌ).

٤٦ : عَنْ عَبْدِ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ خَرَجَ يُخْبِرُ بِلَيْلَةِ الْقَدْرِ، فَتَلَاخَى رَجُلَانِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَقَالَ: (إِنِّي خَرَجْتُ لِأُخْبِرَكُم بِلَيْلَةِ الْقَدْرِ، وَإِنَّهُ تَلَاخَى فُلَانٌ وَفُلَانٌ، فَرُفِعَتْ، وَعَسَى أَنْ يَكُونَ خَيْرًا لَكُم، أَلْتَمِسُوهَا فِي السَّبْعِ وَالْتَّسْعِ وَالْخَمْسِ).

٣٤ - باب: سُؤَالُ جَبْرِيلَ النَّبِيِّ ﷺ عَنْ الْإِيمَانِ وَالْإِسْلَامِ وَالْإِحْسَانِ . . .

٤٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَارِزًا يَوْمًا لِلنَّاسِ، فَأَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ: مَا الْإِيمَانُ؟ قَالَ: (الْإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَبِلِقَائِهِ وَرُسُلِهِ وَتُؤْمِنَ بِالْبَعْثِ). قَالَ: مَا الْإِسْلَامُ؟ قَالَ: (الْإِسْلَامُ: أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا تُشْرِكَ بِهِ، وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ، وَتُؤَدِّيَ الزَّكَاةَ الْمَفْرُوضَةَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ).

- Šta je dobročinstvo? - upitao je on.

“Da se moliš Bogu”, odgovori Muhammed, s.a.v.s., “kao da ga vidiš, jer ako ti Njega ne vidiš, On tebe vidi.”

- Kada će biti Sudnji dan? - upitao je čovjek.

“Pitani ne zna ništa više od onoga koji pita, samo ću te”, rekao je Muhammed, s.a.v.s., “obavijestiti o njegovim znacima: kada robinja rodi sebi gospodara i kada se budu pastiri crnomanjastih deva nadmetali u gradnji palača. Sudnji dan je jedna od pet tajni koje zna samo Allah.”

Potom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., citirao: *Znanje o Sudnjem danu je samo kod Allaha* (Lukman, 34.). Zatim se čovjek okrenu, a Muhammed, s.a.v.s., reče:

“Povratite ga!”

Kako oni nisu više nikoga vidjeli, Muhammed, s.a.v.s., dodade:

“To je Džibril, došao je da pouči svijet njihovoj vjeri.”

35. Vrijednost osobe koja nastoji sačuvati čistotu svoje vjere

48. Ebu Nu'man, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ono što je dozvoljeno jasno je, a i ono što je zabranjeno jasno je. Međutim, između toga ima nejasnih

قَالَ: مَا الْإِحْسَانُ؟ قَالَ: (أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ
كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ
يَرَاكَ). قَالَ: مَتَى السَّاعَةُ؟ قَالَ: (مَا
الْمَسْئُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ،
وَسَأْخِبرُكَ عَنْ أَشْرَاطِهَا: إِذَا وَلَدَتْ
الْأَمَةُ رَبَّهَا، وَإِذَا تَطَاوَلَ رُعَاةُ الْإِبِلِ
الْبُهِمِ فِي الْبُنْيَانِ، فِي خَمْسٍ لَا يَعْلَمُهُنَّ
إِلَّا اللَّهُ). ثُمَّ تَلَا النَّبِيُّ ﷺ: ﴿إِنَّ اللَّهَ
عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ﴾ آيَةً، ثُمَّ أَذْبَرَ،
فَقَالَ: (رُدُّوهُ). فَلَمْ يَرَوْا شَيْئًا، فَقَالَ:
(هَذَا جِبْرِيلُ، جَاءَ يُعَلِّمُ النَّاسَ دِينَهُمْ).

۳۵ - باب: فَضْلُ مَنْ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ

stvari (koje nisu okvalificirane ni kao halal ni kao haram) koje mnogi ljudi ne poznaju. Ko se čuva tih nejasnih stvari, sačuvao je čistotu svoje vjere i svoju čast, a ko ih se ne čuva, sličan je pastiru koji napasa (stado) oko zabrane u koju ono može lahko upasti.

Znajte da svaki pastir ima svoju zabranu, a upamtite da su Allahove zabrane na Njegovoj Zemlji poslovi koje je On zabranio.

Znajte da u svakom tijelu ima jedan (naročit) organ. Kada je on zdrav, zdravo je cijelo tijelo, a kada je bolestan, bolesno je cijelo tijelo. To vam je, znajte, srce!”

36. Davanje petine (ratnog plijena) je sastavni dio islama

49. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kad mu je došla delegacija (plemena) Abdu-l-Kajs, upitao:

“Koji ste narod (pleme), odnosno čija ste delegacija?”

- Rebia (Abdu-l-Kajsa) - odgovorili su.

“Dobro došla delegaciju, koja neće biti osramočena niti će se kajati”, rekao je on!

- Allahov Poslaniče - rekoše oni - između nas i tebe smješteno je nevjerničko naselje Mudar tako da ti možemo doći samo u svetom mjesecu, stoga nam naredi da činimo ono što

٤٨ : عَنِ الثُّعْمَانَ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ :

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ :
(الْحَلَالُ بَيْنَ وَالْحَرَامِ بَيْنَ، وَبَيْنَهُمَا
مُشَبَّهَاتٌ لَا يَعْلَمُهَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ،
فَمَنْ اتَّقَى الْمُشَبَّهَاتِ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ
وَعِرْضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ :
كَرَاعٍ يَزْعَى حَوْلَ الْحِمَى، يُوشِكُ أَنْ
يُؤَاقِعَهُ، أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ مَلِكٍ حِمًى، أَلَا
وَإِنَّ حِمَى اللَّهِ فِي أَرْضِهِ مَحَارِمُهُ، أَلَا
وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضَغَةً : إِذَا صَلَحَتْ
صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ
الْجَسَدُ كُلُّهُ، أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ).

٣٦ - باب: أداء الخُمُسِ مِنَ الْإِيمَانِ

٤٩ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
قَالَ : إِنَّ وَفْدَ عَبْدِ الْقَيْسِ لَمَّا أَتَوْا النَّبِيَّ
ﷺ قَالَ : (مَنِ الْقَوْمُ؟ أَوْ مَنِ الْوَفْدُ؟).
قَالُوا : رِبِيعَةٌ. قَالَ : (مَرْحَبًا بِالْقَوْمِ، أَوْ
بِالْوَفْدِ، غَيْرَ خَرَايَا وَلَا نَذَامَى). فَقَالُوا :
يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّا لَا نَسْتَطِيعُ أَنْ نَأْتِيَكَ
إِلَّا فِي الشَّهْرِ الْحَرَامِ، وَبَيْنَنَا وَبَيْنَكَ هَذَا
الْحَيُّ مِنْ كُفَّارٍ مُضَرٍّ، فَمُرْنَا بِأَمْرِ فَضْلِ،

ćemo saopćiti onima koji su ostali iza nas a što će nas uvesti u Džennet.

Pitali su ga (između ostalog) i za piće pa im je on tom prilikom četvero naredio a četvero zabranio. Naredio im je vjerovanje u jedinog Allaha i upitao:

“Znate li šta je vjera u jednog Allaha?”

- Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju - odgovorili su.

“Svjedočiti”, kazao je Poslanik, s.a.v.s., “da nema Boga osim jednog Allaha i niučem mu širk ne činiti i svjedočiti da je Muhammed Allahov poslanik; klanjati namaz; dijeliti zekat; postiti mjesec ramazan i davati petinu ratnog plijena.”

Zabranio im je četvero: *hantem*, *dubba*, *nakir* i *muzaffet*, a možda je rekao *mukajjer* (imena četiri suda u kojima su spremali alkohol). I još je rekao:

“Zapamtite ove naredbe i o njima obavijestite one koje ste ostavili iza vas.”

نُخْبِرُ بِهِ مَنْ وَرَاءَنَا، وَنَدْخُلُ بِهِ الْجَنَّةَ.
وَسَأَلُوهُ عَنِ الْأَشْرَبَةِ: فَأَمَرَهُمْ بِأَرْبَعٍ،
وَنَهَاَهُمْ عَنْ أَرْبَعٍ، أَمَرَهُمْ: بِالْإِيمَانِ بِاللَّهِ
وَحَدَهُ، قَالَ: (أَتَذَرُونَ مَا الْإِيمَانُ بِاللَّهِ
وَحَدَهُ؟). قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ،
قَالَ: (شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحَدَهُ لَا
شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ
الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَصِيَامِ
رَمَضَانَ، وَأَنْ تُغْطُوا مِنَ الْمَغْنَمِ
الْخُمْسَ). وَنَهَاَهُمْ عَنْ أَرْبَعٍ: (الْحَتَمِ
وَالدُّبَاءِ وَالنَّقِيرِ وَالْمَزَقَةِ. وَرُبَّمَا قَالَ:
الْمَقِيرِ). وَقَالَ: (أَحْفَظُوهُمْ وَأَخْبِرُوا
بِهِنَّ مَنْ وَرَاءَكُمْ).

37. Vrednovanje djela prema namjerama

50. Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, rekao:

“Djela se vrednuju prema namjerama.”

Ovaj hadis je spomenut na početku ove knjige a u ovoj verziji iza riječi “i svakom čovjeku pripada ono što je namjeravao” još stoji:

“Stoga ko je učinio Hidžru (preselio iz Mekke u Medinu) radi Boga i Njegovog Poslanika, njegovo je preseljenje u ime Boga i Njegovog Poslanika.”

Zatim slijedi ostali dio hadisa.

51. Ebu Mesud, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, rekao:

“Kada čovjek troši na svoje ukućane nadajući se Allahovoj nagradi i to mu se piše u dobro(činstvo).”

38. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi:
“Vjera je savjet (nasihat)”

۳۷- باب: مَا جَاءَ أَنَّ الْأَعْمَالَ
بِالنِّيَّةِ...

۵۰ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : حَدِيثُ
إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ، وَقَدْ تَقَدَّمَ فِي
أَوَّلِ الْكِتَابِ، وَزَادَ هُنَا بَعْدَ قَوْلِهِ :
(وَلِنَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى فَمَنْ كَانَتْ
هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَهَجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ
وَرَسُولِهِ) وَسَرَدَ بَاقِيَ الْحَدِيثِ

۵۱ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (إِذَا أَنْفَقَ الرَّجُلُ
عَلَى أَهْلِهِ نَفَقَةً يَحْتَسِبُهَا فَهُوَ لَهُ صَدَقَةٌ).

۳۸- باب: قَوْلِ النَّبِيِّ - ﷺ - :
الَّذِينَ النَّصِيحَةُ

52. Džerir ibn Abdullah el-Bedželi, r.a., kaže:

Dao sam prisegu (obavezao sam se) Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da ću obavljati namaz, dijeliti zekat i savjetovati svakog muslimana (naređivati mu da čini ono što je dobro a odvrćati ga od zla).

٥٢ : عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْبَجَلِيِّ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ
ﷺ عَلَى إِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ
الزَّكَاةِ، وَالنُّصْحِ لِكُلِّ مُسْلِمٍ.

53. Džerir ibn Abdullah el-Bedželi, također, kaže:

Otišao sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao mu:

- Dajem ti prisegu na islam.

On mi je to uvjetovao, rekavši:

“I savjetovanje svakog muslimana”, pa sam mu i na to dao prisegu.

۵۳: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنِّي أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ قُلْتُ: أَبَايُكَ عَلَى الْإِسْلَامِ فَشَرَطَ عَلَيَّ: (وَالْتَضَعَ لِكُلِّ مُسْلِمٍ) فَبَايَعْتُهُ عَلَى هَذَا.

1. Vrijednost znanja

54. Ebu Hurejre, r.a., priča da je, dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na jednom skupu govorio narodu, došao jedan beduin i upitao:

- Kada će biti Sudnji čas?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., nastavio je govoriti. Neki kažu da je čuo njegovo pitanje, ali da mu nije prijalo ono što je pitao, dok drugi, naprotiv, kažu da ga Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije ni čuo. Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., završio svoj govor, upitao je:

“Gdje je onaj što je pitao za Sudnji čas?”

- Tu sam, Allahov Poslaniče - odgovorio je beduin.

“Kada nestane (izgubi se) emanet, očekuj Sudnji čas”, rekao je Mudammed s.a.v.s.

- Kako se emanet gubi? - upitao je čovjek.

“Kada se vlast povjeri onom koji je nije dostojan, očekuj Sudnji čas”, objasnio je Muhammed, s.a.v.s.

2. Ko radi nauke podigne glas

55. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže:

Na jednom našem putovanju Vjerovjesnik, s.a.v.s., bijaše izostao iza nas. U trenutku kad nas je sustigao, mi smo se abdestili za namaz čije vrijeme se blizilo isteku. I dok smo mi nakvašenim rukama potirali noge, on povišenim glasom dva ili tri puta viknu:

“Teško petama od vatre!”

۱ - باب: فضل العلم

۵۴ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي مَجْلِسٍ يُحَدِّثُ الْقَوْمَ، جَاءَهُ أَعْرَابِي فَقَالَ: مَتَى السَّاعَةُ؟

فَمَضَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُحَدِّثُ، فَقَالَ بَعْضُ الْقَوْمِ: سَمِعَ مَا قَالَ فَكَّرَهُ مَا قَالَ. وَقَالَ بَعْضُهُمْ: بَلْ لَمْ يَسْمَعْ. حَتَّى إِذَا قَضَى حَدِيثَهُ قَالَ: (أَيْنَ - أَرَاهُ - السَّائِلُ عَنِ السَّاعَةِ). فَقَالَ: هَا أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (فَإِذَا ضُيِّعَتِ الْأَمَانَةُ فَاتَنْظِرِ السَّاعَةَ). فَقَالَ: كَيْفَ إِضَاعَتُهَا؟ قَالَ: (إِذَا وَسَدَ الْأَمْرُ إِلَى غَيْرِ أَهْلِهِ فَاتَنْظِرِ السَّاعَةَ).

۲ - باب: مَنْ رَفَعَ صَوْتَهُ بِالْعِلْمِ

۵۵ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: تَخَلَّفَ النَّبِيُّ ﷺ عَنَّا فِي سَفَرَةٍ سَافَرْنَا بِهَا، فَأَذْرَكْنَا - وَقَدْ أَرْهَقْتَنَا الصَّلَاةَ - وَنَحْنُ تَوَضُّأُ، فَجَعَلْنَا نَمْسَحُ عَلَى أَرْجُلِنَا، فَتَادَى بِأَعْلَى صَوْتِهِ: (وَيْلٌ لِلْأَعْقَابِ مِنَ النَّارِ). مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا.

3. Postavljanje pitanja slušaocima radi provjeravanja njihovog znanja

56. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Među drvećem ima jedno drvo čiji list ne opada i koje je slično muslimanu. Kažite mi koje je to drvo?”

Abdullah kaže da su ljudi mislili na pustinjska stabla, a da je njemu palo na um da je to palma, ali se stidio kazati.

Potom su prisutni upitali:

- Allahov Poslaniče, kaži nam koje je to drvo?

“To je palma”, odgovorio je.

4. Čitanje i izlaganje pred učenjakom

57. Enes ibn Malik, r.a., kazuje:

Dok smo sjedili jednom prilikom u džamiji sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., dođe čovjek na devi, natjera je da klekne i veza blizu džamije a zatim upita:

- Ko je od vas Muhammed?

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je sjedio među nama naslonjen i mi mu odgovorismo:

- Ovaj naslonjeni bijeli čovjek.

Potom onaj čovjek reče:

- Sine Abdulmuttalibov!

“Ovdje sam da ti odgovorim”, reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

- Pitat ću te i bit ću strog u pitanjima pa se ne ljuti - reče čovjek Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.

“Pitaj što god hoćeš”, reče Muhammed, s.a.v.s.

۳ - باب: طَرَحَ الْإِمَامُ الْمَسْأَلَةَ عَلَى أَصْحَابِهِ لِيُخْتَبَرَ مَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ
۵۶ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
قَالَ:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ مِنَ الشَّجَرِ شَجَرَةً لَا يَسْقُطُ وَرَقُهَا، وَإِنَّهَا مَثَلُ الْمُسْلِمِ، فَحَدِّثُونِي مَا هِيَ؟). فَوَقَعَ النَّاسُ فِي شَجَرِ الْبَوَادِي، قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: وَقَعَ فِي نَفْسِي أَنَّهَا النَّخْلَةُ، فَاسْتَحْيَيْتُ، ثُمَّ قَالُوا: حَدِّثْنَا مَا هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: (هِيَ النَّخْلَةُ).

۴ - باب: الْقِرَاءَةُ وَالْعَرْضُ عَلَى الْمُحَدِّثِ

۵۷ : عَنْ أَنَسٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي الْمَسْجِدِ، دَخَلَ رَجُلٌ عَلَى جَمَلٍ، فَأَنَآخَهُ فِي الْمَسْجِدِ ثُمَّ عَقَلَهُ، ثُمَّ قَالَ: أَيُّكُمْ مُحَمَّدٌ؟ وَالنَّبِيُّ ﷺ مُتَكِيٌّ بَيْنَ ظَهْرَانِيهِمْ، فَقُلْنَا: هَذَا الرَّجُلُ الْأَبْيَضُ الْمُتَكِيُّ. فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ: ابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ؟ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: (قَدْ أَجَبْتُكَ). فَقَالَ: إِنِّي سَأَلْتُكَ فَمَشَدُّ عَلَيْكَ فِي الْمَسْأَلَةِ، فَلَا تَجِدْ عَلَيَّ فِي نَفْسِكَ. قَالَ: (سَلْ عَمَّا بَدَا لَكَ). فَقَالَ: أَسْأَلُكَ بِرَبِّكَ وَرَبِّ مَنْ قَبْلَكَ،

- Kunem te tvojim Gospodarom i Gospodarom onih prije tebe i pitam: Je li tebe Allah poslao cijelom svijetu?

"Allahu moj, da", odgovori.

- Kunem te Bogom - reče čovjek - je li tebi Allah naredio da klanjaš pet namaza u toku dana i noći?

"Allahu moj, da", odgovori.

- Kunem te Bogom - nastavi čovjek - da li ti je Allah naredio da postiš svake godine ovaj mjesec (ramazan)?

"Allahu moj, da", odgovori.

- Kunem te Bogom - reče čovjek - je li ti Allah naredio da od naših bogataša uzimaš zekat i dijeliš našim siromasima?

"Allahu moj, da", reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Potom čovjek reče:

- Vjerujem u sve sa čim si (od Boga) došao. Ja sam izaslanik svoga naroda, koji je iza mene ostao, Dimam b. Sa'lebe, brat Benu Sa'da b. Bekra.

58. Abdullah ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao jednog čovjeka sa svojim pismom i naredio mu da ga preda guverneru Bahrejna. Guverner Bahrejna je to pismo uputio Kisri (vladaru Perzije) koji ga je, nakon što ga je pročitao, pocijepao. (Ibn Musejjeb) kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učinio dovu da i oni u potpunosti budu pocijepani.

59. Enes ibn Malik, r.a., kazuje:

Vjerovjesnik, s.a.v.s., napisao je ili htio napisati pismo, pa mu je rečeno da će oni pismo čitati samo ako bude pečatom

اللَّهُ أَرْسَلَكَ إِلَى النَّاسِ كُلِّهِمْ؟ فَقَالَ: (اللَّهُمَّ نَعَمْ). قَالَ: أَنْشُدْكَ بِاللَّهِ، اللَّهُ أَمَرَكَ أَنْ تُصَلِّيَ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسَ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ؟ قَالَ: (اللَّهُمَّ نَعَمْ). قَالَ: أَنْشُدْكَ بِاللَّهِ، اللَّهُ أَمَرَكَ أَنْ تَصُومَ هَذَا الشَّهْرَ مِنَ السَّنَةِ؟ قَالَ: (اللَّهُمَّ نَعَمْ). قَالَ: أَنْشُدْكَ بِاللَّهِ، اللَّهُ أَمَرَكَ أَنْ تَأْخُذَ هَذِهِ الصَّدَقَةَ مِنْ أَغْنِيَائِنَا فَتَقْسِمَهَا عَلَى فُقَرَائِنَا؟ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (اللَّهُمَّ نَعَمْ). فَقَالَ الرَّجُلُ: آمَنْتُ بِمَا جِئْتُ بِهِ، وَأَنَا رَسُولُ مَنْ وَرَائِي مِنْ قَوْمِي، وَأَنَا ضِمَامُ ابْنِ نَعْلَبَةَ، أَخُو بَنِي سَعْدِ بْنِ بَكْرِ.

٥٨ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بَعَثَ بِكِتَابِهِ رَجُلًا، وَأَمَرَهُ أَنْ يَدْفَعَهُ إِلَى عَظِيمِ الْبَحْرَيْنِ، فَدَفَعَهُ عَظِيمُ الْبَحْرَيْنِ إِلَى كِسْرَى، فَلَمَّا قَرَأَهُ مَرْقَهُ، قَالَ: فَدَعَا عَلَيْهِمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يُمَرَّقُوا كُلُّ مُمَرَّقٍ.

٥٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

كَتَبَ النَّبِيُّ ﷺ كِتَابًا - أَوْ أَرَادَ أَنْ يَكْتُبَ - فَقِيلَ لَهُ: إِنَّهُمْ لَا يَقْرَءُونَ كِتَابًا إِلَّا مَخْتُومًا، فَاتَّخَذَ خَاتَمًا مِنْ فِضَّةٍ، نَقَشَهُ: مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ، كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى بَيَاضِهِ فِي يَدِهِ.

potvrđeno. Tada je Muhammed, s.a.v.s., uzeo srebrei prsten na kome je urezano: Muhammed, Allahov poslanik. Čini mi se da i sada vidim bjelinu prstena na njegovoj ruci.

60. Ebu Vakid el-Lejsi, r.a., priča da su Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., dok je sjedio sa svijetom u džamiji, došle tri osobe od kojih su dvije krenule prema Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., a jedna otišla. Oni su (prvo) malo zastali pred Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pa je jedan od njih ugledao u krugu slušalaca prazninu i tu sjeo. Drugi je sjeo iza, a onaj treći je okrenuo leđa i udaljio se.

Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., završio (predavanje), rekao je:

“Hoćete li da vam kažem ko su ove tri osobe? Jedna od njih sklonila se Bogu i Bog ju je smjestio. Stideći se, druga se osoba sustegla pa je i Bog stideći se ustegao od nje (svoju kaznu), a što se tiče one posljedne što je okrenula leđa, i Bog je od nje okrenuo (svoju milost).”

5. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: “Neki od onih kojima se prenese bolje shvate i od samog prenosioca”

61. Ebu Bekre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dok je bio na svojoj devi, čiju uzdu je držao jedan čovjek, upitao:

“Koji je ovo dan?”

Mi smo šutjeli misleći da će ga nazvati drugim imenom, a ne njegovim.

“Nije li ovo dan klanja kurbana?”, upitao je.

٦٠ : عَنْ أَبِي وَاقِدٍ اللَّيْثِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَتَنَمَّا هُوَ جَالِسٌ فِي الْمَسْجِدِ وَالنَّاسُ مَعَهُ، إِذْ أَقْبَلَ ثَلَاثَةٌ نَفَرٍ، فَأَقْبَلَ اثْنَانِ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَذَهَبَ وَاحِدٌ، قَالَ: فَوَقَفَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَأَمَّا أَحَدُهُمَا: فَرَأَى فُرْجَةً فِي الْحَلَقَةِ فَجَلَسَ فِيهَا، وَأَمَّا الْآخَرُ: فَجَلَسَ خَلْفَهُمْ، وَأَمَّا الثَّالِثُ: فَأَذْبَرَ ذَاهِبًا، فَلَمَّا فَرَغَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (أَلَا أُخْبِرُكُمْ عَنِ النَّفَرِ الثَّلَاثَةِ؟ أَمَّا أَحَدُهُمْ فَأَوَى إِلَى اللَّهِ فَأَوَاهُ اللَّهُ، وَأَمَّا الْآخَرُ فَاسْتَحْيَا فَاسْتَحْيَا اللَّهُ مِنْهُ، وَأَمَّا الْآخَرُ [فَأَعْرَضَ] فَأَعْرَضَ اللَّهُ عَنْهُ).

٥ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ : رَبُّ مُبْلَغٍ أَوْعَى مِنْ سَامِعٍ

٦١ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَعَدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى بَعِيرِهِ، وَأَمْسَكَ إِنْسَانٌ بِخَطَامِهِ - أَوْ بِرِمَامِهِ - ثُمَّ قَالَ: (أَيُّ يَوْمٍ هَذَا؟). فَسَكَتَا حَتَّى ظَنَّنَا أَنَّهُ سَيَسْمِيهِ سَوَى اسْمِهِ، قَالَ: (أَلَيْسَ يَوْمَ النَّحْرِ؟). قُلْنَا: بَلَى، قَالَ: (فَأَيُّ شَهْرٍ هَذَا؟). فَسَكَتَا حَتَّى ظَنَّنَا أَنَّهُ سَيَسْمِيهِ بِغَيْرِ اسْمِهِ، فَقَالَ: (أَلَيْسَ بِذِي

- Svakako - rekosmo.

“Koji je ovo mjesec?”, upita.

Mi smo opet šutjeli misleći da će ga nazvati nekim drugim imenom.

“Nije li zu-l-hidždže?”, upita on.

- Da - kazali smo.

“Vaša krv, vaši imeci i vaša čast”, rekao je on, “međusobno su vam sveti i neprikosnoveni, kao što je svet ovaj vaš dan, u ovom vašem mjesecu, u ovom vašem gradu.

Neka svaki prisutni (ovo) saopći odsutnom, jer može biti da prisutni ovo prenese nekome ko će to bolje od njega shvatiti.”

6. Kako je Vjerovjesnik, s.a.v.s., savjetovao i podučavao (ashabe) da se ne bi razilazili

62. Ibn Mesud, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., nas je savjetovao i podučavao birajući odgovarajuće vrijeme kako nam time ne bi prešao u dosadu.

63. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Olakšavajte, a ne otežavajte! Obveseljavajte, a ne rastjerujte!”

7. Kome Allah hoće dobro uputi ga u razumijevanje vjere

64. Muavija, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

أَلْحِجَّةُ؟). قُلْنَا: بَلَى، قَالَ: فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ، وَأَعْرَاضَكُمْ، بَيْنَكُمْ حَرَامٌ، كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا، فِي شَهْرِكُمْ هَذَا، فِي بَلَدِكُمْ هَذَا، لِيُبْلَغَ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ، فَإِنَّ الشَّاهِدَ عَسَى أَنْ يُبْلَغَ مِنْهُ أَوْعَى لَهُ مِنْهُ).

٦١ - بَاب: مَا كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَتَحَوَّلُهُمْ بِالْمَوْعِظَةِ وَالْعِلْمِ كَمَا لَا يَنْفِرُوا

٦٢ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَتَحَوَّلُنَا بِالْمَوْعِظَةِ فِي الْأَيَّامِ، كَرَاهِيَةِ السَّامَةِ عَلَيْنَا.

٦٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (بَشِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا وَبَشِّرُوا وَلَا تُتَفَرُّوا).

٧ - بَاب: مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ (فِي الدِّينِ)

٦٤ : عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ، وَإِنَّمَا أَنَا قَاسِمٌ وَاللَّهُ يُعْطِي، وَلَنْ تَزَالَ هَذِهِ الْأُمَّةُ

“Kome Bog hoće dobro, uputi ga da shvati vjeru. Ja samo dijelim (znanje), a Bog (ga) daje. Ovaj narod ostat će na Allahovom putu i neće mu naštetiti oni koji mu se suprotstavljaju sve dok ne stigne Allahova naredba (do Sudnjeg dana).”

فَأَيُّمَةً عَلَى أَمْرِ اللَّهِ لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَالَفَهُمْ، حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ).

8. Razumijevanje nauke

65. Ibn Omer, r.a., priča:

Kada smo bili jednom prilikom kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., donesena mu je srčika palme pa je rekao:

“Među stablima ima jedno stablo veoma slično muslimanu?”

- Htio sam kazati da je to palma. Međutim, bio sam najmlađi među (prisutnim) svijetom pa sam ušutio.

٨ - باب: أَلْفَهْمُ فِي الْعِلْمِ

٦٥ : عَنْ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَأَتَى بِجُمَارٍ، فَقَالَ: (إِنَّ مِنَ الشَّجَرِ شَجَرَةً) وَذَكَرَ الْحَدِيثَ وَزَادَ فِي هَذِهِ الرَّوَايَةِ: فَإِذَا أَنَا أَضَعُّ الْقَوْمَ، فَسَكَتُ.

9. Radost u znanju i mudrosti

66. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zavidjeti se može u dva slučaja: čovjeku kome je Bog dao imetak koga troši na istini (kako je Allah odredio) i čovjeku kome je Bog dao mudrost (Kur’ana i Sunneta) pa on po njoj sudi i druge poučava.”

٩ - باب: الْاِغْتِبَاطُ فِي الْعِلْمِ وَالْحِكْمَةِ

٦٦ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَسَلَّطَ عَلَى مَلَائِكَتِهِ فِي الْحَقِّ، وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ الْحِكْمَةَ فَهُوَ يَقْضِي بِهَا وَيُعَلِّمُهَا).

10. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi:
"Allahu, pouči ga knjizi!"

67. Ibn Abbas, r.a., kaže da ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prigrlio uz sebe i rekao:

"Allahu moj, pouči ga Knjizi (znanju Kur'ana)."

11. Kada je ispravno primiti predaju malodobnoga

68. Ibn Abbas, r.a., kazuje:

– Bio sam već skoro punoljetan kada sam jednom prilikom, jašući na magarici, došao na Minu, gdje sam zatekao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako klanja, bez zida ispred sebe. Prošao sam ispred jednog dijela safa, pustio magaricu da pase i uključio se u saf, što mi niko nije zamjerio.

69. Mahmud ibn Rebi', r.a., kaže:

Upamtio sam da me Vjerovjesnik, s.a.v.s., uprskao po licu vodom iz kofe kada mi je bilo pet godina.

12. Vrijednost onoga koji zna i druge poučava

70. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

۱۰ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ : اللَّهُمَّ
عَلِّمَهُ الْكِتَابَ

٦٧ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
قَالَ: ضَمَّنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَقَالَ:
(اللَّهُمَّ عَلِّمَهُ الْكِتَابَ).

۱۱ - باب: مَتَى يَصِحُّ سَمَاعُ الصَّغِيرِ

٦٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَقْبَلْتُ
رَاكِبًا عَلَى حِمَارٍ أَتَانِ، وَأَنَا يَوْمَئِذٍ قَدْ
نَاهَزْتُ الْأَخْتِلَامَ، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ
يُصَلِّي بِمَنْى إِلَى غَيْرِ جِدَارٍ، فَمَرَرْتُ
بَيْنَ يَدَيْ بَعْضِ الصَّفِّ، وَأَرْسَلْتُ الْأَتَانَ
تَرْتَعُ، فَدَخَلْتُ فِي الصَّفِّ، فَلَمْ يُتَنَكَّرْ
ذَلِكَ عَلَيَّ.

٦٩ : عَنْ مَحْمُودِ بْنِ الرَّبِيعِ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: عَقَلْتُ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ مَجَّةً
مَجَّهَا فِي وَجْهِي، وَأَنَا ابْنُ خَمْسِ
سِنِينَ، مِنْ ذَلِكَ.

۱۲ - باب: فَضْلُ مَنْ عَلِمَ وَعَلَّمَ

٧٠ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ:

“Uputa i znanje s kojim me je Bog poslao su kao obilna kiša koja padne na zemlju. Plodna zemlja primi vodu i iz nje nikne trava i mnogo drugog zelenila, a neplodna zadrži u sebi vodu i Bog daje da se njome ljudi koriste: piju, napajaju stoku i zalijevaju zemlju, a padne i na druge predjele koji niti zadržavaju u sebi vodu niti iz njih nešto raste.

Takav je slučaj sa onim ko je spoznao Allahovu vjeru i kome je koristilo ono s čim me je Allah poslao, ko je naučio i druge poučavao, kao i sa onim koji za spoznaju nije ni glave podigao niti prihvatio Allahovu uputu s kojom sam poslan.”

13. Iščezavanje nauke i pojava neznanja

71. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“U znake Sudnjeg dana spada: iščezavanje znanja, ustaljivanje neznanja, rasprostranjeno uživanje alkohola i pojava razbludnosti.”

72. Enes, r.a., kaže:

– Kazat ću vam jedan hadis koji vam nema ko osim mene kazati. Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

“U znake Sudnjeg dana spada: opadanje znanja, pojava neznanja,

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَثَلُ مَا بَعَثَنِي اللَّهُ بِهِ مِنْ الْهُدَى وَالْعِلْمِ، كَمَثَلِ الْغَيْثِ الْكَثِيرِ أَصَابَ أَرْضًا، فَكَانَ مِنْهَا نَقِيَّةٌ، قَلِيلُ الْمَاءِ، فَأَنْبَتَ الْكَلَأَ وَالْعُشْبَ الْكَثِيرَ، وَكَانَتْ مِنْهَا أَجَادِبُ، أَمْسَكَتِ الْمَاءَ، فَتَقَعَ اللَّهُ بِهَا النَّاسَ، فَشَرِبُوا وَسَقَوْا وَزَرَعُوا، وَأَصَابَ مِنْهَا طَائِفَةٌ أُخْرَى، إِنَّمَا هِيَ قِيعَانٌ لَا تُمْسِكُ مَاءً وَلَا تُنْبِتُ كَلَأً، فَذَلِكَ مَثَلُ مَنْ فَقَهُ فِي دِينِ اللَّهِ، وَنَفَعَهُ مَا بَعَثَنِي اللَّهُ بِهِ فَعَلِمَ وَعَلَّمَ، وَمَثَلُ مَنْ لَمْ يَرْفَعْ بِذَلِكَ رَأْسًا، وَلَمْ يَقْبَلْ هُدَى اللَّهِ الَّذِي أَرْسَلْتُ بِهِ).

۱۳ - باب: رَفْعِ الْعِلْمِ وَظُهُورِ الْجَهْلِ

۷۱ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (إِنَّ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ : أَنْ يُرْفَعَ الْعِلْمُ وَيَثْبُتَ الْجَهْلُ ، وَيُشْرَبَ الْخَمْرُ ، وَيَظْهَرَ الزُّنَا) .

۷۲ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : لَأُحَدِّثَنَّكُمْ حَدِيثًا لَا يُحَدِّثُكُمْ أَحَدٌ

pojava razbludnosti te namnožavanje žena a smanjenje muškaraca toliko da će biti jedan staratelj na pedeset žena.”

14. Vrijednost nauke

73. Ibn Omer, r.a., priča da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Dok sam spavao, donesena mi je čaša mlijeka iz koje sam pio toliko da sam osjetio kako mi se žed gasi, kao da mi na nokte izlazi. Ostatak sam dao Omeru ibn Hattabu.”

- Allahov Poslaniče, kako si to (sanjanje) protumačio? - upitali su (prisutni).

“To je (vjersko) znanje”, odgovorio je on.

15. Davanje odgovora sa deve ili neke druge životinje

74. Abdullah ibn Amr ibn 'As, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zastao za vrijeme Oproštajnog hadža na Mini radi svijeta koji ga pitaše (za vjerske obrede). Tako mu je pristupio jedan čovjek i rekao:

- Nisam znao (propis) pa sam se obrijao prije nego što sam kurban zaklao?

“Nema grijeha, zakolji (sada)”, odgovorio je.

Potom dođe drugi i reče:

بُعْدِي، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ: أَنْ يَقِلَّ الْعِلْمُ، وَيَظْهَرَ الْجَهْلُ، وَيَظْهَرَ الزُّنَا، وَتَكْثُرَ النِّسَاءُ، وَيَقِلَّ الرِّجَالُ، حَتَّى يَكُونَ لِخَمْسِينَ امْرَأَةً الْقَيْمُ الْوَاحِدُ).

١٤ - باب: فَضْلُ الْعِلْمِ

٧٣ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ، أَتَيْتُ بِقَدَحٍ لَبَنٍ، فَشَرِبْتُ حَتَّى إِنِّي لَأَرَى الرِّيَّ يَخْرُجُ فِي أَظْفَارِي، ثُمَّ أَعْطَيْتُ فَضْلِي عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ). قَالُوا: فَمَا أَوْلَتْهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: (الْعِلْمُ).

١٥ - باب: الْفُتْيَا وَهُوَ وَاقِفٌ عَلَى الدَّابَّةِ وَغَيْرِهَا

٧٤ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ وَقَفَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ بِمِنَى لِلنَّاسِ يَسْأَلُونَهُ، فَجَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: لَمْ أَشْعُرْ فَحَلَقْتُ قَبْلَ أَنْ أَذْبَحَ؟ فَقَالَ: (أَذْبَحْ وَلَا حَرَجَ). فَجَاءَ آخَرُ فَقَالَ: لَمْ أَشْعُرْ

- Nisam znao pa sam zaklao kurban prije nego što sam bacio kamenčiće (na Mini)?

“Nema grijeha, baci (sada)”, kazao je on.

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije bio upitan nizašto što je učinjeno ranije umjesto kasnije, a da nije odgovorio: “Nema grijeha, učini (sada)!”

16. Davanje fetvi išaretom glave ili ruke

75. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Znanje će nestati, neznanje i smutnja će se pojaviti, a *herdž* će se namnožiti.”

- Allahov Poslaniče, šta je *herdž*? - upitao je neko.

“Ovo”, odgovorio je, učinivši pokret rukom koju još i izvrnu, ukazujući na ubijanje.

76. Esmā, kćerka Ebu Bekra, r.a., priča:

- Ušla sam jednom kod Aiše, r.a., pa sam, zatekavši je da klanja, upitala:

- Šta je ovome svijetu?

(Ljudi su upravo klanjali namaz zbog pomračenja Sunca koje je bilo u toku.)

Ona pokaza u pravcu neba i reče:

- *Subhanallah!* (Slava Bogu!)

- Je li to nekakav znak? - upitah, a ona potvrdno klimnu glavom.

Priključila sam se namazu i klanjala toliko dugo da me je počela obuzimati nesvjestica, pa sam poljevala glavu vodom.

فَنَحَرْتُ قَبْلَ أَنْ أُرْمِيَ؟ قَالَ: (أَزِمِ وَلَا حَرَجَ). فَمَا سُئِلَ النَّبِيُّ ﷺ عَنْ شَيْءٍ قَدَّمَ وَلَا أَخَّرَ إِلَّا قَالَ: (أَفْعَلْ وَلَا حَرَجَ).

١٦ - باب: مَنْ أَجَابَ الْفَتْيَا بِإِشَارَةِ الرَّأْسِ وَالْيَدِ

٧٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (يُقْبَضُ الْعِلْمُ ، وَيُظْهِرُ الْجَهْلُ وَالْفِتْنُ ، وَيَكْثُرُ الْهَرْجُ) .
قِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَمَا الْهَرْجُ ؟ قَالَ
هَكَذَا بِيَدِهِ فَحَرَّفَهَا ، كَأَنَّهُ يُرِيدُ الْقَتْلَ .

٧٦ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ :

أَتَيْتُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَهِيَ تُصَلِّي فَقُلْتُ : مَا شَأْنُ النَّاسِ ؟ فَأَشَارَتْ إِلَى السَّمَاءِ ، فَإِذَا النَّاسُ قِيَامٌ ، فَقَالَتْ :
سُبْحَانَ اللَّهِ ، قُلْتُ : آيَةٌ ؟ فَأَشَارَتْ بِرَأْسِهَا : أَيْ نَعَمْ ، فَقُمْتُ حَتَّى عَلَانِي الْعَقْشُ ، فَجَعَلْتُ أَصْبُ عَلَى رَأْسِي

Nakon namaza Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zahvalio Uzvišenom Allahu i izrazio Mu pohvalu, a onda rekao:

“Sada sam vidio sve što mi ranije nije pokazano, uključujući i Džennet i Džehennem. I objavljeno mi je da će te u svojim kaburima biti iskušani isto ili slično (prenosilac nije siguran koji je od ova dva izraza Esma upotrijebila) kušnji Mesiha Dedždžala, kada ćete biti pitani:

- Šta znate o ovom čovjeku (Muhammedu)?

Što se tiče vjernika (*mumin*), odnosno onoga ko čvrsto vjeruje (*mukin*), on će odgovoriti:

- To je Muhammed, Allahov poslanik, koji nam je donio jasne dokaze i uputu. Mi smo mu se odazvali i slijedili ga. To je Muhammed - izgovorit će tri puta.

Tada će mu se reći: Spavaj u miru! Znamo da si ti u njega čvrsto vjerovao, a munafik ili onaj ko je sumnjičav (*murtab*) reći će:

- Ne znam! Čuo sam da nešto svijet govori pa sam i ja tako govorio.

17. Putovanje u svrhu traženja odgovora na dato pitanje i poučavanje svojih ukućana

77. Ukbe ibn Haris, r.a., priča da mu je nakon ženidbe kćerkom Ebu Ihaba ibn Aziza, došla jedna žena i rekla:

- Ja sam zadojila Ukbu (tebe) i onu koju si ti oženio.

- Ne znam da si me zadojila, a nisi me o tome ni obavijestila - kazao je Ukbe.

أَلَمَاءَ، فَحَمِدَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ النَّبِيَّ ﷺ وَأَنْتَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (مَا مِنْ شَيْءٍ لَمْ أَكُنْ أَرَيْتُهُ إِلَّا رَأَيْتُهُ فِي مَقَامِي هَذَا، حَتَّى الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، فَأَوْحِيَ إِلَيَّ: أَنْكُمْ تُفْتَنُونَ فِي قُبُورِكُمْ - مِثْلَ أَوْ - قَرِيبًا - مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ، يُقَالُ: مَا عِلْمُكَ بِهَذَا الرَّجُلِ؟ فَأَمَّا الْمُؤْمِنُ أَوْ الْمُؤْمِنَةُ - فَيَقُولُ: هُوَ مُحَمَّدٌ هُوَ رَسُولُ اللَّهِ، جَاءَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَى، فَأَجَبْنَاهُ وَاتَّبَعْنَاهُ، هُوَ مُحَمَّدٌ، ثَلَاثًا، فَيَقَالُ: نَمْ صَالِحًا، قَدْ عَلِمْنَا إِنْ كُنْتَ لِمُوقِنًا بِهِ. وَأَمَّا الْمُنَافِقُ أَوْ الْمُنَافِقَةُ - فَيَقُولُ: لَا أَذْرِي، سَمِعْتُ النَّاسَ يَقُولُونَ شَيْئًا فَقُلْتُهُ).

١٧ - بَابُ: الرُّحْلَةُ فِي الْمَسْأَلَةِ النَّازِلَةِ، وَتَعْلِيمِ أَهْلِهِ

٧٧ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ الْحَارِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ تَزَوَّجَ ابْنَتَهُ لِأَبِي إِهَابِ بْنِ عَزِيرٍ، فَأَتَتْهُ أَمْرَأَةٌ فَقَالَتْ: إِنِّي أَرْضَعْتُ عُقْبَةَ وَالَّتِي تَزَوَّجَ بِهَا، فَقَالَ لَهَا عُقْبَةُ: مَا أَعْلَمُ أَنَّكَ أَرْضَعْتَنِي، وَلَا أَخْبَرْتَنِي فَرَكِبَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِالْمَدِينَةِ

On je tada uzjahao (jahalicu) i krenuo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., u Medinu da ga pita (šta da radi). Allahov Poslanik, s.a.v.s., je odgovorio:

“Kako to (da je oženiš), a pričalo se (da ti je sestra po mlijeku)!”

Ukbe je odmah pusti i ona stupi u brak s drugim muškarcem.

18. Naizmjenično posjećivanje radi nauke

78. Omer, r.a., priča:

Ja i jedan moj susjed ensarija iz plemena Benu Umejje ibn Zejd stanovali smo u Avali (sela u okolini Medine) pa smo naizmjenično silazili do Allahovog Poslanika, s.a.v.s., on jedan dan, a ja drugi. Kada bih ja silazio, donosio bih vijesti toga dana o Allahovoj Objavi i o ostalom, a kada bi on silazio činio bi to isto. Kada se jednog dana moj drug ensarija vratio sa svoje rede, snažno je zakucao na moja vrata govoreći:

- Da li je on tamo?

Ja sam se uplašio i izašao pred njega.

- Dogodilo se nešto krupno - rekao je! Otišao sam kod Hafse - kaže Omer - i zatekao je da plače. Upitao sam je da li vas je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pustio?

- Ne znam - odgovorila je.

Potom sam unišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i stojeći upitao ga:

- Jesi li pustio svoje žene?

“Ne”, rekao je.

Potom sam rekao:

- *Allahu ekber* (Allah je najveći).

فَسَأَلَهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (كَيْفَ وَقَدْ قِيلَ؟). فَقَارَقَهَا عُقْبَةُ وَنَكَحَتْ زَوْجًا غَيْرَهُ.

۱۸ - باب: التَّنَاوُبِ فِي الْعِلْمِ

۷۸ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

كُنْتُ أَنَا وَجَارٌ لِي مِنَ الْأَنْصَارِ فِي بَنِي أُمَيَّةَ بْنِ زَيْدٍ، وَهِيَ مِنْ عَوَالِي الْمَدِينَةِ، وَكُنَّا نَتَنَاوَبُ التَّرْوَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، يَتَرَلُ يَوْمًا وَأَنْزَلَ يَوْمًا، فَإِذَا نَزَلْتُ جِئْتُ بِخَبَرٍ ذَلِكَ الْيَوْمَ مِنَ الْوَحْيِ وَغَيْرِهِ، وَإِذَا نَزَلَ فَعَلَ مِثْلَ ذَلِكَ، فَتَرَلَ صَاحِبِي الْأَنْصَارِيُّ يَوْمَ نَوْبِهِ، فَضْرَبَ بَابِي ضَرْبًا شَدِيدًا، فَقَالَ: أَأَنْتَ هُوَ؟ فَفَرَعْتُ فَخَرَجْتُ إِلَيْهِ، فَقَالَ: حَدَّثْ أَمْرًا عَظِيمًا. قَالَ: فَدَخَلْتُ عَلَى حَفْصَةَ فَإِذَا هِيَ تَبْكِي، فَقُلْتُ: أَطْلَقَكُنَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ؟ قَالَتْ: لَا أَذْرِي. ثُمَّ دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقُلْتُ وَأَنَا قَائِمٌ: أَطْلَقْتِ نِسَاءَكَ؟ قَالَ: (لَا). فَقُلْتُ: اللَّهُ أَكْبَرُ.

۱۹ - باب: الْغَضَبِ فِي الْمَوْعِظَةِ وَالتَّعْلِيمِ إِذَا رَأَى مَا يَكْرَهُ

۷۹ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ

19. Srdžba (predavača) u toku predavanja i poučavanja kada primijeti nešto ružno

79. Ebu Mesud el-Ensari, r.a., priča da je jedan čovjek kazao:

- Allahov Poslaniče, skoro da odustanem od obavljanja namaza u džematu zbog toga što nam ga taj i taj oduljuje.

- Nikad nisam vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s. - kaže Ebu Mesud - srditijeg dok je davao savjet kao tada.

“Ljudi”, rekao je, “neki od vas odbijaju druge ljude od džemata. Ko klanja kao imam neka ne dulji (namaz), jer među onima koji su iza njega ima neko bolestan, slab ili ima neku drugu potrebu.”

80. Zejd ibn Halid el-Džuheni, r.a., prenosi da je jedan čovjek pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., za nađenu stvar, pa je on odgovorio:

“Zapamti njenu uzicu (svezicu) ili njenu posudu i njenu kesu (torbu) i oglašavaj je jednu godinu, zatim se njom koristi, a ukoliko dođe njen vlasnik, ti mu je predaj!”

- A zalutala deva? - upita čovjek.

On se toliko rasrdio da su mu obrazi pocrvenjeli (ili reče lice pocrvenjelo) a zatim odgovorio:

“Šta ti imaš s njom! Ona ima sa sobom svoju mješinu (za vodu) i svoje tabane, dolazi do vode i brsti drveće pa ostavi je dok je ne sustigne njen vlasnik!”

- A zalutalo bravče? - upitao je.

“Ono pripada tebi, tvome bratu, ili vuku”, odgovorio je on.

اللَّهُ، لَا أَكَادُ أَذْرِكَ الصَّلَاةَ مِمَّا يُطَوَّلُ بِنَا
فُلَانٍ، فَمَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فِي مَوْعِظَةٍ
أَشَدَّ غَضَبًا مِنْ يَوْمَيْذٍ، فَقَالَ: (أَيُّهَا
النَّاسُ، إِنَّكُمْ مُتَفَرِّقُونَ، فَمَنْ صَلَّى
بِالنَّاسِ فَلْيُخَفِّفْ، فَإِنَّ فِيهِمُ الْمَرِيضَ
وَالضَّعِيفَ وَذَا الْحَاجَةِ).

٨٠ : عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ
اللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ سَأَلَهُ رَجُلٌ عَنْ
الْلُقْطَةِ، فَقَالَ ﷺ: (اعْرِفْ وَكَاءَهَا - أَوْ
قَالَ: وَكَاءَهَا - وَعِفَاصَهَا، ثُمَّ عَرَّفَهَا
سَنَةً، ثُمَّ اسْتَمْتِعْ بِهَا، فَإِنْ جَاءَ رَبُّهَا
فَادَّهَا إِلَيْهِ). قَالَ: فَصَالَةُ الْإِبِلِ؟ فَغَضِبَ
حَتَّى أَحْمَرَّتْ وَجْتَاهُ، أَوْ قَالَ أَحْمَرَ
وَجْهَهُ، فَقَالَ: (مَا لَكَ وَلَهَا، مَعَهَا
سِقَاؤُهَا وَحِذَاؤُهَا، تَرُدُّ الْمَاءَ وَتَرْعَى
الشَّجَرَ، فَذَرُهَا حَتَّى يَلْقَاهَا رَبُّهَا).
قَالَ: فَصَالَةُ الْغَنَمِ؟ قَالَ: (لَكَ أَوْ
لِأَخِيكَ أَوْ لِلذَّبِّ).

٨١ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللهُ عَنْهُ
قَالَ:

81. Ebu Musa, r.a., priča:

Pitali su Vjerovjesnika, s.a.v.s., o nekim stvarima koje mu nisu bile drage pa se, kada mu se takvih pitanja namnožilo, rasrdio i rekao:

“Pitajte me šta god hoćete!”

Neko upita:

- Ko je moj otac?

“Tvoj otac je Huzafe”, odgovori on.

Tada usta drugi i upita:

- Allahov Poslaniče, ko je moj otac?

“Tvoj otac je Salim, oslobođeni rob Šejbe”, odgovorio je.

Kada je Omer vidio na njegovom licu srdžbu, rekao je:

- Allahov Poslaniče, obraćamo se Uzvišenom Bogu za oprost.

20. Ponavljanje riječi tri puta u svrhu boljeg shvaćanja

82. Enes, r.a., kaže da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada bi što govorio, tri puta to ponavljao kako bi ga ljudi mogli pravilno razumjeti, i kada bi kucao (na vrata) tražeći dozvolu za ulazak, kucao bi tri puta.

21. Podučavanje robinje i ukućana

83. Ebu Musa, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Tri vrste ljudi imat će po dvije nagrade: sljedbenik ranije Knjige koji je vjerovao svoga vjerovjesnika a zatim vjerovao i Muhammeda, s.a.v.s. (prihvatio islam), rob koji je izvršavao svoju dužnost prema Bogu, a i dužnost

سُئِلَ النَّبِيُّ ﷺ عَنْ أَشْيَاءَ كَرِهَهَا، فَلَمَّا أَكْثَرَ عَلَيْهِ غَضِبَ، ثُمَّ قَالَ: (سَلُونِي عَمَّا شِئْتُمْ؟). قَالَ رَجُلٌ: مَنْ أَبِي؟ قَالَ: (أَبُوكَ حُذَافَةُ). فَقَامَ آخَرُ فَقَالَ: مَنْ أَبِي يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَقَالَ: (أَبُوكَ سَالِمٌ مَوْلَى شَيْبَةَ). فَلَمَّا رَأَى عُمَرُ مَا فِي وَجْهِهِ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّا نَتُوبُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ.

٢٠ - باب: مَنْ أَعَادَ الْحَدِيثَ ثَلَاثًا لِيُفْهَمَ عَنْهُ

٨٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهُ كَانَ إِذَا تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ أَعَادَهَا ثَلَاثًا، حَتَّى تُفْهَمَ عَنْهُ، وَإِذَا أَتَى عَلَى قَوْمٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ، سَلَّمَ ثَلَاثًا.

٢١ - باب: تَعْلِيمِ الرَّجُلِ أُمَّتَهُ وَأَهْلَهُ

٨٣ : عَنْ أَبِي مُوسَى - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (ثَلَاثَةٌ لَهُمْ أَجْرَانِ: رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ، آمَنَ بِنَبِيِّهِ وَآمَنَ بِمُحَمَّدٍ ﷺ، وَالْعَبْدُ الْمَمْلُوكُ إِذَا أَدَّى حَقَّ اللَّهِ وَحَقَّ مَوْلَاهُ، وَرَجُلٌ كَانَتْ عِنْدَهُ أُمَّةٌ يَطْوُهَا، فَأَدَّبَهَا فَأَحْسَنَ تَأْدِيبَهَا، وَعَلَّمَهَا فَأَحْسَنَ

prema svome gospodaru i čovjek koji je imao robinju (sluškinju) pa je lijepo odgajao i poučavao i time poboljšao njeno obrazovanje a zatim je oslobodio i oženio - oni će imati po dvije nagrade."

تَعْلِيمَهَا، ثُمَّ أَعْتَقَهَا فَتَزَوَّجَهَا، فَلَهُ أَجْرَانِ).

٢٢ - باب: عِظَةُ الْإِمَامِ النَّسَاءِ

22. Držanje predavanja ženama

84. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., računajući da do žena nije doprlo ono što je govorio, izašao sa Bilalom i držao im predavanje, naređujući tom prilikom da dijele milostinju. Kad su to čule, žene su počele bacati minduše i prstenje, koje je Bilal skupljao u skut svoje haljine.

٨٤ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ خَرَجَ وَمَعَهُ بِلَالٌ، فَظَنَّ أَنَّهُ لَمْ يَسْمَعْ النِّسَاءَ فَوَعَّظَهُنَّ وَأَمَرَهُنَّ بِالصَّدَقَةِ، فَجَعَلَتِ الْمَرْأَةُ تُلْقِي الْقُرْطَ وَالْخَاتَمَ، وَبِلَالٌ يَأْخُذُ فِي طَرَفِ ثَوْبِهِ.

23. Čeznja za učenjem hadisa

85. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahovog Poslanika, s.a.v.s., upitao:

- Allahov Poslaniče, ko će biti na Sudnjem danu najsretniji čovjek tvojim zauzimanjem?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

"Ebu Hurejre, znao sam da me niko neće prije tebe upitati za ovu stvar, jer sam uočio tvoju težnju za hadisom. Na Sudnjem danu moje zauzimanje bit će za onoga ko je iskreno od srca ili iz dna duše govorio *La ilahe illallah* - Nema boga osim Allaha."

٢٣ - باب: الْحِرْصُ عَلَى الْحَدِيثِ

٨٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَنْ أَسْعَدُ النَّاسِ بِشَفَاعَتِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَقَدْ ظَنَنْتُ - يَا أَبَا هُرَيْرَةَ - أَنْ لَا يَسْأَلَنِي عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ أَحَدٌ أَوَّلُ مِنْكَ، لِمَا رَأَيْتُ مِنْ حِرْصِكَ عَلَى الْحَدِيثِ، أَسْعَدُ النَّاسِ بِشَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، خَالِصًا مِنْ قَلْبِهِ، أَوْ نَفْسِهِ).

24. Kako iščezava nauka

86. Abdullah ibn Amr ibn As, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

٢٤ - باب: كَيْفَ يَقْبَضُ الْعِلْمُ

٨٦ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : قَالَ : سَمِعْتُ

“Bog neće uništiti nauku njenim povlačenjem između ljudi, nego će nauku povući putem povlačenja učenih ljudi. I kada nestane učenih, svijet će za glavare birati neznalice, koje će narod pitati, a oni će davati fetve bez ikakvog znanja. Tako će oni sami srljati u propast i druge zavoditi.”

25. Može li se ženama odrediti poseban dan za stjecanje znanja

87. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da su žene rekle Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- Ti si većinom sa muškarcima, možeš li odrediti jedan dan posebno za nas. On im je potom zakazao dan u kome će se susretati sa njima. Tada ih je poučavao i objašnjavao im zapovijedi. Između ostalog, rekao im je:

“Svaka žena među vama prije koje umre njeno troje djece, imaće jedan zastor protiv paklene vatre.”

- A kojoj umre dvoje? - upita jedna žena.

“I kojoj umre dvoje”, odgovori on.

U predaji ovog hadisa od Ebu Hurejre, r.a., stoji:

“I kojoj umre dvoje maloljetne djece.”

26. Ko nešto čuje i na to se povraća sve dok ne shvati

88. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبِضُ الْعِلْمَ أَنْتَرَاعًا يَتْرَعُهُ مِنَ الْعِبَادِ، وَلَكِنْ يَقْبِضُ الْعِلْمَ بِقَبْضِ الْعُلَمَاءِ، حَتَّى إِذَا لَمْ يَبْقَ عَالِمًا، اتَّخَذَ النَّاسُ رُؤُوسًا جُهَالًا، فَسُئِلُوا، فَأَفْتَوْا بِغَيْرِ عِلْمٍ، فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا).

٢٥ - باب: هَلْ يُجْعَلُ لِلنِّسَاءِ يَوْمًا فِي الْعِلْمِ

٨٧ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ: قَالَتِ النِّسَاءُ لِلنَّبِيِّ ﷺ: غَلَبْنَا عَلَيْكَ الرِّجَالَ، فَاجْعَلْ لَنَا يَوْمًا مِنْ نَفْسِكَ، فَوَعَدَهُنَّ يَوْمًا لَقِيَهُنَّ فِيهِ، فَوَعَظَهُنَّ وَأَمَرَهُنَّ، فَكَانَ فِيهَا قَالَ لَهُنَّ: (مَا مِنْكُنَّ أَمْرَاءٌ تُقَدِّمُ ثَلَاثَةَ مِنْ وَلَدِمَا، إِلَّا كَانَ لَهَا حِجَابٌ مِنَ النَّارِ). فَقَالَتِ أَمْرَاءٌ: وَاثْنَيْنِ؟ فَقَالَ: (وَاثْنَيْنِ). وَفِي رَوَايَةٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: (لَمْ يَبْلُغُوا الْحِثَّ).

٢٦ - باب: مَنْ سَمِعَ شَيْئًا فَرَجَعَ حَتَّى يَعْرِفَهُ

٨٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ

“Od koga bude traženo da položi račun (na Sudnjem danu), bit će kažnjen.”

Upitala sam (kaže Aiša):

- A zar Uzvišeni Allah nije rekao: *Bit će lahko obračunat.* (El-Inšikak, 8.)

“To se odnosi na iznošenje računa, ali onaj čiji se računi budu pretresali propast će”, odgovorio je on.

النَّبِيُّ ﷺ قَالَ: (مَنْ حُوسِبَ عَذَبَ).
قَالَتْ عَائِشَةُ: فَقُلْتُ: أَوْ لَيْسَ يَقُولُ اللَّهُ
تَعَالَى: ﴿فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا
يَسِيرًا﴾. فَقَالَ: (إِنَّمَا ذَلِكَ الْغَرَضُ،
وَلَكِنْ: مَنْ نُوقِشَ الْحِسَابَ يَهْلِكُ).

27. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi:
“Neka prisutni stečeno znanje prenese
odsutnom!”

٢٧ - باب: لِيُبلغَ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ

89. Ebu Šurejh, r.a., priča:

- Dan nakon oslobođenja Mekke svojim sam ušima čuo, svojim srcem zapamtio i svojim očima gledao Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je govorio. Zahvalio je Allahu i veličao Ga, a potom rekao:

“Zaista je Mekku Allah učinio svetom i neprikosnovenom, a ne svijet. Prema tome, nikome ko vjeruje u Boga i budući svijet nije dozvoljeno da u njoj prolijeva krv i siječe stabla. Pa ako bi neko to dozvolio zato što je u njoj Allahov Poslanik, s.a.v.s., vodio borbu, recite mu: Bog je to dozvolio samo Poslaniku, a vama nije. Meni je u njoj to dozvolio samo jedan dio dana, a danas je njena svetost vraćena kao što je bila i jučer. Neka prisutni (ovo) prenese odsutnom!”

٨٩ : عَنْ أَبِي شُرَيْحٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَلْعَدَّ مِنْ
يَوْمِ الْفَتْحِ، يَقُولُ قَوْلًا، سَمِعْتُهُ أَذُنَايَ
وَوَعَاهُ قَلْبِي، وَأَبْصَرْتُهُ عَيْنَايَ حِينَ تَكَلَّمَ
بِهِ: حَمْدُ اللَّهِ وَأَتْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ: (إِنَّ
مَكَّةَ حَرَمَهَا اللَّهُ، وَلَمْ تُحَرِّمْهَا النَّاسُ،
فَلَا يَحِلُّ لِأَمْرِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ أَنْ يَسْفِكَ بِهَا دَمًا، وَلَا يَغْضِدَ
بِهَا شَجَرَةً، فَإِنْ أَحَدٌ تَرَخَّصَ لِقِتَالِ
رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِيهَا، فَقُولُوا: إِنَّ اللَّهَ قَدْ
أَذِنَ لِرَسُولِهِ وَلَمْ يَأْذَنْ لَكُمْ، وَإِنَّمَا أَذِنَ
لِي سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ، ثُمَّ عَادَتْ حُرْمَتُهَا

28. Grijev onoga ko slaže na Vjerovjesnika, s.a.v.s.

90. Alija, r.a., kaže da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Ne lažite na mene, jer ko slaže na mene neka sebi pripremi mjesto u vatri!”

91. Seleme ibn Ekve, r.a., kaže da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Ko me potvori onim što nisam rekao, neka pripremi sebi mjesto u vatri!”

92. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nadijevajte moje ime, ali nemojte nadijevati moj nadimak! Ko me u snu vidi, on me je stvarno i vidio, jer se šejtan ne može prikazati u mom liku. A ko slaže na mene hotimično, neka sebi pripremi mjesto u vatri!”

29. Bilježenje islamskih propisa

93. Ebu Hurejra, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Allah je zabranio nasilno osvojenje Mekke; onemogućio je one koji su uz pomoć slona krenuli da je osvoje i dao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i pravovjernima da vladaju njenim stanovništvom. Narušavanje svetosti

الْيَوْمَ كُحِرْمَتَهَا بِالْأَمْسِ، وَلِيُبْلَغَ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ).

٢٨ - باب: إِيْمَ مَنْ كَذَبَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ

٩٠ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : (لَا تَكْذِبُوا عَلَيَّ، فَإِنَّهُ مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ).

٩١ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : (مَنْ يَقُلْ عَلَيَّ مَا لَمْ أَقُلْ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ).

٩٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (تَسَمَّوْا بِاسْمِي وَلَا تَكْتُبُوا بِكُنْيَتِي وَمَنْ رَأَى فِي الْمَنَامِ فَقَدْ رَأَى، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَتَمَثَّلُ فِي صُورَتِي، وَمَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ).

٢٩ - باب: كِتَابَةِ الْعِلْمِ

٩٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : (إِنَّ اللَّهَ حَبَسَ عَنْ مَكَّةَ الْقَتْلَ، أَوْ الْفِيلَ، وَسَلَّطَ عَلَيْهِمْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَالْمُؤْمِنِينَ، أَلَا وَإِنَّهَا لَمْ تَحِلَّ لِأَحَدٍ

Mekke nije dopušteno nikome prije mene i nikome poslije mene! Meni je dopušteno (samo) u jednom satu (određenog) dana, ali, znajte, i sami taj moj sat je svet. U Mekki nije dozvoljeno čupati žbunje, niti sjeći stabla, a izgubljenu stvar može uzeti samo onaj koji će oglasiti da je izgubljena. Najbliži rod ubijenog ima pravo birati jedno od dvoga - da ubica isplati krvarinu ili da bude smaknut."

Tada je pristupio jedan čovjek iz Jemena i rekao:

- Napiši mi (to) Allahov Poslaniče!

"Napišite mu", rekao je on.

Zatim je neko od Kurejševiča kazao:

- ...Osim trstike, Allahov Poslaniče, jer je mi koristimo u izgradnji naših kuća i grobova.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je odgovorio:

"Osim trstike."

94. Ibn Abbas, r.a., pripovijeda:

- Kada se Vjerovjesniku, s.a.v.s., pogoršalo zdravstveno stanje, rekao je:

"Donesite mi knjigu da vam napišem nešto poslije čega nećete zalutati!"

Omer je tada kazao:

- Vjerovjesnika, s.a.v.s., je savladala njegova bolest. Imamo Allahovu Knjigu i ona nam je dovoljna.

Ashabi nisu bili jedinstvenog mišljenja. Žagor se povećavao i Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Idite od mene! Kod mene prepirka nije potrebna!"

قُلِّي، وَلَمْ تَحِلَّ لِأَحَدٍ بَعْدِي، أَلَا وَإِنَّهَا حَلَّتْ لِي سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ، أَلَا وَإِنَّهَا سَاعَتِي هَذِهِ حَرَامٌ، لَا يُحْتَلَى شَوْكُهَا، وَلَا يُعْضَدُ شَجَرُهَا، وَلَا تُلْقَطُ سَاقِطَتُهَا إِلَّا لِمُنْشِدٍ، فَمَنْ قُتِلَ فَهُوَ بِخَيْرِ النَّظَرَيْنِ: إِمَّا أَنْ يُعْقَلَ، وَإِمَّا أَنْ يُقَادَ أَهْلُ الْقَتِيلِ). فَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْيَمَنِ فَقَالَ: اكْتُبْ لِي يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ: (اكْتُبُوا لِأَيِّ فُلَانٍ). فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ قُرَيْشٍ: إِلَّا الْإِذْخِرَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَإِنَّا نَجْعَلُهُ فِي بُيُوتِنَا وَقُبُورِنَا؟ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِلَّا الْإِذْخِرَ).

٩٤ : عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: لَمَّا أَشْتَدَّ بِالنَّبِيِّ ﷺ وَجَعُهُ قَالَ: (أَتُورِي بِكِتَابٍ أَكْتُبُ لَكُمْ كِتَابًا لَا تَضِلُّوا بَعْدَهُ). قَالَ عُمَرُ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ عَلَيْهِ الْوَجَعُ، وَعِنْدَنَا كِتَابُ اللَّهِ حَسْبُنَا. فَاخْتَلَفُوا وَكَثُرَ اللَّعْطُ، قَالَ: (قُومُوا عَنِّي، وَلَا يَبْغِي عِنْدِي التَّنَازُعُ).

30. Noćna naučavanja i predavanja

95. Umm Seleme, r.a., priča da se Vjerovjesnik, s.a.v.s., probudio jedne noći i rekao:

“Subhanallah (Slava Allahu)! Koliko je smutnji noćas uneseno a koliko riznica otvoreno! Probudite žene drugih soba. Mnoga gizdavo zaogrnuti na ovome svijetu bit će gola na drugom.”

۳۰ - باب: الْعِلْمِ وَالْعِظَةِ بِاللَّيْلِ

۹۵ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: اسْتَيْقَظَ النَّبِيُّ ﷺ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَقَالَ: (سُبْحَانَ اللَّهِ، مَاذَا أَنْزَلَ اللَّيْلَةُ مِنَ الْفِتَنِ، وَمَاذَا فُتِحَ مِنَ الْخَزَائِنِ، أَيْقَظُوا صَوَاحِبَ الْحَجَرِ، فَرُبَّ كَاسِيَةٍ فِي الدُّنْيَا عَارِيَةٌ فِي الْآخِرَةِ).

31. Noćno poučavanje znanju

96. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pred kraj svoga života klanjao jednom sa njima jaciju i kada je predao selam, ustao je i rekao:

“Vidite! Kada se napuni sto godina, počev od noći u kojoj se sada nalazite, niko od ljudi koji se trenutno nalaze na zemlji, neće biti živ.”

۳۱ - باب: السَّمْرِ فِي الْعِلْمِ

۹۶ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: صَلَّى بِنَا النَّبِيُّ ﷺ الْعِشَاءَ فِي آخِرِ حَيَاتِهِ، فَلَمَّا سَلَّمَ قَامَ، فَقَالَ: (أَرَأَيْتُمْ لَيْتَكُمْ هَذِهِ، فَإِنَّ رَأْسَ مِائَةِ سَنَةٍ مِنْهَا، لَا يَبْقَى مِمَّنْ هُوَ عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ أَحَدٌ).

97. Ibn Abbas, r.a., kaže da je noćio u kući svoje tetke Mejmune kćerke Harisove, supruge Vjerovjesnikove, s.a.v.s., kada je kod nje bio i Vjerovjesnik, s.a.v.s. On je klanjao jaciju (u džamiji), došao kući, klanjao još četiri rekata i onda zaspao. Kasnije je ustao i rekao:

“Momčić zaspao?”, ili je upotrijebio sličan izraz.

۹۷ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَثُّ فِي بَيْتِ خَالَتِي مَيْمُونَةَ بِنْتِ الْحَارِثِ، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ عِنْدَهَا فِي لَيْلَتِهَا، فَصَلَّى النَّبِيُّ ﷺ الْعِشَاءَ، ثُمَّ جَاءَ إِلَى مَنْزِلِهِ، فَصَلَّى أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ، ثُمَّ نَامَ، ثُمَّ قَامَ، ثُمَّ قَالَ: (نَامَ الْغُلَامُ). أَوْ كَلِمَةً تُشَبِّهُهَا، ثُمَّ قَامَ،

Zatim je ustao da klanja namaz, pa sam i ja stao sa njegove lijeve strane, ali me on proturio na desnu stranu. Klanjao je pet rekata, zatim klanjao još dva i zaspao tako da sam čuo njegovo grkljanje ili hrkanje. Poslije je izašao u džamiju da klanja (sabah) namaz.

فَقُمْتُ عَنْ يَسَارِهِ، فَجَعَلَنِي عَنْ يَمِينِهِ، فَصَلَّى خَمْسَ رَكَعَاتٍ، ثُمَّ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ نَامَ، حَتَّى سَمِعْتُ غَطِيطَهُ أَوْ خَطِيطَهُ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ.

32. Pamćenje nauke

98. Ebu Hurejre, r.a., je rekao:

- Svijet govori kako Ebu Hurejre prenosi mnogo hadisa! Da ne postoje dva ajeta u Allahovoj Knjizi, ja ne bih ispričao nijedan hadis.

Potom je citirao: *One koji kriju jasne dokaze koje smo objavili...*, do riječi: *...On je Milostiv.* (El-Bekare, 159.-160.). Naša braća muhadžiri bili su zauzeti kupoprodajom po pijacama, a naša braća ensarije preokupirani poslom na svojim imanjima, dok je Ebu Hurejre bio uz Allahovog Poslanika, s.a.v.s., čim je bio sit, tako da je prisustvovao onda kada oni nisu prisustvovali i zapamtio ono što oni nisu zapamtili."

99. Ebu Herejre, r.a., priča da je rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, ja od tebe stvarno mnogo slušam hadis, ali ga opet zaboravljam?

"Prostri svoj ogrtač", rekao je Poslanik, s.a.v.s.

Ja sam ga prostro - kaže Ebu Hurejre - a on kao da uze (nešto) svojim rukama, baci na njega i reče:

۳۲ - باب: حِفْظُ الْعِلْمِ

۹۸ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ النَّاسَ يَقُولُونَ أَكْثَرَ أَبُو هُرَيْرَةَ، وَلَوْلَا آيَتَانِ فِي كِتَابِ اللَّهِ مَا حَدَّثْتُ حَدِيثًا، ثُمَّ يَتْلُو: «إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ» - إِلَى قَوْلِهِ - «الرَّحِيمِ». إِنَّ إِخْوَانَنَا مِنَ الْمُهَاجِرِينَ كَانَ يَشْغَلُهُمُ الصَّفَقُ بِالْأَسْوَاقِ، وَإِنَّ إِخْوَانَنَا مِنَ الْأَنْصَارِ كَانَ يَشْغَلُهُمُ الْعَمَلُ فِي أَمْوَالِهِمْ، وَإِنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ كَانَ يَلْزُمُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لِشِبَعِ بَطْنِهِ، وَيَخْضُرُ مَا لَا يَخْضُرُونَ، وَيَحْفَظُ مَا لَا يَحْفَظُونَ.

۹۹ : وَعَنْهُ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي أَسْمَعُ مِنْكَ حَدِيثًا كَثِيرًا أُنْسَاهُ؟ قَالَ: (أَبْسُطْ

“Skupi ogrtač!”

Ja sam ga skupio i poslije toga nisam ništa zaboravljao.

100. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

Zapamtio sam od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., dvije posude (vrste) znanja. Jednu od njih sam prosuo (saopćio), a da sam i drugu prosuo (saopćio), ovaj moj grkljan bio bi prerezan.”

33. Pomno slušanje učenjaka

101. Džerir, r.a., kaže da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na Oproštajnom hadžu rekao:

“Ušutkaj svijet!”

Zatim je kazao (okupljenima):

“Ne vraćajte se poslije mene u nevjernike sjećući vratove jedni drugima (ubijajući jedni druge).”

34. Šta učenjak treba odgovoriti kad bude upitan: Ko je najznaniji?

102. Ubejj ibn Ka'b, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Držeći govor Izraelićanima, vjerovjesnik Musa bio je upitan:

- Ko je najznaniji?

- Ja sam najznaniji! - odgovorio je on.

Allah ga je ukorio što to znanje nije prepustio Allahu pa mu je objavio:

- Ima jedan rob od Mojih robova na sastavu dvaju mora i on je znaniji od tebe.

رَدَاءَكَ). فَسَطَّطَهُ، قَالَ: فَغَرَفَ بِيَدَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (ضُمَّهُ). فَضَمَمْتُهُ، فَمَا نَسِيتُ شَيْئًا بَعْدَهُ.

۱۰۰ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: حَفِظْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَعَاءَيْنِ: قَامًا أَحَدُهُمَا فَبَشَّتُهُ، وَأَمَّا الْآخَرُ فَلَوْ بَشَّتُهُ قُطِعَ هَذَا الْبَلْعُومُ.

۳۳ - بَاب: الْإِنْصَاتِ لِلْعُلَمَاءِ

۱۰۱ : عَنْ جَرِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لَهُ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ: (أَسْتَنْصَيْتَ النَّاسَ). فَقَالَ: (لَا تَرْجِعُوا بَعْدِي كُفَّارًا، يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ).

۳۴ - بَاب: مَا يُسْتَحَبُّ لِلْعَالِمِ إِذَا سُئِلَ: أَيُّ النَّاسِ أَعْلَمُ؟

۱۰۲ : عَنْ أَبِي بَنْ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: (قَامَ مُوسَى النَّبِيُّ خَطِيبًا فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ فُسِّئِلَ: أَيُّ النَّاسِ أَعْلَمُ؟ فَقَالَ: أَنَا أَعْلَمُ، فَعَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِ، إِذْ لَمْ يَرُدَّ

- Gospodararu, reče Musa, kako da se s njim susretnem?

- Stavi, reče mu se, ribu u torbu i gdje je budeš izgubio, tu je on.

I on krenu na put. S njim je krenuo i mladić (koji ga je opsluživao) Juša' ibn Nun. Nosili su ribu u torbi i kada su bili kod jedne stijene, naslonili su na nju svoje glave i zaspali. Riba se nečujno izvukla iz torbe, nastavila svoj put prema moru i nestala. To je za Musaa i mladića koji ga je pratio bilo čudo. Nastavili su putovati preostali dio noći i dana i kada je svanulo, Musa reče svome protiocu:

- Daj naš doručak! Zaista nas je, od ovog našeg putovanja, spopao umor.

Musa nije osjetio umor dok nije prešao naređeno mu područje. Tada mu reče pratilac:

- Sjećaš li se kada smo se sklonili pod onu stijenu? Tu sam zaboravio onu ribu!

- To je ono za čim tragamo! - reče Musa.

Potom su se vratili istim putem pričajući. Kada su došli do one stijene, zatekli su čovjeka pokrivenog odjećom ili kako se pokriva svojom odjećom.

Musa nazva selam, a Hidr reče:

- Odakle u ovoj zemlji selam?

- Ja sam Musa - reče on.

- Musa Izraelićanin? - upita (Hidr).

- Da - odgovorio je Musa.

- Mogu li te pratiti - upitao je Musa - s tim da me poučiš onoj uputi (znanju kojom si ti upućen)?

Hidr je odgovorio:

- Musa, ti se nećeš moći kod mene strpiti! Ja imam jednu vrstu Božanskog

الْعِلْمَ إِلَى اللَّهِ، فَأَوْحَى إِلَيْهِ: إِنَّ عَبْدًا
مِنْ عِبَادِي يَجْمَعُ الْبَحْرَيْنِ، هُوَ أَعْلَمُ
مِنْكَ. قَالَ: يَا رَبِّ، وَكَيْفَ بِهِ؟ فَقِيلَ
لَهُ: أَخِمْ حُوتًا فِي مِكَتَلٍ، فَإِذَا فَقَدْتَهُ
فَهُوَ نَمٌّ، فَاَنْطَلَقْ وَأَنْطَلَقْ بِقَتَاهُ يَوْشَعَ بْنِ
نُونٍ، وَحَمَلًا حُوتًا فِي مِكَتَلٍ، حَتَّى كَانَا
عِنْدَ الصَّخْرَةِ وَضَعَا رُؤُسَهُمَا وَنَامَا،
فَانْسَلَّ الْحُوتُ مِنَ الْمِكَتَلِ فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ
فِي الْبَحْرِ سَرَبًا، وَكَانَ لِمُوسَى وَقَتَاهُ
عَجَبًا، فَاَنْطَلَقَا بَقِيَّةَ لَيْلَتِهِمَا وَيَوْمَهُمَا،
فَلَمَّا أَصْبَحَ قَالَ مُوسَى لِقَتَاهُ: آتِنَا
غَدَاءَنَا، لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا
نَصَبًا. وَلَمْ يَجِدْ مُوسَى مَسًّا مِنْ
النَّصَبِ حَتَّى جَاوَزَ الْمَكَانَ الَّذِي أَمَرَ
بِهِ، فَقَالَ لَهُ قَتَاهُ: أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى
الصَّخْرَةِ؟ فَإِنِّي نَسِيتُ الْحُوتَ، قَالَ
مُوسَى: ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِي فَاِزْنَدَا عَلَى
آثَارِهِمَا قَصَصًا، فَلَمَّا أَنْتَهَيَا إِلَى
الصَّخْرَةِ، إِذَا رَجُلٌ مُسَجًى بِثَوْبٍ، أَوْ
قَالَ تَسْجَى بِثَوْبِهِ، فَسَلَّمَ مُوسَى، فَقَالَ
الْخَضِرُ: وَأَنْتَ يَا رَضِيكَ السَّلَامُ؟ فَقَالَ:
أَنَا مُوسَى، فَقَالَ: مُوسَى بَنِي إِسْرَائِيلَ؟
قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: هَلْ أَتَيْعُكَ عَلَى أَنْ
تُعَلِّمَنِي مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا؟ قَالَ: إِنَّكَ لَنْ
تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا، يَا مُوسَى، إِنِّي عَلَى
عِلْمٍ مِنْ عِلْمِ اللَّهِ عِلْمَيْنِهِ لَا تَعْلَمُهُ

znanja kojem me je On naučio i koje ti ne poznaješ, a ti imaš drugu vrstu znanja kojom te Allah poučio koju ja ne poznajem.

Musa reče:

- Vidjet ćeš, ako Bog da, da sam strpljiv i neću ti se niučem suprotstavljati.

Potom su nastavili put morskom obalom. Nisu imali svoj čamac. Tada pokraj njih naiđe jedan čamac i oni su sa čamdžijom razgovarali da i njih dvojicu povezu. Prepoznali su Hidra pa su ih besplatno povezli. Kasnije je došao jedan vrabac, pao na ivicu čamca i jednom-dvaput ključnuo u more. Hidir reče:

- Musa, moje i tvoje znanje u odnosu na Allahovo znanje je tako maleno kao ključanje ovog vrapca u more.

Nakon toga Hidir je odvalio jednu dasku sa čamca.

- Ljudi su nas - reče Musa - besplatno povezli, a ti im prošuplji čamac da potopiš one koji su u njemu!

- Nisam li ti rekao da ti nećeš sa mnom moći biti strpljiv (izdržati)! - reče Hidir.

- Nemoj mi zamjeriti - odgovori on - za ono što sam zaboravio!

To je bio Musaov prvi zaborav.

Potom su krenuli dalje i naišli na dječaka koji se igrao sa djecom. Hidir ga zgrabi za glavu odozgo i svojom rukom otkide mu glavu.

- Zar ubi tako nevinu osobu koja nikog nije ubila! - reče Musa.

- Nisam li ti rekao da ti nećeš sa mnom moći biti strpljiv (izdržati)! - reče Hidir.

أَنْتَ، وَأَنْتَ عَلَى عِلْمٍ عَلَّمَكُهُ اللَّهُ لَا
أَعْلَمُهُ. قَالَ: سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ
صَابِرًا، وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا. فَأَنْظَلْنَا
يَمْشِيَانِ عَلَى سَاحِلِ الْبَحْرِ، لَيْسَ لَهُمَا
سَفِينَةٌ، فَمَرَّتْ بِهِمَا سَفِينَةٌ، فَكَلَّمُوهُمْ أَنْ
يَحْمِلُوهُمَا، فَعَرَفَ الْخَضِرُ، فَحَمَلُوهُمَا
بِغَيْرِ نَوْلٍ، فَجَاءَ عُضْفُورٌ، فَوَقَعَ عَلَى
حَرْبِ السَّفِينَةِ، فَتَقَرَّ نَفْرَةً أَوْ نَفْرَتَيْنِ فِي
الْبَحْرِ، فَقَالَ الْخَضِرُ: يَا مُوسَى مَا نَقَصَ
عِلْمِي وَعِلْمُكَ مِنْ عِلْمِ اللَّهِ إِلَّا كَنَفْرَةٍ
هَذَا الْعُضْفُورُ فِي الْبَحْرِ، فَعَمَدَ الْخَضِرُ
إِلَى لَوْحٍ مِنَ الْأَوَاحِ السَّفِينَةِ فَتَرَعَهُ، فَقَالَ
مُوسَى: قَوْمٌ حَمَلُونَا بِغَيْرِ نَوْلٍ، عَمَدْتَ
إِلَى سَفِينَتِهِمْ فَحَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا؟
قَالَ: أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ
صَبْرًا؟ قَالَ: لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا
تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا - فَكَانَتْ
الْأُولَى مِنْ مُوسَى نِسْيَانًا - فَأَنْظَلْنَا.
فَإِذَا غُلَامٌ يَلْعَبُ مَعَ الْعِلْمَانِ، فَأَخَذَ
الْخَضِرُ بِرَأْسِهِ مِنْ أَعْلَاهُ فَاقْتَلَعَ رَأْسَهُ
بِيَدِهِ، فَقَالَ مُوسَى: أَقْتَلْتَ نَفْسًا زَكِيَّةً
بِغَيْرِ نَفْسٍ؟ قَالَ: أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ
تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا؟ - فَأَنْظَلْنَا، حَتَّى
إِذَا أَتَى أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَظْعَمَا أَهْلَهَا،
فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّقُوهُمَا، فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا
يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَ، قَالَ الْخَضِرُ بِيَدِهِ فَأَقَامَهُ،

Putovanje su opet nastavili i došli do jednog naselja od čijih stanovnika su zatražili hrane, ali ih oni ne htjedoše ugostiti. U selu su naišli na jedan zid koji samo što se nije srušio. Hidr ga je svojom rukom uspravio.

Musa reče:

- Kad bi htio, mogao bi za tu uslugu uzeti neku nagradu?

- Ovo je rastanak između mene i tebe - rekao je Hidr."

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Neka se Allah smiluje Musau! Voljeli bismo da se mogao više strpiti kako bismo iz slučaja njih dvojice mogli više naučiti."

35. Ko stojeći pita učenjaka koji sjedi

103. Ebu Musa, r.a., kaže da je Vjerovjesniku, s.a.v.s., došao jedan čovjek i upitao:

- Allahov Poslaniče, šta je borba na Allahovom putu? Neki od nas bore se iz srdžbe (prema neprijatelju), a neki iz ponosa.

On je prema njemu podigao svoju glavu, jer je sagovornik stajao i odgovorio:

"Ko se bori da Allahova riječ bude gornja, on se bori na putu Uzvišenog Allaha."

36. Ajet: Vama je dato samo malo znanja (El-Isra', 85.)

104. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča:

Dok sam išao sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., kroz ruševni dio Medine, naiđe

فَقَالَ مُوسَى: لَوْ شِئْتَ لَاتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا، قَالَ: هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ). قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَرْحَمُ اللَّهُ مُوسَى، لَوَدِدْنَا لَوْ صَبَرَ حَتَّى يَقْصُرَ عَلَيْنَا مِنْ أَمْرِهِمَا).

۳۵ - باب: مَنْ سَأَلَ وَهُوَ قَائِمٌ عَالِمًا جَالِسًا

۱۰۳ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا الْقِتَالُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؟ فَإِنْ أَحَدُنَا يُقَاتِلُ غَضَبًا، وَيُقَاتِلُ حِمِيَةً، فَقَالَ: (مَنْ قَاتَلَ لِيَتَكُونَ كَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْأَعْلَى، فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ).

۳۶ - باب: قَوْلِ اللَّهِ - تَعَالَى -: ﴿وَمَا أَوْتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا﴾

۱۰۴ : عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَا أَنَا أَمْشِي مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي خَرِبِ الْمَدِينَةِ، وَهُوَ يَتَوَكَّأُ عَلَى عَصِيبٍ مَعَهُ، فَمَرَّ بِنَفَرٍ مِنَ الْيَهُودِ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ: سَلُّوهُ عَنِ الرُّوحِ؟ وَقَالَ بَعْضُهُمْ: لَا تَسْأَلُوهُ، لَا يَجِيءُ فِيهِ

on, oslanjajući se na palminu granu koju je nosio sa sobom, pokraj jedne grupe Jevreja. Jedni od njih su govorili drugima:

- Pitajte ga za dušu?

Drugi su govorili:

- Ne pitajte ga, dat će vam odgovor koji vam neće prijati!

- Ipak ćemo ga pitati! - rekoše neki.

Tada je ustao jedan između njih i rekao:

- Ebu-l-Kasime, šta je duša?

On je šutio pa ja rekoh:

- Stiže mu objava!

Kada mu je objavljivanje prestalo, on reče:

Pitaju te o duši. Reci: "Duša je stvar moga Gospodara, a vama je o njoj dato samo malo znanja." (El-Isra', 85.)

37. O onome ko odabere neke ljude da ih uči (vjerskom) znanju mimo drugih iz straha da neće razumjeti

105. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio na sedlu a Muaz iza njega kada je rekao:

"O Muaze!"

- Odazivam ti se! Sretan sam da te uslužim, Allahov Poslaniče - odgovorio je.

"Muaze!", rekao je opet.

- Odazivam ti se! Sretan sam da te uslužim, Allahov Poslaniče - odgovorio je on.

Nakon što se ovaj dijalog ponovio tri puta, reče:

"Nema nikoga ko iz svoga srca iskreno posvjedoči da je samo Allah Bog, a

بَشِيرٌ تَكْرَهُونَهُ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: لِنَسْأَلَهُ، فَقَامَ رَجُلٌ مِنْهُمْ فَقَالَ: يَا أَبَا الْقَاسِمِ، مَا الرُّوحُ؟ فَسَكَتَ، فَقُلْتُ: إِنَّهُ يُوحَى إِلَيْهِ، فَقُمْتُ، فَلَمَّا أُنْجِلَى عَنْهُ، فَقَالَ: ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا﴾.

۳۷ - باب: مَنْ خَصَّ بِالْعِلْمِ قَوْمًا دُونَ قَوْمٍ كَرَاهِيَةً أَنْ لَا يَفْهَمُوا

۱۰۵: عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: كَانَ مُعَاذٌ رَدِيقُهُ عَلَى الرَّحْلِ، قَالَ: (يَا مُعَاذُ). قَالَ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ، قَالَ: (يَا مُعَاذُ). قَالَ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ، ثَلَاثًا، قَالَ: (مَا مِنْ أَحَدٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ، إِلَّا حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ). قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَفَلَا أَخْبِرُ بِهِ النَّاسَ فَيَسْتَبْشِرُونَ؟ قَالَ: (إِذَا يَتَكَلَّمُوا). وَأَخْبَرَ بِهَا مُعَاذٌ عِنْدَ مَوْتِهِ نَأْمًا.

Muhammed Njegov poslanik, a da ga Allah neće sačuvati paklene vatre.”

- Allahov Poslaniče, zar ne bih trebao o tome obavijestiti svijet pa da se raduje - upitao je Muaz?

“Tada bi se oslanjali samo na to”, reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Muaz je ovaj hadis saopćio pred samu svoju smrt bojeći se da ne počini grijeh ako zataji (vjersko) znanje.

38. Stidljivost pri stjecanju nauke

106. Umm Selema, r.a., priča da je Ummu Sulejma došla kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i kazala:

- Allahov Poslaniče, Bog se ne stidi istine, pa da li se žena mora okupati kada sanja snošaj?

“Samo kada vidi tečnost”, odgovorio je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Umm Selema se potom pokrila po licu i rekla:

- A da li žena, Allahov Poslaniče, može u snu doživjeti snošaj?”

“Da, živa bila, kako bi joj inače moglo sličiti njezino dijete”, rekao je on.

39. Ko se stidi nešto pitati, a onda traži od drugoga da pita u njegovo ime

107. Alija, r.a., kaže:

- Pri nadražaju sam ispuštao sluz pa sam tražio od Mikdada da o tome pita Vjerovjesnika, s.a.v.s. On ga je za to upitao i Vjerovjesnik, s.a.v.s., je odgovorio:

“U tom slučaju treba samo (obnoviti) abdest.”

۳۸ - باب: الْحَيَاءُ فِي الْعِلْمِ

۱۰۶ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: جَاءَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ، فَهَلْ عَلَى الْمَرْأَةِ مِنْ غُسْلِ إِذَا اخْتَلَمَتْ؟ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا رَأَتْ أَلْمَاءَ). فَغَطَّتْ أُمُّ سَلَمَةَ، يَغْنِي وَجْهَهَا، وَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَتَخْتَلِمُ الْمَرْأَةُ؟ قَالَ: (نَعَمْ تَرِبْتُ يَمِينُكَ، فِيمَ يُسَبِّهَهَا وَلَدَهَا).

۳۹ - باب: مَنْ اسْتَحْيَا فَأَمَرَ غَيْرَهُ بِالسُّؤَالِ

۱۰۷ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ رَجُلًا مَذَّاءً، فَأَمَرْتُ الْمِقْدَادَ أَنْ يَسْأَلَ النَّبِيَّ ﷺ فَسَأَلَهُ، فَقَالَ: (فِيهِ الْوُضُوءُ).

40. Poučavanje i davanje fetvi u džamiji

108. Abdullah ibn Omer, r.a., prenosi da je jedan čovjek ušao u džamiju i upitao:

- Allahov Poslaniče, odakle nam naređuješ da obučemo ihrame (izgovaramo telbijju)?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgovori:

“Medineli je će obući ihrame od Zu Hulejfe, stanovnici Šama od Džuhfe, a Nedždanci od Karna.”

Ibn Omer kaže da neki ashabi tvrde da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

“A Jemenli je će obući ihrame od Jelemla.”

Ibn Omer bi govorio: Ja nisam tako razumio od Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

41. Ko odgovori zainteresiranom podrobnije nego što je pitao

109. Ibn Omer, r.a., kaže da je neki čovjek pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., koju vrstu odjeće hodočasnik u ihramu može nositi?

On je odgovorio:

“Ne može nositi: košulju, saruk, gaće (pantalone), kukuljicu, niti odjeću namirisanu versom (žuto drvo - vrsta mirisa) ili šafranom, a ko ne nade nalune, neka obuče mestve i podreže ih da mu budu ispod članaka.”

٤٠ - باب: ذِكْرُ الْعِلْمِ وَالْفَتَا

فِي الْمَسْجِدِ

١٠٨ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَجُلًا قَامَ فِي الْمَسْجِدِ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ، مِنْ أَيْنَ تَأْمُرُنَا أَنْ نُهَلَّ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (يُهَلُّ أَهْلُ الْمَدِينَةِ مِنْ ذِي الْحُلَيْفَةِ، وَيُهَلُّ أَهْلُ الشَّامِ مِنَ الْجُحْفَةِ، وَيُهَلُّ أَهْلُ نَجْدٍ مِنْ قَرْنٍ).

قَالَ ابْنُ عُمَرَ : وَيَزْعُمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (وَيُهَلُّ أَهْلُ الْيَمَنِ مِنْ يَلْمَلَمَ). وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ يَقُولُ : وَلَمْ أَفْقَهُ هَذِهِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ.

٤١ - باب: مَنْ أَجَابَ السَّائِلَ بِأَكْثَرِ مِمَّا سَأَلَهُ

١٠٩ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ مَا يَلْبَسُ الْمُحْرِمُ؟ فَقَالَ : (لَا يَلْبَسُ الْقَمِيصَ، وَلَا الْعِمَامَةَ، وَلَا السَّرَاوِيلَ، وَلَا الْبُرُسُ، وَلَا ثَوْبًا مَسَّهُ الْوَرُسُ أَوْ الزَّعْفَرَانُ، فَإِنْ لَمْ يَجِدِ التَّلْعِينَ فَلْيَلْبَسِ الْخَفَّيْنِ، وَلْيَقْطَعْهُمَا حَتَّى يَكُونَا تَحْتَ الْكَعْبَيْنِ).

4. O ABDESTU

1. Namaz se ne prima bez abdesta

110. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ne prima se namaz onoga koji je učinio *hades* sve dok ne uzme abdest.”

Jedan čovjek iz Hadramevta upita:

- Ebu Hurejre, šta je to *hades*?
- Bezglasno ili glasno puštanje vjetra
- odgovori on.

2. Značaj abdesta

111. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je čuo kada je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Na Sudnjem danu moji sljedbenici bit će pozivani pod imenom svijetli prvaci (*gurren muhadždželin*) zbog obilježja abdesta, pa ko može produžiti svoje svjetlo neka to i učini!”

3. Abdest se ne uzima zbog sumnje nego iz uvjerenja

112. Abdullah ibn Jezid el-Ensari, r.a., kaže da je pitao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., za čovjeka kome bi se učinilo da tokom namaza pusti vjetar pa mu je on rekao:

“Neka ne prekida - ili napušta (namaz) sve dok ne čuje zvuk ili dok ne osjeti miris.”

٤ - كِتَابُ الْوُضُوءِ

١ - بَابُ: لَا تُقْبَلُ صَلَاةٌ بِغَيْرِ طَهْوَرٍ

١١٠ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (لَا تُقْبَلُ صَلَاةٌ مَنْ أَحْدَثَ حَتَّى يَتَوَضَّأَ). قَالَ رَجُلٌ مِنْ حَضْرَمَوْتَ : مَا أَلْحَدْتُ يَا أَبَا مُرَيْرَةَ ؟ قَالَ : فُسَاءٌ أَوْ ضُرَاطٌ .

٢ - بَابُ: فَضْلُ الْوُضُوءِ

١١١ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : (إِنَّ أُمَّتِي يُدْعَوْنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ غُرًّا مُحَجَّلِينَ مِنْ آثَارِ الْوُضُوءِ ، فَمَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يُطِيلَ غُرَّتَهُ فَلْيَفْعَلْ) .

٣ - بَابُ: لَا يَتَوَضَّأُ مِنَ الشَّكِّ حَتَّى يَسْتَيْقِنَ

١١٢ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ

4. Olakšanje u abdestu

113. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednom prilikom zaspao tako čvrsto da je otpuhivao, a potom klanjao a nije uzimao abdest.

5. Pravilno uzimanje abdesta

114. Usume ibn Zejd, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., vraćajući se sa Arefata u mjestu Šib sišao sa deve, pomokrio se a potom uzeo abdest, ali ne dokraja kako je propisano.

- Hoćeš, Allahov Poslaniče, klanjati namaz? - upitah.

"(Mjesto) namaza je još naprijed!", reče i uzjaha devu. Kada je došao na Muzdelifu, sjahao je i uzeo abdest kako je propisano.

Tada je proučen ezan i ikamet i on je klanjao akšam. Zatim je svako svoju devu ostavio pred svojim svratištem da se spusti, a onda proučen ikamet za jaciju i on je klanjao. Između akšama i jacije nije ništa (drugo) klanjao.

6. Pranje lica objeručke jednom šakom vode

115. (Ata' ibn Jesar priča) da je Ibn Abbas, r.a., uzimajući abdest oprao lice, zatim uzeo šaku vode i s njom izaprao usta i nos, potom uzeo ponovo šaku

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ شَكَاَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: الرَّجُلَ الَّذِي يُحَيِّلُ إِلَيْهِ أَنَّهُ يَجِدُ الشَّيْءَ فِي الصَّلَاةِ؟ فَقَالَ: (لَا يَنْفَتِلُ - أَوْ: لَا يَنْصَرِفُ - حَتَّى يَسْمَعَ صَوْتًا أَوْ يَجِدَ رِيحًا).

٤ - باب: التَّخْفِيفُ فِي الْوُضُوءِ

١١٣: عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَامَ حَتَّى نَفَخَ، ثُمَّ صَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ وَرُبَّمَا قَالَ: اضْطَجَعَ حَتَّى نَفَخَ ثُمَّ قَامَ فَصَلَّى.

{ ٥ - باب: إِسْبَاغِ الْوُضُوءِ }

١١٤: عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: دَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ عَرَفَةَ، حَتَّى إِذَا كَانَ بِالشَّعْبِ نَزَلَ بِالشَّعْبِ فَبَالَ، ثُمَّ تَوَضَّأَ وَلَمْ يُسَبِّحِ الْوُضُوءَ، فَقُلْتُ: الصَّلَاةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ: (الصَّلَاةُ أَمَامَكَ). فَرَكِبَ، فَلَمَّا جَاءَ الْمُرْدَلِفَةَ نَزَلَ فَتَوَضَّأَ، فَأَسْبَغَ الْوُضُوءَ، ثُمَّ أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ، فَصَلَّى الْمَغْرِبَ، ثُمَّ أَنَاخَ كُلُّ إِنْسَانٍ بَعِيرَهُ فِي مَرْزَلِهِ، ثُمَّ أُقِيمَتِ الْعِشَاءُ فَصَلَّى، وَلَمْ يُصَلِّ بَيْنَهُمَا.

vode i s njom učinio sljedeće: prisionio je uz svoju drugu ruku i sa objema oprao svoje lice. Poslije je uzeo opet šaku vode, oprao s njom svoju desnu ruku, zatim uzeo ponovo šaku vode i s njom oprao svoju lijevu ruku, a onda (vlažnom rukom) potrao svoju glavu. Poslije je uzeo jednu šaku vode i njom polio svoju desnu nogu, zatim uzeo još jednu šaku vode i njom oprao svoju lijevu nogu a zatim rekao:

- Vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da ovako uzima abdest.

7. Šta treba reći prije ulaska u nužnik

116. Enes, r.a., kaže da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., kad bi ulazio u nužnik, rekao:

"Allahumme inni euzu bike mine-l-hubusi ve-l-habaisi - Allahu moj, utječem ti se od zlih (šejtana) i prljavština."

8. Stavljanje vode pred nužnik

117. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednom unišao u nužnik i da mu je on stavio vodu (pred vrata).

"Ko je to stavio?", pitao je i kada je bio obaviješten, rekao je:

"Allahu moj, uputi ga u propise vjere!"

٦ - بَابُ: غَسَلَ الْوَجْهَ بِالْيَدَيْنِ مِنْ غَرَفَةٍ وَاحِدَةٍ

١١٥ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ تَوَضَّأَ:

فَغَسَلَ وَجْهَهُ، أَخَذَ غَرَفَةً مِنْ مَاءٍ، فَمَضَمَضَ بِهَا وَاسْتَنْشَقَ، ثُمَّ أَخَذَ غَرَفَةً مِنْ مَاءٍ، فَجَعَلَ بِهَا مَكْذًا، أَضَافَهَا إِلَى يَدِهِ الْأُخْرَى، فَغَسَلَ بِهَا وَجْهَهُ، ثُمَّ أَخَذَ غَرَفَةً مِنْ مَاءٍ، فَغَسَلَ بِهَا يَدَهُ الْيُمْنَى، ثُمَّ أَخَذَ غَرَفَةً مِنْ مَاءٍ فَغَسَلَ بِهَا يَدَهُ الْيُسْرَى، ثُمَّ مَسَحَ بِرَأْسِهِ، ثُمَّ أَخَذَ غَرَفَةً مِنْ مَاءٍ، فَرَشَّ عَلَى رِجْلِهِ الْيُمْنَى حَتَّى غَسَلَهَا، ثُمَّ أَخَذَ غَرَفَةً أُخْرَى، فَغَسَلَ بِهَا يَدَيْ رِجْلِهِ الْيُسْرَى، ثُمَّ قَالَ: هَكَذَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَتَوَضَّأُ.

٧ - بَابُ: مَا يَقُولُ عِنْدَ الْخَلَاءِ

١١٦ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءَ قَالَ: (اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ).

٨ - بَابُ: وَضْعُ الْمَاءِ عِنْدَ الْخَلَاءِ

١١٧ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ الْخَلَاءَ،

9. Pri mokrenju i vršenju velike nužde ne okreće se prema Kibli

118. Ebu Ejjub el-Ensari, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada neko od vas obavlja veliku nuždu, neka se ne okreće licem niti leđima prema Kibli. Okrećite se prema istoku ili zapadu!”

10. Vršenje nužde čučeci na dva ćerpića

119. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da su neki ljudi govorili kako se prilikom obavljanja nužde ne smije okretati prema Kibli niti prema Mesdžidu-l-Aksau u Jerusalemu.

- Jednog dana - priča Abdullah ibn Omer - popeo sam se na krov naše kuće i vidio Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako čuči na dva ćerpića radi obavljanja nužde okrenut prema Mesdžidu-l-Aksau.

11. Izlazak žene napolje

120. Aiša, r.a., priča da su supruge Vjerovjesnika, s.a.v.s., noću izlazile radi nužde na Menasi (prostrana uzvisina). Omer je govorio Vjerovjesniku, s.a.v.s., da zastre (ogradi) svoje supruge. Međutim, Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije to odmah učinio. I kada je jedne večeri

قَالَ: فَوَضَعْتُ لَهُ وُضُوءًا، فَقَالَ: (مَنْ وَضَعَ هَذَا؟). فَأَخْبِرَ، فَقَالَ: (اللَّهُمَّ فَقِّهْهُ فِي الدِّينِ).

۹ - باب: لَا تُسْتَقْبَلُ الْقِبْلَةُ بِبَوْلٍ وَلَا غَائِطٍ

۱۱۸ : عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِذَا أَتَى أَحَدُكُمْ الْغَائِطَ فَلَا يَسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ وَلَا يُوَلِّهَا ظَهْرَهُ، شَرَّفُوا أَوْ غَرَّبُوا).

۱۰ - باب: مَنْ تَبَرَّزَ عَلَى لَبَتَيْنِ

۱۱۹ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: إِنْ نَاسًا يَقُولُونَ: إِذَا قَعَدْتَ عَلَى حَاجَتِكَ فَلَا تَسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ وَلَا بَيْتَ الْمَقْدِسِ. لَقَدْ أَرْتَقَيْتُ يَوْمًا عَلَى ظَهْرِ بَيْتِ لَنَا، فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى لَبَتَيْنِ مُسْتَقْبِلًا بَيْتَ الْمَقْدِسِ لِحَاجَتِهِ.

۱۱ - باب: خُرُوجُ النِّسَاءِ إِلَى الْبَرَّازِ

۱۲۰ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ أَزْوَاجَ النَّبِيِّ ﷺ كُنَّ يَخْرُجْنَ بِاللَّيْلِ إِذَا تَبَرَّزْنَ إِلَى الْمَنَاصِعِ، وَهُوَ صَعِيدٌ أَقْبَحُ، فَكَانَ عُمَرُ يَقُولُ لِلنَّبِيِّ

izašla Sevd, kćerka Zemate, supruga Vjerovjesnikova, s.a.v.s., a bila je visoka žena, Omer joj je doviknuo:

- Znaj, Sevd, prepoznali smo te! - iz želje da budu objavljeni propisi o pokrivanju (hidžabu) i Uzvišeni Allah je, zaista, objavio propise o pokrivanju.

12. Pranje vodom nakon velike nužde

121. Enes ibn Malik, r.a., priča da su on i jedan dječak, kada bi Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., išao u nužnik, nosili kožnu zdjelicu vode (da se on njome opere).

13. Nošenje štapa (aneze) i vode radi pranja

122. U drugoj predaji od Enesa stoji: Kožni sudić vode i štap da bi se oprao.

14. Nemojte se poslije nužde prati desnom rukom

123. Ebu Katade, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada neko od vas (nešto) pije, neka ne puše u posudu, a kada ide u nužnik, neka svoj spolni organ ne dotiče i ne čisti desnom rukom.”

ﷺ: أَحْبَبَ نِسَاءَكَ، فَلَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَفْعَلُ، فَخَرَجَتْ سَوْدَةُ بِنْتُ زَمْعَةَ، زَوْجُ النَّبِيِّ ﷺ، لَيْلَةً مِنَ اللَّيَالِي عِشَاءً، وَكَانَتْ أَمْرَأَةً طَوِيلَةً، فَتَادَاهَا عُمَرُ: أَلَا قَدْ عَرَفْنَاكَ يَا سَوْدَةُ، حِرْصًا عَلَى أَنْ يَنْزِلَ الْحِجَابُ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الْحِجَابَ.

۱۲ - باب: الاستنجاء بالماء

۱۲۱: عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا خَرَجَ لِحَاجَتِهِ، أَجِيءُ أَنَا وَغُلَامٌ، مَعَنَا إِدَاوَةٌ مِنْ مَاءٍ.

۱۳ - باب: حَمْلُ الْعَنْزَةِ مَعَ الْمَاءِ فِي الْأَسْتِنْجَاءِ

۱۲۲: وَفِي رَوَايَةٍ: مِنْ مَاءٍ وَعَنْزَةٍ، يَسْتَنْجِي بِالْمَاءِ.

۱۴ - باب: النَّهْيُ عَنِ الْأَسْتِنْجَاءِ بِالْيَمِينِ

۱۲۳: عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِذَا شَرِبَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَتَنَفَّسْ فِي الْإِنَاءِ، وَإِذَا أَتَى الْخَلَاءَ فَلَا يَمَسُّ ذَكَرَهُ بِيَمِينِهِ، وَلَا

15. Čišćenje pomoću kamena

يَتَمَسَّحُ بِحِجَابِهِ).

124. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

Pratio sam jednom prilikom Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je išao obaviti nuždu. Nije se obazirao pa sam mu se približio i kad sam ga sustigao, reče mi:

“Pronađi mi kamenja da bih s njime otklonio nečist ili nešto slično, ali mi ne donosi kosti niti balege (revs - balega mazge, konja, magarca).”

Ja sam mu u skutu svoje haljine donio kamenja, stavio ga pokraj njega i okrenuo se nastranu. Kada je završio nuždu, obavio je čišćenje tim kamenjem.

16. Ne čisti se balegom

125. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča da je jednom prilikom Vjerovjesnik, s.a.v.s., otišao obaviti veliku nuždu i da je njemu zapovjedio da mu donese tri kamenčića.

Ja sam mu našao dva kamena, a pošto nisam uspio naći i treći, uzeo sam komad suhe balege (od mazge) i donio mu je. On je uzeo kamenje, a suhu balegu je bacio i rekao:

“Ovo je izmet.”

17. Pranje pri abdestu po jedanput

126. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pri uzimanju abdesta (propisane dijelove tijela) prao po jedanput.

۱۵ - باب: الْأَسْتِجَاءُ بِالْحِجَارَةِ

۱۲۴ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَبَعْتُ النَّبِيَّ ﷺ، وَخَرَجَ لِحَاجَتِهِ، فَكَانَ لَا يَلْتَفِتُ، فَدَنَوْتُ مِنْهُ، فَقَالَ: (أَبْغِنِي أَحْجَارًا أَسْتَفِضُ بِهَا - أَوْ نَحْوَهُ - وَلَا تَأْتِنِي بِعَظْمٍ، وَلَا رَوْثٍ). فَأَتَيْتُهُ بِأَحْجَارٍ بِطَرَفِ ثِيَابِي، فَوَضَعْتُهَا إِلَى جَنْبِهِ، وَأَعْرَضْتُ عَنْهُ، فَلَمَّا قَضَى أَتْبَعَهُ بِهِنَّ.

۱۶ - باب: لَا يَسْتَنْجِي بِرَوْثٍ

۱۲۵ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ ﷺ الْغَائِطُ، فَأَمَرَنِي أَنْ آتِيَهُ بِثَلَاثَةِ أَحْجَارٍ، فَوَجَدْتُ حَجَرَيْنِ، فَالْتَمَسْتُ الثَّلَاثَ فَلَمْ أَجِدْهُ، فَأَخَذْتُ رَوْثَةً فَأَتَيْتُهُ بِهَا، فَأَخَذَ الْحَجَرَيْنِ وَالْقَى الرُّوثَةَ، وَقَالَ: (هَذَا رِكْسٌ).

۱۷ - باب: الْوُضُوءُ مَرَّةً مَرَّةً

۱۲۶ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: تَوَضَّأَ النَّبِيُّ ﷺ مَرَّةً مَرَّةً.

18. Pranje pri abdestu po dva puta

127. Abdullah ibn Zejd el-Ensari, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pri uzimanju abdesta prao (odgovarajuće dijelove tijela) po dva puta.

١٨ - باب: الْوُضُوءُ مَرَّتَيْنِ مَرَّتَيْنِ

١٢٧ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ تَوَضَّأَ مَرَّتَيْنِ مَرَّتَيْنِ.

19. Pranje pri abdestu po tri puta

128. Osman ibn Affan, r.a., je jednom prilikom zatražio posudu pa je ljevajući vodu iz nje oprao ruke tri puta. Potom je zahvatio desnom rukom (vodu) iz posude pa izaprao usta i nos. Zatim je oprao lice tri puta i ruke do iza laktova tri puta. Iza toga potrao je glavu a potom oprao noge do iza članaka tri puta, izjavivši da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko uzme abdest ovako kao što ga ja uzimam pa klanja dva rekata u kojima neće misliti niočemu nego o svojim prethodnim grijesima, bit će mu oprošteni njegovi ranije učinjeni grijesi.”

129. U drugoj predaji stoji da je Osman, r.a., rekao:

- Prenijet ću vam jedan hadis koji ne bih prenio da nije ajeta: *Oni koji taj jasne dokaze koje smo mi objavili...* (El-Bekare, 159.) Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada kaže:

“Svakom čovjeku koji potpuno pravilno uzme abdest i klanja nastupajući propisani namaz bit će oprošteno ono što pogriješi u vremenu

١٩ - باب: الْوُضُوءُ ثَلَاثًا ثَلَاثًا

١٢٨ : عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ:

دَعَا بِإِنَاءٍ فَأَفْرَغَ عَلَى يَدَيْهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَمَسَّاهُمَا، ثُمَّ أَدْخَلَ يَمِينَهُ فِي الْإِنَاءِ فَمَضَمَضَ وَأَسْتَنْشَقَ وَاسْتَشْرَشَ، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، وَيَدَيْهِ إِلَى الْمِرْفَقَيْنِ ثَلَاثًا، ثُمَّ مَسَحَ بِرَأْسِهِ، ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَيْهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ إِلَى الْكَعْبَيْنِ، ثُمَّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ تَوَضَّأَ نَحْوَ وَضُوءِي هَذَا، ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ لَا يُحَدِّثُ فِيهِمَا نَفْسَهُ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

١٢٩ : وَفِي رَوَايَةٍ: أَنَّ عُثْمَانَ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

أَلَا أَحَدْتُكُمْ حَدِيثًا لَوْلَا آيَةٌ فِي كِتَابِ اللَّهِ مَا حَدَّثْتُكُمْوهُ، سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لَا يَتَوَضَّأُ رَجُلٌ فَيُحْسِنُ وَضُوءَهُ، وَيُصَلِّي الصَّلَاةَ، إِلَّا غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الصَّلَاةِ حَتَّى يُصَلِّيَهَا). وَالْآيَةُ:

između uzetog abdesta i dotičnog namaza sve do narednog namaza dok ga ne sklanja.”

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْآيَاتِ﴾

20. Ispiranje nosa pri abdestu

130. Ebu Herejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko se abdesti neka išmrkne vodu iz nosa, a ko se čisti kamenčićima, neka ih upotrebljava u neparnom broju!”

۱۳۰: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: (مَنْ تَوَضَّأَ
فَلْيَسْتَنْشِرْ، وَمَنْ اسْتَجَمَرَ فَلْيُوْتِرْ).

21. Uklanjanje nečistoće neparnim brojem kamenčića

131. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada se neko od vas abdesti, neka povuče vodu u nos, a potom je išmrkne, a ko uklanja nečist kamenčićima, neka upotrijebi neparni broj, a kada se neko od vas probudi poslije spavanja, neka opere svoju ruku prije nego je stavi u vodu za abdest, jer niko od vas ne zna gdje mu je ruka prenoćila.”

۲۱ - باب: الاستجمار وترأ

۱۳۱: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ
ﷺ قَالَ: (إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ فَلْيَجْعَلْ فِي
أَنْفِهِ مَاءً ثُمَّ لِيَنْشِرْ، وَمَنْ اسْتَجَمَرَ فَلْيُوْتِرْ،
وَإِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ نَوْمِهِ فَلْيَغْسِلْ
يَدَهُ قَبْلَ أَنْ يُدْخِلَهَا فِي وَضُوئِهِ، فَإِنَّ
أَحَدَكُمْ لَا يَذَرِي أَيْنَ بَاتَتْ يَدُهُ).

22. Noge treba prati, a ne potirati po obući

132. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da mu je Džurejdž rekao:

- Vidio sam te da dotičeš samo dva jemenska ćoška Kabe, da oblačiš obuću od štavljene kože, da se bojiš žutom bojom i da kada si bio u Mekki nisi izgovarao telbiju kao ostali svijet kada bi vidio mlađak, sve do Dana tervije (osmog dana zu-l-hidždžeta).

۲۲ - باب: غَسَلَ الرَّجْلَيْنِ فِي التَّغْلِيلِ وَلَا يُمَسَحُ عَلَى التَّغْلِيلِ

۱۳۲: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا - وَقَدْ قِيلَ لَهُ -: رَأَيْتَكَ لَا تَمَسُّ
مِنَ الْأَرْكَانِ إِلَّا الْيَمَانِينَ، وَرَأَيْتَكَ
تَلْبَسُ التَّغَالِ السَّبْيَةَ، وَرَأَيْتَكَ تَضْبِغُ
بِالصُّفْرَةِ، وَرَأَيْتَكَ إِذَا كُنْتَ بِمَكَّةَ أَهْلُ
النَّاسِ إِذَا رَأَوْا الْهَيْلَالَ وَلَمْ يُهَلِّ أَنْتَ
حَتَّى كَانَ يَوْمُ التَّرْوِيَةِ. قَالَ أَمَا

On reče:

- Što se tiče čoškova (Kabe), ja sam vidio Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je doticao samo ova dva jemenska. Što se tiče obuće od štavljene kože, vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., gdje oblači obuću na kojoj nema uopće dlake i opet pere noge i ja, eto, volim oblačiti takvu obuću. Što se tiče žute boje, vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da se njom boji pa i ja volim da se njom bojim. Što se tiče izgovaranja telbije, nisam vidio da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izgovara sve dok ne bi krenula njegova jahalica (dok ne bi krenuo na hadž).

23. Otpočinjanje s desne strane pri uzimanju abdesta i kupanju

133. Aiša, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., davao je prednost desnoj strani pri oblačenju obuće, češljanju, čišćenju i u svemu drugom.

24. Traganje za vodom za abdest kad nastupi vrijeme namaza

134. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., jednom kada je nastupilo vrijeme ikindijskog namaza. Ljudi su tražili vodu za abdest, ali je nisu našli. Tada je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., donijeto nešto vode.

الْأَرْكَانُ: فَإِنِّي لَمْ أَرِ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَمَسُّ إِلَّا الْيَمَانَيْنِ، وَأَمَّا التَّلَاعُ السَّبِيَّةُ: فَإِنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَلْبَسُ التَّلْعَ الَّذِي لَيْسَ فِيهَا شَعْرٌ وَيَتَوَضَّأُ فِيهَا، فَأَنَا أَحِبُّ أَنْ أَلْبَسَهَا، وَأَمَّا الصُّفْرَةُ: فَإِنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَضِغُ بِهَا، فَأَنَا أَحِبُّ أَنْ أَضِغَّ بِهَا، وَأَمَّا الْإِهْلَالُ: فَإِنِّي لَمْ أَرِ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَهْلُ حَتَّى تَتَبَعَتْ بِهِ رَاحِلَتَهُ.

۲۳ - باب: التَّيْمُنُ فِي الْوُضُوءِ وَالْفُسْلِ

۱۳۳ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُعْجِبُهُ التَّيْمُنُ فِي تَغْلِيهِ وَتَرْجُلِهِ، وَطُهُورِهِ، وَفِي شَأْنِهِ كُلِّهِ.

۲۴ - باب: التَّمَاسُ الْوُضُوءِ إِذَا حَانَتِ الصَّلَاةُ

۱۳۴ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ، وَحَانَتْ صَلَاةُ الْعَصْرِ، فَالْتَمَسَ النَّاسُ الْوُضُوءَ

On je stavio svoju ruku u posudu (s vodom) i naredio ljudima da se iz nje abdeste.

- Gledao sam - kaže Enes b. Malik - kako voda izvire ispod njegovih prsta sve dok se nije abdestio i posljednji od njih.

25. Voda kojom se opere kosa

135. Enes, r.a., kaže da je Ebu Talha bio prvi koji je ozeo nešto od kose Allahovog Poslanika, s.a.v.s., nakon što je on obrijao svoju glavu.

26. Kad se pas napije iz vaše posude

136. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada se pas napije iz nečije posude, neka je opere sedam puta.”

137. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da su u doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., psi ulazili i izlazili iz džamije i (ashabi) nisu ništa u džamiji škropili.

27. Abdest treba obnoviti samo kada nešto izađe na jedan od dva izlaza

138. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Čovjek je u namazu sve dok je u džamiji i dok iščekuje namaz, ukoliko ne učini hades (pokvari abdest).”

فَلَمْ يَجِدُوهُ، فَأَتَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَوْضُوءَ، فَوَضَعَ فِي ذَلِكَ الْإِنَاءِ يَدَهُ، وَأَمَرَ النَّاسَ أَنْ يَتَوَضَّؤُوا مِنْهُ، قَالَ: فَرَأَيْتُ الْمَاءَ يَنْبُعُ مِنْ تَحْتِ أَصَابِعِهِ، حَتَّى تَوَضَّؤُوا مِنْ عِنْدِ آخِرِهِمْ.

٢٥ - باب: الْمَاءِ الَّذِي يُغْسَلُ بِهِ شَعْرُ الْإِنْسَانِ

١٣٥ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَمَّا حَلَقَ رَأْسَهُ، كَانَ أَبُو طَلْحَةَ أَوَّلَ مَنْ أَخَذَ مِنْ شَعْرِهِ.

٢٦ - باب: إِذَا شَرِبَ الْكَلْبُ فِي إِنَاءٍ أَحَدِكُمْ

١٣٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ. أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا شَرِبَ الْكَلْبُ فِي إِنَاءٍ أَحَدِكُمْ فَلْيَغْسِلْهُ سَبْعًا).

١٣٧ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَتْ الْكِلَابُ تُقْبِلُ وَتُنْذِرُ فِي الْمَسْجِدِ، فِي زَمَانِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَلَمْ يَكُونُوا يَرْشُونِ شَيْئًا مِنْ ذَلِكَ.

٢٧ - باب: مَنْ لَمْ يَرَ الْوُضُوءَ إِلَّا مِنَ الْمَخْرَجِينَ

١٣٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا يَزَالُ الْعَبْدُ فِي صَلَاةٍ، مَا كَانَ فِي الْمَسْجِدِ يَنْتَظِرُ الصَّلَاةَ، مَا لَمْ يُحْدِثْ)

139. Zejd ibn Halid, r.a., kaže da je pitao Osmana ibn Affana, r.a., šta da radi čovjek koji je imao spolni odnos sa suprugom a nije ejakulirao?

- Uzet će abdest kao što ga uzima za namaz i svoj spolni organ saprati - odgovorio je Osman.

- Tako sam - kaže Osman - čuo od Vjerovjesnika, s.a.v.s. Poslije sam o tome pitao i Aliju, Zubejra, Talhu i Ubejja ibn Ka'ba, r.a., pa su mi i oni tako odgovorili.

140. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao po jednog ensariju, koji je došao, dok mu je sa glave još voda kapala. Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

“Možda smo te nabrzili?”

- Da - odgovori on.

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada budeš prekinut ili ne ejakuliraš, dužan si samo abdest.”

(Ova odredba je kasnije dokinuta, vidi hadis broj 202).

28. Pomaganje drugome kada se abdesti

141. Mugire ibn Šu'be priča da je bio sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na jednom putovanju i da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., otišao obaviti nuždu, a da mu je Mugire kasnije polijevao vodu za abdest. On se tada abdestio opraviši svoje lice i ruke. Glavu je potrao, a potrao je i mestve.

١٣٩ : عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَأَلْتُ عُثْمَانَ بْنَ عَمَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قُلْتُ : أَرَأَيْتَ إِذَا جَامَعَ فَلَمْ يُعْمَرْ؟ قَالَ عُثْمَانُ : يَتَوَضَّأُ كَمَا يَتَوَضَّأُ لِلصَّلَاةِ، وَيَغْسِلُ ذَكَرَهُ. قَالَ عُثْمَانُ : سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ . فَسَأَلْتُ عَنْ ذَلِكَ عَلِيًّا، وَالزُّبَيْرَ، وَطَلْحَةَ، وَأُبَيَّ بْنَ كَعْبٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ، فَأَمَرُونِي بِذَلِكَ.

١٤٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَرْسَلَ إِلَى رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ، فَجَاءَ وَرَأْسُهُ يَقْطُرُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (لَعَلَّنَا أَعْجَلْنَاكَ). فَقَالَ : نَعَمْ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (إِذَا أَعْجَلْتَ أَوْ قُحِظَتْ فَعَلَيْكَ الْوُضُوءُ).

٢٨ - باب: الرَّجُلُ يُوضِيءُ صَاحِبَهُ

١٤١ : عَنْ الْمُعِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ كَانَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي سَفَرٍ وَأَنَّهُ دَهَبَ لِحَاجَةِ لَهُ، وَأَنَّ مُعِيرَةَ جَعَلَ يَصُبُّ الْمَاءَ عَلَيْهِ وَهُوَ يَتَوَضَّأُ، فَغَسَلَ وَجْهَهُ وَيَدَيْهِ، وَمَسَحَ بِرَأْسِهِ، وَمَسَحَ عَلَى الْخَفَيْنِ.

29. Učenje Kur'ana i činjenje drugih stvari nakon što se izgubi abdest

142. Abdullah ibn Abbas, r.a., pripovijeda kako je prenoćio kod Mejmune, supruge Vjerovjesnika, s.a.v.s., koja mu je bila tetka po majci:

Legao sam na prostirku poprijeko, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., sa svojom suprugom uzduž. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zaspao. Uponoć, odnosno nešto prije ili poslije nje, probudio se i sjeo brišući svojom rukom tragove sna sa lica, a potom proučio deset zadnjih ajeta sure Alu 'Imran. Nakon toga je ustao, otišao do obješenog mijeha sa vodom i uzeo abdest perući dobro odgovarajuće dijelove tijela a potom ustao da klanja. Ustao sam i ja, kaže Ibn Abbas, obavio pripreme isto kao i on pa onda prišao i stao pokraj njega. Tada on stavi svoju desnu ruku na moju glavu, uze me za desno uho i zavrnu ga (premjestivši me sa lijeve na desnu stranu). On je klanjao dva rekata, potom još dva, zatim još dva, iza toga opet dva, zatim opet dva i još dva rekata, a onda jedan rekat (vitre). Potom se naslonio dok mu ne dođe mujezin. Tada je ustao i klanjao dva kraća rekata nakon čega je izašao i klanjao sabah (u džamiji).

٢٩ - باب: قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ بَعْدَ الْحَدَثِ وَغَيْرِهِ

١٤٢ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ بَاتَ لَيْلَةً عِنْدَ مَيْمُونَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، وَهِيَ خَالَتُهُ، فَاضْطَجَعْتُ فِي عَرْضِ الْوِسَادَةِ، وَأَضْطَجَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَهْلُهُ فِي طُولِهَا، فَتَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، حَتَّى إِذَا انْتَصَفَ اللَّيْلُ، أَوْ قَبْلَهُ بِقَلِيلٍ أَوْ بَعْدَهُ بِقَلِيلٍ، اسْتَيْقَظَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَجَلَسَ يَمْسَحُ النَّوْمَ عَنْ وَجْهِهِ بِيَدِهِ، ثُمَّ قَرَأَ الْعَشَرَ آيَاتِ الْخَوَايِمِ مِنْ سُورَةِ آلِ عِمْرَانَ، ثُمَّ قَامَ إِلَى شَنْ مُعَلَّقَةٍ، فَتَوَضَّأَ مِنْهَا فَأَخْسَنَ وُضْوءَهُ، ثُمَّ قَامَ يُصَلِّي. قَالَ: فَقُمْتُ فَصَنَعْتُ مِثْلَ مَا صَنَعَ، ثُمَّ ذَهَبْتُ فَقُمْتُ إِلَى جَنْبِهِ، فَوَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى رَأْسِي، وَأَخَذَ بِأُذُنِي الْيُمْنَى يَفْتِلُهَا، فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ أَوْتَرَ، ثُمَّ اضْطَجَعَ حَتَّى آتَاهُ الْمُؤَدِّنُ، فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ، ثُمَّ خَرَجَ فَصَلَّى الصُّبْحَ.

وَقَدْ تَقَدَّمَ هَذَا الْحَدِيثُ وَفِي كُلِّ مَعْنَاهُ مَا لَيْسَ فِي الْآخِرِ.

143. (Jahja el-Mazini priča) da je jedan čovjek pitao Abdullaha ibn Zejda, r.a.:

- Možeš li mi pokazati kako je Allahov Poslanik, s.a.v.s., uzimao abdest?

- Da - rekao je Abdullah ibn Zejd i zatražio vodu, pa je nadio u svoje ruke i oprao ih dva puta. Zatim je izaprao usta i nos tri puta, oprao lice tri puta i oprao ruke do iza laktova po dva puta. Potom je vlažnim rukama potrao glavu i sprijeda i straga, počevši sa prednjeg dijela glave i vukući ih do zatiljka, nakon čega je povratio ruke do mjesta odakle je i počeo i onda oprao noge.

31. Upotreba vode preostale od abdesta drugih ljudi

144. Ebu Džuhejfe, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao je kod nas u podne pa mu je donesena voda za abdest. Nakon što je uzeo abdest, svijet se sa preostalim dijelom vode od njegova abdesta počeo potirati. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao podne dva rekata i ikindiju dva rekata, a pred njim je bio njegov štap (aneza).

145. Saib ibn Jezid, r.a., priča:

- Moja tetka po majci odvela me Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekla:

- Allahov Poslaniče, moj sestrić je bolešljiv.

۱۴۳ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا قَالَ لَهُ: أَسْتَطِيعُ أَنْ تُرَبِّتَنِي كَيْفَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَتَوَضَّأُ؟ فَقَالَ: نَعَمْ، فَدَعَا بِمَاءٍ، فَأَفْرَغَ عَلَى يَدَيْهِ فَغَسَلَ مَرَّتَيْنِ، ثُمَّ مَضَمَضَ وَأَسْتَشَقَّ ثَلَاثًا، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثًا، ثُمَّ غَسَلَ يَدَيْهِ مَرَّتَيْنِ مَرَّتَيْنِ إِلَى الْمِرْفَقَيْنِ، ثُمَّ مَسَحَ رَأْسَهُ بِيَدَيْهِ، فَأَقْبَلَ بِهِمَا وَأَذْبَرَ، بَدَأَ بِمُقَدَّمِ رَأْسِهِ حَتَّى ذَهَبَ بِهِمَا إِلَى قَفَاهُ، ثُمَّ رَدَّهُمَا إِلَى الْمَكَانِ الَّذِي بَدَأَ مِنْهُ، ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَيْهِ.

۳۱ - باب: اسْتِعْمَالِ فَضْلِ وَضُوءِ النَّاسِ

۱۴۴ : عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ:

خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْهَاجِرَةِ، فَأَتَانِي بِوَضُوءٍ فَتَوَضَّأَ، فَجَعَلَ النَّاسُ يَأْخُذُونَ مِنْ فَضْلِهِ وَضُوءِهِ فَيَتَمَسَّحُونَ بِهِ، فَصَلَّى النَّبِيُّ ﷺ الظُّهْرَ رَكَعَتَيْنِ، وَالْعَصْرَ رَكَعَتَيْنِ، وَبَيْنَ يَدَيْهِ عَنَزَةٌ.

On mi je potrao glavu i blagoslovio me. Potom je uzeo abdest a ja sam se napio vode (preostale) od njegova abdesta pa stao iza njega i vidio među njegovim plečkama vjerovjesnički mladež poput jajeta jarebice.

32. Abdest muža i žene (iz jedne posude)

146. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Ljudi i žene u doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., uzimali su abdest skupa (iz jedne posude).

33. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., poljevanje onesviješćenog ostatkom vode iza abdesta

147. Džabir, r.a., priča da ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao obići dok je bio tako bolestan da nije znao za sebe. Uzeo je abdest i polio me vodom preostalom od njegova abdesta. Tada sam se osvijestio i upitao:

- Allahov Poslaniče, kome će pripasti (moje) nasljedstvo? Mene će naslijediti samo dalji rod.

Potom je objavljen ajet o nasljeđivanju (*feraid*).

١٤٥ : عَنْ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

ذَهَبْتُ بِي خَالَتِي إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ ابْنَ أُخْتِي وَجَعَ فَمَسَحَ رَأْسِي وَدَعَا لِي بِالْبَرَكَاتِ، ثُمَّ تَوَضَّأَ، فَشَرِبْتُ مِنْ وَضُوئِهِ، فَقُمْتُ خَلْفَ ظَهْرِهِ، فَنَظَرْتُ إِلَى خَاتَمِ النَّبُوءَةِ بَيْنَ كَتِفَيْهِ، مِثْلَ زُرِّ الْحَجَلَةِ.

٣٢ - بَاب: وَضُوءُ الرَّجُلِ مَعَ امْرَأَتِهِ

١٤٦ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ :

كَانَ الرَّجَالُ وَالنِّسَاءُ يَتَوَضَّؤُونَ فِي زَمَانِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ جَمِيعًا.

٣٣ - بَاب: صَبَّ النَّبِيِّ ﷺ وَضُوءُهُ عَلَى الْمُغْمِيِّ عَلَيْهِ

١٤٧ : عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ : جَاءَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَعُودُنِي، وَأَنَا مَرِيضٌ لَا أَغْقِلُ، فَتَوَضَّأَ وَصَبَّ عَلَيَّ مِنْ وَضُوئِهِ، فَعَقَلْتُ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ لِمَنِ الْوِثَاقُ؟ إِنَّمَا يَرِثُنِي كَلَالَةٌ، فَتَرَلْتُ أَبَةَ الْفَرَائِضِ.

34. Kupanje i uzimanje abdesta iz korita

۳۴ - باب: الْغُسْلُ وَالْوُضُوءُ فِي الْمِخْضَبِ

۱۴۸ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
حَضَرَتِ الصَّلَاةُ ، فَقَامَ مَنْ كَانَ قَرِيبَ
الدَّارِ إِلَى أَهْلِهِ ، وَبَقِيَ قَوْمٌ ، فَأَتَى رَسُولُ
اللَّهِ ﷺ بِمِخْضَبٍ مِنْ حِجَارَةٍ فِيهِ مَاءٌ ،
فَصَغَرَ الْمِخْضَبُ أَنْ يَسْطُ فِيهِ كَفَّهُ ،
فَنَوَّضًا الْقَوْمَ كُلَّهُمْ ، قُلْنَا : كَمْ كُتِّمَ ؟
قَالَ : ثَمَانِينَ وَزِيَادَةً .

۱۴۸. Enes, r.a., priča:

- Kad je jednom prilikom nastupilo vrijeme namaza, oni koji su bili blizu svoje kuće ustali su i otišli kući (da se abdeste), a drugi su ostali. Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., donesena je jedna kamena posuda sa vodom, koja je bila tako malehna da je u njoj mogao jedva ispružiti svoju šaku. Međutim, svi su se prisutni iz nje abdestili.

- Pa koliko vas je bilo? - pitali smo (kaže Humejd)

- Više od osamdeset - odgovorio je (Enes).

۱۴۹. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zatražio vrč s vodom u kome je oprao ruke i lice a zatim u njega pljunuo.

۱۴۹ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :
أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَعَا بِقَدَحٍ فِيهِ مَاءٌ ،
فَغَسَلَ يَدَيْهِ وَوَجْهَهُ فِيهِ ، وَمَجَّ فِيهِ .

۱۵۰. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., nakon što mu se otežala i pogoršala bolest zatražio od svojih supruga odobrenje da boluje u mojoj sobi. One su mu to dozvolile i Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao (u moju sobu) vukući po zemlji noge i oslanjajući se na dvojicu ljudi od kojih jedan bijaše Ibn Abbas.

۱۵۰ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
لَمَّا نَقَلَ النَّبِيُّ ﷺ وَأَشْتَدَّ بِهِ وَجَعُهُ ،
اسْتَأْذَنَ أَزْوَاجَهُ فِي أَنْ يَمْرُضَ فِي بَيْتِي ،
فَإِذَنْ لَهُ ، فَخَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ بَيْنَ
رَجُلَيْنِ ، تَحْطُ بِرِجْلَاهُ فِي الْأَرْضِ ، بَيْنَ
عَبَّاسٍ وَرَجُلٍ آخَرَ . وَكَانَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهَا تُحَدِّثُ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ :
بَعْدَمَا دَخَلَ بَيْتَهُ وَأَشْتَدَّ وَجَعُهُ : (هَرِيقُوا
عَلَيَّ مِنْ سَبْعِ قَرَبٍ ، لَمْ تُخْلَلْ
أَوْكِتْهُنَّ ، نَعْلِي أَعْهَدُ إِلَى النَّاسِ) .
وَأَجْلَسَ فِي مِخْضَبٍ لِحَفْصَةَ ، زَوْجِ

Aiša dalje kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada je unišao u njenu sobu i kada mu se bolest pogoršala, rekao:

“Polijte me sa sedam punih mješina kako bih mogao svijetu održati oporuku.”

Posađen je u korito Hafse, supruge Vjerovjesnikove, s.a.v.s., a mi smo ga počeli polijevati iz tih mješina dok nam nije dao znak da je dosta. Poslije je izašao među svijet.

151. Enes, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zatražio posudu s vodom pa mu je donesen jedan širok vrč u kome je bilo nešto vode i on je stavio u nju svoje prste. Enes kaže:

- Promatrao sam vodu kako mu izvire između prstiju. Procijenio sam - kaže Enes - da je bilo sedamdeset do osamdeset onih koji su uzeli abdest tom vodom.

النَّبِيِّ ﷺ، ثُمَّ طَفِقْنَا نَصُبُّ عَلَيْهِ تِلْكَ، حَتَّى طَفِقَ يُشِيرُ إِلَيْنَا: (أَنْ قَدْ فَعَلْتُمْ). ثُمَّ خَرَجَ إِلَى النَّاسِ.

۱۵۱ : عَنْ أَنَسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ -:

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَعَا بِإِنَاءٍ مِنْ مَاءٍ، فَأَتَيْتُ بِقَدَحٍ رَخْرَاحٍ، فِيهِ شَيْءٌ مِنْ مَاءٍ، فَوَضَعُ أَصَابِعَهُ فِيهِ، قَالَ أَنَسٌ: فَجَعَلْتُ أَنْظُرُ إِلَى الْمَاءِ يَتَّبِعُ مِنْ بَيْنِ أَصَابِعِهِ، فَحَزَزْتُ مَنْ تَوَضَّأَ مِنْهُ، مَا بَيْنَ السَّبْعِينَ إِلَى الثَّمَانِينَ.

۳۵ - باب: الْوُضُوءُ بِالْمُدِّ

35. Uzimanje abdesta sa dva litra vode

152. Enes, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., prao se, odnosno kupao sa jednim *saom* do pet *muddova* vode (osam do devet litara), a uzimao abdest sa jednim *muddom* (oko dva litra vode).

۱۵۲ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَغْتَسِلُ، بِالصَّاعِ إِلَى خَمْسَةِ أَمْدَادٍ، وَيَتَوَضَّأُ بِالْمُدِّ.

۳۶ - باب: الْمَسْحُ عَلَى الْخُفَيْنِ

36. Mesh po mestvama

153. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., činio mesh po mestvama. Abdullah ibn Omer pitao je za ovo Omera pa mu je on odgovorio:

- Da. Kada ti Sa'd nešto prenese od Vjerovjesnika, s.a.v.s., onda o tome ne pitaj nikog drugog.

۱۵۳ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهُ مَسَحَ عَلَى الْخُفَيْنِ. وَأَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ: سَأَلَ عُمَرَ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ: نَعَمْ، إِذَا حَدَّثَكَ شَيْئًا سَعْدٌ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، فَلَا تَسْأَلْ عَنْهُ غَيْرَهُ.

۱۵۴ : عَنْ عَمْرِو بْنِ أُمَيَّةَ الصَّمَرِيِّ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ ﷺ يَمْسَحُ عَلَى الْخُفَيْنِ.

154. Amr ibn Umejje el-Damri, r.a., kaže da je vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako čini mesh po mestvama.

155. Amr ibn Umejje el-Damri, r.a., kaže da je vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako čini mesh (potire vlažnom rukom) po svom turbanu i mestvama.

37. Oblačenje mestvi na čiste noge (pod abdestom)

156. Mugire ibn Šu'be, r.a., kaže:

– Kada sam jednom prilikom bio sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., na putovanju, saseo sam se da mu skinem mestve pa mi on reče:

“Ostavi ih, jer sam ih obukao na čiste (pod abdestom) noge.”

Nakon toga je učinio po njima mesh (potrao ih vlažnom rukom).

38. Abdest se ne obnavlja zbog jedenja ovčijeg mesa i kaše od uprženog brašna

157. Amr ibn Umejje, r.a., priča da je vidio Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako siječe meso ovčije plečke. Kada je bio pozvan na namaz, ostavio je nož i klanjao bez obnavljanja abdesta.

39. Izapiranje usta poslije jedenja kaše bez obnavljanja abdesta

158. Suvejd ibn Numan, r.a., priča da je sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., bio na putovanju u godini u kojoj je bila vojna akcija na Hajber. Kada su bili u Sahbau, blizu Hajbera, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je klanjao ikindiju a zatim zatražio hranu. Ništa osim sevika

١٥٥: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَمْسَحُ عَلَى عِمَامَتِهِ وَخُفَيْهِ.

٣٧ - باب: إِذَا أُدْخِلَ رِجْلَيْهِ وَهُمَا طَاهِرَتَانِ

١٥٦: عَنِ الْمُعْبِرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي سَفَرٍ، فَأَهْوَيْتُ لِأَنْزَعِ خُفَيْهِ، فَقَالَ: (دَعُهُمَا، فَإِنِّي أُدْخِلْتُهُمَا طَاهِرَتَيْنِ). فَمَسَحَ عَلَيْهِمَا.

٣٨ - باب: مَنْ لَمْ يَتَوَضَّأْ مِنْ لَحْمِ الشَّاةِ وَالسُّويِقِ

١٥٧: عَنْ عَمْرِو بْنِ أُمَيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَخْتَرُّ مِنْ كَيْفِ شَاةٍ، فَدُعِيَ إِلَى الصَّلَاةِ، فَأَلْقَى السَّكِينِ، فَصَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ.

٣٩ - باب: مَنْ مَضْمَضَ مِنَ السُّويِقِ وَلَمْ يَتَوَضَّأْ

١٥٨: عَنْ سُؤَيْدِ بْنِ أَلْتَعْمَانِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ خَرَجَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَامَ خَيْبَرَ، حَتَّى إِذَا كَانُوا بِالصَّهْبَاءِ، وَهِيَ أَذْنَى خَيْبَرَ، فَصَلَّى الْعَصْرَ، ثُمَّ دَعَا

(prženog brašna) nije doneseno. Naredio je da se natopi (izmiješa) pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jeo a jeli smo i mi. Kad je nakon toga ustao da klanja akšam-namaz, izaprao je usta i mi smo izaprali a zatim je klanjao a da nije ponovo uzeo abdest.

159. Mejmuna, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kod nje jeo meso sa plečke i potom klanjao a da nije ponovo uzimao abdest.

40. Da li će se izapрати уста послје пијенја млјјека

160. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pio mljeko, potom izaprao usta i rekao:

“Mljeko ima masnoću.”

41. Obnavljanje abdesta zbog sna i mišljenje da ako se na trenutak ili dva zaspi nije potrebno obnoviti abdest

161. Aiša, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada neko od vas klanjajući zadrijema, neka legne dok mu drijemež ne prestane, jer ko klanja spavajući, ne zna da li moli za oprost ili sebe proklinje.”

162. Enes, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada neko od vas zadrijema u namazu, neka odspava dok ne bude znao šta ući.”

بِالْأَزْوَادِ، فَلَمْ يُوْتِ إِلَّا بِالسَّوِيقِ، فَأَمَرَ بِهِ فُتْرِي، فَأَكَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَكَلْنَا، ثُمَّ قَامَ إِلَى الْمَغْرِبِ، فَمَضَمَضَ وَمَضْمَضْنَا، ثُمَّ صَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ.

١٥٩ : عَنْ مَيْمُونَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَكَلَ عِنْدَهَا كِفْأً، ثُمَّ صَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ.

٤٠ - بَاب: هَلْ يُمَضَمَضُ مِنَ اللَّبَنِ ١٦٠ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ شَرِبَ لَبَنًا، فَمَضَمَضَ وَقَالَ : (إِنَّ لَهُ دَسْمًا).

٤١ - بَاب: الْوُضُوءُ مِنَ النَّوْمِ وَمَنْ لَمْ يَرِ مِنَ النَّعْسَةِ وَالنَّعَسَتَيْنِ أَوْ الْخَفَقَةِ وَضُوءًا

١٦١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (إِذَا نَعَسَ أَحَدُكُمْ وَهُوَ يُصَلِّي فَلْيَرْقُدْ، حَتَّى يَذْهَبَ عَنْهُ النَّوْمُ، فَإِنْ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى وَهُوَ نَاعِسٌ، لَا يَذْهَبُ لَعَلَّهُ يَسْتَغْفِرُ فَيَسُبُّ نَفْسَهُ).

١٦٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ : (إِذَا نَعَسَ أَحَدُكُمْ فِي الصَّلَاةِ فَلْيَنْمِ، حَتَّى يَعْلَمَ مَا يَقْرَأُ).

42. Uzimanje abdesta bez pojave koja kvari abdest

163. (Amr ibn Amir, r.a., kaže) da je Enes, r.a., rekao:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je uzimao abdest za svaki namaz.

- (A kako ste vi radili? - upitah)

- Nama je bio dovoljan (stari) abdest sve dok ga ne bismo pokvarili - odgovorio je Enes.

43. Veliki je grijeh ne čuvati se mokraće

164. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., naišao pokraj jednog zida u Medini ili Mekki i čuo jaukanje dviju osoba koje su u svojim grobovima proživljavale muke pa je rekao:

“U mukama su, ali ne zbog nekog velikog grijeha. Jedan od njih nije se čuvao svoje mokraće, a drugi je prenosio tuđe riječi.”

Zatim je zatražio jednu sirovu palminu granu, slomio je na dva dijela i na svaki mezar stavio po jedan dio.

- Allahov Poslaniče, zašto si to učinio - upita neko?

“Nadam se da će im ovo olakšati (patnju) dok se one ne osuše”, reče.

٤٢ - باب: الْوُضُوءُ مِنْ غَيْرِ حَدَثٍ

١٦٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَتَوَضَّأُ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ . قَالَ : وَكَانَ يُجْزِيءُ أَحَدَنَا الْوُضُوءُ مَا لَمْ يَجِدْ

٤٣ - باب: مِنَ الْكِبَائِرِ أَنْ لَا يَسْتَرَّ مِنْ بَوْلِهِ

١٦٤ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : مَرَّ النَّبِيُّ ﷺ بِحَائِطٍ مِنْ حِيطَانِ الْمَدِينَةِ أَوْ مَكَّةَ ، فَسَمِعَ صَوْتَ إِنْسَانَيْنِ يُعَذِّبَانِ فِي قُبُورِهِمَا فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (يُعَذِّبَانِ ، وَمَا يُعَذِّبَانِ فِي كَبِيرٍ) . ثُمَّ قَالَ : (بَلَى) ، كَانَ أَحَدُهُمَا لَا يَسْتَرُّ مِنْ بَوْلِهِ ، وَكَانَ الْآخَرُ يَمْشِي بِالنَّمِيمَةِ) . ثُمَّ دَعَا بِجَرِيدَةٍ رَطْبَةٍ ، فَكَسَرَهَا كِسْرَتَيْنِ ، فَوَضَعَ عَلَى كُلِّ قَبْرٍ مِنْهُمَا كِسْرَةً ، فَقِيلَ لَهُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، لِمَ فَعَلْتَ هَذَا ؟ قَالَ : (لَعَلَّهُ أَنْ يُخَفَّفَ عَنْهُمَا مَا لَمْ يَنْسَا) .

44. Šta je kazano o pranju mokraćé

r65. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Kada bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., izašao radi prirodne nužde (bilo male ili velike), ja sam mu nosio vodu i on bi se njom oprao.

45. Vjerovjesnik, s.a.v.s., i prisutni ostavili su na miru beduina koji se mokrio u džamiji dok nije završio mokrenje

r66. Ebu Hurejre, r.a., priča da je jedan beduin ustao i pomokrio se u džamiji. Svijet je na njega nasrnuo, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., im reče:

“Pustite ga, a na njegovu mokraću izlijte vedro vode ili kofu vode! Poslani ste da olakšavate, a ne da otežavate.”

46. Dječija mokraćá

r67. Umm Kajs bint Mihsan, r.a., priča da je donijela jednom kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., svog malog sina koji još nije bio počeo jesti (običnu) hranu. On ga je posadio na svoje krilo pa mu se dijete pomokrilo na haljine. Tada je on zatražio vode i polio to mjesto, ali ga nije ispirao.

47. Mokrenje stojeći i čučéći

r68. Huzejfe, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednom prilikom došao do gomile smetljišta, pomokrio se stojeći a potom zatražio vodu.

- Ja sam mu donio vodu i on je uzeo abdest - kaže Huzejfe.

٤٤ - باب: مَا جَاءَ فِي غَسْلِ الْبَوْلِ
١٦٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا تَبَرَّزَ لِحَاجَتِهِ، أَتَيْتُهُ بِمَاءٍ فَيَغْسِلُ بِهِ.

٤٥ - باب: تَرَكَ النَّبِيُّ ﷺ وَالنَّاسِ الْأَعْرَابِيَّ حَتَّى فَرَغَ مِنْ بَوْلِهِ فِي الْمَسْجِدِ
١٦٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَامَ أَعْرَابِيٌّ قَبَالَ فِي الْمَسْجِدِ، فَتَنَاولَهُ النَّاسُ، فَقَالَ لَهُمُ النَّبِيُّ ﷺ: (دَعُوهُ وَهَرِّقُوا عَلَى بَوْلِهِ سَجَلًا مِنْ مَاءٍ، أَوْ ذُنُوبًا مِنْ مَاءٍ، فَإِنَّمَا بُعِثْتُمْ مُبْسِرِينَ، وَلَمْ تُبْعَثُوا مُعَسِّرِينَ).

٤٦ - باب: بَوْلِ الصَّبِيَّانِ
١٦٧ : عَنْ أُمِّ قَيْسٍ بِنْتِ مَخْصَنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّهَا أَتَتْ بِابْنٍ لَهَا صَغِيرٍ، لَمْ يَأْكُلِ الطَّعَامَ، إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَأَجْلَسَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي حَجْرِهِ، قَبَالَ عَلَى ثَوْبِهِ، فَدَعَا بِمَاءٍ، فَنَضَحَهُ وَلَمْ يَغْسِلْهُ.

٤٧ - باب: الْبَوْلُ قَائِمًا وَقَاعِدًا
١٦٨ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَى النَّبِيُّ ﷺ سُبَاطَةَ قَوْمٍ، قَبَالَ قَائِمًا، ثُمَّ دَعَا بِمَاءٍ، فَجِثَّهُ بِمَاءٍ قَرُوضًا.

48. Mokrenje pored nekoga zaklonjen zidom

169. U drugoj predaji koju prenosi Huzejfe, r.a., stoji:

– Odmakao sam se od njega, a on mi je dao znak da pridem. Prišao sam i stajao iza njega dok nije završio (mokrenje).

49. Pranje krvi

170. Esma, r.a., priča da je Vjerovjesniku, s.a.v.s., došla jedna žena i pitala:

- Kada neka od nas ima menstrualnu krv na odjeći, šta da radi?

“Ostrugat će je, zatim je nakvasiti i isprati vodom, a potom u njoj klanjati”, rekao je on.

171. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesniku, s.a.v.s., došla Fatima bint Ebu Hubejš i pitala:

- Allahov Poslaniče, ja imam krvarenje i nakon menstruacije i nisam čista, pa da li ću izostaviti klanjanje namaza?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je odgovorio:

“Ne, to je krv iz krvnog kanala, a nije menstruacija. Kada ti se pojavi menstruacija izostavljaš namaz, a kada prestane operi krv sa sebe (okupaj se) i onda klanjaj. Zatim za svaki namaz uzimaj abdest dok ne dođe vrijeme (menstruacije).”

٤٨ - باب: الْبَوْلُ عِنْدَ صَاحِبِهِ
وَالْتَّسُّتِرُ بِالْحَائِطِ

١٦٩ وَفِي رَوَايَةٍ عَنْهُ: فَأَتَيْتُ مِنْهُ، فَأَشَارَ إِلَيَّ فَجِئْتُهُ، فَقُمْتُ عِنْدَ عَقِبِهِ حَتَّى قَرَعَ.

٤٩ - باب: غَسْلُ الدَّمِ

١٧٠ : عَنْ أَسْمَاءَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ:

جَاءَتِ امْرَأَةٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَتْ:
أَرَأَيْتَ إِحْدَانَا تَحِيضُ فِي الثُّوبِ، كَيْفَ
تَضَعُ؟ قَالَ: (تَحْتَهُ)، ثُمَّ تَقْرُصُهُ بِالْمَاءِ،
وَتَنْضَحُهُ، وَتُصَلِّي فِيهِ).

١٧١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ: جَاءَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ أَبِي حُبَيْشٍ إِلَى
النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي
امْرَأَةٌ أُسْتَحَاضُ فَلَا أَظْهَرُ، أَفَأَدْعُ
الصَّلَاةَ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَا،
إِنَّمَا ذَلِكَ عِرْقٌ، وَلَيْسَ بِحَيْضٍ، فَإِذَا
أَفْبَلْتَ حَيْضَتَكَ فَدَعِي الصَّلَاةَ، وَإِذَا
أَذْبَرَتْ فَاغْسِلِي عَنْكَ الدَّمَ ثُمَّ صَلِّي).
(ثُمَّ تَوَضَّئِي لِكُلِّ صَلَاةٍ، حَتَّى يَجِيءَ ذَلِكَ
الْوَقْتُ).

٥٠ - باب: غَسَلَ الْمَنِيِّ وَفَرَكِهِ

50. Sapiranje i satiranje sperme

172. Aiša, r.a., kaže:

– Sapirala sam spermu sa odjeće Vjerovjesnika, s.a.v.s., i on bi izlazio na namaz dok su tragovi od vode još bili na njegovom odijelu.

51. Mokraćā deve te krupne i sitne stoke i njihovi torovi

173. Enes, r.a., priča da neki ljudi iz plemena Ukel ili Urejne nisu podnosili klimu u Medini pa ih je Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslao da idu sa stadom deva muzara i da piju njihovu mokraću i mlijeko. Oni su tamo otišli, i kada su se oporavili, ubili su čobana Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., deva a stoku potjerali sa sobom. Vijest o tome stigla je (Poslaniku, a.s.) izjutra i on je za njima poslao potjeru. Kada je dan poodmakao, dovedeni su i on je naredio da im se odsijeku i ruke i noge, a oči sprže i oni bace na sunčanu žegu. Tražili su vode, ali im ona nije data.

[Ebu Kilabe je rekao:

“To su oni koji su krali, ubijali, nakon vjerovanja povratili se u nevjerstvo i ratovali protiv Boga i Njegova Poslanika.”]

174. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., prije nego što je bila sagrađena džamija, klanjao u torovima ovaca.

١٧٢ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : كُنْتُ أَغْسِلُ الْجَنَابَةَ مِنْ ثَوْبِ النَّبِيِّ ﷺ ، فَيَخْرُجُ إِلَى الصَّلَاةِ ، وَإِنْ بَقِيَ الْمَاءُ فِي ثَوْبِهِ .

٥١ - باب: أَبْوَالِ الْإِبِلِ وَالذُّوَابِ وَالْغَنَمِ وَمَرَابِضِهَا

١٧٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَدِمَ نَاسٌ مِنْ عُكْلٍ أَوْ عُرَيْنَةَ ، فَاجْتَوَوْا الْمَدِينَةَ ، فَأَمَرَهُمُ النَّبِيُّ ﷺ بِإِلْقَاحِ ، وَأَنْ يَشْرَبُوا مِنْ أَبْوَالِهَا وَالْبَانِيَا ، فَانْطَلَقُوا ، فَلَمَّا صَحُّوا ، قَتَلُوا رَاعِي النَّبِيِّ ﷺ ، وَاسْتَأْفَوْا النَّعَمَ ، فَجَاءَ الْخَبْرُ فِي أَوَّلِ النَّهَارِ ، فَبَعَثَ فِي آثَارِهِمْ ، فَلَمَّا ارْتَفَعَ النَّهَارُ جِيءَ بِهِمْ ، فَأَمَرَ فَقَطَعَ أَيْدِيَهُمْ وَأَرْجُلَهُمْ ، وَسُمِرَتْ أَعْيُنُهُمْ ، وَأُلْقُوا فِي الْحَرَّةِ ، يَسْتَسْقُونَ فَلَا يُسْقَوْنَ .

١٧٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

52. O nečistoći koja upadne u maslo ili vodu

175. Mejmuna, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio upitan šta raditi sa mišem koji je pao u masnoću.

“Izbacite ga zajedno sa onim što je oko njega i jedite (ostatak) svog masla”, rekao je.

176. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Svaka rana koju musliman zadobije na Allahovom putu bit će na Sudnjem danu onakva kakva je bila kada je probodena i krv će iz nje teći, boja će joj biti boja krvi a miris miris mošusa.”

53. Mokrenje u stajaću vodu

177. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Neka niko od vas ni u kom slučaju ne mokri u stajaću vodu koja ne otječe, (jer će se možda trebati) u njoj prati!”

54. Bacanje nečisti ili lešine na leđa klanjača ne kvari mu namaz

178. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao pokraj Kabe, dok su Ebu Džehl i njegova družina sjedili. Utom jedan od njih reče ostalima:

كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي، قَبْلَ أَنْ يُتَنَّى الْمَسْجِدُ، فِي مَرَايِضِ الْغَنَمِ.

۵۲ - باب: مَا يَقَعُ مِنَ النِّجَاسَاتِ فِي السَّمَنِ وَالْمَاءِ

۱۷۵ : عَنْ مَيْمُونَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سُئِلَ عَنْ قَارَةٍ سَقَطَتْ فِي سَمْنٍ، فَقَالَ: (أَلْقُومًا وَمَا حَوْلَهَا وَكُلُوا سَمْنَكُمْ).

۱۷۶ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ. عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (كُلُّ كَلِمٍ يُكَلِّمُهُ الْمُسْلِمُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، يَكُونُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَهَيْئَتِهَا، إِذْ طُعِنَتْ، تَفْجَرُ دَمًا، أَلَلُّونَ لَوْنُ الدَّمِ، وَالْعَرْفُ عَرْفُ الْمِسْكِ).

۵۳ - باب: الْبَوْلُ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ

۱۷۷ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: (لَا يَبُولَنَّ أَحَدُكُمْ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ الَّذِي لَا يَجْرِي، ثُمَّ يَغْتَسِلُ فِيهِ)

۵۴ - باب: إِذَا أَلْقِيَ عَلَى ظَهْرِ الْمُصَلِّي قَذَرٌ وَجِيفَةٌ لَمْ تَفْسُدْ عَلَيْهِ صَلَاتُهُ

- Koji će od vas donijeti utrobu zaklane deve toga i toga i staviti je na Muhammedova leđa kada on bude na sedždi?

Najzlobniji od te družine otrčao je i čekao dok se Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije spustio na sedždu i to mu stavio na leđa između plećaka.

Ja sam - kaže Abdullah ibn Mesud - to promatrao, ali nisam mogao ništa učiniti. Volio sam da sam ih mogao spriječiti. Oni su se - kaže on - počeli smijati i podgurkivati dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ostao na sedždi i nije dizao svoju glavu sve dok nije došla Fatima i zbacila mu to sa leđa. Tada je on podigao svoju glavu i tri puta rekao:

“Allahu moj, kazni Kurejšije (nevjernike)!”

Ta im je kletva pala teško - kaže Abdullah - jer su smatrali da svaka dova u ovom gradu biva kod Boga uslišana. Potom (ih) je imenovao:

“Allahu moj, uništi Ebu Džehla, uništi Utbu ibn Rebia, Šejbu ibn Rebia, Velida ibn Utbu, Umejja ibn Halefa, Ukbu ibn Ebu Muajta.”

Nabrojao je i sedmog, ali je njegovo ime prenosilac zaboravio.

- Kunem se Onim u čijoj je ruci moj život da sam vidio one koje je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nabrojao pobijene u Kalibu (presušenom bunaru) Bedra - kaže (Abdullah ibn Mesud).

١٧٨ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يُصَلِّي عِنْدَ الْبَيْتِ وَأَبُو جَهْلٍ وَأَصْحَابُ لَهُ جُلُوسٌ إِذْ قَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ: أَيُّكُمْ يَجِيءُ بِسَلَى جَزُورِ بَنِي فُلَانٍ، فَيَضَعُهُ عَلَى ظَهْرِ مُحَمَّدٍ إِذَا سَجَدَ؟ فَانْبَعَثَ أَشَقَى الْقَوْمِ فَجَاءَ بِهِ، فَظَنَرَ حَتَّى إِذَا سَجَدَ النَّبِيُّ ﷺ، وَضَعَهُ عَلَى ظَهْرِهِ بَيْنَ كَتِفَيْهِ، وَأَنَا أَنْظُرُ لَا أُغْنِي شَيْئًا، لَوْ كَانَ لِي مَنَعَةٌ، قَالَ: فَجَعَلُوا يَضْحَكُونَ وَيُحِيلُ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ سَاجِدٌ لَا يَرْفَعُ رَأْسَهُ، حَتَّى جَاءَتْهُ فَاطِمَةُ، فَظَرَحَتْ عَنْ ظَهْرِهِ، فَرَفَعَ رَأْسَهُ ثُمَّ قَالَ: (اللَّهُمَّ عَلَيْكَ بِقُرَيْشٍ). ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَسَقَّ عَلَيْهِمْ إِذْ دَعَا عَلَيْهِمْ، وَكَانُوا يَرَوْنَ أَنَّ الدَّعْوَةَ فِي ذَلِكَ الْبَلَدِ مُسْتَجَابَةٌ، ثُمَّ سَمَى: (اللَّهُمَّ عَلَيْكَ بِأَبِي جَهْلٍ، وَعَلَيْكَ بِعُتْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ، وَشَيْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ، وَالْوَلِيدِ بْنِ عُتْبَةَ، وَأُمَيَّةَ بْنِ خَلْفٍ، وَعُتْبَةَ بْنِ أَبِي مُعَيْطٍ). وَعَدَّ السَّابِعَ فَتَسَيَّهَ الرَّاوي. قَالَ: فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَقَدْ رَأَيْتُ الَّذِينَ عَدَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صُرْعَى، فِي الْقَلْبِ قَلْبٍ بَذَرِ.

55. Pljuvačka, slina i slično u haljini

179. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je jednom prilikom izbacio pljuvačku u svoju haljinu.

56. Žena može sapirati krv sa očevog lica

180. (Ebu Hazim prenosi) da je, kada je svijet pitao Sehla ibn Sa'da es-Saidija, r.a., čime je liječena rana Vjerovjesnika, s.a.v.s., on odgovorio:

- Nije preostao niko ko to bolje zna od mene. Alija je donosio vodu u svome štitu a Fatima je sapirala krv sa njegova lica. Onda je spaljena jedna (slamnata) hasura, i rana je tim (pepelom) natrpana.

57. Misvak

181. Ebu Musa, r.a., kaže da je došao kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i našao ga kako sa misvakom u ruci čisti zube izgovarajući "a", "a", kao da povraća, dok mu je misvak bio u ustima.

182. Huzejfe, r.a., kaže da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada bi ustao noću, prao zube misvakom.

58. Ustupanje misvaka starijem

183. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Sanjao sam da perem zube misvakom i da su mi došla dva čovjeka

۵۵ - باب: الْبَصَاقِ وَالْمَخَاطِ وَنَحْوِهِ فِي الثُّوبِ

۱۷۹ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : بَرَّقَ النَّبِيُّ ﷺ فِي ثَوْبِهِ .

۵۶ - باب: غَسَلَ الْمَرَأَةُ الدَّمَ عَنْ وَجْهِ أَبِيهَا

۱۸۰ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ سَأَلَهُ النَّاسُ : بِأَيِّ شَيْءٍ دُوبِي جُرْحُ النَّبِيِّ ﷺ ؟ فَقَالَ : مَا بَقِيَ أَحَدٌ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي ، كَانَ عَلَيَّ يَجِيءُ بِتُرْسِهِ فِيهِ مَاءٌ ، وَقَاطِمَةٌ تَغْسِلُ عَنْ وَجْهِهِ الدَّمَ ، وَأَخَذَ حَصِيرٌ فَأَخْرَقَ ، فَحُشِيَ بِهِ جُرْحُهُ .

۵۷ - باب: السَّوَاكِ

۱۸۱ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ ، فَوَجَدْتُهُ يَسْتَنُّ بِسِوَاكِ يَدِيهِ ، يَقُولُ أَعْ أَعْ ، وَالسَّوَاكُ فِي فِيهِ ، كَأَنَّهُ يَتَهَوَّعُ .

۱۸۲ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ ﷺ ، إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ ، يَشُوصُ فَاَهُ بِالسَّوَاكِ .

۵۸ - باب: دَفَعَ السَّوَاكِ إِلَى الْأَكْبَرِ

۱۸۳ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ :

od kojih je jedan bio stariji od drugoga. Ja sam ispružio misvak mlađem.

- (Ustupi) starijem - rečeno mi je, te ga predadoh starijem između njih.

59. O vrlini osobe koja provede noć pod abdestom

184. El-Bera' ibn Azib, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada hoćeš ići u svoju postelju, abdesti se onako kao što se abdestiš za namaz, zatim leži na desnu stranu i reci: *(Allahumme eslemtu vedžhi ilejke, ve fevvedtu emri ilejke, ve eldze'tu zahri ilejke, ragbeten ve rehbeten ilejke. La meldže'e ve la mendža minke illa ilejke. Allahumme amentu bikitabike-llezi enzelte ve nebijjike-llezi erselte - Allahu moj, Tebi se predajem i svaki svoj posao Tebi povjeravam. Sa nadom i strahom Tebi se sklanjam. Utočišta i spasa od Tebe nema nego opet samo kod Tebe. Allahu moj, vjerujem Tvoju Knjigu (Kur'an) koju si objavio i Vjerovjesnika (Muhammeda) koga si poslao) - pa ako umreš te noći, umro si kao musliman. Nastoj da ove riječi budu posljednje što govoriš.*”

- Ja sam to - kaže El-Bera' - ponovio pred Vjerovjesnikom, s.a.v.s., i kada sam došao do 'Allahu moj, vjerujem u Knjigu koju si objavio' rekao sam 'i Tvoga Poslanika', a on reče:

“Ne tako, nego 'i Tvoga Vjerovjesnika koga si poslao.’”

(أَرَانِي أَتَسَوَّكَ بِسَوَاكِ، فَجَاءَنِي رَجُلَانِ، أَحَدُهُمَا أَكْبَرُ مِنَ الْآخَرِ، فَتَاوَلْتُ السَّوَاكَ الْأَصْغَرَ مِنْهُمَا، فَقِيلَ لِي: كَبِّرْ، فَدَفَعْتُهُ إِلَى الْأَكْبَرِ مِنْهُمَا).

٥٩ - باب: فَضْلُ مَنْ بَاتَ عَلَى الْوُضُوءِ

١٨٤ : عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا أَتَيْتَ مَضْجَعَكَ، فَتَوَضَّأْ وَضُوءَكَ لِلصَّلَاةِ، ثُمَّ اضْطَجِعْ عَلَى شِقِّكَ الْأَيْمَنِ، ثُمَّ قُلْ: اَللَّهُمَّ أَسْلَمْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَالْجَنَاتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَى مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، اَللَّهُمَّ آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ، وَنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ. فَإِنْ مِتُّ مِنْ لَيْلَتِكَ، فَأَنْتَ عَلَى الْفِطْرَةِ، وَاجْعَلْهُنَّ آخِرَ مَا تَكَلَّمُ بِهِ). قَالَ: فَرَدَدْتُهَا عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَلَمَّا بَلَغْتُ: اَللَّهُمَّ آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ، قُلْتُ: وَرَسُولِكَ، قَالَ: (لَا، وَنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ).

1. Uzimanje abdesta prije kupanja

185. Aiša, supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., kad god bi se htio kupati zbog džunupluka, počinjao sa pranjem ruku, zatim bi uzimao abdest kao što ga uzima za namaz, zatim bi stavio prste u vodu i provukao ih kroz korijen svoje kose, a potom bi salio tri pregršti vode po glavi i onda oblio vodom cijelu svoju kožu.

186. Mejmunah, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča:

Prije kupanja Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi se abdestio onako kao što se abdesti i za namaz, osim (pranja) nogu. Oprao bi svoj spolni organ i sve što mu je smetalo, potom bi se oblio vodom, a onda pomakao noge ustranu i oprao ih. To je njegovo kupanje od džunupluka.

2. Kupanje čovjeka zajedno sa svojom ženom

187. Aiša, r.a., kaže:

Vjerovjesnik, s.a.v.s., i ja kupali smo se iz jedne posude zvane *ferek*.

١ - بَابُ الْوُضُوءِ قَبْلَ الْغُسْلِ

١٨٥ : عَنْ عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ وَرَضِيَ عَنْهَا :

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ : كَانَ إِذَا أَعْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ، بَدَأَ فَعَسَلَ يَدَيْهِ، ثُمَّ يَتَوَضَّأُ كَمَا يَتَوَضَّأُ لِلصَّلَاةِ، ثُمَّ يَدْخُلُ أَصَابِعُهُ فِي الْمَاءِ، فَيَخْلُلُ بِهَا أَصُولَ الشَّعْرِ، ثُمَّ يَصُبُّ عَلَى رَأْسِهِ ثَلَاثَ غُرَفٍ بِيَدَيْهِ، ثُمَّ يُفِيضُ الْمَاءَ عَلَى جِلْدِهِ كُلِّهِ.

١٨٦ : عَنْ مَيْمُونَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَتْ : تَوَضَّأَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ، غَيْرَ رِجْلَيْهِ، وَغَسَلَ فَرْجَهُ وَمَا أَصَابَهُ مِنَ الْأَذَى، ثُمَّ أَقَاضَ عَلَيْهِ الْمَاءَ، ثُمَّ نَحَى رِجْلَيْهِ، فَعَسَلَهُمَا، هَذِهِ غُسْلُهُ مِنَ الْجَنَابَةِ.

٢ - بَابُ غُسْلِ الرَّجُلِ مَعَ امْرَأَتِهِ

١٨٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : كُنْتُ أَعْتَسِلُ أَنَا وَالنَّبِيُّ ﷺ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ، مَنْ قَدَحَ يُقَالُ لَهُ الْفَرْقُ.

3. Kupanje sa jednim sa'om vode i slično

188. Aiša, r.a., kaže da su je pitali kako se kupao Vjerovjesnik, s.a.v.s., pa je ona zatražila posudu sličnu sa' u, okupala se i oblila svoju glavu. Između nje i onog ko je pitao bio je zastor.

189. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da ga je jedan čovjek upitao o kupanju i da mu je on odgovorio:

- Dovoljan ti je sa' vode.

- Meni nije dovoljan - reče čovjek.

Džabir mu odgovori:

- Bio je dovoljan onome ko je imao bujniju kosu od tebe i bio bolji od tebe, a zatim obuče svoju odjeću i pređe pred džemat kao imam.

4. Ljevanje vode po glavi pri kupanju triput

190. Džubejr ibn Mut'im, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Što se mene tiče, ja po svojoj glavi poljevam vodu triput“, pokazavši to sa svoje dvije ruke.

5. Kupanje iz kablice i namirisavanje

191. Aiša, r.a., priča:

- Kada bi se Vjerovjesnik, s.a.v.s., htio kupati od džunupluka (nakon spolnog odnosa ili ejakulacije u snu), zatražio bi *hilab* (vrsta mirisa) ili nešto slično,

۳ - باب: الْغُسْلُ بِالصَّاعِ وَنَحْوِهِ

۱۸۸ : وَعنها رضي الله عنها أَنَّهَا سئِلَتْ عَنْ غُسْلِ النَّبِيِّ ﷺ، فَدَعَتْ بِإِنَاءٍ نَحْوٍ مِنْ صَاعٍ، فَاغْتَسَلَتْ، وَأَفَاضَتْ عَلَى رَأْسِهَا، وَبَيَّنَّهَا وَبَيْنَ السَّائِلِ حِجَابٌ.

۱۸۹ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سَأَلَهُ رَجُلٌ عَنْ الْغُسْلِ؟، فَقَالَ: يَكْفِيكَ صَاعٌ. فَقَالَ رَجُلٌ: مَا يَكْفِينِي، فَقَالَ جَابِرٌ: كَانَ يَكْفِي مَنْ هُوَ أَوْفَى مِنْكَ شَعْرًا وَخَيْرٌ مِنْكَ، ثُمَّ أَمَّهُمْ فِي ثَوْبٍ.

۴ - باب: مَنْ أَفَاضَ عَلَى رَأْسِهِ ثَلَاثًا ۱۹۰ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَمَّا أَنَا فَأُفِضُ عَلَى رَأْسِي ثَلَاثًا). وَأَشَارَ بِيَدَيْهِ كِلْتَيْهِمَا.

۵ - باب: مَنْ بَدَأَ بِالْحِلَابِ أَوِ الطُّيْبِ عِنْدَ الْغُسْلِ

۱۹۱ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ،

uzeo to svojom rukom i počeo bi trljanje sa desne polovine svoje glave, zatim lijeve, zatim sredine glave sa objema rukama.

6. Opetovanje spolnog odnosa

192. Aiša, r.a., priča:

– Namirisavala sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pa bi on obilazio svoje supruge i osvanuo kao muhrim namirisan.

193. Enes, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., obilazio je ukруг svoje supruge u toku dana i noći. Njih je tada bilo jedanaest, a po drugoj predaji devet. Enesu neko reče:

- Je li to on bio u stanju?

- Mi smo govorili da je njemu dato snage tridesetorice (ljudi) - odgovorio je on.

7. Upotreba kozmetike prije kupanja

194. Aiša, r.a., kaže:

– Kao da sada gledam sjaj mirisa na razdioku kose Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je bio muhrim.

8. Trljanje kose tokom kupanja

195. Aiša, r.a., priča:

– Kada bi se god Allahov Poslanik, s.a.v.s., kupao zbog džunupluka, oprao

دَعَا بِشَيْءٍ نَحَرَ الْجَلَابِ، فَأَخَذَ بِكَفِّهِ،
فَبَدَأَ بِشِقِّ رَأْسِهِ الْأَيْمَنِ، ثُمَّ الْأَيْسَرِ،
فَقَالَ بِهِمَا عَلَى وَسْطِ رَأْسِهِ.

٦ - باب: إذا جامع ثم عاد

١٩٢ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ:
كُنْتُ أَطِيبُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَيَطُوفُ
عَلَى نِسَائِهِ، ثُمَّ يُصْبِحُ مُحْرِمًا يَنْضَحُ
طَبِيًّا.

١٩٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:
كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَدُورُ عَلَى نِسَائِهِ فِي
السَّاعَةِ الْوَاحِدَةِ، مِنَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ،
وَمَنْ إِحْدَى عَشْرَةَ. وَفِي رَوَايَةٍ: يَنْسُجُ
نِسْوَةً. قِيلَ لِأَنَسٍ: أَوْ كَانَ يُطِيقُ ذَلِكَ؟
قَالَ: كُنَّا نَتَحَدَّثُ أَنَّهُ أُعْطِيَ قُوَّةَ ثَلَاثِينَ.

٧ - باب: مَنْ تَطَيَّبَ وَاعْتَصَلَ

١٩٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ:

كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى وَبِصِ الطَّبِيبِ، فِي
مَفْرِقِ النَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ مُحْرِمٌ.

bi prvo ruke, a onda bi se abdestio kao za namaz, zatim bi prstima ruku trljao kosu. Kada bi bio uvjeren da je kožu pod njom natopio, polio bi po glavi vodu tri puta, a iza toga opraio ostatak tijela.

9. Kada se neko sjeti u džamiji da je džunup, izaći će odmah, a neće uzeti tejemmum

196. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Kada je jednom proučen ikamet za namaz i safovi već izravnati, izašao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., (iz svoga stana). Kada je stao na mjesto gdje je klanjao namaz, sjetio se da je džunup pa nam je rekao:

“Ostanite na svojim mjestima.”

Potom je otišao (u stan) i okupao se i kad se vratio, sa glave mu je još kapala voda, izgovorio je tekbir i za njim smo klanjali.

10. Kupanje potpuno nag i sam

197. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Izraelićani su se kupali nagi, gledajući jedni druge, a Musa se kupao sam. Oni su međusobno govorili:

- Bogami, Musa se izbjegava kupati zajedno s nama samo zbog toga što je kilav.

۸ - باب: تَخْلِيلُ الشَّعْرِ أَثْنَاءَ الْغُسْلِ

۱۹۵ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ :

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ، غَسَلَ يَدَيْهِ، وَتَوَضَّأَ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ، ثُمَّ اغْتَسَلَ، ثُمَّ يُخَلِّلُ يَدَيْهِ شَعْرَهُ، حَتَّى إِذَا ظَنَّ أَنَّهُ قَدْ أَرَوَى بَشَرَتَهُ، أَفَاضَ عَلَيْهِ الْمَاءَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ غَسَلَ سَائِرَ جَسَدِهِ.

۹ - باب: إِذَا ذَكَرَ فِي الْمَسْجِدِ أَنَّهُ جُنُبٌ يَخْرُجُ كَمَا هُوَ وَلَا يَتَيَّمُّ

۱۹۶ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ: أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ وَعُدِلَتْ الصُّفُوفُ قِيَامًا، فَخَرَجَ إِلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَلَمَّا قَامَ فِي مُصَلَّاهُ، ذَكَرَ أَنَّهُ جُنُبٌ، فَقَالَ لَنَا: (مَكَانَكُمْ). ثُمَّ رَجَعَ فَاغْتَسَلَ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَيْنَا وَرَأْسُهُ يَقْطُرُ، فَكَبَّرَ فَصَلَّيْنَا مَعَهُ.

۱۰ - باب: مَنْ اغْتَسَلَ عُرْيَانًا وَخَذَهُ فِي خُلُوءَةٍ

۱۹۷ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (كَانَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ يَغْتَسِلُونَ عُرَاءَ، يَنْظُرُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ، وَكَانَ مُوسَى يَغْتَسِلُ وَخَذَهُ، فَقَالُوا: وَاللَّهِ مَا يَمْنَعُ مُوسَى أَنْ يَغْتَسِلَ

Jednog dana Musa se otišao okupati, a svoje haljine ostavio je na jedan kamen i taj je kamen nestao zajedno sa njegovim haljinama. Tada je Musa izašao govoreći:

- Moje odijelo, kamenu!

Tako su Izraelićani vidjeli Musaa i kazali:

- Bogami, Musa nema mahane.

Musa je uzeo svoje haljine i počeo po kamenu tući."

Ebu Hurejre kaže:

- Bogami, na kamenu ima još šest ili sedam ožiljaka od tih udaraca.

198. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada se jednom prilikom Ejub kupao nag, na njega su se sručili zlatni skakavci. Ejub ih je počeo skupljati u svoje haljine a njegov Gospodar ga pozva:

'O Ejube, zar ti ja nisam dao veći imetak od toga koga ti sada vidiš!'

- Da, tako mi Tvoje veličine - odgovori Ejub - no ja ne mogu zanemariti Tvoju blagodat."

11. Zaklanjanje od svijeta pri kupanju

199. Umm Hani bint Ebu Talib, r.a., kaže:

- U godini osvojenja Mekke otišla sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i zatekla ga gdje se kupao a Fatima ga zaklanja (platnom).

"Ko je to?", upitao je.

- Ja, Umm Hani - odgovorila sam.

مَعَنَا إِلَّا أَنَّهُ أَدْرُ، فَذَهَبَ مَرَّةً يَغْتَسِلُ،
فَوَضَعَ ثَوْبَهُ عَلَى حَجَرٍ، فَفَرَّ الْحَجَرُ
بِثَوْبِهِ، فَخَرَجَ مُوسَى فِي إِثْرِهِ، يَقُولُ:
ثَوْبِي يَا حَجَرُ، ثَوْبِي يَا حَجَرُ، حَتَّى
نَظَرْتُ بَنُو إِسْرَائِيلَ إِلَى مُوسَى، فَقَالُوا:
وَاللَّهِ مَا بِمُوسَى مِنْ بَاسٍ، وَأَخَذَ ثَوْبَهُ،
فَطَفِقَ بِالْحَجَرِ ضَرْبًا. فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ:
وَاللَّهِ إِنَّهُ لَنَدَبَ بِالْحَجَرِ، سِتَّةَ أَوْ سَبْعَةَ،
ضَرْبًا بِالْحَجَرِ.

١٩٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ
ﷺ قَالَ: (بَيْنَا أَيُّوبُ يَغْتَسِلُ عُريَانًا،
فَخَرَّ عَلَيْهِ جَرَادٌ مِنْ ذَهَبٍ، فَجَعَلَ أَيُّوبُ
يَخْتَبِي فِي ثَوْبِهِ، فَنَادَاهُ رَبُّهُ: يَا أَيُّوبُ،
أَلَمْ أَكُنْ أَغْنَيْتَكَ عَمَّا تَرَى؟ قَالَ: بَلَى
وَعِزَّتِكَ، وَلَكِنْ لَا غِنَى بِي عَنْ
بَرَكَتِكَ).

١١ - باب: التَّسْتَرُّ فِي الْغُسْلِ عِنْدَ النَّاسِ

١٩٩ : عَنْ أُمِّ هَانِيءَ بِنْتِ أَبِي طَالِبٍ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: ذَهَبَتْ إِلَى رَسُولِ
اللَّهِ ﷺ عَامَ الْفَتْحِ، فَوَجَدْتُهُ يَغْتَسِلُ
وَفَاطِمَةُ تَسْتُرُهُ، فَقَالَ: (مَنْ هَذِهِ؟).
فَقُلْتُ: أَنَا أُمُّ هَانِيءَ.

١٢ - باب: عَرَقَ الْجُنُوبِ وَأَنَّ

الْمُؤْمِنَ لَا يَنْجُسُ

٢٠٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

200. Ebu Hurejre, r.a., kaže da ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., sreo u jednom sokaku Medine pa se, s obzirom da je bio džunup, sklonio od njega i otišao se okupati, a kada je došao, on je upitao:

“Gdje si bio, Ebu Hurejre?”

- Bio sam džunup i bilo mi je neprijatno da sjedim s tobom kada nisam čist - odgovori Ebu Hurejre.

“Subhanallah, vjernik nikad nije nečist”, rekao je (Vjerovjesnik s.a.v.s.).

13. Spavanje džunupa ako uzme abdest

201. Omer ibn Hattab, r.a., kaže da je pitao Allahovog Poslanika, s.a.v.s.:

- Može li se ići na spavanje kao džunup?

“Da. Nakon što uzme abdest, džunup može ići na spavanje.”

14. Spolni odnos i obavezno kupanje

202. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada se muškarac smjesti između njena četiri dijela (ruku i nogu žene) i obavi spolni akt, kupanje je obavezno.”

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَقِيَهُ فِي بَعْضِ طُرُقِ الْمَدِينَةِ وَهُوَ جُنُبٌ، قَالَ: فَأَنْخَسْتُ مِنْهُ، فَذَمَبْتُ فَأَعْتَسَلْتُ ثُمَّ جِئْتُ، فَقَالَ: (أَيُّ كُنْتَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟). قَالَ: كُنْتُ جُنُبًا، فَكَرِهْتُ أَنْ أَجَالِسَكَ وَأَنَا عَلَى غَيْرِ طَهَارَةٍ، فَقَالَ: (سُبْحَانَ اللَّهِ، إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَا يَنْجُسُ).

۱۳ - باب: مَيِّتُ الْجُنُبِ إِذَا تَوَضَّأَ

۲۰۱ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: أَيْرُقَدُّ أَحَدُنَا وَهُوَ جُنُبٌ؟ قَالَ: (نَعَمْ إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ فَلْيَرْقُدْ وَهُوَ جُنُبٌ).

۱۴ - باب: إِذَا أَلْتَقَى الْخِتَانَانِ

۲۰۲ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا جَلَسَ بَيْنَ شُعْبَيْهَا الْأَرْزِيعِ، ثُمَّ جَهَّدهَا، فَقَدْ وَجَبَ الْغُسْلُ).

1. Propis o ženama kada dobiju menstruaciju

١ - باب: الْأَمْرُ بِالنِّقْسَاءِ إِذَا نَفَسْنَ

203. Aiša, r.a., priča:

- Krenuli smo sa jedinom namjerom da obavimo hadž. Kada smo stigli u Serif (mjesto udaljeno od Mekke jedanaest kilometara), dobila sam menstruaciju. Allahov Poslanik, s.a.v.s., unišao mi je podšator i zatekao me da plačem.

“Šta ti je? Jesi li dobila menstruaciju?”, upitao me je.

- Da - potvrdila sam.

“To je nešto što je Allah propisao kćerima Ademovim, pa obavljaj ono što bude obavljao svaki hodočasnik osim tavafa, (obilaska oko Kabe).”

- Allahov je Poslanik, s.a.v.s. - kaže Aiša - zaklao u ime svojih žena goveče na ime kurbana.

٢٠٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: خَرَجْنَا لَا نَرَى إِلَّا الْحَجَّ، فَلَمَّا كُنْتُ بِسَرَفٍ حِضْتُ، فَدَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَنَا أَبْكِي، قَالَ: (مَا لَكَ أَنْفَسَتْ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (إِنَّ هَذَا أَمْرٌ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَى بَنَاتِ آدَمَ، فَأَقْضِي مَا يَقْضِي الْحَاجُّ، غَيْرَ أَنْ لَا تَطُوفِي بِالْبَيْتِ).

قَالَتْ: وَضَحَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ نِسَائِهِ بِالْبَقَرِ.

2. Pranje glave i češljanje kose mužu žene s menstruacijom

٢ - باب: غَسْلُ الْحَائِضِ رَأْسَ زَوْجِهَا وَتَرْجِيلَهُ

204. Aiša, r.a., kaže:

- Češljala sam kosu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., a imala sam menstruaciju.

205. Aiša, r.a., u drugoj predaji kaže da bi joj Allahov Poslanik, s.a.v.s., dok je bio u džamiji (radi i'tikafa), približavao glavu dok je ona bila u svojoj sobi i da ga je ona češljala a imala je menstruaciju.

٢٠٤ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنْتُ أَرْجُلُ رَأْسَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَأَنَا حَائِضٌ.

٢٠٥ : وَفِي رَوَايَةٍ: وَهُوَ مُجَاوِرٌ فِي الْمَسْجِدِ، يُذْنِي لَهَا رَأْسَهُ، وَهِيَ فِي حُجْرَتِهَا، فَتَرْجُلُهُ وَهِيَ حَائِضٌ.

3. Učenje Kur'ana na krilu supruge sa menstruacijom

206. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi se naslanjao na moje krilo dok sam imala menstruaciju, a zatim bi učio Kur'an.

4. Nazivanje krvarenja iz poroda menstruacijom

207. Umm Seleme, r.a., priča:

– Dok sam ležala sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u crnom porubljenom ogrtaču (*hamisa*), dobila sam menstruaciju pa sam se nečujno izvukla i uzela haljine za menstruaciju.

“Jesi li dobila menstruaciju?”, upitao je.

– Da - rekla sam a on me potom pozvao i ja sam legla s njim u košulji za menstruaciju (*hamila*).

5. Doticanje žene sa menstruacijom

208. Aiša, r.a., kaže:

– Ja i Vjerovjesnik, s.a.v.s., kupali smo se iz jedne posude, a bili smo džunupi. Tražio je pa sam oblačila *izar* (donju haljinu) i milovao me kada sam imala menstruaciju, a kada je bio u i'tikafu, pružao mi je glavu i ja sam mu je prala dok sam imala menstruaciju.

209. (Abdurrahman ibn Esved prenosi od svog oca) da je Aiša, r.a., kazala:

Kad bi neka od nas imala menstruaciju, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., htio da je pomiluje, naredio bi joj da u jeku obilnog odljeva krvi obuče *izar* (donju haljinu), i tek onda bi je milovao.

۳ - باب: قِرَاءَةُ الرَّجُلِ فِي حَجْرِ امْرَأَتِهِ وَهِيَ حَائِضٌ

۲۰۶ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَتَكَلَّمُ فِي حَجْرِي وَأَنَا حَائِضٌ، ثُمَّ يقرأ الْقُرْآنَ :

۴ - باب: مَنْ سَمِيَ النَّفَسَ حَيْضًا

۲۰۷ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - قَالَتْ : بَيْنَا أَنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، مُضْطَجِعَةً فِي خِمِصَةٍ، إِذْ حِضْتُ، فَأَنْسَلْتُ، فَأَخَذْتُ ثِيَابَ حَيْضَتِي، قَالَ : (أَنْفَسْتِ؟) . قُلْتُ : نَعَمْ، فَدَعَانِي، فَأَضْطَجَعْتُ مَعَهُ فِي الْخِمِيلَةِ .

۵ - باب: مُبَاشَرَةُ الْحَائِضِ

۲۰۸ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : كُنْتُ أَعْتَسِلُ أَنَا وَالنَّبِيُّ ﷺ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ، كِلَانَا جُنُبٌ، وَكَانَ يَأْمُرُنِي فَأَتَرُّ، فَيُبَاشِرُنِي وَأَنَا حَائِضٌ، وَكَانَ يُخْرِجُ رَأْسَهُ إِلَيَّ وَهُوَ مُعْتَكِفٌ، فَأَغْسِلُهُ وَأَنَا حَائِضٌ .

۲۰۹ : وَفِي رَوَايَةٍ عَنْهَا - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - قَالَتْ : كَانَتْ إِحْدَانَا إِذَا كَانَتْ حَائِضًا، فَأَرَادَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يُبَاشِرَهَا، أَمَرَهَا أَنْ تَتَرَّرَ فِي قَوْرِ حَيْضَتِهَا، ثُمَّ يُبَاشِرُهَا . وَأَيُّكُمْ يَمْلِكُ إِزْنَهُ، كَمَا كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَمْلِكُ إِزْنَهُ .

- A ko je od vas - kaže Aiša - u stanju kontrolirati svoju seksualnu strast kao što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio u stanju?

6. Žena sa menstruacijom izostavlja post

210. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča:

- Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izlazeći na dan Kuranskog ili Ramazanskog bajrama na musallu, prošao pored nekoliko žena, rekao je:

“O žene, dajite milostinju? Predočeno mi je da ste većinom vi u Vatri.”

- Zašto, Allahov Poslaniče? - upitaše.

“Mnogo proklinjete i nezahvalne ste supruzima. Nisam vidio nikoga kraće pameti i manjkavije vjere, a da zanese pamet i odlučnog čovjeka, kao što ste vi.”

- U čemu je to nedostatak u našoj vjeri i našoj pameti, Allahov Poslaniče - upitale su?

“Nije li svjedočenje žene jednako polovici svjedočenja muškarca?”, odgovorio je.

- Da - rekoše one.

“To je nedostatak pameti. A nije li žena sa menstruacijom ta koja ne klanja i ne posti?”, upita.

- Da - potvrdiše.

“To je nedostatak u njenoj vjeri”, reče on.

7. Boravak u i'tikafu osobe koja ima odljev krvi

211. Aiša, r.a., priča da je sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., boravila u i'tikafu

٦ - باب: تَرْكُ الْحَائِضِ الصَّوْمِ

٢١٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي أَضْحَى، أَوْ فِطْرٍ، إِلَى الْمُصَلَّى، فَمَرَّ عَلَى النِّسَاءِ، فَقَالَ: (يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ تَصَدَّقْنَ فَإِنِّي أُرِيْتُكُمْ أَكْثَرَ أَهْلِ النَّارِ). قُلْنَ: وَبِمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: (تَكْثِيرُنَ اللَّعْنِ، وَتَكْفُرُنَ الْعَشِيرِ، مَا رَأَيْتُ مِنْ نَاقِصَاتِ عَقْلِ وَدِينٍ أَذْهَبَ لِبَلِّ الرَّجُلِ الْحَازِمِ مِنْ إِحْدَاكُنَّ). قُلْنَ: وَمَا نَقْصَانُ دِينِنَا وَعَقْلِنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: (أَلَيْسَ شَهَادَةُ الْمَرْأَةِ مِثْلَ نَصْفِ شَهَادَةِ الرَّجُلِ؟). قُلْنَ: بَلَى، قَالَ: (فَذَلِكَ مِنْ نَقْصَانِ عَقْلِهَا، أَلَيْسَ إِذَا حَاضَتْ لَمْ تُصَلِّ وَلَمْ تَصُمْ؟). قُلْنَ: بَلَى، قَالَ: (فَذَلِكَ مِنْ نَقْصَانِ دِينِهَا).

٧ - باب: اعتكاف المستحاضة

٢١١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَغْتَكَفَ مَعَهُ بَعْضُ نِسَائِهِ، وَهِيَ مُسْتَحَاضَةٌ تَرَى الدَّمَ، فَرُبَّمَا وَضَعَتِ الطَّلَسْتَ تَحْتَهَا مِنَ الدَّمِ.

jedna od njegovih supruga koja je imala odljev krvi nakon menstruacije. Ona bi vidjela krv i možda poda se stavljala tast za krv.

8. Žena se može namirisati prilikom kupanja nakon menstruacije

212. Umm Atijja, r.a., kaže:

– Nama je bilo zabranjeno žaliti za umrlim više od tri dana, osim za mužem, za kim žalimo četiri mjeseca i deset dana. (Naređeno nam je da) u vrijeme žalosti ne podvlačimo vjede (surmu), ne namirisavamo se i ne oblačimo obojene haljine osim *asba* (grubog odjevnog ogrtača iz Jemena). Kada bi se neka od nas kupala poslije menstruacije, bilo nam je dozvoljeno upotrijebiti malo *kustu azfara* (vrsta mirisa iz Jemena). Bilo nam je zabranjeno i praćenje dženaze.

9. Kada se žena kupi poslije menstruacije, dobro se treba istrljati

213. Aiša, r.a., kaže da je jedna žena pitala Vjerovjesnika, s.a.v.s., za kupanje poslije menstruacije pa joj je on naredio kako će se kupati rekavši:

“Uzmi krpu natopljenu mošusom i sa njom se dobro očisti!”

– Kako ću se njome očistiti? – upita ona.

“Subhanallah. Čisti se!”

Tada sam je povukla k sebi (kaže Aiša) i rekla:

– Izatri njom tragove krvi.

۸ - باب: الطَّيْبُ لِلْمَرْأَةِ عِنْدَ غُسْلِهَا مِنَ الْمَحِيضِ

۲۱۲ : عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ:

كُنَّا نَنْهَى أَنْ نُحِدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلَاثٍ، إِلَّا عَلَى زَوْجِ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا، وَلَا نَكْتَجِلَ، وَلَا نَتَطَيَّبَ، وَلَا نَلْبَسَ ثَوْبًا مَضْبُوعًا إِلَّا ثَوْبَ عَضْبٍ، وَقَدْ رُخِّصَ لَنَا عِنْدَ الطُّهْرِ إِذَا أَغْتَسَلْتَ إِحْدَانَا مِنْ مَحِيضِهَا، فِي بُلْدَةٍ مِنْ كُنُسِ أَظْفَارٍ، وَكُنَّا نَنْهَى عَنِ اتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ.

۹ - باب: ذَلِكَ الْمَرْأَةُ نَفْسَهَا إِذَا تَطَهَّرَتْ مِنَ الْمَحِيضِ

۲۱۳ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ أَمْرَأَةً سَأَلَتِ النَّبِيَّ ﷺ عَنْ غُسْلِهَا مِنَ الْمَحِيضِ، فَأَمَرَهَا كَيْفَ تَغْتَسِلُ، قَالَ: (خُذِي فِرْصَةً مِنْ مِسْكِ، فَتَطَهَّرِي بِهَا). قَالَتْ: كَيْفَ أَتَطَهَّرُ بِهَا؟ قَالَ: (سُبْحَانَ اللَّهِ، تَطَهَّرِي). فَاجْتَبَدْتُهَا إِلَيَّ، فَقُلْتُ: تَتَّبِعِي بِهَا أَنْتِ أَلَدَمَ.

10. Češljanje žene prilikom kupanja
poslije menstruacije

214. Aiša, r.a. kaže:

– Zaniijetila sam zajedno sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na Oproštajnom hadžu i bila sam od onih koji su naumili obaviti hadž i umru zajedno (*temettu*) i koji nisu vodili kurban (*hedf*). Imala sam menstruaciju i nisam bila čista do noći Arefata. Rekla sam:

- Allahov Poslaniče, ovo je noć Arefata, a ja sam zaniijetila da obavim hadž sa umrom (*temettu*)?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je rekao:

“Raspleti kosu na glavi, iščešljaj se i odgodi umru.”

To sam učinila i kada sam obavila hadž, naredio je Abdurrahmanu da me u odgovarajuće vrijeme (noć Hasbe) odvede do Ten'ima, odakle sam zaniijetila umru koju sam odgodila.

11. Žena treba rasplesti svoju kosu pri kupanju poslije menstruacije

215. Aiša, r.a., priča:

– Na mlađak (prvog) zu-l-hidždžeta krenuli smo obaviti hadž. Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

“Ko želi obaviti umru, neka i za nju zaniijeti, jer i ja da nisam pribavio kurban, zaniijetio bih i za umru.”

Tada su se neki od ashaba odlučili za umru, a neki za hadž. Ja sam bila od onih koji su se odlučili za umru. Dan Arefata zatekao me je sa menstruacijom

۱۰ - باب: امْتِشَاطُ الْمَرْأَةِ عِنْدَ غُسْلِهَا

مِنَ الْمَحِيضِ

۲۱۴ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ :

أَهْلَلْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ، فَكُنْتُ مِمَّنْ تَمَتَّعَ وَلَمْ يَسُقِ الْهَدْيَ، فَرَزَعْتُ أَنَّهَا حَاضَتْ، وَلَمْ تَظْهَرْ حَتَّى دَخَلْتُ لَيْلَةَ عَرَفَةَ، فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَذِهِ لَيْلَةُ عَرَفَةَ، وَإِنَّمَا كُنْتُ تَمَتَّعْتُ بِعُمْرَةٍ؟ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (أَنْقُضِي رَأْسَكَ، وَأَمْتِشِطِي، وَأَمْسِكِي عَنْ عُمْرَتِكَ). فَفَعَلْتُ، فَلَمَّا قَضَيْتُ الْحَجَّ، أَمَرَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ، لَيْلَةَ الْحَضْبَةِ، فَأَعْمَرَنِي مِنَ التَّنْعِيمِ، مَكَانَ عُمْرَتِي الَّتِي نَسَكْتُ.

۱۱ - باب: نقض المرأة شعرها عند

غسل المحيض

۲۱۵ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ :

خَرَجْنَا مُوَافِينَ لِإِهْلَالِ ذِي الْحِجَّةِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُهَلَّ بِعُمْرَةٍ فَلْيُهَلِّ، فَلَنِي لَوْلَا أَنِّي أَهْدَيْتُ لَأَهْلَلْتُ بِعُمْرَةٍ). فَأَهَلَّ بَعْضُهُمْ بِعُمْرَةٍ

pa sam se potužila Vjerovjesniku, s.a.v.s., a on mi reče:

“Ostavi umru, raspleti svoju kosu, iščešljaj se i odluči se za hadž!”

Tako sam i uradila, a kada smo završili obrede na Mini (noć Hasbe), poslao me je sa mojim bratom Abdurrahmanom do Ten'ima odakle sam zanijetila za umru.

(Hišam kaže:)

- U ovom slučaju nije potreban ni kurban, ni post, niti kakva milostinja (kao kefareti).

12. Žena sa menstruacijom ne naklanjava propuštene namaze

216. Aiša, r.a., priča da ju je jedna žena upitala:

- Hoćemo li nadoknađivati propuštene namaze kada se okupamo?

- Jesi li ti Harurijka (grad u Iraku)? Mi smo u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., imale menstruaciju i on nam nije naređivao da naklanjavamo protekle namaze (ili je - kaže pripovjedač - rekla: i mi to nismo činile).

13. Spavanje sa ženom koja ima menstruaciju i koja je u svojoj haljini za menstruaciju

217. Umm Selema, r.a., priča:

- Imala sam menstruaciju i bila sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u haljini za menstruaciju (hamili).

U ovoj predaji ona dodaje:

وَأَمَلْتُ بَعْضُهُمْ بِحَجٍّ، وَسَاقَتْ الْحَدِيثَ، وَذَكَرْتُ حَيْضَتَهَا قَالَتْ: أَرْسَلَ مَعِيَ أَخِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ إِلَى التَّنْعِيمِ، فَأَهْلَلْتُ بِعُمْرَةٍ. وَلَمْ يَكُنْ فِي شَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ، هَذَا وَلَا صَوْمٌ وَلَا صَدَقَةٌ.

۱۲ - باب: لا تقضي الحائض الصلاة

۲۱۶ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ امْرَأَةً قَالَتْ : أَتَجْزِيءُ إِحْدَانَا صَلَاتَهَا إِذَا طَهَّرَتْ ؟ فَقَالَتْ : أَحْرُورِيَّةٌ أَنْتِ ؟ كُنَّا نَحِضُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ ، فَلَا يَأْمُرُنَا بِهِ ، أَوْ قَالَتْ : فَلَا نَفْعَلُهُ .

۱۳ - باب: النوم مع الحائض في ثيابها

۲۱۷ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi me ljubio i kada je postio.

14. Žena koja ima menstruaciju prisustvovat će proslavama Bajrama

218. Umm Atijja, r.a., kaže:

- Čula sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Izlazit će usidjelice, zrele djevojke i osobe sa menstruacijom i prisustvovati korisnim djelima i dovi pravovjernih, samo će žene sa menstruacijom izbjegavati mjesta gdje se klanja.”

Neko je (iznenađen) upitao (Umm Atijju):

- Žene s menstruacijom?!

- Zar nisu takve bile prisutne na Arefatu i na tim i tim mjestima - rekla je?

15. Pojava žuckastog i mutnog sekreta van menstruacije

219. Umm Atijja, r.a., kaže:

- Mutan i žuckast sekret nismo ubrajale ni u što.

16. Žena koja dobije menstruaciju nakon obavljenog obligatnog obilaska oko Kabe

220. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže da je rekla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, Safija ibn Huzej dobila je menstruaciju?

حَدِيثُ حَبِيبِهَا وَهِيَ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي الْحَمِيلَةِ، ثُمَّ قَالَتْ فِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ: كَانَ يُقْبِلُهَا وَهُوَ صَائِمٌ.

۱۴ - باب: شُهُودِ الْحَائِضِ الْعِيْدَيْنِ

۲۱۸ : عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ:

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (تَخْرُجُ الْعَوَاتِقُ، وَذَوَاتُ الْخُدُورِ، وَالْحَيْضُ، وَلَيَسْهَدَنَّ الْخَيْرَ، وَدَعْوَةَ الْمُؤْمِنِينَ، وَيَعْتَزِلُ الْحَيْضُ الْمَصَلَّى). قِيلَ لَهَا: الْحَيْضُ؟ فَقَالَتْ: أَلَيْسَ يَسْهَدَنَّ عَرَفَةَ، وَكَذَا وَكَذَا.

۱۵ - باب: الصُّفْرَةِ وَالْكُذْرَةِ فِي غَيْرِ أَيَّامِ الْحَيْضِ

۲۱۹ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنَّا لَا نَعُدُّ الْكُذْرَةَ وَالصُّفْرَةَ شَيْئًا.

۱۶ - باب: الْمَرْأَةِ لِحَيْضٍ بَعْدَ الْإِقَاضَةِ

۲۲۰ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ. أَنَّهَا قَالَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُمَيٍّ قَدْ

“Možda nas ona zadrži? Zar ona nije sa vama obavila tavafu-l-ifadu (obavezni obilazak oko Kabe nakon povratka sa Mine 10. dan zu-l-hidždžeta)”, upitao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- Jeste - odgovoriše.

“Onda neka ide”, reče on.

17. Dženaza-namaz ženi umrloj zbog odljeva poslije porođaja i način njenog obavljanja

221. Semura ibn Džundub, r.a., priča da je jedna žena umrla na porodu i da joj je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao dženazu stojeći ispred sredine njenog tijela.

18. Odjeljak

222. Mejmuna, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča da je imala menstruaciju, da nije klanjala i da je ležala naspram mjesta na kome je Vjerovjesnik, s.a.v.s., činio sedždu. On je klanjao na svojoj hasurici (serdžadi) i kada bi pao na sedždu, doticao bi je neki dio njegove odjeće.

حَاضَتْ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَعَلَّهَا تَحِسُّنَا أَلَمْ تَكُنْ طَافَتْ مَعَكُنْ؟).
فَقَالُوا: بَلَى، قَالَ: (فَاخْرُجِي).

۱۷ - باب: الصَّلَاةِ عَلَى النِّفْسَاءِ
وَسُتِّهَا

۲۲۱: عَنْ سُمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ أَمْرَأَةً مَاتَتْ فِي بَطْنٍ، فَصَلَّى عَلَيْهَا النَّبِيُّ ﷺ فَقَامَ وَسَطَهَا.

۱۸ - «باب»

۲۲۲: عَنْ مَيْمُونَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهَا كَانَتْ تَكُونُ حَائِضًا لَا تُصَلِّي، وَهِيَ مُفْتَرِشَةٌ بِجِذَاءِ مَسْجِدِ النَّبِيِّ ﷺ، وَهُوَ يُصَلِّي عَلَى حُمْرَتِهِ، إِذَا سَجَدَ أَصَابَهَا بَعْضُ ثَوْبِهِ.

1. ...*Ako ne nadete vode...* (El-Mā'ide, 6.)

223. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča:

– Krenuli smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na jedan od njegovih pohoda i kada smo bili u Bejdi ili u Zatu Džejši, prekinuo mi se đerdan. Allahov Poslanik, s.a.v.s., počeo ga je tražiti, a sa njim i ostali svijet. Kako nisu imali vode, svijet je otišao Ebu Bekru es-Siddiku i požalio se:

– Zar ne vidiš šta radi Aiša? Uzdigla je Allahovog Poslanika, s.a.v.s., a i ostali narod, a ovdje nema vode niti je nose sa sobom.

I dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., držao svoju glavu na mome stegnu i spavao, dođe Ebu Bekr i reče:

– Zadržala si Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i ostali svijet, a ovdje nemaju vode, niti je nose sa sobom.

Ebu Bekr me naružio i rekao mi što je Allah, dž.š., htio (svašta mi nagovorio) i počeo me gurati svojom rukom po boku. Samo me položaj Allahovog Poslanika, s.a.v.s., na mom stegnu sprečavao da se ne pomaknem. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ustao kada je svitalo, ne imajući vode. Zatim je Allah, dž.š., objavio ajet o tejemmumu i oni su uzeli tejemmum. Usejd ibn Hudajr tada reče:

١ - باب: ﴿فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً...﴾

٢٢٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَتْ:

خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ، حَتَّى إِذَا كُنَّا بِالْيَدَاءِ، أَوْ بِذَاتِ الْجَيْشِ، انْقَطَعَ عَقْدٌ لِي، فَأَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى الْيَمَاسِ، وَأَقَامَ النَّاسُ مَعَهُ، وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ، فَأَتَى النَّاسُ إِلَى أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ، فَقَالُوا: أَلَا تَرَى مَا صَنَعَتْ عَائِشَةُ؟ أَقَامَتْ بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَالنَّاسِ، وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ، وَلَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ، فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَاضِعَ رَأْسَهُ عَلَى فَخِذِي قَدْ نَامَ، فَقَالَ: حَبَسَتْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَالنَّاسِ، وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ، وَلَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ، فَقَالَتْ عَائِشَةُ: فَعَاتَبَنِي أَبُو بَكْرٍ، وَقَالَ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقُولَ، وَجَعَلَ يَطْعُنُنِي بِيَدِهِ فِي خَاصِرَتِي، فَلَا يَمْتَنِعُنِي مِنَ التَّحْرُكِ إِلَّا مَكَانَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَلَى فَخِذِي، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حِينَ أَضْبَحَ عَلَى غَيْرِ مَاءٍ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ آيَةَ التَّيَمُّمِ فَتَيَمَّمُوا،

- Rode Ebu Bekrov, tejemmum nije vaša prva blagodat.

Kasnije smo - kaže Aiša - digli devu na kojoj sam ja jahala i pod njom smo našli moj derdan.

224. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Meni je dato pet blagodati koje nisu date nikome prije mene: snaga zastrašivanja neprijatelja u razdaljini jednomjesečnog hoda; cijela zemlja učinjena mi je mjestom za obavljanje molitve i čišćenja, pa gdje god koga od mojih sljedbenika stigne koji namaz, neka tu i klanja; dozvoljen mi je ratni plijen, što nije bilo dozvoljeno nikome prije mene; podarena mi je mogućnost šefa'ata (zauzimanja) na Sudnjem danu, i svaki vjerovjesnik bio je upućen samo svome narodu, a ja cjelokupnom čovječanstvu.”

2. Tejemmum kod kuće uzima se kada nema vode i zbog straha da će se izmaknuti vrijeme namaza

225. Ebu Džuhejm ibn Haris el-Ensari, r.a., priča da se Vjerovjesnik, s.a.v.s., vraćao iz pravca Bi'r Džemel gdje ga je sreo jedan čovjek i nazvao mu selam, ali mu Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije odgovorio dok nije prišao zidu i obrisao lice i ruke (uzeo tejemmum), a zatim mu uzvratio selam.

فَقَالَ أَسِيدُ بْنُ الْحَضِرِ: مَا هِيَ بِأَوَّلِ بَرَكَتِكُمْ يَا آلَ أَبِي بَكْرٍ، قَالَتْ: قَبَعْنَا الْبَعِيرَ الَّذِي كُنْتُ عَلَيْهِ، فَأَصَبْنَا الْعِقْدَ نَحْتَهُ.

٢٢٤: عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (أُعْطِيتُ خَمْسًا، لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ قَبْلِي: نُصِرْتُ بِالرُّعْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ، وَجُعِلَتْ لِيَ الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا، فَأَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي أَدْرَكْتُهُ الصَّلَاةَ فَلْيُصَلِّ، وَأَحِلَّتْ لِيَ الْغَنَائِمُ وَلَمْ تَحِلَّ لِأَحَدٍ قَبْلِي، وَأُعْطِيتُ الشَّفَاعَةَ، وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُبْعَثُ إِلَى قَوْمِهِ خَاصَّةً، وَيُبْعَثُ إِلَى النَّاسِ عَامَّةً).

٢ - باب: التَّيَمُّمُ فِي الْحَضَرِ إِذَا لَمْ يَجِدْ الْمَاءَ وَخَافَ قُوتَ الصَّلَاةِ

٢٢٥: عَنْ أَبِي جُهَيْمٍ بْنِ الْحَارِثِ الْأَنْصَارِيِّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: أَقْبَلَ النَّبِيُّ ﷺ مِنْ نَحْوِ بَيْتِ جَمَلٍ، فَلَقِيَهُ رَجُلٌ

3. Da li će osoba pri uzimanju tejmuma puhati u ruke

226. Ammar ibn Jasir, r.a., kaže da je rekao Omeru ibn Hattabu:

- Sjećaš li se kada smo ja i ti bili u pohodu i ti nisi klanjao, dok sam se ja uvaljao u prašinu i klanjao (nakon što smo bili džunubi). O tome sam informirao Vjerovjesnika, s.a.v.s., i on je rekao:

“Bilo ti je dovoljno samo ovako.”

(Rekavši to) Vjerovjesnik, s.a.v.s., je udario svojim dlanovima po zemlji, puhnuo u njih i onda s njima potrao svoje lice i svoje ruke.

4. Čista zemlja je dovoljna da zamijeni vodu za abdest

227. Imran ibn Husajn el-Huzai, r.a., priča:

– Bili smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., na jednom putovanju. Putovali smo noću pa smo potkraj noći popadali i pospali. Putniku ne može biti sladi nikakav san od ovoga tako da nas je probudila tek sunčeva toplina. Prvi koji se probudio bio je taj i taj, iza njega taj i taj, a potom taj i taj, zatim Omer ibn Hattab, četvrti. (Što se tiče) Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada bi on spavao, ne bi ga budili sve dok se ne bi sam probudio, jer nismo znali šta mu se sve pri njegovom spavanju događa.

Kada se Omer, koji je bio postojan čovjek, probudio i vidio šta je bilo, glasno

فَسَلَّمَ عَلَيْهِ، فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ
السَّلَامَ، حَتَّى أَقْبَلَ عَلَى الْجِدَارِ، فَمَسَحَ
بِوَجْهِهِ وَيَدَيْهِ، ثُمَّ رَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ.

۳ - باب: الْمَتِيمُ هَلْ يَنْفَعُ فِيهِمَا

۲۲۶ : عَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ أَنَّهُ قَالَ
لِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ: أَمَا تَذْكُرُ أَنَا كُنَّا فِي
سَفَرٍ أَنَا وَأَنْتَ، فَأَمَّا أَنْتَ فَلَمْ تُصَلِّ،
وَأَمَّا أَنَا فَتَمَعَّكْتُ فَصَلَّيْتُ، فَذَكَرْتُ ذَلِكَ
لِلنَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّمَا كَانَ
يَكْفِيكَ هَكَذَا). فَضَرَبَ النَّبِيُّ ﷺ بِكَفِّهِ
الْأَرْضَ، وَنَفَعَ فِيهِمَا، ثُمَّ مَسَحَ بِهِمَا
وَجْهَهُ وَكَفَّيَهُ.

۴ - باب: الصَّعِيدُ الطَّيِّبُ وَضُوءُ

الْمُسْلِمِ يَكْفِيهِ عَنِ الْمَاءِ

۲۲۷ : عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ

الْحُزَاعِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

كُنَّا فِي سَفَرٍ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ وَإِنَّا
أَسْرَيْنَا، حَتَّى كُنَّا فِي آخِرِ اللَّيْلِ، وَقَعْنَا
وَقَعَةً، وَلَا وَقَعَةً أَخْلَى عِنْدَ الْمُسَافِرِ
مِنْهَا، فَمَا أَبْقَطْنَا إِلَّا حَرَّ الشَّمْسِ، وَكَانَ
أَوَّلَ مَنْ اسْتَيْقَظَ فُلَانٌ ثُمَّ فُلَانٌ ثُمَّ فُلَانٌ
ثُمَّ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ الرَّابِعُ، وَكَانَ النَّبِيُّ

je uzviknuo tekbir i nastavio tekbirati visokim glasom tako da se i Vjerovjesnik, s.a.v.s., od njegovog glasa probudio. Kada se probudio, požalili su mu se na ono što ih je zadesilo, a on reče:

“Nema štetel!”, odnosno “Ne smeta! Krećite!”

Krenuli su. Nedaleko odatle sjahao je i zatražio vodu da se abdesti. Nakon što se abdestio i nakon što je proučen poziv na namaz, klanjao je namaz kao imam sa prisutnim. Kada se po obavljenom namazu okrenuo, vidio je da neki čovjek stoji po strani i da nije klanjao sa njima.

“Šta te je, čovječe, omelo da nisi klanjao sa nama?”, upitao je.

- Polucirao sam (u snu), a nema vode - odgovorio je.

“Posluži se površinom čiste zemlje, ona ti je dovoljna.”

Potom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., nastavio putovanje i svijet mu se potužio na žed. On je odsjeo, pozvao tog i tog i Aliju i rekao im:

“Idite i potražite vodu.”

Oni su krenuli i tražeći vodu sreli su jednu ženu koja je na kamili sjedila između dvije mješine, odnosno dva mijeha vode.

- Gdje je voda? - pitali su je.

- Moj sastanak s vodom bio je juče u ovo doba, a naša je družina izostala - odgovorila je ona.

- Idi! - rekli su joj obojica.

- A kuda? - upitala je.

- Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. - odgovorili su.

إِذَا نَامَ لَمْ يُوقِظْ حَتَّى يَكُونَ هُوَ يَسْتَيْقِظُ، لَأَنَّا لَا نَذَرِي مَا يَخْدُثُ لَهُ فِي نَوْمِهِ، فَلَمَّا اسْتَيْقَظَ عُمَرُ وَرَأَى مَا أَصَابَ النَّاسَ، وَكَانَ رَجُلًا جَلِيدًا، فَكَبَّرَ وَرَفَعَ صَوْتَهُ بِالتَّكْبِيرِ، فَمَا زَالَ يَكْبُرُ وَيَرْفَعُ صَوْتَهُ بِالتَّكْبِيرِ، حَتَّى اسْتَيْقَظَ لِصَوْتِهِ النَّبِيُّ ﷺ، فَلَمَّا اسْتَيْقَظَ شَكَّوْا إِلَيْهِ الَّذِي أَصَابَهُمْ، قَالَ: (لَا ضَيْرَ أَوْ لَا يَضِيرُ، أَرْتَحِلُوا). فَارْتَحَلُوا فَسَارَ غَيْرَ بَعِيدٍ، ثُمَّ نَزَلَ فَدَعَا بِالْوُضُوءِ فَتَوَضَّأَ، وَتَوَدَّى بِالصَّلَاةِ فَصَلَّى بِالنَّاسِ، فَلَمَّا انْقَلَبَ مِنْ صَلَاتِهِ، إِذَا هُوَ بِرَجُلٍ مُعْتَرِلٍ لَمْ يُصَلِّ مَعَ الْقَوْمِ، قَالَ: (مَا مَنَعَكَ يَا فَلَانُ أَنْ تُصَلِّيَ مَعَ الْقَوْمِ؟). قَالَ: أَصَابَتْهُ جَنَابَةٌ وَلَا مَاءَ، قَالَ: (عَلَيْكَ بِالصَّعِيدِ، فَإِنَّهُ يَكْفِيكَ). ثُمَّ سَارَ النَّبِيُّ ﷺ، فَاسْتَكَى إِلَيْهِ النَّاسُ مِنَ الْعَطَشِ، فَتَزَلَ فَدَعَا فَلَانًا وَدَعَا عَلِيًّا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فَقَالَ ﷺ: (أَذْهَبَا فَابْتَغِيَا الْمَاءَ). فَانْطَلَقَا، فَلَقِيَا امْرَأَةً بَيْنَ مَرَادَتَيْنِ، أَوْ سَطِيحَتَيْنِ مِنْ مَاءٍ عَلَى بَعِيرٍ لَهَا، فَقَالَا لَهَا: أَيْنَ الْمَاءُ؟ قَالَتْ: عَهْدِي بِالْمَاءِ أَمْسَ هَذِهِ السَّاعَةِ، وَنَفَرْنَا خُلُوفَ، قَالَا لَهَا: أَنْطَلِقِي إِذَا، قَالَتْ: إِلَى أَيْنَ؟ قَالَا: إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَتْ: الَّذِي يُقَالُ لَهُ الصَّابِيُّ؟ قَالَا: هُوَ الَّذِي تَعْنِينَ،

- Je li to onaj što ga zovu Es-Sabi (Sabejac)? - upitala je žena.

- To je taj na koga misliš, kreći.

Doveli su je Vjerovjesniku, s.a.v.s., i ispričali mu slučaj. Zamolili su je da side sa deve. Vjerovjesnik, s.a.v.s., zatražio je jednu mješinu i u nju kroz ulazne otvore nalio vode. Zatim je te otvore dobro stegao a otvorio zadnje (izlazne) otvore i svijet je pozvan:

“Napijte se i napojite vaše životinje.”

Ko je htio pio je, a ko je htio napojio je i svoju životinju. Posljednji kome je tu data posuda sa vodom bio je onaj što ga je zadesilo poluciranje (u snu).

“Idi i salij je na sebe”, rekao mu je Alejhisselam.

Žena je stajala i gledala šta se radi sa njenom vodom. Allaha mi, kada su mješine vraćene na devu, nama se činilo da su punije vodom nego što su bile kada su skinute. Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

“Skupite joj štogod.”

Sakupili su joj presovanih hurmi, brašna i sevice (uprženog brašna) dovoljno za dobar obrok, zavezali u svežanj, pomogli joj da pojaše devu i svežanj stavili pred nju. Alejhisselam joj reče:

“Neka znaš, mi nismo ništa tvoje vode umanjili, nego je Allah, dž.š., taj koji nas je napojio.”

Kada je sa zakašnjenjem stigla kod svojih, upitali su je:

- O ženo, šta te je toliko zadržalo?

- Čudo - (odgovorila je) - susrela su

فَانْطَلِقِي، فَجَاءَ بِهَا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَحَدَّثَاهُ الْحَدِيثَ، قَالَ: فَاسْتَنْزَلُوهُمَا عَنْ بَعِيرِهَا، وَدَعَا النَّبِيُّ ﷺ بِإِنَاءٍ فَفَرَّغَ فِيهِ مِنْ أَفْوَاهِ الْمَزَادَتَيْنِ، أَوْ السَّطِيحَتَيْنِ، وَأَوْكَا أَفْوَاهَهُمَا، وَأَطْلَقَ الْعَرَالِي، وَنَوْدِي فِي النَّاسِ: اسْتَقُوا وَاسْتَقُوا، فَسَقَى مَنْ سَقَى، وَاسْتَقَى مَنْ شَاءَ، وَكَانَ آخِرَ ذَلِكَ أَنْ أُعْطِيَ الَّذِي أَصَابَتْهُ الْحَنَابَةُ إِنَاءً مِنْ مَاءٍ، قَالَ: (أَذْهَبَ فَأَفْرِغْهُ عَلَيْكَ). وَهِيَ قَائِمَةٌ تَنْظُرُ إِلَى مَا يُفْعَلُ بِمَائِهَا، وَآيَمَ اللَّهُ، لَقَدْ أَقْلَعَ عَنْهَا، وَإِنَّهُ لَيُخَيَّلُ إِلَيْنَا أَنَّهَا أَشَدُّ مِلَاءَةً مِنْهَا حِينَ أَبْتَدَأَ فِيهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (اجْمَعُوا لَهَا). فَجَمَعُوا لَهَا مِنْ بَيْنِ عَجْوَةٍ وَدَقِيقَةٍ وَسَوِيقَةٍ، حَتَّى جَمَعُوا لَهَا طَعَامًا، فَجَعَلُوهَا فِي ثَوْبٍ، وَحَمَلُوهَا عَلَى بَعِيرِهَا، وَوَضَعُوا الثَّوْبَ بَيْنَ يَدَيْهَا، قَالَ لَهَا: (تَعْلَمِينَ، مَا رَزَيْنَا مِنْ مَا نِكَ شَيْئًا، وَلَكِنَّ اللَّهَ هُوَ الَّذِي أَسْقَانَا). فَأَتَتْ أَهْلَهَا وَقَدْ اخْتَبَسَتْ عَنْهُمْ، قَالُوا: مَا حَبَسَكَ يَا فُلَانَةُ؟ قَالَتْ: أَلْعَجَبُ، لَقِيتِي رَجُلَانِ، فَذَهَبَا بِي إِلَى هَذَا الرَّجُلِ الَّذِي يُقَالُ لَهُ: الصَّابِيُّ، فَفَعَلَ كَذَا وَكَذَا، فَوَاللَّهِ، إِنَّهُ لَأَسْحَرُ النَّاسِ مِنْ بَيْنِ هَذِهِ وَهَذِهِ - وَقَالَتْ بِإِضْبَعَيْهَا أَلْوَسَطَى وَالسَّبَابَةَ، فَرَفَعَتْهُمَا إِلَى السَّمَاءِ تَعْنِي:

odvela do onoga za
e Es-Sabi pa je uradio
ami, on je najveći
lu ovoga i ovoga,
tom i srednjakom na
je stvarno Allahov

muslimani atakovali
e, izostavili su naselje
žena pa je ona rekla

im je to da su vas ovi
ostavili na miru pa
islam?

ali i pristupili islamu.

السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ - أَوْ إِنَّهُ لَرَسُولُ اللَّهِ
حَقًّا. فَكَانَ الْمُسْلِمُونَ بَعْدَ ذَلِكَ،
يُغِيرُونَ عَلَى مَنْ حَوْلَهَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ،
وَلَا يُصِيبُونَ الصِّرَمَ الَّذِي هِيَ مِنْهُ،
فَقَالَتْ يَوْمًا لِقَوْمِهَا: مَا أَرَى أَنَّ هَؤُلَاءِ
الْقَوْمَ يَدْعُونَكُم عَمْدًا، فَهَلْ لَكُمْ فِي
الْإِسْلَامِ؟ فَأَطَاعُوهَا فَدَخَلُوا فِي
الْإِسْلَامِ.

1. Kako je na Isra'u propisan namaz

228. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Ebu Zerr, r.a., kazivao da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Dok sam bio još u Mekki, rastvorio se strop moje sobe, spustio se Džibril, otvorio mi prsa, isprao ih zemzemom, donio zlatan leđen napunjen mudrošću i vjerovanjem i to salio u moja prsa, zatim ih sastavio, uzeo me za ruku i uzdigao do ovozemnog neba. I kada sam došao do najbližeg neba, Džibril reče čuvaru neba:

- Otvori!

- Ko je to? - upitao je (čuvar).

- Džibril - odgovorio je on.

- Ima li još neko s tobom? - upitao je čuvar.

- Da, sa mnom je Muhammed, s.a.v.s.

- kazao je Džibril.

- Kome je upućeno poslanstvo? - upitao je čuvar.

- Da - odgovorio je Džibril.

Pošto je otvorio, uzdigli smo se do najnižeg neba, kad tamo sjedi jedan čovjek, a s desne mu i lijeve strane gomile svijeta. Kad pogleda prema svojoj desnoj strani, nasmije se, a kad pogleda prema lijevoj, zaplače.

- Dobro došao, dobri Vjerovjesniče i dobri čovječe - rekao je.

‘Ko je to?’, upitao sam Džibrila.

- To je Adem (pejgamber) - odgovorio je on - a ove mase sa njegove desne i lijeve strane su potomci njegovih

۱ - باب: كَيْفَ فُرِضَتِ الصَّلَاةُ فِي الْإِسْرَاءِ

۲۲۸ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

كَانَ أَبُو ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يُحَدِّثُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (فُرِجَ عَنْ سَفْفِ بَيْتِي وَأَنَا بِمَكَّةَ، فَتَزَلَّ جِبْرِيلُ، فَقَرَجَ صَدْرِي، ثُمَّ غَسَلَهُ بِمَاءٍ زَمْزَمَ، ثُمَّ جَاءَ بِطُسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ، مُمْتَلِئَةٍ حِكْمَةً وَإِيمَانًا، فَأَفْرَعَهُ فِي صَدْرِي، ثُمَّ أَطْبَقَهُ، ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِي فَعَرَجَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا، فَلَمَّا جِئْتُ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا، قَالَ جِبْرِيلُ لِحَازِنِ السَّمَاءِ : أَفْتَحْ، قَالَ : مَنْ هَذَا؟ قَالَ : هَذَا جِبْرِيلُ، قَالَ : هَلْ مَعَكَ أَحَدٌ؟ قَالَ : نَعَمْ، مَعِيَ مُحَمَّدٌ ﷺ، فَقَالَ : أُرْسِلْ إِلَيْهِ؟ قَالَ : نَعَمْ. فَلَمَّا فَتَحَ عَلَوْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا، فَإِذَا رَجُلٌ قَاعِدٌ، عَلَى يَمِينِهِ أَسْوَدَةٌ، وَعَلَى يَسَارِهِ أَسْوَدَةٌ، إِذَا نَظَرَ قَبْلَ يَمِينِهِ ضَحِكَ، وَإِذَا نَظَرَ قَبْلَ شِمَالِهِ بَكَى، فَقَالَ : مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالْإِبْنِ الصَّالِحِ! قُلْتُ لِجِبْرِيلَ : مَنْ هَذَا؟ قَالَ : هَذَا آدَمُ، وَهَذِهِ الْأَسْوَدَةُ عَنْ

sinova. Oni s desne strane su stanovnici Dženneta, a one mase na lijevoj strani su stanovnici Džehennema, pa kada pogleda na desnu stranu nasmije se, a kada pogleda na lijevu stranu zaplače.

Kada me je uzdigao do drugog neba, rekao je njegovom čuvaru:

- Otvori.

Čuvar je upitao ono isto što i onaj prvi a potom otvorio. Enes kaže da je Ebu Zerr kazivao, da je Muhammed, s.a.v.s., na nebesima naišao na: Adema, Idrisa, Musaa, Isaa i Ibrahima, a.s., a da nije precizirao kakvi su im položaji, osim što je spomenuo da je našao Adema na najbližem nebu, a Ibrahima na šestom.

Kada je Džibril sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., prošao pokraj Idrisa, on ga je - kaže Enes - pozdravio riječima:

- Dobro došao, dobri Vjerovjesniče i dobri brate.

'Ko je to?', upitao sam.

- To je Idris - odgovorio je Džibril.

Potom sam prošao pokraj Musaa, a.s., pa mi i on reče:

- Dobro došao, dobri Vjerovjesniče i dobri brate.

'Ko je to?', upitao sam.

- To je Musa - rekao je Džibril.

Potom sam prošao pored Isaa, i on mi reče:

- Dobro došao dobri brate i dobri Vjerovjesniče.

'Ko je to?', upitao sam.

- To je Isa - odgovorio je Džibril.

Zatim sam prošao pokraj Ibrahima, a on mi reče:

يَمِينِهِ وَشِمَالِهِ نَسَمُ بَيْنِهِ، فَأَهْلُ الْيَمِينِ مِنْهُمْ أَهْلُ الْجَنَّةِ، وَالْأَسْوَدَةُ الَّتِي عَنْ شِمَالِهِ أَهْلُ النَّارِ، فَإِذَا نَظَرَ عَنْ يَمِينِهِ ضَحِكَ، وَإِذَا نَظَرَ قِبَلَ شِمَالِهِ بَكَى، حَتَّى عَرَجَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ، فَقَالَ لِحَاظِهَا: أَفْتَحْ، فَقَالَ لَهُ حَاظُهَا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُ، فَفَتَحَ. قَالَ أَنَسٌ: فَذَكَرَ: أَنَّهُ وَجَدَ فِي السَّمَاوَاتِ: آدَمَ، وَإِدْرِيسَ، وَمُوسَى، وَعِيسَى، وَإِبْرَاهِيمَ، صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ، وَلَمْ يُبَيِّنْ كَيْفَ مَنَازِلَهُمْ، غَيْرَ أَنَّهُ ذَكَرَ: أَنَّهُ وَجَدَ آدَمَ فِي السَّمَاءِ الدُّنْيَا، وَإِبْرَاهِيمَ فِي السَّمَاءِ السَّادِسَةِ، قَالَ أَنَسٌ: فَلَمَّا مَرَّ جَبْرِيلُ بِالنَّبِيِّ ﷺ بِإِدْرِيسَ، قَالَ: مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالْأَخِ الصَّالِحِ. (فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟) قَالَ: هَذَا إِدْرِيسُ، ثُمَّ مَرَزْتُ مُوسَى، فَقَالَ: مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالْأَخِ الصَّالِحِ، قُلْتُ: (مَنْ هَذَا؟) قَالَ: هَذَا مُوسَى، ثُمَّ مَرَزْتُ عِيسَى، فَقَالَ: مَرْحَبًا بِالأَخِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ، قُلْتُ: (مَنْ هَذَا؟) قَالَ: هَذَا عِيسَى، ثُمَّ مَرَزْتُ إِبْرَاهِيمَ، فَقَالَ: مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالْأَخِ الصَّالِحِ، قُلْتُ: (مَنْ هَذَا؟) قَالَ: هَذَا إِبْرَاهِيمُ ﷺ.

قَالَ: وَكَانَ أَبْنُ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ

- Dobro došao, dobri Vjerovjesniče i sine dobrog čovjeka.

'Ko je to?', upitao sam.

- To je Ibrahim, a.s.

Ibn Abbas, r.a., i Ebu Habbe el-Ensari kazivali su da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Džibril me je vodio i dalje dok se nisam pojavio na jednom beskonačnom prostranstvu u kome sam čuo škripu pera."

Enes ibn Malik kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allah je mojim sljedbenicima odredio dnevno pedeset namaza. Ja sam se s tim povratio i kada sam naišao pokraj Musaa, on mi reče:

- Šta je Allah propisao tvojim sljedbenicima?

'Propisao je 50 namaza', odgovorio sam.

- Obrati se svome Gospodaru - reče Musa - jer tvoji sljedbenici neće moći to izdržati.

Obratio sam se i On mi je smanjio na polovinu. Potom sam se povratio do Musaa i rekao:

'Smanjio mi je na polovinu.'

- Obrati se svom Gospodaru - rekao je on - jer tvoji sljedbenici neće moći to izdržati.

Obratio sam se i on mi je smanjio na pola. Vratio sam se Musau, a on mi reče:

- Obrati se svome Bogu, jer tvoji sljedbenici neće moći to izdržati.

Obratio sam mu se i On mi reče:

- Njih (namaza) je pet, a nagrada za njih je kao za pedeset, jer se riječ kod Mene ne mijenja.

عَنْهُمَا - وَأَبُو حَبَّةَ الْأَنْصَارِيِّ - رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ - يَقُولَانِ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (ثُمَّ
عُرِجَ بِي حَتَّى ظَهَرْتُ لِمُسْتَوَى أَسْمَعُ فِيهِ
صَرِيفَ الْأَقْلَامِ). قَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ:
قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (فَقَرَضَ اللَّهُ عَلَى أُمَّتِي
خَمْسِينَ صَلَاةً، فَرَجَعْتُ بِذَلِكَ، حَتَّى
مَرَرْتُ عَلَى مُوسَى، فَقَالَ: مَا قَرَضَ اللَّهُ
لَكَ عَلَى أُمَّتِكَ؟ قُلْتُ: قَرَضَ خَمْسِينَ
صَلَاةً، قَالَ: فَارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ، فَإِنَّ
أُمَّتَكَ لَا تُطِيقُ ذَلِكَ، فَارْجَعْتُ فَوَضَعَ
شَطْرَهَا، فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى، قُلْتُ:
وَضَعَ شَطْرَهَا، فَقَالَ: رَاجِعْ رَبِّكَ، فَإِنَّ
أُمَّتَكَ لَا تُطِيقُ، فَارْجَعْتُ فَوَضَعَ
شَطْرَهَا، فَرَجَعْتُ إِلَيْهِ، فَقَالَ: ارْجِعْ
إِلَى رَبِّكَ، فَإِنَّ أُمَّتَكَ لَا تُطِيقُ ذَلِكَ،
فَرَجَعْتُهُ، فَقَالَ: هِيَ خَمْسٌ، وَهِيَ
خَمْسُونَ، لَا يُبَدِّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ، فَرَجَعْتُ
إِلَى مُوسَى، فَقَالَ: ارْجِعْ رَبِّكَ، فَقُلْتُ:
أَسْتَحْيِيْتُ مِنْ رَبِّي، ثُمَّ انْطَلَقَ بِي، حَتَّى
انْتَهَى بِي إِلَى سِدْرَةِ الْمُنتَهَى، وَعَشِيهَا،
أَلْوَانٌ لَا أَذْرِي مَا هِيَ، ثُمَّ أُدْخِلْتُ
الْجَنَّةَ، فَإِذَا فِيهَا حَبَائِلُ اللَّوْلُؤِ، وَإِذَا
تُرَابُهَا الْمِسْكُ).

٢٢٩ : عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَرَضَ اللَّهُ الصَّلَاةَ حِينَ

Potom sam se vratio Musau, koji mi reče da se opet obratim svome Gospodaru, ali mu ja odgovorih:

‘Stidim se svoga Gospodara.’

Zatim me Džibril povede dalje dok me nije doveo do Sidretu-l-Muntehaa koga su bile prekrile raznovrsne boje tako da i ne znam kakve su. Iza toga uveden sam u Džennet u kome su bili zidovi od bisera, a zemlja mošus.”

229. Aiša, r.a., majka pravovjernih, kaže:

– Kada je Allah propisao namaze, propisao je po dva rekata i kod kuće i na putu. Zatim je namaz (od dva rekata) za onoga ko je na putovanju potvrđen, a namaz kod kuće je povećan (za 1 do 2 rekata).

2. Obavezno je biti u odjeći pri obavljanju namaza

230. Omer ibn Ebu Seleme, r.a., kaže:

Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi obavljao namaz u jednom čaršafu, čije bi krajeve unakrst prebacivao.

3. Obavljanje namaza zavijen u jednom haljetku

231. Umm Hani bint Ebu Talib, r.a., priča: (vidi hadis broj 199 koji se odnosi na namaz Poslanika na dan zauzimanja Mekke).

232. U ovoj predaji ona kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao osam rekata zaogrnut u jednom čaršafu, a kada se okrenuo rekla sam mu:

فَرَضَهَا، رَكَعَتَيْنِ رَكَعَتَيْنِ، فِي الْحَضَرِ
وَالسَّفَرِ، فَأُقِرَّتْ صَلَاةُ السَّفَرِ، وَزِيدَ فِي
صَلَاةِ الْحَضَرِ.

۲ - باب: وَجُوبُ الصَّلَاةِ فِي الثِّيَابِ

۲۳۰ : عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ صَلَّى فِي ثَوْبٍ
وَاحِدٍ، قَدْ خَالَفَ بَيْنَ طَرَفَيْهِ.

۳ - باب: الصَّلَاةُ فِي الثَّوْبِ الْوَاحِدِ مُلْتَحِفًا بِهِ

۲۳۱ : عَنْ أُمِّ هَانِيءٍ بِنْتِ أَبِي طَالِبٍ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: حَدِيثُ صَلَاةِ
النَّبِيِّ ﷺ يَوْمَ الْفَتْحِ تَقَدَّمَ،

۲۳۲: وَفِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ قَالَتْ: فَصَلَّى
ثَمَانِي رَكَعَاتٍ، مُلْتَحِفًا فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ،
فَلَمَّا أَنْصَرَفَ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ،
زَعَمَ ابْنُ أُمِّي، أَنَّهُ قَاتِلُ رَجُلٍ قَدْ
أَجْرَتْهُ، فَلَانَ بَنَ هُبَيْرَةَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ
ﷺ: (قَدْ أَجَرْنَا مَنْ أَجَرْتَ يَا أُمَّ
هَانِيءٍ). قَالَتْ أُمَّ هَانِيءٍ: وَذَلِكَ
صُحِّي.

۲۳۳ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:
أَنَّ سَائِلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، عَنِ
الصَّلَاةِ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ
ﷺ: (أَوَلِكُلُّكُمْ ثَوْبَانِ).

- Allahov Poslaniče, sin moje majke (Alija) kaže da će ubiti toga i toga Hubejrovića, koga sam ja već uzela pod zaštitu, na što Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

“I mi smo, Umm Hani, uzeli pod zaštitu onoga koga si ti uzela pod zaštitu.”

Ovo se - kaže Umm Hani - dogodilo u doba užine (poodomaklo jutro - *duha*).

233. Ebu Hurejre, r.a., priča da je neko pitao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., za obavljanje namaza u jednom haljinčetu pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgovorio:

“A zar svaki od vas ima po dva čaršafa (dvodijelnu odjeću)?”

4. Kada neko klanja u jednom čaršafu, neka ga prebaci preko ramena

234. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada neko od vas klanja u jednom čaršafu, neka nešto stavi preko ramena.”

235. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

Svjedočim da sam čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao:

“Ko klanja u jednom haljetku (čaršafu), neka prebaci jednu stranu preko druge!”

5. Kada je odjeća tijesna

236. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Bio sam sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u jednom od njegovih pohoda. Jedne noći došao sam mu radi nekog svoga posla i zatekao ga na namazu. Na meni je bio samo jednodijelni ogrtač. Umotao sam se i klanjao pokraj njega. Kada je završio namaz, upitao je:

٤ - باب: إِذَا صَلَّى فِي الثَّوبِ الْوَاحِدِ فَلْيَجْعَلْ عَلَى عَاتِقِهِ

٢٣٤ : وَعَنْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا يُصَلِّي أَحَدُكُمْ فِي الثَّوبِ الْوَاحِدِ لَيْسَ عَلَى عَاتِقِهِ شَيْءٌ).

٢٣٥ : وَعَنْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَشْهَدُ أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ صَلَّى فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، فَلْيُخَالِفْ بَيْنَ طَرَفَيْهِ).

٥ - باب: إِذَا كَانَ الثَّوبُ ضَيْقًا

٢٣٦ : عَنْ جَابِرٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ: خَرَجْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ، فَجِئْتُ لَيْلَةً لِيَغْضُ أَمْرِي، فَوَجَدْتُهُ يُصَلِّي، وَعَلَيْ ثَوْبٍ وَاحِدٍ، فَاشْتَمَلْتُ بِهِ، وَصَلَّيْتُ إِلَى جَانِبِهِ، فَلَمَّا أَنْصَرَفَ قَالَ: (مَا أَلْسَرَى يَا جَابِرُ؟). فَأَخْبَرْتُهُ بِحَاجَتِي، فَلَمَّا فَرَعْتُ قَالَ: (مَا هَذَا أَلَا شَيْمَالُ الَّذِي رَأَيْتُ). قُلْتُ: كَانَ ثَوْبٌ، قَالَ: (فَإِنْ كَانَ وَاسِعًا فَالْتَحِفْ بِهِ، وَإِنْ كَانَ ضَيْقًا فَاتَّرَزْ بِهِ).

٢٣٧ : عَنْ سَهْلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رِجَالٌ يُصَلُّونَ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ،

“Kakav je uzrok tvoga dolaska noću, Džabire?”

Obavijestio sam ga šta mi treba, a kada sam završio, on reče:

“Kakvo je ovo umotavanje?”

- Bio je ogrtač - odgovorio sam.

“Kada je dovoljno širok, omotaj se njime i pokri ramena, a kada je kratak, zastri se oko struka.”

237. Sehl, r.a., priča:

- Neki su ljudi klanjali sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., svezavši svoje ogrtače za vratove poput djece pa je ženama govoreno:

“Ne dižite (sa sedžde) svoje glave sve dok se muškarci ne isprave na sjedenje.”

6. Klanjanje namaza u džubi iz Šama

238. Mugira ibn Šu‘be, r.a., priča:

- Dok sam sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., bio u jednom pohodu, on mi reče:

“Mugira, uzmi posudu sa vodom.”

Ja sam je uzeo, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je krenuo dalje dok se od mene nije zaklonio i obavio nuždu. Na njemu je bila šamska džuba i htio je izvući svoju ruku iz rukava, ali je ona bila tijesna i on je ruku izvukao ispod donje strane. Ja sam mu poljevao i on se abdestio za namaz, potrao mestve (mokrom rukom) a zatim klanjao.

7. Odbojnost prema razgoličenosti u namazu

239. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prenosio s njima kamenje za (popravak) Kabe i da je na njemu bio ogrtač oko pasa pa mu je amidža Abbas rekao:

عَاقِدِي أَرْزِهِمْ عَلَى أَغْنَاقِهِمْ، كَهَيْتَةِ الصَّيَّانِ، وَيُقَالُ لِلنِّسَاءِ: (لَا تَرْفَعْنَ رُؤُوسَكُمْ حَتَّى يَسْتَوِيَ الرَّجَالُ جُلُوسًا.

٦ - بَاب: الصَّلَاةِ فِي الْجُبَّةِ الشَّامِيَّةِ

٢٣٨ : عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي سَفَرٍ، فَقَالَ : (يَا مُغِيرَةُ، خُذِ الْإِدَاوَةَ). فَأَخَذْتُهَا، فَأَنْطَلَقَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَتَّى تَوَارَى عَنِّي، فَقَضَى حَاجَتَهُ، وَعَلَيْهِ جُبَّةٌ شَامِيَّةٌ، فَذَمَبَ لِيُخْرِجَ يَدَهُ مِنْ كُمِّهَا فَضَاقَتْ، فَأَخْرَجَ يَدَهُ مِنْ أَسْفَلِهَا، فَصَبَّيْتُ عَلَيْهِ، فَتَوَضَّأَ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ، وَمَسَحَ عَلَى خَفِيهِ، ثُمَّ صَلَّى.

٧ - بَاب: كَرَاهِيَةِ التَّعَرِّي فِي الصَّلَاةِ

٢٣٩ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يُحَدِّثُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، كَانَ يَنْقُلُ مَعَهُمُ الْحِجَارَةَ لِلْكَفَّةِ، وَعَلَيْهِ إِزَارُهُ، فَقَالَ لَهُ الْعَبَّاسُ عُمُ: يَا ابْنَ أَخِي، لَوْ حَلَلْتَ إِزَارَكَ، فَجَعَلْتَهُ عَلَى مَنْكِبَيْكَ دُونَ الْحِجَارَةِ، قَالَ: فَحَلَّهُ فَجَعَلَهُ عَلَى مَنْكِبَيْهِ، فَسَقَطَ مَغْشِيًا عَلَيْهِ، فَمَا رُؤْيَ بَعْدَ ذَلِكَ غُرْبَانَا ﷺ.

{ ٨ - بَاب: مَا يُسْتَر مِنَ الْعَوْرَةِ }

٢٤٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ

- Bratiću da si odriješio ogrtač i stavio ga na ramena ispod kamenja!

On je - kaže pripovjedač - odriješio ogrtač, stavio ga na ramena i pao onesviješćen. Poslije toga nije više nikada viđen go.

8. Sramotni dio tijela koji treba pokriti

240. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je zamotavanje u haljinu iz koje se ne mogu vaditi ruke (haljinu bez proreza za ruke - *ištimalu-s-samma*) i čučanje u jednoj haljini (*ihtiba*), kada nema ništa što pokriva spolni organ.

241. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio dvije vrste prodaje: (*limas*) vrstu prodaje u kojoj kupac mora kupiti robu čim je dotakne iako je nije dobro pregledao i prekontrolirao i (*nibaz*) vrstu prodaje u kojoj je prodaja završena činom davanja robe od strane prodavca kupcu bez šanse da je ovaj pogleda i pregleda, a zabranio je i nošenje haljine iz koje se ne mogu vaditi ruke (haljinu bez proreza za ruke - *ištimalu-s-samma*) i čučanje u jednoj haljini (*ihtiba*), kada nema ništa što pokriva spolni organ.

242. Ebu Hurejre, r.a., priča:

U vrijeme tog hodočašća (godina prije Oproštajnog hadža kada je Ebu Bekr predvodio hadžije) Ebu Bekr me je poslao među glasnicima prvog dana Bajrama da na Mini razglasimo da od ove godine ne može više nijedan idolopoklonik dolaziti na hodočašće, niti gola osoba Kabu tavaf činiti.

اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ أَشْتِمَالِ الصَّمَاءِ، وَأَنْ يَخْتَبِيَ الرَّجُلُ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، لَيْسَ عَلَى فَرْجِهِ مِنْهُ شَيْءٌ.

٢٤١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ عَنْ بَيْعَتَيْنِ: عَنْ اللَّعَاسِ وَالنَّبَازِ، وَأَنْ يَشْتِمَلَ الصَّمَاءُ، وَأَنْ يَخْتَبِيَ الرَّجُلُ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ.

٢٤٢ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَعَثَنِي أَبُو بَكْرٍ فِي تِلْكَ الْحَجَّةِ، فِي مُؤَذِّنِينَ يَوْمَ النَّحْرِ، يُؤَذِّنُ بِنِى: أَلَا لَا يَحُجُّ بَعْدَ أَلْعَامٍ مُشْرِكٌ، وَلَا يَطُوفُ بِالنَّبِيتِ عُرْيَانٌ. ثُمَّ أَرَدَفَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلِيًّا، فَأَمَرَهُ أَنْ يُؤَذِّنَ بِ- «بِرَاءة». قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: فَأَذَّنَ مَعَنَا عَلِيٌّ فِي أَهْلِ مِئَةِ يَوْمِ النَّحْرِ: لَا يَحُجُّ بَعْدَ أَلْعَامٍ مُشْرِكٌ، وَلَا يَطُوفُ بِالنَّبِيتِ عُرْيَانٌ.

Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao Aliju i naredio mu da uči (objelodani) suru Et-Tevbe (Beraet).

Ebu Hurejre kaže:

- Alija je prisutnim na Mini zajedno s nama prvi dan Bajrama razglasio da poslije ove godine ne može više nijedan idolopoklonik dolaziti na hodočašće, niti gola osoba Kabu tavaf činiti.

9. Što se prenosi o stegnu

243. Enes, r.a., priča:

- Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poveo vojnu akciju na Hajber, klanjali smo sabah-namaz pred zoru (dok je još bilo mračno) pred samim Hajberom. Poslije toga Vjerovjesnik, s.a.v.s., je uzjahao devu, zatim je uzjahao Ebu Talha, a ja iza Ebu Talhe. Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., je brzo prešao liniju Hajbera. Moje koljeno je doticalo stegno Vjerovjesnika, s.a.v.s., (bio sam sasvim blizu njega). On je (usljed stiske) razotkrio ogrtač (izar) sa svoga stegna toliko da sam vidio bjelinu njegova stegna. I pošto je ušao u selo Hajber, rekao je:

“Bog je najveći! Uništen bio Hajber! Kada se mi spustimo na teritoriju (neprijateljskog) naroda, loše bude jutro onih koji su opominjani!”

To je ponovio tri puta. Narod je izlazio za svojim poslovima i govorio:

- Muhammed (je došao) sa vojskom!

Hajber smo zauzeli silom pa smo sakupili plijen. Tada je došao Dihje i rekao:

- Allahov Vjerovjesniče, daj mi jednu od zarobljenih djevojaka?

٩ - باب: مَا يُذَكَّرُ فِي الْفَخْدِ

٢٤٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ غَزَا خَيْبَرَ، فَصَلَّيْنَا عِنْدَهَا صَلَاةَ الْغَدَاةِ بِغَلَسٍ، فَرَكِبَ نَبِيُّ اللَّهِ ﷺ، وَرَكِبَ أَبُو طَلْحَةَ، وَأَنَا رَدِيفُ أَبِي طَلْحَةَ، فَأَجْرَى نَبِيُّ اللَّهِ ﷺ فِي رُفَاقِ خَيْبَرَ، وَإِنَّا رُكْبَتِي لَتَمَسُّ فَخْدِي نَبِيُّ اللَّهِ ﷺ، ثُمَّ حَسَرَ الْإِزَارَ عَنْ فَخْدِهِ، حَتَّى إِنِّي أَنْظُرُ إِلَى بَيَاضِ فَخْدِ نَبِيِّ اللَّهِ ﷺ، فَلَمَّا دَخَلَ الْقَرْيَةَ قَالَ: (اللَّهُ أَكْبَرُ، خَرِبَتْ خَيْبَرُ، إِنَّا إِذَا نَزَلْنَا بِسَاحَةِ قَوْمٍ، فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ). قَالَهَا ثَلَاثًا، قَالَ: وَخَرَجَ الْقَوْمُ إِلَى أَعْمَالِهِمْ، فَقَالُوا: مُحَمَّدٌ وَالْحَمِيسُ، - يَغْنِي الْجَيْشَ - قَالَ: فَأَصْبَنَاهَا عَنُوءَ، فَجُمِعَ السَّبِيُّ، فَجَاءَ دِخْيَةُ، فَقَالَ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، أَعْطِنِي جَارِيَةً مِنَ السَّبِيِّ، قَالَ: (أَذْهَبْ فَخُذْ جَارِيَةً). فَأَخَذَ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُمَيٍّ، فَجَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، أَعْطَيْتَ دِخْيَةَ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُمَيٍّ، سَيِّدَةَ قُرَيْظَةَ وَالنَّضِيرِ، لَا تَصْلُحُ إِلَّا لَكَ، قَالَ: (أَدْعُوهُ بِهَا).

“Idi i uzmi bilo koju od zarobljenih djevojaka”, odgovorio je pa je Dihje uzeo Safijju bint Huzejj.

Jedan čovjek je došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Vjerovjesniče, Safijja bint Huzejj, prvakinja plemena Kurejza i Nedir, koju si dao Dihjetu, dolikuje samo tebi.

“Zovnite mi ga zajedno s njom”, reče on.

Dihje je dovede i kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidje, reče:

“Uzmi između roblja neku drugu djevojku osim nje!”

Nju je, kaže Enes, Vjerovjesnik, s.a.v.s., oslobodio, a onda vjenčao za sebe. Njen vjenčani dar (mehr) bilo je oslobođenje od ropstva. Dok je još bio na putu, Ummu Sulejm ju je obukla kao mladu i poslala mu je noću. Tako je Vjerovjesnik, s.a.v.s., osvanuo kao mladoženja pa je rekao:

“Ko ima štogod, neka donese!”

Prostro je kožni prekrivač i ljudi su donosili, neko datule, neko maslo, a mislim - kaže Abdulaziz - da je Enes spomenuo i prženo brašno i rekao da su napravili *hajs* (vrsta jela) i da je to bila svadbena gozba Allahova Poslanika, s.a.v.s.

10. U koliko dijelova odjeće žena može klanjati

244. Aiša, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi klanjao sabah-namaz kome bi prisustvovala i neke vjernice zaogrnutе u svoje plaštove, a potom bi se vraćale svojim kućama da ih niko ne bi mogao prepoznati.

فَجَاءَ بِهَا، فَلَمَّا نَظَرَ إِلَيْهَا النَّبِيُّ ﷺ قَالَ:
(خُذْ جَارِيَةً مِنَ السَّبْيِ غَيْرَهَا). قَالَ:
فَاعْتَقَهَا النَّبِيُّ ﷺ وَتَزَوَّجَهَا. وَجَعَلَ
صَدَاقَهَا عِتْقَهَا، حَتَّى إِذَا كَانَ بِالطَّرِيقِ،
جَهَّزَتْهَا لَهُ أُمُّ سُلَيْمٍ، فَأَهْدَتْهَا لَهُ مِنَ
الَّيْلِ، فَأَصْبَحَ النَّبِيُّ ﷺ عَرُوسًا، فَقَالَ:
(مَنْ كَانَ عِنْدَهُ شَيْءٌ فَلْيَجِئْ بِهِ). وَبَسَطَ
نِطْعًا، فَجَعَلَ الرَّجُلُ يَجِئُ بِالتَّمْرِ،
وَجَعَلَ الرَّجُلُ يَجِئُ بِالسَّمَنِ، قَالَ:
وَأَخْسِبُهُ قَدْ ذَكَرَ السَّوِيقَ، قَالَ: فَحَاسُوا
حَيْسًا، فَكَانَتْ وَلِيمَةً رَسُولِ اللَّهِ ﷺ.

۱۰ - باب: فِي كَمْ تُصَلِّي الْمَرْأَةُ مِنَ النَّيَابِ

۲۴۴ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ: لَقَدْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُصَلِّي
الْفَجْرَ، فَيَشْهَدُ مَعَهُ نِسَاءٌ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ،
مُتَلَفَعَاتٍ فِي مِرْوَطِهِنَّ، ثُمَّ يَرْجِعْنَ إِلَى
بُيُوتِهِنَّ، مَا يَعْرِفُهُنَّ أَحَدٌ.

II. Klanjanje u odijelu sa šarama

245. Aiša, r.a., priča:

– Jednom prilikom Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao u tankom četvorougaoom ogrtaču (*hamisa*) sa šarama koje su mu odvlačile pogled. Kada je završio namaz, rekao je:

“Nosite ovu moju *hamisu* Ebu Džehmu, a donesite mi njegov vuneni ogrtač bez šara (*anbidžanija*), jer mi je ona maloprije odvrćala pažnju od namaza.

12. Ako osoba klanja u odijelu sa krstovima ili slikama, da li će joj to pokvariti namaz

246. Enes, r.a., priča:

– Aiša je imala tanku tkaninu sa znakovima po sebi (*kiram*) kojom bi zastirala jednu stranu svoje sobe, pa joj je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ukloni nam ovaj tvoj zastor (*kiram*), jer mi slike sa njega neprestano prolaze izpred očiju dok sam u namazu.”

13. Ko klanja u svilenom mantilu a potom ga skine

247. Ukbe ibn Amir, r.a., priča:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., bio je poklonjen svileni ogrtač s prorezom pozadi (*ferrudž* - anterija). On ga je obukao i u njemu klanjao, a kada je završio namaz, brzo ga je zbacio i kao da ga prezire rekao:

“Ovo nije za bogobojazne.”

۱۱ - باب: إِذَا صَلَّى فِي ثَوْبٍ لَهُ أَعْلَامٌ

۲۴۵ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ:

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ صَلَّى فِي خَمِيصَةٍ لَهَا أَعْلَامٌ، فَتَوَقَّظَ إِلَى أَعْلَامِهَا نَظْرَةً، فَلَمَّا أَنْصَرَفَ قَالَ: (أَذْهَبُوا بِخَمِيصَتِي هَذِهِ إِلَى أَبِي جَهْمٍ، وَأَتُونِي بِأَنْبِجَانِيَّةٍ أَبِي جَهْمٍ، فَإِنَّهَا أَلْهَتْنِي آنِفًا عَنْ صَلَاتِي).

۱۲ - باب: إِنْ صَلَّى فِي ثَوْبٍ مُصَلَّبٍ أَوْ تَصَاوِيرٍ هَلْ تَفْسُدُ صَلَاتُهُ؟

۲۴۶ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: كَانَ

قِرَامٌ لِعَائِشَةَ، سَتَرَتْ بِهِ جَانِبَ بَيْتِهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَمِيطِي عَنَّا قِرَامَكَ هَذَا، فَإِنَّهُ لَا تَزَالُ تَصَاوِيرُهُ تَغْرِضُ لِي فِي صَلَاتِي).

۱۳ - باب: مَنْ صَلَّى فِي فَرْجٍ حَرِيرٍ ثُمَّ نَزَعَهُ

۲۴۷ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ قَالَ: أَهْدَيْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ قُرْجُ حَرِيرٍ، فَلَبِسَهُ فَصَلَّى فِيهِ، ثُمَّ أَنْصَرَفَ، فَتَزَعَهُ نَزْعًا شَدِيدًا، كَالْكَارِهِ لَهُ، وَقَالَ: (لَا يَتَّبِعِي هَذَا لِلْمُتَّقِينَ).

248. Ebu Džuhajfa, r.a., kaže:

- Vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., u crvenom kožnom šatoru. Bilala sam vidio kako je uzeo preostalu vodu iza abdesta Allahova Poslanika, s.a.v.s., i vidio sam svijet gdje se utrukuje za tom vodom. Ko bi što od nje uhvatio potrao bi se njome, a ko ne uzimao bi ostatke vode (vlažnost) sa ruku drugih. Potom sam vidio kako je Bilal uzeo kopljast štap (aneza) i usadio ga, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je izašao u (do pod koljeno) zasukanoj crvenoj haljini i iza spomenutog štapa sa svijetom klanjao dva rekata (podne-namaza). Vidio sam i kako ljudi sa devama prolaze ispred spomenutog štapa.

15. Obavljanje namaza na ravnim krovovima, minberu i podijumu

249. Sehl ibn Sa'd, r.a., je bio upitan:

- Od čega je bio sagrađen Poslanikov minber?

On je odgovorio:

- Među živim nije ostao niko upućeniji u to od mene. On je bio od tamariskovog drveta. Napravio ga je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., taj i taj, oslobođeni rob te i te. Kada je bio napravljen i postavljen, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je stupio na njega, okrenuo se prema Kabi i naglas izgovorio tekbir za namaz. Svijet je stao iza njega. On je proučio potreban tekst

١٤ - باب: الصَّلَاةُ فِي الثَّوْبِ الْأَحْمَرِ

٢٤٨ : عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ:

رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فِي قُبَّةِ حَمْرَاءَ مِنْ أَدَمَ، وَرَأَيْتُ بِلَالًا أَخَذَ وَضُوءَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَرَأَيْتُ النَّاسَ يَتَدِرُّونَ ذَلِكَ الْوَضُوءَ، فَمَنْ أَصَابَ مِنْهُ شَيْئًا تَمَسَّحَ مِنْهُ، وَمَنْ لَمْ يُصِبْ مِنْهُ شَيْئًا أَخَذَ مِنْ بَلَلِ يَدِ صَاحِبِهِ، ثُمَّ رَأَيْتُ بِلَالًا أَخَذَ عِزَّةً فَرَكَّزَهَا، وَخَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ فِي حُلَّةٍ حَمْرَاءَ مُشْمَرًا، صَلَّى إِلَى الْعِزَّةِ بِالنَّاسِ رَكَعَتَيْنِ، وَرَأَيْتُ النَّاسَ وَالِدَوَابَّ، يَمْشُونَ بَيْنَ يَدَيِ الْعِزَّةِ.

١٥ - باب: الصَّلَاةُ فِي السُّطُوحِ

وَالْمِنْبَرِ وَالْخَشَبِ

٢٤٩ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ:

وَقَدْ سُئِلَ: مِنْ أَيِّ شَيْءٍ الْمِنْبَرُ؟ فَقَالَ: مَا بَقِيَ بِالنَّاسِ أَعْلَمُ مِنِّي، هُوَ مِنْ أَثْلِ الْغَابَةِ، عَمِلَهُ فُلَانٌ مَوْلَى فُلَانَةٍ، لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَقَامَ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حِينَ عَمِلَ وَوُضِعَ، فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ،

iz Kur'ana i sageo se na ruku', a za njim se sageo i ostali svijet. Zatim je podigao glavu, vratio se natraške i sedždu obavio na zemlji, nakon čega se ponovo povratio na minber (proučio potreban tekst iz Kur'ana) i sageo se na ruku'. Potom je digao glavu i vratio se natraške dok nije obavio sedždu (na zemlji). Takva je situacija sa minberom.

16. Klanjanje na hasuri

250. Enes ibn Malik, r.a., priča da je njegova nena Mulejka pozvala Allahova Poslanika, s.a.v.s., na jelo koga je za njega pripremila, pa je on jeo, a potom rekao:

“Ustanite, a ja ću vas predvoditi u namazu.”

Ja sam uzeo jednu našu hasuru, koja je zbog duže upotrebe bila već pocrnjela, i polio je vodom. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je stao naprijed, a ja i jedno siroče stali smo u red iza njega, dok je starica (Mulejka) stala iza nas. Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao je dva rekata, a onda otišao.

17. Klanjanje na postelji

251. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča:

– Spavala sam ispred Allahovog Poslanika, s.a.v.s., tako da su mi noge bile na mjestu gdje on činjaše sedždu. I kada bi se spustio na sedždu, dotakao bi me pa bih ja svoje noge povukla, a kada bi ustao, ja bih ih opet ispružila.

وَكَبَّرَ وَقَامَ النَّاسُ خَلْفَهُ، فَقَرَأَ وَرَكَعَ وَرَكَعَ النَّاسُ خَلْفَهُ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ ثُمَّ رَجَعَ الْقَهْقَرَى، فَسَجَدَ عَلَى الْأَرْضِ، ثُمَّ عَادَ إِلَى الْمِنْبَرِ، ثُمَّ قَرَأَ ثُمَّ رَكَعَ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ، ثُمَّ رَجَعَ الْقَهْقَرَى حَتَّى سَجَدَ بِالْأَرْضِ، فَهَذَا شَأْنُهُ.

١٦ - باب: الصَّلَاةُ عَلَى حَصِيرٍ

٢٥٠ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّ جَدَّتَهُ مُلَيْكَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - دَعَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَطَعَامٍ صَنَعْتَهُ لَهُ، فَأَكَلَ مِنْهُ، ثُمَّ قَالَ: (قَوْمُوا فَاِلْأَصْلَى لَكُمْ). قَالَ أَنَسٌ: فَقُمْتُ إِلَى حَصِيرٍ لَنَا، قَدْ أَسْوَدَ مِنْ طُولٍ مَا لَيْسَ، فَنَضَحْتُهُ بِمَاءٍ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَصَفَفْتُ أَنَا وَالْيَتِيمُ وَرَاءَهُ، وَالْعَجُوزُ مِنْ وَرَائِنَا، فَصَلَّى لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ أَنْصَرَفَ.

١٧ - باب: الصَّلَاةُ عَلَى الْفِرَاشِ

٢٥١ : عَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهَا قَالَتْ: كُنْتُ أَنَامُ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَرِجْلَايَ فِي قِبْلَتِهِ، فَإِذَا سَجَدَ غَمَزَنِي فَقَبَضْتُ رِجْلِي، فَإِذَا

U to doba - kaže Aiša - u sobama nije bilo svjetiljki.

252. Aiša, r.a., također, kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao, dok je ona ležala između njega i Kible na njegovoj porodičnoj postelji poprijeko ispružena poput mrtvaca.

18. Obavljanje sedžde na odjeći pri žegi

253. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

- Klanjali smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., pa bi pojedinci između nas stajali pri velikoj vrućini okrajak svoje odjeće na mjesto gdje su činili sedždu.

19. Klanjanje u obući

254. Enes ibn Malik, r.a., je bio upitan:

- Da li je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao u svojoj obući?

- Da - odgovorio je.

20. Klanjanje u mestvama

255. Uzimajući (jednom prilikom) abdest nakon što se pomokrio, Džerir ibn Abdullah, r.a., je samo potrao mestve (mokrim rukama) a zatim ustao i klanjao. Upitan o tome odgovorio je:

- Vidio sam da je i Vjerovjesnik, s.a.v.s., (jednom prilikom) isto ovako uradio.

Ova Džerirova izjava im se dopala, jer je Džerir bio jedan od posljednjih koji su primili islam.

قَامَ بَسَطْتُهُمَا، قَالَتْ: وَالْيَبُوتُ يَوْمَئِذٍ لَيْسَ فِيهَا مَصَابِيحُ.

٢٥٢ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يُصَلِّي، وَهِيَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْقَبْلَةِ، عَلَى فِرَاشِ أَهْلِهِ، اغْتِرَاضَ الْجَنَازَةِ.

١٨ - بَابُ: السُّجُودِ عَلَى الثَّوْبِ فِي شِدَّةِ الْحَرِّ

٢٥٣ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نَصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فَيَضَعُ أَحَدُنَا طَرَفَ الثَّوْبِ، مِنْ شِدَّةِ الْحَرِّ، فِي مَكَانِ السُّجُودِ.

١٩ - بَابُ: الصَّلَاةِ فِي النَّعَالِ

٢٥٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سُئِلَ: أَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي فِي نَعْلَيْهِ؟ قَالَ: نَعَمْ.

٢٠ - بَابُ: الصَّلَاةِ فِي الْخِفَافِ

٢٥٥ : عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ بَالَ ثُمَّ تَوَضَّأَ، وَمَسَحَ عَلَى خَفَيْهِ، ثُمَّ قَامَ فَصَلَّى، فَسُئِلَ فَقَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ صَنَعَ مِثْلَ هَذَا.

فَكَانَ يُعْجِبُهُمْ، لِأَنَّ جَرِيرًا كَانَ مِنْ آخِرِ مَنْ أَسْلَمَ.

21. Na sedždi nadlaktice treba podići i od tijela udaljiti

256. Abdullah ibn Malik ibn Buhajna, r.a., priča da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada bi klanjao, rastavljao ruke od tijela, tako da bi mu se ukazivala bjelina ispod pazuha.

22. Značaj okretanja prema Kibli

257. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko obavlja naš namaz, okreće se prema našoj Kibli i jede od onog što mi koljemo, musliman je i uživa zaštitu Allaha, dž.š., i Allahova Poslanika, pa ne ostavljajte Allaha na cjedilu (ostavljajući na cjedilu one koji su u Njegovoj zaštiti).

23. *Uzmite mjesto na kome je stajao Ibrahim (kada je zidao Kabu) prostorom za obavljanje namaza (musalla) (El-Bekare, 125.)*

258. (Amr ibn Dinar) pitao je Ibn Omera, r.a.:

- Da li čovjek koji prilikom obavljanja umre izvrši tavaf oko Kabe, a ne i saj (hod) između Safe i Merve, može imati seksualne odnose sa svojom suprugom?

Ibn Omer je odgovorio:

- Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., došao u Mekku, obavio je tavaf oko Kabe sedam puta, klanjao dva rekata na mjestu gdje je stajao Ibrahim (kada je

٢١ - باب: يُبْدِي ضَبْعَيْهِ وَيُجَافِي فِي السُّجُودِ

٢٥٦ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَالِكِ بْنِ بَحِينَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ : كَانَ إِذَا صَلَّى قَرَجَ بَيْنَ يَدَيْهِ ، حَتَّى يَنْدُو بَيَاضُ إِبْطَيْهِ .

٢٢ - باب: فَضْلُ اسْتِقْبَالِ الْقِبْلَةِ

٢٥٧ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (مَنْ صَلَّى صَلَاتَنَا ، وَاسْتَقْبَلَ قِبْلَتَنَا ، وَأَكَلَ ذَبِيحَتَنَا ، فَذَلِكَ الْمُسْلِمُ ، الَّذِي لَهُ ذِمَّةُ اللَّهِ وَذِمَّةُ رَسُولِهِ ، فَلَا تُخْفِرُوا اللَّهَ فِي ذِمَّتِهِ) .

٢٣ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى : ﴿وَاتَّخَذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى﴾

٢٥٨ : عَنْ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّهُ سُئِلَ عَنْ رَجُلٍ طَافَ بِالْبَيْتِ لِلْعُمْرَةِ ، وَلَمْ يَطْفِ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ ، أَيَأْتِي أَمْرَاتُهُ؟ فَقَالَ : قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ ، فَطَافَ بِالْبَيْتِ سَبْعًا ، وَصَلَّى خَلْفَ الْمَقَامِ رَكْعَتَيْنِ ، وَطَافَ بَيْنَ الصَّفَا

zidao Kabu) i obavio saj (hod) između Safe i Merve, a vi u Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., imate dobar uzor.

وَالْمَرْوَةَ، وَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ.

259. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., unišao u Kabu, činio je dovu duž svake njene strane i nije klanjao dok nije iz nje izašao. Pošto je izašao, klanjao je dva rekata u pravcu Kabe i rekao:

“Ovo je Kibla.”

24. Okretanje klanjača prema Kibli gdje god se nalazio

260. Bera' ibn Azib, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao je okrećući se prema Svetom hramu u Jerusalemu šesnaest ili sedamnaest mjeseci.

(Ovaj hadis je prethodno već naveden sa razlikama u rivajetima)

261. Džabir, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao je (nafile) na svojoj devi okrenut u pravcu u kome bi se ona kretala, a kada bi htio klanjati obligatni namaz, sišao bi sa nje i okrenuo se prema Kabi.

262. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča:

– Kad je Vjerovjesnik, s.a.v.s., (jednom prilikom) klanjao, (prenosilac Ibrahim prenosi od Alkame da je Ibn Mesud rekao:), ne znam da li je klanjao

٢٥٩ : عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا دَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ الْبَيْتَ، دَعَا فِي نَوَاحِيهِ كُلِّهَا وَلَمْ يُصَلِّ حَتَّى خَرَجَ مِنْهُ، فَلَمَّا خَرَجَ رَكَعَ رَكْعَتَيْنِ فِي قِبَلِ الْكَعْبَةِ، وَقَالَ: (هَذِهِ الْقِبْلَةُ).

٢٤ - باب: التَّوَجُّهِ نَحْوَ الْقِبْلَةِ حَيْثُ كَانَ

٢٦٠ : عَنْ الْأَبْرَاءِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،

قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَلَّى نَحْوَ بَيْتِ الْمَقْدِسِ، سِتَّةَ عَشَرَ شَهْرًا أَوْ سَبْعَةَ عَشَرَ شَهْرًا. تَقَدَّمَ وَبَيْنَهُمَا مَخَالَفَةٌ فِي اللَّفْظِ.

٢٦١ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، يُصَلِّي عَلَى رَاحِلَتِهِ حَيْثُ تَوَجَّهَتْ بِهِ، فَإِذَا أَرَادَ فَرِيضَةً، نَزَلَ فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ.

više ili manje rekata pa ga je, nakon što je predao selam, neko upitao:

- Allahov Poslaniče, je li se nešto novo pojavilo u vezi s namazom?

“A šta bi to bilo?”, odgovorio je.

- Klanjao si tako i tako - rekli su prisutni.

Tada je presavio svoje noge, okrenuo se prema Kibli, učinio još dvije sedžde i predao selam. I kada se licem prema nama okrenuo, rekao je:

“Da mi se u toku namaza nešto novo pojavilo, ja bih vas o tome, sigurno, obavijestio. Međutim, ja sam čovjek kao i vi, zaboravljam kao što i vi zaboravljate, pa kada budem što zaboravio, vi me na to podsjetite. A kada neko od vas posumnja u svome namazu, neka se drži onoga u što je siguran i neka dovrši namaz, zatim neka preda selam i učini dvije sedžde.”

25. O Kibli i mišljenju da se ne treba obnoviti namaz koji neko obavi nenamjerno okrenut na neku drugu stranu

263. Omer, r.a., kaže:

- Moji prizivi su se podudarili sa propisom Gospodara u tri stvari:

(Prvo), rekao sam:

- Allahov Poslaniče, trebali bismo uzeti Ibrahimovo mjesto kao mjesto za klanjanje!

Kasnije je objavljeno: ...Uzmite Ibrahimovo mjesto (mjestom) za klanjanje...;

٢٦٢ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - قَالَ إِبْرَاهِيمُ الرَّاوي عَنْ عَلْقَمَةَ الرَّاوي عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ: لَا أَذْرِي: زَادَ أَوْ نَقَصَ - فَلَمَّا سَلَّمَ قِيلَ لَهُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَحَدَتْ فِي الصَّلَاةِ شَيْءٌ؟ قَالَ: (وَمَا ذَاكَ). قَالُوا: صَلَّيْتَ كَذًا وَكَذًا، فَتَنَى رِجْلَيْهِ، وَأَسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ، وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ، ثُمَّ سَلَّمَ. فَلَمَّا أَقْبَلَ عَلَيْنَا يَوْجِهِ قَالَ: (إِنَّهُ لَوْ حَدَثَ فِي الصَّلَاةِ شَيْءٌ لَنَبَأْتُكُمْ بِهِ، وَلَكِنْ، إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ، أُنْسَى كَمَا تَنْسُونَ، فَإِذَا نَسِيتُ فَذَكَّرُونِي، وَإِذَا شَكَّ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاتِهِ، فَلْيَتَحَرَّ الصَّوَابَ فَلْيَتِمَّ عَلَيْهِ، ثُمَّ يُسَلِّمْ، ثُمَّ يَسْجُدُ سَجْدَتَيْنِ).

٢٥ - باب: مَا جَاءَ فِي الْقِبْلَةِ وَمَنْ لَمْ يَرِ
الْإِعَادَةَ عَلَى مَنْ سَهَا فَصَلَّى إِلَى
غَيْرِ الْقِبْلَةِ

٢٦٣ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: وَاقْتُ رَبِّي فِي ثَلَاثٍ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَوْ اتَّخَذْنَا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى، فَتَرَلْتُ: «وَاتَّخِذُوا مِنْ

(Drugo), u vezi s propisom o pokrivanju (žena), rekao sam:

- Allahov Poslaniče, trebao bi narediti svojim ženama da se pokrivaju, jer s njima razgovara i dobar i pokvarenjak!

Pa je objavljen ajet o pokrivanju žena.

I (treće), žene Vjerovjesnikove, s.a.v.s., su se bile ujediniile u jedan front protiv njega, pa sam im naveo ajet: *Možda će mu njegov Gospodar, ako vam da razvod braka, dati u zamjenu bolje supruge od vas.* (Et-Tahrim, 5.)

Pa je objavljen navedeni ajet iz sure Et-Tahrim.

26. Brisanje pljuvačke u džamiji rukom

264. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidio ispljuvak na (zidu džamije) u pravcu Kible. To mu je bilo toliko teško da mu se to i na licu vidjelo, pa je ustao i otrao ga svojom rukom a zatim rekao:

“Svaki od vas kad stane klanjati, čini povjerljiv iskreni razgovor sa svojim Gospodarom, a Njegov Gospodar je između njega i Kible pa neka niko od vas ni u kom slučaju ne pljuje prema Kibli, nego na svoju lijevu stranu ili pod noge.”

Potom je uzeo kraj svoga ogrtača, pljunuo u njega i presavio jedan dio na drugi i rekao:

“Ili neka ovako uradi.”

مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى. وَآيَةُ الْحِجَابِ،
قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَوْ أَمَرْتَ نِسَاءَكَ
أَنْ يَحْتَجِبْنَ، فَإِنَّهُنَّ يُكَلِّمُهُنَّ الْبَرُّ وَالْفَاجِرُ،
فَنَزَلَتْ آيَةُ الْحِجَابِ، وَاجْتَمَعَ نِسَاءُ النَّبِيِّ
ﷺ فِي الْغَيْرَةِ عَلَيْهِ، فَقُلْتُ لَهُنَّ: «عَسَى
رَبُّهُ أَنْ يَطْلُقَكُنَّ، أَنْ يُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا
مِنْكُنَّ» فَنَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ.

٢٦ - باب: حَكُّ الْبُرَاقِ بِالْيَدِ مِنَ الْمَسْجِدِ

٢٦٤ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ
النَّبِيَّ ﷺ:

رَأَى نُحَامَةً فِي الْقِبْلَةِ، فَشَقَّ ذَلِكَ
عَلَيْهِ، حَتَّى رَوَى فِي وَجْهِهِ، فَقَامَ فَحَكَّهُ
بِيَدِهِ، فَقَالَ: (إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا قَامَ فِي
صَلَاتِهِ، فَإِنَّهُ يُنَاجِي رَبَّهُ، وَإِنْ رَبُّهُ بَيْنَهُ
وَبَيْنَ الْقِبْلَةِ، فَلَا يَتَزَقَّنْ أَحَدُكُمْ قَبْلَ
قِبْلَتِهِ، وَلَكِنْ عَنْ يَسَارِهِ أَوْ تَحْتَ قَدَمَيْهِ).
ثُمَّ أَخَذَ طَرَفَ رِدَائِهِ، فَبَصَقَ فِيهِ، ثُمَّ رَدَّ

27. Vjernik ne pljuje u namazu na svoju desnu stranu

265. Ebu Hurejre i Ebu Seid, r.a., prenose gornji hadis sa dodatkom:

“Niti na svoju desnu stranu.”

28. Iskupljenje za pljuvanje u džamiji

266. Enes, r.a., kazuje da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Pljuvanje u džamiji je grijeh, a iskupljenje za to je da se pljuvačka zakopa.”

29. Imamovo poučavanje ljudi o pravilnom obavljanju namaza i upozoravanje na Kiblu

267. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Da li vidite da je moja Kibla (da sam okrenut) u ovom pravcu? Allaha mi, nije mi nepoznata vaša skrušenost i vaš ruku‘ i ja vas uistinu vidim iza sebe.”

30. Može li se reći: džamija toga i toga

268. Ibn Omer, r.a., priča da se Allahov Poslanik, s.a.v.s., utrkivao na svome konju sa konjima koji su bili trenirani i to od Hafja'a do cilja Senijjetu-l-Veda'a, a utrkivao se i sa konjima koji nisu trenirani i to od Senijjetu-l-Veda'a do džamije Benu Zurejka i da je Abdullah ibn Omer bio u tom utrkivanju.

بَعْضُهُ عَلَى بَعْضٍ، فَقَالَ: (أَوْ يَفْعَلُ مَكَذَا).

٢٧ - باب: لَا يَبْصُقُ عَنْ يَمِينِهِ فِي الصَّلَاةِ

٢٦٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: حَدِيثُ النَّخَامَةِ، وَفِي زِيَادَةٍ: (وَلَا عَنْ يَمِينِهِ).

٢٨ - باب: كَفَّارَةُ الْبِرَاقِ فِي الْمَسْجِدِ

٢٦٦ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الْبِرَاقُ فِي الْمَسْجِدِ خَطِيئَةٌ، وَكَفَّارَتُهَا دَفْنُهَا).

٢٩ - باب: عِظَةُ الْإِمَامِ النَّاسَ فِي إِتِمَامِ الصَّلَاةِ وَذِكْرِ الْقِبْلَةِ

٢٦٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (هَلْ تَرَوْنَ قِبْلَتِي هَهُنَا؟، فَإِنَّ اللَّهَ مَا يَخْفَى عَلَيَّ خُشُوعُكُمْ وَلَا رُكُوعُكُمْ، إِنِّي لَأَرَاكُمْ مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي).

٣٠ - باب: هَلْ يُقَالُ مَسْجِدُ بَنِي فُلَانٍ؟

٢٦٨ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سَابَقَ بَيْنَ الْخَيْلِ الَّتِي أُضْمِرَتْ مِنَ الْحَفِيَاءِ، وَأَمَدَهَا نَيْتُهُ

31. Dioba i vješanje palminih grozdova u džamiji

269. Enes, r.a., priča:

– Kad je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., donesen prihod iz Bahrejna, rekao je:

“Razastrite (poredajte) ga u džamiji!”

To je bio najveći prihod koji je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., donesen. Allahov Poslanik, s.a.v.s., izašao je kasnije na namaz, a da se na to nije ni osvrnuo. I tek kad je završio namaz, prišao je, sjeo kod njega i stao dijeliti od njega svakome ko je tu bio. Prišao mu je i Abbas i rekao:

– Allahov Poslaniče, daj i meni, jer sam ja (kao zarobljenik sa Bedra) otkupio sebe, a otkupio sam i Akila (sina Ebu Talibova).

“Uzmi”, reče mu Allahov Poslanik, s.a.v.s.

On je nagrabio u svoju haljinu i počeo je podizati. Kako to nije bio u stanju sam učiniti, rekao je:

– Allahov Poslaniče, naredi nekom od prisutnih da mi ovo podigne!

“Ne”, odgovorio je on.

– Pa podigni mi ga ti! – reče Abbas.

“Ne”, reče Poslanik.

Tada je on nešto istresao i htio se zaprtiti, pa reče:

– Allahov Poslaniče, naredi nekom od njih da mi ovo podigne!

“Ne”, reče on.

– Pa podigni mi ti! – reče Abbas.

“Ne”, odgovori on.

Potom je Abbas opet nešto odvadilo pa ostatak zabacio na svoja leđa i otišao.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga je pratio pogledom sve dok nije zamakao čudeći se

الْوَدَاعِ، وَسَابَقَ بَيْنَ الْخَيْلِ الَّتِي لَمْ تُضَمَّرَ مِنَ الثَّيَّةِ إِلَى مَسْجِدِ بَنِي زُرَيْقٍ، وَإِنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ كَانَ فِيمَنْ سَابَقَ.

۳۱ - باب: الْقِسْمَةِ وَتَعْلِيْقِ الْقِنُو

في المسجد

۲۶۹ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

أَتَى النَّبِيَّ ﷺ بِمَالٍ مِنَ الْبَحْرَيْنِ، فَقَالَ ﷺ: (أَتَرَوْهُ فِي الْمَسْجِدِ). وَكَانَ أَكْثَرَ

مَالٍ أَتَى بِهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى الصَّلَاةِ وَلَمْ يَلْتَفِتْ إِلَيْهِ، فَلَمَّا قَضَى الصَّلَاةَ جَاءَ فَجَلَسَ إِلَيْهِ، فَمَا كَانَ يَرَى أَحَدًا إِلَّا أَعْطَاهُ، إِذْ

جَاءَهُ الْعَبَّاسُ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَعْطِنِي، فَإِنِّي قَادَيْتُ نَفْسِي وَقَادَيْتُ عَقِيلًا، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (خُذْ).

فَحَنَّا فِي ثَوْبِهِ، ثُمَّ ذَهَبَ يَقُولُهُ فَلَمْ يَسْتَطِعْ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مُرْ بَعْضَهُمْ يَرْفَعُهُ إِلَيَّ، قَالَ: (لَا). قَالَ:

فَارْفَعُهُ أَنْتَ عَلَيَّ، قَالَ: (لَا). فَتَرَ مِنْهُ، ثُمَّ أَحْتَمَلَهُ، فَأَلْقَاهُ عَلَى كَاهِلِهِ، ثُمَّ أَنْطَلَقَ، فَمَا زَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُتْبِعُهُ بَصَرَهُ حَتَّى خَفِيَ عَلَيْنَا، عَجَبًا مِنْ

جَرِصِهِ، فَمَا قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَتَمَّ مِنْهَا دِرْهَمٌ.

njegovoj pohlepi i nije se odmicao od tog prihoda dok nije podijeljen i zadnji dirhem.

32. Džamije u kućama

270. Mahmud ibn Rebi' el-Ensari, r.a., prenosi da je Itban ibn Malik, jedan od drugova Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji je sa ensarijama bio na Bedru, došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Poslaniče, moj je vid oslabio, a klanjam svojim ljudima (kao imam). Kada se okiša i poteče potok koji se nalazi između mene i njih, ja nisam u stanju ići u njihovu džamiju i sa njima klanjati. Ja bih, Allahov Poslaniče, želio da mi ti dođeš i klanjaš u mojoj kući, pa da ja taj njen dio uzmem kao mjesto za obavljanje namaza.

“Učinit ću to, ako Bog da”, odgovorio je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

Itban kaže:

- Sutradan su Allahov Poslanik, s.a.v.s. i Ebu Bekr došli i zatražili dozvolu da uđu. Dozvolio sam im i oni su ušli.

“Gdje želiš da u tvojoj kući klanjam”, upitao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prije nego što je sjeo.

Ja sam mu pokazao, kaže Itban, na jedan kraj kuće i Allahov Poslanik, s.a.v.s., tu stade i izgovori početni namaski tekbir. Potom smo stali i mi u redove (iza njega), klanjali dva rekata i on predade selam. Mi smo ga, priča Itban, zadržali na jelu zvanom hazira, što smo ga za njega pripremili. U tom času dođoše u kuću brojni mještani i neko između njih upita:

٣٢ - باب: الْمَسَاجِدِ فِي الْبُيُوتِ

٢٧٠ : عَنْ مَحْمُودِ بْنِ الرَّبِيعِ

الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ عِثْبَانَ

ابْنَ مَالِكٍ، وَهُوَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ

ﷺ، وَمِنْ شُهَدَاءِ بَدْرٍ مِنَ الْأَنْصَارِ: أَتَى

رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ

أَنْكَرْتُ بَصْرِي، وَأَنَا أَصْلِي لِقَوْمِي، فَإِذَا

كَانَتِ الْأَمْطَارُ، سَالَ الْوَادِي الَّذِي بَيْنِي

وَبَيْنَهُمْ، لَمْ أَسْتَطِعْ أَنْ آتِيَ مَسْجِدَهُمْ

فَأَصْلِي لَهُمْ، وَوَدِدْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ،

أَنَّكَ تَأْتِينِي فَتُصَلِّيَ فِي بَيْتِي، فَأَتَّخِذَهُ

مُصَلًى، قَالَ: فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

(سَأَفْعَلُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ). قَالَ عِثْبَانُ: فَقَدَا

عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَبُو بَكْرٍ حِينَ أَرْتَفَعَ

النَّهَارُ، فَاسْتَأْذَنَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَأَذِنْتُ

لَهُ، فَلَمْ يَجْلِسْ حَتَّى دَخَلَ الْبَيْتَ، ثُمَّ

قَالَ: (أَيْنَ تُحِبُّ أَنْ أَصْلِيَ مِنْ بَيْتِكَ).

قَالَ: فَأَشَرْتُ إِلَى نَاحِيَةِ مِنَ الْبَيْتِ، فَقَامَ

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَكَبَّرَ، فَقُمْنَا فَصَفَفْنَا،

فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ، قَالَ: وَحَبَسْنَاهُ

عَلَى خَزِيرَةٍ صَنَعْنَاهَا لَهُ، قَالَ: فَتَابَ فِي

الْبَيْتِ رِجَالٌ مِنْ أَهْلِ الدَّارِ ذَوُو عَدَدٍ،

فَاجْتَمَعُوا، فَقَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ: أَيْنَ مَالِكُ

ابْنِ الدُّخَيْنِ أَوْ ابْنِ الدُّخُسَيْنِ؟ فَقَالَ

بَعْضُهُمْ: ذَلِكَ مُتَافِقٌ لَا يُحِبُّ اللَّهَ

وَرَسُولَهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَا

- Gdje je Malik ibn Duhajšin, odnosno Ibn Duhšun?

- To je dvoiličnjak, on ne voli Allaha, dž.š., i Njegova Poslanika - reče neko.

Nato je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

“Ne govori tako! Zar ne znaš da je već izgovorio *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha), želeći time postići Allahovo zadovoljstvo.”

- To najbolje znaju Allah i Njegov Poslanik - reče - a mi mu vidimo lice i (vidimo) da savjetuje dvoiličnjake.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

“Allah je oslobodio od vječnog boravka u Džehennemu svakoga ko kaže: *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha), želeći time postići Allahovo zadovoljstvo.”

33. Da li je dozvoljeno iskopati grobove idolopoklonika predislamskog doba da bi se tu podizale džamije

271. Aiša, r.a., priča da su Umm Habiba i Umm Selema, r.a., spomenule Vjerovjesniku, s.a.v.s., jednu crkvu sa slikama koju su vidjele u Etiopiji pa je on rekao:

“To su oni kod kojih bude neki ‘dobri’ čovjek pa umre, oni nad njegovim grobom sagrađe bogomolju i u njoj naslikaju te slike. Oni su pred Bogom na Sudnjem danu najgori.”

272. Enes, r.a., priča:

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao u Medinu i odsjeo u gornjem dijelu grada kod plemena koje se zove Benu Amr ibn Avf. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je ostao kod njih

تَقُلْ ذَلِكَ، أَلَا تَرَاهُ قَدْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، يُرِيدُ بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ). قَالَ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: فَإِنَّا نَرَى وَجْهَهُ وَنَصِيحَتَهُ إِلَى الْمُتَافِقِينَ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ حَرَّمَ عَلَى النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، يَتَّبِعِي بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ).

۳۳ - باب: هل تُنْبَسُ قُبُورُ مُشْرِكِي الْجَاهِلِيَّةِ وَتُتَّخَذُ مَكَائِهَا مَسَاجِدَ

۲۷۱ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا :

أَنَّ أُمَّ حَبِيبَةَ وَأُمَّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ذَكَرْنَا كَنِيْسَةَ رَأَيْتَهَا بِالْحَبَشَةِ، فِيهَا نَصَاوِيرُ، فَذَكَرْنَا ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: (إِنَّ أَوْلَيْكَ، إِذَا كَانَ فِيهِمُ الرَّجُلُ الصَّالِحُ قَمَاتٌ، بَنَوْا عَلَى قَبْرِهِ مَسْجِدًا، وَصَوَّرُوا فِيهِ تِلْكَ الصُّوْرَ، فَأَوْلَيْكَ شِرَارُ الْخَلْقِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

۲۷۲ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ الْمَدِيْنَةَ فَتَزَلَ أَعْلَى الْمَدِيْنَةِ فِي حَيٍّ يُقَالُ لَهُمْ بَنُو عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ، فَأَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ فِيهِمْ أَرْبَعَ عَشْرَةَ لَيْلَةً، ثُمَّ أَرْسَلَ إِلَى بَنِي النَّجَّارِ، فَجَاؤُوا مُتَقَلِّدِينَ السُّيُوفَ، كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ عَلَى رَاحِلَتِهِ، وَأَبُو بَكْرٍ رَذْفُهُ، وَمَلَأَ بَنِي النَّجَّارِ حَوْلَهُ، حَتَّى أَلْقَى رَحْلَهُ بِفَنَاءِ

14 noći, a onda obavijestio pleme Benu Nedždžar (rođake po neni) i oni su došli isukanih sablji. Kao da sada gledam Vjerovjesnika, s.a.v.s., na njegovoj jahalici i Ebu Bekra koji je bio iza njega, a Benu Nedždžar oko njega sve dok nije sjahao sa deve u dvorištu kuće Ebu Ejjuba. Volio je klanjati ondje gdje ga zatekne vrijeme namaza pa čak i u torovima ovaca.

Naredivši izgradnju džamije, poslao je po prvake Benu Nedždžara i rekao im:

“Benu Nedždžar, recite mi cijenu ove vaše ograđene zemlje?”

- Ne, Allaha nam, mi ne tražimo njenu protuvrijednost niotkoga osim od Allaha - odgovorili su oni.

Enes je još rekao:

- To su, kako da vam kažem, bili grobovi idolopoklonika, a tu i tamo ostaci zgrada i palmi. Vjerovjesnik, s.a.v.s., izdao je naredbu da se grobovi idolopoklonika ekshumiraju, ruševine poravnaju i palme isijeku. Zatim su stabla palmi poredali na strani Kible džamije, a dovratke napravili od kamena. Kamenje su nosili govoreći stihove u redžez metru, a sa njima i Vjerovjesnik, s.a.v.s., koji je izgovarao:

“Allahu moj, dobro je samo u ahiretskim darima, pa oprosti nama ensarijama i muhadžirima!”

34. Klanjanje na boravištima deva

273. Nafi, r.a., kaže:

- Ibn Omer, r.a., klanjao je dok mu je deva bila ispred njega i rekao je:

- Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da radi isto tako.

أَبِي أَيُّوبَ، وَكَانَ يُحِبُّ أَنْ يُصَلِّيَ حَيْثُ أَدْرَكَتْهُ الصَّلَاةُ، وَيُصَلِّي فِي مَرَابِضِ الْغَنَمِ، وَأَنَّهُ أَمَرَ بَيْنَاءَ الْمَسْجِدِ، فَأَرْسَلَ إِلَى مَلَأٍ مِنْ بَنِي النَّجَّارِ، فَقَالَ: (يَا بَنِي النَّجَّارِ ثَامِنُونِي بِحَائِطِكُمْ هَذَا). قَالُوا: لَا وَاللَّهِ، لَا نَطْلُبُ ثَمَنَهُ إِلَّا إِلَى اللَّهِ، فَقَالَ أَنَسُ: فَكَانَ فِيهِ مَا أَقُولُ لَكُمْ، فَبُورُ الْمُشْرِكِينَ، وَفِيهِ خَرَبٌ، وَفِيهِ نَخْلٌ، فَأَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ بِقُبُورِ الْمُشْرِكِينَ فَنُبِشَتْ، ثُمَّ بِالْخَرَبِ فَسُوِّتْ، وَبِالنَّخْلِ فَقُطِعَ، فَصَفُّوا النَّخْلَ قِبْلَةَ الْمَسْجِدِ، وَجَعَلُوا وَجَعَلُوا عِضَادَتِهِ الْحِجَارَةَ، وَجَعَلُوا يَنْقُلُونَ الصَّخَرَ وَهُمْ يَزْتَجِرُونَ، وَالنَّبِيُّ ﷺ مَعَهُمْ، وَهُوَ يَقُولُ:

اللَّهُمَّ لَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرُ الْآخِرَةِ
فَاغْفِرْ لِلْأَنْصَارِ وَالْمُهَاجِرَةِ

٣٤ - باب: الصَّلَاةِ فِي مَوَاضِعِ الْإِبِلِ

٢٧٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ كَانَ يُصَلِّي عَلَى بَعِيرِهِ. وَقَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَفْعَلُهُ.

٣٥ - باب: مَنْ صَلَّى وَقَدَامَهُ تَنُورٌ أَوْ نَارٌ أَوْ شَيْءٌ بِمَا يُعْبَدُ فَأَرَادَ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ تَعَالَى

35. Klanjanje iza peći, vatre ili nečega što se obožava, a klanjač svojim namazom misli samo na Boga

274. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Dok sam klanjao, predočena mi je Vatra.”

36. Nije preporučeno klanjati u grebljima

275. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Klanjajte u svojim kućama, nemojte ih pretvarati u grobove.”

37. Odjeljak

276. Aiša i Abdullah ibn Abbas, r.a., pričaju:

– Pred smrt Allahov Poslanik, s.a.v.s., počeo je navlačiti na lice svoju hamisu (crni porubljeni ogrtač). Kada bi mu zbog nje ponestalo daha, sklanjao bi je sa lica govoreći:

“Bog prokleo jevreje i kršćane, što su grobove svojih vjerovjesnika uzimali za bogomoljel” Tako je upozoravao (muslimane) na ono što su radili (jevreji i kršćani).

38. Spavanje žene u džamiji

277. Aiša, r.a., priča da je u jednom arapskom plemenu bila jedna djevojčica, crna robinja. Stanovništvo plemena dalo joj je slobodu, ali je ona kod njih i dalje ostala.

٢٧٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (عُرِضَتْ عَلَيَّ النَّارُ وَأَنَا أَصَلِّي).

٣٦ - باب: كَرَاهِيَةِ الصَّلَاةِ فِي الْمَقَابِرِ

٢٧٥ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَجْعَلُوا فِي بُيُوتِكُمْ مِنْ صَلَاتِكُمْ، وَلَا تَتَّخِذُوهَا قُبُورًا).

٣٧ - باب:

٢٧٦ : عَنْ عَائِشَةَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالََا: لَمَّا نَزَلَ بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ، طَفِقَ يَطْرَحُ خَمِيصَةً لَهُ عَلَى وَجْهِهِ، فَإِذَا أَغْتَمَّ بِهَا كَشَفَهَا عَنْ وَجْهِهِ، فَقَالَ وَهُوَ كَذَلِكَ: (لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ). يُحَذِّرُ مَا صَنَعُوا.

٣٨ - باب: نَوْمِ الْمَرْأَةِ فِي الْمَسْجِدِ

٢٧٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ وَلِيدَةً كَانَتْ سَوْدَاءَ، لِحْيٍ مِنَ الْعَرَبِ، فَاتَّخَذَتْهَا فَكَانَتْ مَعَهُمْ، قَالَتْ: فَخَرَجْتُ صَبِيَّةً لَهُمْ، عَلَيْهَا وَشَاحٌ أَحْمَرُ مِنْ سُيُورٍ، قَالَتْ: فَوَضَعْتُهُ، أَوْ وَقَعَ مِنْهَا، فَمَرَّتْ بِهِ حُدَيَّاءُ وَهُوَ مُلْقَى، فَحَسِبْتُهُ لَحْمًا

- Kasnije je jedna druga djevojčica iz toga plemena, na kojoj je bila crvena traka ukrašena draguljima, izašla i ostavila biser ili joj je on spao. Naletio je soko i misleći da je meso, zgrabio je i odnio. Traku su tražili, ali je nisu našli pa su osumnjičili mene - kaže djevojčica. Pretraživali su je - kaže pripovjedač - toliko da su pregledali i njen spolni organ.

- Boga mi, sam - kaže crnkinja - s njima stajala, kad naletje onaj soko, baci crvenu traku (đerdan) i on pade među njih. Ja sam im - priča ona - uzviknula:

- To je ono za što ste me optuživali! Mislili ste (da sam ga ukrala), a ja sam nevina. On vam je, eto, tu!

Potom je ta žena, kaže Aiša, došla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i primila islam. Imala je u džamiji šator od vunenog platna, odnosno jedan ponizak šatorčić (sobicu). Meni bi - pričala je Aiša - dolazila, pripovijedala i redovno recitirala:

*Dan đerdana čudo našeg Gospodara.
Eto, on me spasi kuće nevjerstva.*

Rekla sam joj, kaže Aiša:

- Šta je tebi? Nisi kod mene još nikad sjela, a da mi nisi taj stih izrecitirala!

I ona mi je tada, kaže Aiša, ispričala cijeli slučaj.

39. Spavanje muškaraca u džamiji

278. Sehl ibn Sa'd, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao u Fatiminu sobu i pošto u sobi nije našao Aliju, upitao je:

"Gdje je tvoj amidžić?"

- Nešto se zbilo između mene i njega.

فَخَطَفَتْهُ، قَالَتْ: فَالْتَمَسُوهُ فَلَمْ يَجِدُوهُ، قَالَتْ: فَاتَّهَمُونِي بِهِ، قَالَتْ: فَطَفِقُوا يُفْتَشُونَ، حَتَّى قَتَّشُوا قُبُلَهَا، قَالَتْ: وَاللَّهِ إِنِّي لَقَائِمَةٌ مَعَهُمْ، إِذْ مَرَّتِ الْحُدَيَّاءُ فَأَلْقَتْهُ، قَالَتْ: فَوَقَعَ بَيْنَهُمْ، قَالَتْ: فَقُلْتُ: هَذَا الَّذِي اتَّهَمْتُمُونِي بِهِ، زَعَمْتُمْ وَأَنَا مِنْهُ بِرِيَّةٌ، وَهُوَ ذَا هُوَ، قَالَتْ: فَجَاءَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَأَسْلَمْتُ، قَالَتْ عَائِشَةُ: فَكَانَ لَهَا حِجَابٌ فِي الْمَسْجِدِ أَوْ حِفْشٌ، قَالَتْ: فَكَانَتْ تَأْتِينِي فَتَحَدِّثُ عِنْدِي، قَالَتْ: فَلَا تَجْلِسُ عِنْدِي مَجْلِسًا، إِلَّا قَالَتْ:

وَيَوْمَ الْوُشَاحِ مِنْ أَعَاجِيبِ رَبَّنَا
أَلَا إِنَّهُ مِنْ بَلَدَةِ الْكُفْرِ أَنْجَانِي
قَالَتْ عَائِشَةُ: فَقُلْتُ لَهَا: مَا شَأْنُكَ،
لَا تَفْعَلِينَ مَعِيَ مَقْعَدًا إِلَّا قُلْتُ هَذَا؟
قَالَتْ: فَحَدَّثْتَنِي بِهَذَا الْحَدِيثِ.

٣٩ - باب: نَوْمِ الرِّجَالِ فِي الْمَسْجِدِ
٢٧٨ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

جَاءَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَيْتَ فَاطِمَةَ، فَلَمْ يَجِدْ عَلِيًّا فِي الْبَيْتِ، فَقَالَ: (أَيْنَ ابْنُ عَمَلٍ). قَالَتْ: كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ شَيْءٌ، فَغَاضِبَنِي فَخَرَجَ، فَلَمْ يَقُلْ عِنْدِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِإِنْسَانٍ: (انْظُرْ أَيْنَ هُوَ). فَجَاءَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هُوَ فِي

Naljutio se na mene pa je izašao i za vrijeme podneva nije spavao kod mene - odgovorila je ona.

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao jednom čovjeku:

“Pogledaj gdje je.”

I kada se vratio, čovjek reče:

- Allahov Poslanice, on spava u džamiji.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ušao a Alija je ležao. Ogrtač mu je bio spao s njega i uprljao se prašinom. Allahov Poslanik, s.a.v.s., počeo sa njega otesati prašinu govoreći:

“Ustaj uprašeni! Ustaj uprašeni!”

40. Kada neko uđe u džamiju, neka klanja dva rekata

279. Ebu Katade es-Selmi, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada neko od vas uđe u džamiju, neka klanja dva rekata prije nego što sjedne.”

41. Konstrukcija (Poslanikove) džamije

280. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

- (Poslanikova) džamija u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., bila je sagrađena od ćerpiča, krov joj je bio od palminih grana, a stupovi od palmina drveta. Ebu Bekr nije joj ništa dodavao. Omer ju je proširio i sagrađio u obliku zgrade iz doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., od ćerpiča i palminih grana, a stupove zamijenio novim palminim stablima. Osman ju je kasnije izmijenio, uveliko povećao, zid joj izgradio od klesanog kamena i maltera, stupove postavio od klesanog kamena a krov od tisovine.

الْمَسْجِدِ رَاقِدٌ، فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ مُضْطَجِعٌ، قَدْ سَقَطَ رِدَاؤُهُ عَنْ شِقْوِهِ، وَأَصَابَهُ تُرَابٌ، فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَمْسَحُهُ عَنْهُ وَيَقُولُ: (قُمْ أَبَا تُرَابٍ، قُمْ أَبَا تُرَابٍ).

٤٠ - باب: إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ فَلْيَرْكَعْ

رَكَعَتَيْنِ

٢٧٩ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ السَّلْمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيَرْكَعْ رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يَجْلِسَ).

٤١ - باب: بُنْيَانُ الْمَسْجِدِ

٢٨٠ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: إِنَّ الْمَسْجِدَ كَانَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مَبْنِيًّا بِاللِّينِ، وَسَقْفُهُ بِالْجَرِيدِ، وَعُمْدَتُهُ خَشَبُ النَّخْلِ، فَلَمْ يَزِدْ فِيهِ أَبُو بَكْرٍ شَيْئًا، وَزَادَ فِيهِ عُمَرُ، وَبَنَاهُ عَلَى بُنْيَانِهِ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، بِاللِّينِ وَالْجَرِيدِ، وَأَعَادَ عُمْدَتَهُ خَشَبًا، ثُمَّ غَيَّرَهُ عُثْمَانُ، فَرَادَ فِيهِ زِيَادَةً كَثِيرَةً، وَبَنَى جِدَارَهُ بِالْحِجَارَةِ الْمَنْقُوشَةِ وَالْقَصَبَةِ، وَجَعَلَ عُمْدَتَهُ مِنْ حِجَارَةٍ مَنْقُوشَةٍ، وَسَقَفَهُ بِالسَّاجِ.

٤٢ - باب: التَّعَاوُنُ فِي بِنَاءِ الْمَسْجِدِ

٢٨١ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ

42. Međusobno ispomaganje u izgradnji džamije

281. Ebu Seid el-Hudri, r.a., je jednog dana pripovijedao i kada je spomenuo gradnju (Poslanikove) džamije, rekao je:

- Mi smo nosili po jedan ćerpić, dok je Ammar nosio dva pa ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidio, otresao sa njega prašinu i rekao:

“Milost Ammaru, nasilnička skupina će ga ubiti. On će njih zvati u Džennet, a oni njega u Vatru!”

- Utječem se Allahu od iskušenja (smutnji) - reče Ammar.

43. Ko sagrađi džamiju

282. Osman ibn Affan, r.a., je na prigovore svijeta dok je vršio rekonstrukciju džamije Allahova Poslanika, s.a.v.s., rekao:

- Vi mnogo pričate! A ja sam čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Ko sagrađi džamiju želeći time postići samo Allahovo zadovoljstvo, Allah će mu sagrađiti sličnu u Džennetu.”

44. Držanje vrhova strijela prilikom prolaska kroz džamiju

283. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

- Neki čovjek je prošao kroz džamiju i sa sobom je imao strijele pa mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Drži ih za njihove vrhove!”

45. Prolazak kroz džamiju sa oružjem

284. Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

الله عنه أَنَّهُ كَانَ يُحَدِّثُ يَوْمًا حَتَّى أَتَى ذِكْرُ بِنَاءِ الْمَسْجِدِ، فَقَالَ: كُنَّا نَحْمِلُ لَبَنَةً، وَعَمَّارٌ لَبَتَيْنِ لَبَتَيْنِ، فَرَأَاهُ النَّبِيُّ ﷺ، فَيَنْقُضُ التُّرَابَ عَنْهُ، وَيَقُولُ: (وَيْحَ عَمَّارٍ، تَقْتُلُهُ أَلْفَتُهُ الْبَاغِيَةُ، يَدْعُوهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ، وَيَدْعُوهُ إِلَى النَّارِ). قَالَ: يَقُولُ عَمَّارٌ: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الْفِتَنِ.

٤٣ - باب: مَنْ بَنَى مَسْجِدًا

٢٨٢ : عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عِنْدَ قَوْلِ النَّاسِ فِيهِ حِينَ بَنَى مَسْجِدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنِّكُمْ أَكْثَرْتُمْ، وَإِنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ بَنَى مَسْجِدًا يَتَّبِعِي بِهِ وَجْهَ اللَّهِ، بَنَى اللَّهُ لَهُ مِثْلَهُ فِي الْجَنَّةِ).

٤٤ - باب: الْأَخْذُ بِنُصُولِ النَّبْلِ إِذَا مَرَّ

فِي الْمَسْجِدِ

٢٨٣ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

مَرَّ رَجُلٌ فِي الْمَسْجِدِ وَمَعَهُ سِهَامٌ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَمْسِكْ بِنِصَالِهَا).

٤٥ - باب: الْمُرُورُ فِي الْمَسْجِدِ

٢٨٤ : عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ

“Kada neko prolazi kroz naše džamije ili trgove sa strijelama, neka ih drži rukom za vrh da ne bi ranio kojeg muslimana.”

46. Poezija u džamiji

285. Hassan ibn Sabit el-Ensari, r.a., zatražio je od Ebu Hurejre, r.a., da posvjedoči:

- Zaklinjem te Bogom, jesi li čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Hassane, odgovori (idolopoklonicima) umjesto Allahova Poslanika, s.a.v.s.”, i dodao: “Allahu, pomози Hassana Duhom Svetosti.”

- Jesam - odgovorio je Ebu Hurejre.

47. Kopljanici u džamiji

286. Aiša, r.a., priča:

- Vidjela sam jednog dana Allahova Poslanika, s.a.v.s., na vratima moje sobe dok su Abesinci izvodili svoju igru u džamiji. I dok sam ja promatrala njihovu igru, Allahov Poslanik, s.a.v.s., me je zastirao svojim gornjim ogrtačem.

A u drugoj predaji stoji:

- Izvodili su igre svojim kopljima.

48. Potraživanje naplate duga u džamiji

287. Ka'b ibn Malik, r.a., priča da je tražio u džamiji od Ibn Ebu Hadreda naplatu duga koga mu je dugovao. Vikali su toliko glasno da ih je čuo Allahov

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ مَرَّ فِي شَيْءٍ مِنْ مَسَاجِدِنَا، أَوْ أَسْوَاقِنَا، يَنْتَلِي، فَلْيَأْخُذْ عَلَى نِصَالِهَا، لَا يَغْفِرُ بِكَفِّهِ مُسْلِمًا).

٤٦ - باب: الشَّعْرُ فِي الْمَسْجِدِ

٢٨٥ : عَنْ حَسَّانَ بْنِ ثَابِتٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ اسْتَشْهَدَ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَشْذَكَ اللَّهَ، هَلْ سَمِعْتَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (يَا حَسَّانُ، أَجِبْ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، اَللَّهُمَّ أَيِّدْهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ؟). قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: نَعَمْ.

٤٧ - باب: أَصْحَابِ الْحِرَابِ فِي الْمَسْجِدِ

٢٨٦ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: لَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَوْمًا عَلَى بَابِ حُجْرَتِي وَالْحَبَشَةُ فِي الْمَسْجِدِ، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَسْتُرُنِي بِرِدَائِهِ، أَنْظِرُ إِلَى لَعِيهِمْ. وَفِي رَوَايَةٍ: يَلْعَبُونَ بِحِرَابِهِمْ.

٤٨ - باب: التَّقَاضِي وَالْمَلَاَزِمَةُ فِي الْمَسْجِدِ

٢٨٧ : عَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - : أَنَّهُ تَقَاضَى ابْنُ أَبِي حَذْرَدٍ

Poslanik, s.a.v.s., koji je bio u svojoj sobi. On je, otkrivši jednu stranu zastora na vratima svoje sobe, izašao i zovnuo:

“Ka’be!”

- Izvoli, Allahov Poslaniče! - rekao je Ka’b.

“Smanji svoje potraživanje za ovoliko!”, rekao je i pokazao za polovinu.

- Allahov Poslaniče, to sam već učinio - reče Ka’b.

“Ustani i vrati dug (koji imaš prema Ka’bu)”, rekao je Ibn Ebu Hadredu

49. Čišćenje džamije od krpa, prašine i ostataka drveta

288. Ebu Hurejre, r.a., priča da su jedan crnac, ili crnkinja, čistili džamiju i kada je crnac umro, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je pitao za njega.

- Umro je - odgovorili su ashabi.

“A što mi niste to javili? Pokažite mi njegov mezar”, ili je rekao, “njezin mezar!” - pa je otišao na taj mezar i klanjao (dženazu).

50. Zabrana trgovine alkoholom

289. Aiša, r.a., kaže:

- Kada su objavljeni propisi o kamati iz sure El-Bekare, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je izašao u džamiju, proučio ljudima te ajete a zatim zabranio trgovinu alkoholom.

51. Zarobljenik ili dužnik može se vezati u džamiji

290. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

دَيْنًا كَانَ لَهُ عَلَيْهِ فِي الْمَسْجِدِ، فَارْتَفَعَتْ أَصْوَاتُهُمَا حَتَّى سَمِعَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ فِي بَيْتِهِ، فَخَرَجَ إِلَيْهِمَا، حَتَّى كَشَفَ سِجْفَ حُجْرَتِهِ، فَنَادَى: (يَا كَعْبُ). قَالَ: لَيْتَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (ضَعْ مِنْ دَيْنِكَ هَذَا). وَأَوْمَأَ إِلَيْهِ: أَيِ الشَّطْرِ قَالَ: لَقَدْ فَعَلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (قُمْ فَاقْضِهِ).

٤٩ - باب: كُنُسِ الْمَسْجِدِ وَالتِّقَاطِ

الْحَرِيقِ وَالْقَذَى وَالْعِيدَانِ

٢٨٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّ رَجُلًا أَسْوَدَ، أَوْ أَمْرَأَةً سَوْدَاءَ، كَانَ يَقُمُ الْمَسْجِدَ، فَمَاتَ، فَسَأَلَ النَّبِيُّ ﷺ عَنْهُ، فَقَالُوا: مَاتَ، قَالَ: (أَفَلَا كُنْتُمْ أَذْنَتُمُونِي بِهِ، دُلُّونِي عَلَى قَبْرِهِ، أَوْ قَالَ قَبْرَهَا). فَأَتَى قَبْرَهَا فَصَلَّى عَلَيْهَا.

٥٠ - باب: تَحْرِيمِ تِجَارَةِ الْخَمْرِ فِي

الْمَسْجِدِ

٢٨٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ: لَمَّا أُنْزِلَتْ آيَاتُ مِنْ سُورَةِ الْبَقَرَةِ فِي الرِّبَا، خَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَى الْمَسْجِدِ فَقَرَأَهُنَّ عَلَى النَّاسِ، ثُمَّ حَرَّمَ تِجَارَةَ الْخَمْرِ.

٥١ - باب: الْأَسِيرِ أَوْ الْغَرِيمِ يُرْبَطُ

فِي الْمَسْجِدِ

“Sinoć je na mene nasrnuo jedan džin nevjernik (ili je - kaže pripovjedač - upotrijebio drugi izraz istog značenja) da bi mi prekinuo namaz. Allah mi je dao da ga savladam. Ja sam ga htio privezati za jedan od džamijskih stubova dok vi ne osvanete i dok ga svi od vas ne vide. Tada sam se sjetio riječi svoga brata Sulejmana: “Allahu moj, oprosti mi i podari mi vlast kakva nikom iza mene neće trebati!”

52. Šator u džamiji za bolesnike i druga lica

291. Aiša, r.a., priča:

– Na dan Bitke na Hendeku ranjen je Sa'd (ibn Muaz) u venu na ruci pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., postavio šator u džamiji da bi mu bilo bliže obilaziti ga. U džamiji bijaše i šator plemena Benu Gifar koje je preplašila krv koja je do njih doticala pa su upitali ove u šatoru:

- Šta je ovo što nam dolazi od vas?

Sa'du je, međutim, rana stalno krvarila i on je u tom šatoru i umro.

53. Uvođenje deve gdje se čini sedžda

292. Umm Selema, r.a., priča:

– Kada sam se potužila Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da sam slaba, on mi je rekao:

“Obavljaj tavaf (obilazi oko Kabe) jašući iza svijeta!”

Tako sam obavljala tavaf dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao pokraj Kabe i učio: *Ve-t-turi ve kitabin mestur,*

٢٩٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ : قَالَ : (إِنَّ عَفْرِيَّتًا مِنْ الْجِنِّ تَفَلَّتْ عَلَى الْبَارِحَةِ - أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا - لَيَقْطَعُ عَلَيَّ الصَّلَاةَ، فَأَمْكَنَتَنِي اللَّهُ مِنْهُ، فَأَزِدْتُ أَنْ أَرْبِطَهُ إِلَى سَارِيَةٍ مِنْ سَوَارِي الْمَسْجِدِ، حَتَّى تُضْبِحُوا وَتَنْظُرُوا إِلَيْهِ كُلُّكُمْ، فَذَكَرْتُ قَوْلَ أَخِي سُلَيْمَانَ: «رَبِّ اغْفِرْ لِي وَعَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِي»).

٥٢ - باب: الْخِيْمَةُ فِي الْمَسْجِدِ لِلْمَرْضَى وَغَيْرِهِمْ
٢٩١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ:

أَصِيبَ سَعْدُ يَوْمَ الْخَنْدَقِ فِي الْأَكْحَلِ، فَضَرَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خِيْمَةً فِي الْمَسْجِدِ، لِيَعُوْدَهُ مِنْ قَرِيبٍ، فَلَمْ يَرُغْهُمْ، وَفِي الْمَسْجِدِ خِيْمَةٌ مِنْ بَنِي غِفَارٍ، إِلَّا أَلَدُمُ بَسِيلُ إِلَيْهِمْ، فَقَالُوا: يَا أَهْلَ الْخِيْمَةِ، مَا هَذَا الَّذِي يَأْتِيَنَا مِنْ قَبْلِكُمْ؟ فَإِذَا سَعْدٌ يَغْدُو جُرْحُهُ دَمًا، فَمَاتَ فِيهَا.

٥٣ - باب: إِدْخَالِ الْبَعِيرِ فِي الْمَسْجِدِ لِلْعَلَّةِ

٢٩٢ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: شَكَّوْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنِّي أَشْتَكِي، قَالَ: (طُوفِي مِنْ وَرَاءِ النَّاسِ

(Tako mi Gore sinajske i Knjige u redove napisane).

54. Odjeljak

293. Enes, r.a., priča da su dvojica ashaba izašli jedne tamne noći od Vjerovjesnika, s.a.v.s., sa dvije svjetiljke koje su pred njima osvijetljavale put. Kada su se rastali, kod obojice je ostala po jedna svjetiljka sve dok nisu došli svojim ukućanima.

55. Vratašca i prolaz u džamiju

294. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., držeci govor kazao:

“Uzvišeni Allah je jednom (Svom) robu dao da izabere ili dobro ovog svijeta ili ono koje ga čeka kod Njega pa je on izabrao dobro koje ga čeka kod Allaha.”

Ebu Bekr, r.a., je zaplakao, a ja sam - kaže Ebu Seid - u sebi rekao:

- Zbog čega plače ovaj starac? Ako je Allah prepustio Svome robu da se opredijeli za dobro ovog svijeta ili ono koje je kod Njega pa on izabrao ono što je kod Allaha, taj rob je onda Allahov Poslanik, s.a.v.s., a Ebu Bekr, r.a., to najbolje zna.

Tada Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

“Ebu Bekre, ne plači! Za mene je od svijeta najnaklonjeniji po svojoj druželjubivosti i imovini Ebu Bekr. Kada bih od svojih sljedbenika uzimao sebi *halila* (onoga koga bih volio više od najiskrenijeg prijatelja), uzeo bih, sigurno, Ebu Bekra. Ali su islamsko

وَأَنْتَ رَاكِبَةٌ). فَطُفْتُ، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُصَلِّي إِلَى جَنْبِ الْبَيْتِ، يَقْرَأُ بِالطُّورِ وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ.

٥٤ - «باب»

٢٩٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلَيْنِ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ، خَرَجَا مِنْ عِنْدِ النَّبِيِّ ﷺ فِي لَيْلَةٍ مُظْلِمَةٍ، وَمَعَهُمَا مِثْلُ الْمِصْبَاحَيْنِ، يُضِيئَانِ بَيْنَ أُيْدِيهِمَا، فَلَمَّا افْتَرَقَا صَارَ مَعَ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا وَاحِدٌ، حَتَّى أَتَى أَهْلَهُ.

٥٥ - باب: الْخَوْخَةِ وَالْمَرِّ فِي الْمَسْجِدِ

٢٩٤ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَطَبَ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: (إِنَّ اللَّهَ خَيْرَ عَبْدًا بَيْنَ الدُّنْيَا وَبَيْنَ مَا عِنْدَهُ، فَاخْتَارَ مَا عِنْدَ اللَّهِ). فَبَكَى أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فَقُلْتُ فِي نَفْسِي: مَا يُبْكِي هَذَا الشَّيْخَ؟ إِنْ يَكُنِ اللَّهُ خَيْرَ عَبْدًا بَيْنَ الدُّنْيَا وَبَيْنَ مَا عِنْدَهُ، فَاخْتَارَ مَا عِنْدَ اللَّهِ، فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ هُوَ الْعَبْدُ، وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ أَعْلَمَنَا، قَالَ: (يَا أَبَا بَكْرٍ لَا تَبْكُ، إِنَّ أَمَّنَ النَّاسِ عَلَيَّ فِي صُحْبَتِهِ وَمَالِهِ أَبُو بَكْرٍ، وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا مِنْ أُمَّتِي لَاتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ، وَلَكِنْ أُخُوَّةُ الْإِسْلَامِ وَمَوَدَّتُهُ، لَا يَبْقَيْنِ فِي الْمَسْجِدِ بَابٌ إِلَّا سُدَّ، إِلَّا بَابَ أَبِي بَكْرٍ).

bratstvo i islamska ljubav dovoljni. Neka se svi (sporedni) ulazi u džamiju zatvore, osim vrata Ebu Bekrovih.

295. Ibn Abbas, r.a., priča:

– U vrijeme svoje bolesti, od koje je kasnije i umro, Allahov Poslanik, s.a.v.s., s glavom zamotanom parčetom platna, izašao je (iz svoga stana) i sjeo na minber. Zahvalio je Allahu i pohvalio Ga, a zatim rekao:

“Nema među svijetom nikoga naklonjenijeg prema meni svojim životom i svojim imetkom od Ebu Bekra ibn Kuhafe, i kada bih među ljudima birao sebi *halila* (prijatelja), izabrao bih, sigurno, Ebu Bekra. Ali je islamsko bratstvo vrednije. Zatvorite sva sporedna vrata u ovoj džamiji osim vrata Ebu Bekrovih.

56. Zaključavanje vrata na Kabi i na džamijama općenito

296. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada je došao u Mekku, pozvao Osmana ibn Talhu da otvori vrata (Kabe), pa su unutra ušli Vjerovjesnik, s.a.v.s., Bilal, Usume ibn Zejd i Osman ibn Talha i zaključali vrata. U njoj su se zadržali neko vrijeme, a kad su izašli, upitao sam Bilala (o Poslanikovom klanjanju u Kabi) i on mi je rekao:

- Klanjao je u Kabi.
- A gdje? - upitao sam.
- Između dva stupa - odgovorio je.

٢٩٥ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي مَرَضِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ، عَاصِبًا رَأْسَهُ بِخِرْقَةٍ، فَقَعَدَ عَلَى الْمِنْبَرِ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (إِنَّهُ لَيْسَ مِنَ النَّاسِ أَحَدٌ أَمَنَ عَلَيَّ فِي نَفْسِهِ وَمَالِهِ مِنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ أَبِي قُحَافَةَ، وَلَوْ كُنْتُ مَتَّخِذًا مِنَ النَّاسِ خَلِيلًا لَاتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا، وَلَكِنْ خُلَّةً لِلْإِسْلَامِ أَفْضَلُ، سُدُّوا عَنِّي كُلَّ خَوْخَةٍ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ، غَيْرَ خَوْخَةٍ أَبِي بَكْرٍ).

٥٦ - باب: الأبوابِ وَالْغَلَقِ لِلْكَعْبَةِ وَالْمَسَاجِدِ

٢٩٦ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا :

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَدِمَ مَكَّةَ، فَدَعَا عُثْمَانَ ابْنَ طَلْحَةَ، فَفَتَحَ الْبَابَ، فَدَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ، وَبِلَالٌ، وَأَسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ، وَعُثْمَانُ ابْنُ طَلْحَةَ، ثُمَّ أُغْلِقَ الْبَابُ، فَلَبِثَ فِيهِ سَاعَةً، ثُمَّ خَرَجُوا. قَالَ ابْنُ عُمَرَ: فَبَدَرْتُ فَسَأَلْتُ بِلَالًا؛ فَقَالَ: صَلَّى فِيهِ، فَقُلْتُ: فِي أَيِّ؟ قَالَ: بَيْنَ الْأُسْطُوَانَتَيْنِ. قَالَ ابْنُ عُمَرَ: فَذَهَبَ

- Promaklo mi je - kaže Ibn Omer - da ga upitam koliko je rekata klanjao?

عَلَيَّ أَنْ أَسْأَلَهُ كَمْ صَلَّى .

57. Kružoci i sastanci u džamiji

297. Ibn Omer, r.a., priča da je jedan čovjek pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., dok je bio na minberu, kako će klanjati namaz noću?

"Klanjaj dva po dva rekata i prije nego što nastupi vrijeme sabah-namaza klanjaj još jedan rekat i to će biti *vit* (nepar) onom što si ranije klanjao.

Ibn Omer je govorio:

- Posljednje vaše klanjanje noću neka bude *vit*, tako je naredio Vjerovjesnik, s.a.v.s.

٥٧ - باب: الْجُلُوسِ فِي الْمَسْجِدِ

٢٩٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ النَّبِيَّ ﷺ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ: مَا تَرَى فِي صَلَاةِ اللَّيْلِ؟ قَالَ: (مَثْنَى مَثْنَى، فَإِذَا خَشِيَ الصُّبْحَ صَلَّى وَاحِدَةً، فَأَوْتَرْتَ لَهُ مَا صَلَّى). وَإِنَّهُ كَانَ يَقُولُ: اجْعَلُوا آخِرَ صَلَاتِكُمْ بِاللَّيْلِ وَتَرًا، فَإِنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَمَرَ بِهِ .

58. Ležanje na leđima i pružanje nogu u džamiji

298. Abdullah ibn Zejd el-Ensari, r.a., kaže da je vidio Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako leži u džamiji prebačene jedne noge preko druge.

٥٨ - باب: الْأَسْتِلْقَاءِ فِي الْمَسْجِدِ

٢٩٨ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مُسْتَلْقِيًا فِي الْمَسْجِدِ، وَاضِعًا إِحْدَى رِجْلَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى .

59. Vrijednost namaza u džematu

299. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Klanjanje u džematu vrednije je vjerniku za dvadeset pet puta od namaza koji obavi sam u svojoj kući ili svome dućanu (radnom mjestu). Kada se neko od vas lijepo abdesti i dođe u džamiju isključivo radi namaza, on neće koračiti nijedan korak a da ga Allah neće za to uzdići za jedan stepen više i

٥٩ - باب: الصَّلَاةِ فِي مَسْجِدِ السُّوقِ

٢٩٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (صَلَاةُ الْجَمِيعِ تَزِيدُ عَلَى صَلَاتِهِ فِي بَيْتِهِ، وَصَلَاتِهِ فِي سُوقِهِ، خَمْسًا وَعِشْرِينَ دَرَجَةً، فَإِنْ أَحَدَكُمْ إِذَا تَوَضَّأَ فَأَخْسَنَ الْوُضُوءَ، وَاتَى الْمَسْجِدَ، لَا يُرِيدُ إِلَّا الصَّلَاةَ، لَمْ

skinuti sa njega jedan grijeh sve dok ne uđe u džamiju. Pošto uđe u džamiju, smatra se da je on u namazu sve dok se bude u džamiji zadržavao i klanjao, a meleki će se, sve dok je na mjestu gdje je klanjao, moliti za njega riječima:

- Allahu naš, oprosti mu, Allahu naš, smiluj mu se - sve dok ne pokvari abdest."

60. Preplitanje prsta u džamiji i drugdje

300. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Vjernik u odnosu na vjernika je poput cigli u zgradi čiji je svaki dio čvrsto vezan jedan za drugi."

Govoreći to Vjerovjesnik, s.a.v.s., je isprepleo svoje prste.

301. Ebu Hurejre, r.a., priča:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao je sa nama jedan od dva večernja namaza dva rekata, predao selam i prišao jednom poprečnom direku u džamiji i na njega se naslonio kao da je bio ljut. Potom je stavio desnu ruku po lijevoj, isprepleo prste položivši desni obraz na vanjsku stranu lijeve šake. Oni kojima se žurilo izašli su iz džamije misleći da je skraćen namaz, a među njima su bili i Ebu Bekr i Omer, ali su se ustručavali da mu to kažu. Među tim narodom bio je i jedan čovjek dugih ruku, koga su zvali dvoruki, koji upita:

يَخْطُ خُطْوَةً إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً، وَحَطَّ عَنْهُ خَطِيئَةٌ، حَتَّى يَدْخُلَ الْمَسْجِدَ، فَإِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ، كَانَ فِي صَلَاةٍ مَا كَانَتْ تَحْسِبُهُ، وَتُصَلِّي - يَغْنِي - عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ، مَا دَامَ فِي مَجْلِسِهِ الَّذِي يُصَلِّي فِيهِ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ، اللَّهُمَّ أَرْحَمُهُ، مَا لَمْ يُحَدِّثْ فِيهِ).

٦٠ - باب: تشبيك الأصابع في المسجد وغيره

٣٠٠ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ الْمُؤْمِنَ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ، يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا). وَشَبَكَ أَصَابِعَهُ.

٣٠١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِحْدَى صَلَاتِي الْعِشِيِّ فَصَلَّى بِنَا رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ، فَقَامَ إِلَى خَشَبَةٍ مَعْرُوضَةٍ فِي الْمَسْجِدِ، فَاتَّكَأَ عَلَيْهَا كَأَنَّهُ غَضْبَانٌ، وَوَضَعَ يَدَهُ الَّتِي عَلَى الْيُسْرَى، وَشَبَكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ، وَوَضَعَ خَدَّهُ الْأَيْمَنَ عَلَى ظَهْرِ كَفِّهِ الْيُسْرَى، وَخَرَجَتِ السَّرْعَانُ مِنْ أَبْوَابِ الْمَسْجِدِ، فَقَالُوا: قَصُرَتْ الصَّلَاةُ؟ وَفِي الْقَوْمِ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ، فَهَابَا أَنْ يُكَلِّمَاهُ، وَفِي الْقَوْمِ رَجُلٌ فِي

- Jesi li ti, Allahov Poslaniče, nešto zaboravio ili je namaz skraćen?

“Nisam zaboravio, niti je skraćen”, odgovorio je i upitao:

“Je li onako kao što kaže dvoruki?”

- Da - rekli su prisutni.

Tada on prođe naprijed, klanja ono što je izostavio, predade selam, izgovori tekbir i učini sedždu sličnu sedždi kakvu inače čini ili nešto dužu i diže glavu izgovarajući tekbir. Potom izgovori opet tekbir i učini sedždu sličnu ranijoj ili nešto dužu, zatim dižući glavu izgovori tekbir pa potom predade selam.

61. Mesdžidi na medinskim putevima i mjestima gdje je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao

302. Abdullah ibn Omer, r.a., je na putu (prema Medini) imao određena mjesta na kojima bi klanjao, ističući da je vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da na njima klanja.

303. Abdullah ibn Omer, r.a., prenosi da bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., idući na umru ili hadž odsjedao pod jednim stablom u Zu Hulejfi na mjestu današnje džamije, a kada bi se tim putem vraćao iz pohoda, odnosno sa hadža ili umre, spuštao bi se sredinom (suhog riječnog) korita. Kada bi izašao iz udoline, odsjeo bi na ravni, koja se prostire sa istočne strane udoline, gdje bi se zadržao do svanuća. Ne bi, dakle, odsjedao kod džamije u Hidžari niti na Ekemi

يَدِيهِ طَوَّلَ، يُقَالُ لَهُ ذُو أَلْيَدَيْنِ، قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أُنْسِيَتْ أَمْ قَصُرَتْ الصَّلَاةُ؟ قَالَ: (لَمْ أُنْسَ وَلَمْ تُقْصَرْ). فَقَالَ: (أَكَمَا يَقُولُ ذُو أَلْيَدَيْنِ؟). فَقَالُوا: نَعَمْ، فَتَقَدَّمَ فَصَلَّى مَا تَرَكَ، ثُمَّ سَلَّمَ، ثُمَّ كَبَّرَ وَسَجَدَ مِثْلَ سُجُودِهِ أَوْ أَطْوَلَ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ وَكَبَّرَ، ثُمَّ كَبَّرَ وَسَجَدَ مِثْلَ سُجُودِهِ أَوْ أَطْوَلَ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ وَكَبَّرَ، ثُمَّ سَلَّمَ.

٦١ - باب: الْمَسَاجِدِ الَّتِي عَلَى طُرُقِ الْمَدِينَةِ وَالْمَوَاضِعِ الَّتِي صَلَّى فِيهَا النَّبِيُّ ﷺ

٣٠٢ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ كَانَ يُصَلِّي فِي أَمَاكِنَ مِنَ الطَّرِيقِ وَيَقُولُ: إِنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ ﷺ يُصَلِّي فِي تِلْكَ الْأَمَكِنَةِ.

٣٠٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، كَانَ يَنْزِلُ بِذِي الْحُلَيْفَةِ حِينَ يَغْتَمِرُ، وَفِي حَاجَّتِهِ حِينَ حَجَّ، تَحْتَ سَمُرَةٍ، فِي مَوْضِعِ الْمَسْجِدِ الَّذِي بِذِي الْحُلَيْفَةِ، وَكَانَ إِذَا رَجَعَ مِنْ غَزْوٍ، كَانَ فِي تِلْكَ الطَّرِيقِ، أَوْ حَجَّ أَوْ عُمَرَةَ،

(Glavici), gdje se sada, također, nalazi džamija. (U to vrijeme) tamo je bio jedan zaton (*halidž*) kod koga bi Abdullah klanjao, a u unutrašnjosti toga zatona pješčani nasipi gdje je klanjao Allahov Poslanik, s.a.v.s. (Međutim) vodene bujice su (vremenom) nanosile materijal na tu ravan i zasule mjesto na kome je Abdullah klanjao.

304. Abdullah ibn Omer je kazivao da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao na mjestu gdje se sada nalazi Mala džamija (*el-Mesdžidu-s-sagir*), ali to nije ona koja je na ulazu u Revhu. Opisujući to mjesto on kaže:

- Kada u džamiji, koja se nalazi na desnoj strani puta, ustaneš i hoćeš klanjati ili ako se krećeš u pravcu Mekke, to mjesto dođe sa tvoje desne strane. Između njega i Velike džamije (*el-Mesdžidu-l-ekber*) je razdaljina od oko jednog kamenog dobačaja.

305. Abdullah ibn Omer bi klanjao pri duguljastom pješčanom brijegu na izlazu iz Revhe. Taj brijeg seže sve do iverice puta, ali ne zahvaća džamiju koja se nalazi između njega i mjesta gdje se izlazi (iz Revhe) kada se ide u pravcu Mekke. Tu je sagrađena džamija, ali Abdullah ne bi klanjao u njoj, nego ispred nje u pravcu brijega, tako da bi džamija ostala lijevo iza njega. Kada bi Abdullah kretao iz Revhe, ne bi klanjao podne-namaz dok ne bi stigao do tog mjesta, a kada bi dolazio iz (pravca) Mekke i stigao do njega prije nastupa

هَبَطَ مِنْ بَطْنِ وَادٍ، فَإِذَا ظَهَرَ مِنْ بَطْنِ وَادٍ، أَنَاخَ بِالْبَطْحَاءِ الَّتِي عَلَى شَفِيرِ الْوَادِي الشَّرْقِيَّةِ، فَعَرَّسَ ثُمَّ حَتَّى يُضِيحَ، لَيْسَ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الَّذِي بِحِجَارَةٍ، وَلَا عَلَى الْأَكْمَةِ الَّتِي عَلَيْهَا الْمَسْجِدُ، كَانَ ثُمَّ خَلِيجٌ يُصَلِّي عَبْدُ اللَّهِ عِنْدَهُ، فِي بَطْنِهِ كُتُبٌ، كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ثُمَّ يُصَلِّي، فَدَحَا فِيهِ السَّيْلُ بِالْبَطْحَاءِ، حَتَّى دَفَنَ ذَلِكَ الْمَكَانَ، الَّذِي كَانَ عَبْدُ اللَّهِ يُصَلِّي فِيهِ.

٣٠٤: وَحَدَّثَ عَبْدُ اللَّهِ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ صَلَّى حَيْثُ الْمَسْجِدُ الصَّغِيرُ، الَّذِي دُونَ الْمَسْجِدِ الَّذِي بِشَرَفِ الرُّوحَاءِ، وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ يَعْلَمُ الْمَكَانَ الَّذِي كَانَ صَلَّى فِيهِ النَّبِيُّ ﷺ، يَقُولُ: ثُمَّ عَنْ يَمِينِكَ، حِينَ تَقُومُ فِي الْمَسْجِدِ تُصَلِّي، وَذَلِكَ الْمَسْجِدُ عَلَى حَافَةِ الطَّرِيقِ الْيُمْنَى، وَأَنْتَ ذَاهِبٌ إِلَى مَكَّةَ، بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْمَسْجِدِ الْأَكْبَرِ رَمِيَّةٌ بِحَجَرٍ، أَوْ نَحْوِ ذَلِكَ.

٣٠٥: وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ يُصَلِّي إِلَى الْعِرْقِ الَّذِي عِنْدَ مُنْصَرَفِ الرُّوحَاءِ، وَذَلِكَ الْعِرْقُ أَنْتَهَاءُ طَرَفِهِ عَلَى حَافَةِ الطَّرِيقِ، دُونَ الْمَسْجِدِ الَّذِي بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْمُنْصَرَفِ، وَأَنْتَ ذَاهِبٌ إِلَى مَكَّةَ، وَقَدْ أَتَيْتَنِي ثُمَّ مَسْجِدٌ، فَلَمْ يَكُنْ عَبْدُ اللَّهِ يُصَلِّي فِي

vremena sabah-namaza, zaustavio bi se i sačekao pa kad nastupi vrijeme, klanjao.

306. Abdullah je kazivao da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., odsjedao pod jednim ogromnim stablom niže Ruvejse, desno spram puta, na jednom ravnom šljunkovitom prostoru koji se pružao od (podnožja jednog) brežuljka na dvije milje niže Beridi-r-Ruvejse. Vrh drveta se polomio i presavio prema svojoj unutrašnjosti, ali je drvo (i dalje) stajalo na deblu zasutom velikim naslagama pijeska.

307. Abdullah je kazivao da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao na kraju jednog brežuljka kada se na putu prema Hadbi prođe Ardž. Kod te džamije nalaze se dva ili tri groba na kojima su kamene stijene slične onima sa desne strane puta. Abdullah bi, putujući iz Ardža, prolazio kroz to kamenje i kada bi Sunce krenulo sa zenita, klanjao bi u toj džamiji podne.

308. Abdullah kaže da je (jednom prilikom) Vjerovjesnik, s.a.v.s., odsjeo u jednom (suhom) koritu niže Herše, lijevo od puta, gdje se nalaze visoka stabla. Ovo korito nadovezuje se na heršansku dolinu, a između njega i puta je razdaljina od približno 400 aršina. Abdullah je klanjao pod stablom najbližem putu, koje je bilo i najvisočije među stablima.

ذَلِكَ الْمَسْجِدِ، كَانَ يَتْرُكُهُ عَنْ يَسَارِهِ وَوَرَاءَهُ، وَيُصَلِّي أَمَامَهُ إِلَى الْعِرْقِ نَفْسِهِ. وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ يَرُوحُ مِنَ الرُّوحَاءِ، فَلَا يُصَلِّي الظُّهَرَ حَتَّى يَأْتِيَ ذَلِكَ الْمَكَانَ، فَيُصَلِّي فِيهِ الظُّهَرَ، وَإِذَا أَقْبَلَ مِنْ مَكَّةَ، فَإِنْ مَرَّ بِهِ قَبْلَ الصُّبْحِ بِسَاعَةٍ، أَوْ مِنْ آخِرِ السَّحْرِ، عَرَسَ حَتَّى يُصَلِّيَ بِهَا الصُّبْحَ. ٣٠٦: وَحَدَّثَ عَبْدُ اللَّهِ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ، كَانَ يَنْزِلُ تَحْتَ سَرْحَةٍ ضَخْمَةٍ، دُونَ الرُّوَيْثَةِ، عَنْ يَمِينِ الطَّرِيقِ وَوُجَاهِ الطَّرِيقِ، فِي مَكَانٍ بَطْحٍ سَهْلٍ، حَتَّى يُفْضِيَ مِنْ أَكْمَةِ دُونِ بَرِيدِ الرُّوَيْثَةِ بِمِثْلَيْنِ، وَقَدْ أَنْكَسَرَ أَغْلَاهَا فَانْتَشَى فِي جَوْفِهَا، وَهِيَ قَائِمَةٌ عَلَى سَاقٍ، وَفِي سَاقِهَا كُتُبٌ كَثِيرَةٌ.

٣٠٧: وَحَدَّثَ عَبْدُ اللَّهِ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ، صَلَّى فِي طَرَفِ تَلْعَةٍ مِنْ وَرَاءِ الْعَرْجِ، وَأَنْتَ ذَاهِبٌ إِلَى هَضْبَةٍ، عِنْدَ ذَلِكَ الْمَسْجِدِ قَبْرَانِ أَوْ ثَلَاثَةٍ، عَلَى الْقَبْرِ رَضْمٌ مِنْ حِجَارَةٍ عَنْ يَمِينِ الطَّرِيقِ، عِنْدَ سَلِمَاتِ الطَّرِيقِ، بَيْنَ أُولَئِكَ السَّلِمَاتِ، كَانَ عَبْدُ اللَّهِ يَرُوحُ مِنَ الْعَرْجِ، بَعْدَ أَنْ تَمِيلَ الشَّمْسُ بِأَلْهَاجِرَةِ، فَيُصَلِّي الظُّهَرَ فِي ذَلِكَ الْمَسْجِدِ.

٣٠٨: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: وَنَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عِنْدَ سَرَاحٍ عَنْ يَسَارِ الطَّرِيقِ، فِي مَسِيلٍ دُونَ هَرَشَى، ذَلِكَ الْمَسِيلُ لَا صِقْ

309. On također kazuje da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., odsjedao na padini koja se nalazi u donjem dijelu doline Merri Zahran prema Medini, a kada bi se spuštao sa (brda) Safravata, odsjedao bi na sredini ove padine, i to na lijevoj strani puta kada ideš prema Mekki. Između mjesta na kome je odsjedao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i spomenutog puta nema više od jednog kamenog dobačaja.

310. On također kazuje da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., odsjedao u Zutuvau. Tu bi ostajao do svitanja zore a zatim bi klanjao sabah-namaz kada bi išao prema Mekki. To mjesto, na kome bi Allahov Poslanik klanjao, nalazi se na neravnom brdašcu niže mjesta na kome je sagrađena džamija.

311. Abdullah još priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., u namazu bio okrenut prema dvjema uvalama brda, koje su bile između njega i Džebel Tavila, u pravcu Kabe. On je prelocirao džamiju, koja je tamo bila sagrađena, lijevo od ove džamije koja se nalazi pri kraju Ekeme. Mjesto na kome je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao nalazi se niže od nje, upravo na Ekemet Sevdau, kojeg ostavljaš za deset aršina od Ekemeta ili približno toliko, i klanjaš okrenut prema uvalama brda, onog između tebe i same Kabe.

يُكَرَّعُ هَرَشَى، بَيْنَهُ وَبَيْنَ الطَّرِيقِ قَرِيبٌ مِنْ غَلَوَةٍ. وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ يُصَلِّي إِلَى سَرْحَةٍ، هِيَ أَقْرَبُ السَّرْحَاتِ إِلَى الطَّرِيقِ، وَهِيَ أَطْوَلُهُنَّ.

٣٠٩: وَيَقُولُ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ، كَانَ يَنْزِلُ فِي الْمَسِيلِ الَّذِي فِي أَدْنَى مَرِّ الظُّهْرَانِ، قَبْلَ الْمَدِينَةِ، حِينَ يَهْبِطُ مِنَ الصَّفَرَاوَاتِ، يَنْزِلُ فِي بَطْنِ ذَلِكَ الْمَسِيلِ عَنْ يَسَارِ الطَّرِيقِ، وَأَنْتَ ذَاهِبٌ إِلَى مَكَّةَ، لَيْسَ بَيْنَ مَنْزِلِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَبَيْنَ الطَّرِيقِ إِلَّا رَمِيَّةٌ بِحَجَرٍ.

٣١٠: قَالَ: وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ، كَانَ يَنْزِلُ بِذِي طَوَى، وَيَبِيتُ حَتَّى يُضْهِحَ، ثُمَّ يُصَلِّي الصُّبْحَ حِينَ يَقْدُمُ مَكَّةَ، وَمُصَلَّى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَلِكَ عَلَى أَكْمَةِ غَلِظَةٍ، لَيْسَ فِي الْمَسْجِدِ الَّذِي بَيْنِي ثُمَّ، وَلَكِنْ أَسْفَلَ مِنْ ذَلِكَ عَلَى أَكْمَةِ غَلِظَةٍ.

٣١١: وَأَنَّ عَبْدَ اللَّهِ حَدَّثَ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ اسْتَقْبَلَ فَرَضَتِي الْجَبَلِ، الَّذِي بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَبَلِ الطَّوِيلِ نَحْوَ الْكَعْبَةِ، فَجَعَلَ الْمَسْجِدَ الَّذِي بَيْنِي ثُمَّ يَسَارَ الْمَسْجِدِ بِطَرَفِ الْأَكْمَةِ، وَمُصَلَّى النَّبِيِّ ﷺ أَسْفَلَ مِنْهُ عَلَى الْأَكْمَةِ السَّوْدَاءِ، تَدْعُ مِنَ الْأَكْمَةِ عَشْرَةَ أَذْرُعٍ أَوْ نَحْوَهَا، ثُمَّ تُصَلِّي مُسْتَقْبِلَ الْفَرَضَتَيْنِ مِنَ الْجَبَلِ الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَ الْكَعْبَةِ.

O SUTRI (ZASTORU KLANJAČA)

1. Imamova sutra je sutra i onome ko klanja za njim

312. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi izašao na dan Bajrama (na musallu), naređivao (da se ponese) koplje koje bi se stavilo ispred njega i on bi tako prema njemu klanjao, a svijet bi klanjao iza njega. Tako je radio i na putovanju. Nakon Poslanika ovu praksu su slijedili vladari iza njega.

313. Ebu Džuhajfa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao sa njima u Bathi dva rekata podne i dva rekata ikindija-namaza sa kopljem pobodenim ispred njega a iza koplja je prošla žena i magarac.

2. Kolika razdaljina treba biti između klanjača i sutre

314. Sehl, r.a., kaže:

– Između mjesta na kome je klanjao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i zida ispred njega bila je razdaljina tolika da je mogla proći ovca.

3. Klanjanje u pravcu koplja

315. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednom prilikom izašao radi (prirodne

{كتاب أبواب سترة المصلي}

١ - باب: سِتْرَةُ الْإِمَامِ سِتْرَةٌ لِمَنْ خَلْفَهُ

٣١٢ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا :
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا خَرَجَ يَوْمَ
الْعِيدِ، أَمَرَنَا بِحَرْبَةٍ فَتَوَضَّعُ بَيْنَ يَدَيْهِ،
فَيُصَلِّي إِلَيْهَا وَالنَّاسُ وَرَاءَهُ، وَكَانَ يَفْعَلُ
ذَلِكَ فِي السَّفَرِ، فَمِنْ ثَمَّ اتَّخَذَهَا
الْأُمَرَاءُ.

٣١٣ : عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ صَلَّى بِهِمْ بِالْبُظْحَاءِ
وَبَيْنَ يَدَيْهِ عَنَزَةٌ، الظُّهْرَ رَكَعَتَيْنِ،
وَالْعَصْرَ رَكَعَتَيْنِ، يَمُرُّ بَيْنَ يَدَيْهِ الْمَرْأَةُ
وَالْحِمَارُ.

٢ - باب: قَدَرُ كَمْ يَنْبَغِي أَنْ يَكُونَ بَيْنَ
الْمُصَلِّيِّ وَالسُّتْرَةِ

٣١٤ : عَنْ سَهْلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
كَانَ بَيْنَ مُصَلِّي رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَبَيْنَ
الْجِدَارِ مَتْرُ الشَّاةِ.

٣ - باب: الصَّلَاةُ إِلَى الْعَنَزَةِ

٣١٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا خَرَجَ
لِحَاجَتِهِ، تَبِعْتُهُ أَنَا وَغُلَامٌ، وَمَعَنَا

nužde, slijedili smo ga ja i još jedan dječak noseći štap sa željeznim šiljkom (ukказа) i kožnu posudu sa vodom i kada je on obavio nuždu, dodali smo mu posudu sa vodom.

عُكَازَةٌ، أَوْ عَصَا، أَوْ عَتَرَةٌ، وَمَعَنَا إِدَاوَةٌ، فَإِذَا فَرَّغَ مِنْ حَاجَتِهِ نَأَوَّلْنَاهُ الْإِدَاوَةَ.

Oni klanjali su na stepu a otprilike u osmanov (Osmanov) Mushaf pa mu je neko rekao:

- Ebu Muslime, vidim te da nastojiš klanjati iza ovog stupa?

- Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., gdje nastoji klanjati iza njega - reče on.

5. Klanjanje između stupova bez džemata

317. Abdullah ibn Omer, r.a., koji prenosi hadis o Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., ulasku u Kabu, kaže:

- Pitao sam Bilala kada je izašao, šta je radio Vjerovjesnik, s.a.v.s.?

- Kada je klanjao, jedan stup mu je bio sa lijeve, jedan sa desne strane, a tri stupa iza njega - a strop Kabe bio je tada na šest stupova.

U drugoj predaji stoji: dva stupa sa desne strane.

6. Klanjanje u pravcu jahalice, deve, stabla ili sedla

318. Nafi' prenosi od Ibn Omera, r.a., da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., poprečivao svoju devu i prema njoj klanjao.

٣١٦ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ كَانَ يُصَلِّي عِنْدَ الْأُسْطُوَانَةِ الَّتِي عِنْدَ الْمُضْحَفِ، فَقِيلَ لَهُ : يَا أَبَا مُسْلِمٍ، أَرَأَيْكَ تَتَحَرَّى الصَّلَاةَ عِنْدَ هَذِهِ الْأُسْطُوَانَةِ؟ قَالَ : فَإِنِّي رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَتَحَرَّى الصَّلَاةَ عِنْدَهَا .

٥ - باب: الصَّلَاةُ بَيْنَ السُّوَارِي فِي غَيْرِ جَمَاعَةٍ

٣١٧ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا :

حَدِيثُ دُخُولِ النَّبِيِّ ﷺ الْكَعْبَةَ قَالَ : فَسَأَلْتُ بِلَالَ بْنَ حَرِثٍ خَرَجَ : مَا صَنَعَ النَّبِيُّ ﷺ؟ قَالَ : جَعَلَ عُمُودًا عَنْ يَسَارِهِ، وَعُمُودًا عَنْ يَمِينِهِ، وَثَلَاثَةَ أَغْمِدَةٍ وَرَاءَهُ، وَكَانَ أَلْبَيْتُ يُؤَمِّدُ عَلَى سِتَّةِ أَغْمِدَةٍ . فِي رَوَايَةٍ : عُمُودَيْنِ عَنْ يَمِينِهِ .

٦ - باب: الصَّلَاةُ إِلَى الرَّاحِلَةِ وَالْبَعِيرِ وَالشَّجَرِ وَالرَّحْلِ

- Da li si vidio - pitao je Nafi' Ibn Omera - kada bi mu se deva uzrujala i otišla, šta bi radio?

- Uzimao bi sedlo, izravnao ga i klanjao prema zadnjem njegovom naslonjaču - ili je rekao - prema naslonjaču iza sedla.

Tako je radio i Ibn Omer, r.a.

7. Klanjanje u pravcu kreveta

319. Aiša, r.a., kaže:

- Zar ćete nas (žene) izjednačiti sa psetom i magarcem? Dok sam jednom prilikom ležala na krevetu (sećiji) došao je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i okrenuo se prema sredini kreveta da klanja. Smatrala sam da nije dobro da budem ispred njega (dok klanja) pa sam se izvlačila nečujno prema donjem dijelu kreveta dok se nisam izvukla ispod svog pokrivača.

8. Klanjač će vratiti onoga ko htjedne proći ispred njega

320. (Ebu Salih priča da je,) dok je Ebu Seid el-Hudri, r.a., jednog petka klanjao prema nečemu što ga zaklanja od svijeta, jedan mladić iz porodice Ebu Muajt htio proći ispred njega, ali ga je Ebu Seid gurnuo u prsa. Mladić ga je pogledao i pošto nije imao nikakvog drugog prolaza, povratio se da tuda prođe. Ebu Seid ga je odbio još grublje nego prvi put i on je Ebu Seidu rekao nešto neprilično, a potom otišao Mervanu (vladaru) da se potuži na postupak Ebu Seida, koji je također ušao za njim kod Mervana.

٣١٨ : وَعَنْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهُ كَانَ يُعْرَضُ رَاحِلَتَهُ فَيُصَلِّي إِلَيْهَا، قُلْتُ: أَفَرَأَيْتَ إِذَا هَبَّتِ الرِّكَابُ؟ قَالَ: كَانَ يَأْخُذُ هَذَا الرِّحْلَ فَيَعْدِلُهُ، فَيُصَلِّي إِلَى آخِرَتِهِ، أَوْ قَالَ مُؤَخَّرِهِ، وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَفْعَلُهُ.

٧ - باب: الصَّلَاةُ إِلَى السَّرِيرِ

٣١٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَعَدَلْتُمُونَا بِالْكَلْبِ وَالْجِمَارِ؟ لَقَدْ رَأَيْتُنِي مُضْطَجِعَةً عَلَى السَّرِيرِ، فَيَجِيءُ النَّبِيُّ ﷺ فَيَتَوَسَّطُ السَّرِيرَ فَيُصَلِّي، فَأُكْرَهُ أَنْ أَسْتَحَهُ، فَأَنْسَلُ مِنْ قِبَلِ رِجْلِي السَّرِيرِ حَتَّى أَنْسَلَّ مِنْ لِحَافِي.

٨ - باب: يَرُدُّ الْمُصَلِّي مَنْ مَرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ

٣٢٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ كَانَ يُصَلِّي فِي يَوْمِ جُمُعَةٍ إِلَى شَيْءٍ يَسْتُرُهُ مِنَ النَّاسِ، فَأَرَادَ شَابٌّ مِنْ بَنِي أَبِي مُعَيْطٍ أَنْ يَجْتَازَ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَدَفَعَ أَبُو سَعِيدٍ فِي صَدْرِهِ، فَظَرَّ الشَّابُّ فَلَمْ يَجِدْ مَسَاغًا إِلَّا بَيْنَ يَدَيْهِ، فَعَادَ لِيَجْتَازَ، فَدَفَعَهُ أَبُو سَعِيدٍ أَشَدَّ مِنَ الْأُولَى، فَقَالَ مِنْ أَبِي سَعِيدٍ، ثُمَّ دَخَلَ

- Šta je to s tobom i tvojim bratićem, Ebu Seide? - upitao je Mervan.

- Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao: "Kada neko od vas klanja prema nečemu što ga zaklanja od svijeta pa neko htjedne proći ispred njega, neka ga odbije. Ako se tome ne povinuje, neka protiv njega upotrijebi silu, jer je on šejtan" - odgovorio je Ebu Seid.

9. Grijeh prolaznika ispred klanjača

321. Ebu Džuhejm, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kad bi onaj koji prolazi ispred klanjača znao koliki je to grijeh, bilo bi mu bolje da stoji četrdeset (...), nego da ispred njega prođe."

- Ne znam - kaže prenosilac - da li je kazao četrdeset dana, mjeseci ili godina."

10. Klanjanje u pravcu osobe koja spava

322. Aiša, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao dok sam ja spavala na njegovoj postelji. Kada je htio klanjati vitr-namaz, probudio me je pa sam i ja klanjala vitr-namaz.

11. Držanje djeteta na ramenima u toku namaza

323. Ebu Katade el-Ensari, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao

عَلَى مَرَوَانَ، فَشَكَاَ إِلَيْهِ مَا لَقِيَ مِنْ أَبِي سَعِيدٍ، وَدَخَلَ أَبُو سَعِيدٍ خَلْفَهُ عَلَى مَرَوَانَ، فَقَالَ: مَا لَكَ وَلابْنِ أَخِيكَ يَا أَبَا سَعِيدٍ؟ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ إِلَى شَيْءٍ يَسْتُرُهُ مِنَ النَّاسِ، فَأَرَادَ أَحَدٌ أَنْ يَجْتَازَ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَلْيَدْفَعْهُ، فَإِنْ أَبَى فَلْيَقَاتِلْهُ، فَإِنَّمَا هُوَ شَيْطَانٌ).

9 - باب: إِثْمُ الْمَارِّ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّي

٣٢١ : عَنْ أَبِي جُهَيْمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَوْ يَعْلَمُ الْمَارُّ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّي مَاذَا عَلَيْهِ مِنَ الْإِثْمِ، لَكَانَ أَنْ يَقِفَ أَرْبَعِينَ خَيْرًا لَهُ مِنْ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ). قَالَ الرَّاوِي: لَا أَذْرِي، أَقَالَ أَرْبَعِينَ يَوْمًا، أَوْ شَهْرًا، أَوْ سَنَةً.

10 - باب: الصَّلَاةُ خَلْفَ النَّائِمِ

٣٢٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي وَأَنَا رَاقِدَةٌ، مُعْتَرِضَةً عَلَى فِرَاشِهِ، فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يُؤْتِرَ أَبْقَظَنِي فَأَوْتَرْتُ.

11 - باب: إِذَا حَمَلَ جَارِيَةً صَغِيرَةً

عَلَى عُنُقِهِ فِي الصَّلَاةِ

٣٢٣ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يُصَلِّي،

držeći Umamu, kćerku Zejnebe - kćerke Allahova Poslanika, s.a.v.s., i Ebu Asa ibn Rebia ibn Abdušemsa. Kada se spuštao na sedždu, skidao bi je, a kada bi ustajao opet bi je stavljao na ramena.

12. Žena može sa klanjača ukloniti nešto neprijatno

324. U hadisu koga prenosi Ibn Mesud o Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., proklinjanju Kurejšija zato što su stavljali na njega utrobu zaklane životinje (vidi hadis broj 178.) na kraju stoji:

- Njihova tijela bila su odvučena (i bačena) u jedan stari bunar nakon čega je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Družinu u bunaru stiglo je prokletstvo.”

وَهُوَ حَامِلٌ أُمَامَةَ بِنْتِ زَيْنَبَ، بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَهِيَ لِأَبِي الْعَاصِ بْنِ الرَّبِيعِ بْنِ عَبْدِ شَمْسٍ، فَإِذَا سَجَدَ وَضَعَهَا، وَإِذَا قَامَ حَمَلَهَا.

۱۲ - باب: الْمَرْأَةُ تَطْرَحُ عَنِ الْمُصَلِّي شَيْئًا مِنَ الْأَذَى

۳۲۴ : حَدِيثُ ابْنِ مَسْعُودٍ فِي دَعَاءِ النَّبِيِّ ﷺ عَلَى قُرَيْشٍ يَوْمَ وَضَعُوا عَلَيْهِ السَّلَى، تَقَدَّمَ، وَقَالَ هُنَا فِي آخِرِهِ: سُحِبُوا إِلَى الْقَلْبِ، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (وَأَتْبَعَ أَصْحَابُ الْقَلْبِ لَعْنَةً).

- Nije to ono što sam imao na hatru - reče Omer. - Ja mislim na nered koji će se zatalasati kao što se more zatalasa.

- Vladaru vjernika, ne trebaš se za to bojati jer su između tebe i tog iskušenja vrata zatvorena.

- Da li će se ona razbiti ili otvoriti? - upita Omer.

- Razbit će se - odgovori Huzejfe.

- Onda se neće više nikada ni zatvoriti - reče Omer.

Huzejfe je zatim upitan:

- Je li Omer znao ta vrata?

- Da - odgovori (Huzejfe) - kao što je (znao) da iza jutra dolazi noć. Ja sam mu to ispričao, dodao je Huzejfe, prenoseći ga bez greške.

On je opet upitan:

- Ko su ta vrata?

- Omer - odgovorio je.

327. Ibn Mesud, r.a., priča da je neki čovjek poljubio neku ženu i došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i o tome ga obavijestio. Tada je Allah objavio: *Obavljaj namaz krajevima dana i u nekim dijelovima noći, jer dobra djela odstranjuju hrdava...*

- Je li to važi samo za mene, Allahov Poslaniče? - upitao je ovaj.

“Za sve moje sljedbenike”, odgovorio je on.

328. U drugoj predaji od Ibn Mesuda, r.a., stoji:

“Za svakog onoga od mog Ummeta koji to bude radio.”

هَذَا أُرِيدُ، وَلَكِنْ الْفِتْنَةُ الَّتِي تَمُوجُ كَمَا يَمُوجُ الْبَحْرُ، قَالَ: لَيْسَ عَلَيْكَ مِنْهَا بَأْسٌ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، إِنَّ بَيْنَكَ وَبَيْنَهَا بَابًا مَغْلَقًا، قَالَ: أَيُكْسَرُ أَمْ يُفْتَحُ؟ قَالَ: يُكْسَرُ، قَالَ: إِذَا لَا يُغْلَقُ أَبَدًا، قِيلَ لِحُذَيْفَةَ: أَكَانَ عُمَرُ يَعْلَمُ أَلْبَابَ؟ قَالَ: نَعَمْ، كَمَا أَنَّ دُونَ الْغَدِ اللَّيْلَةَ، إِنِّي حَدَّثْتُهُ بِحَدِيثِ لَيْسَ بِالْأَعْلَى. فَسُئِلَ: مَنْ أَلْبَابُ؟ فَقَالَ: عُمَرُ.

٣٢٧ : عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا أَصَابَ مِنْ أَمْرَأَةٍ قُبْلَةً، فَأَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَأَخْبَرَهُ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ: ﴿أَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفَيْ النَّهَارِ وَزُلْفًا مِنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ أَلْسِيئَاتِ﴾. فَقَالَ الرَّجُلُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَلَيْ هَذَا؟ قَالَ: (لِجَمِيعِ أُمَّتِي كُلِّهِمْ).

٣٢٨ : وَعَنْهُ فِي رَوَايَةٍ: (لِمَنْ عَمِلَ بِهَا مِنْ أُمَّتِي).

3. Važnost klanjanja na vrijeme

329. Ibn Mesud, r.a., kaže da je pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

- Koji je posao Allahu najdraži?

"Klanjanje u njegovom vremenu", odgovorio je.

- A zatim koji?

"Činiti dobro svojim roditeljima", odgovorio je.

- A koji je iza toga?

"Borba na Allahovom putu", odgovorio je.

- To mi je rekao Allahov Poslanik, s.a.v.s., a da sam tražio još, on bi mi, sigurno, još dodao.

4. Pet namaza osigurava pokrivanje manjih grijeha

330. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kad je upitao:

"Šta mislite kad bi pred vratima nekog od vas bila rijeka u kojoj bi se on kupao svakog dana pet puta, da li bi to kupanje ostavilo na njemu išta od njegove prljavštine?"

- Ne bi ostavilo ništa od njegove prljavštine - odgovorili su oni.

"To je primjer pet (dnevni) namaza sa kojima Allah briše pogreške."

5. Klanjač razgovara sa svojim Gospodarom

331. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

۳ - باب: فَضْلُ الصَّلَاةِ لَوْ قَتَلَهَا

۳۲۹ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ : أَيُّ أَلْعَمَلِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ؟ قَالَ : (الصَّلَاةُ عَلَى وَفْيِهَا) . قَالَ : ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ : (بِرُّ الْوَالِدَيْنِ) . قَالَ : ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ : (الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) . قَالَ : حَدَّثَنِي بِهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، وَلَوْ أَسْتَرَدْتُهُ لَزَادَنِي .

۴ - باب: الصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ كَفَّارَةٌ

۳۳۰ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : (أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بَيْنَ أَحَدِكُمْ ، يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسًا ، مَا تَقُولُ : ذَلِكَ يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ؟) . قَالُوا : لَا يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْئًا ، قَالَ : (فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ ، يَمْحُو اللَّهُ بِهَا الْخَطَايَا) .

۵ - باب: الْمُصَلِّي يُنَاجِي رَبَّهُ

۳۳۱ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ : (أَعْتَدِلُوا فِي السُّجُودِ ، وَلَا يَبْسُطْ ذِرَاعِيهِ كَالْكَلْبِ ،

“Obavljajte sedžde pravilno! Neka klanjač ne prostire svoje podlaktice poput psa, a kada pljuje neka ni u kom slučaju ne pljuje preda se, niti na svoju desnu stranu, jer on tada razgovara sa svojim Gospodarom.”

6. Odbađanje namaza dok prestane žega

332. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada bude velika žega, odgodite klanjanje dok zahlti, jer je žega zapah Džehennema. Vatra se potužila svome Gospodaru: - Gospodaru moj, sama sebe jedem! - pajoj je On dozvolio dva oduška: jedan u zimi, a drugi u toku ljeta - i to je najveća žega koju osjetite (ljeti) i najveća hladnoća koju osjetite (zimi).”

333. Ebu Zerr el-Gifari, r.a., priča:

– Kada smo bili sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., na jednom putovanju, mujezin je htio proučiti ezan za podne ali mu Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

“Očekaj dok zahlti!”

Malo kasnije htjede mujezin proučiti ezan, a on mu opet reče:

“Očekaj dok zahlti!”

(Klanjali smo tek) kad smo vidjeli sjenu brežuljaka.

7. Podnevsko vrijeme nastupa kada Sunce krene sa zenita

334. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izašao (u džamiju) kada je Sunce krenulo (sa

وَلَا عَنْ يَمِينِهِ، فَإِنَّهُ يُنَاجِي رَبَّهُ).

٦ - باب: الْإِبْرَادِ بِالظُّهْرِ مِنْ شِدَّةِ الْحَرِّ

٣٣٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا أَشْتَدَّ الْحَرُّ فَأَبْرِدُوا بِالصَّلَاةِ، فَإِنَّ شِدَّةَ الْحَرِّ مِنْ فِتْحِ جَهَنَّمَ، وَأَشْتَكَّتِ النَّارُ إِلَى رَبِّهَا، فَقَالَتْ: رَبِّ أَكُلَ بَعْضِي بَعْضًا، فَأَذِنَ لَهَا بِنَفْسَيْنِ، نَفْسٍ فِي الشَّتَاءِ وَنَفْسٍ فِي الصَّيْفِ، أَشَدُّ مَا تَجِدُونَ مِنَ الْحَرِّ، وَأَشَدُّ مَا تَجِدُونَ مِنَ الزَّمْهِرِ).

٣٣٣ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ الْغِفَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي سَفَرٍ، فَأَرَادَ الْمُؤَدُّنُ أَنْ يُؤَدِّنَ لِلظُّهْرِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَبْرِدُوا). ثُمَّ أَرَادَ أَنْ يُؤَدِّنَ، فَقَالَ لَهُ: (أَبْرِدُوا). حَتَّى رَأَيْنَا فَيءَ التَّلَوُّلِ.

٧ - باب: وَقْتُ الظُّهْرِ عِنْدَ الزَّوَالِ

٣٣٤ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ خَرَجَ حِينَ زَاغَتْ

dogadaj, a zatim upitao:

“Ko želi da pita što, neka pita! Za sve što me budete pitali odgovorit ću vam dok sam još na ovom svom mjestu.”

Većina ljudi je plakala, a on je više puta ponovio:

“Pitajte me.”

Potom je ustao Abdullah ibn Huzafe es-Sehmi, i upitao:

- Ko je moj otac?

“Tvoj otac je Huzafe”, odgovorio je.

Potom još češće ponavljaše:

“Pitajte me.”

Tada se Omer diže na koljena pa reče:

- Zadovoljni samo Allahom kao Gospodarom, islamom kao vjerom i Muhammedom kao vjerovjesnikom.

On je zašutio i potom rekao:

“Predočen mi je u podnožju ovog zida Džennet i Džehennem i nisam nikada vidio takvog dobra ni takvog zla.”

Dio ovoga hadisa spomenut je u “Poglavlju o znanju”, u predaji Ebu Musaa, međutim, ova verzija je opširnija i drugačije su riječi.

335. (Ebu Minhal prenosi) od Ebu Berze, r.a., da je rekao:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi klanjao sabah tako da bi svaki od nas prepoznao svoga druga (pokraj sebe) i učio bi na sabah-namazu šezdeset do stotinu ajeta. Podne je klanjao kada Sunce krene prema zapadu, a ikindiju tako da bi neki

أُمُورًا عِظَامًا، ثُمَّ قَالَ: (مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَسْأَلَ عَنْ شَيْءٍ فَلْيَسْأَلْ، فَلَا تَسْأَلُونِي عَنْ شَيْءٍ إِلَّا أَخْبَرْتُكُمْ بِهِ، مَا دُمْتُ فِي مَقَامِي هَذَا). فَأَكْثَرَ النَّاسُ فِي الْبُكَاءِ، وَأَكْثَرَ أَنْ يَقُولَ: (سَلُونِي). فَقَامَ عَبْدُ اللَّهِ ابْنُ حُذَافَةَ السَّهْمِيُّ فَقَالَ: مَنْ أَبِي؟ قَالَ: (أَبُوكَ حُذَافَةُ). ثُمَّ أَكْثَرَ أَنْ يَقُولَ: (سَلُونِي). فَبَرَكَ عُمَرُ عَلَى رُكْبَتَيْهِ فَقَالَ: رَضِينَا بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا، فَسَكَتَ. ثُمَّ قَالَ: (عُرِضَتْ عَلَيَّ الْجَنَّةُ وَالنَّارُ آفَاءً، فِي غُرُضٍ هَذَا الْحَاطِطِ، فَلَمْ أَرَ كَالْخَيْرِ وَالشَّرِّ). قَدْ تَقَدَّمَ بَعْضُ هَذَا الْحَدِيثِ فِي كِتَابِ الْعِلْمِ مِنْ رِوَايَةِ أَبِي مُوسَى لَكِنْ فِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ زِيَادَةٌ وَمُغَايَرَةٌ أَلْفَاظٍ

٣٣٥ : عَنْ أَبِي بَرَزَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي الصُّبْحَ وَأَحَدُنَا يَعْرِفُ جَلِيسَهُ، وَيَقْرَأُ فِيهَا مَا بَيْنَ السَّتِينَ إِلَى أَلِمَاءَةٍ وَيُصَلِّي الظُّهْرَ إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ، وَالْعَصْرَ وَأَحَدُنَا يَذْهَبُ إِلَى أَقْصَى الْمَدِينَةِ فَيَرْجِعُ وَالشَّمْسُ حَيَّةً، وَنَسِيَ الرَّاوي مَا قَالَ فِي الْمَغْرِبِ، وَلَا يُبَالِي بِتَأْخِيرِ الْعِشَاءِ إِلَى

od nas mogao otići na kraj Medine i vratiti se, a Sunce bi još sijalo. Zaboravio sam šta je rekao (Ebu Berze) za akšam, a za jaciju se nije brinuo da li će se odgoditi do zadnje trećine noći, a potom dodade - do polovine noći.

8. Odgađanje podne-namaza do ikindije

336. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao u Medini sedam rekata (akšama i jacije) i osam (podne i ikindije).

9. Vrijeme klanjanja ikindije

337. Hadis koga prenosi Ebu Berze, r.a, o namazima prethodno smo spomenuli. U ovoj predaji nakon što je spomenuo jacija-namaz, kaže:

- Nije volio spavati prije jacije niti razgovarati poslije jacije.

338. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

- Klanjali bismo ikindiju, a potom bi neko izašao do plemena Benu Amr ibn Avf i zatekao bi ih kako klanjaju ikindiju.

339. Enes ibn Malik, r.a., priča:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao bi ikindiju dok bi Sunce bilo još visoko i živog sjaja. Čovjek bi mogao otići do mjesta Avali (naselje jugoistočno od Medine), a Sunce bi još bilo visoko. Avali se nalazi na oko četiri milje udaljenosti od Medine.

ثَلَاثَ اللَّيْلِ، ثُمَّ قَالَ: إِلَى شَطْرِ اللَّيْلِ.

۸ - باب: تَأْخِيرِ الظُّهْرِ إِلَى الْعَصْرِ

۳۳۶ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ صَلَّى بِالْمَدِينَةِ سَبْعًا وَثَمَانِيًا: الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ، وَالْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ.

۹ - باب: وَقْتُ الْعَصْرِ

۳۳۷ : حَدِيثُ أَبِي بَرَزَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي ذِكْرِ الصَّلَوَاتِ تَقْدِمَ قَرِيْبًا وَقَالَ فِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ لَمَّا ذَكَرَ الْعِشَاءَ: وَكَانَ يَكْرَهُ النَّوْمَ قَبْلَهَا وَالْحَدِيثَ بَعْدَهَا.

۳۳۸ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُصَلِّي الْعَصْرَ، ثُمَّ يَخْرُجُ الْإِنْسَانُ إِلَى بَنِي عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ، فَيَجِدُهُمْ يُصَلُّونَ الْعَصْرَ.

۳۳۹ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُصَلِّي الْعَصْرَ وَالشَّمْسُ مُرْتَفِعَةً حَيَّةً، فَيَذْهَبُ الدَّاهِبُ إِلَى الْعَوَالِي، فَيَأْتِيهِمْ وَالشَّمْسُ مُرْتَفِعَةً، وَيَبْعُثُ الْعَوَالِي مِنَ الْمَدِينَةِ عَلَى أَرْبَعَةِ أَمْيَالٍ، أَوْ نَحْوِهِ.

۱۰ - باب: مَنْ فَاتَتْهُ الْعَصْرُ

۳۴۰ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا:

10. Onaj kome prođe ikindija

340. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj kome prođe ikindija je kao onaj kome je okrnjena porodica i imovina.”

11. Onaj ko izostavi ikindiju

341. Ebu Burejde, r.a., je rekao jednog oblačnog dana:

- Požurite sa ikindijom, jer je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko izostavi ikindiju propao mu je posao.”

12. Važnost klanjanja ikindije

342. Džerir, r.a., priča:

- Kada smo jedne noći bili sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., on je pogledao prema (punom) Mjesecu i rekao:

“Vi ćete vidjeti svoga Gospodara kao što vidite ovaj Mjesec i nećete u tom viđenju biti spriječeni ni zaklonjeni. Stoga, ako ste u mogućnosti i ništa vas ne ometa da klanjate prije izlaska i prije zalaska Sunca, to uradite!”

Tada je citirao (ajet): *Sa zahvalnošću molite se svome Gospodaru prije izlaska i prije zalaska Sunca.*

343. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kod vas se smjenjuju meleki noći i meleki dana, a sastanu se (i jedni i drugi) u vrijeme klanjanja sabaha i

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (الَّذِي تَقُوتُهُ صَلَاةُ الْعَصْرِ، كَأَنَّمَا وَتَرَ أَهْلَهُ وَمَالَهُ).

۱۱ - باب: مَنْ تَرَكَ الْعَصْرَ

۳۴۱ : عَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ

قَالَ فِي يَوْمٍ ذِي غَيْمٍ:

بُكَرُوا بِصَلَاةِ الْعَصْرِ، فَإِنَّ النَّبِيَّ ﷺ

قَالَ: (مَنْ تَرَكَ صَلَاةَ الْعَصْرِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ).

۱۲ - باب: فَضْلُ صَلَاةِ الْعَصْرِ {

۳۴۲ : عَنْ جَرِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فَنَظَرَ إِلَى الْقَمَرِ لَيْلَةً

فَقَالَ: (إِنَّكُمْ سَتَرُونَ رَبِّكُمْ)، كَمَا تَرَوْنَ

هَذَا الْقَمَرَ، لَا تُضَامُونَ فِي رُؤْيَيْهِ، فَإِنْ

أَسْتَطَعْتُمْ أَنْ لَا تُغْلِبُوا عَلَى صَلَاةٍ قَبْلَ

طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا فَافْعَلُوا).

ثُمَّ قَرَأَ: ﴿وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ

الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ﴾.

۳۴۳ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: (يَتَعَاقَبُونَ فِيكُمْ: مَلَائِكَةُ اللَّيْلِ

وَمَلَائِكَةُ النَّهَارِ، وَيَجْتَمِعُونَ فِي صَلَاةِ

الْفَجْرِ وَصَلَاةِ الْعَصْرِ، ثُمَّ يَرْجُؤُ الَّذِينَ

ikindije. Potom se penju oni koji su kod vas prenoćili i Allah ih pita, iako On više zna od njih:

- U kakvom ste stanju ostavili Moje robove?

- Ostavili smo ih na namazu, a kada smo došli, zatekli smo ih na namazu - reknu oni."

13. Ko stigne klanjati jedan rekat ikindije prije zalaska Sunca

344. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada neko od vas stigne na sedždu ikindija-namaza prije nego što Sunce zađe, neka dovrši svoj namaz, i kada stigne da obavi sedždu (prvog rekata) sabaha prije nego što Sunce izađe, neka dovrši svoj namaz.

345. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., gdje govori:

"Vrijeme trajanja vašeg života u odnosu na narode koji su bili prije vas je kao vrijeme od klanjanja ikindije do zalaska Sunca. Sljedbenicima Tevrata dat je Tevrat i oni su po njemu radili, a kada je bilo pola dana, iznemogli su pa im je dat po jedan kirat (nagrade). Pristalicama Indžila dat je kasnije Indžil i oni su po njemu postupali do ikindijskog namaza, a zatim malaksali pa je i njima dat po jedan kirat. Zatim je nama dat Kur'an, i mi ćemo po njemu raditi do zalaska Sunca i nama su određena po dva kirata.

Sljedbenici dviju spomenutih knjiga reći će:

بَاتُوا فِيكُمْ، فَيَسْأَلُهُمْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ: كَيْفَ تَرَكْتُمْ عِبَادِي؟ فَيَقُولُونَ: تَرَكْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ، وَأَتَيْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ).

۱۳ - باب: مَنْ أَذْرَكَ رَكْعَةً مِنَ الْعَصْرِ قَبْلَ الْغُرُوبِ

۳۴۴ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِذَا أَذْرَكَ أَحَدُكُمْ سَجْدَةً مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ، قَبْلَ أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ، فَلْيَتِمَّ صَلَاتَهُ، وَإِذَا أَذْرَكَ سَجْدَةً مِنْ صَلَاةِ الصُّبْحِ، قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ، فَلْيَتِمَّ صَلَاتَهُ).

۳۴۵ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّمَا بَقَاؤُكُمْ فِيَمَا سَلَفَ قَبْلَكُمْ مِنَ الْأُمَمِ، كَمَا بَيْنَ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى غُرُوبِ الشَّمْسِ، أَوْتِيَ أَهْلُ التَّوْرَةِ التَّوْرَةَ، فَعَمِلُوا حَتَّى إِذَا انْتَصَفَ النَّهَارُ عَجَزُوا، فَأَعْطُوا قِيرَاطًا قِيرَاطًا، ثُمَّ أَوْتِيَ أَهْلُ الْإِنْجِيلِ الْإِنْجِيلَ، فَعَمِلُوا إِلَى صَلَاةِ الْعَصْرِ ثُمَّ عَجَزُوا، فَأَعْطُوا قِيرَاطًا قِيرَاطًا، ثُمَّ أُوتِيَ الْقُرْآنَ، فَعَمِلْنَا إِلَى غُرُوبِ الشَّمْسِ، فَأَعْطِينَا قِيرَاطَيْنِ قِيرَاطَيْنِ، فَقَالَ أَهْلُ الْكِتَابَيْنِ: أَيُّ رَبَّنَا، أَعْطَيْتَ هَؤُلَاءِ قِيرَاطَيْنِ قِيرَاطَيْنِ، وَأَعْطَيْتَنَا قِيرَاطًا قِيرَاطًا، وَنَحْنُ كُنَّا

- Allahu naš, ovima si dao po dva kirata, a nama po jedan, iako smo mi više radili!

- Da li sam vam što umanjio od vaše nagrade? - reći će Allah Uzvišeni.

- Ne - reći će.

- To je Moja milost, dajem je kome Ja hoću - odgovorit će On."

14. Vrijeme akšam-namaza

s.a.v.s., akšam i kada bi neko od nas otišao, mogao je vidjeti dokle mu strijela može dobaciti.

347. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao podne-namaz sredinom dana, ikindiju dok je Sunce još čistog sjaja, akšam kada ono zađe, a jaciju nekad (ranije) a nekad (kasnije) - kada bi vidio ashabe da su se sakupili, klanjao bi ranije, a kada bi vidio da su zakasnili, klanjao bi kasnije. Sabah su oni, odnosno Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjali u zoru.

15. Ružno je akšam nazivati jacijom

348. Abdullah el-Muzeni, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Nemojte nipošto pasti pod utjecaj beduina u pogledu imena akšama."

On kaže: - Beduini (akšam) nazivaju jacijom.

أَكْثَرَ عَمَلًا؟ قَالَ: اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: هَلْ ظَلَمْتُمْ مِنْ أَخْبَرِكُمْ مِنْ شَيْءٍ؟ قَالُوا: لَا، قَالَ: فَهُوَ فَضْلِي أَوْتِيهِ مِنْ أَشَاءِ).

١٤ - باب: وَقْتُ الْمَغْرِبِ

٣٤٦ : عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

٣٤٧ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي الظُّهْرَ بِالْهَاجِرَةِ، وَالْعَصْرَ وَالشَّمْسُ نَقِيَّةً، وَالْمَغْرِبَ إِذَا وَجِبَتْ، وَالْعِشَاءَ أَخْيَانًا وَأَخْيَانًا، إِذَا رَأَوْهُمْ اجْتَمَعُوا عَجَلًا، وَإِذَا رَأَوْهُمْ أَبْطَأُوا آخَرًا، وَالصُّبْحَ - كَانُوا، أَوْ - كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي بِهَا بَعْلَسَ.

١٥ - باب: مَنْ كَرِهَ أَنْ يُقَالَ لِلْمَغْرِبِ الْعِشَاءُ

٣٤٨ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الْمُزَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ :

(لَا تَغْلِبَنَّكُمْ الْأَغْرَابُ عَلَى اسْمِ صَلَاتِكُمُ الْمَغْرِبِ). قَالَ : وَيَقُولُ الْأَغْرَابُ : هِيَ الْعِشَاءُ.

16. Važnost klanjanja jacije

349. Aiše, r.a., priča:

– Prije nego što se islam proširio (van Medine) Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgodio je jedne noći klanjanje jacije do u mrklo doba noći i nije izašao (klanjati) dok Omer nije rekao:

- Pospale su i žene i djeca!

Tada je izašao i prisutnima u džamiji rekao:

“Vi ste jedini stanovnici Zemlje koji sada klanjaju jaciju.”

350. Ebu Musa, r.a., priča:

– Ja i moji drugovi, koji su sa mnoom došli u lađi, odsjeli smo u predjelu Bekii Buthan. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je bio u Medini i svake noći jedna grupa nas išla je naizmjenice kod njega klanjati jaciju. Dogodilo se da smo ja i moji drugovi zatekli Vjerovjesnika, s.a.v.s., zauzetog nekim poslom pa je odgodio klanjanje jacije do kasno u noć, kada je izašao (iz svoga stana) i sa ashabima klanjao. Kada je završio s namazom, rekao je prisutnima:

“Nemojte žuriti, nego se radujte, jer je jedna od Allahovih blagodati prema vama to što ste jedini među ljudima koji ovoga časa klanjaju.”

Ili je rekao: “...ovoga časa ne klanja niko osim vi.”

- Ne znam - kaže Ebu Musa - koji je od ova dva izraza upotrijebio, ali smo se vratili radosni zbog onoga što smo čuli od Allahova Poslanika, s.a.v.s.

١٦ - باب: فضل العِشاءِ

٣٤٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَعْتَمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَيْلَةً بِالْعِشَاءِ، وَذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يَفْشُوَ الْإِسْلَامُ، فَلَمْ يَخْرُجْ حَتَّى قَالَ عُمَرُ: نَامَ النِّسَاءُ وَالصَّبِيَّانُ، فَخَرَجَ فَقَالَ لِأَهْلِ الْمَسْجِدِ: (مَا يَنْتَظِرُهَا أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ غَيْرُكُمْ).

٣٥٠ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنْتُ أَنَا وَأَصْحَابِي الَّذِينَ قَدِمُوا مَعِيَ فِي السَّفِينَةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ نَزُولًا فِي بَيْعِ بَظَحَانَ، وَالنَّبِيُّ ﷺ بِالْمَدِينَةِ، فَكَانَ يَتَنَاقَبُ النَّبِيُّ ﷺ عِنْدَ صَلَاةِ الْعِشَاءِ كُلَّ لَيْلَةٍ نَفَرٌ مِنْهُمْ، فَوَافَقَنَا النَّبِيُّ أَنَا وَأَصْحَابِي، وَلَهُ بَعْضُ الشُّغْلِ فِي بَعْضِ أَمْرِهِ، فَأَعْتَمَ بِالصَّلَاةِ حَتَّى أَبْهَارَ اللَّيْلِ، ثُمَّ خَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ فَصَلَّى بِهِمْ، فَلَمَّا قَضَى صَلَاتَهُ قَالَ لِمَنْ حَضَرَهُ: (عَلَى رُسُلِكُمْ، أَبْشِرُوا، إِنَّ مِنْ نِعْمَةِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ، أَنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ يُصَلِّي هَذِهِ السَّاعَةَ غَيْرُكُمْ). أَوْ قَالَ: (مَا صَلَّى هَذِهِ السَّاعَةَ أَحَدٌ غَيْرُكُمْ). لَا يَذَرِي أَيَّ الْكَلِمَتَيْنِ قَالَ، قَالَ أَبُو مُوسَى: فَرَجَعْنَا، فَرَحَى بِمَا سَمِعْنَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ.

17. Spavanje prije jacije kada san ovlada

351. Hadis o tome da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgodio jaciju do u mrklo doba noći dok ga Omer nije zovnuo... ranije je spomenut. U ovoj predaji ima dodatak da je Aiša, r.a., rekla:

- Oni bi jaciju klanjali u vremenu od kada iščezne bjelina na zapadu pa do isteka prve trećine noći.

U predaji od Ibn Abbasa, r.a., stoji:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je potom izašao i kao da sada gledam kako mu sa glave kapa voda, a ruka mu na glavi, i rekao:

“Kad ne bih svojim sljedbenicima učinio poteškoću, naredio bih im da jaciju ovako (tj. u ovo vrijeme) klanjaju.”

352. Ibn Abbas je bio upitan o tome kako je Vjerovjesnik, s.a.v.s., stavio ruku na glavu (vidi hadis br. 351), pa je (prenosilac Ata) rastavivši malo svoje prste spustio njihove vrhove na jednu stranu glave, a potom ih međusobno spojio i tako ih po glavi vukao dok mu palac nije dodirnuo kraj uha koji stoji prema licu iznad solufa i brade, ne učinivši to ni suviše sporo, ni suviše brzo.

18. Vrijeme jacije je do pola noći

353. (U predaji hadisa o tome da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgodio jaciju do u mrklo doba noći) Enes, r.a., kaže:

- Kao do sada gledam sjaj njegova prstena te noći.

۱۷ - باب: النَّوْمُ قَبْلَ الْعِشَاءِ لِمَنْ غَلِبَ

۳۵۱ : حَدِيثُ : أَعْتَمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْعِشَاءِ وَنَادَاهُ عُمَرُ تَقَدَّمْ، وَفِي هَذَا زِيَادَةٌ، قَالَتْ: وَكَانُوا يُصَلُّونَ فِيمَا بَيْنَ أَنْ يَغِيبَ الشَّفَقُ إِلَى ثُلُثِ اللَّيْلِ الْأَوَّلِ. وَفِي رَوَايَةٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: فَخَرَجَ نَبِيُّ اللَّهِ ﷺ، كَأَنِّي أَنْظَرُ إِلَيْهِ الْآنَ، يَقَطُرُ رَأْسُهُ مَاءً، وَاضِعًا يَدَهُ عَلَى رَأْسِهِ، فَقَالَ: (لَوْلَا أَنْ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي لَأَمَرْتُهُمْ أَنْ يُصَلُّوْهَا هَكَذَا).

۳۵۲ : وَحَكَى ابْنُ عَبَّاسٍ: كَيْفَ وَضَعَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى رَأْسِهِ يَدَهُ: فَبَدَدَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ شَيْئًا مِنْ تَبْدِيدٍ، ثُمَّ وَضَعَ أَطْرَافَ أَصَابِعِهِ عَلَى قَرْنِ الرَّأْسِ، ثُمَّ ضَمَّهَا يُرْمِئُهَا كَذَلِكَ عَلَى الرَّأْسِ، حَتَّى مَسَّتْ إِنْهَامَهُ طَرَفَ الْأُذُنِ، وَمِمَّا يَلِي الْوَجْهَ عَلَى الصُّدْغِ وَنَاجِيَةِ اللَّحْيَةِ، لَا يَقْصُرُ وَلَا يَبْطِئُ إِلَّا كَذَلِكَ.

۱۸ - باب: وَقْتُ الْعِشَاءِ إِلَى نِصْفِ اللَّيْلِ

۳۵۳ : وَرَوَى أَنَسُ فَقَالَ فِيهِ: كَأَنِّي أَنْظَرُ إِلَى وَبَيْصِ خَاتَمِهِ لَيْلَتِيذٍ.

19. Važnost klanjanja sabaha

354. Ebu Musa, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko klanja prije jutra i večeri (sabah i ikindiju) ući će u Džennet.”

20. Vrijeme klanjanja sabaha

355. Enes, r.a., priča da mu je Zejd ibn Sabit, r.a., pričao da bi oni pred zoru jeli (sehurili) sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., a potom ustali da klanjaju.

- Ja sam upitao - kaže Enes - koliko je bilo razmaka između sehura i klanjanja sabaha?

- Koliko se može proučiti 50 ili 60 ajeta - odgovorio je.

356. Sehl ibn Sa'd, r.a., priča:

- Ja sam ručavao (sehurio) u svojoj porodici, a zatim sam morao požuriti kako bih stigao klanjati sabah sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s.

21. Klanjanje poslije sabaha pa do izlaska Sunca

357. Ibn Abbas, r.a., kaže:

- Potvrdili su mi neki ljudi u koje se može pouzdati, a od njih najveće povjerenje kod mene ima Omer, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio klanjanje poslije sabaha dok Sunce ne obasja (i ne uzdigne se), i poslije ikindije dok Sunce ne zađe.

۱۹ - باب: فَضْلُ صَلَاةِ الْفَجْرِ

۳۵۴ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (مَنْ صَلَّى الْبَرْدَيْنِ دَخَلَ الْجَنَّةَ).

۲۰ - باب: وَقْتُ الْفَجْرِ

۳۵۵ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ زَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَدَّثَهُ : أَنَّهُمْ تَسَحَّرُوا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ . قُلْتُ : كَمْ كَانَ بَيْنَهُمَا ؟ قَالَ : قَدْرُ خَمْسِينَ أَوْ سِتِّينَ ، يَعْنِي آيَةً .

۳۵۶ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كُنْتُ أَتَسَحَّرُ فِي أَهْلِي ، ثُمَّ يَكُونُ سُرْعَةً بِي ، أَنْ أَذْرِكَ صَلَاةَ الْفَجْرِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ .

۲۱ - باب: الصَّلَاةُ بَعْدَ الْفَجْرِ حَتَّى تَرْفَعَ الشَّمْسُ

۳۵۷ : عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : شَهِدَ عِنْدِي رِجَالٌ مَرَضِيُونَ ، وَأَرَضَاهُمْ عِنْدِي عُمَرُ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصُّبْحِ حَتَّى تُشْرِقَ الشَّمْسُ ، وَبَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ .

358. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ne klanjajte (namjerno) kada Sunce izlazi niti kada zalazi.”

359. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada se pojavi obrva (rub) Sunca, odgodite klanjanje dok se ono ne uzdigne, a kada zađe (donja) obrva rub Sunca, odgodite klanjanje dok ono potpuno ne zađe.”

360. Hadis koji prenosi Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio dvije vrste kupoprodaje i dvije vrste odjeće ranije je spomenut, a u ovoj predaji on dodaje:

- I dva namaza: zabranio je klanjanje poslije sabaha dok se Sunce ne popne i poslije ikindije dok Sunce ne zađe.

22. Ne treba namjerno klanjati pred zalazak Sunca

361. Muavija, r.a., kaže:

- Vi klanjate (dva rekata) namaza (poslije ikindije), a mi koji smo se družili sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., nismo vidjeli da ga on klanja. On je to zabranio.

23. Šta se klanja iza ikindije

362. Aiša, r.a., kaže:

- Tako mi Onoga Koji je njega (Muhammeda, s.a.v.s.) uzeo, on nije izostavljao klanjanje dva rekata (iza ikindije) sve dok se nije s Allahom susreo, a sa Uzvišenim Allahom se nije susreo

٣٥٨ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَا تَحْرُوْا بِصَلَاتِكُمْ طُلُوعَ الشَّمْسِ وَلَا غُرُوبَهَا).
٣٥٩: قَالَ ابْنُ عُمَرَ: وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِذَا طَلَعَ حَاجِبُ الشَّمْسِ فَأَخْرُوا الصَّلَاةَ حَتَّى تَرْتَفِعَ، وَإِذَا غَابَ حَاجِبُ الشَّمْسِ فَأَخْرُوا الصَّلَاةَ حَتَّى تَغِيبَ).

٣٦٠ : حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى عَنْ بَيْعَتَيْنِ، وَعَنْ لَيْسَتَيْنِ، تَقَدَّمَ، وَزَادَ فِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ: وَعَنْ صَلَاتَيْنِ: نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَجْرِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ، وَبَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ.

٢٢ - بَاب: لَا يَتَحَرَّى الصَّلَاةَ قَبْلَ غُرُوبِ الشَّمْسِ

٣٦١ : عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّكُمْ لَتَصَلُّونَ صَلَاةً، لَقَدْ صَحِّحْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَمَا رَأَيْنَاهُ يُصَلِّيَهَا، وَلَقَدْ نَهَى عَنْهَا. يَغْنِي: الْكَفَعَتَيْنِ بَعْدَ الْعَصْرِ.

٢٣ - بَاب: مَا يُصَلَّى بَعْدَ الْعَصْرِ مِنَ الْفَوَائِتِ وَنَحْوِهَا

٣٦٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: وَالَّذِي دَعَبَ بِهِ، مَا تَرَكْتُهَا حَتَّى لَقِيَ اللَّهَ، وَمَا لَقِيَ اللَّهَ تَعَالَى حَتَّى تُقَلَ عَنِ الصَّلَاةِ، وَكَانَ يُصَلِّي كَثِيرًا مِنْ

prije nego što mu je postalo teško klanjati stojeći. U bolesti mnoge namaze je obavljao sjedeći (Aiša sa ovim misli na dva rekata poslije ikindije).

- Te namaze Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao je van džamije bojeći se da ne optereti svoje sljedbenike, kojima je volio olakšati.

363. Aiša, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., nikada nije ni tajno ni javno izostavio klanjanje dva rekata prije sabaha i dva rekata poslije ikindija-namaza.

24. Ezan po izmaku namaskog vremena

364. Ebu Katade, r.a., priča:

- Putovali smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., jedne noći i neki ljudi rekoše:

- Allahov Poslanik, kad bismo se odmorili (legli).

“Bojim se da ne prespavate sabah”, rekao je on.

- Ja ću vas probuditi, legnite - reče Bilal.

Oni su poredili, a Bilal se naslonio leđima na svoju kamilu. San ga je ovladao pa je zaspao. Vjerovjesnik, s.a.v.s., se probudio kada se rub Sunca već pomolio.

“Bilale, gdje je ono što si govorio?”, upitao je Poslanik.

- Nije me nikada ovako san spopao - odgovorio je on.

“Allah je uzeo vaše duše kada je htio, a povratio vam ih je opet kada je htio. Bilale, ustani i oglasi svijetu vrijeme klanjanja”, reče Alejhisselam.

صَلَاتِهِ قَاعِدًا، تَغْنِي الرُّكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْعَصْرِ، وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّيهِمَا، وَلَا يُصَلِّيهِمَا فِي الْمَسْجِدِ، مَخَافَةَ أَنْ يُنْقَلَ عَلَى أُمَّتِهِ، وَكَانَ يُحِبُّ مَا يُخَفِّفُ عَنْهُمْ.

٣٦٣ : وَعَنْهَا - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا -
قَالَتْ: رُكْعَتَانِ، لَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدْعُهُمَا، سِرًّا وَلَا عَلَانِيَةً، رُكْعَتَانِ قَبْلَ صَلَاةِ الصُّبْحِ، وَرُكْعَتَانِ بَعْدَ الْعَصْرِ.

٢٤ - بَابُ: الْأَذَانِ بَعْدَ ذَهَابِ الْوَقْتِ

٣٦٤ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: سِرْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ لَيْلَةً، فَقَالَ بَعْضُ الْقَوْمِ: لَوْ عَرَسَتْ بِنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (أَخَافُ أَنْ تَنَامُوا عَنِ الصَّلَاةِ). قَالَ بِلَالٌ: أَنَا أُوقِظُكُمْ، فَاضْطَجَعُوا، وَأَسْنَدَ بِلَالٌ ظَهْرَهُ إِلَى رَاحِلَتِهِ، فَعَلَبَتْهُ عَيْنَاهُ فَنَامَ، فَاسْتَيْقَظَ النَّبِيُّ ﷺ وَقَدْ طَلَعَ حَاجِبُ الشَّمْسِ، فَقَالَ: (يَا بِلَالُ، أَيْنَ مَا قُلْتَ؟). قَالَ: مَا أَلْقَيْتُ عَلَيَّ نَوْمَةً مِثْلَهَا قَطُّ، قَالَ: (إِنَّ اللَّهَ قَبَضَ أَرْوَاحَكُمْ حِينَ شَاءَ، وَرَدَّهَا عَلَيْكُمْ حِينَ شَاءَ، يَا بِلَالُ، فَمِمَّ قَادُنٌ بِالنَّاسِ بِالصَّلَاةِ). فَتَوَضَّأَ، فَلَمَّا أَرْتَفَعَتِ الشَّمْسُ وَأَبْيَاضَتْ، قَامَ فَصَلَّى.

Potom se (Poslanik, s.a.v.s.) abdestio i kada je Sunce odskočilo i pojavilo se u punom sjaju, ustao je i klanjao.

25. Klanjanje u džematu po isteku namaskog vremena

365. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je Omer ibn Hattab, r.a., došao na dan (kopanja) "hendeka" po zalasku Sunca, počeo grditi kurejšijske nevjernike i rekao:

- Allahov Poslaniče, jedva sam stigao klanjati ikindiju - Sunce samo što nije bilo zašlo.

"Boga mi", rekao je Vjerovjesnik, "ja je još nisam klanjao."

Potom smo otišli u Buthan, gdje smo se, (prvo) on a (onda) i mi, abdestili za namaz, pa onda nakon što je Sunce već bilo zašlo klanjali ikindiju a poslije nje i akšam.

26. Ko zaboravi klanjati, neka klanja kada se sjeti

366. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko zaboravi klanjati jedan namaz, neka ga naklanja kada se sjeti. Za njega nema nikakva otkupa, nego da se (naknadno) klanja. *Obavljaj namaz radi sjećanja na Mene!* (Taha, 14.).

27. Odjeljak

367. Enes, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Vi ste u namazu i kada iščekujete namaz."

٢٥ - باب: مَنْ صَلَّى بِالنَّاسِ جَمَاعَةً بَعْدَ ذَهَابِ الْوَقْتِ

٣٦٥ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ جَاءَ يَوْمَ الْخَنْدَقِ بَعْدَ مَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ، فَجَعَلَ يَسُبُّ كُفَّارَ قُرَيْشٍ، قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا كَذْتُ أَصْلِي الْعَصْرَ، حَتَّى كَادَتِ الشَّمْسُ تَغْرُبُ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَاللَّهِ مَا صَلَّيْتُهَا). فَقُمْنَا إِلَى بُطْحَانَ، فَتَوَضَّأَ لِلصَّلَاةِ وَتَوَضَّأْنَا لَهَا، فَصَلَّى الْعَصْرَ بَعْدَ مَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ، ثُمَّ صَلَّى بَعْدَهَا الْمَغْرِبَ.

٢٦ - باب: مَنْ نَسِيَ صَلَاةً فَلْيُصَلِّ إِذَا ذَكَرَهَا.

٣٦٦ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ نَسِيَ صَلَاةً فَلْيُصَلِّ إِذَا ذَكَرَهَا، لَا كُفَّارَةَ لَهَا إِلَّا ذَلِكَ: ﴿وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي﴾).

{ ٢٧ - باب: }

٣٦٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَمْ تَزَالُوا فِي صَلَاةٍ مَا أَنْتَظَرْتُمْ الصَّلَاةَ).

28. Odjeljak

{ ٢٨ - باب :

g68. U hadisu (br. 96) stoji: "(Poslije) navršetka stotinu godina..." U ovoj predaji od Ibn Omera, r.a., stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Od onih koji se danas nalaze na licu Zemlje neće niko ostati..."

(Zanimljivo je da je posljednji od ashaba Poslanika, s.a.v.s., umro 100 godina nakon završetka poslanstva, bio Ebu Tufejl Amir ibn Vasil, koji je umro napunivši 110 godina. - nap. prev.)

g69. Abdurrahman ibn Ebu Bekr, r.a., priča da su oni koji su sjedili na sofi Poslanikove džamije u Medini bili skupina siromašnih ljudi i da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Onaj od vas koji ima hrane za dvojicu neka sa sobom povede trećega, a ko ima za četvericu, neka povede petoga ili još i šestoga.

Ebu Bekr je sebi poveo trojicu, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., desetericu.

- Tu sam bio ja, moj otac i moja majka - kaže Abdurrahman.

Prenosilac ovog hadisa od Abdurrahmana ibn Ebu Bekra, r.a., kaže:

- Nisam siguran da li je Abdurrahman još rekao: ...i moja žena i poslužitelj koji je opsluživao nas i Ebu Bekrovu kuću.

Ebu Bekr je večerao kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i zadržao se kod njega dok se klanjala jacija. Kasnije se opet vratio i kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., zadržao dok nije večerao, a u kuću je došao tek pošto je prošao dobar dio noći. Njegova ga je žena upitala:

٣٦٨ : حَدِيثُهُ : عَلَى رَأْسِ مِائَةِ سَنَةٍ ، تَقَدَّمَ ، وَفِي رِوَايَةٍ هُنَا عَنْ ابْنِ عَمْرِو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (لَا يَبْقَى مِمَّنْ هُوَ الْيَوْمَ عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ أَحَدٌ) . يُرِيدُ بِذَلِكَ أَنَّهَا تَحْرِمُ ذَلِكَ الْقَرْنَ .

٣٦٩ : عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ أَصْحَابَ الصُّفَّةِ كَانُوا نَاسًا فَقَرَاءً ، وَأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : (مَنْ كَانَ عِنْدَهُ طَعَامٌ أَتَيْنِ فَلْيَذْهَبْ بِثَلَاثٍ ، وَإِنْ أَرْبَعٍ فَخَامِسٍ أَوْ سَادِسٍ) . وَإِنَّ أَبَا بَكْرٍ جَاءَ بِثَلَاثَةٍ ، فَانْطَلَقَ النَّبِيُّ ﷺ بِعَشْرَةٍ ، قَالَ : فَهُوَ أَنَا وَأَبِي وَأُمِّي ، فَلَا أَذْرِي قَالَ : وَأَمْرَانِي وَخَادِمٌ ، يَتَنَا وَبَيْنَ بَيْتِ أَبِي بَكْرٍ ، وَإِنَّ أَبَا بَكْرٍ تَعَشَّى عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ ، ثُمَّ لَبِثَ حِينَ صَلَّيْتَ الْعِشَاءَ ، ثُمَّ رَجَعَ فَلَبِثَ حَتَّى تَعَشَّى النَّبِيُّ ﷺ ، فَجَاءَ بَعْدَ مَا مَضَى مِنَ اللَّيْلِ مَا شَاءَ اللَّهُ ، قَالَتْ لَهُ أَمْرَأَتُهُ : وَمَا حَبَسَكَ عَنْ أَضْيَافِكَ ، أَوْ قَالَتْ ضَيْفُكَ ؟ قَالَ : أَوْ مَا عَشَّيْتِهِمْ ؟ قَالَتْ : أَبَوَا حَتَّى تَجِيءَ ، قَدْ عُرِضُوا فَأَبَوَا ، قَالَ : فَذَهَبْتُ أَنَا فَاخْتَبَأْتُ ، فَقَالَ : يَا غُثْرُ ، فَجَدَّعَ وَسَبَّ ، وَقَالَ : كُلُوا لَا هَنِيئًا ،

- Šta te je zadržalo da nisi došao gostima? (ili je rekla: ...tvome gostu?)

- Jesi li im dala večeru? - upitao je Ebu Bekr.

- Odbili su je dok ti ne dođeš - odgovorila je ona (i dodala):

- Nuđeni su i odbili su.

Ja sam pošao - kaže Abdurrahman - da se sklonim, a Ebu Bekr je viknuo:

- Gunsere (nevaljalče, budalo)!

Izgrdio me je a onda rekao:

- Jedite, presjelo vam! Ja je, Allaha mi, neću ni okusiti.

Kunem se Allahom, nismo uzeli nijednog zalogaja a da se hrana nije odozdo još više povećala tako da su se - priča prenosilac - svi najeli, a i ostalo je više nego što je bilo prije toga. I Ebu Bekr je vidio da je hrane bilo kao i ranije ili čak i više pa je rekao svojoj ženi:

- Sestro Benu Firasa, šta je ovo?

- Ne znam ni ja, ali, očiju mi, hrane je sada za tri puta više nego ranije!

Tada je te hrane jeo i Ebu Bekr i dodao:

- Ono je bilo od strane šejtana - mislivši na svoju zakletvu.

Potom je pojeo još jedan zalogaj a ostalo odnio Vjerovjesniku, s.a.v.s., i kod njega je ostala do sutra.

Između nas i nekih ljudi postojao je sporazum (o izdržavanju), ali je on istekao, pa je (Poslanik, s.a.v.s.) odredio između nas 12 ljudi od kojih je svaki uzase imao još čeljadi, čiji broj jedino Allah zna. I svi su oni jeli toga jela.

فَقَالَ: وَاللَّهِ لَا أَطْعَمُهُ أَبَدًا، وَأَيْمُ اللَّهِ، مَا كُنَّا نَأْخُذُ مِنْ لُقْمَةٍ إِلَّا رَبًّا مِنْ أَسْفَلِهَا أَكْثَرَ مِنْهَا، قَالَ: حَتَّى شَبِعُوا، وَصَارَتْ أَكْثَرَ مِمَّا كَانَتْ قَبْلَ ذَلِكَ، فَنَظَرَ إِلَيْهَا أَبُو بَكْرٍ فَإِذَا هِيَ كَمَا هِيَ أَوْ أَكْثَرَ مِنْهَا، فَقَالَ لِامْرَأَتِهِ: يَا أُخْتَ بَنِي فِرَاسٍ، مَا هَذَا؟ قَالَتْ: لَا وَقُرَّةَ عَيْنِي، لَهِيَ الْآنَ أَكْثَرَ مِنْهَا قَبْلَ ذَلِكَ بِثَلَاثِ مَرَّاتٍ، فَأَكَلَ مِنْهَا أَبُو بَكْرٍ وَقَالَ: إِنَّمَا كَانَ ذَلِكَ مِنْ الشَّيْطَانِ، يَغْنِي يَمِينَهُ، ثُمَّ أَكَلَ مِنْهَا لُقْمَةً، ثُمَّ حَمَلَهَا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَأَضْبَحَتْ عِنْدَهُ، وَكَانَ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِ عَقْدٍ، فَمَضَى الْأَجَلَ، فَفَرَّقَنَا اثْنِي عَشَرَ رَجُلًا، مَعَ كُلِّ رَجُلٍ مِنْهُمْ أَنْاسٌ، اللَّهُ أَعْلَمُ كَمْ مَعَ كُلِّ رَجُلٍ، فَأَكَلُوا مِنْهَا أَجْمَعُونَ، أَوْ كَمَا قَالَ.

10. O EZANU

۱۰. كِتَابُ الْأَذَانِ

1. Nastanak ezana

370. Ibn Omer, r.a., priča:

– Kada su muslimani došli u Medinu, okupljali su se i pogledali kada će vrijeme namaza jer se na namaz tada nije pozivalo (ezanom). Jednog dana oni su o tome raspravljali i neko između njih reče:

- Uzmite zvono, kao što je to kod kršćana.

Drugi od njih reče:

- Ne, nego trubu, kao što je truba jevreja.

Tada je Omer kazao:

- Zašto ne bismo slali nekog čovjeka koji bi redovno pozivao na klanjanje?

Potom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Bilale, ustani i pozovi na klanjanje (uči ezan)!”

2. Tekst ezana izgovara se po dva puta

371. Enes, r.a., kaže:

– Bilalu je naređeno da ponovi rečenice ezana dva puta, a da ih u ikamet u ne ponavlja osim izraza *Kad kameti-s-salatu*.

۱ - باب: بَدْءُ الْأَذَانِ

۳۷۰ : عَنْ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
كَانَ يَقُولُ: كَانَ الْمُسْلِمُونَ حِينَ قَدِمُوا
الْمَدِينَةَ، يَجْتَمِعُونَ فَيَتَحَيَّنُونَ الصَّلَاةَ،
لَيْسَ يُنَادَى لَهَا، فَتَكَلَّمُوا يَوْمًا فِي ذَلِكَ،
فَقَالَ بَعْضُهُمْ: اتَّخِذُوا نَاقُوسًا مِثْلَ
نَاقُوسِ النَّصَارَى، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: بَلْ
يُوقَا مِثْلَ قَرْنِ الْيَهُودِ، فَقَالَ عُمَرُ: أَوْلَا
تَبْعُونَ رَجُلًا يُنَادِي بِالصَّلَاةِ؟ فَقَالَ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (يَا بِلَالُ، قُمْ فَتَادِ
بِالصَّلَاةِ).

۲ - باب: الْأَذَانِ مَثْنً

۳۷۱ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

3. Važnost učenja ezana

372. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada se uči ezan za namaz, šejtan okrene leđa i pobjegne puštajući vjetar kako ne bi čuo učenje ezana, a kada mujezin završi sa ezanom, on se ponovo vrati. Kasnije, kada se počne učiti ikamet za namaz, on opet okrene leđa pa kad mujezin dovrši učenje ikameta, on priđe i stane čovjeku odvlačiti pažnju od namaza govoreći: - Sjeti se toga, sjeti se ovoga, što čovjek ranije nije mogao ni pomisliti, tako da čovjek više ne zna koliko je klanjao.”

4. Dizanje glasa pri učenju ezana

373. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je rekao:

“Zaista nema ni džina, ni ljudskog bića, niti bilo kojeg stvorenja dokle se god čuje glas mujezina, a da mu neće biti svjedokom na Sudnjem danu!”

5. Javno učenje ezana sprečava prolijevanje krvi

374. Enes, r.a., priča:

– Kada bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., krenuo s nama u vojni pohod na neki narod, ne bi otpočinjao napad sve dok ne bi svanulo. Sačekao bi, pa ako bi čuo

أَمَرَ بِلَالٌ أَنْ يَشْفَعَ الْأَذَانَ، وَأَنْ يُؤَيِّرَ الْإِقَامَةَ، إِلَّا الْإِقَامَةَ.

۳ - باب: فَضْلُ التَّائِذِينَ

۳۷۲ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (إِذَا تُودِيَ لِلصَّلَاةِ، أَدْبَرَ الشَّيْطَانُ وَلَهُ ضُرَاطٌ، حَتَّى لَا يَسْمَعَ التَّائِذِينَ، فَإِذَا قُضِيَ النَّدَاءُ أَقْبَلَ، حَتَّى إِذَا تُؤْتَبُ بِالصَّلَاةِ أَدْبَرَ، حَتَّى إِذَا قُضِيَ التَّوْبُّ أَقْبَلَ، حَتَّى يَخْطَرَ بَيْنَ الْمَرْءِ وَنَفْسِهِ، يَقُولُ : أَذْكَرُ كَذَا، أَذْكَرُ كَذَا، لِمَا لَمْ يَكُنْ يَذْكَرُ، حَتَّى يَظَلَّ الرَّجُلُ لَا يَذَرِي كَمَ صَلَّيْ).

۴ - باب: رَفْعُ الصَّوْتِ بِالنِّدَاءِ

۳۷۳ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : (إِنَّهُ لَا يَسْمَعُ مَدَى صَوْتِ الْمُؤَذِّنِ، جَنَّ وَلَا إِنْسٌ وَلَا شَيْءٌ، إِلَّا شَهِدَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

۵ - باب: مَا يُحَقِّنُ بِالْأَذَانِ مِنَ الدِّمَاءِ

۳۷۴ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا عَزَا بِنَا قَوْمًا، لَمْ يَكُنْ يَغْزُو بِنَا حَتَّى يُضْجِحَ وَيَنْظُرَ : فَإِنْ سَمِعَ أَذَانًا كَفَّ عَنْهُمْ، وَإِنْ لَمْ يَسْمَعْ أَذَانًا

ezan, odustao bi od napada na njih, a ako ne bi čuo ezana, napao bi na njih.

6. Šta izgovara onaj koji čuje mujezina

375. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada čujete ezan (poziv) izgovarajte isto ono što izgovara mujezin.”

376. Isti hadis prenosi Muavija, r.a., sa dodatkom: - do riječi “Ve ešhedu enne Muhammeden resulullah”. A kada mujezin izgovori “Hajje ale-s-salah”, on bi izgovarao: “La havle ve la kuvvete illa billah” i govorio:

- Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako ovo govori.

7. Dova po svršetku ezana

377. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko izgovori nakon što sasluša ezan: *Allahumme rabbe hazihi-d-da'veti-tammeti, ve-s-salati-l-kaimeti ati Mehammedeni-l-vesilete ve-l-fadilete veb'ashu mekamen mahmuden-i-llezi ve'adteh* (Moj Allahu, Gospodaru ovog savršenog poziva i klanjanja, koje se uspostavlja, podari Muhammedu pravo šefaata i visoki stepen i uputi ga na hvale vrijedno mjesto koje si mu Ti obećao) - zaslužio je moje zauzimanje (šefa'at) na Sudnjem danu.

أَغَارَ عَلَيْهِمْ.

٦ - باب: مَا يَقُولُ إِذَا سَمِعَ الْمُنَادِي

٣٧٥ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (إِذَا سَمِعْتُمُ النِّدَاءَ، فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ الْمُؤَذِّنُ).

٣٧٦ : عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مِثْلُهُ، إِلَى قَوْلِهِ : (وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ). وَلَمَّا قَالَ : (حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، قَالَ : لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ) وَقَالَ : هَكَذَا سَمِعْتُ نَبِيَّكُمْ ﷺ يَقُولُ.

٧ - باب: الدُّعَاءُ عِنْدَ النِّدَاءِ

٣٧٧ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا :

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ النِّدَاءَ : اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ، وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ، آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتُهُ، حَلَّتْ لَهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

8. Izvlačenje strelice za učenje ezana

“Kada bi ljudi znali kakva je nagrada za učenje ezana i klanjanje u prvom saffu, i kada ne bi imali drugog načina da dođu do toga osim izvlačenjem strelica (bacanjem kocke), oni bi ih izvlačili; kada bi znali za vrijednost klanjanja podne-namaza (u prvim njegovim nastupnim trenucima), utrkivali bi se za njim, a kada bi znali šta sve imaju u jaciji i sabahu, išli bi na njih pa makar pužući.”

9. Punovažan je ezan slijepca ako ima nekoga ko će ga obavijestiti o nastupu namaskog vremena

379. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista, Bilal uči ezan noću pa jedite i pijte dok ne zauči Ibn Umm Mektum.”

Potom je (Salim) dodao:

- Ibn Umm Mektum je bio slijep čovjek i on ne bi učio ezan dok mu se ne bi reklo: Svanulo je, svanulo je.

10. Ezan poslije zore

380. Hafsa, r.a., kaže:

- Kada bi mujezin pozvao na klanjanje (sabaha) i zora već počela, prije nego što bi bio proučen ikamet za klanjanje (farza) sabah-namaza, Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi klanjao dva kraća rekata (sunneta).

باب: ٨. مَا فِي النَّدَاءِ وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ لَأَسْتَهْمُوا، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي التَّهْجِيرِ لَأَسْتَبَقُوا إِلَيْهِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي الْعَتَمَةِ وَالصُّبْحِ، لَأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبَوًّا.

٩ - باب: أَذَانِ الْأَعْمَى إِذَا كَانَ لَهُ مَنْ يُخْبِرُهُ

٣٧٩ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا :

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ بِلَالَ يُؤَذِّنُ لَيْلًا، فَكُلُوا وَأَشْرَبُوا حَتَّى يُنَادِيَ ابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ). قَالَ: وَكَانَ رَجُلًا أَعْمَى، لَا يُنَادِي حَتَّى يُقَالَ لَهُ: أَصْبَحْتَ أَصْبَحْتَ.

١٠ - باب: الْأَذَانِ بَعْدَ الْفَجْرِ

٣٨٠ : عَنْ حَفْصَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا :

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا أَعْتَكَفَ الْمُؤَذِّنُ لِلصُّبْحِ، وَبَدَا الصُّبْحُ، صَلَّى

II. Ezan prije zore

رَكَعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ تُقَامَ الصَّلَاةُ.

381. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Nemojte da vas Bilalov ezan omete od vašeg sehura, jer on ezani - odnosno poziva - da bi povratio one među vama koji klanjaju (noćne nafilje) i upozorio one koji spavaju, a ne da bi obznanio da je (nastupila) zora, odnosno sabah.”

(Govoreći to) gestikulirao je svojim prstima tako što ih je digao gore i polahko spuštao naniže (ukazujući na postepeno nastupanje zore).

Zuhejr je (nastupanje zore) prikazao sa svoja dva kažiprsta stavljena jedan iznad drugog, koje je potom pružio lijevo i desno.

12. Između ezana i ikameta je razmak jednog namaza za onog ko hoće klanjati

382. Abdullah ibn Mugaffel el-Muzeni, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., tri puta ponovio:

“Između svakog ezana i ikameta je (razmak koliko se može klanjati) jedan namaz - za onoga ko hoće klanjati.”

U drugoj predaji stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao dva puta:

“Između svakog ezana i ikameta je (razmak koliko se može klanjati) jedan namaz”, i treći put: “Za onoga ko namaz hoće klanjati.”

13. Neka na putovanju uči jedan mujezin

383. Malik ibn Huvejrīs, r.a., priča:

۱۱ - باب: الْأَذَانِ قَبْلَ الْفَجْرِ

۳۸۱ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا يَمْتَعَنَّ أَحَدُكُمْ، أَوْ أَحَدًا مِنْكُمْ، أَذَانُ بِلَالٍ مِنْ سُحُورِهِ، فَإِنَّهُ يُؤَدِّنُ - أَوْ يَنَادِي - بِلَيْلٍ، لِيَرْجِعَ قَائِمُكُمْ، وَلِيُنَبِّهَ نَائِمُكُمْ، وَلَيْسَ أَنْ يَقُولَ الْفَجْرُ، أَوْ الصُّبْحُ). وَقَالَ بِأَصَابِعِهِ، وَرَفَعَهَا إِلَى فَوْقٍ، وَطَاطَأَ إِلَى أَسْفَلٍ: (حَتَّى يَقُولَ هَكَذَا). يُشِيرُ بِسَبَابَتَيْهِ، إِحْدَاهُمَا فَوْقَ الْأُخْرَى، ثُمَّ مَدَّاهُمَا عَنْ يَمِينِهِ وَشِمَالِهِ.

۱۲ - باب: بَيْنَ كُلِّ أَذَانَيْنِ صَلَاةٌ لِمَنْ شَاءَ

۳۸۲ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَعْقِلٍ الْمُرَزِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (بَيْنَ كُلِّ أَذَانَيْنِ صَلَاةٌ - ثَلَاثًا - لِمَنْ شَاءَ). وَفِي رَوَايَةٍ: (بَيْنَ كُلِّ أَذَانَيْنِ صَلَاةٌ، بَيْنَ كُلِّ أَذَانَيْنِ صَلَاةٌ). ثُمَّ قَالَ فِي الثَّلَاثَةِ: (لِمَنْ شَاءَ).

۱۳ - باب: مَنْ قَالَ لِيُؤَدِّنَ فِي السَّفَرِ مُؤَدِّنًا وَاحِدًا

۳۸۳ : عَنْ مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ رَضِيَ

– Došao sam Vjerovjeniku, s.a.v.s., sa grupom svojih ljudi i kod njega smo ostali dvadeset noći. Bio je milostiv i blag i kada je vidio našu čežnju za našim ukućanima, reče:

“Vratite se, budite među njima, poučavajte ih i klanjajte. Kada nastupi vrijeme klanjanja, neka jedan od vas prouči ezan i neka vam najstariji među vama bude imam.”

384. Malik ibn Huvejris, r.a., u drugoj predaji priča:

– Dva čovjeka, koja su naumila ići na put, došla su Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa im je on rekao:

“Kada krenete (na put), učite ezan, zatim ikamet, a potom neka od vas dvojice bude imam onaj koji je stariji.”

14. Ezan i ikamet putnika pri zajedničkom namazu

385. Ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naređivao mujezinu da, kada bi bilo mnogo putnika u studenoj ili kišnoj noći, uči ezan i da (u sklopu ezana na kraju) kaže:

“Klanjajte u svojim šatorima (stanovima).”

15. Kada neko kaže: “Proći će nam namaz”

386. Ebu Katade, r.a., priča:

– Dok smo jednom prilikom klanjali sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., začuli smo među ljudima žamor pa je (Poslanik, a.s.), kada smo sklanjali, upitao:

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فِي نَفَرٍ مِنْ قَوْمِي، فَأَقَمْنَا عِنْدَهُ عِشْرِينَ لَيْلَةً، وَكَانَ رَجِيمًا رَفِيقًا، فَلَمَّا رَأَى شَوْقَنَا إِلَى أَهَالِنَا، قَالَ: (أَرْجِعُوا فَكُونُوا فِيهِمْ، وَعَلِّمُوهُمْ، وَصَلُّوا، فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ فَلْيُؤَذِّنْ لَكُمْ أَحَدُكُمْ، وَلْيُؤْمِّكُمْ أَكْبَرُكُمْ).

٣٨٤: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي رَوَايَةٍ: أَتَى رَجُلَانِ النَّبِيَّ ﷺ يُرِيدَانِ السَّفَرَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا أَنْتُمَا خَرَجْتُمَا، فَأَذِّنَا، ثُمَّ أَقِيمَا، ثُمَّ لِيُؤْمِّكُمَا أَكْبَرُكُمَا).

١٤ - باب: الأذان والإقامة للمسافر إذا كانوا جماعةً

٣٨٥: عَنْ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَأْمُرُ مُؤَذِّنًا يُؤَذِّنُ، ثُمَّ يَقُولُ عَلَى إِثْرِهِ: (أَلَا صَلُّوا فِي الرَّحَالِ). فِي اللَّيْلَةِ الْبَارِدَةِ، أَوْ الْمَطِيرَةِ فِي السَّفَرِ.

١٥ - باب: قول الرجل فاتتنا الصلاة

٣٨٦: عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ نُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، إِذْ

“Šta vam je?”

- Žurili smo da stignemo klanjati - odgovorili su oni.

“Ne radite to! Kada dolazite klanjati, trebate šutjeti. Dio koji ste stigli klanjajte (sa imamom), a onaj koji vam je izmakao upotpunite!

16. Pri učenju ikameta ljudi ustaju tek kada vide imama

387. Ebu Katade, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada se bude učio ikamet za klanjanje, vi ne ustajte sve dok mene ne vidite (da sam došao).”

17. Kada imam bude izložen nekom poslu, a ikamet bude proučen

388. Enes, r.a., kaže:

– Jednom prilikom proučen je ikamet, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je razgovarao u kraju džamije sa nekim čovjekom i klanjanju nije pristupio toliko dugo da je ljude počeo hvatati san.

18. Dužnost zajedničkog klanjanja

389. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kunem se Onim u Čijoj je ruci moja duša da sam namjeravao narediti da se nasiječe drva; zatim da naredim klanjanje (namaza) i učenje ezana pa da naredim nekome da bude imam prisutnom svijetu, a da ja izostanem i odem do ljudi koji nisu došli klanjati i

سَمِعَ جَلْبَةَ الرِّجَالِ، فَلَمَّا صَلَّى قَالَ: (مَا شَأْنُكُمْ). قَالُوا: اسْتَعْجَلْنَا إِلَى الصَّلَاةِ. قَالَ: (فَلَا تَفْعَلُوا إِذَا أَتَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَعَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ، فَمَا أَدْرَكْتُمْ فَصَلُّوا، وَمَا فَاتَكُمْ فَأَتِمُّوا).

۱۶ - باب: متى يقوم الناس إذا رأوا الإمام عند الإقامة

۳۸۷: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَلَا تَقُومُوا حَتَّى تَرَوْنِي).

۱۷ - باب: الإمام تعرض له الحاجة بعد الإقامة

۳۸۸: عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ، وَالنَّبِيُّ ﷺ يُنَاجِي رَجُلًا فِي جَانِبِ الْمَسْجِدِ، فَمَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ حَتَّى نَامَ الْقَوْمُ.

۱۸ - باب: وجوب صلاة الجماعة

۳۸۹: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أُمَرَ بِحَطَبٍ فَيُحْطَبُ، ثُمَّ أُمَرَ بِالصَّلَاةِ فَيُؤَدَّنَ لَهَا، ثُمَّ أُمَرَ رَجُلًا فَيُؤَمُّ النَّاسَ، ثُمَّ أَخَالَفَ إِلَى رَجُلٍ فَأَحْرَقَ عَلَيْهِمْ بُيُوتَهُمْ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَوْ يَعْلَمُ أَحَدُهُمْ: أَنَّهُ يَجِدُ

naredim da im se popale kuće. Kunem se Onim u Čijoj je ruci moja duša, kada bi neko od njih znao da će naći dobru (masnu) kost ili dva komadića između papaka ovce, on bi bezuvjetno prisustvovao zajedničkom klanjanju jacije.”

19. Važnost zajedničkog namaza

390. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zajedničko je klanjanje vrednije 27 puta od pojedinačnog.”

20. Važnost klanjanja sabaha u džematu

391. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada govori:

“Klanjanje u džematu nadmašuje pojedinačno klanjanje za 25 puta. Meleki noći i meleki dana sastaju se prilikom klanjanja sabaha.”

Pa ako hoćete - govoraše Ebu Hurejre - učite: *Sabah je molitva kojoj zaista prisustvuju meleki.* (El-Isra', 78.).

392. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Najveću nagradu za svoj namaz imaju oni koji najdalje od džamije stanuju, a ko iščekuje namaz (u džamiji) da bi ga sa imamom klanjao, ima veću nagradu od onoga koji (bez iščekivanja) klanja (bilo to u džematu ili sam po sebi) i potom zaspi.”

عَرَفَا سَمِينًا، أَوْ مِزْمَاتَيْنِ حَسَنَتَيْنِ، لَشَهِدَ
الْعِشَاءَ).

١٩ - باب: فَضْلُ صَلَاةِ الْجَمَاعَةِ

٣٩٠ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (صَلَاةُ
الْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلَاةَ الْفَذِّ بِسَبْعٍ
وَعِشْرِينَ دَرَجَةً).

٢٠ - باب: فَضْلُ صَلَاةِ الْفَجْرِ فِي جَمَاعَةٍ

٣٩١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:
(تَفْضُلُ صَلَاةِ الْجَمِيعِ صَلَاةَ أَحَدِكُمْ
وَحْدَهُ، بِخَمْسٍ وَعِشْرِينَ جُزْءًا،
وَتَجْتَمِعُ مَلَائِكَةُ اللَّيْلِ وَمَلَائِكَةُ النَّهَارِ
فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ). ثُمَّ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ:
فَاقْرَءُوا إِن شِئْتُمْ: ﴿إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ
مَشْهُودًا﴾.

٣٩٢ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَعْظَمُ النَّاسِ أَجْرًا

21. Važnost klanjanja podne-namaza
čim nastupi njegovo vrijeme

393. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Jedan čovjek, idući putem, naišao je na trnovu granu pa ju je sklonio. Bog mu je uvažio to dobro djelo i oprostio mu (manje grijeha učinjene prema Njemu).”

Potom je rekao:

“Šehida ima pet vrsta: osoba koja umre od kuge, od stomachne bolesti, utopljenik, osoba koja umre pod ruševinama i osoba poginula na Allahovom putu.”

Ostatak ovog hadisa ranije je spomenut (vidi hadis broj 378).

22. Obračunavanje koraka

394. Enes, r.a., priča da se porodica Benu Selime htjela preseliti iz svojih stanova i naseliti blizu (džamije) Vjerovjesnika, s.a.v.s.

Allahov Poslanik, s.a.v.s. - kaže Enes - nije volio da okolinu Medine pretvaraju u pustoš, pa reče:

“Znajte, u nagradu vam se računaju i vaši koraci.”

23. Važnost klanjanja jacie u džematu

395. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

فِي الصَّلَاةِ أَبْعَدُهُمْ فَأَبْعَدُهُمْ مَمْشَى،
وَالَّذِي يَنْتَظِرُ الصَّلَاةَ، حَتَّى يُصَلِّيَهَا مَعَ
الْإِمَامِ، أَغْظَمُ أَجْرًا مِنَ الَّذِي يُصَلِّي ثُمَّ
يَتَأَمُّ).

٢١ - باب: فَضْلُ التَّهْجِيرِ إِلَى الظُّهْرِ

٣٩٣ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (بَيْنَمَا رَجُلٌ
يَمْشِي بِطَرِيقٍ، وَجَدَ غُصْنَ شَوْكٍ عَلَى
الطَّرِيقِ فَأَخْرَعَهُ، فَشَكَرَ اللَّهُ لَهُ فَغَفَرَ لَهُ).
ثُمَّ قَالَ : (الشُّهَدَاءُ خَمْسَةٌ :
الْمَطْعُونُ، وَالْمَبْطُونُ، وَالْغَرِيقُ،
وَصَاحِبُ الْهَذَمِ، وَالشَّهِيدُ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ). وَبَاقِي الْحَدِيثِ تَقَدَّمَ.

٢٢ - باب: احْتِسَابِ الْأَثَارِ

٣٩٤ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ
بَنِي سَلَمَةَ أَرَادُوا أَنْ يَتَحَوَّلُوا عَنْ
مَنَازِلِهِمْ، فَيَنْزِلُوا قَرِيبًا مِنَ النَّبِيِّ ﷺ،
قَالَ : فَكَّرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يُعْرُوا
الْمَدِينَةَ، فَقَالَ : (أَلَا تَحْتَسِبُونَ أَثَارَكُمْ).

٢٣ - باب: فَضْلُ صَلَاةِ الْعِشَاءِ
فِي الْجَمَاعَةِ

٣٩٥ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ قَالَ :

“Dvoličnjacima nema težeg namaza od sabaha i jacije, a da znaju kakve su (nagrade) u njima, oni bi na njih išli makar morali puzati.”

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَيْسَ صَلَاةٌ أَثْقَلَ عَلَى الْمَنَافِقِينَ مِنَ الْفَجْرِ وَالْعِشَاءِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِيهِمَا لَأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبَوًّا).

24. Važnost čekanja zajedničkog namaza u džamiji i važnost džamije

٢٤ - باب: مَنْ جَلَسَ فِي الْمَسْجِدِ يَنْتَظِرُ الصَّلَاةَ وَفَضَلَ الْمَسَاجِدِ

396. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Sedam vrsta osoba Allah će staviti pod Svoje okrilje (hlad) na dan kada ne bude drugog okrilja osim Njegovog, i to: pravednog starješinu (imama); mladića koji odraste vršeći uredno vjerske obrede; čovjeka čije je srce vezano za džamiju; dvojicu ljudi koji su se voljeli u ime Allaha, radi Njega se družili i radi Njega rastali; čovjeka koga k sebi pozove ugledna i lijepa žena, a on joj odgovori: ‘Bojim se Allaha’; čovjeka, koji potajno dijeli milostinju tako da mu ljevica ne zna šta dijeli desnica i čovjeka koji se sjeti Allaha kada je sam, i oči mu zasuze.”

٣٩٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ، يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ: الْإِمَامُ الْعَادِلُ، وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ رَبِّهِ، وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ فِي الْمَسَاجِدِ، وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ، وَرَجُلٌ طَلَبَتْهُ أَمْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ، فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ، وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ، أَخْفَى حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ، وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا، ففَاضَتْ عَيْنَاهُ).

25. Nagrada onome ko jutrom i večeri ide u džamiju

397. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko odlazi jutrom i večeri u džamiju (radi namaza u džematu), Allah će mu pripremiti smještaj u Džennetu, i to kada god jutrom i večeri odlazi.”

٢٥ - باب: فَضْلُ مَنْ عَدَا أَوْ رَاحَ إِلَى الْمَسْجِدِ

٣٩٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ

26. Kada se prouči ikamet, klanja se samo propisani farz

398. Abdullah ibn Malik ibn Buhajna, r.a., iz plemena Jezd, kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., vidio jednog čovjeka gdje klanja dva rekata (sabahskog sunneta), a ikamet za klanjanje bio je već proučen.

Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., završio klanjanje, okružio ga je svijet i Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče (tom čovjeku):

“Je li to sabah ima četiri rekata? Je li to sabah ima četiri rekata?”

27. Granica iznemoglosti bolesnika, kada ne treba prisustvovati džematu

399. Aiša, r.a., priča:

– Kada se Allahov Poslanik, s.a.v.s., razbolio bolešću od koje će i umrijeti, nastupilo je vrijeme klanjanja podne-namaza i proučen ezan ali on reče:

“Zapovjedite Ebu Bekru neka klanja sa prisutnim svijetom.”

Tada su mu rekli:

- Ebu Bekr je milosrdan čovjek, sklon plaču i kada stane na tvoje mjesto, neće imati snage obaviti sa svijetom namaz.

On je ponovio svoju zapovijed, a one (supruge) su mu obnovile odgovor. Potom je po treći puta ponovio svoju zapovijed i rekao:

النَّبِيُّ ﷺ قَالَ: (مَنْ عَدَا إِلَى الْمَسْجِدِ وَرَاحَ، أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ نَزْلَهُ مِنَ الْجَنَّةِ، كُلَّمَا عَدَا أَوْ رَاحَ).

٢٦ - باب: إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَلَا صَلَاةَ إِلَّا الْمَكْتُوبَةُ

٣٩٨ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَالِكِ بْنِ بُحَيْنَةَ، رَجُلٍ مِنَ الْأَزْدِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ رَأَى رَجُلًا وَقَدْ أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ، يُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ، فَلَمَّا أَنْصَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَأَتَ بِهِ النَّاسُ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (الصُّبْحُ أَرْبَعًا، الصُّبْحُ أَرْبَعًا؟).

٢٧ - باب: حَدُّ الْمَرِيضِ أَنْ يَشْهَدَ الْجَمَاعَةَ

٣٩٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ:

لَمَّا مَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَرَضَهُ الَّذِي مَاتَ فِيهِ، فَحَضَرَتِ الصَّلَاةُ، فَأَذَّنَ، فَقَالَ: (مُرُوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ). فَقِيلَ لَهُ: إِنَّ أَبَا بَكْرٍ رَجُلٌ أَسِيفٌ، إِذَا قَامَ مَقَامَكَ لَمْ يَسْتَطِعْ أَنْ يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، وَأَعَادَ فَأَعَادُوا لَهُ، فَأَعَادَ الثَّلَاثَةَ فَقَالَ: (إِنْ كُنَّ صَوَاحِبُ يُوسُفَ، مُرُوا أَبَا بَكْرٍ

“Vi ste kao i supruge Jusuf-pejgambera (savahibu Jusufe)! Zapovjedite Ebu Bekru da klanja prisutnom svijetu!”

Tada je Ebu Bekr izašao i klanjao, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je osjetio u sebi neku lahkoću, pa je, oslanjajući se između dva čovjeka, izašao i kao da mu i sada gledam noge kako se od slabosti vuku po zemlji. Ebu Bekr se htio povući, ali mu Vjerovjesnik, s.a.v.s., dade znak (rukom) da ostane na svome mjestu pa, doveden, sjede pokraj Ebu Bekra. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao a Ebu Bekr je klanjao za njim, a svijet je klanjao za Ebu Bekrom.

U jednoj drugoj predaji se dodaje:

“...On je sjeo na lijevu stranu Ebu Bekra, a Ebu Bekr je klanjao stojeći.”

400. U jednoj drugoj predaji od Aiše, r.a., se kaže:

– Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., otežao, tražio je odobrenje svojih žena da boluje u mojoj sobi i one su mu to dozvolile.

Nastavak ovog hadisa ranije je spomenut (vidi hadis broj 399).

28. Da li imam treba klanjati sa prisutnim i da li će petkom pri padanju kiše učiti hutbu

401. Ibn Abbas, r.a., je održao hutbu jednog (kišnog i) blatnjavog dana i mujezinu naredio da uči ezan. Kada je mujezin došao do riječi *Hajje ale-s-salah!*, Abbas reče:

فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ). فَخَرَجَ أَبُو بَكْرٍ
فَصَلَّى، فَوَجَدَ النَّبِيَّ ﷺ مِنْ نَفْسِهِ
خِيفَةً، فَخَرَجَ يُهَادِي بَيْنَ رَجُلَيْنِ، كَأَنِّي
أَنْظُرُ رِجْلَيْهِ يَخْطَانِ مِنَ الْوَجْعِ، فَأَرَادَ
أَبُو بَكْرٍ أَنْ يَتَأَخَّرَ، فَأَوْمَأَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ
أَنْ مَكَانَكَ، ثُمَّ أَتَى بِهِ حَتَّى جَلَسَ إِلَى
جَنْبِهِ. وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي، وَأَبُو بَكْرٍ
يُصَلِّي بِصَلَاتِهِ، وَالنَّاسُ يُصَلُّونَ بِصَلَاةِ
أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ.

وفي رواية: جَلَسَ عَنْ يَسَارِ أَبِي بَكْرٍ،
فَكَانَ أَبُو بَكْرٍ يُصَلِّي قَائِمًا.

٤٠٠ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا. فِي رِوَايَةٍ
قَالَتْ: لَمَّا ثَقُلَ النَّبِيُّ ﷺ وَأَشْتَدَّ وَجَعُهُ
أَسْتَأْذَنَ أَرْوَاجَهُ أَنْ يُرْمَضَ فِي بَيْتِي فَأَذِنَ
لَهُ. وَبَاقِي الْحَدِيثِ تَقْدِمَ آتِفًا.

٢٨ - بَاب: هَلْ يُصَلِّي الْإِمَامُ بِمَنْ
حَضَرَ وَهَلْ يَخْطُبُ يَوْمَ
الْجُمُعَةِ فِي الْمَطَرِ

٤٠١ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا أَنَّهُ خَطَبَ النَّاسَ فِي يَوْمٍ ذِي
رَدْعٍ، فَأَمَرَ الْمُؤَذِّنَ لَمَّا بَلَغَ حَيَّ عَلَى
الصَّلَاةِ قَالَ: قُلِ الصَّلَاةُ فِي الرَّحَالِ،
فَنَظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ، كَأَنَّهُمْ أَنْكَرُوا،

- Kaži, klanjajte u stanovima.

Neki su ashabi pogledali jedni na druge, kao da to ne odobravaju, pa je Ibn Abbas rekao:

- Vi kao da prezirete ovo? Isto je ovako činio onaj koji je bio bolji od mene (misleći na Vjerovjesnika, s.a.v.s.). Klanjanje je stroga dužnost i ja vas nisam želio dovoditi u nepriliku (sa vašim blatnjavim nogama).

402. Enes, r.a., kaže da je neki ensarija rekao:

- Ja nisam u stanju klanjati s tobom.

Bio je to krupan čovjek koji je jednom za Vjerovjesnika, s.a.v.s., pripremio jelo, pozvao ga u svoj stan i prostro rogozinu čije je strane poškopio i (Poslanik) je na njoj klanjao dva rekata (nafile).

Jedan čovjek iz plemena Džarud pitao je Enesa da li je Vjerovjesnik, s.a.v.s., imao običaj klanjati duha-namaz?

- Nikad nisam vidio da ga klanja, izuzev tada - odgovorio je Enes.

29. Kada jelo bude pripremljeno, a ikamet proučen

403. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada je večera već pripremljena, počnite s njome prije negoli klanjate akšam i ne žurite s večeranjem!

30. Kada je neko zauzet kućnim poslom pa se prouči ikamet i on izađe klanjati

قَالَ: كَأَنَّكُمْ أَنْكَرْتُمْ هَذَا، إِنَّ هَذَا فَعَلَهُ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي - يَغْنِي النَّبِيُّ ﷺ - إِنَّهَا عَزَمَةٌ، وَإِنِّي كَرِهْتُ أَنْ أُخْرِجَكُمْ.

٤٠٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ : إِنِّي لَا أَسْتَطِيعُ الصَّلَاةَ مَعَكَ، وَكَانَ رَجُلًا ضَخْمًا، فَصَنَعَ لِلنَّبِيِّ ﷺ طَعَامًا، فَدَعَاهُ إِلَى مَنَزِلِهِ، فَبَسَطَ لَهُ حَصِيرًا، وَنَضَحَ طَرَفَ الْحَصِيرِ، صَلَّى عَلَيْهِ رَكْعَتَيْنِ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ آلِ الْجَارُودِ لِأَنَسٍ : أَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي الضُّحَى؟ قَالَ : مَا رَأَيْتُهُ صَلًّا إِلَّا يَوْمَئِذٍ.

٢٩ - باب: إِذَا حَضَرَ الطَّعَامُ وَأَقِمْتَ الصَّلَاةَ

٤٠٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (إِذَا قُدِّمَ الْعَشَاءُ فَأَبْدُوا بِهِ قَبْلَ أَنْ تُصَلُّوا صَلَاةَ الْمَغْرِبِ، وَلَا تَعْجَلُوا عَنْ عَشَائِكُمْ).

٣٠ - باب: مَنْ كَانَ فِي حَاجَةٍ أَهْلِهِ فَأَقِمْتَ الصَّلَاةَ فَخَرَجَ

٤٠٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا سُئِلَتْ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ : مَا كَانَ يَصْنَعُ فِي بَيْتِهِ؟ قَالَتْ : كَانَ يَكُونُ فِي مِهْنَةِ أَهْلِهِ،

404. Aiša, r.a., bila je upitana o tome šta je radio Vjerovjesnik, s.a.v.s., u svome stanu?

- Bio je u službi svoje obitelji - rekla je ona - a kada god bi nastupilo vrijeme namaza, izašao bi klanjati (u džamiji).

31. Klanjanje pred svijetom sa ciljem da se pokaže kako je klanjao Vjerovjesnik, s.a.v.s., i kakav je njegov sunnet

405. Malik ibn Huvejris, r.a., je rekao:

- Klanjat ću vam s namjerom da pokažem kako sam vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da klanja, a ne u namjeri da klanjam (kao imam) obavezni namaz.

32. Učen i pobožan najdostojniji je da bude imam

406. Hadis "Zapovjedite Ebu Bekru da klanja sa svijetom", koji prenosi Aiša, r.a., već je spomenut. U drugoj predaji Aiša kaže da je rekla:

- Kada Ebu Bekr bude stao na tvoje mjesto, svijet ga neće moći čuti od plača, pa zapovjedi Omeru da on svijetu klanja!

Potom sam - kaže Aiša - rekla Hafsi:

- Reci mu, kada Ebu Bekr stane na tvoje mjesto, neće ga svijet moći od plača čuti, pa naredi Omeru neka svijetu klanja.

Hafsa je to učinila, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Mh (prestani)! Vi ste kao i supruge Jusuf-pejgambera (savahibu Jusufe). Zapovjedite Ebu Bekru, neka svijetu klanja!"

تَغْنِي خِدْمَةَ أَهْلِهِ، فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ.

٣١ - بَاب: مَنْ صَلَّى بِالنَّاسِ وَيُرِيدُ أَنْ يُعَلِّمَهُمْ صَلَاةَ النَّبِيِّ ﷺ وَسُنَّتَهُ

٤٠٥ : عَنْ مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنِّي لَأُصَلِّي بِكُمْ وَمَا أُرِيدُ الصَّلَاةَ، أَصَلِّي كَيْفَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يُصَلِّي.

٣٢ - بَاب: أَهْلُ الْعِلْمِ وَالْفَضْلِ أَحَقُّ بِالْإِمَامَةِ

٤٠٦ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا حَدِيث: مَرُّوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيَصِلْ بِالنَّاسِ، تَقَدَّمَ، وَفِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ قَالَتْ: قُلْتُ: إِنَّ أَبَا بَكْرٍ إِذَا قَامَ فِي مَقَامِكَ، لَمْ يُسْمِعِ النَّاسَ مِنَ الْبُكَاءِ، فَمَرَّ عُمَرُ فَلْيَصِلْ لِلنَّاسِ. فَقَالَتْ عَائِشَةُ: قُلْتُ لِحَفْصَةَ: قُولِي لَهُ: إِنَّ أَبَا بَكْرٍ إِذَا قَامَ فِي مَقَامِكَ، لَمْ يُسْمِعِ النَّاسَ مِنَ الْبُكَاءِ، فَمَرَّ عُمَرُ فَلْيَصِلْ لِلنَّاسِ، فَقَعَلْتُ حَفْصَةُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَهْ، إِنَّكَ لَأَتَنَّ صَوَاحِبُ يُوسُفَ، مَرُّوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيَصِلْ بِالنَّاسِ). فَقَالَتْ حَفْصَةُ لِعَائِشَةَ: مَا كُنْتُ لِأُصِيبَ مِنْكَ خَيْرًا.

- Nikakvo me dobro od tebe nije zadesilo - rekla je Hafsa Aiši.

407. Enes, r.a., priča da im je, u vrijeme bolesti Vjerovjesnika, s.a.v.s., od koje je i umro, (kao imam) klanjao Ebu Bekr. I u ponedjeljak, dok su ashabi klanjali u safovima, Vjerovjesnik, s.a.v.s., lica (blijedog) poput lista Mushafa, podigao je zastor (na vratima) sobe i gledao nas stojeći. Zatim se nasmijao tako da mi, radosni što ga vidimo, htjedosmo skoro prekinuti namaz. Ebu Bekr, r.a., se povuče natrag kako bi stao u saf (sa ostalima), misleći da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izašao klanjati, ali on, s.a.v.s., dade znak da nastavimo klanjati i spusti zastor. Toga dana je i umro.

33. Kada neko uđe u mihrab da imami, a potom dođe glavni imam, klanjanje prvoga je punovažno ustupio on to mjesto glavnom imamu ili ne

408. Sehl ibn Sa'd es-Saidi, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., otišao do plemena Benu Amr ibn Avf da ih izmiri. Kada je nastupilo vrijeme ikindije mujezin je došao Ebu Bekru i rekao:

- Hoćeš li ti ljudima imamiti pa da proučim ikamet?

- Da - rekao je Ebu Bekr i otpočeo klanjati.

Dok je svijet još klanjao, došao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., napravio sebi prolaz i stao u prvi saf. Ljudi su stali pljeskati rukama, ali se Ebu Bekr u toku

٤٠٧ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَانَ يُصَلِّي لَهُمْ فِي وَجَعِ النَّبِيِّ ﷺ الَّذِي تُوفِّي فِيهِ، حَتَّى إِذَا كَانَ يَوْمُ الْإِثْنَيْنِ، وَهُمْ صُفُوفٌ فِي الصَّلَاةِ، فَكَشَفَ النَّبِيُّ ﷺ سِتْرَ الْحُجْرَةِ، يَنْظُرُ إِلَيْنَا وَهُوَ قَائِمٌ، كَانَ وَجْهُهُ وَرَقَةً مُضْحَفٍ، ثُمَّ تَبَسَّمَ يَضْحَكُ، فَهَمَمْنَا أَنْ نَفْتِنَ مِنَ الْفَرَحِ بِرُؤْيَةِ النَّبِيِّ ﷺ، فَكَصَّ أَبُو بَكْرٍ عَلَى عَقْبِيهِ لِيَصِلَ الْصَّفَّ، وَظَنَّ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ خَارِجٌ إِلَى الصَّلَاةِ، فَأَشَارَ إِلَيْنَا النَّبِيُّ ﷺ: (أَنْ أَتِمُّوا صَلَاتَكُمْ). وَأَزْخَى أَلْسَنًا، فَتُوفِّيَ مِنْ يَوْمِهِ.

٣٣ - باب: مَنْ دَخَلَ لِيَوْمِ النَّاسِ

فَجَاءَ الْإِمَامَ الْأَوَّلَ

٤٠٨ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ذَهَبَ إِلَى بَنِي عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ لِيُصْلِحَ بَيْنَهُمْ، فَحَانَتْ الصَّلَاةُ، فَجَاءَ الْمُؤَذِّنُ إِلَى أَبِي بَكْرٍ، فَقَالَ: أَتُصَلِّي لِلنَّاسِ فَأَقِيمُ؟ قَالَ: نَعَمْ: فَصَلَّى أَبُو بَكْرٍ، فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَالنَّاسُ فِي الصَّلَاةِ، فَتَخَلَّصَ حَتَّى وَقَفَ فِي الصَّفِّ، فَصَفَّقَ النَّاسُ، وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ لَا يَلْتَفِتُ فِي صَلَاتِهِ، فَلَمَّا أَكْثَرَ النَّاسُ التَّضْفِيقَ أَلْتَمَتْ، فَرَأَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَأَشَارَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ

klanjanja nije obazirao i kada je pljeskanje postalo jače, on se okrenuo i ugledao Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji mu je dao zapovjedio Allahov Poslanik, s.a.v.s., a zatim se postepeno povlačio i usporedio s prvim safom, dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pošao naprijed i klanjao. Kada je završio klanjanje, rekao je:

“Ebu Bekre, šta te je omelo da nisi ostao (na svome mjestu) kada sam ti to naredio?”

Ebu Bekr je odgovorio:

- Ne dolikuje Ibn Ebu Kuhafu da klanja pred Allahovim Poslanikom, s.a.v.s.

Potom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zašto ste toliko pljeskali rukama! Kome nešto u toku klanjanja zasmeta, neka kaže *Subhanallah!*, jer kada on uzvikne *Subhanallah*, na njega će se neko obazrijeti, a pljeskanje priliči ženama.”

34. Imam je postavljen da bi ga slijedili

409. Aiša, r.a., kaže:

- Jednom, kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio već otežao (ozbiljno obolio), upitao je:

“Jesu li ljudi klanjali?”

- Nisu - rekli smo - oni očekuju tebe.

“Stavite mi vode u korito!“, kazao je.

Mi smo to - priča Aiša - učinile. On se okupao i kada se počeo dizati uhvatila ga je nesvijest. Kasnije se osvijestio i opet, Allah mu se smilovao i spasio ga, rekao:

“Da li je svijet klanjao?”

ﷺ: (أَنْ أَمُكْتُ مَكَانَكَ). فَرَفَعَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَدَيْهِ، فَحَمِدَ اللَّهَ عَلَى مَا أَلَصَّفَ، وَتَقَدَّمَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَصَلَّى، فَلَمَّا أَنْصَرَفَ قَالَ: (يَا أَبَا بَكْرٍ، مَا مَنَعَكَ أَنْ تَتَّبِعَ إِذْ أَمَرْتُكَ). فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: مَا كَانَ لِابْنِ أَبِي قُحَافَةٍ أَنْ يُصَلِّيَ بَيْنَ يَدَيِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَا لِي رَأَيْتُكُمْ أَكْثَرْتُمْ التَّضْفِيقَ، مَنْ رَأَاهُ شَيْءٌ فِي صَلَاتِهِ فَلْيُسَبِّحْ، فَإِنَّهُ إِذَا سَبَّحَ أَلْفَتَ إِلَيْهِ، وَإِنَّمَا التَّضْفِيقُ لِلنِّسَاءِ).

٣٤ - باب: إِنَّمَا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ

٤٠٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ:

لَمَّا ثَقُلَ النَّبِيُّ ﷺ قَالَ: (أَصَلَّى النَّاسُ؟). قُلْنَا: لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، هُمْ يَنْتَظِرُونَكَ، قَالَ: (ضَعُوا لِي مَاءً فِي الْمِخْضَبِ). قَالَتْ: فَفَعَلْنَا، فَاغْتَسَلَ، فَذَهَبَ لِيَنْوُءَ فَأُغْمِيَ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَفَاقَ، فَقَالَ ﷺ: (أَصَلَّى النَّاسُ؟). قُلْنَا: لَا، هُمْ يَنْتَظِرُونَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (ضَعُوا لِي مَاءً فِي الْمِخْضَبِ). قَالَتْ: فَفَعَدَ فَاغْتَسَلَ، ثُمَّ ذَهَبَ لِيَنْوُءَ فَأُغْمِيَ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَفَاقَ فَقَالَ: (أَصَلَّى النَّاسُ؟).

- Ne, oni čekaju tebe, Allahov Poslaniče - rekli smo.

"Stavite mi vode u korito", rekao je.

Potom je sjeo u korito, okupao se i kada je htio ustati, onesvijestio se. Kasnije se osvijestio i opet upitao:

"Da li je svijet klanjao?"

- Ne, oni čekaju tebe, Allahov Poslaniče - odgovorili smo mu.

Svijet u džamiji iščekivaše Vjerovjesnika, s.a.v.s., za jaciju pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslao po Ebu Bekra da bi imamio (umjesto njega). Izaslanik mu je otišao i rekao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., zapovijeda da ti klanjaš sa svijetom.

Ebu Bekr, koji je bio milosrdan čovjek, reče:

- Omere, budi ti imam.

- Ti si toga dostojniji - odgovori Omer.

Tako je tih dana klanjao Ebu Bekr. Ostatak hadisa je ranije spomenut (vidi hadis broj 399).

410. Od Aiše, r.a., prenosi se hadis o klanjanju Vjerovjesnika, s.a.v.s., u svojoj sobi kada je bio bolestan. U ovoj predaji stoji da je rekao:

"... a kada (imam) klanja sjedeći, klanjajte i vi za njim sjedeći."

35. Kada čini sedždu onaj ko klanja za imamom

411. El-Bera', r.a., kaže:

- Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., izgovorio *Semi'allahu li men hamideh*, niko od nas ne bi kretao na sedždu dok se on, s.a.v.s., ne bi spustio na sedždu, a zatim bismo se mi spuštali na sedždu iza njega.

قُلْنَا: لَا، هُمْ يَنْتَظِرُونَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ: (ضَعُوا لِي مَاءَ فِي الْمِخْضَبِ). فَقَعَدَ فَاغْتَسَلَ، ثُمَّ ذَهَبَ لِنُوءٍ فَأَغْمِيَ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَفَاقَ فَقَالَ: (أَصَلَّى النَّاسُ؟). قُلْنَا: لَا، هُمْ يَنْتَظِرُونَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَالنَّاسُ عُكُوفٌ فِي الْمَسْجِدِ، يَنْتَظِرُونَ النَّبِيَّ ﷺ لِصَلَاةِ الْعِشَاءِ الْآخِرَةِ، فَأَرْسَلَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَى أَبِي بَكْرٍ: بِأَنْ يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، فَأَتَاهُ الرَّسُولُ فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَأْمُرُكَ أَنْ تُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ، وَكَانَ رَجُلًا رَقِيقًا: يَا عُمَرُ صَلِّ بِالنَّاسِ، فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: أَنْتَ أَحَقُّ بِذَلِكَ، فَصَلَّى أَبُو بَكْرٍ تِلْكَ الْآيَاتِ، وَبَاقِي الْحَدِيثِ تَقَدَّمَ.

٤١٠ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا حَدِيثُ صَلَاةِ النَّبِيِّ ﷺ فِي بَيْتِهِ وَهُوَ شَاكٍ، تَقَدَّمَ وَفِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ قَالَ: (وَإِذَا صَلَّى جَالِسًا فَصَلُّوا جُلُوسًا).

٣٥ - باب: مَتَى يَسْجُدُ خَلْفَ الْإِمَامِ

٤١١ : عَنِ الْأَنْبَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا قَالَ: (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ). لَمْ يَخْنِ أَحَدٌ مِنَّا ظَهْرَهُ، حَتَّى يَقَعَ النَّبِيُّ ﷺ سَاجِدًا، ثُمَّ نَقُوعُ سُجُودًا بَعْدَهُ.

36. Grijeh je dizati glavu prije imama

412. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zar se ne boji svaki od vas, odnosno zar se ne plašite, kada dignete glavu (sa ruku'a ili sedžde) prije imama, da Allah glavu toga ne učini magarećom ili da mu njegov lik ne učini magarećim likom.”

37. Imamet roba, oslobođenog roba i dječaka koji još nije punoljetan

413. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik s.a.v.s., rekao:

“Slušajte zapovjednika i pokoravajte mu se makar vam zapovjednik bio Abesinac, glave poput zrna suhog grožđa!”

38. Kada imam ne obavi propisno namaz, a onaj iza njega obavi ga u potpunosti

414. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Imami će vam klanjati, pa ako budu ispravno klanjali, korist je i vama i njima, a ako budu pogriješili, vama je korist, a njima šteta.

39. Kada zajedno klanjaju samo dvojica, drugi stoji spram imama

415. Ibn Abbas, r.a., prenosi ranije spomenut hadis o jednom svom

۳۶ - باب: إِنْ مَن رَفَعَ رَأْسَهُ قَبْلَ الْإِمَامِ

٤١٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (أَمَّا يَخْشَى
أَحَدُكُمْ، أَوْ : أَلَا يَخْشَى أَحَدُكُمْ، إِذَا
رَفَعَ رَأْسَهُ قَبْلَ الْإِمَامِ، أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ
رَأْسَهُ رَأْسَ حِمَارٍ، أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ صُورَتَهُ
صُورَةَ حِمَارٍ).

۳۷ - باب: إِمَامَةُ الْعَبْدِ وَالْمَوْلَى وَالْغُلَامِ الَّذِي لَمْ يَخْتَلِمَ

٤١٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : عَنْ
النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (أَسْمَعُوا وَأَطِيعُوا، وَإِنْ
أَسْتَعْمِلَ عَلَيْكُمْ حَبَشِيٌّ، كَانَ رَأْسُهُ
زَبِيَّةً).

۳۸ - باب: إِذَا لَمْ يُتِمَّ الْإِمَامُ وَأَتَمَّ مَنْ خَلْفَهُ

٤١٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (يُصَلُّونَ
لَكُمْ، فَإِنْ أَصَابُوا فَلَكُمْ وَلَهُمْ، وَإِنْ
أَخْطَؤُوا فَلَكُمْ وَعَلَيْهِمْ).

۳۹ - باب: يَقُومُ عَنْ يَمِينِ الْإِمَامِ بِحِذَائِهِ سَوَاءٌ إِذَا كَانَ اثْنَيْنِ

٤١٥ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا حَدِيثَ مَبِيتِهِ فِي بَيْتِ خَالَتِهِ تَقَدَّمَ،

noćenju kod tetke (Memnune). U ovoj predaji stoji:

- ...potom je zaspao pa čak i ustima otpuhivao, jer kada bi spavao, disao je na usta. Kasnije mu je došao mujezin pa je izašao i klanjao (sabah), a nije ponovo uzimao abdest.

40. Kada imam odulji namaz pa neko od džematlija iz nužde prekine namaz, klanjat će kasnije

416. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je Muaz ibn Džebel klanjao za Vjerovjesnikom, s.a.v.s., pa se povratio i imamio svojim ljudima. Klanjajući jaciju učio je suru El-Bekare pa je jedan od džematlija prekinuo namaz i Muaz ga je za to ukorio. To je preneseno Vjerovjesniku, s.a.v.s., i on je tri puta uzviknuo:

“Uzbunjivač, uzbunjivač, uzbunjivač!” - odnosno: “Huškač, huškač, huškač!” i naredio mu da uči dvije od sura “mufessalat” koje su srednje veličine (Sure *mufessalat* su sure od 50. pa do kraja Kur’ana).

41. Kraće zadržavanje na kijamu i potpuno obavljanje ruku’a i sedžde

417. Ebu Mesud, r.a., kaže da je jedan čovjek došao i rekao:

- Allahov Poslaniče, Boga mi, ja ne klanjam u džematu jutarnji namaz zato što nam ga taj i taj oduljuje.

Nikada Allahova Poslanika, s.a.v.s., nisam vidio ljućeg dok drži predavanje nego tada.

وفي هذه الرواية قال: ثُمَّ نَامَ حَتَّى نَفَخَ، وَكَانَ إِذَا نَامَ نَفَخَ، ثُمَّ أَنَاهُ الْمُؤَذِّنُ، فَخَرَجَ فَصَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ.

٤٠ - باب: إِذَا طَوَّلَ الْإِمَامُ وَكَانَ لِلرَّجُلِ حَاجَةٌ فَخَرَجَ فَصَلَّى

٤١٦ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ يُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، ثُمَّ يَرْجِعُ فَيُؤْمُ قَوْمَهُ، فَصَلَّى الْعِشَاءَ، فَقَرَأَ بِالْبَقَرَةِ، فَانْصَرَفَ رَجُلٌ، فَكَانَ مُعَاذًا تَتَاوَلَ مِنْهُ، فَبَلَغَ النَّبِيُّ ﷺ، فَقَالَ: (فَتَانٌ، فَتَانٌ، فَتَانٌ). ثَلَاثَ مِرَارٍ، أَوْ قَالَ: (فَاتِنَا، فَاتِنَا، فَاتِنَا). وَأَمَرَهُ بِسُورَتَيْنِ مِنْ أَوْسَطِ الْمُفَصَّلِ.

٤١ - باب: تَخْفِيفُ الْإِمَامِ فِي الْقِيَامِ وَإِتِمَامُ الرُّكُوعِ وَالسُّجُودِ

٤١٧ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ. أَنَّ رَجُلًا قَالَ: وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي لَا تَأْخُرُ عَنْ صَلَاةِ الْغَدَاةِ مِنْ أَجْلِ فُلَانٍ، وَمِمَّا يُطِيلُ بِنَا، فَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ

“Ima vas koji razgonite (džemat). Kada neko od vas ljudima imami, neka bude kratak, jer među njima ima neko slab, star i (nečemu) potreban”, rekao je tom prilikom.

اللَّهُ ﷻ فِي مَوْعِظَةٍ أَشَدَّ غَضَبًا مِنْهُ يَوْمَئِذٍ، ثُمَّ قَالَ: (إِنَّ مِنْكُمْ مُتَفَرِّقِينَ، فَأَيُّكُمْ مَا صَلَّى بِالنَّاسِ فَلْيَتَجَوَّزْ، فَإِنَّ فِيهِمُ الضَّعِيفَ وَالْكَبِيرَ وَذَا الْحَاجَةِ).

418. Džabir ibn Abdullah, r.a., prenosi hadis u kome je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao Muazu:

“Zašto nisi klanjao sa *Sebbihisme rabbike-l-a'la* (87. sura), *Ve-š-šemsi ve duhaha* (91. sura), *Ve-l-lejli iza jagša*. (92. sura)

٤١٨ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا حَدِيثَ مُعَاذٍ، وَأَنَّ النَّبِيَّ ﷻ قَالَ لَهُ:

42. Kratko i potpuno obavljanje namaza

(فَلَوْلَا صَلَّيْتَ بِسَبْحِ اسْمِ رَبِّكَ، وَالشَّمْسِ وَضَحَاهَا، وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى).

419. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., obavljao je namaz kratko i potpuno.

٤٢ - باب: الإيجاز في الصلاة وإكمالها
٤١٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷻ يُوجِزُ الصَّلَاةَ وَيَكْمُلُهَا.

43. Skraćivanje namaza zbog plača djeteta

٤٣ - باب: مَنْ أَخَفَّ الصَّلَاةَ عِنْدَ بُكَاءِ الصَّبِيِّ

420. Ebu Katade, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Stupio sam u namaz s namjerom da oduljim učenje u njemu, ali sam čuo plač djeteta i skratio učenje na namazu ne želeći time činiti poteškoće njegovoj majci.”

٤٢٠ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷻ قَالَ: (إِنِّي لَأَقُومُ فِي الصَّلَاةِ أُرِيدُ أَنْ أَطُولَ فِيهَا، فَأَسْمَعُ بُكَاءَ الصَّبِيِّ، فَأَتَجَوَّزُ فِي صَلَاتِي، كَرَاهِيَةً أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمِّهِ).

44. Izravnavanje safova pri učenju ikameta

٤٤ - باب: تَسْوِيَةُ الصُّفُوفِ عِنْدَ الْإِقَامَةِ

421. Nu'man ibn Bešir, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

٤٢١ : عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ

“Ili ćete izravnati svoje safove prilikom klanjanja, ili će vam Allah izmijeniti vaša lica.”

45. Okretanje imama prema ljudima pri ravananju safova

422. Enes, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ispravite svoje safove i dobro se zbijte jedan uz drugog! Ja vas vidim iza svojih leđa.”

46. Kada se između imama i ljudi u džamiji nalazi zid ili neki zastor

423. Aiša, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je u jednom dijelu noći klanjao u svojoj sobi a, s obzirom da je zid sobe bio nizak, ljudi su ga vidjeli pa su i oni klanjali tako kao što on klanja. Sutradan su o tome pričali. Sljedeće noći on je opet ustao klanjati pa su i ljudi ustali i ponovo kao i on klanjali. To se ponovilo dvije ili tri noći da bi onda naredne noći Allahov Poslanik, s.a.v.s., ostao ne pojavivši se. Kada je svanulo, ljudi su pričali o tom prekidu pa im on reče:

“Bojao sam se da vam noćni namaz ne bude propisan (kao obavezna dužnost).”

عَنْهُ قَالَ:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَتَسَوَّنَّ صُفُوفَكُمْ، أَوْ

عِنْدَ تَسْوِيَةِ الصُّفُوفِ

٤٢٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ

النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (أَقِيمُوا صُفُوفَكُمْ، وَتَرَاصُّوا، فَإِنِّي أَرَاكُمْ مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي).

٤٦ - باب: إِذَا كَانَ بَيْنَ الْإِمَامِ وَبَيْنَ

الْقَوْمِ حَائِطٌ أَوْ سِتْرٌ

٤٢٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ فِي حُجْرَتِهِ، وَجِدَارُ الْحُجْرَةِ قَصِيرٌ، فَرَأَى النَّاسُ شَخْصَ النَّبِيِّ ﷺ، فَقَامَ أَنَسٌ يُصَلُّونَ بِصَلَاتِهِ، فَأُضْبَحُوا فَتَحَدَّثُوا بِذَلِكَ، فَقَامَ لَيْلَةَ الثَّانِيَةِ، فَقَامَ مَعَهُ أَنَسٌ يُصَلُّونَ بِصَلَاتِهِ، صَنَعُوا ذَلِكَ لَيْلَتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا، حَتَّى إِذَا كَانَ بَعْدَ ذَلِكَ، جَلَسَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَلَمْ يَخْرُجْ، فَلَمَّا أَضْبَحَ ذَكَرَ ذَلِكَ النَّاسُ فَقَالَ: (إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تُكْتَبَ عَلَيْكُمْ صَلَاةُ اللَّيْلِ).

47. Noćno klanjanje

424. U ovom hadisu u predaji Zejda ibn Sabita, r.a., ima dodatak da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Saznao sam i vidio šta ste radili. Zato klanjajte, o ljudi, u svojim kućama! Najvredniji namaz je onaj koji čovjek obavi u svojoj kući izuzev obligatno propisanog namaza.”

٤٧ - باب: صَلَاةُ اللَّيْلِ

٤٢٤ : وفي هذا الحديث من رواية زيد بن ثابت رضي الله عنه زيادة أنه قال: (قَدْ عَرَفْتُ الَّذِي رَأَيْتُ مِنْ صَنِيعِكُمْ، فَصَلُّوا أَيُّهَا النَّاسُ فِي بُيُوتِكُمْ، فَإِنَّ أَفْضَلَ الصَّلَاةِ صَلَاةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الْمَكْتُوبَةَ).

O KARAKTERISTIKAMA NAMAZA

1. Dizanje ruku pri izgovoru prvog tekbara istovremeno sa otpočinjanjem namaza

425. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dizao ruke u visini ramena kad god bi otpočinjao klanjati i kada bi izgovarao tekbir za ruku', a također bi spram ramena dizao ruke kada bi digao svoju glavu sa ruku'a i izgovarao bi *Semiallahu li men hamideh. Rabbena ve leke-l-hamd*, dok to nije tako činio prilikom obavljanja sedžde.

2. Stavljanje desne ruke po lijevoj

426. Sehl ibn Sa'd, r.a., kaže:

– Ljudima je naređivano da na namazu stavljaju svoju desnu ruku na podlakticu lijeve ruke.

3. Šta se uči nakon što se izgovori početni tekbir

427. Enes, r.a., kaže da su Vjerovjesnik, s.a.v.s., Ebu Bekr i Omer, r.a., otpočinjali namaz sa *El-hamdu lillahi rabbi-l-alemin...*

428. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., šutio bi neko vrijeme između izgovorenog tekbara i učenja (Fatihe) pa sam ga upitao:

– Allahov Poslaniče, dao bih za tebe i oca i majku, šta učiš u sebi između izgovorenog tekbara i učenja (Fatihe)?

كتاب أبواب صفة الصلاة

١ - باب: رَفَعَ اليَدَيْنِ فِي التَّكْبِيرَةِ الْأُولَى مَعَ الْإِفْتِتَاحِ سَوَاءً

٤٢٥ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، كَانَ يَرْفَعُ يَدَيْهِ حَذْوَ مَنْكِبَيْهِ ، إِذَا أَفْتَتَحَ الصَّلَاةَ ، وَإِذَا كَبَّرَ لِلرُّكُوعِ ، وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ رَفَعَهُمَا كَذَلِكَ أَيْضًا ، وَقَالَ : (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ، رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ) . وَكَانَ لَا يَفْعَلُ ذَلِكَ فِي السُّجُودِ .

٢ - باب: وَضَعَ اليَدِ الْيُمْنَى عَلَى الْيَسْرَى

٤٢٦ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَ النَّاسُ يُؤْمَرُونَ أَنْ يَضَعَ الرَّجُلُ الْيَدَ الْيُمْنَى عَلَى إِزَاعِهِ الْيُسْرَى فِي الصَّلَاةِ .

٣ - باب: مَا يَقُولُ بَعْدَ التَّكْبِيرِ

٤٢٧ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ وَأَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، كَانُوا يَفْتَتِحُونَ الصَّلَاةَ بِ : الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ .

٤٢٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَسْكُتُ

“Učim: *Allahume ba'id bejni ve bejne hatajaje kema ba'adte bejne-l-mešriki ve-l-magribi. Allahumme nekkini mine-l-hataja kema junekka-s-sevbu-l-ebjedu mine-d-denesi. Allummma-gsil hatajaje bi-l-ma'i ve-s-seldži ve-l-beredi.* (Bože moj, udalji greške od mene daleko kao što Si udaljio istok od zapada! Bože moj, očisti me od pogreški kao što se bijela haljina čisti od prljavštine! Bože moj, speri moje pogreške vodom, snijegom i ledom.”

4. Odjeljak

429. Esma, kćerka Ebu Bekrova, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao usljed pomračenja Sunca. (vidi hadis br. 430 i 76).

430. U ovoj predaji ona kaže da je (Poslanik, s.a.v.s) rekao:

“Približio mi se Džennet toliko da bih vam, da sam se usudio (brati), mogao donijeti njegovih grozdova, a približio mi se i Džehennem toliko da sam uzviknuo: Bože moj, zar sam i ja s njima! Najednom sam vidio i jednu ženu - mislim da je rekao - koju je grebala (derala) mačka kandžama.

- Šta je sa ovom (ženom)? - upitao sam.

- Zatvorila je mačku toliko da je krepala od gladi, nije joj davala hranu niti je puštala da štogod pojede.”

5. Dizanje pogleda prema imamu u toku namaza

431. Habbab, r.a., bio je upitan:

- Da li je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio (Kur'an) klanjajući podne i ikindiju.

بَيْنَ التَّكْبِيرِ وَبَيْنَ الْقِرَاءَةِ إِسْكَاتَةٌ، فَقُلْتُ: يَا أَبِي وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِسْكَاتُكَ بَيْنَ التَّكْبِيرِ وَالْقِرَاءَةِ، مَا تَقُولُ؟ قَالَ: (أَقُولُ: اَللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ، كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اَللَّهُمَّ تَقْنِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يُتَّقَى الثُّوبُ الْاَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اَللَّهُمَّ اغْسِلْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالتَّلْجِ وَالتَّبَرَدِ).

٤ - «باب»

٤٢٩: عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: حَدِيثُ الْكُسُوفِ، وَقَدْ تَقَدَّمَ ٤٣٠: وَفِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ قَالَتْ: (قَالَ: قَدْ دَنَتْ مِنِّي الْجَنَّةُ، حَتَّى لَوْ أَجْتَرَأْتُ عَلَيْهَا، لَجِئْتُكُمْ بِقِطَافٍ مِنْ قِطَافِهَا، وَدَنَتْ مِنِّي النَّارُ حَتَّى قُلْتُ: أَيُّ رَبِّ، أَوْ أَنَا مَعَهُمْ؟ فَإِذَا أَمْرَأَةٌ - حَسِبْتُ أَنَّهُ قَالَ - تَخْدِشُهَا هِرَّةٌ، قُلْتُ: مَا شَأْنُ هَذِهِ؟ قَالُوا: حَبَسَتْهَا حَتَّى مَاتَتْ جُوعًا، لَا أَطْعَمَتْنَهَا، وَلَا أَرْسَلْتَهَا تَأْكُلُ مِنْ خَشِيشٍ أَوْ خَشَاشٍ الْأَرْضِ).

٥ - باب: رَفْعُ الْبَصَرِ إِلَى الْإِمَامِ فِي الصَّلَاةِ

٤٣١: عَنْ خَبَّابٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قِيلَ

- Da - odgovorio je.
- Po čemu ste to znali? - priupitali smo.
- Po pokretu njegove brade - odgovorio je (Habbab).

6. Podizanje pogleda u toku namaza prema nebu

432. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Šta je svijetu pa diže u namazu svoje poglede prema nebu?”

Potom je podigao glas i rekao:

“Ili će se toga proći, ili će im se vid oduzeti.”

7. Okretanje u toku namaza

433. Aiša, r.a., kaže:

– Pitala sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., za okretanje u toku namaza pa mi je on odgovorio:

“To je otimačina koju šejtan grabi od čovjekova namaza.”

8. Obavezno učenje Kur'ana na svakom namazu - kako za imama tako i za muktediju

434. Džabir ibn Semure, r.a., priča:

– Kufanci su se potužili Omeru, r.a., na Sa'da (ibn Ebu Vekkasa) pa ga je Omer smijenio, a za namjesnika postavio Ammara (ibn Jasira). Oni su se opet požalili i naveli da on nije vičan klanjanju pa ga je Omer pozvao i rekao mu:

له: أَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقْرَأُ فِي الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ؟ قَالَ: نَعَمْ، قِيلَ لَهُ: بِمَ كُنْتُمْ تَعْرِفُونَ ذَلِكَ؟ قَالَ: بِاضْطِرَابِ لِحْيَتِهِ.

٦ - باب: رَفْعِ الْبَصَرِ إِلَى السَّمَاءِ فِي الصَّلَاةِ

٤٣٢ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا بَالُ أَقْوَامٍ، يَرْفَعُونَ أَبْصَارَهُمْ إِلَى السَّمَاءِ فِي صَلَاتِهِمْ). فَأَشَدُّ قَوْلُهُ فِي ذَلِكَ، حَتَّى قَالَ: (لَيَنْتَهَنَّ عَنْ ذَلِكَ، أَوْ لَتُخْطَفَنَّ أَبْصَارُهُمْ).

٧ - باب: الْإِلْتِفَاتِ فِي الصَّلَاةِ

٤٣٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنِ الْإِلْتِفَاتِ فِي الصَّلَاةِ؟ فَقَالَ: (هُوَ اخْتِلَاسٌ، يَخْتَلِسُهُ الشَّيْطَانُ مِنْ صَلَاةِ الْعَبْدِ).

٨ - باب: وَجُوبِ الْقِرَاءَةِ لِلْإِمَامِ وَالْمَأْمُومِ فِي الصَّلَوَاتِ كُلِّهَا

٤٣٤ : عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

شَكَأ أَهْلُ الْكُوفَةِ سَعْدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فَقَرَّلَهُ وَأَسْتَعْمَلَ عَلَيْهِمْ عَمَّارًا، فَشَكَّوْا حَتَّى ذَكَرُوا أَنَّهُ لَا يُحْسِنُ يُصَلِّي، فَأَرْسَلَ إِلَيْهِ فَقَالَ: يَا أَبَا

- Ebu Ishak (nadimak Amara), ovi smatraju da ti nisi vičan klanjanju!

(Ebu Ishak) odgovori:

- Allaha mi, ja sam im klanjao onako kako je klanjao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i nisam kratio namaz; klanjao sam jaciju i zadržavao se dulje na prva dva rekata, a kratio (učenje) u posljednja dva.

- Tako sam i ja Ebu Ishak mislio o tebi - reče Omer.

Potom je sa njim poslao u Kufu jednog čovjeka, ili više njih, koji je Kufljane pitao za Sa'da i nije izostavio nijedne džamije a da se nije u njoj za njega raspitivao. Svako ga je dobro hvalio dok nije unišao u džamiju plemena Benu Abs. Tu je ustao jedan njihov čovjek, koji se zvao Usame ibn Katade i koji je imao nadimak Ebu Sa'de, i rekao:

- Kada si nas već zakleo, ističem da Sa'd nije išao (u akcije) sa četom niti je ratni plijen jednako dijelio i nije bio pravedan pri suđenju.

- Boga mi, prokleću te sa tri kletve - reče Sa'd.

- Bože moj, ako je ovaj Tvoj rob lažac i ako je ustao iz licemjerstva i da se pokaže, odulji mu život, odulji mu siromaštvo i izloži ga iskušenjima.

Kada bi Usamu kasnije pitali za njegovu tešku situaciju, on bi odgovarao:

- Oronuli starac zapao u iskušenje, stigla me Sa'dova kletva.

Prenosilac je od Džabira prenio:

- Vidio sam kasnije kako su Usami od starosti očni kapci skoro zaklopili oči i kako po putevima presreće robinje i zadirkuje ih.

إِسْحَاقُ، إِنَّ هَؤُلَاءِ يَزْعُمُونَ أَنَّكَ لَا تُحْسِنُ تَصَلِّيَ؟ قَالَ: أَمَّا أَنَا، وَاللَّهِ فَإِنِّي كُنْتُ أَصَلِّي بِهِمْ صَلَاةَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مَا أَخْرِمُ عَنْهَا، أَصَلِّي صَلَاةَ الْعِشَاءِ، فَأَرْكُضُ فِي الْأَوَّلَيْنِ، وَأَخِيفُ فِي الْآخِرَتَيْنِ. قَالَ: ذَاكَ الظَّنُّ بِكَ يَا أَبَا إِسْحَاقَ. فَأَرْسَلَ مَعَهُ رَجُلًا، أَوْ رَجُلَيْنِ، إِلَى الْكُوفَةِ، فَسَأَلَ عَنْهُ أَهْلَ الْكُوفَةِ، وَلَمْ يَدْعُ مَسْجِدًا إِلَّا سَأَلَ عَنْهُ، وَيُثْنُونَ عَلَيْهِ مَعْرُوفًا، حَتَّى دَخَلَ مَسْجِدًا لِنَبِيِّ عَبَسَ، فَقَامَ رَجُلٌ مِنْهُمْ، يُقَالُ لَهُ أَسَامَةُ ابْنُ قَتَادَةَ، يُكْنَى أَبَا سَعْدَةَ، قَالَ: أَمَّا إِذَا نَشَدْتَنَا، فَإِنَّ سَعْدًا كَانَ لَا يَسِيرُ بِالسَّرِيَّةِ، وَلَا يَقْسِمُ بِالسَّوِيَّةِ، وَلَا يَغْدِلُ فِي الْقَضِيَّةِ. قَالَ سَعْدٌ: أَمَّا وَاللَّهِ لَا دَعْوَةَ بِلَاثٍ: اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ عَبْدُكَ هَذَا كَاذِبًا، قَامَ رِبَاءٌ وَسُمْعَةٌ، فَأُطْلَ غَمْرُهُ، وَأُطْلَ فَقْرُهُ، وَعَرَضُهُ بِالْفِتَنِ. وَكَانَ بَعْدُ إِذَا سُئِلَ يَقُولُ: شَيْخٌ كَبِيرٌ مَفْتُونٌ، أَصَابَتْنِي دَعْوَةُ سَعْدٍ. قَالَ الرَّاوِي عَنْ جَابِرٍ: قَانَا رَأَيْتُهُ بَعْدُ، قَدْ سَقَطَ حَاجِبَاهُ عَلَى عَيْنَيْهِ مِنَ الْكِبَرِ، وَإِنَّهُ لَيَتَعَرَّضُ لِلْجَوَارِي فِي الطَّرِيقِ يَغْمِزُهُمْ.

٤٣٥ : عَنْ عَبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ).

435. Ubade ibn Samit, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nema namaza onaj ko ne prouči Fatihu.”

436. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ušao (jednom prilikom) u džamiju, a za njim je ušao i neki čovjek, koji je klanjao (dva rekata) pa nazvao selam Vjerovjesniku, s.a.v.s., koji mu je otpozdravio i rekao:

“Vrati se i ponovo klanjaj, jer nisi (uredno) klanjao!”

On se povratio i klanjao kao što je i ranije klanjao pa došao i selamio Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji mu je (opet) rekao:

“Vrati se i ponovo klanjaj jer nisi klanjao kako treba.”

Poslije trećeg upozorenja, on reče:

- Tako mi Onoga Koji te je sa Istinom poslao, ja ne znam bolje pa pouči me!

Tada (Poslanik, s.a.v.s.) reče:

“Kada staneš klanjati, izgovori tekbir, onda prouči šta znaš iz Kur’ana pa se sagni na ruku (tako) da se na njemu potpuno smiriš. Zatim se podigni i potpuno ispravi, potom spusti na sedždu (tako) da se na njoj smiriš a onda se podigni na sjedenje tako da se potpuno smiriš! Tako radi u svakom namazu (bio on farz ili nafil)!”

9. Učenje Kur’ana na podne-namazu

437. Ebu Katade, r.a., priča:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi učio na prva dva rekata (farza) podneva početnu i još dvije kur’anske sure: na prvom bi rekatu

٤٣٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ الْمَسْجِدَ، فَدَخَلَ
رَجُلٌ فَصَلَّى، فَسَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَرَدَّ،
وَقَالَ: (أَرْجِعْ فَصَلِّ، فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ).
فَرَجَعَ يُصَلِّي كَمَا صَلَّى، ثُمَّ جَاءَ، فَسَلَّمَ
عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ: (أَرْجِعْ فَصَلِّ
فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ). ثَلَاثًا، فَقَالَ، وَالَّذِي
بَعَثَكَ بِالْحَقِّ، مَا أُخِيسُ غَيْرَهُ، فَعَلِمَنِي؟
فَقَالَ: (إِذَا قُمْتَ إِلَى الصَّلَاةِ فَكَبِّرْ، ثُمَّ
أَقْرَأْ مَا تيسَّرَ مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ، ثُمَّ أَرْكَعْ
حَتَّى تَظْمِنَ رَاكِعًا، ثُمَّ أَرْفَعْ حَتَّى
تَعْتَدِلَ قَائِمًا، ثُمَّ أَسْجُدْ حَتَّى تَظْمِنَ
سَاجِدًا، ثُمَّ أَرْفَعْ حَتَّى تَظْمِنَ جَالِسًا،
وَأَعْمَلْ ذَلِكَ فِي صَلَاتِكَ كُلِّهَا).

٩ - باب: الْقِرَاءَةُ فِي الظُّهْرِ

٤٣٧ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَقْرَأُ فِي الرَّكْعَتَيْنِ
الْأُولَيَيْنِ مِنْ صَلَاةِ الظُّهْرِ، بِفَاتِحَةِ
الْكِتَابِ وَسُورَتَيْنِ، يُطَوِّلُ فِي الْأُولَى،
وَيُقْصِرُ فِي الثَّانِيَةِ، وَيُسْمِعُ آيَةَ أَحْيَانًا،
وَكَانَ يَقْرَأُ فِي الْعَصْرِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ
وَسُورَتَيْنِ، وَكَانَ يُطَوِّلُ فِي الْأُولَى
وَيُقْصِرُ فِي الثَّانِيَةِ، وَكَانَ يُطَوِّلُ فِي الرَّكْعَةِ
الْأُولَى مِنْ صَلَاةِ الصُّبْحِ وَيُقْصِرُ فِي الثَّانِيَةِ.

duljio, a na drugom kratio učenje i ponekad bi se ti ajeti i čuli. Na ikindiji bi učio Fatihu i još dvije sure: na prvom bi rekatu učenje duljio a na drugom kratio. Duljio bi (učenje) i na prvom rekatu sabah-namaza, a učio kraće na drugom rekatu.

10. Učenje Kur'ana na akšam-namazu

438. Abdullah ibn Abbas, r.a., kaže da ga je Umm Fadl (nadimak njegove majke) čula da uči *Ve-l-murselati* 'urfa... pa je rekla:

- Sinak, Boga mi, učenjem ove sure podsjetio si me da je ona posljednja sura koju sam čula da Allahov Poslanik, s.a.v.s., uči na akšam-namazu.

439. Zejd ibn Sabit, r.a., kaže:

- Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako na akšam-namazu uči dužu od dvije najduže sure.

11. Glasno učenje Kur'ana na akšam-namazu

440. Džubejr ibn Mut'im, r.a., priča:

- Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako je na akšamu učio suru Et-Tür.

12. Učenje na jacija-namazu poglavlja u kome ima sedžda

441. Ebu Hurejre, r.a., priča:

- Klanjao sam jaciju za Ebu-l-Kasimom, s.a.v.s., kada je učio *Ize-s-sema'u-n-šekkat*... i učinio sedždu. Stoga ću i ja tu činiti sedždu sve dok ga ne susretnem.

۱۰ - باب: الْقِرَاءَةُ فِي الْمَغْرِبِ

٤٣٨ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - : أَنَّ أُمَّ الْفَضْلِ سَمِعَتْهُ، وَهُوَ يَقْرَأُ: ﴿وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا﴾. فَقَالَتْ: يَا بُنَيَّ، وَاللَّهِ لَقَدْ ذَكَّرْتَنِي بِقِرَاءَتِكَ هَذِهِ السُّورَةَ، إِنَّهَا لِأَخِيرُ مَا سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَقْرَأُ بِهَا فِي الْمَغْرِبِ.

٤٣٩ : عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقْرَأُ فِي الْمَغْرِبِ بِطَوْلَى الطَّوَلَيْنِ.

۱۱ - باب: الْجَهْرُ فِي الْمَغْرِبِ

٤٤٠ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقْرَأُ فِي الْمَغْرِبِ بِالطَّوْرِ.

۱۲ - باب: الْقِرَاءَةُ فِي الْعِشَاءِ بِالسُّجْدَةِ

٤٤١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّيْتُ خَلْفَ أَبِي الْقَاسِمِ ﷺ أَلْعَتَمَةَ، فَقَرَأَ: ﴿إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ﴾. فَسَجَدَ، فَلَا أَرَأَى أَنْسُجُدُ بِهَا حَتَّى أَلْقَاهُ.

۱۳ - باب: الْقِرَاءَةُ فِي الْعِشَاءِ

٤٤٢ : عَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ فِي سَفَرٍ، فَقَرَأَ فِي

13. Učenje Kur'ana na jacija-namazu

442. El-Bera', r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na jednom putovanju učio na jednom rekatu jacije *Ve-t-tini ve-z-zajtuni...*

U jednoj drugoj predaji on je rekao:

- I nisam čuo nikoga da ima ljepši glas i da bolje uči od njega.

14. Učenje Kur'ana na sabah-namazu

443. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

- Kur'an se uči na svakom namazu. Na namazima u kojima je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio naglas i mi učimo naglas, a gdje ga je učio u sebi i mi učimo u sebi. Ako iza Fatihe ne proučiš ništa (iz Kur'ana) namaz ti je valjan, a ako proučiš još nešto, to je bolje.

15. Glasno učenje Kur'ana na sabah-namazu

444. Ibn Abbas, r.a., priča:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je krenuo sa jednom grupom svojih ashaba na trg Ukaz. U to vrijeme šejtanima je već bila stavljena zabrana da slušaju nebeske vijesti (govor). Na njih su upućeni užareni plamenovi (zvijezde) i šejtani su se vratili svome narodu koji ih je pitao:

- Šta vam je?

Oni su odgovorili:

- Između nas i prisluškivanja nebeskog razgovora stavljena je zabrana i na nas su poslani užareni plamenovi.

- Zapreka između vas i slušanja nebeskog razgovora nastala je samo

الْعِشَاءِ فِي إِحْدَى الرَّكْعَتَيْنِ، بِـ ﴿التَّيْنِ وَالزَّيْتُونِ﴾.

وفي رواية أخرى قَالَ: وَمَا سَمِعْتُ أَحَدًا أَحْسَنَ صَوْتًا مِنْهُ، أَوْ قِرَاءَةً.

١٤ - باب: الْقِرَاءَةُ فِي الْفَجْرِ

٤٤٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: فِي كُلِّ صَلَاةٍ يُقْرَأُ، فَمَا أَسْمَعُنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَسْمَعُنَاكُمُ، وَمَا أَخْفَى عَنَّا أَخْفَيْنَا عَنْكُمُ، وَإِنْ لَمْ تَزِدْ عَلَى أَمِّ الْقُرْآنِ أَجْزَأَتْ، وَإِنْ زِدْتَ فَهُوَ خَيْرٌ.

١٥ - باب: الْجَهْرُ بِقِرَاءَةِ صَلَاةِ الصُّبْحِ

٤٤٤ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

أَنْطَلَقَ النَّبِيُّ ﷺ فِي طَائِفَةٍ مِنْ أَصْحَابِهِ، عَامِدِينَ إِلَى سُوقِ عُكَاظٍ، وَقَدْ حِيلَ بَيْنَ الشَّيَاطِينِ وَبَيْنَ خَبَرِ السَّمَاءِ، وَأُرْسِلَتْ عَلَيْهِمُ الشُّهُبُ، فَرَجَعَتِ الشَّيَاطِينُ إِلَى قَوْمِهِمْ، فَقَالُوا: مَا لَكُمْ؟ فَقَالُوا: حِيلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَ خَبَرِ السَّمَاءِ، وَأُرْسِلَتْ عَلَيْنَا الشُّهُبُ. قَالُوا: مَا حَالُ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ خَبَرِ السَّمَاءِ إِلَّا شَيْءٌ حَدَثَ، فَاضْرِبُوا مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا، فَانْظُرُوا مَا هَذَا الَّذِي حَالَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ خَبَرِ السَّمَاءِ.

zbog nekog novonastalog događaja - rekao im je njihov narod.

- Razidite se po istočnim i zapadnim zemljama i izvidite šta je to što je dovelo do zabrane prisluškivanja nebeskog govora!

Oni su se okrenuli i usmjerili prema Tihami do Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji je tada bio u dolini Nahle i klanjao sa svojim ashabima sabah. Kada su čuli Kur'an, slušali su ga dugo i potom rekli:

- Boga mi, ovo je ono što je doprinijelo stavljanju zapreke između nas i prisluškivanja nebeskog govora!

Vratili su se svome narodu i kazali:

- *Narode naš, mi smo čuli čudan Kur'an koji upućuje na Pravi put, i mi ga vjerujemo i ne pripisujemo našem Gospodaru nikakvog druga.* (El-Džinn, 1.) Tada Allah objavi Svom Vjerovjesniku, s.a.v.s.: *Kul uhije ilejje...* (Reci: "Objavljeno mi je...") (El-Džinn, 1.), a njemu je objavljeno ono što su džini govorili.

445. Ibn Abbas, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je učio naglas na namazu u kome mu je to bilo naređeno, a i u sebi je učio na namazu u kome mu je bilo naređeno. *U tome te nije tvoj Bog zaboravio.* (Merjem, 16.) *Vi imate u Allahovom Poslaniku lijep primjer.* (El-Ahzāb, 21.)

16. Učenje dvije sure na jednom rekatu, učenje zadnjih ajeta sure, učenje sure unatrag i učenje samo početnih ajeta sure

446. Ibn Mesud, r.a., kaže da mu je došao jedan čovjek i rekao:

- Jedne noći proučio sam "mufessal" (poglavlja) na jednom rekatu.

فَانْصَرَفَ أُولَئِكَ الَّذِينَ تَوَجَّهُوا نَحْوَ يَهَامَةَ، إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ بِنَحْلَةٍ، عَامِدِينَ إِلَى سُوقِ عُكَاظٍ، وَهُوَ يُصَلِّي بِأَصْحَابِهِ صَلَاةَ الْفَجْرِ، فَلَمَّا سَمِعُوا الْقُرْآنَ اسْتَمَعُوا لَهُ، فَقَالُوا: هَذَا وَاللَّهِ الَّذِي حَالَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ خَيْرِ السَّمَاءِ، فَهَذَا لَكَ حِينَ رَجَعُوا إِلَى قَوْمِهِمْ، فَقَالُوا: يَا قَوْمَنَا: «إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا. يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا». فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى نَبِيِّهِ ﷺ: «قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ»، وَإِنَّمَا أُوحِيَ إِلَيْهِ قَوْلُ الْحَجَرِ.

٤٤٥ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: قَرَأَ النَّبِيُّ ﷺ فِيمَا أُمِرَ، وَسَكَتَ فِيمَا أُمِرَ. «وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا». «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ».

١٦ - باب: الْجَمْعُ بَيْنَ السُّورَتَيْنِ فِي رُكْعَةٍ وَالْقِرَاءَةِ بِالْخَوَاتِيمِ وَبِسُورَةِ قَبْلِ سُورَةٍ وَبِأَوَّلِ سُورَةٍ

٤٤٦ : عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: قَرَأْتُ الْمُفَصَّلَ اللَّيْلَةَ فِي رُكْعَةٍ، فَقَالَ: هَذَا كَهَذَا الشَّعْرِ، لَقَدْ عَرَفْتُ التَّنْظِيرَ الَّذِي كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَقْرَأُ بَيْنَهُنَّ، فَذَكَرَ عَشْرِينَ

- To je samo deklamiranje, poput deklamiranja poezije - rekao je Ibn Mesud i dodao:

- Ja znam slična (po dužini) poglavlja koja je Vjerovjesnik, s.a.v.s., spajao i spomenuo je 20 poglavlja iz skupine "mufessal", i to po dva poglavlja na svakom rekatu.

17. Klanjač na zadnja dva rekata uči samo Fatihu

447. Ebu Katade, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., učio na prva dva rekata podneva Fatihu i jednu suru, a na dva posljednja samo Fatihu (i kaže):

- Omogućavao bi nam da čujemo svaki ajet. Na prvom rekatu učio bi duže, dok na drugom nije duljio, a tako i na ikindiji i na sabahu.

18. Imamovo glasno izgovaranje "amin"

448. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada imam kaže: *Amin*, kažite i vi! Onome čiji se izgovor *Amin* podudara sa izgovorom *Amin* koje izgovaraju meleci, bit će oprosteni grijesi."

19. Važnost izgovaranja "amin"

449. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada neko od vas izgovori *Amin* i kada meleci na nebu izgovore *Amin*, pa se podudara to izgovaranje jedno s drugim, toj osobi se oprostite ranije učinjeni grijesi."

سُورَةٌ مِنَ الْمُفْصَلِ، سُورَتَيْنِ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ.

١٧ - بَابُ: يَقْرَأُ فِي الْآخِرَيْنِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ

٤٤٧ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَقْرَأُ فِي الظُّهْرِ، فِي الْأُولَيْنِ بِأَمِّ الْكِتَابِ وَسُورَتَيْنِ، وَفِي الرَّكْعَتَيْنِ الْآخِرَتَيْنِ بِأَمِّ الْكِتَابِ، وَيُسَمِعُنَا آيَةً، وَيَطْوِلُ فِي الرَّكْعَةِ الْأُولَى مَا لَا يَطْوِلُ فِي الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ، وَمِثْلًا فِي الْعَصْرِ، وَمِثْلًا فِي الصُّبْحِ.

١٨ - بَابُ: جَهْرُ الْإِمَامِ بِالتَّائِمِينَ

٤٤٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ :

(إِذَا أَمَّنَ الْإِمَامُ فَأَمَّنُوا، فَإِنَّهُ مِنْ وَافِقِ تَأْمِينِهِ تَأْمِينَ الْمَلَائِكَةِ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

١٩ - بَابُ: فَضْلُ التَّائِمِينَ

٤٤٩ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (إِذَا قَالَ أَحَدُكُمْ : آمِينَ، وَقَالَتِ الْمَلَائِكَةُ فِي السَّمَاءِ : آمِينَ، فَوَافَقَتْ إِحْدَاهُمَا الْآخَرَى، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

20. Ruku' prije nego što se stane u saf

450. Ebu Bekre, r.a., kaže da je jednom prilikom stigao Vjerovjesnika, s.a.v.s., na ruku'u, pa se i on sageo na ruku' prije nego je dospio u saf. Kasnije je to spomenuo Vjerovjesniku, s.a.v.s., i on mu je rekao:

“Neka ti Allah poveća revnost, ali tako više ne radi.”

21. Tekbir pri ruku'u izgovara se potpuno

451. Imran ibn Husajn, r.a., kaže da je klanjao za Alijom, r.a., u Basri i da je rekao:

- Ovaj čovjek nas je podsjetio na namaz kakav smo klanjali sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s.

Spomenuo je da je izgovarao tekbir kada god bi se dizao i spuštao.

22. Izgovaranje tekbira kada se ustaje sa sedžde

452. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

- Kada god bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., počinjao klanjati, izgovarao bi tekbir. Tekbir bi izgovarao i kada bi se saginjao na ruku', a kada bi ispravljao svoja leđa (vraćajući se) sa ruku'a, izgovarao bi *Semiallahu li men hamideh* i dok bi još stajao izgovarao bi *Rabena ve leke-Hamd*.

23. Stavljanje dlanova na koljena pri ruku'u

453. Mus'ab ibn Ebu Vekkas priča da je klanjao pokraj svoga oca Sa'da ibn

٢٠ - باب: إِذَا رَكَعَ دُونَ الصَّفِّ

٤٥٠ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ أَتَاهُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ رَاكِعٌ، فَرَكَعَ قَبْلَ أَنْ يَصِلَ إِلَى الصَّفِّ، فَذَكَرَ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ : (زَادَكَ اللَّهُ حِرْصًا وَلَا تَعُدْ).

٢١ - باب: إِتْمَامُ التَّكْبِيرِ فِي الرُّكُوعِ

٤٥١ : عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ صَلَّى مَعَ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِالْبَصْرَةِ، فَقَالَ : ذَكَرْنَا هَذَا الرَّجُلُ صَلَاةً، كُنَّا نَصَلِّيهَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَذَكَرْنَا أَنَّهُ كَانَ يُكَبِّرُ كُلَّمَا رَفَعَ وَكُلَّمَا وَضَعَ.

٢٢ - باب: التَّكْبِيرُ إِذَا قَامَ مِنَ السُّجُودِ

٤٥٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ، يُكَبِّرُ حِينَ يَقُومُ، ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَرْكَعُ، ثُمَّ يَقُولُ : (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ). حِينَ يَرْفَعُ صُلْبَهُ مِنَ الرُّكُوعِ، ثُمَّ يَقُولُ وَهُوَ قَائِمٌ : (رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ).

٢٣ - باب: وَضْعُ الْأَكْفِ عَلَى الرُّكْبِ فِي الرُّكُوعِ

٤٥٣ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ صَلَّى إِلَى جَنْبِهِ ابْنَهُ مُضْعَبٌ قَالَ : فَطَبَقْتُ بَيْنَ كَفَّيَّ، ثُمَّ وَضَعْتُهُمَا

Ebu Vekkasa, r.a., i da je, sastavivši dlanove, stavio ruke među svoja stegna, ali mu je to otac zabranio rekavši:

- Tako smo mi radili, pa nam je to zabranjeno i naređeno da ruke stavljamo na koljena.

24. Potpuno poravnanje leđa (sa glavom) na ruku'u

454. El-Bera, r.a., kaže:

- Ruku' Vjerovjesnika, s.a.v.s., njegova sedžda, sjedenje između dvije Etehijjat, bili su približno jednake dužine.

25. Dova na ruku'u

455. Aiša, r.a., kaže:

- Na ruku'ima i sedždama Vjerovjesnik, s.a.v.s., izgovarao je: *Subhaneka-llahumme rabbena ve bi hamdike. Allahumma-gfirli!* ("Slava Tebi, Bože, Gospodaru naš! Tebi Hvala. Bože moj, oprosti mi!")

456. Od Aiše, r.a., se u drugoj predaji prenosi o učenju Kur'ana.

26. Važnost izgovaranja Allahumme rabbena leke-l-hamd

457. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada imam izgovori *Semiallahu li men hamideh*, vi recite *Allahumme rabbena leke-l-hamd*, jer onome čije se

بَيْنَ فَخْذَيَّ، فَتَهَانِي أَبِي وَقَالَ: كُنَّا نَفْعَلُهُ فَتَهِنَا عَنْهُ، وَأَمَرْنَا أَنْ نَضَعَ أَيْدِيَنَا عَلَى الرُّكْبِ.

٢٤ - باب: استواء الظهر في الركوع والاطمئنان فيه

٤٥٤ : عَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رُكُوعُ النَّبِيِّ ﷺ وَسُجُودُهُ، وَبَيْنَ السَّجْدَتَيْنِ، وَإِذَا رَفَعَ مِنَ الرُّكُوعِ، مَا

٢٥ - باب: الدعاء في الركوع

٤٥٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَقُولُ فِي رُكُوعِهِ وَسُجُودِهِ: (سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي).

٤٥٦ وَعَنْهَا فِي رَوَايَةٍ أُخْرَى: يَتَأَوَّلُ الْقُرْآنَ.

٢٦ - باب: فضل اللهم ربنا لك الحمد

٤٥٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا قَالَ الْإِمَامُ: سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ فَقُولُوا: اللَّهُمَّ رَبَّنَا

izgovaranje ovih riječi podudari sa izgovorom meleka, bit će oprošteni prethodni grijesi.”

27. Odjeljak

458. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Zaista ću vam približiti klanjanje Vjerovjesnika, s.a.v.s.

Ebu Hurejre bi učio Kunut-dovu na posljednjem rekatu podne, jacie i sabah-namaza nakon što bi izgovorio *Semiallahu li men hamideh* i tada bi molio za vjernike, a proklinjao nevjernike.

459. Enes, r.a., kaže:

- (U početku Objave) Kunut-dova se učila na akšamu i sabahu.

460. Rifa'a ibn Rafi' ez-Zureki, r.a., priča:

- Kada smo jednog dana klanjali (akšam) za Vjerovjesnikom, s.a.v.s., on je podigao svoju glavu sa ruku'a i izgovorio *Semiallahu li men hamideh*, a jedan čovjek iza njega je rekao:

- *Rabena ve leke-l-hamdu, hamden kesiren tajjiben mubareken fihi* (Gospodaru naš, Tebi hvala, mnoga i iskrena hvala, puna dobra i blagoslovljena).

Kad se Poslanik, a.s., okrenuo svijetu, upitao je:

“Ko je izgovorio ono?”

- Ja - reče (onaj čovjek).

“Vidio sam trideset i nekoliko meleka kako hitaju (natječući se) koji će te riječi prvi zapisati”, reče (Poslanik, s.a.v.s.).

لَكَ الْحَمْدُ، فَإِنَّهُ مَنْ وَافَقَ قَوْلَهُ قَوْلَ الْمَلَائِكَةِ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

٢٧ - «باب»

٤٥٨ : وَعَنْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

لَأَقْرِبَنَّ صَلَاةَ النَّبِيِّ ﷺ. فَكَانَ أَبُو مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقْنُتُ فِي الرُّكْعَةِ الْآخَرَى مِنْ صَلَاةِ الظُّهْرِ، وَصَلَاةِ الْعِشَاءِ، وَصَلَاةِ الصُّبْحِ، بَعْدَ مَا يَقُولُ: سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، فَيَدْعُو لِلْمُؤْمِنِينَ وَيَلْعَنُ الْكُفَّارَ.

٤٥٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

كَانَ الْقُنُوتُ فِي الْمَغْرِبِ وَالْفَجْرِ.

٤٦٠ : عَنْ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعٍ الزُّرْقِيُّ

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُصَلِّي يَوْمًا وَرَاءَ النَّبِيِّ ﷺ، فَلَمَّا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكْعَةِ، قَالَ: (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ). فَقَالَ رَجُلٌ وَرَاءَهُ: رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ. فَلَمَّا أَنْصَرَفَ، قَالَ: (مَنْ الْمُتَكَلِّمُ). قَالَ: أَنَا، قَالَ: (رَأَيْتُ بِضْعَةَ وَثَلَاثِينَ مَلَكًا يَتَدَرُونَهَا، أَيُّهُمْ يَكْتُبُهَا أَوَّلًا).

28. Stajanje klanjača kada podigne glavu sa ruku'a

461. (Sabit) prenosi da bi Enes, r.a., koji nam je demonstrirao klanjanje Vjerovjesnika, s.a.v.s., klanjao tako da bi, kad bi dizao glavu sa ruku'a, ostajao toliko (dugo) da bismo mislili da je zaboravio na sedždu.

29. Na sedždu se spušta sa tekbirom

462. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., dizao glavu sa ruku'a, izgovaro bi *Semiallahu li men hamideh, rabben a ve leke-l-hamd*, zatim bi blagoslovio neke ljude, nazvao ih poimenično i kazao:

“Bože, spasi Velida ibn Velida, Selema ibn Hišama, Ajjaša ibn Ebu Rebi'a i ostale nemoćne vjernike. Bože, pojačaj pritisak na (pleme) Mudar i podaj mu gladne godine poput godina Jusufa, a.s.”

Tih godina istočni dio plemena Mudar bio je protiv Poslanika, s.a.v.s.

30. Važnost sedžde

463. Ebu Hurejre, r.a., priča da su ljudi pitali Allahovog Poslanika, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, da li ćemo na Sudnjem danu vidjeti našeg Gospodara?

“Da li vi sumnjate u Mjesec o uštapskoj noći ispred koga nema nikakvog oblaka?” - upitao je on.

- Ne, Allahov Poslaniče - odgovorili su oni.

“Da li vi sumnjate u Sunce ispred koga nema nikakvog oblaka?” - upitao je on.

٢٨ - باب: الاطمئنانية حين يرفع رأسه من الركوع

٤٦١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ كَانَ يَنْعَثُ لَنَا صَلَاةَ النَّبِيِّ ﷺ، فَكَانَ يُصَلِّي، فَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ قَامَ حَتَّى نَقُولَ قَدْ نَسِيَ.

٢٩ - باب: يهوي بالتكبير حين يسجد

٤٦٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حِينَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ يَقُولُ: (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ). يَدْعُو لِرَجَالٍ فَيُسَمِّيهِمْ بِأَسْمَائِهِمْ، فَيَقُولُ: (اللَّهُمَّ أَنْجِ الْوَلِيدَ ابْنَ الْوَلِيدِ، وَسَلَمَةَ بْنَ هِشَامٍ، وَعَيَّاشَ ابْنَ أَبِي رِبْعَةَ، وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، اللَّهُمَّ أَشْدُدْ وَطْأَتَكَ عَلَى مُضَرَ، وَاجْعَلْهَا عَلَيْهِمْ سِنِينَ كَسِينِي يُوسُفَ). وَأَهْلَ الْمَشْرِقِ يَوْمَئِذٍ مِنْ مُضَرَ مُحَالِفُونَ لَهُ.

٣٠ - باب: فضل السجود

٤٦٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّاسَ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ هَلْ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قَالَ: (هَلْ تُمَارُونَ فِي فِي الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ، لَيْسَ دُونَهُ سَحَابٌ؟). قَالُوا: لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (فَهَلْ

- Ne - odgovorili su.

“Zaista, vi ćete Ga tako jasno vidjeti. Kada se svijet iskupi na Sudnjem danu, On će reći:

‘Ko je kome robovao, neka ga i sada slijedi!’

Tada će neko od toga svijeta slijediti Sunce, neko će slijediti Mjesec, neko zavodnike (šejtane), a ostat će (na mjestu) ovi moji sljedbenici i među njima dvoličnjaci. Potom će im se pojaviti Allah i reći:

‘Ja sam vaš Gospodar.’

Oni će kazati:

- Ovo je naše mjesto sve dok nam ne dođe naš Gospodar, i kada nam on dođe, mi ćemo ga prepoznati.

Utom će im se, stvarno, pojaviti opet Allah i reći:

‘Ja sam vaš Gospodar.’

- Ti si naš Gospodar - odgovorit će oni.

Allah će ih tada pozvati, a utom će se pojaviti i most po sredini Džehennema i ja ću biti prvi poslanik kome će biti dozvoljeno da sa svojim sljedbenicima pređe. Tada neće niko ništa govoriti osim poslanika, a govor poslanika biće samo:

- Bože, spašavaj, spašavaj!

U Džehennemu će biti čengele slične trnju velike bocike (sa ‘dan).

- Da li ste vidjeli trnje te bocike?

- Da - rekli su.

Pa one su poput trnja te bocike, samo što njihovu veličinu ne zna niko osim Allaha. Bocike će grabiti svijet prema njihovim djelima i neki će biti upropašteni zbog svojih djela, a neki iskomadani i potom spašeni.

تَمَارُونَ فِي الشَّمْسِ لَيْسَ دُونَهَا
سَحَابٌ؟). قَالُوا: لَا، قَالَ: (فَإِنكُمْ
تَرَوْنَهُ كَذَلِكَ، يُخْشِرُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ،
فَيَقُولُ: مَنْ كَانَ يَعْبُدُ شَيْئًا فَلْيَتَّبِعْ، فَمِنْهُمْ
مَنْ يَتَّبِعُ الشَّمْسَ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَتَّبِعُ
الْقَمَرَ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَتَّبِعُ الطَّوَاغِيتَ،
وَتَبْقَى هَذِهِ الْأُمَّةُ فِيهَا مُنَافِقُوهَا،
فَيَأْتِيهِمُ اللَّهُ فَيَقُولُ: أَنَا رَبُّكُمْ،
فَيَقُولُونَ: هَذَا مَكَانُنَا حَتَّى يَأْتِيَنَا رَبُّنَا،
فَإِذَا جَاءَ رَبُّنَا عَرَفْنَاهُ، فَيَأْتِيهِمُ اللَّهُ
فَيَقُولُ: أَنَا رَبُّكُمْ، فَيَقُولُونَ: أَنْتَ
رَبُّنَا، فَيَذْعُوهُمْ فَيَضْرِبُ الصَّرَاطَ بَيْنَ
ظَهْرَانِي جَهَنَّمَ، فَأَكُونُ أَوَّلَ مَنْ يَجُوزُ
مِنَ الرُّسُلِ بِأَمْتِهِ، وَلَا يَتَكَلَّمُ يَوْمَئِذٍ أَحَدٌ
إِلَّا الرُّسُلُ، وَكَلَامُ الرُّسُلِ يَوْمَئِذٍ: اللَّهُمَّ
سَلِّمْ سَلِّمْ، وَفِي جَهَنَّمَ كَلَالِيبٌ، مِثْلُ
شَوْكِ السَّغْدَانِ، هَلْ رَأَيْتُمْ شَوْكَ
السَّغْدَانِ؟). قَالُوا: نَعَمْ، قَالَ: (فَإِنَّهَا
مِثْلُ شَوْكِ السَّغْدَانِ، غَيْرَ أَنَّهُ لَا يَعْلَمُ
قَدْرَ عِظَمِهَا إِلَّا اللَّهُ، تَخْطِفُ النَّاسَ
بِأَعْمَالِهِمْ، فَمِنْهُمْ مَنْ يُوبِقُ بِعَمَلِهِ،
وَمِنْهُمْ مَنْ يُخْرَدَلُ ثُمَّ يَنْجُو، حَتَّى إِذَا
أَرَادَ اللَّهُ رَحْمَةً مِنْ أَرَادَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ،
أَمَرَ الْمَلَائِكَةَ: أَنْ يُخْرِجُوا مَنْ كَانَ يَعْبُدُ
اللَّهَ، فَيُخْرِجُونَهُمْ وَيَغْرِفُونَهُمْ بِأَثَارِ
السُّجُودِ، وَحَرَّمَ اللَّهُ عَلَى النَّارِ أَنْ

Kada Allah bude htio ukazati Svoju milost nekim osobama u Džehennemu, On će narediti melekima da izvedu one koji su obožavali Allaha. Meleki će ih izvoditi poznavajući ih po ostacima tragova sedžde, a Allah je zabranio Vatri da prži trag sedžde. Tako će oni izaći iz Vatre. Vatra guta (prži) sve čovječije organe osim mjesta sa tragom sedžde. Grješnici će izaći iz Vatre posve sprženi i na njih će se izliti voda života i početak će bujati kao što buja zrnje u nanosu bujice. Tada će Allah završiti suđenje među robovima, a ostatak će samo jedan čovjek između Dženneta i Džehennema. To je posljednji čovjek Vatre, koji bi trebao uničiti u Džennet. Okrenut svojim licem prema Vatri, govorit će:

- Gospodaru moj, okreni moje lice od Vatre, zatrovao me je njen zadah i ispržilo njeno buktanje!

'Ako ti se učini to, nećeš li ti možda tražiti još nešto drugo?' - upitat će On.

- Ne, Tvoje mi moć! - odgovorit će.

On će Allahu dati mnoga obećanja i obaveze pa će mu Allah okrenuti lice od Vatre. I kada ga okrene Džennetu i on vidi njegove ljepote, šutjet će koliko Allah bude htio da šuti, a potom će reći:

- Bože moj, primakni me samo do džennetskih vrata!

Allah će mu odgovoriti:

'Nisi li već dao obećanje i obavezu da nećeš tražiti ništa izuzev ono što si već tražio!'

- Gospodaru moj - kazat će on - nisam ja, valjda, najnesretnije Tvoje stvorenje?

Allah će mu reći:

'Da li, možda, ako ti se da to, nećeš tražiti i još nešto drugo?'

تَأْكُلْ أَثَرَ السُّجُودِ، فَيَخْرُجُونَ مِنَ النَّارِ، فَكُلُّ ابْنِ آدَمَ تَأْكُلُهُ النَّارُ إِلَّا أَثَرَ السُّجُودِ، فَيَخْرُجُونَ مِنَ النَّارِ وَقَدْ أَمْتَحَسُوا فَيَصَّبُ عَلَيْهِمْ مَاءُ الْحَيَاةِ، فَيَنْبُتُونَ كَمَا تَنْبُتُ الْحَبَّةُ فِي حِمِيلِ السَّلِيلِ، ثُمَّ يَقْرَعُ اللَّهُ مِنَ الْقَضَاءِ بَيْنَ الْعِبَادِ، وَيَبْقَى رَجُلٌ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، وَهُوَ آخِرُ أَهْلِ النَّارِ دُخُولًا الْجَنَّةَ، مُقْبِلًا بِوَجْهِهِ قِبَلَ النَّارِ، فَيَقُولُ: يَا رَبِّ أَصْرِفْ وَجْهِي عَنِ النَّارِ، قَدْ قَشَبَنِي رِيحُهَا، وَأَخْرَقَنِي ذُكَاؤُهَا، فَيَقُولُ: هَلْ عَسَيْتَ إِنْ فَعِلَ ذَلِكَ بِكَ أَنْ تَسْأَلَ غَيْرَ ذَلِكَ؟ فَيَقُولُ: لَا وَعِزَّتِكَ، فَيُعْطِي اللَّهُ مَا يَشَاءُ مِنْ عَهْدٍ وَمِيثَاقٍ، فَيَصْرِفُ اللَّهُ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ، فَإِذَا أَقْبَلَ بِهِ عَلَى الْجَنَّةِ، رَأَى بَهْجَتَهَا سَكَتَ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَسْكُتَ، ثُمَّ قَالَ: يَا رَبِّ قَدَّمْنِي عِنْدَ بَابِ الْجَنَّةِ، فَيَقُولُ اللَّهُ: أَلَيْسَ قَدْ أُعْطِيتَ الْعَهْدَ وَالْمِيثَاقَ، أَنْ لَا تَسْأَلَ غَيْرَ الَّذِي كُنْتَ سَأَلْتَ؟ فَيَقُولُ: يَا رَبِّ لَا أَكُونُ أَشْقَى خَلْقِكَ، فَيَقُولُ: فَمَا عَسَيْتَ إِنْ أُعْطِيتَ ذَلِكَ أَنْ لَا تَسْأَلَ غَيْرَهُ؟ فَيَقُولُ: لَا وَعِزَّتِكَ، لَا أَسْأَلُ غَيْرَ ذَلِكَ، فَيُعْطِي رَبُّهُ مَا شَاءَ مِنْ عَهْدٍ وَمِيثَاقٍ، فَيَقْدِمُهُ إِلَى بَابِ الْجَنَّةِ، فَإِذَا بَلَغَ بَابَهَا، فَرَأَى زَهْرَتَهَا، وَمَا فِيهَا مِنَ النُّضْرَةِ

- Ne - kazat će on - tako mi Tvoje veličine, neću tražiti ništa osim toga.

On će, potom, Gospodaru svome dati mnoga obećanja i obaveze i On će ga, potom, primaknuti džennetskim vratima. Kada dođe do vrata Dženneta i vidi njegov sjaj, bujno zelenilo i veselost, zašutjet će koliko to Allah bude htio da šuti, a onda će reći:

- Bože moj, uvedi me u Džennet.

Uzvišeni Allah će reći:

‘Čovječe, teško tebi! Kako si samo nevjerao. Nisi li dao obećanje i obavezu da nećeš tražiti ništa drugo osim onoga što ti je već dato!’

- Bože moj - kazat će on - ne učini me najnesretnijim Tvojim stvorenjem!

Svevišnji Allah će se tome nasmijati, a potom mu dozvoliti ulazak u Džennet i reći će mu:

‘Zaželi još štogod!’

On će iznositi svoje želje i kada se okončaju njegove želje, uzvišeni Allah će mu reći:

‘Povećaj traženje za to i to!’

Uzvišeni Allah podsjećat će ga na njih sve pojedinačno i kada sve njegove želje budu ispunjene reći će:

‘Imaš sve to i još toliko.’

Ebu Seid el-Hudri rekao je Ebu Hurejri, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Uzvišeni Allah će reći: Imaš sve to i još deset puta toliko.”

Ebu Hurejre je na to rekao:

- Ja sam od Allahova Poslanika, s.a.v.s., zapamtio samo njegove riječi: Imaš sve to i sa tim još toliko.”

Ebu Seid el-Hudri, opet, je kazao:

- Čuo sam ga gdje govori: “Imaš sve to i još deset puta toliko.”

وَالسُّرُورِ، فَيَسْأَلُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَسْأَلَ، فَيَقُولُ: يَا رَبِّ أَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ، فَيَقُولُ اللَّهُ: وَيَحْكُ يَا ابْنَ آدَمَ، مَا أَغْدَرَكَ، أَلَيْسَ قَدْ أَعْطَيْتَ الْعَهْدَ وَالْمِيثَاقَ، أَنْ لَا تَسْأَلَ غَيْرَ الَّذِي أُعْطِيتَ؟ فَيَقُولُ: يَا رَبِّ لَا تَجْعَلْنِي أَشَقَى خَلْقِكَ، فَيَضْحَكُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْهُ، ثُمَّ يَأْذُنُ لَهُ فِي دُخُولِ الْجَنَّةِ، فَيَقُولُ: تَمَنَّ، فَيَتَمَنَّى حَتَّى إِذَا انْقَطَعَتْ أُمْنِيَّتُهُ، قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: زِدْ مِنْ كَذَا وَكَذَا، أَقْبَلَ يُدَكِّرُهُ رَبُّهُ، حَتَّى إِذَا أَنْتَهَتْ بِهِ الْأَمَانِيُّ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: لَكَ ذَلِكَ وَمِثْلُهُ مَعَهُ).

قَالَ أَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ لِأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: قَالَ اللَّهُ (لَكَ ذَلِكَ وَعَشْرَةُ أَمْثَالِهِ). قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: لَمْ أَحْفَظْ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ إِلَّا قَوْلَهُ: (لَكَ ذَلِكَ وَمِثْلُهُ مَعَهُ). قَالَ أَبُو سَعِيدٍ: إِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ: (ذَلِكَ لَكَ وَعَشْرَةُ أَمْثَالِهِ).

٣١ - باب: السُّجُودِ عَلَى سَبْعَةِ أَعْظَمٍ
٤٦٤ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فِي رَوَايَةٍ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَمِرْتُ أَنْ أَسْجُدَ عَلَى سَبْعَةِ أَعْظَمٍ عَلَى الْجَنَّةِ - وَأَشَارَ بِيَدِهِ عَلَى أَنْفِهِ - وَالْيَدَيْنِ، وَالرُّكْبَتَيْنِ، وَأَطْرَافِ الْقَدَمَيْنِ، وَلَا تَكْفِتُ الْثِيَابَ وَالشَّعْرَ).

31. Obavljanje sedžde sa sedam kostiju (organa)

464. Ibn Abbas, r.a., u jednoj predaji priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Naređeno mi je da sedždu obavljam sa sedam organa (kostiju): čelom - pokazujući rukom na svoj nos, dvjema rukama (dlanovima), koljenima i vrhovima dvaju stopala te da ne podižem odjeću i kosu.”

32. Zadržavanje između dvije sedžde

465. Enes, r.a., kaže:

– Zaista ja ne oklijevam da vam klanjam onako kako sam vidio da klanja Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Ostatak hadisa je ranije spomenut (vidi hadis br. 461.).

33. Klanjač na sedždi ne spušta podlaktice na tlo

466. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ispravno činite sedždu i neka niko od vas ne stere (po tlu) svoje podlaktice kao što to rade psi.”

34. Sjedenje u namazu pri kraju neparnog rekata i dizanje

467. Malik ibn Huvejr, r.a., kaže da je vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako klanja i kada je bio na neparnom rekatu svog namaza, nije se dizao odmah na noge nego bi (malo) poravnio na sjedenju.

۳۲ - باب: الْمُكْتَبَيْنِ السَّجْدَتَيْنِ

٤٦٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
إِنِّي لَا أَلُو أَنْ أَصَلِّيَ بِكُمْ كَمَا رَأَيْتُ
النَّبِيَّ ﷺ . وَبَاقِي الْحَدِيثِ تَقَدَّمَ .

۳۳ - باب: لَا يَفْتَرِشُ ذِرَاعَيْهِ فِي السُّجُودِ

٤٦٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ النَّبِيَّ
ﷺ قَالَ : (اعْتَدِلُوا فِي السُّجُودِ ، وَلَا
يَسْطُ أَحَدُكُمْ ذِرَاعَيْهِ أَنْ يَسَاطَ الْكَلْبِ) .

۳۴ - باب: مَنْ اسْتَوَى قَاعِدًا فِي وَثَرٍ مِنْ صَلَاتِهِ ثُمَّ نَهَضَ

٤٦٧ : عَنْ مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ ﷺ يُصَلِّي ، فَإِذَا
كَانَ فِي وَثَرٍ مِنْ صَلَاتِهِ ، لَمْ يَنْهَضْ حَتَّى
يَسْتَوِيَ قَاعِدًا .

۳۵ - باب: يُكَبِّرُ وَهُوَ يَنْهَضُ مِنَ السَّجْدَتَيْنِ

٤٦٨ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ صَلَّى ، فَجَهَرَ بِالتَّكْبِيرِ حِينَ
رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ السُّجُودِ ، وَحِينَ سَجَدَ
وَحِينَ رَفَعَ ، وَحِينَ قَامَ مِنَ الرُّكْعَتَيْنِ ،
وَقَالَ : هَكَذَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ .

35. Klanjač izgovara tekbir dižući se sa druge sedžde

bi se spuštao na sedždu, kada bi se dizao na noge i kada bi ustajao sa sjedenja drugog rekata te da je rekao:

- Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da ovako radi

36. O načinu sjedenja na etehijjatu

469. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., na sjedenju u namazu ukrštao noge (stopala), ali kada je vidio svoga sina da tako radi zabranio mu je to rekavši:

- Sunnet je da uspraviš (usadiš) svoju desnu nogu, a lijevu položiš (saviješ).

Sin mu je rekao:

- Da li ti tako radiš?

- Moje noge to ne mogu podnijeti - odgovorio je (Abdullah ibn Omer).

470. Ebu Humejd es-Saidi, r.a., priča:

- Ja sam bolje od bilo koga od vas zapamtio način klanjanja Allahova Poslanika, s.a.v.s. Vidio sam da diže ruke spram ramena kada izgovara (početni) tekbir, da na ruku'u smješta ruke na koljena a leđa dobro saginje, a kada podiže glavu da se toliko ispravi da se svaki pršljen povрати na svoje mjesto. Kada bi činio sedždu, stavljao bi svoje ruke ne sterući ih i ne stiskajući ih uza se, dok bi vrhove prsta svojih nogu okretao prema Kibli. Kada bi sjedao nakon završena prva dva rekata, sjedao bi na svoju lijevu nogu, dok bi desnu

۳۶ - باب: سُنَّةُ الْجُلُوسِ فِي الشَّهَادَةِ

أَنَّهُ كَانَ يَتَرَبَّعُ فِي الصَّلَاةِ إِذَا جَلَسَ، وَأَنَّهُ رَأَى وَلَدَهُ فَعَلَ ذَلِكَ فَنَهَا، وَقَالَ: إِنَّمَا سُنَّةُ الصَّلَاةِ أَنْ تَنْصِبَ رِجْلَكَ الْيُمْنَى، وَتَنْهِيَ الْيُسْرَى، فَقَالَ لَهُ: إِنَّكَ تَفْعَلُ ذَلِكَ؟ فَقَالَ: إِنَّ رِجْلِي لَا تَحْمِلَانِي.

۴۷۰ : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَنَا كُنْتُ أَخْفِظُكُمْ لِصَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، رَأَيْتُهُ إِذَا كَبَّرَ جَعَلَ يَدَيْهِ حِذَاءَ مَنْكِبَيْهِ، وَإِذَا رَكَعَ أَمَكَّنَ يَدَيْهِ مِنْ رُكْبَتَيْهِ، ثُمَّ هَصَرَ ظَهْرَهُ، فَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ أَسْتَوَى، حَتَّى يَعُودَ كُلُّ فَقَارٍ مَكَانَهُ، فَإِذَا سَجَدَ وَضَعَ يَدَيْهِ غَيْرَ مُفْتَرَشٍ وَلَا قَابِضِهِمَا، وَأَسْتَقْبَلَ بِأَطْرَافِ أَصَابِعِ رِجْلَيْهِ الْقِبْلَةَ، فَإِذَا جَلَسَ فِي الرُّكْعَتَيْنِ جَلَسَ عَلَى رِجْلِهِ الْيُسْرَى، وَنَصَبَ الْيُمْنَى، وَإِذَا جَلَسَ فِي الرُّكْعَةِ الْآخِرَةِ، قَدَّمَ رِجْلَهُ الْيُسْرَى، وَنَصَبَ الْآخِرَى، وَقَعَدَ عَلَى مَقْعَدَيْهِ.

۳۷ - باب: مَنْ لَمْ يَرَ الشَّهَادَةَ الْأُولَى وَاجِبًا

۴۷۱ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُحَيْنَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَهُوَ مِنْ أَزْدِ شَنْوَاءَ، وَهُوَ

uspravljao, a kada je sjedio po završenom posljednjem rekatu, lijevo svoje stopalo proturio bi malo naprijed (savio), a drugo uspravljao i sjedao.

37. O onom koji prvo sjedenje nije smatrao vadžibom

471. Abdullah ibn Buhajne, r.a., iz plemena Ezdi Šenue, saveznika Benu Abdu Menafa i jedan od ashaba Allahova Poslanika, s.a.v.s., priča da im je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednom prilikom klanjao podne i da je nakon završena prva dva rekata ustao, a da nije sjedio. Za njim su ustali i ostali i kada je završio klanjanje i svijet iščekivao njegov selam, on je sjedeći, prije nego što je predao selam, izgovorio tekbir, obavio dvije sedžde a zatim predao selam.

38. Obavezno sjedenje pri kraju namaza

472. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

– Kada smo klanjali za Vjerovjesnikom, s.a.v.s., izgovarali smo:

- Neka je mir na Džibrila, Mikaila i toga i toga!

Kada nam se Allahov Poslanik, s.a.v.s., okrenuo, rekao je:

“Bog je gospodar i izvor mira, i kada neko od vas klanja, neka kaže: *Et-tehijatu lillahi ve-s-salavatu ve-t-tajjibatu, es-selamu alejke ejuhe-n-nebijju ve rahmetullahi ve berekatuhu, es-selamu alejna ve ala ibadillahi-s-salihin*. (Pozdravi, poštovanje, sve molitve i lijepe riječi pripadaju Allahu. Neka je mir, Božija milost i Njegov

خَلِيفَ لِيَنِي عَبْدَ مَنْفٍ، وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ صَلَّى بِهِمُ الظُّهْرَ، فَقَامَ فِي الرَّكْعَتَيْنِ الْأُولَيْنِ، لَمْ يَجْلِسْ، فَقَامَ النَّاسُ مَعَهُ، حَتَّى إِذَا قَضَى الصَّلَاةَ، وَانْتَهَرَ النَّاسُ تَسْلِيمَهُ، كَبَّرَ وَهُوَ جَالِسٌ، فَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يُسَلِّمَ، ثُمَّ سَلَّمَ.

٣٨ - باب: التَّشَهُّدُ فِي الْآخِرَةِ

٤٧٢ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: كُنَّا إِذَا صَلَّيْنَا خَلْفَ النَّبِيِّ ﷺ قُلْنَا: السَّلَامُ عَلَى اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى جَبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ، السَّلَامُ عَلَى فُلَانٍ وَفُلَانٍ، فَانْتَهَرَ إِلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: (إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّلَامُ، فَإِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلْ: التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ، وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، فَإِنْ كُنْتُمْ إِذَا قُلْتُمُوهَا، أَصَابَتْ كُلَّ عَبْدٍ عَبْدٍ لِلَّهِ صَالِحٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ).

blagoslov na tebe, Vjerovjesniče! Neka je Božiji spas na nas i na sve dobre Božije robove).

Kada budete ovo izgovarali, obuhvatit ćete svakog dobrog Božijeg roba i na nebu i na Zemlji.

Ešhedu en la ilahe illallah ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve resuluhu. (Svjedočim da nema boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik)."

39. Dova prije (predaje) selama

473. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na kraju namaza učio:

"Allahumme inni euza bike min azabi-l-kabri ve euza bike min fitneti-l-Mesihi-d-dedždžal, ve euza bike min fitneti-l-mahja ve fitneti-l-memat. Allahumme inni euza bike mine-l-me'semi ve-l-magremi (Bože moj, utječem Ti se od kaburskog azaba. Tražim utočište kod Tebe od iskušenja Mesihi-Dedždžala. Utječem Ti se od iskušenja ovozemnog života i iskušenja smrti (zagrobnog života). Bože moj, utječem Ti se od grijeha i prezaduženosti)."

Neko mu je rekao:

- Zašto se toliko bojiš prezaduženosti?

"Kad je čovjek prezadužen on bude prinuđen da slaže i da obeća pa iznevjeri (svoje obećanje)."

474. Ebu Bekr es-Siddik, r.a., kaže da je rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Pouči me dovi koju ću učiti prilikom klanjanja.

۳۹ - باب: الدُّعَاءُ قَبْلَ السَّلَامِ

٤٧٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا :
زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ
يَدْعُو فِي الصَّلَاةِ : (اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ
مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ
الْمَسِيحِ الدَّجَالِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ
الْمَحْيَا وَفِتْنَةِ الْمَمَاتِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ
بِكَ مِنَ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ). فَقَالَ لَهُ
قَائِلٌ : مَا أَكْثَرَ مَا تَسْتَعِيدُ مِنَ الْمَغْرَمِ ؟
فَقَالَ : (إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا غَرِمَ، حَدَّثَ
فَكَذَبَ، وَوَعَدَ فَأَخْلَفَ).

٤٧٤ : عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ :
عَلِّمْنِي دُعَاءَ أَدْعُو بِهِ فِي صَلَاتِي . قَالَ :
(قُلْ : اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا
كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ،
فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ، وَارْحَمْنِي،
إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ).

“Uči”, rekao mu je on, “*Allahumme inni zalemtu nefsi zulmen kesiren, ve la jagfiru-z-zunube illa ente, fagfirli magfireten min indike verhamni, inneke ente-l-gafuru-r-rahim.* (Bože moj, učinio sam sebi mnogo nasilje. Samo ti opraštaš grijeh, pa mi oprosti svojom milošću i smiluj mi se. Ti si Onaj Koji oprašta i Koji je milostiv.)”

40. Odabiranje dove nakon posljednjeg sjedenja

475. Ibn Mesud, r.a., prenosi hadis o sjedenju (tešehhud) koji je nedavno spomenut (vidi hadis br. 472). U ovoj predaji nakon riječi: - ...I svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik - stoji:

- Zatim će odabrati dovu koja mu se najviše dopada i moliti.

41. Predavanje selama

476. Umm Seleme, r.a., kaže:

- Kada god bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., predao selam, žene bi, čim bi on završio izgovaranje selama, ustale, a on bi se, prije nego što bi ustao, još malo zadržao.

42. Ko klanja za imamom predaje selam kada ga predaje imam

477. ‘Itban, r.a., kaže:

- Kada smo klanjali sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., predavali bismo selam kada bi ga on predavao.

43. Zikr poslije namaza

478. Ibn Abbas, r.a., priča da je u

٤٠ - باب: مَا يُتَخَيَّرُ مِنَ الدُّعَاءِ بَعْدَ

التَّشَهُّدِ

٤٧٥ : حَدِيثُ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ فِي التَّشَهُّدِ تَقْدِمَ قَرِيبًا، وَقَالَ فِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ بَعْدَ قَوْلِهِ: (وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ): (ثُمَّ يَتَخَيَّرُ مِنَ الدُّعَاءِ أَغْجَبَهُ إِلَيْهِ فَيَدْعُو).

٤١ - باب: التَّسْلِيمُ

٤٧٦ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا سَلَّمَ، قَامَ النِّسَاءُ حِينَ يَقْضِي تَسْلِيمَهُ، وَمَكَثَ يَسِيرًا قَبْلَ أَنْ يَقُومَ.

٤٢ - باب: يُسَلَّمُ حِينَ يُسَلِّمُ الْإِمَامُ

٤٧٧ : عَنْ عِتْبَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

صَلَّيْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فَسَلَّمْنَا حِينَ سَلَّمَ.

٤٣ - باب: الذِّكْرُ بَعْدَ الصَّلَاةِ

٤٧٨ : عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا: أَنَّ رَفَعَ الصَّوْتِ بِالذِّكْرِ، حِينَ يَنْصَرِفُ النَّاسُ مِنَ الْمَكْتُوبَةِ، كَانَ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ. وَقَالَ أَبُو عَبَّاسٍ: كُنْتُ أَغْلَمُ إِذَا أَنْصَرَفُوا بِذَلِكَ إِذَا سَمِعْتُهُ.

doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., bilo dizanja glasa pri zikru kada bi svijet završio obavezni (farz) namaz.

Ibn Abbas još kaže:

- Znao sam da su završili kada bih čuo taj zikr.

479. Ebu Hurejre, r.a., priča da su Vjerovjesniku, s.a.v.s., došli siromasi i rekli:

- Bogati ljudi će imati visoke položaje i stalno uživanje: klanjaju kao što i mi klanjamo, poste kao što i mi postimo i imaju višak imetka sa kojim čine hadž i umru, bore se na Allahovom putu i dijele milostinju.

“Hoćete li da vam kažem nešto sa čim ćete, ako to budete radili, dostići onog ko vam je umakao a da vas neće niko sustići osim onih koji budu to isto radili? Učite iza svakog namaza po 33 puta *Subhanallah*, *Elhamdulillah* i *Allahu ekber*”, rekao im je Poslanik, s.a.v.s.

- Među nama je - kaže prenosilac - kasnije nastalo razmimoilaženje i neki su govorili da treba učiti *Subhanallah* 33 puta, *Elhamdulillah* 33 puta, a *Allahu ekber* 34 puta. Potom sam se obratio (Vjerovjesniku, s.a.v.s.) i on mi reče:

“Uči sve po 33 puta - *Subhanallah*, *Elhamdulillah* i *Allahu ekber*.”

480. Mugire ibn Šu'be, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izgovarao poslije svakog farz-namaza: “*La ilahe illallahu vahdehu la šerike leh. Lehu-l-mulku ve lehu-l-hamdu ve huve ala kulli šej'in kadir. Allahumme la mani'a lima a'tajte ve la mu'tije lima mena'te, ve la jenfe'u ze-l*

٤٧٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ: جَاءَ الْفُقَرَاءُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالُوا: ذَهَبَ أَهْلُ الدُّثُورِ مِنَ الْأَمْوَالِ بِالذَّرَجَاتِ الْعُلَى وَالنَّعِيمِ الْمُقِيمِ: يُصَلُّونَ كَمَا نُصَلِّي، وَيَصُومُونَ كَمَا نَصُومُ، وَلَهُمْ فَضْلُ أَمْوَالٍ، يَحُجُّونَ بِهَا وَيَعْتَمِرُونَ، وَيُجَاهِدُونَ وَيَتَصَدَّقُونَ. قَالَ: (أَلَا أُحَدِّثُكُمْ بِأَمْرٍ إِنْ أَحَدْتُمْ بِهِ، أَزِدَّكُمْ مِنْ سَبَقِكُمْ، وَلَمْ يَدِرْكُكُمْ أَحَدٌ بَعْدَكُمْ، وَكُنْتُمْ خَيْرَ مَنْ أَنْتُمْ بَيْنَ ظَهْرَانِيهِمْ، إِلَّا مَنْ مِنْ عَمِلَ مِثْلَهُ؟ تُسَبِّحُونَ وَتَحْمَدُونَ وَتُكَبِّرُونَ، خَلْفَ كُلِّ صَلَاةٍ، ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ).

قَالَ الرَّاوِي: فَاخْتَلَفْنَا بَيْنَنَا، فَقَالَ بَعْضُنَا: نُسَبِّحُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ، وَنَحْمَدُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ، وَنُكَبِّرُ أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ، فَرَجَعْتُ إِلَيْهِ، فَقَالَ: (تَقُولُ: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، حَتَّى يَكُونَ مِنْهُمْ كُلُّهُمْ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ).

٤٨٠ : عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَقُولُ فِي ذِكْرِ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا

džeddi minke-l-džeddu.” (Nema boga osim jednog Allaha. On nema sudruga, Njemu pripada sva vlast i hvala i On je svemoćan. Bože moj, ono što ti daš to ne može niko spriječiti, niti ko može dati ono što Ti ne daš, i niotkakovog truda neće okrenuti prema prisutnima)

481. Semura ibn Džundeb, r.a., kaže:

– Kad god bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., završio namaz, on bi se licem okrenuo prema nama.

482. Zejd ibn Halid el-Džuheni, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je klanjao sabah na Hudejbiji nakon kiše koja je pala te noći. Kada je završio namaz, okrenuo se prisutnom svijetu i rekao:

“Da li znate šta vam je vaš Gospodar kazao (objavio)?”

– Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju - odgovorili su oni.

“Neko od mojih robova osvanuo je kao vjernik, a neko kao nevjernik. Onaj ko kaže: - Imali smo kišu Božijom dobrotom i Njegovom milošću, taj vjeruje u Mene, a ne vjeruje u zvijezde. Ali onaj ko kaže: - Imali smo kišu zbog pojave te i te zvijezde, taj ne vjeruje u Mene nego vjeruje u zvijezde.”

45. Ko klanja među svijetom pa se sjeti nečega zbog čega treba prekoračivati preko ljudi

أَعْظَيْتَ، وَلَا مُعْطِي لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ).

٤٤ - باب: يَسْتَقْبِلُ الْإِمَامُ النَّاسَ إِذَا سَلَّمَ

٤٨١ : عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا صَلَّى صَلَاةً، أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ.

٤٨٢ : عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: صَلَّى لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَلَاةَ الصُّبْحِ بِالْحَدِيثِيَّةِ، عَلَى إِثْرِ سَمَاءٍ كَانَتْ مِنَ اللَّيْلِ، فَلَمَّا أَنْصَرَفَ، أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَقَالَ: (هَلْ تَذَرُونَ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ عَزَّ وَجَلَّ؟) قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: (أَضَبَحَ مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ، فَأَمَّا مَنْ قَالَ: مُطَرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ، فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ بِالْكَوَاكِبِ، وَأَمَّا مَنْ قَالَ: مُطَرْنَا بِتَوَكُّدِ كَذَا وَكَذَا، فَذَلِكَ كَافِرٌ بِي وَمُؤْمِنٌ بِالْكَوَاكِبِ).

٤٥ - باب: مَنْ صَلَّى بِالنَّاسِ فَذَكَرَ حَاجَةً فَتَحَطَّاهُمْ

483. Ukbe, r.a., kaže:

- Kada sam jednom prilikom u Medini klanjao za Vjerovjesnikom, s.a.v.s., ikindiju, on je predao selam pa onda žurno ustao i prekoračujući preko svijeta otišao do sobe jedne od svojih supruga. Svijet se uplašio njegove žurbe. Kasnije se vratio i primijetio da su se čudili njegovoj žurbi pa im je rekao:

“Sjetio sam se da imam nešto neobrađenog zlata. Ne želim da mi to umjesto Allaha zaokuplja misao pa sam naredio da se to podijeli.”

46. Okretanje imama desno i lijevo

484. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

- Neka niko od vas ne ustupa šejtanu ništa od svoga namaza tako što će smatrati svojom dužnošću da se (po završetku namaza) okrene samo na svoju desnu stranu, jer sam mnogo puta vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da se okreće na svoju lijevu stranu.

47. O nekuhanom bijelom luku, crvenom luku i prasi

485. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko je štogod jeo od ove biljke (misleći na bijeli luk), neka ne ulazi u naše džamije.”

- Pitao sam Džabira - kaže prenosilac - na šta je on time mislio?

- Mislim - rekao je Džabir - da je mislio samo na nekuhan.

٤٨٣ : عَنْ عُقْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

صَلَّيْتُ وَرَاءَ النَّبِيِّ ﷺ بِالْمَدِينَةِ الْعَصْرَ، فَسَلَّمَ ثُمَّ قَامَ مُسْرِعًا، يَتَخَطَّى رِقَابَ النَّاسِ، إِلَى بَعْضِ حُجَرِ نِسَائِهِ، فَفَزَعَ النَّاسُ مِنْ سُرْعَتِهِ، فَخَرَجَ عَلَيْهِمْ، فَرَأَى أَنَّهُمْ عَجِبُوا مِنْ سُرْعَتِهِ، فَقَالَ : (ذَكَرْتُ شَيْئًا مِنْ تَبَرِّ عِنْدَنَا، فَكَرِهْتُ أَنْ يَخْسِنِي، فَأَمَرْتُ بِقِسْمَتِهِ).

٤٦ - باب: الانصرافِ عَنِ اليمينِ

وَالشِّمَالِ

٤٨٤ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : لَا يَجْعَلْ أَحَدُكُمْ لِلشَّيْطَانِ شَيْئًا مِنْ صَلَاتِهِ، يَرَى أَنْ حَقًّا عَلَيْهِ أَنْ لَا يَنْصَرِفَ إِلَّا عَنْ يَمِينِهِ، لَقَدْ رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ كَثِيرًا يَنْصَرِفُ عَنْ يَسَارِهِ.

٤٧ - باب: مَا جَاءَ فِي الثُّومِ النَّيِّءِ

وَالْبَصَلِ وَالْكُرَّاثِ

٤٨٥ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (مَنْ أَكَلَ مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ - يُرِيدُ الثُّومَ - فَلَا يَغْسَانَا فِي مَسَاجِدِنَا). قَالَ الرَّوَايُ: قُلْتُ لِجَابِرٍ: مَا يَغْنِي بِهِ؟ قَالَ: مَا أَرَاهُ يَغْنِي إِلَّا نَيْتُهُ. وَقِيلَ: إِلَّا نَيْتُهُ.

486. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko je jeo bijeli ili crveni luk, neka se udalji od nas”, ili je rekao: “... neka se udalji iz naših džamija i sjedi u svojoj kući!”

Kada je jednom prilikom Vjerovjesniku, s.a.v.s., donesen lonac sa pripremljenom zeleni, osjetio je neugodan miris pa je upitao od čega dolazi. I kad mu je rečeno kakvo je povrće u loncu, ustupio je to jednome od drugova koji su bili s njim. Kada je vidio da ni on neće da ga jede, rekao je:

“Jedi ti, jer ja razgovaram sa onim s kojim ti ne razgovaraš.”

487. U jednoj drugoj predaji stoji:

- Donijeta je jedna posuda (*bedr*), tj. tanjir u kojoj je bila zelen.

48. Abdest djece

488. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., prošao pokraj jednog osamljenog groba, pa im je imao, a oni se iza tog groba poredali u safove (za klanjanje dženaze).

489. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kupanje petkom dužnost je svakoj punoljetnoj osobi.”

490. Ibn Abbas, r.a., bio je upitan da li je ikada prisustvovao bajram-namazu sa Allahovim Vjerovjesnikom, s.a.v.s.:

٤٨٦ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : (مَنْ أَكَلَ ثُومًا أَوْ بَصَلًا فَلْيَعْتَزِلْنَا). أَوْ قَالَ : (فَلْيَعْتَزِلْ مَسْجِدَنَا ، وَلْيَقْعُدْ فِي بَيْتِهِ). وَأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَتَى بِقَدْرِ فِيهِ خَضِرَاتٌ مِنْ بُقُولٍ ، فَوَجَدَ لَهَا رِيحًا ، فَسَأَلَ فَأُخْبِرَ بِمَا فِيهَا مِنَ الْبُقُولِ ، فَقَالَ : (قَرَّبُوهَا). إِلَى بَعْضِ أَصْحَابِهِ كَانَ مَعَهُ ، فَلَمَّا رَأَاهُ كَرِهَ أَكْلَهَا ، قَالَ : (كُلْ فَإِنِّي أَنَا جِي مِنْ لَا تَنَاجِي).

٤٨٧ : وَفِي رَوَايَةٍ : أَتَى بِبَدْرٍ ، يَعْنِي طَبَقًا ، فِيهِ خَضِرَاتٌ .

٤٨ - بَابُ : وَضُوءِ الصَّبِيَّانِ

٤٨٨ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ مَرَّ عَلَى قَبْرِ مَنْبُؤٍ ، فَأَمَّهُمْ وَصَفُّوا عَلَيْهِ .

٤٨٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : (الْغُسْلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ) .

٤٩٠ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا وَقَدْ قَالَ لَهُ رَجُلٌ : شَهِدْتَ الْخُرُوجَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، وَلَوْلَا مَكَانِي مِنْهُ مَا شَهِدْتُهُ ، يَعْنِي

- Jesam - odgovorio je on - a da nisam imao posebno mjesto kod njega, ne bih ni prisustvovao (zbog maloljetnosti).

- (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) je došao na jedan brežuljak blizu kuće Kesira ibn Salta i tu održao prigodni govor. Poslije je prišao ženama, održao i njima govor, savjetovao ih i naredio da dijele milostinju. Žene bi se rukom laćale za vrat i bacale (nakit) na Bilalovu (prostrtu) haljinu. Iza toga on i Bilal otišli su kući.

49. Odlazak žena u džamiju noću

491. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada vam vaše žene zatraže izlazak noću u džamiju, vi im dozvolite.”

مِنْ صَغَرِهِ، أَتَى الْعَلَمَ الَّذِي عِنْدَ دَارِ كَثِيرِ
ابْنِ الصَّلْتِ، ثُمَّ خَطَبَ، ثُمَّ أَتَى النِّسَاءَ
فَوَعَّظَهُنَّ، وَذَكَّرَهُنَّ، وَأَمَرَهُنَّ أَنْ
يَتَصَدَّقْنَ، فَجَعَلَتِ الْمَرْأَةُ تَهْوِي بِيَدِهَا
إِلَى حَلَقِهَا، تُلْقِي فِي ثَوْبِ بِلَالٍ، ثُمَّ
أَتَى هُوَ وَبِلَالٌ أَلْبَيْتَ.

٤٩ - باب: خُرُوجِ النِّسَاءِ إِلَى الْمَسَاجِدِ بِاللَّيْلِ وَالْغَلَسِ

٤٩١ : عَنْ ابْنِ أُمِّ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا
اسْتَأْذَنَكُم نِسَاؤُكُمْ بِاللَّيْلِ إِلَى الْمَسْجِدِ
فَأَذِنُوا لَهُنَّ).

١١. كِتَابُ الْجُمُعَةِ

II. O KLANJANJU DŽUME

١ - باب: فَرَضُ الْجُمُعَةِ

I. Obaveznost džume (petkom)

492. Ebu Hurejre, r.a., priča da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da kaže:

“Mi smo (po vremenu i primanju Objave) posljednji, a na Sudnjem danu (po obračunu i ulasku u Džennet) prvi, razili i Allah je nas na to uputio, a ostali svijet u tome nas slijedi: Jevreji svetkuju sutrašnji dan (subotu), a kršćani prekosutrašnji (nedjelju).”

٤٩٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : (نَحْنُ الْآخِرُونَ السَّابِقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، بَيْنَهُمْ أَوْثُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِنَا، ثُمَّ هَذَا الْيَهُودُ غَدًا وَالنَّصَارَى بَعْدَ غَدٍ).

2. Namirisavanje radi džuma-namaza

٢ - باب: الطِّيبُ لِلْجُمُعَةِ

493. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

– Svjedočim za Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao:

“Kupanje petkom dužnost je svakoj punodobnoj osobi, kao i pranje zuba četkicom (misvakom) i upotreba lijepoga mirisa, ukoliko ga ima.”

٤٩٣ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : أَشْهَدُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (الْغُسْلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ، وَأَنْ يَسْتَنْ، وَأَنْ يَمَسَّ طِبًّا إِنْ وَجَدَ).

3. Važnost džuma-namaza

٣ - باب: فَضْلُ الْجُمُعَةِ

494. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko se petkom okupa onako kao što se kupu poslije spolnog akta, a potom krene u džamiju u prvom jutarnjem

٤٩٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ

satu (rano), računa mu se nagrada kao da je žrtvovao devu. Onome ko krene u drugom satu kao da je žrtvovao kravu, ko krene u trećem satu kao da je žrtvovao rogata ovna, ko krene u četvrtom satu kao da je žrtvovao kokoš, a ko krene u petom satu, računa mu se kao da je žrtvovao jaje. Kada imam izađe (na minber) meleki pristupe slušanju hutbe.”

4. Mazanje kose uljem radi džuma-namaza

495. Selman el-Farisi, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko se petkom okupa, očisti što je bolje moguće, namaže (kosu) uljem ili se namiriše mirisom svoga doma pa izađe u džamiju porano da ne rastavi ni dvojicu džematlija (u safovima), zatim klanja ono što je propisano pa šuti i sluša dok imam drži govor, Allah će mu oprostiti grijeha učinjene u vremenu između ovog i prethodnog džuma-namaza.”

496. Tavus priča da je rekao Ibn Abbas, r.a.:

– Svijet prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: “Petkom se okupajte i glave dobro operite, pa makar i ne bili džunupi i namirišite se.”

– Da, tako je, što se tiče kupanja, a za namirisavanje ne znam - odgovorio je (Ibn Abbas).

الْجُمُعَةِ غُسْلَ الْجَنَابَةِ ثُمَّ رَاحَ، فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَدَنَهُ، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ، فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَقَرَةً، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّالِثَةِ، فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ كَبْشًا أَقْرَنَ، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ، فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ دَجَاجَةً، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الْخَامِسَةِ، فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَيْضَةً، فَإِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ حَضَرَتِ الْمَلَائِكَةُ يَسْتَمِعُونَ الذِّكْرَ).

٤ - بَابُ: الدَّهْنُ لِلْجُمُعَةِ

٤٩٥ : عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا يَغْتَسِلُ رَجُلٌ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، وَيَتَطَهَّرُ مَا أَسْتَطَاعَ مِنْ طَهْرٍ، وَيَدْهِنُ مِنْ دُهْنِهِ، أَوْ يَمَسُّ مِنْ طِيبِ بَيْتِهِ، ثُمَّ يَخْرُجُ فَلَا يُفَرِّقُ بَيْنَ اثْنَيْنِ، ثُمَّ يُصَلِّي مَا كُتِبَ لَهُ، ثُمَّ يَنْصَبُ إِذَا تَكَلَّمَ الْإِمَامُ، إِلَّا غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ الْأُخْرَى).

٤٩٦ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: ذَكِّرُوا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (أَغْتَسِلُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَأَغْسِلُوا رُؤُوسَكُمْ وَإِنْ لَمْ تَكُونُوا جُنُبًا، وَأَصْبِيُوا مِنَ الطَّيِّبِ). فَقَالَ: أَمَّا الْغُسْلُ فَنَعَمْ، وَأَمَّا الطَّيِّبُ فَلَا أَذْرِي.

٥ - باب: يَلْبَسُ أَحْسَنَ مَا يَجِدُ

5. Prilikom odlaska u džamiju oblači se najljepša odjeća

497. Omer ibn Hattab, r.a., vidio je pred vratima džamije jednu svilenu prugastu odoru i rekao:

- Da ti je, Allahov Poslaniče, kupiti ovu odoru i oblačiti petkom i za vrijeme prijema delegacija kada ti budu dolazile!

Allahov Poslanik je odgovorio:

“Ovu odoru oblači samo osoba koja ne želi imati udjela (u blagodatima) na ahiretu.”

Kasnije je Allahovom Poslaniku došlo (na poklon) nekoliko takvih odora pa je jednu od njih dao Omeru ibn Hattabu, r.a.

- Allahov Poslaniče - rekao je Omer - zaogrnuo si me njome, a o odori Utarida (ime osobe koja je prodavala svilenu prugastu odoru) rekao si ono što si rekao!?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgovori:

“Nisam te njome ogrnuo da bi je ti i oblačio.”

Potom je Omer ibn Hattab, r.a., dao njome zaogrnuti svoga (po majci) brata idolopoklonika u Mekki.

6. Pranje zuba petkom

498. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kad bi znao da ne bih svojim sljedbenicima, odnosno svijetu, otežao, naredio bi im pranje zuba četkicom (misvakom) prilikom svakog namaza.”

٤٩٧ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ وَجَدَ حُلَّةَ سَيَرَاءٍ عِنْدَ بَابِ الْمَسْجِدِ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَوْ اشْتَرَيْتَ هَذِهِ، فَلَبِستَهَا يَوْمَ الْجُمُعَةِ، وَلِلْوَفْدِ إِذَا قَدِمُوا عَلَيْكَ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّمَا يَلْبَسُ هَذِهِ مَنْ لَا خَلَاقَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ). ثُمَّ جَاءَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مِنْهَا حُلَّةٌ، فَأَعْطَى عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مِنْهَا حُلَّةً، فَقَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، كَسَوْنِيهَا وَقَدْ قُلْتَ فِي حُلَّةِ عِطَارِدٍ مَا قُلْتَ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنِّي لَمْ أَكْسُهَا لِتَلْبَسَهَا). فَكَسَاهَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَخَا لَهُ بِمَكَّةَ مُشْرِكًا.

٦ - باب: السَّوَاكُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

٤٩٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَوْلَا أَنْ أَشَقُّ عَلَى أُمَّتِي، أَوْ عَلَى النَّاسِ، لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَاكِ مَعَ كُلِّ صَلَاةٍ).

٤٩٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَكْثَرْتُ عَلَيْكُمْ فِي السَّوَاكِ).

499. Enes, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Govorio sam vam više puta da upotrebljavate misvak.”

7. Šta se uči petkom na sabah-namazu

500. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je učio petkom na sabahu *Elif Lam Mim, tenzilu-l-kitab...* (Es-Sedžde) i *Hel eta aalel-insani...* (El-Insan/Ed-Dehr).

8. Klanjanje džume u selima i gradovima

501. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da govori:

“Svi ste vi pastiri i svi ćete biti pitani za svoje stado: vladar (starješina) je pastir i on će biti pitan za njemu povjerene podanike; domaćin je pastir svojih ukućana i bit će odgovoran za svoje stado; supruge je pastirica u domu svoga supruge i odgovarat će za svoje stado; sluga je pastir-čuvare imovine svoga gospodara i odgovoran je za povjerenu mu imovinu.”

Mislim da je još rekao:

“Čovjek je čuvar imovine svoga oca i on je za nju odgovoran. Svi ste vi pastiri i svi ste za svoje stado odgovorni.”

9. Da li je kupanje obavezno onome koji nije dužan klanjati džumu

502. Hadis koji prenosi Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Mi smo (po vremenu primanja Objave) posljednji narod, a na Sudnjem danu (po

۷ - باب: ما يقرأ في صلاة الفجر يوم الجمعة

۵۰۰ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يقرأ في الجمعة، في صلاة الفجر: ﴿الْم تَنْزِيلُ﴾. السَّجْدَةِ، وَ: ﴿هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ﴾.

۸ - باب: الجمعة في القرى والمدن

۵۰۱ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (كُلُّكُمْ رَاعٍ، وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، الْإِمَامُ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَمَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا، وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ). قَالَ: وَحَسِبْتُ أَنْ قَدْ قَالَ: (وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي مَالِ أَبِيهِ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ).

۹ - باب: هل يجب غسل الجمعة على من لا تجب عليه

۵۰۲ : حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: (نَحْنُ الْآخِرُونَ السَّابِقُونَ) تَقَدَّمَ قَرِيبًا، وَزَادَ هُنَا فِي آخِرِهِ. ثُمَّ قَالَ: (حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ، أَنْ يَغْتَسِلَ فِي كُلِّ

obračunu pravi).” ranije je spomenut (vidi “Dužnost je svakog punodobnog muslimana da se jednom u svakih sedam dana okupa. Tada će oprati svoju glavu i svoje tijelo.”

10. Sa koje udaljenosti je čovjek dužan doći na džumu i kome je ona obavezna

503. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže:

– Svijet je iz svojih prebivališta i Avali naselja (periferija Medine na udaljenosti oko četiri milje) dolazio na džumu. Dolazili su po prašini i bili prašnjivi i znojni. Znoj je lio iz njih. Jedan od njih je došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., dok je bio kod mene, i Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu je rekao:

“Volio bih da ste se za ovaj vaš dan očistili (od prašine i znoja)!”

504. Aiša, r.a., se priča:

– Neki ljudi su radili za svoje izdržavanje i kada bi išli na džumu odlazili bi u istom stanju u kojem bi radili pa im je bilo sugerirano:

“Kad biste se okupali!”

505. Enes ibn Malik, r.a., priča da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao džumu kada bi Sunce krenulo (iz zenita ka zapadu).

11. Kada petkom previše ugrije, džuma se može odgoditi dok ne zahladni

506. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Kada bi bila velika hladnoća, Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi poranio sa

١٠ - بَاب: مِنْ أَيْنَ تُؤْتَى الْجُمُعَةُ،
وَعَلَى مَنْ تَجِبُ

٥٠٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّاسُ يَتَأَبُونَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مِنْ مَنَازِلِهِمْ وَالْعَوَالِي، فَيَأْتُونَ فِي الْعُبَارِ يُصِيبُهُمُ الْعُبَارُ وَالْعَرَقُ، فَيَخْرُجُ مِنْهُمْ الْعَرَقُ، فَأَتَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ إِنْسَانٌ مِنْهُمْ وَهُوَ عِنْدِي، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَوْ أَنَّكُمْ تَطَهَّرْتُمْ لَيَوْمِكُمْ هَذَا).

٥٠٤ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّاسُ مَهَنَةً أَنْفُسِهِمْ، وَكَانُوا إِذَا رَاحُوا إِلَى الْجُمُعَةِ رَاحُوا فِي هَيْئَتِهِمْ، فَقِيلَ لَهُمْ: (لَوْ أَعْتَسَلْتُمْ).

٥٠٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يُصَلِّي الْجُمُعَةَ حِينَ تَمِيلُ الشَّمْسُ.

١١ - بَاب: إِذَا اشْتَدَّ الْحَرُّ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

٥٠٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا اشْتَدَّ الْبَرْدُ بَكَرَ بِالصَّلَاةِ، وَإِذَا اشْتَدَّ الْحَرُّ أَبْرَدَ بِالصَّلَاةِ، يَعْنِي الْجُمُعَةَ.

klanjanjem džume, a kad bi prigrrijalo, odgodio bi klanjanje dok ne zahladni.

12. Odlazak na džuma-namaz pješke

507. Ebu 'Abs, r.a., idući jednom prilikom na džuma-namaz, rekao je:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

“Onoga čije se noge upraše na Allahovom putu, Allah će sačuvati Vatre.”

13. Čovjek ne treba dizati svoga brata da bi sjeo na njegovo mjesto

508. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio da čovjek diže svoga brata sa mjesta na koje je on već sjeo da bi on sjeo na to mjesto.

Kada je bio upitan, je li to samo za vrijeme džume, odgovorio je:

– Za vrijeme džume i bilo kog drugog namaza.

14. Ezan petkom

509. Saib ibn Jezid, r.a., kaže:

– U doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., Ebu Bekra i Omera, r.a., prvi ezan bi se petkom proučio kada bi imam sjeo na minber. Kada je za halifu izabran Osman, r.a., i broj muslimana se uvećao, dodat je treći ezan na Zevrau (ime mjesta na medinskoj tržnici).

15. Jedan mujezin petkom

510. Saib ibn Jezid, r.a., u drugoj predaji kaže:

١٢ - باب: الْمَشْيُ إِلَى الْجُمُعَةِ

٥٠٧ : عَنْ أَبِي عَبَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ، وَمَوْ ذَاهِبٌ إِلَى الْجُمُعَةِ : سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : (مَنْ أَغْبَرَتْ قَدَمَاهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ).

١٣ - باب: لَا يُقِيمُ الرَّجُلُ أَخَاهُ وَيُقْعِدُ مَكَانَهُ

٥٠٨ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يُقِيمَ الرَّجُلُ أَخَاهُ مِنْ مَقْعَدِهِ وَيَجْلِسَ فِيهِ . قِيلَ : الْجُمُعَةُ ؟ قَالَ : الْجُمُعَةُ وَغَيْرَهَا .

١٤ - باب: الْأَذَانُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

٥٠٩ : عَنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَ النَّدَاءُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ ، أَوَّلُهُ إِذَا جَلَسَ الْإِمَامُ عَلَى الْمِنْبَرِ ، عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، فَلَمَّا كَانَ عُثْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، وَكَثُرَ النَّاسُ ، زَادَ النَّدَاءُ الثَّالِثَ عَلَى الرُّوَّاءِ .

١٥ - باب: الْمُؤَذِّنُ الْوَاحِدُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

٥١٠ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، فِي رَوَايَةٍ قَالَ : لَمْ يَكُنْ لِلنَّبِيِّ ﷺ مُؤَذِّنٌ غَيْرُ وَاحِدٍ ، وَكَانَ الثَّانِي يَوْمَ الْجُمُعَةِ حِينَ

...Vjerovjesnik, s.a.v.s., je imao samo jednog mujezina i ezan se petkom učio kada bi imam sjedao (na minber).

16. Imam uči (u sebi) ezan na minberu kada čuje ezan (mujezina)

511. Prenosi se da je Muavija ibn Ebu Sufjan, r.a., sjeo jednog petka na minberu i kada je mujezin, učeći ezan, izgovorio: *Allahu ekber, Allahu ekber*, i Muavija, r.a., je izgovarao: *Allahu ekber, Allahu ekber*. Kad je mujezin izgovarao: *Ešhedu en la ilahe illallah*, Muavija je izgovorio:

- I ja (svjedočim da nema boga osim Allaha).

Kad je mujezin izgovorio: *Ešhedu enne Muhammeden resulullah*, izgovorio je:

- I ja (svjedočim da je Muhammed Božiji poslanik).

A kada je mujezin završio ezan, rekao je:

- Ljudi, čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako na ovom mjestu, dok mujezin uči ezan, izgovara ono što ste sada čuli da ja izgovaram.

17. Učenje hutbe na minberu

512. Hadis koji prenosi Sehl ibn Sa'd, r.a., o minberu je spomenut (vidi hadis 249). Sehl spominje da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na njemu klanjao i natraške sišao. U ovoj predaji on još prenosi:

- ...a kada je završio, okreno se svijetu i rekao: "O ljudi, ja sam ovo učinio kako biste me mogli oponašati i naučiti kako sam ja obavljao namaz."

يَجْلِسُ الْإِمَامُ، يَغْنِي عَلَى الْمِنْبَرِ.
١٦ - بَاب: يَجِبُ الْأَذَانُ عَلَى الْمِنْبَرِ
يَوْمَ الْجُمُعَةِ

٥١١ : عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّهُ جَلَسَ عَلَى الْمِنْبَرِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، فَلَمَّا أَدَّنَ الْمُؤَذِّنُ، قَالَ : اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، قَالَ مُعَاوِيَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، قَالَ : أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَقَالَ مُعَاوِيَةُ : وَأَنَا، فَقَالَ : أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، فَقَالَ مُعَاوِيَةُ : وَأَنَا، فَلَمَّا قَضَى التَّائِيْدِينَ، قَالَ : يَا أَيُّهَا النَّاسُ، إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى هَذَا الْمَجْلِسِ، حِينَ أَدَّنَ الْمُؤَذِّنُ، يَقُولُ مَا سَمِعْتُمْ مِنِّي مِنْ مَقَالَتِي.

١٧ - بَاب: الْخُطْبَةُ عَلَى الْمِنْبَرِ

٥١٢ : حَدِيثُ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ فِي أَمْرِ الْمِنْبَرِ تَقَدَّمَ وَذَكَرُ صَلَاتِهِ عَلَيْهِ وَرَجُوعِهِ الْقَهْقَرَى وَزَادَ فِي هَذِهِ الرَّوَايَةِ : فَلَمَّا قَرَعَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَقَالَ : (يَا أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّمَا صَنَعْتُ هَذَا لِتَأْتُمُوا وَلِتَعْلَمُوا صَلَاتِي).

٥١٣ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : كَانَ جَذَعٌ يَقُومُ إِلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ، فَلَمَّا وُضِعَ لَهُ الْمِنْبَرُ، سَمِعْنَا

513. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Bio je (u džamiji) jedan panj na kome je stajao Vjerovjesnik, s.a.v.s. Kada mu je postavljen minber, čuli smo iz tog panja glasove poput mučanja deve (pri porodu) sve dok Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije izašao iz njega.

514. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., držao je hutbu stojeći, zatim bi sjeo, potom opet ustao, kao što vi sada radite.

19. Ko je u hutbi, nakon zahvale, govorio *emma ba'du* (a potom)

515. Amr ibn Taglib, r.a., prenosi da je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., donesen prihod (zekat iz Bahrejna) ili neka ratna dobit i da ga je on razdijelio tako da je nekim ljudima dao, a neke izostavio. Kasnije je čuo da su ga oni koje je izostavio korili pa je on zahvalio Allahu i pohvalio Ga, a potom rekao: "A potom (*emma ba'du*), Allaha mi, ja sam nekom dao (ispomoć), a nekog sam izostavio. Onaj koga sam izostavio, draži mi je od onoga kome sam udijelio. Nekim sam ljudima udijelio imovinu zbog toga što sam osjetio u njihovim srcima nestrpljivost i neodlučnost. Kod nekih ljudi oslonio sam se na imućstvo i dobrotu koje im je Allah stavio u srca. Amr ibn Taglib je među njima."

– Tako mi Allaha, draža mi je bila ta riječ Allahova Poslanika, s.a.v.s., od (najboljih) crvenkastih deva! - (dodao je Amr).

لِلْجَذَعِ مِثْلَ أَصْوَاتِ الْعِشَارِ، حَتَّى نَزَلَ النَّبِيُّ ﷺ فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَيْهِ.

۱۸ - باب: الخطبة قائماً

سهم من سهم النبي ﷺ يحصب قائماً، ثُمَّ يَقْعُدُ، ثُمَّ يَقُومُ، كَمَا تَفْعَلُونَ الْآنَ.

۱۹ - باب: مَنْ قَالَ فِي الْخُطْبَةِ بَعْدَ

الشَّاءِ: أَمَّا بَعْدُ

۵۱۵ : عَنْ عَمْرِو بْنِ تَغْلِبٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَتَى بِمَالٍ، أَوْ بِسَبْيٍ، فَقَسَمَهُ، فَأَعْطَى رَجُلًا وَتَرَكَ رَجُلًا، فَبَلَغَهُ أَنَّ الَّذِينَ تَرَكَ عَتَبُوا، فَحَمِدَ اللَّهُ ثُمَّ أَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (أَمَّا بَعْدُ، فَوَاللَّهِ إِنِّي لَأُعْطِي الرَّجُلَ وَأَدْعُ الرَّجُلَ، وَالَّذِي أَدْعُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الَّذِي أُعْطِي، وَلَكِنْ أُعْطِي أَقْوَامًا لِمَا أَرَى فِي قُلُوبِهِمْ مِنَ الْجَزَعِ وَالْهَلَعِ، وَأَكِلُ أَقْوَامًا إِلَى مَا جَعَلَ اللَّهُ فِي قُلُوبِهِمْ مِنَ الْغِنَى وَالْخَيْرِ، فِيهِمْ عَمْرُو بْنُ تَغْلِبٍ). فَوَاللَّهِ مَا أَحَبُّ أَنْ لِي بِكَلِمَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ حُمْرَ النَّعَمِ.

516. Ebu Humejd es-Saidi, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao jedne večeri poslije jacije, izgovorio zahvalu Allahu Uzvišenom i pohvalio Allaha kako Mu dolikuje, a onda rekao: "A potom (*emma ba'du*)."

517. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Na posljednjem okupljanju kome je prisustvovao Vjerovjesnik, s.a.v.s., se popeo na minber u ogrtaču prebačenom preko ramena i crnim sarukom na glavi. Zahvalio se Allahu i pohvalio Ga, a onda rekao:

"O ljudi, pridite bliže!"

Kad su se okupili oko njega, on reče:

"A potom! Ovo pleme ensarija smanjuje se, a ostali muslimanski svijet množi, pa onaj ko od sljedbenika Muhammedovih, s.a.v.s., bude imao vlast i mogne u tom vremenu nekome naškoditi ili nekome koristiti, neka im (ensarijama) njihovo dobro djelo primi, a preko ružnog prijede."

20. Kada imam učeći hutbu vidi nekog da je došao, naredit će mu da klanja dva rekata

518. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., učio jednog petka hutbu, dođe jedan čovjek i on mu reče:

"O ti i ti, jesi li klanjao?"

– Nisam - odgovori on.

"Ustani i klanjaj", reče mu on.

٥١٦ : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَامَ عَشِيَّةَ بَعْدَ الصَّلَاةِ، فَحَمِدَ اللَّهَ تَعَالَى وَأَثْنَى عَلَى اللَّهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ، ثُمَّ قَالَ : (أَمَّا بَعْدُ).

٥١٧ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : صَعِدَ النَّبِيُّ ﷺ الْمِنْبَرَ، وَكَانَ آخِرَ مَجْلِسٍ جَلَسَهُ، مُتَعَطِّفًا مِلْحَفَةً عَلَى مَنْكَبَيْهِ، قَدْ عَصَبَ رَأْسَهُ بِعَصَابَةٍ دَسِمَةٍ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ : (أَيُّهَا النَّاسُ إِلَيَّ). فَتَأَبَّأُوا إِلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ : (أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّ هَذَا الْحَيَّ مِنَ الْأَنْصَارِ، يَقُولُونَ وَيَكْثُرُ النَّاسُ، فَمَنْ وَلِيَ شَيْئًا مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ ﷺ، فَاسْتَطَاعَ أَنْ يَضُرَّ فِيهِ أَحَدًا أَوْ يَنْفَعُ فِيهِ أَحَدًا، فَلْيَقْبَلْ مِنْ مُحْسِنِهِمْ وَيَتَجَاوَزْ عَنْ مُسِيئِهِمْ).

٢٠ - باب : إِذَا رَأَى الْإِمَامُ رَجُلًا جَاءَ وَهُوَ يَخْطُبُ، أَمَرَهُ أَنْ يُصَلِّيَ رَكَعَتَيْنِ

٥١٨ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : جَاءَ رَجُلٌ، وَالنَّبِيُّ ﷺ يَخْطُبُ النَّاسَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، فَقَالَ : (أَصَلَّيْتَ يَا فُلَانُ). قَالَ : لَا، قَالَ : (فَمُ فَارْكَعْ).

21. Dova za kišu za vrijeme hutbe petkom

519. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

- U doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., zadesila je narod sušna godina, i dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednog petka držao hutbu na minberu, ustade jedan beduin i reče:

- Allahov Poslaniče, stoka propade, a djeca ogladniješe, pa moli Allaha za nas!

Tada je on podigao svoje ruke, a na nebu nismo vidjeli ni oblaka. Kunem se Onim u Čijoj je vlasti moj život, on ih nije ni spustio, a oblak se nadvisio poput brda. Vidio sam kišu kako pada po njegovoj bradi, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., ne bijaše još ni sišao s minbera. Tako smo kisnuli toga dana, zatim sutradan i sljedećeg dana iza njega sve do drugog petka, kad usta onaj beduin ili neko drugi i reče:

- Allahov Poslaniče, zgrade se porušiše, a stoka se puguši! Moli Allaha za nas.

Tada je on opet podigao svoje ruke i izgovorio:

“Bože moj, (spusti kišu) oko nas, a ne na nas!”

I skoro da nije ni pokazao rukom na okolinu, a oblak se rastopi i Medina se ukaza poput kotline a dolinom “Kanat” tekla je voda mjesec dana. Niko iz te doline nije došao a da nije pričao o toj obilatoj kiši.

٢١ - باب: الاستِسْقَاءُ فِي الْخُطْبَةِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

٥١٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ: أَصَابَتِ النَّاسَ سَنَةٌ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ، فَبَيْنَا النَّبِيُّ ﷺ يَخْطُبُ فِي يَوْمِ جُمُعَةٍ، قَامَ أَغْرَابِيٌّ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَلَكَ الْمَالُ وَجَاعَ الْعِيَالُ، فَأَذْغُ اللَّهُ لَنَا. فَرَفَعَ يَدَيْهِ، وَمَا نَرَى فِي السَّمَاءِ قَرَعَةً، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، مَا وَضَعَهُمَا حَتَّى تَارَ السَّحَابُ أَمْثَالَ الْجِبَالِ، ثُمَّ لَمْ يَنْزِلْ عَنْ مِنْبَرِهِ حَتَّى رَأَيْتُ الْمَطَرَ يَتَحَادَرُ عَلَى لِحْيَتِهِ ﷺ، فَمُطِرْنَا يَوْمَنَا ذَلِكَ، وَمِنَ الْعَدِ وَبَعْدَ الْعَدِ، وَالَّذِي يَلِيهِ، حَتَّى الْجُمُعَةِ الْآخَرَى. وَقَامَ ذَلِكَ الْأَغْرَابِيُّ، أَوْ قَالَ غَيْرُهُ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، تَهَدَّمُ الْبَنَاءُ وَغَرِقَ الْمَالُ، فَأَذْغُ اللَّهُ لَنَا. فَرَفَعَ يَدَيْهِ فَقَالَ: (اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا). فَمَا يُشِيرُ بِيَدِهِ إِلَى نَاحِيَةٍ مِنَ السَّحَابِ إِلَّا أَنْفَرَجَتْ، وَصَارَتِ الْمَدِينَةُ مِثْلَ الْجَوْبَةِ، وَسَالَ الْوَادِي قَنَاةَ شَهْرًا، وَلَمْ يَجِءْ أَحَدٌ مِنْ نَاحِيَةٍ إِلَّا حَدَّثَ بِالْجُودِ.

٢٢ - باب: الْإِنْصَاتِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

22. Šutnja petkom dok imam uči hutbu

520. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ako kažeš onom pokraj sebe: ‘Šuti!’ dok imam petkom uči hutbu, pogriješio si.”

23. Sretno vrijeme petkom

521. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., spomenuo petak i rekao:

“U njemu ima jedan sat (sretni trenutak) i ako rob-musliman koji ustrajno klanja, Allaha za nešto zamoli, On će mu to i dati.”

Poslanik je rukom pokazao da je to vrijeme kratko.

24. Kada svijet za vrijeme džume ode od imama

522. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Dok smo klanjali (džumu) sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., stigla je karavana (iz Sirije) natovarena hranom i prisutni su se njoj toliko okrenuli da ih je sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., ostalo samo dvanaest, pa je objavljen ajet: ...a kada vide kakvu trgovinu ili zabavu, oni joj se okrenu, a tebe ostave stojeći (na minberu)... (El-Džumu'a, II.)

وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ

٥٢٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (إِذَا قُلْتَ لِصَاحِبِكَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ : أَنْصِتْ، وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ، فَقَدْ لَغَوْتَ).

٢٣ - بَابُ : السَّاعَةِ الَّتِي فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ

٥٢١ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ذَكَرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، فَقَالَ : (فِيهِ سَاعَةٌ، لَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ، وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي، يَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى شَيْئًا، إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ). وَأَشَارَ بِيَدِهِ يُقَلِّلُهَا.

٢٤ - بَابُ : إِذَا نَفَرَ النَّاسُ عَنِ الْإِمَامِ فِي صَلَاةِ الْجُمُعَةِ

٥٢٢ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا قَالَ : بَيْنَمَا نَحْنُ نُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، إِذْ أَقْبَلَتْ عِيرٌ تَحْمِلُ طَعَامًا، فَالْتَفَتُوا إِلَيْهَا حَتَّى مَا بَقِيَ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ إِلَّا أَتْنَا عَشَرَ رَجُلًا، فَتَرَكْتُ هَذِهِ الْآيَةَ : ﴿وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا﴾.

25. Klanjanje prije i poslije džume

٢٥ - باب: الصَّلَاةُ بَعْدَ الْجُمُعَةِ وَقَبْلَهَا

523. Ibn Omer, r.a., kaže da bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao prije podne dva, a i poslije podne dva rekata, dva rekata poslije akšama u svojoj sobi i dva rekata poslije (farza) jacije. Poslije džume nije klanjao ništa dok se ne bi vratio (kući) gdje bi klanjao opet dva rekata.

٥٢٣ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يُصَلِّي : قَبْلَ الظُّهْرِ رَكْعَتَيْنِ ، وَبَعْدَهَا رَكْعَتَيْنِ ، وَبَعْدَ الْمَغْرِبِ رَكْعَتَيْنِ فِي بَيْتِهِ ، وَبَعْدَ الْعِشَاءِ رَكْعَتَيْنِ ، وَكَانَ لَا يُصَلِّي بَعْدَ الْجُمُعَةِ حَتَّى يَنْصَرِفَ ، فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ .

12. O STRAHU

1. Klanjanje u vrijeme opasnosti

524. Abdullah ibn Omer, r.a., priča:

– Kad sam bio na vojni sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., prema Nedždu, rasporedili smo se prema neprijatelju i postavili u redove. Potom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao da nam klanja i sa njim je ustala jedna grupa, dok je druga ostala okrenuta prema neprijatelju. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je sa onima koji su bili s njim obavio ruku' i dvije sedžde pa su se oni povratili na mjesto grupe koja nije klanjala. Sada su ovi došli i Allahov Poslanik, s.a.v.s., obavio je sa njima jedan rekat i dvije sedžde i predao selam, a zatim je svaki od njih ustao i obavio sam po sebi još jedan rekat i dvije sedžde.

2. Klanjanje u vrijeme opasnosti stojeći ili jašući

525. (Nafi) od Ibn Omera, r.a., u jednoj predaji prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“A ako su neprijatelji brojniji, neka (vjernici) klanjaju stojeći na nogama ili jašući.”

۱۲. کتاب الخوف

۱ - باب: صَلَاةِ الْخَوْفِ

۵۲۴ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا قَالَ:

غَزَوْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَبْلَ نَجْدٍ،
فَوَارَيْنَا الْعَدُوَّ، فَصَافَقْنَا لَهُمْ، فَقَامَ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُصَلِّي لَنَا، فَقَامَتْ
طَائِفَةٌ مَعَهُ وَأَقْبَلَتْ طَائِفَةٌ عَلَى الْعَدُوِّ،
وَرَكَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَيْنَ مَعَهُ وَسَجَدَ
سَجْدَتَيْنِ، ثُمَّ أَنْصَرَفُوا مَكَانَ الطَّائِفَةِ
الَّتِي لَمْ تُصَلِّ، فَجَاؤُوا فَرَكَعَ رَسُولُ اللَّهِ
ﷺ بِهِمْ رَكْعَةً وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ، ثُمَّ
سَلَّمَ، فَقَامَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ فَرَكَعَ لِنَفْسِهِ
رَكْعَةً وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ.

۲ - باب: صَلَاةِ الْخَوْفِ رِجَالًا وَرُكْبَانًا

۵۲۵ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي رَوَايَةٍ

قَالَ: عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: (وَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ
مِنْ ذَلِكَ، فَلْيُصَلُّوا قِيَامًا وَرُكْبَانًا).

3. Namaz progonitelja i progonjenog, jašući i mimikom

526. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je rekao:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., po povratku iz Bitke el-Ahzab, rekao nam je: "Neka niko ne klanja ikindiju prije (nego se stigne do plemena) Benu Kurejza."

Neke od njih vrijeme ikindije zateklo je u putu pa su rekli:

- Nećemo klanjati dok ne stignemo u Benu Kurejzu.

Drugi su rekli:

- Ne, mi ćemo klanjati (ikindiju), jer Poslanikova namjera nije bila to (kako su ovi razumjeli).

Kasnije je to ispričano Vjerovjesniku, s.a.v.s., i on nikoga nije ukorio.

٣ - باب: صَلَاةُ الطَّالِبِ وَالْمَطْلُوبِ رَاكِبًا وَإِمَاءً

٥٢٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لَنَا لَمَّا رَجَعَ مِنَ
الْأَحْزَابِ: (لَا يُصَلِّينَ أَحَدُ الْعَصْرِ إِلَّا
فِي بَنِي قُرَيْظَةَ). فَأَذْرَكَ بَعْضُهُمُ الْعَصْرَ
فِي الطَّرِيقِ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: لَا نُصَلِّي
حَتَّى نَأْتِيَهَا، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: بَلْ نُصَلِّي،
لَمْ يُرْذِ مِنَّا ذَلِكَ، فَذَكَرُوا لِلنَّبِيِّ ﷺ، فَلَمْ
يُعَنْفَ أَحَدًا مِنْهُمْ.

13. O BAJRAMIMA

1. Upotreba kratkih kopalja i štitova na dan Bajrama

527. Aiša, r.a., priča:

– Unišao je kod mene Allahov Poslanik, s.a.v.s., i zatekao dvije sluškinje kako pjevaju buasku pjesmu (pjesma o ratu vođenom u predislamskom periodu između plemena Evs i Hazredž). On se ispružio na postelji i okrenuo lice na drugu stranu. U tom je ušao Ebu Bekr, izgrdio me i rekao:

– Zar šejtanska frula kod Allahova Poslanika?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., se tada okrenuo njemu i rekao:

“Pusti (ih neka pjevaju).”

Kad je Ebu Bekr svratio pažnju na nešto drugo, signalizirala sam im da izađu i one su izašle.

2. Uzimanje jela prije odlaska u džamiju na dan Ramazanskog bajrama

528. Enes, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., ne bi izlazio jutrom na Ramazanski bajram dok ne bi pojeo nekoliko hurmi.

U drugoj predaji on je izjavio da ih je jeo u neparnom broju.

3. Jelo na dan Kurban-bajrama

529. El-Bera', r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je, držeći hutbu, rekao:

“Zaista, prvo što ćemo uraditi na ovaj naš dan jeste da klanjamo a potom se

۱۳. کتاب العیدین

۱ - باب: الحِرَابِ وَالذَّرَقِ يَوْمَ الْعِيدِ

۵۲۷ : عَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا -
قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَعِنْدِي
جَارِيَتَانِ، تُغْنِيَانِ بِغَنَاءِ بُعَاثٍ، فَأَضْطَجَعَ
عَلَى الْفِرَاشِ وَحَوْلَ وَجْهَهُ، وَدَخَلَ أَبُو
بَكْرٍ فَأَنْتَهَرَنِي، وَقَالَ: مِزْمَارَةُ الشَّيْطَانِ
عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ؟ فَأَقْبَلَ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ
ﷺ فَقَالَ: (دَغُمَا). فَلَمَّا عَقَلَ
عَمَزْتُهُمَا فَخَرَجَتَا.

۲ - باب: الْأَكْلِ يَوْمَ الْفِطْرِ قَبْلَ الْخُرُوجِ

۵۲۸ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:
كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَا يَغْدُو يَوْمَ الْفِطْرِ
حَتَّى يَأْكُلَ تَمَرَاتٍ. وَفِي رَوَايَةٍ عَنْهُ قَالَ:
وَيَأْكُلُهُنَّ وَثَرًا.

۳ - باب: الْأَكْلِ يَوْمَ النَّحْرِ

۵۲۹ : عَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:
سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَخْطُبُ، فَقَالَ: (إِنَّ
أَوَّلَ مَا نَبْدَأُ بِهِ فِي يَوْمِنَا هَذَا أَنْ نُصَلِّيَ،
ثُمَّ نَرْجِعَ فَنَتَحَرَّ، فَمَنْ فَعَلَ، فَقَدْ أَصَابَ
سُنَّتًا).

vratimo i zakoljemo kurban. Ko tako postupi, postupio je prema našem sunnetu (ispravno)."

530. El-Bera', r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je, držeći hutbu na dan Kurban-bajrama poslije obavljenog bajramskog namaza, rekao:

"Ko klanja namaz kao mi i zakolje kurban kao mi, njegov kurban bit će ispravan, a ko ga zakolje prije obavljenog bajramskog namaza ne računa mu se da je zaklao kurban."

Tada Ebu Burde ibn Nijar, daidža Beraov reče:

- Allahov Poslaniče, ja sam zaklao ovcu prije bajram-namaza jer sam mislio da je ovaj dan, dan jedenja i pijenja, pa sam želio da moja ovca bude prva ovca koja će se zaklati u mojoj kući i tako sam je zaklao i doručkovao prije nego sam došao na bajram-namaz.

"Tvoja ovca je ovca zaklana samo radi mesa", odgovori on.

- Allahov Poslaniče, mi imamo mladu kozu, u osmom mjesecu, koja mi je draža nego dvije ovce, pa da li mi je ona dovoljna (na ime kurbana)?

"Da, ali samo za tebe i ni za koga drugog", dodade on.

4. Izlazak na musallu bez minbera

531. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., izlazio bi na prvi dan Ramazanskog i Kurbanskog bajrama na musallu. Prvo što bi uradio bilo bi klanjanje bajram-namaza. Potom bi se okrenuo i stao prema svijetu. I dok

۵۳۰ : وَعَنْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ :

خَطَبَنَا النَّبِيُّ ﷺ يَوْمَ الْأَضْحَى بَعْدَ الصَّلَاةِ ، فَقَالَ : (مَنْ صَلَّى صَلَاتَنَا ، وَنَسَكَ نُسَكَنَا ، فَقَدْ أَصَابَ النُّسْكَ ، وَمَنْ نَسَكَ قَبْلَ الصَّلَاةِ ، فَإِنَّهُ قَبْلَ الصَّلَاةِ وَلَا نُسْكَ لَهُ) . فَقَالَ أَبُو بُرْدَةَ بْنُ نِيَارٍ ، خَالَ الْبَرَاءِ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَإِنِّي نَسَكْتُ شَاتِي قَبْلَ الصَّلَاةِ ، وَعَرَفْتُ أَنَّ الْيَوْمَ يَوْمٌ أَكُلُ وَشُرِبُ ، وَأَخْبَيْتُ أَنْ تَكُونَ شَاتِي أَوَّلَ شَاؤٍ تُذْبِحُ فِي بَيْتِي ، فَذَبَحْتُ شَاتِي وَتَعَدَّيْتُ قَبْلَ أَنْ آتِيَ الصَّلَاةَ ، قَالَ : (شَاتُكَ شَاؤٌ لَحْمٌ) . قَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَإِنَّ عِنْدَنَا عَنَاقًا لَنَا جَذَعَةً ، أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ شَاتَيْنِ ، أَتَنْجِزِي عَنِّي ؟ قَالَ : (نَعَمْ ، وَلَنْ تَنْجِزِي عَنْ أَحَدٍ بَعْدَكَ) .

۴ - باب: الْخُرُوجُ إِلَى الْمُصَلَّى بِغَيْرِ مَنبَرٍ

۵۳۱ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَخْرُجُ يَوْمَ الْفِطْرِ وَالْأَضْحَى إِلَى الْمُصَلَّى ، فَأَوَّلُ شَيْءٍ يَبْدَأُ بِهِ الصَّلَاةَ ، ثُمَّ يَنْصَرِفُ ، فَيَقُومُ مُقَابِلَ النَّاسِ ، وَالنَّاسُ جُلُوسٌ عَلَى صُفُوفِهِمْ ، فَيَعْظُهُمْ وَيُوصِيهِمْ

bi svijet sjedio u safovima, održao bi predavanje, davao savjete i zapovijedao im koristan rad. Ukoliko bi htio odvojiti kakvo izaslanstvo, odvojio bi ga, ako bi htio nešto narediti, naredio bi, a potom bi se vratio kući.

Ebu Seid kaže:

- Tako je svijet postupao sve dok jednog Kurbandskog ili Ramazanskog bajrama nišam izašao sa Mervanom, koji je tada Mervan htio na njega popeti, prije nego što je klanjao ja sam ga povukao za odjeću, ali je on trgnuo (izvukao odjeću), izašao na minber i održao hutbu prije klanjanja. Ja mu rekoh:

- Boga mi, izmijenili ste redoslijed!

- Ebu Seide - odgovori on - ono što ti znaš, prošlo je.

- Boga mi - dodadoh - ono što znam bolje je od onoga što ne znam.

Mervan nastavi:

- Svijet ne sjedi poslije obavljenog namaza da sluša hutbu (predavanje) pa sam ja zato i održao predavanje prije namaza.

5. Odlazak na bajram-namaz pješice i jašući - klanjanje (bajrama) prije hutbe, bez ezana i ikameta

532. Ibn Abbas, r.a., i Džabir ibn Abdullah, r.a., kažu:

- Za Ramazanski i Kurbandski bajram-namaz ezan se nije učio.

وَيَأْمُرُهُمْ: فَإِنْ كَانَ يُرِيدُ أَنْ يَقْطَعَ بَعْثًا قَطْعَهُ، أَوْ يَأْمُرَ بِشَيْءٍ أَمَرَ بِهِ، ثُمَّ يَنْصَرِفُ. قَالَ أَبُو سَعِيدٍ: فَلَمْ يَزَلِ النَّاسُ عَلَى ذَلِكَ حَتَّى خَرَجْتُ مَعَ مَرْوَانَ، وَمُؤَامِيرُ الْمَدِينَةِ، فِي أَضْحَى أَوْ فِطْرٍ، فَلَمَّا أَتَيْنَا الْمُصَلَّى، إِذَا مِنْبَرٌ بَنَاهُ كَثِيرُ بْنُ الصَّلْتِ، فَإِذَا مَرْوَانُ يُرِيدُ أَنْ يَرْتَقِيَهُ قَبْلَ غَيْرَتِهِ وَاللَّهُ، فَقَالَ: يَا أَبَا سَعِيدٍ، قَدْ دَهَبَ مَا تَعْلَمُ، فَقُلْتُ: مَا أَعْلَمُ وَاللَّهُ خَيْرٌ مِنِّي لَا أَعْلَمُ، فَقَالَ: إِنَّ النَّاسَ لَمْ يَكُونُوا يَجْلِسُونَ لَنَا بَعْدَ الصَّلَاةِ، فَجَعَلْنَاهَا قَبْلَ الصَّلَاةِ.

٥ - باب: المَشْيِ وَالرُّكُوبِ إِلَى الْعِيدِ، وَالصَّلَاةِ قَبْلَ الْخُطْبَةِ

٥٣٢ : عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ، وَجَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَا: لَمْ يَكُنْ يُؤَدَّنُ يَوْمَ الْفِطْرِ وَلَا يَوْمَ الْأَضْحَى.

٦ - باب: الْخُطْبَةِ بَعْدَ الْعِيدِ

٥٣٣ : عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: شَهِدْتُ الْعِيدَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ

6. Hutba poslije bajram-namaza

533. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Prisustvovao sam bajram-namazu sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., a i sa Ebu Bekrom, Omerom i Osmanom, r.a., i svi su oni klanjali bajram prije hutbe.

7. Šta je najvrednije činiti u danima Kurban-bajrama (prva tri dana)

534. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s. rekao:

“U danima Kurban-bajrama (tešrika) nema vrednijeg posla od uobičajenog učenja tekbira u ovih prvih deset dana (zu-l-hidždžeta)”.

- Pa ni borba (džihad) na Allahovom putu? - upitali su (ashabi).

“Ni borba - odgovorio je on, izuzev borbe čovjeka koji je izašao da se bori protiv neprijatelja, svojim životom i svojim imetkom pa se ne vrati ni sa čim od toga.”

8. Tekbiri u danima boravka na mini i pri odlasku na Arefat

535. Muhammed ibn Bekr es-Sekafi kaže da je dok su išli sa Mine na Arefat upitao Enesa, r.a.:

- Kako ste vi prakticirali telbijju sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s.?

- Onaj ko je htio izgovarao je telbijju i niko mu za to nije stavljao prigovor, a onaj ko je htio, izgovarao je tekbir i niko mu za to nije prigovarao.

عَنْهُمْ، فَكُلُّهُمْ، كَانُوا يُصَلُّونَ قَبْلَ الْخُطْبَةِ.

٧ - باب: فَضْلُ الْعَمَلِ فِي أَيَّامِ التَّشْرِيقِ

٥٣٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: (مَا الْعَمَلُ فِي أَيَّامٍ أَفْضَلُ مِنْهَا فِي هَذَا الْعَشْرِ). قَالُوا: وَلَا الْجِهَادُ؟ قَالَ: (وَلَا الْجِهَادُ، إِلَّا رَجُلٌ خَرَجَ يُخَاطِرُ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ، فَلَمْ يَرْجِعْ بِشَيْءٍ).

٨ - باب: التَّكْبِيرِ أَيَّامَ مِنَى وَإِذَا غَدَا إِلَى عَرَفَةِ

٥٣٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ التَّلْبِيَةِ: كَيْفَ كُنْتُمْ تَصْنَعُونَ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ؟ قَالَ: كَانَ يُلَبِّي الْمُلَبِّي لَا يُنْكِرُ عَلَيْهِ، وَيُكَبِّرُ الْمُكَبِّرُ فَلَا يُنْكِرُ عَلَيْهِ.

٩ - باب: النَّحْرُ وَالذَّنْبُ بِالْمُصَلَّى يَوْمَ النَّحْرِ

9. Klanje kurbanda na Kurban-bajram na musalli

536. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klao kurban na musalli.

10. Korišćenje drugog puta pri povratku s bajram-namaza

537. Džabir, r.a., kaže:

– Na dan Bajrama Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi se vraćao (sa musalle) drugim putem.

538. Hadis koji prenosi Aiša, r.a., o Etiopljanima spomenut je ranije (vidi hadis br. 286), a u ovoj predaji se još kaže: - ... i Omer ih ukori pa mu Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

“Ostavi ih! Ja sam obećao zaštitu Benu Erfidu.”

٥٣٦ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَنْحَرُ، أَوْ يَذْبَحُ بِالْمُصَلَّى .

١٠ - باب: مَنْ خَالَفَ الطَّرِيقَ إِذَا رَجَعَ يَوْمَ الْعِيدِ

٥٣٧ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ ﷺ، إِذَا كَانَ يَوْمَ عِيدٍ، خَالَفَ الطَّرِيقَ .

٥٣٨ : حَدِيثُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فِي أَمْرِ الْحَبْشَةِ تَقَدَّمَ، وَزَادَ فِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ: فَزَجَرَهُمْ عُمَرُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (دَعَهُمْ، أَمَّا بَنِي أَرْفَدَةَ).

14. O VITRU

1. Šta je rečeno o vitru

539. Ibn Omer, r.a., kaže da je neko pitao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., za noćno klanjanje pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgovorio:

“Noćno klanjanje sastoji se od po dva rekata, a kada se neko od vas bude bojava da je tu vrijeme sabaha, klanjat će još jedan rekat koji će mu biti vitr zajedno sa onim što je već ranije klanjao.”

540. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao po jedanaest rekata. To je bilo njegovo klanjanje noću. Na sedždi bi ostao ne dižući glavu koliko bi neko od vas mogao proučiti pedeset ajeta. I klanjao bi dva rekata prije sabahskog farza a zatim bi legao na desnu stranu i tako ostao dok mu ne bi došao mujezin da klanja farz.

2. Vrijeme klanjanja vitr-namaza

541. Aiša, r.a., kaže:

– Cijela noć je vrijeme u kojem bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao vitr, a isticalo bi sa pojavom zore.

3. Neka posljednji namaz klanjača bude vitr-namaz

542. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Neka vam posljednji namaz noću bude vitr-namaz.”

۱۴. کتاب الوتر

۱ - باب: مَا جَاءَ فِي الْوُتْرِ

۵۳۹ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ صَلَاةِ اللَّيْلِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى، فَإِذَا خَشِيَ أَحَدُكُمْ الصُّبْحَ صَلَّى رَكْعَةً وَاحِدَةً، تُؤْتِرُ لَهُ مَا قَدْ صَلَّى).

۵۴۰ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يُصَلِّي إِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً، كَانَتْ تِلْكَ صَلَاتَهُ - تَغْنِي بِاللَّيْلِ - فَيَسْجُدُ السَّجْدَةَ مِنْ ذَلِكَ قَدَرُ مَا يَقْرَأُ أَحَدُكُمْ خَمْسِينَ آيَةً، قَبْلَ أَنْ يَرْفَعَ رَأْسَهُ، وَيَرْكَعُ رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الْفَجْرِ، يَضْطَجِعُ عَلَى شِقِّهِ الْأَيْمَنِ، حَتَّى يَأْتِيَهُ الْمُؤَذِّنُ لِلصَّلَاةِ.

۲ - باب: سَاعَاتِ الْوُتْرِ

۵۴۱ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : كُلُّ اللَّيْلِ أَوْتَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَأَنْتَهَى وَتَرَهُ إِلَى السَّحَرِ.

۳ - باب: لِيَجْعَلَ آخِرَ صَلَاتِهِ وَتْرًا

۵۴۲ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (أَجْعَلُوا آخِرَ صَلَاتِكُمْ بِاللَّيْلِ وَتْرًا).

- Zaista, je Allahov Poslanik, s.a.v.s.,
vitr-namaz (na putovanju) klanjao na devi.

5. Kunut-dova prije i poslije ruku'a

544. Enes, r.a., bio je upitan:

- Da li je Vjerovjesnik, s.a.v.s., učio
kunut-dovu na sabahu?

- Da - odgovorio je.

Potom ga neko upita:

- Je li učio kunut-dovu prije ruku'a?

- Učio je kratko poslije ruku'a -
odgovorio je on.

545. Kad je Enes, r.a., bio upitan o
kunut-dovi, odgovorio je:

- Kunut-dova je bila - rekao je on.

- Prije ili poslije ruku'a? - upitan je.

- Prije ruku'a - odgovorio je on.

- A taj i taj prenosi od tebe da si rekao
da je kunut-dova poslije ruku'a!

- Slagao je - reče Enes - Allahov Poslanik,
s.a.v.s., je učio kunut-dovu iza ruku'a samo
jedan mjesec. On je bio poslao ljude koji su se
zvali *kurra'* (učači), ukupno njih oko
sedamdeset, idolopoklonicima kojih je bilo
manje nego njih a koji su sa Allahovim
Poslanikom, s.a.v.s., u to vrijeme imali mirovni
ugovor. I tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio
kunut-dovu jedan mjesec proklinjući ih.

U drugoj predaji stoji:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je mjesec dana
učio dovu Allahu da kazni Ri'l i Zekvan
(plemena koja su prekršila mirovni ugovor
i pobila sedamdeset ljudi).

546. Od Enesa, r.a., se prenosi,
također, da je rekao:

- Kunut-dova je na akšamu i sabahu.

٥٤٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : إِنَّ
رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يُؤْتِرُ عَلَى الْبَعِيرِ .

٥ - باب: الْقُنُوتُ قَبْلَ الرُّكُوعِ وَبَعْدَهُ

٥٤٤ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ
سُئِلَ : أَقَنَتَ النَّبِيُّ ﷺ فِي الصُّبْحِ؟ قَالَ :
نَعَمْ . فَقِيلَ : أَوْقَنَتَ قَبْلَ الرُّكُوعِ؟ قَالَ :
قَنَتَ بَعْدَ الرُّكُوعِ يَسِيرًا .

٥٤٥ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :

أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ الْقُنُوتِ ، فَقَالَ : قَدْ
كَانَ الْقُنُوتُ ، فَقِيلَ لَهُ : قَبْلَ الرُّكُوعِ أَوْ
بَعْدَهُ؟ قَالَ : قَبْلَهُ . قِيلَ : فَإِنَّ فُلَانًا أَخْبَرَ
عَنكَ أَنَّكَ قُلْتَ بَعْدَ الرُّكُوعِ؟ فَقَالَ :
كَذَبَ ، إِنَّمَا قَنَتَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَعْدَ
الرُّكُوعِ شَهْرًا ، أَرَاهُ كَانَ بَعَثَ قَوْمًا يُقَالُ
لَهُمُ الْقُرَاءُ ، زُهَاءُ سَبْعِينَ رَجُلًا ، إِلَى
قَوْمٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ دُونَ أَوْلِيكَ ، وَكَانَ
بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَهْدٌ ، فَقَنَتَ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ شَهْرًا يَدْعُو عَلَيْهِمْ .

وَفِي رَوَايَةٍ عَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
قَنَتَ النَّبِيُّ ﷺ شَهْرًا ، يَدْعُو عَلَى رِغْلٍ
وَذَكْوَانٍ .

٥٤٦ : وَعَنْهُ أَيْضًا قَالَ : الْقُنُوتُ فِي

الْمَغْرِبِ وَالْمَجْرِ .

1. Kišna dova

547. Abdullah ibn Zejd, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je izašao (na otvoreno) moleći za kišu. Svoj je ogrtač izvrnuo. U drugoj predaji od njega stoji:
- ... i klanjao dva rekata.

2. Dova Vjerovjesnika, s.a.v.s.

548. Ebu Hurejre, r.a., prenosi hadis - dovu Vjerovjesnika, s.a.v.s., u kojoj on moli za nemoćne vjernike, a proklinje pleme Mudar. Na kraju ove predaje stoji:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., još bi rekao: "Gifar plemenu, neka Allah oprosti, a Eslem pleme neka Allah spasi!"

549. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča:

- Zaista, kada bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., primijetio da se svijet okreće od islama, rekao bi: "Bože moj, kazni ih sa sedam gladnih godina, poput onih sedam Jusufovih godina!"

I njih bi snašla sušna godina u kojoj bi se sve osušilo, tako da su jeli kože, lešine i krepane životinje. Kada bi neko od njih pogledao prema nebu, vidio bi usljed gladi samo prašinu - dim.

Tada mu je došao Ebu Sufjan i rekao:

- Muhammede, ti naređuješ poslušnost Allahu i održavanje rodbinskih veza, a tvoj narod, zaista, propade pa moli se Allahu za njih!

١ - بَابُ: الْإِسْتِسْقَاءِ

٥٤٧ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ يَسْتَسْقِي، وَحَوْلَ رِدْأَهُ. وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ: وَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ.

٢ - بَابُ: دُعَاءِ النَّبِيِّ ﷺ : «اجْعَلْهَا سِنِينَ كَسَنِي يُوسُفُ»

٥٤٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : حَدِيثُ دُعَاءِ النَّبِيِّ ﷺ لِلْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَعَلَى مُضَرِّ تَقَدَّمَ، وَقَالَ فِي آخِرِ هَذِهِ الرِّوَايَةِ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (غِفَارُ غَفَرَ اللَّهُ لَهَا، وَأَسْلَمُ سَأَلَهَا اللَّهَ).

٥٤٩ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمَّا رَأَى مِنَ النَّاسِ إِذْبَارًا، قَالَ: (اللَّهُمَّ سَبْعًا كَسَنِعَ يُوسُفُ). فَأَخَذَتْهُمْ سَنَةٌ حَصَّتْ كُلَّ شَيْءٍ، حَتَّى أَكَلُوا الْجُلُودَ وَالْمَيْتَةَ وَالْجِيفَ، وَيَنْظُرُ أَحَدُهُمْ إِلَى السَّمَاءِ فَيَرَى الدُّخَانَ مِنَ الْجُوعِ. فَأَتَاهُ أَبُو سُفْيَانَ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، إِنَّكَ تَأْمُرُ بِطَاعَةِ اللَّهِ وَبِصَلَةِ الرَّجِمِ، وَإِنَّ قَوْمَكَ قَدْ

Odgovarajući na to on navede riječi Uzvišenog Allaha: *Iščekuj dan u kome će nebo biti ispunjeno jasnim dimom...!* do: *...vi ćete se povratiti. Kada ih snažno zgrabimo (el-batše).* (Ed-Duhan, 10.- 16.)

Grabljenje (*el-batše*), odnosi se - kaže Ibn Mesud - na dan poraza idolopoklonika na Bedru, a i "dim", "grabljenje", "kažnjavanje" i "znak Bizantincima" su se kasnije obistinile.

550. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

- Gledajući lice Vjerovjesnika, s.a.v.s., dok moli za kišu - a on bi dovu učio ne silazeći sa minbera, dok kroz sve kanale (u Medini) voda ne bi obilno potekla - kroz glavu su mi prolazile sljedeće riječi pjesnika (Ebu Taliba):

A svijetli, čijim posredstvom se traži da oblak kišu spusti,

hranitelj je siročadi i zaštitnik udovica.

551. Enes, r.a., priča da bi se Omer ibn Hattab, r.a., kada bi ih zadesila suša, pri učenju dove za kišu pozivao na Abbasa ibn Abdulmuttaliba, r.a., govoreći:

- Bože moj, mi smo Ti se obraćali pozivajući se na našeg Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa si nas napajao kišom. Sada Ti se obraćamo pozivajući se na amidžu našeg Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa nas napoji.

I oni bi bili napajani kišom.

هَلَكُوا، فَادْعُ اللَّهَ لَهُمْ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُحَانٍ مُبِينٍ﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿عَائِدُونَ﴾. يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى. ﴿فَالْبَطْشَةُ يَوْمَ بَدْرٍ، وَقَدْ مَضَتْ الدُّحَانُ، وَالْبَطْشَةُ وَاللَّزَامُ وَآيَةُ الرُّومِ﴾.

550. عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: رُبَّمَا ذَكَرْتُ قَوْلَ الشَّاعِرِ، وَأَنَا أَنْظُرُ إِلَى وَجْهِ النَّبِيِّ ﷺ يَسْتَسْقِي، فَمَا يَنْزِلُ حَتَّى يَجِيشَ كُلُّ مِيزَابٍ، وَهُوَ قَوْلُ أَبِي طَالِبٍ:

وَأَيُّضُ يُسْتَسْقَى الْعَمَامُ بِوَجْهِهِ
ثِمَالُ الْيَتَامَى عِصْمَةٌ لِلْأَرَامِلِ

551. عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ كَانَ إِذَا قَحَطُوا اسْتَسْقَى بِأَلْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ: اللَّهُمَّ إِنَّا كُنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّنَا فَتَسْقِينَا، وَإِنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِعَمِّ نَبِيِّنَا فَاسْقِنَا، قَالَ فَيُسْقَوْنَ.

3. Kišna dova u glavnoj (gradskoj) džamiji

552. Hadis koga prenosi Enes, r.a., da je jednog petka neki čovjek unišao na vrata (džamije) koja su bila prema minberu, dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., stajao i učio hutbu, i zamolio ga da se moli za kišu, više puta je spomenut. U ovoj predaji još stoji:

- ... i nismo vidjeli sunca šest dana.

Sljedećeg petka, dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stajao i učio hutbu, uniđe na ista vrata neko, okrenu se prema Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i reče:

- Allahov Poslaniče, stoka propada a putevi se prekidoše, pa moli Allaha da kišu obuzda.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., podiže ruke i izgovori:

“Bože moj, oko nas, a ne na nas. Bože moj, na (brežuljke) brda, na visoravni, na planine, na doline i rastinje!”

Kiša presta padati i mi izadosmo idući po suncu.

۳ - باب: الاستِسْقَاءُ فِي الْمَسْجِدِ الْجَامِعِ

۵۵۲ : حَدِيثُ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي الرَّجُلِ الَّذِي دَخَلَ الْمَسْجِدَ وَالنَّبِيَّ ﷺ قَائِمٌ يَخْطُبُ فَسَأَلَهُ الدُّعَاءَ بِالْغَيْثِ، تَكَرَّرَ كَثِيرًا، وَفِي الرَّوَايَةِ: فَمَا رَأَيْنَا الشَّمْسَ سِتًّا. ثُمَّ دَخَلَ رَجُلٌ مِنْ ذَلِكَ الْبَابِ فِي الْجُمُعَةِ الْمُقْبِلَةِ، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَائِمٌ يَخْطُبُ، فَاسْتَقْبَلَهُ قَائِمًا، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَلَكَتِ الْأُمُوالُ، وَانْقَطَعَتِ السُّبُلُ، فَادْعُ اللَّهَ يُنْسِكْهَا. قَالَ: فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ عَلَى الْآكَامِ وَالْجِبَالِ، وَالْأَجَامِ وَالْظُرَابِ، وَبُطُونِ الْأَوْدِيَةِ وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ). قَالَ: فَانْقَطَعَتْ، وَخَرَجْنَا نَمْشِي فِي الشَّمْسِ

4. Kišna dova petkom za vrijeme hutbe ne okrećući se prema Kibli

553. Enesa, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., podigao ruke i izgovorio:

“Bože moj, daruj nas kišom! Bože moj, daruj nas kišom! Bože moj, daruj nas kišom!”

5. Kako je Vjerovjesnik, s.a.v.s., okrenuo svijetu svoja leđa

554. Hadis koji prenosi Abdullah ibn Zejd, r.a., o kišnoj dovi spomenut je ranije (vidi hadis br. 547) a u ovoj predaji se kaže:

- (Allahov Poslanik, s.a.v.s.) je leđa okrenuo svijetu, a lice Kibli i učio dovu, a onda izvratio svoj ogrtač i klanjao nam dva rekata u kojima je Kur'an učio naglas.”

6. Pri učenju kišne dove imam diže ruke

555. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi (visoko) podizao ruke samo pri učenju kišne dove, i tada bi ih dizao tako visoko da bi mu se vidjela bjelina ispod pazuha.

٤ - باب: الاستِسْقَاءُ فِي خُطْبَةِ
الْجُمُعَةِ غَيْرَ مُسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةِ

٥٥٣: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: فَرَفَعَ رَسُولُ
اللَّهِ ﷺ يَدَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (اللَّهُمَّ أَغْنِنَا،
اللَّهُمَّ أَغْنِنَا، اللَّهُمَّ أَغْنِنَا).

٥ - باب: كَيْفَ حَوَّلَ النَّبِيُّ ﷺ ظَهْرَهُ
إِلَى النَّاسِ

٥٥٤: حَدِيثُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ فِي
الْإِسْتِسْقَاءِ تَقَدَّمَ، وَفِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ قَالَ:
فَحَوَّلَ إِلَى النَّاسِ ظَهْرَهُ، وَأَسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ
يَدْعُو، ثُمَّ حَوَّلَ رِدَاءَهُ، ثُمَّ صَلَّى لَنَا
رَكَعَتَيْنِ، جَهَرَ فِيهِمَا بِالْقِرَاءَةِ.

٦ - باب: رَفَعَ الْإِمَامُ يَدَهُ فِي الْإِسْتِسْقَاءِ

٥٥٥: عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ لَا يَرْفَعُ يَدَيْهِ فِي
شَيْءٍ مِنْ دُعَائِهِ إِلَّا فِي الْإِسْتِسْقَاءِ، وَإِنَّهُ
يَرْفَعُ حَتَّى يُرَى بَيَاضُ إِبْطِيهِ.

7. Šta se uči kada počne padati kiša

556. Aiša, r.a., kaže da bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi vidio kišu rekao:

“Bože moj, podari nam korisnu kišu.”

8. (Šta raditi) kada puše vjetar

557. Enes, r.a., kaže:

– Kada god bi zapuhao jak vjetar, to bi se poznalo na licu Vjerovjesnika, s.a.v.s., (iz straha da je taj vjetar znak Allahove, dž.š., srdžbe).

9. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi “Pomognut sam jutarnjim povjetarcem.”

558. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Pomognut sam jutarnjim povjetarcem (istočnjakom) a narod Ad upropašten je zapadnjakom.

10. Šta je rečeno o zemljotresima

559. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Bože moj, podari nam Svoj blagoslov i napredak u našem Šamu i u našem Jemenu”.

Ashabi su dodali: - I u našem Nedždu.

On s.a.v.s., ponovi: “Bože moj, podari nam Svoj blagoslov u našem Šamu i u našem Jemenu.”

Ashabi (opet) rekoše:

- I u našem Nedždu.

On, s.a.v.s., reče:

۷ - باب: مَا يُقَالُ إِذَا مَطَرَتْ

۵۵۶ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا رَأَى الْمَطَرَ قَالَ : (صَيِّيًا نَافِعًا) .

۸ - باب: إِذَا هَبَّتِ الرِّيحُ

۵۵۷ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَتْ الرِّيحُ الشَّدِيدَةُ إِذَا هَبَّتْ ، عُرِفَ ذَلِكَ فِي وَجْهِ النَّبِيِّ ﷺ .

۹ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ : «نُصِرْتُ بِالصَّبَا»

۵۵۸ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا :

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (نُصِرْتُ بِالصَّبَا ، وَأَهْلِكَتُ عَادَ بِالذَّبُورِ) .

۱۰ - باب: مَا قِيلَ فِي الزَّلَازِلِ وَالْآيَاتِ

۵۵۹ : عَنْ ابْنِ عُمرَ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا . عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَامِنَا وَفِي يَمِينِنَا) . قَالُوا : وَفِي نَجْدِنَا؟ قَالَ : (اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَامِنَا وَفِي يَمِينِنَا قَالَ : قَالُوا : وَفِي نَجْدِنَا؟ قَالَ : (هُنَاكَ الزَّلَازِلُ وَالْفِتَنُ ، وَبِهَا يَطْلُعُ قَرْنُ الشَّيْطَانِ) .

“Tamo će biti zemljotresi i smutnje (neredi), i otuda će se pojaviti šejtanska glava (rog).”

II. Samo Allah, dž.š., zna kad će pasti kiša

560. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ključ pet tajni ne zna niko osim Allaha: niko ne zna šta će biti sutra, niko ne zna šta će se oploditi u matericama, nijedna osoba ne zna šta će sutra steći, nijedna osoba ne zna u kojoj će zemlji umrijeti i niko ne zna kada će doći kiša.”

١١ - باب: لَا يَذْرِي مَتَى يَجِيءُ الْمَطَرُ
إِلَّا اللَّهُ تَعَالَى

٥٦٠ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ
خَمْسٌ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا اللَّهُ : لَا يَعْلَمُ أَحَدٌ
مَا يَكُونُ فِي غَدٍ، وَلَا يَعْلَمُ أَحَدٌ مَا يَكُونُ
فِي الْأَرْحَامِ، وَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَادَا تَكْسِبُ
غَدًا، وَمَا تَذْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ،
وَمَا يَذْرِي أَحَدٌ مَتَى يَجِيءُ الْمَطَرُ).

16. O POMRAČENJU SUNCA

1. Namaz prilikom pomračenja Sunca

561. Ebu Bekre, r.a., priča:

– Bili smo kod Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je nastupilo pomračenje Sunca. Vjerovjesnik, s.a.v.s., usta i krenu, vukući svoj ogrtač, dok ne uđe u džamiju. Ušli smo i mi. On nam je klanjao dva rekata. U tom se Sunce ukazalo i Vjerovjesnik, s.a.v.s., objasnio: “Pomračenje Sunca i Mjeseca nije usljed nečije smrti. Kad to vidite, klanjajte i molite se dok se pomračenje ne rastupi.”

U jednoj drugoj predaji od njega se kaže da je (Allahov Poslanik, s.a.v.s.) rekao: “...nego Allah Uzvišeni zastrašuje njima (pomračenjima) Svoje robove.”

Hadis o pomračenju Sunca se prenosi u više predaja. U predaji od Mugire ibn Šu‘be, r.a., stoji:

– U vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.s., a na dan smrti Ibrahima (Poslanikova, s.a.v.s., sina), došlo je do pomračenja Sunca pa je svijet govorio:

- Do pomračenja Sunca je došlo usljed smrti Ibrahimove. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je (čuvši) to rekao:

“Do pomračenja Sunca i Mjeseca ne dolazi usljed nečije smrti, a niti radi nečijeg života. Kada to vidite, klanjajte i Allahu se molite!”

2. Sadaka prilikom pomračenja Sunca

562. U jednoj predaji Aiša, r.a., kaže:

– U doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., došlo je do pomračenja Sunca, pa je Allahov

١٦. كِتَابُ الْكُسُوفِ

١ - بَابُ: الصَّلَاةِ فِي كُسُوفِ الشَّمْسِ

٥٦١ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ:

كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَأَنْكَسَفَتِ الشَّمْسُ. فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ يَجْرُ رِدَاءَهُ حَتَّى دَخَلَ الْمَسْجِدَ، فَدَخَلْنَا، فَصَلَّى بَيْنَا رَكْعَتَيْنِ حَتَّى أَنْجَلَتِ الشَّمْسُ، فَقَالَ ﷺ: (إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ، فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَصَلُّوا وَادْعُوا، حَتَّى يُكْشَفَ مَا بَكُمْ).

وَفِي رَوَايَةٍ عَنْهُ قَالَ: (وَلَكِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُخَوِّفُ بِهِمَا عِبَادَهُ).

وتكرر حديث الكسوف كثيراً
ففي رواية عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَسَفَتِ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، يَوْمَ مَاتَ إِبْرَاهِيمُ، فَقَالَ النَّاسُ: كَسَفَتِ الشَّمْسُ لِمَوْتِ إِبْرَاهِيمَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ، فَإِذَا رَأَيْتُمْ فَصَلُّوا وَادْعُوا اللَّهَ).

٢ - بَابُ: الصَّدَقَةِ فِي الْكُسُوفِ

٥٦٢ : وَفِي رَوَايَةٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ:

خَسَفَتِ الشَّمْسُ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالنَّاسِ فَقَامَ

Poslanik, s.a.v.s., sa svijetom klanjao. Na kijamu (stajanju) ostao je dugo, zatim je učinio ruku' i na ruku'u oduljio pa se onda ispravio i dugo stajao, ali kraće od prvog stajanja. Potom se opet sageo na ruku' i oduljio ali se zadržao nešto kraće nego na prvom, zatim spustio na sedždu i oduljio sedždu. Na drugom rekatu je postupio kao i na prvom i onda se okrenuo (predao selam), a Sunce se već bilo pokazalo. Tada je svijetu održao govor u kome se zahvalio Allahu i pohvalio Ga, a potom rekao:

“Sunce i Mjesec su dva Allahova znaka. Do njihova pomračenja ne dolazi usljed nečije smrti niti radi nečijeg života. Kada to primijetite, obratite se Allahu dovom, izgovarajte tekbiere, klanjajte i podijelite milostinju.”

Zatim je rekao:

“Sljedbenici Muhammedovi! Tako mi Allaha, niko više od Allaha ne želi da Mu rob ili robinja ne učini preljubu. Sljedbenici Muhammedovi! Bogami, kada biste znali ono što ja znam, vi biste se malo smijali, a mnogo biste, zaista, plakali.”

3. Zajednički namaz pri pomračenju

563. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže:

– Kada je u vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.s., došlo do pomračenja Sunca, svijet je pozvan na zajednički namaz.

4. Traženje utočišta od kazne u kaburu pri pomračenju Sunca

564. Aiša, r.a., kaže da je jedna Jevrejka došla da nešto od nje zaiste pa joj je rekla:

– Allah te sačuvao od patnje u kaburu?

فَاطَالَ الْقِيَامَ، ثُمَّ رَكَعَ فَاطَالَ الرُّكُوعَ، ثُمَّ قَامَ فَاطَالَ الْقِيَامَ، وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ، ثُمَّ رَكَعَ فَاطَالَ الرُّكُوعَ، وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ، ثُمَّ سَجَدَ فَاطَالَ السُّجُودَ، ثُمَّ فَعَلَ فِي الرُّكْعَةِ الثَّانِيَةِ مِثْلَ مَا فَعَلَ فِي الْأُولَى، ثُمَّ أَنْصَرَفَ، وَقَدْ أَنْجَلَتِ الشَّمْسُ، فَخَطَبَ النَّاسَ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ، لَا يَنْخَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ، فَإِذَا رَأَيْتُمْ ذَلِكَ فَأَدْعُوا اللَّهَ، وَكَبِّرُوا وَصَلُّوا وَتَصَدَّقُوا).

ثُمَّ قَالَ: (يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ، وَاللَّهِ مَا مِنْ أَحَدٍ أَغْيَرُ مِنَ اللَّهِ أَنْ يَزْنِيَ عَبْدُهُ أَوْ تَزْنِيَ أَمَتُهُ، يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ، وَاللَّهِ لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَغْلَمَ لَضَحِكُكُمْ قَلِيلًا وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا).

۳ - باب: النداء بالصلاة جامعة في الكسوف

۵۶۳: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا كَسَفَتِ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ. نُودِيَ: أَنْ الصَّلَاةُ جَامِعَةٌ.

۴ - باب: التَّعَوُّذُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

فِي الْكُسُوفِ

۵۶۴: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ يَهُودِيَّةً جَاءَتْ تَسْأَلُهَا، فَقَالَتْ لَهَا:

Aiša, r.a., se (kasnije) obratila Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i upitala ga:

- Zar će ljudi biti kažnjavani u svojim kaburovima?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je učinio dovu Allahu da ga sačuva od te kazne! Zatim je ona spomenula hadis o pomračenju Sunca rekavši na kraju:

- Potom je ashabima zapovjedio da traže utočište (kod Allaha) od kaburske kazne.

5. Klanjanje pri pomračenju Sunca u džematu

565. Ibn Abbas, r.a., prenosi hadis o pomračenju u cijelosti a zatim kaže da je neko rekao:

- Allahov Poslaniče, mi smo te vidjeli kako stojeći u namazu nešto dohvaćaš, a potom kako se natrag povlačiš?

On je odgovorio:

“Vidio sam Džennet i htio sam dohvatiti jedan grozd, a da sam ga uzeo, i vi biste od njega nešto pojeli i ovakvog svijeta više ne bi bilo. Prikazan mi je bio i Džehennem i strašniji prizor do danas nisam nikada vidio. Zapazio sam da žene sačinjavaju najveći dio njegovih stanovnika.

- Zašto, Allahov Poslaniče? - upitaše (ashabi).

“Zbog njihove nezahvalnosti.”

- Nezahvalne su (poriču) Allaha? - upita neko.

“Nezahvalne su mužu i nezahvalne su na učinjenom dobročinstvu. Kad bi nekoj od njih uvijek činio dobro a potom ona doživjela od tebe bilo šta (neugodno), rekla bi: - Nisam od tebe nikad ni vidjela nikakva dobra.”

أَعَادَكَ اللَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ. فَسَأَلَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: أَيْعَذَّبُ النَّاسُ فِي قُبُورِهِمْ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: عَائِذَا بِاللَّهِ مِنْ ذَلِكَ ثُمَّ ذَكَرْتُ حَدِيثَ الْكُسُوفِ، ثُمَّ قَالَتْ فِي آخِرِهِ: ثُمَّ أَمَرُهُمْ أَنْ يَتَعَوَّدُوا مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ.

5 - باب: صَلَاةِ الْكُسُوفِ جَمَاعَةً

565 : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ذَكَرَ حَدِيثَ الْكُسُوفِ بَطُولُهُ ثُمَّ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، رَأَيْنَاكَ تَتَاوَلْتَ شَيْئًا فِي مَقَامِكَ، ثُمَّ رَأَيْنَاكَ كَعَكَعْتَ؟ قَالَ ﷺ: (إِنِّي رَأَيْتُ الْجَنَّةَ، فَتَتَاوَلْتُ عُقُودًا، وَلَوْ أَصَبْتُهُ لَأَكَلْتُمْ مِنْهُ مَا بَقِيَ الدُّنْيَا، وَأَرَيْتُ النَّارَ، فَلَمْ أَرْ مَنْظَرًا كَالْيَوْمِ قَطُّ أَفْطَعَ، وَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا النِّسَاءَ). قَالُوا: بِمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: (بِكُفْرِهِنَّ). قِيلَ: يَكْفُرْنَ بِاللَّهِ؟ قَالَ: (يَكْفُرْنَ الْعَشِيرَ، وَيَكْفُرْنَ الْإِحْسَانَ، لَوْ أَحْسَنْتَ إِلَى إِحْدَاهُنَّ الدَّهْرَ كُلَّهُ، ثُمَّ رَأَتْ مِنْكَ شَيْئًا، قَالَتْ: مَا رَأَيْتُ مِنْكَ خَيْرًا قَطُّ).

6. Oslobođanje robova prilikom pomračenja Sunca

566. Esma, kći Ebu Bekra, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je naredio oslobođanje robova prilikom pomračenja Sunca.

7. Zikr pri pomračenju Sunca

567. Ebu Musa, r.a., priča:

– Nastupilo je pomračenje Sunca i Vjerovjesnik, s.a.v.s., je ustao ustrašen bojeći se da to nije Smak svijeta. Otišao je u džamiju i klanjao sa kijamom, ruku'om i sedždom dužim nego što sam ga ikada vidio da klanja, a zatim rekao:

“Ovi znaci koje Allah šalje nisu usljed nečije smrti, niti radi nečijeg (rođenja) života, nego Allah njima zastrašuje svoje robove. Zato kada vidite nešto od toga, tražite spasa u spominjanju Allaha (u klanjanju), u dovi i u traženju Njegova oprosta.”

8. Glasno učenje (Kur'ana u namazu) pri pomračenju Sunca

568. Aiša, r.a., priča:

– Klanjajući pri pomračenju Sunca Vjerovjesnik, s.a.v.s., je učio Kur'an naglas. Kada bi završio učenje, izgovorio bi tekbir i sageo se na ruku', a kada bi se ispravio sa ruku'a, izgovorio bi: *Semiallahu li men hamideh. Rabbena ve leke-l-hamd!*, nakon čega bi se opet vratio učenju Kur'ana. Kod klanjanja pri pomračenju Sunca učine se četiri ruku'a i četiri sedžde u dva rekata.

٦ - باب: مَنْ أَحَبَّ الْعَتَاةَ فِي كُسُوفِ الشَّمْسِ

٥٦٦ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: لَقَدْ أَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ بِالْعَتَاةِ فِي كُسُوفِ الشَّمْسِ.

٧ - باب: الذِّكْرُ فِي الْكُسُوفِ

٥٦٧ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

خَسَفَتِ الشَّمْسُ، فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ فَرَعَا، يَخْشَى أَنْ تَكُونَ السَّاعَةُ، فَأَتَى الْمَسْجِدَ، فَصَلَّى بِأَطْوَلِ قِيَامٍ وَرُكُوعٍ وَسُجُودٍ رَأَيْتُهُ قَطُّ يَفْعَلُهُ، وَقَالَ: (هَذِهِ الْآيَاتُ الَّتِي يُرْسِلُ اللَّهُ، لَا تَكُونُ لِمَوْتٍ أَحَدٍ، وَلَا لِحَيَاتِهِ، وَلَكِنْ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهَا عِبَادَهُ، فَإِذَا رَأَيْتُمْ شَيْئًا مِنْ ذَلِكَ، فَافْزِعُوا إِلَى ذِكْرِهِ وَدُعَائِهِ وَاسْتِغْفَارِهِ).

٨ - باب: الجَهْرُ بِالْقِرَاءَةِ بِالْكُسُوفِ

٥٦٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: جَهَرَ النَّبِيُّ ﷺ فِي صَلَاةِ الْكُسُوفِ بِقِرَاءَتِهِ، فَإِذَا فَرَغَ مِنْ قِرَاءَتِهِ كَبَّرَ فَرَكَعَ، وَإِذَا رَفَعَ مِنَ الرَّكْعَةِ قَالَ: (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ). ثُمَّ يُعَاوِدُ الْقِرَاءَةَ فِي صَلَاةِ الْكُسُوفِ، أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ فِي رَكْعَتَيْنِ، وَأَرْبَعَ سَجَدَاتٍ.

17. O KUR'ANSKIM SEDŽDAMA I NAČINU NJIHOVA IZVOĐENJA

1. Predaje o kur'anskim sedždama i način njihova vršenja

569. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je proučio suru (poglavlje) En-Nedžm u Mekki i prilikom učenja učinio sedždu i on i oni koji su bili s njim, osim jednog starca, koji je uzeo šaku pijeska ili zemlje, podigao to prema čelu i rekao:

- Dovoljno mi je ovo.

- Vidio sam ga kasnije - kaže Abdullah

- kada je ubijen kao nevjernik.

2. Sedžda u suri Sād

570. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Sedžda u suri Sād nije obavezna, ali sam vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako je čini učeći tu suru.

3. O sedždi muslimana obavljenoj sa idolopoklonicima

571. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pri učenju sure En-Nedžm učinio sedždu. (Vidi hadis br. 569). Sa njim su sedždu učinili i prisutni muslimani, i idolopoklonici, i džini i ljudi, dodaje se u ovoj predaji.

۱۷. کتاب سجود القرآن وسنتها

۱ - باب: مَا جَاءَ فِي سُجُودِ الْقُرْآنِ

وَسُنَّتُهَا {

۵۶۹ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَرَأَ النَّبِيُّ ﷺ النَّجْمَ بِمَكَّةَ، فَسَجَدَ فِيهَا وَسَجَدَ مَنْ مَعَهُ غَيْرَ شَيْخٍ، أَخَذَ كَفًّا مِنْ حَصَى، أَوْ تُرَابٍ، فَرَفَعَهُ إِلَى جَبْهَتِهِ، وَقَالَ: يَكْفِينِي هَذَا، فَرَأَيْتُهُ بَعْدَ ذَلِكَ قُتِلَ كَافِرًا.

۲ - باب: سَجْدَةُ «ص»

۵۷۰ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا قَالَ: «ص». لَيْسَتْ مِنْ عَزَائِمِ السُّجُودِ، وَقَدْ رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَسْجُدُ فِيهَا.

۳ - باب: سُجُودُ الْمُسْلِمِينَ مَعَ الْمُشْرِكِينَ

وَالْمُشْرِكُ نَجَسٌ لَيْسَ لَهُ وَضُوءٌ

۵۷۱ : وَحَدِيثُهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ

النَّبِيَّ ﷺ سَجَدَ بِالنَّجْمِ، تَقَدَّمَ قَرِيبًا مِنْ رَوَايَةِ ابْنِ مَسْعُودٍ وَزَادَ فِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ:

4. Ko prouči ajete u kojima ima sedžda a ne učini sedždu

572. Zejd ibn Sabit, r.a., kaže da je on pred Vjerovjesnikom, s.a.v.s., proučio suru En-Nedžm i da nije učinio sedždu.

5. Sedžda u suri El-Inšikak

573. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je on proučio suru El-Inšikak i učinio sedždu. Kada je bio upitan o tome, rekao je:

- Da nisam vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da je čini, ne bih je ni ja činio.

6. Ko nije našao mjesto da učini sedždu usljed gužve

574. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Kada bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., učio suru u kojoj bi bila sedžda, učinio bi sedždu, i mi bismo učinili sedždu. Nekada bi bila tolika gužva da neki od nas nisu mogli naći mjesto da spuste čelo.

وَسَجَدَ مَعَهُ الْمُسْلِمُونَ وَالْمُشْرِكُونَ،
وَالْجِنُّ وَالْإِنْسُ.

٤ - باب: مَنْ قَرَأَ السَّجْدَةَ وَلَمْ يَسْجُدْ

٥٧٢ : عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ قَرَأَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ: ﴿وَالنَّجْمِ﴾. فَلَمْ يَسْجُدْ فِيهَا.

٥ - باب: سَجْدَةُ ﴿إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ﴾

٥٧٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَرَأَ: ﴿إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ﴾. فَسَجَدَ بِهَا. فَقِيلَ لَهُ فِي ذَلِكَ: قَالَ: لَوْ لَمْ أَرِ النَّبِيَّ ﷺ يَسْجُدُ لَمْ أَسْجُدْ.

٦ - باب: مَنْ لَمْ يَجِدْ مَوْضِعًا لِلْسُّجُودِ

مِنَ الرُّحَامِ

٥٧٤ : عَنْ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَقْرَأُ عَلَيْنَا السُّورَةَ فِيهَا السَّجْدَةُ، فَيَسْجُدُ وَنَسْجُدُ، حَتَّى مَا يَجِدُ أَحَدُنَا مَكَانًا لِمَوْضِعِ جَبْهَتِهِ.

18. O SKRAĆIVANJU NAMAZA

1. O skraćivanju namaza i dužini boravka u jednom mjestu da bi se ono moglo primijeniti

575. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je jednom boravio devetnaest dana skraćujući klanjanje.

576. Enes, r.a., kaže:

– Izašli samo (prilikom Oproštajnog hadža) sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., iz Medine prema Mekki i on je klanjao po dva rekata sve dok se nismo vratili u Medinu.

Upitao sam (Jahja ibn Ishaka, r.a.):

- Jeste li boravili u Mekki neko vrijeme?

- Boravili samo u njoj deset dana - odgovorio je on.

2. Klanjanje na Mini

577. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Klanjao sam sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., dva rekata na Mini, zatim sa Ebu Bekrom, sa Omerom, pa i sa Osmanom u početku njegova hilafeta. Kasnije je Osman klanjao cijeli namaz (četiri rekata).

578. Harise ibn Vehb, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao kao imam na Mini dva rekata, predvodeći nas.

579. Abdurrahman ibn Jezid kaže da su za Osmanom ibn Affanom, r.a., klanjali na Mini četiri rekata. Kada je to rečeno Ibn Mesudu, r.a., on je rekao:

۱۸. کتاب تقصیر الصلاة

۱ - باب: مَا جَاءَ فِي التَّقْصِيرِ وَكَمْ يُقِيمُ حَتَّى يَقْصُرَ

۵۷۵ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ تِسْعَةَ عَشَرَ يَوْمًا.

۵۷۶ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ مِنَ الْمَدِينَةِ إِلَى مَكَّةَ، فَكَانَ يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ، حَتَّى رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ. قُلْتُ: أَقَمْتُمْ بِمَكَّةَ شَيْئًا؟ قَالَ: أَقَمْنَا بِهَا عَشْرًا.

۲ - باب: الصلاة بِمِنَى

۵۷۷ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ بِمِنَى رَكْعَتَيْنِ، وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ، وَمَعَ عُثْمَانَ صَدْرًا مِنْ إِمَارَتِهِ، ثُمَّ أَتَمَّهَا.

۵۷۸ : عَنْ حَارِثَةَ بْنِ وَهَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّيْنَا النَّبِيُّ ﷺ، آمَنَ مَا كَانَ، بِمِنَى رَكْعَتَيْنِ.

۵۷۹ : عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، لَمَّا قِيلَ لَهُ: صَلَّيْنَا بِنَا عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِمِنَى أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ، اسْتَرْجَعَ، ثُمَّ قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ

...Inna lillahi ve inna ilejhi radži'un.
(Mi smo Allahovi i mi se Njemu vraćamo - El-Bekare, 156.), i dodao:

- Ja sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s. klanjao na Mini dva rekata. Klanjao sam sa Ebu Bekrom, r.a., na Mini dva rekata, a klanjao sam i sa Omerom, r.a., na Mini dva rekara. Bio bih sretan kada bi mi od četiri rekata dva bila primljena.

3. Kada se skraćuje namaz

580. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ženi koja vjeruje u Allaha i Sudnji dan nije dozvoljeno putovati koliko je udaljenost jedan dan (i noć), a da sa njom ne bude mahrem (rođak sa kojim po Šerijatu ne može sklopiti brak).”

4. Akšam se na putovanju klanja tri rekata

581. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

- Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da bi kada bi bio u žurbi na putovanju klanjao kasnije akšam tri rekata, predao selam, malo se zadržao, zatim ustao i klanjao jaciju dva rekata, a zatim predao selam. Poslije jacije ne bi klanjao nikakve nafile do duboko u noć.

582. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao nafilu jašući i nije bio okrenut prema Kibli.

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِمَنَى رَكَعَتَيْنِ، وَصَلَّيْتُ مَعَ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِمَنَى رَكَعَتَيْنِ، وَصَلَّيْتُ مَعَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِمَنَى رَكَعَتَيْنِ، فَلَيْتَ حَظِّي مِنْ أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ رَكَعَتَانِ مُتَقَبَّلَتَانِ.

۳ - باب: في كم يقصر الصلاة؟

۵۸۰ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ، تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، أَنْ تُسَافِرَ مَسِيرَةَ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ لَيْسَ مَعَهَا حُرْمَةٌ).

۴ - باب: يُصَلِّي الْمَغْرِبَ ثَلَاثًا فِي السَّفَرِ

۵۸۱ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ إِذَا أَعْجَلَهُ السَّيْرُ يُؤَخِّرُ الْمَغْرِبَ فَيُصَلِّيهِمَا ثَلَاثًا، ثُمَّ يُسَلِّمُ، ثُمَّ قَلَمًا يَلْبَثُ حَتَّى يُقِيمَ الْعِشَاءَ، فَيُصَلِّيهِمَا رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ يُسَلِّمُ، وَلَا يُسَبِّحُ بَعْدَ الْعِشَاءِ، حَتَّى يَقُومَ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ.

۵۸۲ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يُصَلِّي التَّطَوُّعَ وَهُوَ رَاكِبٌ فِي غَيْرِ الْقِبْلَةِ.

٥ - باب: صَلَاةِ التَّطَوُّعِ عَلَى الْحِمَارِ

5. Klanjanje nafile na magarcu

583. Enes, r.a., kaže da je klanjao na magarcu i da mu je lice bilo s lijeve strane Kible. Neko mu je rekao:

- Ti klanjaš a da nisi okrenut prema Kibli!

- Da nisam vidio da tako čini Allahov Poslanik, s.a.v.s., ni ja to ne bih činio - odgovorio je.

٥٨٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ صَلَّى عَلَى حِمَارٍ وَوَجْهُهُ عَنْ يَسَارِ الْقِبْلَةِ، فَقِيلَ لَهُ: تُصَلِّي لِغَيْرِ الْقِبْلَةِ؟ فَقَالَ: لَوْلَا أَنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَعَلَهُ لَمْ أَفْعَلَهُ.

٦ - باب: مَنْ لَمْ يَتَطَوَّعْ فِي السَّفَرِ دُبْرَ الصَّلَاةِ

6. Neklanjanje nafile na putovanju poslije farz-namaza

584. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Bio sam saputnik Vjerovjesniku, s.a.v.s., i nisam vidio da klanja nafilu na putovanju, a Uzvišeni Allah kaže: *U Allahovom Poslaniku vi imate lijep uzor.* (El-Ahzab, 21.)

٥٨٤ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: صَحِبْتُ النَّبِيَّ ﷺ، فَلَمْ أَرَهُ يُسَبِّحُ فِي السَّفَرِ وَقَالَ اللَّهُ جَلَّ ذِكْرُهُ: «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ».

7. Klanjanje nafile na putovanju, ali ne neposredno poslije niti prije obaveznog klanjanja

585. Amir ibn Rebia, r.a., kaže da je vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako klanja nafilu noću na putu na svojoj jahaćoj životinji, okrenut onamo kuda je ona bila okrenuta.

٧ - باب: مَنْ تَطَوَّعَ فِي السَّفَرِ فِي غَيْرِ دُبْرِ الصَّلَاةِ وَقَبْلِهَا

٥٨٥ : عَنْ عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ ﷺ صَلَّى الشُّبْحَ بِاللَّيْلِ فِي السَّفَرِ، عَلَى ظَهْرِ رَاحِلَتِهِ حَيْثُ تَوَجَّهَتْ بِهِ.

8. Spajanje akšama i jacije na putovanju

586. Ibn Abbas, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi sastavljao podne i ikindiju, kada god bi

٨ - باب: الْجَمْعُ فِي السَّفَرِ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ

٥٨٦ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

bio na putovanju, a isto tako bi sastavljao akšam i jaciju.

9. Ko ne može klanjati sjedeći, klanjat će ležeći

587. Imran ibn Husajn, r.a., kaže:

– Imao sam hemoroide, pa sam pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., o klanjanju.

“Klanjaj stojeći, a ako nisi u stanju, onda sjedeći, a ako nisi ni to u stanju, onda na boku”, reče on.

10. Kada neko klanja sjedeći i u toku klanjanja ozdravi ili osjeti olakšanje, dovršit će klanjanje stojeći

588. Aiša, r.a., majka pravovjernih, kaže da ona nije nikada vidjela Allahova Poslanika, s.a.v.s., da noćno klanjanje obavlja sjedeći, dok nije došao u staračke godine. Tada bi učio Kur'an sjedeći, a kada bi htio da učini ruku', ustao bi i proučio još trideset ili četrdeset ajeta, nakon čega bi učinio ruku'.

589. Od nje (Aiše), r.a., u drugoj predaji, ovaj hadis ima dodatak koji glasi:

– Ovako bi činio i na drugom rekatu. Kada bi obavio namaz, pogledao bi pa bi, ako sam bila budna, razgovarao sa mnom, a ako sam spavala, on bi legao.

قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَجْمَعُ بَيْنَ صَلَاةِ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ إِذَا كَانَ عَلَى ظَهْرِ سِرٍّ، وَيَجْمَعُ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ.

٩ - بَاب: إِذَا لَمْ يُطِئْ قَاعِدًا صَلَّى عَلَى جَنْبٍ

٥٨٧ : عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَتْ يَبِ بَوَاسِيرٍ، فَسَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ عَنِ الصَّلَاةِ، فَقَالَ: (صَلِّ قَائِمًا، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ قَاعِدًا، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَعَلَى جَنْبٍ).

١٠ - بَاب: إِذَا صَلَّى قَاعِدًا ثُمَّ صَحَّ أَوْ وَجَدَ خِفَةً ثُمَّ مَا بَقِيَ

٥٨٨ : عَنْ عَائِشَةَ، أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّهَا لَمْ تَرَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يُصَلِّي صَلَاةَ اللَّيْلِ قَاعِدًا قَطُّ حَتَّى أَسَنَّ، فَكَانَ يَقْرَأُ قَاعِدًا، حَتَّى إِذَا أَرَادَ أَنْ يَرْكَعَ قَامَ، فَقَرَأَ نَحْوًا مِنْ ثَلَاثِينَ آيَةً أَوْ أَرْبَعِينَ آيَةً، ثُمَّ رَكَعَ.

٥٨٩ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فِي رَوَايَةٍ: ثُمَّ يَفْعَلُ فِي الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ مِثْلَ ذَلِكَ، فَإِذَا قَضَى صَلَاتَهُ نَظَرَ: فَإِنْ كُنْتُ يَغْطِي تَحَدَّثْتُ مَعِي، وَإِنْ كُنْتُ نَائِمَةً أَصْطَجَعَ ﷺ.

19. O KLANJANJU NOĆU

1. Klanjanje noću

590. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Kada god bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., ustao noću da klanja učio bi:

"Allahumme leke-l-hamdu, ente kajjimu-s-semavati ve-l-erdi ve men fihinne, ve leke-l-hamd. Ente nuru-s-semavati ve-l-erdi ve men fihinne, ve leke-l-hamd. Ente maliku-s-semavati ve-l-erdi ve men fihinne, ve leke-l-hamd. Ente-l-hakku ve va'duke-l-hakku, ve lika'uke hakkun, ve kavluke hakkun, ve-l-džennetu hakkun, ve-n-naru hakkun, ve-n-nebijjune hakkun, ve Muhammedun, sallallahu alejhi ve selleme hakkun, ve-sa'atu hakkun. Allahumme leke eslemtu, ve bike amentu, ve alejke tevekkeltu, ve ilejke enebtu, ve bike hasamtu, ve ilejke hakemtu, fagfirli ma kaddemtu ve ma ehhartu, ve ma esrertu ve ma a'lentu. Ente-l-mukaddimu ve ente-l-mu'ehhiru, la ilahe illa ente ili la ilahe gajruke. (Bože moj! Tebi hvala! Ti upravljaš nebesima i Zemljom i svima koji su na njima. Tebi hvala! Ti si svjetlo nebesa i Zemlje i svakoga ko je u njima. Tebi hvala! Ti si vlasnik nebesa i Zemlje i svakoga ko je u njima! Tebi hvala! Ti si Istina. Tvoje obećanje je istina i susret s Tobom je istina. Tvoj govor je istina. Džennet je istina i Vatra (Džehennem) je istina. Vjerovjesnici su istina i Muhammed, s.a.v.s., je istina. Sudnji dan je istina.

۱۹. کتاب التَّهَجُّدِ

۱ - باب: التَّهَجُّدِ بِاللَّيْلِ

۵۹۰ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يَتَهَجَّدُ قَالَ: (اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ، أَنْتَ قَيِّمُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ، أَنْتَ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ مَلِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ، أَنْتَ الْحَقُّ، وَوَعْدُكَ الْحَقُّ، وَلِقَاؤُكَ حَقٌّ، وَقَوْلُكَ حَقٌّ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ، وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ، وَمُحَمَّدٌ ﷺ حَقٌّ، وَالسَّاعَةُ حَقٌّ، اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ، وَبِكَ أَمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَإِلَيْكَ أُنْبِتُ، وَبِكَ خَاصَمْتُ، وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ، فَاعْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ، أَنْتَ الْمُقَدِّمُ، وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَوْ: لَا إِلَهَ غَيْرُكَ،

Bože moj, Tebi sam predan, u Tebe vjerujem, samo se na Tebe oslanjam i Tebi se kajem. Uz Tvoju pomoć suprotstavljam se drugim i u tome Tebe za sudiju uzimam. Oprosti mi što sam uradio i ono što ću uraditi, što sam sakrio i što sam objelodanio. Ti Si prije svega i poslije svega. Nema boga izuzev Tebe, odnosno, samo si Ti Bog.)”

2. Važnost noćnog klanjanja

591. Ibn Omer, r.a., priča:

- Bijaše jedan čovjek za života Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji bi što god bi usnio ispričao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa sam i ja zaželio usniti kakav lijep san i ispričati ga Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.. Bio sam tada dječak. Jednog dana, u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., spavao sam u džamiji i usnio kao da me uzeše dva meleka i odnesoše do Džehennema koji je okrugao poput bunara i sa dva stupa, i u njemu ljudi koje sam poznavao. Počeo sam govoriti:

- Sačuvaj me Bože od džehennemske vatre!

Tada nas susrete drugi melek i reče mi:

- Ne plaši se!

Ovaj san ispričao sam Hafsi, koja ga je ispričala Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa je on rekao:

“Abdullah je dobar čovjek! Samo kad bi klanjao i nafilu noću!”

Poslije toga (Abdullah) je noću samo malo spavao.

٢ - باب: فَضْلُ قِيَامِ اللَّيْلِ

٥٩١ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

قَالَ:

كَانَ الرَّجُلُ فِي حَيَاةِ النَّبِيِّ ﷺ إِذَا رَأَى رُؤْيَا فَصَّهَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَتَمَنَّيْتُ أَنْ أَرَى رُؤْيَا، فَأَقْصَاهَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَكُنْتُ غُلَامًا شَابًّا، وَكُنْتُ أَنَامُ فِي الْمَسْجِدِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَرَأَيْتُ فِي النَّوْمِ كَأَنَّ مَلَكَيْنِ أَخَذَانِي فَذَهَبَا بِي إِلَى النَّارِ، فَإِذَا هِيَ مَطْوِيَّةٌ كَطَيِّ الْبُخْرِ، وَإِذَا لَهَا قَرْنَانِ، وَإِذَا فِيهَا أَنَاسٌ قَدْ عَرَفْتَهُمْ، فَجَعَلْتُ أَقُولُ:

3. Bolesnik izostavlja noćno klanjanje

592. Džundeb ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., se razbolio i nije klanjao nafilu jednu ili dvije noći.

4. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je podsticao na obavljanje noćnog namaza i nafila

593. Ali ibn Ebu Talib, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao jedne noći njemu i Fatimi, kćerci Allahova Poslanika, s.a.v.s., i rekao:

“Zar ne klanjate (noćnu nafilu)?!”

– Allahov Poslaniče - rekao sam - naše su duše u Allahovoj moći. Kada nas bude htio probuditi (oživiti), probudit će nas. Kada smo mu to rekli, krenuo je ne rekavši ništa, ali kada se okrenuo, čuo sam kako se udara po stegnu i govori (ajet): *Čovjek je najveća svadalice.* (El-Kehf, 54.)

594. Aiša, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., ostavljao bi poneki posao, premda ga je volio raditi, bojeći se da ga ne nametne ostalom svijetu kao obaveznu dužnost. Allahov Poslanik, s.a.v.s., nikada nije klanjao duha-namaz a ja ga, zaista, klanjam.

(Tj. ni u jednom periodu ga nije klanjao redovno, ni sa utvrđenim brojem rekata - nap. ured,)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ، قَالَ: فَلَقِينَا مَلَكًا آخَرَ، فَقَالَ لِي: لَمْ تُرْغَ. فَقَصَصْتُهَا عَلَى حَفْصَةَ، فَقَصَصْتُهَا حَفْصَةَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: (نِعَمَ الرَّجُلُ عَبْدُ اللَّهِ، لَوْ كَانَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ). فَكَانَ بَعْدُ لَا يَتَأَمَّنُ مِنَ اللَّيْلِ إِلَّا قَلِيلًا.

۳ - باب: تَرَكَ الْقِيَامَ لِلْمَرِيضِ

۵۹۲: عَنْ جُنْدَبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: اشْتَكَى النَّبِيُّ ﷺ، فَلَمْ يَقُمْ لَيْلَةً أَوْ لَيْلَتَيْنِ.

۴ - باب: تَحْرِيطُ النَّبِيِّ ﷺ عَلَى

صَلَاةِ اللَّيْلِ وَالنَّوَافِلِ مِنْ غَيْرِ إِجْبَابٍ

۵۹۳: عَنْ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ طَرَفَهُ وَفَاطِمَةَ بِنْتَ النَّبِيِّ ﷺ لَيْلَةً، فَقَالَ: (أَلَا تُصَلِّيَانِ). فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَنْفُسُنَا بِيَدِ اللَّهِ، فَإِذَا شَاءَ أَنْ يَتَعَنَّنَا بَعَثَنَا، فَأَنْصَرَفَ حِينَ قُلْنَا ذَلِكَ وَلَمْ يَرْجِعْ إِلَيَّ شَيْئًا، ثُمَّ سَمِعْتُهُ وَهُوَ مُوَلِّ، يَضْرِبُ فَعِذَّهُ، وَهُوَ يَقُولُ: «وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا».

۵۹۴: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: إِنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَيَدْعُ الْعَمَلَ، وَهُوَ يُحِبُّ أَنْ يَعْمَلَ بِهِ، خَشْيَةً أَنْ يَعْمَلَ بِهِ النَّاسُ فَيُفَرِّضَ عَلَيْهِمْ، وَمَا سَبَّحَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ سُبْحَةَ الصُّحَى قَطُّ، وَإِنِّي لَأَسْبَحُهَا.

5. Stajanje Vjerovjesnika, s.a.v.s., noću u namazu toliko dugo da bi mu noge otjecale

595. Mugire ibn Šu'be, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je noću klanjao stojeći na nogama toliko dugo da su mu stopala ili cjevanice otjecale. Kada ga je neko upitao zašto tako dugo stoji u namazu, uzvratio je:

"A zar da ne budem zahvalan rob?!"

6. Spavanje pred zoru

596. Abdullah ibn Amr ibn As, r.a., kaže da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Najdraže klanjanje Allahu je Davudovo klanjanje, i najdraži post Allahu je Davudov post. Davud bi spavao pola noći, jednu trećinu bi klanjao i jednu šestinu (opet) spavao, a postio bi dan, a dan mrsio".

597. Aiša, r.a., kaže:

- Najdraže djelo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., bilo je ono koje se kontinuirano čini. Kada je upitana, kada bi on noću ustajao, odgovorila je:

- Ustajao je kada bi čuo pijevca.

598. U jednoj drugoj predaji stoji:

- Kada bi čuo pijevca, ustajao bi i klanjao (nafilu).

599. U drugoj predaji od nje stoji da je izjavila:

- Nije ga zora zatjecala kod mene drugačije nego na spavanju.

٥ - باب: قِيَامُ النَّبِيِّ ﷺ حَتَّى تَرِمَ قَدَمَاهُ

٥٩٥ : عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنْ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ لَيَقُومُ لِيُصَلِّيَ حَتَّى تَرِمَ قَدَمَاهُ، أَوْ سَاقَاهُ. فَيَقَالُ لَهُ، فَيَقُولُ: (أَفَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا).

٦ - باب: مَنْ نَامَ عِنْدَ السَّحْرِ

٥٩٦ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ لَهُ: (أَحَبُّ الصَّلَاةِ إِلَى اللَّهِ صَلَاةُ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَأَحَبُّ الصِّيَامِ إِلَى اللَّهِ صِيَامُ دَاوُدَ، وَكَانَ يَنَامُ نِصْفَ اللَّيْلِ وَيَقُومُ ثُلُثَهُ، وَيَنَامُ سُدُسَهُ، وَيَصُومُ يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمًا).

٥٩٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ أَحَبُّ الْعَمَلِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الدَّائِمَ، قِيلَ لَهَا: مَتَى كَانَ يَقُومُ؟ قَالَتْ: كَانَ يَقُومُ إِذَا سَمِعَ الصَّارِخَ.

٥٩٨ : وَفِي رَوَايَةٍ: إِذَا سَمِعَ الصَّارِخَ قَامَ فَصَلَّى.

٥٩٩ : وَفِي رَوَايَةٍ عَنْهَا قَالَتْ: مَا أَلْفَاءُ السَّحَرِ عِنْدِي إِلَّا نَائِمًا. تَغْنِي النَّبِيُّ ﷺ.

7. Dugo stajanje u noćnom namazu

600. Ibn Mesud, r.a., kaže:

- Klanjao sam jedne noći sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s. (noćni) namaz. On je toliko dugo stajao u namazu da sam pomišljao na nešto ružno.

- Na šta si pomišljao? - upitan je.

- Pomišljao sam da sjednem, a ostavim Vjerovjesnika, s.a.v.s., (da stoji).

8. Kakav je bio Vjerovjesnikov, s.a.v.s., namaz i koliko je klanjao noću

601. Ibn Abbas, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi u toku noći klanjao trinaest rakata.

602. Aiša, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao noću trinaest rekata, među koje spada i vitr i još dva rekata (sunneta) sabaha.

9. Vjerovjesnikov, s.a.v.s., namaz i spavanje i ono što je od njega dokinuto

603. Enes, r.a., kaže:

- U nekim mjesecima Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi toliko malo postio da smo mislili da ne posti ništa tog mjeseca, dok bi u nekima opet toliko postio da smo mislili da uopće ne prekida post. Ako si ga htio vidjeti da noću klanja, vidio bi ga, a ako si htio vidjeti da spava, i to si mogao vidjeti.

۷ - باب: طَوَّلَ الْقِيَامَ فِي صَلَاةِ اللَّيْلِ

٦٠٠ : عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ لَيْلَةً، فَلَمْ يَزَلْ قَائِمًا حَتَّى هَمَمْتُ بِأَمْرِ سَوْءٍ. قِيلَ: وَمَا هَمَمْتَ؟ قَالَ: هَمَمْتُ أَنْ أَقْعَدَ وَأَذَرَ النَّبِيَّ ﷺ.

۸ - باب: كَيْفَ كَانَتْ صَلَاةُ النَّبِيِّ ﷺ وَكَمْ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ

٦٠١ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَتْ صَلَاةُ النَّبِيِّ ﷺ ثَلَاثَ عَشْرَةِ رَكْعَةً، يَغْنِي بِاللَّيْلِ.

٦٠٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ ثَلَاثَ عَشْرَةِ رَكْعَةً، مِنْهَا الْوُتْرُ وَرَكْعَتَا الْفَجْرِ.

۹ - باب: قِيَامَ النَّبِيِّ ﷺ بِاللَّيْلِ وَنَوْمِهِ وَمَا نُسِخَ مِنْ قِيَامِ اللَّيْلِ

٦٠٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُفْطِرُ مِنَ الشَّهْرِ حَتَّى نَقُظْنَ أَنْ لَا يَصُومَ مِنْهُ وَيَصُومُ حَتَّى نَقُظْنَ أَنْ لَا يُفْطِرَ مِنْهُ شَيْئًا، وَكَانَ لَا تَشَاءُ أَنْ تَرَاهُ مِنَ اللَّيْلِ مُصَلِّيًا إِلَّا رَأَيْتَهُ، وَلَا نَائِمًا إِلَّا رَأَيْتَهُ.

10. Šejtanski uzo na zatiljku čovjeka kad ne klanja noću

604. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Šejtan na zatioku glave svakoga od vas, kada zaspi, sveže tri čvora i po svakom čvoru udara, govoreći:

- Duga je noć! Lezi (još)!

Ako se čovjek probudi i spomene Allaha, odriješi se jedan čvor, ako uzme abdest, odriješi se još jedan čvor, a ako klanja, odriješi se (i treći) čvor i on osvane radin i dobre volje. U protivnom, osvane neraspoložen i lijen.

11. Kad neko legne spavati a ne klanja, šejtan mu se u uho zapiša

605. Abdullah, r.a., prenosi da je u Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., prisustvu spomenut čovjek za koga je rečeno da spava sve dok ne osvane i da ne klanja (sabah).

“U njegovo se uho šejtan popišao”, rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

12. Dova i namaz krajem noći

606. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Naš Gospodar, slavljen je On i uzvišen, spušta se svake noći do zemaljskog neba u zadnjoj trećini noći i govori:

- Ima li iko da Me zove, pa da mu se odazovem? Ima li iko da od Mene nešto

۱۰ - باب: عَقْدُ الشَّيْطَانِ عَلَى قَافِيَةِ الرَّأْسِ إِذَا لَمْ يُصَلِّ بِاللَّيْلِ

٦٠٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (يَعْقِدُ الشَّيْطَانُ عَلَى قَافِيَةِ رَأْسِ أَحَدِكُمْ إِذَا هُوَ نَامَ ثَلَاثَ عُقَدٍ، يَضْرِبُ كُلَّ عُقْدَةٍ: عَلَيْكَ لَيْلٌ طَوِيلٌ فَارْقُدْ، فَإِنْ اسْتَيْقَظَ فَذَكَرَ اللَّهَ انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَإِنْ تَوَضَّأَ انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَإِنْ صَلَّى انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَأَصْبَحَ نَشِيطًا طَيِّبَ النَّفْسِ، وَإِلَّا أَصْبَحَ خَبِيثَ النَّفْسِ كَسَلَانً).

۱۱ - باب: إِذَا نَامَ وَلَمْ يُصَلِّ بِأَلِ الشَّيْطَانُ فِي أُذُنِهِ

٦٠٥ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : ذَكَرَ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ رَجُلٌ، فَقِيلَ: مَا زَالَ نَائِمًا حَتَّى أَصْبَحَ، مَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ، فَقَالَ: (بَالَ الشَّيْطَانُ فِي أُذُنِهِ).

۱۲ - باب: الدُّعَاءِ وَالصَّلَاةِ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ

٦٠٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ

oprostim?

يَسِي سَبَّاسِي مَسِيرَ يَمُون. مَنْ
يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ، مَنْ يَسْأَلُنِي
فَأُعْطِيهِ، مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ).

13. Spavanje početkom noći i klanjanje krajem noći

607. Kada je Aiša, r.a., bila upitana o Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., noćnom klanjanju kazala je:

- On bi spavao u početku, a pred kraj ustajao i klanjao. Poslije bi se vratio u postelju i kada bi mujezin proučio ezan, skočio bi i ako bi bilo potrebno okupao se, a ako ne, abdestio bi i izašao (u džamiju).

14. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., klanjanje noću, u ramazanu i mimo njega

608. Kada je Aišu, r.a., upitao Ebu Seleme ibn Abdurrahman o Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., klanjanju u ramazanu, kazala je:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., ni u ramazanu a ni van ramazana ne bi ništa dodavao na jedanaest rekata. Klanjao bi (prvo) četiri rekata, i ne pitaj za njihovu ljepotu i dužinu. Potom bi opet klanjalo četiri rekata, i ne pitaj za njihovu ljepotu i dužinu, a zatim bi klanjao još tri rekata.

Aiša, r.a., kaže da je pitala:

- Allahov Poslaniče, da li zapiši prije klanjanja vitr-namaza?

“Aiša, moje oči spavaju, a moje srce ne spava”, odgovorio je.

۱۳ - باب: مَا نَامَ أَوَّلَ اللَّيْلِ وَأَحْيَا آخِرَهُ

٦٠٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا
سُئِلَتْ: عَنْ صَلَاةِ النَّبِيِّ ﷺ بِاللَّيْلِ؟
قَالَتْ: كَانَ يَنَامُ أَوَّلَهُ، وَيَقُومُ آخِرَهُ،
فَيُصَلِّي ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَى فِرَاشِهِ، فَإِذَا أَدَنَّ
الْمُؤَذِّنُ وَتَبَّ، فَإِنْ كَانَ بِهِ حَاجَةٌ
أَغْتَسَلَ، وَإِلَّا تَوَضَّأَ وَخَرَجَ.

۱۴ - باب: قِيَامِ النَّبِيِّ ﷺ بِاللَّيْلِ فِي رَمَضَانَ وَغَيْرِهِ

٦٠٨ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا
سُئِلَتْ: عَنْ صَلَاتِهِ ﷺ فِي رَمَضَانَ؟
فَقَالَتْ: مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَزِيدُ فِي
رَمَضَانَ وَلَا غَيْرِهِ عَلَى إِحْدَى عَشْرَةَ
رَكْعَةً، يُصَلِّي أَرْبَعًا، فَلَا تَسْأَلُ عَنْ
حُسْنِيَّهِنَّ وَطُولِهِنَّ، ثُمَّ يُصَلِّي أَرْبَعًا، فَلَا
تَسْأَلُ عَنْ حُسْنِيَّهِنَّ وَطُولِهِنَّ، ثُمَّ يُصَلِّي
ثَلَاثًا. قَالَتْ عَائِشَةُ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ
اللَّهِ، أَتَنَامُ قَبْلَ أَنْ تُؤْتِرَ؟ فَقَالَ: (يَا

15. Pretjerivanje koje se ni u namazu ne odobrava

609. Enes ibn Malik, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je unišao (u džamiju) i zatekao uže razvučeno između dva stupa.

“Kakvo je to uže?”, upitao je.

– Ovo je uže za Zejnebu - odgovoriše ashabi - kada se umori uhvati se (nasloni se) o njega.

“Ne! Odriječite ga! Svaki od vas neka klanja dok ima snage, a kada se umori, neka sjedne”, reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

16. Onome koji je već uobičajio klanjati noćni namaz ružno je prestati sa njegovim obavljanjem

610. Abdullah ibn Amr ibn As, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je rekao:

“Abdullahu, ne budi kao taj i taj, koji je noću klanjao a kasnije to klanjanje napustio!”

17. Vrlina onoga ko se noću u tišini moli i klanja nafilu

611. Ubade ibn Samit, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko god noću ustane i moleći izgovori: *La ilahe illallahu vahdehu la šerike lehu, lehu-l-mulku ve lehu-l-hamdu ve huve ala kulli šej'in kadir. El-hamdu lillahi ve subhanallahi ve la ilahe*

عَائِشَةُ، إِنَّ عَيْنِي تَنَامَانِ وَلَا يَنَامُ قَلْبِي).

۱۵ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ التَّشْدِيدِ

فِي الْعِبَادَةِ

٦٠٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ قَالَ: دَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ، فَإِذَا حَبْلٌ

مَمْدُودٌ بَيْنَ السَّارِيَتَيْنِ، فَقَالَ: (مَا هَذَا

الْحَبْلُ) .. قَالُوا: هَذَا حَبْلٌ لِرَئِيبٍ، فَإِذَا

فَتَرْت تَعَلَّقَتْ بِهِ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا،

حُلُوهُ، لِيَصِلَ أَحَدُكُمْ نَشَاطَهُ، فَإِذَا فَتَرَ

فَلْيَقْعُدْ).

۱۶ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنْ تَرْكِ قِيَامِ

الَّيْلِ لِمَنْ كَانَ يَقُومُهُ

٦١٠ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ

الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ لِي

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (يَا عَبْدَ اللَّهِ، لَا تَكُنْ

مِثْلَ فُلَانٍ، كَانَ يَقُومُ اللَّيْلَ فَتَرَكَ قِيَامَ

الَّيْلِ).

۱۷ - باب: فَضْلُ مَنْ تَعَارَى بِاللَّيْلِ فَصَلَّى

٦١١ : عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ تَعَارَى

مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا

شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، الْحَمْدُ لِلَّهِ،

وَسُبْحَانَ اللَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ

illallahu vallahu ekber, ve la havle ve la kuvvete illa billah (Samo je Allah jedini Bog. On nema sudruga. Njemu pripada vlast. I Njemu pripada zahvala. I On je svemoćan. Hvala Allahu. I neka je Allah slavljen. I samo je Allah Bog. I Allah je najveći. I nikakve moći i snage nema do moći Allahove), a potom kaže: *Alahummagfirli* (Allahu moj, oprosti mi), ili prouči (druhu) dovu, bit će (mu) primljena, a ako se abdesti (i klanja), namaz će mu biti primljen.”

612. Ebu Hurejre, r.a., u jednom od svojih kazivanja kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Jedan vaš brat nije loše rekao”, misleći time na Abdullaha ibn Revaha, koji je spjevao:

Poslanik Božiji, znan među nama, mudrost Kur’ana crpi i uči

Uputu za nas sa vrela toči, dok sjaj od tame zorom se luči

Dok Resul tako nad nama bdije, mušrici tvrdim snom se slave

Njihov je gaflet propast čista, dok za nas sigurno ima nade.

613. Ibn Omer, r.a., kaže:

– U doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., sanjao sam da imam u ruci komad brokata (vrsta svile) i kuda god bih u Džennetu poželio otići, on bi me odnio. Vidio sam kao da mi prilaze dvojica... (Ostatak hadisa je već naveden. Vidi hadis br. 591).

أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، أَوْ دَعَا، اسْتَجِيبَ لَهُ، فَإِنْ تَوَضَّأَ وَصَلَّى قُبِلَتْ صَلَاتُهُ.

٦١٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - أَنَّهُ قَالَ، وَهُوَ يَقْضِي فِي قِصْبِهِ، وَهُوَ يَذْكُرُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ أَخَا لَكُمْ لَا يَقُولُ الرَّقَّتَ). يَغْنِي بِذَلِكَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَوَاحَةَ:

وَفِينَا رَسُولَ اللَّهِ يَتْلُو كِتَابَهُ
إِذَا أَتَشَقَّ مَعْرُوفٍ مِنَ الْفَجْرِ سَاطِعٍ
أَرَانَا الْهُدَى بَعْدَ الْعَمَى فَقَلْبُونَا
بِهِ مُوقِنَاتُ أَنْ مَا قَالَ وَاقِعُ
يَبِيتُ يُجَافِي جَنْبَهُ عَنْ فِرَاشِهِ
إِذَا اسْتَقَلَّتْ بِالْمُشْرِكِينَ الْمَضَاجِعُ

٦١٣ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

رَأَيْتُ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ كَانَ بِيَدِي قِطْعَةً مِنْ إِسْتَبْرَقٍ، فَكَأَنِّي لَا أُرِيدُ مَكَانًا مِنَ الْجَنَّةِ إِلَّا طَارَتْ إِلَيْهِ، وَرَأَيْتُ كَانَ أَتَيْنِ أَتَيْنِي. وَذَكَرَ بَاقِيَ الْحَدِيثِ وَقَدْ تَقَدَّمَ.

18. Šta je rečeno o klanjanju nafile
dva po dva rekata

614. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi nas poučavao istihari u svim poslovima kao što bi nas poučavao suri Kur'ana, i govorio bi:

“Prije nego što se neko od vas odluči za neki posao, neka klanja dva rekata nafile i neka kaže: *Allahumme inni estehiruke bi-‘ilmike ve estakdiruke bi-kudretike ve es’eluke min fadlike-l-azimi, feinneke takdiru ve la akdiru ve ta’lemu vela a’lemu ve ente allamu-l-gujub. Allahumme in kunte ta’lemu enne haze-l-emre hajrun li fi dini ve me’asi ve akibeti emri* (ili je rekao: *ve ‘adžili emri ve adžilihi*) *fakdurhu li ve jessirhu li summe barik li fihi. Ve in kunte ta’lemu enne haze-l-emre šerrun li fi dini ve me’asi ve akibeti emri* (ili je rekao: *ve ‘adžili emri ve adžilihi*) *fasrifhu ‘anni vasrifni ‘anhu vakdur lije-l-hajre hajsu kane summe erdini bihi* (Bože moj! Molim Ti se da uz pomoć Tvoga znanja odaberem ono što je dobro. Molim da me pomogneš Svojom pomoći. Molim Tvoju veliku milost. Ti si moćan, a ne ja. Ti znaš sve, a ja ne znam. Ti si poznavalac svih tajni. Bože moj, ako je po Tvome znanju ovaj posao dobar za moju vjeru, moj život i u konačnici (ili je, kaže prenosilac, rekao: za moj ovozemni i budući život), dosudi mi ga, olakšaj mi ga, i daruj mi u njemu napredak. A ako po Tvom znanju ovaj posao nije dobar za moju vjeru, moj život i u konačnici (ili je, kaže prenosilac, rekao: za moj ovozemni i budući život), otkloni ga od mene, a mene odvrati od njega!

۱۸ - باب: مَا جَاءَ فِي التَّطَوُّعِ مَثْنَى مَثْنَى

٦١٤ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُعَلِّمُنَا الْإِسْتِخَارَةَ فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ، يَقُولُ: (إِذَا هَمَّ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ، فَلْيَرْكَعْ رَكَعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْقَرِيبَةِ، ثُمَّ لِيَقُلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ. اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي، فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي، أَوْ قَالَ: عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ، فَأَقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي، ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي، فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي، أَوْ قَالَ: فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ، فَأَصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ، وَأَقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ. قَالَ: وَيُسَمَّى حَاجَتَهُ).

Odredi mi dobro gdje god bilo i podari mi da sam time zadovoljan", a zatim će, kaže on, imenovati svoju potrebu."

19. Redovno klanjanje sabahskog sunneta i njegovo nazivanje nafilem

615. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., nijednu nafileu nije čuvao toliko koliko je čuvao dva rekata sabahskog sunneta.

20. Šta se uči na dva rekata (sunneta) sabaha

616. Aiša, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao bi dva rekata prije sabahskog farza tako kratko da sam se pitala da li je (ikako i) proučio Fatihu.

21. Duha-namaz kod kuće

617. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Moj (iskreni) prijatelj, s.a.v.s., preporučio mi je da tri stvari radim do smrti: postim tri dana svakog (lunarnog) mjeseca, klanjam duha-namaz te klanjam vitr-namaz neposredno prije spavanja.

22. Dva rekata prije podnevnog farza

618. Aiša, r.a., priča da Vjerovjesnik, s.a.v.s., ne bi izostavljao klanjanje četiri

١٩ - باب: تَعَاهِدِ رَكَعَتِي الْفَجْرِ وَمَنْ سَمَاهُمَا تَطَوُّعاً

٦١٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ ﷺ، عَلَى شَيْءٍ مِنَ النَّوَافِلِ، أَشَدَّ مِنْهُ تَعَاهُداً عَلَى رَكَعَتِي الْفَجْرِ.

٢٠ - باب: مَا يُقْرَأُ فِي رَكَعَتِي الْفَجْرِ

٦١٦ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُخَفِّفُ الرُّكَعَتَيْنِ اللَّتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الصُّبْحِ، حَتَّى إِنِّي لَأَقُولُ: هَلْ قَرَأَ بِأَمِّ الْكِتَابِ.

٢١ - باب: صَلَاةِ الضُّحَى فِي الْحَضَرِ

٦١٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَوْصَانِي خَلِيلِي بِثَلَاثٍ، لَا أَدْعُهُنَّ حَتَّى أَمُوتَ صَوْمٌ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ، وَصَلَاةِ الضُّحَى، وَنَوْمٍ وَثَرٍ.

٢٢ - باب: الرُّكَعَتَيْنِ قَبْلَ الظُّهْرِ

٦١٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا:

rekata prije podnevskog farza i dva rekata prije farza sabaha.

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ لَا يَدْعُ أَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ وَرَكَعَتَيْنِ قَبْلَ الْعَدَاةِ.

23. Klanjanje prije akšamskog farza

619. Abdullah el-Muzeni, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Klanjajte (dva rekata) prije akšamskog farza.”

Nakon što je to tri puta ponovio, dodao je:

“...ko bude htio, da to svijet ne bi prihvatio kao sunnet.”

٢٣ - باب: الصَّلَاةِ قَبْلَ الْمَغْرِبِ

٦١٩ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الْمُزَنِيِّ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (صَلُّوا قَبْلَ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ). قَالَ فِي الثَّلَاثَةِ: (لِمَنْ شَاءَ). كَرَاهِيَةً أَنْ يَتَّخِذَهَا النَّاسُ سُنَّةً.

20. O NAMAZU U MEKKANSKIM I MEDINSKIM HAREMIMA

1. Prednost namaza u haremima Mekke i Medine

620. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Sedla se pritežu (na put se sprema) samo za tri džamije: Mesdžidu-l-Haram u Mekki, džamiju Allahova Poslanika, s.a.v.s., (u Medini) i džamiju El-Aksa (u Jerusalemu).”

621. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Namaz obavljen u ovoj mojoj džamiji bolji je od hiljadu namaza obavljenih u nekoj drugoj džamiji, izuzev Mesdžidu-l-Harama u Mekki.

2. Džamija Kuba

622. Ibn Omer, r.a., bi klanjao duha-namaz samo u dva određena dana: na dan kada bi dolazio u Mekku, a dolazio bi kad bi Sunce poodmaklo - sredina prijepodneva (duha vrijeme) - kada bi obavio tavaf oko Kabe, a potom iza Mekami-Ibrahima klanjao dva rekata, i na dan kada je dolazio u džamiju Kuba, a dolazio bi u nju svake subote. Kada god bi unišao u ovu džamiju, ne bi volio izaći prije nego što u njoj klanja (nafilu).

On je pripovijedao (kaže prenosilac Nafi') da ju je Allahov Poslanik, s.a.v.s., posjećivao i jašući i pješice. Ibn Omer je još rekao Nafi'u:

٢٠. كِتَابُ الصَّلَاةِ فِي مَسْجِدِ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ

١ - بَابُ فَضْلِ الصَّلَاةِ فِي مَسْجِدِ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ

٦٢٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا تُشَدُّ الرِّحَالُ إِلَّا
إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ،
وَمَسْجِدِ الرَّسُولِ ﷺ، وَمَسْجِدِ
الْأَقْصَى).

٦٢١ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ
ﷺ قَالَ: (صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ
مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيَمَا سِوَاهُ، إِلَّا الْمَسْجِدَ
الْحَرَامَ).

٢ - بَابُ مَسْجِدِ قُبَاءَ

٦٢٢ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
كَانَ لَا يُصَلِّي مِنَ الضُّحَى إِلَّا فِي
يَوْمَيْنِ: يَوْمَ يَقْدَمُ بِمَكَّةَ فَإِنَّهُ كَانَ يَقْدُمُهَا
ضُحَى، فَيُطَوِّفُ، ثُمَّ يُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ
خَلْفَ الْمَقَامِ، وَيَوْمَ يَأْتِي مَسْجِدَ قُبَاءَ،
فَإِنَّهُ كَانَ يَأْتِيهِ كُلَّ سَبْتٍ، فَإِذَا دَخَلَ
الْمَسْجِدَ كَرِهَ أَنْ يَخْرُجَ مِنْهُ حَتَّى يُصَلِّيَ
فِيهِ. قَالَ: وَكَانَ يُحَدِّثُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ
ﷺ كَانَ يَزُورُهُ رَاكِبًا وَمَاشِيًا. وَكَانَ
يَقُولُ لَهُ: إِنَّمَا أَضْنَعُ كَمَا رَأَيْتُ أَصْحَابِي

- Činim samo ono što sam vidio da čine moji ashabi, a ne ometam nikoga da klanja u kome god trenutku on to hoće, bilo noću bilo danju, samo da ne prigada uz izlazak i zalazak Sunca.

3. Vrijednost prostora između Poslanikova, s.a.v.s., kabura i minbera

623. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Prostor između moga stana i moga minbera je jedna od džennetskih bašči, a moj minber je na mom (džennetskom) vrelu.”

يَضْنَعُونَ، وَلَا أَمْنَعُ أَحَدًا أَنْ صَلَّى فِي
أَيِّ سَاعَةٍ شَاءَ مِنْ لَيْلٍ أَوْ نَهَارٍ، غَيْرَ أَنْ
لَا تَتَحَرَّوْا طُلُوعَ الشَّمْسِ وَلَا غُرُوبَهَا.

۳ - باب: فضل ما بين القبر والمنبر

٦٢٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي
رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ، وَمِنْبَرِي عَلَى
حَوْضِي).

21. ŠTA SE NE MOŽE RADITI U NAMAZU

1. Zabranjeni govor u toku namaza

624. Ibn Mesud, r.a., kaže:

– Mi smo Vjerovjesniku, s.a.v.s., nazivali selam dok bi klanjao i on bi nam ga uzvrćao. Kada smo se vratili od Nedžašija (vladara Etiopije), nazivali smo mu selam, ali nam on nije više otpozdravljao, već nam je rekao:

“U namazu je čovjek okupiran (mnogo značajnijim pitanjem).”

625. U jednoj predaji Zejd ibn Erkam, r.a., kaže:

– Poneki od nas razgovarao je sa svojim drugom u toku klanjanja sve dok nije objavljen ajet: *Hafizu ale-s-salavati...* (Striktno izvršavajte namaze, a naročito srednji namaz i stojte pred Allahom predano, ne razgovarajući jedan sa drugim) (El-Bekare, 238.) - tako nam je naređena šutnja.

2. Ravnanje pijeska u toku klanjanja

626. Muajkib, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao jednom čovjeku koji je ravnao zemlju kako bi učinio sedždu:

“Ako to već radiš, izvedi to nekako u jednom potezu!”

۲۱. كِتَابُ الْعَمَلِ فِي الصَّلَاةِ

۱ - باب: مَا يُنْهَى مِنَ الْكَلَامِ فِي الصَّلَاةِ

۶۲۴ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُسَلِّمُ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، وَهُوَ فِي الصَّلَاةِ، فَيَرُدُّ عَلَيْنَا، فَلَمَّا رَجَعْنَا مِنْ عِنْدِ النَّجَاشِيِّ، سَلَّمْنَا عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدِّ عَلَيْنَا، وَقَالَ: (إِنَّ فِي الصَّلَاةِ شُغْلًا).

۶۲۵ : وَفِي رَوَايَةٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ أَحَدُنَا يَكَلِّمُ صَاحِبَهُ فِي الصَّلَاةِ، حَتَّى نَزَلَتْ: ﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ﴾. الْآيَةُ، فَأَمَرْنَا بِالسُّكُوتِ.

۲ - باب: مَسْحُ الْحَصَى فِي الصَّلَاةِ

۶۲۶ : عَنْ مُعَيْقِبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ، فِي الرَّجُلِ يُسَوِّي التُّرَابَ حَيْثُ يَسْجُدُ، قَالَ: (إِنْ كُنْتَ فَأَعْلَا فَوَاحِدَةً).

3. Kada jahaća životinja pobjegne u toku klanjanja

627. Ebu Berze el-Eslemi, r.a., je jednog dana za vrijeme jednog od vojnih pohoda klanjao držeći u ruci uzdu svoje jahaće životinje. Ona ga je vukla, a on je slijedio. Kada je bio o tome upitan, odgovorio je:

- Ja sam sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., učestvovao u šest, sedam ili osam vojni i bio sam svjedokom kada je olakšavao (ljudima). Meni je draže da se nadvlačim sa svojom jahaćom životinjom, nego da je pustim da se ona vrati sama u svoje prebivalište i meni pričini poteškoću.

628. Aiša, r.a., prenosi hadis o pomračenju Sunca. U ovoj predaji stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., iza riječi: "Vidio sam Vatru, kako jedan njezin dio razara drugi dio", rekao: "i vidio sam u njoj Amra ibn Luhajja koji je *sejjebe-s-sevaib* (ustanovio običaj puštanja deva ženki da idu kuda hoće u ime idola ili drugih lažnih božanstava)."

4. Klanjač ne otpozdravlja u toku namaza

629. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

- Kad me jednom Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao da obavim za njega neki posao, ja sam otišao, završio posao, vratio se Vjerovjesniku, s.a.v.s., i nazvao mu selam, ali mi on nije otpozdravio. Koliko mi je to bilo teško, to samo Allah zna i u sebi sam pomislio:

- Možda se Allahov Poslanik, s.a.v.s., naljutio na mene što sam to sporo uradio.

۳ - باب: إِذَا انْفَلَتِ الدَّابَّةُ فِي

الصَّلَاةِ

٦٢٧ : عَنْ أَبِي بَرَزَةَ الْأَسْلَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : صَلَّى يَوْمًا فِي غَزْوَةٍ وَلِجَامُ دَابَّتِهِ بِيَدِهِ فَجَعَلَتِ الدَّابَّةُ تُنَازِعُهُ وَجَعَلَ يَتْبَعُهَا، فَقِيلَ لَهُ فِي ذَلِكَ، فَقَالَ: إِنِّي غَزَوْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ سِتَّ غَزَوَاتٍ، أَوْ سَبْعَ غَزَوَاتٍ، وَثَمَانٍ، وَشَهِدْتُ تَبَسِيرَهُ، وَإِنِّي إِنْ كُنْتُ أَنْ أَرَا جَعَ مَعَ دَابَّتِي، أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَدَعَهَا تَرْجِعُ إِلَى مَا لَفِيهَا، فَيَشُقُّ عَلَيَّ.

٦٢٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ذَكَرْتُ حَدِيثَ الْخُسُوفِ وَقَالَ فِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ بَعْدَ قَوْلِهِ: وَلَقَدْ رَأَيْتُ النَّارَ يَخْطِمُ بَعْضُهَا بَعْضًا: (وَرَأَيْتُ فِيهَا عَمْرُو بْنُ لُحَيٍّ، وَهُوَ الَّذِي سَبَبَ السَّوَابِ).

٤ - باب: لَا يَرُدُّ السَّلَامَ فِي الصَّلَاةِ

٦٢٩ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي حَاجَةٍ، فَأَنْطَلَقْتُ، ثُمَّ رَجَعْتُ وَقَدْ قَضَيْتُهَا، فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ، فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدِّ عَلَيَّ، فَوَقَعَ فِي قَلْبِي مَا اللَّهُ أَعْلَمُ بِهِ، فَقُلْتُ فِي نَفْسِي: لَعَلَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَجَدَ عَلَيَّ أَنِّي أَبْطَأْتُ؟. ثُمَّ

Zatim sam mu opet nazvao selam ali mi on nije otpozdravio, i u moje srce pade tuga još veća od one prve. Ja sam ga opet pozdravio, a on mi (po završetku namaza) odvrati selam i reče:

“Spriječilo me da ti odmah otpozdravim samo to što sam klanjao.”

Kada se to desilo, on je bio na svojoj jahaćoj životinji i nije bio okrenut prema Kibli.

سَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيَّ، فَوَقَعَ فِي قَلْبِي أَشَدُّ مِنَ الْمَرَّةِ الْأُولَى، ثُمَّ سَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ عَلَيَّ، فَقَالَ: (إِنَّمَا مَنَعَنِي أَنْ أَرُدَّ عَلَيْكَ أَنِّي كُنْتُ أَصَلِّي). وَكَانَ عَلَى رَاحِلَتِهِ، مُتَوَجِّهًا إِلَى غَيْرِ الْقِبْلَةِ.

٥ - باب: الخَصْرُ فِي الصَّلَاةِ

5. Podučavanje u toku klanjanja

630. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio stavljati ruke na bokove u toku klanjanja.

٦٣٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يُصَلِّيَ الرَّجُلُ مُخْتَصِرًا.

1. Ako neko klanja pet rekata (umjesto četiri)

631. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao jednom pet rekata podne, pa ga je neko priupitao je li se to što povećalo u klanjanju?

“A što to?”, odgovorio je.

- Klanjao si pet rekata - rekao je (Abdullah).

On, s.a.v.s., je nakon što je već bio predao selam učinio dvije sedžde.

2. Kada se klanjaču dok još klanja nešto kaže pa on to sasluša i pokretom ruke pokaže (da se sačeka)

632. Ummu Selema, r.a., priča:

- Čula sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., gdje zabranjuje klanjanje dva rekata poslije ikindije, a kasnije, dok su jednom kod mene bile neke žene ensarijke, vidjela da ih klanja. Rekla sam jednoj služavki da ode i stane kod njega i da mu rekne:

- Allahov Poslaniče, Ummu Selema ti kaže da je čula kako zabranjuješ klanjanje ova dva rekata, a sada te vidi da ih klanjaš! Pa ako ti on pokaže rukom ti se malo zadrži.

Djevojka je tako uradila. On joj je pokazao rukom (da sačeka) i ona je sačekala. Kad je završio klanjanje, rekao je:

“Emevijko, pitala si me za dva rekata (sunneta) poslije ikindijskog farza. Došli su mi ljudi iz plemena Abdu-l-Kajs i omeli me od klanjanja dvaju rekata (sunneta) poslije podnevnog farza. Ta dva (propuštena rekata) su, eto, sada ova dva rekata.”

١ - باب: إِذَا صَلَّى خَمْسًا

٦٣١ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ صَلَّى الظُّهْرَ خَمْسًا، فَقِيلَ لَهُ: أَزِيدَ فِي الصَّلَاةِ؟ فَقَالَ: (وَمَا ذَاكَ). قَالَ: صَلَّيْتُ خَمْسًا، فَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ بَعْدَ مَا سَلَّمَ.

٢ - باب: إِذَا كُتِّمَ وَهُوَ يُصَلِّي فَأَشَارَ بِيَدِهِ وَاسْتَمَعَ

٦٣٢ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَنْهَى عَنِ الرَّكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْعَصْرِ، ثُمَّ رَأَيْتُهُ يَصْلِيهِمَا، وَكَانَ عِنْدِي نِسْوَةٌ مِنَ الْأَنْصَارِ، فَأَرْسَلْتُ إِلَيْهِ الْجَارِيَّةَ، فَقُلْتُ: قُومِي بِجَنْبِهِ، قُولِي لَهُ: تَقُولُ لَكَ أُمُّ سَلَمَةَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، سَمِعْتُكَ تَنْهَى عَنِ هَاتَيْنِ، وَأَرَاكَ تُصَلِّيهِمَا؟ فَإِنْ أَشَارَ بِيَدِهِ فَاسْتَأْخِرِي عَنْهُ. فَقَعَلَتِ الْجَارِيَّةُ، فَأَشَارَ بِيَدِهِ، فَاسْتَأْخَرْتُ عَنْهُ، فَلَمَّا أَنْصَرَفَ قَالَ: (يَا بِنْتُ أَبِي أُمَيَّةَ، سَأَلْتِ عَنِ الرَّكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْعَصْرِ، وَإِنَّهُ أَتَانِي نَاسٌ مِنْ عَبْدِ الْقَيْسِ، فَسَعَّلُونِي عَنِ الرَّكْعَتَيْنِ اللَّتَيْنِ بَعْدَ الظُّهْرِ فَهَمَّا هَاتَانِ).

1. Čije posljednje riječi budu *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha)

633. Ebu Zerr, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Došao mi je izaslanik moga Stvoritelja i obavijestio me (ili je rekao: i obradovao me) da će onaj od mojih sljedbenika koji umre a ne bude Allahu činio širka, unići u Džennet.”

- I ako je činio blud i ako je krao? - upitao sam.

“Makar činio blud i krao”, odgovorio je.

634. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: “Ko umre, a bude Allahu širk činio unići će u Džehennem.”

- A ja sam rekao: Ko umre, a ne bude Allahu širk činio unići će u Džennet.

2. Slijeđenje dženaze

635. Bera', r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., nam je naredio sedam poslova, a zabranio sedam. Naredio nam je: slijeđenje dženaza, obilaženje bolesnika, odazivanje pozivaocu (na veselje), pomoć onome kome je učinjena nepravda, održavanje date zakletve, nazivanje selama i nazdravljanje onome ko kihne, a zabranio nam je: upotrebu srebrnih posuda, zlatnih prstenova, svile, brokata (*dibadž*), laneno-svilene odjeće (*kassijja*) i *istebreka* (vrsta odjeće sa mješavinom svile).

١ - بَاب: مَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

٦٣٣ : عَنْ أَبِي دَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَتَانِي آتٍ مِنْ رَبِّي، فَأَخْبَرَنِي، أَوْ قَالَ: بَشَّرَنِي، أَنَّهُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ. قُلْتُ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ؟ قَالَ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ).

٦٣٤ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ). وَقُلْتُ أَنَا: مَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ.

٢ - بَاب: الْأَمْرُ بِاتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ

٦٣٥ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَمَرَنَا النَّبِيُّ ﷺ بِسَبْعٍ وَنَهَانَا عَنْ سَبْعٍ: أَمَرَنَا بِاتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ، وَعِيَادَةِ الْمَرِيضِ، وَإِجَابَةِ الدَّاعِي، وَنَصْرِ الْمَظْلُومِ، وَإِنْرَارِ الْقَسَمِ. وَرَدُّ السَّلَامِ، وَتَشْمِيتِ الْعَاطِسِ. وَنَهَانَا عَنْ آيَةِ الْفِضَّةِ، وَخَاتَمِ الذَّهَبِ، وَالْحَرِيرِ، وَالذِّيَّاجِ، وَالْقَسِيِّ، وَالْإِسْتَبْرَقِ.

3. Ulazak kod umrlog koji je već opremljen u kefine

636. Ummu Ala', r.a., žena jednog od ensarija, koja je Vjerovjesniku, s.a.v.s., dala zakletvu na vjernost islamu kaže da su se muhadžiri dodjeljivali ensarijama kockom i da je njenu porodicu zapao Osman ibn Maz'un. Smjestili smo ga u naše kuće i on se uskoro razbolio i preselio. Kada je okupan i zamotan u svoje haljine, ušao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., a ja sam rekla:

- Neka je na tebe Allahova milost Ebu Saibe (nadimak Osmanov). Ja svjedočim za tebe, da te Allah učinio časnim.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je potom rekao: "Odakle ti znaš, da ga je Allah učinio časnim?"

- Žrtvovala bih za tebe svoga oca, Allahov Poslaniče, ko je taj koga će Allah učiniti časnim? - upitala sam. On, s.a.v.s., je rekao:

"Što se tiče njega, njemu je smrt već došla. Allaha mi, i ja mu želim svako dobro. Allaha mi, ja sam Allahov poslanik, ali ne znam šta će biti učinjeno sa mnom."

- Tako mi Allaha, poslije toga nisam više ni za koga tvrdila moralno-vjersku čistoću - rekla je Ummu Ala'.

637. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

- Kada mi je otac poginuo, otkrio sam haljinu sa njegova lica i zaplakao. To su mi zabranjivali, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., mi nije zabranjivao. I moja tetka po ocu, Fatima, počela je plakati. Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Plakala ti ili ne plakala, meleki su mu svojim krilima hlad pravili sve dok ga niste podigli (na nosila)."

۳ - باب: الدُّخُولِ عَلَى الْمَيِّتِ بَعْدَ

الْمَوْتِ إِذَا أُدْرِجَ فِي أَكْفَانِهِ

٦٣٦: عَنْ أُمِّ الْعَلَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا -

أَمْرَأَةٍ مِنَ الْأَنْصَارِ بَايَعَتِ النَّبِيَّ ﷺ -

أَنَّهُ أَقْسِمَ الْمُهَاجِرُونَ قُرْعَةً، فَطَارَ لَنَا

عُثْمَانُ بْنُ مَطْعُونٍ، فَأَنْزَلْنَاهُ فِي آيَاتِنَا،

فَوَجَعَ وَجَعَهُ الَّذِي تُوفِّي فِيهِ، فَلَمَّا تُوفِّي

وَعُسِّلَ وَكُفِّنَ فِي أَثْوَابِهِ، دَخَلَ رَسُولُ

اللَّهِ ﷺ، فَقُلْتُ: رَحِمَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ أَبَا

السَّائِبِ، فَشَهِدَتَنِي عَلَيْكَ: لَقَدْ أَكْرَمَكَ

اللَّهُ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَمَا يُذْرِيكَ أَنَّ

اللَّهُ أَكْرَمَهُ). فَقُلْتُ: يَا أَبَيَّ أَنْتَ يَا رَسُولَ

اللَّهِ، فَمَنْ يُكْرِمُهُ اللَّهُ؟ فَقَالَ: (أَمَّا هُوَ

فَقَدْ جَاءَهُ الْيَقِينُ، وَاللَّهُ إِنِّي لَأَرْجُو لَهُ

الْخَيْرَ، وَاللَّهُ مَا أَذْرِي، وَأَنَا رَسُولُ اللَّهِ،

مَا يُفْعَلُ بِي). قَالَتْ: فَوَاللَّهِ لَا أَزْكِي

أَحَدًا بَعْدَهُ أَبَدًا.

٦٣٧: عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا قُتِلَ أَبِي، جَعَلْتُ

أَكْشِفُ الثُّوبَ عَنْ وَجْهِهِ، أَبْكِي

4. Obavijest rodbini o smrti umrlog (njezinog člana)

638. Ebu Herejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada je umro Nedžašija, obznanio (svijetu) njegovu smrt, izašao na musallu i formirao safove te izgovorio četiri tekbara.

639. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zastavu (u Bici na Mu'ti) držao je Zejd (ibn Haris) i on je poginuo, potom je preuzeo Džafer (ibn Ebu Talib), pa je poginuo, zatim je preuzeo Abdullah (ibn Revaha), pa je i on poginuo. Tada je zastavu uzeo Halid ibn Velid a da mu to niko nije naredio i njemu je blagoslovljena pobjeda.”

Enes kaže da su iz očiju Allahova Poslanika, s.a.v.s., (dok je govorio) lile suze.

5. Nagrada za strpljivo podnošenje smrti djeteta s nadom u Allahovu milost

640. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Nema nijednog muslimana kome umre troje malodobne djece, a da ga Allah iz Svoje milosti prema njima neće uvesti u Džennet.”

6. Lijepo (mustehab) je saprati umrlog neparnim brojem puta

641. Ensarijka Umm Atijja, r.a., priča:
– Unišao nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dok smo kupale njegovu kćerku i rekao: “Okupajte je vodom u koju će te

وَيَنْهَوْنِي عَنْهُ، وَالنَّبِيُّ ﷺ لَا يَنْهَانِي، فَجَعَلْتُ عَمَّتِي فَاطِمَةَ تَبْكِي، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (تَبْكِينَ أَوْ لَا تَبْكِينَ، مَا زَالَتِ الْمَلَائِكَةُ تُظِلُّهُ بِأَجْنِحَتِهَا حَتَّى رَفَعْتُمُوهُ).

٤ - باب: الرَّجُلُ يَنْعِي إِلَى أَهْلِ الْمَيِّتِ بِنَفْسِهِ

٦٣٨ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَعَى النَّجَاشِيَّ فِي الْيَوْمِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ، خَرَجَ إِلَى الْمُصَلَّى، فَصَفَّ بِهِمْ، وَكَبَّرَ أَرْبَعًا.

٦٣٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَخَذَ الرَّايَةَ زَيْدٌ فَأَصِيبَ، ثُمَّ أَخَذَهَا جَعْفَرٌ فَأَصِيبَ ثُمَّ أَخَذَهَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَوَاحَةَ فَأَصِيبَ - وَإِنَّ عَيْنِي رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لَتَذْرِفَانِ - ثُمَّ أَخَذَهَا خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ مِنْ غَيْرِ إِمْرَةٍ فَفُتِحَ لَهُ).

٥ - باب: فَضْلُ مَنْ مَاتَ لَهُ وَلَدٌ فَاحْتَسَبَ

٦٤٠ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا مِنَ النَّاسِ مِنْ مُسْلِمٍ، يَتَوَفَّى لَهُ ثَلَاثٌ لَمْ يَتَلْعُوا الْحِنْتَ، إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ، بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ إِيَّاهُمْ).

staviti lotosov list (*sidr*), tri, pet ili, ako to smatrate potrebnim, više puta, a u zadnje (kupanje) stavite kamfor, ili nešto kamfora, i kada završite, obavijestite me!”

Kada smo završile (kupanje), obavijestile smo ga i on nam dodade svoju donju haljinu i reče:

“Omotajte je oko nje!”

7. Otpočinjanje kupanja sa desnom stranom umrlog

642. U jednoj drugoj predaji se kaže da je rekao:

“Počnite sa desnim dijelovima tijela te sa onim dijelovima koji se peru prilikom uzimanja abdesta.”

Ona (Ummu Atijja) je još kazala:

- I začesljale smo je na tri pletenice.

8. Bijele haljine kao kefini

643. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., umotan u tri komada bijele jemenske pamučne haljine iz (pokrajine) Sahulijje, među kojima nije bilo košulje niti turbana.

9. Kefini od dva dijela

644. Ibn Abbas, r.a., priča:

- Dok je jedan čovjek stajao sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na Arefatu, pao je sa svoje jahaće životinje i slomio vrat, ili je rekao, pa mu je (jahaća životinja) slomila vrat. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Okupajte ga vodom sa lotosovim listom (*sidrom*) i zamotajte u dvije

٦ - باب: مَا يُسْتَحَبُّ أَنْ يُغْسَلَ وَثَرًا

٦٤١ : عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ الْأَنْصَارِيَّةِ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا - قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، حِينَ تُؤَقِّبُ ابْنَتُهُ، فَقَالَ: (أَغْسِلْنَهَا ثَلَاثًا، أَوْ خَمْسًا، أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ إِنْ رَأَيْتُنَّ ذَلِكَ، بِمَاءٍ وَسِدْرٍ، وَاجْعَلْنَ فِي الْآخِرَةِ كَأُفُورًا، أَوْ شَيْئًا مِنْ كَأُفُورٍ، فَإِذَا فَرَعْتُنَّ فَأَذِنِّي). فَلَمَّا فَرَعْنَا أَذْنَاهُ، فَأَعْطَانَا حَقْوَهُ، فَقَالَ: (أَشْعِرْنَهَا إِيَّاهُ). تَغْنِي إِزَارَهُ.

٧ - باب: يُبَدَأُ بِمَيَامِنِ الْمَيِّتِ

٦٤٢ : وَفِي رَوَايَةٍ أُخْرَى أَنَّهُ قَالَ: (أَبْدَأْ بِمَيَامِنِهَا وَمَوَاضِعِ الرُّضُوءِ مِنْهَا). قَالَتْ: وَمَسْطَنَاهَا ثَلَاثَةَ قُرُونٍ.

٨ - باب: الثِّيَابُ الْبَيْضُ لِلْكَفَنِ

٦٤٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَفَّنَ فِي ثَلَاثَةِ أَثْوَابٍ يَمَانِيَّةٍ، بَيْضٍ سَحُولِيَّةٍ مِنْ كُرْسُفٍ، لَيْسَ فِيهِنَّ قَمِيصٌ وَلَا عِمَامَةٌ.

٩ - باب: الْكَفَنُ فِي ثَوْبَيْنِ

٦٤٤ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَيْنَمَا رَجُلٌ وَاقِفٌ مَعَ رَسُولِ

haljinke. Nemojte ga mirisati niti mu glavu pokrivati pobuljačom (šalom), jer će on na Sudnjem danu biti oživljen izgovarajući telbijju.”

10. Kefini za umrlog

645. Ibn Omer, r.a., priča da je, kada je umro Abdullah ibn Ubejj, došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., njegov sin i rekao:

- Allahov Poslaniče, daj mi svoju košulju da u nju opremim oca, klanjaj mu dženazu i zamoli (Allaha) da mu oprosti.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu je dao svoju košulju i rekao:

“Javi mi (kada bude opremljen) da mu klanjam dženazu!”

On mu je javio i kada mu je Poslanik, s.a.v.s., htio klanjati dženazu, povukao ga je Omer, r.a., i rekao:

- Zar ti Allah nije zabranio da klanjaš dvoličnjacima?

“Ja imam dva izbora, jer je Uzvišeni Allah rekao: *Traži za njih oprost ili ne traži! Da tražiš za njih oprost sedamdeset puta, Allah im neće oprostiti.* (El-Bekare, 80.)

Nakon što mu je klanjao dženazu objavljeno je: *Nikada nikome od njih (kada umre) nemoj klanjati (dženazu)! (El-Bekare, 84.)*

646. Džabir, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao Abdullahu ibn Ubejju, pošto je on bio već ukopan, dao ga je izvaditi, ubacio u njega svoje pljuvačke i obukao mu svoju košulju.

اللَّهُ بِعَرَفَةٍ، إِذْ وَقَعَ عَنْ رَاحِلَتِهِ فَوَقَصْتُهُ، أَوْ قَالَ: فَأَوْقَصْتُهُ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (اغْسِلُوهُ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ، وَكَفَّنُوهُ فِي ثَوْبَيْنِ، وَلَا تُحَنِّطُوهُ، وَلَا تُخَمِّرُوا رَأْسَهُ، فَإِنَّهُ يَبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُلَبَّيًّا).

١٠ - بَابُ الْكَفَنِ لِلْمَيِّتِ

٦٤٥: عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي لَمَّا تُوُفِّيَ، جَاءَ ابْنَهُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَغْطِنِي قَمِيصَكَ أَكْفَنُهُ فِيهِ، وَصَلَّ عَلَيْهِ، وَاسْتَغْفِرَ لَهُ. فَأَعْطَاهُ النَّبِيُّ ﷺ قَمِيصَهُ، فَقَالَ: (إِذْنِي أَصَلِّي عَلَيْهِ). فَأَذَنَهُ، فَلَمَّا أَرَادَ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيْهِ جَذَبَهُ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فَقَالَ: أَلَيْسَ اللَّهُ نَهَاكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى الْمُنَافِقِينَ؟ فَقَالَ: (أَنَا بَيْنَ خَيْرَتَيْنِ، قَالَ: «اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ».) فَصَلَّى عَلَيْهِ، فَتَرَلْتُ: «وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا».

٦٤٦: عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

11. Kad su kefini toliko mali da se sa njima može prekriti samo glava ili noge umrlog, njima će se prekriti glava

647. Habbab, r.a., kazuje:

– Preselili smo se sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., (iz Mekke u Medinu), tražeći Allahovo zadovoljstvo. Naša nagrada ođ nas je njegov plod' već sažreo i on ga ubire. Mus'ab je bio ubijen u Bici na Uhudu i mi ga nismo imali u što zamotati, nego samo jedan (njegov) ogrtač. Kada smo mu njime pokrili glavu, ostale su nepokrivene noge, a kada smo mu pokrili noge, ostala je otkrivena glava. Vjerovjesnik, s.a.v.s., naredio nam je da mu pokrijemo glavu, a na noge mu stavimo *izhir* (mirisnu žukvu).

12. O onome koji je pripremio kefine u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., i za to mu se nije prigovorilo

648. Sehl, r.a., priča da je jedna žena donijela Vjerovjesniku, s.a.v.s., otkan pamučni ogrtač sa porubom.

- Zna li - upitao je Sehl - šta je to burda (ogrtač)?

- To je plašt - odgovorili su.

- Da - rekao je on.

- Otkala sam ga - rekla je žena - svojom rukom i došla da ti dam da ga obučeš.

Budući da mu je bio potreban, Vjerovjesnik, s.a.v.s., ga je uzeo i kada je izašao pred nas noseći taj ogrtač oko struka, jedan čovjek, kome se ogrtač svidio, rekao je:

أَتَى النَّبِيَّ ﷺ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَعْدَ مَا دُفِنَ، فَأَخْرَجَهُ، فَتَمَّتْ فِيهِ مِنْ رِيْقِهِ، وَأَلْبَسَهُ قَمِيصَهُ.

۱۱ - باب: إِذَا لَمْ يَجِدْ كَفَنًا إِلَّا مَا يُوَارِي رَأْسَهُ أَوْ قَدَمَيْهِ غَطَّى بِهِ رَأْسَهُ هَاجَرْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ نَلْتَمِسُ وَجْهَ اللَّهِ، فَوَقَعَ أَجْرُنَا عَلَى اللَّهِ، فَمِنَّا مَنْ مَاتَ لَمْ يَأْكُلْ مِنْ أَجْرِهِ شَيْئًا، مِنْهُمْ مُضْعَبُ بْنُ عُمَيْرٍ، وَمِنَّا مَنْ أَيْنَعَتْ لَهُ نَمْرَتُهُ، فَهُوَ يَهْدِيهَا، قُلِيلَ يَوْمَ أُحُدٍ، فَلَمْ نَجِدْ مَا نَكْفِيهِ إِلَّا بُرْدَةً، إِذَا غَطَّيْنَا بِهَا رَأْسَهُ خَرَجَتْ رِجْلَاهُ، وَإِذَا غَطَّيْنَا رِجْلَيْهِ خَرَجَ رَأْسُهُ، فَأَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ أَنْ نَغْطِيَ رَأْسَهُ، وَأَنْ نَجْعَلَ عَلَى رِجْلَيْهِ مِنَ الْإِذْخِرِ.

۱۲ - باب: مَنْ اسْتَعَدَّ الْكَفَنَ فِي زَمَنِ النَّبِيِّ ﷺ - فَلَمْ يُنْكِرْ عَلَيْهِ

٦٤٨: عَنْ سَهْلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَنَّ أَمْرَأَةً جَاءَتْ النَّبِيَّ ﷺ بِبُرْدَةٍ مَنسُوجَةٍ، فِيهَا حَاشِيَتُهَا، أَتَدْرُونَ مَا الْبُرْدَةُ؟ قَالُوا: الشَّمْلَةُ، قَالَ: نَعَمْ. قَالَتْ: نَسَجْتُهَا بِيَدَيَّ فَحِثُّ لَأَكْسُوَكَهَا، فَأَخَذَهَا النَّبِيُّ ﷺ مُحْتَاجًا إِلَيْهَا، فَخَرَجَ

- Daj mi ga. Jeste lijep!

Prisutni su rekli:

- Nisi dobro učinio. Vjerovjesnik, s.a.v.s., ga je bio uzeo sebi, jer mu je bio potreban, a ti si ga od njega zaiskao jer si znao da te neće odbiti.

- Boga mi - rekao je ovaj - nisam ga zaiskao da ga oblačim, već samo da mi bude kefin.

- I taj ogrtač mu je i bio kefin - kaže Sehl.

13. Učešće žena u ispraćaju dženaza

649. Ummu Atijja, r.a., kaže:

- Zabranjivano nam je slijeđenje dženaza, ali ne striktno.

14. Koliko traje žalost žene za umrlom osobom ako se ne radi o njenom mužu

650. Ummu Habiba, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže:

- Čula sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

“Nijednoj ženi koja vjeruje u Allaha i u Sudnji dan nije dozvoljeno žaliti za umrlim više od tri dana, izuzev za mužem za kojim žali četiri mjeseca i deset dana.”

15. Posjećivanje grobova

651. Enes ibn Malik, r.a., priča:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je prošao pokraj jedne žene koja je plakala pored jednog kabura i rekao joj:

“Boj se Allaha i budi strpljiva.”

إِلَيْنَا وَإِنَّمَا إِزَارُهُ، فَحَسَنَهَا فَلَانَ فَقَالَ: أَكْسِنِيهَا، مَا أَحْسَنَهَا، قَالَ الْقَوْمُ: مَا أَحْسَنَتْ، لَبَسَهَا النَّبِيُّ ﷺ مُحْتَاجًا إِلَيْهَا، ثُمَّ سَأَلْتُهُ، وَعِلِمْتُ أَنَّهُ لَا يَرُدُّ، قَالَ: إِنِّي وَاللَّهِ، مَا سَأَلْتُهُ لِأَلْبَسَهَا، إِنَّمَا سَأَلْتُهُ لِتَكُونَ كَفَنِي. قَالَ سَهْلٌ: فَكَانَتْ كَفَنَهُ.

۱۳ - باب: اتِّبَاعِ النِّسَاءِ الْجَنَائِزِ

٦٤٩: عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: نُهَيْتَا عَنِ اتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ، وَلَمْ يُعْزَمَ عَلَيْنَا.

۱۴ - باب: إِحْدَادِ الْمَرْأَةِ عَلَى غَيْرِ زَوْجِهَا

٦٥٠: عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، تُحَدُّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلَاثٍ، إِلَّا عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا).

۱۵ - باب: زِيَارَةِ الْقُبُورِ

٦٥١: عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

مَرَّ النَّبِيُّ ﷺ بِامْرَأَةٍ تَبْكِي عِنْدَ قَبْرِ، فَقَالَ: (اتَّقِي اللَّهَ وَأَصْبِرِي). قَالَتْ: إِلَيْكَ عَنِّي، فَإِنَّكَ لَمْ تُصَبِّ بِمُصِيبَتِي،

- Dalje od mene! Tebe nije zadesila moja nesreća i ti je ne poznaješ!

Kada joj je kasnije rečeno da je to (bio) Vjerovjesnik, s.a.v.s., otišla je njegovoj kući, gdje na vratima nije našla nikakvih vratara (kao kod vladara) i rekla:

- Nisam te poznala.

“Prava strpljivost je pri prvom udarcu”, odgovorio je on.

16. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.: “Zbog nekih oblika plakanja ukućana nad njim umrli trpi patnju” - ako to naricanje spada u njegov običaj

652. Usama ibn Zejd, r.a., priča:

- Kći Vjerovjesnikova, s.a.v.s., (Zejneba) poslala mu je poruku da joj je sin na samrtni i da dođe. On joj je po istom kuriru uz selam, poslao poruku:

“Allahu pripada ono što je uzeo, a i ono što je kome dao. U Njega je svakome rok tačno određen, pa neka bude strpljiva i ima u vidu nagradu.”

Ona je, potom, opet poslala po njega i zaklela ga da joj svakako dođe. Tada je on ustao i sa njim Sa'd ibn Ubade, Muaz ibn Džebel, Ubej ibn Ka'b, Zejd ibn Sabit i još neki ashabi. Dijete je već bilo na izdisaju kada je po dolasku prinášeno Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Čini mi se da je (Poslanik, s.a.v.s.) rekao kao da je (pohabani) mješćić. Kada su mu oči zasuzile, Sa'd reče:

- Allahov Poslaniče, šta je to?

“Ovo je samilost koju je Allah stavio u srca Svojih robova. Allah je milostiv samo Svojim samilosnim robovima.”

وَلَمْ تَعْرِفْهُ، فَقِيلَ لَهَا: إِنَّهُ النَّبِيُّ ﷺ،
فَأَتَتْ بَابَ النَّبِيِّ ﷺ، فَلَمْ تَجِدْ عِنْدَهُ
بَوَائِينَ، فَقَالَتْ: لَمْ أَعْرِفْكَ، فَقَالَ:
(إِنَّمَا الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى).

۱۶ - باب: قول النبي ﷺ: «يُعَذِّبُ

الْمَيِّتَ بِبَعْضِ بُكَاءِ أَهْلِهِ
عَلَيْهِ» إِذَا كَانَ النُّوحُ مِنْ سُنَّتِهِ

٦٥٢ : عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا قَالَ: أَرْسَلْتُ ابْنَةَ النَّبِيِّ ﷺ إِلَيْهِ:
إِنَّ أَبْنَا لِي قُبِضَ فَأَتَيْنَا، فَأَرْسَلَ يُقْرِئُ
السَّلَامَ، وَيَقُولُ: (إِنَّ اللَّهَ مَا أَخَذَ وَلَهُ مَا
أَعْطَى، وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُّسَمًّى،
فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ). فَأَرْسَلْتُ إِلَيْهِ تُقْسِمُ
عَلَيْهِ لِيَأْتِيَتَهَا، فَقَامَ وَمَعَهُ: سَعْدُ بْنُ
عُبَادَةَ، وَمَعَادُ بْنُ جَبَلٍ، وَأُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ،
وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ، وَرِجَالٌ، فَرَفَعَ إِلَيَّ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الصَّبِيَّ وَنَفْسُهُ تَتَقَفَّعُ،
قَالَ: حَسِبْتُهُ أَنَّهُ قَالَ: كَأَنَّهَا شَنْ،
فَقَاصَتْ عَيْنَاهُ، فَقَالَ سَعْدٌ: يَا رَسُولَ
اللَّهِ، مَا هَذَا؟ فَقَالَ: (هَذِهِ رَحْمَةٌ جَعَلَهَا
اللَّهُ فِي قُلُوبِ عِبَادِهِ، وَإِنَّمَا يَرْحَمُ اللَّهُ مِنْ
عِبَادِهِ الرَّحْمَاءَ).

653. Enes ibn Malik, r.a., priča:

– Prisustvovali smo dženazi kćerke (Rukajje) Allahova Poslanika, s.a.v.s. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je sjedio nad kaburom i vidio sam kako mu oči suze. Potom je upitao:

“Ima li među vama iko ko nije sinoć spolno općio?”

- Ja - rekao je Ebu Talha.

“Sidi”, rekao je on.

- Potom je on sišao u njezin kabur - kaže Enes.

654. Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista, umrli se kažnjava nekim plaćem njegovih bližnjih za njim.”

Kada je to, nakon Omerove, r.a., smrti doprlo do Aiše, r.a., rekla je:

- Allah se smilovao Omeru! Boga mi, Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije rekao da Allah kažnjava vjernika zbog plaća njegovih bližnjih za njim, nego je rekao: “Zaista, (Allah) nevjerniku povećava patnju drekom njegovih bližnjih za njim.”

- Za ovo vam je dovoljan Kur'an (ski ajet): *Niko ničiji teret neće nositi.* (El-En'am, 164.) - rekla je Aiša, r.a.

655. Aiša, r.a., kaže:

– Jednom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prolazaci pokraj (groba) jedne Jevrejke koju su oplakivali njezini bližnji rekao:

“Oni je oplakuju, a ona biva mučena u svome grobu.”

17. Osuda naricanja za umrlim

656. El-Mugire, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

“Laganje na mene nije kao laganje na nekoga drugog. Ko na mene namjerno slaže, neka sebi pripremi mjesto u Vatri!”

٦٥٣ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: شَهِدْنَا بِنْتًا لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ جَالِسٌ عَلَى الْقَبْرِ، قَالَ: فَرَأَيْتُ عَيْنَيْهِ تَدْمَعَانِ، قَالَ: فَقَالَ: (هَلْ فِيكُمْ رَجُلٌ لَمْ يُقَارِفِ اللَّيْلَةَ). فَقَالَ أَبُو طَلْحَةَ: أَنَا، قَالَ: (فَأَنْزَلَ). قَالَ: فَتَزَلَّ فِي قَبْرِهَا.

٦٥٤ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ الْمَيِّتَ يُعَذَّبُ بِبَعْضِ بُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ).

فبلغ ذلك عائشة رضي الله عنها بعد موت عمر رضي الله عنه، فقالت: رَجِمَ اللَّهُ عُمَرَ، وَاللَّهِ مَا حَدَّثَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِنَّ اللَّهَ لَيُعَذَّبُ الْمُؤْمِنَ بِبَعْضِ بُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ، وَلَكِنْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ اللَّهَ لَيَزِيدُ الْكَافِرَ عَذَابًا بِبُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ). وَقَالَتْ: حَسْبُكُمْ الْقُرْآنُ: ﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى﴾.

٦٥٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى يَهُودِيَةٍ يَبْكِي عَلَيْهَا أَهْلُهَا، فَقَالَ (إِنَّهُمْ لَيَكُونَنَّ عَلَيْهَا، وَإِنَّهَا لَتُعَذَّبُ فِي قَبْرِهَا).

١٧ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ النَّيَاحَةِ عَلَى الْمَيِّتِ

٦٥٦ : عَنْ الْمُغِيرَةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ كَذِبًا

I čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako još kaže: "Onaj za kim se nariče, trpi patnju (azab) zbog tog naricanja."

18. Nije naš onaj koji se udara po obrazima

657. Abdullah, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: "Nije naš onaj koji se udara po obrazima, cijepa otvore (proreze) na košulji i proklinje kao što se proklinjalo u predislamsko doba."

19. Žalost Vjerovjesnika, s.a.v.s., za Sa'dom ibn Havlom

658. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., kaže da ga je u godini Oproštajnog hadža posjetio Allahov Poslanik, s.a.v.s., jer je bio jako bolestan i da mu je rekao:

- Bolest mi je dostigla vrhunac. Ja sam imućan a naslijedit će me samo jedna kćerka, pa mogu li podijeliti, kao milostinju, dvije trećine svoje imovine?"

"Ne" odgovorio je.

- A polovinu? - upitao sam.

"Ne" - odgovorio je i dodao:

"Jednu trećinu! Čak i jedna trećina je mnogo. Da ostaviš svoje nasljednike imućne bolje je nego da ih ostaviš siromašne pa da od drugih traže milostinju. Ti nećeš udijeliti nikakvu milostinju želeći njome Božije zadovoljstvo, a da za to nećeš biti nagrađen, pa čak i za ono što staviš u usta svoje supruge."

- Božiji Poslaniče, hoću li ja izostati iza mojih drugova?

"Ti nećeš izostati iza njih radeći dobar

عَلَيَّ لَيْسَ كَكَذِبٍ عَلَى أَحَدٍ، مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ).

وَسَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ نِيحَ عَلَيْهِ يُعَذَّبُ بِمَا نِيحَ عَلَيْهِ).

١٨ - باب: لَيْسَ مِنَّا مَنْ ضَرَبَ الْخُدُودَ

٦٥٧ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَطَمَ الْخُدُودَ، وَشَقَّ الْجُبُوبَ، وَدَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ).

١٩ - باب: رَفِيَ النَّبِيُّ ﷺ سَعْدَ بْنَ خَوْلَةَ

٦٥٨ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَعُودُنِي عَامَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ، مِنْ وَجَعٍ اشْتَدَّ بِي، فَقُلْتُ: إِنِّي قَدْ بَلَغَ بِي مِنَ الْوَجَعِ مَا تَرَى، وَأَنَا ذُو مَالٍ، وَلَا يَرِثُنِي إِلَّا ابْنَتِي، أَفَأَتَصَدَّقُ بِثُلُثِي مَالِي؟ قَالَ: (لَا). فَقُلْتُ: بِالشَّطْرِ؟ فَقَالَ: (لَا). ثُمَّ قَالَ: (الثُّلُثُ وَالثُّلُثُ كَثِيرٌ، أَوْ كَثِيرٌ، إِنَّكَ أَنْ تَذَرَ وَرَثَتَكَ أَغْنَاءَ، خَيْرٌ مِنْ أَنْ تَذَرَهُمْ عَالَةً يَتَكَفَّمُونَ النَّاسَ، وَإِنَّكَ لَنْ تُنْفِقَ نَفَقَةً تَبْتَغِي بِهَا وَجْهَ اللَّهِ إِلَّا أُجِرْتَ بِهَا، حَتَّى مَا تَجْعَلَ فِي فِي امْرَأَتِكَ). فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَخْلَفْتُ بَعْدَ أَصْحَابِي؟ قَالَ: (إِنَّكَ لَنْ تُخْلَفَ

posao a da ti se njime ne poveća stupanj i položaj. Ti stvarno nećeš izostati iza njih, a da se tvoj narod neće tobom okoristiti, a drugi oštetiti. Bože moj, produži mojim ashabima njihovu seobu (u Medinu) i ne vraćaj ih natrag (u Meku)", rekao je on.

Božiji Poslanik, s.a.v.s., je, međutim, žalio jadnika Sa'da ibn Havlu, što je umro u Mekki.

20. O zabrani brijanja (siječenja) kose u znak žalosti

659. Ebu Musa, r.a., kaže da se bio jako razbolio i onesvijestio. Glava mu je bila u krilu žene koja je plakala. Nije joj mogao ništa odgovoriti. Kada se osvijestio, rekao je:

- Ja se ograđujem od onoga od čega se ogradio Allahov Poslanik, s.a.v.s., a on, s.a.v.s., se ogradio od žene koja u znak žalosti kuka i jauče, one koja brije kosu i one koja cijepa haljine na sebi.

21. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., reakcija na vijest o pogibiji njegovih ashaba

660. Aiša, r.a., priča:

- Kada je Vjerovjesniku, s.a.v.s., došla vijest o pogibiji Ibn Harisa, Džafera i Ibn Revahe, sjeo je (u džamiji) i na njemu se očitovala tuga. Ja sam gledala kroz pukotinu na vratima kada mu je došao jedan čovjek i rekao da Džaferove žene nariču. On mu je naredio da ih u tome spriječi pa je čovjek otišao a zatim se vratio i rekao mu da ga nisu poslušale.

"Zabrani im", rekao je on.

Čovjek mu je, zatim, došao i treći put i rekao:

فَعَمَلَ عَمَلًا صَالِحًا إِلَّا أَرَدَدَتْ بِهِ
دَرَجَةً وَرِفْعَةً، ثُمَّ لَعَلَّكَ أَنْ تُخَلَّفَ حَتَّى
يَنْتَفِعَ بِكَ أَقْوَامٌ، وَيُضَرَّ بِكَ آخَرُونَ،
اللَّهُمَّ أَمِصْ لِأَصْحَابِي هِجْرَتَهُمْ وَلَا
تَرُدَّهُمْ عَلَى أَغْقَابِهِمْ، لَكِنَّ الْبَائِسُ سَعْدُ
ابْنِ خَوْلَةَ). يَزْنِي لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ
مَاتَ بِمَكَّةَ.

٢٠ - باب: مَا يَنْهَى مِنَ الْحَلْقِ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ

٦٥٩ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

وَجَعَ وَجَعًا، فَغَشِيَ عَلَيْهِ، وَرَأْسُهُ فِي
حَجَرٍ امْرَأَةٍ مِنْ أَهْلِ قَبَيْكَتْ، فَلَمْ يَسْتَطِعْ
أَنْ يَرُدَّ عَلَيْهَا شَيْئًا، فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ: أَنَا
بَرِيءٌ مِمَّنْ بَرِيَ مِنْهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، إِنَّ
رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بَرِيَءٌ مِنَ الصَّالِقَةِ،
وَالْحَالِقَةِ، وَالشَّاقِقَةِ.

٢١ - باب: مَنْ جَلَسَ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ
يُعْرِفُ فِيهِ الْحُزْنَ

٦٦٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا،

قَالَتْ: لَمَّا جَاءَ النَّبِيَّ ﷺ قَتْلُ ابْنِ حَارِثَةَ
وَجَعْفَرٍ وَابْنِ رَوَاحَةَ، جَلَسَ يُعْرِفُ فِيهِ
الْحُزْنَ، وَأَنَا أَنْظُرُ مِنْ صَائِرِ الْبَابِ -
شَقِّ الْبَابِ - فَأَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ: إِنَّ نِسَاءَ
جَعْفَرٍ، وَذَكَرَ بُكَاءَهُنَّ، فَأَمَرَهُ أَنْ
يَنْهَاهُنَّ، فَذَهَبَ، ثُمَّ أَتَاهُ الثَّانِيَةُ:
فَأَخْبَرَهُ أَنَّهِنَّ لَمْ يُطِغْنَهُ، فَقَالَ:
(أَنْهَهُنَّ). فَأَتَاهُ الثَّالِثَةُ، قَالَ: وَاللَّهِ

- Boga mi su nas, Allahov Poslaniče, nadjačale (nisu nas poslušale).

Aiša tvrdi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., tada rekao:

“Pospi im usta prašinom.”

22. Onaj koji nije pokazao tugu pri nesreći

661. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

- Umro je sin Ebu Talhe, r.a., a Ebu Talha je bio odsutan (kod Pejgambera). Kada je njegova žena vidjela da je umro, pripremila je nešto (za kupanje i opremu) i sklonila ga u jednom dijelu kuće.

Kada je Ebu Talha došao, upitao je:

- Kako je dječak?

- Smirila mu se duša - odgovorila je - i nadam se da se odmorio.

Tek kad je svanulo i on se okupao i htio izaći, žena mu reče da je dječak umro. Potom mu je sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., klanjao (dženazu) i obavijestio Vjerovjesnika, s.a.v.s., o onome što se zbilo između njih (kao supružnika), pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

“Da vam Allah, dž.š., da blagoslov u vašoj noći (izdancima)”!

(Sufjan prenosi da je jedan od ensarija (Ibaje ibn Rifaje) rekao:

- Vidio sam da su kasnije imali devetero djece i sva su već učila Kur'an.

23. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.: “Mi smo zaista ožalošćeni rastankom s tobom

622. Enes ibn Malik, r.a., priča:

- Unišli smo sa Allahovim Poslanikom,

غَلَبَتْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ. فَرَعَمَتْ أَنَّهُ قَالَ: (فَاحْتُ فِي أَفْوَاهِهِنَّ التُّرَابُ).

۲۲ - باب: مَنْ لَمْ يُظْهِرْ حُزْنَهُ عِنْدَ

الْمُصِيبَةِ

٦٦١ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ قَالَ: مَاتَ ابْنُ لِأَبِي طَلْحَةَ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ وَأَبُو طَلْحَةَ خَارِجٌ، فَلَمَّا رَأَتْ

امْرَأَتُهُ أَنَّهُ قَدْ مَاتَ، هَيَّأَتْ شَيْئًا، وَنَحَّتُهُ

فِي جَانِبِ الْبَيْتِ، فَلَمَّا جَاءَ أَبُو طَلْحَةَ

قَالَ: كَيْفَ الْغُلَامُ؟ قَالَتْ: قَدْ هَدَأَتْ

نَفْسُهُ، وَأَرْجُو أَنْ يَكُونَ قَدْ اسْتَرَاخَ.

فَبَاتَ، فَلَمَّا أَصْبَحَ اغْتَسَلَ، فَلَمَّا أَرَادَ

أَنْ يَخْرُجَ أَغْلَمَتْهُ أَنَّهُ قَدْ مَاتَ، فَصَلَّى مَعَ

النَّبِيِّ ﷺ، ثُمَّ أَخْبَرَهُ بِمَا كَانَ مِنْهُمَا،

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُبَارِكَ

لَكُمَا فِي لَيْلَتِكُمَا).

قَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ: فَرَأَيْتُ لَهُمَا

تِسْعَةَ أَوْلَادٍ، كُلُّهُمْ قَدْ قَرَأُوا الْقُرْآنَ.

۲۳ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «إِنَّا بِكَ

لَمَخْزُونُونَ»

٦٦٢ : وَعَنْهُ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ:

دَخَلْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَلَى أَبِي سَيِّفِ

الْقَيْنِ، وَكَانَ ظَنَرًا لِإِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ

السَّلَامُ، فَأَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِبْرَاهِيمَ

فَقَبَّلَهُ وَشَمَّهُ، ثُمَّ دَخَلْنَا عَلَيْهِ بَعْدَ ذَلِكَ،

s.a.v.s., kod Ebu Sejfa el-Kajna, muža dojiše Ibrahima (sina Poslanikova s.a.v.s.), pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., uzeo Ibrahima (u naručje), poljubio ga i pomirisao.

Kad smo poslije toga opet unišli, Ibrahim je izdisao, a oči Allahova Poslanika, s.a.v.s., su suzile.

Tada mu je Abdurrahman ibn Avf, r.a., rekao:

- Ti, Allahov Poslaniče, (plačeš)!

"Sine Avfov, suza je samilost", reče on.

Potom su uslijedile i druge (suze), da bi onda Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Okolo (mi samo) suzi, a srce tuguje. Mi govorimo samo ono čime je zadovoljan naš Gospodar. Ibrahime, mi smo tvojim rastankom uistinu ožalošćeni."

24. Plač kod bolesnika

663. Abdullah ibn Omer, r.a., priča:

- Kada je Sa'd ibn Ubade bio bolestan, došao je Vjerovjesnik, s.a.v.s., da ga obiđe zajedno sa Abdurrahmanom ibn Avfom, Sa'dom ibn Ebu Vekkasom, i Abdullahom ibn Mesudom, r.a. Pošto mu je unišao i našao njegovu porodicu natkučenom nad njim, rekao je:

- Pa on je već umro?

- Ne, Allahov Poslaniče - odgovorili su.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je tada zaplakao. Kada su oni vidjeli plač Vjerovjesnika, s.a.v.s., i oni su zaplakali a on je rekao:

"Slušajte! Allah ne kažnjava zbog suze, ni tuge srca, nego kažnjava zbog ovoga!" - i pokazao je na jezik - "ili se smiluje. Umrli se plaćom svojih bližnjih za njim, uistinu kažnjava."

وإِبْرَاهِيمُ يَجُودُ بِنَفْسِهِ، فَجَعَلَتْ عَيْنَا رَسُولِ اللَّهِ ﷺ تَذْرِفَانِ، فَقَالَ لَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: وَأَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَقَالَ: (يَا ابْنَ عَوْفٍ، إِنَّهَا رَحْمَةٌ). ثُمَّ أَتْبَعَهَا بِأُخْرَى، فَقَالَ ﷺ: (إِنَّ الْعَيْنَ تَدْمَعُ، وَالْقَلْبَ يَحْزَنُ، وَلَا تَقُولُ إِلَّا مَا يَرْضَى رَبُّنَا، وَإِنَّا بِفِرَاقِكَ يَا إِبْرَاهِيمَ لَمَحْزُونُونَ).

٢٤ - باب: الْبُكَاءُ عِنْدَ الْمَرِيضِ

٦٦٣ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: اشْتَكَى سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ شَكْوَى لَهُ، فَأَتَاهُ النَّبِيُّ ﷺ يَبْعُوهُ، مَعَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ، وَسَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْعُودٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ، فَلَمَّا دَخَلَ عَلَيْهِ، فَوَجَدَهُ فِي غَاشِيَةِ أَهْلِهِ، فَقَالَ: (قَدْ قَضَى؟). قَالُوا: لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَبَكَى النَّبِيُّ ﷺ، فَلَمَّا رَأَى الْقَوْمَ بُكَاءَ النَّبِيِّ ﷺ بَكَوْا، فَقَالَ: (أَلَا تَسْمَعُونَ، إِنَّ اللَّهَ لَا يُعَذِّبُ بِدَمْعِ الْعَيْنِ، وَلَا بِحُزَنِ الْقَلْبِ، وَلَكِنْ يُعَذِّبُ بِهَذَا - وَأَشَارَ إِلَى لِسَانِهِ - أَوْ يَرْحَمُ، وَإِنَّ الْمَيِّتَ يُعَذِّبُ بِبُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ).

25. Zabranjeno je naricati i vikati i treba sprečavati one koji to rade

664. Ummu Atijja, ra., kaže:

- Dale smo Vjerovjesniku, s.a.v.s., prilikom prisege vjernosti islamu i obavezu da nećemo naricati (za umrlim) i to nije od nas ispunila nijedna žena osim ovih pet: Ummu Sulejm, Ummul-Ala, kći Ebu Sebra - supruga Muazova i još dvije žene, ili je Ummu Atijja kazala, kći Ebu Sebra - supruga Muazova i još jedna druga žena.

26. Ustajanje dženazi na noge

665. Amir ibn Rebia, r.a., prenosi da je Vjerovjesnika, s.a.v.s., rekao:

"Kada neko od vas vidi dženazu, ako ne bude išao za njom, neka ustane i stoji dok ne dođe iza nje, ili dok ga ona ne ostavi iza sebe, ili dok se ne spusti prije nego što ga ostavi iza sebe."

27. Kada će sjesti onaj ko je ustao dženazi

666. Ebu Hurejre, r.a., je uzeo ruku Mervana i sjeli su prije nego što je dženaza spuštена. Potom je došao Ebu Seid, r.a., uzeo Mervana za ruku i rekao:

- Ustani! Tako mi Allaha, sigurno zna i Ebu Hurejre da nam je Vjerovjesnik, s.a.v.s., to zabranio.

Ebu Hurejre, r.a., je rekao:

- Istinu je kazao.

٢٥ - باب: مَا يُنْهَى عَنِ النَّوْحِ

وَالْبُكَاءِ وَالزَّجْرَ عَنْ ذَلِكَ

٦٦٤ : عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ: أَخَذَ عَلَيْنَا النَّبِيُّ ﷺ عِنْدَ النِّبْعَةِ أَنْ لَا تَنُوحَ، فَمَا وَفَّتْ مِنَّا امْرَأَةٌ غَيْرُ خَمْسٍ نِسْوَةٍ: أُمُّ سُلَيْمٍ، وَأُمُّ الْعَلَاءِ، وَابْنَةُ أَبِي سَبْرَةَ امْرَأَةُ مُعَاذٍ، وَامْرَأَتَانِ. أَوْ: ابْنَةُ أَبِي سَبْرَةَ، وَامْرَأَةُ مُعَاذٍ، وَامْرَأَةٌ أُخْرَى.

٢٦ - باب: الْقِيَامُ لِلْجَنَازَةِ

٦٦٥ : عَنْ عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ جَنَازَةً، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ مَاشِيًا مَعَهَا فَلْيَقُمْ حَتَّى يُخَلِّفَهَا، أَوْ تُخَلِّفَهُ، أَوْ تُوضَعَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُخَلِّفَهُ).

٢٧ - باب: مَتَى يَقْعُدُ إِذَا قَامَ لِلْجَنَازَةِ

٦٦٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

أَنَّهُ أَخَذَ بِيَدِ مَرْوَانَ وَهُمَا فِي جَنَازَةٍ، فَجَلَسَا قَبْلَ أَنْ تُوضَعَ، فَجَاءَ أَبُو سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فَأَخَذَ بِيَدِ مَرْوَانَ، فَقَالَ: قُمْ، فَوَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمَ هَذَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَانَا عَنْ ذَلِكَ، فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: صَدَقَ.

28. O onome koji je ustao (na noge) dženazi jednog Jevrejina

667. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Kada je pokraj nas naišla jedna dženaza Vjerovjesnik, s.a.v.s., je ustao pa smo i mi ustali, a zatim rekli:

- Allahov Poslaniče, to je dženaza nekom Jevreju!?

“Kada vidite dženazu, ustanite!”, rekao je on.

29. Dženazu nose muškarci (bez žena)

668. Ebu Seid el-Hudri, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada se umrli stavi (na nosila) i ljudi ga ponesu na svojim ramenima, ako je to bila dobra osoba, njezina duša kaže: Požurite sa mnom; a ako nije bila dobra, ona govori: Teško njoj, kuda je nosite! Njezin glas čuje sve osim čovjeka, a kada bi ga on čuo, onesvijestio bi se.”

30. Žurenje sa dženazom

669. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Požurite sa dženazom, jer ako je to bila dobra osoba, bit će joj dobro tamo gdje je nosite, a ako nije bila takva, onda ona predstavlja zlo koje ćete skinuti sa svojih vratova (ramena).”

٢٨ - باب: مَنْ قَامَ لِحَنَازَةِ يَهُودِيٍّ

٦٦٧ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: مَرَّ بِنَا حَنَازَةٌ، فَقَامَ لَهَا النَّبِيُّ ﷺ وَقُمْنَا لَهُ، فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّهَا حَنَازَةٌ يَهُودِيٌّ؟ قَالَ: (إِذَا رَأَيْتُمُ الْحَنَازَةَ فَقُومُوا).

٢٩ - باب: حَمْلُ الرِّجَالِ الْحَنَازَةَ دُونَ النِّسَاءِ

٦٦٨ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا وُضِعَتِ الْحَنَازَةُ، وَاحْتَمَلَهَا الرِّجَالُ عَلَى أَغْنَاقِهِمْ، فَإِنْ كَانَتْ صَالِحَةً قَالَتْ: قَدُمُونِي، وَإِنْ كَانَتْ غَيْرَ صَالِحَةٍ قَالَتْ: يَا وَلَيْلَهَا، أَيْنَ تَذْهَبُونَ بِهَا، يَسْمَعُ صَوْتَهَا كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا الْإِنْسَانَ، وَلَوْ سَمِعَهُ صَبَقَ).

٣٠ - باب: السَّرْعَةُ بِالْحَنَازَةِ

٦٦٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَسْرِعُوا بِالْحَنَازَةِ، فَإِنْ تَكَ صَالِحَةً فَخَيْرٌ تُقَدَّمُونَهَا إِلَيْهِ، وَإِنْ يَكُ سَوَى ذَلِكَ، فَسَرٌّ تَضَعُونَهُ عَنْ رِقَابِكُمْ).

31. Nagrada za praćenje dženaze

670. Ibn Omeru, r.a., je rečeno da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Ko prati umrlog, ima nagradu jednog kirata (mjera za težinu zlata).

- Mnogo nam je štošta kazao Ebu Hurejre! - rekao je Ibn Omer.

Kasnije je i Aiša, r.a., potvrdila to što je rekao Ebu Hurejre izjavivši:

- Čula sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da to kaže.

Zatim je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Mi smo onda propustili mnogo kirata!

32. Osuda gradnje bogomolja nad grobovima

671. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao u svojoj bolesti u kojoj je i umro:

“Allah je prokleo jevreje i kršćane što su grobove svojih vjerovjesnika uzeli kao bogomolje!”

- Da nije toga - kaže (Aiša) - ashabi bi istakli njegov grob, ali se ja ipak bojim da se on ne uzme kao mesdžid (mjesto činjenja sedžde).

33. Klanjanje dženaze ženi koja je umrla za vrijeme porođajnog čišćenja

672. Semura ibn Džundeb, r.a., kaže:

- Klanjao sam za Vjerovjesnikom, s.a.v.s., dženazu jednoj ženi koja je umrla u svom poslijeporođajnom

۳۱ - باب: فَضْلُ اتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ

٦٧٠ : عَنْ ابْنِ عَمْرِو بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ قِيلَ لَهُ : إِنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ : مَنْ تَبَعَ جَنَازَةً فَلَهُ قِيرَاطٌ . فَقَالَ : أَكْثَرَ أَبُو هُرَيْرَةَ عَلَيْنَا . فَصَدَقَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَبَا هُرَيْرَةَ ، وَقَالَتْ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُهُ . فَقَالَ ابْنُ عَمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : لَقَدْ قَرَّطْنَا فِي قَرَارِيطَ كَثِيرَةٍ .

۳۲ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنْ اتِّخَاذِ الْمَسَاجِدِ عَلَى الْقُبُورِ

٦٧١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ فِي مَرَضِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ : (لَعَنَ اللَّهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى ، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ) . قَالَتْ : وَلَوْلَا ذَلِكَ لَأَبْرَزُوا قَبْرَهُ ، غَيْرَ أَنِّي أَخْشَى أَنْ يَتَّخَذَ مَسْجِدًا .

۳۳ - باب: الصَّلَاةُ عَلَى التُّفْسَاءِ إِذَا مَاتَتْ فِي نَفْسِهَا

٦٧٢ : عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : صَلَّيْتُ وَرَاءَ النَّبِيِّ ﷺ عَلَى

čišćenju i on je stao prema njoj na sredini.

34. Učenje Fatihe na džezazi

673. Ibn Abbas, r.a., je klanjao jednu džezazu, proučio Fatihu i rekao:

- Neka znaju da je ona sunnet.

35. Umrli čuje topot obuće (živih)

673. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada se osoba položi u kabur i njegovi drugovi se udalje toliko da on još čuje topot njihove obuće, dođu mu dva meleka, posade ga i kažu mu:

- Šta si ti mislio o ovom čovjeku, Muhammedu, s.a.v.s?

- Svjedočim da je on Božiji rob i Njegov poslanik - rekne on.

- Pogledaj - rekne mu se - svoje mjesto u Džehennemu koje ti je Allah zamijenio mjestom u Džennetu.

On će ih - kaže Vjerovjesnik, s.a.v.s. - vidjeti istovremeno oba, a što se tiče poricatelja ili licemjera, oni će odgovoriti:

- Ne znam. Ja sam govorio ono što je govorio svijet.

- Ni znao, ni učio! - bit će mu rečeno, a zatim će biti jako udaran željeznim čekićem između ušiju i kriknut će toliko da će to čuti onaj koji ga prati izuzev ljudi i džina.”

امْرَأَةٌ مَاتَتْ فِي نَفْسِهَا، فَقَامَ عَلَيْهَا وَسَطَهَا.

۳۴ - باب: قِرَاءَةِ فَاتِحَةِ الْكِتَابِ

عَلَى الْجَنَازَةِ

٦٧٣ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّهُ صَلَّى عَلَى جَنَازَةٍ، فَقَرَأَ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ فَقَالَ : لِيَعْلَمُوا أَنَّهَا سُنَّةٌ .

۳۵ - باب: الْمَيِّتُ يَسْمَعُ خَفَقَ النُّعَالِ

٦٧٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (الْعَبْدُ إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ وَتَوَلَّى وَذَهَبَ أَصْحَابُهُ، حَتَّى إِنَّهُ لَيَسْمَعُ قَرَعَ نِعَالِهِمْ، أَنَاهُ مَلَكَانِ فَأَقْعَدَاهُ، فَيَقُولَانِ لَهُ : مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ مُحَمَّدٍ ﷺ؟ فَيَقُولُ : أَشْهَدُ أَنَّهُ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ، فَيَقَالُ : انْظُرْ إِلَى مَقْعَدِكَ مِنَ النَّارِ، أَبَدَلَكَ اللَّهُ بِهِ مَقْعَدًا مِنَ الْجَنَّةِ). قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (فَيَرَاهُمَا جَمِيعًا، وَأَمَّا الْكَافِرُ، أَوِ الْمُنَافِقُ : فَيَقُولُ : لَا أَذْرِي، كُنْتُ أَقُولُ مَا يَقُولُ النَّاسُ. فَيَقَالُ : لَا دَرَبَتْ وَلَا تَلَيْتَ، ثُمَّ يُضْرَبُ بِمِطْرَقَةٍ مِنْ حَدِيدٍ ضَرْبَةً بَيْنَ أُذُنَيْهِ، فَيَصْبِحُ صَنِحَةً يَسْمَعُهَا مَنْ يَلِيهِ إِلَّا الثَّقَلَيْنِ).

36. Onaj koji je želio biti pokopan u Svetoj zemlji ili sličnoj njoj

675. Ebu Hurejre, r.a., priča:

- Musau, a.s., je poslan melek smrti. Kada mu je došao, Musa mu je (jednim udarcem) izbio oko. Melek se vratio svom Gospodaru i rekao:

- Poslao si me čovjeku koji neće smrt!

Uzvišeni Allah mu je vratio oko i rekao:

- Vрати se natrag i reci mu, da stavi svoju ruku volu na leđa, i on će za svaku dlaku koju svojom rukom pokrije imati po jednu godinu života.

- O, Allahu moj! - uzviknu Musa - a šta poslije?

- Smrt - odgovori Allah.

- Pa, onda, može i sada - reče Musa i zamoli Allaha da ga približi Svetoj zemlji na jedan dobačaj kamenom (da tamo umre).

Ebu Hurejre kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., tada rekao: "Da sam ja tamo, pokazao bih vam njegov kabur pokraj puta kod jednog crvenog pješčanog humka."

37. Klanjanje dženezze šehidu

676. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je sastavljao u jednu haljinu (kefine) po dva čovjeka od poginulih na Uhudu, a zatim je pitao:

"Koji je od njih više znao Kur'an?"

I kada bi mu se pokazalo na jednog od njih, on bi ga dao staviti naprijed u usjek groba (prema strani Kible) i rekao:

٣٦ - باب: مَنْ أَحَبَّ الدَّفْنَ فِي الْأَرْضِ الْمُقَدَّسَةِ أَوْ نَحْوَهَا

٦٧٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: (أَرْسَلَ مَلَكُ الْمَوْتِ إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَلَمَّا جَاءَهُ صَكَّهُ، فَرَجَعَ إِلَى رَبِّهِ، فَقَالَ: أَرْسَلْتَنِي إِلَى عَبْدٍ لَا يُرِيدُ الْمَوْتَ، فَردَّ اللَّهُ عَلَيْهِ عَيْنَهُ، وَقَالَ: أَرْجِعْ، فَقُلْ لَهُ يَضَعُ يَدَهُ عَلَى مَنْ ثَوْرٍ، فَلَهُ بِكُلِّ مَا غَطَّتْ بِهِ يَدُهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ سَنَةً. قَالَ: أَيُّ رَبِّ، ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: ثُمَّ الْمَوْتُ. قَالَ: فَلَا، فَسَأَلَ اللَّهَ أَنْ يُذِنَ لَهُ مِنَ الْأَرْضِ الْمُقَدَّسَةِ رَمِيَةً (بِحَجَرٍ). قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (فَلَوْ كُنْتُ ثُمَّ لَا أَرَيْتُكُمْ قَبْرَهُ، إِلَى جَانِبِ الطَّرِيقِ، عِنْدَ الْكَيْسِ الْأَحْمَرِ).

٣٧ - باب: الصَّلَاةُ عَلَى الشَّهِيدِ

٦٧٦ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَجْمَعُ بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ مِنْ قَتْلَى أَحَدٍ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، ثُمَّ يَقُولُ: (أَيُّهُمَا أَكْثَرُ أَخْذَاً لِلْقُرْآنِ). فَإِذَا أُشِيرَ لَهُ إِلَى أَحَدِهِمَا قَدَّمَهُ فِي اللَّحْدِ، وَقَالَ: (أَنَا شَهِيدٌ عَلَى هَؤُلَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ). وَأَمَرَ بِدَفْنِهِمْ فِي دِمَائِهِمْ،

“Ja sam im svjedok na Sudnjem danu”, a potom bi naredio njihovo zakopavanje zajedno sa njihovom krvlju. Oni nisu kupani, niti im je klanjana dženaza.

38. Da li se djetetu koje primi islam i umre klanja dženaza i da li dijete treba ponuditi da primi islam?

677. Ukbe ibn Amir, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izašao jednog dana i klanjao poginulim borcima Uhuda dženazu, a zatim izašao na minber i rekao:

“Ja sam vam predvodnik i svjedok!

- Bogami, evo gledam svoje vrelo. Meni su dati ključevi riznica Zemlje (ili je rekao: ključevi Zemlje). Ja se, Boga mi, ne plašim da ćete se iza mene vratiti u idolopoklonstvo, nego se bojim da ćete se međusobno nadmetati (za dunjalučke stvari).

678. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da su Omer, r.a., i Vjerovjesnik, s.a.v.s., otišli sa jednom grupom ljudi do Ibn Sajjada, koga su našli kako se igra sa djecom kod utvrda (plemena) Benu Megale. Ibn Sajjad je tada bio blizu punodobnosti i nije osjetio ništa dok ga Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije udario po ruci i rekao mu:

“Svjedočiš li da sam ja Božiji poslanik?”

Ibn Sajjad ga pogleda i reče:

- Svjedočim da si ti poslanik nepismenih!

Zatim je Ibn Sajjad upitao Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

- A svjedočiš li ti da sam ja Božiji poslanik?

وَلَمْ يُغَسِّلُوا، وَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِمْ.

۳۸ - باب: إِذَا أَسْلَمَ الصَّبِيُّ فَمَاتَ، هَلْ يُصَلَّى عَلَيْهِ؟ وَهَلْ يُعْرَضُ عَلَى الصَّبِيِّ الْإِسْلَامُ؟

٦٧٧ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ خَرَجَ يَوْمًا، فَصَلَّى عَلَى أَهْلِ أُحُدٍ صَلَاتَهُ عَلَى الْمَيِّتِ، ثُمَّ انْتَصَرَ إِلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ: (إِنِّي فَرَطُكُمْ، وَأَنَا شَهِيدٌ عَلَيْكُمْ، وَإِنِّي وَاللَّهِ لَأَنْظُرُ إِلَى حَوْضِي الْآنَ، وَإِنِّي أُعْطِيتُ مَفَاتِيحَ خَزَائِنِ الْأَرْضِ، أَوْ مَفَاتِيحَ الْأَرْضِ، وَإِنِّي وَاللَّهِ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمْ أَنْ تُشْرِكُوا بَعْدِي، وَلَكِنْ أَخَافُ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنَافَسُوا فِيهَا).

٦٧٨ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ انْطَلَقَ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي رَهْطٍ قَبْلَ ابْنِ صَيَّادٍ، حَتَّى وَجَدُوهُ يَلْعَبُ مَعَ الصَّبْيَانِ، عِنْدَ أَطْمِ بَنِي مَعَالَةَ، وَقَدْ قَارَبَ ابْنُ صَيَّادٍ الْحُلْمَ، فَلَمْ يَشْعُرْ حَتَّى ضَرَبَ النَّبِيُّ ﷺ بِيَدِهِ، ثُمَّ قَالَ لِابْنِ صَيَّادٍ: (تَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ). فَنَظَرَ إِلَيْهِ ابْنُ صَيَّادٍ فَقَالَ: أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ الْأُمِّيِّينَ. فَقَالَ ابْنُ صَيَّادٍ لِلنَّبِيِّ ﷺ: أَتَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ؟ فَرَفَضَهُ وَقَالَ: (أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ).

On ga je odbio i rekao:

“Vjerujem u Boga i Njegove poslanike.”

“A šta ti misliš?”, upitao ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

- Dolaze mi i iskreni i lažac - odgovori on.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

“U tebe su se stvari pomiješale.”

Zatim mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ostavio sam za tebe jednu tajnu.”

- To je dim - odgovori Ibn Sajjad.

“Gubi se!”, reče mu (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) “ipak nećeš preći svoje limite!”

Tada je Omer, r.a., rekao:

- Pusti me, Allahov Poslaniče, da ga ubijem!

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Ako je on (Dedždžal), tebi nije data vlast nad njim, a ako nije, onda nemaš nikakva dobra što ćeš ga ubiti.”

Abdullah ibn Omer, r.a., dalje kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s. i Ubejj ibn Ka'b su zatim otišli do palmika gdje je bio Ibn Sajjad, prikradajući se da čuju nešto od njega prije nego što ih on primijeti. Vjerovjesnik, s.a.v.s., ga je ugledao gdje leži na ležaju od kadife, čuvši i neko gundanje, odnosno mrmljanje. Utom je majka Ibn Sajjada ugledala Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako se krije iza stabala u palmiku pa je rekla Ibn Sajjadu:

- Safe (Saf je ime Ibn Sajjadovo), eno Muhammeda.

Ibn Sajjad je skočio na noge, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

فَقَالَ لَهُ: (مَاذَا تَرَى؟). قَالَ ابْنُ صَيَّادٍ: يَا نَبِيَّ صَادِقٌ وَكَاذِبٌ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (خُلِطَ عَلَيْكَ الْأَمْرُ). ثُمَّ قَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنِّي قَدْ خَبَأْتُ لَكَ خَبِيئًا). فَقَالَ ابْنُ صَيَّادٍ: هُوَ الدُّخُّ. فَقَالَ: (أَخْسَأُ، فَلَنْ تَعْدُو قَدْرَكَ). فَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: دَعْنِي يَا رَسُولَ اللَّهِ أَضْرِبُ عُنُقَهُ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنْ يَكُنْهُ فَلَنْ تُسَلِّطَ عَلَيْهِ، وَإِنْ لَمْ يَكُنْهُ فَلَا خَيْرَ لَكَ فِي قَتْلِهِ).

وَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا -: انْطَلَقْ بَعْدَ ذَلِكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَبِي بْنُ كَعْبٍ، إِلَى النَّخْلِ الَّتِي فِيهَا ابْنُ صَيَّادٍ، وَهُوَ يَخْتَلُ أَنْ يَسْمَعَ مِنْ ابْنِ صَيَّادٍ شَيْئًا، قَبْلَ أَنْ يَرَاهُ ابْنُ صَيَّادٍ، فَرَأَاهُ النَّبِيُّ ﷺ وَهُوَ مُضْطَجِعٌ، فِي قُطَيْفَةٍ، لَهُ فِيهَا رَمْزَةٌ أَوْ زِمْرَةٌ، فَرَأَتْ أُمُّ ابْنِ صَيَّادٍ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، وَهُوَ يَتَّقِي بِجَذْوِعِ النَّخْلِ، فَقَالَتْ لِابْنِ صَيَّادٍ: يَا صَافٍ، وَهُوَ اسْمُ ابْنِ صَيَّادٍ، هَذَا مُحَمَّدٌ، ﷺ، فَتَارَ ابْنُ صَيَّادٍ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَوْ تَرَكَتُهُ بَيْنَ).

“Da ga je ostavila, njegov slučaj bi bio razjašnjen.”

679. Enes, r.a., priča:

– Jedan dječak Jevrej, koji je služio Vjerovjesnika, s.a.v.s., razbolio se pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., došao da ga obiđe. Sjeo je pored njegove glave i rekao:

“Prihvati islam!”

Dječak je pogledao svoga oca, koji je bio prisutan, i on mu reče:

- Poslušaj Ebu-l-Kasima!

Dječak prihvati islam a Vjerovjesnik, s.a.v.s., izađe govoreći:

“Hvala Allahu Koji ga je spasio Vatre!”

680. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Svako novorođenče se rodi u izvornoj prirodi (*fitra*), pa ga njegovi roditelji kasnije požidove, pokrste ili uvedu u vatropoklonstvo - kao što domaća životinja rodi potpuno (čitavo) mladunče. Da li vi primjećujete na njemu ikakav nedostatak?”

Zatim je Ebu Hurejre, r.a., citirao: *Allahova fitra je ona u kojoj je On stvorio svijet i u Allahovom stvaranju nema izmjene. To je prava vjera.* (Er-Rûm, 30.)

39. Ako idolopoklonik na samrti izgovori *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha)

681. Musejeb ibn Hazn, r.a., priča:

– Kada je Ebu Talibu nastupio smrtni čas, došao mu je Allahov Poslanik,

٦٧٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

كَانَ غُلَامٌ يَهُودِيٌّ يَخْدُمُ النَّبِيَّ ﷺ فَمَرَضَ، فَأَتَاهُ النَّبِيُّ ﷺ يَعُودُهُ، فَقَعَدَ عِنْدَ رَأْسِهِ، فَقَالَ لَهُ : (أَسْلِمَ). فَنَظَرَ إِلَى أَبِيهِ وَهُوَ عِنْدَهُ، فَقَالَ لَهُ : أَطِيعَ أَبَا الْقَاسِمِ ﷺ، فَأَسْلَمَ، فَخَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ وَهُوَ يَقُولُ : (الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْقَذَهُ مِنَ النَّارِ).

٦٨٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (مَا مِنْ مَوْلُودٍ إِلَّا يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ، فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ، أَوْ يَنْصَرَانِهِ، أَوْ يُمَجِّسَانِهِ، كَمَا تُنْتَجُ الْبَهِيمَةُ بِهَيْمَةٍ جَمْعَاءَ، هَلْ تُحْسِنُونَ فِيهَا مِنْ جَذْعَاءَ). ثُمَّ يَقُولُ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : ﴿فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ﴾.

٣٩ - باب : إِذَا قَالَ الْمُشْرِكُ عِنْدَ الْمَوْتِ :

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

٦٨١ : عَنْ الْمُسَيَّبِ بْنِ حَزْنٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ قَالَ : لَمَّا حَضَرَتْ أَبَا طَالِبٍ الْوَفَاةَ، جَاءَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَوَجَدَ عِنْدَهُ أَبَا جَهْلٍ بْنَ هِشَامٍ، وَعَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي أُمَيَّةَ بْنَ الْمُغِيرَةِ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِأَبِي

s.a.v.s., i kod njega zatekao Ebu Džehla ibn Hišama i Abdullaha ibn Ebu Umejja ibn Mugiru. Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je Ebu Talibu:

“Amidža moj, izgovori riječi *La ilahe illallah*, i ja ću ti to kod Allaha posvjedočiti!”

Ebu Džehl i Abdullah ibn Ebu Umejje su rekli:

- Ebu Talibe, zar ćeš napustiti vjeru Abdulmuttalibovu?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je uporno tražio od njega da izgovori kelimei-šehadet, a oni mu opet ponavljali svoj govor sve dok Ebu Talib nije na samom kraju rekao da je on u vjeri Abdulmuttalibovoj, odbijajući tako da kaže *La ilahe illallah*.

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Tako mi Allaha, ja ću, sigurno, tražiti za tebe oprost sve dok mi se to ne zabrani.”

Uzvišeni Allah je u vezi s tim objavio: *Vjerovjesnik i oni koji vjeruju neka ne traže oprost za idolopoklonike!* (Et-Tevbe, 113.)

40. Držanje govora na kaburu i sjedenje njegovih drugova oko njega

682. Alija, r.a., priča:

- Kad smo bili na jednoj dženazi u Bekiu Garkadu prišao nam je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i sjeo pa smo i mi oko njega posjedali. On je oborio glavu prema zemlji i štapom koji je držao počeo kopkati zemlju, a zatim rekao:

طَالِبُ: (يَا عَمَّ، قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، كَلِمَةً أَشْهَدُ لَكَ بِهَا عِنْدَ اللَّهِ). فَقَالَ أَبُو جَهْلٍ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ: يَا أَبَا طَالِبٍ، أَتَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، فَلَمْ يَزَلْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَغْرِضُهَا عَلَيْهِ، وَيَعُودَانِ يَتْلِكَ الْمَقَالَةَ، حَتَّى قَالَ أَبُو طَالِبٍ آخِرَ مَا كَلَّمَهُمْ: هُوَ عَلَى مِلَّةِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ. وَأَبَى أَنْ يَقُولَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَمَّا وَاللَّهِ لَا أَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ مَا لَمْ أَنُكِرْ عَنْكَ). فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى فِيهِ: ﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ﴾. الْآيَةُ.

٤٠ - باب: مَوْعِظَةُ الْمُحَدِّثِ عِنْدَ الْقَبْرِ وَقُعُودِ أَصْحَابِهِ حَوْلَهُ

٦٨٢: عَنْ عَلِيٍّ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ: كُنَّا فِي جَنَازَةٍ فِي بَقِيعِ الْغَرْقَدِ، فَأَتَانَا النَّبِيُّ ﷺ، فَقَعَدَ وَقَعَدْنَا حَوْلَهُ، وَمَعَهُ مِخْصَرَةٌ، فَكَسَّسَ، فَجَعَلَ يَنْكُثُ بِمِخْصَرَتِهِ، ثُمَّ قَالَ: (مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ، مَا مِنْ نَفْسٍ مَنفُوسَةٍ، إِلَّا كُتِبَ

“Svako od vas i svaka stvorena duša ima svoje mjesto zapisano u Džennetu ili Džehennemu i određeno joj je da li je nesretna ili sretna.”

Tada jedan čovjek reče:

- Allahov Poslaniče, da se onda oslonimo samo na ono što nam je propisano ostavljajući rad, jer onaj od nas kome je određeno da bude sretnik doći će do posla sretnika, a onaj kome je propisano da bude nesretnik mora doći do posla nesretnika?

“Što se tiče sretnika”, reče on, “njima se olakša put sreći, a nesretnicima nesreći.”

Potom je proučio ajet: *Onaj koji daje i stalno Allaha ima na umu...* (El-Lejl, 57.).

41. Šta je rečeno o samoubistvu

683. Sabit ibn Dahhak, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko se zakune svetinjom druge vjere osim islama, lažući namjerno, onda je on to što je rekao. Ko počinu samoubistvo komadom željeza, bit će njime mučen i u džehennemskoj vatri.”

684. Džundeb, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Jedan čovjek je imao rane pa se ubio. Tada je Uzvišeni Allah rekao: Pretekao Me je rob Moj sa sobom pa sam mu zabranio Džennet.”

685. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

مَكَانَهَا مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، وَإِلَّا قَدْ كُتِبَ :
شَقِيَّةٌ أَوْ سَعِيدَةٌ). فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ
اللَّهِ، أَفَلَا تَنْكِلُ عَلَيَّ كِتَابِنَا وَتَدْعُ الْعَمَلَ،
فَمَنْ كَانَ مِنَّا مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ فَسَيَصِيرُ
إِلَى عَمَلِ أَهْلِ السَّعَادَةِ، وَأَمَّا مَنْ كَانَ
مِنَّا مِنْ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ فَسَيَصِيرُ إِلَى عَمَلِ
أَهْلِ الشَّقَاوَةِ؟ قَالَ: (أَمَّا أَهْلُ السَّعَادَةِ
فَيُسَرُّونَ لِعَمَلِ أَهْلِ السَّعَادَةِ، وَأَمَّا أَهْلُ
الشَّقَاوَةِ فَيُسَرُّونَ لِعَمَلِ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ).
ثُمَّ قَرَأَ: ﴿فَأَمَّا مَنْ أَغْطَى وَاتَّقَى﴾.
الآيَةُ.

٤١ - باب: مَا جَاءَ فِي قَاتِلِ النَّفْسِ

٦٨٣ : عَنْ ثَابِتِ بْنِ الضَّحَّاكِ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ حَلَفَ
بِمِلَّةٍ غَيْرِ الْإِسْلَامِ، كَاذِبًا مُتَعَمِّدًا، فَهُوَ
كَمَا قَالَ. وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِحَدِيدَةٍ، عُذِّبَ
بِهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ).

٦٨٤ : عَنْ جُنْدَبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ:

(كَانَ بِرَجُلٍ جِرَاحٌ فَقَتَلَ نَفْسَهُ، فَقَالَ
اللَّهُ: بَدَرْنِي عَبْدِي بِنَفْسِهِ، حَرَّمْتُ عَلَيْهِ
الْجَنَّةَ).

“Onaj ko se objesi ostat će obješen i u Džehennemu, a onaj ko sam sebe zbode, ostat će zboden i u Džehennemu.”

42. Hvaljenje umrlog od strane prisutnog svijeta

686. Enes ibn Malik, r.a., prenosi da su ashabi prošli pokraj jedne dženaze i pohvalili umrloga kao dobru osobu, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zaslužio je!”

Potom su prošli pokraj druge i pokudili je, pa je on opet rekao:

“Zaslužio je!”

- Šta je zaslužio? - upitao je Omer ibn Hattab, r.a.

“S obzirom da ste vi Božiji svjedoci na Zemlji, onaj koga ste pohvalili zaslužio je Džennet, dok je ovaj koga ste pokudili zaslužio Džehennem”, rekao je on.

687. Omer ibn Hattab, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: “Muslimana kome četvorica posvjedoče da je dobar, Allah će uvesti u Džennet.”

- A trojica? - upitali smo.

“I trojica”, odgovorio je.

- I dvojica? - rekli smo.

“I dvojica”, odgovorio je.

Nismo išli dalje pa da ga pitamo i za jednog.

43. Šta je rečeno o kazni u kaburu

688. El-Bera' ibn 'Azib, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

٦٨٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الَّذِي يَخْنُقُ نَفْسَهُ يَخْنُقُهَا فِي النَّارِ، وَالَّذِي يَطْعُنُهَا يَطْعُنُهَا فِي النَّارِ).

٤٢ - باب: ثناء الناس على الميت

٦٨٦ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: مَرُّوا بِجَنَازَةٍ فَأَثْنَوْا عَلَيْهَا خَيْرًا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَجَبَتْ). ثُمَّ مَرُّوا بِأُخْرَى فَأَثْنَوْا عَلَيْهَا شَرًّا، فَقَالَ: (وَجَبَتْ). فَقَالَ عُمَرُ ابْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: مَا وَجَبَتْ؟ قَالَ: (هَذَا أَتَيْنُكُمْ عَلَيْهِ خَيْرًا، فَوَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ، وَهَذَا أَتَيْنُكُمْ عَلَيْهِ شَرًّا، فَوَجَبَتْ لَهُ النَّارُ، أَنْتُمْ شُهَدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ).

٦٨٧ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَيُّمَا مُسْلِمٍ، شَهِدَ لَهُ أَرْبَعَةٌ بِخَيْرٍ، أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ). فَقُلْنَا: وَثَلَاثَةٌ، قَالَ: (وَوَلَاثَةٌ). فَقُلْنَا: وَاثْنَانِ، قَالَ: (وَاثْنَانِ). ثُمَّ لَمْ نَسْأَلْهُ عَنِ الْوَاحِدِ.

٤٣ - باب: مَا جَاءَ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ

٦٨٨ : عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا أُفْعِدَ

“Kada se vjernik posadi u svom kaburu, dođu mu (meleci) i on posvjedoči da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik. To je značenje Allahovih riječi: *Allah učvršćuje one koji vjeruju čvrstim govorom* (Ibrahim, 27.).

الْمُؤْمِنُ فِي قَبْرِهِ أُنَبِّئُ، ثُمَّ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، فذَلِكَ قَوْلُهُ: ﴿يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ﴾.

689. Ibn Omer, r.a., kaže da se Vjerovjesnik, s.a.v.s., nadnio nad leševe u jami (bunaru idolopoklonika na Bedru) i rekao:

“Jeste li vidjeli da je istina ono što vam je vaš Stvoritelj obećao?!”

Neko mu reče:

- Zar se mrtvima obraćaš?!

“Vi ne čujete ništa bolje od njih, samo oni ne odgovaraju”, odgovorio je.

٦٨٩ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَطَّلَعَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى أَهْلِ الْقَلْبِ، فَقَالَ: (وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا). فَقِيلَ لَهُ: أَتَدْعُو أَمْوَاتًا؟ فَقَالَ: (مَا أَنْتُمْ بِأَسْمَعَ مِنْهُمْ، وَلَكِنْ لَا يُجِيبُونَ).

690. Aiša, r.a, priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista, oni tek sada znaju da je ono što sam ja govorio bila istina, a Uzvišeni Allah je rekao: *Ti zaista ne možeš mrtve dozvati* (En-Neml, 80.).

٦٩٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: إِنَّمَا قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّهُمْ لَيَعْلَمُونَ الْآنَ أَنَّ مَا كُنْتُ أَقُولُ حَقًّا). وَقَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿إِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْمَوْتَى﴾.

691. Esma, kćerka Ebu Bekra, r.a., kaže:

- Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., držeći jednom hutbu, spomenuo i kabursko iskušenje kojim će čovjek biti kušan, muslimani su glasno počeli plakati.

٦٩١ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ خَطِيبًا، فَذَكَرَ فِتْنَةَ الْقَبْرِ الَّتِي يَفْتِنُ فِيهَا الْمَرْءَ، فَلَمَّا ذَكَرَ ذَلِكَ ضَجَّ الْمُسْلِمُونَ ضَجَّةً.

44. Traženje zaštite od kaburske kazne

692. Ebu Ejjub, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednom izašao (izvan Medine) kada je Sunce već bilo zašlo pa je, čuvši nekakve glasove, rekao:

“To su Jevreji koji proživljavaju patnje u svojim grobovima.”

693. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio ovu dovu:

“*Allahumme inni e'uzu bike min azabi-l-kabr ve min azabi-n-nari ve min fitneti-l-mahja ve-l-memati ve min fitneti-l-Mesihi-d-Dedždžali* (Allahu moj, tražim Tvoju zaštitu od kazne u grobu, od džehennemske vatre, od iskušenja života i smrti i iskušenja Mesiha Dedždžala!)”

45. Umrlo se pokazuje njegovo mjesto jutrom i večeri

694. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista se svakome od vas, kada umre, jutrom i večeri pokazuje njegovo mjesto, pa ako je džennetlija predočava mu se njegovo mjesto među džennetlijama, a ako je džehennemlija predočava mu se mjesto među stanovnicima Džehennema i kaže:

- To je tvoje mjesto kada te Allah na Sudnjem danu oživi!”

46. Šta je rečeno o djeci muslimana koja presele na ahiret

695. El-Bera', r.a., kaže:

- Kada je umro Ibrahim (sin

٤٤ - باب: التَّعَوُّذُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

٦٩٢ : عَنْ أَبِي أَيُّوبَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ: خَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ وَقَدْ وَجَبَتِ الشَّمْسُ، فَسَمِعَ صَوْتًا، فَقَالَ: (يَهُودُ تُعَذَّبُ فِي قُبُورِهَا).

٦٩٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدْعُو: (اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ).

٤٥ - باب: الميت يُعْرَضُ عَلَيْهِ مقعده بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ

٦٩٤ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا مَاتَ، عُرِضَ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ، إِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ، فَيَقَالُ: هَذَا مَقْعَدُكَ حَتَّى يَبْعَثَكَ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

٤٦ - باب: مَا قِيلَ فِي أَوْلَادِ الْمُسْلِمِينَ

٦٩٥ : عَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا تُوفِّيَ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ

Vjerovjesnika, s.a.v.s.), neka je na njega Božiji spas i milost, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“On će, zaista, imati dovilju u Džennetu.”

47. Šta je rečeno o djeci idolopoklonika

496. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio upitan za djecu idolopoklonika, pa je kazao:

“Kad ih je Allah stvorio, On je znao šta će raditi.”

Odjeljak

697. Semura ibn Džundeb, r.a., priča:

– Nakon što bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao sabah, okrenuo bi se licem prema nama i rekao:

“Ko je od vas sinoć nešto sanjao?”

Onaj ko je nešto sanjao to bi ispričao, a (Vjerovjesnik, s.a.v.s.,) bi rekao:

“Mašallah - bit će ono što Allah bude htio!”

Jednog dana nas je opet pitao:

“Je li neko od vas nešto sanjao?”

- Nije - rekli smo.

“Ali sam ja, rekao je on, sinoć u snu vidio kako su došla dva čovjeka, uzeli me za ruku i odveli me u Svetu zemlju, kad tamo jedan čovjek sjedi, a drugi do njega stoji i u ruci mu željezne kuke (čengele), koje mu on gura u ugao njegovih usta sve dok mu ne dođu na zatiljak. Zatim to isto čini kroz drugi ugao njegovih usta. Kada mu to u kutu njegovih usta zaraste, on mu se vrati i čini isto što i ranije.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ لَهُ مُرْضِعًا فِي الْجَنَّةِ).

٤٧ - باب: مَا قِيلَ فِي أَوْلَادِ الْمُشْرِكِينَ

٦٩٦ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ أَوْلَادِ الْمُشْرِكِينَ، فَقَالَ: (اللَّهُ، إِذْ خَلَقَهُمْ، أَغْلَمَ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ).

{باب:}

٦٩٧ : عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا صَلَّى صَلَاةَ الصُّبْحِ، أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ، فَقَالَ: (مَنْ رَأَى مِنْكُمْ اللَّيْلَةَ رُؤْيَا). قَالَ: فَإِنْ رَأَى أَحَدٌ قَصَّهَا، فَيَقُولُ: (مَا شَاءَ اللَّهُ). فَسَأَلْنَا يَوْمًا فَقَالَ: (هَلْ رَأَى أَحَدٌ مِنْكُمْ رُؤْيَا). قُلْنَا: لَا، قَالَ: (لِكَيْ رَأَيْتُ اللَّيْلَةَ رَجُلَيْنِ أَتَيَانِي فَأَخَذَا بِيَدِي، فَأَخْرَجَانِي إِلَى الْأَرْضِ الْمُقَدَّسَةِ، فَإِذَا رَجُلٌ جَالِسٌ، وَرَجُلٌ قَائِمٌ بِيَدِهِ كَلُوبٌ مِنْ حَدِيدٍ، قَالَ: إِنَّهُ يَدْخُلُ ذَلِكَ الْكَلُوبُ فِي شِدْقِهِ حَتَّى يَتَلَعَّ قَفَاهُ، ثُمَّ يَفْعَلُ بِشِدْقِهِ الْآخَرَ مِثْلَ ذَلِكَ، وَيَلْتَمِمْ شِدْقَهُ هَذَا، فَيَعُودُ فَيَصْنَعُ مِثْلَهُ. قُلْتُ: مَا هَذَا؟ قَالَ: أَنْظِرُنِي، فَأَنْظِلُنَا، حَتَّى أَتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ مُضْطَجِعٍ عَلَى قَفَاهُ،

- Ko je to? - upitao sam.

- Idi dalje! - rekli su mi obojica.

Potom smo išli i došli do jednog čovjeka naslonjenog na zatiljak, a jedan čovjek stojeći više njegove glave sa kamenom (u ruci) razbija mu glavu. Kada ga udari, kamen se otkotrlja i on ode da ga uzme, ali se ne vraća dok onome glava ne zaraste i ne vrati se u predašnje stanje, kada se vrati i ponovo ga udara.

- Ko je to? - upitao sam.

- Idi dalje! - rekli su.

Potom smo došli do jedne uvale poput peći čiji je gornji dio tijesan a donji širok. Ispod nje se loži vatra i kada se (plamen) približi, svijet koji je u njoj podigne se kao da će skoro izaći, a kada se malo stiša (splahne), oni se opet u nju vrate (naniže). U njoj su i muškarci i žene goli.

- Ko su ovi? - upitao sam.

- Idi dalje! - rekli su.

Tako smo išli dok nismo došli do jedne rijeke od same krvi. Jedan čovjek je stajao na sredini rijeke, a drugi na obali i pred njim jedan kamen. Kada god bi čovjek u rijeci htio izaći, onaj drugi bi mu bacio kamen u usta i vratio ga tamo gdje se ranije nalazio.

- Ko je ovaj? - upitao sam.

- Idi dalje! - rekli su.

Tako smo išli dok nismo došli do jedne zelene bašče u kojoj se nalazilo jedno veliko drvo i na njemu jedan starac sa djecom, a blizu toga stabla jedan čovjek ispred koga bijaše vatra

وَرَجُلٌ قَائِمٌ عَلَى رَأْسِهِ بِفِهْرٍ، أَوْ صَخْرَةٍ، فَيَشْدُخُ بِهِ رَأْسَهُ، فَإِذَا ضَرَبَهُ تَذَمَّدَ الْحَجَرُ، فَأَنْطَلَقَ إِلَيْهِ لِيَأْخُذَهُ، فَلَا يَرْجِعُ إِلَى هَذَا، حَتَّى يَلْتَمِمْ رَأْسَهُ، وَعَادَ رَأْسُهُ كَمَا هُوَ، فَعَادَ إِلَيْهِ فَضَرَبَهُ، قُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ قَالَا: أَنْطَلِقْ، فَأَنْطَلَقْنَا إِلَى ثَقَبٍ مِثْلِ الثُّورِ، أَغْلَاهُ ضَيْقٌ وَأَسْفَلُهُ وَاسِعٌ، يَتَوَقَّدُ تَحْتَهُ نَارًا، فَإِذَا اقْتَرَبَ أَرْتَفَعُوا، حَتَّى كَادَ أَنْ يَخْرُجُوا، فَإِذَا خَمَدَتْ رَجَعُوا فِيهَا، وَفِيهَا رِجَالٌ وَنِسَاءٌ عُرَاةٌ، فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ قَالَا: أَنْطَلِقْ، فَأَنْطَلَقْنَا، حَتَّى أَتَيْنَا عَلَى نَهْرٍ مِنْ دَمٍ فِيهِ رَجُلٌ قَائِمٌ، وَعَلَى وَسْطِ النَّهْرِ رَجُلٌ بَيْنَ يَدَيْهِ حِجَارَةٌ، فَأَقْبَلَ الرَّجُلُ الَّذِي فِي النَّهْرِ، فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ رَمَى الرَّجُلُ بِحَجَرٍ فِي فِيهِ، فَرَدَّهُ حَيْثُ كَانَ، فَجَعَلَ كُلَّمَا جَاءَ لِيَخْرُجَ رَمَى فِي فِيهِ بِحَجَرٍ، فَيَرْجِعُ كَمَا كَانَ، فَقُلْتُ: مَا هَذَا؟ قَالَا: أَنْطَلِقْ، فَأَنْطَلَقْنَا، حَتَّى أَنْتَهَيْنَا إِلَى رَوْضَةٍ خَضِرَاءَ، فِيهَا شَجَرَةٌ عَظِيمَةٌ، وَفِي أَصْلِهَا شَيْخٌ وَصِييَانٌ، وَإِذَا رَجُلٌ قَرِيبٌ مِنَ الشَّجَرَةِ، بَيْنَ يَدَيْهِ نَارٌ يُوقِدُهَا، فَصَعِدَا بِي فِي الشَّجَرَةِ، وَأَذْخَلَانِي دَارًا، لَمْ أَرْ قَطُّ أَحْسَنَ مِنْهَا، فِيهَا رِجَالٌ شُيُوخٌ، وَشَبَابٌ وَنِسَاءٌ

koju on stalno podlagaše. Oni me potom popeše na to stablo i uvedoše u dvorac od kojeg nikada nisam ljepšeg vidio. U njemu je bilo ljudi, staraca, mladića, žena i djece. Zatim su me iz njega izveli, popeli još više na stablo i uveli u dvorac koji bijaše još ljepši i vredniji i u njemu opet starci i mladići.

Tada sam rekao:

- Sa mnom ste, eto, obilazili cijelu noć, pa obavijestite me sada o onome što sam vidio!

- Dobro - rekoše obojica.

- Što se tiče onoga što si vidio da mu razguljuju i cijepaju vilice, on je bio veliki lažac. Kad bi govorio lagao bi i ta laž je od njega prenošena na sve strane, i ono što si vidio, činit će se s njime sve do Sudnjega dana. Onaj što mu se razbija glava je čovjek kome je Allah dao da nauči Kur'an, ali je on noću spavao (nije ga učio), a danju nije po njemu postupao. S njim će se onako postupati do Sudnjega dana. Oni koje si vidio u onoj uvali bili su bludnici. Čovjek koga si vidio u onoj rijeci živio je od kamate. Onaj starac na drvetu je Ibrahim, a.s., a dječica oko njega su djeca svijeta, a što se tiče onoga što podlagaše vatru, to je Malik - vratar u Džehennemu. Prvi dvorac u koji si unišao je zajednički dvorac vjernika, a onaj drugi je dvorac šehida. Ja sam Džibril, a ovo je Mikail. Sada podigni svoju glavu!

Ja sam potom podigao glavu, kad iznad mene nešto kao oblak!

- To je - rekli su obojica - mjesto u kome ćeš ti boraviti.

وَصَيَّانَ، ثُمَّ أَخْرَجَانِي مِنْهَا، فَصَعِدَا بِي الشَّجَرَةَ، فَأَدْخَلَانِي دَارًا، هِيَ أَحْسَنُ وَأَفْضَلُ مِنْهَا، فِيهَا رِجَالٌ شُيُوخُ وَشَبَابٌ، قُلْتُ: طَوَّفْتُمَانِي اللَّيْلَةَ، فَأَخْبَرَانِي عَمَّا رَأَيْتُ. قَالَا: نَعَمْ، أَمَّا الَّذِي رَأَيْتَهُ يُشَقُّ شِدْقُهُ فَكَذَّابٌ، يُحَدِّثُ بِالْكَذْبَةِ، فَتُحْمَلُ عَنْهُ حَتَّى تَبْلُغَ الْآفَاقَ، فَيُضْنَعُ بِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَالَّذِي رَأَيْتَهُ يُشَدُّ رَأْسُهُ، فَرَجُلٌ عَلَّمَهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ، فَتَامَ عَنْهُ بِاللَّيْلِ، وَلَمْ يَعْمَلْ فِيهِ بِالنَّهَارِ، يُفَعَّلُ بِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَالَّذِي رَأَيْتَهُ فِي النَّهْرِ أَكَلُوا الرِّبَا، وَالشَّيْخُ فِي أَضَلِّ الشَّجَرَةِ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَالصَّيَّانُ حَوْلُهُ فَأَوْلَادُ النَّاسِ، وَالَّذِي يُوقِدُ النَّارَ مَالِكُ خَازِنُ النَّارِ، وَالَّذَارُ الْأُولَى الَّتِي دَخَلْتَ دَارُ عَامَّةِ الْمُؤْمِنِينَ، وَأَمَّا هَذِهِ الدَّارُ فَدَارُ الشُّهَدَاءِ، وَأَنَا جِبْرِيلُ، وَهَذَا مِيكَائِيلُ، فَارْفَعْ رَأْسَكَ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي، فَإِذَا فَوْقِي مِثْلُ السَّحَابِ، قَالَا: ذَاكَ مَنْزِلُكَ، قُلْتُ: دَعَانِي أَدْخُلْ مَنْزِلِي، قَالَا: إِنَّهُ بَقِيَ لَكَ عُمْرٌ لَمْ تَسْتَكْمِلْهُ، فَلَوْ اسْتَكْمَلْتَ أَتَيْتَ مَنْزِلَكَ).

- Pa pustite me - rekao sam - da uniđem u svoje boravište.

- Tebi je - odgovorili su - ostalo još života koji nisi dovršio, a da si ga dovršio, došao bi u svoje boravište.

48. Izenadna smrt

698. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesniku, s.a.v.s., jedan čovjek rekao:

- Moja je majka iznenadno umrla i mislim da bi, da je mogla govoriti, podijelila milostinju, pa da li će imati nagradu ako ja za nju milostinju podijelim?

“Da”, odgovorio je on, s.a.v.s.

49. O kaburu Vjerovjesnika, s.a.v.s., Ebu Bekra i Omera, r.a.

699. Aiša, r.a., priča:

- Iščekujući dan koji će (prema rasporedu) provesti kod mene, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je u svojoj bolesti (više puta) ponavljao pitanje: “Gdje sam danas, a gdje ću biti sutra?” I kada je došao moj dan, dok se nalazio u mom naručju, Allah ga je uzeo k Sebi. I pokopan je u mojoj sobi.

700. Omer ibn Hattab, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je umro zadovoljan sa šest osoba, a njihova imena su: Osman, Alija, Talha, Zubejr, Abdurrahman ibn Avf i Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a.

٤٨ - باب: مَوْتِ الْفَجَاءَةِ

٦٩٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ : (إِنَّ أُمِّي أَفْتُلْتُ نَفْسُهَا، وَأُظْنُهَا لَوْ تَكَلَّمْتُ تَصَدَّقْتُ، فَهَلْ لَهَا أَجْرٌ إِنْ تَصَدَّقْتُ عَنْهَا؟ قَالَ: نَعَمْ).

٤٩ - باب: مَا جَاءَ فِي قَبْرِ النَّبِيِّ ﷺ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

٦٩٩ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : إِنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِيَتَعَذَّرُ فِي مَرَضِهِ : (أَيْنَ أَنَا الْيَوْمَ، أَيْنَ أَنَا غَدًا). اسْتَبْطَاءَ لِيَوْمٍ عَائِشَةَ، فَلَمَّا كَانَ يَوْمِي، قَبَضَهُ اللَّهُ بَيْنَ سَخْرِي وَنَخْرِي، وَدُفِنَ فِي بَيْتِي.

٧٠٠ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: تُوْفِّي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ رَاضٍ عَنْ هَؤُلَاءِ الثَّقَرِ السَّتَّةِ، فَسَمَى السَّتَّةَ، فَسَمَى: عُثْمَانَ، وَعَلِيًّا، وَطَلْحَةَ وَالزُّبَيْرَ، وَعَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ، وَسَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ.

50. Zabrana psovanja umrlih

701. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ne psujte mrtve, jer su oni našli ono što su sebi pripremili!”

٥٠ - باب: مَا يَنْهَى عَنْ سَبِّ الْأَمْوَاتِ

٧٠١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا تَسُبُّوا
الْأَمْوَاتَ، فَإِنَّهُمْ قَدْ أَفْضَوْا إِلَى مَا
قَدَّمُوا).

24. O ZEKATU

I. Obaveznost zekata

702. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslao Muaza, r.a., u Jemen i rekao mu:

“Pozovi ih očitovanju da nema Boga osim Allaha i da sam ja, uistinu, Božiji poslanik. Ako se tome pokore, obavijesti ih da im je Allah odredio kao obaveznu dužnost pet namaza u toku svakog dana i noći. Ako se i tome pokore, tada ih obavijesti da im je Allah stavio u dužnost dijeljenje zekata od njihove imovine, koji će se uzimati od njihovih imućnih i davati njihovim siromašnim.”

703. Ebu Ejjub, r.a., kaže da je jedan čovjek rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- Obavijesti me o djelu koji će me uvesti u Džennet!

- Šta mu je? Šta mu je? - govorio je (svijet).

٢٤. كِتَابُ الزَّكَاةِ

١ - بَابُ: وَجُوبُ الزَّكَاةِ

٧٠٢ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ : بَعَثَ مُعَاذًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى الْيَمَنِ ، فَقَالَ : (أَدْعُهُمْ إِلَى : شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ ، فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَفْتَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ ، فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ أَفْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً فِي أَمْوَالِهِمْ ، تُؤْخَذُ مِنْ أَغْنِيَائِهِمْ وَتُرَدُّ عَلَى فُقَرَائِهِمْ) .

٧٠٣ : عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ : أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ

Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

“Ima neku svoju potrebu. Da robuješ samo Allahu i da mu u tome ništa ne pridružuješ. da klanjaš, daješ zekat i jedan beduin došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Uputi me na djelo kojim ću, ako ga budem radio, unići u Džennet.

“Da robuješ samo Allahu i da mu u tome ništa ne pridružuješ, da obavljaš propisani namaz, da daješ zekat i da postiš mjesec ramazan”, reče on.

- Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, na ovo neću više ništa dodavati - reče beduin.

Kada je on otišao, Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

“Ko hoće vidjeti jednog od džennetlija, neka pogleda ovoga.”

705. Ebu Hurejre, r.a., priča:

- Kada je umro Allahov Poslanik, s.a.v.s., i Ebu Bekr, r.a., postao halifa, a neki se Arapi vratili u nevjerovanje, tada mu je Omer, r.a., rekao:

- Kako ratuješ protiv nekih ljudi, kad je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izjavio: “Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne očituju: Nema boga osim jednog Allaha - pa ko to očituje, sačuvao je od mene svoju imovinu i svoj život izuzev ako neku drugu dužnost zanemari, a njegovo polaganje obračuna je pravo Allahovo.”

- Tako mi Allaha - rekao je (Ebu Bekr)

يُدْخِلْنِي الْجَنَّةَ. قَالَ: مَالَهُ مَالَهُ. قَالَ
النَّبِيُّ ﷺ: (أَرَبَّ مَالَهُ، تَعْبُدُ اللَّهَ وَلَا
تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، وَتُقِيمُ الصَّلَاةَ، وَتُعْطِي

٧٠٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:
أَنَّ أَعْرَابِيًّا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: دُلَّنِي
عَلَى عَمَلٍ، إِذَا عَمِلْتُهُ دَخَلْتُ الْجَنَّةَ.
قَالَ: (تَعْبُدُ اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا،
وَتُقِيمُ الصَّلَاةَ الْمَكْتُوبَةَ، وَتُؤَدِّي الزَّكَاةَ
الْمَقْرُوضَةَ، وَتَصُومُ رَمَضَانَ). قَالَ:
وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَا أَزِيدُ عَلَى هَذَا.
فَلَمَّا وَلَّى، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ سَرَّهُ أَنْ
يَنْظُرَ إِلَى رَجُلٍ مِنَ أَهْلِ الْجَنَّةِ، فَلْيَنْظُرْ
إِلَى هَذَا).

٧٠٥ : وَعنه - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ:
لَمَّا تُوفِّي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَكَفَرَ مَنْ كَفَرَ مِنَ الْعَرَبِ،
فَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: كَيْفَ تُقَاتِلُ
النَّاسَ؟ وَقَدْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أُمِرْتُ
أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا: لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ، فَمَنْ قَالَهَا فَقَدْ عَصَمَ مِنِّي مَالَهُ وَنَفْسَهُ
إِلَّا بِحَقِّهِ، وَحِسَابُهُ عَلَى اللَّهِ). فَقَالَ: وَاللَّهِ

- odlučno ću se boriti protiv svakoga ko pravi razliku između dužnosti klanjanja i dužnosti davanja zekata. Zekat je obavezna imovinska dužnost. Boga mi, kada bi mi uskratili kozicu koju su ranije davali Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., ja bih se protiv njih odlučno borio zbog tog uskraćivanja.

Tada je Omer, r.a., rekao:

- Allaha mi, ovo nije ništa drugo nego dokaz da je Allah otvorio prsa Ebu Bekra, r.a., za odluku (da se bori) pa sam i ja shvatio da je njegov stav, zaista, ispravan.

2. Grijeih onoga ko ne daje zekat

706. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Doći će deve (na Sudnjem danu) svome vlasniku bolje i krupnije nego što su bile i, ako ne bude davao na njih (zekat), one će ga gaziti svojim kopitama. Doći će ovce svome vlasniku bolje nego što su bile i, ako ne bude davao na njih zekat, one će ga gaziti svojim papcima i bosti ga svojim rogovima. Jedno od njihovih prava je da se muzu kod vode (pojilišta) - rekao je on.

Niko od vas neće doći na Sudnji dan sa ovcom (bravčetom), koju će nositi na svom vratu, a da ona neće blejati, a on vikati:

- Muhammede!

Ja ću odgovoriti:

- Dostavio sam (Božiju zapovijed) i nemoćan sam ti sada išta pomoći.

لَأَقَاتِلَنَّ مَنْ فَرَّقَ بَيْنَ الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ، فَإِنَّ الزَّكَاةَ حَقُّ الْمَالِ، وَاللَّهُ لَوْ مَنَعُونِي عَنَّا قَا كَانُوا يُؤْذُونَهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لَفَاتَلْتُهُمْ عَلَى مَنَعِهَا. قَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: فَوَاللَّهِ مَا هُوَ إِلَّا أَنْ قَدْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لِلْفَقَائِلِ، فَعَرَفْتُ أَنَّهُ الْحَقُّ.

٢ - باب: إثم مانع الزكاة

٧٠٦ : وعنه - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (تَأْتِي الْإِبِلُ عَلَى صَاحِبِهَا، عَلَى خَيْرِ مَا كَانَتْ، إِذَا هُوَ لَمْ يُعْطَ فِيهَا حَقَّهَا، تَطْوُهُ بِأَخْفَافِهَا، وَتَأْتِي الْغَنَمُ عَلَى صَاحِبِهَا عَلَى خَيْرِ مَا كَانَتْ، إِذَا لَمْ يُعْطَ فِيهَا حَقَّهَا، تَطْوُهُ بِأَظْلَافِهَا، وَتَنْطَحُهُ بِقُرُونِهَا)، قَالَ : (وَمِنْ حَقِّهَا أَنْ تُحْلَبَ عَلَى الْمَاءِ).

قَالَ : (وَلَا يَأْتِي أَحَدُكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِشَاةٍ يَحْمِلُهَا عَلَى رَقَبَتِهِ لَهَا يُعَارُ، فَيَقُولُ: يَا مُحَمَّدُ، فَأَقُولُ: لَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا، قَدْ بَلَّغْتُ، وَلَا يَأْتِي بِبَعِيرٍ يَحْمِلُهُ عَلَى رَقَبَتِهِ لَهُ رُغَاءٌ، فَيَقُولُ: يَا

I niko neće doći na Sudnji dan sa devom, koju će nositi na svome vratu, a da ona neće rikati, a on vikati:

- Muhammede!

- Ja sam saopćio (Božiju zapovijed) i ne mogu ti sada ništa pomoći - odgovorit ću ja."

707. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Kome je Allah dao imetak i on od njega nije davao zekat on će mu se na Sudnjem danu prikazati u obliku zmije sa bijelim glatkim čelom i sa dvjema crnim tačkama iznad očiju (poskok). Ona će mu se omotati oko vrata na Sudnjem danu, a zatim ga uhvatiti svojom donjom vilicom, tj. cijelim čeljustima, i govoriti:

- Ja sam onaj tvoj imetak, ja sam ono tvoje blago - a zatim je citirao: *I neka ne misle oni koji škrtare...* (Alu 'Imran, 180.)

3. Imovina iz koje je zekat podijeljen ne smatra se kenzom (gomilanjem)

708. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Na imovinu - zlato i srebro ispod pet vekija (94 grama zlata i 640 grama srebra) nema (obaveze) zekata, na deve ispod pet grla nema zekata i na imovinu (žito i voće) ispod pet veskova (673,5 kg) nema zekata."

4. Sadaka (milosrdno davanje) mora biti iz poštene zarade

709. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

مُحَمَّدٌ، فَأَقُولُ: لَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا، قَدْ بَلَغْتُ).

٧٠٧ : وعنه - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا، فَلَمْ يُؤَدِّ زَكَاتَهُ، مَثَلُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ شُجَاعًا أَقْرَعَ، لَهُ زَبَيَّانٌ، يُطَوِّفُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، ثُمَّ يَأْخُذُ بِلَهْزِمَتَيْهِ، يَغْنِي شِدْقِيهِ، ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا مَالِكٌ، أَنَا كَنْزُكَ، ثُمَّ تَلَا: ﴿لَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ﴾. (الآية).

٣ - باب: مَا أَدَّى زَكَاتَهُ فَلَيْسَ بِكَفَرٍ

٧٠٨ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسِ أَوَاقٍ صَدَقَةٌ، وَلَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسِ دَوْدٍ صَدَقَةٌ، وَلَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسَةِ أَوْسُقٍ صَدَقَةٌ).

٤ - باب: الصَّدَقَةُ مِنْ كَسْبٍ طَيِّبٍ

٧٠٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ تَصَدَّقَ

“Ko podijeli od svoje poštene zarade u vrijednosti jedne datule, a Allah i ne prima nego samo dobro, Allah će mu je primiti Svojom desnicom, a potom podizati njenu vrijednost onome ko to uradi kao što svaki od vas uzdiže (uzgojem) svoje ždrijebe sve dok ne postane kao brdo.”

5. Davanje sadake prije njezina odbijanja

710. Harise ibn Vehb, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., gdje kaže:

“Dijelite jer će doći vrijeme kada će čovjek nositi svoju sadaku i neće moći naći osobu koja će je primiti. Čovjek (kome bude ponuđena) će reći: Da si je donio jučer, ja bih je primio, a danas mi nije potrebna.”

711. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Sudnji dan neće nastupiti dok među vama ne bude toliko kapitala (imetka) da će vlasnik kapitala imati teškoće da nađe nekoga ko će primiti njegovu sadaku, kada će je nuditi, a onaj kome je ponudi će mu reći: Ne treba mi!”

712. Adij ibn Hatim, r.a., kazuje:

– Bio sam kod Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada su mu došla dva čovjeka od kojih se jedan tužio na siromaštvo, a drugi se žalio na drumsko pljačkanje. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Što se tiče drumskog razbojništva, ubrzo će karavana moći dolaziti u Mekku

بِعَذْلِ تَمَرَةٍ مِنْ كَسْبٍ طَيِّبٍ، وَلَا يَقْبَلُ
اللَّهُ إِلَّا الطَّيِّبَ، فَإِنَّ اللَّهَ يَقْبَلُهَا بِمِيزَانِهِ،
ثُمَّ يُرِيهَا لِصَاحِبِهَا، كَمَا يُرِي أَحَدُكُمْ
فَلَوَّهُ، حَتَّى تَكُونَ مِثْلَ الْجَبَلِ).

ه - باب: الصَّدَقَةُ قَبْلَ الرَّدِّ

٧١٠ : عَنْ حَارِثَةَ بْنِ وَهَبٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ:
(تَصَدَّقُوا، فَإِنَّهُ يَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ،
يَمْشِي الرَّجُلُ بِصَدَقَتِهِ فَلَا يَجِدُ مَنْ
يَقْبَلُهَا، يَقُولُ الرَّجُلُ: لَوْ جِئْتُ بِهَا
بِالْأَمْسِ لَقَبِلْتُهَا، فَأَمَّا الْيَوْمَ فَلَا حَاجَةَ
لِي بِهَا).

٧١١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا تَقُومُ السَّاعَةُ
حَتَّى يَكْثُرَ فِيكُمْ الْمَالُ، فَيَفِضَ، حَتَّى
يُهِمَّ رَبُّ الْمَالِ مَنْ يَقْبَلُ صَدَقَتَهُ، وَحَتَّى
يَعْرِضَهُ، فَيَقُولَ الَّذِي يَعْضُهُ عَلَيْهِ: لَا
أَرَبَّ لِي).

٧١٢ : عَنْ عَبْدِ بْنِ حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ:

كُنْتُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَجَاءَهُ
رَجُلَانِ، أَحَدُهُمَا يَشْكُو الْعِيْلَةَ، وَالْآخَرُ
يَشْكُو قَطْعَ السَّبِيلِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

i bez zaštite, a što se tiče siromaštva, Smak svijeta neće biti dok neki od vas ne bude obilazio sa svojom sadakom ne mogavši naći osobu koja bi je od njega primila. Zatim će svaki od vas sigurno stati pred Allaha, bez ikakvog zastora između Allaha i njega i bez tumača koji bi mu tumačio. On će mu reći:

- Nisam li ti dao imetak?

- Dao si mi - odgovorit će on.

Potom će mu On opet reći:

- Nisam li ti poslao poslanika?

- Poslao si - odgovorit će on. Onda će pogledati na svoju desnu stranu i neće vidjeti ništa osim džehennemske vatre; zatim će pogledati na svoju lijevu stranu i neće vidjeti, opet, ništa osim džehennemske vatre, pa neka se svaki od vas dobro od nje čuva, makar i jednom polovicom datule, a ako ne bude imao ni to, onda lijepom riječi."

6. Čuvajte se džehennemske vatre, makar sa jednom polovinom datule, i sa malom milostinjom

713. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zasigurno, doći će vrijeme u kome će čovjek obilaziti sa svojom sadakom u zlatnoj valuti i neće moći naći nikoga ko bi je od njega uzeo; i po jednog muškarca će pratiti po četrdeset žena, tražeći njegovu zaštitu tako će biti mali broj muškaraca a veliki broj žena."

714. Ebu Mesud el-Ensari, r.a., priča:

- Kada bi nam Allahov Poslanik, s.a.v.s. naredio dijeljenje sadake, neki od

ﷺ: (أَمَّا قَطْعُ السَّيْلِ: فَإِنَّهُ لَا يَأْتِي عَلَيْكَ إِلَّا قَلِيلٌ، حَتَّى تَخْرُجَ الْغَيْرُ إِلَى مَكَّةَ بِغَيْرِ خَفِيرٍ، وَأَمَّا الْعَيْلَةُ: فَإِنَّ السَّاعَةَ لَا تَقُومُ، حَتَّى يَطُوفَ أَحَدُكُمْ بِصَدَقَتِهِ، لَا يَجِدُ مَنْ يَقْبَلُهَا مِنْهُ، ثُمَّ لَيَقْفَنَّ أَحَدُكُمْ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ، لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ حِجَابٌ، وَلَا تَرْجُمَانُ يَرْجُمُ لَهُ، ثُمَّ لَيَقُولَنَّ لَهُ: أَلَمْ أَوْتِكَ مَا لَا؟ فَلَيَقُولَنَّ: بَلَى، ثُمَّ لَيَقُولَنَّ: أَلَمْ أُزِيلْ إِلَيْكَ رَسُولًا؟ فَلَيَقُولَنَّ: بَلَى، فَيَنْظُرُ عَنْ يَمِينِهِ فَلَا يَرَى إِلَّا النَّارَ، ثُمَّ يَنْظُرُ عَنْ شِمَالِهِ فَلَا يَرَى إِلَّا النَّارَ، فَلَيَقْيَنَّ أَحَدُكُمْ النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ).

٦ - باب: اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ وَالْقَلِيلِ مِنَ الصَّدَقَةِ

٧١٣ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ:

(لَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ، يَطُوفُ الرَّجُلُ فِيهِ بِالصَّدَقَةِ مِنَ الذَّهَبِ، ثُمَّ لَا يَجِدُ أَحَدًا يَأْخُذُهَا مِنْهُ، وَيَرَى الرَّجُلُ الْوَاحِدُ يَتَّبِعُهُ أَرْبَعُونَ أَمْرًا يَلْذَنُ بِهِ، مِنْ قَلَّةِ الرِّجَالِ وَكَثْرَةِ النِّسَاءِ).

٧١٤ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

nas bi išli u čaršiju i nosili toware (svijetu) i dobivali jedan *mudd* (mjera) koga bi udijelili kao sadaku, a neki danas imaju i po stotinu hiljada (muddova).

715. Aiša, r.a., priča:

– Ušla je jedna žena i sa njom nezine dvije kćerke, tražeći milostinju. Kod mene nije bilo ništa osim jedne datule. Ja sam joj je dala i ona je podijelila svojim kćerkama, neokusivši od nje ništa. Zatim je ustala i otišla. Potom je došao Vjerovjesnik, s.a.v.s., i ja sam ga o tome obavijestila a on je rekao:

“Ko god na bilo koji način bude na kušnji sa tim kćerkama pa se prema njima darežljivo ponese, one će mu biti neka vrsta zastora od džehennemske vatre.”

7. Koja je sadaka najbolja?

716. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., je došao jedan čovjek i upitao:

- Allahov Poslaniče, koje je djelo po nagradi najveće?

“Da dijeliš imetak kada si zdrav i škrt i kada se bojiš siromaštva a žudiš za bogatstvom. I ne odgađaj to do časa kada ti duša dospije u grkljan, pa da onda kažeš: - Ovome to, a onome to - kada on već njima pripada.”

8. Odjeljak

717. Aiše, r.a., kaže da su neke od supruge Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., upitale Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

إِذَا أَمَرْنَا بِالصَّدَقَةِ، أَنْتَلَقَ أَحَدُنَا إِلَى السُّوقِ، فَيَحَامِلُ، فَيَصِيبُ الْمَدَّ، وَإِنْ لَيَغْضِبُهُمُ الْيَوْمَ لِمَاةَ أَلْفٍ.

٧١٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: دَخَلْتُ أَمْرَأَةً مَعَهَا ابْتَنَانِ لَهَا تَسْأَلُ، فَلَمْ تَجِدْ عِنْدِي شَيْئًا غَيْرَ تَمْرَةٍ، فَأَعْطَيْتُهَا إِيَّاهَا، فَقَسَمْتُهَا بَيْنَ ابْنَتَيْهَا، وَلَمْ تَأْكُلْ مِنْهَا، ثُمَّ قَامَتْ فَخَرَجَتْ، فَدَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَيْنَا فَأَخْبَرْتُهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ ابْتُلِيَ مِنْ هَذِهِ الْبَنَاتِ بِشَيْءٍ كُنَّ لَهُ سِتْرًا مِنَ النَّارِ).

٧ - باب: أَيُّ الصَّدَقَةِ أَفْضَلُ؟

٧١٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ الصَّدَقَةِ أَعْظَمُ أَجْرًا؟ قَالَ: (أَنْ تَصَدَّقَ وَأَنْتَ صَاحِبُ شَيْءٍ، تَخْشَى الْفَقْرَ وَتَأْمُلُ الْغِنَى، وَلَا تُنْهَلُ حَتَّى إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ، قُلْتَ: لِفُلَانٍ كَذَا، وَلِفُلَانٍ كَذَا، وَقَدْ كَانَ لِفُلَانٍ).

٨ - «باب»

٧١٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ بَعْضَ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ﷺ قُلْنَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: أَيُّنَا أَسْرَعُ بِكَ لِحُوقًا؟ قَالَ: (أَطْوَلُكُمْ يَدًا). فَأَخَذُوا قَصَبَةً يَذْرَعُونَهَا، فَكَانَتْ

- Koja će se od nas najprije tebi priključiti?

- Ona između vas koja je najduže ruke
- odgovorio je.

Potom su one uzele trstikin štap i počele mjeriti ruke. Sevda je imala najduže ruke. Mi smo tek poslije (smrti Zejnebe bint Džahš koja je umrla prva) saznale, da je izraz "najduže ruke" značio dijeljenje milostinje. Ona se najprije priključila njemu, a voljela je dijeliti milostinju.

9. Dijeljenje imetka imućnom ne znajući

718. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Jedan čovjek je rekao:

- Zaista, podijelit ću milostinju.

Potom je izašao sa svojom milostinjom i stavio je u ruku kradljivca. Sutradan su pričali da je milostinja data kradljivcu, pa je on rekao:

- Bože moj, Tebi hvala! Boga mi, opet ću podijeliti milostinju.

Potom je izašao sa milostinjom i stavio je u ruku bludnice. Sutradan su, opet, govorili:

- Sinoć je milostinja udijeljena bludnici!

- Bože moj! Tebi hvala! Dao sam milostinju bludnici! Boga mi dat ću opet milostinju.

Potom je izašao sa svojom milostinjom i (ne znajući) stavio je u ruku imućnoga. Sutradan su pričali:

- Imućnome data milostinja!

سَوْدَةُ أَطْوَاهُنَّ يَدًا، فَعَلِمْنَا بَعْدُ: أَنَّمَا كَانَتْ طُولَ يَدِهَا الصَّدَقَةُ، وَكَانَتْ أَسْرَعَنَا لِحُوقًا بِهِ، وَكَانَتْ تُحِبُّ الصَّدَقَةَ.

٩ - بَاب: إِذَا تَصَدَّقَ عَلَى غَنِيِّ وَهُوَ لَا يَعْلَمُ

٧١٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (قَالَ رَجُلٌ: لَا تَصَدَّقَنَّ بِصَدَقَةٍ، فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهِ، فَوَضَعَهَا فِي يَدِ سَارِقٍ، فَأَضْبَحُوا يَتَحَدَّثُونَ: تُصَدَّقُ عَلَى سَارِقٍ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ، لَا تَصَدَّقَنَّ بِصَدَقَةٍ، فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهِ فَوَضَعَهَا فِي يَدِ زَانِيَةٍ، فَأَضْبَحُوا يَتَحَدَّثُونَ: تُصَدَّقُ اللَّيْلَةُ عَلَى زَانِيَةٍ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ، عَلَى زَانِيَةٍ؟ لَا تَصَدَّقَنَّ بِصَدَقَةٍ، فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهِ، فَوَضَعَهَا فِي يَدِ غَنِيِّ، فَأَضْبَحُوا يَتَحَدَّثُونَ: تُصَدَّقُ عَلَى غَنِيِّ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ، عَلَى سَارِقٍ، وَعَلَى زَانِيَةٍ، وَعَلَى غَنِيِّ، فَأَتَيْ: فَقِيلَ لَهُ: أَمَّا صَدَقَتُكَ عَلَى سَارِقٍ: فَلَعَلَّه أَنْ يَسْتَعِفَّ عَنْ سَرِقَتِهِ، وَأَمَّا الزَّانِيَةُ: فَلَعَلَّهَا أَنْ تَسْتَعِفَّ عَنْ زِنَاهَا، وَأَمَّا الْغَنِيُّ: فَلَعَلَّه يَتَعَبَّرُ، فَيَنْفِقُ مِمَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ).

- Bože moj! Tebi hvala! Dao sam milostinju kradljivcu, zatim bludnici, a potom imućnome.

Kasnije mu je neko došao i rekao:

- Što se tiče tvoje milostinje kradljivcu, možda će ga ona, unekoliko, osloboditi od krađe. Što se tiče prostitutke, možda će je ona spasiti od prostitucije, a što se tiče imućnoga, možda će ga ona podučiti, pa će i on početi dijeliti milostinju od onoga što mu je Bog darovao."

10. Davanje milostinje svome djetetu nenamjerno

719. Ma'n ibn Jezid, r.a., kazuje:

- Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., dali smo zakletvu (*bej'at*) ja, moj otac i moj djed. On mi je tada zaprosio curu i oženio me. Jednog dana ja sam mu se potužio: - Moj otac Jezid odvojio je nekoliko dinara (zlatnika) da se podijele kao milostinja i ostavio ih kod jednog čovjeka u džamiji. Kasnije sam ja otišao, uzeo ih i donio ocu.

- Boga mi - rekao je on - ja ih nisam namjeravao dati tebi.

Potom sam se potužio Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na njega, a on reče:

"Jezide, tebi pripada što si naumio, a tebi, Ma'ne, ono što si uzeo."

11. Naređivanje slugi da podijeli milostinju i nedijeljenje milostinje osobno

720. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

١٠ - باب: إِذَا تَصَدَّقَ عَلَى ابْنِهِ وَهُوَ لَا يَشْعُرُ

٧١٩ : عَنْ مَعْنِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَنَا وَأَبِي وَجَدِّي، وَخَطَبَ عَلَيَّ فَأَنْكَحَنِي، وَخَاصَمْتُ إِلَيْهِ: كَانَ أَبِي يَزِيدُ أَخْرَجَ دَنَانِيرَ يَتَصَدَّقُ بِهَا، فَوَضَعَهَا عِنْدَ رَجُلٍ فِي الْمَسْجِدِ، فَجِئْتُ فَأَخَذْتُهَا، فَأَتَيْتُهُ بِهَا، فَقَالَ: وَاللَّهِ مَا إِلَيْكَ أَرَدْتُ، فَخَاصَمْتُهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: (لَكَ مَا نَوَيْتَ يَا يَزِيدُ، وَلَكَ مَا أَخَذْتَ يَا مَعْنُ).

١١ - باب: مَنْ أَمَرَ خَادِمَهُ بِالصَّدَقَةِ وَلَمْ يُنَاولِ بِنَفْسِهِ

٧٢٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِذَا أَنْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ طَعَامِ بَيْتِهَا، غَيْرَ مُفْسِدَةٍ، كَانَ لَهَا أَجْرُهَا بِمَا أَنْفَقَتْ، وَلِزَوْجِهَا أَجْرُهُ بِمَا كَسَبَ، وَلِلْخَازِنِ مِثْلُ ذَلِكَ، لَا يَنْقُصُ بَعْضُهُمْ أَجْرَ بَعْضٍ شَيْئًا).

“Kada supruga podijeli milostinju od hrane iz svoje kuće umjereno, ona će imati nagradu što ju je podijelila, nezin muž imat će nagradu zato što je to zaradio, a i čuvar isto tako, i niko od njih neće umanjiti nagradu drugom.”

12. Samo su imućni dužni davati zekat

721. Hakim ibn Hizam, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Gornja ruka je bolja od donje ruke. I počni od onoga koga izdržavaš! Najbolja sadaka je ona kada je čovjek imućan. Ko se sustegne od traženja od drugih iz čestitosti, Allah će ga učiniti čestitim, a ko se zadovolji sa onim što ima, Allah će ga učiniti neovisnim.”

722. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada je bio na minberu spomenuo milostinju i ustezanje od traženja milostinje i prošnje, rekavši:

“Gornja ruka je bolja od donje ruke. Gornja ruka je ona koja dijeli. A donja je ona koja traži.”

13. Podsticanje na davanje sadake i zauzimanje za nju

723. Ebu Musa, r.a., kaže:

– Kada bi mu došao prosjak ili se od njega što zatražilo, Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi rekao:

“Potpomažite se i zauzimajte se, pa ćete biti nagrađeni, a Allah preko jezika svog Vjerovjesnika, s.a.v.s., presuđuje ono što On hoće.”

۱۲ - باب: لَا صَدَقَةَ إِلَّا عَنْ ظَهْرِ غِنَى

۷۲۱ : عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى، وَأَبْدَأُ بِمَنْ تَعُولُ، وَخَيْرُ الصَّدَقَةِ عَنْ ظَهْرِ غِنَى، وَمَنْ يَسْتَعِفَّ يُعَفَّهُ اللَّهُ وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللَّهُ).

۷۲۲ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ، وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ، وَذَكَرَ الصَّدَقَةَ وَالتَّعَفُّفَ وَالْمَسْأَلَةَ: (الْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى، فَالْيَدُ الْعُلْيَا هِيَ الْمُنْفَعَةُ، وَالْيَدُ السُّفْلَى هِيَ السَّائِلَةُ).

۱۳ - باب: التَّحْرِيزُ عَلَى الصَّدَقَةِ وَالشَّفَاعَةِ فِيهَا

۷۲۳ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا جَاءَهُ السَّائِلُ، أَوْ طَلِبَتْ إِلَيْهِ حَاجَةٌ، قَالَ: (أَشْفَعُوا تُؤَجَّرُوا، وَيَقْضَى اللَّهُ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ ﷺ مَا شَاءَ).

724. Esma, kćerka Ebu Bekra, r.a., kaže:

Vjerovjesnik, s.a.v.s., mi je rekao:

“Ne steži uzicu (na vreći), da se ona tebi ne bi stegnula.”

U jednoj drugoj predaji stoji:

“Ne prebrojavaj (svoj novac iz straha da se ne potroši na Allahovom putu), da ti Allah ne bi prebrojao (uskratio) Svoj blagoslov.”

14. Milostinje se daje onoliko koliko se može

725. U jednoj predaji (od Esme, kćerke Ebu Bekrove stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao):

“Ne zatvaraj svoju posudu (za novac), inače će ti Allah uskratiti svoj blagoslov. Dijeli onoliko, koliko si u mogućnosti.”

15. O onom ko je dijelio dok je bio u idolopoklonstvu, a zatim prihvatio islam

726. Hakim ibn Hizam, r.a., kaže da je rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, prije nego što sam primio islam činio sam dobra djela kao što su dijeljenje sadake, oslobađanje od ropstva i posjećivanje rodbine, da li za njih ima nagrada?

“Prihvatio si islam sa svim dobrim djelima koja si činio (ne gubeći nagradu za njih)”, odgovorio je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

٧٢٤ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: قَالَ لِي النَّبِيُّ ﷺ: (لَا تُوكِي فُيُوكِي عَلَيْكَ). وَفِي رَوَايَةٍ: (لَا تُحْصِي فَيُحْصِي اللَّهُ عَلَيْكَ).

١٤ - بَاب: الصَّدَقَةُ فِيمَا اسْتَطَاعَ

٧٢٥، وَفِي رَوَايَةٍ: (لَا تُوعِي فُيُوعِي اللَّهُ عَلَيْكَ، أَرْضَخِي مَا اسْتَطَعْتَ).

١٥ - بَاب: مَنْ تَصَدَّقَ فِي الشِّرْكِ ثُمَّ أَسْلَمَ

٧٢٦ : عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ أَشْيَاءَ، كُنْتُ أَتَحَنُّ بِهَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ، مِنْ صَدَقَةٍ، أَوْ عَتَاقَةٍ، وَصِلَةٍ رَحِمَ، فَهَلْ فِيهَا مِنْ أَجْرٍ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَسْلَمْتَ عَلَى مَا سَلَفَ مِنْ خَيْرٍ).

16. O nagradi slugi kada on podijeli po naređenju svoga gospodara, ne oštetivši mu imovinu

١٦ - باب: أَجْرُ الْخَادِمِ إِذَا تَصَدَّقَ بِأَمْرِ صَاحِبِهِ غَيْرَ مُفْسِدٍ

727. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Povjerljiv rizničar, musliman, koji izvrši zapovijed”, a često bi rekao, “koji podijeli ono što mu je naređeno u cijelosti, od sveg srca, i isplati to onome kome je bilo naređeno, jedan je od dobročinitelja.”

٧٢٧ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الْخَازِنُ الْمُسْلِمُ الْأَمِينُ، الَّذِي يُنْفِدُ - وَرُبَّمَا قَالَ: يُعْطِي - مَا أُمِرَ بِهِ، كَامِلًا مُؤَقَّرًا، طَيِّبًا بِهِ نَفْسُهُ، فَيَذْفَعُهُ إِلَى الَّذِي أُمِرَ لَهُ بِهِ، أَحَدُ الْمُتَصَدِّقِينَ).

17. Ajet: A ko udjeljuje i bogobožazan je ... (El-Lejl, 5-6.) i riječi meleka: “Bože, nadoknadi onome ko dijeli imetak.”

١٧ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى﴾ اللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقَ مَالٍ خَلْفًا

728. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Nema nijednog dana u kome ljudi osvanu a da ne siđu dva meleka, od kojih jedan govori: ‘Bože, nadoknadi onome ko dijeli imetak’, a drugi: ‘Bože, daj propast onome ko je tvrdica.’”

٧٢٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (مَا مِنْ يَوْمٍ يُضْجِعُ الْعِبَادَ فِيهِ، إِلَّا مَلَكَانِ يَنْزِلَانِ، فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلْفًا، وَيَقُولُ الْآخَرُ: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكَ تَلَفًا).

18. Primjer škrta i dobrotvora

729. Ebu Hurejre, r.a., priča da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je kazao:

“Primjer škrta i dobrotvora je kao primjer dva čovjeka na kojima su dva željezna pancira (koji sežu) od njihovih prsa do ključnih kostiju (do vrata). Dobrotvor neće nikada ništa podijeliti a da mu se ogrtač neće produžiti i proširiti na njemu toliko da mu konačno pokrije i njegove jagodice (na ručnim prstima) i stopala. Što se tiče

١٨ - باب: مَثَلُ الْبَخِيلِ وَالْمُتَصَدِّقِ

٧٢٩ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (مَثَلُ الْبَخِيلِ وَالْمُنْفِقِ، كَمَثَلِ رَجُلَيْنِ، عَلَيْهِمَا جُبَّتَانِ مِنْ حَدِيدٍ، مِنْ تَذِيهِمَا إِلَى تَرَاقِيهِمَا،

škrte osobe, kada ona hoće nešto podijeliti, svaka karika ogrtača mu se prilijepi na svom mjestu na tijelu, on ga pokušava proširiti, ali mu ne polazi za rukom.”

19. Svaki musliman je dužan dijeliti, a ko nema neka čini ono što je dobro

730. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Svaki musliman je dužan dijeliti.”

- Allahov Poslaniče, a onaj koji nema?
- upitali su

“Radit će svojom rukom, pa koristiti sebi i dijeliti”, odgovorio je.

- A ako ne nađe posla? - upitali su opet.

“Pomoći će onoga kome je potrebna pomoć, ko je obespravljen”, rekao je.

- Ako takvog ne nađe? - upitali su ponovo.

“Tada neka čini ono što je dobro, a kloni se nevaljalog i to će mu biti sadaka.”

20. Iznos koji se daje na ime zekata i sadake

731. Ummu Atijja, r.a., priča:

- Ensarijki Nusejbi poslana je jedna ovca, pa je ona dio mesa poslala Aiši, r.a. I kada je kasnije Vjerovjesnik, s.a.v.s., uputao ima li šta da se jede, rekla sam:

- Nema, izuzev mesa od one ovce koju je poslala Nusejba.

فَأَمَّا الْمُتَّقُونَ: فَلَا يَنْفِقُونَ إِلَّا سَبْعَتْ، أَوْ وَفَرَتْ عَلَى جِلْدِهِ، حَتَّى تُخْفِيَ بَنَانَهُ، وَتَغْفُوَ أَثَرَهُ. وَأَمَّا الْبَخِيلُ: فَلَا يُرِيدُ أَنْ يَنْفِقَ شَيْئًا إِلَّا لَزِقَتْ كُلُّ حَلَقَةٍ مَكَانَهَا، فَهُوَ يُوسِعُهَا فَلَا تَتَّسِعُ).

١٩ - باب: عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ
فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَلْيَعْمَلْ بِالْمَعْرُوفِ

٧٣٠ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ). فَقَالُوا: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، فَمَنْ لَمْ يَجِدْ؟ قَالَ: (يَعْمَلُ بِيَدِهِ، فَيَنْفَعُ نَفْسَهُ وَيَتَصَدَّقُ). قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَجِدْ؟ قَالَ: (يُعِينُ ذَا الْحَاجَةِ الْمَلْهُوفَ). قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَجِدْ؟ قَالَ: (فَلْيَعْمَلْ بِالْمَعْرُوفِ، وَلْيُمْسِكْ عَنِ الشَّرِّ، فَإِنَّهَا لَهُ صَدَقَةٌ).

٢٠ - باب: قَدَرُ كَمْ يُعْطَى مِنَ الزَّكَاةِ
وَالصَّدَقَةِ

“Daj to! Ona je dospjela na svoje mjesto (to više nije sadaka, već poklon)”, rekao je on.

21. Zekat može biti plaćen u naturi

732. Enes, r.a., kaže da mu je Ebu Bekr, r.a., napisao ono što je Allah naredio svome Poslaniku, s.a.v.s.:

“Onaj ko treba dati zekat devu ženku koja je napunila godinu starosti, a ne bude imao takvu, nego neku koja je ušla u treću godinu starosti, ona će se primiti od njega s tim da onaj koji primi (ukuplja) zekat treba davaocu zekata vratiti dvadeset dirhema (razlike) ili dvije ovce. Ako obveznik zekata ne bude imao deve u drugoj godini starosti, u smislu kako je to propisano za zekat, nego bude imao mužjaka u trećoj godini starosti, on će se primiti od njega i sa njim se nema više ništa (njemu nema isplaćivanja razlike).”

22. Ne spaja se razdvojena stoka dvojice vlasnika, niti se zajednička roba dvojice vlasnika razdvaja

733. Enes, r.a., kaže da mu je Ebu Bekr, r.a., napisao ono što je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio: “Da se razdvojena stoka dvojice međusobno podijeljenih vlasnika ne spaja a spojena da se ne razdvaja radi zekata (kako bi se naplatilo više ili primilo manje zekata).”

٧٣١ : عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: بُعِثَ إِلَى نُسَيْبَةَ الْأَنْصَارِيَّةِ بِشَاةٍ، فَأَرْسَلْتُ إِلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا مِنْهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (عِنْدَكُمْ شَيْءٌ؟). فَقُلْتُ: لَا، إِلَّا مَا أَرْسَلْتُ بِهِ نُسَيْبَةَ مِنْ تِلْكَ الشَّاةِ، فَقَالَ: (هَاتِي، فَقَدْ بَلَغَتْ مَجْلَهَا).

٢١ - باب: العرض في الزكاة

٧٣٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: كَتَبَ لَهُ النَّبِيُّ أَمَرَ اللَّهُ رَسُولَهُ ﷺ: (وَمَنْ بَلَغَتْ صَدَقَتُهُ بِنْتُ مَخَاضٍ وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ، وَعِنْدَهُ بِنْتُ لَبُونٍ، فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ، وَيُعْطِيهِ الْمُصَدِّقُ عِشْرِينَ دِرْهَمًا أَوْ شَاتَيْنِ، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ عِنْدَهُ بِنْتُ مَخَاضٍ عَلَى وَجْهِهَا، وَعِنْدَهُ ابْنُ لَبُونٍ، فَإِنَّهُ يُقْبَلُ مِنْهُ، وَلَيْسَ مَعَهُ شَيْءٌ).

٢٢ - باب: لَا يُجْمَعُ بَيْنَ مُتَفَرِّقٍ وَلَا يُفَرَّقُ بَيْنَ مُجْتَمِعٍ

٧٣٣: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: كَتَبَ لَهُ النَّبِيُّ قَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ

23. Ako je imovina vlasništvo dvojice vlasnika, sa omjerom pola-pola, zekat se naplaćuje po pola podjednako

734. U jednoj predaji (od Enesa, r.a.) stoji da mu je Ebu Bekr, r.a., napisao ono što je Allahov Poslanik, s.a.v.s. odredio: "Da se zekat na podjednake dijelove dvojice suvlasnika odnosi na obojicu podjednako."

24. Zekat na deve

735. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je jedan beduin pitao Allahova Poslanika, s.a.v.s., za seobu u Medinu, pa mu je odgovorio:

"Teško tebi! Selenje u Medinu je teško. Imaš li koju devu na koju daješ zekat?"

- Da - odgovorio je beduin.

"Radi za ono iza mora (što će doći kasnije), a Allah, zaista, ništa od tvoga rada neće umanjiti", rekao je (Vjerovjesnik).

25. O onome ko je na ime zekata dužan dati devu u drugoj godini starosti, a on je nema

736. Enes, r.a., kaže da mu je o obavezi zekata koji je Bog naredio Svome Poslaniku, s.a.v.s., Ebu Bekr, r.a., napisao:

ﷺ: (وَلَا يُجْمَعُ بَيْنَ مُتَفَرِّقٍ، وَلَا يُفَرَّقُ بَيْنَ مُجْتَمِعٍ، خَشْيَةَ الصَّدَقَةِ).

٢٣ - باب: مَا كَانَ مِنْ خَلِيطَيْنِ فَإِنَّهُمَا يَتَرَجَعَانِ بَيْنَهُمَا بِالسَّوِيَّةِ

٧٣٤: وفي رواية: أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: كَتَبَ لَهُ النَّبِيُّ فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (وَمَا كَانَ مِنْ خَلِيطَيْنِ، فَإِنَّهُمَا يَتَرَجَعَانِ بَيْنَهُمَا بِالسَّوِيَّةِ).

٢٤ - باب: زَكَاةُ الْإِبِلِ

٧٣٥: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ أَعْرَابِيًّا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنِ الْهَجْرَةِ، فَقَالَ: (وَنَحْكَ، إِنَّ شَأْنَهَا شَدِيدٌ، فَهَلْ لَكَ مِنْ إِبِلٍ تُؤَدِّي صَدَقَتَهَا). قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: (فَاعْمَلْ مِنْ وَرَاءِ الْبَحَارِ، فَإِنَّ اللَّهَ لَنْ يَتَرَكَ مِنْ عَمَلِكَ شَيْئًا).

“Od onoga ko je prilikom davanja zekata na deve dužan dati devu u petoj godini starosti, a nema takve, nego ima devu u četvrtoj godini, primit će se deva u četvrtoj godini starosti, ali će uz nju dati još i dvije ovce, ili, ako mu je to lakše, dvadeset dirhema.

Od onoga ko treba dati devu u četvrtoj godini starosti, a nema takve, nego ima devu u petoj godini, primit će se deva u petoj godini, a sakupljač zekata dat će mu (razliku) dvadeset dirhema ili dvije ovce.

Od onoga ko treba dati devu u četvrtoj godini starosti, a on je nema, nego ima devu u trećoj godini, na ime zekata će se primiti deva u trećoj godini, plus dvije ovce ili dvadeset dirhema.

Od onoga kod koga je zekat dostigao devu ženku u trećoj godini, a on ima devu u četvrtoj godini, primit će se deva u četvrtoj godini, a sakupljač zekata će mu dati razliku od dvadeset dirhema ili dvije ovce.

Od onoga ko je dužan na ime zekata dati devu ženku u trećoj godini, a on je nema, nego ima devu u drugoj godini, primit će se deva u drugoj godini, ali će uz nju dati još dvadeset dirhema ili dvije ovce.”

26. Zekat na sitnu stoku

737. Enes, r.a., priča da mu je Ebu Bekr, r.a., kada ga je uputio u Bahrejn, napisao sljedeće pismo:

٢٥ - باب: مَنْ بَلَغَتْ عِنْدَهُ صَدَقَةُ
بِنْتِ مَخَاضٍ وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ
٧٣٦ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: كَتَبَ لَهُ
فَرِيضَةَ الصَّدَقَةِ، الَّتِي أَمَرَ اللَّهُ رَسُولَهُ
ﷺ: (مَنْ بَلَغَتْ عِنْدَهُ مِنَ الْإِبِلِ صَدَقَةُ
الْجَذَعَةِ، وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ جَذَعَةٌ، وَعِنْدَهُ
حِقَّةٌ، فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ الْحِقَّةُ، وَيَجْعَلُ
مَعَهَا شَاتَيْنِ إِنْ اسْتَيْسَرَتَا لَهُ، أَوْ عَشْرِينَ
دِرْهَمًا. وَمَنْ بَلَغَتْ عِنْدَهُ صَدَقَةُ الْحِقَّةِ،
وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ الْحِقَّةُ، وَعِنْدَهُ الْجَذَعَةُ،
فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ الْجَذَعَةُ، وَيُعْطِيهِ
الْمُصَدَّقُ عَشْرِينَ دِرْهَمًا أَوْ شَاتَيْنِ.
وَمَنْ بَلَغَتْ عِنْدَهُ صَدَقَةُ الْحِقَّةِ، وَلَيْسَتْ
عِنْدَهُ إِلَّا بِنْتُ لَبُونٍ، فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ بِنْتُ
لَبُونٍ، وَيُعْطِي شَاتَيْنِ أَوْ عَشْرِينَ دِرْهَمًا،
وَمَنْ بَلَغَتْ صَدَقَتُهُ بِنْتُ لَبُونٍ، وَعِنْدَهُ
حِقَّةٌ، فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ الْحِقَّةُ، وَيُعْطِيهِ
الْمُصَدَّقُ عَشْرِينَ دِرْهَمًا أَوْ شَاتَيْنِ. وَمَنْ
بَلَغَتْ صَدَقَتُهُ بِنْتُ لَبُونٍ، وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ،
وَعِنْدَهُ بِنْتُ مَخَاضٍ، فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ بِنْتُ
مَخَاضٍ، وَيُعْطِي مَعَهَا عَشْرِينَ دِرْهَمًا أَوْ
شَاتَيْنِ).

٢٦ - باب: زَكَاةُ الْغَنَمِ

٧٣٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ أَبَا

“U ime Allaha, sveopćeg Dobročinitelja, Milostivog!

Ovo je obaveza zekata koji je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stavio u dužnost muslimana, a koji je Allah naredio Svome Poslaniku, pa onaj musliman od koga se zekat zatraži na dolje iznesen način, neka ga da, a kome bude zatražen iznos iznad toga, neka ne daje taj višak.

Na dvadeset četiri deve i manje zekat je u bravima - na svakih pet deva jedan brav. Na stado od dvadeset pet deva do trideset pet zekat je jedna ženska deva u drugoj godini starosti, a na stado od trideset šest do četrdeset pet deva zekat je jedna ženska deva u trećoj godini starosti.

Na stado od 46 do 60 deva zekat je jedna parena (steona) deva u četvrtoj godini starosti, a od 61 do 75 deva zekat je deva ženka u petoj godini. Na stado od 76 do 90 deva zekat su dvije deve u trećoj godini, a na 91 do 120 zekat su dvije deve u trećoj godini. Kada se stado poveća iznad 120, tada je na svakih daljih 40 grla jedna deva u trećoj godini starosti, a na svakih daljih 50 grla jedna deva u četvrtoj godini. Ko ima samo četiri deve nema na njih zekata, osim ako to hoće njihov vlasnik, a na 5 deva zekat je jedna ovca.

Zekat na sitnu stoku koja je na ispaši provela više od pola godine je jedna ovca na stado od 40 do 120 ovaca. Od 120 do 200 grla zekat su dvije ovce, a na broj iznad 200 pa do 300 zekat su tri ovce, i na svaku dalju stotinu iznad 300

بُكَرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، كَتَبَ لَهُ هَذَا الْكِتَابَ، لَمَّا وَجَّهَهُ إِلَى الْبَحْرَيْنِ:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَذِهِ فَرِيضَةُ الصَّدَقَةِ، الَّتِي فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى الْمُسْلِمِينَ، وَالَّتِي أَمَرَ اللَّهُ بِهَا رَسُولُهُ، فَمَنْ سَأَلَهَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى وَجْهِهَا فَلْيُعْطَهَا، وَمَنْ سُئِلَ قَوْفَهَا فَلَا يُعْطِ:

(فِي أَرْبَعٍ وَعِشْرِينَ مِنَ الْإِبِلِ فَمَا دُونَهَا، مِنَ الْغَنَمِ، مِنْ كُلِّ خَمْسٍ شَاةٌ، فَإِذَا بَلَغَتْ خَمْسًا وَعِشْرِينَ إِلَى خَمْسٍ وَثَلَاثِينَ فَفِيهَا بِنْتُ مَخَاضٍ أُتْنَى، فَإِذَا بَلَغَتْ سِتًّا وَثَلَاثِينَ إِلَى خَمْسٍ وَأَرْبَعِينَ فَفِيهَا بِنْتُ لَبُونٍ أُتْنَى، فَإِذَا بَلَغَتْ سِتًّا وَأَرْبَعِينَ إِلَى سِتِّينَ فَفِيهَا حِقَّةٌ طَرُوقَةٌ الْجَمَلِ، فَإِذَا بَلَغَتْ وَاحِدَةً وَسِتِّينَ إِلَى خَمْسٍ وَسَبْعِينَ فَفِيهَا جَذَعَةٌ، فَإِذَا بَلَغَتْ - يَعْنِي - سِتًّا وَسَبْعِينَ إِلَى تِسْعِينَ فَفِيهَا بِنْتُ لَبُونٍ، فَإِذَا بَلَغَتْ إِحْدَى وَتِسْعِينَ إِلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ فَفِيهَا حِقَّتَانِ طَرُوقَتَا الْجَمَلِ، فَإِذَا زَادَتْ عَلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ فَقِي كُلُّ أَرْبَعِينَ بِنْتُ لَبُونٍ، وَفِي كُلِّ خَمْسِينَ حِقَّةٌ، وَمَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ إِلَّا أَرْبَعٌ مِنَ الْإِبِلِ فَلَيْسَ فِيهَا صَدَقَةٌ، إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبُّهَا، فَإِذَا بَلَغَتْ خَمْسًا مِنَ الْإِبِلِ فَفِيهَا شَاةٌ.

grla daje se po jedna ovca. Ako stadu koje je provelo na ispaši više od pola godine bude manjkala jedna ovca od 40, na njega nema zekata, osim ako to bude htio njegov vlasnik.

Na srebro (i novac) zekat je jedna četrdesetina (2,5%), pa ako čovjek bude imao samo stotinu devedeset dirhema / drahmi, na to nema zekata, osim ako to hoće njegov vlasnik."

27. Na ime zekata uzima se samo zdravo

738. Enes, r.a., priča da mu je Ebu Bekr, r.a., napisao sljedeće što je Allah zapovjedio Svom Poslaniku, s.a.v.s.:

"Ne izdvaja se za zekat posve staro niti ćoravo goveče, kao ni jarac, osim ako to bude htio rukovodilac kupljenja zekata."

28. Na ime zekata ne uzima se najplemenitija imovina s kojom ljudi raspolažu

739. Hadis koga prenosi Ibn Abbas, r.a., o slanju Muaza u Jemen već je spomenut: (vidi hadis broj 702). U ovoj predaji stoji da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ti ćeš doći ljudima koji su sljedbenici Knjige...", i spomenuo je ostatak hadisa, a zatim je na kraju rekao: "...i kloni se (ne uzimaj) od ljudi najdragocjeniju imovinu!"

وَفِي صَدَقَةِ الْغَنَمِ: فِي سَائِمَتِهَا إِذَا كَانَتْ أَرْبَعِينَ إِلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ شَاءَ، فَإِذَا زَادَتْ عَلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ إِلَى مِائَتَيْنِ شَاتَانِ، فَإِذَا زَادَتْ عَلَى مِائَتَيْنِ إِلَى ثَلَاثِ مِائَةٍ فَفِيهَا ثَلَاثُ، فَإِذَا زَادَتْ عَلَى ثَلَاثِ مِائَةٍ فَفِي كُلِّ مِائَةٍ شَاءَ، فَإِذَا كَانَتْ سَائِمَةُ الرَّجُلِ نَاقِصَةً مِنْ أَرْبَعِينَ شَاءَ وَاحِدَةً، فَلَيْسَ فِيهَا صَدَقَةٌ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبُّهَا.

وَفِي الرِّقَّةِ رُبْعُ الْعُشْرِ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ إِلَّا تِسْعِينَ وَمِائَةً فَلَيْسَ فِيهَا شَيْءٌ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبُّهَا).

٢٧ - باب: لَا يُؤْخَذُ فِي الصَّدَقَةِ إِلَّا السَّلِيم

٧٣٨ : وَعَنْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَتَبَ لَهُ، الَّذِي أَمَرَ اللَّهُ رَسُولَهُ ﷺ: (وَلَا يُخْرَجُ فِي الصَّدَقَةِ هَرِمَةٌ، وَلَا ذَاتُ عَوَارٍ، وَلَا تَيْسٌ، إِلَّا مَا شَاءَ الْمُصَدِّقُ).

٢٨ - باب: لَا تُؤْخَذُ كَرَائِمُ أَمْوَالِ

النَّاسِ فِي الصَّدَقَةِ

٧٣٩ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا :

29. Davanje zekata bližnjima

740. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Ebu Talha imao u palmištima (baštama palmi) imetak veći nego ma koji ensarija u Medini, a najdraže od tih dobara bijaše mu bašča (po imenu) Bejruha (koja se nalazila) naspram Džamije. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ulazio u nju i pio u njoj dobru vodu. Enes kaže:

- Kada je objavljen ajet: *Nagradu pravog dobročinstva nećete postići dok ne podijelite od imovine koju volite* (Alu 'Imran, 92.), Ebu Talha je došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Poslaniče! Slavljeni i Uzvišeni Allah kaže: *Nagradu pravog dobročinstva nećete postići dok ne podijelite nešto od imovine koju volite*, a meni je od mojih dobara, uistinu, najdraža Bejruha. Poklanjam je u ime Allaha i nadam se da je ona pravo dobročinstvo i zaliha u Allaha, pa postupi sa njom, Allahov Poslaniče, kako ti je Allah pokazao!

Allahov Poslanik je na to rekao:

“To je za pohvalu. To je imovina koja će napredovati! To je imovina koja će napredovati! Čuo sam šta si rekao i ja smatram (potrebnim) da je pokloniš svojoj rodbini.”

Ebu Talha je odgovorio:

- Uradit ću tako, Allahov Poslaniče!

Zatim je Ebu Talha razdijelio bašču svojim rodacima i svojim amidžićima.

حَدِيثُ بَعَثَ مُعَاذٍ إِلَى الْيَمَنِ تَقَدَّمَ
وَفِي هَذِهِ الرَّوَايَةِ قَالَ: (إِنَّكَ تَقْدُمُ عَلَى
قَوْمٍ أَهْلُ كِتَابٍ..) وَذَكَرَ بَاقِي
الْحَدِيثِ، ثُمَّ قَالَ فِي آخِرِهِ: ..
وَتَوَقَّ كَرَائِمَ أَمْوَالِ النَّاسِ).

٢٩ - باب: الزَّكَاةِ عَلَى الْأَقَارِبِ

٧٤٠: عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: كَانَ أَبُو طَلْحَةَ أَكْثَرَ الْأَنْصَارِ بِالْمَدِينَةِ
مَالًا مِنْ نَحْلٍ، وَكَانَ أَحَبَّ أَمْوَالِهِ إِلَيْهِ بَيْرُ حَاءَ
وَكَانَتْ مُسْتَقْبَلَةَ الْمَسْجِدِ، وَكَانَ رَسُولُ
اللَّهِ ﷺ يَدْخُلُهَا، وَيَشْرَبُ مِنْ مَاءٍ فِيهَا
طَيِّبٍ. قَالَ أَنَسٌ: فَلَمَّا أَنْزَلَتْ هَذِهِ
الْآيَةُ: ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا
تُحِبُّونَ﴾. قَامَ أَبُو طَلْحَةَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ
ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ
وَتَعَالَى يَقُولُ: ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى
تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾. وَإِنْ أَحَبَّ أَمْوَالِي
إِلَيَّ بَيْرُ حَاءَ، وَإِنَّهَا صَدَقَةٌ لِلَّهِ، أَرْجُو بِرَّهَا
وَذُخْرَهَا عِنْدَ اللَّهِ، فَضَعَهَا، يَا رَسُولَ
اللَّهِ، حَيْثُ أَرَاكَ اللَّهُ. قَالَ: فَقَالَ رَسُولُ
اللَّهِ ﷺ: (بَخْ، ذَلِكَ مَالٌ رَابِحٌ، ذَلِكَ
مَالٌ رَابِحٌ، وَقَدْ سَمِعْتُ مَا قُلْتَ، وَإِنِّي
أَرَى أَنْ تَجْعَلَهَا فِي الْأَقْرَبِينَ). فَقَالَ أَبُو
طَلْحَةَ: أَفْعَلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَسَمَهَا أَبُو
طَلْحَةَ فِي أَقَارِبِهِ وَبَنِي عَمِّهِ.

741. Ebu Seid el-Hudri, r.a., prenosi hadis o Poslanikovom, s.a.v.s., izlasku na musallu koji je ranije spomenut (vidi hadis broj 531). U ovoj predaji stoji:

Kada je došao u svoj stan, došla je Zejneba, supruga Ibn Mesuda i zatražila dozvolu da uđe kod njega. Rečeno mu je:

- Allahov Poslaniče, to je Zejneba.

“Koja Zejneba?”, upitao je on.

- Supruga Ibn Mesuda.

“Dobro, neka uđe”, rekao je on.

Ona je rekla:

- Allahov Poslaniče, ti si danas naredio dijeljenje od imetka. Ja imam nakit i htjela sam ga podijeliti potrebnim, a Ibn Mesud misli da su on i njegovo dijete preči da to njima podijelim.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Ibn Mesud je rekao istinu. Tvoj muž i tvoje dijete najpreči su da ih materijalno pomogneš.”

30. Musliman ne daje zekat na svog radnog konja

742. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Na svoga konja i svoga momka musliman ne daje zekat.”

٧٤١ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: حَدِيثُهُ فِي خُرُوجِ النَّبِيِّ ﷺ إِلَى الْمُصَلَّى تَقَدَّمَ، وَفِي هَذِهِ الرَّوَايَةِ قَالَ: فَلَمَّا صَارَ إِلَى مَنَزِلِهِ، جَاءَتْ زَيْنَبُ، أَمْرَأَةُ ابْنِ مَسْعُودٍ، تَسْتَأْذِنُ عَلَيْهِ، فَقِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَذِهِ زَيْنَبُ، فَقَالَ: (أَيُّ الزَّيَانِبِ؟). فَقِيلَ: أَمْرَأَةُ ابْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: (نَعَمْ، أَكُنْتُوْا لَهَا). فَأَذِنَ لَهَا، قَالَتْ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، إِنَّكَ أَمَرْتَ الْيَوْمَ بِالصَّدَقَةِ، وَكَأَن عِنْدِي حُلِيِّ لِي، فَأَرَدْتُ أَنْ أَتَصَدَّقَ بِهِ، فَزَعَمَ ابْنُ مَسْعُودٍ: أَنَّهُ وَوَلَدُهُ أَحَقُّ مَنْ تَصَدَّقْتُ بِهِ عَلَيْهِمْ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (صَدَقَ ابْنُ مَسْعُودٍ، زَوْجُكَ وَوَلَدُكَ أَحَقُّ مَنْ تَصَدَّقْتَ بِهِ عَلَيْهِمْ).

٣٠ - باب: لَيْسَ عَلَى الْمُسْلِمِ فِي فَرَسِهِ صَدَقَةٌ

٧٤٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَيْسَ عَلَى الْمُسْلِمِ فِي فَرَسِهِ وَغُلَامِهِ صَدَقَةٌ).

743. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednog dana sjeo na minber i, kada su ljudi posjedali oko njega, rekao:

“Plašim se za vas ovosvjetskog sjaja i ukrasa koji će vam se poslije mene otvoriti.”

Tada jedan čovjek reče:

- Allahov Poslaniče, da li sa tim dobrom dolazi i zlo?

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je malo zašutio pa je tom čovjeku prigovoreno:

- Šta je tebi? Govoriš Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., a on tebi ne govori ništa.

Tada smo vidjeli (kaže Ebu Seid) kako mu dolazi Objava, nakon čega je obrisao znoj i rekao:

“Gdje je onaj koji je pitao?”

I kao da mu se prvo zahvalio, a potom reče:

“Dobro nikada ne donosi zlo. Ono što na proljeće izraste nekog usmrti, a nekom prouzrokuje bolove, dok neko to zelenilo jede toliko da mu se produže bokovi, a potom se okrene prema suncu (legne), pa balega, mokri i opet pase sa uživanjem. Ovosvjetsko dobro je zelenilo i slatkost. Dobar je njegov vlasnik-musliman koji daje od njega doprinos bijedniku, siročetu i putniku koji je u nuždi.”

Ili, kao što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“A imovina koju čovjek bespravno ugrabi sliči onome koji jede, ali se ne može zasititi i ona će protiv njega biti svjedokom na Sudnjem danu.”

۷۴۳ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ جَلَسَ ذَاتَ يَوْمٍ عَلَى الْمِنْبَرِ، وَجَلَسْنَا حَوْلَهُ، فَقَالَ : (إِنِّي مِمَّا أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِي مَا يَفْتَحُ عَلَيْكُمْ مِنْ زَهْرَةِ الدُّنْيَا وَزَيْتَتِهَا) .

فَقَالَ رَجُلٌ : يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَوْ يَأْتِي الْخَيْرُ بِالشَّرِّ؟ فَسَكَتَ النَّبِيُّ ﷺ، فَقِيلَ لَهُ : مَا شَأْنُكَ، نُكَلِّمُ النَّبِيَّ ﷺ وَلَا يُكَلِّمُكَ؟ فَرَأَيْنَا أَنَّهُ يَنْزِلُ عَلَيْهِ الْوَحْيُ، قَالَ فَمَسَحَ عَنْهُ الرُّحْضَاءُ، فَقَالَ : (أَيْنَ السَّائِلُ؟) . وَكَأَنَّهُ حَمِدَهُ فَقَالَ : (إِنَّهُ لَا يَأْتِي الْخَيْرُ بِالشَّرِّ، وَإِنَّ مِمَّا يُنْبِئُ الرَّيْبُ يَقْتُلُ أَوْ يُلِيمُ، إِلَّا أَكَلَةَ الْخَضِرَاءِ، أَكَلْتُ حَتَّى إِذَا أُمْتَدَّتْ خَاصِرَتَاهَا، اسْتَقْبَلْتُ عَيْنَ الشَّمْسِ، فَثَلَطْتُ، وَبَالَتُ، وَرَتَعْتُ، وَإِنَّ هَذَا الْمَالَ خَضِرَةٌ حُلُوءَةٌ، فَنِعْمَ صَاحِبُ الْمُسْلِمِ مَا أُعْطِيَ مِنْهُ الْمِسْكِينُ وَالْيَتِيمَ وَابْنَ السَّبِيلِ - أَوْ كَمَا قَالَ النَّبِيُّ ﷺ - وَإِنَّهُ مَنْ يَأْخُذْهُ بِغَيْرِ حَقِّهِ، كَالَّذِي يَأْكُلُ وَلَا يَشْبَعُ، وَيَكُونُ شَهِيدًا عَلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) .

33. Davanje zekata mužu i siročadima u skrbništvu

744. (Amr ibn Haris) prenosi hadis vezan za Zejnebu, suprugu Abdullaha ibn Mesuda, r.a. (vidi hadis broj 741). U ovoj predaji ona je kazala:

Otišla sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., i pred vratima našla jednu ensarijku koja je trebala isto što i ja. Utom je pokraj nas naišao Bilal i mi mu rekosmo:

- Upitaj Vjerovjesnika, s.a.v.s., je li mi dozvoljeno da dijelim milostinju svome mužu i siročadima (braticima i sestricima) koji su u mom skrbništvu.

Kad ga je Bilal to upitao, rekao je:

“Da. Ona ima dvije nagrade: nagradu za pomaganje rodbine i nagradu za (podijeljenu) sadaku.”

745. Ummu Seleme, r.a., kaže da je rekla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, da li imam nagradu ako trošim svoj imetak na sinove Ebu Seleme? To su moji sinovi.

“Troši na njih. Imat ćeš nagradu za on što si trošila na njih”, rekao je on.

33. Ajet: ...I robovima, i zaduženima, i na Božijem putu...

746. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nakon što je naredio sakupljanje zekata i čuo da su Ibn Džemil, Halid ibn Velid i Abbas ibn Abdulmuttalib odbili da ga dadnu, rekao:

۳۲ - باب: الزَّكَاةُ عَلَى الزَّوْجِ وَالْأَيْتَامِ فِي الْحَجَرِ

۷۴۴: عَنْ زَيْنَبَ، امْرَأَةِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا حَدِيثًا مُتَقَدِّمًا قَرِيبًا، وَقَالَتْ فِي هَذِهِ الرَّوَايَةِ: أَنْطَلَقْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَوَجَدْتُ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ عَلَى الْبَابِ، حَاجَتُهَا مِثْلُ حَاجَتِي، فَمَرَّ عَلَيْنَا بِلَالٌ، فَقُلْنَا: سَلِ النَّبِيَّ ﷺ: أَيُجْزِي عَنِّي أَنْ أَنْفِقَ عَلَى زَوْجِي وَأَيْتَامٍ لِي فِي حَجَرِي؟ فَسَأَلَهُ، فَقَالَ: (نَعَمْ لَهَا أَجْرَانِ، أَجْرُ الْقَرَابَةِ وَأَجْرُ الصَّدَقَةِ).

۷۴۵: عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَلَيْ أَجْرُ أَنْ أَنْفِقَ عَلَى بَنِي أَبِي سَلَمَةَ، إِنَّمَا هُمْ بَنِي؟ فَقَالَ: (أَنْفِقِي عَلَيْهِمْ، فَلَكَ أَجْرُ مَا أَنْفَقْتِ عَلَيْهِمْ).

۳۳ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾

۷۴۶: عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالصَّدَقَةِ، فَقِيلَ:

“Razlog zbog kojeg Ibn Džemil prigovara jeste samo to što je on bio siromah, pa su ga Allah i Njegov Poslanik učinili bogatim. Što se tiče Halida, vi prema njemu činite nepravdu, jer je on kod sebe zadržao svoje pancire i svoju vojnu opremu radi borbe na Božijem putu, a što se tiče Abbasa ibn Abdulmuttaliba, on je amidža Allahova Poslanika, s.a.v.s., pa mu je zekat obavezni doprinos i sa njim još toliko.”

34. Ustezanje od prošnje

747. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da su neki ensarije iskali od Allahova Poslanika, s.a.v.s., milostinju i on im je dao. Kasnije su opet tražili, pa im je on ponovo dao, tako da je kod njega nestalo imovine, pa je rekao:

“Kod mene nema više ništa od imovine i ja je neću čuvati od vas. Ko želi skroman život i želi se čuvati harama, Allah će mu dati skromnost, ko želi biti neovisan od drugih, Allah će ga učiniti imućnim, a ko hoće biti strpljiv, Allah će ga nadariti strpljivošću. Nikome nije dat vredniji i bolji dar od strpljivosti.”

748. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, da neko od vas uzme uže i nosi drva na svojim leđima bolje mu je nego da dođe čovjeku i zatraži od njega milostinju, svedjedno dao mu je on ili ne dao.”

مَنْعَ ابْنِ جَمِيلٍ، وَخَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ، وَعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا يَنْفَعُ ابْنَ جَمِيلٍ إِلَّا أَنَّهُ كَانَ فَقِيرًا فَأَغْنَاهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَأَمَّا خَالِدٌ: فَإِنَّكُمْ تَظْلِمُونَ خَالِدًا، قَدْ اخْتَبَسَ أَذْرَاعَهُ وَأَعْتَدَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَأَمَّا الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ: فَعَمُّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَهِيَ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ وَمِثْلُهَا مَعَهَا).

٣٤ - باب: الاستِعْفَافِ عَنِ الْمَسْأَلَةِ

٧٤٧: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ نَاسًا مِنَ الْأَنْصَارِ، سَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَأَعْطَاهُمْ، ثُمَّ سَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ، ثُمَّ سَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ، حَتَّى نَفِدَ مَا عِنْدَهُ، فَقَالَ: (مَا يَكُونُ عِنْدِي مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ أَدْخِرَهُ عَنْكُمْ، وَمَنْ يَسْتَغْفِرُ يَغْفِرْهُ اللَّهُ، وَمَنْ يَسْتَعِنْ يُعِنْهُ اللَّهُ، وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يُصْبِرْهُ اللَّهُ، وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ عَطَاءً خَيْرًا وَأَوْسَعَ مِنَ الصَّبْرِ).

٧٤٨: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَأَنْ يَأْخُذَ أَحَدُكُمْ حَبْلَهُ، فَيَخْطُبَ

749. U predaji od Zubejra, r.a., stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Bolje je svakom od vas da uzme uže, donese na svojim leđima breme drva i proda ga pa mu Allah s njim očuva njegov obraz nego da od ljudi traži milostinju, dali mu je oni ili ne dali.”

750. Hakim ibn Hizam, r.a., priča:

– Zatražio sam milostinju od Allahova Poslanika, s.a.v.s., i on mi je dao. Potom sam opet tražio i on mi je ponovo dao. Kasnije sam opet zatražio, on mi je opet dao, a potom rekao:

“Hakime, ovaj imetak je poput slatkog, svježeg voća pa ko ga uzima bez pohlepe on će u njemu imati blagoslov i napredak, a ko ga uzima iz pohlepe, neće u njemu imati ni blagoslova niti napretka, i on je poput onoga koji jede, ali se ne može najesti. Ruka koja dijeli (gornja) bolja je od ruke koja prima (donja).”

Hakim je tada rekao:

- Allahov Poslaniče, tako mi Onoga Koji te je poslao sa Istinom, poslije tebe neću ni od koga uzeti dok sam god živ.

Ebu Bekr, r.a., (u vrijeme kada je bio halifa) pozivao je Hakima po milostinju, ali je on ne htjede od njega primiti. Kasnije ga je pozvao i Omer, r.a., da mu da milostinju, pa je ni od njega nije htio primiti.

Tada je Omer rekao:

- Muslimani! Budite mi svjedoci da sam Hakimu nudio njegovo zakonsko pravo od ovoga ratnog plijena, ali ga nije htio prihvatiti.

عَلَى ظَهْرِهِ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَأْتِيَ رَجُلًا
فَيَسْأَلُهُ، أَعْطَاهُ أَوْ مَنَعَهُ).

٧٤٩: وَفِي رَوَايَةٍ عَنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: فَيَأْتِي بِحُزْمَةِ
الْحَطَبِ عَلَى ظَهْرِهِ فَيَسْعَهَا، فَيَكْفُفُ اللَّهُ
بِهَا وَجْهَهُ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَسْأَلَ النَّاسَ،
أَعْطَوْهُ أَوْ مَنَعُوهُ).

٧٥٠: عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ
فَأَعْطَانِي، ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَأَعْطَانِي، ثُمَّ
سَأَلْتُهُ فَأَعْطَانِي، ثُمَّ قَالَ: (يَا حَكِيمُ،
إِنَّ هَذَا الْمَالَ خَضِرَةٌ حُلُوءَةٌ، فَمَنْ أَخَذَهُ
بِسَخَاوَةٍ نَفْسٍ بُورِكَ لَهُ فِيهِ، وَمَنْ أَخَذَهُ
بِإِشْرَافٍ نَفْسٍ لَمْ يَبَارِكْ لَهُ فِيهِ، وَكَانَ
كَالَّذِي يَأْكُلُ وَلَا يَشْبَعُ، وَالْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ
مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى). قَالَ حَكِيمٌ: فَقُلْتُ:
يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ، لَا
أَرْزَأُ أَحَدًا بَعْدَكَ شَيْئًا، حَتَّى أَفَارِقَ
الدُّنْيَا. فَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
يَدْعُو حَكِيمًا إِلَى الْعَطَاءِ فَيَأْتِي أَنْ يَقْبَلَهُ
مِنْهُ، ثُمَّ إِنَّ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَعَاهُ
لِيُعْطِيَهُ فَأَبَى أَنْ يَقْبَلَ مِنْهُ شَيْئًا، فَقَالَ
عُمَرُ: إِنِّي أَشْهَدُكُمْ يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ
عَلَى حَكِيمٍ، أَنِّي أَعْرِضُ عَلَيْهِ حَقَّهُ مِنْ

I tako je Hakim umro, a nije poslji Allahova Poslanika, s.a.v.s., ni od koga primio milostinju.

35. Onaj kome je Allah darovao nešto bez iskanja i pohlepe

751. Omer ibn Hattab, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi mi davao dar, a ja bih govorio: Podaj ga onome kome je potrebni od mene.

Poslanik mi je rekao:

“Uzmi kada ti dođe nešto od ove imovine, a ti nisi hlepio za njom niti je iskao! A ono što ti ne dođe tako, ne traži ga sebi.”

36. Prošnja radi gomilanja imovine

752. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

“Čovjek koji neprestano traži milostinju od svijeta, doći će na Sudnji dan a na njegovom licu neće biti ni komadića mesa.”

Još je dodao:

“Sunce će se na Sudnjem danu spustiti toliko nisko da će znoj ljudima dospjeti do polovice ušiju i tada će u takvom stanju moliti za pomoć Adema, zatim Musaa, a potom Muhammeda, s.a.v.s.”

37. Definicija bogatstva

753. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

هَذَا الْفَقِيرُ، فَيَأْتِي أَنْ يَأْخُذَهُ. فَلَمْ يَزَلْ حَكِيمٌ أَحَدًا مِنَ النَّاسِ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ حَتَّى تُؤْفَى.

۳۵ - باب: مَنْ أَعْطَاهُ اللَّهُ شَيْئًا مِنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ وَلَا إِشْرَافٍ نَفْسٍ

۷۵۱ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُعْطِينِي الْعَطَاءَ، فَأَقُولُ: أَعْطِهِ مَنْ هُوَ أَفْقَرُ إِلَيْهِ مِنِّي. فَقَالَ: (خُذْهُ، إِذَا جَاءَكَ مِنْ هَذَا الْمَالِ شَيْءٌ، وَأَنْتَ غَيْرُ مُشْرِفٍ وَلَا سَائِلٍ، فَخُذْهُ، وَمَا لَا، فَلَا تُتْبِعْهُ نَفْسَكَ).

۳۶ - باب: مَنْ سَأَلَ النَّاسَ تَكَثُّرًا

۷۵۲ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَسْأَلُ النَّاسَ، حَتَّى يَأْتِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَيْسَ فِي وَجْهِهِ مِرَّةٌ لَحْمٍ). وَقَالَ: (إِنَّ الشَّمْسَ تَذْنُو يَوْمَ الْقِيَامَةِ، حَتَّى يَبْلُغَ الْعَرَقُ نِصْفَ الْأُذُنِ، فَبَيْنَا هُمْ كَذَلِكَ اسْتَعَاثُوا بِآدَمَ، ثُمَّ بِمُوسَى، ثُمَّ بِمُحَمَّدٍ ﷺ).

۳۷ - باب: حَدِّ الْغِنَى

۷۵۳ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

“Nije ubogi onaj ko ide od čovjeka do čovjeka pa kad dobije zalogaj-dva ili jednu-dvije hurme nastavi dalje, nego je ubogi onaj ko ne nalazi bogatstva koje će ga neovisnim učiniti, na kome se potreba za sadakom ne može ni prepoznati, koji ne ide i ne ište od ljudi.

38. Procjena datula na stablu

754. Ebu Humejd es-Saidi, r.a., priča:

– Krenuli smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u borbu na Tebuk. U mjestu Vadi-l-Kura bila je jedna žena u svojoj bašči i Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče svojim drugovima:

“Procijenite plod!”

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je procijenio na deset tovara i ženi rekao:

“Broji koliko će od nje biti.”

Kada smo došli na Tebuk, kazao je:

“Noćas će puhati jak vjetar i neka niko od vas nipošto ne ustaje, a ko ima devu, neka je sveže.”

Mi smo povezali deve. Zapuhao je tako jak vjetar da je jednog čovjeka, koji je ustao, vjetar bacio na brdo Tajj.

Vladar Ejle poklonio je Vjerovjesniku, s.a.v.s., jednu bijelu mazgu i ogrtač i obavezao se da će i dalje davati džiziju. Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pri povratku stigao ponovo u Vadi-l-Kura, upitao je onu ženu:

“Koliki je prihod dala bašča?”

- Deset tovara - odgovorila je ona - kako je i procijenio Allahov Poslanik, s.a.v.s.

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَيْسَ الْمِسْكِينُ الَّذِي يَطُوفُ عَلَى النَّاسِ، تَرُدُّهُ اللَّقْمَةُ وَاللَّقْمَتَانِ، وَالتَّمْرَةُ وَالتَّمْرَتَانِ، وَلَكِنَّ الْمِسْكِينَ: الَّذِي لَا يَجِدُ غَنًى يُغْنِيهِ، وَلَا يُقْطَنُ بِهِ فَيَتَصَدَّقُ عَلَيْهِ، وَلَا يَقُومُ فَيَسْأَلُ النَّاسَ).

۳۸ - باب: خَرْصِ التَّمْرِ

۷۵۴ : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

عَزَوْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ غَزْوَةَ تَبُوكَ، فَلَمَّا جَاءَ وَادِيَ الْقُرَى، إِذَا أَمْرَأَةٌ فِي حَدِيقَةٍ لَهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِأَصْحَابِهِ: (أَخْرُصُوا). وَخَرَصَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَشْرَةَ أَوْسُقٍ، فَقَالَ لَهَا: (أَخْصِي مَا يَخْرُجُ مِنْهَا). فَلَمَّا أَتَيْنَا تَبُوكَ قَالَ: (أَمَّا، إِنَّهَا سَتَهَبُ اللَّيْلَةَ رِيحٌ شَدِيدَةٌ، فَلَا يَقُومَنَّ أَحَدٌ، وَمَنْ كَانَ مَعَهُ بَعِيرٌ فَلْيَعْقِلْهُ). فَعَقَلْنَاهَا، وَهَبَتْ رِيحٌ شَدِيدَةٌ، فَقَامَ رَجُلٌ، فَأَلْقَتْهُ بِجَبَلٍ طَوِيٍّ. وَأَهْدَى مَلِكٌ أَيْلَةَ لِلنَّبِيِّ ﷺ بَعْلَةً بَيْضَاءَ، وَكَسَاهُ بُرْدًا، وَكَتَبَ لَهُ بِخَرِهِمْ، فَلَمَّا أَتَى وَادِيَ الْقُرَى قَالَ لِلْمَرْأَةِ: (كَمْ جَاءَتْ حَدِيقَتُكَ؟). قَالَتْ: عَشْرَةَ أَوْسُقٍ، خَرَصَ رَسُولُ

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ja žurim u Medinu, pa ko od vas hoće da ide sa mnom, neka požuri!”

I kada je ugledao Medinu uzviknuo je:

“Ovo je Taba!”

A kada je ugledao Uhud, rekao je:

“To je brdašce koje nas voli i koje mi volimo! Hoćete li da vas obavijestim o najboljim ensarijskim kućama?”

- Hoćemo - rekli su.

“Kuće Benu Nedždžara, zatim kuće Benu Abdulešhela te kuće Benu Saide, odnosno kuće Benu Harisa ibn Hazredža, a i u svim ensarijskim kućama ima dobra.

39. O desetini na prihod sa zemlje koja se natapa oborinama i tekućom vodom

755. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zekat na prihod sa zemlje koju natapaju oborine i izvori (tekuća voda) ili je močvarna je desetina, a polovina od desetine je na prihod sa zemlje koje se natapa vještački.”

40. Uzimanje zekata od datula prilikom berbe palmi i da li je djetetu dozvoljeno uzimati datule kao milostinju?

756. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Prilikom branja palmi Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., donosili su datule. S

اللَّهُ ﷻ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنِّي مُتَعَجِّلٌ إِلَى الْمَدِينَةِ، فَمَنْ أَرَادَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَعَجَّلَ مَعِيَ فَلْيَتَعَجَّلْ) فَلَمَّا أَشْرَفَ عَلَى الْمَدِينَةِ قَالَ: (هَذِهِ طَابَةُ). فَلَمَّا رَأَى أَحَدًا قَالَ: (هَذَا جُبَيْلٌ يُجِبُّنَا وَنُجْبُهُ، أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ دُورِ الْأَنْصَارِ؟). قَالُوا: بَلَى، قَالَ: (دُورُ بَنِي النَّجَّارِ، ثُمَّ دُورُ بَنِي عَبْدِ الْأَشْهَلِ، ثُمَّ دُورُ بَنِي سَاعِدَةَ، أَوْ دُورُ بَنِي الْحَارِثِ بْنِ الْحَزْرَجِ، وَفِي كُلِّ دُورِ الْأَنْصَارِ - يَعْنِي - خَيْرًا).

٣٩ - باب: العُشْرُ فِيمَا يُسْقَى مِنْ مَاءِ السَّمَاءِ وَبِالْمَاءِ الْجَارِي

٧٥٥ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (فِيمَا سَقَّتِ السَّمَاءُ وَالْعُيُونُ، أَوْ كَانَ عَثَرِيًّا، الْعُشْرُ، وَمَا سَقَّى بِالنَّضْحِ نِصْفُ الْعُشْرِ).

٤٠ - باب: أَخَذَ صَدَقَةَ التَّمْرِ عِنْدَ صِرَامِ النَّخْلِ وَهَلْ يَتْرَكَ

obzirom da su ih svi donosili, kod njega (u džamiji) nakupila se hrpa datula s kojima su se Hasan i Husejn, r.a., počeli igrati. Jedan od njih uzeo je datulu i stavio je u usta, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., kad je to vidio, izvadio je datulu iz njegovih usta i rekao:

“Zar ne znaš da Muhammedov rod ne jede zekat?”

41. Čovjek ne može otkupiti nešto što je ranije dao nekome na ime zekata, ali nema smetnje da to kupi neko drugi

757. Omer, r.a., kazuje:

– Poklonio sam (jednom ratniku) u ime Allaha jednog konja, ali ga je on skoro upropastio, pa sam htio da ga ponovo otkupim misleći da će mi ga prodati uz povlasticu. U vezi ovog pitao sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., i on mi reče:

“Ne kupuj ga sebi i ne vraćaj se na svoju sadaku pa makar ti je on dao za jedan dirhem. Onaj ko se vrati na svoju sadaku sličan je onom koji bi se vratio na ono što je iz sebe povratio.”

42. Davanje zekata oslobođenim robovima, sluškinjama supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s.

758. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je našao jednu uginulu ovcu među imovinom datom kao zekat Mejmuninoj oslobođenoj robinji pa je kazao:

“Zašto ne iskoristite njezinu kožu?”

– Ona je uginula - odgovorili su (prisutni).

الصَّبِيُّ فَيَمْسُ تَمَرُ الصَّدَقَةِ

٧٥٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُؤْتِي بِالتَّمْرِ عِنْدَ صِرَامِ النَّخْلِ، فَيَجِيءُ هَذَا بِتَمْرِهِ وَهَذَا مِنْ تَمْرِهِ، حَتَّى يَصِيرَ عِنْدَهُ كَوْمًا مِنْ تَمْرٍ، فَجَعَلَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يُلْعَبَانِ بِذَلِكَ التَّمْرِ، فَأَخَذَ أَحَدُهُمَا تَمْرَةً فَجَعَلَهَا فِي فِيهِ، فَنَظَرَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَأَخْرَجَهَا مِنْ فِيهِ، فَقَالَ: (أَمَّا عَلِمْتَ أَنَّ آلَ مُحَمَّدٍ ﷺ لَا يَأْكُلُونَ الصَّدَقَةَ).

٤١ - باب: هَلْ يَشْتَرِي صَدَقَتَهُ، وَلَا بَأْسَ أَنْ يَشْتَرِي صَدَقَتَهُ غَيْرُهُ

٧٥٧ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: حَمَلْتُ عَلَى قَرَسٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، فَأَصَاعُهُ الَّذِي كَانَ عِنْدَهُ، فَأَرَدْتُ أَنْ أَشْتَرِيَهُ، وَظَنَنْتُ أَنَّهُ يَبِيعُهُ بِرُخْصٍ، فَسَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: (لَا تَشْتَرِهِ، وَلَا تَعُدْ فِي صَدَقَتِكَ، وَإِنْ أَغْطَاكَ بِدَرَاهِمٍ، فَإِنَّ الْعَائِدَ فِي صَدَقَتِهِ كَالْعَائِدِ فِي قَتْلِهِ).

٤٢ - باب: الصَّدَقَةُ عَلَى مَوَالِي
أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ﷺ

٧٥٨ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: وَجَدَ النَّبِيُّ ﷺ شَاةَ مَيْتَةٍ، أَغْطَيْتَهَا مَوْلَاةً لِمَيْمُونَةَ مِنَ الصَّدَقَةِ، قَالَ

“Nju je zabranjeno samo jesti”, rekao je on.

43. Kada zekat izmijeni svoj status

759. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada mu je doneseno meso koje je kao sadaka dato Beriri, rekao:

“Ono je njoj bila sadaka, a nama je poklon.”

44. Uzimanje zekata od imućnih i davanje siromasima ma gdje bili

760. Hadisi koji se odnose na Muazu i njegovo slanje u Jemen ranije su spomenuti (vidi hadise broj 702 i 739). U ovoj predaji stoji:

“...i čuvaj se kletve onoga kome je učinjena nepravda, jer između njega i Allaha nema zastora.”

45. Blagosiljanje i dova imama darovaocu zekata

761. Abdullah ibn Ebu Evf, r.a., kaže:

– Kada bi ljudi donijeli svoj zekat, Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi rekao:

“Bože moj, ukaži Svoju milost rodu toga i toga.”

I kad mu je moj otac donio svoj zekat, rekao je:

“Bože moj, ukaži Svoju milost rodu Ebu Evfa.”

46. O onom što se vadi iz mora

762. Ebu Hurejre, r.a., prenosi od Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

النَّبِيُّ ﷺ: (مَلَأَ أَتَمَعْتُمْ بِجِلْدِهَا؟).
قَالُوا: إِنَّهَا مَيْتَةٌ؟ قَالَ: (إِنَّمَا حَرَمُ أَكْلِهَا).

٤٣ - باب: إِذَا تَحَوَّلَتِ الصَّدَقَةُ

٧٥٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَتَى بِلَحْمٍ، تُصَدَّقُ بِهِ عَلَى بَرِيرَةَ، فَقَالَ: (هُوَ عَلَيْهَا صَدَقَةٌ، وَلَنَا هَدِيَّةٌ).

٤٤ - باب: أَخَذِ الصَّدَقَةَ مِنَ الْأَغْنِيَاءِ وَتُرَدَّ فِي الْفُقَرَاءِ حَيْثُ كَانُوا

٧٦٠ : حَدِيثٌ مَعَاذٍ، وَبَعَثَهُ إِلَى الْيَمَنِ تَقَدَّمَ، وَفِي هَذِهِ الرَّوَايَةِ: (.. وَأَتَتْ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ، فَإِنَّهُ لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ).

٤٥ - باب: صَلَاةُ الْإِمَامِ وَدُعَائِهِ لِصَاحِبِ الصَّدَقَةِ

٧٦١ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا أَتَاهُ قَوْمٌ بِصَدَقَتِهِمْ قَالَ: (اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى آلِ فُلَانٍ). فَأَتَاهُ أَبِي بِصَدَقَتِهِ، فَقَالَ: (اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى آلِ أَبِي أَوْفَى).

٤٦ - باب: مَا يُسْتَخْرَجُ مِنَ الْبَحْرِ

٧٦٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

“Neki Izraeliĉanin zatraŝio je od drugog Izraeliĉanina da mu pozajmi hiljadu zlatnika i ovaj mu ih je dao. Duŝnik je otiŝao na put morem i poŝto kasnije nije naŝao nikakve laĉe (za povrataĉ), uzeo je jedno drvo, izdubio ga pa u tu udubinu stavio hiljadu zlatnika i bacio drvo u more.

Kasnije je onaj ĉovjek koji mu je svojevremeno dao pozajmicu izaŝao (na obalu mora), ugledao to drvo, uzeo ga i ponio kuĉi za ogrijev. Kada je rascijepio drvo, naŝao je u njemu svoju imovinu.” (O detaljima vidi hadis broj 488 iz treĉeg toma pune verzije Buharije).

47. Na pronaĉeno zakopano blago daje se petina

763. Ebu Hurejre, r.a., priĉa da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj koga povrijedi ili ubije ŝivotinja nema pravo na krvarinu, kako on tako ni njegova porodica, a isto je i sa onim ko upadne u bunar ili strada u rudniku, ali onaj ko naĉe zakopano blago duŝan je dati petinu (njegove vrijednosti na ime zekata).”

48. Ajet: ...I onima koji rade na sakupljanju zekata. (Et-Tevbe, 60.) i polaganje raĉuna onih koji prikupljaju zekat imamu (vladaru)

764. Ebu Humejd es-Saidi, r.a., kazuje:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., uzeo je u sluŝbu jednog ĉovjeka po imenu (Abdullah) Ibn el-Lutebijje iz plemena

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: (أَنَّ رَجُلًا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ سَأَلَ بَعْضَ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِأَنْ يُسَلِّفَهُ أَلْفَ دِينَارٍ، فَدَفَعَهَا إِلَيْهِ، فَخَرَجَ فِي الْبَحْرِ فَلَمْ يَجِدْ مَرْكَبًا، فَأَخَذَ خَشَبَةً فَفَقَّرَهَا، فَأَدْخَلَ فِيهَا أَلْفَ دِينَارٍ، قَرَمَى بِهَا فِي الْبَحْرِ، فَخَرَجَ الرَّجُلُ الَّذِي كَانَ أَسْلَفَهُ، فَإِذَا بِالْخَشَبَةِ، فَأَخَذَهَا لِأَهْلِهِ حَطَبًا - فَذَكَرَ الْحَدِيثَ - فَلَمَّا نَشَرَهَا وَجَدَ الْمَالَ).

٤٧ - باب: فِي الرِّكَازِ الْخُمْسُ

٧٦٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (الْعَجْمَاءُ جُبَارٌ، وَالْبِئْرُ جُبَارٌ، وَالْمَعْدِنُ جُبَارٌ، وَفِي الرِّكَازِ الْخُمْسُ).

٤٨ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى:

﴿وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا﴾ وَمُحَاسَبَةِ الْمُصَدِّقِينَ مَعَ الْإِمَامِ

٧٦٤ : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: اسْتَعْمَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ رَجُلًا مِنَ الْأَسَدِ عَلَى صَدَقَاتِ بَنِي سُلَيْمٍ، يُدْعَى ابْنُ اللَّثِيَّةِ، فَلَمَّا جَاءَ حَاسَبَهُ.

Esed za sakupljanje zekata od plemena Benu Sulejm i kada se vratio natrag zatražio je da mu položi račun.

٤٩ - باب: وَسَمِ الْإِمَامِ إِبِلَ الصَّدَقَةِ بِيَدِهِ

49. Vladarevo osobno obilježavanje deva sakupljenih od zekata

765. Enes, r.a., kaže:

– Kad sam jednom prilikom sa Abdullahom ibn Ebu Talhom poranio do Allahova Poslanika, s.a.v.s., da mu (za dijete) umekša ustima hurme, zatekao sam mu u ruci alatku kojom obilježava deve prikupljene od zekata.

٧٦٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

عَدَوْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ لِيُخَنِّكُهُ، فَوَافَيْتُهُ فِي يَدِهِ الْمِيسَمِ، يَسْمُ إِبِلَ الصَّدَقَةِ.

1. Sadekatu-l-fitr

766. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je naredio zekatu-l-fitr: jedan sa' hurmi, ili jedan sa' ječma na svakog muslimana, bio on rob ili slobodan, muško ili žensko, mlad ili star, naredivši da se on dadne prije izlaska svijeta da klanja bajram-namaz.

2. Sadekatu-l-fitr se daje prije klanjanja bajram-namaza

767. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

– Mi smo u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., izdvajali na Dan fitra (prvi dan Ramazanskog bajrama, koji počinje zalaskom Sunca posljednjeg dana posta) po jedan sa' hrane, a naša je hrana (kaže Ebu Seid) bila: ječam, suho grožđe, suhi sir i hurme.

3. Dužnost davanja sadekatu-l-fitra na slobodnu osobu i roba

768. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je odredio sadekatu-l-fitr po jedan sa' hurmi ili po jedan sa' ječma na malo i veliko, na slobodnu osobu i na roba.

١ - بَابُ: فَرَضِ صَدَقَةِ الْفِطْرِ

٧٦٦ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ زَكَاةَ الْفِطْرِ، صَاعًا مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ، عَلَى الْعَبْدِ وَالْحُرِّ، وَالذَّكَرِ وَالْأُنْثَى، وَالصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ، مِنَ الْمُسْلِمِينَ، وَأَمَرَ بِهَا أَنْ تُؤَدَّى قَبْلَ خُرُوجِ النَّاسِ إِلَى الصَّلَاةِ.

٢ - بَابُ: الصَّدَقَةِ قَبْلَ الْعِيدِ

٧٦٧ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُخْرِجُ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَوْمَ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ طَعَامٍ. وَكَانَ طَعَامُنَا الشَّعِيرَ وَالزَّبِيبَ، وَالْأَقِطَ وَالتَّمْرَ.

٣ - بَابُ: صَدَقَةِ الْفِطْرِ عَلَى الْحُرِّ وَالْمَمْلُوكِ

٧٦٨ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَدَقَةَ الْفِطْرِ، صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ، عَلَى الصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ، وَالْحُرِّ وَالْمَمْلُوكِ.

٢٦. كِتَابُ الْحَجِّ

26. O HADŽU

١ - باب: وَجُوبُ الْحَجِّ وَفَضْلُهُ

1. Dužnost hadža i njegov značaj

769. Ibn Abbas, r.a., priča:

- Iza Allahova Poslanika, s.a.v.s., jahao je Fadl (ibn Abbas), pa je došla jedna žena iz plemena Has'am. Fadl je počeo u nju gledati, a i ona je gledala u njega, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., okrenuo Fadlovo lice na drugu stranu.

- Allahov Poslaniče - rekla je žena - Allahov propis da ljudi moraju obaviti hadž zatekla je mog oca u velikoj starosti, kada se ne može držati na jahalici, pa mogu li ja za njega obaviti hadž?

"Da", odgovorio je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

To je bilo na Oproštajnom hadžu.

2. Ajet: Dolazit će Tipješice i na kamilama iznurenim; dolazit će sa svih strana da bi koristi imali... (El-Hadž, 27.-28.)

770. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da se popeo na svoju devu (rahile) u Zu-l-Hulejfi i da je glasno veličao Allaha dok se jahaća životinja uspravljala.

3. Obavljanje hadža na sedlu deve

771. Enes, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. obavio hadž na sedlu koje mu je bilo prtljažnica.

٧٦٩ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ الْفَضْلُ بْنُ الْعَبَّاسِ رَدِيفَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَجَاءَتْ أَمْرَأَةٌ مِنْ خَنْعَمَ، فَجَعَلَ الْفَضْلُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا وَتَنْظُرُ إِلَيْهِ، وَجَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ يَصْرِفُ وَجْهَ الْفَضْلِ إِلَى الشَّقِّ الْآخَرِ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ قَرِيبَةَ اللَّهِ عَلَى عِبَادِهِ فِي الْحَجِّ أَذْرَكَتْ أَبِي شَيْخًا كَبِيرًا، لَا يَثْبُتُ عَلَى الرَّاحِلَةِ، أَفَأَحُجُّ عَنْهُ؟ قَالَ: (نَعَمْ). وَذَلِكَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ.

٢ - باب: قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿يَأْتُوكَ رَجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ﴾

٧٧٠ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَرْكَبُ رَاحِلَتَهُ بِذِي الْحُلَيْفَةِ، ثُمَّ يُهْلُ حَتَّى تَسْتَوِيَ بِهِ قَائِمَةً.

mebrur)

772. Aiša, r.a., majka pravovjernih, priča da je rekla Allahovom Poslaniku, a.s.:

– Allahov Poslaniče, mi smatramo džihad najvrednijim poslom, pa zašto i mi ne idemo u džihad (borbu na Božijem putu)?

“Ne! Najbolji džihad (za ženu) je *el-hadžu-l-mebrur* (propisno obavljen i kod Allaha primljen hadž”, odgovorio je on.

773. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

“Ko obavi hadž samo u ime Allaha i ne bude (u vrijeme hadža) imao spolni odnos sa ženom, niti učinio neki drugi grijeh, vratit će se (čist od grijeha) kao na dan kada ga je majka rodila.”

5. Mikat stanovnika Jemena

774. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Za mjesto i vrijeme stupanja u ihram Vjerovjesnik, s.a.v.s., je Medinelijama odredio Zu Hulejfu, stanovnicima Šama Džuhfu, Nedždancima Karnu Menazil, a stanovnicima Jemena Jelemlem. To su mjesta za njih i za svakog drugog ko bude preko njih naišao i namjeravao obaviti hadž i umru. Ko bude unutar

٧٧١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ حَجَّ عَلَى رَحْلٍ، وَكَانَتْ زَامِلَتُهُ.

٤ - باب: فَضْلِ الْحَجِّ الْمَبْرُورِ

٧٧٢ : عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ، نَرَى الْجِهَادَ أَفْضَلَ الْأَعْمَالِ، أَفَلَا نُجَاهِدُ؟ قَالَ : (لَا)، لَكِنَّ أَفْضَلَ الْجِهَادِ حَجٌّ مَبْرُورٌ.

٧٧٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : (مَنْ حَجَّ لِلَّهِ، فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ، رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ).

٥ - باب: مُهْلُ أَهْلِ الْيَمَنِ

٧٧٤ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ :

إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ وَفَّتْ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ ذَا الْحُلَيْفَةِ، وَلِأَهْلِ الشَّامِ الْجُحْفَةَ، وَلِأَهْلِ نَجْدٍ قَرْنَ الْمَنَازِلِ، وَلِأَهْلِ الْيَمَنِ يَلَمْلَمَ، مِنْ لَهْنٍ، وَلِمَنْ أَتَى

tih mjesta, stupit će u ihram od mjesta gdje je donio odluku za hadž. Tako je za stanovnike Mekke (mikat) iz same Mekke.

6. Odjeljak

775. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., natjerao devu da legne (odsjeo) u Batha'u u Zu Hulejfi i tu klanjao, pa je to isto činio i Abdullah ibn Omer, r.a.

7. Izlazak Vjerovjesnika, s.a.v.s., (na hadž) preko mjesta Šedžere

776. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izlazio iz Medine putem Šedžereta, a ulazio putem Muarresa i da je, kada je išao u Mekku, klanjao u džamiji Šedžereta, a kada se vraćao, klanjao u sredini doline Zu Hulejfa i tu boravio do svanuća.

8. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.: "Akik je blagoslovljena dolina"

777. Omer, r.a., kaže:

- Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s. kako za dolinu Akik kaže:

"Sinoć mi je od moga Gospodara došao glasnik i rekao: - Klanjaj u ovoj blagoslovljenoj dolini i donesi nijjet za umru i hadž."

778. Ibn Omer, r.a., prenosi od Vjerovjesnika, s.a.v.s., da mu je u snu

عَلَيْهِمْ مِنْ غَيْرِهِمْ، مِمَّنْ أَرَادَ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ، وَمَنْ كَانَ دُونَ ذَلِكَ فَمِنْ حَيْثُ أَنْشَأَ، حَتَّى أَهْلُ مَكَّةَ مِنْ مَكَّةَ.

٦ - «باب»

٧٧٥ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَنَاخَ بِالْبُطْحَاءِ بِذِي الْحُلَيْفَةِ فَصَلَّى بِهَا . وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَفْعَلُ ذَلِكَ .

٧ - باب : خُرُوجِ النَّبِيِّ ﷺ عَلَى طَرِيقِ الشَّجَرَةِ

٧٧٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَخْرُجُ مِنْ طَرِيقِ الشَّجَرَةِ، وَيَدْخُلُ مِنْ طَرِيقِ الْمُعْرَسِ، وَأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا خَرَجَ إِلَى مَكَّةَ يُصَلِّي فِي مَسْجِدِ الشَّجَرَةِ، وَإِذَا رَجَعَ صَلَّى بِذِي الْحُلَيْفَةِ، بِبَطْنِ الْوَادِي، وَبَاتَ حَتَّى يُضْبَحَ.

٨ - باب : قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ : «الْعَقِيقُ وَادٍ مُبَارَكٌ»

٧٧٧ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ بِوَادِي الْعَقِيقِ يَقُولُ : (أَتَانِي اللَّيْلَةُ آتٍ مِنْ رَبِّي فَقَالَ : صَلِّ فِي هَذَا الْوَادِي الْمُبَارَكِ، وَقُلْ : عُمْرَةٌ فِي حَجَّةٍ).

٧٧٨ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ

kada je bio na konaku u sredini doline
Zu Hulejfe rečeno:

- Ti se zaista nalaziš u blagoslovljenoj
dolini.

9. Ispiranje parfema sa odjeće tri puta

779. Ja'la ibn Umejje, r.a., kaže da je
rekao Omeru, r.a.:

- Pokaži mi Vjerovjesnika, s.a.v.s., u
času kada mu bude spuštena Objava!

I dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio još u
Džirani (ime mjesta) sa nekoliko ashaba,
došao mu je jedan čovjek i rekao:

- Allahov Poslaniče, šta misliš o
čovjeku koji je stupio u ihram za umru
i previše se namirisao mirisom?

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je šutio jedan
časak. Potom je došla Objava, pa je
Omer, r.a., pokazao na me i ja sam
prišao, a nad Allahovim Poslanikom,
s.a.v.s. bilo je haljinče koje mu je pravilo
hlad. Proturio sam glavu i vidio
Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji bijaše
jako pocrvenjelog lica i teško disaše.
Zatim se smirio i upitao:

"Gdje je onaj što je pitao za umru?"

Kada mu je priveden taj čovjek, rekao je:

"Prejak miris koji je na tebi saperi tri
puta, skini sa sebe ogrtač i čini u svojoj
umri ono što bi činio u svom hadžu."

10. Namirisavanje pri stupanju u
ihram i ono što hadžija oblači kada hoće
stupiti u ihram

780. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika,
s.a.v.s., kaže:

عَنْهُمَا: عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهُ رُؤِيَ وَهُوَ
مُعَرَّسٌ بِذِي الْحُلَيْفَةِ، يَبْظُنُّ الْوَادِي،
قِيلَ لَهُ: إِنَّكَ يَبْظَحَاءُ مُبَارَكَةٌ.

٩ - باب: غَسْلُ الْخَلْقِ ثَلَاثَ مَرَاتٍ مِنَ النَّيَابِ

٧٧٩ : عَنْ يَعْلَى بْنِ أُمَيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ لِعُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَرِنِي النَّبِيَّ ﷺ حِينَ يُوحَى إِلَيْهِ.
قَالَ: فَبَيْنَمَا النَّبِيُّ ﷺ بِالْجَعْرَانَةِ، وَمَعَهُ
نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا
رَسُولَ اللَّهِ، كَيْفَ تَرَى فِي رَجُلٍ آخَرَ
بِعُمْرَةٍ، وَهُوَ مُتَضَمِّعٌ بِطِيبٍ؟ فَسَكَتَ
النَّبِيُّ ﷺ سَاعَةً، فَجَاءَهُ الْوَحْيُ، فَأَشَارَ
عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَيَّ فَجِئْتُ، وَعَلَى
رَأْسِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ثَوْبٌ قَدْ أَظْلَّ بِهِ،
فَأَذَخَلْتُ رَأْسِي، فَإِذَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
مُحَمَّرُ الْوَجْهِ، وَهُوَ يَغْطُ، ثُمَّ سُرِّي عَنْهُ،
فَقَالَ: (أَيْنَ الَّذِي سَأَلَ عَنِ الْعُمْرَةِ؟).

فَأْتَيْتُ بِرَجُلٍ، فَقَالَ: (أَغْسِلِ الطِّيبَ
الَّذِي بِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، وَاتْرُغْ عَنْكَ
الْجُبَّةَ، وَأَضْغْ فِي عُمَرَتِكَ كَمَا تَضْغُ
فِي حَجَّتِكَ).

١٠ - باب: الطِّيبُ عِنْدَ الْإِحْرَامِ وَمَا

يَلْبَسُ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُحْرَمَ
٧٨٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا،
زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَتْ: كُنْتُ أَطِيبُ

- Namirisavala sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kod oblačenja ihrama i kod skidanja ihrama, i to prije nego što bi vršio tavaf oko Kabe.

رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لِإِحْرَامِهِ حِينَ يُحْرِمُ،
وَلِحُلِّهِ قَبْلَ أَنْ يَطُوفَ بِالْبَيْتِ.

۱۱ - باب: مَنْ أَهْلٌ مُلْبَدًا

II. Učenje telbije slijepljene kose

781. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako glasno uči telbiju slijepljene kose na glavi.

۷۸۱ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَهْلُ مُلْبَدًا.

12. O početku učenja telbije kod džamije u Zu Hulejfi

782. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je naglas učio telbiju samo od džamije, tj. od džamije u Zu Hulejfi.

۱۲ - باب: الْإِهْلَالُ عِنْدَ مَسْجِدِ
ذِي الْحُلَيْفَةِ

۷۸۲ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَا
أَهْلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَّا مِنْ عِنْدِ
الْمَسْجِدِ، يَغْنِي: مَسْجِدَ ذِي الْحُلَيْفَةِ.

13. Jahanje u toku hadža, sam ili iza jahača

783. Ibn Abbas, r.a., priča da je Usume, r.a., jahao pozadi Vjerovjesnika, s.a.v.s., na istoj jahačoj životinji od Arefata do Muzdelife, a od Muzdelife do Mine iza sebe je stavio Fadla. (Abbas kaže):

- Obojica kažu da Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije prestajao sa učenjem telbije sve dok nije počeo bacati kamenčice na Akabi.

۱۳ - باب: الرُّكُوبُ وَالْإِزْدَافُ فِي الْحَجِّ

۷۸۳ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا: أَنَّ أَسَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَانَ
رَذَفَ النَّبِيَّ ﷺ، مِنْ عَرَقَةٍ إِلَى الْمُرْدَلِفَةِ،
ثُمَّ أَرَذَفَ الْفَضْلَ، مِنَ الْمُرْدَلِفَةِ إِلَى
مِنَى، فَكِلَاهُمَا قَالَ: لَمْ يَزَلِ النَّبِيُّ ﷺ
يُلَبِّي حَتَّى رَمَى جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ.

14. Šta muhrim može oblačiti od haljinke, ogrtača i donje odjeće

784. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je krenuo (u Mekku) iz Medine nakon što se začesljao, namazao (kosu), obukao donji i gornji dio ihrama (*izar* i *rida*), on i njegovi drugovi, i nije ništa zabranio od ogrtača i donjih zastirača što se oblači izuzev onoga što je obojeno šafranom koji se zadržava na koži. Kada je osvanuo u Zu Hulejfi, uzjahao je svoju devu. Na Bejda'u je otpočeo glasno učenje telbijje sa ashabima i na vratu svoje deve kurbana stavio obilježje. To je bilo kada je ostalo još pet dana od zu-l-kadeta. U Mekku je stigao kada su prošle četiri noći zu-l-hidžeta, izvršio tavaf oko Kabe, saj između Safe i Merve i iz ihrama nije istupao radi svojih deva, jer je svakoj bio već stavio privjesak. Kasnije je odsjeo kod Hadžuna, u najvisočijem dijelu Mekke izgovarajući telbiju za hadž. Kabi se nije približavao poslije izvršenog tavafa oko nje sve dok se nije vratio sa Arefata. Svojim drugovima (koji nisu imali kurban) naredio je da tavafe oko Kabe i čine saj između Safe i Merve, zatim obriju svoje glave i potom skinu ihrame. To je tako onome koji nije imao sa sobom devu (kurbana) koju je obilježio. Ko je imao sa sobom suprugu, ona mu je bila dozvoljena. Dozvoljeno mu je bilo namirisavanje i odjeća.

١٤ - باب: مَا يَلْبَسُ الْمُحْرِمُ مِنَ الثِّيَابِ وَالْأَزْدِيَةِ وَالْأُزْرِ

٧٨٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: انْطَلَقَ النَّبِيُّ ﷺ مِنَ الْمَدِينَةِ، بَعْدَمَا تَرَجَّلَ وَأَدَهَنَ، وَلَبَسَ إِزَارَهُ وَرِدَاءَهُ، هُوَ وَأَصْحَابُهُ، فَلَمْ يَنْتَهِ عَنْ شَيْءٍ مِنَ الْأَزْدِيَةِ وَالْأُزْرِ ثَلَبَسَ، إِلَّا الْمُرْعَفَةَ الَّتِي تَرْدَعُ عَلَى الْجِلْدِ، فَأَصْبَحَ بِذِي الْحُلَيْفَةِ، رَكِبَ رَاحِلَتَهُ، حَتَّى اسْتَوَى عَلَى الْبَيْدَاءِ أَهْلٌ هُوَ وَأَصْحَابُهُ، وَقَلَّدَ بَدَنَتَهُ، وَذَلِكَ لِخَمْسٍ بَقِيْنَ مِنْ ذِي الْقَعْدَةِ، فَقَدِمَ مَكَّةَ لِأَرْبَعِ لَيَالٍ خَلَوْنَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ، قَطَافًا بِالنَّبِيتِ وَسَعَى بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، وَلَمْ يَجِلَّ مِنْ أَجْلِ بُذْنِهِ، لِأَنَّهُ قَلَّدَهَا، ثُمَّ نَزَلَ بِأَعْلَى مَكَّةَ عِنْدَ الْحَجُّونِ وَهُوَ مُهْلٌ بِالْحَجِّ، وَلَمْ يَقْرَبِ الْكَعْبَةَ بَعْدَ طَوَافِهِ بِهَا حَتَّى رَجَعَ مِنْ عَرَفَةَ، وَأَمَرَ أَصْحَابَهُ أَنْ يَطُوفُوا بِالنَّبِيتِ وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، ثُمَّ يَقْصُرُوا مِنْ رُؤُوسِهِمْ، ثُمَّ يَجْلُوا، وَذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ بَدَنَةٌ قَلَّدَهَا، وَمَنْ كَانَتْ مَعَهُ أَمْرَأَتُهُ فَهِيَ لَهُ حَلَالٌ، وَالطَّيْبُ وَالثِّيَابُ.

15. Tekst telbije

785. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je telbija Allahova Poslanika, s.a.v.s., glasila:

“*Lebbejkellahumme lebbejk. Lebbejke la šerike leke lebbejk. Inne-l-hamde ve-n-ni'mete leke ve-l-mulk. La šerike lek* - Odazivam Ti se, Bože moj, odazivam! Odazivam Ti se. Ti nemaš sudruga. Odazivam Ti se! Tebi pripada svaka hvala, blagodat i vlast. Ti nemaš sudruga!

16. Zahvaljivanje, slavljenje i veličanje (Allaha, dž.š.) i izgovaranje *El-hamdulillah, subhanallah* i *allahu ekber* pri uzjahivanju, a prije izgovaranja telbije

786. Enes, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s. je klanjao u Medini, a i mi sa njim četiri rekata podne-namaza, a u Zu Hulejfi dva rekata ikindija-namaza. U njoj se zadržao na konaku i osvanuo. Potom je uzjahao na devu i kada se sa njom zaustavio na Bejdau, zahvalio Allahu, slavio Ga i veličao (izgovarao *Subhanallahi ve-l-hamdulillahi ve la ilahe illallahu vallahu ekber*) a zatim izgovorio telbiju za hadž i umru. I prisutni svijet izgovarao je telbiju za oba obreda. Kada smo stigli (u Mekku), naredio je ljudima i oni su se oslobodili ihrama. Osmi dan zu-l-hidžeta stupili su u ihram za hadž. Enes kaže:

١٥ - باب: التَّلْبِيَّةُ

٧٨٥: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ تَلْبِيَةَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: (لَيْلِكَ) اَللّٰهُمَّ لَيْلِكَ، لَيْلِكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَيْلِكَ، اِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ).

١٦ - باب: التَّحْمِيدِ وَالتَّسْبِيحِ وَالتَّكْبِيرِ قَبْلَ الْاِهْلَالِ عِنْدَ الرُّكُوبِ عَلَى الدَّابَّةِ

٧٨٦: عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَنَحْنُ مَعَهُ، بِالْمَدِينَةِ الظُّهْرَ أَرْبَعًا، وَالْعَصْرَ بِذِي الْحُلَيْفَةِ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ بَاتَ بِهَا حَتَّى أَصْبَحَ، ثُمَّ رَكِبَ حَتَّى اسْتَوَتْ بِهِ عَلَى الْبَيْدَاءِ، حَمِدَ اللَّهَ وَسَبَّحَ وَكَبَّرَ، ثُمَّ أَهْلًا بِحَجٍّ وَعُمْرَةٍ، وَأَهْلًا النَّاسُ بِهِمَا، فَلَمَّا

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je tu zaklao više deva svojom rukom stojeći, a u Medini je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zaklao dva sivkasta ovna.

17. Izgovaranje telbije okrenuvši se prema Kibli

787. Ibn Omer, r.a., je izgovarao telbiju od Zu Hulejfe sve dok ne bi stigao u Harem (bliža okolina Mekke). Potom bi se sustegao od telbije dok ne bi došao u Zu Tuva. Tu bi zanoćio i osvanuo, a kada bi klanjao sabah, okupao bi se i rekao:

- Ovako je radio Allahov Poslanik, s.a.v.s.

18. Izgovaranje telbije kada se hadžija spusti u dolinu

788. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Što se tiče Musaa - pa kao da ga sad gledam kako naglas izgovara telbiju dok se spušta u dolinu.”

19. Onaj ko je stupio u ihram u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., kao što je on, s.a.v.s., činio

789. Ebu Musa, r.a., priča:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., me je poslao stanovnicima Jemena. Kada sam se vratio, zatekao sam ga u Bathau i on me upitao:

“Kako si stupio u ihram?”

قَدِمْنَا، أَمَرَ النَّاسَ فَحَلُّوا، حَتَّى كَانَ يَوْمَ
التَّوْبَةِ أَهَلُّوا بِالْحَجِّ. قَالَ: وَنَحَرَ النَّبِيُّ
ﷺ بَدَنَاتٍ بِيَدِهِ قِيَامًا، وَذَبَحَ رَسُولُ اللَّهِ
ﷺ بِالْمَدِينَةِ كَبْشَيْنِ أَمْلَحَيْنِ.

١٧ - باب: الإِهْلَالِ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ

٧٨٧ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
أَنَّهُ كَانَ يُكَلِّمُنِي مِنْ ذِي الْحُلَيْفَةِ، فَإِذَا بَلَغَ
الْحَرَمَ أَمْسَكَ حَتَّى إِذَا جَاءَ ذَا طَوًى بَاتَ
فِيهِ، فَإِذَا صَلَّى الْغَدَاةَ اغْتَسَلَ، وَزَعَمَ أَنَّ
رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَعَلَ ذَلِكَ.

١٨ - باب: التَّلْبِيَةِ إِذَا انْحَدَرَ فِي الْوَادِي

٧٨٨ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَمَّا
مُوسَى: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِ، إِذَا انْحَدَرَ فِي
الْوَادِي يُكَلِّمُنِي).

**١٩ - باب: مَنْ أَهَلَ فِي زَمَنِ النَّبِيِّ
ﷺ كَاهِلَالِهِ ﷺ**

٧٨٩ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

- Stupio sam u ihram onako kako je stupio i Vjerovjesnik, s.a.v.s., - odgovorio sam.

“Imaš li pripremljen kurban?”, upitao je

- Nemam - rekao sam.

Potom mi je naredio i ja sam tavačio oko Kabe, učinio saj između Safe i Merve, a zatim mi je naredio da se oslobodim ihrama. Nakon toga otišao sam jednoj ženi od mog naroda i ona me je očesljala, odnosno oprala mi kosu.

Zatim je preuzeo hilafet Omer, r.a., i rekao:

- Ako se držimo Allahove Knjige, ona nam naređuje da ostanemo u ihramima dok ne završimo hadž, jer je Uzvišeni rekao: *Upotpunite obred hadža i umre u ime Allaha!*... (El-Bekare, 196.), a ako se držimo prakse Vjerovjesnika, s.a.v.s., on se nije oslobađao ihrama sve dok ne bi zaklao kurban.

20. Riječi Uzvišenog Allaha: *Hadž je u poznatim mjesecima...* (El-Bekare, 197.)

790. Hadis o hadžu koga prenosi Aiša, r.a., već je spomenut. U ovoj predaji ona je kazala:

- Izašli smo (iz Medine) sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u mjesecima hadža, noćima hadža i vremenima hadža i odsjeli u Serifu. Zatim je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izašao pred svoje ashabe i rekao:

“Ko od vas nema sa sobom (pripremljen) kurban a voli da umjesto hadža obavi umru, neka je i obavi, a ko

قَالَ: بَعَثَنِي النَّبِيُّ ﷺ إِلَى قَوْمٍ بِالْيَمَنِ، فَجِئْتُ وَهُمْ بِالْبَطْحَاءِ، فَقَالَ: (يَمَا أَهْلَكَ). قُلْتُ: أَهْلَكَ كِإِهْلَالِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: (هَلْ مَعَكَ مِنْ هَذِي؟). قُلْتُ: لَا، فَأَمَرَنِي فَطُفْتُ بِالْبَيْتِ وَبِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، ثُمَّ أَمَرَنِي فَأَحْلَلْتُ، فَأَتَيْتُ امْرَأَةً مِنْ قَوْمِي، فَمَشَطَتْنِي، أَوْ غَسَلَتْ رَأْسِي.

فَقَدِمَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فَقَالَ: إِنْ نَأْخُذَ بِكِتَابِ اللَّهِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُنَا بِالتَّمَامِ، قَالَ اللَّهُ: ﴿وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ﴾. وَإِنْ نَأْخُذُ بِسُنَّةِ النَّبِيِّ ﷺ فَإِنَّهُ لَمْ يَحِلَّ حَتَّى نَحْرَ الْهَذْيَ.

٢٠ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى :

﴿الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ...﴾

٧٩٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

حَدِيثُهَا فِي الْحَجِّ قَدْ تَقَدَّمَ، قَالَتْ فِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي أَشْهُرِ الْحَجِّ، وَلَيْالِي الْحَجِّ، وَحُرُمِ الْحَجِّ، فَتَرَلْنَا بِسَرَفٍ، قَالَتْ: فَخَرَجَ إِلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ: (مَنْ لَمْ يَكُنْ مِنْكُمْ مَعَهُ هَذِي، فَأَحَبُّ أَنْ يَجْعَلَهَا عُمْرَةً فَلْيَفْعَلْ، وَمَنْ كَانَ مَعَهُ الْهَذْيُ فَلَا). قَالَتْ: فَلَاأَخِذُ بِهَا وَالتَّارِكُ لَهَا مِنْ

ima kod sebe kurban, neka je ne obavlja!”

Tako je neko od njegovih ashaba - rekla je ona - obavio umru, a neko je ostavio.

Što se tiče Allahova Poslanika, s.a.v.s., i nekih njegovih ashaba, oni su bili snažni i svaki je imao sa sobom kurban pa nisu mogli obaviti umru.

Potom slijedi ostatak hadisa.

21. Stupanje u ihram u mjesecima hadža za umru, a po završetku umre stupanje u ihram za obavljanje hadža; stupanje u ihram (od mikata) istovremeno i za hadž i za umru; stupanje u ihram samo za hadž (ili samo za umru) te prekid hadža osobe koja nema kod sebe pripremljen kurban

791. Aiša, r.a., priča:

– Izašli smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., namjeravajući samo hadž. Kada smo došli (u Mekku) i obavili tavaf oko Kabe, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je naredio da istupi iz ihrama ko nije sa sobom poveo kurban. Tako su se oslobodili ihrama oni koji sa sobom nisu vodili kurban. I njegove supruge nisu sa sobom gonile kurban pa su se i one oslobodile ihrama.

Safija je kazala:

- Čini mi se da ću vas ja sve zadržati.

“O akra halka! (riječ i koje znače neslaganje)! Nisi li obilazila oko Kabe prvi dan Bajrama?”, rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

أَصْحَابِهِ، قَالَتْ: فَأَمَّا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَرِجَالٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، فَكَانُوا أَهْلَ قُوَّةٍ، وَكَانَ مَعَهُمُ الْهَدْيُ، فَلَمْ يَقْدِرُوا عَلَى الْعُمْرَةِ. وَذَكَرَ بَاقِيَ الْحَدِيثِ.

٢١ - باب: التمتع والإقران والإفراد بالحج
وفسخ الحج لمن لم يكن معه هدي

٧٩١ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فِي رَوَايَةٍ قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ وَلَا نُرَى إِلَّا أَنَّهُ الْحَجُّ فَلَمَّا قَدِمْنَا تَطَوَّفْنَا بِالنِّسَةِ، فَأَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ مَنْ لَمْ يَكُنْ سَاقَ الْهَدْيِ أَنْ يَحِلَّ، فَحَلَّ مَنْ لَمْ يَكُنْ سَاقَ الْهَدْيِ، وَنَسَاؤُهُ لَمْ يَسْقَنْ فَأَحْلَلْنَ،

- Da - rekla je Safija.

"Nema zapreke da produžiš sa nama", reče Poslanik, s.a.v.s.

792. Aiša, r.a., u drugoj predaji kaže:

- Izašli smo (iz Medine) sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u godini Oproštajnog hadža i neko je od nas izgovarao telbiju (stupio u ihram) za umru, a neko za hadž i za umru, dok je neko stupio u ihram samo za hadž. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je stupio u ihram za hadž.

Što se tiče onih koji su stupili u ihram samo za hadž ili su sastavili hadž i umru, oni nisu istupali iz ihrama sve do dana klanja deva (prvog dana Bajrama).

793. Mervan ibn Hakem priča da je Osman, r.a., zabranjivao činiti mut'u (hadž) i spajanje nijjeta za umru i hadž. Kada je to vidio Alija, izgovorio je telbiju za oba obreda (riječima):

- Odazivam Ti se umrom i hadžom!

I još je rekao:

- Ja neću napustiti praksu Vjerovjesnika, s.a.v.s., zarad ma čije izjave.

794. Ibn Abbas, r.a., kaže:

- Oni (Arapi) su obavljanje umre u mjesecima hadža smatrali jednim od najvećih grijeha na dunjaluku. Mjesec muharrem su nazivali saferom i govorili:

- Kada zacijele rane deve (od prenošenja hadžija), nestane praha

قَالَتْ صَفِيَّةُ: مَا أَرَانِي إِلَّا حَابِسَتَهُمْ،
قَالَ: (عَفْرَى حَلَقَى، أَوْ مَا طُفِتَ يَوْمَ
النَّحْرِ؟). قَالَتْ: قُلْتُ: بَلَى، قَالَ: (لَا
بَأْسَ أَنْفِرِي).

٧٩٢ : وَعَنْهَا - فِي رَوَايَةِ أُخْرَى -
قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَامَ
حَجَّةِ الْوَدَاعِ، فَمِنَّا مَنْ أَهَلَ بِعُمْرَةٍ، وَمِنَّا
مَنْ أَهَلَ بِحَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ، وَمِنَّا مَنْ أَهَلَ
بِالْحَجِّ، وَأَهَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْحَجِّ،
فَأَمَّا مَنْ أَهَلَ بِالْحَجِّ، أَوْ جَمَعَ الْحَجَّ
وَالْعُمْرَةَ، لَمْ يَحِلُّوا حَتَّى كَانَ يَوْمُ
النَّحْرِ.

٧٩٣ : عَنْ عُثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ
نَهَى عَنِ الْمُتَعَةِ، وَأَنْ يُجْمَعَ بَيْنَهُمَا،
فَلَمَّا رَأَى عَلِيٌّ أَهَلَ بِهِمَا: لَيْتَكَ بِعُمْرَةٍ
وَحَجَّةٍ، قَالَ: مَا كُنْتُ لِأَدْعَ سُنَّةَ النَّبِيِّ
ﷺ لِقَوْلِ أَحَدٍ.

٧٩٤ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا قَالَ: كَانُوا يَرَوْنَ أَنَّ الْعُمْرَةَ فِي
أَشْهُرِ الْحَجِّ مِنْ أَفْجَرِ الْفُجُورِ فِي

stopala hadžija i okonča se safer mjesec, tada je dozvoljena umra onom ko ju je naumio učiniti.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., i njegovi ashabi došli su u Mekku ujutro, četvrte noći (zu-l-hidžeta u nedjelju), izgovarajući telbiju za hadž, pa im je on naredio da ga zamijene umrom i oslobode se ihrama. Njima je to bilo jako teško pa su rekli:

- Allahov Poslaniče, šta nam je sve dozvoljeno?

“Dozvoljeno vam je sve (što je dozvoljeno onome ko nije u ihramu)”, odgovorio je on.

795. Ibn Omer priča da je Hafsa, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kazala:

- Allahov Poslaniče, zašto se svijet oslobodio ihrama sa obavljenom umrom, a ti ih se sa obavljenom umrom nisi oslobodio?

“Ja sam uljepio svoju kosu i označio svoj kurban i ja se ne oslobađam ihrama sve dok ne zakoljem kurban”, rekao je on.

796. Ibn Abbas, r.a., kaže da ga je neko pitao o temettu' hadžu i da mu je taj rekao kako mu je svijet zabranjivao tu vrstu hadža. Ibn Abbas, r.a., mu je naredio da ga obavi. Taj čovjek je u snu vidio kao da mu neko govori:

- Ovaj hadž je u Allaha primljen a i umra je primljena.

O ovom snu on je obavijestio Ibn Abbasa a on mu je rekao:

- To je sunnet Vjerovjesnika, s.a.v.s.

الْأَرْضِ، وَيَجْعَلُونَ الْمُحَرَّمَ صَفْرًا، وَيَقُولُونَ: إِذَا بَرَأَ الدَّبْرُ، وَعَفَا الْأَثَرُ، وَأَنْسَلَخَ صَفْرُ، حَلَّتِ الْعُمْرَةُ لِمَنْ أَغْتَمَرَ. قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ وَأَصْحَابُهُ صَبِيحَةَ رَابِعَةِ مُهْلَيْنِ بِالْحَجِّ، فَأَمَرَهُمْ أَنْ يَجْعَلُوهَا عُمْرَةً، فَتَعَاظَمَ ذَلِكَ عِنْدَهُمْ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ الْحِلِّ؟ قَالَ: (حِلٌّ كُلُّهُ).

٧٩٥ : عَنْ خَفْصَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، أَنَّهَا قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا شَأْنُ النَّاسِ حَلُّوا بِعُمْرَةٍ، وَلَمْ تَحْلِلْ أَنْتَ مِنْ عُمْرَتِكَ؟ قَالَ: (إِنِّي لَبَدْتُ رَأْسِي، وَقَلَّدْتُ هَذِي، فَلَا أَحِلُّ حَتَّى أَنْحَرَ).

٧٩٦ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سَأَلَهُ رَجُلٌ عَنِ التَّمَتُّعِ وَقَالَ: نَهَانِي نَاسٌ عَنْهُ، فَأَمَرَهُ بِهِ، قَالَ الرَّجُلُ: فَرَأَيْتُ فِي الْمَنَامِ كَأَنَّ رَجُلًا يَقُولُ لِي: حَجٌّ مَبْرُورٌ، وَعُمْرَةٌ مُتَقَبَّلَةٌ، فَأَخْبَرْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ، فَقَالَ: سُنَّةُ النَّبِيِّ ﷺ.

797. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je on činio hadž sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., kada je on gonio sa sobom deve (kurbane), a ashabi su učinili ihram za ifrad hadž, pa im je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Oslobađajte se svojih ihrama po završenom tavafu oko Kabe i saju između Safe i Merve i podšijajte se, a potom ostanite kao slobodni (građani Mekke) dok ne bude nastupio osmi dan zu-l-hidžeta. Tada stupite, opet, u ihram za hadž, a ono što ste ranije uradili, učinite (okrenite) umrom!”

- Kako ćemo ga učiniti umrom kada smo ga i imenovali hadžom? - upitali su oni.

“Činite onako kako sam vam naredio. Da nisam gonio kurban, sigurno bih i ja učinio isto što sam i vama naredio. Meni, međutim, nije dozvoljeno ono što je zabranjeno sve dok kurban ne stigne na svoje mjesto”, rekao je on.

Tako su oni to i uradili.

22. Temettu' hadž

798. Imran, r.a., kaže:

- Obavljali smo temettu' hadž u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., pa je o tome Kur'an objavio (propis). Neko je po svom mišljenju o tome kazao što je htio.

23. S koje strane hadžija ulazi u Mekku?

٧٩٧ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ حَجَّ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ يَوْمَ سَاقِ الْبُذْنِ مَعَهُ، وَقَدْ أَهَلُّوا بِالْحَجِّ مُفْرَدًا، فَقَالَ لَهُمْ: (أَحِلُّوا مِنْ إِحْرَامِكُمْ، بِطَوَافِ الْبَيْتِ وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، وَقَصِّرُوا، ثُمَّ أَقِيمُوا حَلَالًا، حَتَّى إِذَا كَانَ يَوْمُ التَّرْوِيَةِ فَأَهَلُّوا بِالْحَجِّ، وَاجْعَلُوا الَّتِي قَدِمْتُمْ بِهَا مُتْعَةً). فَقَالُوا: كَيْفَ نَجْعَلُهَا مُتْعَةً، وَقَدْ سَمَّيْنَا الْحَجَّ؟ فَقَالَ: (افْعَلُوا مَا أَمَرْتُكُمْ، فَلَوْلَا أَنِّي سَفْتُ الْهَذْيَ لَفَعَلْتُ مِثْلَ الَّذِي أَمَرْتُكُمْ، وَلَكِنْ لَا يَحِلُّ مِنِّي حَرَامٌ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَذْيُ مَحِلَّهُ). فَفَعَلُوا.

٢٢ - باب: التَّمَتُّعُ

٧٩٨ : عَنْ عِمْرَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: تَمَتَّعْنَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَتَرَلَّ الْقُرْآنُ، قَالَ رَجُلٌ بِرَأْيِهِ مَا شَاءَ.

٢٣ - باب: مِنْ أَيْنَ يَدْخُلُ مَكَّةَ

799. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je unišao (u Mekku) preko Kedaa (gornjeg obronka) koji je na Bathi, a izašao kroz donji obronak.

24. Značaj Mekke i građevine u njoj

800. Aiša, r.a., priča:

- Upitala sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., za džedr (polukružni dio zida) da li je i on dio Kabe?

“Da”, odgovorio je on.

- Pa šta im je da ga nisu uključili u Kabu? - pitala sam.

“Tvoj narod nije imao sredstava”, rekao je on.

- A što su joj vrata uzdignuta (od zemlje)? - upitala sam.

“To je uradio tvoj narod kako bi mogao upustiti onoga koga hoće, a odbiti onoga koga hoće. Da tvoj narod nije vremenski blizu paganstva (ja bih ga uključio u Kabu). Međutim, bojim se da bih povrijedio njihova srca, ako bih džedr/hidžr uključio u Kabu, a njezina vrata spustio na zemlju”, rekao je on.

801. Aiša, r.a., u jednoj predaji kaže da joj je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Aiša, da tvoj narod nije vremenski tako blizak paganstvu, ja bih sigurno dao naređenje (u vezi s Kabom) i ona bi bila porušena, a potom bih ugradio u nju ono što je ispušteno od nje, prilijepio je (vratima) za zemlju i stavio joj dvojna vrata: vrata prema istoku i vrata prema zapadu i sa njom bih stigao (produžio je) do Ibrahimovih temelja.”

٧٩٩ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ مَكَّةَ مِنْ كَدَاءٍ، مِنَ الثَّنِيَّةِ الْعُلْيَا الَّتِي بِالْبَطْحَاءِ، وَخَرَجَ مِنَ الثَّنِيَّةِ السُّفْلَى.

٢٤ - باب: فَضْلُ مَكَّةَ وَبُيُوتِهَا

٨٠٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ:

سَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ عَنِ الْجَدْرِ، أَمِنَ النَّبِيُّ مُو؟ قَالَ: (نَعَمْ). قُلْتُ: فَمَا لَهُمْ لَمْ يُدْخِلُوهُ فِي النَّبِيِّ؟ قَالَ: (إِنَّ قَوْمَكَ قَصَّرَتْ بِهِمُ التَّقَةُ). قُلْتُ: فَمَا شَأُنُ بَابِهِ مُرْتَفِعًا؟ قَالَ: (فَعَلَ ذَلِكَ قَوْمُكَ، لِيُدْخِلُوا مَنْ شَاءُوا وَيَمْنَعُوا مَنْ شَاءُوا، وَلَوْلَا أَنَّ قَوْمَكَ حَدِيثُ عَهْدِهِمْ بِالْجَاهِلِيَّةِ، فَأَخَافُ أَنْ تُتَكَبَّرَ قُلُوبُهُمْ، أَنْ أُدْخِلَ الْجَدْرَ فِي النَّبِيِّ، وَأَنْ أُلْصِقَ بَابَهُ بِالْأَرْضِ).

٨٠١ : وَفِي رَوَايَةٍ عَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (يَا عَائِشَةُ، لَوْلَا أَنَّ قَوْمَكَ حَدِيثُ عَهْدِ بَجَاهِلِيَّةِ، لَأَمَرْتُ بِالنَّبِيِّ فِهْدِمَ، فَأَدْخَلْتُ فِيهِ مَا أَخْرَجَ مِنْهُ، وَأَلَزَقْتُهُ بِالْأَرْضِ، وَجَعَلْتُ لَهُ بَابَيْنِ بَابًا شَرْقِيًّا وَبَابًا غَرْبِيًّا، فَبَلَغْتُ بِهِ أَسَاسَ إِبْرَاهِيمَ).

25. O nasljeđivanju, prodaji i kupovini kuća u Mekki te o ravnopravnosti ljudi u haremu Kabe

802. Usume ibn Zejd, r.a., priča da je rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, koja je tvoja kuća u kojoj odsijedaš kada boraviš u Mekki?

“A zar je Akil ostavio kakvih stanova i kuća?”, upitao je on.

- Akil i Talib su naslijedili Ebu Taliba, dok Džafer i Alija ništa od njega nisu naslijedili, jer su njih dvojica bili muslimani, dok Akil i Talib to nisu bili.

26. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., odsjedanje u Mekki

803. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada je htio ući u Mekku, rekao:

“Naše je odsjedanje, ako Bog da, sutra na teritoriji (plemena) Benu Kinane, gdje su se jedni drugima zakleli na privrženost poricanju (Istine).”

On je time mislio na mjesto Muhassab gdje su se Kurejšije i Kinanije međusobno zakleli na bojkotiranje Hašimija i potomaka Abdulmuttalibovih, odnosno, Muttalibovih; da neće sa njima sklapati brakove i trgovati sve dok im oni ne predaju Vjerovjesnika, s.a.v.s.

27. O demoliranju Kabe

804. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kabu će demolirati jedan iz Etiopije sa dvije nožice.”

٢٥ - باب: تَوْرِيثِ دُورِ مَكَّةَ وَبَيْعِهَا وَشِرَائِهَا وَأَنَّ النَّاسَ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ سَوَاءٌ

٨٠٢ : عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيْنَ تَنْزِلُ فِي دَارِكَ بِمَكَّةَ؟

فَقَالَ: (وَهَلْ تَرَكَ عَقِيلٌ مِنْ رِبَاعٍ، أَوْ دُورٍ؟). وَكَانَ عَقِيلٌ وَرِثَ أَبَا طَالِبٍ، هُوَ وَطَالِبٌ، وَلَمْ يَرِثْهُ جَعْفَرٌ وَلَا عَلِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا شَيْئًا، لِأَنَّهُمَا كَانَا مُسْلِمَيْنِ، وَكَانَ عَقِيلٌ وَطَالِبٌ كَافِرَيْنِ.

٢٦ - باب: نَزُولِ النَّبِيِّ ﷺ مَكَّةَ

٨٠٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، حِينَ أَرَادَ قُدُومَ مَكَّةَ: (مَنْزِلُنَا غَدَا، إِنْ شَاءَ اللَّهُ، بِخَيْفِ بَنِي كِنَانَةَ، حَيْثُ تَقَاسَمُوا عَلَى الْكُفْرِ). يَعْنِي ذَلِكَ الْمُحَصَّبُ، وَذَلِكَ أَنَّ قُرَيْشًا وَكِنَانَةَ، تَحَالَفَتْ عَلَى بَنِي هَاشِمٍ وَبَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، أَوْ بَنِي الْمُطَّلِبِ: أَنَّ لَا يُنَاقِضُوهُمْ وَلَا يُبَايِعُوهُمْ، حَتَّى يُسَلِّمُوا إِلَيْهِمُ النَّبِيَّ ﷺ.

٢٧ - باب: هَدْمِ الْكَعْبَةِ

٨٠٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يُحْرَبُ الْكَعْبَةُ دُوَ السُّوَيْقَتَيْنِ مِنَ الْحَبَسَةِ).

28. Ajeta: *Allah je učinio da Kaba - Sveti hram bude preporod za svijet, a tako i sveti mjesec...* (El-Mā'ide, 97.)

805. Aiša, r.a., kaže:

(Muslimani) su ranije, prije nego što je propisan post mjeseca ramazana, postili Ašuru (10. dan muharrema), a to je bio dan u kome se Kaba prekrivala (novim ogrtačem). Kada je Allah zapovjedio da se posti mjesec ramazan, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Ko hoće da posti taj dan neka posti, a ko neće, neka ne posti.”

806. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kaba će se zaista hodočastiti i umra činiti i poslije pojave Je'džudža i Me'džudža.”

29. O rušenju Kabe

807. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kao da gledam crnog čovjeka sa na stranu izbačenim nogama kako joj čupa kamen po kamen.”

30. O onom što se spominje o Hadžeru-l-esvedu

808. (Abis ibn Rebia priča) da je Omer, r.a., došao do Hadžeru-l-esveda, poljubio ga i rekao:

- Ja uistinu znam da si ti kamen koji ne može ni štetiti ni koristiti, i da nisam vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da te ljubi, ne bih te ni ja poljubio.

٢٨ - باب: قول الله تعالى: ﴿جَعَلَ اللهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا

لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ...﴾

٨٠٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ: كَانُوا يَصُومُونَ عَاشُورَاءَ قَبْلَ أَنْ يُفْرَضَ رَمَضَانُ، وَكَانَ يَوْمًا تُسْتَرُ فِيهِ الْكَعْبَةُ، فَلَمَّا فَرَضَ اللَّهُ رَمَضَانَ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ شَاءَ أَنْ يَصُومَهُ فَلْيَصُمْهُ، وَمَنْ شَاءَ أَنْ يَتْرُكَهُ فَلْيَتْرُكْهُ).

٨٠٦ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَيَحْجَنَّ النَّبِيُّ وَلَيَعْتَمِرَنَّ بَعْدَ خُرُوجِ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ).

٢٩ - باب: هَدَمَ الْكَعْبَةَ

٨٠٧ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (كَأَنِّي بِهِ أَسْوَدُ أَفْحَجُ، يَقْلَعُهَا حَجَرًا حَجَرًا).

٣٠ - باب: مَا ذُكِرَ فِي الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ

٨٠٨ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ

جَاءَ إِلَى الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ فَقَبَّلَهُ، فَقَالَ: إِنِّي أَعْلَمُ أَنَّكَ حَجَرٌ، لَا تَضُرُّ وَلَا تَنْفَعُ، وَلَوْلَا أَنِّي رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يُقَبِّلُكَ مَا قَبَّلْتُكَ.

31. Neulaženje u Kabu

809. Abdullah ibn Ebu Evf, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je obavio umru, tavačio oko Kabe i klanjao dva rekata iza Mekami Ibrahima, a s njim je bio onaj koji ga je zaklanjao od svijeta.

Tada ga je neko upitao:

– Je li Allahov Poslanik, s.a.v.s., ulazio u Kabu?

– Nije - odgovorio je on.

32. Izgovaranje tekbira na stranama Kabe

810. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao (u Mekku), nije htio ući u Kabu, u kojoj su se u to vrijeme nalazili mnogi kipovi, nego je naredio da se oni izbace. Tom prilikom izbacili su i sliku Ibrahima i Ismaila, koji su u rukama držali strelice. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je tada rekao:

“Allah ih prokleo! Allaha mi, oni sigurno znaju da Ibrahim i Ismail nisu nikada s njima tražili spoznaju sudbine!”

Potom je ušao u Kabu, izgovorio tekbir na njenim stranama, ali u njoj nije klanjao.

33. Kako se počelo sa remlom (poskakivanjem uz pokretanje ramenima)

811. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s.,

۳۱ - باب: مَنْ لَمْ يَدْخُلِ الْكَعْبَةَ

۸۰۹ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

أَعْتَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَطَافَ بِالْبَيْتِ، وَصَلَّى خَلْفَ الْمَقَامِ رَكْعَتَيْنِ، وَمَعَهُ مَنْ يَسْتُرُهُ مِنَ النَّاسِ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: أَدْخَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْكَعْبَةَ؟ قَالَ: لَا.

۳۲ - باب: مَنْ كَبَّرَ فِي نَوَاحِي الْكَعْبَةِ

۸۱۰ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَمَّا قَدِمَ، أَبِي أَنْ يَدْخُلَ الْبَيْتَ وَفِيهِ الْآلِهَةُ، فَأَمَرَ بِهَا فَأُخْرِجَتْ، فَأَخْرَجُوا صُورَةَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ فِي أَيْدِيهِمَا الْأَزْلَامَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (قَاتِلْهُمُ اللَّهُ، أَمَا وَاللَّهِ قَدْ عَلِمُوا أَنَّهُمَا لَمْ يَسْتَفْسِمَا بِهَا قَطُّ). فَدَخَلَ الْبَيْتَ، فَكَبَّرَ فِي نَوَاحِيهِ، وَلَمْ يُصَلِّ فِيهِ.

۳۳ - باب: كَيْفَ كَانَ بَدْءُ الرَّمْلِ

۸۱۱ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَصْحَابُهُ، فَقَالَ الْمُشْرِكُونَ: إِنَّهُ يَقْدَمُ عَلَيْكُمْ وَقَدْ

došao u Mekku sa svojim ashabima, mušrici su govorili:

- Onaj vam je stigao, a iscrpila ih je jesribska (medinska) groznica!

Potom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., naredio ashabima da tri prva obilaska oko Kabe obave poskakujući uz pokrete ramenima, a da između dva jemenska ugla Kabe idu običnim hodom. I samo samilost prema njima spriječila ga je da im naredi poskakivanje tokom svih obilazaka.

812. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Vidio sam kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao u Mekku i kada je dotakao (poljubio) Hadžeru-l-Esved. I prvo što je učinio bio je tavaf oko Kabe, (koji je obavljao) kasajući u prva tri od sedam tavafa (obilazjenja).

35. Poskakivanje prilikom tavafa oko Kabe za vrijeme hadža i umre

813. Omer, r.a., je kazao:

- Nema razloga za poskakivanje (u tavafu), njime smo se svojevremeno pokazivali idolopoklonicima, a njih je Allah već uništio.

Zatim je rekao:

- To je nešto što je činio Vjerovjesnik, s.a.v.s., i mi to ne volimo ostavljati.

814. Ibn Omer, r.a., je rekao:

- Nisam izostavljao doticanje ova dva ugla (Hadžeru-l-esved i jemenski ugao) ni u poteškoći ni u pogodnosti otkako sam vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da ih dotiče.

وَهَتَّاهُمْ حُمَى يَنْتَرِبَ، فَأَمَرَهُمُ النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يَزْمُلُوا الْأَشْوَاطَ الثَّلَاثَةَ، وَأَنْ يَمْشُوا مَا بَيْنَ الرُّكْنَيْنِ، وَلَمْ يَمْنَعُهُ أَنْ يَأْمُرَهُمْ أَنْ يَزْمُلُوا الْأَشْوَاطَ كُلَّهَا إِلَّا الْإِبْقَاءَ عَلَيْهِمْ.

٣٤ - باب: اسْتِلَامَ الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ حِينَ يَقْدُمُ مَكَّةَ أَوَّلَ مَا يَطُوفُ وَيَزْمُلُ ثَلَاثًا

٨١٢ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ حِينَ يَقْدُمُ مَكَّةَ، إِذَا اسْتَلَمَ الرُّكْنَ الْأَسْوَدَ، أَوَّلَ مَا يَطُوفُ: يَحْبُ ثَلَاثَةَ أَطْوَافٍ مِنَ السَّيْعِ.

٣٥ - باب: الرَّمْلُ فِي الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ

٨١٣ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: فَمَا لَنَا وَالرَّمْلَ، إِنَّمَا كُنَّا رَأَيْنَا بِهِ الْمَشْرِكِينَ، وَقَدْ أَهْلَكَهُمُ اللَّهُ، ثُمَّ قَالَ: شَيْءٌ صَنَعَهُ النَّبِيُّ ﷺ، فَلَا نُحِبُّ أَنْ نَتْرُكُهُ.

٨١٤ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: مَا تَرَكْتُ اسْتِلَامَ هَذَيْنِ الرُّكْنَيْنِ،

36. Doticanje Crnog kamena štapom savijene drške

815. Ibn Abbas, r.a., je rekao:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je prilikom Oproštajnog hadža (Hadžetu-l-veda'a) obilazio oko Kabe (tavafio) na devi dotičući Crni kamen štapom savijene ručke.

37. Ljubljenje Crnog kamena

816. Ibn Omer, r.a, kaže da ga je jedan čovjek upitao za doticanje Crnog kamena pa je odgovorio:

- Vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako ga dotiče i ljubi.

- A šta ako budem pritiješnjen i šta ako budem savladan - upita čovjek.

- Ostavi "a šta ako budem" u Jemenu (čovjek je bio iz Jemena)! Ja sam vidio Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da ga dotiče i da ga ljubi - odgovori on.

38. O onom koji tavafi oko Kabe kada dođe u Mekku prije nego što se vrati svojoj kući

817. Aiša, r.a., kaže:

- Prvo što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., učinio kada je došao (u Mekku) bilo je da se abdestio, potom tavafio oko Kabe, a to mu nije bila umra.

Kasnije su to isto činili prilikom hadža Ebu Bekr i Omer, r.a.

818. Ibn Omer, r.a., prenosi hadis koji je ranije spomenut o tavafu

فِي شِدَّةٍ وَلَا رَحَاءٍ، مُنْذُ رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَسْتَلِمُهَا.

۳۶ - باب: اسْتِلَامِ الرُّكْنِ بِالْمِخْبَنِ

۸۱۵ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: طَافَ النَّبِيُّ ﷺ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ عَلَى بَعِيرٍ، يَسْتَلِمُ الرُّكْنَ بِمِخْبَنِ.

۳۷ - باب: تَقْيِيلِ الْحَجَرِ

۸۱۶ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سَأَلَهُ رَجُلٌ عَنْ اسْتِلَامِ الْحَجَرِ، فَقَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَسْتَلِمُهُ وَيُقَبِّلُهُ. فَقَالَ الرَّجُلُ: أَرَأَيْتَ إِنْ رُحِمْتُ، أَرَأَيْتَ إِنْ غُلِبْتُ؟ قَالَ: اجْعَلْ أَرَأَيْتَ بِالْيَمَنِ، رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَسْتَلِمُهُ وَيُقَبِّلُهُ.

۳۸ - باب: مَنْ طَافَ بِالْبَيْتِ إِذَا قَدِمَ مَكَّةَ قَبْلَ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى بَيْتِهِ

۸۱۷ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ أَوَّلَ شَيْءٍ بَدَأَ بِهِ - حِينَ قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ - أَنَّهُ تَوَضَّأَ، ثُمَّ طَافَ، ثُمَّ لَمْ تَكُنْ عُمْرَةَ. ثُمَّ حَجَّ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا مِثْلَهُ.

۸۱۸ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: حَدِيثُ طَوَافِ النَّبِيِّ ﷺ تَقَدَّمَ

Vjerovjesnika, s.a.v.s. U ovoj predaji još stoji, da je on (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) klanjao dva rekata nakon tavafa, a potom činio sa'j između Safe i Merve.

39. Razgovor za vrijeme tavafa

819. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., obilazeći oko Kabe, prošao pokraj jednog čovjeka koji je bio svezao svoju ruku nekom vezicom za ruku drugog čovjeka, pa je to (čime su bili vezani) prekinuo i rekao:

“Vodi ga za ruku!”

40. Ne može tavafiti oko Kabe gola osoba niti idolopoklonik može obavljati hadž

820. Ebu Hurejre, r.a., kaže da ga je, za vrijeme hadža u kome ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., postavio predvodnikom, prije Oproštajnog hadža, i to prvog dana Bajrama, Ebu Bekr, r.a., poslao sa jednom grupom (ashaba) da svijetu obznani:

- Znajte, sljedeće godine ne može obavljati hadž idolopoklonik, niti gola osoba može obilaziti oko Kabe!

41. Nepribližavanje Kabi nakon prvog tavafa sve dok se ne izađe na Arefat i (ponovo) vrati (u Mekku)

821. Abdullah ibn Abbas, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao u

قَرِيْبًا، وَزَادَ فِي هَذِهِ الرُّوَايَةِ: أَنَّهُ كَانَ يَسْجُدُ سَجْدَتَيْنِ بَعْدَ الطَّوَافِ ثُمَّ يَطُوفُ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ.

٣٩ - باب: الكلام في الطَّوَّافِ

٨١٩ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ مَرَّ وَهُوَ يَطُوفُ بِالْكَعْبَةِ بِإِنْسَانٍ، رَبَطَ يَدَهُ إِلَى إِنْسَانٍ، بِسَيْرٍ أَوْ بِخَيْطٍ أَوْ بِشَيْءٍ غَيْرِ ذَلِكَ، فَقَطَعَهُ النَّبِيُّ ﷺ بِيَدِهِ، ثُمَّ قَالَ: (قَدْهُ بِيَدِهِ).

٤٠ - باب: لَا يَطُوفُ بِالْبَيْتِ عُرْيَانٌ وَلَا يَحُجُّ مُشْرِكٌ

٨٢٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصَّدِيقَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، بَعَثَهُ - فِي الْحَجَّةِ الَّتِي أَمَرَهُ عَلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَبْلَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ - يَوْمَ النَّحْرِ بِمَنْى، فِي رَهْطٍ يُؤَدِّنُ فِي النَّاسِ: أَلَا، لَا يَحُجُّ بَعْدَ الْعَامِ مُشْرِكٌ، وَلَا يَطُوفُ بِالْبَيْتِ عُرْيَانٌ.

٤١ - باب: مَنْ لَمْ يَقْرَبِ الْكَعْبَةَ وَلَمْ

Mekku, obavio tavaf, učinio sa'j između Safe i Merve i nakon toga obilaska nije se više približavao Kabi sve dok se nije vratio sa Arefata.

42. Napajanje hadžija

822. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Abbas ibn Abdulmuttalib, r.a., tražio je od Allahova Poslanika, s.a.v.s., dopuštenje da u noćima Mine (11., 12. i 13. dan zu-l-hidžeta) konači u Mekki radi napajanja (hadžija), pa mu je Poslanik dozvolio.

823. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao do napajališta i tražio da se napije, pa je Abbas rekao:

- Fadle, idi do svoje majke i donesi od nje Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., napitak!

“Napoji me ti!” - kazao je on.

- Allahov Poslaniče, - rekao je (Abbas) - oni stavljaju u vodu svoje ruke.

“Ti mene napoji!” - ponovio je on i napio se od njega, a zatim otišao do Zemzema, gdje su ljudi radili (na izvlačenju vode) i pili:

“Radite, vi ste u dobrom poslu - rekao je - i da se ne plašim da će se drugi ljudi nadmetati sa Vama (u izvlačenju vode), ja bih sišao (u bunar), pa stavio uže na ovo”, dodao je pokazujući na svoj vrat.

يُطْفَ حَتَّى يَخْرُجَ إِلَى عَرَفَةَ
وَيَرْجِعَ بَعْدَ الطَّوَافِ الْأَوَّلِ

٨٢١ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ مَكَّةَ،
فَطَافَ وَسَعَى بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، وَلَمْ
يَقْرَبِ الْكَعْبَةَ بَعْدَ طَوَافِهِ بِهَا حَتَّى رَجَعَ
مِنْ عَرَفَةَ.

٤٢ - باب: سِقَايَةِ الْحَاجِّ

٨٢٢ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
قَالَ: أَسْتَأْذَنُ الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: أَنْ يَبِيتَ
بِمَكَّةَ، لِيَالِي مَنَى، مِنْ أَجْلِ سِقَايَتِهِ،
فَأَذِنَ لَهُ.

٨٢٣ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ جَاءَ إِلَى السَّقَايَةِ
فَأَسْتَسْقَى، فَقَالَ الْعَبَّاسُ: يَا فَضْلُ،
أَذْهَبْ إِلَى أُمِّكَ، فَأَتِ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ
بِشَرَابٍ مِنْ عِنْدِهَا. فَقَالَ: (أَسْقِنِي).
قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّهُمْ يَجْعَلُونَ
أَيْدِيَهُمْ فِيهِ. قَالَ: (أَسْقِنِي). فَشَرِبَ
مِنْهُ، ثُمَّ أَتَى زَمْزَمَ، وَهُمْ يَسْقُونَ
وَيَعْمَلُونَ فِيهَا، فَقَالَ: (أَعْمَلُوا، فَإِنَّكُمْ
عَلَى عَمَلٍ صَالِحٍ). ثُمَّ قَالَ: (لَوْلَا أَنْ
تُغْلَبُوا لَنَزَلْتُ، حَتَّى أَصْعَ الْحَبْلَ عَلَى

824. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Napojio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., zemzem-vodom i on je pio stojeći.

U drugoj predaji od njega stoji da je on tada bio na devi.

43. Dužnost sa'ja između Safe i Merve

825. Aiša, r.a., kaže da ju je njezin sestra Urve ibn Zubejr pitao o riječima Uzvišenog Allaha: *Zaista su Safa i Merva od Allahovih znakova. Zato, ko se odlučio hodočastiti Kabu ili učiniti umru nije mu grijeh da obiđe Safu i Mervu?* (El-Bekare, 158.)

- Boga mi - rekao je (Urve) - nije nikome grijeh ako ne obiđe Safu i Mervu!

- Ružno je to što si rekao, sestriću moj - rekla je Aiša - da taj ajet znači tako kako si ga ti protumačio, stajalo bi: hadžija nema grijeha čak i ako ih i ne obiđe. Međutim, ajet je objavljen u vezi sa ensarijama koji su još prije nego što su primili islam hodočastili kip Menat, i klanjali mu se na Mušellelu. Neko od njih odlučivao se na hodočašće i izbjegavao obići Safu i Mervu čuvajući se grijeha. Kada su primili islam, pitali su Allahovog Poslanika, s.a.v.s., za to i rekli:

- Allahov Poslaniče! Mi smo obilazak između Safe i Merve smatrali grijehom, a Uzvišeni Allah kaže: *Zaista su Safa i Merva od Allahovih znakova...*

هَذِهِ). يَغْنِي: عَاتِقُهُ، وَأَشَارَ إِلَى عَاتِقِهِ.

٨٢٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: سَقَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مِنْ زَمْزَمَ، فَشَرِبَ وَهُوَ قَائِمٌ.

وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ أَنَّهُ كَانَ يَوْمِئِذٍ إِلَّا عَلَى بَعِيرٍ.

٤٣ - باب: وَجُوبِ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ

٨٢٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّهَا سَأَلَهَا ابْنُ أُخْتِهَا عَزْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿إِنَّ الصَّافَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا﴾. قَالَ: فَوَاللَّهِ مَا عَلَى أَحَدٍ جُنَاحَ أَنْ لَا يَطُوفَ بِالصَّافَا وَالْمَرْوَةِ، قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: بِشَسِّ مَا قُلْتَ يَا ابْنَ أُخْتِي، إِنَّ هَذِهِ لَوْ كَانَتْ كَمَا أَوْلَتْهَا عَلَيْهِ، كَانَتْ لَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ لَا يَتَطَوَّفَ بِهِمَا، وَلَكِنَّهَا أُنْزِلَتْ فِي الْأَنْصَارِ، كَانُوا قَبْلَ أَنْ يُسَلِّمُوا، يُهْلُونَ لِمَنَاةَ الطَّائِغِيَّةِ، الَّتِي كَانُوا يَعْبُدُونَهَا عِنْدَ الْمُشَلَّلِ، فَكَانَ مَنْ أَهْلٌ يَتَحَرَّجُ أَنْ يَطَّوَّفَ بِالصَّافَا وَالْمَرْوَةِ، فَلَمَّا أَسْلَمُوا، سَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ ذَلِكَ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّا كُنَّا نَتَحَرَّجُ أَنْ نَطُوفَ بَيْنَ الصَّافَا وَالْمَرْوَةِ،

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je - kaže Aiša - uveo u stalnu praksu sa'j između njih i niko nema pravo izostavljati to obilaženje.

44. Sa'j između Safe i Merve

826. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., tavačio, u tri prva obilaska (oko Kabe) kasao je, a u četiri posljednja išao je običnim hodom; a kada je činio sa'j između Safe i Merve, trčao je Mesil dolinom.

45. Žena sa menstruacijom obavlja sve hadžske obrede osim tavafa oko Kabe

827. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., i njegovi ashabi su stupili u ihram za hadž. Niko od njih nije imao kurban osim Vjerovjesnika, s.a.v.s., i Talhe. Utom je došao Alija iz Jemena. On je imao kod sebe kurbana, pa je rekao:

- Stupio sam u ihram onako kako je stupio Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zatim naredio ashabima da svoj hadž učine umrom: obave tavaf (oko Kabe, Safe i Merve), a potom se obriju i oslobode ihrama, osim onoga ko ima pripremljen kurban.

Tada su ashabi rekli:

فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ﴾. الْآيَةُ.

قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: وَقَدْ سَنَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الطَّوَافَ بَيْنَهُمَا، فَلَيْسَ لِأَحَدٍ أَنْ يَتْرَكَ الطَّوَافَ بَيْنَهُمَا.

٤٤ - باب: مَا جَاءَ فِي السَّعْيِ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ

٨٢٦ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا طَافَ الطَّوَافَ الْأَوَّلَ حَبَّ ثَلَاثًا وَمَشَى أَرْبَعًا، وَكَانَ يَسْعَى بَطْنَ الْمَسِيلِ إِذَا طَافَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ.

٤٥ - باب: تَقْضِي الْحَائِضُ الْمَنَاسِكَ كُلَّهَا إِلَّا الطَّوَافَ بِالْبَيْتِ

٨٢٧ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

أَهْلُ النَّبِيِّ ﷺ هُمُ وَأَصْحَابُهُ بِالْحَجِّ، وَلَيْسَ مَعَ أَحَدٍ مِنْهُمْ هَذِي غَيْرَ النَّبِيِّ ﷺ وَطَلْحَةَ وَقَدِيمَ عَلِيٍّ مِنَ الْيَمَنِ وَمَعَهُ

- Kako možemo ići na Minu kada su neki od nas imali spolni odnos sa svojim ženama?

To je čuo Vjerovjesnik, s.a.v.s., pa je rekao:

“Da sam ranije znao ono što sam kasnije saznao, ne bih sa sobom kurbana poveo. A da sa mnom nema kurbana, i ja bih se oslobodio ihrama.”

46. Gdje (hadžija) klanja podne osmi dan zu-l-hidžeta?

828. Enes ibn Malik, r.a., kaže da ga je jedan čovjek upitao i da mu je on odgovorio:

- Obavijesti me o onom što si zapamtio od Vjerovjesnika, s.a.v.s. Gdje je on klanjao podne i ikindiju osmog dana zu-l-hidžeta?

- Na Mini - odgovorio je.

- A gdje je klanjao ikindiju kada se vratio sa Mine?

- U Ebtahu - odgovorio je, a potom rekao:

- Radi onako kao što rade tvoji zapovjednici!

47. Post na dan Arefata

829. Ummu Fadl, r.a., kaže:

- Ljudi su sumnjali o postu Vjerovjesnika, s.a.v.s., na Dan Arefata, pa sam poslala Vjerovjesniku, s.a.v.s., jedan napitak i on ga je popio.

هَٰذِي، فَقَالَ: أَهَلَّتْ بِمَا أَهَلَ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ، فَأَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ أَصْحَابَهُ أَنْ يَجْعَلُوهَا عُمْرَةً، وَيَطُوفُوا، ثُمَّ يَقْصُرُوا وَيَحِلُّوا إِلَّا مَنْ كَانَ مَعَهُ الْهَذْيُ، فَقَالُوا: نَنْطَلِقُ إِلَىٰ مِنَىٰ وَذَكَرَ أَحَدِنَا يَقْطُرُ مَنِيًّا، فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: (لَوْ اسْتَقْبَلْتُ مِنْ أَمْرِي مَا اسْتَذْبَرْتُ مَا أَهْدَيْتُ، وَلَوْلَا أَنْ مَعِيَ الْهَذْيُ لَأَخَلْتُ).

٤٦ - باب: أَيَّنَ يُصَلِّي الظُّهْرَ يَوْمَ التَّوْبَةِ

٨٢٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَأَلَهُ رَجُلٌ فَقَالَ لَهُ: أَخْبِرْنِي بِشَيْءٍ عَقَلْتَهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: أَيَّنَ صَلَّى الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ يَوْمَ التَّوْبَةِ؟ قَالَ: بِمِنَى، قَالَ: فَأَيَّنَ صَلَّى الْعَصْرَ يَوْمَ النَّفَرِ؟ قَالَ: بِالْأَبْطَحِ، ثُمَّ قَالَ أَنَسٌ: أَفَعَلْتُ كَمَا يَفْعَلُ أَمْرَاؤُكَ.

٤٧ - باب: صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ

٨٢٩ : عَنْ أُمِّ الْقُضَيْلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: شَكَ النَّاسُ يَوْمَ عَرَفَةَ فِي صَوْمِ

48. Putovanje pri podnevskoj žegi na Dan Arefata

830. Ibn Omer, r.a., kaže da je on na Dan Arefata nakon što je Sunce prešlo zenit došao i viknuo pred Hadžadžovim šatorom. Hadžadž je izašao u ogrtaču žute boje i rekao:

- Oče Abdurrahmanov, šta ti je?

- Putovanje! - rekao je on - ako hoćeš postupati po sunnetu.

- Ovog časa? - upitao je (Hadžadž).

- Da - rekao je (Ibn Omer).

- Sačekaj da natopim glavu vodom pa da izađem - rekao je Hadžadž pa je Ibn Omer sjahao, čekajući da Hadžadž izađe. Prenosilac hadisa od Ibn Omera (Salim) kaže da je Hadžadž išao između njega i njegovog oca (Abdullaha ibn Omera). Salim kaže da mu je tada rekao:

- Ako hoćeš postupati po Sunnetu, skрати govor (hutbu) i požuri na (arefatsko) stajanje.

Hadžadž je pogledao u Abdullaha (ibn Omera) i kada je Abdullah to primijetio, rekao mu je:

- Istinu je rekao Salim.

Abdulmelik je pisao Hadžadžu da ne proturječi Ibn Omeru u pitanju (obreda) hadža.

النَّبِيُّ ﷺ، فَبَعَثْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ بِشَرَابٍ
فَشَرِبَهُ.

٤٨ - باب: التَّهْجِيرُ بِالرَّوَّاحِ يَوْمَ عَرَفَةَ

٨٣٠ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
أَنَّهُ:

جَاءَ يَوْمَ عَرَفَةَ، حِينَ زَالَتِ الشَّمْسُ،
فَصَاحَ عِنْدَ سُرَادِقِ الْحَجَّاجِ، فَخَرَجَ
وَعَلَيْهِ مِلْحَقَةٌ مُعْضَرَةٌ، فَقَالَ: مَا لَكَ يَا
أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ؟ فَقَالَ: الرَّوَّاحُ إِنْ كُنْتُ
تُرِيدُ السُّنَّةَ، قَالَ هَذِهِ السَّاعَةُ؟ قَالَ:
نَعَمْ، قَالَ: فَأَنْظِرْنِي حَتَّى أَفِيضَ عَلَى
رَأْسِي ثُمَّ أَخْرُجْ، فَتَزَلَّ حَتَّى خَرَجَ
الْحَجَّاجُ، فَسَارَ، فَقَالَ لَهُ سَالِمُ بْنُ
عَبْدِ اللَّهِ - وَكَانَ مَعَ أَبِيهِ - : إِنْ كُنْتَ تُرِيدُ
السُّنَّةَ فَأَقْصِرِ الْخُطْبَةَ وَعَجِّلِ الْوُتُوفَ،
فَجَعَلَ يَنْظُرُ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ، فَلَمَّا رَأَى ذَلِكَ
عَبْدُ اللَّهِ قَالَ: صَدَقَ وَكَانَ عَبْدُ الْمَلِكِ
قَدْ كَتَبَ إِلَى الْحَجَّاجِ: أَنْ لَا يُخَالِفَ
ابْنُ عُمَرَ فِي الْحَجِّ.

50. Stajanje na Arefatu

831. Džubejr ibn Mut'im, r.a., priča:

– Izgubio sam devu pa sam je na Dan Arefata pošao tražiti. Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako stoji na Arefatu pa sam rekao:

- Ovaj je, Allaha mi, od Humsa (što znači: nepokolebljivi vjernik jer su Kurejšije sebe zvali Allahovim ljudima koji čuvaju svetišta). Šta ga je dovelo ovdje?

51. O načinu hodanja (hadžije) pri povratku sa Arefata

832. Usama ibn Zejd, r.a., je bio upitan o tome kako je Allahov Poslanik, s.a.v.s., išao na Oproštajnom hadžu kada se vraćao (sa Arefata)?

- Išao je - odgovorio je on - običnim hodom, a kada bi našao slobodan prolaz, žurio je.

52. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., zahtijevanje tišine pri povratku (sa Arefata) i išaret ljudima bičem

833. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vraćajući se sa Arefata, čuo iza sebe veliku galamu i udaranje deva pa se, podigavši bič, okrenuo prema ljudima i rekao:

“Ljudi, morate biti smireni i dostojanstveni, jer dobročinstvo nije u jurnjavi!”

٨٣١ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَضَلَلْتُ بَعِيرًا لِي، فَذَهَبْتُ أَطْلُبُهُ يَوْمَ عَرَفَةَ، فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ وَاقِفًا بِعَرَفَةَ، فَقُلْتُ: هَذَا وَاللَّهِ مِنَ الْحُمْسِ، فَمَا شَأْنُهُ هَاهُنَا.

٥١ - باب: السَّيْرُ إِذَا دَفَعَ مِنْ عَرَفَةَ

٨٣٢ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سُئِلَ: عَنْ سَيْرِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ، حِينَ دَفَعَ؟ قَالَ: كَانَ يَسِيرُ الْعَتَقَ، فَإِذَا وَجَدَ فَجْوَةً نَصَّ. قَالَ الرَّاوي: وَالنَّصُّ فَوْقَ الْعَتَقِ.

٥٢ - باب: أَمْرُ النَّبِيِّ ﷺ بِالسَّكِينَةِ عِنْدَ الْإِفَاضَةِ وَإِشَارَتِهِ إِلَيْهِمْ بِالسَّوْطِ

٨٣٣ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ دَفَعَ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ يَوْمَ عَرَفَةَ، فَسَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ وَرَاءَهُ زَجْرًا شَدِيدًا، وَضَرْبًا لِلْإِيلِ، فَأَشَارَ بِسَوْطِهِ إِلَيْهِمْ، وَقَالَ: (أَيُّهَا النَّاسُ، عَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ، فَإِنَّ الْبِرَّ لَيْسَ بِالْإِیْضَاعِ).

53. U noći pri povratku sa Arefata dozvoljeno je slabije pojedince poslati ranije kako bi obavili obrede na Muzdelifi i Mini

٥٣ - باب: مَنْ قَدَّمَ ضَعْفَةَ أَهْلِهِ
بِلَيْلٍ، فَيَقْفُونَ بِالْمُزْدَلِفَةِ وَيَدْعُونَ،
وَيُقَدِّمُ إِذَا غَابَ الْقَمَرُ

834. Esma, kćerka Ebu Bekra, r.a., kaže da se u noći Džem'a smjestila kod Muzdelife i ustala klanjati. Nakon što je jedno vrijeme klanjala, upitala je:

- Sinko moj, je li zašao Mjesec?
- Ne - rekao je (Abdullah).

Nastavila je klanjati još neko vrijeme, da bi zatim ponovo upitala:

- Je li Mjesec zašao?
- Da - odgovorio je (Abdullah).
- Pa, krenimo! - rekla je.

- Tako smo putovali (priča Abdullah) i išli sve dok nije bacila kamenčiće. Zatim se vratila i klanjala sabah u svome šatoru, a ja sam joj rekao:

- Hanta (Domaćice)! Čini nam se da smo došli rano na Minu?

- Sinko moj, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ovo dozvolio ženama - putnicama.

835. Aiša, r.a., kaže:

- Odsjeli smo na Muzdelifi i Sevda je zatražila dozvolu od Vjerovjesnika, s.a.v.s., da ide (na Minu) prije gužve. Ona je bila sporog hoda pa joj je on to dozvolio. Tako je ona otišla prije gužve, a mi smo ostali (na Muzdelifi) sve dok nismo osvanuli. Potom smo i mi krenuli zajedno s Vjerovjesnikom, s.a.v.s.

Bilo bi mi draže nego išta da sam i ja zatražila dozvolu od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kao što je to učinila Sevda.

٨٣٤ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهَا تَزَلَّتْ لَيْلَةً جَمَعَ
عِنْدَ الْمُزْدَلِفَةِ، فَقَامَتْ تُصَلِّي، فَصَلَّتْ
سَاعَةً ثُمَّ قَالَتْ: يَا بُنَيَّ، هَلْ غَابَ
الْقَمَرُ؟ قَالَ: لَا، فَصَلَّتْ سَاعَةً ثُمَّ
قَالَتْ: هَلْ غَابَ الْقَمَرُ؟ قَالَ: نَعَمْ،
قَالَتْ: فَأَرْتَحِلُوا، فَأَرْتَحِلْنَا وَمَضَيْنَا،
حَتَّى رَمَتِ الْجَمْرَةَ، ثُمَّ رَجَعْتُ فَصَلَّتِ
الصُّبْحَ فِي مَنْزِلِهَا، قَالَ: فَقُلْتُ لَهَا: يَا
هَتَاهُ، مَا أَرَانَا إِلَّا قَدْ غَلَسْنَا، قَالَتْ: يَا
بُنَيَّ، إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَدِنَ لِلطَّعْنِ.

٨٣٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ: تَزَلْنَا الْمُزْدَلِفَةَ، فَاسْتَأْذَنْتِ النَّبِيَّ
ﷺ سَوْدَةَ، أَنْ تَدْفَعَ قَبْلَ حَظْمَةِ النَّاسِ،
وَكَانَتْ أَمْرَاءَ بَطِيئَةٍ، فَأَذِنَ لَهَا، فَدَفَعَتْ
قَبْلَ حَظْمَةِ النَّاسِ، وَأَقَمْنَا حَتَّى أَصْبَحْنَا
نَحْنُ، ثُمَّ دَفَعْنَا بِدَفْعِهِ، فَلَأَنَّ أَكُونَ
اسْتَأْذَنْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَمَا اسْتَأْذَنْتِ
سَوْدَةُ، أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ مَفْرُوحٍ بِهِ.

54. Klanjanje sabaha na Muzdelifi

836. Abdurrahman ibn Jezid priča da je Abdullah (ibn Mesud), r.a., došao na Muzdelifu i klanjao pojedinačno akšam i jaciju sa posebnim ezanom i posebnim ikametom za svaki namaz. Između njih je večerao. Sabah je klanjao kasnije, čim se zora pojavila. Neko je govorio: "Zora je", a neko: "Zora se nije još pojavila."

Potom je (Abdullah) rekao:

- Zaista, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je kazao: "Ova dva namaza pomjerena su iz svog određenog vremena samo na ovom mjestu, tj. akšam i jacija. Svijet ne mora stići na Muzdelifu sve do mrkle noći (jacije), a sabah se klanja u ovom trenutku."

I stajao je na nogama sve dok se nije razdanilo, a onda je rekao:

- Kada bi zapovjednik vjernika sada požurio sa vraćanjem (na Minu), postupio bi po sunnetu.

- Ne znam - kaže (Abdurrahman) - da li je izjava (Abdullahova) bila brža ili Osmanov odlazak (sa Muzdelife). I (Abdullah) je izgovarao telbiju sve do bacanja kamenčića na Džemretu-l-Akabi, na dan klanja kurbana (10. dan zu-l-hidžeta).

٥٤ - باب: مَنْ يُصَلِّي الْفَجْرَ بِجَمْعٍ

٨٣٦ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ قَدِمَ جَمْعًا فَصَلَّى الصَّلَاتَيْنِ، كُلَّ صَلَاةٍ وَحَدَهَا بِأَذَانٍ وَإِقَامَةٍ، وَالْعِشَاءَ بَيْنَهُمَا، ثُمَّ صَلَّى الْفَجْرَ حِينَ طَلَعَ الْفَجْرُ، قَائِلٌ يَقُولُ طَلَعَ الْفَجْرُ، وَقَائِلٌ يَقُولُ لَمْ يَطْلُعِ الْفَجْرُ، ثُمَّ قَالَ : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (إِنَّ هَاتَيْنِ الصَّلَاتَيْنِ حُوتَا عَنْ وَقْتَيْهِمَا، فِي هَذَا الْمَكَانِ، الْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ، فَلَا يَقْدُمُ النَّاسُ جَمْعًا حَتَّى يُعْتَمُوا، وَصَلَاةَ الْفَجْرِ هَذِهِ السَّاعَةَ). ثُمَّ وَقَفَ حَتَّى أَسْفَرَ، ثُمَّ قَالَ : لَوْ أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَفَاضَ الْآنَ أَصَابَ السُّنَّةَ. فَمَا أَدْرِي : أَقَوْلُهُ كَانَ أَسْرَعَ أَمْ دَفَعَ عُثْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فَلَمْ يَزَلْ يُلَبِّي حَتَّى رَمَى جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ يَوْمَ النَّحْرِ.

55. Kada (hadžije) kreću sa Muzdelife

837. Prenosi se da je Omer, r.a., na Muzdelifi klanjao sabah, a zatim ustao i rekao:

- Mušrici nisu kretali (sa Muzdelife) sve dok se ne bi pojavilo Sunce i govorili bi: "Pojavi se, Sebiru!" Vjerovjesnik, s.a.v.s., radio je drukčije od njih i kretao prije nego što bi Sunce izašlo.

56. Jahanje na devi

838. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., vidio nekog čovjeka kako goni devu, pa mu je rekao: "Uzjaši je."

- Ovo je deva za kurban - rekao je.

"Uzjaši je", ponovio je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

- Ovo je deva za kurban - ponovio je čovjek.

Naređujući mu treći ili drugi put, on je rekao:

"Uzjaši je! Teško tebi!"

57. Vođenje deva za kurban sa sobom

839. Ibn Omer, r.a., priča:

- Na Oproštajnom hadžu Allahov Poslanik, s.a.v.s., je obavio i umru i hadž zajedno pa je (zato) zaklao kurban, radi čega je poveo (devu) sa sobom od Zu Hulejfe. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prvo stupio u ihram za umru, a potom za hadž. I ljudi koji su bili sa njim iskoristili su (priliku) da obave umru prije hadža, a među njima je bilo onih koji su pribavili sebi kurban i vodili ga sa sobom ali i onih koji ga nisu pribavili.

٥٥ - باب: مَتَى يُدْفَعُ مِنَ جَمْعٍ

٨٣٧ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ صَلَّى بِجَمْعِ الصُّبْحِ، ثُمَّ وَقَفَ فَقَالَ: إِنَّ الْمُشْرِكِينَ كَانُوا لَا يُفِيضُونَ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ، وَيَقُولُونَ: أَشْرَقَ بُيْرُ، وَأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ خَالَفَهُمْ، ثُمَّ أَفَاضَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ.

٥٦ - باب: رُكُوبِ الْبُذْنِ

٨٣٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ رَأَى رَجُلًا يَسُوقُ بَدَنَةً، فَقَالَ: (أَرْكَبَهَا). فَقَالَ: إِنَّهَا بَدَنَةٌ، فَقَالَ: (أَرْكَبَهَا). قَالَ: إِنَّهَا بَدَنَةٌ، قَالَ: (أَرْكَبَهَا وَبَيْتُكَ). فِي الثَّلَاثَةِ أَوْ فِي الثَّلَاثَةِ.

٥٧ - باب: مَن سَاقَ الْبُذْنَ مَعَهُ

٨٣٩ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: تَمَتَّعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي حَجَّةِ الْوُدَاعِ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ، وَأَهْدَى، فَسَاقَ مَعَهُ الْهَدْيَ مِنْ ذِي الْحُلَيْفَةِ، وَبَدَأَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَأَهْلًا بِالْعُمْرَةِ، ثُمَّ أَهْلًا بِالْحَجِّ، فَتَمَتَّعَ النَّاسُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ، فَكَانَ مِنَ النَّاسِ مَنْ أَهْدَى فَسَاقَ الْهَدْيَ، وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ

Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., stigao u Mekku, rekao je ljudima:

“Ko je od vas pribavio kurban, ne oslobađa se nikakvih ograničenja sve dok ne obavi i hadž, a ko nije pribavio kurban neka obavi tavaf oko Kabe i sa’j između Safe i Merve pa neka onda potkreše kosu i oslobodi se ihrama. Nakon toga neka ponovo stupi u ihram radi obavljanja hadža. Ko ne nađe kurban, neka posti tri dana u toku hadočašća i još sedam dana kada se vrati svojoj kući!”

58. Obilježavanje deve-kurbana u Zu Hulejfi

840. Misver ibn Mahreme i Mervan, r.a., kazuju:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je u vrijeme Hudejbije izašao iz Medine sa više od hiljadu svojih ashaba. Kada su bili u Zu Hulejfi, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je svojoj kurban-devi objesio o vrat ogrlicu i obilježio je a zatim stupio u ihram za umru.

59. Stavljanje ogrlica na vrat (kurbanu upućenom za Mekku) svojom rukom

841. Aiša, r.a., je čula da je Abdullah ibn Abbas, r.a., rekao:

- Ko pošalje kurban zabranjeno mu je činiti sve ono što je zabranjeno hadžiji sve dok se njegov kurban ne zakolje.

Potom je Aiša, r.a., rekla:

- Nije to tako kao što je Ibn Abbas, r.a., rekao. Ja sam svojim rukama oplela ogrlice kurban-devi Allahova Poslanika, s.a.v.s., a Allahov Poslanik, s.a.v.s., ih je

يُهْدِي، فَلَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ مَكَّةَ، قَالَ لِلنَّاسِ: (مَنْ كَانَ مِنْكُمْ أَهْدَى، فَإِنَّهُ لَا يَحِلُّ لَشَيْءٍ حَرَّمَ مِنْهُ، حَتَّى يَقْضِيَ حَجَّهُ، وَمَنْ لَمْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَهْدَى، فَلْيُطْفِئِ بِالْبَيْتِ وَبِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، وَلْيَقْصُرْ وَلْيَحْلِلْ، ثُمَّ يُهْلِلْ بِالْحَجِّ، فَمَنْ لَمْ يَجِدْ هَذِيًّا فَلْيَصُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةً إِذَا رَجَعَ إِلَى أَهْلِهِ).

٥٨ - باب: مَنْ أَشْعَرَ وَقَلَّدَ بِذِي الْحُلَيْفَةِ ثُمَّ أَحْرَمَ

٨٤٠ : عَنْ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ وَمَرْوَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا: خَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ مِنَ الْمَدِينَةِ زَمَنَ الْحَدِيثِيَّةِ فِي بَضْعِ عَشْرَةِ مِائَةٍ مِنْ أَصْحَابِهِ، حَتَّى إِذَا كَانُوا بِذِي الْحُلَيْفَةِ، قَلَّدَ النَّبِيُّ ﷺ الْهَذِيَّ وَأَشْعَرَهُ، وَأَحْرَمَ بِالْعُمْرَةِ.

٥٩ - باب: مَنْ قَلَّدَ الْقَلَائِدَ بِيَدِهِ

٨٤١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّهُ بَلَغَهَا: أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ: مَنْ أَهْدَى هَذِيًّا، حَرَّمَ عَلَيْهِ مَا يَحْرُمُ عَلَى الْحَاجِّ، حَتَّى يُنْحَرَ هَذِيَّةً. فَقَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: لَيْسَ كَمَا قَالَ، أَنَا فَتَلْتُ قَلَائِدَ هَذِيٍّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِيَدِي، ثُمَّ

stavio na nju svojim rukama i poslao (u Mekku) po mome ocu. I dok kurban nije bio zaklan, Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., nije bilo ništa zabranjeno činiti od onoga što mu je Allah općenito dozvolio.

60. Stavljanje ogrlice bravčetu

842. Od Aiše, r.a., u jednoj predaji stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslao kurbana-bravče (u Mekku).

A u drugoj predaji, također njenoj, kaže se da je on, s.a.v.s., stavio ogrlicu na vrat bravčetu i ostao boraviti kod svojih ukućana kao i onaj ko nije u ihramu.

61. Ogrlice od vune

843. Od Aiše, r.a., se prenosi u jednoj predaji da je rekla:

- Splela sam ogrlice kurbanu od vune koju sam kod sebe imala.

62. Pokrivači za deve i njihovo dijeljenje na ime sadake

844. Alija, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je naredio da pokrivače i kože deva koje su poklane podijelim kao sadaku.

63. Čovjek može zaklati goveče na ime kurbana za svoje žene bez njihovog naređenja

845. Aiša, r.a., priča:

- Izašli smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pet dana prije isteka zu-l-kadeta, s namjerom da obavimo samo hadž...! (vidi hadis br. 791. i 792.).

قَلَدَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِيَدَيْهِ، ثُمَّ بَعَثَ بِهَا مَعَ أَبِي، فَلَمْ يَحْرُمَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ شَيْءٌ أَحَلَّهُ اللَّهُ لَهُ حَتَّى نُجِرَ الْهَدْيُ.

٦٠ - بَابُ تَقْلِيدِ الْغَنَمِ

٨٤٢ : بَوَّعَتْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فِي رِوَايَةٍ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَهْدَى غَنَمًا، وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهَا : أَنَّهُ ﷺ قَلَدَ الْغَنَمَ وَأَقَامَ فِي أَهْلِهَا حَلَالًا.

٦١ - بَابُ الْقَلَائِدِ مِنَ الْعِهْنِ

٨٤٣ : وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهَا قَالَتْ : قَلَدْتُ قَلَائِدَهَا مِنْ عِهْنٍ كَانَ عِنْدِي.

٦٢ - بَابُ الْجَلَالِ لِلْبُذْنِ وَالتَّصَدَّقِ بِهَا

٨٤٤ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : أَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ أَتَصَدَّقَ بِجَلَالِ الْبُذْنِ الَّتِي تُجَرَّتُ وَيَجْلُودَهَا.

٦٣ - بَابُ ذَبْحِ الرَّجُلِ الْبَقْرَ عَنْ نِسَائِهِ مِنْ غَيْرِ أَمْرِهِنَّ

٨٤٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لِخَمْسِ بَقَيْنَ مِنْ ذِي الْقَعْدَةِ، تَقَدَّمَ وَفِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ زِيَادَةٌ : فَدَخَلَ عَلَيْنَا يَوْمَ النَّحْرِ بِلَحْمِ بَقْرٍ، فَقُلْتُ : مَا هَذَا؟ قَالَ : نَحَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ أَزْوَاجِهِ.

U ovoj predaji se dodaje:
 "... i donesen nam je komad goveđeg mesa pa sam ja upitala:

- Šta je ovo?
- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zaklao goveče na ime kurbana za svoje supruge
- odgovorio je donosilac.

64. O klanju (kurbana) na Mini na mjestu gdje je klao i Vjerovjesnik, s.a.v.s.

846. Abdullah ibn Omer, r.a., je klao (kurban) na Menharu, mjestu gdje je klao Allahov Poslanik, s.a.v.s.

65. Vezanje jedne noge devi prilikom klanja

847. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je prišao jednom čovjeku koji je već bio povalio svoju devu da je zakolje i rekao mu:

- Ostavi je da stoji i veži joj jednu nogu onako kako je to činio Muhammed, s.a.v.s.

66. Kasapinu se ne daje ništa od zaklanog kurbana (na ime usluge)

848. Alija, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je naredio da stojim kod njegovih deva i da ne dam od njih nikome ništa na (ime usluge) za klanje (guljenje i siječenje mesa).

67. Šta je dozvoljeno jesti onome ko kolje kurban, a šta treba podijeliti

849. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

- Mi na Mini nismo jeli meso od naših

٦٤ - باب: النَّحْرُ فِي مَنْحَرِ النَّبِيِّ ﷺ بِمَنَى

٨٤٦ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّهُ كَانَ يَنْحَرُ فِي الْمَنْحَرِ .
 يَعْنِي : مَنْحَرَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ .

٦٥ - باب: نَحْرُ الْإِبِلِ مُقَيَّدَةً

٨٤٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ أَتَى عَلَى رَجُلٍ قَدْ أَنَاخَ بَدَنَتَهُ يَنْحَرُهَا ، قَالَ : أَبْعَثْهَا قِيَامًا مُقَيَّدَةً ، سُنَّةَ مُحَمَّدٍ ﷺ .

٦٦ - باب: لَا يُعْطَى الْجَزَارُ مِنَ الْهَدْيِ شَيْئًا

٨٤٨ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : أَمَرَنِي النَّبِيُّ ﷺ أَنْ أَقُومَ عَلَى الْبُذْنِ ، وَلَا أُعْطِيَ عَلَيْهَا شَيْئًا فِي جِرَارَتِهَا .

٦٧ - باب: مَا يَأْكُلُ مِنَ الْبُذْنِ وَمَا يَتَصَدَّقُ

٨٤٩ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : كُنَّا لَا نَأْكُلُ مِنْ لُحُومِ بُذْنِنَا فَوْقَ ثَلَاثِ مَنَى ، فَرَخَّصَ لَنَا النَّبِيُّ ﷺ قَالَ : (كُلُوا وَتَزَوَّدُوا) . فَأَكَلْنَا وَتَزَوَّدْنَا .

deva više od tri dana, pa nam je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dozvolio, rekavši: "Jedite, i opskrbite se (za putovanje)." I mi smo ga jeli i opskrbili se.

68. O brijanju glave i šišanju (potkraćivanju kose) pri skidanju ihrama

850. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., se obrijao nakon što je obavio hadž.

851. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Bože moj, smiluj se onima obrijanih glava."

- I onima, Allahov Poslaniče, potkraćene kose! - rekli su (prisutni).

"Bože moj, smiluj se onima obrijanih glava!", rekao je on.

- I onima, Allahov Poslaniče, koji su potkratili kosu! - rekli su (prisutni).

"I onima koji su potkratili kosu!", rekao je on.

852. Ebu Hurejre, r.a., priča slično, s tim što se kaže da je rekao: "Oprosti", umjesto "Smiluj se". On je to ponovio tri puta, rekavši: "I onima koji su potkratili kosu."

853. Muavija, r.a., kaže:

(U Džiranu, prilikom umre) potkratio sam kosu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., oštricom šiljka strijele.

69. Bacanje kamenčića

854. Ibn Omer, r.a., kaže da ga je neki čovjek upitao:

٦٨ - باب: الْحَلْقِ وَالْتَقْصِيرِ عِنْدَ الْإِحْلَالِ

٨٥٠ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: حَلَقَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي حَجَّتِهِ.

٨٥١ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (اللَّهُمَّ أَرْحِمِ الْمُحَلِّقِينَ). قَالُوا: وَالْمَقْصِّرِينَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (اللَّهُمَّ أَرْحِمِ الْمُحَلِّقِينَ). قَالُوا: وَالْمَقْصِّرِينَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (وَالْمَقْصِّرِينَ).

٨٥٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مِثْلَ ذَلِكَ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ: (أَغْفِرْ) بَدَل: (أَرْحِمْ)، قَالَهَا ثَلَاثًا، قَالَ: (وَالْمَقْصِّرِينَ).

٨٥٣ : عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: فَصَرْتُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِمِشْقَصٍ.

٦٩ - باب: رَمَى الْجِمَارِ

٨٥٤ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ سَأَلَهُ رَجُلٌ: مَتَى أَرْمِي الْجِمَارَ؟ قَالَ: إِذَا رَمَى إِمَامُكَ قَارِئِهِ، فَأَعَادَ عَلَيْهِ الْمَسْأَلَةَ، قَالَ: كُنَّا نَتَحَيَّنُ، فَإِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ رَمَيْنَا.

- Kada ću bacati kamenčiće?

- Bacaj ih - rekao je on - kada ih baca tvoj (hadžski) vođa!

Potom je ponovio pitanje pa on reče:

- Mi smo pazili na vrijeme i bacali kamenčiće kada bi Sunce krenulo sa zenita.

70. Bacanje kamenčića sa donje strane doline

855. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže da je on bacao kamenčiće s donje strane doline pa mu je rečeno da svijet baca kamenčiće sa gornje strane.

- Tako mi Jedinog Jedinog Boga, sa ovog mjesta je bacao onaj kome je objavljena sura El-Bekare, s.a.v.s. - rekao je on.

71. Bacanje kamenčića na džemretima vrši se sa sedam kamenčića

856. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenosi da je on prišao Velikom džemretu (Džemretu-l-Akabi), ostavivši Kabu sa lijeve, a Minu sa svoje desne strane, i bacio sedam kamenčića a zatim rekao:

- Ovako je bacao onaj kome je objavljena sura El-Bekare, s.a.v.s.

72. Kada (hadžija) baci kamenčiće na prva dva džemreta, stajat će pa će se spustiti u dolinu okrenuvši se Kibli

857. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da bi on bacao sedam kamenčića na Džemretu-d-dunja (Mesdžidu-l-Hajfi), izgovarajući iza svakog kamenčića tekbir. Poslije toga bi krenuo naprijed i spustio se u dolinu, gdje bi stao

٧٠ - باب: رَمَى الْجِمَارِ مِنْ بَطْنِ الْوَادِي

٨٥٥ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ رَمَى مِنْ بَطْنِ الْوَادِي ، فَقِيلَ لَهُ إِنَّ نَاسًا يَرْمُونَهَا مِنْ فَوْقِهَا ؟ فَقَالَ : وَالَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ ، هَذَا مَقَامُ الَّذِي أُنْزِلَتْ عَلَيْهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ ﷻ .

٧١ - باب: رَمَى الْجِمَارِ بِسَبْعِ حَصِيَّاتٍ

٨٥٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ

انْتَهَى إِلَى الْجَمْرَةِ الْكُبْرَى ، فَجَعَلَ الْبَيْتَ عَنْ يَسَارِهِ ، وَمِنَى عَنْ يَمِينِهِ ، وَرَمَى بِسَبْعٍ ، وَقَالَ : هَكَذَا رَمَى الَّذِي أُنْزِلَتْ عَلَيْهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ ﷻ .

٧٢ - باب: إِذَا رَمَى الْجَمْرَتَيْنِ يَقُومُ

وَيُسْهَلُ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ

٨٥٧ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا : أَنَّهُ كَانَ يَرْمِي الْجَمْرَةَ الدُّنْيَا بِسَبْعِ حَصِيَّاتٍ ، يُكَبِّرُ عَلَى إِثْرِ كُلِّ حَصَاةٍ ، ثُمَّ يَتَقَدَّمُ حَتَّى يُسْهَلَ ، فَيَقُومُ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ ، فَيَقُومُ طَوِيلًا ، وَيَدْعُو وَيَرْفَعُ يَدَيْهِ ، ثُمَّ يَرْمِي الْوُسْطَى ، ثُمَّ

okrenut prema Kibli i stojeći dugo učio dovu uzdignutih ruku. Kada bi, nakon toga, bacio kamenčiće na srednje džemre, uputio bi se nalijevo, spustio u dolinu i stao okrenut prema Kibli. Stojeći tako, podignutih ruku, dugo bi učio dovu. Iza toga bacio bi kamenčiće na Džemretu-l-Akabi, s donje strane doline, gdje se ne bi nimalo zadržavao. Nakon toga bi odlazio.

- Vidio sam da Vjerovjesnik, s.a.v.s., ovako radi - rekao je.

73. Oproštajni tavaf

858. Ibn Abbas, r.a., kaže:

- Ljudima je naređeno da posljednja njihova obaveza prema Kabi bude tavaf oko nje, samo što je to olakšano (učinjeno neobaveznim) ženi sa menstruacijom.

859. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao podne, ikindiju, akšam i jaciju, zatim malo zaspao u Muhassabu, a onda pojahao prema Kabi i obavio tavaf.

74. Kada žena dobije menstruaciju nakon što je obavila tavafu-l-ifadu (tavaf po povratku sa Mine 10. dan zu-l-hidžeta)

860. Ibn Abbas, r.a., kaže:

- Ženi sa menstruacijom data je olakšica da ide (kući) ako je obavila tavafu-l-ifadu.

- A čuo sam (kaže Ibn Tavus) Ibn Omera kako govori:

- Ona neće ići (kući).

يَأْخُذُ ذَاتَ الشَّامِلِ فَيَسْتَهِلُّ، وَيَقُومُ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ، فَيَقُومُ طَوِيلًا، وَيَدْعُو وَيَرْفَعُ يَدَيْهِ، وَيَقُومُ طَوِيلًا، ثُمَّ يَرْمِي جَمْرَةَ ذَاتِ الْعَقَبَةِ مِنْ بَطْنِ الْوَادِي، وَلَا يَقِفُ عِنْدَهَا، ثُمَّ يَنْصَرِفُ، فَيَقُولُ: هَكَذَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَفْعَلُهُ.

٧٣ - باب: طَوَافِ الْوَدَاعِ

٨٥٨ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَمَرَ النَّاسُ أَنْ يَكُونَ آخِرُ عَهْدِهِمْ بِالْبَيْتِ، إِلَّا أَنَّهُ خُفِّفَ عَنِ الْحَائِضِ.

٨٥٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ صَلَّى الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ، وَالْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ، ثُمَّ رَقَدَ رَقْدَةً بِالْمُحَصَّبِ، ثُمَّ رَكِبَ إِلَى الْبَيْتِ فَطَافَ بِهِ.

٧٤ - باب: إِذَا حَاضَتِ الْمَرْأَةُ بَعْدَ مَا أَفَاضَتْ

٨٦٠ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: رُخِّصَ لِلْحَائِضِ أَنْ تَنْفِرَ إِذَا أَفَاضَتْ.

قَالَ: وَسَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ يَقُولُ: إِنَّهَا لَا تَنْفِرُ، ثُمَّ سَمِعْتُهُ يَقُولُ بَعْدُ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ رَخَّصَ لَهَا.

Kasnije sam ga opet čuo kako govori:
- Vjerovjesnik, s.a.v.s., im je dao
olakšicu (odobrio povratak).

75. O Muhassabu (dolina Ebtah)

861. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a.,
rekao:

- Noćiti na Muhassabu ne spada (u
hadžske obrede). To je samo konačište
u kome je odsjeo Allahov Poslanik,
s.a.v.s.

76. Odsjedanje u Zu Tuvau prije
ulaska u Mekku te u širokoj šljunkovitoj
dolini kod Zu Hulejfe, pri povratku iz
Mekke

862. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi
da bi on prilikom dolaska (u Mekku),
proveo noć u Zu Tuvau, da bi kada
svane ušao u grad. U povratku bi opet
išao preko Zu Tuvaa i u njemu
prenoćio. Govorio bi da je tako činio i
Vjerovjesnik, s.a.v.s.

٨٦١ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : لَيْسَ
التَّخَصُّبُ بِشَيْءٍ ، إِنَّمَا هُوَ مَنَزِلٌ نَزَلَهُ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ .

٧٦ - باب: النُّزُولُ بِذِي طُوًى قَبْلَ أَنْ
يَدْخُلَ مَكَّةَ وَالنُّزُولُ بِالْبَطْحَاءِ

الَّتِي بِذِي الْحُلَيْفَةِ إِذَا رَجَعَ مِنْ مَكَّةَ
٨٦٢ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا : أَنَّهُ كَانَ إِذَا أَقْبَلَ بَاتَ بِذِي
طُوًى ، حَتَّى إِذَا أَصْبَحَ دَخَلَ ، وَإِذَا نَفَرَ
مَرَّ بِذِي طُوًى وَبَاتَ بِهَا حَتَّى يُصْبِحَ ،
وَكَانَ يَذْكُرُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَفْعَلُ
ذَلِكَ .

27. O UMRI

1. Potreba umre i njen značaj

863. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Umra do umre pokriva grijehe učinjene između njih, dok je za ispravan i kod Boga primljen hadž jedina (odgovarajuća) nagrada Džennet.“

2. Obavljanje umre prije hadža

864. Ibn Omer, r.a., je bio upitan o obavljanju umre prije hadža, pa je odgovorio:

- Ne smeta.

On također kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je obavio umru prije nego što je obavio hadž.

3. Koliko puta je Vjerovjesnik, s.a.v.s., obavio umru

865. Ibn Omer, r.a., je bio upitan:

- Koliko puta je Allahov Poslanik, s.a.v.s., obavio umru?

- Četiri puta, a jednom je to bilo u (mjesecu) redžebu - rekao je on.

Onaj što je pitao Omera kaže:

- Upitao sam Aišu: Majko, jesi li čula šta kaže Ebu Abdurrahman?

- Šta kaže? - upitala je.

- Kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., četiri puta obavio umru, i to jednu od njih u mjesecu redžebu - odgovorio je.

- Allah se smilovao Ebu Abdurrahmanu! - rekla je Aiša i dodala:

۲۷. كِتَابُ الْعُمْرَةِ

۱ - باب: وَجُوبُ الْعُمْرَةِ وَفَضْلُهَا

۸۶۳ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَقَفَّارَةٍ لِمَا بَيْنَهُمَا، وَالْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ).

۲ - باب: مَنْ اغْتَمَرَ قَبْلَ الْحَجِّ

۸۶۴ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ الْعُمْرَةِ قَبْلَ الْحَجِّ ؟ فَقَالَ : لَا بَأْسَ .
وَقَالَ : اغْتَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ قَبْلَ أَنْ يَحُجَّ .

۳ - باب: كَمْ اغْتَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ

۸۶۵ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ قِيلَ لَهُ : كَمْ اغْتَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ؟ قَالَ أَرْبَعًا : إِحْدَاهُنَّ فِي رَجَبٍ . قَالَ السَّائِلُ : فَقُلْتُ لِعَائِشَةَ : يَا أُمَّاهُ أَلَا تَسْمَعِينَ مَا يَقُولُ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، قَالَتْ : مَا يَقُولُ ؟ قَالَ : يَقُولُ : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ اغْتَمَرَ أَرْبَعَ عُمْرَاتٍ ، إِحْدَاهُنَّ فِي رَجَبٍ . قَالَتْ : يَرْحَمُ اللَّهُ أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، مَا اغْتَمَرَ عُمْرَةً إِلَّا وَهُوَ شَاهِدُهُ ، وَمَا اغْتَمَرَ فِي رَجَبٍ قَطُّ .

- Allahov Poslanik nije obavio nijednu umru a da joj nije prisustvovao i Ebu Abdurrahman, a u mjesecu redžebu nije nikada obavio umru.

- Koliko puta je Allahov Poslanik, s.a.v.s., išao na umru?

- Četiri puta: umru na Hudejbiji u zu-l-kadetu, kada su ga idolopoklonici omeli; umru naredne godine u zu-l-kadetu, kada je sa njima sklopio primirje i umru iz Džirane, kada je podijelio ratni plijen (mislim da se radi o plijenu nakon Bitke na Hunejnu) - odgovorio je.

Koliko je puta obavio hadž? - upitao je.

- Jednom - odgovorio je on. (Tada je obavio četvrtu umru).

867. U drugoj predaji stoji da je rekao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je išao na umru one godine kada su ga idolopoklonici odbili; umru sa Hudejbije u narednoj godini; umru u zu-l-kadetu i umru u sklopu svoga hadža.

868. El-Bera' ibn Azib, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je obavio umru dva puta u zu-l-kadetu prije nego što je obavio hadž.

4. Umra iz Ten'ima

869. Abdurrahman ibn Ebu Bekr, r.a, priča da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio da posadi na devu iza sebe Aišu, kako bi ona obavila umru iz Ten'ima.

٨٦٦ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سُئِلَ:

كَمْ أَعْتَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ؟ قَالَ: أَرْبَعًا: الْمُقْبِلِ فِي ذِي الْقَعْدَةِ حَيْثُ صَالَحَهُمْ، وَعُمْرَةَ الْجِعْرَانَةِ إِذْ قَسَمَ غَنِيمَةً - أَرَاهُ - حُنَيْنٍ. قُلْتُ: كَمْ حَجَّ؟ قَالَ: وَاحِدَةً.

٨٦٧: وفي رواية أَنَّهُ قَالَ: أَعْتَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ حَيْثُ رَدُّوهُ، وَمِنَ الْقَابِلِ عُمْرَةَ الْحُدَيْبِيَّةِ، وَعُمْرَةَ فِي ذِي الْقَعْدَةِ، وَعُمْرَةَ مَعَ حَجَّتِهِ.

٨٦٨ : عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَعْتَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي ذِي الْقَعْدَةِ قَبْلَ أَنْ يَحُجَّ مَرَّتَيْنِ.

٤ - باب: عُمْرَةُ التَّنْعِيمِ

٨٦٩ : عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَمَرَهُ أَنْ يُرْدِفَ عَائِشَةَ وَيُعِمِّرَهَا مِنَ التَّنْعِيمِ.

وَأَنَّ سُرَاقَةَ بِنَ مَالِكِ بْنِ جُعْشَمٍ لَقِيَ النَّبِيَّ ﷺ وَهُوَ بِالْعَقْبَةِ وَهُوَ يَرْمِيهَا،

Suraka ibn Malik ibn Džu'sum susreo je Allahova Poslanika, s.a.v.s, na Akabi (na Mini), gdje bacaše kamenčiće (na Džemretu-l-Akabi) i rekao mu:

- Allahov Poslaniče, je li ovo (objedinjavanje hadža i umre) samo vaše (pravo)?

"Ne, to ima trajnu vrijednost!", odgovorio je.

5. Obavljanje umre neposredno poslije obavljanja hadža, bez pripremljenog kurbana

870. Hadis koji je prenijela Aiša, r.a., o hadžu ponovljen je više puta i dat u cijelosti (vidi hadise br. 791, 792 i 869).

6. Nagrada za umru je prema trudu

871. Od Aiše, r.a., u jednoj predaji stoji da joj je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao o umri: "... ali, (umra) je prema tvom izdatku, odnosno naporu."

7. Kada se onaj ko obavlja umru oslobađa ihrama

872. Od Esme, kćerke Ebu Bekra, r.a., prenosi se da bi ona, kad god bi prošla pokraj Hadžuna, govorila:

- Allah se smilovao Muhammedu! Sjeli smo ovdje sa njim. Mi smo tada imali torbe, leđa naša bijahu mala, a i naše opskrbe male. Umru sam obavila ja, moja sestra Aiša, Zubejr, te taj i taj. Kada smo obavili tavaf Kabe i sa'j, oslobodili smo se ihrama, a potom uvečer odlučili se za hadž.

فَقَالَ: أَلَكُمْ هَذِهِ خَاصَّةٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟
قَالَ: (لَا، بَلْ لِلْأَبَدِ).

٥ - باب: الإِعْتِمَارُ بَعْدَ الْحَجِّ بِغَيْرِ هَذِي

٨٧٠: حَدِيثُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فِي
الْحَجِّ، تَكَرَّرَ كَثِيرًا، وَقَدْ تَقَدَّمَ بِتَمَامِهِ:

٦ - باب: أَجْرُ الْعُمْرَةِ عَلَى قَدْرِ النَّصَبِ

٨٧١: وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فِي رِوَايَةٍ:
أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لَهَا فِي الْعُمْرَةِ: (وَلَكِنَّهَا
عَلَى قَدْرِ نَفَقَتِكَ أَوْ نَصَبِكَ).

٧ - باب: مَتَى يَحِلُّ الْمُعْتَمِرُ

٨٧٢: عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهَا كَانَتْ كُلَّمَا مَرَّتْ
بِالْحَجَّوْنَ تَقُولُ: صَلَّى اللَّهُ عَلَى
مُحَمَّدٍ، لَقَدْ نَزَلْنَا مَعَهُ هَاهُنَا وَنَحْنُ
يَوْمَئِذٍ خِفَافٌ. قَلِيلٌ ظَهَرْنَا قَلِيلَةً
أَزْوَادُنَا، فَأَعْتَمَرْتُ أَنَا وَأُخْتِي عَائِشَةُ
وَالزُّبَيْرُ وَفُلَانٌ وَفُلَانٌ، فَلَمَّا مَسَحْنَا
الْبَيْتَ أَخْلَلْنَا، ثُمَّ أَهْلَلْنَا مِنَ الْعِشِيِّ
بِالْحَجِّ.

8. Šta (hadžija) izgovara kada se vraća sa hadža ili umre i (ratnik) iz borbe

873. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi se vraćao iz borbe, sa hadža ili umre, izgovarao na svakoj uzvisini zemlje (brežuljku) tri tekбира, a zatim govorio:

“La ilahe illallahu vahdehu la šerike leh. Lehu-l-mulku ve lehu-l-hamdu ve huve ‘ala kulli šej’in kadir. Ajibune, ta’ibune, abidune, sadžidune lirabbina hamidun. Sadekallahu va‘dehu, ve nesare ‘abdehu, ve hezeme-l-ahzabe vahdeh.”

(Nema Boga osim Jedinog Allaha, Koji nema druga! Njemu pripada neograničena vlast i hvala i On sve može! Vraćamo se kajuci se za svoje propuste. Robujemo Mu i ničice padamo na sedždu našem Stvoritelju zahvalni. Allah je ispunio Svoje obećanje, pomogao Svoga roba i On jedini je porazio sve neprijateljske skupine!)

9. O dočeku hadžija i trojici na devu

874. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stigao u Mekku, izašli su mu u susret i dječaci Benu Abdulmuttaliba, pa je on jednog od njih stavio (na devu) ispred sebe, a drugog iza sebe.

10. O povratku kući pred večer

875. Enes, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., (pri

۸ - باب: مَا يَقُولُ إِذَا رَجَعَ مِنَ الْحَجِّ
أَوِ الْعُمْرَةِ أَوْ الْغَزْوِ

۸۷۳ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا قَفَلَ مِنْ غَزْوٍ أَوْ حَجٍّ أَوْ عُمْرَةٍ يُكَبِّرُ عَلَى كُلِّ شَرْفٍ مِنَ الْأَرْضِ ثَلَاثَ تَكْبِيرَاتٍ، ثُمَّ يَقُولُ: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيُّونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ سَاجِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدُهُ، وَنَصَرَ عَبْدُهُ، وَهَزَمَ الْأَخْزَابَ وَحْدَهُ).

۹ - باب: اسْتِقْبَالِ الْحَاجِّ الْقَادِمِينَ
وَالثَّلَاثَةِ عَلَى الدَّابَّةِ

۸۷۴ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ مَكَّةَ، اسْتَقْبَلَتْهُ أَعْيَلِمَةُ بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، فَحَمَلَتْ وَاحِدًا بَيْنَ يَدَيْهِ وَآخَرَ خَلْفَهُ.

۱۰ - باب: الدُّخُولِ بِالْعِشِيِّ

۸۷۵ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ لَا يَطْرُقُ أَهْلَهُ، كَانَ لَا يَدْخُلُ إِلَّا غُدُوَةً أَوْ عِشِيَّةً.

povratku s puta) nije kucao svojim ukućanima po noći. U kuću je ulazio samo jutrom i pred večer.

876. Džabir, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio ulazak ukućanima noću (po povratku sa puta).

II. O onom koji je potjerao svoju devu kada je stigao u Medinu

877. Enes, r.a., kaže:

– Kada bi se Allahov Poslanik, s.a.v.s., vraćao s puta i ugledao uzvisine Medine, potjerao bi svoju devu, a ako bi to bila neka druga jahaća životinja, gonio bi je brže.

U jednoj predaji još stoji: - Iz ljubavi prema njoj (Medini).

12. Putovanje je jedan vid patnje

878. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Putovanje je jedan vid patnje: ograničava vas u jelu, piću i spavanju, zato kada postignete svoj cilj, požurite svojim ukućanima!”

٨٧٦ : عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يَطْرُقَ أَهْلَهُ لَيْلًا .

١١ - باب: مَنْ أَسْرَعَ نَاقَتَهُ إِذَا بَلَغَ الْمَدِينَةَ

٨٧٧ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ ، فَأَبْصَرَ دَرَجَاتِ الْمَدِينَةِ ، أَوْضَعَ نَاقَتَهُ ، وَإِنْ كَانَتْ دَابَّةً حَرَّكَهَا . وَزَادَ فِي رَوَايَةٍ مِنْ حُبِّهَا .

١٢ - باب: السَّفَرُ قِطْعَةٌ مِنَ الْعَذَابِ

٨٧٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (السَّفَرُ قِطْعَةٌ مِنَ الْعَذَابِ ، يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ وَنَوْمَهُ ، فَإِذَا قَضَى نَهْمَتَهُ فَلْيُعْجِلْ إِلَى أَهْلِهِ) .

28. O SPRIJEČENOSTI OD HADŽA I O KAZNI ZBOG LOVA

1. Kada neko bude spriječen obaviti umru

879. Ibn Abbas, r.a, kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je spriječen da obavi umru pa se obrijao, imao seksualne odnose sa svojim ženama i zaklao svoj kurban, a umru učinio sljedeće godine.

2. Spriječenost u obavljanju hadža

880. Ibn Omer, r.a., je govorio:

– Nije li vam dovoljan sunnet Allahova Poslanika, s.a.v.s.! Kada neko od vas bude spriječen da obavi hadž, obaviti će tavaf Kabe i sa'j između Safe i Merve, a potom će se osloboditi ihrama do obavljanja hadža iduće godine i zaklati kurban ili će, ako ne nađe kurban, postiti.

3. O klanju kurbana prije brijanja u slučaju spriječenosti obavljanja hadža

881. Misver, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zaklao kurban prije nego što se obrijao i da je to naredio i svojim drugovima.

٢٨ . كِتَابُ الْمَخْصَرِ وَجَزَائِ الصَّيْدِ

١ - بَابُ إِذَا أَحْصَرَ الْمُعْتَمِرُ

٨٧٩ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَدْ أَحْصَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَحَلَقَ رَأْسَهُ، وَجَامَعَ نِسَاءَهُ، وَنَحَرَ هَدْيَهُ، حَتَّى أَعْتَمَرَ عَامًا قَابِلًا.

٢ - بَابُ الْإِحْصَارِ فِي الْحَجِّ

٨٨٠ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ: أَلَيْسَ حَسْبُكُمْ سُنَّةُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ؟ إِنْ حُسِسَ أَحَدُكُمْ عَنِ الْحَجِّ طَافَ بِالْبَيْتِ وَبِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، ثُمَّ حَلَّ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ، حَتَّى يَحُجَّ عَامًا قَابِلًا، فَيَهْدِيَ أَوْ يَصُومُ إِنْ لَمْ يَجِدْ هَدْيًا.

٣ - بَابُ النَّحْرِ قَبْلَ الْحَلْقِ فِي الْحَضَرِ

٨٨١ : عَنْ الْمِسْوَرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَحَرَ قَبْلَ أَنْ يَحْلِقَ،

وَأَمَرَ أَصْحَابَهُ بِذَلِكَ.

4. Riječi Uzvišenog Allaha: *Ili milostinju...* (El-Bekare, 196.), a ona je nahraniti šest siromaha

882. Ka'b ibn Udžre, r.a., priča:

– Dok sam se na Hudejbiji češao (zbog ušiju) poviše mene je stao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i rekao:

“Uznemiruju te uši?”

- Da - rekao sam.

“Pa obrij svoju glavu!”, rekao je on ili je kazao: “Obrij se!”

U vezi sa mnom je, (kaže on), objavljen ovaj ajet: *Ko od vas bude bolestan ili bude imao kakvu neugodnost u predjelu glave...* (El-Bekare, 196.). Allahov Poslanik je rekao:

“Posti tri dana ili udijeli šesterici (siromaha) jedan ferak (tri sa'a, tj. 10 kg), odnosno zakolji kurban, ako si u mogućnosti!”

5. Hranjenje (siromaha) na ime otkupa je u iznosu od pola sa'a (hrane)

883. Od Ka'ba, r.a., u drugoj predaji, se prenosi da je rekao:

- Ajet o otkupu se na mene odnosi osobno, ali i na vas općenito.

٤ - باب: قول الله تعالى: ﴿أَوْ صَدَقَةٍ﴾ وَهِيَ إِطْعَامُ سِتَّةِ مَسَاكِينَ

٨٨٢ : عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: وَقَفَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْحُدَيْبِيَّةِ وَرَأْسِي يَتَهَافُتُ قَمَلًا، فَقَالَ: (يُؤْذِيكَ هَوَائُكَ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (فَأَخْلِقْ رَأْسَكَ، أَوْ قَالَ: أَخْلِقْ). قَالَ: فِي نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: ﴿فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ﴾ إِلَى آخِرِهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (صُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، أَوْ تَصَدَّقْ بِفَرَقِ بَيْنِ سِتَّةٍ، أَوْ أَنْتُكَ بِمَا تَيَسَّرَ).

٥ - باب: الإطعام في الفدية نصف صاعٍ

٨٨٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي رَوَايَةٍ قَالَ: نَزَلَتْ فِيَّ خَاصَّةً، وَهِيَ لَكُمْ عَامَّةً.

29. KAZNA ZA LOV I SLIČNO

1. Osobi u ihramu (muhrimu) dozvoljeno je jesti od ulova koji je ulovio neko ko nije u ihramu

884. Ebu Katade, r.a., priča:

- Krenuli smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u godini Hudejbije na put. Ostali ashabi su obukli ihrame, a ja nisam. Bili smo obaviješteni da se neprijatelj nalazi u Gajki pa smo se uputili prema njemu. Moji drugovi su ugledali divljeg magarca i počeli su se smijati jedni drugima. Utom sam ga i ja ugledao pa sam potjerao svoga konja prema njemu, ranio ga, privezao i zatražio njihovu pomoć, ali oni mi nisu htjeli pomoći. Potom smo jeli nešto od njegovog mesa. Pošto smo se bojali da ne budemo odsječeni (neprijateljem) ja sam želio (stići) Allahova Poslanika, s.a.v.s., pa sam potjerao svoga konja kako bih što prije stigao cilju. Sredinom noći susreo sam jednog čovjeka iz (plemena) Benu Gifar i upitao:

- Gdje si ostavio Allahova Poslanika, s.a.v.s.?

- Ostavio sam ga - rekao je on - u Te'hinu, a podnevni odmor namjeravao je učiniti na Sukja'u.

Kasnije sam sustigao Allahova Poslanika, s.a.v.s., prišao mu i rekao:

- Allahov Poslaniče, tvoji te drugovi selame i žele ti Allahovu milost. Oni se plaše da ne budu od tebe odsječeni pa ih sačekaj!

On je to i učinio, a ja sam ponovo rekao:

- Allahov Poslaniče, ulovili smo divljeg magarca i imamo od njega još mesa.

٢٩. كِتَابُ جَزَاءِ الصَّيْدِ وَنَحْوِهِ

١ - باب: إِذَا صَادَ الْحَلَالُ فَأَمَدَى لِلْمُحْرِمِ الصَّيْدَ، أَكَلَهُ

٨٨٤ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ:

أَنْتَلَقْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ عَامَ الْحُدَيْبِيَّةِ، فَأَخْرَمَ أَصْحَابُهُ وَلَمْ أُحْرِمَ أَنَا فَأَنْبِئْنَا بِعَدُوِّ بَغِيقَةٍ، فَتَوَجَّهْنَا نَحْوَهُمْ، فَبَصُرَ أَصْحَابِي بِحِمَارٍ وَخَسٍ، فَجَعَلَ بَعْضُهُمْ يَضْحَكُ إِلَى بَعْضٍ، فَتَنَظَّرْتُ قَرَأَيْتُهُ، فَحَمَلْتُ عَلَيْهِ الْفَرَسَ فَطَعَنْتُهُ فَأَثْبَتُهُ، فَاسْتَعَثَّمْتُ فَأَبَوْا أَنْ يُعِينُونِي، فَأَكَلْنَا مِنْهُ، ثُمَّ لَحِقْتُ بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَخَشِينَا أَنْ نُقْتَطَعَ، أَرْفَعُ قَرْسِي شَاوَا وَأَسِيرُ عَلَيْهِ شَاوَا، فَلَقِيتُ رَجُلًا مِنْ بَنِي غِفَارٍ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ، فَقُلْتُ: أَيْنَ تَرَكْتَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ؟ فَقَالَ: تَرَكْتُهُ يَتَغَهَّنَ، وَهُوَ قَائِلُ السَّقِيَا، فَلَحِقْتُ بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ حَتَّى أَتَيْتُهُ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ أَصْحَابَكَ أَرْسَلُوا يَقْرَءُونَ عَلَيْكَ السَّلَامَ وَرَحْمَةَ اللَّهِ، وَإِنَّهُمْ قَدْ خَشُوا أَنْ يَفْتَطِعَهُمُ الْعَدُوُّ دُونَكَ فَاَنْظُرْهُمْ، فَفَعَلَ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّا أَصَدْنَا حِمَارَ وَخَسٍ، وَإِنَّ عِنْدَنَا مِنْهُ

“Jedite!”, rekao je on, iako su ljudi tada bili u ihramima.

2. Muhrim ne smije pomagati u lovu nekome ko nije u ihramu

885. Od Ebu Katade, r.a., u jednoj drugoj predaji se prenosi da je rekao:

– Bili smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u Kahi koja je udaljena od Medine tri konaka. Neki između nas su bili u ihramu, a bilo ih je i bez ihrama. (Vidi hadis br. 884.)

3. Muhrim ne smije upućivati na divljač pa da je neko ko nije u ihramu (za sebe) ulovi

886. Od Ebu Katade, r.a., u jednoj predaji, stoji da je rekao:

- ... kada su došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., on je upitao:

“Je li mu od vas iko zapovjedio da na njega (divljeg magarca) navali ili mu na njega pokazao?”

- Nije - rekli su.

“Onda jedite što je ostalo od njegovog mesa!”, rekao je on.

4. Kada (osoba bez ihrama) pokloni divljeg magarca hadžiji koji je u ihramu, neće ga primiti

887. Abdullah ibn Abbas, r.a., priča da je Sa'b ibn Džessama el-Lejsi, r.a., poklonio Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., divljeg magarca, kada je on bio u Ebvau ili u Veddanu, ali mu ga je on vratio. Kada

فَاضِلَةٌ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِأَصْحَابِهِ: (كُلُوا). وَهُمْ مُحْرِمُونَ.

۲ - باب: لَا يُعِينُ الْمُحْرِمُ الْحَلَالَ

فِي قَتْلِ الصَّيْدِ

۸۸۵: وَعَنْهُ فِي رَوَايَةٍ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ بِالْقَاحَةِ، مِنَ الْمَدِينَةِ عَلَى ثَلَاثٍ، وَمِنَّا الْمُحْرِمُ وَمِنَّا غَيْرُ الْمُحْرِمِ، فَذَكَرَ الْحَدِيثَ ..

۳ - باب: لَا يُشِيرُ الْمُحْرِمُ إِلَى الصَّيْدِ

لَكِنِّي يَضْطَاذُهُ الْحَلَالُ

۸۸۶: وَعَنْهُ فِي رَوَايَةٍ:

أَنَّهُمْ لَمَّا أَتَوْا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (أَمِنَكُمْ أَحَدٌ أَمْرَهُ أَنْ يَحْمِلَ عَلَيْهَا أَوْ أَشَارَ إِلَيْهَا؟). قَالُوا: لَا، قَالَ: (فَكُلُوا مَا بَقِيَ مِنْ لَحْمِهَا).

۴ - باب: إِذَا أَهْدَى لِلْمُحْرِمِ حِمَارًا

وَحَشِيًّا لَمْ يَقْبَلْ

۸۸۷: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ الصَّغْبِ بْنِ جَثَامَةَ اللَّيْثِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ أَهْدَى لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ حِمَارًا وَحَشِيًّا، وَهُوَ بِالْأَنْبَاءِ أَوْ بِوَدَّانَ، فَرَدَّهُ عَلَيْهِ، فَلَمَّا رَأَى مَا فِي وَجْهِهِ قَالَ: (إِنَّا لَمْ نَرُدَّهُ عَلَيْكَ إِلَّا أَنَا حُرْمٌ).

je (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) vidio na licu Sa'bovom negodovanje, rekao je:

“Odbio sam ga samo zato što sam u ihramu.”

5. Životinje koje hadžija dok je u ihramu ne može ubiti u Haremu

888. Aiša, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, rekao:

“Ima pet vrsta životinja koje su štetne i dozvoljeno je ubiti ih u Haremu, a to su: vrana, kobac, škorpia, miš i pas koji ujeda.”

889. Abdullah, r.a., priča:

– Kada smo bili sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u špilji na Mini, objavljeno mu je poglavlje Ve-l-Murselat. On ga je učio, a ja ga upamtio (naučio) iz njegovih usta. Usta su mu još bila vlažna od učenja kad prema nama skoči zmija. Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

“Ubijte je!”

Pokušali smo je stići, ali nam je umakla, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

“Ona je sačuvana od vašeg zla, kao što ste i vi sačuvani od njezina zla.”

890. Aiša, r.a., supruga Allahova Poslanika, s.a.v.s., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., za zelembaća rekao: “mali prijestupnik”, a nisam čula da je naredio da ga ubijamo.

6. Borba u Mekki nije dozvoljena

891. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na dan oslobođenja Mekke rekao:

٥ - باب: مَا يَقْتُلُ الْمُحْرِمُ فِي الْحَرَمِ

٨٨٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (خَمْسٌ مِنَ الدَّوَابِّ، كُلُّهُنَّ فَاسِقٌ، يُقْتَلْنَ فِي الْحَرَمِ: الْغُرَابُ، وَالْجِدَاةُ، وَالْعَقْرَبُ، وَالْفَأْرَةُ، وَالْكَلْبُ الْعَقُورُ).

٨٨٩ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : بَيْنَمَا نَحْنُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي غَارِ بِمَنَى، إِذْ نَزَلَ عَلَيْهِ: ﴿وَالْمُرْسَلَاتِ﴾ وَإِنَّهُ لَيَتْلُوهَا، وَإِنِّي لَأَتَلَّقَاهَا مِنْ فِيهِ، وَإِنْ فَاهُ لَرَطَبٌ بِهَا، إِذْ وَثَبْتُ عَلَيْنَا حَيَّةٌ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَقْتُلُوهَا). فَأَبْتَدَرْنَاَهَا فَذَهَبَتْ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وُقِيَتْ شَرُّكُمْ، كَمَا وَقِيْتُمْ شَرَّهَا).

٨٩٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ لِلزَّوْغِ: (فَوَيْسِقُ). وَلَمْ أَسْمَعُهُ يَأْمُرُنَا بِقَتْلِهِ.

٦ - باب: لَا يَحِلُّ الْقِتَالُ بِمَكَّةَ

٨٩١ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ يَوْمَ أَفْتَحَ مَكَّةَ: (لَا هِجْرَةَ وَلَكِنْ جِهَادٌ وَبَيْتٌ، وَإِذَا اسْتَفْرَغْتُمْ فَأَنْفِرُوا).

“Nema više seobe (iz Mekke), nego ima džihad i dobra iskrena namjera! Kad god budete pozvani (u džihad), idite!”

7. O puštanju krvi hadžiji dok je u ihramu

892. Ibn Buhajne, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je u Lahji Džemelu, dok je bio u ihramu, dao da mu puste krv (*hidžame*) sa sredine glave.

8. O vjenčanju hadžije u ihramu

893. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vjenčao sebi Mejmunu dok je bio u ihramu.

9. O kupanju hadžije dok je u ihramu

894. Ebu Ejjub el-Ensari, r.a., priča da je bio upitan:

– Kako je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prao glavu dok je bio u ihramu?

Tada je Ebu Ejjub stavio svoju ruku na haljinu i spustio je toliko da mu se ukazala glava. Zatim je nekoj osobi, koja mu je polijevala, rekao:

– Polij!

Ona je polila po njegovoj glavi, a potom je Ebu Ejjub potrljao svoju glavu rukama sprijeda i straga, rekavši:

– Ovako sam vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da radi.

10. Ulazak u Harem i Mekku bez ihrama

895. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., u godini oslobođenja (Mekke) unišao (u grad) sa

٨٩٢ : عَنْ ابْنِ بُحَيْنَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: اخْتَجَمَ النَّبِيُّ ﷺ وَهُوَ مُحْرِمٌ، بِلُحْيِ جَمَلٍ، فِي وَسْطِ رَأْسِهِ.

٨ - باب: تَزْوِيجِ الْمُحْرِمِ

٨٩٣ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ تَزَوَّجَ مَيْمُونَةَ وَهُوَ مُحْرِمٌ.

٩ - باب: الاغْتِسَالِ لِلْمُحْرِمِ

٨٩٤ : عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: كَيْفَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَغْسِلُ رَأْسَهُ وَهُوَ مُحْرِمٌ؟ فَوَضَعَ أَبُو أَيُّوبَ يَدَهُ عَلَى النَّوْبِ فَطَاطَاهُ حَتَّى بَدَأَ لِي رَأْسُهُ، ثُمَّ قَالَ لِإِنْسَانٍ يَضُبُّ عَلَيْهِ: اضْبُبْ، فَضَبَّ عَلَى رَأْسِهِ، ثُمَّ حَرَّكَ رَأْسَهُ بِيَدَيْهِ فَأَقْبَلَ بِهِمَا وَأَذْبَرَ، وَقَالَ: هَكَذَا رَأَيْتُهُ ﷺ يَفْعَلُ.

١٠ - باب: دُخُولِ الْحَرَمِ وَمَكَّةَ بِغَيْرِ إِحْرَامٍ

٨٩٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ عَامَ الْفَتْحِ وَعَلَى رَأْسِهِ الْمِغْفَرُ، فَلَمَّا نَزَعَهُ جَاءَ

kacigom na glavi. Pošto ju je skinuo, došao mu je jedan čovjek i rekao:

- Ibn Hatal se objesio za zastore Kabe, (tražeći zaštitu).

“Ubijte ga!”, rekao je on.

11. O hadžu, zavjetu za umrlog i mogućnosti obavljanja hadža za ženu

896. Ibn Abbas, r.a., priča da je jedna žena iz plemena Džuhejne došla Vjerovjesniku, s.a.v.s, i rekla:

- Moja se majka zavjetovala da će obaviti hadž, ali je umrla a hadž nije obavila. Hoću li ja za nju obaviti hadž?

“Da! Obavi za nju hadž! Šta misliš da je pri tvojoj majci (ostao) kakav dug, bi li ga ti isplatila?!”, rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i dodao:

“Izvršite obavezu prema Allahu! Allah je, zaista, najpreči da se ispune obaveze (prema Njemu).

12. O hadžu djece

897. Es-Saib ibn Jezid, r.a., kaže:

- Bio sam na hadžu sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s, kada sam imao sedam godina.

13. O hadžu žena

898. Ibn Abbas, r.a., kaže:

- Kada se Vjerovjesnik, s.a.v.s, vratio s hadža, upitao je ensarijku Umm Sinan:

“Šta te omelo od hadža?”

رَجُلٌ فَقَالَ: إِنَّ ابْنَ خَطْلٍ مُتَعَلِّقٌ بِأَسْتَارِ
الْكَعْبَةِ، فَقَالَ: (أَقْتُلُوهُ).

۱۱ - باب: الْحَجُّ وَالنَّذْرُ عَنْ الْمَيِّتِ وَالرَّجُلِ يَحُجُّ عَنِ الْمَرْأَةِ

۸۹۶ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا :

أَنَّ امْرَأَةً مِنْ جُهَيْنَةَ، جَاءَتْ إِلَى النَّبِيِّ
ﷺ فَقَالَتْ: إِنَّ أُمِّي نَذَرَتْ أَنْ تَحُجَّ،
فَلَمْ تَحُجَّ حَتَّى مَاتَتْ، أَفَأَحُجُّ عَنْهَا؟
قَالَ: (نَعَمْ، حُجِّي عَنْهَا، أَرَأَيْتَ لَوْ كَانَ
عَلَى أُمِّكَ دَيْنٌ أَكُنْتَ قَاضِيَةً عَنْهَا؟
أَفْضُوا اللَّهَ، فَإِنَّهُ أَحَقُّ بِالْوَفَاءِ).

۱۲ - باب: حَجُّ الصَّبِيَّانِ

۸۹۷ : عَنْ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ قَالَ: حُجَّ بِي مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَأَنَا
ابْنُ سَبْعِ سِنِينَ.

۱۳ - باب: حَجُّ النِّسَاءِ

۸۹۸ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا رَجَعَ النَّبِيُّ ﷺ مِنْ
حَجَّتِهِ، قَالَ لِأُمِّ سِنَانِ الْأَنْصَارِيَّةِ: (مَا

- Otac toga i toga (mišljaše ona na svoga muža) činio je hadž na jednoj od dvije (deve), a druga nam natapa zemlju - odgovorila je ona.

“Umra u ramazanu jednaka je (po nagradi) hadžu sa mnoom”, rekao je on.

899. Ebu Seid, r.a., koji je učestvovao zajedno sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u dvanaest vojni, kaže:

- Četiri izjave koje sam čuo od Allahova Poslanika, s.a.v.s., su mi se svidjele i obradovale me: da žena ne putuje razdaljinu od dva dana hoda bez supruga ili najbližeg rođaka; da nema posta dva dana: na Ramazanski i Kurban-bajram; da nema (klanjanja nafile) poslije dva farz-namaza - poslije (farza) ikindije pa dok Sunce ne zađe i poslije (farza) sabaha, pa dok Sunce ne izađe; da se sedla pritežu (da se sprema za put / posjetu) samo radi tri džamije: Mesdžidu-l-harama (Kabe), moje džamije (u Medini) i Mesdžidu-l-Aksaa (u Jerusalemu).

14. O onom koji se zavjetovao otići pješice do Kabe (na hadž)

900. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidio jednog starca kako ide, oslanjajući se na svoja dva sina, i upitao:

“Šta je s ovim?”

- Zavjetovao se da ide pješke (na hadž) - rekli su.

“Allah ne traži da čovjek sam sebe kažnjava”, rekao je on i naredio mu da jaše.

مَنْعَكَ مِنَ الْحَجِّ؟. قَالَتْ: أَبُو فَلَانٍ، تَغْيِي زَوْجَهَا، كَانَ لَهُ نَاصِحَانِ حَجَّ عَلَى أَحَدِهِمَا، وَالْآخَرُ يَسْقِي أَرْضًا لَنَا. قَالَ: (فَإِنَّ عُمْرَةً فِي رَمَضَانَ تَقْضِي حَجَّةَ مَعِي).

٨٩٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَقَدْ غَزَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ ثِنْتِي عَشْرَةَ غَزْوَةً، قَالَ: أَرْبَعٌ سَمِعْتُهُنَّ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَأَعَجَبْتَنِي وَأَنْقَنَتَنِي: (أَنْ لَا تُسَافِرَ أَمْرَأَةٌ مَسِيرَةَ يَوْمَيْنِ لَيْسَ مَعَهَا زَوْجُهَا أَوْ ذُو مَحْرَمٍ، وَلَا صَوْمَ يَوْمَيْنِ: الْفِطْرِ وَالْأَضْحَى، وَلَا صَلَاةَ بَعْدَ صَلَاتَيْنِ: بَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ، وَبَعْدَ الصُّبْحِ حَتَّى تَظْلُعَ الشَّمْسُ، وَلَا تُشَدَّ الرِّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: مَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَمَسْجِدِي، وَمَسْجِدِ الْأَقْصَى).

١٤ - بَاب: مَنْ نَذَرَ الْمَشْيَ إِلَى الْكَعْبَةِ

٩٠٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ رَأَى شَيْخًا يُهَادِي بَيْنَ ابْنَيْهِ، قَالَ: (مَا بَالُ هَذَا؟). قَالُوا: نَذَرَ أَنْ يَمْشِيَ. قَالَ: (إِنَّ اللَّهَ عَنْ تَغْذِيبِ هَذَا نَفْسَهُ لَغَيٍّ). وَأَمَرَهُ أَنْ يَرْكَبَ.

901. Ukbe ibn Amir, r.a., kaže:

– Moja se sestra zavjetovala da ide pješice do Kabe i meni naredila da za to pitam Vjerovjesnika, s.a.v.s. Kad sam ga upitao, on, s.a.v.s., je rekao:

“Neka pješači, a neka i jaše!”

٩٠١ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَذَرْتُ أُخْتِي أَنْ تَمْشِيَ إِلَى بَيْتِ اللَّهِ، وَأَمَرْتَنِي أَنْ أَسْتَفْتِيَ لَهَا النَّبِيَّ ﷺ فَأَسْتَفْتَيْتُ لَهَا، فَقَالَ ﷺ: (لَتَمْشِيَ وَلَتَرْكَبَ).

I. Harem Medine

902. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Harem Medine je od ovoga do toga mjesta (od Ajra do Sevra); drveće u njemu ne siječe se. U njemu se ne čini nikakva novotarija. Ko bi u njemu učinio kakvu novotariju, neka je na njega prokletstvo Allahovo, meleka i cijelog svijeta.”

903. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Svetim je učinjeno preko moga jezika ono između dva kamenjara (harra) Medine.”

- Kasnije je Vjerovjesnik, s.a.v.s., otišao - kaže Ebu Hurejre - Benu Harisu (plemenu) i rekao: “Čini mi se da ste vi, Benu Harise, već izašli izvan Harema (Medine).” Potom se obazro i kazao: “Ali, ipak, vi ste u njemu.”

904. Alija, r.a., kaže:

- Kod nas nema ništa (napisano) osim Allahove Knjige i ove stranice (lista) od Vjerovjesnika, s.a.v.s.: “Medina je harem zajedno s onim što je između Ajra i ovog (Sevra). Ko u njega unese neku vjersku novotariju ili skloni (sakrije) onoga ko izmišlja novotariju neka je na njega prokletstvo Allaha, meleka i cijelog svijeta! Neće mu biti (kod Allaha) uvažen ni obavezni ni dobrovoljni posao (a ni otkup). Zaštita (utočište) koju pruži bilo koji musliman treba biti poštovana od svih ostalih muslimana. Ko prevari (izda)

۱ - باب: حَرَمِ الْمَدِينَةِ

۹۰۲ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الْمَدِينَةُ حَرَمٌ مِنْ كَذَا إِلَى كَذَا، لَا يُقَطَّعُ شَجَرُهَا، وَلَا يُحَدَّثُ فِيهَا حَدَثٌ، مَنْ أَحْدَثَ فِيهَا حَدَثًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ).

۹۰۳ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (حُرْمٌ مَا بَيْنَ لَابَتَيِ الْمَدِينَةِ عَلَى لِسَانِي). قَالَ: وَأَتَى النَّبِيُّ ﷺ بَنِي حَارِثَةَ، فَقَالَ: (أَرَأَيْكُمْ يَا بَنِي حَارِثَةَ قَدْ خَرَجْتُمْ مِنَ الْحَرَمِ). ثُمَّ انْتَفَتَ فَقَالَ: (بَلْ أَنْتُمْ فِيهِ).

۹۰۴ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَا عِنْدَنَا شَيْءٌ إِلَّا كِتَابُ اللَّهِ وَهَذِهِ الصَّحِيفَةُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (الْمَدِينَةُ حَرَمٌ، مَا بَيْنَ عَائِرٍ إِلَى كَذَا، مَنْ أَحْدَثَ فِيهَا حَدَثًا، أَوْ آوَى مُخْدِتًا، فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لَا يُقْبَلُ مِنْهُ صَرْفٌ وَلَا عَدْلٌ. وَقَالَ: ذِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَاحِدَةٌ، فَمَنْ أَخْفَرَ مُسْلِمًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لَا يُقْبَلُ مِنْهُ صَرْفٌ وَلَا عَدْلٌ. وَمَنْ تَوَلَّى قَوْمًا

muslimana neka je na njega prokletstvo Allahovo, meleka i cijelog svijeta! Od njega neće biti ništa primljeno.”

2. Odlika Medine da potiskuje iz sebe zao svijet

905. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Naređeno mi je (stanovanje) u naselju koje će ovladati ostalim naseljima. To mjesto zovu Jesrib a to je Medina. Ona potiskuje (iz sebe) zao svijet kao što mješina kovača odstranjuje trosku od željeza.”

3. Medina je Taba

906. Ebu Humejd, r.a., priča:

– Krenuli smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., sa Tebuka, i kada smo ugledali Medinu, on je kazao:

“To je Taba.”

4. O onom koji mrzi Medinu

907. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

“Medinu će ljudi napustiti i pored dobra koje ona ima, i u nju će dolaziti samo divljač - mislio je na divljač od deraćih životinja i od ptica (grabljivica) - i posljednji koji će u njoj umrijeti bit će dva pastira iz (plemena) Muzejne. Oni će doći u Medinu, vabiti svoje stado i naći će je pustu, a kada stignu do Senijjetu-l-veda'a (Oproštajnog klanca), srušit će se oba (mrtva) na svoja lica.”

بَغَيْرِ إِذْنِ مَوَالِيهِ، فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لَا يُقْبَلُ
مِنْهُ صَرْفٌ وَلَا عَدْلٌ).

۲ - باب: فَضْلُ الْمَدِينَةِ وَأَنَّهَا تَنْفِي النَّاسَ

۹۰۵ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أُمِرْتُ بِقَرْيَةِ
تَأْكُلُ الْقَرْيَ، يَقُولُونَ يَثْرِبُ، وَهِيَ
الْمَدِينَةُ، تَنْفِي النَّاسَ كَمَا يَنْفِي الْكَبِيرُ
خَبَثَ الْحَدِيدِ).

۳ - باب: الْمَدِينَةُ طَابَةُ

۹۰۶ : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: أَقْبَلْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ مِنْ تَبُوكَ. حَتَّى
أَشْرَفْنَا عَلَى الْمَدِينَةِ، فَقَالَ: (هَذِهِ
طَابَةُ).

۴ - باب: مَنْ رَغِبَ عَنِ الْمَدِينَةِ

۹۰۷ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:
(يَتْرَكُونَ الْمَدِينَةَ عَلَى خَيْرٍ مَا كَانَتْ، لَا
يَغْشَاهَا إِلَّا الْعَوَافِ - يُرِيدُ عَوَافِيَ
السَّبَاعِ وَالطَّيْرِ - وَآخِرُ مَنْ يُخْشَرُ
رَاعِيَانِ مِنْ مُرْتَنَةٍ، يُرِيدَانِ الْمَدِينَةَ،
يَنْعِقَانِ بَيْنَهُمَا فَيَجِدَانَهَا وَحُوشًا، حَتَّى

908. Sufjan ibn Ebu Zuhejr, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

“Oslobođen će biti Jemen i neki ljudi odselit će (iz Medine); potjerat će deve, potovariti svoje ukućane i one između svijeta koji su njima odani, a Medina je za njih bolja, samo kada bi oni to znali.

Oslobođen će biti Šam i neki ljudi odselit će (iz Medinu), potjerat će deve, potovariti svoje ukućane i između svijeta one koji su njima odani, a Medina im je bolja, samo kada bi oni to znali.

Oslobođen će biti i Irak i neki ljudi odselit će (iz Medine); potjerat će (svoje) deve, potovarit će svoje ukućane i između stanovništva one koji su im odani, a Medina im je bolja, samo kada bi oni to znali.”

5. Ispravno vjerovanje će se skloniti u Medinu

909. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“(Ispravno) vjerovanje će se skloniti u Medinu kao što se zmija skloni u svoju rupu.”

6. O grijehu onoga ko spletkari Medinelijama

910. Sa'd, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da govori:

“Stanovnicima Medine neće niko učiniti splotku a da se ne rastopi kao što se rastopi so u vodi.”

إِذَا بَلَغَا ثَنِيَّةَ الْوَدَاعِ خَرًّا عَلَى
وُجُوهِهِمَا).

٩٠٨ : عَنْ سُفْيَانَ بْنِ أَبِي زُهَيْرٍ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ
يَقُولُ: (تُفْتَحُ الْيَمَنُ، فَيَأْتِي قَوْمٌ يَيْسُونَ،
فَيَتَحَمَّلُونَ بِأَهْلِيهِمْ وَمَنْ أَطَاعَهُمْ،
وَالْمَدِينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ.
وَتُفْتَحُ الشَّامُ، فَيَأْتِي قَوْمٌ يَيْسُونَ،
فَيَتَحَمَّلُونَ بِأَهْلِيهِمْ وَمَنْ أَطَاعَهُمْ،
وَالْمَدِينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ.
وَتُفْتَحُ الْعِرَاقُ، فَيَأْتِي قَوْمٌ يَيْسُونَ،
فَيَتَحَمَّلُونَ بِأَهْلِيهِمْ وَمَنْ أَطَاعَهُمْ،
وَالْمَدِينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ).

٥ - باب: الْإِيمَانُ يَأْرِزُ إِلَى الْمَدِينَةِ

٩٠٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ الْإِيمَانَ
لَيَأْرِزُ إِلَى الْمَدِينَةِ، كَمَا تَأْرِزُ الْحَيَّةُ إِلَى
جُحْرِهَا).

٦ - باب: إِثْمٌ مَنْ كَادَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ

٩١٠ : عَنْ سَعْدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:
سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لَا يَكِيدُ أَهْلَ
الْمَدِينَةِ أَحَدٌ إِلَّا أَنْعَامَ، كَمَا يَنْعَمُ
الْمَلْحُ فِي الْمَاءِ).

7. O utvrđama Medine

911. Usume, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., se popeo na jednu od utvrda Medine i rekao:

“Da li vi vidite ono što ja vidim? Ja uistinu vidim mjesta smutnji među vašim kućama kojih je toliko koliko mjesta kišnih kapi.”

8. U Medinu neće ući Dedžal

912. Ebu Bekre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“U Medinu neće unići strepnja koju će izazvati Mesih ed-Dedžal. Ona će tada imati sedam vrata, a na svakim vratima bit će po dva meleka.

913. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Na ulazima Medine su meleki i u nju neće unići kuga ni Dedžal.”

914. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Nema grada a da ga neće gaziti Dedžal, izuzev Mekke i Medine. Nijedna (medinska) kapija neće postojati a da na njoj neće biti postavljeni meleki u redovima koji će je budno čuvati. Medinu će sa njezinim stanovnicima, kasnije, potresti tri potresa, pa će Allah sa trećim izbaciti iz nje sve nevjernike i dvoličnjake.”

915. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je dugo govorio o Dedžalu pa je između ostalog kazao:

۷ - باب: أَطَامَ الْمَدِينَةَ

۹۱۱ : عَنْ أُسَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

أَشْرَفَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى أَطَامِ الْمَدِينَةِ، فَقَالَ: (هَلْ تَرَوْنَ مَا أَرَى؟، إِنِّي لَأَرَى مَوَاقِعَ الْفِتَنِ خِلَالَ بُيُوتِكُمْ كَمَوَاقِعِ الْقَطْرِ).

۸ - باب: لَا يَدْخُلُ الدَّجَالُ الْمَدِينَةَ

۹۱۲ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا يَدْخُلُ الْمَدِينَةَ رُغْبُ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ، لَهَا يَوْمٌ سَبْعَةُ أَبْوَابٍ، عَلَى كُلِّ بَابٍ مَلَكَانِ).

۹۱۳ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (عَلَى أَنْقَابِ الْمَدِينَةِ مَلَائِكَةٌ، لَا يَدْخُلُهَا الطَّاغُوتُ وَلَا الدَّجَالُ).

۹۱۴ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَيْسَ مِنْ بَلَدٍ إِلَّا سَيَطُرُهُ الدَّجَالُ، إِلَّا مَكَّةَ وَالْمَدِينَةَ، لَيْسَ لَهُ مِنْ نِقَابِهَا نَقَبٌ إِلَّا عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ صَافِينَ يَخْرُسُونَهَا، ثُمَّ تَرْجُفُ الْمَدِينَةُ بِأَهْلِهَا ثَلَاثَ رَجَفَاتٍ، فَيَخْرُجُ إِلَيْهِ كُلُّ كَافِرٍ وَمُنَافِقٍ).

۹۱۵ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ

“Doći će Dedžal, ali će za njega svi prolazi u Medinu biti zatvoreni. On će sići u jednu od močvara (dolina) koje su uz Medinu, gdje će pred njega izaći čovjek koji je najbolji ili među najboljim ljudima (Medine) i reći:

- Svjedočim da si ti onaj Dedžal o kome nam je govorio Allahov Poslanik, s.a.v.s.

Dedžal će reći:

- Šta mislite (narode), da ja sada ubijem ovoga čovjeka a potom ga oživim, da li ćete sumnjati u ono što tvrdim?

- Ne - reći će oni.

Pa će ga ubiti a zatim oživiti, i taj čovjek će, kada ga oživi, reći:

- Allaha mi, nikad mi stvar nije bila jasnija nego danas.

- Ubit ću ga - reći će Dedžal, ali mu za to neće biti data moć.”

9. Medina odstranjuje ološ

916. Džabir, r.a., kaže:

- Vjerovjesniku, s.a.v.s., je došao jedan beduin i zakleo se na islam. Sutra ujutro došao je u groznici i rekao:

- Raskini mi zakletvu (na doseljenje u Medinu)! On je to odbio tri puta, a zatim rekao:

“Medina je kao kovački miješ; ona istiskuje iz sebe ološ, a čuva ono što je u njoj dobro.”

10. Odjeljak

917. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., molio:

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَدِيثًا طَوِيلًا عَنِ الدَّجَالِ، فَكَانَ فِيهَا حَدَّثَنَا بِهِ أَنْ قَالَ: (يَأْتِي الدَّجَالُ، وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْهِ أَنْ يَدْخُلَ نِقَابَ الْمَدِينَةِ، يَنْزِلُ بَعْضُ السَّبَاحِ الَّتِي بِالْمَدِينَةِ، فَيَخْرُجُ إِلَيْهِ يَوْمُئِذٍ رَجُلٌ هُوَ خَيْرُ النَّاسِ، أَوْ مِنْ خَيْرِ النَّاسِ، فَيَقُولُ: أَشْهَدُ أَنَّكَ الدَّجَالُ، الَّذِي حَدَّثَنَا عَنْكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَدِيثَهُ. فَيَقُولُ الدَّجَالُ: أَرَأَيْتَ إِنْ قَتَلْتُ هَذَا ثُمَّ أَخْبَيْتُهُ هَلْ تَشْكُونُ فِي الْأَمْرِ؟. فَيَقُولُونَ: لَا، فَيَقْتُلُهُ ثُمَّ يُخْبِيهِ، فَيَقُولُ حِينَ يُخْبِيهِ: وَاللَّهِ مَا كُنْتُ قَطُّ أَشَدَّ مِنِّي بِصِيرَةِ الْيَوْمِ، فَيَقُولُ الدَّجَالُ: أَقْتُلُهُ. فَلَا يُسَلِّطُ عَلَيْهِ).

٩ - باب: الْمَدِينَةُ تَنْفِي الْخَبَثَ

٩١٦ : عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ أَغْرَابِيٌّ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَبَايَعَهُ عَلَى الْإِسْلَامِ، فَجَاءَ مِنَ الْعَدِ مَحْمُومًا، فَقَالَ: أَقْلِنِي، قَالُوا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَقَالَ: (الْمَدِينَةُ كَالْكَبِيرِ تَنْفِي خَبَثَهَا، وَيَنْصَعُ طَيِّبَهَا).

١٠ - «باب»

٩١٧ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ

“Allahu moj! Podaj Medini bereketa dva puta više od onog kakav si dao Mekki!”

II. Odjeljak

gr8. Aiša, r.a., priča:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao u Medinu, razboljeli su se Ebu Bekr i Bilal. I kada bi Ebu Bekra obuzela groznica, govorio bi:

- Svaki čovjek osvane među svojim ukućanima, a smrt mu je bliža od kaiša njegovih nanula.

A kada bi groznica pustila Bilala, podigao bi svoj glas i izgovarao:

- Da mi je znati da li ću prenoćiti još i jednu noć u dolini (Mekke), a oko mene izhir i dželil (mirisne trave)? Da li ću jednog dana doći vodama Midženne, i da li će mi se ukazati Šama i Tafil (brežuljci)?

On (Poslanik, s.a.v.s.) je molio:

“Allahu moj! Udalji od Svoje milosti Šejbu ibn Rebia, Utbu ibn Rebia i Umejja ibn Halefa kao što su oni udaljili nas iz naše zemlje u zemlju epidemija!”

Kasnije je Allahov Poslanik, s.a.v.s., molio:

“Allahu moj! Omili nam Medinu kao što si nam omilio Mekku, ili još više! Allahu moj, podaj nam napredak u naše sa'ove i naše muddove (mjere koje simboliziraju hranu) i učini nam je zdravom, a njezinu groznicu prebaci u Džuhfu!”

Aiša kaže:

- Kada smo došli u Medinu ona je bila najnezdravije mjesto koje je Allah stvorio. Buthan (dolinom) izljevala se prljava (gorka) voda (nedžl).

النَّبِيُّ ﷺ قَالَ: (اللَّهُمَّ اجْعَلْ بِالْمَدِينَةِ ضِعْفَيْنِ مَا جَعَلْتَ بِمَكَّةَ مِنَ الْبَرَكَاتِ).

۱۱ - «باب»

۹۱۸ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ:

لَمَّا قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ وَعَكَ أَبُو بَكْرٍ وَبِلَالٌ، فَكَانَ أَبُو بَكْرٍ إِذَا أَخَذَتْهُ الْحُمَى يَقُولُ: كُلُّ أَمْرِي مُصَبِّحٌ فِي أَهْلِهِ

وَالْمَوْتُ أَذْنَى مِنْ شِرَاكِ نَعْلِهِ وَكَانَ بِلَالٌ إِذَا أَقْلَعَ عَنْهُ الْحُمَى يَرْفَعُ عَقِيرَتَهُ يَقُولُ:

أَلَا لَيْتَ شِغْرِي هَلْ أَيْتَرَ لَيْلَةً

بَوَادٍ وَحَوْلِي إِذْجُرَّ وَجَلِيلُ؟ وَهَلْ أَرَدَنْ يَوْمًا مِيَاءَ مَجْنَةٍ؟

وَهَلْ يَيْدُونُ لِي شَامَةً وَطَفِيلُ؟ قَالَ: اللَّهُمَّ الْعَنَ شَيْبَةَ بْنَ رِبِيعَةَ، وَعُتْبَةَ بْنَ رِبِيعَةَ، وَأُمَيَّةَ بْنَ خَلْفٍ، كَمَا أَخْرَجُونَا مِنْ أَرْضِنَا إِلَى أَرْضِ الْوَبَاءِ.

ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْمَدِينَةَ كَحُبِّنَا مَكَّةَ أَوْ أَشَدَّ، اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا وَفِي مُدَّنَا، وَصَحْحَهَا لَنَا، وَانْقُلْ حُمَاهَا إِلَيْنَا الْجُحْفَةَ). قَالَتْ: وَقَدِمْنَا الْمَدِينَةَ وَهِيَ أَوْيَاءُ أَرْضِ اللَّهِ، قَالَتْ: فَكَانَ بُظْحَانُ يَجْرِي نَجَلًا، تَغْنِي مَاءَ آجِنًا.

31. O ISLAMSKOM POSTU

۳۱. كِتَابُ الصَّوْمِ

۱ - باب: فَضْلُ الصَّوْمِ

1. Važnost islamskog posta

919. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Post je štitnik, pa neka se postač ustegne od spolnog općenja i ružnih djela, a ako ga kogod napadne ili počne grditi, neka mu dva puta kaže: “Ja postim!” Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, zadah iz usta postača sigurno je kod Allaha bolji od mirisa mošusa. Allah kaže: *Postač ostavlja svoje jelo, svoje piće i svoju požudu radi Mene. Post je Moj i Ja za njega posebno nagrađujem, a za svako dobro djelo ima deseterostruka nagrada.*”

۹۱۹ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (الصَّيَّامُ جُنَّةٌ، فَلَا يَزِفْتُ وَلَا يَجْهَلُ، وَإِنْ أَمْرُو قَاتَلَهُ أَوْ شَاتَمَهُ، فَلْيَقُلْ إِنِّي صَائِمٌ - مَرَّتَيْنِ - وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَخُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ، يَتْرُكُ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ وَشَهْوَتَهُ مِنْ أَجْلِي، الصَّيَّامُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ، وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا).

2. Postačima pripadaju džennetska vrata “Rejjan”

920. Sehl, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Džennet ima jedna vrata po imenu ‘Rejjan’ kroz koja će na Sudnjem danu ulaziti postači. Osim postača na njih neće više niko ulaziti.

Bit će upitano: ‘Gdje su postači?’ Oni će ustati, i osim njih na ta vrata neće više niko unići. Kada postači uđu, vrata će se zatvoriti i na njih neće više niko ući.

۲ - باب: الرِّيَّانُ لِلصَّائِمِينَ

۹۲۰ : عَنْ سَهْلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ الرِّيَّانُ، يَدْخُلُ مِنْهُ الصَّائِمُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، لَا يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ، يُقَالُ أَيْنَ الصَّائِمُونَ، فَيَقُومُونَ لَا يَدْخُلُ

921. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko na Allahovom putu žrtvuje dvoje (od svoga dobra) zovne se sa svih vrata Dženneta: “Allahov robe, to je veliko dobro!” Ako je bio od onih koji su redovno klanjali, pozvat će se sa vrata namaza; borci za vjeru pozvat će se sa vrata džihada, a postači sa vrata “Rejjan”. Oni koji su davali milostinju bit će pozvani sa vrata sadake.”

- Allahov Poslaniče, žrtvovao bih za tebe i oca i majku - rekao je Ebu Bekr, r.a. - sretan je onaj koji bude pozvan sa tih vrata, a da li će ko biti prozvan sa svih vrata?

“Da, i nadam se da si ti jedan od njih”, odgovorio je (Poslanik).

922. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada nastupi (mjesec) ramazan, otvore se vrata Dženneta.”

923. Od Ebu Hurejre, r.a., u drugoj predaji, prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada nastupi mjesec ramazan, otvore se sva nebeska vrata, a zatvore džehennemski i šejtani se povežu u lance.”

مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ، فَإِذَا دَخَلُوا أُغْلِقَ، فَلَمْ يَدْخُلْ مِنْهُ أَحَدٌ).

٩٢١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (مَنْ أَنْفَقَ زَوْجَيْنِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، نُودِيَ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ : يَا عَبْدَ اللَّهِ هَذَا خَيْرٌ، فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّلَاةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّلَاةِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجِهَادِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الْجِهَادِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصِّيَامِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الرِّيَّانِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّدَقَةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّدَقَةِ). فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : يَا أَيُّ أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا عَلَى مَنْ دُعِيَ مِنْ تِلْكَ الْأَبْوَابِ مِنْ ضَرُورَةٍ، فَهَلْ يُدْعَى أَحَدٌ مِنْ تِلْكَ الْأَبْوَابِ كُلِّهَا؟ قَالَ : (نَعَمْ، وَأَرْجُو أَنْ تَكُونَ مِنْهُمْ).

٩٢٢ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (إِذَا جَاءَ رَمَضَانُ فَتُحَتَّ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ).

٩٢٣ : وَفِي رَوَايَةٍ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (إِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ فَتُحَتَّ

3. Da li se kaže ramazan ili mjesec ramazan i mišljenje da je i jedno i drugo dozvoljeno

924. Ibn Omer, r.a., kaže:

Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada kaže:

“Kada vidite mladač (mjeseca ramazana) postite, a kada vidite mladač (mjeseca ševvala), prestanite! A ako on bude zastrt oblakom, odredite ga računanjem.” (tj. postite mjesec ramazan 30 dana).

4. Nenapuštanje lažnog govora i rada po njemu za vrijeme posta

925. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko ne napusti lažan govor i postupanje po njemu, pred Allahom mu ništa ne znači što ostavlja svoje jelo i svoje piće.”

5. Da li postač kada bude vrijeđan, treba samo reći: “Ja postim!”

926. Ebu Hurejre, r.a., prenosi ranije spomenuti hadis:

“Sve što čovjek radi, osim posta, pripada čovjeku. Post je pak Moj i Ja za njega posebno nagrađujem.”

U ovoj predaji na kraju hadisa stoji:

“Postač ima dva veselja kojima se raduje: veseli se kada iftari i veselit će se svome postu kada bude susreo svoga Stvoritelja.”

أَبْوَابُ السَّمَاءِ، وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ،
وَسُلِّسَتْ الشَّيَاطِينُ).

۳ - باب: هَلْ يُقَالُ رَمَضَانٌ أَوْ شَهْرُ
رَمَضَانَ وَمَنْ رَأَى ذَلِكَ كُلَّهُ

۹۲۴ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا
رَأَيْتُمُوهُ فَصُومُوا، وَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ
فَافْطَرُوا، فَإِنْ غَمَّ عَلَيْكُمْ فَأَقْدُرُوا لَهُ).
يَعْنِي: هِلَالَ رَمَضَانَ.

۴ - باب: مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّوْرِ
وَالْعَمَلَ بِهِ فِي رَمَضَانَ

۹۲۵ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ لَمْ يَدَعْ
قَوْلَ الزُّوْرِ وَالْعَمَلَ بِهِ، فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ
فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ).

۵ - باب: هَلْ يَقُولُ إِنِّي صَائِمٌ إِذَا شُتِمَ

۹۲۶ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ الْحَدِيثُ
الْمُتَقَدِّمُ: (كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلَّا
الصَّيَّامَ، فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ). وَقَالَ
فِي آخِرِهِ: (لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ يَفْرَحُهُمَا:

6. Post je preporučen onome ko je neoženjen i ko se boji sebi (svom moralu)

927. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

- Bili smo u društvu sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., kada je rekao:

“Ko je sposoban za brak neka se ženi, jer to jače utječe na obaranje pogleda i najsigurnije štiti spolni život, a onaj koji nije u mogućnosti neka posti, jer mu je post jedna vrsta zaštite (smanjit će mu spolni nagon)”.

7. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: “Kada vidite mlađak (ramazana) zapostite i kada vidite mlađak (sljedećeg mjeseca) prestanite postiti!”

928. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, rekao:

“Mjesec je dvadeset i devet noći, i ne postite dok ne vidite mlađak, a ako vam bude zastrt oblakom, upotpunite ša'ban sa trideset (dana).”

929. Umm Seleme, r.a., priča da se Vjerovjesnik, s.a.v.s., uz zakletvu, povukao jedan mjesec od svojih žena i kada je prošlo dvadeset i devet dana, došao je pa mu je rečeno:

- Ti si se zakleo da nećeš ulaziti (ženama) jedan mjesec?

“Zaista je neki mjesec dvadeset i devet dana” - rekao je on.

إِذَا أَفْطَرَ فَرَحَ، وَإِذَا لَقِيَ رَبَّهُ فَرَحَ بِصَوْمِهِ).

٦ - باب: الصَّوْمُ لِمَنْ خَافَ عَلَى نَفْسِهِ الْعُرْوَةَ

٩٢٧ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: (مَنْ اسْتَطَاعَ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ، فَإِنَّهُ أَغْضُ لِلْبَصَرِ وَأَخْصَنُ لِلْفَرْجِ، وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ، فَإِنَّهُ لَهُ وَجَاءٌ).

٧ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «إِذَا رَأَيْتُمُ الْهَيْلَالَ فَصُومُوا، وَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ، فَأَفْطِرُوا»

٩٢٨ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (الشَّهْرُ تِسْعٌ وَعِشْرُونَ لَيْلَةً، فَلَا تَصُومُوا حَتَّى تَرَوْهُ، فَإِنْ غَمَّ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا الْعِدَّةَ ثَلَاثِينَ).

٩٢٩ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَلَى مِنْ نِسَائِهِ شَهْرًا، فَلَمَّا مَضَى تِسْعَةٌ وَعِشْرُونَ يَوْمًا غَدَا، أَوْ رَاحَ، فَقِيلَ لَهُ: إِنَّكَ حَلَفْتَ أَنْ لَا تَدْخُلَ

8. Dva bajramska mjeseca se ne umanjuju

930. Ebu Bekre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Dva mjeseca se ne umanjuju (po svojoj nagradi bilo da su 29 ili 30 dana): dva bajramska mjeseca - ramazan i zu-l-hidže.”

9. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: “Mi ne pišemo i ne računamo!”

931. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Mi smo nepismen narod: ne pišemo i ne računamo. Mjesec je ovoliko i ovoliko, tj. nekad 29, a nekad 30 dana.”

10. Ramazan se ne može nikako pomaknuti unaprijed postom jednog ili dva dana

932. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Neka niko od vas ne pomiče ramazan unaprijed posteci (ranije) dan ili dva dana, osim ako je to čovjek koji posti svoj uobičajeni post, pa neka posti i taj dan!”

شَهْرًا؟. فَقَالَ: (إِنَّ الشَّهْرَ يَكُونُ تِسْعَةً وَعِشْرِينَ يَوْمًا).

۸ - باب: شَهْرًا عِيدٍ لَا يَنْقُصَانِ

۹۳۰ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (شَهْرَانِ لَا يَنْقُصَانِ،
شَهْرًا عِيدٍ: رَمَضَانُ وَذُو الْحِجَّةِ).

۹ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «لَا نَكْتُبُ
وَلَا نَحْسُبُ»

۹۳۱ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: (إِنَّا أُمَّةٌ
أُمِّيَّةٌ، لَا نَكْتُبُ وَلَا نَحْسُبُ، الشَّهْرُ
هَكَذَا وَهَكَذَا). يَغْنِي مَرَّةً تِسْعَةً
وَعِشْرِينَ، وَمَرَّةً ثَلَاثِينَ.

۱۰ - باب: لَا يَتَقَدَّمَنَّ رَمَضَانُ
بِصَوْمِ يَوْمٍ وَلَا يَوْمَيْنِ

۹۳۲ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا يَتَقَدَّمَنَّ أَحَدُكُمْ

II. Ajet: *Dozvoljeno vam je da u noći posta prilazite ženama. One su vaša odjeća, a vi ste njihova odjeća...* (El-Bekare, 187.)

933. El-Bera', r.a., priča:

- Kada bi koji od drugova Muhammeda, s.a.v.s., postio (početkom objave posta) i nastupio iftar, a on zaspao prije nego što bi iftario, on ne bi te noći više jeo, a ni sutrašnji dan sve dok ne nastupi veče. Tako je Kajs ibn Sirme el-Ensari postio i kada je bilo vrijeme iftara, došao je svojoj ženi i rekao joj:

- Ima li kod tebe kakva jela?

- Nema - rekla je ona - ali ću otići da ga potražim.

On je toga dana radio pa ga je savladao san. Kada je došla njegova žena i kada ga je vidjela (da spava), rekla je:

- Ništa od tebe!

Oko sredine narednog dana, on se onesvijestio. To je kasnije spomenuto Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa je objavljen ovaj ajet:

Dozvoljeno vam je da u noći posta spolno općite sa vašim ženama..., čemu su se oni jako obradovali. A objavljeno je i: ...Jedite i pijte sve dok ne budete mogli razlikovati bijelu nit od crne niti... (El-Bekare, 187.)

رَمَضَانَ بِصَوْمِ يَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ رَجُلٌ كَانَ يَصُومُ صَوْمًا، فَلْيَصُمْ ذَلِكَ الْيَوْمَ).

۱۱ - باب: قَوْلِ اللَّهِ جَلَّ ذِكْرُهُ:

﴿أَحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى نِسَائِكُمْ مِنْ لِبَاسٍ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ...﴾

۹۳۳ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

كَانَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ ﷺ إِذَا كَانَ الرَّجُلُ صَائِمًا، فَحَضَرَ الْإِفْطَارُ، فَنَامَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ، لَمْ يَأْكُلْ لَيْلَتَهُ وَلَا يَوْمَهُ حَتَّى يُنْمِسِي، وَإِنْ قَنِسَ بَنَ صِرْمَةً الْأَنْصَارِيِّ كَانَ صَائِمًا، فَلَمَّا حَضَرَ الْإِفْطَارُ أَتَى امْرَأَتَهُ فَقَالَ لَهَا: أَعِنْدِكَ طَعَامٌ؟ قَالَتْ: لَا، وَلَكِنْ أَنْظِلْنِي فَأَطْلُبُ لَكَ، وَكَانَ يَوْمُهُ يَعْمَلُ، فَعَلْبَتُهُ عَيْنَاهُ، فَجَاءَتْهُ امْرَأَتُهُ، فَلَمَّا رَأَتْهُ قَالَتْ: خِيَّةٌ لَكَ. فَلَمَّا انْتَصَفَ النَّهَارُ غَشِيَ عَلَيْهِ، فَذَكَرَ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَتَرَلَّتْ هَذِهِ الْآيَةُ: ﴿أَحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ

12. Ajet: ...*I jedite i pijte dok ne budete mogli razlikovati bijelu nit od crne niti zore...*! (El-Bekare, 187.)

إِلَىٰ نِسَائِكُمْ. فَفَرِحُوا بِهَا فَرَحًا
شَدِيدًا، وَنَزَلَتْ: ﴿وَكُلُوا وَاشْرَبُوا
حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ
الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ﴾.

934. 'Adijj ibn Hatim, r.a., kaže:

– Kada je objavljeno: ...*dok ne budete mogli razlikovati bijelu nit od crne niti...*, uzeo sam crni i bijeli konac i stavio pod jastuk. Noću sam ih gledao i nisam mogao razlikovati. Sutra ujutro došao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i to mu spomenuo a on reče:

“Taj ajet znači crninu noći i bjelinu dana.”

١٢ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿وَكُلُوا وَاشْرَبُوا
حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ
مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ﴾

13. Koliko je vrijeme između sehura i sabah-namaza

935. Zejd ibn Sabit, r.a., kaže:

– Ručali smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., a zatim je on ustao da klanja.

- Koliko je bilo (razmaka), upitao je neko, između sehura i (sabahskog) ezana?

- Koliko se može proučiti pedeset ajeta - odgovorio je on.

٩٣٤ : عَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ: ﴿حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ
الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ﴾.
عَمَدْتُ إِلَىٰ عِقَالٍ أَسْوَدَ وَإِلَىٰ عِقَالٍ
أَبْيَضَ، فَجَعَلْتُهُمَا تَحْتَ وَسَادَتِي،
فَجَعَلْتُ أَنْظُرَ فِي اللَّيْلِ فَلَا يَسْتَبِينُ
لِي، فَعَدَوْتُ عَلَىٰ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ
فَذَكَرْتُ لَهُ ذَلِكَ، فَقَالَ: (إِنَّمَا ذَلِكَ
سَوَادُ اللَّيْلِ وَبَيَاضُ النَّهَارِ).

14. Bereket sehura iako on nije obavezan

936. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ustajte za sehur jer je, zaista, u sehuru blagoslov (bereket).”

15. Odluka (nijjet) za post u toku dana

937. Seleme ibn Ekve', r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslao jednog čovjeka da na Dan ašure među svijetom oglasi:

“Ko je jeo (početkom dana), neka upotpuni, ili (je rekao) neka posti, a ko nije ništa jeo, neka i ne jede (neka posti do kraja dana).”

16. O postaču koji osvane nečist (džunup)

938. Aiša, r.a., i Ummu Seleme, r.a., pričaju da je Allahova Poslanika, s.a.v.s., zaticala zora a da je bio džunup od spolnog čina sa svojim suprugama. On bi se zatim okupao i postio.

17. O grljenju za vrijeme posta

939. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je kao postač ljubio (svoje supruge) i doticao ih, ali je on svojim nagonima vladao više od vas.

۱۳ - باب: قَدَرِ كَمْ بَيْنَ السُّحُورِ وَصَلَاةِ الْفَجْرِ

۹۳۵ : عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: تَسَحَّرْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، ثُمَّ قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ، فَقِيلَ لَهُ: كَمْ كَانَ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالسُّحُورِ؟ قَالَ: قَدَرُ خَمْسِينَ آيَةً.

۱۴ - باب: بَرَكَةُ السُّحُورِ مِنْ غَيْرِ إِيْجَابِ

۹۳۶ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (تَسَحَّرُوا، فَإِنَّ فِي السُّحُورِ بَرَكَةً).

۱۵ - باب: إِذَا نَوَى بِالنَّهَارِ صَوْمًا

۹۳۷ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ بَعَثَ رَجُلًا يُنَادِي فِي النَّاسِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ: (إِنَّ مَنْ أَكَلَ فَلَيْتُمْ، أَوْ فَلْيَصُمْ، وَمَنْ لَمْ يَأْكُلْ فَلَا يَأْكُلْ).

۱۶ - باب: الصَّائِمُ يُصْبِحُ جُنْبًا

۹۳۸ : عَنْ عَائِشَةَ وَأُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يُدْرِكُهُ الْفَجْرُ، وَهُوَ جُنْبٌ مِنْ أَهْلِهِ، ثُمَّ يَغْتَسِلُ وَيَصُومُ.

18. Kada postač iz zaborava nešto pojede ili popije

940. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s, rekao:

“Kada se postač zaboravi, pa nešto pojede ili popije, neka nastavi svoj post, jer ga je Allah nahranio i napojio.”

19. Ako postač preko dana uz ramazan spolno opći, a nema ništa (dati na ime iskupa) pa mu se da materijalna pomoć, neka se njome iskupi

941. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Kada smo jednom sjedili kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., došao mu je jedan čovjek i rekao:

– Allahov Poslaniče, ja sam propao!

“Šta ti je?”, upitao je on.

– Spolno sam općio sa svojom ženom, a postio sam - odgovorio je.

“Imaš li roba da ga oslobodiš?”, upitao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

– Nemam - odgovorio je.

“A jesi li u mogućnosti postiti dva uzastopna mjeseca?”, pitao je dalje (Vjerovjesnik, s.a.v.s.).

– Nisam - odgovorio je ovaj.

“Da li si u mogućnosti nahraniti šezdeset siromaha?”

– Nisam - odgovorio je.

Potom se on zadržao - kaže Ebu Hurejre - kod Vjerovjesnika, s.a.v.s, i

۱۷ - باب: الْمُبَاشَرَةُ لِلصَّائِمِ

۹۳۹ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُقْبَلُ وَيُبَاشِرُ وَهُوَ صَائِمٌ، وَكَانَ أَمْلَكَكُمْ لِإِزِيهِ.

۱۸ - باب: الصَّائِمُ إِذَا أَكَلَ أَوْ شَرَبَ نَاسِيًا

۹۴۰ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا نَسِيَ فَأَكَلَ وَشَرِبَ فَلَيْتَمَ صَوْمُهُ، فَإِنَّمَا أَطْعَمَهُ اللَّهُ وَسَقَاهُ).

۱۹ - باب: إِذَا جَامَعَ فِي رَمَضَانَ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَيْءٌ فَتَصَدَّقَ عَلَيْهِ فَلْيَكْفُرْ

۹۴۱ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ، إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَلَكْتُ. قَالَ: (مَا لَكَ؟). قَالَ: وَقَعْتُ عَلَى أَمْرَاتِي فِي رَمَضَانَ وَأَنَا صَائِمٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (هَلْ تَجِدُ رَقَبَةً تُعْتِقُهَا؟). قَالَ: لَا. قَالَ: (فَهَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَصُومَ شَهْرَيْنِ مُتَابَعَيْنِ؟). قَالَ: لَا. فَقَالَ: (فَهَلْ تَجِدُ إِطْعَامَ سِتِّينَ مِسْكِينًا؟). قَالَ: لَا. قَالَ: فَمَكَتْ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ. فَبَيْنَا نَحْنُ عَلَى ذَلِكَ أَتَانِي

dok smo mi još bili tu, Vjerovjesniku,

- Ja sam - odazvao se ovaj.

“Uzmi ih i podijeli na ime milostinje!”, reče mu Vjerovjesnik, s.a.v.s.

- Je li siromašnijem od mene, Allahov Poslaniče? - upitao je on i nastavio:

- Bogami, između dva njezina kamenjara (dva krša Medine) nema nikog siromašnijeg od mojih ukućana!

Vjerovjesnik, s.a.v.s., se nasmija toliko da su mu se ukazali ocnjaci, a zatim reče:

“Nahrani njima svoje ukućane!”

20. Puštanje krvi i povraćanje onoga ko posti

942. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s, dao sebi pustiti krv kada je bio u ihramu, i da je puštao sebi krv i kada je postio.

21. Post i izostavljanje posta na putu

943. Ibn Ebu Evfa, r.a., kaže:

- Kada smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., bili u vojnom pohodu (na Meku), on je jednom čovjeku (Bilalu) rekao:

“Sjaši i razmuti mi čašu (mlijeka i vode)!”

النَّبِيُّ ﷺ يَعْرِقُ فِيهِ تَمْرٌ، وَالْعَرَقُ أَنَا. قَالَ: (خَذْ هَذَا فَتَصَدَّقْ بِهِ). فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ: أَعَلَى أَفْقَرٍ مِنِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ؟. فَوَاللَّهِ مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا، يُرِيدُ الْحَرَّتَيْنِ، أَهْلُ بَيْتِ أَفْقَرٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي. فَضَحِكَ النَّبِيُّ ﷺ حَتَّى بَدَتْ أَنْيَابُهُ ثُمَّ قَالَ: (أَطْعِمُهُ أَهْلَكَ).

٢٠ - باب: الْحِجَامَةُ وَالْقِيءُ لِلصَّائِمِ

٩٤٢ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ اخْتَجَمَ وَهُوَ مُحْرِمٌ، وَاخْتَجَمَ وَهُوَ صَائِمٌ.

٢١ - باب: الصَّوْمُ فِي السَّفَرِ وَالْإِفْطَارِ

٩٤٣ : عَنْ ابْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي سَفَرٍ، فَقَالَ لِرَجُلٍ: (أَنْزِلْ فَأَجِدْخَ لِي) قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، الشَّمْسُ؟. قَالَ:

- A Sunce, Allahov Poslaniče!? - rekao je on.

“Sjaši i razmuti mi jednu čašu!”, ponovio je.

- A Sunce, Allahov Poslaniče!? - rekao je čovjek opet.

“Sidi i razmuti mi jednu čašu!”, kazao je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

On je sišao, razmutio mu čašu (mlijeka s vodom) i on je popio, a zatim pokazao rukom tamo odakle je noć nastupila i rekao:

“Kada vidite da je noć nastupila sa ove (strane) i postaču je (nastupilo) vrijeme iftara.”

944. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča da je Hamza ibn Amr el-Eslemi, koji je inače mnogo postio, rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- Mogu li postiti na putu?

“Ako hoćeš, posti, a ako nećeš, nemoj”, odgovorio je (Vjerovjesnik, s.a.v.s.).

22. Kada neko posti nekoliko dana ramazana a onda krene na put

945. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izašao (iz Medine) prema Mekki u (mjesecu) ramazanu i postio, a kada je stigao u Kedid, iftario je pa je iftario i ostali svijet.

(أَنْزَلَ فَأَجَدَخَ لِي). قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ الشُّنْسُ؟. قَالَ: (أَنْزَلَ فَأَجَدَخَ لِي). فَتَزَلَّ فَجَدَخَ لَهُ فَشَرِبَ، ثُمَّ رَمَى يَدَيْهِ هَا هُنَا، ثُمَّ قَالَ: (إِذَا رَأَيْتُمُ اللَّيْلَ أَقْبَلَ مِنْ هَا هُنَا فَقَدْ أَفْطَرَ الصَّائِمُ).

٩٤٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّ حَمْزَةَ بْنَ عَمْرِو الْأَسْلَمِيِّ، قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: أَأَصُومُ فِي السَّفَرِ؟. وَكَانَ كَثِيرَ الصَّيَامِ، فَقَالَ: (إِنْ شِئْتَ فَصُمْ وَإِنْ شِئْتَ فَأَفِطِرْ).

٢٢ - باب: إِذَا صَامَ أَيَّامًا مِنْ رَمَضَانَ ثُمَّ سَافَرَ

٩٤٥ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ خَرَجَ إِلَى مَكَّةَ فِي رَمَضَانَ فَصَامَ، حَتَّى بَلَغَ الْكَدِيدَ أَفْطَرَ فَأَفْطَرَ النَّاسُ.

23. Odjeljak

۲۳ - «باب»

946. Ebu Derda', r.a., kaže:

– Krenuli smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u jedan od njegovih vojnih pohoda (pohod na Bedr) u tako vrućem danu da je čovjek zbog jake žege stavljao ruku na svoju glavu. Među nama nije niko postio osim Vjerovjesnika, s.a.v.s., i (Abdullaha) Ibn Revahe.

24. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: «Post na putu ne predstavlja dobročinstvo!»

947. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je na jednom putovanju (oslobođenje Meke), pa je vidio grupu ljudi i među njima jednoga kome je pravljen hlad.

«Ko je onaj», upitao je on.

– Postač - rekli su.

«Post na putu ne predstavlja dobročinstvo», reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

25. Ashabi Vjerovjesnika, s.a.v.s., nisu jedan drugog korili zbog posta i(li) izostavljanja posta (na putu)

948. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Putovali smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., i onaj ko je postio nije onom ko

946 : عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ:

خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ فِي يَوْمٍ حَارٍّ، حَتَّى يَضَعَ الرَّجُلُ يَدَهُ عَلَى رَأْسِهِ مِنْ شِدَّةِ الْحَرِّ، وَمَا فِينَا صَائِمٌ إِلَّا مَا كَانَ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ وَأَبْنِ رَوَاحَةَ.

۲۴ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «لَيْسَ

مِنَ الْبِرِّ الصَّوْمُ فِي السَّفَرِ»

947 : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي سَفَرٍ، فَرَأَى زِحَامًا وَرَجُلًا قَدْ ظَلَّلَ عَلَيْهِ، فَقَالَ: (مَا هَذَا؟). فَقَالُوا: صَائِمٌ، فَقَالَ: (لَيْسَ مِنَ الْبِرِّ الصَّوْمُ فِي السَّفَرِ).

۲۵ - باب: لَمْ يَعِْبْ أَصْحَابُ النَّبِيِّ

ﷺ بَعْضُهُمْ بَعْضًا فِي الصَّوْمِ وَالْإِفْطَارِ

nije postio to smatrao mahanom, a i onaj ko nije postio nije zamjerio onome ko je postio.

26. O onome ko umre a na njemu ostane dug

949. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko umre a na njemu bude ostao dug posta, napostit će ga za njega njegov staratelj.”

950. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., došao je jedan čovjek i rekao:

- Allahov Poslaniče, umrla mi je majka, a na njoj je ostao post od jednog mjeseca. Mogu li ga ja za nju naknadno napostiti?

“Da, dug prema Allahu je najpreči da se izvrši”, rekao je on.

27. Kada je onome ko posti dozvoljeno iftariti se

951. Hadis koji prenosi Ibn Ebu Evfa i Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: “Sjaši i razmuti mi čašu (mlijeka i vode)” nedavno je spomenut (vidi hadis br. 943). U ovoj predaji još kaže da je rekao:

“Kada vidite da je noć nastupila odavde, za onoga ko posti nastupio je iftar”, i pokazao je svojim prstom prema istoku.

٩٤٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنَّا نَسَافِرُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فَلَمْ يَعْيبِ الصَّائِمَ عَلَى الْمُفْطِرِ، وَلَا الْمُفْطِرُ عَلَى الصَّائِمِ.

٢٦ - باب: مَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ صَوْمٌ

٩٤٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ صِيَامٌ صَامَ عَنْهُ وَلِيُّهُ).

٩٥٠ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ أُمِّي مَاتَتْ وَعَلَيْهَا صَوْمٌ شَهْرٍ، أَفَأَقْضِيهِ عَنْهَا؟ قَالَ: (نَعَمْ، فَذَيْنُ اللَّهِ أَحَقُّ أَنْ يُقْضَى).

٢٧ - باب: مَتَى يَحِلُّ فِطْرُ الصَّائِمِ

٩٥١ : حَدِيثُ ابْنِ أَبِي أَوْفَى وَقَوْلُ النَّبِيِّ ﷺ لَهُ: (أَنْزِلْ فَأَجِدْخَ لَنَا). تَقَدَّمَ قَرِيبًا، وَقَالَ فِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ: (إِذَا رَأَيْتُمُ اللَّيْلَ أَقْبَلَ مِنْ هَا هُنَا، فَقَدْ أَفْطَرَ الصَّائِمُ). وَأَشَارَ بِإِصْبَعِهِ قِبَلَ الْمَشْرِقِ.

28. Požurivanje sa iftarom

952. Sehl ibn Sa'd, priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Svijet će biti na dobrom putu sve dok bude požurivao sa iftarom.”

29. Kada se postač uz ramazan iftari (misleći da je pao mrak), a zatim se Sunce ukaže

953. Esma bint Ebu Bekr, r.a., kaže:
– Jednog oblačnog dana u Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., doba omrsili smo se, a zatim se Sunce pojavilo.

30. Post djece

954. Rubejji' bint Muavviz, priča:
– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je poslao ujutro 10. dana muharrema (stanovnicima) ensarijskih sela (oko Medine) poruku:

“Ko je nešto jeo (ko nije zapostio) danas neka posti ostatak dana, a ko posti neka i nastavi postiti.”

- Mi smo - rekla je ona - postili, a navikavali smo i našu djecu da poste. Pravili smo im igračke od obojene vune, pa kada bi koje od njih zaplakalo za hranom, davali smo mu tu igračku i tako sve do iftara.

۲۸ - باب: تَعَجِيلِ الْإِفْطَارِ

۹۵۲ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الْفِطْرَ).

۲۹ - باب: إِذَا أَفْطَرَ فِي رَمَضَانَ ثُمَّ طَلَعَتِ الشَّمْسُ

۹۵۳ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ : أَفْطَرْنَا عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ يَوْمَ غَيْمٍ، ثُمَّ طَلَعَتِ الشَّمْسُ.

۳۰ - باب: صَوْمِ الصَّبِيَّانِ

۹۵۴ : عَنْ الرُّبَيْعِ بِنْتِ مُعَوِّذٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ :

أَرْسَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِدَّةَ عَاشُورَاءَ إِلَى قُرَى الْأَنْصَارِ : (مَنْ أَضْبَحَ مُفْطَرًا فَلَيْتَمَ بَقِيَّةَ يَوْمِهِ، وَمَنْ أَضْبَحَ صَائِمًا فَلْيَصُمْ). قَالَتْ : فَكُنَّا نَصُومُهُ بَعْدَ، وَنُصَوِّمُ صَبِيَّانَا، وَنَجْعَلُ لَهُمُ اللَّعْبَةَ مِنَ الْعِهْنِ، فَإِذَا بَكَى أَحَدُهُمْ

عَلَى الطَّعَامِ أَغْظَيْنَاهُ ذَاكَ حَتَّى يَكُونَ
عِنْدَ الْإِفْطَارِ.

31. Spajanje posta (od iftara do iftara)

955. Ebu Seid, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Ne spajajte post! Kada neko od vas hoće da spoji post dana i noći, neka ga spoji do sehura!”

٣١ - باب: الْوَصَالُ إِلَى السَّحْرِ

٩٥٥ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:
أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لَا تُوَاصِلُوا،
فَإِيَّكُمْ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُوَاصِلَ فَلْيُوَاصِلْ حَتَّى
السَّحْرِ).

32. Kažnjavanje onoga ko mnogo posti dan iza dana (visal u postu)

956. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio da se često posti dan iza dana, pa mu je jedan od muslimana rekao:

– Allahov Poslaniče, pa ti spajaš post!

“A ko je od vas kao ja? Moj me Stvoritelj hrani i napaja noću”, reče on.

I budući da oni nisu htjeli prestati sa spajanjem posta, i on je postio s njima neprekidno dva dana. Potom su ugledali mlađak, i on im je rekao:

– Da se mlađak još nije pojavio, ja bih vam povećao post (kao kaznu što se niste htjeli sustegnuti od spajanja posta). A u drugoj predaji od njega stoji da je rekao:

“Opterećujte se samo onoliko koliko možete podnijeti.”

٣٢ - باب: التَّنْكِيلُ لِمَنْ أَكْثَرَ الْوَصَالِ

٩٥٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ عَنِ الْوَصَالِ فِي الصَّوْمِ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ: إِنَّكَ تُوَاصِلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (وَأَيُّكُمْ مِثْلِي، إِنِّي أَيْتُ يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِينِ). فَلَمَّا أَبَوْا أَنْ يَتَّهُوا عَنِ الْوَصَالِ، وَاصَلَ بِهِمْ يَوْمًا، ثُمَّ يَوْمًا، ثُمَّ رَأَوْا الْهَلَالَ، فَقَالَ: (لَوْ تَأَخَّرَ لِرِذَّتْكُمْ). كَالْتَّنْكِيلِ لَهُمْ حِينَ أَبَوْا أَنْ يَتَّهُوا. وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ قَالَ لَهُمْ: (فَاكْلَفُوا مِنَ الْعَمَلِ مَا تُطِيقُونَ).

33. O onom koji zakune svoga brata
da prekine dobrovoljni post

957. Ebu Džuhejfe, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je pobratio
Selmana i Ebu Derdaa. Selman je
posjetio Ebu Derdaa i vidio njegovu
majku potištenu, pa je upitao:

- Šta ti je?

- Tvoj brat, Ebu Derda, odgovorila je
ona, nema potrebe (za ženama) na
ovom svijetu.

Kasnije je došao i Ebu Derda i
pripremio Selmanu neko jelo, a Selman
mu je rekao:

- Jedi i ti!

- Ja postim - kazao je Ebu Derda.

- Neću ni ja jesti, dok ne budeš i ti
jeo - rekao je Selman, pa je jeo i Ebu
Derda.

U noći je Ebu Derda ustao da klanja.

- Spavaj! - kazao je Selman pa je legao.
Nešto kasnije htio je opet ustati da klanja,
ali mu je Selman rekao da spava, a kada
je bilo pred kraj noći, rekao mu je:

- Sada ustani!

Potom su obojica klanjali a onda mu
je Selman rekao:

- Ti imaš dužnosti prema Allahu, imaš
dužnost prema sebi, a imaš dužnost i
prema svojim ukućanima i svakom od
njih podaj njegovo pravo!

Kasnije je Ebu Derda došao
Vjerovjesniku, s.a.v.s., i to mu spomenuo,
a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je kazao:

“Selman je istinu rekao!”

۳۳ - باب: مَنْ أَقْسَمَ عَلَى أَخِيهِ
لِيُفْطِرَ فِي التَّطَوُّعِ

۹۵۷: عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ:

أَخَى النَّبِيُّ ﷺ بَيْنَ سَلْمَانَ وَأَبِي
الدَّرْدَاءِ، فَرَارَ سَلْمَانُ أَبَا الدَّرْدَاءِ، فَرَأَى
أُمَّ الدَّرْدَاءِ مُتَبَذِّلَةً، فَقَالَ لَهَا: مَا
شَأْنُكِ؟ قَالَتْ: أَخُوكَ أَبُو الدَّرْدَاءِ لَيْسَ
لَهُ حَاجَةٌ فِي الدُّنْيَا. فَجَاءَ أَبُو الدَّرْدَاءِ،
فَصَنَعَ لَهُ طَعَامًا، فَقَالَ: كُلْ، قَالَ: فَإِنِّي
صَائِمٌ، قَالَ: مَا أَنَا بِأَكِلٍ حَتَّى تَأْكُلَ،
قَالَ: فَأَكُلْ، فَلَمَّا كَانَ اللَّيْلُ ذَهَبَ أَبُو
الدَّرْدَاءِ يَقُومُ، قَالَ: نَمْ، فَنَامَ، ثُمَّ ذَهَبَ
يَقُومُ، فَقَالَ: نَمْ، فَلَمَّا كَانَ مِنْ آخِرِ
اللَّيْلِ، قَالَ سَلْمَانُ: فَمَ الْآنَ، فَصَلَّيَا،
فَقَالَ لَهُ سَلْمَانُ: إِنَّ لِرَبِّكَ عَلَيْكَ حَقًّا،
وَلِنَفْسِكَ عَلَيْكَ حَقًّا، وَلِأَهْلِكَ عَلَيْكَ
حَقًّا، فَأَعْطِ كُلَّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ، فَأَتَى
النَّبِيَّ ﷺ فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ
ﷺ: (صَدَقَ سَلْمَانُ).

34. O postu mjeseca ša'bana

958. Aiša, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je postio toliko da smo govorili da neće ni mrsiti, a mrsio je toliko da smo govorili da neće više ni postiti. Međutim, nisam vidjela Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je u potpunosti postio i jedan mjesec osim ramazana, a nisam ga vidjela da je od dobrovoljnog posta postio više nego u ša'banu.

959. Od Aiše, r.a., u drugoj predaji se prenosi dodatak da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., govorio:

“Radite ova djela onoliko koliko možete, jer Allah se, zaista, neće umoriti (nagrađujući) dok se vi ne umorite (radeći).”

- Vjerovjesniku, s.a.v.s., je najdraži namaz bio onaj u kome se ustraje, pa makar on bio i kratak. On je bio ustrajan u svakom namazu koji je obavljao - kazala je u vezi sa tim.

35. O Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., postu i mršenju

960. Enes, r.a., je na pitanje o Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., postu odgovorio:

- Nisam nikada zaželio da ga u kojem dijelu mjeseca vidim kako posti a da ga nisam i vidio, niti da ne posti a da ga nisam baš i vidio; niti da u kojem dijelu noći klanja a da ga nisam i vidio; niti da spava a da ga nisam i vidio. Nisam

۳۴ - باب: صَوْمِ شَعْبَانَ

۹۵۸ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَصُومُ حَتَّى نَقُولَ لَا يُفْطِرُ، وَيُفْطِرُ حَتَّى نَقُولَ لَا يَصُومُ، فَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ اسْتَكْمَلَ صِيَامَ شَهْرٍ إِلَّا رَمَضَانَ، وَمَا رَأَيْتُهُ أَكْثَرَ صِيَامًا مِنْهُ فِي شَعْبَانَ.

۹۵۹ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فِي رِوَايَةٍ زِيَادَةً وَكَانَ يَقُولُ: (خُذُوا مِنَ الْعَمَلِ مَا تُطِيقُونَ، فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا). وَأَحَبُّ الصَّلَاةِ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ مَا دُوِمَ عَلَيْهِ وَإِنْ قَلَّتْ، وَكَانَ إِذَا صَلَّى صَلَاةً دَاوِمَ عَلَيْهَا.

۳۵ - باب: مَا يُذَكَّرُ مِنْ صَوْمِ النَّبِيِّ ﷺ وَإِفْطَارِهِ

۹۶۰ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَقَدْ سُئِلَ عَنْ صِيَامِ النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: مَا كُنْتُ أَحِبُّ أَنْ أَرَاهُ مِنَ الشَّهْرِ صَائِمًا إِلَّا رَأَيْتُهُ، وَلَا مُفْطِرًا إِلَّا رَأَيْتُهُ، وَلَا مِنَ اللَّيْلِ قَائِمًا إِلَّا رَأَيْتُهُ، وَلَا نَائِمًا إِلَّا

dotakao vuneno-svilenu tkaninu a ni čistu svilu mekšu od dlana Allahova Poslanika, s.a.v.s., niti sam mirisao mošusa ni ambera ljepšeg od mirisa Allahova Poslanika, s.a.v.s.

961. Hadis koji prenosi Abdullah ibn Amr ibn As, r.a., (Vidi hadise br. 962. i 963.).

36. Pravo tijela u vrijeme posta

962. U ovoj predaji, od njega, stoji:

- Poslije, kada je Abdullah već ostario, govorio je:

- Kamo sreće da sam prihvatio olakšicu Vjerovjesnika, s.a.v.s.

37. Pravo porodice u vrijeme posta

963. U jednoj predaji od Abdullaha ibn Amra, r.a., stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada je spomenuo post Davuda, a.s., rekao: "... i nije uzmicao kada bi se susreo (sa neprijateljem)."

- Da je i meni tako Allahov Poslaniče - rekao je (Abdullah).

On kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dva puta rekao:

"Ne posti onaj ko stalno posti."

38. Posjeta prijateljima ne prekidajući kod njih post

964. Enes, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je unišao kod

رَأَيْتُهُ، وَلَا مَسْنُتُ خَزَّةً وَلَا حَرِيرَةً أَلْيَنَ مِنْ كَفِّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَلَا شَمِئْتُ مِسْكَةً وَلَا عَيْبِرَةً أَطْيَبَ رَائِحَةً مِنْ رَائِحَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ.

٩٦١ : حَدِيثُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا تَقَدَّمَ،

٣٦ - بَابُ: حَقُّ الْجِسْمِ فِي الصَّوْمِ

٩٦٢ : وَقَالَ فِي هَذِهِ الرَّوَايَةِ: فَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ يَقُولُ بَعْدَمَا كَبِرَ: يَا لَيْتَنِي قَبِلْتُ رُخْصَةَ النَّبِيِّ ﷺ.

٣٧ - بَابُ: حَقُّ الْأَهْلِ فِي الصَّوْمِ

٩٦٣ : وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ: أَنَّهُ لَمَّا ذَكَرَ صِيَامَ دَاوُدَ قَالَ: (... وَكَانَ لَا يَفِرُّ إِذَا لَاقَى). قَالَ: مَنْ لِي بِهِذِهِ يَا نَبِيَّ اللَّهِ؟ قَالَ: وَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا صَامَ مَنْ صَامَ الْأَبَدَ). مَرَّتَيْنِ.

Umm Sulejme pa mu je ona donijela hurmi i masla.

“Vratite maslo u mješinu, a hurme u posudu, jer ja postim”, rekao je on.

Potom je otišao u kraj (sobe) i klanjao nafilu (nakon čega je) blagoslovio Umm Sulejmu i njezine ukućane.

- Allahov Poslaniče - rekla je Umm Sulejma - imam jednu malu naročitu želju.

“Koju”, upitao je.

-(Učini dovu) tvom slugi Enesu - rekla je ona.

Enes, r.a., kaže da Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije ostavio nijedno dobro ni budućeg ni ovog svijeta a da nije učinio dovu Allahu da mi ga da. “Bože moj, podari mu imetak, djecu i učini mu u tome napredak” - molio je (između ostalog).

I ja sam, (kaže Enes), bio uistinu jedan od najimućnijih ensarija. Moja kćerka Umejna mi je rekla da sam do Hadžadžova dolaska u Basru ukopao 120 i nekoliko svojih potomaka.

39. Post krajem svakog mjeseca

965. Imran ibn Husajn, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., upitao nekog čovjeka:

“O Ebu taj i taj! Zar nisi postio kraj ovoga mjeseca?”

- Nisam, Allahov Poslaniče - odgovorio je čovjek, a on je rekao:

“Kada završiš post (ramazana) posti dva dana (ševvala).”

۳۸ - باب: مَنْ زَارَ قَوْمًا فَلَمْ يَقْطِرْ عَنْهُمْ

۹۶۴ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : دَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى أُمِّ سُلَيْمٍ ، فَأَتَتْهُ بِتَمْرٍ وَسَمْنٍ ، قَالَ : (أَعِيدُوا سَمْنَكُمْ فِي سِقَائِهِ ، وَتَمْرَكُمْ فِي وَعَائِهِ ، فَإِنِّي صَائِمٌ) . ثُمَّ قَامَ إِلَى نَاحِيَةٍ مِنَ النِّسَاءِ فَصَلَّى غَيْرَ الْمَكْتُوبَةِ ، فَدَعَا لَأُمِّ سُلَيْمٍ وَأَهْلِ بَيْتِهَا ، فَقَالَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ : يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لِي خُوَيْصَةً ، قَالَ : (مَا هِيَ ؟) . قَالَتْ : خَادِمُكَ أَسْسُ ، فَمَا تَرَكَ خَيْرَ آخِرَةٍ وَلَا دُنْيَا إِلَّا دَعَا لِي بِهِ ، (اللَّهُمَّ ارْزُقْهُ مَالًا ، وَوَلَدًا ، وَبَارِكْ لَهُ) . فَإِنِّي لَمِنْ أَكْثَرِ الْأَنْصَارِ مَالًا . وَحَدَّثَنِي أَبِي أَنَّهُ دُفِنَ لِصُلَيْبٍ مَقْدَمَ حَجَّاجِ الْبَصْرَةِ بِضْعٍ وَعِشْرُونَ وَمِائَةً .

۳۹ - باب: الصَّوْمِ آخِرَ الشَّهْرِ

۹۶۵ : عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ رَجُلًا ، فَقَالَ : (يَا أَبَا فُلَانٍ ، أَمَا صُمْتَ سَرَرَ هَذَا الشَّهْرِ) . قَالَ الرَّجُلُ : لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : (فَإِذَا أَفْطَرْتَ فَصُمْ يَوْمَيْنِ) . وَفِي رِوَايَةٍ قَالُ : (مِنْ سَرَرِ شَعْبَانَ) .

U jednoj drugoj predaji stoji, da je (Vjerovjesnik, s.a.v.s.,) rekao: "...zadnje dane ša'bana."

40. Post petkom

966. Džabir, r.a., je bio upitan:

- Je li Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio post petkom?

- Da - rekao je on.

967. Džuzejrija bint Haris, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., ušao (jednom) kod nje u petak, kada je postila, i rekao:

"Jesi li jučer postila?"

- Nisam - odgovorila je ona.

"Namjeravaš li postiti sutra", upitao je on.

- Ne - odgovorila je.

"Onda prekini post", rekao je on.

41. Da li se za post određuju neki posebni dani

968. Aiša, r.a., je bila upitana:

- Je li Allahov Poslanik, s.a.v.s., određivao posebno neki dan za post?

- Ne - rekla je ona - budući da bi on ustrajavao u onome što je usvojio, a ko od vas može činiti ono što je mogao Allahov Poslanik, s.a.v.s.?

٤٠ - باب: صَوْمِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ

٩٦٦ : عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: أَنَّهُى النَّبِيُّ ﷺ عَنْ صَوْمِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ؟ قَالَ: نَعَمْ.

٩٦٧ : عَنْ جُوَيْرِيَةَ بِنْتِ الْحَارِثِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَيْهَا يَوْمَ الْجُمُعَةِ، وَهِيَ صَائِمَةٌ، فَقَالَ: (أَصُمْتِ أَمْسِ؟). قَالَتْ: لَا، قَالَ: (تُرِيدِينَ أَنْ تَصُومِي غَدًا؟). قَالَتْ: لَا، قَالَ: (فَافْطِرِي).

٤١ - باب: هَلْ يَخْصُ مِنَ الْأَيَّامِ شَيْئًا

٩٦٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا سُئِلَتْ: هَلْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَخْصُ مِنْ الْأَيَّامِ شَيْئًا؟ قَالَتْ: لَا، كَانَ عَمَلُهُ دِيمَةً، وَأَيُّكُمْ يُطِيقُ مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُطِيقُ.

42. O postu drugog i trećeg dana Kurban-bajrama

969. Aiša, r.a., i Ibn Omer, r.a., kažu:

– Nikome nije bilo dozvoljeno da posti dane tešrika (drugi i treći dan Kurban-bajrama) izuzev onom ko nije imao kurban.

43. O postu desetog dana muharrema

970. Aiša, r.a., kaže:

– Deseti dan muharrema postili su u predislamsko doba Kurejšije a postio ga je i Allahov Poslanik, s.a.v.s. On ga je postio i kada je došao u Medinu i naređivao da se posti, a kada je naređen ramazan (za post), on je ostavio deseti dan muharrema pa ko je htio postio ga je, a ko nije htio postiti, ostavio ga je.

971. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao u Medinu i vidio da Jevreji poste deseti dan muharrema pa je upitao:

“Šta je to?”

- Ovo je dobar dan, dan u kome je Bog spasio Izraelićane od njihova neprijatelja i Musa ga je zato postio - odgovorili su.

“Ja se prema Musau osjećam obaveznijim od vas”, rekao je on.

Potom ga je postio i naredio da se posti.

٤٢ - باب: صِيَامِ أَيَّامِ التَّشْرِيقِ

٩٦٩ : عَنْ عَائِشَةَ وَابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا :

لَمْ يُرَخَّصْ فِي أَيَّامِ التَّشْرِيقِ أَنْ يُصْمْنَ، إِلَّا لِمَنْ لَمْ يَجِدِ الْهَدْيَ .

٤٣ - باب: صَوْمِ يَوْمِ عَاشُورَاءَ

٩٧٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : كَانَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ تَصُومُهُ قُرَيْشٌ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَصُومُهُ، فَلَمَّا قَدِمَ الْمَدِينَةَ صَامَهُ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ، فَلَمَّا فُرِضَ رَمَضَانُ تَرَكَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، فَمَنْ شَاءَ صَامَهُ وَمَنْ شَاءَ تَرَكَهُ .

٩٧١ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ الْمَدِينَةَ، فَرَأَى الْيَهُودَ تَصُومُ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، فَقَالَ : (مَا هَذَا؟) . قَالُوا : يَوْمَ صَالِحٍ، هَذَا يَوْمٌ نَجَّى اللَّهُ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ عَدُوِّهِمْ، فَصَامَهُ مُوسَى . قَالَ : (فَأَنَا أَحَقُّ بِمُوسَى مِنْكُمْ) . فَصَامَهُ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ .

۳۲. كِتَابُ صَلَاةِ التَّرَاوِيحِ

32. O KLANJANJU TERA VIJE

۱ - باب: فَضْلُ مَنْ قَامَ رَمَضَانَ

I. Važnost provođenja (mjeseca) ramazana u ibadetu

972. Aiša, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izašao jedne noći, i to sredinom noći, i klanjao u džamiji sa nekolicinom ljudi. Ovaj hadis je spomenut u poglavlju o namazu (Vidi hadise br. 423. i 424.). Ova dva hadisa se razlikuju u nekim izrazima. U ovoj predaji stoji:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je umro, a ova je stvar tako i ostala.

2. Traženje Lejletu-l-kadra u zadnjih sedam noći (ramazana)

973. Ibn Omer, r.a., priča da je nekim ashabima Vjerovjesnika, s.a.v.s., pokazano u snu da je Noć Kadr u zadnjih sedam noći ramazana pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Vidim da se vaši snovi slažu da je ona u zadnjih sedam noći pa ko je bude tražio, neka je traži u zadnjih sedam noći.”

974. Ebu Seid, r.a., priča:

- Bili smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u i'tikafu srednjih deset dana ramazana. On je izašao dvadeseti dan ujutro i održao hutbu rekavši:

۹۷۲ : عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ خَرَجَ لَيْلَةً فِي جَوْفِ اللَّيْلِ، فَصَلَّى فِي الْمَسْجِدِ، وَصَلَّى رَجُلًا بِصَلَاتِهِ. تَقَدَّمَ هَذَا الْحَدِيثُ فِي كِتَابِ الصَّلَاةِ، وَبَيْنَهُمَا مُخَالَفَةٌ فِي اللَّفْظِ، وَقَالَ فِي آخِرِ هَذِهِ الرِّوَايَةِ: فَتَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَالْأَمْرُ عَلَى ذَلِكَ.

۲ - باب: التِمَاسُ لَيْلَةِ الْقَدْرِ فِي السَّنَةِ الْوَاحِرِ

۹۷۳ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ أُرُوا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْمَنَامِ فِي السَّنَةِ الْوَاحِرِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَرَى رُؤْيَاكُمْ قَدْ تَوَاطَأَتْ فِي السَّنَةِ الْوَاحِرِ، فَمَنْ كَانَ مُتَحَرِّبَهَا فَلْيَتَحَرَّهَا فِي السَّنَةِ الْوَاحِرِ).

۹۷۴ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

أَعْتَكَفْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ الْعَشَرَ الْأَوْسَطَ مِنْ رَمَضَانَ، فَخَرَجَ صَبِيحَةَ عِشْرِينَ فَحَطَبْنَا، وَقَالَ: (إِنِّي أَرَيْتُ لَيْلَةَ الْقَدْرِ،

“Pokazana mi je Noć Kadr, samo mi je određeno da je se ne sjećam”, ili je rekao: “da sam je već zaboravio pa je tražite u zadnjih deset neparnih noći (ramazana). Ja sam se, zaista, vidio kako činim sedždu na vodi i blatu.”

Ko je god bio u i'tikafu sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., (rečeno mu je) neka se vrati u i'tikaf, pa smo se vratili. Na nebu nismo vidjeli ni komadić oblaka. Potom se naoblačilo i kiša udarila tako jako da je i krov džamije, koji je bio od palminog granja, prokisnuo. Nastupilo je vrijeme namaza i ja sam vidio Allahova Poslanika, s.a.v.s., gdje čini sedždu na vodi i blatu. Trag tog blata vidio sam na njegovom, s.a.v.s., čelu.

3. Traganje za Lejletu-l-kadrom u neparnim noćima deset zadnjih dana ramazana putem (pojačanog) ibadeta

975. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Tražite Noć Kadr u zadnjih deset dana ramazana: dvadeset prvoj, dvadeset trećoj, dvadeset petoj (dvadeset sedmoj i dvadeset devetoj) noći.”

976. Ibn Abbas, r.a., u jednoj drugoj predaji, kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ona (noć Kadr) nalazi se u posljednjih deset dana - u devet prvih ili sedam zadnjih noći (zadnje trećine ramazana).”

ثُمَّ أَنْسِيْتُهَا، أَوْ: نُسِيْتُهَا، فَالْتِمِسُوهَا فِي الْعَشْرِ الْآخِرِ فِي الْوَتْرِ، وَإِنِّي رَأَيْتُ أَنِّي أَسْجُدُ فِي مَاءٍ وَطِينٍ، فَمَنْ كَانَ اعْتَكَفَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَلْيَرْجِعْ). فَرَجَعْنَا وَمَا نَرَى فِي السَّمَاءِ قَرَعَةً، فَجَاءَتْ سَحَابَةٌ فَمَطَرَتْ حَتَّى سَالَ سَقْفُ الْمَسْجِدِ، وَكَانَ مِنْ جَرِيدِ النَّخْلِ، وَأُقِيمَتِ الصَّلَاةُ، فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَسْجُدُ فِي الْمَاءِ وَالطِّينِ، حَتَّى رَأَيْتُ أَثَرَ الطِّينِ فِي جَبْهَتِهِ ﷺ.

۳ - باب: تَحَرِّي لَيْلَةِ الْقَدْرِ فِي الْوَتْرِ مِنْ الْعَشْرِ الْآخِرِ فِي عِبَادَةِ

۹۷۵ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : (الْتِمِسُوهَا فِي الْعَشْرِ الْآخِرِ مِنْ رَمَضَانَ، لَيْلَةَ الْقَدْرِ، فِي تَاسِعَةٍ تَبْقَى، فِي سَابِعَةٍ تَبْقَى، فِي خَامِسَةٍ تَبْقَى).

۹۷۶ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فِي رَوَايَةٍ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (هِيَ فِي الْعَشْرِ الْآخِرِ فِي تِسْعٍ يَمْضِينَ، أَوْ فِي سَبْعٍ يَبْقَيْنَ). يَغْنِي لَيْلَةَ الْقَدْرِ.

4. Aktivnosti u zadnjih deset dana
ramazana

977. Aiša, r.a., priča:

– Kada bi nastupilo deset (zadnjih)
dana (ramazana), Vjerovjesnik, s.a.v.s.,
bi pojačao svoje aktivnosti, intenzivirao
noćni ibadet i budio svoje ukućane.

٤ - باب: الْعَمَلُ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ
مِنْ رَمَضَانَ

٩٧٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ
شَدَّ مِئْزَرَهُ، وَأَحْيَا لَيْلَهُ، وَأَيَّقَظَ أَهْلَهُ.

33. O I'TIKAFU

۳۳. کتاب الاعتکاف

1. I'tikaf zadnjih deset dana (ramazana) i i'tikaf u svim džamijama

978. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., boravio u džamiji u posljednjih deset dana ramazana, sve dok mu Allah nije smrt dao, a iza njega su njegove supruge prakticirale i'tikaf.

2. Onaj ko je u i'tikafu ulazi u kuću samo radi naročite potrebe

979. Aiša, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je proturao svoju glavu dok je bio u džamiji i ja sam ga tako češljala. U kuću nije ulazio dok je god bio u i'tikafu, osim radi naročite potrebe.

3. I'tikaf noću

980. Omer, r.a., kaže da je pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., rekavši:

– Ja sam se zavjetovao u predislamsko doba da ću u Mesdžidu-l-haramu (Kabi) proboraviti jednu noć u ibadetu?

“Ispuni svoj zavjet!”, rekao je on.

4. O šatorima u džamiji

981. Aiša, r.a., priča da se Vjerovjesnik, s.a.v.s., htio povući u i'tikaf, i kada se zaputio ka mjestu (unutar džamije) gdje je namjeravao boraviti, ugledao je šatore - Aišin, Hafsina i Zejnebin pa je rekao:

۱ - باب: الاعتکاف فی العشر الآخر

والاعتکاف فی المساجد كلها

۹۷۸ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا،

زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ

يَعْتَكِفُ الْعَشْرَ الْآخِرَ مِنْ رَمَضَانَ حَتَّى

تَوَفَّاهُ اللَّهُ، ثُمَّ اعْتَكَفَ أَزْوَاجُهُ مِنْ بَعْدِهِ.

۲ - باب: لَا يَدْخُلُ الْبَيْتَ إِلَّا لِحَاجَةٍ

۹۷۹ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ:

وَإِنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِيَدْخُلَ عَلَيَّ

رَأْسَهُ، وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ، فَأَرْجُلُهُ،

وَكَانَ لَا يَدْخُلُ الْبَيْتَ إِلَّا لِحَاجَةٍ إِذَا كَانَ

مُعْتَكِفًا.

۳ - باب: الاعتکاف ليلًا

۹۸۰ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ

سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: كُنْتُ نَذَرْتُ فِي

الْجَاهِلِيَّةِ أَنْ أَعْتَكِفَ لَيْلَةً فِي الْمَسْجِدِ

الْحَرَامِ؟ قَالَ: (فَأَوْفِ بِنَذْرِكَ).

۴ - باب: الأخبية في المسجد

۹۸۱ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ

النَّبِيَّ ﷺ أَرَادَ أَنْ يَعْتَكِفَ، فَلَمَّا أَنْصَرَفَ

“Zar kažete da su oni podignuti zarad dobročinstva?!”

Potom se vratio i nije tada boravio u i'tikafu, nego je bio u i'tikafu deset dana ševvala (poslije Bajrama).

5. Da li osoba u i'tikafu može izlaziti na vrata džamije radi svojih potreba?

982. Safijja, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča da je došla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., u džamiju, dok je bio u i'tikafu u zadnjih deset dana ramazana, da ga posjeti. Ostala je kod njega neko vrijeme, zatim je krenula, pa je ustao i Vjerovjesnik, s.a.v.s., da je isprati. Kada je stigla džamijskim vratima, (koja se nalaze) uz vrata Umm Seleme, naišla su dvojica ensarija i Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., nazvali selam. Vjerovjesnik, s.a.v.s., im je rekao:

“Polahko, vas dvojica! Ovo je Safijja, kćerka Hujejjoval!”

Njima je to bilo teško, pa su kazali:

- Subhanallah, Allahov Poslaniče!

Vjerovjesnik, s.a.v.s., im je odgovorio:

“Šejtan dopire do čovjeka gdje mu dopire krv pa sam se pobojavao da ne ubaci što u vaša srca.”

6. I'tikaf u džamiji u drugih deset dana ramazana

983. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je boravio u i'tikafu svakog ramazana po deset dana, a u godini u kojoj je preselio na ahiret, boravio je dvadeset dana.

إِلَى الْمَكَانِ الَّذِي أَرَادَ أَنْ يَغْتَكِفَ فِيهِ، إِذَا أُخِيَّتْ: خِبَاءٌ عَائِشَةُ، وَخِبَاءٌ حَفْصَةُ، وَخِبَاءٌ زَيْنَبُ، فَقَالَ: (الْبِرُّ تَقُولُونَ بِهِنَّ). ثُمَّ أَنْصَرَفَ فَلَمْ يَغْتَكِفْ، حَتَّى أَغْتَكَفَ عَشْرًا مِنْ شَوَّالٍ.

5 - باب: هَلْ يَخْرُجُ الْمُغْتَكِفُ

لِحَوَائِجِهِ إِلَى بَابِ الْمَسْجِدِ

٩٨٢: عَنْ صَفِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجَ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهَا جَاءَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ تَزُورُهُ فِي أَغْتِكَافِهِ فِي الْمَسْجِدِ، فِي الْعَشْرِ الْوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ، فَتَحَدَّثَتْ عِنْدَهُ سَاعَةً، ثُمَّ قَامَتْ تَتَقَلَّبُ، فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ مَعَهَا يَقْلِبُهَا، حَتَّى إِذَا بَلَغَتْ بَابَ الْمَسْجِدِ عِنْدَ بَابِ أُمِّ سَلَمَةَ، مَرَّ رَجُلَانِ مِنَ الْأَنْصَارِ، فَسَلَّمَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ لَهُمَا النَّبِيُّ ﷺ: (عَلَى رِسْلِكُمَا، إِنَّمَا هِيَ صَفِيَّةُ بِنْتُ حُحَيْيٍّ). فَقَالَا: سُبْحَانَ اللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَكَبَّرَ عَلَيْهِمَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ الشَّيْطَانَ يَلْتَمِعُ مِنَ الْإِنْسَانِ مَبْلَغَ الدَّمِ، وَإِنِّي خَشِيتُ أَنْ يَقْدِفَ فِي قُلُوبِكُمَا شَيْئًا).

٦ - باب: الْاِعْتِكَافُ فِي الْعَشْرِ

الْأَوْسَطِ مِنْ رَمَضَانَ

٩٨٣: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَغْتَكِفُ فِي كُلِّ رَمَضَانَ عَشْرَةَ أَيَّامٍ، فَلَمَّا كَانَ الْعَامُ الَّذِي قُضِيَ فِيهِ أَغْتَكَفَ عَشْرِينَ يَوْمًا.

1. Ajet: *A kada se završi klanjanje (džume), razidite se po zemlji...* (El-Džumu'a, 10.)

١ - باب: مَا جَاءَ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى:

﴿فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا﴾

فِي الْأَرْضِ... الآية

984. Abdurrahman ibn Avf, r.a., kaže:

- Kada smo došli u Medinu, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je pobratio mene i Sa'da ibn Rebi'u pa je Sa'd rekao:

- Ja sam, uistinu, najimućniji ensarija i dodijelit ću ti polovinu svoje imovine, a pogledaj i koja ti se od dviju mojih supruga sviđa, pa da ti je ustupim da je sebi vjenčaš kada istekne (priček).

- Nemam za to potrebe - rekao je Abdurrahman i upitao:

- Ima li gdje kakve tržnice?

- Ima trg Kajnuka' - rekao je (Sa'd).

Sutradan ujutro Abdurrahman je otišao na pijacu pa je donio sira i masla. Potom je - priča prenosilac - nastavio tako odlaziti, da bi ubrzo došao sa tragom rumenila.

"Oženi li se?", upitao (ga) je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- Da - reče on.

"A koja je?", upitao je.

- Jedna ensarijka - odgovorio je.

"Koliko si dao (vjenčanog dara)?", upitao je (Vjerovjesnik).

- Zlata u težini jedne košpice (od hurme), odnosno jednu košpicu zlata.

"Priredi svadbu makar sa jednom ovcom", reče mu Vjerovjesnik, s.a.v.s.

٩٨٤ : عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ أَخَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَيْنِي وَبَيْنَ سَعْدِ بْنِ الرَّبِيعِ، فَقَالَ سَعْدُ بْنُ الرَّبِيعِ: إِنِّي أَكْثَرُ الْأَنْصَارِ مَالًا، فَأَقْسِمُ لَكَ نِصْفَ مَالِي، وَأَنْظُرَ أَيَّ زَوْجَتِي هَوَيْتَ تَزَلُّتُ لَكَ عَنْهَا، فَإِذَا حَلَّتْ تَزَوَّجْتَهَا، قَالَ: فَقَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ: لَا حَاجَةَ لِي فِي ذَلِكَ، هَلْ مِنْ سُوقٍ فِيهِ تِجَارَةٌ؟. قَالَ: سُوقٌ قَيْشَقَاعَ، قَالَ: فَقَدَا إِلَيْهِ عَبْدُ الرَّحْمَنِ، فَأَتَى بِأَقِيطٍ وَسَمْنٍ، ثُمَّ تَابَعَ الْغَدُوَّ، فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَلَيْهِ أَثَرُ الصُّفْرَةِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (تَزَوَّجْتَ؟). قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: (وَمَنْ؟). قَالَ: أَمْرَأَةٌ مِنَ الْأَنْصَارِ، قَالَ: (كَمْ سَفَّتَ إِلَيْهَا؟). قَالَ: زِنَةَ نَوَاةٍ مِنْ ذَهَبٍ، أَوْ نَوَاةٍ مِنْ ذَهَبٍ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: (أَوْ لِمَ وَلَوْ بِشَاةٍ).

2. Ono što je dozvoljeno (halal) jasno je, a ono što je zabranjeno (haram) jasno je, a između njih ima sumnjivih stvari

٢ - باب: الْحَلَالُ بَيْنَ وَالْحَرَامِ بَيْنَ وَبَيْنَهُمَا مُشَبَّهَاتٌ

985. Nu'man ibn Bešir, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Što je dozvoljeno (halal) jasno je, a što je zabranjeno (haram) jasno je, a između njih ima sumnjivih (nejasnih) stvari. Ko god ostavi ono što mu sličij grijehu još će odlučnije ostavljati ono što mu je jasno (zabranjeno), a ko se usudi na ono u što sumnja da je grijeh može lahko upasti u ono što je jasno (zabranjeno). Grijesi su Allahov zabran, pa ko napasa stado oko zabrana, lahko može u njega upasti.”

٩٨٥ : عَنِ الثُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الْحَلَالُ بَيْنَ وَالْحَرَامِ بَيْنَ، وَبَيْنَهُمَا أُمُورٌ مُشْتَبِهَةٌ، فَمَنْ تَرَكَ مَا شُبَّهَ عَلَيْهِ مِنَ الْإِنْتِهَاءِ كَانَ لِمَا اسْتَبَانَ أَتَرَكَ، وَمَنْ أَجْتَرَأَ عَلَى مَا يَشْكُ فِيهِ مِنَ الْإِنْتِهَاءِ أَوْشَكَ أَنْ يُوَاقِعَ مَا اسْتَبَانَ، وَالْمَعَاصِي جَمْعُ اللَّهِ، مَنْ يَزْتَعِ حَوْلَ الْحِمَى يُوشِكُ أَنْ يُوَاقِعَهُ).

3. Objašnjenje sumnjivih stvari

986. Aiša, r.a., kaže:

- Utbe ibn Ebu Vekkas, r.a., oporučio je svome bratu Sa'du ibn Ebu Vekkasu:

- Sin robinje Zem'ate je moj, pa uzmi ga!

Kada je bila godina oslobođenja (Mekke), Sa'd ibn Ebu Vekkas ga je uzeo sebi i rekao:

- On je sin mog brata koji ga je meni oporučio.

Abd ibn Zem'ate je ustao i rekao:

- On je moj brat i sin robinje moga oca i rođen je na njegovoj postelji!

Otišli su kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa je Sa'd kazao:

- Allahov Poslaniče, on je sin moga brata, i on ga je meni dao.

٣ - باب: تَفْسِيرُ الْمُشَبَّهَاتِ

٩٨٦ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ:

كَانَ عُتْبَةُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ، عَهْدَ إِلَى أَخِيهِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ ابْنَ وَلِيدَةَ زَمْعَةَ مِنِّي فَأَقْبَضَهُ، قَالَتْ: فَلَمَّا كَانَ عَامُ الْفَتْحِ أَخَذَهُ سَعْدُ ابْنُ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَقَالَ: ابْنُ أَخِي، قَدْ عَهْدَ إِلَيَّ فِيهِ، فَقَامَ عَبْدُ بْنُ زَمْعَةَ فَقَالَ: أَخِي وَأَبْنُ وَلِيدَةِ أَبِي،

A Abd ibn Zem'ate je rekao:

- On je moj brat, sin robinje moga oca i rođen je na njegovoj postelji.

"Abde, on pripada tebi!", rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i još dodao:

"Dijete pripada vlasniku postelje (onome na čijoj se postelji rodi), a bludniku pripada kamenovanje."

Kasnije je Sevdi, kćerki Zem'ate, a supruzi Vjerovjesnika, s.a.v.s., rekao:

"Sevdo, pokrivaš se od njega!", jer je vidio da je on sličan Utbi. Tako je i umro a da je nije više vidio.

4. O onom koji (šejtansko) došaptavanje i slično nije smatrao sumnjivim stvarima

987. Aiša, r.a., priča da su neki ljudi rekli:

- Allahov Poslaniče, neki ljudi donesu nam meso, a mi ne znamo jesu li oni na njega (koljući) izgovorili Božije ime ili nisu.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., (im) je rekao:

"Vi na njega proučite bismillu i jedite ga!"

5. Stjecanje imetka ne vodeći računa odakle i kako

988. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Doći će vrijeme kada ljudi neće voditi računa da li uzimaju dozvoljeno ili nedozvoljeno."

وُلِدَ عَلَى فِرَاشِهِ، فَتَسَاوَقَا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ سَعْدٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، ابْنُ أَخِي، كَانَ قَدْ عَاهَدَ إِلَيَّ فِيهِ. فَقَالَ عَبْدُ ابْنِ زَمْعَةَ: أَخِي وَأَبْنُ وَلِيدَةِ أَبِي، وَوُلِدَ عَلَى فِرَاشِهِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (هُوَ لَكَ يَا عَبْدُ بَنَ زَمْعَةَ). ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ). ثُمَّ قَالَ لِسَوْدَةَ بِنْتِ زَمْعَةَ، زَوْجَ النَّبِيِّ ﷺ: (أَخْتَجِي مِنْهُ يَا سَوْدَةُ). لِمَا رَأَى مِنْ شَبهِهِ بِعُتْبَةَ، فَمَا رَأَاهَا حَتَّى لَقِيَ اللَّهَ.

٤ - باب: مَنْ لَمْ يَرَ الْوَسَاوِسَ وَنَحْوَهَا مِنَ الْمُشَبَّهَاتِ

٩٨٧ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: إِنَّ قَوْمًا قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ قَوْمًا يَأْتُونَنَا بِاللَّحْمِ لَا نَدْرِي: أَذَكَرُوا أَسَمَ اللَّهِ عَلَيْهِ أَمْ لَا؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (سَمُوا اللَّهَ عَلَيْهِ وَكُلُّوهُ).

٥ - باب: مَنْ لَمْ يُيَالِ مِنْ حَيْثُ كَسَبَ الْمَالَ

٩٨٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ، لَا يُيَالِي الْمَرْءُ مَا أَخَذَ مِنْهُ، أَمِنْ الْحَلَالِ أَمْ مِنَ الْحَرَامِ).

6. Trgovina tkaninama

989. El-Bera' ibn Azib i Zejd ibn Erkam, r.a., kazuju:

– Mi smo u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., bili trgovci pa smo pitali Poslanika, s.a.v.s., za mijenjanje novca.

“Ako je to iz ruke u ruku, ne smeta, a ako je na odgodu (kredit), onda nije valjano”, odgovorio je on.

7. Izlazak zarad trgovine

990. Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., kaže:

– Zatražio sam prijem kod Omera ibn Hattaba, r.a., pa mi nije dozvoljeno, jer je Omer bio zauzet, i ja sam se vratio. Kada je Omer završio posao, rekao je:

- Zar nisam čuo glas Abdullaha ibn Kajsa (Ebu Musaa)? Dozvolite mu da ude!

- Već je otišao - rekli su (Omeru, r.a.).

Omer me je potom pozvao, a ja sam rekao:

- Tako nam je naređeno (da se vratimo, ako nam se ne dozvoli ulazak).

- Donesi mi za to dokaz! - rekao je on.

Ja sam otišao gdje se sastaju ensarije i zatražio od njih da mi to potvrde.

- To će ti - rekli su oni - posvjedočiti samo Ebu Seid el-Hudri.

Tako sam ja došao sa Ebu Seidom kod Omera i Omer (iznenađeno) reče:

- Kako je meni ostala nepoznata ta Poslanikova, s.a.v.s., naredba?! Zabavilo me je sklapanje poslova po trgovištima - odlaženje na pijace rade trgovine!

8. Povećanje opskrbe

991. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

- Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

٦ - باب: التَّجَارَةُ فِي الْبَرِّ

٩٨٩ : عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ وَزَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا : كُنَّا تَاجِرَيْنِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَسَأَلْنَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنِ الصَّرْفِ ؟ فَقَالَ : (إِنْ كَانَ يَدًا بِيَدٍ فَلَا بَأْسَ ، وَإِنْ كَانَ نَسَاءً فَلَا يَصْلُحُ) .

٧ - باب: الْخُرُوجُ فِي التَّجَارَةِ

٩٩٠ : عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : اسْتَأْذَنْتُ عَلَى عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَلَمْ يُؤْذَنْ لِي ، وَكَأَنَّهُ كَانَ مَشْغُولًا ، فَرَجَعْتُ فَفَرَّغَ عُمَرُ فَقَالَ : أَلَمْ أَسْمَعْ صَوْتَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَيْسٍ ، أَتَذُنُّوا لَهُ . قِيلَ : قَدْ رَجَعَ ، فَذَعَانِي ، فَقُلْتُ : كُنَّا نُوْمَرُ بِذَلِكَ . فَقَالَ : تَأْتِينِي عَلَى ذَلِكَ بِالنَّبِيَّةِ ، فَأَنْطَلَقْتُ إِلَى مَجْلِسِ الْأَنْصَارِ فَسَأَلْتُهُمْ ، فَقَالُوا : لَا يَشْهَدُ لَكَ عَلَى هَذَا إِلَّا أَضْعَرُّنَا أَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ ، فَذَهَبْتُ بِأَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ، فَقَالَ عُمَرُ : أَخْفَيْ هَذَا عَلَيَّ مِنْ أَمْرِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ؟ أَلْهَانِي الصَّفْقُ بِالْأَسْوَاقِ . يَغْنِي الْخُرُوجُ إِلَى التَّجَارَةِ .

٨ - باب: مَنْ أَحَبَّ الْبَسْطَ فِي الرِّزْقِ

٩٩١ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : (مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُبْسَطَ لَهُ فِي رِزْقِهِ ، أَوْ يُنْسَأَ

لَهُ فِي آثَرِهِ، فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ).

“Koga raduje da mu se njegova opskrba poveća ili da mu se njegov život produlji, neka obilazi svoju rodbinu!”

٩ - باب: شِرَاءِ النَّبِيِّ ﷺ بِالنَّسِئَةِ

9. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., kupovina na veresiju (kredit)

992. Enes, r.a., priča da je jednom, kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio založio svoj oklop kod jednog Jevreja u Medini da bi od njega uzeo ječam za svoje ukućane, otišao kod njega i odnio mu ječmen hljeb i užeglo maslo. Tada ga je čuo kako kaže:

“Kod ukućana Muhammedovih, s.a.v.s., nije omrknuo ni sa’ (3,33 kg) pšenice, niti sa’ drugog žita, a imao je devet supruga (o kojima se brinuo).”

٩٩٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ مَشَى إِلَى النَّبِيِّ ﷺ بِخُبْزِ شَعِيرٍ، وَإِهَالَةٍ سَنِخَةٍ، وَلَقَدْ رَمَنَ النَّبِيُّ ﷺ دِرْعًا لَهُ بِالْمَدِينَةِ عِنْدَ يَهُودِيٍّ، وَأَخَذَ مِنْهُ شَعِيرًا لِأَهْلِهِ، وَلَقَدْ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: (مَا أَمْسَى عِنْدَ آلِ مُحَمَّدٍ ﷺ صَاعُ بُرٍّ، وَلَا صَاعُ حَبٍّ، وَإِنْ عِنْدَهُ لَتِسَعُ نِسْوَةٍ).

١٠ - باب: كَسْبِ الرَّجُلِ وَعَمَلِهِ بِيَدِهِ

10. Čovjekova zarada i fizički rad

993. Mikdam, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Niko nikada neće jesti hranu bolju od one koju je svojim rukama zaradio. Zaista je Božiji poslanik Davud, a.s., jeo samo ono što je zaradio svojim rukama!”

٩٩٣ : عَنِ الْمِقْدَامِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ، خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلٍ يَدِهِ، وَإِنْ نَبِيَّ اللَّهِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلٍ يَدِهِ).

١١ - باب: السُّهُولَةِ وَالسَّهَاحَةِ فِي الشِّرَاءِ وَالْبَيْعِ

11. Prijaznost i blagost pri kupovanju i prodavanju

994. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Allah se smilovao čovjeku koji je blag kada prodaje, kada kupuje i kada potražuje nazad svoj novac.”

٩٩٤ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: (رَجِمَ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (رَجِمَ اللَّهُ رَجُلًا، سَهَحًا إِذَا بَاعَ، وَإِذَا اشْتَرَى، وَإِذَا اقْتَضَى).

١٢ - باب: مَنْ أَنْظَرَ مُوسِرًا

12. Davanje vremena za plaćanje imućnom

995. Huzejfe, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

٩٩٥ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (تَلَقَّبَ الْمَلَائِكَةُ رُوحَ رَجُلٍ مِمَّنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، قَالُوا: أَعْمِلْتَ

“Meleki su primili dušu jednog čovjeka od naroda koji je bio prije vas i upitali:

- Da li si uradio kakvo dobro?

- Naređivao sam svojim momcima da imućnog pričekaju kod plaćanja, a siromašnog oslobode, pa je i njega Allah oslobodio.”

13. Neprikrivanje nedostataka i iskrenost (u kupoprodaji)

996. Hakim ibn Hizam, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kupoprodavci imaju pravo izbora (da prihvate ili ne prihvate kupoprodaju) dok se nisu rastavili”, ili je rekao: “dok se ne rastave”; pa ako su bili iskreni i međusobno sve razjasnili, bit će obojici napredak u njihovoj kupoprodaji, a ako su nešto jedan drugom sakrili i slagali, umanjit će im se napredak u njihovoj kupoprodaji.”

14. Prodaja pomiješanih datula

997. Ebu Seid, r.a., kaže:

- Mi smo se opskrbljivali sakupljenim datulama (iz društvenog skladišta), a to je bila mješavina raznih vrsta datula, i prodavali smo dva sa'a za jedan sa' (bolje vrste). Potom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Nema dva sa'a za jedan, niti dva dirhema za jedan dirhem!”

15. (Griješ) onoga ko plaća kamatu

998. Ebu Džuhajfe, r.a., kaže:

- Vidio sam kada je moj otac kupio roba koji se bavio puštanjem krvi pa

مِنَ الْخَيْرِ شَيْئًا؟. قَالَ: كُنْتُ أَمُرُ فِتْيَانِي أَنْ يَنْظُرُوا الْمُغْسِرَ وَيَتَجَاوَزُوا عَنِ الْمُسِيرِ، فَتَجَاوَزَ اللَّهُ عَنْهُ).

۱۳ - باب: إِذَا بَيْنَ الْبَيْعَانِ وَلَمْ يَكْتُمَا وَنَصَحَا

۹۹۶ : عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (الْبَيْعَانِ بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَتَفَرَّقَا، أَوْ قَالَ: حَتَّى يَتَفَرَّقَا، فَإِنْ صَدَقَا وَبَيَّنَّا بُورِكَ لَهُمَا فِي بَيْعِهِمَا، وَإِنْ كَتَمَا وَكَذَبَا مُحِقَّتْ بَرَكَةُ بَيْعِهِمَا).

۱۴ - باب: بَيْعِ الْخِلْطِ مِنَ التَّمْرِ

۹۹۷ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُرْزَقُ تَمْرَ الْجَمْعِ، وَهُوَ الْخِلْطُ مِنَ التَّمْرِ، وَكُنَّا نَبِيعُ صَاعَيْنِ بِصَاعٍ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا صَاعَيْنِ بِصَاعٍ، وَلَا دِرْهَمَيْنِ بِدِرْهَمٍ).

۱۵ - باب: مُوَكِّلِ الرَّبَا

۹۹۸ : عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ أَبِي اشْتَرَى عَبْدًا حَجَّامًا فَأَمَرَ بِمَحَاجِمِهِ فَكَسِرَتْ، فَسَأَلْتُهُ فَقَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ، وَثَمَنِ الدِّمِّ، وَنَهَى عَنِ الْوَاشِمَةِ وَالْمَوْشُومَةِ،

onda naredio da se pribor kojim to radi polomi. Upitao sam ga (zašto je to uradio), a on reče:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio uzimanje naknade za psa i za krv, zabranio je tetoviranje - tetovirki i tetoviranoj te kamatu - kako uzimanje tako i davanje, a slikara je prokleo.

16. Allah uništava kamatu, a uvećava sadake

999. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

- Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

“Zaklinjanje doprinosi prodaji robe, a smanjuje (Allahov) bereket.”

17. Spominjanje kovača i talitelja željeza

1000. Habbab, r.a., priča:

- U predislamsko doba bio sam kovač i imao sam kod Asa ibn Vaila svoje potraživanje pa sam otišao kod njega da to naplatim.

- Neću ti ga dati - rekao je on - sve dok ne napustiš Muhammedovu vjeru.

- Neću je napustiti dok te Allah ne usmrti i ne budeš proživljen! - rekao sam.

- Pa ostavi me dok umrem i budem oživljen! Tada će mi biti dato imetka i djece pa ću ti isplatiti! - rekao je on.

Potom je objavljeno: *Vidje li onoga koji u dokaze Naše ne vjeruje i govori: “Zasigurno će mi biti dati imetak i djeca?” Zna li on tajnu (gajb) ili je od Milostivog uzeo obećanje?! (Merjem, 77.-78.)*

۱۶ - باب: يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ

۹۹۹ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:
(الْحِلْفُ مَنْقَعَةٌ لِلسَّلَعةِ، مَنْحَقَةٌ لِلْبِرْكَةِ).

۱۷ - باب: ذِكْرُ الْفَيْنِ وَالْحَدَادِ

۱۰۰۰ : عَنْ خَبَّابٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:
كُنْتُ قَيْنًا فِي الْجَاهِلِيَّةِ، وَكَانَ لِي عَلَى
الْعَاصِ بْنِ وَائِلٍ دَيْنٌ، فَأَتَيْتُهُ أَتَقَاضَاهُ،
قَالَ: لَا أُعْطِيكَ حَتَّى تَكْفُرَ بِمُحَمَّدٍ
ﷺ. فَقُلْتُ: لَا أَكْفُرُ حَتَّى يُيَمِّتَكَ اللَّهُ ثُمَّ
تُبْعَثَ. قَالَ: دَعْنِي حَتَّى أَمُوتَ وَأُبْعَثَ،
فَسَأَوْنِي مَالًا وَوَلَدًا فَأَفْضَيْكَ. فَتَرَلْتُ:
﴿أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتِيَنَّ
مَالًا وَوَلَدًا. أَطَّلَعَ الْغَيْبَ أَمْ اتَّخَذَ عِنْدَ
الرَّحْمَنِ عَهْدًا﴾.

1001. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Jedan krojač pozvao je Allahova Poslanika, s.a.v.s., na jelo koje je za njega pripremio. Sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., otišao sam i ja na to jelo. Pred Allahova Poslanika, s.a.v.s., (domaćin) je primakao hljeb i čorbu u kojoj je bilo bundeve (tikve) i komadića mesa. Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako traži bundevu po stranama zdjele. Od tada sam stalno volio bundevu - kaže Enes.

19. Kupovina jahaćih životinja i magaraca

1002. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Kad sam bio sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u jednom vojnom pohodu deva mi je bila iscrpljena i usporavala me. Prišao mi je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i rekao:

“Jesi li to ti), Džabire!”

- Da - rekao sam.

“Šta je s tobom?”, upitao je.

- Deva mi je iscrpljena i spora pa sam izostao - odgovorio sam.

On je sjahao, potakao moju devu savijenom ručkom svoga štapa i rekao:

“Jaši!”

Kad sam je poslije toga uzjahao išla je tako brzo da sam je morao zadržavati da ne pretekne Allahova Poslanika, s.a.v.s.

“Jesi li oženjen”, upitao je on.

- Da - odgovorio sam.

“Djevojkom ili udovicom?”, upitao je.

- Udovicom - kazao sam.

“A što se nisi oženio djevojkom pa da se možete međusobno zabavljati”, upitao je on.

Odgovorio sam:

۱۰۰۱: عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ خِيَاطًا دَعَا رَسُولَ اللَّهِ لَطَعَامٍ صَنَعَهُ، قَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ: فَذَهَبْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ إِلَى ذَلِكَ الطَّعَامِ، فَقَرَّبَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ خُبْرًا وَمَرَقًا، فِيهِ دُبَاءٌ وَقَدِيدٌ، فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَتَّبِعُ الدُّبَاءَ مِنْ حَوْلِي الْقَصْعَةَ، قَالَ: فَلَمْ أَرَلْ أَحَبُّ الدُّبَاءَ مِنْ يَوْمِئِذٍ.

۱۹ - باب: شِرَاءِ الدَّوَابِّ وَالْحَمِيرِ
۱۰۰۲: عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي غَزَاةٍ، فَأَبْطَأَ بِي جَمَلِي وَأَغْيَا، فَأَتَى عَلَيَّ النَّبِيُّ ﷺ، فَقَالَ: (جَابِرُ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (مَا شَأْنُكَ؟). قُلْتُ: أَبْطَأَ عَلَيَّ جَمَلِي وَأَغْيَا فَتَخَلَّفْتُ، فَتَرَلَّ يَخْجُنُهُ بِمِخْجَنِهِ، ثُمَّ قَالَ: (أَرْكَبُ). فَرَكِبْتُ، فَلَقَدْ رَأَيْتُهُ أَكْفُهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: (تَرْوِجُ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (يَكْرَا أَمْ تَيْبَا؟). قُلْتُ: بَلَى تَيْبَا، قَالَ: (أَفَلَا جَارِيَةً تُلَاعِبُهَا وَتُلَاعِبُكَ؟). قُلْتُ: إِنَّ لِي أَخَوَاتٍ، فَأَخْبَيْتُ أَنْ أَتَرْوِجَ أَمْرَأَةً تَجْمَعُهُنَّ وَتَمْسُطُهُنَّ، وَتَقُومُ عَلَيْهِنَّ،

- Imam (male) sestre, pa sam želio vjenčati ženu koja će ih okupljati, češljati i bdjeti nad njima.

"Ti ćeš se vratiti (kući) pa kada stigneš, dobro se prihvati žene (možda ćeš dobiti pametna sina)!", rekao je on a zatim upitao:

"Hoćeš li prodati svoju devu?"

- Hoću - odgovorio sam, pa ju je kupio od mene za jednu oku (zlata).

Ja sam stigao ujutro a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je bio već prije mene stigao tako da sam ga, kad smo došli u džamiju, zatekao na vratima.

"Jesi li to sada stigao?", upitao je.

- Da - rekao sam.

"Ostavi devu pa uđi i klanjaj dva rekata!", rekao je.

Ušao sam i klanjao, a on je naredio Bilalu da mi izmjeri oku (zlata)! Bilal je to uradio nabacivši (malo) da vaga pretegne.

Nakon toga sam pošao i bio se već udaljio kad on reče:

"Zovi(te) mi Džabira!"

- Sad će mi vratiti devu - pomislio sam - a ništa mi nije bilo mrže od nje.

"Uzmi svoju devu, a tvoja je i novčana protuvrijednost (koju si za nju primio)", rekao je.

20. O kupovini deva pod mahanom

1003. Abdullah ibn Omer ibn Hattab, r.a., kaže da je od jednog čovjeka kupio deve koje su patile od žeđomora. Ortak toga čovjeka, koji je bio suvlasnik deva, (kasnije) je došao kod Ibn Omera i rekao:

- Moj ortak je tebi prodao deve pod mahanom, a nije ti to rekao.

- Goni ih! - rekao je Ibn Omer.

قَالَ: (أَمَا إِنَّكَ قَادِمٌ، فَإِذَا قَدِمْتَ فَالْكَيْسَ الْكَيْسَ). ثُمَّ قَالَ: (أَتَبِيعُ جَمَلَكَ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، فَاشْتَرَاهُ مِنِّي بِأُوقِيَّةٍ، ثُمَّ قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَبْلِي، وَقَدِمْتُ بِالْغَدَاةِ، فَجِئْنَا إِلَى الْمَسْجِدِ فَوَجَدْتُهُ عَلَى بَابِ الْمَسْجِدِ، قَالَ: (الآنَ قَدِمْتَ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (قَدِّعْ جَمَلَكَ، فَأَدْخُلْ، فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ). فَدَخَلْتُ فَصَلَّيْتُ، فَأَمَرَ بِلَالًا أَنْ يَرِنَ لِي أُوقِيَّةً، فَوَرَنَ لِي بِلَالٌ فَأَرْجَعَ فِي الْبَيْرَانِ، فَأَنْطَلَقْتُ حَتَّى وَلَّيْتُ، فَقَالَ: (ادْعُ لِي جَابِرًا). قُلْتُ: الْآنَ يَرُدُّ عَلَيَّ الْجَمَلَ، وَلَمْ يَكُنْ شَيْءٌ أَبْغَضَ إِلَيَّ مِنْهُ، قَالَ: (خُذْ جَمَلَكَ وَلَكَ ثَمَنُهُ).

٢٠ - باب: شِرَاءِ الْإِبِلِ الْهِيمِ

١٠٠٣ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّهُ اشْتَرَى إِبِلًا هِيمًا مِنْ رَجُلٍ وَلَهُ فِيهَا شَرِيكٌ، فَجَاءَ شَرِيكُهُ إِلَى ابْنِ عُمَرَ، فَقَالَ لَهُ : إِنَّ شَرِيكِي بَاعَكَ إِبِلًا هِيمًا وَلَمْ يَعْرِفَكَ . قَالَ : فَاسْتَفْهَمَهَا ، قَالَ : فَلَمَّا دَعَبَ يَسْتَأْفَهَا ، فَقَالَ : دَعَهَا ، رَضِينَا بِقَضَاءِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ : (لَا عَدْوَى).

I kada je ovaj htio da ih potjera, Ibn Omer reče:

- Ostavi ih! Moramo biti zadovoljni odredbom Allahova Poslanika, s.a.v.s.: "Ni zaraza se ne može prenijeti bez Allahova dopuštenja!"

21. O onome ko pušta krv

1004. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

- Ebu Tajbe je pustio krv (hidžame) Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i on mu je darovao jednu mjericu datula, a njegovom gospodaru naredio da mu smanji (olakša) porez.

1005. Ibn Abbas, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je dao sebi pustiti krv paje onome koji mu je to uradio platilo, a da je to zabranjeno, ne bi mu platilo.

22. O trgovini robom od koje je zarada pokuđena

1006. Aiša, majka pravovjernih, r.a., kaže da je kupila jedan jastučić na kome je bilo slika. Kada ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., vidio stao je na vratima ne ušavši unutra.

Na licu sam mu primijetila ljutnju - priča ona - pa sam rekla:

- Allahov Poslaniče, obraćam se za oprost Allahu i Njegovom Poslaniku, s.a.v.s. Šta sam to zgriješila?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Šta će ti taj jastučić?"

- Kupila sam ga tebi - rekla sam - da na njemu sjediš i pod glavu ga mećeš!

Na to je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

۲۱ - باب: ذِكْرُ الْحَجَامِ

۱۰۰۴ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: حَجَّمَ أَبُو طَيْبَةَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَأَمَرَ لَهُ بِصَاعٍ مِنْ تَمْرٍ، وَأَمَرَ أَهْلَهُ أَنْ يُخَفُّوا مِنْ خَرَاجِهِ.

۱۰۰۵ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: اخْتَجَمَ النَّبِيُّ ﷺ وَأَعْطَى الَّذِي حَجَّمَهُ، وَلَوْ كَانَ حَرَامًا لَمْ يُعْطِهِ.

۲۲ - باب: التَّجَارَةُ فِيْمَا يُكْرَهُ كَسْبُهُ

۱۰۰۶ : عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّهَا اشْتَرَتْ ثُمْرَقَةً فِيهَا تَصَاوِيرٌ، فَلَمَّا رَأَاهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَامَ عَلَى الْبَابِ فَلَمْ يَدْخُلْهُ، قَالَتْ فَعَرَفْتُ فِي وَجْهِهِ الْكَرَاهَةَ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِهِ ﷺ، مَاذَا أَذْنَبْتُ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَا بَالُ هَذِهِ الثُّمْرَقَةِ؟). قُلْتُ: اشْتَرَيْتُهَا لَكَ لِتَقْعُدَ عَلَيْهَا وَتَوَسَّدَهَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ أَصْحَابَ هَذِهِ الصُّورِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُعَذَّبُونَ، فَيَقَالُ لَهُمْ: أَخِيُوا مَا خَلَقْتُمْ). وَقَالَ: (إِنَّ النَّيْتَ الَّذِي فِيهِ الصُّورُ لَا تَدْخُلُهُ الْمَلَائِكَةُ).

“Zaista će vlasnici ovih slika biti mučeni na Sudnjem danu, a onda će im se reći: Oživite to što ste napravili!”

I rekao je: “U sobu u kojoj ima slika, meleki ne ulaze.”

23. Kupovina i poklon kupljenoga drugome u prisustvu onoga ko je to prodao

1007. Ibn Omer, r.a., priča:

Kad smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., bili na jednom putovanju ja sam jahao na jednom jogunastom Omerovom (očevom) devcu. Pošto nisam mogao njime vladati istrkivao bi ispred ostalih pa bi ga Omer (moj otac) grdio i vraćao nazad. I to se ponavljalo (više puta), da bi potom Vjerovjesnik, s.a.v.s, rekao Omeru:

“Prodaj mi ga!”

- Tvoj je, Allahov Poslaniče - rekao je on.

Tako ga je (moj otac) prodao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., koji nakon toga reče:

“Tvoj je, o Abdullahu, sine Omerov, radi sa njim šta hoćeš.”

24. Osuda varanja u kupoprodaji

1008. Ibn Omer, r.a., priča da je jedan čovjek rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s., da on u trgovini zna biti prevaren pa mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Prilikom kupoprodaje kaži: Nema varanja.”

25. O civilima koji se nađu među vojskom

1009. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, rekao:

٢٣ - باب: إِذَا اشْتَرَى شَيْئًا فَوَهَبَ مِنْ سَاعَتِهِ قَبْلَ أَنْ يَتَفَرَّقَا

١٠٠٧ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ :

كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي سَفَرٍ، فَكُنْتُ عَلَى بَكْرِ صَنْبٍ لِعُمَرَ، فَكَانَ يَغْلِبُنِي فَيَتَقَدَّمُ أَمَامَ الْقَوْمِ، فَيَزْجُرُهُ عُمَرُ وَيَرُدُّهُ، ثُمَّ يَتَقَدَّمُ، فَيَزْجُرُهُ عُمَرُ وَيَرُدُّهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِعُمَرَ: (بِعْنِيهِ). قَالَ: هُوَ لَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (بِعْنِيهِ). فَبَاعَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (هُوَ لَكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ، تَصْنَعُ بِهِ مَا شِئْتَ).

٢٤ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ الْخِدَاعِ فِي الْبَيْعِ

١٠٠٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَجُلًا ذَكَرَ لِلنَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ يُخْدَعُ فِي الْبَيْعِ، فَقَالَ: (إِذَا بَايَعْتَ فَقُلْ: لَا خِلَافَةَ).

٢٥ - باب: مَا ذُكِرَ فِي الْأَسْوَاقِ

١٠٠٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (يَغْزُو جَيْشٌ

“Na Kabu će poći jedna vojska, ali će, kada se nađu u jednoj pustinji, u zemlju propasti i prvi i posljednji među njima!”

Aiša kaže:

- Allahov Poslaniče - kazala sam - kako da svi stradaju kada među njima ima ljudi koji rade u trgovini (civila) i onih koji ih ne podržavaju?

“Propast će i prvi i posljednji od njih, a zatim će biti oživljeni prema svojim namjerama” - odgovorio je on.

1010. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., (jednom prilikom) bio u čaršiji i da je neko viknuo:

- O Ebu Kasime!

Kada se Vjerovjesnik, s.a.v.s., okrenuo, čovjek reče:

- Zvao sam ovoga.

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Nadijevajte moje ime, ali ne zovite nikoga mojim nadimkom!”

1011. Ebu Hurejre ed-Devsi, r.a., priča:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je izašao u neko doba dana. Nije mi ništa govorio a ni ja njemu nisam ništa govorio. Kada je došao na trg (plemena) Benu Kajnuka', sjeo je u dvorištu Fatimine kuće i rekao:

“Je li tamo mališan? Je li tamo mališan (Hasan)?”

Ona ga je nešto zadržala, i ja sam mislio da mu oblači ljepšu košulju ili da ga kupi. Potom je (dječak) dotrčao i on ga je zagrlio i poljubio, rekavši:

“Allahu moj, voli ga i voli onoga ko njega voli!”

الْكُفَّةَ، فَإِذَا كَانُوا بَيْدَاءَ مِنَ الْأَرْضِ يُخَسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ). قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، كَيْفَ يُخَسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ، وَفِيهِمْ أَسْوَأُهُمْ، وَمَنْ لَيْسَ مِنْهُمْ؟ قَالَ: (يُخَسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ، ثُمَّ يَعْتُونَ عَلَى نِيَّاتِهِمْ).

١٠١٠ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ فِي السُّوقِ، فَقَالَ رَجُلٌ: يَا أَبَا الْقَاسِمِ، فَأَلْقَتْ إِلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ، فَقَالَ: إِنَّمَا دَعَوْتُ هَذَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (سَمُّوا بِأَسْمِي، وَلَا تَكُونُوا بِكُنْيَتِي).

١٠١١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ الدَّوْسِيِّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: خَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ فِي طَائِفَةٍ مِنَ النَّهَارِ، لَا يَكْلُمُنِي وَلَا أَكْلُمُهُ، حَتَّى أَتَى سُوقَ بَنِي قَيْنِقَاعَ، فَجَلَسَ بِفَنَاءِ بَيْتِ فَاطِمَةَ، فَقَالَ: (أَنْتُمْ لُكْعُ، أَنْتُمْ لُكْعُ؟). فَحَبَسَتْهُ شَيْئًا، فَطَنْتُ أَنَّهَا تُلِيسُهُ سَخَابًا أَوْ تُعَسِّلُهُ، فَجَاءَ يَسْتَدُّ حَتَّى عَاقَقَهُ وَقَبَّلَهُ، وَقَالَ: (اللَّهُمَّ أَحِبَّهُ وَأَحِبَّ مَنْ يُحِبُّهُ).

١٠١٢ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُمْ كَانُوا يَشْتَرُونَ طَعَامًا مِنَ الرُّكْبَانِ

1012. Ibn Omer, r.a., priča da su oni u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., kupovali hranu (u predgrađu) od karavandžija pa je on poslao nekoga ko će ih spriječiti da je prodaju tu gdje su je kupili (i natjerati ih) da je prenesu na mjesto gdje se hrana i prodaje.

Ibn Omer, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio da se hrana prodaje čim je neko kupi, sve dok je izmjerenu ne preuzme.

عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ، فَيَبْعُثُ إِلَيْهِمْ مَنْ يَمْنَعُهُمْ أَنْ يَبِيعُوهُ حَيْثُ اشْتَرَوْهُ، حَتَّى يَنْقُلُوهُ حَيْثُ يَبَاعُ الطَّعَامُ. وَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يَبَاعَ الطَّعَامُ إِذَا اشْتَرَاهُ حَتَّى يَسْتَوْفِيَهُ.

26. Pokuđenost galame na pijaci

1013. Abdullah ibn Amr ibn As, r.a., je bio upitan o svojstvu Allahova Poslanika, s.a.v.s., spomenutom u Tevratu, pa je rekao:

- On je, tako mi Allaha, u Tevratu opisan sa nekim svojim svojstvima iz Kur'ana, naprimjer: *O Vjerovjesniče, Mi smo te poslali kao svjedoka, kao donosioca radosne vijesti i kao opominjača* (El-Ahzab, 45.) te kao zaklon ljudima koji se nisu školovali. Ti si Moj rob i Moj poslanik. Dao sam ti ime Mutevekkil (onaj koji se uzda u Allaha), koji nema grubosti ni osorosti, koji ne galami po vašarima (trgovima), niti na zlo uzvraća zlim, nego je ljubazan i prašta. Allah ga neće uzeti sve dok ne ispravi iskrivljenu vjeru i dok (ljudi) ne budu govorili: *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha) - riječi kojima će otvoriti slijepe oči, gluhe uši i ućahurena srca.

٢٦ - باب: كَرَاهِيَةِ السَّخَبِ فِي السُّوقِ

١٠١٣ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سُئِلَ عَنْ صِفَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي التَّوَرَةِ، قَالَ: أَجَلٌ، وَاللَّهُ إِنَّهُ لَمَوْصُوفٌ فِي التَّوَرَةِ بِبَعْضِ صِفَتِهِ فِي الْقُرْآنِ: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا﴾. وَجَزَا لِلْأُمِّيِّينَ، أَنْتَ عَبْدِي وَرَسُولِي، سَمِيْتُكَ الْمُتَوَكَّلَ، لَيْسَ بِفَطٍ وَلَا غَلِيظَ، وَلَا سَخَابٍ فِي الْأَسْوَاقِ، وَلَا يَدْفَعُ بِالسَّيِّئَةِ السَّيِّئَةَ، وَلَكِنْ يَغْفُو وَيَغْفِرُ، وَلَنْ يَقْبِضَهُ اللَّهُ حَتَّى يَقِيمَ بِهِ الْمِلَّةَ الْعُوجَاءَ، بِأَنْ يَقُولُوا: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَيَفْتَحُ بِهَا أَعْيُنًا عُمْيًا، وَأَذَانًا صُمًّا، وَقُلُوبًا غُلْفًا.

27. Vaganje je obaveza onoga koji prodaje

1014. Džabir, r.a., kaže:

– Preselio je na ahiret Abdullah ibn Amr ibn Haram (Džabirov otac), r.a., a imao je duga, pa sam zamolio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da posreduje kod njegovih vjerovnika da snize štogod od njegovog duga. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je to od njih tražio, ali oni na to nisu pristali. Tada mi je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Idi i razvrstaj svoje datule na vrste: posebno bolje, a posebno slabije i onda pošalji po mene!”

To sam uradio, zatim sam poslao po Vjerovjesnika, s.a.v.s., i on je došao, sjeo poviše njih ili između njih, a zatim rekao:

“Mjeri ljudima!”

Ja sam mjerio dok nisam ispunio ono što im je pripadalo a moje su datule ostale kao da se od njih nije ništa umanjilo.

28. Šta je poželjno prilikom mjerenja

1015. Mikdam ibn Madijekrib, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Mjerite svoju hranu, pa će vam biti beričetna.”

29. Bereket Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., mjera (sa'a i mudda)

1016. Abdullah ibn Zejd, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

٢٧ - باب: الْكَيلُ عَلَى الْبَائِعِ وَالْمُعْطَى

١٠١٤ : عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
تَوَفَّى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو بْنُ حَرَامٍ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَعَلَيْهِ دَيْنٌ ، فَاسْتَعْنَتْ
النَّبِيَّ ﷺ عَلَى غُرْمَائِهِ أَنْ يَصْعَوْا مِنْ
دَيْنِهِ ، فَطَلَبَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَيْهِمْ فَلَمْ يَفْعَلُوا ،
فَقَالَ لِي النَّبِيُّ ﷺ : (أَذْهَبْ فَصَنِّفْ
تَمْرَكَ أَصْنَافًا ، الْعَجْوَةَ عَلَى حِدَةٍ ،
وَعَذْقَ زَيْدَ عَلَى حِدَةٍ ، ثُمَّ أَرْسِلْ
إِلَيَّ) . فَفَعَلْتُ ، ثُمَّ أَرْسَلْتُ إِلَى النَّبِيِّ
ﷺ ، فَجَلَسَ عَلَى أَغْلَاهُ أَوْ فِي وَسْطِهِ ،
ثُمَّ قَالَ : (كُلْ لِلْقَوْمِ) . فَكَلْتُهُمْ حَتَّى
أَوْفَيْتُهُمُ الَّذِي لَهُمْ وَبَقِيَ تَمْرِي كَأَنَّهُ لَمْ
يَنْقُصْ مِنْهُ شَيْءٌ .

٢٨ - باب: مَا يُسْتَحَبُّ مِنَ الْكَيلِ

١٠١٥ : عَنِ الْمُقْدَامِ بْنِ مَعْدٍ يَكْرُبُ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ :
(كَيْلُوا طَعَامَكُمْ يُبَارَكْ لَكُمْ) .

٢٩ - باب: بَرَكَةُ صَاعِ النَّبِيِّ ﷺ وَمُدِّهِ

١٠١٦ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ ، رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ : (أَنَّ إِبْرَاهِيمَ
حَرَّمَ مَكَّةَ وَدَعَا لَهَا ، وَحَرَّمَتْ الْمَدِينَةَ

“Ibrahim, a.s., je Mekku učinio zabranjenom (svetom) i molio (Allaha) za nju, a ja sam Medinu učinio svetom onako kao što je Ibrahim, a.s., učinio svetom Mekku i molio sam za nju; za njezine (mjere) *mudd* i *sa'*, kao što je Ibrahim, a.s., molio za Mekku.”

30. Preprodaja hrane prije preuzimanja od osobe koja prodaje

1017. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Vidio sam da su u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., šibali one koji su kupovali hranu đuture i prodavali je prije nego što bi je preuzeli.

1018. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio da neko preproda hranu prije nego što je preuzme od prodavca. Tada je neko upitao Ibn Abbasa:

- Kako to?

- To znači, zabranjeno je platiti robu pa, ne preuzevši je od prodavca, prodati je sljedećem kupcu (po višoj cijeni) - odgovorio je on.

1019. Omer ibn Hattab, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kupiti zlato pa, ne preuzevši ga od prodavca, prodati ga trećem licu (po većoj cijeni), predstavlja jedan vid kamate, a isti je slučaj i sa pšenicom, hurmama i ječmom.”

31. Ne nameći se na kupoprodaju svoga brata, i nemoj nuditi cijenu na njegovu cijenu ako on to ne dozvoli ili odustane od (kupoprodaje)!

كَمَا حَرَّمَ إِبْرَاهِيمُ مَكَّةَ، وَدَعَا لَهَا فِي مَدَنًا وَصَاعِيهَا مِثْلَ مَا دَعَا إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِمَكَّةَ.

۳۰ - باب: مَا يُذَكَّرُ فِي بَيْعِ الطَّعَامِ وَالْحُكْمَةُ

۱۰۱۷ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: رَأَيْتُ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ الطَّعَامَ مُجَازِفَةً، يُضْرَبُونَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنْ يَسْعَوْهُ حَتَّى يُؤْوُوهُ إِلَى رِحَالِهِمْ.

۱۰۱۸ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى أَنْ يَبِيعَ الرَّجُلُ طَعَامًا حَتَّى يَسْتَوْفِيَهُ. قِيلَ لِابْنِ عَبَّاسٍ: كَيْفَ ذَلِكَ؟ قَالَ: ذَلِكَ دَرَاهِمُ بَدْرَاهِمَ، وَالطَّعَامُ مُرْجَأٌ.

۱۰۱۹ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: يُخْبِرُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (الذَّهَبُ بِالذَّهَبِ رِبَاً إِلَّا هَاءَ وَهَاءَ، وَالْبُرُّ بِالْبُرِّ رِبَاً إِلَّا هَاءَ وَهَاءَ، وَالتَّمْرُ بِالتَّمْرِ رِبَاً إِلَّا هَاءَ وَهَاءَ وَالشَّعِيرُ بِالشَّعِيرِ رِبَاً إِلَّا هَاءَ وَهَاءَ).

۳۱ - باب: «لَا يَبِيعُ عَلَى بَيْعِ أَخِيهِ وَلَا يَسْتَمُ» عَلَى سَوْمِ أَخِيهِ

1020. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je da stanovnik nekoga mjesta prodaje brata, da zaprosi ženu koju prosi njegov brat te da žena traži razvod svoje sestre da bi ona zauzela njeno mjesto.

32. Prodaja licitacijom

1021. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je jedan čovjek dao da se, kada on umre, njegov rob oslobodi. Kasnije je, međutim, tome čovjeku zatrebalo novca, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., uzeo njegovog roba i rekao:

“Ko će ga od mene kupiti?”

Kupio ga je Numan ibn Abdullah za toliko i toliko i Poslanik, s.a.v.s., mu je predao roba.

33. Prodaja nesigurnog (garer) i poprodaja mladunčeta u steonj životinji

1022. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio kupoprodaju začetoj mladunčeta u steonj životinji. Predislamski Arapi bavili su se tom trgovinom: čovjek bi unaprijed kupovao za klanje mladunče što će ga oteliti deva i što će oteliti ona koja je još u njezinom trbuhu (trgovina teletom od tek začetoj teleta).

حَتَّى يَأْذَنَ لَهُ أَوْ يَتْرُكَ

يَأْذَنُ ۚ وَلَا تَتَنَاجَشُوا، وَلَا يَبِيعَ الرَّجُلُ عَلَى بَيْعِ أَخِيهِ، وَلَا يَخْطُبُ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ، وَلَا تَسْأَلُ الْمَرْأَةُ طَلَاقَ أُخْتِهَا لَتُكْفَأَ مَا فِي إِنْثَائِهَا).

۳۲ - باب: بَيْعِ الْمَرْأَةِ

۱۰۲۱: عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَجُلًا أَعْتَقَ غُلَامًا لَهُ عَنْ دُبُرٍ، فَأَخْتَجَ، فَأَخَذَهُ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: (مَنْ يَشْتَرِيهِ مِنِّي؟). فَأَشْتَرَاهُ نُعَيْمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بِكَذَا وَكَذَا، فَدَفَعَهُ إِلَيْهِ.

۳۳ - باب: بَيْعِ الْغَرَرِ وَحَبْلِ الْحَبَلَةِ

۱۰۲۲: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى عَنْ بَيْعِ حَبْلِ الْحَبَلَةِ، وَكَانَ بَيْعًا يَتَّبَاعُهُ أَهْلُ

34. Prodavaču je zabranjeno da za duži period ne muze deve, krave, ovce i ostalu stoku (kako bi prevarom za njih uzeo veću cijenu)

1023. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj ko kupi ovcu koja duže vremena nije mužena, ima pravo odabrati od dvoga ono što je bolje za njega: ako je sa njom zadovoljan, da je zadrži, a ako mu se ne sviđa, da je vrati,

35. Prodaja roba bludnika

1024. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada robinja počini blud i to bude jasno dokazano, neka je njen vlasnik išiba, a nakon toga nema prava da je kori. Ako opet počini blud, neka je opet išiba, ali nakon toga neka je ne kori, pa ako učini blud i treći put, neka je proda, pa makar za kakvo uže od lijanje!”

36. Da li sjedilac u nekom mjestu može prodati robu nomada bez zarade i da li mu u tome može pomagati ili ga savjetovati?

1025. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

“Ne predusrećite karavandžije i neka sjedilac u nekom mjestu ne prodaje proizvod nomada!”

Tada je neko upitao Ibn Abbasa:

الْجَاهِلِيَّةُ: كَانَ الرَّجُلُ يَتَتَاعُ الْجَزُورَ إِلَى أَنْ تُتَّجَ النَّاقَةُ، ثُمَّ تُتَّجَ الْتِي فِي بَطْنِهَا.

٣٤ - باب: النَّهْيُ لِلْبَائِعِ أَنْ لَا يُجْفَلَ الْإِبِلَ وَالْبَقَرَ وَالْغَنَمَ

١٠٢٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ اشْتَرَى صَاعًا مِنْ تَمْرٍ).

٣٥ - باب: يَبْعُ الْعَبْدُ الزَّانِي

١٠٢٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا زَنَتِ الْأَمَةُ فَتَبَيَّنَ زِنَاهَا فَلْيَجْلِدْهَا وَلَا يَتْرُبْ، ثُمَّ إِنْ زَنَتْ فَلْيَجْلِدْهَا وَلَا يَتْرُبْ، ثُمَّ إِنْ زَنَتْ الثَّالِثَةَ فَلْيَبْعُهَا وَلَوْ بِحَبْلٍ مِنْ شَعْرِ).

٣٦ - باب: هَلْ يَبْعُ حَاضِرٌ لِبَادٍ بِغَيْرِ أَجْرٍ؟ وَهَلْ يُعِينُهُ أَوْ يَنْصَحُهُ؟

١٠٢٥ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَا

- Šta znače njegove riječi: "... i neka sjedilac u nekom mjestu ne prodaje proizvod nomada!" - pa je on odgovorio:

- Ne može biti njegov posrednik!

37. Zabrana predusretanja karavandžija

1026. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Neka se pri kupoprodaji niko od vas ne natura u trgovini drugome i neka ne predusreće robu dok ona ne dođe na pijacu/tržnicu!"

38. Prodaja suhog grožđa za suho grožđe i hrane za hranu

1027. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio *muzabenu*, a *muzabena* je mijenjanje sirovih datula za suhe *kejlom* (zapreminskom mjerom), i mijenjanje suhog grožđa za sirovo u grozdu, također *kejlom*.

39. Prodaja ječma za ječam

1028. Malik ibn Evs, r.a., priča da je tražio da promijeni stotinu dinara pa ga je (vezano za to) pozvao Talha ibn Ubejdullah.

- Razgovarali smo - priča on - i pristao je da mi razmijeni. Uzeo je zlato i prevrtao ga u svojoj ruci, a onda rekao:

- Samo dok moj blagajnik dođe iz šume.

تَلَقَّوْا الرُّكْبَانَ، وَلَا يَبِيعُ حَاضِرٌ لِبَادٍ).
قِيلَ لِابْنِ عَبَّاسٍ: مَا قَوْلُهُ: (لَا يَبِيعُ حَاضِرٌ لِبَادٍ). قَالَ: لَا يَكُونُ لَهُ سِمَسَارًا.

۳۷ - باب: التَّهْيِي عَنْ تَلَقِّي الرُّكْبَانِ

۱۰۲۶: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا يَبِيعُ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ وَلَا تَلَقَّوْا السَّلْعَ حَتَّى يُهْبِطَ بِهَا إِلَى السُّوقِ).

۳۸ - باب: بَيْعِ الزَّيْبِ بِالزَّيْبِ وَالطَّعَامِ بِالطَّعَامِ

۱۰۲۷: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى عَنِ الْمُرَابَنَةِ. وَالْمُرَابَنَةُ: بَيْعُ الثَّمْرِ بِالثَّمْرِ كَيْلًا، وَبَيْعُ الزَّيْبِ بِالْكَرْمِ كَيْلًا.

۳۹ - باب: بَيْعِ الشَّعِيرِ بِالشَّعِيرِ

۱۰۲۸: عَنْ مَالِكِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّهُ التَّمَسَّ صَرْفًا بِمِائَةِ دِينَارٍ، قَالَ: فَدَعَانِي طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدٍ اللَّهِ، فَتَرَاوَضْنَا حَتَّى أَضْطَرَفَ مِنِّي، فَأَخَذَ الذَّهَبَ يَقْلِبُهَا فِي يَدِهِ ثُمَّ قَالَ: حَتَّى يَأْتِيَ خَازِنِي مِنَ الْعَابَةِ، وَعُمَرُ يَسْمَعُ ذَلِكَ، فَقَالَ: وَاللَّهِ

To je čuo Omer, r.a., pa je rekao:

- Allaha mi, nećeš se od njega odvojiti dok to od njega i ne uzmeš. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Mijenjati zlato za zlato je kamata (lihvarstvo), osim: evo ti, daj mi (iz ruke u ruku)!" (vidi hadis br. 1019.).

40. Mijenjanje zlata za zlato

1029. Ebu Bekre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Zlato za zlato mijenjajte samo isto za isto, i srebro za srebro mijenjajte samo isto za isto, a kad mijenjate zlato za srebro ili srebro za zlato, mijenjajte kako hoćete!"

41. Zamjena srebra za srebro

1030. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Zlato za zlato mijenjajte samo isto za isto i ne dajite više jednoga za drugo; i srebro za srebro mijenjajte samo isto za isto i ne dajite više jednoga za drugo. I ne mijenjajte zlato ili srebro koje je odsutno za ono koje je prisutno!"

42. Zamjena dinara za dinare uz odgodu

1031. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

- Zlatnik za zlatnik, dirhem za dirhem!

Na to mu je neko rekao:

- Ibn Abbas ne kaže tako!?

Tada je Ebu Seid upitao Ibn Abbasa:

- Da li si to čuo od Vjerovjesnika, s.a.v.s., ili si to našao u Allahovoj Knjizi?

لَا تُفَارِقُهُ حَتَّى تَأْخُذَ مِنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (الذَّهَبُ بِالذَّهَبِ رَبًّا إِلَّا هَاءَ وَهَاءَ...) وَذَكَرَ بَاقِيَ الْحَدِيثِ وَقَدْ تَقَدَّمَ.

٤٠ - بَابُ بَيْعِ الذَّهَبِ بِالذَّهَبِ

١٠٢٩ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَا تَبِيعُوا الذَّهَبَ بِالذَّهَبِ إِلَّا سَوَاءً بِسَوَاءٍ، وَالْفِضَّةَ بِالْفِضَّةِ إِلَّا سَوَاءً بِسَوَاءٍ، وَبِيعُوا الذَّهَبَ بِالْفِضَّةِ، وَالْفِضَّةَ بِالذَّهَبِ، كَيْفَ شِئْتُمْ).

٤١ - بَابُ بَيْعِ الْفِضَّةِ بِالْفِضَّةِ

١٠٣٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا تَبِيعُوا الذَّهَبَ بِالذَّهَبِ إِلَّا مِثْلًا بِمِثْلٍ وَلَا تُشِفُّوا بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ، وَلَا تَبِيعُوا الْوَرِقَ بِالْوَرِقِ إِلَّا مِثْلًا بِمِثْلٍ، وَلَا تُشِفُّوا بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ، وَلَا تَبِيعُوا مِنْهَا غَائِبًا بِنَاجِزٍ).

٤٢ - بَابُ بَيْعِ الدِّينَارِ بِالدِّينَارِ نَسَاءً

١٠٣١ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: الدِّينَارُ بِالدِّينَارِ، وَالذَّرْهَمُ بِالذَّرْهَمِ، فَقِيلَ لَهُ: فَإِنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ لَا يَقُولُهُ، فَقَالَ:

- Ni jedno ni drugo! Vi bolje od mene poznajete Allahova Poslanika, s.a.v.s., ali ja sam čuo od Usame da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Samo u slučaju odgode (plaćanja) spadalo bi to u kamatu.”

43. Zamjena srebra za zlato uz odgodu

1032. El-Bera' ibn Azib i Zejd ibn Erkam, r.a, su bili upitani o zamjeni novca, pa su i jedan i drugi kazali (misleći jedan na drugog):

- On je bolji od mene!

A obojica su (kasnije) kazali:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je zamjenu zlata za srebro uz odgodu (isporuke).

44. Zamjena zrelog ubranog voća za plod na grani (muzabena)

Enes, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio *muzabenu* i *muhakalu* (zamjenu pšenice u klasu za brašno).

1033. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ne prodajte plod dok on ne počne zreti, i ne mijenjajte plodove datula na grani za suhe datule!”

Abdullah kaže da je čuo od Zejda ibn Sabita da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kasnije dozvolio prodaju zvanu *'arijja* (poklonjeni plodovi na palmi) za svježe ili suhe hurme, ali nije dozvolio drugo.

أَبُو سَعِيدٍ لَابِنِ عَبَّاسٍ: سَمِعْتُهُ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ، أَوْ وَجَدْتُهُ فِي كِتَابِ اللَّهِ؟ قَالَ: كُلُّ ذَلِكَ لَا أَقُولُ، وَأَنْتُمْ أَغْلَمُ بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنِّي، وَلَكِنِّي أَخْبَرَنِي أَسَامَةُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (لَا رِبَا إِلَّا فِي النَّسِئَةِ).

٤٣ - باب: بَيْعِ الْوَرِقِ بِالذَّهَبِ نَسِئَةً

١٠٣٢: عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ وَزَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ، أَنَّهُمَا سُئِلَا عَنِ الصَّرْفِ، فَكُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا يَقُولُ: هَذَا خَيْرٌ مِنِّي، فَكِلَاهُمَا يَقُولُ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنِ بَيْعِ الذَّهَبِ بِالْوَرِقِ دَيْنًا.

٤٤ - باب: بَيْعِ الْمُرَابَنَةِ

١٠٣٣: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا تَبِيعُوا الثَّمَرَ حَتَّى يَبْدُوَ صَلَاحُهُ، وَلَا تَبِيعُوا الثَّمَرَ بِالثَّمَرِ). قَالَ: وَأَخْبَرَنِي زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ رَخَّصَ بَعْدَ ذَلِكَ فِي بَيْعِ الْعَرِيَّةِ بِالرُّطْبِ أَوْ بِالثَّمَرِ، وَلَمْ يُرَخَّصْ فِي غَيْرِهِ.

1034. Džabir, r.a., kaže:

samō" za dinaře i dirneme, razruev
plodova palmi koje su ustupljene
drugome na branje ('araja).

45. Prodaja uroda palme za zlato i(li)
srebro dok je još na grani

1035. Ebu Hurejre, r.a., priča da je
Vjerovjesnik, s.a.v.s., dozvolio prodaju
uroda palme ustupljene drugome
(‘araja) i to samo do pet tovara.

46. Prodaja plodova prije nego što se
pokaže njihova zrelost

1036. Zejd ibn Sabit, r.a., kaže:

– U doba Allahova Poslanika, s.a.v.s.,
ljudi su prodavali i kupovali plodove na
grani i ne čekajući da uzre pa bi, kada
bi ih kupci otrgali i došlo vrijeme
obračuna, kupac govorio da su plodovi
zahvaćeni truhljenjem, sušenjem,
opadanjem ili nečim drugim što je
utjecalo na slabljenje njihove
vrijednosti.

Kada su kod njega ti sporovi učestali,
Allahov je Poslanik, s.a.v.s.,
upozoravajući na njihove brojne
prepirke, kazao:

“Ako se nećete proći svađe, onda ne
vršite kupoprodaju dok se ne pokaže
zrelost ploda!”

١٠٣٤ : عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

إِلَّا الْعَرَايَا .

٤٥ - باب : بَيْعِ الثَّمَرِ عَلَى رُؤُوسِ

النَّخْلِ بِالذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ

١٠٣٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ رَخَّصَ فِي بَيْعِ الْعَرَايَا فِي
خَمْسَةِ أَوْسُقٍ، أَوْ دُونَ خَمْسَةِ أَوْسُقٍ .

٤٦ - باب : بَيْعِ الثَّمَارِ قَبْلَ أَنْ يَبْدُوَ صَلَاحُهَا

١٠٣٦ : عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ قَالَ : كَانَ النَّاسُ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ

ﷺ يَبْتَاعُونَ الثَّمَارَ، فَإِذَا جَدَّ النَّاسُ

وَحَضَرَ تَقَاضِيهِمْ، قَالَ الْمُبْتَاعُ : إِنَّهُ

أَصَابَ الثَّمَرَ الدَّمَانُ، أَصَابَهُ مُرَاضٌ،

أَصَابَهُ قُشَامٌ، عَاهَاتٌ يَخْتَجُونَ بِهَا،

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَمَّا كَثُرَتْ عِنْدَهُ

الْخُصُومَةُ فِي ذَلِكَ : (فِيمَا لَا، فَلَا

تَبَايَعُوا حَتَّى يَبْدُوَ صَلَاحُ الثَّمَرِ) .

كَالْمَشُورَةِ يُشِيرُ بِهَا لِكَثْرَةِ خُصُومَتِهِمْ .

1037. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:
– Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio je da se plodovi prodaju dok ne sazre.

Potom je upitan:

- A šta znači: dok ne sazre?

- Dok ne pocrvene i požute i ne počne se od njih jesti - odgovorio je.

47. Kada neko proda plod prije nego što sazrije pa ga potom zadesi neka nesreća (to je na štetu prodavača)

1038. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio prodavanje plodova dok ne sazriju.

Potom je upitan:

- Šta znači: dok ne sazriju?

- Dok dobro ne pocrvene. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Šta misliš, kada bi mu Allah kasnije omeo taj plod, kako bi neko od vas mogao uzeti imovinu svoga brata?!”

48. Zamjena slabijih datula za bolje

1039. Ebu Seid el-Hudri, r.a., i Ebu Hurejre, r.a., pričaju da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., postavio u Hajberu za namjesnika jednog čovjeka, pa mu je on donio dobrih datula, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je upitao:

“Jesu li ovakve sve hajberske datule?”

- Nisu, tako mi Boga, Allahov Poslaniče - kazao je on - mi za jedan sa' ovih uzimamo dva sa'a slabijih, a za dva sa'a uzimamo tri.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na to rekao:

١٠٣٧ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ تُبَاعَ الثَّمَرَةُ حَتَّى تُشْفَحَ. فَقِيلَ: مَا تُشْفَحُ؟ قَالَ تَحْمَرُّ وَتَصْفَرُّ وَيُؤْكَلُ مِنْهَا.

٤٧ - بَاب: إِذَا بَاعَ الثَّمَارَ قَبْلَ أَنْ يَبْدُوَ صَلَاحَهَا ثُمَّ أَصَابَتْهُ عَاهَةٌ

١٠٣٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى عَنْ بَيْعِ الثَّمَارِ حَتَّى تُزْهِيَ. فَقِيلَ لَهُ: وَمَا تُزْهِي؟ قَالَ: حَتَّى تَحْمَرَّ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَرَأَيْتَ إِذَا مَنَعَ اللَّهُ الثَّمَرَةَ، بِمَ يَأْخُذُ أَحَدُكُمْ مَالَ أَخِيهِ).

٤٨ - بَاب: إِذَا أَرَادَ بَيْعَ تَمْرٍ بِتَمْرٍ خَيْرٍ مِنْهُ

١٠٣٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ اسْتَعْمَلَ رَجُلًا عَلَى خَيْرٍ فَجَاءَهُ بِتَمْرٍ جَنِيبٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَكُلْ تَمْرَ خَيْرٍ هَكَذَا؟). قَالَ: لَا وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّا لَنَأْخُذُ الصَّاعَ مِنْ هَذَا

“Ne radi tako! Prodam sve (što kaniš prodavati) za novac, a onda za (taj) novac kupi bolje!”

49. Trgovina nedozrelom ljetinom

1040. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je trgovinu nedozrelim žitom i nedozrelim voćem i povrćem, (pri kupoprodaji stoke) zabranio je da se grlo (koje je predmet pogodbe) samo dodirne ili nečim izdaljeg pogodi (bez izdvajanja iz stada i obilježavanja) i zabranio je zamjenu zrelog ubranog voća za plod na grani.

50. Ponašanje pri trgovini, zakupu, mjeranju i vaganju onako kako je to uobičajeno u velikim gradovima

1041. Aiša, r.a., priča:

– Hinda, majka Muavije, rekla je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- S obzirom da je Ebu Sufjan škrt čovjek je li mi grijeh da uzmem što potajno od njegove imovine?

“Uzmite ti i tvoji sinovi onoliko koliko vam je dovoljno po uobičajenim pravilima! - rekao je on.

51. Kupoprodaja u slučaju suvlasništva

1042. Prenosi se da je Džabir, r.a., rekao:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., uspostavio je pravo prvokupnje u svakoj imovini koja nije podijeljena, a ako se vlasništvo razgraniči i putevi razidu, pravo prvokupnje prestaje.

بِالصَّاعَيْنِ، وَالصَّاعَيْنِ بِالثَّلَاثَةِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَا تَفْعَلْ، بَعِ الْجَمْعَ بِالذَّرَاهِمِ، ثُمَّ أَتْبِعْ بِالذَّرَاهِمِ جَنِيًّا).

٤٩ - باب: بَيْعِ الْمُخَاضِرَةِ

١٠٤٠ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنِ الْمُخَافَلَةِ، وَالْمُخَاضِرَةِ، وَالْمَلَامَسَةِ، وَالْمُنَابَذَةِ، وَالْمُرَابَنَةِ.

٥٠ - باب: مَنْ أَجْرَى أَمْرَ الْأَمْصَارِ عَلَى مَا يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ فِي الْبَيْعِ وَالْإِجَارَةِ وَالْمِكْيَالِ وَالْوُزْنِ

١٠٤١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: قَالَتْ هِنْدُ أُمُّ مُعَاوِيَةَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ أَبَا سُفْيَانَ رَجُلٌ مُسْجِحٌ، فَهَلْ عَلَيَّ جُنَاحٌ أَنْ أَخَذَ مِنْ مَالِهِ سِرًّا؟. قَالَ: (خُذِي أَنْتِ وَبَنُوكَ مَا يَكْفِيكَ بِالْمَعْرُوفِ).

٥١ - باب: بَيْعِ الشَّرِيكِ مِنْ شَرِيكِهِ

١٠٤٢ : عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: جَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الشُّفْعَةَ فِي كُلِّ مَالٍ لَمْ يُقَسَّمْ، فَإِذَا وَقَعَتِ الْحُدُودُ، وَصُرِفَتِ الطُّرُقُ، فَلَا شُفْعَةَ.

52. Kupovina roba od neprijatelja te njegovo poklanjanje i oslobađanje

1043. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Čineći hidžru sa svojom ženom Sarom, Ibrahim, a.s., je ušao u jedno naselje u kome je bio neki vladar ili neki silnik, kome su kazali:

- Došao je Ibrahim i sa njim jedna iznimno lijepa žena.

Vladar je poslao po njega (i kada je došao upitao je):

- Ibrahim, šta ti je ta žena?
 - Ona mi je sestra - odgovorio je on.
- Zatim se vratio kod nje i rekao:

- Rekao sam im da si ti moja sestra i nemoj pobijati moju izjavu! Bogami, na zemlji i nema vjernika osim mene i tebe.

On je kasnije poslao Saru tome vladaru. I kada je on ustao prema njoj, ona je uzela abdest, klanjala i uputila Allahu dovu:

- Allahu moj, ja uistinu vjerujem u Tebe i u Tvoga poslanika i čuvam svoj spolni organ samo za svoga muža, pa nemoj dopustiti ovom nevjerniku da ima vlast nadamnom!

On je tada počeo krkljati i gušiti se toliko da je stao mlatarati nogama.”

Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pričao da je Sara rekla:

- Bože moj, ako on sada umre, reći će se da sam ga ja ubila!

Nakon toga gušenje ga je popustilo pa je ponovo ustao prema njoj, a ona je (ponovo) uzela abdest, klanjala i zamolila:

٥٢ - باب: شِرَاءِ الْمَمْلُوكِ مِنَ الْحَرْبِيِّ وَهَبَتِهِ وَعَقْبِهِ

١٠٤٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (هَاجَرَ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِسَارَةٍ، فَدَخَلَ بِهَا قَرْيَةً فِيهَا مَلِكٌ مِنَ الْمُلُوكِ، أَوْ جَبَّارٌ مِنَ الْجَبَّارَةِ، فَقِيلَ: دَخَلَ إِبْرَاهِيمُ بِأَمْرَأَةٍ هِيَ مِنْ أَحْسَنِ النِّسَاءِ، فَأَرْسَلَ إِلَيْهِ: أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ مَنْ هَذِهِ الَّتِي مَعَكَ؟ قَالَ: أُخْتِي، ثُمَّ رَجَعَ إِلَيْهَا فَقَالَ: لَا تُكَذِّبِي حَدِيثِي، فَإِنِّي أَخْبَرْتُهُمْ أَنَّكَ أُخْتِي، وَاللَّهِ إِنْ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ مُؤْمِنٌ غَيْرِي وَغَيْرُكَ، فَأَرْسَلَ بِهَا إِلَيْهِ فَقَامَ إِلَيْهَا، فَقَامَتْ تَوَضَّأَتْ وَتُصَلِّي، فَقَالَتْ: اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتُ أَمَنْتُ بِكَ وَبِرَسُولِكَ وَأَخَصَنْتُ فَرْجِي إِلَّا عَلَى زَوْجِي فَلَا تُسَلِّطْ عَلَيَّ الْكَافِرَ، فَعُطِّ حَتَّى رَكَضَ بِرِجْلِهِ).

قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ: (قَالَتْ: اللَّهُمَّ إِنْ يَمُتْ يَقَالَ: هِيَ قَتَلْتُهُ، فَأَرْسِلَ، ثُمَّ قَامَ إِلَيْهَا فَقَامَتْ تَوَضَّأَتْ وَتُصَلِّي وَتَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتُ أَمَنْتُ بِكَ وَبِرَسُولِكَ وَأَخَصَنْتُ فَرْجِي إِلَّا عَلَى زَوْجِي، فَلَا تُسَلِّطْ عَلَيَّ هَذَا الْكَافِرَ، فَعُطِّ حَتَّى رَكَضَ بِرِجْلِهِ).

- Allahu moj, ja vjerujem u Tebe i u Tvoga poslanika i čuvam svoj spolni organ samo za svoga muža pa nemoj dopustiti ovom nevjerniku da ima vlast nadamnom!

On je tada (ponovo) počeo krkljati i gušiti se toliko da je stao mlatarati nogama.”

Ebu Hurejre, r.a., kaže da je ona opet rekla:

- Allahu moj, ako on sada umre, reći će se da sam ga ja ubila.

I nakon što ga je tako po drugi ili treći put gušenje popustilo, rekao je:

- Tako mi Boga, vi ste mi poslali samoga šejtana! Vratite je Ibrahimu i podajte joj (sluškinju) Hadžeru!

Sara se tada vratila Ibrahimu, a.s., i rekla:

- Znaš li da je Bog ponizio onog nevjernika, a (meni) dao sluškinju?”

53. Ubijanje svinje

1044. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Tako mi Onoga u Čijoj je moći moja duša, možda će među vas (ubrzo) sići Sin Merjemin kao pravedan sudac, pa će razbiti krst, ubiti svinju i ukinuti glavarinu (džizju), tako da će se imetak prelijevati toliko da ga neće više niko htjeti primati.”

54. Kupoprodaja slika nečega u čemu nema duše (mrtva priroda) i šta je od toga mekruh (pokuđeno)

قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: (فَقَالَتْ: اللَّهُمَّ إِنِّي
يُمْتُ فَيَقَالُ: هِيَ قَتَلَتْهُ، فَأَرْسِلَ فِي
الثَّانِيَةِ، أَوْ فِي الثَّالِثَةِ، فَقَالَ: وَاللَّهِ مَا
أَرْسَلْتُمْ إِلَيَّ إِلَّا شَيْطَانًا، أَرْجِعُوهَا إِلَى
إِبْرَاهِيمَ، وَأَعْطُوهَا آجَرَ، فَرَجَعَتْ إِلَى
إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالَتْ: أَشَعَرْتُ
أَنَّ اللَّهَ كَبَّتَ الْكَافِرَ وَأَخْدَمَ وَلِيدَهُ).

٥٣ - باب: قَتْلُ الْخِنْزِيرِ

١٠٤٤: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ،
لَيُوشِكَنَّ أَنْ يَنْزَلَ فِيكُمْ ابْنُ مَرْيَمَ حَكَمًا
مُقْسِطًا، فَيَكْسِرَ الصَّلِيبَ، وَيَقْتُلَ
الْخِنْزِيرَ، وَيَضَعَ الْجِزْيَةَ، وَيَفِيضَ
الْمَالُ حَتَّى لَا يَقْبَلَهُ أَحَدٌ).

٥٤ - باب: بَيْعُ التَّصَاوِيرِ الَّتِي لَيْسَ
فِيهَا رُوحٌ وَمَا يُكْرَهُ مِنْ ذَلِكَ

1045. Abdullah ibn Abbas, r.a., priča da mu je došao jedan čovjek i rekao:

- Ibn Abbase! Ja sam čovjek koji se izdržava od rada svojih ruku praveći ove slike?

Ibn Abbas je rekao:

- Reći ću ti samo ono što sam čuo od Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji je rekao:

“Ko napravi kakvu sliku, Bog će ga mučiti sve dok u nju ne udahne dušu, a on nikada dušu u nju neće moći udahnuti.”

Čovjek je na to jako zasipljao i lice mu požutjelo, pa je Ibn Abbas rekao:

- Jadan ne bio! Ako već moraš to raditi, drži se onda ovog drveća i drugih stvari koje nemaju dušu!

١٠٤٥: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ أَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا ابْنَ عَبَّاسٍ، إِنِّي إِنْسَانٌ، إِنَّمَا مَعِيشَتِي مِنْ صَنْعَةِ يَدَيَّ، وَإِنِّي أَصْنَعُ هَذِهِ التَّصَاوِيرَ. فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: لَا أَحَدُثُكَ إِلَّا مَا سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ: (مَنْ صَوَّرَ صُورَةً فَإِنَّ اللَّهَ مُعَذِّبُهُ حَتَّى يَنْفُخَ فِيهَا الرُّوحَ، وَلَيْسَ بِنَافِعٍ فِيهَا أَبَدًا). قَرَّبَا الرَّجُلَ رُبُوعَ شَدِيدَةٍ وَأَضْفَرَ وَجْهَهُ، فَقَالَ: وَيْحَكَ، إِنْ أَبَيْتَ إِلَّا أَنْ تَصْنَعَ، فَعَلَيْكَ بِهَذَا الشَّجَرِ، كُلُّ شَيْءٍ لَيْسَ فِيهِ رُوحٌ.

٥٥ - باب: إِثْمُ مَنْ بَاعَ حُرًّا

55. Grijeh onoga ko proda slobodna čovjeka

1046. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Allah je kazao: Trojici ljudi ću Ja biti protivnik na Sudnjem danu - čovjeku koji je dao obećanje zaklevši se Mnome, pa iznevjerio; čovjeku koji je prodao slobodnog čovjeka i novac od njega pojeo i čovjeku koji je unajmio radnika pa mu taj uradio posao, a on mu nije dao njegovu zaradu.”

١٠٤٦: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (قَالَ اللَّهُ: ثَلَاثَةٌ أَنَا خَصْمُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: رَجُلٌ أَعْطَى بِي ثُمَّ عَدَرَ، وَرَجُلٌ بَاعَ حُرًّا فَأَكَلَ ثَمَنَهُ، وَرَجُلٌ اسْتَأْجَرَ أَجِيرًا فَاسْتَوْفَى مِنْهُ وَلَمْ يُعْطِهِ أَجْرَهُ).

٥٦ - باب: بَيْعِ الْمَيْتَةِ وَالْأَصْنَامِ

56. Kupoprodaja uginulih životinja i kipova

1047. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

- U godini oslobođenja (Mekke) i to

١٠٤٧: عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ

još dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio u Mekki, čuo sam ga kad je rekao:

“Zaista su Allah i Njegov Poslanik zabranili trgovinu vinom, uginulim životinjama, svinjama i kipovima!”

Tada je rečeno:

- Allahov Poslaniče, šta misliš o loju uginule životinje; njime se mažu lađe, maste kože (pri štavljenju) i svijet od njega pravi sebi svijeće?

“Ne, on je zabranjen”, odgovorio je on.

Zatim je, vezano za to, Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Neka je Allahovo prokletstvo na Jevreje! Kada im je Bog zabranio loj od uginulih životinja, oni su ga topili a zatim prodavali i jeli tu zaradu!”

57. Prodaja psa

1048. Ebu Mesud el-Ensari, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio zarađivati prodajom pasa, prostitucijom i vraćanjem.

عَامَ الْفَتْحِ وَهُوَ بِمَكَّةَ: (إِنَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
حَرَّمَ بَيْعَ الْحَمْرِ وَالْمَيْتَةِ وَالْخِنْزِيرِ
وَالْأَضْنَامِ). فَقِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ،
أَرَأَيْتَ شُحُومَ الْمَيْتَةِ، فَإِنَّهَا يُطْلَى بِهَا
السُّفُنُ، وَيُدْهَنُ بِهَا الْجُلُودُ، وَيَسْتَضِجُ
بِهَا النَّاسُ؟ فَقَالَ: (لَا، هُوَ حَرَامٌ). ثُمَّ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عِنْدَ ذَلِكَ: (قَاتَلَ اللَّهُ
الْيَهُودَ إِنَّ اللَّهَ لَمَّا حَرَّمَ شُحُومَهَا جَمَلُوهُ،
ثُمَّ بَاعُوهُ، فَأَكَلُوا ثَمَنَهُ).

٥٧ - بَابُ ثَمَنِ الْكَلْبِ

١٠٤٨ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى
عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ، وَمَهْرِ الْبَغِيِّ، وَحُلُولِ
الْكَاهِنِ.

35. O PLAĆANJU UNAPRIJED

1. Plaćanje unaprijed valjano je samo ako se utvrdi količina

1049. Ibn Abbas, r.a., kaže:

- Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao u Medinu ljudi su za urod palme davali novac unaprijed, za jednu pa i dvije godine. Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko (riješiti da) unaprijed plati plod (datula), neka plati (samo) za tačno utvrđenu količinu uroda!”

U drugoj predaji još stoji: “... do tačno određenog roka.”

2. Plaćanje unaprijed onome ko nema (vlastiti) izvor za određeni proizvod

1050. Ibn Ebu Evfa, r.a., kaže:

- Mi smo u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., te u vrijeme Ebu Bekra i Omera unaprijed plaćali za pšenicu, ječam, rezačije i datule.

1051. Ibn Ebu Evfa, r.a., u jednoj drugoj predaji, kaže:

- Mi smo zemljoradničkom stanovništvu Šama unaprijed plaćali za pšenicu, ječam i ulje, određivši tačno količinu i rok (isporuke).

- Onome ko je za to imao (vlastiti) izvor? - upitao je neko.

- Nismo ih za to pitali - odgovorio je on.

۳۵. کتاب السَّلَم

۱ - باب: السَّلَمُ فِي كَيْلِ مَعْلُومٍ

۱۰۴۹ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْمَدِينَةَ، وَالنَّاسُ يُسَلِّفُونَ فِي الثَّمَرِ الْعَامَ وَالْعَامَيْنِ، فَقَالَ: (مَنْ سَلَفَ فِي ثَمَرٍ، فَلْيُسَلِّفْ فِي كَيْلٍ مَعْلُومٍ، وَوَزْنٍ مَعْلُومٍ). وَعَنْهُ فِي رِوَايَةٍ: (إِلَى أَجَلٍ مَعْلُومٍ).

۲ - باب: السَّلَمُ إِلَى مَا لَيْسَ عِنْدَهُ أَصْلٌ

۱۰۵۰ : عَنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: إِنَّا كُنَّا نُسَلِّفُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ: فِي الْحِنْطَةِ وَالشَّعِيرِ وَالزَّيْبِ وَالثَّمَرِ.

۱۰۵۱: وَعَنْهُ فِي رِوَايَةٍ قَالَ: كُنَّا نُسَلِّفُ نَيْطَ أَهْلِ الشَّامِ فِي الْحِنْطَةِ وَالشَّعِيرِ وَالزَّيْبِ، فِي كَيْلٍ مَعْلُومٍ، إِلَى أَجَلٍ مَعْلُومٍ. قِيلَ لَهُ: إِلَى مَنْ كَانَ أَصْلُهُ عِنْدَهُ؟ قَالَ: مَا كُنَّا نَسْأَلُهُمْ عَنْ ذَلِكَ.

36. O PRAVU PRVOKUPNJE

1. Partner je dužan informirati partnera da namjerava prodati svoj dio jer on ima pravo prvokupnje

1052. Ebu Rafi', r.a., oslobođeni rob Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže da je došao kod Sa'da ibn Ebu Vekkasa i rekao mu:

- Tako mi Boga, ne mogu ti dati više od 4.000 (dirhema), i to u ratama!

- Nuđeno mi je za njih 500 dinara (5.000 dirhema) - rekao je Ebu Rafi' - i da nisam čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kad je rekao: "Susjed, zbog svoje blizine, ima pravo prvokupnje", ja ti ih ne bih dao za četiri hiljade kada mi je već davano za njih 500 dinara.

Nakon toga Ebu Rafi' ih je prodao (Sa'du).

2. Koji se od susjeda smatra najbližim?

1053. Aiša, r.a., kaže:

- Rekla sam (jednom prilikom) Allahovom Poslaniku:

- Imam dva susjeda, pa (ne znam) kojem od njih da dam poklon?

"Onome čija su ti vrata bliža", rekao je on.

٣٦ . كِتَابُ الشُّفْعَةِ

١ - بَابُ: عَرْضِ الشُّفْعَةِ عَلَى صَاحِبِهَا

١٠٥٢ : عَنْ أَبِي رَافِعٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ: ابْتَغِ مِنِّي بَيْتِي فِي دَارِكَ، فَقَالَ سَعْدٌ: وَاللَّهِ لَا أَزِيدُكَ عَلَى أَرْبَعَةِ آلَافٍ مُنْجَمَةٍ، أَوْ مُقَطَّعَةٍ، قَالَ أَبُو رَافِعٍ: لَقَدْ أُعْطِيتُ بِهَا خَمْسَمِائَةِ دِينَارٍ، وَلَوْلَا أَنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (الْجَارُ أَحَقُّ بِسَقْبِهِ). مَا أُعْطِيتُكُمَا بِأَرْبَعَةِ آلَافٍ وَأَنَا أُعْطِيَ بِهَا خَمْسَمِائَةِ دِينَارٍ. فَأَعْظَاهَا إِيَّاهُ.

٢ - بَابُ: أَيُّ الْجَوَارِ أَقْرَبُ

١٠٥٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ لِي جَارَيْنِ، فَأِلَى أَيِّهِمَا أَهْدِي؟ قَالَ: (إِلَى أَقْرَبِهِمَا مِنْكَ بَابًا).

37. O NAJMU

1. O unajmljivanju

1054. Ebu Musa, r.a., kaže:

- Došao sam kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., sa dvojicom Eš'arija i rekao:

- Nisam znao da njih dvojica traže namještenje?

"Mi za naše poslove ne angažiramo one koji traže namještenje", rekao je on.

2. Čuvanje (sitne) stoke pod najam

1055. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allah nije poslao nijednog vjerovjesnika a da on nije čuvao (sitnu) stoku."

Potom su njegovi drugovi upitali:

- A ti?

"Da, čuvao sam nekim Mekkelijama (sitnu) stoku za karite", odgovorio je on (jedan karit iznosi pola danika, a jedan danik jednu šestinu dirhema).

3. Unajmljivanje radnika od ikindije do akšama

1056. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Slučaj muslimana, jevreja i kršćana sličan je slučaju čovjeka koji unajmi ljude da za njega rade jedan dan neki posao za određenu plaću. Oni, međutim, odrade pola dana a onda kažu:

- Nije nam potrebna naknada koju si nam odredio, a ono što smo radili nije ništa.

۳۷. کتاب الاجارة

۱ - باب: في الإجارة

۱۰۵۴ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَقْبَلْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَمَعِيَ رَجُلَانِ مِنَ الْأَشْعَرِيِّينَ، فَقُلْتُ: مَا عَلِمْتُ أَنَّهُمَا يَطْلُبَانِ الْعَمَلَ، فَقَالَ: (لَنْ - أَوْ: لَا - نَسْتَعْمِلُ عَلَى عَمَلِنَا مَنْ أَرَادَهُ).

۲ - باب: رَغِي الْغَنَمِ عَلَى قَرَارِيطَ

۱۰۵۵ : عَنْ أَبِي مُرَيْزَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا رَغَى الْغَنَمَ). فَقَالَ أَصْحَابُهُ: وَأَنْتَ؟ فَقَالَ: (نَعَمْ، كُنْتُ أَرْعَاهَا عَلَى قَرَارِيطَ لِأَهْلِ مَكَّةَ).

۳ - باب: الإجارة مِنَ الْعَصْرِ إِلَى اللَّيْلِ

۱۰۵۶ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَثَلُ الْمُسْلِمِينَ وَالْيَهُودِ وَالنَّصَارَى، كَمَثَلِ رَجُلٍ اسْتَأْجَرَ قَوْمًا يَعْمَلُونَ لَهُ عَمَلًا يَوْمًا إِلَى اللَّيْلِ عَلَى أَجْرِ مَعْلُومٍ، فَعَمِلُوا لَهُ إِلَى نِصْفِ النَّهَارِ، فَقَالُوا: لَا حَاجَةَ لَنَا إِلَى أَجْرِكَ الَّذِي شَرَطْتَ لَنَا وَمَا عَمَلْنَا بِاطِلٍّ، فَقَالَ لَهُمْ: لَا تَفْعَلُوا، أَكْمَلُوا بَقِيَّةَ عَمَلِكُمْ وَخُذُوا أَجْرَكُمْ كَامِلًا، فَأَبَوْا وَتَرَكَوْا، وَاسْتَأْجَرَ آخَرِينَ بَعْدَهُمْ، فَقَالَ: أَكْمَلُوا بَقِيَّةَ يَوْمِكُمْ هَذَا وَلَكُمْ

- Nemojte tako! Dovršite posao i uzmite svoju potpunu zaradu! - kaže im on.

Oni to, međutim, odbiju i napuste.

On nakon toga uzme druge radnike i kaže:

- Radite ovaj preostali dio dana, a dobit ćete (istu) onu plaću koju sam s njima ugovorio!

Oni rade do vremena ikindija-namaza a onda kažu:

- Ono što smo ti uradili nije ništa, a zarada koju si nam za to odredio, tvoja je.

- Dovršite što je preostalo od posla - kaže im on - od ovoga dana ionako je ostalo sasvim malo.

Oni na to ne htjednu pristati pa on unajmi druge ljude da mu rade u preostalom dijelu dana. Oni rade dok sunce ne zađe i prime pune zarade dviju ranijih grupa.

Eto, takav je njihov slučaj u vezi sa (Božijim) svjetlom koje su primili."

4. Kad najamnik ostavi svoju zaradu pa je poslodavac kasnije obrne i uveća

1057. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

- Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako kazuje:

"Krenula na put tri čovjeka, od (naroda) koji je bio prije vas, i sklonili se u jednu špilju da prekonače. Kada su u nju ušli, sa brda se svalila jedna stijena i zatvorila im špilju, pa su rekli:

- Ne možete se spasiti iz ove špilje, osim da molite Allaha u ime vaših dobrih djela!

الَّذِي شَرَطْتُ لَهُمْ مِنَ الْأَجْرِ فَعَمِلُوا حَتَّى إِذَا كَانَ حِينَ صَلَاةِ الْعَصْرِ، قَالُوا: لَكَ مَا عَمَلْنَا بَاطِلٌ وَلَكَ الْأَجْرُ الَّذِي جَعَلْتَ لَنَا فِيهِ فَقَالَ لَهُمْ: أَكْمَلُوا بَقِيَّةَ عَمَلِكُمْ، فَإِنَّمَا بَقِيَ مِنَ النَّهَارِ شَيْءٌ يَسِيرٌ فَأَبَوْا، وَاسْتَأْجَرَ قَوْمًا أَنْ يَعْمَلُوا لَهُ بَقِيَّةَ يَوْمِهِمْ فَعَمِلُوا بَقِيَّةَ يَوْمِهِمْ حَتَّى غَابَتِ الشَّمْسُ، وَاسْتَكْمَلُوا أَجَرَ الْفَرِيقَيْنِ كِلَيْهِمَا فَذَلِكَ مَثَلُهُمْ، وَمَثَلُ مَا قَبِلُوا مِنْ هَذَا الثَّوْرِ.

٤ - باب: مَنْ اسْتَأْجَرَ أَجِيرًا فَتَرَكَ أَجْرَهُ فَعَمِلَ فِيهِ الْمُسْتَأْجَرُ فَرَادَ

١٠٥٧ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا قَالَ:

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (أَنْطَلَقَ ثَلَاثَةٌ رَهْطٍ مِمَّنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، حَتَّى أَوْوَا الْمَيِّتَ إِلَى غَارٍ فَدَخَلُوهُ، فَأَتَحَدَّثَرْتُ

Jedan od njih je rekao:

- Bože moj, ja sam imao stare i iznemogle roditelje i ni čeljadima ni posluži nisam davao večeru (mliječni napitak) prije nego što bih njih nahranio. Jednoga dana otišao sam za nekim poslom i vratio se uvečer kada su oni bili čeljadima ni posluži, nego sam ostao sa maštrafom u ruci sve do zore, čekajući da se oni probude. I kada su se probudili, popili su svoje mlijeko. Bože moj, ako sam ja to uradio želeći samo Tvoje zadovoljstvo, otkloni od nas ovu stijenu koja nas je zarobila.

- Tada se ona nešto odmakla - rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s. - ali ne dovoljno da bi oni mogli izaći.

Drugi je rekao:

- Allahu moj, imao sam amidžičnu koju sam volio više od bilo koga drugog na ovome svijetu i htio sam je pridobiti, ali mi se ona nije dala. Međutim, nastupila je jedna teška godina pa je ona došla kod mene (i obratila se za pomoć) i ja sam joj dao 120 dinara, s tim da mi oslobodi put do sebe. Ona je pristala, ali kada sam joj htio pristupiti, rekla je:

- Ne dozvoljavam ti da razlomiš pečat (oduzmeš mi nevinost) osim na osnovu njegova prava (vjenčanja). Spolni čin s njom smatrao sam velikim grijehom, pa sam je ostavio iako mi je bila draža od cijelog svijeta, a ostavio sam joj i zlatnike koje sam joj dao. Bože moj, ako sam ja to učinio, želeći samo Tvoje zadovoljstvo, izbavi nas iz nevolje u kojoj se nalazimo!

صَخْرَةً مِنَ الْجَبَلِ فَسَدَّتْ عَلَيْهِمُ الْغَارُ،
فَقَالُوا: إِنَّهُ لَا يُنْجِيكُمْ مِنْ هَذِهِ الصَّخْرَةِ
إِلَّا أَنْ تَدْعُوا اللَّهَ بِصَالِحِ أَعْمَالِكُمْ،
فَقَالَ رَجُلٌ مِنْهُمْ: اللَّهُمَّ كَانَ لِي أَبَوَانِ
شَيْخَانِ كَبِيرَانِ، وَكُنْتُ لَا أَغْنِي قَبْلَهُمَا
فَحَلَبْتُ لَهُمَا غُبُوقَهُمَا فَوَجَدْتُهُمَا
نَائِمَيْنِ، وَكَرِهْتُ أَنْ أَغْنِي قَبْلَهُمَا أَهْلًا
أَوْ مَالًا، فَلَبِثْتُ وَالْقَدْحُ عَلَى يَدَيَّ أَنْتَظِرُ
أَسْتَيْقِظَهُمَا حَتَّى بَرَقَ الْفَجْرُ، فَاسْتَيْقَظَا
فَشَرِبَا غُبُوقَهُمَا، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتُ فَعَلْتُ
ذَلِكَ أَبْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَفَرِّجْ عَنَّا مَا نَحْنُ فِيهِ
مِنْ هَذِهِ الصَّخْرَةِ، فَأَنْفَرَجَتْ شَيْئًا لَا
يَسْتَطِيعُونَ الْخُرُوجَ)، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ:
(وَقَالَ الْآخَرُ: اللَّهُمَّ كَانَتْ لِي بِنْتُ عَمٍّ
كَانَتْ أَحَبَّ النَّاسِ إِلَيَّ، فَأَرَدْتُهَا عَنْ
نَفْسِهَا فَأَمْتَنَعَتْ مِنِّي، حَتَّى أَلَمْتُ بِهَا
سَنَةً مِنَ السِّنِينَ، فَجَاءَنِي فَأَعْطَيْتُهَا
عِشْرِينَ وَمِائَةَ دِينَارٍ عَلَى أَنْ تُخَلِّيَ بَيْنِي
وَبَيْنَ نَفْسِهَا، فَفَعَلْتُ حَتَّى إِذَا قَدَرْتُ
عَلَيْهَا قَالَتْ: لَا أَجِلُّ لَكَ أَنْ تَقْضَى
الْحَاتِمَ إِلَّا بِحَقِّهِ، فَتَحَرَّجْتُ مِنَ الْوُقُوعِ
عَلَيْهَا، فَأَنْصَرَفْتُ عَنْهَا وَهِيَ أَحَبُّ
النَّاسِ إِلَيَّ وَتَرَكْتُ الذَّهَبَ الَّذِي
أَعْطَيْتُهَا، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتُ فَعَلْتُ ذَلِكَ

- I stijena se pomakla - rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s. - ali to još uvijek nije bilo dobroljno da bi mogli izaći iz špilje.

Treći je rekao:

- Bože moj, jednom sam unajmio nekoliko radnika i (kada su obavili posao) dao sam im njihove zarade, osim jednog koji je ono što ga je sljedovalo ostavio i otišao. Ja sam njegovu zaradu obrtao tako da se od nje umnožila velika imovina. Nakon dužeg vremena on mi je došao i rekao:

- Božiji robe, daj mi moju zaradu!

- Sve one deve, goveda, bravi i robovi koje vidiš, od tvoje su zarade - rekao sam.

- Božiji robe - rekao je on - ne poigravaj se sa mnom!

- Ne poigravam se s tobom - rekao sam.

Tako je on sve uzeo i otjerao, ne ostavivši ništa.

Allahu moj, ako sam ja to uradio želeći samo Tvoje zadovoljstvo, izbavi nas iz nevolje u kojoj se nalazimo!

Tada se stijena otvorila, i oni su izašli i nastavili svoje putovanje."

5. Ono što se dadne za bakanje

1058. Ebu Seid, r.a., priča:

- Kada su trojica Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., drugova bili na jednom svome putovanju, zaustavili su se kod jednog arapskog plemena i zatražili da ih ugosti (primi na konak), ali ih oni nisu htjeli ugostiti. Utom je zmija ujela poglavicu toga plemena, pa su mu pripravljalili sve i svašta, ali ništa nije koristilo. Neko od njih je predložio:

أَبْتَعَاءَ وَجْهِكَ فَأَتْرُجُ عَنَّا مَا نَحْنُ فِيهِ،
فَأَنْفَرَجَتِ الصَّخْرَةُ غَيْرَ أَنَّهُمْ لَا
يَسْتَطِيعُونَ الْخُرُوجَ مِنْهَا)، قَالَ النَّبِيُّ
ﷺ: (وَقَالَ الثَّالِثُ: اللَّهُمَّ إِنِّي
أَسْتَأْجِرُ أَجْرَاءَ فَأَعْطَيْتُهُمْ أَجْرَهُمْ غَيْرَ
رَجُلٍ وَاحِدٍ تَرَكَ الَّذِي لَهُ وَذَعَبَ،
فَتَمَرَّتْ أَجْرُهُ حَتَّى كَثُرَتْ مِنْهُ الْأَمْوَالُ،
فَجَاءَنِي بَعْدَ حِينٍ، فَقَالَ: يَا عَبْدَ اللَّهِ أَدِّ
إِلَيَّ أَجْرِي، فَقُلْتُ لَهُ: كُلُّ مَا تَرَى مِنْ
أَجْرِكَ، مِنَ الْإِبِلِ وَالْبَقَرِ وَالْعَنَمِ
وَالرَّقِيقِ، فَقَالَ: يَا عَبْدَ اللَّهِ لَا
تَسْتَهْزِئْ بِي، فَقُلْتُ: إِنِّي لَا أَسْتَهْزِئُ
بِكَ، فَأَخَذَهُ كُلَّهُ فَأَسْتَأْفَهُ فَلَمْ يَتْرُكْ مِنْهُ
شَيْئًا، اللَّهُمَّ فَإِنْ كُنْتُ فَعَلْتُ ذَلِكَ أَبْتَعَاءَ
وَجْهِكَ فَأَتْرُجُ عَنَّا مَا نَحْنُ فِيهِ،
فَأَنْفَرَجَتِ الصَّخْرَةُ فَخَرَجُوا يَمْشُونَ).

٥ - باب: مَا يُعْطَى فِي الرُّقِيَّةِ

١٠٥٨ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ:

أَنْتَلَقَ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ فِي
سَفَرَةٍ سَافَرُوهَا، حَتَّى نَزَلُوا عَلَى حَيٍّ مِنْ
أَحْيَاءِ الْعَرَبِ، فَاسْتَضَافُوهُمْ فَأَبَوْا أَنْ
يُضَيِّقُوهُمْ، فَلَدِغَ سَيِّدُ ذَلِكَ الْحَيِّ فَسَعَوْا
لَهُ بِكُلِّ شَيْءٍ لَا يَنْفَعُهُ شَيْءٌ، فَقَالَ
بَعْضُهُمْ: لَوْ أَتَيْتُمْ هَؤُلَاءِ الرُّهْطَ الَّذِينَ
نَزَلُوا، لَعَلَّهُ أَنْ يَكُونَ عِنْدَ بَعْضِهِمْ شَيْءٌ،

- Da ste otišli onim ljudima što su odsjeli! Možda neko od njih nešto zna!

I tako su otišli kod njih i rekli:

- Ljudi, našeg je poglavicu ujela zmija. Činili smo sve i svašta ali nije bilo korist! Da nema neko od vas kakvo rješenje?

Jedan između njih je rekao:

- Tako mi Boga, ja znam bajati, ali pošto nas niste htjeli ugostiti kad smo to od vas zatražili, ja vam neću bajati dok se ne dogovorimo za neku naknadu.

Pogodili su se sa njima za jedno stado ovaca i on je počeo učiti i puhati. Kada je proučio *El-Hamdu lillahi rabbi-l-alemin* - Hvala Allahu Gospodaru svih svjetova, poglavica je, najednom, kao iz okova da je pušten, počeo hodati bez ikakvih teškoća.

I kada su dobili naknadu koju su sa njima ugovorili, jedan od njih zatražio je da je podijele ali onaj koji je bajao reče:

- Ne radite to dok ne dođemo Vjerovjesniku, s.a.v.s., i ne izložimo mu šta je bilo pa da vidimo šta će nam on reći!

Tako su došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. i izložili mu (slučaj) pa on reče:

"A ko ti je kazao da se Fatiha koristi i za bajanje?"

"Pogodili ste", rekao je potom i dodao nasmijavši se:

"Podijelite to što ste zaradili, a i meni dodijelite jedan dio!"

فَاتَوَهُمْ فَقَالُوا: يَا أَيُّهَا الرَّهْطُ، إِنَّ سَيِّدَنَا لِدَيْعٍ، وَسَعَيْنَا لَهُ بِكُلِّ شَيْءٍ لَا يَنْفَعُهُ، فَهَلْ عِنْدَ أَحَدٍ مِنْكُمْ مِنْ شَيْءٍ؟ فَقَالَ بَعْضُهُمْ: نَعَمْ، وَاللَّهِ إِنِّي لَأَرْقِي، وَلَكِنْ وَاللَّهِ لَقَدْ اسْتَضَفْنَاكُمْ فَلَمْ تُضَيِّفُونَا، فَمَا أَنَا بِرَاقٍ لَكُمْ حَتَّى تَجْعَلُوا لَنَا جُعْلًا، فَصَالَحُوهُمْ عَلَى قَطِيعٍ مِنَ الْغَنَمِ، فَأَنْطَلَقَ يَتَقَلَّ عَلَيْهِ وَيَحْرَأُ: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾. فَكَانَ مَا نُشِطُ مِنْ عِقَالٍ، فَأَنْطَلَقَ يَمْشِي وَمَا بِهِ قَلْبَةٌ. قَالَ: فَأَوْقَوْهُمْ جُعْلَهُمُ الَّذِي صَالَحُوهُمْ عَلَيْهِ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: أَقْسِمُوا، فَقَالَ الَّذِي رَقِيَ: لَا تَفْعَلُوا حَتَّى نَأْتِيَ النَّبِيَّ ﷺ فَتَذْكُرَ لَهُ الَّذِي كَانَ، فَتَنْظُرَ مَا بَأْمُرْنَا، فَقَدِمُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَذَكَّرُوا لَهُ، فَقَالَ: (وَمَا يَذْرِيكَ أَنَّهَا رُقِيَّةٌ). ثُمَّ قَالَ: (قَدْ أَصَبْتُمْ، أَقْسِمُوا، وَأَضْرِبُوا لِي مَعَكُمْ سَهْمًا). فَضَحِكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ.

٦ - باب: عَسْبِ الْفَحْلِ

6. Oplođnja stoke

1059. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio uzimanje naknade za oplođnju stoke.

١٠٥٩: عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ عَنْ عَسْبِ الْفَحْلِ.

38. O PRIJENOSU DUGA I UPUĆIVANJU VJEROVNIKA NA DRUGOG

1. Kada se vjerovnik uputi na imućnog, on nema pravo odbiti upute

1060. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Odugovlačenje imućnoga s isplatom duga predstavlja nasilje pa ako dug koji neko potražuje bude prebačen sa njegovog dužnika na nekog imućnog, neka to prihvati.”

2. Dozvoljeno je da se dug umrlog prenese na drugog

1061. Seleme ibn Ekve', r.a., priča:

– Sjedili smo kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je donesen jedan umrli.

– Klanjaj mu (dženazu)! - rekoše prisutni.

“Ima li pri njemu kakav dug?”, upitao je on.

– Nema - odgovorili su oni.

“A je li iza sebe šta ostavio?”, upitao je.

– Nije - odgovorili su.

I on mu klanja dženazu.

Zatim je donesen drugi umrli i oni rekoše:

– Allahov Poslaniče, klanjaj mu (dženazu)! -

“Ima li pri njemu ikakav dug?”,

upitao je on.

– Da - rekao je neko.

“A je li šta ostavio?”, upitao je.

– Tri dinara (zlatnika) - odgovorili su pa mu je on klanjao (dženazu).

Kasnije je donesen i treći, i oni su rekli:

– Klanjaj mu!

“Je li ostavio šta?”, upitao je on.

– Nije - odgovorili su oni.

“A ima li pri njemu kakav dug?”

– Tri zlatnika - odgovorili su oni.

“Klanjajte vi svome drugu“, rekao je on.

٣٨ . كِتَابُ الْحَوَالَاتِ

١ - باب: إِذَا أَحَالَ عَلَى مَلِيٍّ فَلَيْسَ لَهُ رَدٌّ

١٠٦٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (مَظْلُ الْغَنِيِّ ظَلَمٌ ، وَإِذَا أُتْبِعَ أَحَدُكُمْ عَلَى مَلِيٍّ فَلْيَتَّبِعْ) .

٢ - باب: إِذَا أَحَالَ دَيْنَ الْمَيِّتِ عَلَى رَجُلٍ جَازٍ

١٠٦١ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ إِذْ أَتَيْتْ بِجَنَازَةٍ ، فَقَالُوا : صَلِّ عَلَيْهَا ، فَقَالَ : (هَلْ عَلَيْهِ دَيْنٌ؟) . قَالُوا : لَا ، قَالَ : (فَهَلْ تَرَكَ شَيْئًا) . قَالُوا : لَا ، فَصَلَّى عَلَيْهِ ، ثُمَّ أَتَيْتْ بِجَنَازَةِ أُخْرَى ، فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، صَلِّ عَلَيْهَا ، قَالَ : (هَلْ عَلَيْهِ دَيْنٌ؟) . قِيلَ : نَعَمْ ، قَالَ : (فَهَلْ تَرَكَ شَيْئًا؟) . قَالُوا : ثَلَاثَةَ دَنَانِيرَ فَصَلَّى عَلَيْهَا . ثُمَّ أَتَيْتُ بِالثَّالِثَةِ ، فَقَالُوا : صَلِّ

Na to je Ebu Katade rekao:

- Allahov Poslaniče, klanjaj mu, a njegov dug je moja obaveza!

Nakon toga on mu je klanjao (dženazu).

3. Ajet: ...*A onima kojima ste se obavezali, podajte njihov dio...* (En-Nisa', 33.)

1062. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je bio upitan:

- Jesi li ti čuo da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "U islamu nema saveza."

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je u mojoj kući sklopio savez između Kurejšija i Ensarija - odgovorio je on.

4. Ko jamči za dug umrlog, nema pravo odustati od jamstva

1063. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da (mu) je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Da su prispjela sredstva (zekata) iz Bahrejna, ja bih ti dao toliko i toliko."

Međutim Vjerovjesnik, s.a.v.s., je umro, a sredstva iz Bahrejna nisu prispjela.

A (kasnije), kada su prispjela, Ebu Bekr je naredio pa je oglašeno:

- Ko je imao od Vjerovjesnika, s.a.v.s., kakvo obećanje ili potraživanje duga, neka se javi!

Ja sam otišao kod njega i rekao:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., mi je kazao: "Dao bih ti toliko i toliko."

Ebu Bekr je tada zagrabio šaku (novca) i rekao:

- Izbroji to!

Kada sam izbrojao pare, bilo je tu 500 (dirhema).

- Uzmi još dva puta toliko! - rekao je on.

عَلَيْهَا، قَالَ: (هَلْ تَرَكَ شَيْئًا؟). قَالُوا: لَا، قَالَ: (فَهَلْ عَلَيْهِ دَيْنٌ؟). قَالُوا ثَلَاثَةٌ دَنَانِيرَ، قَالَ: (صَلُّوا عَلَى صَاحِبِكُمْ). قَالَ أَبُو قَتَادَةَ: صَلَّ عَلَيْهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَعَلَى دِينِهِ، فَصَلَّى عَلَيْهِ.

۳- باب: قَوْلِ اللَّهِ: ﴿وَالَّذِينَ عَقَدْتَ أَيْمَانُكُمْ فَأَتَوْهُمْ نَصِيحُهُمْ﴾

۱۰۶۲: عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: أَبْلَغَكَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (لَا حِلْفَ فِي الْإِسْلَامِ). فَقَالَ: قَدْ خَالَفَ النَّبِيُّ ﷺ بَيْنَ قُرَيْشٍ وَالْأَنْصَارِ فِي دَارِي.

۴- باب: مَنْ تَكْفَّلَ عَنْ مِيتٍ دِينًا فَلَيْسَ لَهُ أَنْ يَرْجِعَ

۱۰۶۳: عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَوْ قَدْ جَاءَ مَالُ الْبَحْرَيْنِ قَدْ أَغْطَيْتُكَ هَكَذَا وَهَكَذَا). فَلَمْ يَجِئْ مَالُ الْبَحْرَيْنِ حَتَّى قُبِضَ النَّبِيُّ ﷺ، فَلَمَّا جَاءَ مَالُ الْبَحْرَيْنِ أَمَرَ أَبُو بَكْرٍ قَتَادَى: مَنْ كَانَ لَهُ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ عِدَّةٌ، أَوْ دَيْنٌ فَلْيَأْتِنَا، فَأَتَيْتُهُ فَقُلْتُ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لِي كَذَا وَكَذَا، فَحَتَّى لِي حَتِيَّةٌ، وَقَالَ: عُدُّهَا فَعَدَدْتُهَا، فَإِذَا هِيَ خَمْسُمِائَةٍ وَقَالَ: خُذْ مِنْهَا.

39. O ZASTUPANJU

1. Oponomoćenje partnera

1064. Ukbe ibn Amir, r.a., kaže da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dao ratnu dobit (i zadužio ga) da je podijeli među ashabima. (I kad je on svima podjednako podijelio) ostalo je jedno jare. Spomenuo je to Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa mu je on rekao:

“Zakolji ga ti!”

٣٩. كِتَابُ الْوَكَاةِ

١ - باب: فِي وَكَاةِ الشَّرِيكِ

١٠٦٤ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَعْطَاهُ غَنَمًا يَفْسِمُهَا عَلَى صَحَابَتِهِ، فَبَقِيَ عَتُودٌ، فَذَكَرَهُ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: (ضَحِّ بِهِ أَنْتَ).

2. Ako pastir vidi da će ovca uginuti, zaklat će je, a zastupnik vidi da će se nešto pokvariti, to će popraviti

1065. Ka'b ibn Malik, r.a., priča da su oni imali stado koje je napasano na Sel'u pa je njihova robinja, vidjevši da će jedna od ovaca iz njihovog stada uginuti, razbila kamen i njime zaklala ovcu.

Moj otac (priča Ka'b b. Malik) je rekao:

- Nemojte jesti (to meso) dok ne upitam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., ili ne pošaljem nekoga da ga upita (za to).

I kada je upitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., ili poslao nekoga da ga pita, on je rekao da mogu jesti.

٢ - باب: إِذَا أَبْصَرَ الرَّاعِي أَوْ الْوَكِيلُ شَاةً تَمُوتُ أَوْ شَيْئًا يَفْسُدُ دَبِیحٌ أَوْ أَصْلَحَ مَا يَخَافُ عَلَيْهِ الْفَسَادَ

١٠٦٥ : عَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ كَانَتْ لَهُمْ غَنَمٌ تَرْغَى بِسَلْعٍ، فَأَبْصَرَتْ جَارِيَةً لَنَا بِشَاةٍ مِنْ غَنَمِنَا مَوْتًا، فَكَسَرَتْ حَجَرًا فَذَبَحَتْهَا بِهِ، فَقَالَ لَهُمْ: لَا تَأْكُلُوا حَتَّى أَسْأَلَ النَّبِيَّ ﷺ عَنْ ذَلِكَ، أَوْ أَرْسِلَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ مَنْ يَسْأَلُهُ، وَأَنَّهُ سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ عَنْ ذَاكَ، أَوْ أَرْسَلَ، فَأَمَرَهُ بِأَكْلِهَا.

3. Zastupanje u izmirivanju dugova

1066. Ebu Hurejre, r.a., priča da je jedan čovjek došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., da naplati svoj dug pa je nastupio grubo. Ashabi su se htjeli sa njim obračunati, ali je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

٣ - باب: الْوَكَاةُ فِي قَضَاءِ الدَّيُونِ

١٠٦٦ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ يَتَقَضَّاهُ فَأَغْلَظَ، فَهُمْ بِهِ أَصْحَابُهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

“Pustite ga! Ko ima neko pravo, ima pravo i da priča.”

Potom je kazao:

“Podajte mu devu istu kao što je njegova.”

- Allahov Poslaniče - rekli su oni - imamo samo stariju i bolju od njegove?

“Dajte mu je, jer je uistinu najbolji među vama onaj ko najbolje isplaćuje dug”, rekao je on.

4. Dozvoljeno je pokloniti nešto zastupniku ili predstavniku neke grupe ljudi

1067. Misver ibn Mahreme, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao na noge kada mu je došla jedna delegacija muslimana iz plemena Hevazin i tražila da im vrati njihova dobra i njihovo roblje. Tada im je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Meni je najdraži govor onaj koji je najiskreniji! Izaberite jedno od dvoga - ili roblje ili blago! Ja sam sačekao (sa diobom onoga što je zaplijenjeno od vašeg plemena).

Kada se vratio iz Taifa, Allahov Poslanik, s.a.v.s., ih je čekao više od deset dana i kada su se uvjerali da će im vratiti samo jedno od dvoga, rekli su:

- Odabiremo naše roblje.

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stao pred muslimane, zahvalio Allahu onako kako Mu i dolikuje a potom kazao:

“Ova vaša braća došli su kajuci se pa sam odlučio da im vratim njihovo roblje. Ko od vas želi dobrovoljno vratiti roba koga je dobio, neka ga vrati, a ko

(دَعُوهُ، فَإِنَّ لِصَاحِبِ الْحَقِّ مَقَالًا). ثُمَّ قَالَ: (أَعْطُوهُ سِنًا مِثْلَ سِنِهِ). قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ لَا نَجِدُ إِلَّا أَمْتًا مِثْلَ سِنِهِ، فَقَالَ: (أَعْطُوهُ، فَإِنَّ مِنْ خَيْرِكُمْ أَحْسَنَكُمْ قَضَاءً).

٤ - باب: إِذَا وَهَبَ شَيْئًا لِوَكِيلٍ أَوْ شَفِيعٍ قَوْمٍ جَارٍ

١٠٦٧ : عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَامَ حِينَ جَاءَهُ وَفَدُ هَوَازَنَ مُسْلِمِينَ، فَسَأَلُوهُ أَنْ يَرُدَّ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَسَبَبَهُمْ، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَحَبُّ الْحَدِيثِ إِلَيَّ أَصْدَقُهُ، فَاخْتَارُوا إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ: إِمَّا السَّبِيَّ وَإِمَّا الْمَالَ، وَقَدْ كُنْتُ أَسْتَأْنِيتُ بِكُمْ). وَقَدْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْتَظَرَهُمْ بِضْعَ عَشْرَةِ لَيْلَةً حِينَ قَفَلَ مِنَ الطَّائِفِ، فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ غَيْرُ رَادٍّ إِلَيْهِمْ إِلَّا إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ، قَالُوا: فَإِنَّا نَخْتَارُ سَبَبَنَا، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي الْمُسْلِمِينَ، فَأَثْنَى عَلَى اللَّهِ تَعَالَى بِمَا هُوَ أَهْلُهُ، ثُمَّ قَالَ: (أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّ إِخْوَانَكُمْ هَؤُلَاءِ قَدْ جَاؤُونَا تَائِبِينَ، وَإِنِّي قَدْ رَأَيْتُ أَنْ أَرُدَّ إِلَيْهِمْ سَبَبَهُمْ، فَمَنْ أَحَبَّ مِنْكُمْ أَنْ يُطِيبَ بِذَلِكَ فَلْيَفْعَلْ، وَمَنْ أَحَبَّ

se ne želi odreći svoga dijela, dobit će ga od prve ratne dobiti koju nam Allah bude dosudio!”

Ljudi rekoše:

- Dajemo im to dobrovoljno, radi Allahova Poslanika, s.a.v.s.

Na to Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

“Ne znamo mi ko od vas ovo odobrava, a ko ne. Vratite se pa neka nam tu vašu odluku dostave vaši uglednici!”

Ljudi su se vratili i razgovarali sa svojim uglednicima, a potom došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i saopćili mu da su i oni to dobrovoljno učinili i odobrili.

5. Ovlašćeno lice može nešto propustiti pa da mu to onaj ko ga je ovlastio kasnije odobri

ro68. Ebu Hurejre, r.a., priča:

- Povjerio mi je Allahov Poslanik, s.a.v.s., čuvanje zekatu-l-fitra, pa mi je došao jedan (kradljivac) i počeo grabiti hranu. Uhvatio sam ga i rekao:

- Bogami ću te tužiti Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.

- Ja sam, uistinu, siromašan! Imam veliku porodicu i u velikoj sam nuždi - rekao je on.

Pustio sam ga - kaže Ebu Hurejre - a kada je svanulo Vjerovjesnik, s.a.v.s., je upitao:

“Ebu Hurejre, šta je sinoć uradio tvoj zarobljenik?”

Rekao sam - kaže on:

- Allahov Poslaniče, žalio se na veliku potrebu i na porodicu pa sam se sažalio i pustio ga.

مِنْكُمْ أَنْ يَكُونَ عَلَى حَظِّهِ حَتَّى نُعْطِيَهُ
إِيَّاهُ مِنْ أَوَّلِ مَا يُفِيءُ اللَّهُ عَلَيْنَا فَلْيَفْعَلْ).

فَقَالَ النَّاسُ: قَدْ طَيَّبْنَا ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ
ﷺ لَهُمْ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّا لَا
نَذَرِي مَنْ أَذِنَ مِنْكُمْ فِي ذَلِكَ مِمَّنْ لَمْ
يَأْذَنْ، فَأَرْجِعُوا حَتَّى يَرْفَعَ إِلَيْنَا عُرْفَاؤُكُمْ
أَمْرَكُمْ). فَرَجَعَ النَّاسُ، فَكَلَّمَهُمْ
عُرْفَاؤُهُمْ، ثُمَّ رَجَعُوا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ
ﷺ فَأَخْبَرُوهُ: أَنَّهُمْ قَدْ طَيَّبُوا وَأَذِنُوا.

**٥ - باب: إِذَا وَكَّلَ رَجُلًا فَتَرَكَ الْوَكِيلُ
شَيْئًا فَأَجَارَهُ الْمُوَكَّلُ فَهُوَ جَائِزٌ**

١٠٦٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ:

وَكَّلَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِحِفْظِ زَكَاةِ
رَمَضَانَ، فَأَتَانِي آتٍ، فَجَعَلَ يَخْثُو مِنْ
الطَّعَامِ، فَأَخَذْتُهُ وَقُلْتُ: لَا زَفَعْتِكَ إِلَى
رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: إِنِّي مُحْتَاجٌ وَعَلَيَّ
عِيَالٌ وَلِي حَاجَةٌ شَدِيدَةٌ، قَالَ: فَخَلَيْتُ
عَنْهُ، فَأَضْبَحْتُ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَا أَبَا
هُرَيْرَةَ مَا فَعَلَ أَسِيرُكَ الْبَارِحَةَ؟). قَالَ:
قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، شَكَا حَاجَةً

“On ti je to sigurno slagao i vratit će se”, rekao je (Vjerovjesnik, s.a.v.s.).

S obzirom da je to Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao, bio sam siguran da će se kradljivac vratiti pa sam ga iščekivao. I on je stvarno došao i počeo kupiti hranu. Uhvatio sam ga i rekao:

- Tužit ću te Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.

- Pusti me! - rekao je on - siromašan sam, imam veliku porodicu i neću se više vratiti!

Ja sam mu se smilovao i pustio ga, a kada je svanulo, Allahov Poslanik, s.a.v.s., me je upitao:

“Ebu Hurejre, šta je uradio tvoj zarobljenik?”

- Allahov Poslaniče - odgovorio sam - tužio se na veliku potrebu i brojnu porodicu pa sam mu se smilovao i oslobodio ga.

“On ti je to sigurno slagao i vratit će se”, rekao je (Vjerovjesnik, s.a.v.s.).

Potom sam ga iščekivao i treću noć i on je došao i počeo grabiti hranu. Ja sam ga uhvatio i rekao:

- Bogami ću te tužiti Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Ovo je već treći put da ti tvrdiš da se nećeš vratiti, a kasnije se vratiš!

- Pusti me - rekao je on - naučit ću te nekoliko riječi s kojima će ti Allah korist priskrbiti.

- Koje su to riječi? - upitao sam.

- Kada legneš u svoju postelju - reče on - prouči Ajetulkursiju (*Allahu la ilahe illa huve...*) do kraja, pa će ti Allah osigurati čuvara koji će neprestano

شَدِيدَةً، وَعِيَالًا، فَرَحِمْتُهُ فَخَلَيْتُ سَبِيلَهُ، قَالَ: (أَمَّا إِنَّهُ قَدْ كَذَبَكَ، وَسَيَعُودُ). فَعَرَفْتُ أَنَّهُ سَيَعُودُ، لِقَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّهُ سَيَعُودُ). فَرَصَدْتُهُ، فَجَاءَ يَخْتُو مِنَ الطَّعَامِ، فَأَخَذْتُهُ فَقُلْتُ: لَأَرْفَعَنَّكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: دَعْنِي فَإِنِّي مُحْتَاجٌ وَعَلَيَّ عِيَالٌ، لَا أَعُودُ، فَرَحِمْتُهُ فَخَلَيْتُ سَبِيلَهُ، فَأَصْبَحْتُ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (يَا أَبَا هُرَيْرَةَ مَا فَعَلَ أَسِيرُكَ؟). قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ شَكَا حَاجَةً شَدِيدَةً وَعِيَالًا، فَرَحِمْتُهُ فَخَلَيْتُ سَبِيلَهُ، قَالَ: (أَمَّا إِنَّهُ كَذَبَكَ، وَسَيَعُودُ). فَرَصَدْتُهُ الثَّلَاثَةَ، فَجَعَلَ يَخْتُو مِنَ الطَّعَامِ، فَأَخَذْتُهُ فَقُلْتُ: لَأَرْفَعَنَّكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَهَذَا آخِرُ ثَلَاثِ مَرَّاتٍ أَنَّكَ تَزْعُمُ لَا تَعُودُ، ثُمَّ تَعُودُ. قَالَ: دَعْنِي أَعْلَمَنَّكَ كَلِمَاتٍ يَنْفَعُكَ اللَّهُ بِهَا، قُلْتُ مَا هُنَّ؟ قَالَ: إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ، فَأَقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾. حَتَّى تَخْتِمَ الْآيَةَ، فَإِنَّكَ لَنْ يَزَالَ عَلَيْكَ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ، وَلَا يَفْرَبُكَ شَيْطَانٌ حَتَّى تُصْبِحَ، فَخَلَيْتُ سَبِيلَهُ، فَأَصْبَحْتُ، فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَا فَعَلَ أَسِيرُكَ الْبَارِحَةَ؟). قُلْتُ: يَا رَسُولَ

nad tobom bdjeti i šejtan ti se neće moći približiti sve dok ne osvaneš.

Ja sam ga (ponovo) pustio, a kad je svanulo Allahov Poslanik, s.a.v.s., me je upitao:

“Šta uradi sinoć tvoj zarobljenik?”

- Allahov Poslaniče - rekao sam - tvrdio je da će me naučiti nekoliko riječi s kojima će mi Allah korist priskrbiti pa sam ga oslobodio.

“A koje su to riječi?”, upitao je on.

- Kada legneš u svoju postelju - rekao mi je - prouči Ajetulkursiju do kraja, pa će ti Allah osigurati čuvara koji će neprestano nad tobom bdjeti i šejtan ti se neće moći približiti sve dok ne osvaneš. (Ashabi su se inače svim silama trudili da učine neko dobro)

“Iako je on veliki lažac, zaista ti je istinu kazao”, rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i upitao:

“A znaš li ti, Ebu Hurejre, s kim si ove tri noći razgovarao?”

- Ne znam.

“Sa šejtanom”, reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

6. Nevažeca je kupoprodaja ovlaštenog lica kada on proda nešto na neregularan način

1069. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča:

- Bilal je jednom donio Vjerovjesniku, s.a.v.s., dobrih datula.

“Odakle su?”, upitao ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

- Kod nas su slabe datule - rekao je Bilal - pa sam ja zamijenio dva sa'a slabih za sa' dobrih, kako bih počastio Vjerovjesnika, s.a.v.s.

اللَّهُ، زَعَمَ أَنَّهُ يُعَلِّمُنِي كَلِمَاتٍ يَنْفَعُنِي اللَّهُ بِهَا فَحَلَيْتُ سَبِيلَهُ، قَالَ: (مَا هِيَ؟). قُلْتُ: قَالَ لِي: إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ، فَأَقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ مِنْ أَوَّلِهَا حَتَّى تَخْتِمَ: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾. وَقَالَ لِي: لَنْ يَزَالَ عَلَيْكَ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ، وَلَا يَفْرُكُ شَيْطَانٌ حَتَّى تُضْبَحَ - وَكَانُوا أَخْرَصَ شَيْءٍ عَلَى الْخَيْرِ - فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَمَّا إِنَّهُ قَدْ صَدَقَكَ وَهُوَ كَذُوبٌ، تَعْلَمُ مَنْ تُخَاطَبُ مِنْذُ ثَلَاثِ لَيَالٍ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ). قُلْتُ: لَا، قَالَ: (ذَاكَ شَيْطَانٌ).

٦ - باب: إِذَا بَاعَ الْوَكِيلُ بَيْعًا فَاسِدًا فَبَيْعُهُ مَرْدُودٌ

١٠٦٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ بِلَالٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ بِتَمَرٍ بَرْنِيٍّ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: (مِنْ أَيْنَ هَذَا؟). قَالَ بِلَالٌ: كَانَ عِنْدِي تَمَرٌ رَدِيٍّ، فَبَيْعْتُ مِنْهُ صَاعَيْنِ بِصَاعٍ، لِيَطْعَمَ النَّبِيُّ ﷺ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: عِنْدَ ذَلِكَ: (أَوْهَ أَوْهَ، عَيْنُ الرَّبَِّا عَيْنُ الرَّبَِّا، لَا تَفْعَلْ، وَلَكِنْ إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَشْتَرِيَ قَبْعَ التَّمْرِ يَبْتَاعُ آخَرَ، ثُمَّ اشْتَرِ بِهِ).

Vjerovjesnik, s.a.v.s., na to reče:

“Uh, uh! (To je) prava kamata, prava kamata! Nemoj tako raditi, nego kada hoćeš da ih kupiš, prodaj te (slabije) datule za novac, pa tim novcem kupi (bolje datule).”

7. Ovlašćivanje u (izvršenju) kazni

1070. Ukbe ibn Haris, r.a., kaže da je Nuajman, ili Ibn Nuajman doveden pijan pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio onima koji su bili u kući da ga izudaraju.

- Među onima koji su ga tukli - rekao je on - bio sam i ja. Udarali smo ga obucom i palminim granama.

٧ - باب: الْوَكَالَةُ فِي الْحُدُودِ

١٠٧٠ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ الْحَارِثِ رَضِيَ
 اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جِيءَ بِالنُّعَيْمَانِ، أَوْ ابْنِ
 النُّعَيْمَانِ، شَارِبًا، فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
 مَنْ كَانَ فِي الْبَيْتِ أَنْ يَضْرِبُوهُ، قَالَ:
 فَكُنْتُ أَنَا فِيمَنْ ضَرَبَهُ، فَضَرَبْنَاهُ بِالنُّعَالِ
 وَالْجَرِيدِ.

40. O POLJOPRIVREDI

I. Važnost obrađivanja zemlje i sadnje voćaka

1071. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Musliman neće zasaditi nijednu sadnicu niti posijati usjev, od kojeg jede ptica, čovjek ili životinja, a da mu se to ne uračuna u sadaku.”

2. Nepoželjne posljedice rada sa poljoprivrednim oruđem

1072. Ebu Uname el-Bahili, r.a., je vidio ralo uz još nešto ratarskog pribora pa je rekao:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Ovo ne uđe ni u čiju kuću, a da Allah u nju ne unese uniženost.”

3. Nabavljanje psa čuvara za usjeve

1073. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko drži psa, smanjuje mu se od njegovog posla svaki dan jedan kirat, osim psa za (čuvanje) usjeva i stoke.”

٤٠. كِتَابُ مَا جَاءَ فِي الْحَرْثِ

والمزارعة

١ - باب: فَضْلُ الزَّرْعِ وَالْغَرْسِ

١٠٧١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَغْرِسُ غَرْسًا أَوْ يَزْرَعُ زَرْعًا، فَيَأْكُلُ مِنْهُ طَيْرٌ، أَوْ إِنْسَانٌ، أَوْ بَهِيمَةٌ، إِلَّا كَانَ لَهُ بِهِ صَدَقَةٌ).

٢ - باب: مَا يُحْذَرُ مِنْ عَوَاقِبِ الْأَشْتِغَالِ بِآلَةِ الزَّرْعِ أَوْ مُجَاوِزَةِ الْحَدِّ الَّذِي أُمِرَ بِهِ

١٠٧٢ : عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ رَأَى سِكَّةً وَشَيْئًا مِنْ آلَةِ الْحَرْثِ، فَقَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لَا يَدْخُلُ هَذَا بَيْتَ قَوْمٍ إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ الذُّلَّ).

٣ - باب: اقْتِنَاءُ الْكَلْبِ لِلْحَرْثِ

١٠٧٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ أَمْسَكَ كَلْبًا، فَإِنَّهُ يَنْقُصُ كُلَّ يَوْمٍ مِنْ عَمَلِهِ فِيرَاطٌ، إِلَّا كَلْبَ حَرْثٍ أَوْ مَاشِيَةٍ).

1074. U drugoj predaji od Ebu Hurejre, r.a., stoji:

“...izuzimajući psa za stado, usjev i lov.”

1075. Ebu Hurejre, r.a., u još jednoj predaji kaže:

“...osim psa za lov i stoku.”

4. Korišćenje goveda za oranje

1076. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s, rekao:

“Jedan je čovjek jahao na kravi pa mu se ona okrenula i rekla:

- Nisam stvorena za ovo, stvorena sam za oranje.

‘To vjerujem(o)ja, Ebu Bekr i Omer’, (rekao je Muhammed, a.s.).

Vuk je, opet, ugrabio ovcu pa je, kada je pastir pošao za njom, vuk rekao:

- Ko će je čuvati na dan zvijeri, dan u kome ću ja biti jedini njen čuvar?

‘To vjerujem(o)ja, Ebu Bekr i Omer’, rekao je on.”

(Prenosilac ovog hadisa od Ebu Hurejre izjavio je da njih dvojica nisu tada bili među prisutnima.)

١٠٧٤: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي رَوَايَةٍ:

(إِلَّا كَلَبَ غَنَمٍ أَوْ حَرْثٍ أَوْ صَيْدٍ).

١٠٧٥ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي رَوَايَةٍ

أُخْرَى: (إِلَّا كَلَبَ صَيْدٍ أَوْ مَاشِيَةٍ).

٤ - باب: اسْتِعْمَالِ الْبَقَرِ لِلْحِرَاثَةِ

١٠٧٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ

النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (بَيْنَمَا رَجُلٌ رَاكِبٌ عَلَى

بَقَرَةٍ التَّمَتَّ إِلَيْهِ، فَقَالَتْ: لَمْ أُخْلَقْ

لِهَذَا، خُلِقْتُ لِلْحِرَاثَةِ، قَالَ: آمَنْتُ بِهِ

أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ، وَأَخَذَ الذُّبُّ شَاةَ

فَتَبِعَهَا الرَّاعِي، فَقَالَ الذُّبُّ: مَنْ لَهَا

يَوْمَ السَّبْعِ، يَوْمَ لَا رَاعِيَ لَهَا غَيْرِي،

قَالَ: آمَنْتُ بِهِ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ). قَالَ

الرَّوَايَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: وَمَا هُمَا يَوْمَئِذٍ

فِي الْقَوْمِ.

5. Pomoć u obrađivanju

1077. Ebu Hurejre, r.a., priča da su ensarije rekli Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- Podijeli između nas i naše braće (muhadžira iz Mekke) palmike!

“Ne”, rekao je on.

- Onda nam pomažite u njihovom obrađivanju pa ćemo sa vama dijeliti urod - rekli su oni.

- Čusmo i pokorismo se - odgovorili su.

1078. Rafi' ibn Hadidž, r.a., priča:

– Od stanovnika Medine najviše smo se mi bavili zemljoradnjom. Uzimali smo pod zakup zemlju u dolini Medine dogovorivši sa vlasnikom o kojem komadu zemlje se radi. Međutim, dešavalo se da taj komad zemlje nekad zadesi kakva nepogoda, a druga zemlja ostane zdrava, a nekada bi opet ona ostala zdrava dok bi druge zadesila nepogoda pa nam je to zabranjeno, a zlata i srebra tada nije bilo.

6. Obrada zemlje uz polovljenje prinosa sa njenim vlasnikom

1079. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., davao zemlju na Hajberu pod zakup uz polovljenje prinosa koji sa nje dođu. Svojim suprugama davao je stotinu tovara - osamdeset tovara datula i dvadeset ječma.

٥ - باب: إِذَا قَالَ: أَكْفِنِي مَوْنَةَ النَّخْلِ

١٠٧٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
قَالَتِ الْأَنْصَارُ لِلنَّبِيِّ ﷺ : أَقْسِمُ بَيْنَنَا
وَبَيْنَ إِخْوَانِنَا النَّخِيلِ . قَالَ : (لَا) .
فَقَالُوا : تَكْفُونَا الْمَوْنَةَ ، وَنَشْرِكُكُمْ فِي
الشَّمْرِ ، قَالُوا : سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا .

١٠٧٨ : عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ : كُنَّا أَكْثَرَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مُزْدَرَعًا ،
كُنَّا نُكْرِي الْأَرْضَ بِالتَّاجِيَةِ مِنْهَا مُسَمًّى
لِسَيِّدِ الْأَرْضِ ، قَالَ : فَمِمَّا يُصَابُ ذَلِكَ
وَيَسْلَمُ الْأَرْضُ ، وَمِمَّا يُصَابُ الْأَرْضُ
وَيَسْلَمُ ذَلِكَ ، فَتُنْبِتُ ، وَأَمَّا الذَّهَبُ
وَالوَرَقُ فَلَمْ يَكُنْ يَوْمَئِذٍ .

٦ - باب: الْمَرْاعَةِ بِالشَّطْرِ

١٠٧٩ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ عَامَلَ خَيْرَ شَطْرِ
مَا يَخْرُجُ مِنْهَا مِنْ ثَمَرٍ أَوْ زَرْعٍ ، فَكَانَ
يُعْطِي أَزْوَاجَهُ مِائَةَ وَسْقٍ ، ثَمَانِينَ وَسْقٍ
ثَمَرٍ وَعِشْرِينَ وَسْقٍ شَعِيرٍ .

1080. Ibn Abbas, r.a., kaže da Vjerovjesnik, s.a.v.s, nije zabranio davanje zemlje pod zakup, ali jeste rekao:

“Da neko od vas besplatno ustupi obradu zemlje svome bratu, bolje mu je nego da (za njenu obradu) uzme određeni procenat.”

7. Vakufi dati na raspolaganje Vjerovjesnikovim, s.a.v.s., ashabima i zemlja s koje se ubire porez - obrađivanje i postupak u vezi sa tim

1081. Omer, r.a., je rekao:

– Da nije kasnijih muslimana, svako naselje koje osvojim podijelio bih onima koji imaju pravo na ratnu dobit, kao što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., podijelio Hajber.

8. Oživljavanje (kultiviranje) pustog zemljišta koje nema vlasnika

1082. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s, rekao:

“Onaj ko oživi zemlju koja ne pripada nikome, ima na nju najviše prava!”

1083. Ibn Omer, r.a., priča:

– Omer, r.a., je raselio jevreje i kršćane iz Hidžaza. Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zavladao Hajberom, htio je iz njega iseliti jevreje, jer svaka zemlja u koju je on ušao, pripada

١٠٨٠ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمْ يَنْهَ عَنِ الْكِرَاءِ، وَلَكِنْ قَالَ: (أَنْ يَمْنَحَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَأْخُذَ عَلَيْهِ خَرْجًا مَغْلُومًا).

٧ - باب: أَوْقَافِ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ وَأَرْضِ الْخَرَاجِ وَمُزَارَعَتِهِمْ وَمُعَامَلَتِهِمْ

١٠٨١ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: لَوْلَا آخِرُ الْمُسْلِمِينَ، مَا فَتَحْتُ قَرْيَةً إِلَّا قَسَمْتُهَا بَيْنَ أَهْلِهَا، كَمَا قَسَمَ النَّبِيُّ ﷺ خَيْبَرَ.

٨ - باب: مَنْ أَحْيَا أَرْضًا مَوَاتًا

١٠٨٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (مَنْ أَعْمَرَ أَرْضًا لَيْسَتْ لِأَحَدٍ فَهُوَ أَحَقُّ).

١٠٨٣ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

أَجَلَى عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى مِنْ أَرْضِ الْحِجَازِ، وَكَانَ

Allahu, Njegovom Poslaniku, s.a.v.s., i muslimanima. I kada je odlučio iseliti jevreje iz Hajbera, jevreji su tražili da ih zadrži i da oni tamo obrađuju zemlju, za šta bi dobijali polovinu prinosa. Tada im je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zadržat ćemo vas (na Hajberu) pod takvim uvjetima koliko budemo htjeli.”

Tako su oni ostali na Hajberu dok ih Omer nije raselio u Tejmu i Erihu.

9. Drugovi Vjerovjesnika, s.a.v.s., dijelili su jedni sa drugima prinose sa svojih posjeda

1084. Rafi' ibn Hadidž, r.a., priča da je njegov amidža Zuhejr ibn Rafi' kazao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio nam je nešto što smo mi (do tada) stalno prakticirali.

- Ono što je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao je sušta istina - rekao sam ja (kaže Rafi').

- Pozvao me je Allahov Poslanik, s.a.v.s., (nastavio je Zubejr) i upitao:

“Šta vi radite sa vašim njiivama?”

- Dajemo ih pod zakup za četvrtinu (prinosa) ili za određenu količinu datula i ječma - rekao sam.

“Nemojte tako raditi! Obradujte je, ili dajte drugome da je obrađuje, ili je se odrecite”, rekao je on.

Rekao sam (kaže Rafi'):

- Čuo sam i pokoravam se.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، لَمَّا ظَهَرَ عَلَى خَيْبَرَ، أَرَادَ إِخْرَاجَ الْيَهُودِ مِنْهَا، وَكَانَتْ الْأَرْضُ حِينَ ظَهَرَ عَلَيْهَا لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ ﷺ وَلِلْمُسْلِمِينَ، وَأَرَادَ إِخْرَاجَ الْيَهُودِ مِنْهَا، فَسَأَلَتِ الْيَهُودُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لِيُقَرَّهُمْ بِهَا أَنْ يَكْفُوا عَمَلَهَا، وَلَهُمْ نِصْفُ الثَّمَرِ، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (تُقَرُّكُمْ بِهَا عَلَى ذَلِكَ مَا شِئْنَا). فَقَرُّوا بِهَا حَتَّى أَجْلَاهُمْ عُمُرٌ إِلَى تَيْمَاءَ وَأَرْيَحَاءَ.

۹ - باب: مَا كَانَ أَصْحَابُ النَّبِيِّ ﷺ

يُؤَاسِي بَعْضُهُمْ بَعْضًا فِي الزَّرَاعَةِ وَالثَّمَرَةِ

۱۰۸۴ : عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ قَالَ: قَالَ عَمِّي ظَهَيْرُ بْنُ رَافِعٍ: لَقَدْ

نَهَانَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ أَمْرٍ كَانَ بِنَا

رَافِقًا، قُلْتُ: مَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَهُوَ

حَقٌّ، قَالَ: دَعَانِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ،

قَالَ: (مَا تَصْنَعُونَ بِمَحَاقِلِكُمْ؟). قُلْتُ:

نُؤَاجِرُهَا عَلَى الرَّبْعِ، وَعَلَى الْأَوْسُقِ مِنَ

الثَّمَرِ وَالشَّعِيرِ، قَالَ: (لَا تَفْعَلُوا،

أَزْرِعُوهَا، أَوْ أَزْرِعُوهَا، أَوْ

أَمْسِكُوهَا). قَالَ رَافِعٌ: قُلْتُ: سَمِعَا

وَطَاعَةً.

1085. Ibn Omer, r.a., kaže da je on u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., Ebu Bekra, Omera, Osmana i početkom uprave Muavije davao pod zakup svoje obradive njive. I kada je čuo kako Rafi' ibn Hadidž prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio davanje njiva pod zakup, otišao je kod Rafi'a i upitao ga. On mu je odgovorio:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio izdavanje njiva pod zakup!

- Pa ti dobro znaš - rekao je Ibn Omer - da smo mi u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., davali pod zakup naše njive za četvrtinu i za još nešto slame.

1086. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Znam dobro da se zemlja u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., davala pod zakup. Potom se Abdullah bojavao da Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije o tom rekao još nešto što on nije znao pa je prestao davati zemlju pod zakup.

10. Odjeljak

1087. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednom, dok je kod njega bio neki beduin, kazivao:

"Jedan čovjek, džennetlija, molio je svoga Gospodara da mu omogući bavljenje zemljoradnjom pa mu je On rekao:

- Zar nisi tamo gdje si želio biti?

- Svakako, ali ja (mnogo) volim obrađivati zemlju - odgovorio je on.

Potom je on (priča Vjerovjesnik,

١٠٨٥ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ كَانَ يُكْرِى مَزَارِعَهُ، عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ، وَصَدْرًا مِنْ إِمَارَةِ مُعَاوِيَةَ. ثُمَّ حَدَّثَ عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَى عَنْ كِرَاءِ الْمَزَارِعِ، فَذَهَبَ ابْنُ عُمَرَ إِلَى رَافِعٍ، فَسَأَلَهُ، فَقَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ عَنْ كِرَاءِ الْمَزَارِعِ، فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: قَدْ عَلِمْتُ أَنَّا كُنَّا نُكْرِى مَزَارِعَنَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِمَا عَلَى الْأَرْبَعَاءِ، وَبِشَيْءٍ مِنَ التَّنِينَ.

١٠٨٦: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: كُنْتُ أَعْلَمُ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّ الْأَرْضَ تُكْرَى، ثُمَّ خَشِيَ عَبْدُ اللَّهِ أَنْ يَكُونَ النَّبِيُّ ﷺ قَدْ أَخَذَ فِي ذَلِكَ شَيْئًا لَمْ يَكُنْ يَعْلَمُهُ، فَتَرَكَ كِرَاءَ الْأَرْضِ.

١٠ - باب:

١٠٨٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَوْمًا يُحَدِّثُ، وَعِنْدَهُ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ: (أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ اسْتَأْذَنَ رَبَّهُ فِي الزَّرْعِ، فَقَالَ لَهُ: أَلَسْتَ فِيمَا شِئْتَ؟ قَالَ: بَلَى، وَلَكِنِّي أَحِبُّ أَنْ أَزْرَعَ، قَالَ: فَبَذَرَ،

s.a.v.s.) posijao usjev koji je u trenu oka izrastao, sazrio i prispio za žetvu, a ljetina izgledaše poput brda.

Tada Uzvišeni Allah reče:

- Eto ti, čovječe, tebe ništa ne može zasititi."

Na to je beduin (koji je slušao riječi Poslanika, s.a.v.s.) rekao:

- Taj čovjek mora da će biti Kurejšija ili ensarija jer oni imaju zemlje za sisanje. Mi nemamo obradive zemlje!

Vjerovjesnik, s.a.v.s., se na to nasmijao.

فَبَادَرَ الطَّرْفَ نَبَاتُهُ وَاسْتَبَاوَاهُ
وَاسْتَحْصَادُهُ، فَكَانَ أَمْثَالَ الْجِبَالِ،
فَيَقُولُ اللَّهُ: دُونَكَ يَا ابْنَ آدَمَ، فَإِنَّهُ لَا
يُسْبِعُكَ شَيْءٌ). فَقَالَ الْأَعْرَابِيُّ: وَاللَّهِ لَا
تَجِدُهُ إِلَّا قُرْشِيًّا أَوْ أَنْصَارِيًّا، فَإِنَّهُمْ
أَصْحَابُ زَرْعٍ، وَأَمَّا بَحْنُ فَلَسْنَا
بِأَصْحَابِ زَرْعٍ، فَضَحِكَ النَّبِيُّ ﷺ.

1. O napajanju

1088. Sehl ibn Sa'd, r.a., priča:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., je donesena čaša (mlijeka) i on se iz nje napio. S desne strane mu je bio jedan dječak, najmlađi od (prisutnog) svijeta, a s lijeve strane stariji ljudi.

“Dječaće, slažeš li se da je dam starcima?”, upitao je.

– Ne bih volio da iko prije mene pije ono što je ostalo iza tebe, Allahov Poslaniče - reče (dječak).

I on je dade njemu.

1089. Enes ibn Malik, r.a., priča:

– Jednom je kod moje kuće pomužena Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., jedna naša ovca i, nakon što je mlijeko pomiješano s vodom iz bunara ispred kuće, čaša je data Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i on se iz nje napio. Lijevo od njega bio je Ebu Bekr a desno jedan beduin pa je Omer, kada je Poslanik, s.a.v.s., odmakao čašu od usta, bojeći se da je on ne dadne beduinu, rekao:

– Allahov Poslaniče, daj čašu Ebu Bekru, koji je tu do tebe!

Međutim, on je dade beduinu, koji mu je bio na desnoj strani i reče:

“Desnom pa opet desnom.”

2. Vlasnik vode ima prioritet u njoj dok ne podmiri svoje potrebe!

1090. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

١ - باب: فِي الشَّرْبِ

١٠٨٨ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَيْتِ النَّبِيَّ ﷺ بِقَدَحٍ فَشَرِبَ مِنْهُ، وَعَنْ يَمِينِهِ غُلَامٌ أَصْغَرُ الْقَوْمِ، وَالْأَشْيَاحُ عَنْ يَسَارِهِ، فَقَالَ: (يَا غُلَامُ، أَتَأْذُنُ لِي أَنْ أُعْطِيَهُ الْأَشْيَاحُ). قَالَ: مَا كُنْتُ لِأَوْثَرٍ بِفَضْلِي مِنْكَ أَحَدًا يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَأَعْطَاهُ إِيَّاهُ.

١٠٨٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: حَلَيْتُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَاةَ دَاجِنٍ، فِي دَارِي، وَشَيْبَ لَبْنِهَا بِمَاءٍ مِنَ الْبُيُوتِ الَّتِي فِي دَارِي، فَأَعْطَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْقَدَحَ فَشَرِبَ مِنْهُ، حَتَّى إِذَا نَزَعَ الْقَدَحَ مِنْ فِيهِ، وَعَلَى يَسَارِهِ أَبُو بَكْرٍ، وَعَنْ يَمِينِهِ أَغْرَابِيُّ، فَقَالَ عُمَرُ، وَخَافَ أَنْ يُعْطِيَهُ الْأَغْرَابِيَّ: أَعْطِ أَبَا بَكْرٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ عِنْدَكَ، فَأَعْطَاهُ الْأَغْرَابِيَّ الَّذِي عَلَى يَمِينِهِ، ثُمَّ قَالَ: (الْأَيْمَنُ فَلَا يُعْمَنُ).

٢ - باب: مَنْ قَالَ إِنَّ صَاحِبَ الْمَاءِ

أَحَقُّ بِالْمَاءِ حَتَّى يَرَوَى

١٠٩٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

“Ne smije se braniti višak vode s ciljem sprečavanja ispaše.”

1091. U drugoj predaji Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nemojte uskraćivati višak vode, pa da time onemogućite dobru ispašu!”

3. Sporenje oko bunara i presuda o tome

1092. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko se lažno zakune da bi prigrabio nečiju imovinu, susrest će Allaha a On će biti na njega ljut.”

Potom je Allah objavio: *Zaista oni koji za zavjet dat Allahu i svoje zakletve kupuju malu vrijednost... pa do kraja ajeta. (Alu 'Imran, 77.)*

Nakon toga, došao je Eš'as i upitao:

- Šta vam je pričao Ebu Abdurrahman? Taj je ajet objavljen u vezi sa mnom. Imao sam bunar na zemljištu moga amidžića pa mi je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“(Dovedi) svoje svjedoke!”

- Nemam svjedoka - odgovorio sam.

“Neka se tuženi zakune”, rekao je.

- Allahov Poslaniče, on će se zakleti (ali će slagati) - rekao sam ja. I tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izrekao ovaj hadis, a Allah Uzvišeni objavio navedeni ajet kao potvrdu toga.

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا يُنْمَعُ فَضْلُ الْمَاءِ لِيُنْمَعَ بِهِ الْكَلَالُ).

۱۰۹۱ وَعَنْهُ فِي رَوَايَةٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا تَمْنَعُوا فَضْلَ الْمَاءِ لِتَمْنَعُوا بِهِ فَضْلَ الْكَلَالِ).

۳ - باب: الخصومة في البئر والقضاء فيها

۱۰۹۲ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ يَقْطَعُ بِهَا مَالَ أَمْرٍ مُسْلِمٍ، هُوَ عَلَيْهَا فَاجِرٌ، لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانُ). فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا﴾. الْآيَةُ، فَجَاءَ الْأَشْعَثُ فَقَالَ: مَا يُحَدِّثُكُمْ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ؟ فَبِئْسَ أَتْرَلْتُ هَذِهِ الْآيَةَ، كَانَتْ لِي بِئْرٌ فِي أَرْضِ ابْنِ عَمٍّ لِي، فَقَالَ لِي: (شُهِدْكَ). قُلْتُ: مَا لِي شُهُودٌ، قَالَ: (فَيَمِينُهُ). قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِذَا يَخْلِفُ، فَذَكَرَ النَّبِيُّ ﷺ هَذَا الْحَدِيثَ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ ذَلِكَ تَصْدِيقًا لَهُ.

4. Uskraćivanje vode putniku

1093. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Tri su (vrste ljudi) na koje Allah neće ni pogledati na Sudnjem danu, niti ih od grijeha očistiti, i za njih je (pripremljena) bolna kazna:

- čovjek koji na putu imadne višak vode, a ne dadne je putniku,

- čovjek koji dadne zakletvu vjernosti starješini, ali samo iz ovozemaljskog interesa, pa ako mu taj štogod od dunjaluka priskrbi, zadovoljan je, a ako ne, onda se ljuti i

- čovjek koji izloži svoju robu iza ikindije i govori: Kunem se Allahom, osim koga nema drugog Boga, za nju sam dao toliko i toliko pa mu neko povjeruje (i kupi je od njega).”

Potom je proučio: *Zaista, oni koji zavjet svoj Allahu i zakletve svoje prodaju za nešto što malo vrijedi...* (Alu ‘Imran, 77.)

5. Nagrada za napajanje vodom

1094. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Pješakeći, neki je čovjek silno ožednio pa je sišao u jedan bunar i napio se vode. Kada je izašao, ugledao je psa kako zbog silne žeđi jede zamlju.

- Ovoga je stiglo isto ono što je bilo stiglo i mene - pomislio je.

٤ - باب: إِنْ مَنَعَ ابْنُ السَّبِيلِ مِنَ الْمَاءِ

١٠٩٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (ثَلَاثَةٌ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ: رَجُلٌ كَانَ لَهُ فَضْلُ مَاءٍ بِالطَّرِيقِ فَمَنَعَهُ مِنْ ابْنِ السَّبِيلِ، وَرَجُلٌ بَايَعَ إِمَامًا لَا يُبَايِعُهُ إِلَّا لِدُنْيَا، فَإِنْ أَعْطَاهُ مِنْهَا رَضِيَ وَإِنْ لَمْ يُعْطِهِ مِنْهَا سَخِطَ، وَرَجُلٌ أَقَامَ سِلْعَتَهُ بَعْدَ الْعَصْرِ فَقَالَ: وَاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ، لَقَدْ أَغْطَيْتُ بِهَا كَذَا وَكَذَا، فَصَدَّقَهُ رَجُلٌ). ثُمَّ قَرَأَ هَذِهِ الْآيَةَ: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا﴾.

٥ - باب: فَضْلُ سَقْيِ الْمَاءِ

١٠٩٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (بَيْنَا رَجُلٌ يَمْشِي، فَأَشْتَدَّ عَلَيْهِ الْعَطَشُ، فَتَرَلَّ بَثْرًا فَشَرِبَ مِنْهَا، ثُمَّ خَرَجَ فَإِذَا هُوَ بِكَلْبٍ

Spustio se (zatim ponovo) u bunar, napunio svoju cipelu (vodom) i držeći je zubima, ispeo se i napojio psa. Allah mu se za to zahvalio i oprostio mu grijeha.”

- Allahov Poslaniče, imamo li, zaista, nagradu i za životinje? - upitali su (prisutni).

“Za sve živo ima nagrada”, odgovorio je on.

6. Vlasnik bunara ili mještine ima pravo prečine u korišćenju vode

1095. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Tako mi Onoga u Čijoj je moći moja duša, ja ću, zaista, odbijati neke ljude od moga vrela kao što se od zdenca odbija nepoznata deva.”

1096. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Tri su čovjeka sa kojima Allah neće razgovarati na Sudnjem danu i neće ih gledati:

- čovjek koji se lažno zakune na robu da je za nju dao više od onoga što je stvarno dao,

- čovjek koji učini lažnu zakletvu da bi njome prigrabio imovinu nekog muslimana, i

- čovjek koji nije dao (žednom) višak vode, kome će Allah reći: *Uskraćujem ti danas Svoje dobročinstvo isto kao što si ti uskratio višak onoga što nisi svojom rukom napravio.*”

يَلْهَثُ، يَأْكُلُ الثَّرَى مِنَ الْعَطَشِ، فَقَالَ: لَقَدْ بَلَغَ هَذَا مِثْلَ الَّذِي بَلَغَ بِي، فَمَلَأْ حُقَّهُ ثُمَّ أَمْسَكَهُ بِيَدِهِ، ثُمَّ رَقِيَ فَسَقَى الْكَلْبَ، فَشَكَرَ اللَّهُ لَهُ فَغَفَرَ لَهُ). قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَإِنَّ لَنَا فِي الْبَهَائِمِ أَجْرًا؟ قَالَ: (فِي كُلِّ كَبِدٍ رَطْبِيَّةٌ أَجْرٌ).

٦ - باب: مَنْ رَأَى أَنَّ صَاحِبَ الْحَوْضِ أَوْ الْقَرْيَةِ أَحَقُّ بِهَائِهِ

١٠٩٥ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَا أُدَوِّنُ رَجُلًا عَنْ حَوْضِي، كَمَا تُدَادُ الْقَرْيَةُ مِنَ الْإِبِلِ عَنِ الْحَوْضِ).

١٠٩٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ: رَجُلٌ حَلَفَ عَلَى سِلْعَةٍ لَقَدْ أُعْطِيَ بِهَا أَكْثَرَ مِمَّا أُعْطِيَ وَهُوَ كَاذِبٌ، وَرَجُلٌ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ كَاذِبَةٍ بَعْدَ الْعَصْرِ لِيَقْطَعَ بِهَا مَالَ رَجُلٍ مُسْلِمٍ، وَرَجُلٌ مَنَعَ فَضْلَ مَائِهِ فَيَقُولُ اللَّهُ: الْيَوْمَ أَمْنَعُكَ فَضْلِي كَمَا مَنَعْتَ فَضْلَ مَا لَمْ تَعْمَلْ يَدَاكَ).

7. Zabran mogu odrediti samo Allah i Njegov Poslanik

1097. Sa'b ibn Džessame, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zabran mogu odrediti samo Allah i Njegov Poslanik!”

8. Napajanje svijeta i stoke na rijekama

1098. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Konji čovjeku nekada donose nagradu, nekada su mu zaštita, a nekada grijeh.

Što se tiče slučaja kada su mu nagrada, to je onda kada ih čovjek drži za potrebe na Allahovom Putu i napasa ih na svojoj livadi ili bašči. Za sve što oni opasu na svom užetu na toj livadi ili bašči, njemu pripada nagrada. Ukoliko se uže prekine i oni preskoče korak-dva (ili brežuljak-dva), njemu se za njihove stope i balegu računaju posebna dobra djela. Čak i ako oni naidu na rijeku pa se iz nje napiju, iako ih on nije imao namjeru pojit, njemu se i to računa u dobro djelo, i za to će imati posebnu nagradu.

۷ - باب: لَا حِمَى إِلَّا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ

۱۰۹۷ : عَنْ الصَّغْبِ بْنِ جَثَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا حِمَى إِلَّا لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ).

۸ - باب: شُرْبُ النَّاسِ وَسُقْيِ الدَّوَابِّ مِنَ الْأَنْهَارِ

۱۰۹۸ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (الْخَيْلُ لِرَجُلٍ أَجْرٌ، وَلِرَجُلٍ سِتْرٌ، وَعَلَى رَجُلٍ وَزْرٌ: فَأَمَّا الَّذِي لَهُ أَجْرٌ، فَرَجُلٌ رَبَّطَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، فَأَطَالَ بِهَا فِي مَرْجٍ أَوْ رَوْضَةٍ، فَمَا أَصَابَتْ فِي طِيلِهَا ذَلِكَ مِنَ الْمَرْجِ أَوْ الرَّوْضَةِ كَانَتْ لَهُ حَسَنَاتٍ، وَلَوْ أَنَّهُ انْقَطَعَ طِيلُهَا، فَاسْتَنْتَ شَرْفًا أَوْ شَرْفَيْنِ، كَانَتْ آثَارُهَا وَأَرْوَاتُهَا حَسَنَاتٍ

Kada ih čovjek drži zbog rada i želje da ne padne drugome na teret i pri tome ne zaboravi Božije obaveze na njihovim vratovima i njihovim leđima (zekat), njemu su oni zaštita (od siromaštva).

A kada ih čovjek drži zarad ponosa, licemjerstva i neprijateljstva protiv muslimana, njemu su oni samo grijeh.”

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je bio upitan za magarce, pa je odgovorio:

“O tome mi nije ništa posebno objavljeno osim ovog općeg jedinstvenog ajeta: *Ko uradi koliko trun dobra, vidjet će ga, a ko uradi koliko trun zla, vidjet će ga.* (Ez-Zilzal, 8.).

لَهُ، وَلَوْ أَنَّهَا مَرَّتْ بِنَهْرٍ فَشَرِبَتْ مِنْهُ، وَلَمْ يُرِدْ أَنْ يَسْقِيَ كَانَ ذَلِكَ حَسَنَاتٍ لَهُ، فَهِيَ لِذَلِكَ أَجْرٌ. وَرَجُلٌ رَبَطَهَا تَعْنِيًا وَتَعَمُّقًا، ثُمَّ لَمْ يَنْسَ حَقَّ اللَّهِ فِي رِقَابِهَا، وَلَا ظَهْرِهَا، فَهِيَ لِذَلِكَ سِتْرٌ. وَرَجُلٌ رَبَطَهَا فَخْرًا وَرِبَاءً وَنَوَاءً لِأَهْلِ الْإِسْلَامِ، فَهِيَ عَلَى ذَلِكَ وَزْرٌ. وَسُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنِ الْحُمْرِ؟، فَقَالَ: (مَا أَنْزَلَ عَلَيَّ فِيهَا شَيْءٌ إِلَّا هَذِهِ الْآيَةُ الْجَامِعَةُ الْفَادَةُ: ﴿مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ. وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ﴾).

9. Prodavanje drva i stočne hrane

1099. Alija ibn Ebu Talib, r.a., priča:

– Dobio sam od ratne dobiti na Dan Bedra jednu staru devu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je dao još jednu staru devu pa sam ih jednoga dana povalio pred vrata nekog ensarije i htio na njih natovariti *izhir* (vrsta bilja) da ga prodam i time se pomognem za svadbu sa Fatimom. Sa mnom je bio jedan kovač iz plemena Benu Kajnuka, dok je u toj kući Hamza ibn Abdulmuttalib pio sa jednom pjevačicom, koja mu reče:

- Hamza, zar ih nećeš (pobiti i servirati) za plemiće.

٩ - باب: بَيْعِ الْحَطَبِ وَالْكَلَالِ

١٠٩٩ : عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ:

أَصَبْتُ شَارِفًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي مَغْنَمٍ يَوْمَ بَدْرٍ، قَالَ: وَأَعْطَانِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ شَارِفًا أُخْرَى، فَأَنْخَتُهُمَا يَوْمًا

Tada je Hamza na njih jurnuo sa sabljom, prorezao im grbe, rasporio trbuhe i izvadio im crne džigerice.

Alija, r.a., dalje priča:

- Prizor koji sam gledao bio je užasan pa sam otišao Allahovom Vjerovjesniku, s.a.v.s., kod koga je bio Zejd ibn Haris, i ispričao mu šta se dogodilo. On i Zejd su izašli, a i ja sam krenuo sa njima. Ušao je kod Hamze i ljutito mu se obratio, a Hamza je podigao svoj pogled i rekao:

- Vi ste samo robovi mojih predaka.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., se vratio, idući natraške, sve dok nije od njih izašao. To se dogodilo prije zabrane alkohola.

10. Parcelisanje (nekultiviranog zemljišta)

1100. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., htio razdijeliti (nekultivisano zemljište) Bahrejn.

- (Mi to nećemo prihvatiti) dok ne podijeliš parcele i našoj braći muhadžirima kao što i nama dijeliš - rekli su ensarije.

"Vidjet ćete poslije mene sebičnost pa se strpite dok se ne sastanete sa mnom", rekao je on.

عِنْدَ بَابِ رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ، وَأَنَا أُرِيدُ أَنْ أَحْمِلَ عَلَيْهِمَا إِذْخِرًا لِأَيِّعَهُ، وَمَعِيَ صَائِعٌ مِنْ بَنِي قَيْنِقَاعَ، فَأَسْتَعِينُ بِهِ عَلَى وَلِيمَةٍ فَاطِمَةٍ، وَحَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ يَشْرَبُ فِي ذَلِكَ الْبَيْتِ مَعَهُ قَيْتَهُ، فَقَالَتْ: أَلَا يَا حَمْزُ لِلشُّرْفِ النَّوَاءِ. فَنَارَ إِلَيْهِمَا حَمْزَةُ بِالسَّيْفِ، فَجَبَّ أَسْنِمَتَهُمَا وَيَقَرَّ خَوَاصِرَهُمَا، ثُمَّ أَخَذَ مِنْ أَكْبَادِهِمَا. قَالَ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: فَتَنَظَرْتُ إِلَى مَنْظَرٍ أَفْطَعَنِي، فَأَتَيْتُ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ وَعِنْدَهُ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ، فَأَخْبَرْتُهُ الْحَبَرَ، فَخَرَجَ وَمَعَهُ زَيْدٌ، فَأَنْظَلَقْتُ مَعَهُ، فَدَخَلَ عَلَى حَمْزَةَ، فَتَغَيَّطَ عَلَيْهِ، فَرَفَعَ حَمْزَةُ بَصَرَهُ وَقَالَ: هَلْ أَنْتُمْ إِلَّا عَيْدٌ لِأَبَائِي. فَرَجَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُقَهِّقُ حَتَّى خَرَجَ عَنْهُمْ، وَذَلِكَ قَبْلَ تَحْرِيمِ الْخَمْرِ.

۱۰ - باب: الْقَطَائِعِ

۱۱۰۰ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَرَادَ النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يُقْطَعَ مِنَ الْبَحْرَيْنِ، فَقَالَتِ الْأَنْصَارُ: حَتَّى تُقْطَعَ لِإِخْوَانِنَا مِنَ الْمُهَاجِرِينَ مِثْلَ الَّذِي تُقْطَعُ لَنَا، قَالَ: (سَتَرَوْنَ بَعْدِي أَثَرَةً، فَأَضِرُّوْا حَتَّى تَلْقَوْنِي).

II. Čovjek mora imati pristup svome imanju

II01. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako govori:

“Ko kupi palmu nakon što bude oprášena, njezin plod pripada prodavcu, izuzev da kupac nešto drugo uvjetuje. Ko kupi roba i on bude imao imovine, njegova imovina pripada onome koji ga je prodao, osim u slučaju kada kupac nešto drugo uvjetuje.”

١١ - باب: الرَّجُلُ يَكُونُ لَهُ مَمْرٌ أَوْ شَرِبٌ فِي حَائِطٍ أَوْ نَخْلٍ

١١٠١ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ أَيْتَعَ نَخْلًا بَعْدَ أَنْ تُؤَبَّرَ فَثَمَرَتُهَا لِلْبَائِعِ إِلَّا أَنْ يَشْتَرِطَ الْمُبْتَاعُ، وَمَنْ أَيْتَعَ عَبْدًا وَلَهُ مَالٌ فَمَالُهُ لِلَّذِي بَاعَهُ إِلَّا أَنْ يَشْتَرِطَ الْمُبْتَاعُ).

42. O ZAJMU, OTPLATI DUGOVA, BLOKIRANJU (SREDSTAVA) I STEČAJU

1. Uzimanje tuđe imovine s namjerom da je vrati ili pak s namjerom da je upropasti

1102. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko uzme nešto od tuđe imovine s namjerom da to vrati, Allah će mu pomoći da to vrati, a ko uzme namjeravajući to upropastiti, Allah će njega upropastiti.”

2. Otplata dugova

1103. Ebu Zerr, r.a., priča:

– Kada sam jednom prilikom bio sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., on je, ugledavši Uhud, rekao:

“Ne bih volio da mi se ovo brdo pretvori u zlato i da kod mene ostane od toga ijedan nepodijeljen dinar duže od tri dana, izuzev dinara koga bih čuvao za plaćanje duga.”

I još je rekao:

“Oni koji su imućni na ovome svijetu imat će neznatnu (nagradu) na Sudnjem danu, osim onih koji dijele ovako i ovako (u ime Allaha), a malo ih je takvih.”

“Neka te tu gdje si”, rekao je (zatim) i krenuo ali se nije mnogo udaljio.

(Nakon toga) ja sam čuo jedan glas i kad sam htio do njega otići, sjetio sam se njegovih riječi: “Neka te tu gdje si, dok ja ne dođem!”

I kada je došao, rekao sam:

– Allahov Poslaniče, šta je ono što sam čuo? (Kakav je ono glas koji sam čuo?)

“A jesi li čuo?”, upitao je on.

- Da - rekao sam.

٤٢ - كتاب في الاستقراض وأداء الديون والحجر والتفليس

١ - باب: مَنْ أَخَذَ أَمْوَالَ النَّاسِ
يُرِيدُ أَدَاءَهَا أَوْ إِنْتَافَهَا

١١٠٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ أَخَذَ أَمْوَالَ
النَّاسِ يُرِيدُ أَدَاءَهَا أَدَّى اللَّهُ عَنْهُ، وَمَنْ
أَخَذَ يُرِيدُ إِنْتَافَهَا أَنْتَفَهُ اللَّهُ).

٢ - باب: أَدَاءُ الدُّيُونِ
١١٠٣ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فَلَمَّا أَبْصَرَ -
يَغْنِي أَحَدًا - قَالَ: (مَا أَحِبُّ أَنَّهُ يَحْوُلَ
لِي ذَهَبًا، يَمْكُثُ عِنْدِي مِنْهُ دِينَارٌ فَوْقَ
ثَلَاثٍ، إِلَّا دِينَارًا أَرْضَدُهُ لِدَيْنٍ). ثُمَّ
قَالَ: (إِنَّ الْأَكْثَرِينَ هُمُ الْأَقْلُونَ، إِلَّا مَنْ
قَالَ بِالْمَالِ هَكَذَا وَهَكَذَا وَقَلِيلٌ مَا هُمْ).

وَقَالَ: (مَكَانَكَ). وَتَقَدَّمَ غَيْرَ بَعِيدٍ
فَسَمِعْتُ صَوْتًا، فَأَزْدْتُ أَنْ آتِيَهُ، ثُمَّ
ذَكَرْتُ قَوْلَهُ: (مَكَانَكَ حَتَّى آتِيَكَ). فَلَمَّا
جَاءَ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، الَّذِي
سَمِعْتُ؟ أَوْ قَالَ: الصَّوْتُ الَّذِي
سَمِعْتُ؟ قَالَ: (وَهَلْ سَمِعْتَ؟).
قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (أَتَانِي جَبْرِيلُ عَلَيْهِ
السَّلَامُ، فَقَالَ: مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِكَ لَا
يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ). قُلْتُ: وَإِنْ
فَعَلَ كَذَا وَكَذَا؟ قَالَ: نَعَمْ).

“Došao mi je Džibril, a.s. i rekao: Ko od tvoga Ummeta umre a nije Allahu širk činio, ući će u Džennet.”

- I ako bude radio to i to? - upitao sam.

“Da”, reče on.

3. Isplaćivanje duga na lijep način

1104. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Došao sam jednog prijepodneva kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i zatekao ga u džamiji.

“Klanjaj dva rekata!”, rekao je on.

Pošto sam imao od njega (naplatiti) dug, on mi ga je (kad sam završio s namazom) isplatio, vrativši više nego što sam mu posudio.

4. Klanjanje dženaze dužniku

1105. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Nema vjernika kome ja nisam najpreči i na ovome i na drugome svijetu. Ako hoćete učite (ajet): *Vjerovjesnik je vjernicima preči od njih samih...* (El-Ahzab, 6.) Zato, koji god vjernik umre i iza sebe ostavi kakve imovine, neka mu je nasljeđuje njegova najbliža rodbina (po ocu), a ako ostavi dug ili siromašnog člana porodice, neka se (ugroženo lice) meni obrati, ja ću biti njegov zaštitnik.”

5. Zabrana rasipanja imovine

1106. Mugire ibn Šu'be, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista vam je Allah zabranio neposlušnost prema majkama, zakopavanje (novorođenih) živih kćerki, uskraćivanje prava siromašnih i prosjačenje. On mrzi da prenosite tuđe riječi, da mnogo zapitkujete i rasipate (uništavate) imovinu.”

۳ - باب: حُسْنِ الْقَضَاءِ

۱۱۰۴ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ ضَحَى، فَقَالَ: (صَلِّ رَكَعَتَيْنِ). وَكَانَ لِي عَلَيْهِ دَيْنٌ، فَقَضَانِي وَزَادَنِي.

۴ - باب: الصَّلَاةِ عَلَى مَنْ تَرَكَ دَيْنًا

۱۱۰۵ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (مَا مِنْ مُؤْمِنٍ إِلَّا وَأَنَا أُولَى بِهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، أَقْرَأُوا إِنَّ شِئْئًا: «النَّبِيُّ أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ»). فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ مَاتَ وَتَرَكَ مَالًا فَلْيَرِثْهُ عَصَبَتُهُ مَنْ كَانُوا، وَمَنْ تَرَكَ دَيْنًا أَوْ ضَيَاعًا فَلْيَأْتِنِي، فَأَنَا مَوْلَاهُ).

۵ - باب: مَا يُنْهَى عَنْ إِضَاعَةِ الْمَالِ

۱۱۰۶ : عَنْ الْمَغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ: عُقُوقَ الْأُمّهَاتِ وَوَادَ الْبَنَاتِ، وَمَنْعَ وَهَاتِ. وَكَرِهَ لَكُمْ: قِيلَ وَقَالَ، وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ، وَإِضَاعَةَ الْمَالِ).

I. Spor između muslimana i Jevrejina

1107. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča:

– Čuo sam jednog čovjeka kako uči jedan ajet drugačije nego što ga je učio Vjerovjesnik, s.a.v.s., pa sam ga uzeo za ruku i odveo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., koji reče:

“Obojica ste u pravu. Ne razilazite se, jer oni koji su bili prije vas su se razišli i propali.”

1108. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Prepirala su se međusobno dva čovjeka, jedan musliman i jedan Jevrej. Musliman je rekao:

- Tako mi Onoga Koji je Muhammeda odlikovao iznad svih svjetova.

Jevrej je rekao:

- Tako mi Onoga Koji je Musaa odlikovao iznad svih svjetova.

Potom je musliman digao ruku i udario jevreja po licu. Jevrej je otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i ispričao mu šta se desilo između njega i muslimana. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je pozvao muslimana, koji mu je ispričao svoju verziju događaja, pa je nakon toga kazao:

“Ne smatrajte me boljim od Musaa. Kada se ljudi na Sudnjem danu ošamute i ja ću biti sa njima ošamućen, ali ću

٤٣. كِتَابُ فِي الْخُصُومَاتِ

١ - بَابُ: مَا يُذَكَّرُ فِي الْأَشْخَاصِ

وَالْخُصُومَةِ بَيْنَ الْمُسْلِمِ وَالْيَهُودِ

١١٠٧ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ: سَمِعْتُ رَجُلًا قَرَأَ آيَةً، سَمِعْتُ

مِنَ النَّبِيِّ ﷺ خِلَافَهَا، فَأَخَذْتُ بِيَدِهِ،

فَأْتَيْتُ بِهِ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ:

(كِلَاكُمَا مُحْسِنٌ لَا تَخْتَلِفُوا، فَإِنَّ مَنْ

كَانَ قَبْلَكُمْ اخْتَلَفُوا فَهَلَكُوا).

١١٠٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ، قَالَ: اسْتَبَّ رَجُلَانِ: رَجُلٌ مِنَ

الْمُسْلِمِينَ، وَرَجُلٌ مِنَ الْيَهُودِ، قَالَ

الْمُسْلِمُ: وَالَّذِي أَضْطَفَى مُحَمَّدًا عَلَى

الْعَالَمِينَ، فَقَالَ الْيَهُودِيُّ: وَالَّذِي

أَضْطَفَى مُوسَى عَلَى الْعَالَمِينَ، فَرَفَعَ

الْمُسْلِمُ يَدَهُ عِنْدَ ذَلِكَ فَلَطَمَ وَجْهَ

الْيَهُودِيِّ، فَذَهَبَ الْيَهُودِيُّ إِلَى النَّبِيِّ

ﷺ، فَأَخْبَرَهُ بِمَا كَانَ مِنْ أَمْرِهِ وَأَمَرَ

الْمُسْلِمَ، فَدَعَا النَّبِيُّ ﷺ الْمُسْلِمَ، فَسَأَلَهُ

عَنْ ذَلِكَ فَأَخْبَرَهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا

تُخَيِّرُونِي عَلَى مُوسَى، فَإِنَّ النَّاسَ

يَضَعُقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَأَضَعَقُ مَعَهُمْ،

فَأَكُونُ أَوَّلَ مَنْ يُقَيِّقُ، فَإِذَا مُوسَى بَاطِشٌ

جَانِبَ الْعَرْشِ، فَلَا أَذْرِي: أَكَانَ فِيمَنْ

صَعِقَ فَأَفَاقَ قَبْلِي، أَوْ كَانَ مِمَّنْ اسْتَسَى

اللَّهُ .

prvi doći svijesti. I kada dođem svijesti, vidjet ću Musaa kako se drži za zastor Arša, ali neću znati da li je i on bio ošamućen pa se prije mene osvijestio ili ga je Allah izuzeo od toga.”

1109. Enes, r.a., prenosi da je neki Jevrej razmrskao jednoj sluškinji glavu među dva kamena pa su je pitali:

- Ko ti je to uradio? Je li taj i taj ili taj i taj?

I kad je spomenut jedan Jevrej, ona je potvrdila pokretom glave. Jevrej je uhvaćen i kada je priznao, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je naredio da se i njegova glava razmrskala među dva kamena.

2. Sporenje jednih parničara sa drugim

1110. Hadis koga prenosi El-Eš'as je ranije spomenut (vidi hadis br. 1092.). U njemu se spominje da se on sporio sa jednim čovjekom iz Hadremevta. U ovoj predaji stoji da je on rekao da je to bilo između njega i jednog Jevreja.

١١٠٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ يَهُودِيًّا رَضَّ رَأْسَ جَارِيَةٍ بَيْنَ حَجَرَيْنِ، قِيلَ: مَنْ فَعَلَ هَذَا بِكَ، أَفْلَانٌ، أَفْلَانٌ؟ حَتَّى سُمِّيَ الْيَهُودِيُّ، فَأَوْمَتْ بِرَأْسِهَا، فَأَخَذَ الْيَهُودِيُّ فَأَعْتَرَفَ، فَأَمَرَ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ فَرَضَّ رَأْسَهُ بَيْنَ حَجَرَيْنِ.

٢ - باب: كَلَامِ الْخُصُومِ بَعْضِهِمْ فِي بَعْضٍ

١١١٠ : حَدِيثُ الْأَشْعَثِ تَقَدَّمَ قَرِيبًا وَذَكَرَ فِيهِ أَنَّهُ اخْتَصَمَ هُوَ وَرَجُلٌ مِنْ أَهْلِ حَضْرَمَوْتَ وَفِي هَذِهِ الرَّوَايَةِ قَالَ: إِنَّهُ هُوَ وَيَهُودِيٌّ.

44. O NAĐENOJ STVARI

1. Kada vlasnik opiše izgubljenu stvar (dokaže da pripada njemu), predat će mu se

III. Ubejj ibn Ka'b, r.a., priča:

– Našao sam kesu sa stotinu zlatnika i otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., koji mi reče:

“Obznanjuj to jednu godinu.”

Ja sam to oglašavao godinu dana ali se njezin vlasnik nije javio pa sam ponovo otišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., koji opet reče:

“Obznanjuj to jednu godinu!”

Ja sam to oglašavao još jednu godinu, ali se (vlasnik) nije javljao pa sam mu otišao i treći put, a on reče:

“Čuvaj nađenu kesu zajedno sa novcem i uzicom kojom je vezana pa ako dođe njezin vlasnik (predaj mu je), u protivnom koristi se time.”

2. Kada neko nađe na putu hurmu

III2. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ponekad, kada se vratim svojim ukućanima i nađem hurmu na mojoj postelji, uzmem je i htjednem pojesti, ali se onda pobojim da nije od sadake pa je ostavim.”

٤٤. كِتَابُ فِي اللَّقْطَةِ

١ - باب: وَإِذَا أَخْبَرَ صَاحِبُ اللَّقْطَةِ بِالْعَلَامَةِ دَفَعَ إِلَيْهِ

١١١١ : عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: وَجَدْتُ صُرَّةً فِيهَا مِائَةُ دِينَارٍ، فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: (عَرَفْتُهَا حَوْلًا). فَعَرَفْتُهَا حَوْلًا، فَلَمْ أَجِدْ مَنْ يَعْرِفُهَا، ثُمَّ أَتَيْتُهُ فَقَالَ: (عَرَفْتُهَا حَوْلًا). فَعَرَفْتُهَا فَلَمْ أَجِدْ مَنْ يَعْرِفُهَا، ثُمَّ أَتَيْتُهُ ثَلَاثًا، فَقَالَ: (أَحْفَظُ وَعَاءَهَا، وَعَدَدَهَا، وَوِكَاءَهَا، فَإِنْ جَاءَ صَاحِبُهَا، وَإِلَّا فَاسْتَمْتِعْ بِهَا).

٢ - باب: إِذَا وَجَدَ ثَمْرَةً فِي الطَّرِيقِ

١١١٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنِّي لَأَنْقَلِبُ إِلَى أَهْلِي، فَأَجِدُ الثَّمْرَةَ سَاقِطَةً عَلَى فِرَاشِي، فَأَرْفَعُهَا لِأَكْلِهَا، ثُمَّ أَخْشَى أَنْ تَكُونَ صَدَقَةً فَأَلْقِيهَا).

45. O UČINJENOJ NEPRAVDI

1. Pravično poravnanje (kisas) u slučaju nepravde

III3. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada se vjernici kutarišu Džehennema, bit će zadržani na jednom mostu između njega i Dženneta, gdje će se pretresati slučajevi nepravde koju su učinili jedni drugima na zemlji. I tek kada (tu) budu pročišćeni i dotjerani, dozvolit će im se ulazak u Džennet. Tako mi Onoga u Čijoj je ruci Muhammedova duša, svaki od njih će bolje znati svoje prebivalište u Džennetu nego što je znao prebivalište koje je imao na ovome svijetu!”

2. Ajet: *Neka je Božije prokletstvo na nasilnike!* (Hud, 18.)

III4. Ibn Omer, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako govori:

“Allah će se (na Sudnjem danu) približiti vjerniku i zastrijeti ga podigavši nad njim Svoje okrilje pa će ga pitati:

- Znaš li za taj i taj grijeh? Znaš li za taj i taj grijeh?

- Da, Allahu moj - reći će on.

I tako, kada Mu prizna sve svoje grijehe i pomisli u sebi da je propao, Allah će mu reći:

“Pokrio sam ti ih još u zemaljskom životu, a sada ti ih i opraštam.”

I nakon toga bit će mu data knjiga njegovih dobrih djela.

A što se tiče nevjernika i licemjera, svjedoci će reći:

٤٥ . كِتَابُ الْمَظَالِمِ

١ - باب: قِصَاصِ الْمَظَالِمِ

١١١٣ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِذَا خَلَصَ الْمُؤْمِنُونَ مِنَ النَّارِ حُسُوبًا يَنْظُرُونَ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، فَيَتَقَاضُونَ مَظَالِمَ كَانَتْ بَيْنَهُمْ فِي الدُّنْيَا حَتَّى إِذَا نَقُّوا وَهَذَّبُوا، أُذِنَ لَهُمْ بِدُخُولِ الْجَنَّةِ، فَوَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ ﷺ بِيَدِهِ، لَأَحْدَهُمْ بِمَسْكِنِهِ فِي الْجَنَّةِ أَدْلُ بِمَسْكِنِهِ كَانَ فِي الدُّنْيَا .

٢ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ﴾

١١١٤ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ يُذْنِبِي الْمُؤْمِنَ، فَيَضَعُ عَلَيْهِ كَفَّهُ وَيَسْتُرُهُ، فَيَقُولُ: أَتَعْرِفُ ذَنْبَ كَذَا؟ أَتَعْرِفُ ذَنْبَ كَذَا؟ فَيَقُولُ: نَعَمْ أَيْ رَبِّ، حَتَّى إِذَا قَرَّرَهُ بِذُنُوبِهِ، وَرَأَى فِي نَفْسِهِ أَنَّهُ قَدْ هَلَكَ، قَالَ: سَتَرْتُهَا عَلَيْكَ فِي الدُّنْيَا، وَأَنَا أَغْفِرُهَا لَكَ الْيَوْمَ، فَيُعْطَى كِتَابَ حَسَنَاتِهِ. وَأَمَّا الْكَافِرُ وَالْمُنَافِقُ، فَيَقُولُ الْأَشْهَادُ: ﴿هُؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا

To su oni što su lagali na svoga Gospodara. Neka je Božije prokletstvo nasilje, niti ga njemu prepustiti

III5. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Musliman muslimanu je brat i neće mu činiti nasilje niti ga njemu prepustiti. Ko priskoči upomoć bratu u nevolji, Allah će njemu priskočiti kad mu najpotrebnije bude; ko otkloni od muslimana kakvu nevolju, Allah će otkloniti od njega jednu od nevolja Sudnjeg dana, a ko pokrije muslimanu (kakvu sramotu), Allah će pokriti njegovu sramotu na Sudnjem danu.”

4. Pomozi svome bratu, bio on nasilnik ili njemu nasilje bilo učinjeno

III6. Enes, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Pomozi svome bratu, bio on nasilnik ili njemu bilo nasilje učinjeno!”

- Allahov Poslaniče - rekoše (prisutni) - onoga kome je učinjeno nasilje pomažemo, a kako ćemo pomoći onoga ko čini nasilje?

“Da držite njegove ruke (spriječite ga da ne čini nasilje drugima)”, reče on.

5. Nasilje će na Sudnjem danu predstavljati tmine

III7. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Nasilje će na Sudnjem danu predstavljati tmine.”

عَلَى رَبِّهِمْ أَلَّا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى
يُسْلِمُهُ

1115 : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ
رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (الْمُسْلِمُ أَخُو
الْمُسْلِمِ، لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُسْلِمُهُ، وَمَنْ
كَانَ فِي حَاجَةٍ أَخِيهِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ،
وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ
كُرْبَةً مِنْ كُرْبٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ سَتَرَ
مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

٤ - باب: أَعِنْ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا

1116 : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (اتَّصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا
أَوْ مَظْلُومًا). قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَذَا
تَنْصُرُهُ مَظْلُومًا، فَكَيْفَ تَنْصُرُهُ ظَالِمًا؟
قَالَ : (تَأْخُذُ قَوْقَ يَدَيْهِ).

٥ - باب: الظُّلْمُ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

1117 : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (الظُّلْمُ
ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

6. Ako onaj kome je učinjeno nasilje oprosti nasilniku, treba li on to nasilje objelodanjivati

III8. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko je učinio nasilje svome bratu u pogledu njegove časti ili nečega drugoga, neka (odmah) danas traži od njega oprost, ne čekajući dan kada neće biti ni dinara ni dirhema, jer ko tada imadne dobrih djela, oduzet će mu se od njih onoliko koliko iznosi nasilje koje je počinio, a ako ne bude imao dobrih djela, uzet će se od njegova druga loša djela i na njega natovariti.”

7. Otimanje tuđeg zemljišta

III9. Seid ibn Zejd, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kad je rekao:

“Ko bespravno prigrabi štogod tuđe zemlje, objesit će mu se o vrat (na Sudnjem danu) sedam zemalja.”

II20. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Ko bespravno uzme nešto tuđe zemlje, potonut će na Sudnjem danu kroz sedam zemalja.”

8. Ono što neko dopusti drugome dozvoljeno je

II21. Ibn Omer, r.a., priča da je prošao pokraj nekih ljudi koji su jeli hurme pa im je rekao:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio “sastavljanje” (u smislu priključenja

٦ - باب: مَنْ كَانَتْ لَهُ مَظْلَمَةٌ عِنْدَ الرَّجُلِ فَحَلَّلَهَا لَهُ، هَلْ يُبَيِّنُ مَظْلَمَتَهُ؟
١١١٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ كَانَتْ لَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَخِيهِ مِنْ عِزِّهِ أَوْ شَيْءٍ فَلْيَتَحَلَّلْهُ مِنْهُ الْيَوْمَ، قَبْلَ أَنْ لَا يَكُونَ دِينَارٌ وَلَا دِرْهَمٌ، إِنْ كَانَ لَهُ عَمَلٌ صَالِحٌ أَخَذَ مِنْهُ بِقَدْرِ مَظْلَمَتِهِ، وَإِنْ لَمْ تَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ أُخِذَ مِنْ سَيِّئَاتٍ صَاحِبِهِ فَحَوَّلَ عَلَيْهِ).

٧ - باب: إِنْ مَن ظَلَمَ شَيْئًا مِنَ الْأَرْضِ
١١١٩ : عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ ظَلَمَ مِنَ الْأَرْضِ شَيْئًا طَوَّقَهُ مِنْ سَبْعِ أَرْضِينَ).

١١٢٠ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ أَخَذَ مِنَ الْأَرْضِ شَيْئًا بِغَيْرِ حَقِّهِ، خُسِيفَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَى سَبْعِ أَرْضِينَ).

٨ - باب: إِذَا أَدِنَ إِنْسَانٌ لِأَخَرٍ شَيْئًا جَازَ

١١٢١ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ مَرَّ بِقَوْمٍ يَأْكُلُونَ تَمْرًا فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَنْهَى عَنِ الْإِفْرَانِ، إِلَّا أَنْ يَسْتَأْذِنَ الرَّجُلُ مِنْكُمْ أَحَاهُ.

tuđoj sofri bez izuna, ili pak pri jelu stavljanja u usta dvije datule odjednom), osim ako neko od vas zatraži od svoga brata dopuštenje.

9. Ajet: ...*A on je najzagriženiji protivnik (oponent).* (El-Bekare, 204.)

1122. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Allah najviše mrzi čovjeka koji je zagriženi oponent.”

10. Sporenje oko nečega uprkos znanju da na to nema pravo

1123. Ummu Seleme, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., čuo pred vratima svoje sobe neko raspravljanje pa je izašao i rekao:

“Ja sam samo čovjek. Dode mi stranka u sporu, pa možda neko od vas bude rječitiji od drugoga pa ja mislim da je on istinu kazao i presudim u njegovu korist. Zato, onaj u čiju korist presudim zakinuvši pravo drugog muslimana, dobija time samo dio džehennemske vatre pa neka ga uzme ili ostavi!”

11. Naknada oštećenom kada onaj ko ga je oštetiо ima imovine

1124. Ukbe ibn Amir, r.a., priča:

– Rekli smo Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

– Kad nas šalješ po zadacima, mi (ponekad) odsjednemo kod ljudi koji nam ne pruže gostoprimstvo pa šta misliš o tome?

On nam reče:

۹ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿وَهُوَ الَّذِي﴾

الْخِصَامِ

۱۱۲۲ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ أَبْغَضَ الرِّجَالِ
إِلَى اللَّهِ الْأَلَدُّ الْخِصِمُ).

۱۰ - باب: إِنْ مِمَّنْ خَاصِمٌ فِي بَاطِلٍ
وَهُوَ يَعْلَمُهُ

۱۱۲۳ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، أَنَّهُ سَمِعَ خُصُومَةَ بَيَّابٍ
حُجْرَتِهِ، فَخَرَجَ إِلَيْهِمْ، فَقَالَ: (إِنَّمَا أَنَا
بَشَرٌ، وَإِنَّهُ يَأْتِينِي الْخِصِمُ، فَلَعَلَّ
بَعْضُكُمْ أَنْ يَكُونَ أَبْلَغَ مِنْ بَعْضٍ،
فَأَحْسِبُ أَنَّهُ صَدَقَ، فَأَقْضِي لَهُ بِذَلِكَ،
فَمَنْ قَضَيْتُ لَهُ بِحَقِّ مُسْلِمٍ، فَإِنَّمَا هِيَ
قِطْعَةٌ مِنَ النَّارِ، فَلْيَأْخُذْهَا أَوْ لِيَتْرُكْهَا).

۱۱ - باب: قِصَاصِ الْمَظْلُومِ إِذَا وَجَدَ
مَالَ ظَالِمِهِ

۱۱۲۴ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ: قُلْنَا لِلنَّبِيِّ ﷺ: إِنَّكَ تَبْعُنَا،
فَتَنْزِلُ بِقَوْمٍ لَا يَفْرُونَا، فَمَا تَرَى فِيهِ؟
فَقَالَ لَنَا: (إِنْ نَزَلْتُمْ بِقَوْمٍ، فَأَمِيرَ لَكُمْ بِمَا
يَتَّبِعِي لِلضَّيْفِ فَأَقْبَلُوا، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلُوا،
فَاخْذُوا مِنْهُمْ حَقَّ الضَّيْفِ).

“Ako vam ljudi kod kojih odsjednete ponude ono što pripada gostu, vi to prihvatite! A ako ne ponude, onda uzmite od njih ono što sljeduje gostal!”

12. Susjed susjedu ne može zabraniti da pobode svoj trupac u njegov zid

1125. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Neka susjed susjeda ne sprečava da pobode svoj trupac u njegov zid.”

Zatim je Ebu Hurejre rekao:

- Ne znam zašto se vi od ovoga (hadisa/propisa) okrećete? Allaha mi, ja ću ga među vama uporni isticati.

13. Sjedenje po sokacima

1126. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Klonite se sjedenja po sokacima!”

- Nemamo drugog rješenja! Tu se sastajemo i razgovaramo - rekli su prisutni.

“Ako već morate sjediti na putu, onda mu (bar) dajte njegovo pravo”, reče on.

- A koje je pravo puta? - upitali su oni.

“Ići (njime) oborenog pogleda, kloniti se uznemiravanja, uzvratiti pozdrav, upućivati na dobro i odvrćati od ružnog”, reče on.

14. Sporenje u vezi sa širinom javnog puta

1127. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., presudio:

۱۲ - باب: لَا يَمْنَعُ جَارُ جَارِهِ أَنْ يَغْرِزَ خَشَبَةً فِي جِدَارِهِ

۱۱۲۵ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (لَا يَمْنَعُ جَارُ جَارِهِ أَنْ يَغْرِزَ خَشَبَةً فِي جِدَارِهِ) . ثُمَّ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ : مَا لِي أَرَاكُمْ عَنْهَا مُعْرِضِينَ ، وَاللَّهِ لَأَزِمِينَ بِهَا بَيْنَ أَكْتَافِكُمْ .

۱۳ - باب: أَفْنِيَةِ الدُّورِ وَالْجُلُوسِ فِيهَا ، وَالْجُلُوسِ عَلَى الصُّعَدَاتِ

۱۱۲۶ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (إِنَّا كُنْمْ وَالْجُلُوسَ عَلَى الطَّرُقَاتِ) . فَقَالُوا : مَا لَنَا بُدٌّ ، إِنَّمَا هِيَ مَجَالِسُنَا نَتَحَدَّثُ فِيهَا . قَالَ : (فَإِذَا أَبَيْتُمْ إِلَّا الْمَجَالِسَ ، فَأَعْطُوا الطَّرِيقَ حَقَّهَا) . قَالُوا : وَمَا حَقُّ الطَّرِيقِ ؟ قَالَ : (غَضُّ الْبَصَرِ ، وَكَفُّ الْأَدَى ، وَرَدُّ السَّلَامِ ، وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ ، وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ) .

۱۴ - باب: إِذَا اخْتَلَفُوا فِي الطَّرِيقِ الْمِيَاءِ

۱۱۲۷ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَضَى النَّبِيُّ ﷺ : إِذَا تَشَاجَرُوا فِي

“Ako se javi spor u vezi sa širinom javnog puta, ostavite ga (najmanje) sedam aršina!”

15. Zabrana pljačke i nakažnja

1128. Abdullah ibn Jezid el-Ensari, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio pljačkanje i nakažnje (kažnjavanje odsijecanjem dijelova tijela).

16. Ko se bori braneci svoju imovinu

1129. Abdullah ibn Omer, r.a., priča:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da kaže:

“Ko pogine braneci svoju imovinu, on je šhid.”

17. Razbijanje tuđe posude ili nečega sličnog

1130. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesniku, s.a.v.s., dok je bio kod jedne od svojih supruga, jedna od majki vjernika poslala po slugi ovcu drvenu posudu sa jelom pa ju je (žena u čijoj kući je on sjedio) udarila rukom i razbila. On je posudu sastavio, vratio u nju jelo i rekao:

“Jedite!”

Onoga što je donio jelo zadržao je zajedno sa posudom dok nisu završili sa jelom pa mu onda dao zdravu posudu, a razbijenu zadržao.

الطَّرِيقِ الْمَيْتَاءِ بِسَبْعَةِ أَرْشِينَ.

١٥ - بَابُ: النَّهْيُ عَنِ النَّهْبِ وَالْمُثَلَّةِ

١١٢٨ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ عَنِ النَّهْبِ وَالْمُثَلَّةِ.

١٦ - بَابُ: مَنْ قَاتَلَ دُونَ مَالِهِ

١١٢٩ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ قَاتَلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ).

١٧ - بَابُ: إِذَا كَسَرَ قَضْعَةً أَوْ شَيْئًا لِغَيْرِهِ

١١٣٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ عِنْدَ بَعْضِ نِسَائِهِ، فَأَرْسَلَتْ إِحْدَى أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ مَعَ خَادِمٍ بِقَضْعَةٍ فِيهَا طَعَامٌ، فَضَرَبَتْ يَدَهَا فَكَسَرَتِ الْقَضْعَةَ، فَضَمَّهَا وَجَعَلَ فِيهَا الطَّعَامَ، وَقَالَ: (كُلُوا). وَحَبَسَ الرَّسُولُ وَالْقَضْعَةَ حَتَّى قَرَعُوا، فَلَفَعَ الْقَضْعَةَ الصَّحِيحَةَ وَحَبَسَ الْمَكْسُورَةَ.

46. O UDRUŽIVANJU

I. O udruživanju u hrani, zajedničkim putnim troškovima i u robi

1131. Seleme ibn Ekve', r.a., priča:

– Kada je jednom prilikom zavládala oskudica i ljudima ponestalo hrane, došli su kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., da pitaju hoće li klati svoje deve. On im je to odobrio, ali kada su susreli Omera i to mu saopćili, on reče:

- A šta ćete kad više ne bude vaših deva?

Ušao je potom kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Poslaniče, a šta će kad više ne bude njihovih deva?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., tada reče:

“Oglasi ljudima neka donesu što im je preostalo od hrane!”

Potom je prostrta jedna kožica, na koju su oni stavljali hranu pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao, proučio dovu i blagoslovio hranu koja je pred njim stajala pa ih onda pozvao da donesu svoje porcije, i svijet je uzimao sve dok se nije podmirio. Nakon toga Allahov Poslanik, s.a.v.s., je kazao:

“Svjedočim da nema boga osim Allaha i da sam ja, uistinu, Allahov Poslanik!”

1132. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada pripadnicima (plemena) Eš'arija ponestane hrane u ratu ili manjka hrane njihovim porodicama u Medini, oni skupe sve što im je

٤٦ . كِتَابُ الشَّرَكَةِ

١ - باب: في الشَّرَكَةِ فِي الطَّعَامِ وَالنَّهْدِ وَالْعُرُوضِ

١١٣١ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَثْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

خَفَّتْ أَزْوَادُ الْقَوْمِ وَأَمْلَقُوا، فَأَتَوْا النَّبِيَّ ﷺ فِي نَحْرِ إِبِلِهِمْ فَأَذِنَ لَهُمْ، فَلَقِيَهُمْ عُمَرُ فَأَخْبَرُوهُ فَقَالَ: مَا بَقَاؤُكُمْ بَعْدَ إِبِلِكُمْ، فَدَخَلَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا بَقَاؤُهُمْ بَعْدَ إِبِلِهِمْ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (نَادِ فِي النَّاسِ، يَأْتُونَ بِفَضْلِ أَزْوَادِهِمْ). فَبَسِطَ لِذَلِكَ نِطْعَ وَجَعَلُوهُ عَلَى النِّطْعِ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَدَعَا وَبَرَكَ عَلَيْهِ، ثُمَّ دَعَاهُمْ بِأَوْعِيَّتِهِمْ، فَأَخْتَى النَّاسُ حَتَّى قَرَعُوا، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ).

١١٣٢ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ الْأَشْعَرِيِّينَ إِذَا أَرْمَلُوا فِي الْقَرْوِ، أَوْ قَلَّ طَعَامُ عِيَالِهِمْ بِالْمَدِينَةِ، جَمَعُوا مَا

preostalo (hrane) na jednu haljinu i međusobno je jednako raspodijele (prema broju članova) jednom posudom. Zato, oni su moji a ja sam njihov.”

2. Raspodjela stoke

1133. Rafi' ibn Hadidž, r.a., priča:

– Kada smo bili sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u Zu-l-Hulejfi, ljude je zadesila glad pa su se okomili na deve i brave. Dok se Vjerovjesnik, s.a.v.s., nalazio u grupi koja je bila na začelju, neki su požurili da obave klanje i postave lonce, ali je Vjerovjesnik, s.a.v.s., (nezadovoljan klanjem ratnog plijena prije podjele vojnicima) naredio da se lonci isprevrću a onda podijelio zaplijenjene životinje i to tako da je deset brava bilo jednako jednoj devi.

Tom prilikom im je jedna deva pobjegla pa su je tražili toliko da ih je to umorilo. Među njima je bilo i malo konjanika, od kojih neko odape strijelu i Allah tu devu tako zaustavi.

Nakon toga Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Neke od ovih životinja se ponašaju kao podivljale, pa koja vam se takvom pokaže, postupite sa njom na ovaj način (ustrijelite je)!”

Ja sam tada rekao:

– Mi očekujemo sutra neprijatelja, a nemamo noževa pa da li možemo klati trskom?

“Koristite sve što će pustiti da odteče krv i jedite ono kod čijeg klanja je spomenuto Allahovo ime, izuzev zuba i

كَانَ عِنْدَهُمْ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، ثُمَّ أَقْسَمُوا بَيْنَهُمْ فِي إِنَاءٍ وَاحِدٍ بِالسَّوِيَّةِ، فَهُمْ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُمْ).

٢ - بَاب: قِسْمَةِ الْغَنَمِ

١١٣٣ : عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ بِذِي الْحُلَيْفَةِ، فَأَصَابَ النَّاسَ جُوعٌ، فَأَصَابُوا إِيْلًا وَغَنَمًا، قَالَ: وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ فِي أُخْرِيَاتِ الْقَوْمِ، فَعَجِلُوا وَذَبَحُوا وَنَصَبُوا الْقُدُورَ، فَأَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ بِالْقُدُورِ فَأُكْفِفَتْ، ثُمَّ قَسَمَ، فَعَدَلَ عَشْرَةً مِنَ الْغَنَمِ بِيَعِيرٍ، فَنَدَّ مِنْهَا بَعِيرٌ، فَطَلَبُوهُ فَأَغْيَاهُمْ، وَكَانَ فِي الْقَوْمِ خَيْلٌ يَسِيرَةٌ، فَأَهْوَى رَجُلٌ مِنْهُمْ بِسَهْمٍ فَحَبَسَهُ اللَّهُ، ثُمَّ قَالَ: (إِنَّ لِهَذِهِ الْبَهَائِمِ أَوَابِدَ كَأَوَابِدِ الْوَحْشِ، فَمَا غَلَبَكُمْ مِنْهَا فَأَضْنَعُوا بِهِ هَكَذَا). فَقُلْتُ: إِنَّا نَرْجُو الْعُدُوَّ عَدَا وَلَيْسَتْ مَعَنَا مُدَى، أَفَنَذْبِجُ بِالْقَصَبِ؟ قَالَ: (مَا أَنَهَرَ الدَّمَ، وَذَكَرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَكُلُوهُ، لَيْسَ السِّنُّ وَالظُّفْرُ، وَسَأُحَدِّثُكُمْ عَنْ ذَلِكَ: أَمَّا السِّنُّ فَعِظْمٌ، وَأَمَّا الظُّفْرُ فَمُدَى الْحَبَسَةِ).

kopita, a reći ću vam i zašto - što se tiče zuba, to je kost, a što se tiče kopita, to su noževi Etiopljana”, reče on.

3. Pravedno vrednovanje stvari među dioničarima

1134. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko oslobodi roba svoga suvlasničkog dijela u njemu, dužan ga je o svom trošku potpuno osloboditi, a ako nema imovine, pravedno će se procijeniti vrijednost roba i pružiti mu se mogućnost iskupljenja vlastitim radom bez preopterećivanja.”

4. Može li se dioba vršiti žrijebanjem ili bacanjem kocke

1135. Nu'man ibn Bešir, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj ko izvršava Allahove propise i onaj ko ih krši slični su ljudima koji bacanjem kocke vrše diobu lađe pa jednima zapadne gornji, a drugima donji dio. Kada onima u donjem dijelu zatreba vode, moraju ići onima iznad njih (i uznemiravati ih) pa, da bi to izbjegli, kažu:

- Hajmo napraviti otvor u našem dijelu pa nećemo uznemiravati one iznad nas!?”

I ako ih ovi puste da realiziraju tu svoju namjeru, svi su propali, ali ako ih spriječe, spasit će se i jedni i drugi.”

۳ - باب: تَقْوِيمُ الْأَشْيَاءِ بَيْنَ الشُّرَكَاءِ بِقِيَمَةِ عَدْلٍ

۱۱۳۴ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ أَعْتَقَ شَقِيقًا مِنْ مَمْلُوكِهِ فَعَلَيْهِ خَلَاصُهُ فِي مَالِهِ، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ مَالٌ، قَوْمَ الْمَمْلُوكِ قِيَمَةَ عَدْلٍ، ثُمَّ اسْتُسْعِيَ غَيْرَ مَشْقُوقٍ عَلَيْهِ).

۴ - باب: هَلْ يُقْرَعُ فِي الْقِسْمَةِ

۱۱۳۵ : عَنِ النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا:

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَثَلُ الْقَائِمِ عَلَى حُدُودِ اللَّهِ وَالْوَاقِعِ فِيهَا، كَمَثَلِ قَوْمٍ اسْتَهَمُوا عَلَى سَفِينَةٍ، فَأَصَابَ بَعْضُهُمْ أَعْلَاهَا وَبَعْضُهُمْ أَسْفَلَهَا، فَكَانَ الَّذِينَ فِي أَسْفَلِهَا إِذَا اسْتَقَوْا مِنَ الْمَاءِ مَرُّوا عَلَى مَنْ فَوْقَهُمْ، فَقَالُوا: لَوْ أَنَّا خَرَقْنَا فِي نَصِيبِنَا خَرْقًا، وَلَمْ نُؤْذِ مَنْ فَوْقَنَا، فَإِنْ يَتْرَكُوهُمْ وَمَا أَرَادُوا هَلَكُوا جَمِيعًا، وَإِنْ أَخَذُوا عَلَى أَيْدِيهِمْ نَجَوْا وَنَجَوْا جَمِيعًا).

5. Udruživanje u hrani i sličnome

1136. Abdullah ibn Hišam, r.a., koji je zapamtio Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča da ga je njegova majka Zejneba bint Humejd odvela Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekla:

- Allahov Poslaniče, uzmi od njega zakletvu vjernosti!

“On je malodoban”, rekao je Poslanik, s.a.v.s., pa ga pomilovao po glavi i izgovorio za njega blagoslov.

(Abdullah je kasnije), trgujući hranom na pijaci, susreo Ibn Omera i Ibn Zubejra, koji mu rekoše:

- Uzmi nas za ortake, jer je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zatražio za tebe (od Allaha, dž.š.) bericet!

On ih je uzeo za ortake. I dešavalo se da zaradi i kući pošalje čitav tovar hrane.

٥ - باب: الشَّرِكَةِ فِي الطَّعَامِ وَغَيْرِهِ

١١٣٦ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ هِشَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : وَكَانَ قَدْ أَذْرَكَ النَّبِيَّ ﷺ ، وَذَهَبَتْ بِهِ أُمُّهُ زَيْنَبُ بِنْتُ حُمَيْدٍ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ بَايِعْهُ ، فَقَالَ : (هُوَ صَغِيرٌ) . فَمَسَحَ رَأْسَهُ وَدَعَا لَهُ . كَانَ يَخْرُجُ إِلَى السُّوقِ ، فَيَشْتَرِي الطَّعَامَ ، فَيَلْقَاهُ ابْنُ عُمَرَ وَابْنُ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ ، فَيَقُولَانِ لَهُ : أَشْرِكْنَا ، فَإِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَدْ دَعَا لَكَ بِالْبَرَكَةِ ، فَيَشْرِكُكُمْ ، فَرُبَّمَا أَصَابَ الرَّاحِلَةَ كَمَا هِيَ ، فَيَنْعُثُ بِهَا إِلَى الْمَنْزِلِ .

47. O STAVLJANJU POD HIPOTEKU

1. Zalaganje jahaće ili životinje za mužu

1137. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Založena životinja može se koristiti (i to će se računati) kao naknada za staranje o njoj. Onaj koji jaše životinju ili pije njeno mlijeko zadužen je za staranje o njoj.”

2. Ako nastane spor između zalagača i zalogoprimaoca

1138. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., presudio da optuženi, (ako niječe optužbu), mora da se zakune.

٤٧ . كِتَابُ الرِّهْنِ فِي الْحَضَرِ

١ - بَابُ: الرِّهْنِ مَرْكُوبٌ وَمَخْلُوبٌ

١١٣٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (الظَّهْرُ يَرْكَبُ يَنْفَقَتِهِ إِذَا كَانَ مَرْهُونًا، وَلَكِنَّ الدَّرَّ يُشْرَبُ يَنْفَقَتِهِ إِذَا كَانَ مَرْهُونًا، وَعَلَى الَّذِي يَرْكَبُ وَيَشْرَبُ النَّفَقَةُ).

٢ - بَابُ: إِذَا اخْتَلَفَ الرَّاهِنُ وَالْمُرْتَهِنُ

١١٣٨ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَضَى: أَنَّ الْيَمِينَ عَلَى الْمُدْعَى عَلَيْهِ.

48. O ZNAČAJU OSLOBAĐANJA ROBA

1139. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko oslobodi roba muslimana, Allah će za svaki pojedini organ tijela roba sačuvati od džehennemske vatre jedan organ njegova tijela.”

1. Koga je od robova najbolje (osloboditi)?

1140. Ebu Zerr, r.a., kaže da je Vjerovjesnika, s.a.v.s., upitao:

- Koji je posao najbolji?

“Vjerovanje u Boga i borba na Njegovom putu”, rekao je.

- A kojega je roba najbolje (osloboditi)? - upitao sam.

“Najskupljeg i najdragocjenijeg kod njegova gospodara”, odgovorio je.

- Ako ne mogu to učiniti? - upitao sam.

“Da pomogneš vještome ili proizvedeš onome ko je nevješt”, reče on.

- A ako ne mogu ni to učiniti? - rekoh.

“Da poštediš druge od zla, jer je i to sadaka koju činiš za sebe”, odgovori on.

2. Oslobađanje roba koji je u vlasništvu više ljudi

1141. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko oslobodi roba svog suvlasničkog dijela u njemu a ima sredstava i za preostali dio njegove (pune) vrijednosti, pravedno će se procijeniti vrijednost

٤٨ . كِتَابُ فِي الْعِتْقِ وَفَضْلِهِ

١١٣٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (أَيُّمَا رَجُلٍ أَعْتَقَ أَمْرًا مُسْلِمًا ، اسْتَقْدَّ اللَّهُ بِكُلِّ عَضْوٍ مِنْهُ عَضْوًا مِنْهُ مِنَ النَّارِ) .

١ - بَابُ : أَيُّ الرِّقَابِ أَفْضَلُ

١١٤٠ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

سَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ : أَيُّ الْعَمَلِ أَفْضَلُ ؟ قَالَ : (إِيمَانٌ بِاللَّهِ ، وَجِهَادٌ فِي سَبِيلِهِ) . قُلْتُ : فَأَيُّ الرِّقَابِ أَفْضَلُ ؟ قَالَ : (أَعْلَاهَا ثَمَنًا ، وَأَنْفَسُهَا عِنْدَ أَهْلِهَا) . قُلْتُ : فَإِنْ لَمْ أَفْعَلْ ؟ قَالَ : (تُعِينُ صَانِعًا ، أَوْ تَصْنَعُ لِأَخْرَقٍ) . قَالَ : فَإِنْ لَمْ أَفْعَلْ ؟ قَالَ : (تَدْعُ النَّاسَ مِنَ الشَّرِّ ، فَإِنَّهَا صَدَقَةٌ تَصَدَّقُ بِهَا عَلَى نَفْسِكَ) .

٢ - بَابُ : إِذَا أَعْتَقَ عَبْدًا بَيْنَ اثْنَيْنِ أَوْ أَمَّةً بَيْنَ شُرَكَاءِ

١١٤١ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (مَنْ أَعْتَقَ شِرْكَاءَ لَهُ فِي عَبْدٍ ، فَكَانَ لَهُ مَالٌ يَبْلُغُ ثَمَنَ الْعَبْدِ ، قَوْمَ الْعَبْدِ عَلَيْهِ قِيمَةٌ عَدْلٍ ، فَأَعْطَى شُرَكَاءَهُ حِصَصَهُمْ ، وَعَتَقَ عَلَيْهِ الْعَبْدَ ، وَإِلَّا فَقَدْ عَتَقَ مِنْهُ مَا عَتَقَ) .

roba pa će on ostalim suvlasnicima isplatiti njihove dijelove i rob će tako dobiti (punu) slobodu. Ali ako nije imućan, rob će biti slobodan samo onoliko koliko ga je on oslobodio.”

3. Allah ne kažnjava za ružne misli koji se ne oživotvore

II42. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Allah, radi mene, oprašta mojim sljedbenicima ružne misli, ukoliko to (što su mislili) ne urade ili izgovore.”

4. Uzimanje svjedoka pri oslobađanju roba

II43. Prenosi (Kajs):

– Kada je Ebu Hurejre, r.a., krenuo (kod Poslanika, s.a.v.s.) da primi Islam, izgubio je roba koji je išao sa njim. I kada je rob kasnije došao, Ebu Hurejre je već sjedio sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., koji reče:

“Ebu Hurejre, evo tvoga roba, došao ti je!”

- Uzimam te svjedokom da je on slobodan - rekao je (Ebu Hurejre).

Tada je (kaže pripovjedač) Ebu Hurejre, izgovorio sljedeći stih:

- O noći, duga i mukotrpna,
što si me spasila iz nesreće nevjerovanja.

5. Oslobađanje idolopoklonika

II44. Hakim ibn Hizam, r.a., kaže da je on oslobodio u predislamsko doba

۳ - باب: الْخَطَا وَالنِّسْيَانِ فِي الْعَتَاةِ وَالطَّلَاقِ وَنَحْوِهِ

۱۱۴۲ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ اللَّهَ تَجَاوَزَ لِي عَنْ أُمَّتِي مَا وَسَّوَسَتْ بِهِ صُدُورُهَا، مَا لَمْ تَعْمَلْ أَوْ تَكْلَمْ).

۴ - باب: إِذَا قَالَ لِعَبْدِهِ هُوَ لِلَّهِ وَنَوَى الْعِتْقَ، وَالْإِشْهَادَ بِالْعِتْقِ

۱۱۴۳ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ لَمَّا أَقْبَلَ يُرِيدُ الْإِسْلَامَ، وَمَعَهُ غُلَامُهُ، ضَلَّ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِنْ صَاحِبِهِ، فَأَقْبَلَ بَعْدَ ذَلِكَ وَأَبُو هُرَيْرَةَ جَالِسٌ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَا أَبَا هُرَيْرَةَ، هَذَا غُلَامُكَ قَدْ أَتَاكَ). فَقَالَ: أَمَا إِنِّي أَشْهَدُكَ أَنَّهُ حُرٌّ، قَالَ: فَهُوَ حِينَ يَقُولُ: يَا لَيْلَةً مِنْ طُولِهَا وَعَنَائِهَا عَلَى أَنَّهَا مِنْ دَارَةِ الْكُفْرِ نَجَّتِ

۵ - باب: عِتْقُ الْمُشْرِكِ

۱۱۴۴ : عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ أَغْتَقَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ مِائَةَ رَقَبَةٍ، وَحَمَلَ عَلَى مِائَةِ بَعِيرٍ، فَلَمَّا أَسْلَمَ

stotinu robova i zaklao stotinu deva (i podijelio ih siromašnima), a kada je primio islam, zaklao je stotinu deva i oslobodio stotinu robova. Hakim kaže da je upitao Allahova Poslanika, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, šta kažeš o djelima koje sam uradio u predislamsko doba kao vid dobročinstva...? (vidi hadis br. 726. - Knjiga o zekatu).

6. Stjecanje roba Arapa

1145. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., napao na (pleme) Benu Mustalik dok se njihova stoka napajala i oni nisu bili na oprezu pa je pobio njihove borce, a žene i djecu zarobio. Toga dana dobio je i Džuvejriju, r.a.

1146. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

- Zavolio sam (pleme) Benu Temim od prije tri noći, kada sam čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako o njemu kaže:

“Od svih mojih sljedbenika oni će biti najjeftići prema Dedžalu.”

Kada je došao njihov zekat, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Ovo je zekat od ljudi našega roda!”

A za jednu zarobljenicu iz njihova plemena, koja je bila kod Aiše, on je rekao:

“Oslobodi je, jer je ona potomak Ismaila (a.s.).”

حَمَلَ عَلَى مِائَةِ بَعِيرٍ، وَأَغْتَقَ مِائَةَ رَقَبَةٍ،
قَالَ: فَسَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَذَكَرَ
الْحَدِيثَ وَقَدْ تَقَدَّمَ فِي الرِّكَاءِ.

٦ - باب: مَنْ مَلَكَ مِنَ الْعَرَبِ رَقِيقًا

١١٤٥ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَغَارَ عَلَى بَنِي
الْمُضْطَلِقِ وَهُمْ غَارُونَ، وَأَنْعَامُهُمْ تُسْقَى
عَلَى الْمَاءِ، فَقَتَلَ مَقَاتِلَهُمْ، وَسَبَى
ذَرَارِيَهُمْ، وَأَصَابَ يَوْمَئِذٍ جُوَيْرِيَةَ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا.

١١٤٦ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:
مَا زِلْتُ أَحِبُّ بَنِي تَمِيمٍ مُنْذُ ثَلَاثِ،
سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ فِيهِمْ،
سَمِعْتُهُ يَقُولُ: (هُمْ أَشَدُّ أُمَّتِي عَلَى
الدُّجَالِ). قَالَ: وَجَاءَتْ صَدَقَاتُهُمْ،
فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (هَذِهِ صَدَقَاتُ
قَوْمِنَا). وَكَانَتْ سَيِّئَةً مِنْهُمْ عِنْدَ عَائِشَةَ
فَقَالَ: (أَغْتَقِيهَا فَإِنَّهَا مِنْ وَلَدِ
إِسْمَاعِيلَ).

7. Oslovljavanje između roba i robovlasnika

1147. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Nemojte (robu) govori: ‘Nahrani svoga gospodara!’, ‘Operi svoga gospodara!’ ili ‘Napoj svoga gospodara!’ Rob neka kaže: ‘Gospodine!’, ‘Staratelj!’. I nemojte govoriti: ‘moj rob’, ‘moja robinja’, nego govorite: ‘moj momak’, ‘moja djevojka’ i ‘moj dječak’”

8. Kada sluga donese jelo

1148. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada vam sluga donese jelo, ako ga (već) ne pozovete da sjedne (za sofru), onda mu (bar) dajte koji zalogaj ili koji komad hrane, jer se on starao za njenu pripremu!”

9. Kada neko udara roba, neka izbjegava lice

1149. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada se neko od vas s nekim tuče (bije), neka izbjegava lice!”

10. Šta je dozvoljeno uvjetovati pri ugovaranju otkupa roba

1150. Aiša, r.a., priča da je Berira, r.a.,

۷ - باب: كَرَاهِيَةِ التَّطَاوُلِ عَلَى الرَّقِيقِ

۱۱۴۷ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا يَقُلْ أَحَدُكُمْ: أَطْعِمِ رَبِّكَ وَصَيِّ رَبِّكَ، أَسْقِ رَبِّكَ، وَلْيَقُلْ: سَيِّدِي وَمَوْلَايَ، وَلَا يَقُلْ أَحَدُكُمْ: عَبْدِي أُمْتِي، وَلَكِنْ: فَتَايَ وَفَتَاتِي وَغُلَامِي).

۸ - باب: إِذَا أَتَى أَحَدُكُمْ خَادِمُهُ بِطَعَامِهِ

۱۱۴۸ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: (إِذَا أَتَى أَحَدُكُمْ خَادِمُهُ بِطَعَامِهِ، فَإِنْ لَمْ يُجْلِسْهُ مَعَهُ، فَلْيَتَاوَلْهُ لُقْمَةً أَوْ لُقْمَتَيْنِ، أَوْ أَكْلَةً أَوْ أَكْلَتَيْنِ، فَإِنَّهُ وَلِيُّ عِلَاجِهِ).

۹ - باب: إِذَا ضَرَبَ الْعَبْدُ فَلْيَتَجَنَّبِ الْوَجْهَ

۱۱۴۹ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا قَاتَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَتَجَنَّبِ الْوَجْهَ).

۱۰ - باب: مَا يَجُوزُ مِنْ شُرُوطِ الْمُكَاتَبِ

۱۱۵۰ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ بَرِيرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا جَاءَتْ

došla i zatražila od nje materijalnu pomoć za svoj otkup, za koji inače nije bila još ništa isplatila, pa joj je Aiša rekla:

- Vрати se svojim gospodarima, pa ako su voljni da ja za tebe izmirim otkupninu i da starateljstvo nad tobom pređe na mene, ja ću to učiniti.

Berira je to spomenula svojim gospodarima, ali su oni odbili i rekli:

- Ako hoće da ti pomogne radi sevapa, neka plati, ali starateljstvo nad tobom pripada nama.

Aiša je to spomenula Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., koji reče:

“Kupi je i oslobodi, jer starateljstvo pripada onome ko oslobodi roba!”

Kasnije je (kaže prenosilac) Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao i rekao:

“Kako ljudi mogu postavljati uvjete kojih nema u Allahovoj Knjizi. Ko postavi neki uvjet koga nema u Allahovoj Knjizi, ne koristi mu pa makar ga postavio stotinu puta. Allahov je uvjet preči i pouzdaniji.”

تَسْتَعِينُهَا فِي كِتَابَتِهَا، وَلَمْ تَكُنْ قَضَتْ
مِنْ كِتَابَتِهَا شَيْئًا، قَالَتْ لَهَا عَائِشَةُ:
أَرْجِعِي إِلَى أَهْلِكَ، فَإِنْ أَحْبَبُوا أَنْ أَفْضِيَ
عَنْكَ كِتَابَتِكَ، وَيَكُونَ وَلَاؤُكَ لِي فَعَلْتُ،
فَذَكَرْتُ ذَلِكَ بَرِيرَةَ لِأَهْلِهَا فَأَبَوْا،
وَقَالُوا: إِنْ شَاءَتْ أَنْ تَحْتَسِبَ عَلَيْكَ
فَلْتَفْعَلْ، وَيَكُونَ وَلَاؤُكَ لَنَا، فَذَكَرْتُ
ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ لَهَا رَسُولُ
اللَّهِ ﷺ: (أُبْتَاعِي، فَأَعْتِقِي، فَإِنَّمَا الْوَلَاءُ
لِمَنْ أَعْتَقَ). قَالَ: ثُمَّ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
فَقَالَ: (مَا بَالُ أَتَانِسٍ يَشْتَرِطُونَ شُرُوطًا
لَيْسَتْ فِي كِتَابِ اللَّهِ، مَنْ اشْتَرَطَ شَرْطًا
لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ فَلَيْسَ لَهُ، وَإِنْ اشْتَرَطَ
مِائَةَ مَرَّةٍ، شَرَطَ اللَّهُ أَحَقُّ وَأَوْثَقُ).

49. O DARU, NJEGOVOJ VAŽNOSTI I PODSTICANJU NA DARIVANJE

I. Važnost dara

1151. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“O, žene muslimanke, neka komšinica nipošto ne omalovažava svoju komšinicu (zbog skromnog dara) pa makar to bio i papak od ovce.”

1152. Aiša, r.a., kaže da je rekla (jednom prilikom) Urvi:

- Sestriću moj, mi smo znali vidjeti jedan pa drugi pa treći mlađak - tri mlađaka u dva mjeseca, a u sobama Allahova Poslanika, s.a.v.s., nije založena vatra.

- Pa kako ste preživljavali, tetka? - upitao sam.

- Datule i voda - rekla je ona i dodala:

- Osim toga, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je imao i neke susjede ensarije koji su držali deve pa bi oni donosili Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., nešto mlijeka, koje bi nam on davao da pijemo.

1153. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada bih bio pozvan na cjevanicu ili koljenicu, ja bih se odazvao, a kada bi mi one bile poklonjene, primio bih.”

٤٩ . كِتَابُ الْهَبَةِ وَفَضْلِهَا وَالْتَّخْرِيسِ عَلَيْهَا

{ باب: فَضْلُ الْهَبَةِ }

١١٥١ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يَا نِسَاءَ الْمُسْلِمَاتِ، لَا تَخْفِرَنَّ جَارَةً لِجَارَتِهَا، وَلَوْ فَرَسَيْنِ شَاةٍ).

١١٥٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ لِعُرْوَةَ، يَا ابْنَ أَخْتِي، إِنْ كُنَّا لَنَنْتَظِرُ

إِلَى الْهِلَالِ، ثُمَّ الْهِلَالِ، ثَلَاثَةَ أَهْلَةٍ فِي شَهْرَيْنِ، وَمَا أُوقِدَتْ فِي أَبْيَاتِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ نَارٌ. فَقُلْتُ: يَا خَالَهٗ، مَا

كَانَ يُعِيشُكُمْ؟ قَالَتْ الْأَسْوَدَانِ: التَّمْرُ وَالْمَاءُ، إِلَّا أَنَّهُ قَدْ كَانَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ حِيرَانٌ مِنَ الْأَنْصَارِ، كَانَتْ لَهُمْ مَنَائِحُ، وَكَانُوا يَمْنَحُونَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مِنْ أَلْبَانِهَا فَيَسْقِينَا.

١١٥٣ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَوْ دَعِيتُ إِلَى ذِرَاعٍ، أَوْ كُرَاعٍ، لَأَجَبْتُ، وَلَوْ أُمِدِّي إِلَيَّ ذِرَاعٌ أَوْ كُرَاعٌ لَقَبِلْتُ).

2. Primanje lovine na poklon

II54. Enes ibn Malik, r.a., priča:

– Digli smo u Merri Zahranu zeca sa loge pa su se ljudi rastrčali da ga uhvate i umorili se, ali sam ga ja uspio stići i On je to primio, (a u jednoj drugoj predaji još stoji:) ... i jeo njegova mesa.

3. Primanje poklona

II55. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Ummu Hufejda, Ibn Abbasova tetka po majci, donijela je Vjerovjesniku, s.a.v.s., suhog sira, masla i gušterova pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jeo sira i masla, ali gušterovi su mu se gadili i nije ih jeo.

(Dalje) Ibn Abbas kaže:

– To se jelo za sofrom Allahova Poslanika, s.a.v.s., a da je bilo zabranjeno, ne bi se jelo za njegovom sofrom.

II56. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Kada bi se Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., donijelo jelo, on bi (prvo) upitao da li je to poklon ili milostinja, pa ako kažu da je milostinja, on ne bi jeo, ali bi rekao svojim drugovima da jedu, a ako kažu da je poklon, ispružio bi ruku i jeo sa njima.

II57. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., donesen je komad mesa za koji rekoše da je sadaka data Beriri.

۲ - باب: قَبُولِ هَدِيَّةِ الصَّيْدِ

۱۱۵۴ : عَنْ أَنَسٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَنْفَجْنَا أَرْبَابَنَا بِمَرِّ الظَّهْرَانِ، فَسَعَى الْقَوْمُ فَلَعَبُوا، فَأَذَرْنَاهَا فَأَخَذْنَاهَا، فَأَتَيْتُ فَقَبِلَهُ، وَفِي رَوَايَةٍ: وَأَكَلَ مِنْهُ.

۳ - باب: قَبُولِ الْهَدِيَّةِ

۱۱۵۵ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

أَهْدَتْ أُمُّ حَفِيدٍ، خَالَهَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، إِلَى النَّبِيِّ ﷺ أَوْطًا وَسَمْنًا وَأَضْبًا، فَأَكَلَ النَّبِيُّ ﷺ مِنَ الْأَقِطِ وَالسَّمنِ، وَتَرَكَ الْأَضْبَ تَقْدَرًا. قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَأَكَلَ عَلَى مَائِدَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَلَوْ كَانَ حَرَامًا مَا أَكَلَ عَلَى مَائِدَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ.

۱۱۵۶ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا أُتِيَ بِطَعَامٍ سَأَلَ عَنْهُ: (أَهْدِيَّةٌ أَمْ صَدَقَةٌ). فَإِنْ قِيلَ صَدَقَةٌ، قَالَ لِأَصْحَابِهِ: (كُلُوا). وَلَمْ يَأْكُلْ، وَإِنْ قِيلَ هَدِيَّةٌ، ضَرَبَ بِيَدِهِ ﷺ فَأَكَلَ مَعَهُمْ.

۱۱۵۷ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أُتِيَ النَّبِيُّ ﷺ بِلَحْمٍ، فَقِيلَ:

"Njoj je sadaka, a nama poklon", rekao je on.

4. Biranje trenutka kada će se uručiti poklon

1158. Aiša, r.a., priča da su supruge Allahova Poslanika, s.a.v.s., bile u dvije skupine: u jednoj skupini bile su Aiša, Hafsa, Safija i Sevd, a u drugoj Umm Selema i njegove ostale žene. Muslimani su znali za naklonost Allahova Poslanika, s.a.v.s., prema Aiši pa kada je ko od njih imao neki poklon za Allahova Poslanika, s.a.v.s., zadržao bi ga kod sebe dok Allahov Poslanik, s.a.v.s., ne bi bio u njenoj sobi pa bi mu ga tek tada poslao. Žene iz Umm Selemine skupine su razgovarale o tome i rekle Umm Selemi:

- Reci Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da kaže ljudima, ko hoće da uruči Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., neki poklon, neka ga uruči ne gledajući kod koje supruge se on nalazi! Umm Selema mu je prenijela to šta su one rekle, ali joj on nije ništa odgovorio. I kad su je žene za to upitale, rekla je:

- Nije ništa odgovorio.

- Reci mu opet! - kazale su one.

Ona mu je to opet spomenula kada je, idući po redu, došao kod nje, ali joj opet nije ništa odgovorio. I kad su je za to upitale, rekla je:

- Nije mi ništa odgovorio.

- Govori mu sve dok ti nešto ne odgovori! - rekoše one.

Kada je (ponovo) došao red na nju, Umm Seleme mu je to rekla pa je odgovorio:

تُصَدِّقُ عَلَى بَرِيرَةَ، قَالَ: (هُوَ لَهَا صَدَقَةٌ، وَلَنَا هَدِيَّةٌ).

٤ - باب: مَنْ أَهْدَى إِلَى صَاحِبِهِ وَتَحَرَّى بَعْضُ نِسَائِهِ دُونَ بَعْضٍ

١١٥٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ نِسَاءَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ كُنَّ جَزَيْنٍ : فَجَزُبَ فِيهِ عَائِشَةُ وَحَفْصَةُ وَصَفِيَّةُ وَسَوْدَةُ، وَالْجَزْبُ الْآخِرُ فِيهِ أُمُّ سَلَمَةَ وَسَائِرُ نِسَاءِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَكَانَ الْمُسْلِمُونَ قَدْ عَلِمُوا حُبَّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَائِشَةَ، فَإِذَا كَانَتْ عِنْدَ أَحَدِهِمْ هَدِيَّةً، يُرِيدُ أَنْ يُهْدِيَهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَخْرَهَا، حَتَّى إِذَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي بَيْتِ عَائِشَةَ، بَعَثَ صَاحِبُ الْهَدِيَّةِ بِهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي بَيْتِ عَائِشَةَ، فَكَلَّمَ جَزْبُ أُمِّ سَلَمَةَ، فَقُلْنَ لَهَا : كُلِّمِي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يُكَلِّمُ النَّاسَ، فَيَقُولُ : مَنْ أَرَادَ أَنْ يُهْدِيَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ هَدِيَّةً، فَلْيُهْدِهَا إِلَيْهِ حَيْثُ كَانَ مِنْ نِسَائِهِ، فَكَلَّمَتْهُ أُمُّ سَلَمَةَ بِمَا قُلْنَ لَهَا فَلَمْ يَقُلْ لَهَا شَيْئًا، فَسَأَلَتْهَا، فَقَالَتْ : مَا قَالَ لِي شَيْئًا، فَقُلْنَ لَهَا : فَكَلِّمِيهِ، قَالَتْ : فَكَلَّمْتُهُ حِينَ دَارَ إِلَيْهَا أَيْضًا فَلَمْ يَقُلْ لَهَا شَيْئًا، فَسَأَلَتْهَا فَقَالَتْ : مَا قَالَ لِي شَيْئًا، فَقُلْنَ لَهَا : كُلِّمِيهِ حَتَّى يُكَلِّمَكَ، فَدَارَ إِلَيْهَا فَكَلَّمَتْهُ،

“Ne uznemiravaj me zbog Aiše, jer je ona jedina žena u čijem sam prisustvu primao objavu!”

- Molim Allaha da mi oprostí što sam te uznemiravala, Allahov Poslaniče! - rekla sam (pričala je Umm Selema).

Kasnije su one pozvale Fatimu, kćerku Allahova Poslanika, s.a.v.s., i poslale je da mu kaže:

- Tvoje žene zaklinju te Allahom za jednakopravnost sa kćerkom Ebu Bekra.

I kada mu je to rekla, on je odgovorio:

“Zar ti, kćeri, ne voliš ono što ja volim?”

- Svakako - rekla je ona pa se vratila i izvijestila ih.

- Otiđi opet kod njega! - rekle su one.

Budući da mu Fatima više nije htjela o tome govoriti, one su poslale Zejnebu, kćerku Džahšovu, koja je otišla i, grubo nastupivši, rekla:

- Tvoje supruge zaklinju te Allahom za ravnopravnost sa kćerkom Ibn Ebu Kuhafe!

Podigavši glas, napala je i toliko izgrdila Aišu koja je tu sjedila da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pogledao u Aišu, čekajući šta će ona odgovoriti.

Aiša je uzela riječ i govorila dok nije ušutkala Zejnebu.

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je (priča Zejneba) pogledao u Aišu i rekao:

“Ona je kćerka Ebu Bekra.”

5. Poklon koji se ne odbija

1159. Enes, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s, (nikad) nije odbijao miomiris.

فَقَالَ لَهَا: (لَا تُؤْذِينِي فِي عَائِشَةَ، فَإِنَّ
الْوَحْيَ لَمْ يَأْتِنِي وَأَنَا فِي ثَوْبِ امْرَأَةٍ إِلَّا
عَائِشَةَ). قَالَتْ: فَقُلْتُ: أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ
مِنْ أَذَاكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، ثُمَّ إِنَّهُنَّ دَعَوْنَ
فَاطِمَةَ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَأَرْسَلَتْ
إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ تَقُولُ: إِنَّ نِسَاءَكَ
يَنْشُدْنَكَ اللَّهَ الْعَدْلَ فِي بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ،
فَكَلَّمْتُهُ فَقَالَ: (يَا بَيْتِي، أَلَا تُحِبِّينَ مَا
أُحِبُّ؟). قَالَتْ: بَلَى، فَرَجَعْتُ إِلَيْهِنَّ
فَأَخْبَرْتُهُنَّ، فَقُلْنَ: أَرْجِعِي إِلَيْهِ قَابَتْ أَنْ
تَرْجِعَ، فَأَرْسَلَنَ زَيْنَبَ بِنْتَ جَحْشٍ،
فَاتَتْهُ فَأَغْلَظَتْ، وَقَالَتْ: إِنَّ نِسَاءَكَ
يَنْشُدْنَكَ اللَّهَ الْعَدْلَ فِي بِنْتِ ابْنِ أَبِي
قُحَافَةَ، فَرَفَعْتُ صَوْتَهَا حَتَّى تَنَاولَتْ
عَائِشَةَ وَهِيَ قَاعِدَةٌ فَسَبَّتَهَا، حَتَّى إِنَّ
رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَيَنْظُرُ إِلَى عَائِشَةَ هَلْ
تَكَلَّمُ، قَالَ: فَتَكَلَّمْتُ عَائِشَةَ تَرُدُّ عَلَى
زَيْنَبَ حَتَّى أَسَكَّتَهَا، قَالَتْ: فَنَظَرَ النَّبِيُّ
ﷺ إِلَى عَائِشَةَ، وَقَالَ: (إِنَّهَا بِنْتُ أَبِي
بَكْرٍ).

٥ - باب: مَا لَا يَرُدُّ مِنَ الْهَدِيَّةِ

١١٥٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:
كَانَ النَّبِيُّ ﷺ لَا يَرُدُّ الطِّيبَ.

6. Uzvratanje na poklon

1160. Aiša, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je primao poklon i na njega uzvrtao.

7. Poklanjanje u prisustvu svjedoka

1161. Nu'man ibn Bešir, r.a., kaže:

– Moj mi je otac nešto poklonio, pa je Amra bint Revaha (moja majka) rekla:

– Neću biti zadovoljna dok Allahovog Poslanika, s.a.v.s., svjedokom (toga) ne učiniš.

On je došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao:

– Allahov Poslaniče, ja sam svome sinu nešto poklonio, ali je (njegova majka) Amra bint Revaha zatražila da tebe učinim svjedokom (toga).

“A jesi li to isto podario ostaloj svojoj djeci?”, upitao je on.

– Nisam - odgovorio je.

“Bojte se Allaha i budite pravedni prema svojoj djeci”, rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Nakon toga on se vratio (kući) i povratio natrag svoj dar.

8. Uzimanje poklona natrag

1162. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko vrati nazad nešto što je poklonio sličan je psu koji se vrati na ono što je povratio.”

9. Oslobođanje robinje ne tražeći odobrenje muža

1163. Mejmuna bint Haris, r.a., (supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s.), kaže da je ona oslobodila robinju ne zatraživši od

٦ - باب: الْمَكَافَأَةُ فِي الْهَبَةِ

١١٦٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ :
كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقْبَلُ الْهَدِيَّةَ
وَيُثِيبُ عَلَيْهَا .

٧ - باب: الْإِشْهَادُ فِي الْهَبَةِ

١١٦١ : عَنِ الثُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ، رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : أَعْطَانِي أَبِي عَطِيَّةً ،
فَقَالَتْ عَمْرَةُ بِنْتُ رَوَاحَةَ : لَا أَرْضَى
حَتَّى تُشْهَدَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَأَتَى رَسُولَ
اللَّهِ ﷺ فَقَالَ : إِنِّي أَعْطَيْتُ ابْنِي مِنْ
عَمْرَةَ بِنْتِ رَوَاحَةَ عَطِيَّةً ، فَأَمَرْتَنِي أَنْ
أُشْهِدَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : (أَعْطَيْتَ
سَائِرَ وَلَدِكَ مِثْلَ هَذَا؟) . قَالَ : لَا ،
قَالَ : (فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَعْدِلُوا بَيْنَ
أَوْلَادِكُمْ) . قَالَ : فَرَجَعَ فَرَدَّ عَطِيَّتَهُ .

٨ - باب: هِبَةُ الرَّجُلِ لِامْرَأَتِهِ وَالْمَرَأَةِ لِرِزْوَجِهَا

١١٦٢ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (الْعَائِدُ فِي
هَبَّتِهِ كَالْكَلْبِ ، يَقْبِئُ ثُمَّ يَعُودُ فِي قَيْئِهِ) .

٩ - باب: هِبَةُ الْمَرَأَةِ لِغَيْرِ زَوْجِهَا وَعِتْقُهَا إِذَا كَانَ لَهَا زَوْجٌ

١١٦٣ : عَنْ مَيْمُونَةَ بِنْتِ الْحَارِثِ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّهَا أَعْتَقَتْ وَلِيدَةً ، وَلَمْ

Vjerovjesnika, s.a.v.s., odobrenje (za to) i kada je došao red da (Allahov Poslanik, s.a.v.s.) bude kod nje, rekla mu je:

- Znaš li, Allahov Poslaniče, da sam oslobodila svoju robinju?

“A jesi li to već obavila?”, upitao je.

- Da - rekla je ona.

“Da si je poklonila nekom od svojih daidža, nagrada bi ti bila još veća”, rekao je.

II64. Aiša, r.a., kaže:

- Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., htio na put, obavio bi među svojim suprugama žrijebanje, pa bi sa sobom poveo onu koja bude izvučena. Svaka od žena je imala svoj dan i noć, s tim da je Sevda, kćerka Zem'atova, svoj dan i noć ustupila njegovoj supruzi Aiši, želeći time steći zadovoljstvo Allahova Poslanika, s.a.v.s.

10. Kako se preuzima poklon

II65. Misver ibn Mahreme, r.a., kaže:

- Kada je (jednom prilikom) Allahov Poslanik, s.a.v.s., dijelio ogrtače, Mahreme (moj otac), koji ništa nije dobio, rekao (mi) je:

- Sinak, hajde sa mnom do Allahova Poslanika, s.a.v.s.

Pošao sam sa njim i, (kada smo stigli), reče:

- Udi i zovni mi ga!

Kad sam ga zovnuo, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je izašao ogrnut jednim od onih ogrtača i rekao:

“Ovo smo sklonili za tebe.”

Mahreme je pogledao ogrtač i rekao:

“Mahreme je zadovoljan!”

تَسْتَأْذِنِ النَّبِيَّ ﷺ، فَلَمَّا كَانَ يَوْمُهَا الَّذِي يَدُورُ عَلَيْهَا فِيهِ قَالَتْ: أَشَعَرْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَنِّي أَغْتَقْتُ وَلِيدَتِي؟ قَالَ: (أَوْ فَعَلْتِ؟). قَالَتْ: نَعَمْ، قَالَ: (أَمَّا إِنَّكَ لَوْ أَعْطَيْتَهَا أَحْوَالَكَ كَانَ أَعْظَمَ لِأَجْرِكَ).

1164 : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا أَرَادَ سَفَرًا أَفْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ، فَأَيُّهُنَّ خَرَجَ سَهْمُهَا خَرَجَ بِهَا مَعَهُ، وَكَانَ يَقْسِمُ لِكُلِّ امْرَأَةٍ مِنْهُنَّ يَوْمَهَا وَلَيْلَتَهَا، غَيْرَ أَنَّ سَوْدَةَ بِنْتَ زَمْعَةَ وَهَبَتْ يَوْمَهَا وَلَيْلَتَهَا لِعَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، تَبْتَغِي بِذَلِكَ رِضًا رَسُولِ اللَّهِ ﷺ.

10 - باب: كَيْفَ يُقْبَضُ الْعَبْدُ وَالْمَتَاعُ

1165 : عَنْ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

قَسَمَ النَّبِيُّ ﷺ أَفِيَّةً، وَلَمْ يُعْطِ مَخْرَمَةَ مِنْهَا شَيْئًا، فَقَالَ مَخْرَمَةُ: يَا بُنَيَّ أَنْظِلْنِي بِنَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَأَنْظَلْتُ مَعَهُ، فَقَالَ: أَدْخُلْ فَأَدْعُهُ لِي، قَالَ: فَدَعَوْتُهُ لَهُ فَخَرَجَ إِلَيْهِ وَعَلَيْهِ قَبَاءٌ مِنْهَا، فَقَالَ: (خَبَأْنَا هَذَا لَكَ). قَالَ: فَتَنَظَّرَ إِلَيْهِ، فَقَالَ: (رَضِيَ مَخْرَمَةُ).

۱۱ - باب: هَدِيَّة مَا يُكْرَهُ لِبُسْهَآ

۱۱. Poklonjena stvar koju je mekruh koristiti

۱۱66. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao (jednom prilikom) kući svoje kćerke Fatime, ali nije htio kod nje ući. Ona je to ispričala Aliji, koji je kasnije došao, pa je to Alija spomenuo Vjerovjesniku, s.a.v.s.

“Vidio sam na njezinim vratima vezen zastor”, rekao je on i dodao:

“Mene dunjalučki ukrasi ne zanimaju.”

Alija se vratio i to joj prenio.

– Neka mi kaže šta da uradim sa njim - rekla je Fatima.

“Pošalji ga tome i tome, jer je to siromašna kuća”, rekao je on.

۱۱67. Alija, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., mi je (jednom prilikom) poklonio neki prugast ogrtač. Međutim, kad sam ga ogrnuo, vidio sam na njegovom licu srdžbu pa sam ogrtač izrezao (i podijelio) svojim ženama.

۱۲. Primanje poklona od idolopoklonika

۱۱68. Abdurrahman ibn Ebu Bekr, r.a., kaže:

– (Jednom prilikom), kada nas je sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., bilo stotinu i trideset, on, s.a.v.s., je upitao:

“Ima li ko od vas štogod hrane?”

Kod jednoga se nađe nešto brašna i to se zamijesilo. Kasnije je naišao jedan krupan idolopoklonik raščupane kose, koji je tjerao stado, pa Vjerovjesnik, s.a.v.s., upita:

۱۱۶۶ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ ﷺ بَيْنْتُ فَاطِمَةُ بِنْتُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَلَمْ يَدْخُلْ عَلَيْهَا، وَجَاءَ عَلِيٌّ فَذَكَرَتْ لَهُ ذَلِكَ، فَذَكَرَهُ لِلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنِّي رَأَيْتُ عَلَى بَابِهَا سِتْرًا مَوْشِيًّا). فَقَالَ لِي: (مَا لِي وَلِلدُّنْيَا). فَأَتَاهَا عَلِيٌّ فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهَا، فَقَالَتْ: لِيَأْمُرَنِي فِيهِ بِمَا شَاءَ، قَالَ: (تُرْسِلِي بِهِ إِلَى فُلَانٍ، أَهْلِي يَبْتَغِيهِمْ حَاجَةً).

۱۱۶۷ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَهْدَى إِلَيَّ النَّبِيُّ ﷺ حُلَّةً سِيرَاءَ، فَلَبِسْتُهَا، فَرَأَيْتُ الْغَضَبَ فِي وَجْهِهِ، فَشَقَّقْتُهَا بَيْنَ نِسَائِي.

۱۲ - باب: قُبُولِ الْهَدِيَّةِ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

۱۱۶۸ : عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ ثَلَاثِينَ وَمِائَةً، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ (هَلْ مَعَ أَحَدٍ مِنْكُمْ طَعَامٌ؟). فَإِذَا مَعَ رَجُلٍ صَاعٌ مِنْ طَعَامٍ أَوْ نَحْوُهُ، فَعَجِنَ، ثُمَّ جَاءَ رَجُلٌ مُشْرِكٌ، مُشْعَانٌ طَوِيلٌ، بَعْنَمٍ يَسُوقُهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ:

“Hoćeš li nam prodati ili pokloniti (jednu ovcu)?

- Prodat ću vam, neću pokloniti - rače on.

Kupio je od njega ovcu i kada je ona zaklana, naredio je da se ispeče njena džigerica. Allaha mi, među stotinu i trideset ljudi niko nije ostao a da mu Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije odsjekao komad džigerice, ako je bio prisutan, dao mu ga je, a ako nije, ostavio je za njega. Ostatak džigerice stavio je u dvije posude iz kojih smo svi zajedno jeli. I kada smo se zasitili, ostatak hrane smo natovarili na devu.

13. Poklon idolopoklonicima

1169. Esma, kćerka Ebu Bekra, r.a., kaže:

- Došla mi je majka, (koja je) u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., (još uvijek) bila idolopoklonica, pa sam u vezi sa tim zatražila mišljenje Allahova Poslanika, s.a.v.s., rekavši:

- Došla mi je moja majka želeći (održavanje veze), pa hoću li održavati vezu sa njom?

“Da, ne prekidaj odnose sa svojom majkom!”, reče on.

14. Odjeljak

1170. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je on pred (halifom) Mervanom posvjedočio u korist Suhejbovih sinova da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dao Suhejbu dvije sobe i jednu šupu pa je Mervan, na osnovu njegovog svjedočenja, presudio u njihovu korist.

(بَيْنَا أَمْ عَطِيَّةٌ؟ أَوْ قَالَ: أَمْ هِبَةٌ؟). قَالَ: لَا، بَلْ يَبِيعُ، فَأَشْتَرَى مِنْهُ شَاةً، فَصُنِعَتْ، وَأَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ بِسَوَادِ الْبُطْنِ أَنْ يُشْوَى، وَأَيْمَ اللَّهِ، مَا فِي الثَّلَاثِينَ وَالْمِائَةِ إِلَّا وَقَدْ حَزَّ النَّبِيُّ ﷺ لَهُ حُرَّةٌ مِنْ سَوَادِ بَطْنِهَا، إِنْ كَانَ شَاهِدًا أَعْطَاهَا إِيَّاهُ، وَإِنْ كَانَ غَائِبًا خَبَأَ لَهُ، فَجَعَلَ مِنْهَا قَصْعَتَيْنِ، فَأَكَلُوا أَجْمَعُونَ وَشَبِعْنَا، فَفَضَلَتِ الْقَصْعَتَانِ، فَحَمَلْنَاهُ عَلَى الْبَعِيرِ، أَوْ كَمَا قَالَ.

۱۳ - باب: الْهَدِيَّةِ لِلْمُشْرِكِينَ

۱۱۶۹: عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: قَدِمْتُ عَلَى أُمِّي وَهِيَ مُشْرِكَةٌ، فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَاسْتَفْتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، قُلْتُ: إِنْ أُمِّي قَدِمَتْ وَهِيَ رَاغِبَةٌ، أَفَأَصِلُ أُمِّي؟ قَالَ: (نَعَمْ، صِلِي أُمَّكِ).

۱۴ - «باب»

۱۱۷۰: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ شَهِدَ عِنْدَ مَرْوَانَ لِبَنِي صُهِيبٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَعْطَى صُهِيبًا بَيْتَيْنِ وَحُجْرَةً، فَقَضَى مَرْوَانُ بِشَهَادَتِهِ لَهُمْ.

15. Poklon dat na doživotno korišćenje

1171. Džabir, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s, je presudio da poklon dat na doživotno korišćenje pripadne onom kome je poklonjen.

16. Posuđivanje odjeće mladoj za svadbu

1172. Aiša, r.a., priča da je, kada je (jednom prilikom) došao kod nje Ejmen, na njoj bila suknena košulja (u drugoj predaji stoji - pamučna košulja) vrijednosti pet dirhema.

- Pogledaj ovu moju djevojku (robinju)! - rekla je Aiša - ne sviđa joj se da po kući nosi ovu košulju, a ja sam u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., imala jednu takvu košulju i u Medini nije bilo žene koja se htjela dotjeriti a da nije tražila od mene da joj je posudim.

17. Davanje na privremeno korišćenje (menihe)

1173. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Kada su muhadžiri došli iz Mekke u Medinu ništa nisu imali. Ensarije, koji su posjedovali zemlju i druge nekretnine, napravili su sa njima podjelu tako što će im svake godine davati (polovinu) plodova sa njihovih imanja a poštediti ih rada i brige o izdržavanju. Enesova majka, Umm

١٥ - باب: مَا قِيلَ فِي الْعُمَرَى وَالرُّقْبَى

١١٧١ : عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَضَى النَّبِيُّ ﷺ بِالْعُمَرَى ، أَنَّهَا لِمَنْ وَهَبَتْ لَهُ .

١٦ - باب: الاسْتِعَارَةُ لِلْعُرُوسِ عِنْدَ الْبَنَاءِ

١١٧٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّهُ دَخَلَ عَلَيْهَا أَيْمَنٌ وَعَلَيْهَا ذِرْعٌ مِنْ قَطِرٍ . وَفِي رِوَايَةٍ : مِنْ قُطْنٍ - ثَمَنُهُ خَمْسَةُ دَرَاهِمَ ، فَقَالَتْ : أَرْفَعُ بَصْرَكَ إِلَى جَارِيتِي أَنْظُرْ إِلَيْهَا ، فَإِنَّهَا تُرْمِي أَنْ تَلْبَسَهُ فِي الْيُسْبِ ، وَقَدْ كَانَ لِي مِنْهُمْ ذِرْعٌ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَمَا كَانَتْ أَمْرًا تُقِينُ بِالْمَدِينَةِ إِلَّا أَرْسَلْتُ إِلَيْيَ تَسْتَعِيرُهُ .

١٧ - باب: فَضْلُ الْمَنِحَةِ

١١٧٣ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : لَمَّا قَدِمَ الْمُهَاجِرُونَ الْمَدِينَةَ مِنْ مَكَّةَ ، وَلَيْسَ بِأَيْدِيهِمْ ، وَكَانَتْ الْأَنْصَارُ أَهْلَ الْأَرْضِ وَالْعَقَارِ ، فَقَاسَمَهُمُ الْأَنْصَارُ عَلَى أَنْ يُعْطَوْهُمْ

Poslaniku, s.a.v.s., neke od svojih palmi, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je dao te palme Umm Ejmeni, svojoj oslobođenoj robinji, a majci Usame ibn Zejda.

Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., okončao borbu protiv stanovnika Hajbera i vratio se u Medinu, muhadžiri su vratili ensarijama posjede koje su im ovi bili dali na korišćenje (menihe), pa je i Vjerovjesnik, s.a.v.s., vratio Enesovoj majci njezine palme, a umjesto njih dao je Umm Ejmeni dio iz svoje vlastite bašče.

1174. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko učini bilo koji od četrdeset gestova, od kojih je najkrupniji dati (siromašnome) kozu na korišćenje, nadajući se sevapu koji je za to obećan, Allah će ga s time uvesti u Džennet.”

وَالْمَوْتُونَ، وَكَانَتْ أُمُّ أَنَسٍ أُمَّ سَلِيمٍ، كَانَتْ أُمُّ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ، فَكَانَتْ أَغْطَتْ أُمُّ أَنَسٍ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عِذَا قَالَا لَهَا، فَأَعْطَاهُنَّ النَّبِيُّ ﷺ أُمُّ أَيْمَنَ مَوْلَاتُهُ أُمُّ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ.

قَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ: فَلَمَّا قَرَعَ مِنْ قِتَالِ أَهْلِ خَيْبَرَ، فَانْصَرَفَ إِلَى الْمَدِينَةِ، رَدَّ الْمُهَاجِرُونَ إِلَى الْأَنْصَارِ مَنَائِحَهُمُ الَّتِي كَانُوا مَنَحُوهُمْ مِنْ ثِمَارِهِمْ، فَرَدَّ النَّبِيُّ ﷺ إِلَى أُمِّ عِدَاقَهَا، وَأَعْطَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أُمُّ أَيْمَنَ مَكَانَهُنَّ مِنْ حَائِطِهِ.

۱۱۷۴: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَرْبَعُونَ خَصْلَةً، أَعْلَاهُنَّ مَنِيحَةُ الْعَنْزِ، مَا مِنْ عَامِلٍ يَعْمَلُ بِخَصْلَةٍ مِنْهَا: رَجَاءُ ثَوَابِهَا، وَتَصَدِيقَ مَوْعُودِهَا، إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ بِهَا الْجَنَّةَ).

50. O SVJEDOČENJIMA

I. Ne budi svjedokom za ono što je nepravедно ako to bude od tebe traženo

1175. Abdullah ibn Mes'ud, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Najbolja je moja generacija, zatim ona koja će doći iza nje, pa onda ona koja će doći iza te sljedeće. Kasnije će doći generacije u kojima će ljudi kad treba da se zakunu prvo posegnuti za šehadetom (svjedočenjem), a kad treba da svjedoče, oni će se prvo zaklinjati.”

2. Krivo svjedočenje

1176. Ebu Bekre, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je tri puta kazao:

“Hoćete li da vam kažem koji su najveći grijesi?”

- Svakako, Allahov Poslaniče - rekli su (prisutni).

“Širk Allahu, dž.š., neposlušnost prema roditeljima...”, rekao je pa se, pošto je bio naslonjen, pridigao u sjedeći položaj i nastavio:

“I, svakako, krivotvorenje istine!”

I nastavio je to ponavljati tako dugo da smo poželjeli da više s time prestane.

3. Može li slijepac svjedočiti, ženiti se, vjenčavati druge, sklapati poslove i učiti ezan te šta se prepoznaje po glasu

1177. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je čuo jednog čovjeka kako uči u džamiji i rekao:

“Bog mu se smilovao! Podsjetio me

50. كِتَابُ الشَّهَادَاتِ

۱ - باب: لَا يَشْهَدُ عَلَى شَهَادَةِ جَوْرِ إِذَا أَشْهَدَ

۱۱۷۵ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ (خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ أَقْوَامٌ: تَسْبِقُ شَهَادَةُ أَحَدِهِمْ يَمِينَهُ وَيَمِينُهُ شَهَادَتَهُ).

۲ - باب: مَا قِيلَ فِي شَهَادَةِ الزُّورِ

۱۱۷۶ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَلَا أَنْبِتُكُمْ بِأَخْبَرِ الْكِبَائِرِ؟). ثَلَاثًا، قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ - وَجَلَسَ وَكَانَ مُتَكَبِّئًا، فَقَالَ: - أَلَا وَقَوْلُ الزُّورِ). قَالَ: فَمَا زَالَ يُكْرِّرُهَا حَتَّى قُلْنَا: لَيْتَهُ سَكَتَ.

۳ - باب: شَهَادَةُ الْأَعْمَى وَنِكَاحِهِ وَأَمْرِهِ وَإِنِكَاحِهِ وَمُبَايَعَتِهِ وَقَبُولِهِ فِي التَّأْدِينِ وَغَيْرِهِ وَمَا يُعْرَفُ بِالْأَصْوَاتِ

۱۱۷۷ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ رَجُلًا يَقْرَأُ فِي الْمَسْجِدِ، فَقَالَ: (رَجِمَهُ اللَّهُ، لَقَدْ أَذْكَرَنِي كَذَا وَكَذَا آيَةً، أَسْقَطْتُهُنَّ مِنْ

na te i te ajete iz te i te sure, koje sam skoro bio zaboravio.”

1178. Aiša, r.a., u jednoj drugoj predaji, kaže:

– Dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., ibadetio jedne noći u mojoj sobi, čuo je glas Abbada, koji je klanjao u džamiji, pa je rekao:

“Aiša, je li to glas Abbada?”

- Da - rekla sam.

“Bože moj, smiluj se Abbadu”, rekao je on.

4. Utvrđivanje ispravnosti jednih žena preko drugih

1179. Aiša, r.a., priča:

– Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., htio krenuti na put obavio bi među svojim suprugama žrijebanje pa koja od njih bude izvučena, poveo bi je sa sobom. Tako je među nama obavio izvlačenje i prilikom pohoda (na Benu Mustalik) pa sam ja bila izvučena i krenula sa njim u taj pohod. Pošto je bio objavljen ajet o pokrivanju (žena), ja sam smještena u nosiljku i boravila u njoj. Išli smo tako, i jedne noći kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio već završio pohod i mi, vraćajući se natrag, bili već blizu Medine, dat je znak za pokret. Kada su oglasili pokret, ustala sam i udaljila se od vojske da obavim nuždu. I kada sam, vraćajući se svojim stvarima, dotakla prsa, primijetila sam da je moja ogrlica od azifarskog bisera prekinuta pa sam se vratila natrag da je potražim. Ja sam se zabavila u tom traženju pa su oni koji su sa mnom putovali, računajući da sam ja u nosiljci, natovarili nosiljku na moju devu i krenuli.

سُورَةُ كَذَا وَكَذَا).

1178: وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فِي رَوَايَةٍ

قَالَتْ: تَهَجَّدَ النَّبِيُّ ﷺ فِي بَيْتِي، فَسَمِعَ صَوْتَ عَبَادٍ يُصَلِّي فِي الْمَسْجِدِ، فَقَالَ: (يَا عَائِشَةُ، أَصَوْتُ عَبَادٍ هَذَا؟). قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (اللَّهُمَّ أَرْحَمْ عَبَادًا).

٤ - باب: تَعْدِيلُ النِّسَاءِ بَعْضُهُنَّ بَعْضًا

١١٧٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ سَفَرًا أَقْرَعَ بَيْنَ أَزْوَاجِهِ فَأَيُّنَهُنَّ خَرَجَ سَهْمُهَا خَرَجَ بِهَا مَعَهُ، فَأَقْرَعَ بَيْنَنَا فِي غَزَاةٍ غَزَاهَا، فَخَرَجَ سَهْمِي فَخَرَجْتُ مَعَهُ، بَعْدَ مَا أُنْزِلَ الْحِجَابُ، فَأَنَا أُحْمَلُ فِي هَوْدَجٍ وَأُنْزَلُ فِيهِ، فَسِرْنَا حَتَّى إِذَا فَرَغَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ غَزْوَتِهِ تِلْكَ وَلَقَلَّ، وَدَنَوْنَا مِنَ الْمَدِينَةِ، أَذَنَ لَيْلَةٍ بِالرَّحِيلِ، فَقُمْتُ حِينَ أَذْنُوا بِالرَّحِيلِ، فَمَشَيْتُ حَتَّى جَاوَزْتُ الْجَيْشَ، فَلَمَّا قَضَيْتُ شَأْنِي، أَقْبَلْتُ إِلَى الرَّحْلِ، فَلَمَسْتُ صَدْرِي، فَإِذَا عِقْدٌ لِي مِنْ جَزَعِ ظَفَارٍ قَدْ انْقَطَعَ، فَرَجَعْتُ قَالَتُمُسْتُ عِقْدِي فَحَبَسَنِي أُبَيْتَاؤُهُ، فَأَقْبَلَ الَّذِينَ يُرْحَلُونَ لِي، فَأَحْتَمَلُوا هَوْدَجِي فَرَحَلُوهُ عَلَى بَعِيرِي الَّذِي كُنْتُ

Žene su tada bile lagahne, nisu bile obložene salom i teške, jer su jele male obroke hrane tako da ljudima nije bilo teško kada bi dizali teret nosiljke pa su tako i moju nosiljku podigli na devu. Osim toga, ja sam bila još uvijek u mladim godinama.

Oni su devu spremili i krenuli, a ja sam našla svoju ogrlicu tek kada je vojska bila već otišla tako da, kada sam došla do mjesta gdje smo se ulogorili, tu više nikoga nije bilo. Otišla sam na mjesto gdje sam bila odsjela računajući da će se oni, kad vide da me nema, vratiti po mene. I dok sam tu sjedila, savladao me san i ja sam zaspala.

Iza vojske išao je Safvan ibn Mu'attal es-Sulemi ez-Zekvani, koji me je vidao prije pokrivanja. Prolazeći pored mjesta gdje sam se ja nalazila, vidio je da nešto crno tu leži pa je prišao. Probudila sam se na njegove riječi: "Svi smo Allahovi i svi se Njemu vraćamo!" Natjerao je svoju devu da klekne i pridržao je dok sam ja uzjahala. Zatim je krenuo i vodio devu na kojoj sam ja jahala sve dok nismo stigli vojsku, koja je, skrenuvši s puta, odsjela početkom podneva.

Nakon toga uslijedila je potvora, kojom je rukovodio Abdullah ibn Ubej ibn Selul.

Kada smo došli u Medinu ja sam mjesec dana bila bolesna, dok su ljudi širili priču koju su klevetnici lansirali. Dok sam bolovala bilo mi je sumnjivo što ne primjećujem nježnosti Vjerovjesnika, s.a.v.s., koju sam sretala od njega ranije kada bih se razboljela. On bi ulazio i samo nazivao selam i upitao: "Kako ta (djevojka)?" Ja od toga nisam ništa znala dok nisam ozdravila i izašla sa Umm

أَرْكَبُ، وَهُمْ يَخْتَسِبُونَ أَنِّي فِيهِ، وَكَانَ
النِّسَاءُ إِذْ ذَاكَ خِفَافًا لَمْ يَنْقُلْنَ، وَلَمْ
يَغْسِهِنَّ اللَّحْمُ، وَإِنَّمَا يَأْكُلْنَ الْعُلُقَةَ مِنَ
الطَّعَامِ، فَلَمْ يَسْتَنْكِرِ الْقَوْمُ حِينَ رَفَعُوهُ
يَقُولُ الْهُودَجُ فَأَحْتَمَلُوهُ، وَكُنْتُ جَارِيَةً
حَدِيثَةَ السِّنِّ، فَبَعَثُوا الْجَمَلَ وَسَارُوا،
فَوَجَدْتُ عِقْدِي بَعْدَ مَا اسْتَمَرَّ الْجَيْشُ،
فَجِئْتُ مَنْزِلَهُمْ وَلَيْسَ فِيهِ أَحَدٌ، فَأَمَمْتُ
مَنْزِلِي الَّذِي كُنْتُ بِهِ، فَظَنَنْتُ أَنَّهُمْ
سَيَفْقِدُونَنِي فَيَرْجِعُونَ إِلَيَّ، فَبَيْنَا أَنَا
جَالِسَةٌ غَلَبَتْنِي عَيْنَايَ فَنِمْتُ، وَكَانَ
صَفْوَانُ بْنُ الْمُعَطَّلِ السُّلَمِيِّ ثُمَّ
الذَّكْوَانِيُّ مِنْ وَرَاءِ الْجَيْشِ، فَأَصْبَحَ
عِنْدَ مَنْزِلِي، فَرَأَى سَوَادَ إِنْسَانٍ نَائِمٍ
فَأَتَانِي، وَكَانَ يَرَانِي قَبْلَ الْحِجَابِ،
فَاسْتَيْقَظْتُ بِاسْتِزْجَاعِهِ، حِينَ أَنَاخَ
رَاحِلَتَهُ، فَوَطِئَ يَدَهَا فَرَكِبْتُهَا، فَأَنْطَلَقَ
يَقُودُ بِي الرَّاحِلَةَ، حَتَّى أَتَيْنَا الْجَيْشَ بَعْدَ
مَا نَزَلُوا مُعَرِّسِينَ فِي نَحْرِ الظُّهَيْرَةِ،
فَهَلَّكَ مَنْ هَلَّكَ، وَكَانَ الَّذِي تَوَلَّى
الْإِفْكَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي ابْنِ سُلُوفٍ،
فَقَدِمْنَا الْمَدِينَةَ، فَاسْتَكْنَيْتُ بِهَا شَهْرًا،
وَالنَّاسُ يُفِيضُونَ فِي قَوْلِ أَصْحَابِ
الْإِفْكَ، وَيَرِيئُونِي فِي وَجْعِي: أَنِّي لَا
أَرَى مِنَ النَّبِيِّ ﷺ اللَّطْفَ الَّذِي كُنْتُ
أَرَى مِنْهُ حِينَ أَمْرَضُ، إِنَّمَا يَدْخُلُ

Mistah do Menasi'a, gdje smo od večeri do večeri odlazile da obavimo nuždu. Inače, to je bilo prije nego što smo imale nužnike blizu naših stanova pa smo to činili poput ranijih Arapa na otvorenom prostoru, malo podalje od kuća. Krenule smo, dakle, ja i Ummu Mistah, kćerka Ebu Ruhma, i dok smo išle, ona je posrnula u svom ogrtaču, i rekla:

- Propao Mistah!

- Ružno je to što si rekla! Grdiš čovjeka koji je učestvovao u Bici na Bedru! - rekla sam ja.

- Domaćice, zar ti nisi čula šta svijet govori? - rekla je ona i ispričala mi šta pričaju klevetnici, tako da sam se još više razboljela.

I kada sam se vratila u svoju sobu i kod mene ušao Allahov Poslanik, s.a.v.s., koji je nazvao selam i rekao "Kako ta?", ja sam rekla:

- Dopusti mi da odem kod roditelja?

Htjela sam (kaže Aiša) saznati šta se tačno priča. Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je dopustio pa sam otišla kod roditelja i upitala majku:

- Šta to svijet priča?

- Kćeri moja - rekla je ona - ne uzimaj preozbiljno tu stvar! Allaha mi, rijetke su čestite žene koje muž voli, a da njihove inoče, ako ih imaju, ne rade protiv njih.

- Subhanallah! - rekla sam - ali svijet već priča o tome!

Tu noć sam prenoćila (priča Aiša) i osvanula, a suze mi nisu prestale teći niti sam mogla zaspati. A kada je svanulo, Allahov Poslanik, s.a.v.s., pozvao je Aliju ibn Ebu Taliba i Usamu ibn Zejda da se s njima posavjetuje o rastavi sa svojom ženom, nakon što mu je Objava zakasnila.

فَيَسْلَمُ، ثُمَّ يَقُولُ: (كَيْفَ تَيْكُمُ؟). لَا أَشْعُرُ بِشَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ حَتَّى نَقَهْتُ، فَخَرَجْتُ أَنَا وَأُمُّ مِسْطَحَ قَبْلَ الْمَنَاصِعِ، مُتَبَرِّزَنَا، لَا نَخْرُجُ إِلَّا لَيْلًا إِلَى لَيْلٍ، وَذَلِكَ قَبْلَ أَنْ تَتَّخِذَ الْكُتُفَ قَرِيبًا مِنْ بَيْوتِنَا، وَأَمَرْنَا أَمْرَ الْعَرَبِ الْأَوَّلِ فِي الْبَرِّيَّةِ، أَوْ فِي التَّنَزُّهِ، فَأَقْبَلْتُ أَنَا وَأُمُّ مِسْطَحَ بِنْتُ أَبِي رُهْمٍ نَمْشِي، فَعَثَرْتُ فِي مِرْطَهِمَا، فَقَالَتْ: تَعَسَ مِسْطَحُ، فَقُلْتُ لَهَا: بِشَيْءٍ مَا قُلْتِ، أَتَسَيِّنُ رَجُلًا شَهِدَ بَذْرًا، فَقَالَتْ: يَا هَتَاهُ أَلَمْ تَسْمَعِي مَا قَالُوا؟ فَأَخْبَرْتَنِي بِقَوْلِ أَهْلِ الْإِفْكِ، فَأَزْدَدْتُ مَرَضًا عَلَى مَرَضِي، فَلَمَّا رَجَعْتُ إِلَى بَيْتِي، دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَسَلَّمَ، فَقَالَ: (كَيْفَ تَيْكُمُ؟). فَقُلْتُ: أَتُذَنُّ لِي إِلَى أَبِييَّ، قَالَتْ: وَأَنَا حِينَئِذٍ أُرِيدُ أَنْ أَسْتَيْقِنَ الْخَبَرَ مِنْ قِبَلِهِمَا، فَأُذِنَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَأَتَيْتُ أَبِييَّ، فَقُلْتُ لِأُمِّي: مَا يَتَحَدَّثُ بِهِ النَّاسُ؟ فَقَالَتْ: يَا بَنِيَّ، هُوَنِي عَلَى نَفْسِكَ الشَّانِ، فَوَاللَّهِ لَقَلَّمَا كَانَتْ أَمْرًا قَطُّ وَضِئَةً، عِنْدَ رَجُلٍ يُحِبُّهَا، وَلَهَا ضَرَائِرُ، إِلَّا أَكْثَرَنَ عَلَيْهَا. فَقُلْتُ: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَلَقَدْ تَحَدَّثَ النَّاسُ بِهَذَا؟ قَالَتْ: قَبْتُ اللَّيْلَةَ حَتَّى أَضْبَحْتُ، لَا يَزِقُّ لِي دَمْعٌ، وَلَا أَكْتَحِلُ بِنَوْمٍ، ثُمَّ أَضْبَحْتُ فَدَعَا

Što se tiče Usame, on je pokazao ono što je osjećao u svojoj duši od ljubavi prema njima i kazao:

- Allahov Poslaniče, čuvaj svoje ukućane! Allaha mi, ja znam (o njima) samo dobro!

A što se tiče Alije, sina Ebu Talibova, on je rekao:

- Allahov Poslaniče, Allah tebi nije suzio prostor, a žena ima puno i osim nje. Pitaj djevojku (robinju), ona će iskreno reći šta misli!

Potom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pozvao Beriru i upitao:

“Jesi li ti kod Aiše vidjela kad nešto sumnjivo?”

- Ne! Tako mi Onoga Koji te je sa Istinom poslao, ja nisam kod nje vidjela ništa što bi joj se moglo uzeti za kakvu mahanu izuzev činjenice da se radi o mladoj ženi kakva zaspi mijeseći tijesto pa dođe kokoš i pojede ga - odgovorila je Berira.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je taj dan ustao na minberi i želeći podršku (ljudi) da kazni Abdullaha ibn Ubejja ibn Selula, upitao:

“Ko će me podržati da kaznim čovjeka za koga kažu da se ogriješio o moju porodicu? Allaha mi, ja o svojim ukućanima znam samo dobro! Osim toga, oni su se ogriješili i o jednog čovjeka, a i o njemu, također, ja znam samo dobro. On je kod mojih ukućana ulazio samo sa mnom.”

Tada je ustao Sa'd ibn Muaz i rekao:

- Allahov Poslaniče, Allaha mi, ja ću te podržati protiv njega. Ako je iz (plemena) Evs, odrubit ćemo mu glavu, a ako je to neko od naše braće iz Hazredža, postupit ćemo onako kako ti narediš!

Zatim je ustao Sa'd ibn Ubade, prvak

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَيَّ بَنَ أَبِي طَالِبٍ وَأَسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ، حِينَ اسْتَلَبْتَ الْوَحْيَ، يَسْتَشِيرُهُمَا فِي فِرَاقِ أَهْلِهِ، فَأَمَّا أُسَامَةُ فَأَشَارَ عَلَيْهِ بِالَّذِي يَغْلُمُ فِي نَفْسِهِ مِنَ الْوُدِّ لَهُمْ، فَقَالَ أُسَامَةُ: أَهْلُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَلَا تَغْلُمُ وَاللَّهِ إِلَّا خَيْرًا، وَأَمَّا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَمْ يُضَيِّقِ اللَّهُ عَلَيْكَ، وَالنِّسَاءُ سِوَاهَا كَثِيرٌ، وَسَلِ الْجَارِيَةَ تَصُدِّقُكَ، فَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَرِيرَةَ، فَقَالَ: (يَا بَرِيرَةُ، هَلْ رَأَيْتَ فِيهَا شَيْئًا يَرِيكَ؟). فَقَالَتْ بَرِيرَةُ: لَا وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ، إِنْ رَأَيْتُ مِنْهَا أَمْرًا أَغْمَضُهُ عَلَيْهَا قَطُّ أَكْثَرَ مِنْ أَنَّهَا جَارِيَةٌ حَدِيثَةُ السِّنِّ، تَنَامُ عَنِ الْعَجِينِ، فَتَأْتِي الدَّاجِنُ فَتَأْكُلُهُ. فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ يَوْمِهِ، فَاسْتَعْذَرَ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي إِبْنِ سَلُولٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ يَغْدِرُنِي مِنْ رَجُلٍ بَلَّغَنِي أَذَاهُ فِي أَهْلِي، فَوَاللَّهِ مَا عَلِمْتُ عَلَى أَهْلِي إِلَّا خَيْرًا، وَقَدْ ذَكَرُوا رَجُلًا مَا عَلِمْتُ عَلَيْهِ إِلَّا خَيْرًا، وَمَا كَانَ يَدْخُلُ عَلَى أَهْلِي إِلَّا مَعِي). فَقَامَ سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَنَا وَاللَّهِ أَغْدِرُكَ مِنْهُ: إِنْ كَانَ مِنَ الْأَوْسِ ضَرَبْنَا عُنُقَهُ، وَإِنْ كَانَ مِنْ إِخْوَانِنَا مِنَ الْخَزَرَجِ أَمَرْنَا فَفَعَلْنَا فِيهِ أَمْرَكَ. فَقَامَ سَعْدُ بْنُ عَبَادَةَ، وَهُوَ سَيِّدُ

Hazredža, koji je inače bio dobar čovjek, ali mu tada bijaše povrijeđen ponos, i rekao:

- Lažeš, tako mi Alalha, nećeš ga ubiti, niti to možeš učiniti!

Onda je ustao Usejd ibn Hudajr i rekao:

- Ti lažeš! Allaha mi, ubit ćemo ga! A ti si dvoličnjak i braniš dvoličnjake!

Između dva plemena, Evs i Hazredž, nastalo je komešanje pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., koji se nalazio na minberu, sišao i umirio ih. I kada su oni ušutjeli, i on je zašutio.

Toga sam dana plakala, suze mi nisu prestajale teći, a nisam mogla ni zaspati. Kod mene su došli i moji roditelji. Plakala sam dvije noći i jedan dan i mislila da će plač iscijepati moju džigericu. Dok je njih dvoje sjedilo kod mene a ja plakala, zatražila je dozvolu za ulazak jedna ensarijka. Dopustila sam joj da uđe pa je ona sjela i zajedno sa mnom plakala. I dok smo bile u tom stanju, ušao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i sjeo, a nije kod mene sjedio još od dana kada se o meni počelo govoriti ono što se govorilo. Osim toga, prošao je mjesec dana otkako čeka da mu se Objavom u vezi sa mojim slučajem nešto saopći. Izgovorio je šehadet i rekao:

“Aiša, saopćeno mi je o tebi to i to, pa ako si ti od toga čista i Allah će te sačuvati (od kleveta), a ako si pogriješila, traži oprost od Allaha i obrati Mu se kajanjem, jer kada rob prizna svoj grijeh i pokaje se, Allah mu ga oprost.”

Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., završio svoj govor, smanjile su mi se suze, tako da ih nisam osjećala nego samo poneku kap. Tada rekoh svome ocu:

الْحَزْرَجِ، وَكَانَ قَبْلَ ذَلِكَ رَجُلًا صَالِحًا، وَلَكِنْ أَخْتَمَلْتُهُ الْحَمِيَّةَ، فَقَالَ: كَذَبْتَ لَعَمْرُ اللَّهِ لَا تَقْتُلُهُ، وَلَا تَقْدِرُ عَلَى ذَلِكَ. فَقَامَ أُسَيْدُ بْنُ الْحَضِرِ فَقَالَ: كَذَبْتَ لَعَمْرُ اللَّهِ، وَاللَّهِ لَنَقْتُلَنَّكَ، فَإِنَّكَ مُنَافِقٌ تَجَادِلُ عَنِ الْمُنَافِقِينَ. فَتَارَ الْحَيَّانِ: الْأَوْسُ وَالْحَزْرَجُ، حَتَّى هَمُّوا وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى الْمِنْبَرِ، فَتَزَلَّ فَحَقَّقْهُمْ، حَتَّى سَكَتُوا وَسَكَتَ، وَبَكَيتُ يَوْمِي لَا يَرْقَأُ لِي دَمْعٌ وَلَا أَكْتَجِلُ يَتَوْمُ، فَأَصْبَحَ عِنْدِي أَبَوَايَ، قَدْ بَكَيتُ لَيْلَتَيْنِ وَيَوْمًا، حَتَّى أَطُنُّ أَنَّ الْبُكَاءَ فَالِقُ كَبِدِي، قَالَتْ: فَبَيْنَا هُمَا جَالِسَانِ عِنْدِي وَأَنَا أَبْكِي إِذْ اسْتَأْذَنَتِ امْرَأَةٌ مِنَ الْأَنْصَارِ فَأَذِنْتُ لَهَا، فَجَلَسَتْ تَبْكِي مَعِي، فَبَيْنَا نَحْنُ كَذَلِكَ إِذْ دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَجَلَسَ وَلَمْ يَجْلِسْ عِنْدِي مِنْ يَوْمٍ قِيلَ فِيَّ مَا قِيلَ قَبْلَهَا، وَقَدْ مَكَتَ شَهْرًا لَا يُوحَى إِلَيَّ فِي شَأْنِي بِشَيْءٍ، قَالَتْ: فَتَشَهَّدَ، ثُمَّ قَالَ: (يَا عَائِشَةُ، لَقَدْ بَلَغَنِي عَنْكَ كَذَا وَكَذَا، فَإِنْ كُنْتَ بَرِيئَةً فَسَيِّرْكَ اللَّهُ، وَإِنْ كُنْتَ أَلَمَمْتَ بِذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرِي اللَّهَ وَتُوبِي إِلَيْهِ، فَإِنَّ الْعَبْدَ إِذَا اعْتَرَفَ بِذَنْبِهِ ثُمَّ تَابَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ). فَلَمَّا قَضَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَقَالَتَهُ قَلَصَ دَمْعِي حَتَّى مَا أَحِسُّ مِنْهُ قَطْرَةً،

- Odgovori za mene Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.

- Allaha mi, ne znam šta da kažem Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. - reče on.

Potom rekoh svojoj majci:

- Odgovori za mene Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na ono što je kazao!

- Ne, Allaha mi, ne znam šta da kažem Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. - odgovorila je ona.

Ja sam tada rekla:

- Ja sam žena mladih godina i nemam mnogo znanja o Kur'anu. Allaha mi, ja znam da ste vi čuli šta svijet priča i znam da mislite da je to istina. Ako vam kažem da sam nevina, a Allah zna da sam uistinu nevina, vi mi to nećete vjerovati, a kad bih rekla da jesam grijeh počinila, a Allah zna da sam uistinu nevina, vi biste onda vjerovali da govorim istinu. Allaha mi, jedini primjer koji imamo i ja i vi jeste primjer oca Jusufova, kada je rekao: *...Meni ostaje jedino da budem strpljiv i da se Allahu obratim za pomoć protiv onoga što vi iznosite.* (Jusuf, 18.)

Potom sam se premjestila na svoju postelju, nadajući se da će me Allah spasiti od klevete, ali, tako mi Boga, nisam očekivala da će vezano za moj slučaj doći posebna Objava, jer sam smatrala sebe isuviše malom da bi se u Kur'anu o mom slučaju govorilo. Nadala sam se jedino da će Allahov Poslanik, s.a.v.s., usniti nešto čime će Allah moju nevinost potvrditi. I, Allaha mi, dok on nije još ni maknuo sa svoga mjesta niti ko izašao od ukucana, došla mu je Objava i obuzela ga ona karakteristična vrućina toliko da se niz

وَقُلْتُ لِأَيِّ: أَحِبَّ عَنِّي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ،
قَالَ: وَاللَّهِ مَا أَذْرِي مَا أَقُولُ لِرَسُولِ اللَّهِ
ﷺ، فَقُلْتُ لِأُمِّي: أَحِبِّي عَنِّي رَسُولَ
اللَّهِ ﷺ فِيمَا قَالَ، قَالَتْ: وَاللَّهِ مَا أَذْرِي
مَا أَقُولُ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَتْ: وَأَنَا
جَارِيَّةٌ حَدِيثَةُ السِّنِّ لَا أَقْرَأُ كَثِيرًا مِنَ
الْقُرْآنِ، فَقُلْتُ: إِنِّي وَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمْتُ
أَنْتُمْ سَمِعْتُمْ مَا يَتَحَدَّثُ بِهِ النَّاسُ، وَوَقَرَّ
فِي أَنْفُسِكُمْ وَصَدَّقْتُمْ بِهِ، وَلَئِنْ قُلْتُ لَكُمْ
إِنِّي بَرِيَّةٌ، وَاللَّهِ يَعْلَمُ إِنِّي لَبَرِيَّةٌ، لَا
تُصَدِّقُونِي بِذَلِكَ، وَلَئِنْ اعْتَرَفْتُ لَكُمْ
بِأَمْرٍ، وَاللَّهِ يَعْلَمُ أَنِّي لَبَرِيَّةٌ، لَتُصَدِّقُنِي،
وَاللَّهِ مَا أَجِدُ لِي وَلَكُمْ مَثَلًا إِلَّا أَبَا
يُوسُفَ إِذْ قَالَ: ﴿فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ
الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ﴾. ثُمَّ تَحَوَّلْتُ
عَلَى فَرَاشِي، وَأَنَا أَرْجُو أَنْ يُبَرِّتَنِي اللَّهُ،
وَلَئِنْ وَاللَّهِ مَا ظَنَنْتُ أَنْ يُنْزَلَ فِي شَأْنِي
وَحَيًّا يُتْلَى، وَلَئِنَّا أَحْقَرُ فِي نَفْسِي مِنْ أَنْ
يَتَكَلَّمَ بِالْقُرْآنِ فِي أَمْرِي، وَلَكِنِّي كُنْتُ
أَرْجُو أَنْ يَرَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي النَّوْمِ
رُؤْيَا يُبَرِّتَنِي اللَّهُ بِهَا، فَوَاللَّهِ مَا رَأَمَ
مَجْلِسَهُ، وَلَا خَرَجَ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ،
حَتَّى أُنْزِلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ، فَأَخَذَهُ مَا كَانَ
يَأْخُذُهُ مِنَ الْبَرَحَاءِ، حَتَّى إِنَّهُ لَيَتَحَدَّرُ مِنْهُ
مِثْلُ الْجَمَانِ مِنَ الْعَرَقِ فِي يَوْمٍ شَاتٍ،
فَلَمَّا سُرِّيَ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ

njega spuštao znoj kao biser u hladnom danu. Kada se to stanje završilo, Allahov Poslanik, s.a.v.s., se nasmijao i prve riječi koje mi je uputio bile su:

“Aiša, zahvali Allahu! Allah je potvrdio tvoju nevinost.”

Moja majka je rekla:

- Ustani do Allahova Poslanika, s.a.v.s.

- Ne - rekla sam - neću mu prići niti ću zahvaljivati ikome osim Allahu!

Tada je Uzvišeni Allah objavio: *Zaista su oni koji su došli sa potvorom jedna skupina između vas...* (En-Nur, 11.)

Kada je Allah objavio to o mojoj nevinosti, Ebu Bekr es-Siddik, r.a., koji je izdržavao Mistaha ibn Esasu, jer je bio s njim u srodstvu, reče:

- Neću na Mistaha nikada više ništa potrošiti, (zato) što je govorio ono o Aiši!

A u povodu toga Uzvišeni Allah je objavio: *Neka se vrli i imućni od vas ne zaklinju... On oprašta i milostiv je.* (En-Nur, 22.)

- Svakako! Tako mi Boga, ja volim da mi Allah oprost - rekao je Ebu Bekr es-Siddik i ponovo počeo davati Mistahu ono što mu je i prije davao.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je o mom slučaju pitao i Zejnebu bint Džahš, rekavši:

“Zejneba, šta znaš o onom što si čula?”

- Allahov Poslanice, ja čuvam svoj sluh i svoj vid - rekla je ona - a o njoj, tako mi Boga, znam samo dobro.

- Ona se (kaže Aiša) nadmetala sa mnom (u zadobijanju ljubavi i naklonosti Poslanika, s.a.v.s.) pa ju je Allah sačuvao u čestitosti.

بُضَحْتُ، فَكَانَ أَوَّلَ كَلِمَةٍ تَكَلَّمْتُ بِهَا أَنْ قَالَ لِي: (يَا عَائِشَةُ، أَحْمَدِي اللَّهَ، فَقَدْ بَرَأَكَ اللَّهُ). فَقَالَتْ لِي أُمِّي: قُومِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقُلْتُ: لَا وَاللَّهِ لَا أَقُومُ إِلَيْهِ، وَلَا أَحْمَدُ إِلَّا اللَّهَ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِنْكُمْ﴾. الْآيَاتِ، فَلَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ هَذَا فِي بَرَاءَتِي، قَالَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَكَانَ يُتَوَقَّعُ عَلَى مِسْطَحِ بْنِ أَثَّاثَةَ لِقَرَابَتِهِ مِنْهُ: وَاللَّهِ لَا أَنْفِقُ عَلَى مِسْطَحٍ شَيْئًا، بَعْدَ مَا قَالَ لِعَائِشَةَ. فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَلَا يَأْتِلْ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولِيَ الْقُرْبَى...﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿...أَلَا تَحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: بَلَى وَاللَّهِ إِنِّي لِأُحِبُّ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لِي، فَرَجَعَ إِلَى مِسْطَحِ الَّذِي كَانَ يُجْرِي عَلَيْهِ.

وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَسْأَلُ زَيْنَبَ بِنْتَ جَحْشٍ عَنْ أَمْرِي، فَقَالَ: (يَا زَيْنَبُ، مَا عَلِمْتُ، مَا رَأَيْتُ). فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَخِي سَمِعِي وَبَصْرِي، وَاللَّهِ مَا عَلِمْتُ عَلَيْهَا إِلَّا خَيْرًا. قَالَتْ: وَهِيَ الَّتِي كَانَتْ تُسَامِينِي، فَعَصَمَهَا اللَّهُ بِالْوَرَعِ.

ه - باب: إِذَا زَكَى رَجُلٌ رَجُلًا كَفَاهُ

١١٨٠ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

5. Dovoljno je čovjeku da njegovu čestitost potvrdi samo jedan čovjek

1180. Ebu Bekre, r.a., je kazao:

- Jedan čovjek je pred Vjerovjesnikom, s.a.v.s., pohvalio drugog čovjeka pa on reče nekoliko puta: "Teško tebi, odsjekao si vrat svome drugu! Odsjekao si vrat svome drugu!"

Zatim je rekao:

"Ko od vas bude hvalio svoga brata, neka, svakako, kaže: Mislim da je takav i takav, a Allah zna istinu, i ne dajem (definitivan) sud ni o kome prije Allaha, ali mislim da je takav i takav, ako to zna o njemu."

6. Punodobnost djece i njihovo svjedočenje

1181. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Prilikom smotre pred Bitku na Uhudu, kada sam imao četrnaest godina, Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi nije dopustio (učestvovati u pohodu), ali pred Bitku na Hendeku, kada sam imao petnaest godina, pregledao me je i dopustio mi učestvovati.

7. Utrkivanje prilikom zakletve

1182. Ebu Hurejre, r.a., priča da su se prilikom davanja zakletve Vjerovjesniku, s.a.v.s., neki ljudi stali utrkiivati pa je on naredio da se putem žrijebanja među njima odrede oni koji će se zakleti.

8. Kako se zaklinje

1183. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

قَالَ: أَتَى رَجُلٌ عَلَى رَجُلٍ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ: (وَيْلَكَ، قَطَعْتَ عُتْقَ صَاحِبِكَ، قَطَعْتَ عُتْقَ صَاحِبِكَ).
مِرَارًا، ثُمَّ قَالَ: (مَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَادِحًا أَخَاهُ لَا مَحَالَةَ، فَلْيَقُلْ: أَحْسِبُ فَلَانًا، وَاللَّهِ حَسِيبُهُ، وَلَا أَرْكَبُ عَلَى اللَّهِ أَحَدًا، أَحْسِبُهُ كَذًا وَكَذًا، إِنْ كَانَ يَعْلَمُ ذَلِكَ مِنْهُ).

٦ - باب: بُلُوغِ الصَّبِيَّانِ وَشَهَادَتِهِمَا

١١٨١ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَرَضَهُ يَوْمَ أُحُدٍ، وَهُوَ ابْنُ أَرْبَعِ عَشْرَةَ سَنَةً، فَلَمْ يُجِزْنِي ثُمَّ عَرَضَنِي يَوْمَ الْخَنْدَقِ، وَأَنَا ابْنُ خَمْسِ عَشْرَةَ سَنَةً، فَأَجَازَنِي.

٧ - باب: إِذَا تَسَارَعَ قَوْمٌ فِي الْيَمِينِ

١١٨٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ عَرَضَ عَلَى قَوْمِ الْيَمِينِ، فَأَسْرَعُوا، فَأَمَرَ أَنْ يُسْهَمَ بَيْنَهُمْ فِي الْيَمِينِ: أَيُّهُمْ يَخْلِفُ.

٨ - باب: كَيْفَ يَسْتَخْلِفُ

١١٨٣ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (مَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَخْلِفْ بِاللَّهِ أَوْ لِيَضْمُتْ).

“Ko se zaklinje, neka se zaklinje Allahom ili neka šuti!”

9. Nije lažac ko miri svijet

1184. Umm Kulsum bint Ukbe, r.a., kaže da je čula Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Nije lažac onaj ko mireći svijet protura ono što je dobro, odnosno govori ono što je dobro.”

10. Mirenje zavađenih je zajednička obaveza vjernika

1185. Sehl ibn Sa'd, r.a., priča da su se stanovnici Kubaa (jednom prilikom) toliko potukli da su jedni druge kamenicama gađali. Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., čuo za to, rekao je:

“Podite sa mnom da ih izmirimo!”

11. Pisanje ugovora bez navođenja pripadnosti plemenu ili rodu

1186. El-Bera ibn Azib, r.a., je kazao:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je odlučio u mjesecu zu-l-ka'detu obaviti umru. Mekelije ga nisu htjeli pustiti da uđe u Mekku sve dok se s njima nije sporazumio da će u njoj ostati samo tri dana. I kada su pisali ugovor, napisali su:

- Ovo je ono što je odlučio Muhammed, Allahov poslanik.

- Ne priznajemo to poslanstvo. Da mi priznajemo da si ti Allahov poslanik, ne bismo ti se suprotstavljali. Ti si Muhammed, sin Abdullahov.

“Ja sam Allahov poslanik i ja sam

9 - باب: لَيْسَ الْكَاذِبُ الَّذِي يُصْلِحُ

بَيْنَ النَّاسِ

١١٨٤ : عَنْ أُمِّ كَلْثُومَ بِنْتِ عُقْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (لَيْسَ الْكَاذِبُ الَّذِي يُصْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ، فَيَنْجِي خَيْرًا أَوْ يَقُولُ خَيْرًا).

١٠ - باب: قَوْلُ الْإِمَامِ لِأَصْحَابِهِ:

أَذْهَبُوا بِنَا نُصْلِحْ

١١٨٥ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ أَهْلَ قُبَاءٍ اقْتَتَلُوا حَتَّى تَرَامَوْا بِالْحِجَارَةِ، فَأَخْبَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِذَلِكَ، فَقَالَ: (أَذْهَبُوا بِنَا نُصْلِحْ بَيْنَهُمْ).

١١ - باب: كَيْفَ يُكْتَبُ: هَذَا مَا صَالِحٌ

فُلَانٌ بْنُ فُلَانٍ فُلَانٌ بْنُ فُلَانٍ، وَإِنْ

لَمْ يُنْسَبْ إِلَى قَبِيلَتِهِ أَوْ نَسَبِهِ

١١٨٦ : عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

أَعْتَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ فِي ذِي الْقَعْدَةِ، فَأَبَى أَهْلُ مَكَّةَ أَنْ يَدْعُوهُ يَدْخُلُ مَكَّةَ، حَتَّى قَاضَاهُمْ عَلَى أَنْ يُقِيمَ بِهَا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، فَلَمَّا كَتَبُوا الْكِتَابَ كَتَبُوا: هَذَا مَا قَاضَى عَلَيْهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَقَالُوا: لَا نُقْرِ بِهَا، فَلَوْ نَعْلَمُ أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ مَا

Muhammed, sin Abdullahov", rekao je on i naredio Aliji:

"Izbriši: Allahov poslanik!"

- Ne, Boga mi - rekao je Alija - neću to nikada izbrisati!

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., uzeo knjigu i napisao:

"Ovo je ono što je odlučio Muhammed, sin Abdullahov, da će unići u Mekku s oružjem samo u koricama; da od njezinog stanovništva, ako bi ga ko htio slijediti, neće niko (s njim) izaći i da se neće nikome od njegovih drugova, ko bude htio ostati u Mekki, to ometati."

Kada su muslimani ušli (sljedeće godine) u Mekku i rok boravka prošao, došli su (idolopoklonici) Aliji i rekli:

- Prenesi svome drugu da je rok prošao i neka izlazi iz Mekke!

Kada su izašli, za muslimanima je poslala Hamzina kćerka (Umama) govoreći:

- Amidža, moj amidža!

Alija ju je prihvatio i uzevši je za ruku rekao Fatimi:

- Evo ti kćerka tvoga amidže! Smjesti je (sa sobom na devu).

Poslije se Alija za nju sporio sa Zejdrom i Džaferom, rekavši:

- Ja sam joj najpreči, jer je ona kćerka moga amidže.

- Ona je kćerka moga amidže, a njezina tetka po majci je moja supruga - rekao je Džafer.

- Ona je kćerka moga brata - rekao je Zejd, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je presudio da pripadne njezinoj tetki po majci, rekavši:

مَنْعَكَ، وَلَكِنْ أَنْتَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ،
قَالَ: (أَنَا رَسُولُ اللَّهِ، وَأَنَا مُحَمَّدُ بْنُ
عَبْدِ اللَّهِ). ثُمَّ قَالَ لِعَلِيٍّ: (أَمَحْ: رَسُولُ
اللَّهِ). قَالَ: لَا وَاللَّهِ لَا أَمْحُوكَ أَبَدًا،
فَأَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْكِتَابَ، فَكَتَبَ:
(هَذَا مَا قَاضَى عَلَيْهِ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ،
لَا يُدْخِلُ مَكَّةَ سِلَاحًا إِلَّا فِي الْقَرَابِ،
وَأَنْ لَا يَخْرُجَ مِنْ أَهْلِهَا بِأَحَدٍ إِنْ أَرَادَ أَنْ
يَتَّبِعَهُ، وَأَنْ لَا يَمْنَعَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِهِ
أَرَادَ أَنْ يَقِيمَ بِهَا). فَلَمَّا دَخَلَهَا وَمَضَى
الْأَجَلَ، أَتَوْا عَلِيًّا فَقَالُوا: قُلْ لِصَاحِبِكَ
أَخْرُجْ عَنَّا فَقَدْ مَضَى الْأَجَلَ، فَخَرَجَ
النَّبِيُّ ﷺ، فَتَبِعَتْهُمْ ابْنَةُ حَمْزَةَ: يَا عَمَّ يَا
عَمَّ، فَتَنَاولَهَا عَلِيٌّ، فَأَخَذَ بِيَدِهَا، وَقَالَ
لِفَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ: دُونَكَ ابْنَةُ عَمِّكَ
أَحْمِلُهَا، قَالَ: فَأَخْتَصَمَ فِيهَا عَلِيٌّ وَزَيْدٌ
وَجَعْفَرٌ، فَقَالَ عَلِيٌّ: أَنَا أَحَقُّ بِهَا، وَهِيَ
ابْنَةُ عَمِّي، وَقَالَ جَعْفَرٌ: ابْنَةُ عَمِّي
وَأَخَالَتَهَا تَحْتِي، وَقَالَ زَيْدٌ ابْنَةُ أَخِي،
فَقَضَى بِهَا النَّبِيُّ ﷺ لِأَخَالَتِهَا، وَقَالَ:
(الْخَالَةُ بِمَنْزِلَةِ الْأُمِّ). وَقَالَ لِعَلِيٍّ:
(أَنْتَ مِنِّي وَأَنَا مِنْكَ). وَقَالَ لِيَجْعَفِرَ:
(أَشْبَهْتَ خَلْقِي وَخُلُقِي). وَقَالَ لِرَزِيدٍ:
(أَنْتَ أَخُونَا وَمَوْلَانَا).

“Tetka po majci je poput majke.”

Aliji je rekao:

“Ti si od mene (moj), a ja sam od tebe.”

Džaferu je kazao:

“Slišiš mi po liku i naravi.”

A Zejdu je rekao:

“Ti si naš brat i naš oslobođeni rob.”

12. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi o Hasanu ibn Aliju, r.a.: “Zaista je ovaj moj sin prvak (sejjid).”

1187. Ebu Bekre, r.a., kaže:

– Vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., na minberu, a Hasan ibn Ali je bio pokraj njega; on se jednom okrenu svijetu, a drugi puta Hasanu i reče:

“Zaista je ovaj moj sin prvak, možda će Allah preko njega pomiriti dvije velike skupine muslimana.”

13. Da li će starješina ukazati na izmirenje?

1188. Aiša, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je čuo glas parničara na vratima. Oni su podizali svoje glasove i kada bi jedan od njih dvojice tražio od drugog da mu smanji štogod (od duga) i ublaži (uvjete plaćanja), on bi odgovarao:

– Allaha mi, neću to učiniti!

Tada je izašao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i rekao:

“Gdje je onaj što se toliko zaklinjaše Allahom da neće učiniti dobročinstvo?”

– Ja sam, Allahov Poslaniče! Dajem mome parničaru (oponentu) što god želi.

۱۲ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ لِلْحَسَنِ
ابْنِ عَلِيٍّ: إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ

۱۱۸۷: عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى الْمِنْبَرِ،
وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ إِلَى جَنْبِهِ، وَهُوَ يَقُولُ
عَلَى النَّاسِ مَرَّةً وَعَلَيْهِ أُخْرَى، وَيَقُولُ:
(إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ، وَلَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُصْلِحَ
بِهِ بَيْنَ فِئَتَيْنِ عَظِيمَتَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ).

۱۳ - باب: هَلْ يُشِيرُ الْإِمَامُ بِالْصُّلْحِ

۱۱۸۸: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ:

سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ صَوْتَ خُصُومٍ
بِالْبَابِ، عَالِيَةِ أَصْوَاتُهُمَا، وَإِذَا أَحَدُهُمَا
يَسْتَوْضِعُ الْآخَرَ وَيَسْتَرْفِقُهُ فِي شَيْءٍ،
وَهُوَ يَقُولُ: وَاللَّهِ لَا أَفْعَلُ، فَخَرَجَ
عَلَيْهِمَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: (أَيْنَ
الْمُتَأَلِّي عَلَى اللَّهِ لَا يَفْعَلُ الْمَعْرُوفَ).

فَقَالَ: أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَلَهُ أَيُّ ذَلِكَ
أَحَبُّ.

51. O UVJETIMA

1. Uvjeti u ženidbenom daru pri sklapanju braka

1189. Ukbe ibn Amir, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Najpreči od uvjeta je da izvršite ugovoreni bračni dar s kojim vam postaju dopušteni spolni odnosi.”

2. Uvjeti koji nisu dopušteni u kaznama

1190. Ebu Hurejre, r.a., i Zejd ibn Halid (el-Džuheni), r.a., pričaju:

– Jedan beduin je došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Poslaniče, zaklinjem te Allahom da mi sudiš samo po Allahovoj Knjizi!

Drugi parničar, koji je od njega bio razumniji, rekao je:

- Da, sudi nam po Allahovoj Knjizi i dopusti mi (da prvi govorim).

“Pričaj”, rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pa je on kazao:

- Moj je sin bio kod ovoga nadničar i učinio je blud s njegovom ženom. Pošto sam čuo da mi sina sljeduje kamenovanje, otkupio sam ga od toga za stotinu ovaca i jednu robinju. Međutim kada sam kasnije pitao učene, rekli su da moga sina sljeduje samo stotinu udaraca i izgnanstvo na godinu dana, a da tu ženu sljeduje kamenovanje.

Potom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

51 - كتاب الشروط

١ - باب: الشُّرُوطُ فِي الْمَهْرِ عِنْدَ

عُقْدَةِ النِّكَاحِ

١١٨٩ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَحَقُّ الشُّرُوطِ أَنْ تُوفُوا بِهِ مَا اسْتَحْلَلْتُمْ بِهِ الْفُرُوجَ).

٢ - باب: الشُّرُوطُ الَّتِي لَا تَجُلُ فِي الْحُدُودِ

١١٩٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَزَيْدِ بْنِ خَالِدٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُمَا قَالَا: إِنَّ رَجُلًا مِنَ الْأَعْرَابِ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أُنْشِدُكَ اللَّهَ إِلَّا قَضَيْتَ لِي بِكِتَابِ اللَّهِ، فَقَالَ الْخَضَمُ الْآخَرُ، وَهُوَ أَفْقَهُ مِنْهُ: نَعَمْ، فَأَقْضِ بَيْنَنَا بِكِتَابِ اللَّهِ، وَآثِدُنْ لِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (قُلْ). قَالَ: إِنَّ ابْنِي كَانَ عَسِيفًا عَلَى هَذَا، فَرَزَنِي بِأَمْرَائِهِ، وَإِنِّي أَخْبِرْتُ أَنَّ عَلَى ابْنِي الرَّجْمَ، فَأَقْتَدَيْتُ ابْنِي مِنْهُ بِمِائَةِ شَاةٍ وَوَلِيدَةٍ، فَسَأَلْتُ أَهْلَ الْعِلْمِ، فَأَخْبَرُونِي: أَنَّ عَلَى ابْنِي جَلْدَ مِائَةٍ وَتَغْرِيبُ عَامٍ، وَأَنَّ عَلَى أَمْرَأَةٍ هَذَا الرَّجْمَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا أَقْضِيَنَّ بَيْنَكُمَا بِكِتَابِ اللَّهِ الْوَلِيدَةَ وَالْفَنَمَ رَدَّ عَلَيْكَ، وَعَلَى ابْنِكَ

“Tako mi Onoga u Čijoj je moći moja duša, presudit ću vam, zaista, po Allahovoj Knjizi. Robinja i stado ti se vraćaju, a tvoga sina sljedeće stotinu udaraca i izgnanstvo na godinu dana. Unejsu, porani sutra do te žene pa ako ona prizna, kamenuj je!”

Unejs je sutra poranio do te žene i ona je blud priznala, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio i ona je kamenovana.

3. Uvjetovanje u obradi zemlje

1191. Ibn Omer, r.a., je rekao:

– Kada su stanovnici Hajbera iščabili zglavak ruke Abdullahu ibn Omeru, Omer je ustao i održao govor u kome je rekao:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ostavio Jevreje Hajbera da rade na svojim imanjima i rekao: “Zadržat ćemo vas koliko vas Allah bude htio zadržati.” Abdullah b. Omer izašao je tamo do svoga imanja, pa je u noći napadnut i (tom prilikom) razbijeni su mu zglavci na rukama i nogama. Mi osim njih tamo nemamo neprijatelja. Oni su naši neprijatelji i naša briga i ja smatram da ih trebamo protjerati.

Kada se Omer na to odlučio, došao mu je jedan pripadnik plemena Ebu-l-Hukajk i rekao:

– Vladaru vjernika, zar ćeš nas protjerati, a Muhammed, s.a.v.s., nas je zadržao, ostavivši nas da radimo na imanjima pod određenim uvjetima?

Omer reče:

– Misliš li da sam zaboravio riječi Allahova Poslanika, s.a.v.s.: “Šta će biti s tobom kada budeš protjeran iz Hajbera i kada te tvoje mlade deve iz noći u noć budu nosile?”

– To bijaše šala Ebu-l-Kasimova - rekao je on.

جَلَدُ مِائَةٍ وَتَغْرِيبُ عَامٍ، أَغْدُ يَا أُنَيْسُ إِلَى أَمْرٍ هَذَا، فَإِنْ أَعْتَرَفْتَ فَأَرْجُئُهَا. قَالَ: فَعَدَا عَلَيْهَا فَأَعْتَرَفَتْ، فَأَمَرَ بِهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فُرِجَتْ.

۳ - باب: الاشتراط في المزارعة

۱۱۹۱ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا قَدَعَ أَهْلُ خَيْبَرَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ، قَامَ عُمَرُ حَاطِيًا فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ عَامِلَ يَهُودَ خَيْبَرَ عَلَى أَمْوَالِهِمْ، وَقَالَ: (تَقْرَأُكُمْ مَا أَقْرَأَكُمْ اللَّهُ). وَإِنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ خَرَجَ إِلَى مَالِهِ هُنَاكَ، فَعُدِّي عَلَيْهِ مِنَ اللَّيْلِ، فَقَدِ عَثَ يَدَاهُ وَرِجْلَاهُ، وَلَيْسَ لَنَا هُنَاكَ عَدُوٌّ غَيْرُهُمْ، هُمْ عَدُوْنَا وَتَهْمُنُنَا، وَقَدْ رَأَيْتُ إِجْلَاءَهُمْ، فَلَمَّا أَجْمَعَ عُمَرُ عَلَى ذَلِكَ أَتَاهُ أَحَدُ بَنِي أَبِي الْحَقِيقِ، فَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، أَنْتَ خَرَجْنَا وَقَدْ أَقْرَأْنَا مُحَمَّدًا ﷺ، وَعَامَلْنَا عَلَى الْأَمْوَالِ، وَشَرَطَ ذَلِكَ لَنَا. فَقَالَ عُمَرُ: أَطْنَتَ أَنِّي نَسِيتُ قَوْلَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: (كَيْفَ بِكَ إِذَا أَخْرَجْتَ مِنْ خَيْبَرَ تَعْدُو بِكَ قُلُوصَكَ لَيْلَةً بَعْدَ لَيْلَةٍ). فَقَالَ: كَانَتْ هَذِهِ هُرَيْلَةً مِنْ أَبِي الْقَاسِمِ، قَالَ: كَذَبْتَ يَا عَدُوَّ اللَّهِ، فَأَجْلَاهُمْ عُمَرُ، وَأَعْطَاهُمْ قِيمَةَ مَا

- Lažeš, Allahov neprijatelju! - rekao je Omer.

Potom ih je Omer protjerao plativši im vrijednost imovine (plodova) u novcu, devama, robi, sedlima, užetima i ostalom.

4. Uvjeti u borbi, i o nagodbi sa stanovništvom neislamske države i pisanje tih uvjeta

1192. Misver ibn Mahreme i Mervan prenose:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., izašao je (iz Medine) u vrijeme Hudejbije i kada su prešli dio puta, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Halid ibn Velid je u Gamimu sa izvidnicom kurejšijskih konjanika, pa držite se desne strane!"

I, Allaha mi, Halid ih nije otkrio dok nije primijetio prašinu (izazvanu kretanjem) vojske pa je krenuo trčeci da upozori Kurejšije!

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je išao i kada je bio u tjesnacu kojim se moglo spustiti do njih, kleknula mu je deva. Ljudi su je pokušali natjerati da krene, ali je ona bila uporna.

- Kasva (ime deve) neće da ide! Kasva neće da ide! - govorili su.

"Kasva nije (samovoljno) kleknula niti je to njezin običaj. Nju je zadržao Onaj Koji je zadržao slona (Ebrehina)", rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i dodao:

"Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, nema plana koji mi oni mogu ponuditi, a da ga ja neću prihvatiti, ukoliko se u njemu poštuju Allahove svetinje!"

Zatim je podbo devu pa se ona podigla i krenula. Promijenio je pravac i išao dok se nije zaustavio kod jednog izvora na kraj Hudejbije, u kome je bilo malo vode. Ljudi su počeli grabiti vodu i nisu prestali dok je nisu iscrpili. Nakon toga su se potužili Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na

كَانَ لَهُمْ مِنَ الثَّمَرِ، مَا لَا وَائِلَ وَعُرُوضًا مِنْ أَقْتَابٍ وَجِبَالٍ وَغَيْرِ ذَلِكَ.

٤ - باب: الشُّرُوطُ فِي الْجِهَادِ وَالْمُصَالَحَةِ مَعَ

أَهْلِ الْحَرْبِ وَكِتَابَةِ الشُّرُوطِ

١١٩٢ : عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ

وَمَرْوَانَ قَالَا: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

رَمَنَ الْحُدَيْبِيَّةِ، حَتَّى إِذَا كَانُوا يَبْغِضُ

الطَّرِيقِ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ خَالِدَ بْنَ

الْوَلِيدِ بِالْعَمِيمِ، فِي خَيْلٍ لِقُرَيْشٍ طَلِيعَةً،

فَاحْذُوا ذَاتَ الْيَمِينِ). فَأَوَّلَهُ مَا شَعَرَ بِهِمْ

خَالِدٌ حَتَّى إِذَا هُمْ بِقَتْرَةِ الْجَيْشِ، فَأَنْطَلَقَ

يَرْكُضُ نَذِيرًا لِقُرَيْشٍ، وَسَارَ النَّبِيُّ ﷺ

حَتَّى إِذَا كَانَ بِالنَّبِيِّ الَّتِي يُهْبِطُ عَلَيْهِمْ

مِنْهَا، بَرَكْتَ بِهِ رَاحِلَتُهُ، فَقَالَ النَّاسُ:

حَلْ حَلْ، فَأَلَحَّتْ، فَقَالُوا: خَلَّاتِ

الْقُضُوءَ، خَلَّاتِ الْقُضُوءَ، فَقَالَ النَّبِيُّ

ﷺ: (مَا خَلَّاتِ الْقُضُوءَ، وَمَا ذَاكَ لَهَا

بِخُلُقٍ، وَلَكِنْ حَبَسَهَا حَاسِئُ الْفِيلِ). ثُمَّ

قَالَ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَا يَسْأَلُونِي

خُطَّةً يُعْظَمُونَ فِيهَا حُرْمَاتِ اللَّهِ إِلَّا

أَعْطَيْتُهُمْ إِيَّاهَا). ثُمَّ زَجَرَهَا فَوَثَّبَتْ،

قَالَ: فَعَدَلَ عَنْهُمْ حَتَّى نَزَلَ بِأَفْضَى

الْحُدَيْبِيَّةِ عَلَى ثَمَدٍ قَلِيلِ الْمَاءِ، يَبْرُضُهُ

النَّاسُ تَبْرُضًا، فَلَمْ يُلَبِّثْهُ النَّاسُ حَتَّى

نَزَحُوهُ، وَشَكِيَّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

žed pa je on izvukao strijelu iz svoga tobolca i naredio im da je stave u zdenac.

I Rosa mi yoda nije prestala izvirati sve koji su bili Poslanikovi, s.a.v.s., povjerljivi ljudi među stanovnicima Tihame i rekao:

- Ka'b ibn Luejj i Amir ibn Luejj zaposjeli su veći broj izvora na Hudejbiji, a s njima su i deve muzare i žene s dojenčadima. Oni će se protiv tebe boriti i odbiti te od Kabe.

"Mi nismo došli ratovati, nego smo krenuli da obavimo umru", rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i nastavio:

"Kurejšije je rat već iscrpio i osiromašio, i ako hoće zaključit ću primirje sa njima tokom kojeg mi oni neće braniti pristup ljudima. Pa ako ja pobijedim, Kurejšije će, ako žele, imati priliku da prihvate islam kao što je to ostali narod učinio i bit će dovoljno jaki za borbu. A ako to odbiju, tako mi Onoga u Čijoj je moći moja duša, borit ću se protiv njih za ovu stvar do smrti i Allah će posigurno sprovesti Svoju odredbu."

- Prenijet ću im to što si rekao - kazao je Budejl pa je otišao Kurejšijama i rekao:

- Dolazimo vam od onoga čovjeka (Muhammeda). Čuli smo ga šta govori, pa ako hoćete da vam to izložimo, učinit ćemo?

- Nema potrebe da nam išta od njega saopćavaš - rekli su glupi između njih, ali su njihovi pametni rekli:

- Daj to što si čuo!

- Čuo sam ga da govori tako i tako - počeo je Budejl pa im prenio sve što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao.

Tada je ustao Urve ibn Mesud i rekao:

- Ljudi, jeste li vi roditelji?

- Svakako - odgovoriše oni.

- Nisam li i ja roditelj? - upita on.

الْعَطَشُ، فَأَنْتَرَعَ سَهْمًا مِنْ كِنَانَتِهِ، ثُمَّ لَبِثْنَا مِنْ مَدِينَتَا يَوْمَ فَبَاءَ بِدَيْلِ بْنِ أَوْزَلَاءَ الْخَزَاعِي فِي نَقَرٍ مِنْ قَوِيهِ مِنْ خِرَاعَةٍ، وَكَانُوا عَيْتَةً نَضَحَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ أَهْلِ تِهَامَةٍ، فَقَالَ: إِنِّي تَرَكْتُ كَعْبَ بْنِ لُؤَيٍّ وَعَامِرَ بْنَ لُؤَيٍّ تَزَلُّوا أَعْدَادَ مِيَاوِ الْحُدَيْيَةِ، وَمَعَهُمُ الْعَوْدُ الْمَطَافِيلُ، وَهُمْ مُقَاتِلُوكَ وَصَادُوكَ عَنِ النَّبِيتِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّا لَمْ نَجِءْ لِقِتَالِ أَحَدٍ، وَلَكِنَّا جِئْنَا مُعْتَمِرِينَ، وَإِنْ قُرَيْشًا قَدْ نَهَكْتَهُمُ الْحَرْبُ، وَأَصْرَتْ بِهِمْ، فَإِنْ شَاؤُوا مَادَدْتُهُمْ مُدَّةً، وَيَحْلُوا بَيْنِي وَبَيْنَ النَّاسِ، فَإِنْ أَظْهَرُ: فَإِنْ شَاؤُوا أَنْ يَدْخُلُوا فِيمَا دَخَلَ فِيهِ النَّاسُ فَعَلُوا، وَإِلَّا فَقَدْ جَمُوا، وَإِنْ هُمْ أَبَوْا، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَأَقَاتِلَنَّهُمْ عَلَى أَمْرِي هَذَا حَتَّى تَنْفَرِدَ سَالِفَتِي، وَلَيَنْفِذَنَّ اللَّهُ أَمْرَهُ). فَقَالَ بِدَيْلٌ: سَأَبْلُغُهُمْ مَا تَقُولُ، قَالَ: فَإِنَّا قَدْ فَانْطَلَقَ حَتَّى أَتَى قُرَيْشًا، قَالَ: إِنَّا قَدْ جِئْنَاكُمْ مِنْ هَذَا الرَّجُلِ، وَسَمِعْنَاهُ يَقُولُ قَوْلًا، فَإِنْ شِئْتُمْ أَنْ نَعْرِضَهُ عَلَيْكُمْ فَعَلْنَا، فَقَالَ سَفَهَاؤُهُمْ: لَا حَاجَةَ لَنَا أَنْ نُخْبِرَنَّا عَنْهُ بِشَيْءٍ، وَقَالَ ذُوو الرِّأْيِ مِنْهُمْ: هَاتِ مَا سَمِعْتَهُ يَقُولُ، قَالَ:

- Svakako - odgovoriše.

- Sumnjate li u mene? - pitaše on.

- Ne - odgovorili su.

- Zar ne znate - reče on - da sam ja pozvao u pomoć stanovništvo Ukaza i pošto su odustali, doveo sam vam svoje ukućane, svoju djecu i druge koji su me poslušali?

- Svakako - odgovorili su.

- Zaista vam taj nudi liniju Pravoga puta. Primite je i pustite me da odem kod njega!

- Idi! - rekoše oni!

Potom je on razgovarao sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., koji mu je rekao isto što je kazao Budejlu, a Urve je odgovorio:

- Muhammede, ne misliš li, možda, da iskorijeniš svoj narod? Jesi li čuo da je iko od Arapa prije tebe svoje pleme iskorijenio pa da ti budeš drugi? Inače, Allaha mi, ja ne vidim (uz tebe) nikakve uglednike, nego vidim obične ljude koji će pobjeći i samog te ostaviti!

Tada mu je Ebu Bekr rekao:

- Siši klitoris (dražicu) Lata! Zar da mi od njega pobjegnemo i ostavimo ga?!

- Ko je ovaj? - upitao je Urve.

- Ebu Bekr - rekoše.

- Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, da nije poštovanja koje ti imaš kod mene, ne bih ti nikako preko toga prešao i sigurno bih ti odgovorio - rekao je Urve.

Potom je nastavio razgovarati sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., i kad god bi on imao riječ, uzeo bi ga za bradu. Iznad glave Vjerovjesnika, s.a.v.s., sa sabljom u ruci i kacigom na glavi bdio je Mugire ibn Šu'be i kad god bi Urve spustio svoju ruku na bradu Allahova Poslanika, s.a.v.s., Mugire bi ga udario po ruci donjim dijelom korica sablje i rekao:

- Makni svoju ruku od brade Allahova Poslanika, s.a.v.s.

سَمِعْتُهُ يَقُولُ كَذَا وَكَذَا، فَحَدَّثْتُهُمْ بِمَا
قَالَ النَّبِيُّ ﷺ، فَقَامَ عُرْوَةُ بْنُ مَسْعُودٍ
فَقَالَ: أَيُّ قَوْمٍ، أَلَسْتُمْ بِالْوَالِدِ؟ قَالُوا:
بَلَى، قَالَ أَوْ لَسْتُ بِالْوَلَدِ؟ قَالُوا:
بَلَى، قَالَ: فَهَلْ تَتَّبِعُونِي؟ قَالُوا: لَا،
قَالَ: أَلَسْتُمْ تَعْلَمُونَ أَنِّي اسْتَفْتَرْتُ أَهْلَ
عُكَاظٍ، فَلَمَّا بَلَّحُوا عَلَيَّ جِشْتَكُمْ بِأَهْلِي
وَوَلَدِي وَمَنْ أَطَاعَنِي؟ قَالُوا: بَلَى،
قَالَ: فَإِنَّ هَذَا قَدْ عَرَضَ عَلَيْكُمْ خُطَّةَ
رُشْدٍ، أَقْبَلُوهَا وَدَعُونِي آتِيهِ، قَالُوا:
آتِيهِ، فَأَتَاهُ، فَجَعَلَ يُكَلِّمُ النَّبِيَّ ﷺ،
فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ نَحْوًا مِنْ قَوْلِهِ لِيُذِيلَ،
فَقَالَ عُرْوَةُ عِنْدَ ذَلِكَ: أَيُّ مُحَمَّدٍ،
أَرَأَيْتَ إِنْ اسْتَأْصَلْتَ أَمْرَ قَوْمِكَ، هَلْ
سَمِعْتَ بِأَحَدٍ مِنَ الْعَرَبِ أَجْتَاكَ أَهْلُهُ
قَبْلَكَ، وَإِنْ تَكُنِ الْآخَرَى، فَإِنِّي وَاللَّهِ
لَأَرَى وَجُوهًا، وَإِنِّي لَأَرَى أَشْوَابًا مِنَ
النَّاسِ خَلِيفًا أَنْ يَفْرُوا وَيَدْعُوكَ، فَقَالَ لَهُ
أَبُو بَكْرٍ: أَمَضُّضٌ بَطْرِ اللَّاتِ، أَنْخُنْ
نَمِرٌ عَنْهُ وَنَدْعُهُ؟ فَقَالَ: مَنْ ذَا؟ قَالَ:
أَبُو بَكْرٍ، قَالَ: أَمَّا وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ،
لَوْ لَا يَدٌ كَانَتْ لَكَ عِنْدِي لَمْ أَجْزِكَ بِهَا
لَأَجْبَتِكَ، قَالَ: وَجَعَلَ يُكَلِّمُ النَّبِيَّ ﷺ،
فَكُلَّمَا تَكَلَّمَ أَخَذَ بِلِحْيَتِهِ، وَالْمُغِيرَةُ بْنُ
شُعْبَةَ قَائِمٌ عَلَى رَأْسِ النَّبِيِّ ﷺ، وَمَعَهُ
السَّيْفُ وَعَلَيْهِ الْمَغْفَرُ، فَكُلَّمَا أَهْوَى

Tada je Urve podigao svoju glavu i pitao:

- Ko je ovaj?

- Mugire ibn Šu'be - odgovorili su.

- Izdajico, nisam li ti pomogao u tvojoj izdaji!

Mugire je u predislamsko doba bio u društvu grupe ljudi (plemena Sekif) koje je pobio i uzeo njihovu imovinu da bi potom došao u Medinu i primio islam.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je tada rekao:

“Što se tiče ulaska u islam, primam, a što se tiče imovine, sa tim nemam ništa.”

Zatim je Urve promatrao svojim očima drugove Vjerovjesnika, s.a.v.s., i rekao:

- Boga mi, nije Allahov Poslanik, s.a.v.s., ispljuvao pljuvačku a da ona nije pala na dlan nekoga od njih pa on s njom potrao svoje lice i svoju kožu. A kada bi im što naredio, utrkiivali su se ko će njegovu zapovijed izvršiti. Kada se abdestio, skoro da su se htjeli tući za vodu od njegova abdesta, a kada bi govorio, spuštali su pred njim svoje glasove i iz poštovanja prema njemu nisu ga gledali oštrim pogledom.

Kada se Urve vratio svojim drugovima rekao je:

- Narode, Boga mi, bio sam u delegaciji kod vladara: u delegaciji kod bizantijskog, perzijskog i etiopskog vladara. Boga mi, nisam nikada vidio nijednog vladara, da ga njegovi drugovi poštivaju onoliko koliko Muhammedovi drugovi poštuju Muhammeda. Boga mi, nije ispljuvao nijednu pljuvačku, a da ona nije pala na dlan nekoga od njih i on bi je razmazao po svome licu i svojoj koži, a kada bi im što naredio, oni su se utrkiivali na njegovu zapovijed. Kada se abdestio, skoro da su se htjeli tući za vodu od njegova abdesta, a kada je što govorio, spuštali su pred njim svoje glasove i iz poštovanja prema njemu

عُرْوَةُ يَدِهِ إِلَى لِحْيَةِ النَّبِيِّ ﷺ ضَرَبَ يَدَهُ
بِنَغْلٍ السَّيْفِ، وَقَالَ لَهُ: أَخْرَجَ يَدَكَ عَنْ
لِحْيَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَرَفَعَ عُرْوَةَ رَأْسَهُ،
فَقَالَ: مَنْ هَذَا؟ قَالُوا: الْمُغِيرَةُ بْنُ
شُعْبَةَ، فَقَالَ: أَيُّ عُذْرٍ، أَلَسْتُ أَسْعَى
فِي عُذْرَتِكَ، وَكَانَ الْمُغِيرَةُ صَحَبَ قَوْمًا
فِي الْجَاهِلِيَّةِ قَتَلْتَهُمْ، وَأَخَذَ أَمْوَالَهُمْ،
ثُمَّ جَاءَ فَأَسْلَمَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَمَّا
الْإِسْلَامَ فَأَقْبَلُ وَأَمَّا الْمَالُ فَلَسْتُ مِنْهُ فِي
شَيْءٍ). ثُمَّ إِنَّ عُرْوَةَ جَعَلَ يَرْمِي
أَصْحَابَ النَّبِيِّ ﷺ بِعَيْنَيْهِ، قَالَ: قَوْلَ اللَّهِ
مَا تَنْتَحِمُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ نُحَامَةً إِلَّا وَقَعَتْ
فِي كَفِّ رَجُلٍ مِنْهُمْ، فَذَلِكَ بِهَا وَجْهُهُ
وَجِلْدُهُ، وَإِذَا أَمَرَهُمْ ابْتَدَرُوا أَمْرَهُ، وَإِذَا
تَوَضَّأُوا كَادُوا يَقْتِيلُونَ عَلَى وَضُوئِهِ، وَإِذَا
تَكَلَّمَ خَفَضُوا أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَهُ، وَمَا
يُحْدِثُونَ إِلَيْهِ النَّظَرَ تَعْظِيمًا لَهُ، فَرَجَعَ
عُرْوَةُ إِلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ: أَيُّ قَوْمٍ، وَاللَّهِ
لَقَدْ وَقَدْتُ عَلَى الْمُلُوكِ، وَوَقَدْتُ عَلَى
قَيْصَرَ وَكِسْرَى وَالنَّجَاشِيِّ، وَاللَّهِ إِنْ
رَأَيْتُ مَلِكًا قَطْرَ يُعْظِمُهُ أَصْحَابُهُ مَا يُعْظِمُ
أَصْحَابَ مُحَمَّدٍ ﷺ مُحَمَّدًا، وَاللَّهِ إِنْ
يَنْتَحِمُ نُحَامَةً إِلَّا وَقَعَتْ فِي كَفِّ رَجُلٍ
مِنْهُمْ فَذَلِكَ بِهَا وَجْهُهُ وَجِلْدُهُ، وَإِذَا
أَمَرَهُمْ ابْتَدَرُوا أَمْرَهُ، وَإِذَا تَوَضَّأُوا كَادُوا
يَقْتِيلُونَ عَلَى وَضُوئِهِ، وَإِذَا تَكَلَّمَ خَفَضُوا

nisu ga gledali ostrim pogledom. On vam nudi Pravi put i primite ga!

Neki čovjek iz (plemena) Benu Kinane nakon toga je rekao:

- Pustite mene da odem kod njega!

- Idi! - rekli su.

Kada se on približio Vjerovjesniku, s.a.v.s., i njegovim drugovima, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

- Ovo je taj i taj. On je iz naroda koji njeguje kult žrtve, dovedite mu deve!

Dovedene su deve i ljudi su počeli izgovarati telbiju. Kada je on to vidio, uzviknuo je:

- Subhanallah, nije u redu vraćati ove (ljude) od Kabe!

I on se tada vratio svojim drugovima i rekao:

- Vidio sam deve s obješenim derdanima, označene (za žrtvovanje) i ne smatram da ih treba odbiti od Kabe.

Zatim je ustao jedan od njih, po imenu Mikrez ibn Hafs, i rekao:

- Pustite mene da mu odem!

- Idi! - rekli su.

I kada im se približio, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"To je Mikrez. On je poročan čovjek."

On je počeo razgovarati sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., i dok je još s njim razgovarao, došao je Suhejl ibn Amr, nakon čega je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Olakšana vam je vaša stvar!"

On reče:

- Daj, piši između nas i vas ugovor!

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pozvao pisara i rekao mu:

"Piši: *U ime Allaha, Svemilosnog, Samilosnog.*"

- Što se tiče *Svemilosnog* - rekao je Suhejl - Boga mi, ja ne znam šta to znači, nego piši: *U ime Tvoga imena, Bože naš, kao što si pisao!*

Tada su muslimani rekli:

أَصْوَاتُهُمْ عِنْدَهُ، وَمَا يُحَدِّثُونَ إِلَيْهِ النَّظَرَ
تَغْظِيمًا لَهُ، وَإِنَّهُ قَدْ عَرَضَ عَلَيْكُمْ خُطَّةَ
رُشْدٍ فَأَقْبِلُوهَا، فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي
كِنَانَةَ: دَعُونِي آتِيهِ، فَقَالُوا آتِيهِ، فَلَمَّا
أَشْرَفَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَأَصْحَابِهِ، قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (هَذَا فُلَانٌ، وَهُوَ مِنْ
قَوْمٍ يُعْظَمُونَ الْبُذْنَ، فَأَبْعَثُوهَا لَهُ).
فَبَعِثَتْ لَهُ، وَاسْتَقْبَلَهُ النَّاسُ يَلْبُثُونَ، فَلَمَّا
رَأَى ذَلِكَ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ، مَا يَنْبَغِي
لِهَؤُلَاءِ أَنْ يُصَدَّوْا عَنِ النَّبِيِّ، فَلَمَّا رَجَعَ
إِلَى أَصْحَابِهِ قَالَ: رَأَيْتُ الْبُذْنَ قَدْ قُلِدَتْ
وَأَشْعِرَتْ، فَمَا أَرَى أَنْ يُصَدَّوْا عَنِ
النَّبِيِّ، فَقَامَ رَجُلٌ مِنْهُمْ، يُقَالُ لَهُ مِكْرَزُ
ابْنُ حَفْصٍ، فَقَالَ: دَعُونِي آتِيهِ، فَقَالُوا
آتِيهِ، فَلَمَّا أَشْرَفَ عَلَيْهِمْ، قَالَ النَّبِيُّ
ﷺ: (هَذَا مِكْرَزٌ، وَهُوَ رَجُلٌ فَاجِرٌ).
فَجَعَلَ يُكَلِّمُ النَّبِيَّ ﷺ، فَيَنْتَمِ هُوَ يُكَلِّمُهُ
إِذْ جَاءَ سُهَيْلُ بْنُ عَمْرٍو. قَالَ النَّبِيُّ ﷺ:
(لَقَدْ سَهَّلَ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ). فَقَالَ:
هَاتِ أَكْتُبْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ كِتَابًا، فَدَعَا
النَّبِيَّ ﷺ الْكَاتِبَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ:
(أَكْتُبْ: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ).
قَالَ سُهَيْلٌ: أَمَّا الرَّحْمَنُ فَوَاللَّهِ مَا أَذْرِي
مَا هِيَ، وَلَكِنْ أَكْتُبْ بِأَسْمِكَ اللَّهُمَّ كَمَا
كُنْتُ تَكْتُبُ، فَقَالَ الْمُسْلِمُونَ: وَاللَّهِ لَا
نَكْتُبُهَا إِلَّا بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ،

- Boga mi, nećemo pisati drukčije nego: *U ime Allaha, Svemilosnog, Samilosnog.*

Potom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Piši: *U ime Tvoga imena, Bože naš!*, a onda dodao: *Ovo je ono na što se odlučio Muhammed, Allahov poslanik*", na što je Suhejl rekao:

- Boga mi, da mi priznamo da si ti Allahov Poslanik, ne bismo te odbijali od Kabe i ne bismo se protiv tebe borili, nego piši: *Muhammed, sin Abdullahov.*

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Boga mi, ja sam, uistinu, Allahov poslanik, pa makar me vi ne priznavali. Piši: *Muhammed, sin Abdullahov.*"

Zatim mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"... na to da nam se do Kabe dade slobodan put, da je obidemo!"

- Boga mi, ne - rekao je Suhejl - Arapi će pričati da smo bili prisiljeni, nego to (učinite) sljedeće godine i tako je (pisar) napisao.

Potom je Suhejl rekao:

- ...i na to da tebi od nas neće doći nijedan muškarac, pa makar bio u tvojoj vjeri, a da ga nećeš nama vratiti.

- Neka je slavljen Allah! - rekli su muslimani - kako će se vratiti idolopoklonicima, a došao kao musliman!?

Utom je unišao, teturajući se u okovima, Ebu Džendel ibn Suhejl ibn Amr, koji je izašao s gornje strane Mekke i bacio se među muslimane.

- Muhammede! - rekao je Suhejl - ovo je prvi na koga si se ti obavezao da ćeš mi ga vratiti.

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Nismo još završili sa ugovorom!"

- Boga mi - reče Suhejl - s tobom se onda nisam ništa ni dogovorio!

"Ostavi mi ga", reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

- Ja ti ga neću ostaviti - reče Suhejl.

"Naprotiv, učini to", reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (اَكْتُبْ بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ).
ثُمَّ قَالَ: (هَذَا مَا قَاضَى عَلَيْهِ مُحَمَّدٌ
رَسُولُ اللَّهِ). فَقَالَ سُهَيْلٌ: وَاللَّهِ لَوْ كُنَّا
نَعْلَمُ أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ مَا صَدَدْنَاكَ عَنِ
الْبَيْتِ وَلَا قَاتَلْنَاكَ، وَلَكِنْ اَكْتُبْ: مُحَمَّدٌ
ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَاللَّهِ إِنِّي
لَرَسُولُ اللَّهِ وَإِنْ كَذَّبْتُمُونِي، اَكْتُبْ مُحَمَّدٌ
ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ). فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: (عَلَى
أَنْ تُحْلُوا بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْبَيْتِ فَتَطُوفَ بِهِ).
فَقَالَ سُهَيْلٌ: وَاللَّهِ لَا تَتَحَدَّثُ الْعَرَبُ أَنَا
أَحِذْنَا ضُغْطَةً، وَلَكِنْ ذَلِكَ مِنَ الْعَامِ
الْمُقْبِلِ، فَكُتِبَ، فَقَالَ سُهَيْلٌ: وَعَلَى أَنَّهُ
لَا يَأْتِيكَ مِنَّا رَجُلٌ، وَإِنْ كَانَ عَلَى دِينِكَ
إِلَّا رَدَدْتَهُ إِلَيْنَا. قَالَ الْمُسْلِمُونَ: سُبْحَانَ
اللَّهِ، كَيْفَ يَرُدُّ إِلَى الْمُشْرِكِينَ وَقَدْ جَاءَ
مُسْلِمًا، فَبَيْنَمَا هُمْ كَذَلِكَ إِذْ دَخَلَ أَبُو
جَنْدَلٍ بْنُ سُهَيْلِ بْنِ عَمْرِو يَرْسُفُ فِي
قُبُودِهِ، وَقَدْ خَرَجَ مِنْ أَسْفَلِ مَكَّةَ حَتَّى
رَمَى بِنَفْسِهِ بَيْنَ أَظْهُرِ الْمُسْلِمِينَ، فَقَالَ
سُهَيْلٌ: هَذَا يَا مُحَمَّدُ أَوَّلُ مَا أَقَاضِيكَ
عَلَيْهِ أَنْ تَرُدَّهُ إِلَيَّ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّا
لَمْ نَقْضِ الْكِتَابَ بَعْدُ). قَالَ: فَوَاللَّهِ إِذَا
لَمْ أَصَالِحْكَ عَلَى شَيْءٍ أَبَدًا، قَالَ النَّبِيُّ
ﷺ: (فَأَجِزْهُ لِي). قَالَ: مَا أَنَا بِمُجِيرِهِ
لَكَ، قَالَ: (بَلَى فَاَفْعَلْ). قَالَ: مَا أَنَا
بِفَاعِلٍ، قَالَ مِكْرَزٌ: بَلْ قَدْ أَجَزْنَاهُ لَكَ،

- Ja to neću učiniti! - reče Suhejl.

- Naprotiv - reče Mikrez - ostavljamo ti ga!

Tada Ebu Džendel reče:

- O muslimani, zar ću biti vraćen idolopoklonicima, a došao sam kao musliman!? Zar ne znate na što sam sve udarao!? Bio sam zbog Allaha kažnjavan teškom kaznom!

Tada sam se (priča Omer ibn Hattab) obratio Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Nisi li ti, uistinu, vjerovjesnik?

“Svakako”, rekao je on.

- Nismo li mi u Istini, a naš neprijatelj u zabludi!? - upitao sam.

“Dakako”, odgovorio je.

- Pa zašto, onda, pristajemo na poniženje u našoj vjeri?

Tada je on odgovorio:

“Ja sam Allahov poslanik. Neću biti nepokoran Onome Koji mi pomaže.”

- A zar nam nisi govorio da ćemo doći do Kabe i obići je? - rekao sam.

“Svakako”, rekao je on, “a jesam li rekao da će to biti ove godine?”

- Nisi - rekao sam.

“Prema tome, ti ćeš zaista doći i obići je”, reče on.

Tada sam (dalje priča Omer) otišao Ebu Bekru i rekao:

- Ebu Bekre, zar on nije, uistinu, Allahov vjerovjesnik?

- Jeste - reče on.

- Zar mi nismo u Istini, a naš neprijatelj u zabludi? - upitao sam.

- Dakako - odgovori on.

- Pa zašto, onda, pristajemo na poniženje u našoj vjeri?

- Čovječe - reče Ebu Bekr - on je, uistinu, Allahov poslanik, s.a.v.s. On ne

قَالَ أَبُو جَنْدَلٍ: أَيُّ مَعَشَرَ الْمُسْلِمِينَ، أَرَدْتُ إِلَى الْمُشْرِكِينَ وَقَدْ جِئْتُ مُسْلِمًا، أَلَا تَرَوْنَ مَا قَدْ لَقِيتُ؟ وَكَانَ قَدْ عَذَّبَ عَذَابًا شَدِيدًا فِي اللَّهِ.

فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ: فَأَتَيْتُ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ فَقُلْتُ: أَلَسْتَ نَبِيَّ اللَّهِ حَقًّا؟ قَالَ: (بَلَى). قُلْتُ: أَلَسْنَا عَلَى الْحَقِّ وَعَدُّنَا عَلَى الْبَاطِلِ؟ قَالَ: (بَلَى). قُلْتُ: فَلِمَ تُعْطِي الدِّينَةَ فِي دِينِنَا إِذَا؟ قَالَ: (إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ، وَلَسْتُ أَغْصِيهِ، وَهُوَ نَاصِرِي). قُلْتُ: أَوْ لَيْسَ كُنْتَ تُحَدِّثُنَا أَنَّا سَنَأْتِي الْبَيْتَ فَنَطْوِفُ بِهِ؟ قَالَ: (بَلَى، فَأَخْبَرْتُكَ أَنَّا نَأْتِيهِ الْعَامَ). قَالَ: قُلْتُ: لَا، قَالَ: (فَإِنَّكَ آتِيهِ وَمَطْوِفٌ بِهِ). قَالَ: فَأَتَيْتُ أَبَا بَكْرٍ فَقُلْتُ: يَا أَبَا بَكْرٍ، أَلَيْسَ هَذَا نَبِيَّ اللَّهِ حَقًّا، قَالَ: بَلَى، قُلْتُ: أَلَسْنَا عَلَى الْحَقِّ وَعَدُّنَا عَلَى الْبَاطِلِ؟ قَالَ: بَلَى، قُلْتُ: فَلِمَ تُعْطِي الدِّينَةَ فِي دِينِنَا إِذَا؟ قَالَ: أَيُّهَا الرَّجُلُ، إِنَّهُ لَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَلَيْسَ يَغْصِي رَبَّهُ، وَهُوَ نَاصِرُهُ، فَاسْتَمْسِكْ بِعَزْزِهِ، فَوَاللَّهِ إِنَّهُ عَلَى الْحَقِّ، قُلْتُ: أَلَيْسَ كَانَ يُحَدِّثُنَا أَنَّا سَنَأْتِي الْبَيْتَ وَنَطْوِفُ بِهِ؟ قَالَ: بَلَى، فَأَخْبَرْتُكَ أَنَّكَ نَأْتِيهِ الْعَامَ؟ قُلْتُ: لَا، قَالَ: فَإِنَّكَ آتِيهِ وَمَطْوِفٌ بِهِ. قَالَ عُمَرُ

griješi prema svome Gospodaru, Koji je njegov pomagač, i zato se drži njegove zapovijedi. Allaha mi, on je na Istini!

- Nije li nam govorio da ćemo otići do Kabe i obići je? - rekao sam.

- Svakako - kazao je on - a je li ti rekao da ćeš joj doći ove godine?

- Nije - rekoh.

- Ti ćeš joj, zaista, doći i obići je! - reče Ebu Bekr.

Omer, r.a., je kasnije rekao:

- Zbog toga sam mnoga (dobra) djela radio.

Kada je ugovor bio završen, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao svojim drugovima:

- Ustanite i zakoljite kurbane pa se onda obrijte!

- Boga mi - rekao je (Zuhrija) - niko od njih nije ustao pa je on to ponovio tri puta. I budući da ni poslije toga nije niko od njih ustao, on je ušao kod Umm Seleme i ispričao joj šta mu se dogodilo sa svijetom. Ummu Selema mu je rekla:

- Allahov Poslaniče, želiš li to, onda izađi i ne govori ni sa kim od njih nijedne riječi dok ne zakolješ svoje deve i ne zovneš svoga berbera da te obrije!

On je izašao i nije ni sa kim od njih ništa govorio sve dok nije to učinio: zaklao svoje deve i pozvao svoga berbera, koji ga je obrijao.

Kad su to ljudi vidjeli, ustali su, poklali deve i jedni druge počeli brižati, čineći to tako da umalo jedni druge nisu poubijali od tuge.

Poslije su mu došle neke žene muslimanke pa je Uzvišeni Allah objavio: *Vjernici, kada vam dođu vjernice, kao muhadžirke, ispitajte ih...*,

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: فَعَمِلْتُ لِذَلِكَ أَعْمَالًا، قَالَ: فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ قَضِيَّةِ الْكِتَابِ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِأَصْحَابِهِ: (ثُومُوا) فَأَنْحَرُوا ثُمَّ أَخْلِقُوا). قَالَ: فَوَاللَّهِ مَا قَامَ مِنْهُمْ رَجُلٌ حَتَّى قَالَ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَلَمَّا لَمْ يَثْمِ مِنْهُمْ أَحَدٌ دَخَلَ عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ، فَذَكَرَ لَهَا مَا لَقِيَ مِنَ النَّاسِ، فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، أَتُحِبُّ ذَلِكَ، أَخْرُجْ ثُمَّ لَا تُكَلِّمْ أَحَدًا مِنْهُمْ كَلِمَةً، حَتَّى تَنْحَرَ بِذَلِكَ، وَتَدْعُو حَالِقَكَ فَيَحْلِقَكَ. فَخَرَجَ فَلَمْ يُكَلِّمْ أَحَدًا مِنْهُمْ حَتَّى فَعَلَ ذَلِكَ، نَحَرَ بِذَنَّهُ، وَدَعَا حَالِقَهُ فَحَلَقَهُ، فَلَمَّا رَأَوْا ذَلِكَ قَامُوا فَتَنَحَرُوا وَجَعَلَ بَعْضُهُمْ يَحْلِقُ بَعْضًا، حَتَّى كَادَ بَعْضُهُمْ يَقْتُلُ بَعْضًا عَمًا، ثُمَّ جَاءَهُ نِسْوَةٌ مُؤْمِنَاتٌ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمْ الْمُؤْمِنَاتُ مِنْهَا جَرَاتٍ فَأَمْتَحِنُوهُنَّ...﴾ حَتَّى بَلَغَ ﴿...بِعَصَمِ الْكُوفَرِ﴾. فَطَلَّقَ عُمَرُ يَوْمَئِذٍ أَمْرَاتَيْنِ، كَانَتَا لَهُ فِي الشَّرِكِ فَتَزَوَّجَ إِحْدَاهُمَا مُعَاوِيَةَ بْنَ أَبِي سُفْيَانَ، وَالْأُخْرَى صَفْوَانَ بْنَ أُمَيَّةَ، ثُمَّ رَجَعَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَى الْمَدِينَةِ فَجَاءَهُ أَبُو بَصِيرٍ، رَجُلٌ مِنْ قُرَيْشٍ وَهُوَ مُسْلِمٌ، فَأَرْسَلُوا فِي طَلَبِهِ رَجُلَيْنِ، فَقَالُوا: الْعَهْدُ الَّذِي جَعَلْتُمْ لَنَا، فَدَفَعَهُ إِلَى الرَّجُلَيْنِ، فَخَرَجَا

do riječi: ...u braku mnogoboškinje ne zadržavajte. (El-Mumtehane, 10.)

Tada je Omer pustio dvije svoje žene, koje su bile u idolopoklonstvu. Jednu od njih vjenčao je Muavija ibn Ebu Sufjan, a drugu Safvan ibn Umejje.

Zatim se Vjerovjesnik, s.a.v.s., vratio u Medinu.

Poslije mu je došao Ebu Besir, Kurejšija, musliman, ali su Kurejšije poslali dvojicu ljudi da ga zatraže.

- Drži se obaveze koju si nam dao! - rekli su.

Predao im ga je i oni su ga odveli. Kada su stigli u Zu Hulejfu i sjeli da pojedu nešto datula koje su imali (kod sebe), Ebu Besir je rekao jednom od njih dvojice:

- O ti i ti, Boga mi, vidim da imaš dobru sablju.

On je izvukao sablju i rekao:

- Da, Boga mi, stvarno je dobra i sa njom sam već vježbao i uvježbao se.

Zatim je kazao:

- Daj mi da je vidim - rekao je Ebu Basir, uzeo od njega sablju i udario ga tako da se on ohladio (umro). Drugi je pobjegao, došao u Medinu i jureći ušao u džamiju. Kada ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., vidio, rekao je:

"Ovaj je vidio nešto strašno!"

On se približio Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Boga mi, moj je drug ubijen, a sigurno ću biti i ja ubijen!

Tada je došao Ebu Besir i kazao:

- Allahov Poslaniče, Boga mi, Bog ti je dao da si ispunio svoju štićeničku obavezu, vratio si me njima, a Bog me je od njih spasio!

يَه حَتَّى بَلَّغَا ذَا الْحُلَيْفَةِ، فَتَرَلُّوْا يَا كَلْبُونَ
مِنْ تَمَرٍ لَهُمْ، فَقَالَ أَبُو بَصِيرٍ لِأَحَدِ
الرَّجُلَيْنِ: وَاللَّهِ إِنِّي لَأَرَى سَيْفَكَ هَذَا يَا
فُلَانٌ جَيِّدًا، فَأَسْتَلُّهُ الْآخَرَ، فَقَالَ:
أَجَلْ، وَاللَّهِ إِنَّهُ لَجَيِّدٌ، لَقَدْ جَرَّبْتُ بِهِ،
ثُمَّ جَرَّبْتُ، فَقَالَ أَبُو بَصِيرٍ: أَرِنِي أَنْظُرَ
إِلَيْهِ، فَأَمَكَّنَهُ مِنْهُ، فَضَرَبَهُ بِهِ حَتَّى بَرَدَ،
وَقَرَّ الْآخَرُ حَتَّى أَتَى الْمَدِينَةَ، فَدَخَلَ
الْمَسْجِدَ يَغْدُو، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
حِينَ رَأَاهُ: (لَقَدْ رَأَى هَذَا ذُعْرًا). فَلَمَّا
انْتَهَى إِلَى النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: قُتِلَ وَاللَّهِ
صَاحِبِي وَإِنِّي لَمَقْتُولٌ، فَجَاءَ أَبُو بَصِيرٍ:
فَقَالَ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، قَدْ وَاللَّهِ أَوْفَى اللَّهِ
ذِمَّتَكَ، قَدْ رَدَدْتَنِي إِلَيْهِمْ، ثُمَّ أَنْجَانِي اللَّهُ
مِنْهُمْ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَيْلُ أُمِّهِ، وَسَعَرَ
حَرْبٍ، لَوْ كَانَ لَهُ أَحَدٌ). فَلَمَّا سَمِعَ
ذَلِكَ عَرَفَ أَنَّهُ سَيَرُّهُ إِلَيْهِمْ، فَخَرَجَ حَتَّى
أَتَى سَيْفَ الْبَحْرِ، قَالَ: وَبَنَيْتُ مِنْهُمْ
أَبُو جَنْدَلِ بْنِ سُهَيْلٍ، فَلَحِقَ بِأَبِي بَصِيرٍ،
فَجَعَلَ لَا يَخْرُجُ مِنْ قُرَيْشٍ رَجُلٌ قَدْ
أَسْلَمَ إِلَّا لَحِقَ بِأَبِي بَصِيرٍ، حَتَّى
اجْتَمَعَتْ مِنْهُمْ عَصَابَةٌ، فَوَاللَّهِ مَا
يَسْمَعُونَ بِعِيرٍ خَرَجَتْ لِقُرَيْشٍ إِلَى
الشَّامِ إِلَّا أَغْتَرَضُوا لَهَا، فَتَقَتَلُوهُمْ
وَأَخَذُوا أَمْوَالَهُمْ، فَأَرْسَلَتْ قُرَيْشٌ إِلَى
النَّبِيِّ ﷺ تَنَاشِدُهُ بِاللَّهِ وَالرَّحِمِ: لَمَّا

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

- Teško njegovoj majci! To je sredstvo raspirivanja rata ako ubijeni ikoga imal

Kada je to Ebu Besir čuo, znao je da će ga njima vratiti, pa je izašao i uputio se u pravcu morskog obale.

- I Ebu Džendel se (kaže prenosilac) izbavio od njih i priključio Ebu Besiru. Tako je svaki čovjek koji je primio islam bježao od Kurejšija i priključivao se Ebu Besiru sve dok ih se nije sakupila snažna skupina. I Boga mi, kada god su čuli za kakvu karavanu Kurejšija da je izašla za Šam, oni su je presretali, ljude ubijali, a imovinu im oduzimali.

Potom su Kurejšije poslali poruku Vjerovjesniku, s.a.v.s., zaklinjući ga Bogom i rodbinskom vezom, da garantira da će svaki onaj koji mu dođe (od njih) biti siguran. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je na to pristao pa je Uzvišeni Allah objavio: *On je Onaj Koji je zadržao njihove ruke od vas, a vaše ruke od njih blizu Mekke (u Hudejbiji), nakon što vam je dao pobjedu nad njima... do kraja ajeta ...fanatizam, fanatizam paganski... (El-Feth, 24.-26.)* Njihov fanatizam bio je u tome što nisu priznali da je Muhammed Allahov poslanik, što nisu pristali na tekst (ugovora): *U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog* i što su se ispriječili između muslimana i Kabe.

5. Pod kojim uvjetom je dopušteno praviti izuzimanje

1193. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista, Allah ima devedeset i devet imena - stotinu izuzimajući jedno. Ko ih postigne, ući će u Džennet.”

أَرْسَلَ: فَمَنْ أَتَاهُ فَهُوَ آمِنٌ، فَأَرْسَلَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَيْهِمْ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَمَوْ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ...﴾. الْحَمِيَّةُ حَمِيَّةُ الْجَاهِلِيَّةِ. وَكَانَتْ حَمِيَّتُهُمْ أَنَّهُمْ لَمْ يَقْرَأُوا أَنَّهُ نَبِيُّ اللَّهِ، وَلَمْ يَقْرَأُوا بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَحَالُوا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْبَيْتِ.

٥ - باب: مَا يَجُوزُ مِنَ الْاِشْتِرَاطِ
وَالْتَّنْيَا فِي الْاِقْرَارِ

١١٩٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا، مِائَةً إِلَّا وَاحِدًا، مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ).

52. O OPORUKAMA

1. Oporuke

1194. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik s.a.v.s., rekao:

“Nijedan musliman koji ima nešto za oporuku nema pravo ni dvije noći prenoćiti a da ne napiše svoju oporuku.”

1195. Amr ibn Haris, šurjak Allahova Poslanika, s.a.v.s., brat Džuvejrije, kćerke Harisove, kaže:

– Poslije svoje smrti Allahov Poslanik s.a.v.s., nije ostavio ni dirhema ni dinara, ni roba ni robinje, ostavio je samo svoju mazgu Bejda'u, svoje oružje i zemlju koju je već ranije bio uvakufio.

1196. Talha ibn Musarrif kaže:

– Pitao sam Abdullaha ibn Ebu Evfu, r.a.:

- Je li Vjerovjesnik, s.a.v.s., šta oporučio?

- Ne - odgovorio je.

- Pa kako je onda svijetu propisana - ili reče - naredena oporuka.

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., oporučio je Božiju Knjigu (Kur'an) - odgovorio je on.

2. Milostinja pred smrt

1197. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Neki je čovjek pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

- Allahov Poslanice, koja je sadaka najvrednija?

52. كِتَابُ الْوَصَايَا

۱ - باب: الْوَصَايَا

۱۱۹۴ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (مَا حَقُّ أَمْرِيءٍ مُسْلِمٍ ، لَهُ شَيْءٌ يُوصِي فِيهِ ، يَبِيتُ لَيْلَتَيْنِ إِلَّا وَوَصِيَّتُهُ مَكْتُوبَةٌ عِنْدَهُ) .

۱۱۹۵ : عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، خَتَنِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، أَخِي جُوَيْرِيَةَ بِنْتِ الْحَارِثِ ، قَالَ : مَا تَرَكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عِنْدَ مَوْتِهِ دِرْهَمًا ، وَلَا دِينَارًا ، وَلَا عَبْدًا ، وَلَا أَمَةً ، وَلَا شَيْئًا ، إِلَّا بَغَلَتُهُ الْبَيْضَاءُ ، وَسِلَاحُهُ ، وَأَرْضًا جَعَلَهَا صَدَقَةً .

۱۱۹۶ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سُئِلَ : هَلْ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ أَوْصَى ؟ فَقَالَ : لَا ، فَقِيلَ : كَيْفَ كُتِبَ عَلَى النَّاسِ الْوَصِيَّةُ ، أَوْ أَمُرُوا بِالْوَصِيَّةِ ؟ قَالَ : أَوْصَى بِكِتَابِ اللَّهِ .

۲ - باب: الصَّدَقَةُ عِنْدَ الْمَوْتِ

۱۱۹۷ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ ﷺ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَيُّ الصَّدَقَةِ أَفْضَلُ ؟ قَالَ : (أَنْ تَصَدَّقَ وَأَنْتَ صَحِيحٌ حَرِيصٌ ، تَأْمُلُ الْعِنَى ،

“Da dijeliš dok si zdrav, dok si željan (imetka) te dok se nadaš da ćeš biti bogat i bojiš se siromaštva. I ne odgađaj to do trenutka kada ti duša stigne u grkljan pa da onda kažeš: - Tome i tome toliko, a tome i tome toliko - jer imovina već pripada tome i tome.”

3. Da li se rodbinom smatraju žene i djeca (u slučaju oporuka)?

1198. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Kada je Uzvišeni Allah objavio: *Opomeni svoju najbližu rodbinu!* (Eš-Šu‘arā’, 214.), Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ustao i rekao:

“O, skupino Kurejšija - ili tome slično - otkupite se! Neću vam moći kod Allaha ništa pomoći! O, potomci Abdu Menafa, neću vam moći kod Allaha ništa pomoći! O, Abbasu ibn Abdulmuttalibu, neću ti moći kod Allaha ništa pomoći! O, Safijja, tetko Allahova Poslanika, neću ti moći kod Allaha ništa pomoći! O, Fatima, kćerko Muhammeda, traži od moje imovine šta hoćeš, neću ti moći kod Allaha ništa pomoći!”

4. Ajet: *I provjeravajte siročad dok ne stasaju za brak; pa ako ocijenite da su zreli, predajte im imanja njihova* (En-Nisā’, 6.)

1199. Ibn Omer, r.a., kaže da je njegov otac Omer u doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., podario (uvakufio) svoj imetak, a to je bio palmik po imenu Seng, rekavši:

وَتَخْشَى الْفَقْرَ، وَلَا تُمْهِلْ، حَتَّى إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُمُومَ، قُلْتَ: لِفُلَانٍ كَذَا، وَلِفُلَانٍ كَذَا، وَقَدْ كَانَ لِفُلَانٍ).

۳ - باب: هَلْ يَدْخُلُ النِّسَاءُ وَالْوَلَدُ

فِي الْأَقَارِبِ؟

۱۱۹۸ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حِينَ أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَأَنْزِلْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ﴾. قَالَ: (يَا مَعْسَرُ قَرِيش - أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا - اشْتَرُوا أَنْفُسَكُمْ، لَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا، يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ لَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا، يَا عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا، وَيَا صَفِيَّةُ عَمَّةَ رَسُولِ اللَّهِ لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا، وَيَا فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ، سَلِينِي مَا شِئْتَ مِنْ مَالِي، لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا).

۴ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿وَابْتَلُوا الْيَتَامَى

حَتَّى إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ

رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ﴾

۱۱۹۹ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ أَبَاهُ تَصَدَّقَ بِمَالٍ لَهُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَكَانَ يُقَالُ لَهُ ثَمْعٌ،

- Allahov Poslaniče, stekao sam jedan imetak, koji mi je dragocjen, i hoću da ga uvakufim.

A Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu reče:

“Učini ga u njegovoj osnovi sadakom, tako da se ne može ni prodati, ni pokloniti, niti naslijediti, neka se prihod (plod) od njega dijeli samo u dobrotvorne svrhe.”

Omer je (imanje) uvakufio kako bi se koristilo na Allahovom putu, u svrhu oslobođenja robova, za bijednike, goste, putnike i rodbinu, a ni onome ko njime upravlja nije grijeh da ga koristi u granicama dopuštenog, niti da nahrani svoga prijatelja, pod uvjetom da se njime ne bogati.

5. Ajet: Oni koji bez ikakva prava jedu imetke siročadi - doista jedu ono što će ih u Vatru dovesti i oni će u ognju gorjeti (En-Nisā', 10.)

1200. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Klonite se sedam upropašćujućih stvari!”

- Koje su to, Allahov Poslaniče? - upitaše.

“Pridruživanje Allahu druga, sihr, ubijanje osobe koju je Allah zabranio ubiti, osim kad za to postoji opravdan razlog, jedenje kamate, jedenje imetka siročeta, bježanje iz bojnih redova i potvaranje poštenih žena - pravovjernica koje su nedužne.”

وَكَانَ نَخْلًا، فَقَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ
إِنِّي اسْتَفْذْتُ مَالًا، وَهُوَ عِنْدِي نَفِيسٌ،
فَأَرَدْتُ أَنْ أَتَصَدَّقَ بِهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ:
(تَصَدَّقْ بِأُضْلِهِ، لَا بَيِّنَاغٍ وَلَا يُوهَبُ وَلَا
يُورَثُ، وَلَكِنْ يُنْفَقُ ثَمَرُهُ). فَتَصَدَّقَ بِهِ
عُمَرُ، فَصَدَقْتَهُ ذَلِكَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَفِي
الرَّقَابِ، وَالْمَسَاكِينِ، وَالضُّعْفِ، وَأَبْنِ
السَّبِيلِ، وَلِذِي الْقُرْبَى، وَلَا جُنَاحَ عَلَى
مَنْ وَلِيَهُ أَنْ يَأْكُلَ مِنْهُ بِالْمَعْرُوفِ، أَوْ
يُؤْكِلَ صَدِيقَهُ غَيْرَ مُتَمَوِّلٍ بِهِ.

هـ - باب: قول الله تعالى: ﴿إِنَّ

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَى
ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ

نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا﴾

١٢٠٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَجْتَنِبُوا السَّبْعَ
الْمُوبِقَاتِ). قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا
هُنَّ؟ قَالَ: (الشُّرْكُ بِاللَّهِ، وَالسُّحْرُ،
وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ،
وَأَكْلُ الرِّبَا، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ، وَالتَّوَلَّى
يَوْمَ الرَّحْفِ، وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ
الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ).

6. Izdržavanje vakufskih službenika

1201. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Neka se mojim nasljednicima ne dijeli nijedan dinar (od moje zaostavštine). Ono što ostane poslije mene je vakuf, izuzimajući opskrbu mojih žena i zaradu službenika moga (vakufa).”

7. Kad neko uvakufi zemlju ili bunar i uvjetuje za sebe pravo koje imaju i ostali muslimani

1202. Kada je Osman, r.a., bio opkoljen (pobunjenicima), pogledao je odozgo i rekao:

- Zaklinjem vas Allahom, i to zaklinjem samo ashabe Vjerovjesnika, s.a.v.s.! Zar vi ne znate da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Ko iskopa bunar, imat će Džennet”, i ja sam ga iskopao. Zar ne znate da je on rekao: “Ko otpremi vojsku za Tebuk, imat će Džennet”, i ja sam je otpremio.

Oni su mu to što je kazao potvrdili.

8. Ajet: *O vjernici, kada vam se približi smrt, prilikom davanja oporuke, neka vam posvjedoče dvojica pravednih rođaka vaših ili neka druga dvojica, koji nisu vaši... do riječi Uzvišenog: ...a Allah neće ukazati na Pravi put ljudima koji su neposlušni* (El-Mā'ide, 106.-108.)

1203. Ibn Abbas, r.a., priča:

- Neki čovjek iz (plemena) Benu Sehm izašao je (na put) sa Temimom ed-Darijem i Adijjom ibn Beddaom, pa je es-Sehmi umro u zemlji u kojoj ne

٦ - باب: نَفَقَةُ الْقِيمِ لِلْوَقْفِ

١٢٠١ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا يَقْتَسِمُ وَرَثَتِي دِينَارًا وَلَا دِرْهَمًا، مَا تَرَكْتُ بَعْدَ نَفَقَةِ نِسَائِي وَمَوْنَةِ عَامِلِي، فَهُوَ صَدَقَةٌ).

٧ - باب: إِذَا أَوْقَفَ أَرْضًا أَوْ بئْرًا أَوْ اشْتَرَطَ لِنَفْسِهِ مِثْلَ وَلَاءِ الْمُسْلِمِينَ

١٢٠٢ : عَنْ عُثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ حِينَ حُوصِرَ، أَشْرَفَ عَلَيْهِمْ، وَقَالَ: أَنْشِدْكُمْ اللَّهَ، وَلَا أَنْشُدْ إِلَّا أَصْحَابَ النَّبِيِّ ﷺ، أَلَسْتُمْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ حَفَرَ رُومَةً فَلَهُ الْجَنَّةُ؟) فَحَفَرْتُهَا، أَلَسْتُمْ تَعْلَمُونَ أَنَّهُ قَالَ: (مَنْ جَهَّزَ جَيْشَ الْعُسْرَةِ فَلَهُ الْجَنَّةُ؟) فَجَهَّزْتُ، قَالَ: فَصَدَّقُوهُ بِمَا قَالَ.

٨ - باب: قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنَكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ أَوْ آخَرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ﴾... إِلَى قَوْلِهِ:

﴿وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ﴾

١٢٠٣ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: خَرَجَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي سَهْمٍ مَعَ تَمِيمٍ

bijaše nijednog muslimana. Kada su oni stigli sa njegovom ostavštinom, nedostajala je jedna zlatom gravirana srebrena posuda, za koju su tvrdili da su je izgubili, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., od obojice tražio da se zakunu. Kasnije se ta posuda našla u Mekki kod osoba koje su tvrdile da su je kupile od Temima i Adijja. Tada su ustala dva bližnja rođaka umrlog i zaklela se:

- Svakako je naše svjedočenje ispravnije od njihovog svjedočenja i zaista je posuda vlasništvo njihovog (umrlog) saplemenika.

Oni su bili povod - kaže Ibn Abbas - objave ajeta: *O vjernici, kada vam se približi smrt, prilikom davanja oporuke neka vam posvjedoče...* (El-Mā'ide, 106.)

الدَّارِيُّ وَعَدِيُّ بْنُ بَدَاءٍ، فَمَاتَ السَّهْمِيُّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِأَرْضٍ لَيْسَ بِهَا مُسْلِمٌ، فَلَمَّا قَدِمَا يَتَرَكْتَهُ فَقَدُوا جَامًا مِنْ فِضَّةٍ مُخَوَّصًا مِنْ ذَهَبٍ، فَأَخْلَفَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، ثُمَّ وَجَدَ الْجَامَ بِمَكَّةَ، فَقَالُوا: أَبْتَعْنَاهُ مِنْ تَمِيمٍ وَعَدِيٍّ، فَقَامَ رَجُلَانِ مِنْ أَوْلِيَائِهِ، فَحَلَفَا: لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ مِنْ شَهَادَتَيْهِمَا، وَإِنَّ الْجَامَ لِصَاحِبِهِمْ. قَالَ: وَفِيهِمْ نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ﴾

53. O DŽIHADU (BORBI NA ALLAHOVOM PUTU)

I. Važnost džihada i putovanja

1204. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Došao je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., neki čovjek i rekao:

Uputi me na posao koji je ravan borbi (na Allahovom putu)!

“Nema takvog djela”, reče (Resulullah, a.s.) i nastavi:

“Možeš li ti, kad borac krene u borbu, ući u svoju džamiju i neprekidno klanjati i postiti da se ne mrsiš?”, upitao je.

- A ko je taj koji to može? - reče ovaj.

2. Najbolji čovjek je vjernik koji se bori na Allahovom putu svojim životom i svojim imetkom

1205. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča:

– Neko je upitao:

- Allahov Poslaniče, ko je najbolji čovjek?

“Vjernik koji se bori na Allahovom putu svojim životom i svojim imetkom”, odgovorio je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- A ko onda? - upitaše.

“Onda vjernik koji živi u nekom tjesnacu, ali se boji Allaha i ne uznemirava druge ljude.”

٥٣. كِتَابُ الْجِهَادِ

١ - باب: فَضْلُ الْجِهَادِ وَالسَّيْرِ

١٢٠٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: دُلَّنِي عَلَى عَمَلٍ يَغْدِلُ الْجِهَادَ، قَالَ: (لَا أَجِدُهُ). قَالَ: (هَلْ تَسْتَطِيعُ إِذَا خَرَجَ الْمُجَاهِدُ أَنْ تَدْخُلَ مَسْجِدَكَ، فَتَقُومَ وَلَا تَقُتِرَ، وَتَصُومَ وَلَا تُفْطِرَ؟). قَالَ: وَمَنْ يَسْتَطِيعُ ذَلِكَ.

٢ - باب: أَفْضَلُ النَّاسِ مُؤْمِنٌ

مُجَاهِدٌ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
١٢٠٥ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ النَّاسِ أَفْضَلُ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مُؤْمِنٌ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ). قَالُوا: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: (مُؤْمِنٌ فِي شُعْبٍ مِنَ الشُّعَابِ، يَتَّقِي اللَّهَ، وَيَدْعُ النَّاسَ مِنْ شُرَاهُ).

1206. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

“Borac na Allahovom putu je - a Allah najbolje zna ko se bori na Njegovom putu - kao postač koji se stalno Allahu moli. Allah je zajamčio borcu na Njegovom putu da će ga, ako umre, uvesti u Džennet ili će ga povratiti zdrava s nagradom ili s ratnim plijenom.”

3. Stupnjevi boraca na Allahovom putu

1207. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko vjeruje u Allaha i Njegovog Poslanika, obavlja namaz i posti ramazan ima pravo kod Allaha da ga uvede u Džennet, svejedno da li se borio na Allahovom putu ili sjedio (zbog nesposobnosti) u mjestu u kojem je rođen.”

- Allahov Poslaniče - rekli su - hoćemo li (s tim) obradovati ljude?

A on reče:

“U Džennetu ima stotinu stupnjeva koje je Allah pripremio za borce na Svome putu, a između svaka dva stupnja je udaljenost kao razdaljina između neba i Zemlje. Kada molite Allaha, molite Ga za Firdevs, jer je on središnji (najbolji) Džennet i najuzdignutiji.”

- Mislim da je još rekao: “Iznad njega je Aršu-r-Rahman i iz njega izviru džennetske rijeke.”

۱۲۰۶ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (مَثَلُ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَنْ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِهِ، كَمَثَلِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ، وَتَوَكَّلَ اللَّهُ لِلْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِهِ بِأَنْ يَتَوَفَّاهُ: أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، أَوْ يُرْجِعَهُ سَالِمًا مَعَ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ).

۳ - باب: دَرَجَاتِ الْمُجَاهِدِينَ فِي

سَبِيلِ اللَّهِ

۱۲۰۷ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَأَقَامَ الصَّلَاةَ، وَصَامَ رَمَضَانَ، كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، جَاهِدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، أَوْ جَلَسَ فِي أَرْضِهِ الَّتِي وُلِدَ فِيهَا). فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَفَلَا تُبَشِّرُ النَّاسَ؟ قَالَ: (إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ، أَعَدَّهَا اللَّهُ لِلْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، مَا بَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، فَإِذَا سَأَلْتُمْ اللَّهَ فَاسْأَلُوهُ الْفِرْدَوْسَ، فَإِنَّهُ

4. Odlazak ujutro i povratak navečer na Allahovom putu; mjesto u Džennetu koliko je udubina na vašem luku bolje je od dunjaluka i svega na njemu

1208. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Jutarnji (odlazak) i večernji (povratak) s Allahovog puta vredniji su od cijelog svijeta i svega što je na njemu.”

1209. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“(Prostor) u Džennetu veličine udubine luka bolji je od onoga što Sunce obasja od kada izađe dok ne zađe (cijelog svijeta).”

Također je rekao:

“Jutarnje ili večernje putovanje na Allahovom putu vrednije je od onoga što Sunce obasjava u izlasku i zalasku (cijelog svijeta).”

5. Poglavlje o hurijama (džennetskim djevicama) krupnih očiju

1210. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada bi samo jedna žena od stanovnika Dženneta izašla među stanovništvo na Zemlji, rasvijetlila bi prostor između neba i Zemlje ispunivši ga miomirisom, a nejin šal na glavi bolji je od cijelog dunjaluka i onoga što je na njemu.”

6. Koga zadesi kakva nezgoda ili bude ranjen na Allahovom putu

1211. Enes, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslao je

أَوْسَطُ الْجَنَّةِ، وَأَعْلَى الْجَنَّةِ - أَرَاهُ قَالَ: - وَفَوْقَهُ عَرْشُ الرَّحْمَنِ، وَمِنْهُ تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ).

٤ - بَابُ: الْغَدْوَةِ وَالرَّوْحَةِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَقَابُ قَوْسٍ أَحَدِكُمْ فِي الْجَنَّةِ

١٢٠٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لِغَدْوَةٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ رَوْحَةٍ، خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا).

١٢٠٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لِقَابِ قَوْسٍ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِمَّا تَطْلُعُ عَلَيْهِ الشَّمْسُ وَتَغْرُبُ). وَقَالَ: (لِغَدْوَةٍ أَوْ رَوْحَةٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِمَّا تَطْلُعُ عَلَيْهِ الشَّمْسُ وَتَغْرُبُ).

٥ - بَابُ: الْحُورِ الْعِينِ

١٢١٠ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَوْ أَنَّ أَمْرَأَةً مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَطْلَعَتْ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ لِأَصْأَتٍ مَا بَيْنَهُمَا، وَلَمَلَأَتْهُ رِيحًا، وَلَتَصَيَّفُهَا عَلَى رَأْسِهَا خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا).

sedamdeset ljudi iz (plemena) Benu Sulejm do (plemena) Benu Amir i kada su stigli, rekao im je moj daidža:

- Ja ću ići ispred vas, pa ako mi budu garantirali sigurnost dok im prenesem poruku Allahovog Poslanika, s.a.v.s., onda je u redu; u protivnom, vi ćete biti blizu mene.

Pošto im je prišao, garantirali su im sigurnost, i dok im je on prenosio Vjerovjesnikovu, s.a.v.s., poruku, dali su znak nekom svom čovjeku koji ga (udara kopljem) i probode.

On samo viknu:

- Allahu ekber! Ja sam na dobitku, tako mi Gospodara Kabe.

Potom su oni navalili na ostale njegove drugove i poubijali ih sve osim jednog hromog čovjeka, koji se uspio sakriti na jedno brdo. Hemmam veli:

- Mislim da je s njim bio još jedan..."

Džibril, a.s., obavijestio je Vjerovjesnika, s.a.v.s., da su oni sreli svoga Gospodara i da je On njima zadovoljan, a i oni Njime.

Potom smo učili (ajet): *Obavijestite naš narod da smo se već susreli s našim Gospodarom. On je nama zadovoljan, a i mi smo zadovoljni Njime.*

Poslije su ovi ajeti bili dokinuti, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je četrdeset jutara (na sabahu) proklinjao plemena Ri'l, Zekvan, Benu Lihjan i Benu Usajja, koji su pokazali nepokornost Allahu i Njegovom Poslaniku, s.a.v.s.

1212. Džundeb ibn Sufjan, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., u jednoj borbi u kojoj mu je krvario prst rekao:

٦ - باب: مَنْ يُنْكَبُ أَوْ يُطْعَنُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
١٢١١ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

بَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ أَقْوَامًا مِنْ بَنِي سُلَيْمٍ إِلَى بَنِي عَامِرٍ فِي سَبْعِينَ، فَلَمَّا قَدِمُوا: قَالَ لَهُمْ خَالِي: أَتَقْدَمُكُمْ، فَإِنْ أَتَوْنِي حَتَّى أَبْلَغَهُمْ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَإِلَّا كُنتُمْ مِنِّي قَرِيبًا، فَتَقَدَّمْ فَأَمَّنُوهُ، فَبَيْنَمَا يُحَدِّثُهُمْ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ إِذْ أَوْمَرُوا إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ فَطَعَنَهُ بِرُمَحٍ فَأَنْقَذَهُ، فَقَالَ: اللَّهُ أَكْبَرُ، فُزْتُ وَرَبَّ الْكَعْبَةِ، ثُمَّ مَالُوا عَلَى بَقِيَّةِ أَصْحَابِهِ فَقَتَلُوهُمْ إِلَّا رَجُلًا أَعْرَجَ صَعِدَ الْجَبَلَ.

فَأَخْبَرَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ النَّبِيَّ ﷺ أَنَّهُمْ قَدْ لَقُوا رَبَّهُمْ، فَرَضِيَ عَنْهُمْ وَأَرْضَاهُمْ، فَكُنَّا نَقْرَأُ: أَنْ بَلَّغُوا قَوْمَنَا، أَنْ قَدْ لَقِينَا رَبَّنَا، فَرَضِيَ عَنَّا وَأَرْضَانَا. ثُمَّ نُسِخَ بَعْدُ، فَدَعَا عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا، عَلَى رِغْلٍ، وَذَكَوَانَ، وَبَنِي لِحْيَانَ، وَبَنِي عُصَيَّةَ، الَّذِينَ عَصَوْا اللَّهَ تَعَالَى وَرَسُولَهُ ﷺ.

١٢١٢ : عَنْ جُنْدَبِ بْنِ سُفْيَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ فِي بَعْضِ الْمَشَاهِدِ وَقَدْ دَمِيَتْ إِصْبَعُهُ،

“Ti si samo jedan prst što krvari, a to što te snašlo je na Allahovom putu.”

7. Ko bude ranjen na Allahovom putu

1213. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, ko god bude ranjen na Allahovom putu - a Allah najbolje zna ko je na Njegovom putu - doći će na Sudnji dan, s (ranom) boje krvi čiji će miris biti miris mošusa (miska).”

8. Ajet: Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, a ima i onih koji to očekuju - i ništa nisu izmijenili (El-Ahzab, 33.)

1214. Enes, r.a., priča:

– Moj amidža Enes ibn Nadr nije učestvovao u Bici na Bedru, pa je rekao:

- Allahov Poslaniče, bio sam odsutan od prve borbe u kojoj si se ti borio protiv idolopoklonika. Ako mi Allah još pruži priliku za borbu protiv idolopoklonika, vidjet ćeš šta ću napraviti.

Pa kada je bila Bitka na Uhudu i muslimani bili izloženi opasnosti (poraza), on je rekao:

- Bože moj, ispričavam Ti se za ono što ovi (povlačenjem) učiniše, (mišljaše na svoje drugove), a ponovo se odričem pred Tobom onoga što ovi učiniše (smjerajući na idolopoklonike).

Potom je prošao naprijed, gdje se sreo sa Sa'dom ibn Muazom i rekao mu:

فَقَالَ: (هَلْ أَنْتَ إِلَّا إِصْبَعٌ دَمِيتَ، وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا لَقِيتَ).

۷ - باب: مَنْ يُجْرَحُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

۱۲۱۳ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَا يُكَلِّمُ أَحَدٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَنْ يُكَلِّمُ فِي سَبِيلِهِ، إِلَّا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَاللُّونُ لَوْنُ الدِّمِّ، وَالرَّيْحُ رِيحُ الْمِسْكِ).

۸ - باب: قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا﴾

۱۲۱۴ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

عَابَ عَمِّي أَنَسُ بْنُ النَّضْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ قِتَالِ بَدْرٍ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، غِبْتُ عَنْ أَوَّلِ قِتَالٍ قَاتَلْتَ الْمُشْرِكِينَ، لَئِنْ اللَّهُ أَشْهَدَنِي قِتَالَ الْمُشْرِكِينَ لَيَرَيْنَّ اللَّهَ مَا أَصْنَعُ. فَلَمَّا كَانَ يَوْمَ أُحُدٍ، وَانْكَشَفَ الْمُسْلِمُونَ، قَالَ: اللَّهُمَّ إِنِّي

- O Sa'de ibn Muaze, želim Džennet! Tako mi Gospodara Nadra, ja osjećam njegov miris (da dolazi) od Uhuda.

Sa'd je kasnije rekao:

- Allahov Poslaniče, nisam u mogućnosti opisati ono što je on tada počinio.

- Kasnije smo na njemu - pripovijeda Enes - našli osamdeset i nekoliko rana od sablje, uboda koplja ili strijele; našli smo ga ubijena, a idolopoklonici su ga iznakazili toliko da ga je prepoznala samo njegova sestra po njegovim jagodicama.

- Smatramo - kaže Enes - da se na njega i njemu slične odnosi ajet: *Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu...*, pa do kraja ajeta.

- Kasnije je njegova sestra Rubejji'a - nastavlja Enes - prebila nekoj ženi sjekutić, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio izravanjanje (*kisas*), a Enes mu je rekao:

- Allahov Poslaniče, tako mi Onoga Koji te s Istinom poslao, neće joj se sjekutić razbiti!

(Tužioci) su se zadovoljili otkupom odrekavši se izravanjanja, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Među Allahovim robovima ima ih kojima bi, kad bi se zakleli Allahom na nešto, On sigurno zakletvu ispunio."

1215. Zejd ibn Sabit, r.a., kaže:

- Pri prepisivanju stranica Kur'ana nedostajao mi je jedan ajet poglavlja El-Azhab, a slušao sam kako ga Allahov Poslanik, s.a.v.s., uči. Našao sam ga

أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ مِمَّا صَنَعَ هَؤُلَاءِ، يَغْنِي أَصْحَابَهُ، وَأَبْرَأُ إِلَيْكَ مِمَّا صَنَعَ هَؤُلَاءِ، يَغْنِي الْمُشْرِكِينَ. ثُمَّ تَقَدَّمَ فَأَسْتَقْبَلَهُ سَعْدُ ابْنُ مُعَاذٍ، فَقَالَ: يَا سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ الْجَنَّةَ وَرَبَّ النَّصْرِ، إِنِّي أَجِدُ رِيحَهَا مِنْ دُونِ أَحَدٍ، قَالَ سَعْدٌ: فَمَا اسْتَطَعْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا صَنَعَ. قَالَ أَنَسٌ: فَوَجَدْنَا بِهِ بَضْعًا وَثَمَانِينَ: ضَرْبَةً بِالسَّيْفِ أَوْ طَعْنَةً بِرُمَحٍ أَوْ رَمِيَّةٍ بِسَهْمٍ، وَوَجَدْنَاهُ قَدْ قُتِلَ وَقَدْ مَثَلَ بِهِ الْمُشْرِكُونَ، فَمَا عَرَفَهُ أَحَدٌ إِلَّا أُخْتَهُ بَيْتَانِيهِ. قَالَ أَنَسٌ: كُنَّا نَرَى، أَوْ نَظُنُّ: أَنَّ هَذِهِ الْآيَةَ نَزَلَتْ فِيهِ وَفِي أَشْبَاهِهِ: ﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ﴾. إِلَى آخِرِ الْآيَةِ. وَقَالَ: إِنَّ أُخْتَهُ، وَهِيَ الَّتِي تُسَمَّى الرَّبِيعَ، كَسَرَتْ ثِيَابَ امْرَأَةٍ، فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْقِصَاصِ، فَقَالَ أَنَسٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ، لَا تُكْسِرُ ثِيَابَهَا، فَرَضُوا بِالْأَرْضِ وَتَرَكُوا الْقِصَاصَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ مَنْ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَةٍ).

١٢١٥ : عَنْ زَيْدِ بْنِ نَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَسَخْتُ الصُّحُفَ فِي الْمَصَاحِفِ، فَقَدْتُ آيَةً مِنْ سُورَةِ الْأَحْزَابِ، كُنْتُ

jedino kod Huzejme el-Ensarija, čije je svjedočenje Allahov Poslanik, s.a.v.s., učinio ravnim svjedočenju dvojice muškaraca. Taj ajet jesu Allahove riječi: *Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu...* (El-Ahzab, 23.)

9. Činjenje dobrog djela pred borbu

1216. El-Bera, r.a., kaže:

– Vjerovjesniku s.a.v.s., došao je jedan čovjek prekriven oružjem (željezom) i rekao:

– Allahov Poslaniče, hoću da se borim i primim islam?

– “Primi islam, a onda se bori”, reče Allahov Poslanik, s.a.v.s.

– On je primio islam a zatim se borio i bio ubijen, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Malo je radio, a veliku nagradu dobio.”

10. Koga je iznenada pogodila i usmrtila strijela

1217. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Ummu Rubejji'a, kćerka Beraova, a majka Harisa ibn Surake, r.a., došla Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekla:

– Allahov Poslaniče, hoćeš li mi reći za Harisa, koji je poginuo na Bedru od zalutale strijele? Ako je u Džennetu, strpit ću se, a ako nije, oplakivat ću ga duže.

“O Ummu Haris, u Džennetu ima više (džennetskih) bašči i tvoj sin je u najuzdignutijoj bašči Firdevsa, (najljepšem mjestu u Džennetu)”, reče Allahov Poslanik, s.a.v.s..

أَسْمَعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقْرَأُ بِهَا، فَلَمْ أَجِدْهَا إِلَّا مَعَ خُرَيْمَةَ الْأَنْصَارِيِّ الَّذِي جَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ شَهَادَتَهُ شَهَادَةً رَجُلَيْنِ، وَهِيَ قَوْلُهُ: ﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ﴾.

9 - باب: عَمَلُ صَالِحٍ قَبْلَ الْقِتَالِ

١٢١٦ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
أَتَى النَّبِيَّ ﷺ رَجُلٌ مُقَنَّعٌ بِالْحَدِيدِ،
فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَقَاتِلُ وَأَسْلِمُ؟
قَالَ: (أَسْلِمْتَ ثُمَّ قَاتِلْ). فَأَسْلَمَ ثُمَّ قَاتَلَ
فَقُتِلَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (عَمِلَ قَلِيلًا
وَأَجَرَ كَثِيرًا).

١٠ - باب: مَنْ أَتَاهُ سَهْمٌ غَرَبَ فَقَتَلَهُ

١٢١٧ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:
عَنْهُ أَنَّ أُمَّ الرَّبِيعِ بِنْتَ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهَا، وَهِيَ أُمُّ حَارِثَةَ بْنِ سُرَاقَةَ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ، أَتَتْ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَتْ: يَا نَبِيَّ
اللَّهُ، أَلَا تُحَدِّثُنِي عَنْ حَارِثَةَ - وَكَانَ قُتِلَ
يَوْمَ بَدْرٍ، أَصَابَهُ سَهْمٌ غَرَبَ - فَإِنْ كَانَ
فِي الْجَنَّةِ صَبَرْتُ، وَإِنْ كَانَ غَيْرَ ذَلِكَ،
أَجْتَهِدُ عَلَيْهِ فِي الْبُكَاءِ؟ قَالَ: (يَا أُمَّ
حَارِثَةَ، إِنَّهَا جَنَّانٌ فِي الْجَنَّةِ، وَإِنْ أَبْنَتُكَ
أَصَابَ الْفِرْدَوْسَ الْأَعْلَى).

11. Ko se bori da Allahova riječ bude gornja

1218. Ebu Musa, r.a., kaže:

- Došao jedan čovjek Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Neko se bori radi ratnog plijena, neko radi popularnosti, a neko, opet, da bi pokazao svoje junaštvo. Koji je od njih na Allahovom putu?

"Ko se bori da Allahova riječ bude gornja, on je na Allahovom putu", odgovori Allahov Poslanik, s.a.v.s.

12. Kupanje poslije borbe i zbog prašine

1219. Aiša, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kad se vratio (iz borbe) na Hendeku, odložio oružje i okupao se. Tada mu je došao Džibril glave prekrivene prašinom i rekao:

- Odložio si oružje! Allaha mi, ja ga nisam odložio.

"A kuda?", upitao ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- Ovamo! - odgovorio je on i pokazao prema (plemenu) Benu Kurejza.

- I tada je - kaže Aiša - Allahov Poslanik, s.a.v.s., krenuo na njih.

13. Nemusliman koji ubije muslimana a kasnije primi islam, bude ispravan i pogine

1220. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Allah će biti zadovoljan dvojicom ljudi koji su ubili jedan drugog i obojica

۱۱ - باب: مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا

۱۲۱۸ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: الرَّجُلُ يُقَاتِلُ لِلْمَغْنَمِ، وَالرَّجُلُ يُقَاتِلُ لِلذَّكْرِ، وَالرَّجُلُ يُقَاتِلُ لِيُرَى مَكَانُهُ، فَمَنْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؟ قَالَ: (مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا، فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ).

۱۲ - باب: الْغَسْلُ بَعْدَ الْحَرْبِ وَالْقِتَالِ

۱۲۱۹ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَمَّا رَجَعَ يَوْمَ الْخَنْدَقِ، وَوَضَعَ السَّلَاحَ وَأَغْتَسَلَ، فَأَتَاهُ جِبْرِيلُ وَقَدْ عَصَبَ رَأْسَهُ الْغُبَارُ، فَقَالَ: وَضَعْتَ السَّلَاحَ؟ فَوَاللَّهِ مَا وَضَعْتُهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (فَأَيْنَ؟). قَالَ: هَا هُنَا، وَأَوْمَأَ إِلَى بَنِي قُرَيْظَةَ. قَالَتْ: فَخَرَجَ إِلَيْهِمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ.

۱۳ - باب: الْكَافِرُ يَقْتُلُ الْمُسْلِمَ ثُمَّ يُسْلِمُ فَيَسُدُّ بَعْدَ وَيُقْتَلُ

۱۲۲۰ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (يُضْحَكُ اللَّهُ إِلَى رَجُلَيْنِ، يَقْتُلُ أَحَدُهُمَا الْآخَرَ، يَدْخُلَانِ الْجَنَّةَ: يُقَاتِلُ هَذَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلُ،

ušli u Džennet. Jedan od njih se borio na Allahovom putu i poginuo. Zatim će Allah oprostiti ubojici pa će i on poginuti kao šehid (na Allahovom putu)."

1221. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Došao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., dok je bio u Hajberu pošto su ga oslobodili i rekao:

– Allahov Poslaniče, daj mi dio (zemlje Hajbera).

Neko od Benu Seida ibn Asa reče:

– Allahov Poslaniče, ne daji mu udjela!

Tada je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

– Ovo je ubica Ibn Kavkala.

Na to je Ibn Seid ibn As rekao:

– Čudna glodara što nam se spustio sa Kaduma (ime brda). Tuži me za pogibiju jednog muslimana koga je Allah počastio (učinio ga šehidom) mojim rukama, a mene nije ponizio njegovim rukama.

14. O onome ko između borbe i posta odabere borbu

1222. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Ebu Talha nije u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., postio (nafile), da bi ojačao za borbu, a kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., umro, nisam ga vidio da mrsi nego samo u danima Ramazanskog i Kurbanskog bajrama.

15. Sedam je vrsta šehida, pored onih koji su poginuli u borbi

1223. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَى الْقَاتِلِ فَيَسْتَشْهَدُ).

۱۲۲۱ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ بِخَيْبَرَ بَعْدَ مَا أَفْتَتَحُوهَا، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَسْأَلُكَ لِي، فَقَالَ بَعْضُ بَنِي سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِ: لَا تُسْأَلُ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ ابْنُ مُرَيْرَةَ: هَذَا قَاتِلُ ابْنِ قَوْقِلٍ، فَقَالَ ابْنُ سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِ: وَاعَجَبًا لَوَيْرٍ، تَذَلِّي عَلَيْنَا مِنْ قَدُومِ ضَاغٍ، يَنْبِئِي عَلَيَّ قَتْلَ رَجُلٍ مُسْلِمٍ، أَكْرَمَهُ اللَّهُ عَلَى يَدَيَّ، وَلَمْ يُهْنِي عَلَى يَدَيْهِ

۱۴ - باب: مَنْ اخْتَارَ الْغَزْوَ عَلَى الصَّوْمِ

۱۲۲۲ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ أَبُو طَلْحَةَ لَا يَصُومُ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ مِنْ أَجْلِ الْغَزْوِ، فَلَمَّا قُبِضَ النَّبِيُّ ﷺ لَمْ أَرَهُ مُفْطِرًا إِلَّا يَوْمَ فِظْرِ أَوْ أَضْحَى.

۱۵ - باب: الشَّهَادَةُ سَبْعُ سِوَى الْقَتْلِ

۱۲۲۳ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ

“Svaki musliman koji umre od kuge umro je smrću šehida.”

النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الطَّاعُونَ شَهَادَةٌ لِّكُلِّ مُسْلِمٍ).

16. Ajet: *Vjernici koji se ne bore - osim onih koji su za borbu nesposobni - nisu jednaki onima koji se...*, do riječi Uzvišenoga: ...*prašta i samilostan je.* (En-Nisā', 95-96.)

١٦ - باب: قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿لَا يَسْتَوِي

الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولَى الضَّرَرِ... إِلَى قَوْلِهِ: غَفُورًا رَحِيمًا﴾

1224. Zejd ibn Sabit, r.a., kaže da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., diktirao (ajet): *Vjernici koji sjede (kod svojih kuća) i borci na Allahovom putu nisu jednaki...* Tada je došao Ibn Ummu Mektum, koji je bio slijep, i rekao:

١٢٢٤ : عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَمَلَى عَلَيَّ: ﴿لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾. فَجَاءَهُ ابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ وَهُوَ يُمْلِيهَا عَلَيَّ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَوْ أَسْتَطِيعُ الْجِهَادَ لَجَاهَدْتُ، وَكَانَ رَجُلًا أَعْمَى، فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَلَى رَسُولِهِ ﷺ، وَفَخِذَهُ عَلَى فَخِذِي، فَتَقَلَّتْ عَلَيَّ حَتَّى خِفْتُ أَنْ تُرَضَّ فَخِذِي، ثُمَّ سُرِّي عَنْهُ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿غَيْرُ أُولَى الضَّرَرِ﴾.

- Allahov Poslaniče, da sam za borbu sposoban, sigurno bih se borio.

Tada je Uzvišeni Allah objavio Svome Poslaniku, s.a.v.s., čije stegno je bilo na mom stegnu i toliko me pritislo da sam se bojao da mi ga ne zdrobi. Skinula mu se briga nakon što je Svemoćni i Uzvišeni Allah objavio: ...*izuzimajući one koji su nesposobni (bolesni)...*

17. Bodrenje na borbu

1225. Enes, r.a., priča:

– Jednog prohladnog jutra izišao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., do Hendeka (jarka), koji su prokopali muhadžiri i ensarije, budući da nisu imali robova da im rade takve poslove. Vidjevši njihov napor i gladovanje, (Allahov Poslanik, s.a.v.s.) reče:

“Bože moj, pravi život je na drugom svijetu, pa oprosti ensarijama i

١٧ - باب: التَّخْرِيسُ عَلَى الْقِتَالِ

١٢٢٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى الْخَنْدَقِ، فَإِذَا الْمُهَاجِرُونَ وَالْأَنْصَارُ يَخْفِرُونَ فِي عَدَاةٍ بَارِدَةٍ، فَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ عَمِيدٌ يَعْمَلُونَ ذَلِكَ لَهُمْ، فَلَمَّا رَأَى مَا بِهِمْ مِنَ النَّصَبِ وَالْجُوعِ، قَالَ: (اللَّهُمَّ إِنَّ الْعَيْشَ عَيْشُ

muhadžirima!" (na arapskom jeziku je to iskazano u lijepom stihu)

Odgovarajući mu, oni su rekli:

- Mi smo se obavezali Muhammedu na stalnu borbu dok god smo živi (također u stihu).

18. Kopanje jarka

1226. Enes, r.a., u drugoj predaji kaže:

- Kopajući jarak oko Medine, (muhadžiri i ensarije) su prenosili zemlju i govorili:

- Mi smo oni koji smo se obavezali Muhammedu na islam sve dok postojimo!

A Vjerovjesnik, s.a.v.s., odgovarajući im, govorio je:

"Bože moj, nema dobra osim na drugom svijetu, pa blagoslovi ensarije i muhadžire!"

1227. El-Bera', r.a., kaže:

- Vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., na Dan (napada) saveznika, kako prenosi zemlju koja mu bijaše pokrila bjelinu trbuha i čuo ga kako govori:

"Da Tebe nije (Bože), mi ne bismo bili na Pravome putu, ne bismo Te vjerovali i ne bismo Ti se molili, pa podari nam smirenost i učvrsti (naše) noge kada nas napadnu. Oni su, zaista, prvi učinili nasilje. Kada su god namjeravali neku smutnju, mi smo je osujetili."

الْآخِرَةِ. فَأَغْفِرَ لِلْأَنْصَارِ وَالْمُهَاجِرَةِ).
فَقَالُوا مُجِيبِينَ لَهُ:

نَحْنُ الَّذِينَ بَايَعُوا مُحَمَّدًا
عَلَى الْجِهَادِ مَا بَقِينَا أَبَدًا

١٨ - باب: حَفْرُ الْخَنْدَقِ

١٢٢٦: وَعَنْهُ فِي رِوَايَةٍ أَنَّهُمْ كَانُوا يَقُولُونَ:

نَحْنُ الَّذِينَ بَايَعُوا مُحَمَّدًا

عَلَى الْإِسْلَامِ مَا بَقِينَا أَبَدًا

وَالنَّبِيُّ ﷺ يُجِيبُهُمْ، وَيَقُولُ: (اللَّهُمَّ

لَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرُ الْآخِرَةِ. فَبَارِكْ فِي

الْأَنْصَارِ وَالْمُهَاجِرَةِ).

١٢٢٧: عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَوْمَ الْأَخْزَابِ يَنْقُلُ

التُّرَابَ وَقَدْ وَارَى التُّرَابُ بَيَاضَ بَطْنِهِ،

وَهُوَ يَقُولُ: (لَوْلَا أَنْتَ مَا آمَتَدَيْنَا، وَلَا

تَصَدَّقْنَا وَلَا صَلَّيْنَا، فَأَنْزِلْ السَّكِينَةَ

عَلَيْنَا، وَبَتَّ الْأَقْدَامَ إِنَّ لَاقَيْنَا، إِنَّ

الْأَمْلَى قَدْ بَعَا عَلَيْنَا، إِذَا أَرَادُوا فِتْنَةً

أَبَيْنَا).

19. Opravdano izostajanje od borbe

1228. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., u jednoj vojni rekao:

“Zaista, u Medini ima ljudi koji su izostali iza nas, a ranije su bili s nama u svakoj uvali i dolini. Međutim sada ih je zadržao (neki opravdan) razlog.”

20. Vrijednost posta na Allahovom putu

1229. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

“Ko posti jedan dan na Allahovom putu, Allah će udaljiti njegovo lice od vatre koliko iznosi sedamdeset godina putovanja.”

21. Vrlina onoga ko opremi borca (na Allahov put) ili ga zamijeni u dobru

1230. Zejd ibn Halid, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko otpremi ratnika na Allahov put - kao da i sam učestvuje u toj borbi, a ko zamijeni ratnika na Božijem putu u nekom dobru (izdržavanju porodice), i on kao da učestvuje u borbi.”

1231. Enes, r.a., kaže da Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije ulazio ni u jednu kuću u Medini, izuzimajući njegove supruge, osim u kuću Ummu Sulejm. Kada su ga upitali zašto, on je odgovorio:

“Ja sam prema njoj veoma milostiv. Njezin brat je poginuo (u društvu) sa mnom.”

١٩ - باب: مَنْ حَبَسَهُ الْعُدْرُ عَنْ الْغَزْوِ

١٢٢٨ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ فِي غَزَاةٍ، فَقَالَ: (إِنَّ أَقْوَامًا بِالْمَدِينَةِ خَلَقْنَا، مَا سَلَكْنَا شِعْبًا وَلَا وَادِيًا إِلَّا وَهُمْ مَعَنَا فِيهِ، حَبَسَهُمُ الْعُدْرُ).

٢٠ - باب: فَضْلُ الصَّوْمِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

١٢٢٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، بَعَدَ اللَّهُ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ سَبْعِينَ خَرِيفًا).

٢١ - باب: فَضْلُ مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا أَوْ خَلَفَهُ بِخَيْرٍ

١٢٣٠ : عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَدْ غَزَا، وَمَنْ خَلَفَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِخَيْرٍ فَقَدْ غَزَا).

١٢٣١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمْ يَكُنْ يَدْخُلُ بَيْتًا بِالْمَدِينَةِ غَيْرَ بَيْتِ أُمِّ سُلَيْمٍ إِلَّا عَلَى أَزْوَاجِهِ، فَقِيلَ لَهُ، فَقَالَ: (إِنِّي أَرْحَمُهَا، فُتِلَ أَخُوهَا مَعِيَ).

22. Namirisavanje pred stupanje u borbu

1232. Enes, r.a., kaže da je pred bitku na Jemami došao Sabitu ibn Kajsu, koji je namirisavao svoja otkrivena stegna. Enes je rekao:

- Amidža, šta te zadržalo pa nisi dosad došao?

- Dolazim odmah, bratiću - odgovorio je, dok se i dalje namirisavao - kaže Enes.

Potom je došao i sjeo (u prvi streljački odred). U svom govoru (Enes) je kazao da su ljudi pobjegli sa bojnog polja. Na to je (Sabit) rekao:

- Raščistite put ispred nas da udarimo na neprijatelja! Nismo ovako radili u vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.s. Ružnoj su vas navici navikli vaši neprijatelji.

23. Značaj prethodnice

1233. Džabir, r.a., priča:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je na Dan (borbe) protiv saveznika (*Jevmu-l-ahzab*) rekao:

“Ko će mi donijeti vijest o narodu (Benu Kurejza)?”

- Ja - reče Zubejr.

Potom je opet upitao:

“Ko će mi donijeti vijest o tom narodu?”

- Ja - ponovo će Zubejr.

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Svaki vjerovjesnik je imao svog *havariju* (pomoćnik, apostol), a moj je *havarija* Zubejr.”

24. Džihad je obavezan bilo s dobrim (vladarem - starješinom) ili grješnikom

1234. Urve el-Bariki, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

٢٢ - باب: التَّحْنُطُ عِنْدَ الْقِتَالِ

١٢٣٢ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ أَتَى يَوْمَ الْيَمَامَةِ ثَابِتُ بْنُ قَيْسٍ، وَقَدْ حَسَرَ عَنْ فَخْذَيْهِ وَهُوَ يَتَحَنُّطُ، فَقَالَ: يَا عَمُّ، مَا يَحْبِسُكَ أَنْ لَا تَجِيءَ؟ قَالَ: الْآنَ يَا ابْنَ أَخِي، وَجَعَلَ يَتَحَنُّطُ، يَغْنِي مِنَ الْحَنُوطِ، ثُمَّ جَاءَ فَجَلَسَ، فَذَكَرَ فِي الْحَدِيثِ أَنْكَشَافًا مِنَ النَّاسِ، فَقَالَ: هَكَذَا عَنْ وُجُوهِنَا حَتَّى نُضَارِبَ الْقَوْمَ، مَا هَكَذَا كُنَّا نَفْعَلُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، بِشَسْمَا عَوْدَكُمْ أَقْرَانَكُمْ.

٢٣ - باب: فَضْلُ الطَّلِيْعَةِ

١٢٣٣ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ يَأْتِينِي بِخَبَرِ الْقَوْمِ؟). يَوْمَ الْأَحْزَابِ، قَالَ الزُّبَيْرُ: أَنَا، ثُمَّ قَالَ: (مَنْ يَأْتِينِي بِخَبَرِ الْقَوْمِ؟). قَالَ الزُّبَيْرُ: أَنَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوَارِيًّا، وَحَوَارِيَ الزُّبَيْرُ).

٢٤ - باب: الْجِهَادُ مَاضٍ مَعَ الْبِرِّ وَالْفَاجِرِ

١٢٣٤ : عَنْ عُرْوَةَ الْبَارِقِيِّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (الْحَيْلُ مَعْفُودٌ

“U konjskim grivama sastavljeno je dobro (koje se seže sve) do Sudnjeg dana: nagrada (na onome) i ratna dobit (na ovome svijetu).

1235. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Blagoslov je u grivama konjâ!”

25. Ko drži konja radi džihada, u smislu riječi Allaha, dž. š.: ...i konja za boj... (El-Enfal, 60.)

1236. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko drži konja radi džihada na Allahovom putu, vjerujući u Allaha i priznavajući Njegovo obećanje (nagradu), sve što konj pojede, popije, pobalega i izmokri pokazat će se na njegovoj vagi na Sudnjem danu.”

26. Ime konja i magarca

1237. Sehl ibn Sa'd kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je imao u našem ogradenom prostoru konja koji se zvao Luhajf (ha bez tačke) ili Luhajf (ha sa tačkom).

1238. Muaz., r.a., kaže:

– Jahao sam za Vjerovjesnikom, s.a.v.s., na magarcu koji se zvao Ufejr, pa on reče:

“O, Muaze, znaš li koje je Allahovo pravo nad njegovim robovima?” (Ovaj hadis je već spomenut. Vidi hadis broj 105).

1239. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Kada je u Medini jednom zavladao strah, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je posudio

فِي نَوَاصِيهَا الْخَيْرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ:
الْأَجْرُ وَالْمَغْنَمُ).

١٢٣٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (الْبَرَكََةُ فِي نَوَاصِي الْخَيْلِ).

٢٥ - باب: مَنْ اخْتَبَسَ فَرَسًا لِقَوْلِهِ
عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ﴾

١٢٣٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ اخْتَبَسَ فَرَسًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، إِيمَانًا، بِاللَّهِ، وَتَضَدِيقًا بِوَعْدِهِ، فَإِنَّ شَبْعَهُ وَرِيَهُ وَرَوْنَهُ وَيَوْلَهُ فِي مِيزَانِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

٢٦ - باب: اسْمُ الْفَرَسِ وَالْحِمَارِ

١٢٣٧ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ لِلنَّبِيِّ ﷺ فِي حَائِطِنَا فَرَسٌ يُقَالُ لَهُ اللَّحِيفُ. وَقَالَ بَعْضُهُمُ اللَّحِيفُ.

١٢٣٨ : عَنْ مُعَاذِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ رِذْفَ النَّبِيِّ ﷺ عَلَى حِمَارٍ يُقَالُ لَهُ عُقَيْرٌ، فَقَالَ: (يَا مُعَاذُ، هَلْ تَذَرِي مَا حَقَّ لِلَّهِ عَلَى عِبَادِهِ) وَسَرَدَ الْحَدِيثَ وَقَدْ تَقَدَّمَ.

١٢٣٩ : عَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ قَرْعٌ بِالْمَدِينَةِ، فَاسْتَعَارَ النَّبِيُّ ﷺ

od nas konja koji se zvao Mendub i (kada se vratio) rekao:

“Nismo uočili nikakvu opasnost i uvjerili smo se da je (konj) veoma brz.”

27. Šta je kazano o lošem predznaku konja

1240. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kad kaže:

“Loš predznak je samo u trome: konju, ženi i kući.”

28. Udio konja u ratnom plijenu

1241. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., odredio dva udjela (ratnog plijena) na konja, a jedan udio na njegovog vlasnika.

1242. El-Bera' ibn Azib, r.a., priča da mu je jedan čovjek rekao:

- Zar ste vi u Bici na Hunejnu pobjegli od Allahovog Poslanika, s.a.v.s.?

-(Da) - odgovorio je Bera' - ali Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije pobjegao. Pripadnici plemena Hevazin su bili strijelci i kada smo se sukobili s njima, navalili smo na njih i porazili ih, pa su (neki) muslimani krenuli za ratnim plijenom, a oni opet okrenuli na nas strijelama. Samo Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije pobjegao. Ja sam ga vidio na njegovoj bijeloj mazgi (Bejda'), koju je Ebu Sufjan držao za uzdu dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., govorio:

فَرَسًا لَنَا يُقَالُ لَهُ مَذْدُوبٌ، فَقَالَ: (مَا رَأَيْنَا مِنْ فَرَعٍ، وَإِنْ وَجَدْنَاهُ لَبَحْرًا).

٢٧ - باب: مَا يُذَكِّرُ مِنْ شُؤْمِ الْفَرَسِ

١٢٤٠ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّمَا الشُّؤْمُ فِي ثَلَاثَةٍ: فِي الْفَرَسِ، وَالْمَرْأَةِ، وَالْدارِ).

٢٨ - باب: سِهَامِ الْفَرَسِ

١٢٤١ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ جَعَلَ لِلْفَرَسِ سَهْمَيْنِ وَلِصَاحِبِهِ سَهْمًا.

١٢٤٢ : عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ قَالَ لَهُ رَجُلٌ:

أَفَرَرْتُمْ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَوْمَ حُنَيْنٍ؟ قَالَ: لَكِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَمْ يَفِرَّ، إِنَّا هَوَازِنٌ كَانُوا قَوْمًا رُمَاءَ، وَإِنَّا لَمَّا لَقِينَاهُمْ حَمَلْنَا عَلَيْهِمْ فَأَنْهَزْمُوا، فَأَقْبَلَ الْمُسْلِمُونَ عَلَى الْغَنَائِمِ وَاسْتَقْبَلُونَا بِالسَّهَامِ، فَأَمَّا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَلَمْ يَفِرَّ، فَلَقَدْ رَأَيْتُهُ وَإِنَّهُ لَعَلَى بَغْلَتِهِ الْبَيْضَاءِ، وَإِنَّ أَبَا سُفْيَانَ آخِذٌ بِلِجَامِهَا وَالنَّبِيُّ ﷺ يَقُولُ: (أَنَا

“Ja sam Allahov poslanik. Nema laži!
Ja sam unuk Abdulmuttalibov!”

29. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., deva

1243. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., imao devu po imenu Adba, kojoj se nije moglo uteći, ali je došao jedan nomad na mladom muškaku deve i utekao joj. To je muslimanima teško palo pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., vidjevši njihovu reakciju rekao:

“Allah je sebi uzeo za dužnost da se od ovog svijeta ništa neće uzdići a da ga On neće spustiti.”

30. Žene borcima nose mjehove sa vodom

1244. Sa'leb ibn Ebu Malik priča da je Omeru, r.a., dok je ženama Medine dijelio kratke odijevne predmete preostao jedan dobar komad pa mu je neko od prisutnih rekao:

- Vladaru pravovjernih, podaj to unuci Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koja je kod tebe (misleći na Ummu Kulsum, Alijinu kćerku)!

Omer je odgovorio:

- Ummu Selita je preča. Ona je jedna od onih ensarijki koje su se još Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., obavezale (na islam). Ona nam je - kaže Omer - na Dan bitke na Uhudu donosila mjehove (sa vodom).

31. Žene u borbi liječe ranjenike

1245. Muavvizova kćerka Rubejji'a, r.a., kaže:

النَّبِيُّ لَا كَذِبَ، أَنَا ابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ).

٢٩ - باب: نَاقَةُ النَّبِيِّ ﷺ

١٢٤٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
كَانَ لِلنَّبِيِّ ﷺ نَاقَةٌ تُسَمَّى الْعُضْبَاءَ ، لَا
تُسَبِّقُ ، فَجَاءَ أَغْرَابِيٌّ عَلَى قَعُودٍ فَسَبَقَهَا ،
فَشَقَّ ذَلِكَ عَلَى الْمُسْلِمِينَ حَتَّى عَرَفَهُ ،
فَقَالَ : (حَقٌّ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يَرْتَفِعَ شَيْءٌ
مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا وَضَعَهُ) .

٣٠ - باب: حَمَلُ النِّسَاءِ الْقَرَبِ إِلَى النَّاسِ فِي الْغَزْوِ

١٢٤٤ : عَنْ عُمَرَ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ
قَسَمَ مُرُوطًا بَيْنَ نِسَاءٍ مِنْ نِسَاءِ الْمَدِينَةِ ،
فَبَقِيَ مِرْطٌ جَيِّدٌ ، فَقَالَ لَهُ بَعْضُ مَنْ
عِنْدَهُ : يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ، أَعْطِ هَذَا ابْنَةَ
رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الَّتِي عِنْدَكَ ، يُرِيدُونَ أُمَّ
كُلثُومَ بِنْتَ عَلِيٍّ ، فَقَالَ عُمَرُ : أُمُّ سَلِيطٍ
أَحَقُّ بِهِ وَأُمُّ سَلِيطٍ مِنْ نِسَاءِ الْأَنْصَارِ ،
مِمَّنْ بَايَعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ . قَالَ عُمَرُ :
فَإِنَّهَا كَانَتْ تَزْفِرُ لَنَا الْقَرَبَ يَوْمَ أُحُدٍ .

٣١ - باب: مُدَاوَاةُ النِّسَاءِ الْجَرْحَى فِي الْغَزْوِ

١٢٤٥ : عَنْ الرَّبِيعِ بِنْتِ مُعَوِّذٍ رَضِيَ

– Bile smo s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., (na Uhudu), gdje smo napajale (žedne), liječile ranjene i prenosile poginule u Medinu.

32. Stražarenje u borbi na Allahovom putu

1246. Aiša, r.a., kaže:

– Stigavši jednom prilikom u Medinu neispavan, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Da mi je nekog dobrog od ashaba da me noćas pričuva (da se naspavam).”

Tada smo čuli zveku oružja i on upita:

“Ko je to?”

– Ja, Sa'd ibn Ebu Vekkas. Došao sam da te čuvam.

I tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zaspao.

1247. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Nesretan je onaj rob koji robuje dinaru, dirhemu i četverorogljastoj (luksuznoj) odori, koji je, ako mu se što da, zadovoljan, a ako mu se ne da, ljuti se, nesretan je i dođe mu zlo, a kad se od njega šta traži, ne može se izvući. Blago robu koji na Allahovom putu, uzdignute glave i prašnjavih nogu drži za uzdu svoga konja; ako je na straži, dobro čuva stražu, ako je u pozadini, dobro je osigurava, ako neko zatraži dozvolu (da uđe preko reda), ne dopušta mu, a ako se kod njega neko za nešto/nekoga zauzima, to zauzimanje mu ne prihvaća.”

اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنَّا نَغْزُو مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فَنَسْقِي الْقَوْمَ، وَنَخْدُمُهُمْ، وَنَرُدُّ الْجَرْحَى وَالْقَتْلَى إِلَى الْمَدِينَةِ.

۳۲ - باب: الْحِرَاسَةِ فِي الْغَزْوِ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ

۱۲۴۶ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ سَهْرًا، فَلَمَّا قَدِمَ الْمَدِينَةَ، قَالَ: (لَيْتَ رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِي صَالِحًا يَخْرُسُنِي اللَّيْلَةَ؟). إِذْ سَمِعْنَا صَوْتَ سِلَاحٍ، فَقَالَ: (مَنْ هَذَا؟). فَقَالَ: أَنَا سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ جِئْتُ لِأَخْرُسَكَ، وَنَامَ النَّبِيُّ ﷺ.

۱۲۴۷ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (تَعَسَّ عَبْدُ الدِّينَارِ، وَعَبْدُ الدَّرْهِمِ وَعَبْدُ الْخَمِصَةِ، إِنْ أُعْطِيَ رَضِيَ، وَإِنْ لَمْ يُعْطَ سَخِطَ، تَعَسَّ وَانْتَكَسَ، وَإِذَا شَيْكَ فَلَا أَنْتَقَشَ، طُوبَى لِعَبْدٍ آخِذٍ بِعِنَانٍ فَرَسِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، أَشَعَّتْ رَأْسُهُ، مُغْبِرَةً قَدَمَاهُ، إِنْ كَانَ فِي الْحِرَاسَةِ كَانَ فِي الْحِرَاسَةِ، وَإِنْ كَانَ فِي السَّاقَةِ كَانَ فِي السَّاقَةِ، إِنْ أَسْتَاذَنَ لَمْ يُؤْذَنَ لَهُ وَإِنْ شَفَعَ لَمْ يُشَفَّعْ).

۳۳ - باب: الخِدْمَةِ فِي الْغَزْوِ

33. Služenje (učesniku) u borbi (na Allahovom putu)

1248. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Išao sam zajedno s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u Hajber i služio mu. Kada se Vjerovjesniku, s.a.v.s., u povratku ukazalo brdo Uhud, rekao je:

“Ovo je brdo koje nas voli i koje mi volimo!”

1249. Enes, r.a., kaže:

– Kad smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., bili (na jednom putovanju) jedini hlad koji je neko mogao imati bio je hlad što ga je on pravio svojim ogrtačem. Oni koji su postili nisu ništa radili, dok su oni koji nisu postili hranili deve, donosili na njima vodu te opsluživali i liječili (potrebite) pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Oni koji nisu postili odnijeli su danas (svu) nagradu.”

34. Vrijednost jednog dana stražarenja na Allahovom putu

1250. Sehl ibn Sa'd es-Saidi, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Čuvati stražu jedan dan na Allahovom putu bolje je od cijeloga

۱۲۴۸ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

خَرَجْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ إِلَى خَيْبَرَ أَخْدِمُهُ، فَلَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ رَاجِعًا وَبَدَأَ لَهُ أَحَدٌ، قَالَ : (هَذَا جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ).

۱۲۴۹ : عَنْ أَنَسٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ : كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، أَكْثَرْنَا ظِلًّا الَّذِي يَسْتَظِلُّ بِكِسَائِهِ، وَأَمَّا الَّذِينَ صَامُوا فَلَمْ يَعْمَلُوا شَيْئًا، وَأَمَّا الَّذِينَ أَفْطَرُوا فَبَعَثُوا الرُّكَّابَ وَأَمْتَهُنَا وَعَالَجُوا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (ذَهَبَ الْمُفْطَرُونَ الْيَوْمَ بِالْأَجْرِ).

svijeta i onoga što je na njemu, a mjesto u Džennetu dužine biča nekog od vas vrednije je nego cio svijet i ono što je na njemu. Jedan odlazak uvečer na Allahovom putu ili ujutro bolji je od cijelog svijeta i onoga što je na njemu.”

35. Pomoć u borbi zahvaljujući nemoćnim i dobrim ljudima

1251. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Vi ste pomognuti i opskrbljeni samo zahvaljujući nemoćnima između vas.”

1252. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Doći će vrijeme kada će skupine ljudi (ratovati), pa će biti rečeno: - Ima li neko među vama ko se družio s Vjerovjesnikom, s.a.v.s.?”

- Da - reći će se pa će pobjeda biti izvojevana.

Potom će opet doći vrijeme kad će se pitati: - Ima li među vama neko ko se družio s ashabima Vjerovjesnika, s.a.v.s.?

- Da - reći će se pa će pobjeda biti izvojevana.

Zatim će doći vrijeme kada će se pitati: - Ima li među vama neko ko se družio sa onim koji se družio s (ashabima) drugovima Vjerovjesnika, s.a.v.s.?

- Da - reći će se i opet će biti izvojevana pobjeda.

۳۴ - باب: فَضْلَ رِبَاطِ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

۱۲۵۰ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا ، وَمَوْضِعُ سَوْطٍ أَحَدِكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا ، وَالرُّوحَةُ يَرْوَحُهَا الْعَبْدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ، أَوْ الْعَدْوَةُ ، خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا) .

۳۵ - باب: مَنْ اسْتَعَانَ بِالضَّعَفَاءِ وَالصَّالِحِينَ فِي الْحَرْبِ

۱۲۵۱ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (هَلْ تَنْصُرُونَ وَتَرْزُقُونَ إِلَّا بِضَعَفَائِكُمْ) .

۱۲۵۲ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَغْزَوُ فِتْنَامٌ مِنَ النَّاسِ ، فَيَقَالُ : هَلْ فِيكُمْ مَنْ صَحِبَ النَّبِيَّ ﷺ ؟ فَيَقَالُ : نَعَمْ ، فَيُفْتَحُ عَلَيْهِ ، ثُمَّ يَأْتِي زَمَانٌ ، فَيَقَالُ : فِيكُمْ مَنْ صَحِبَ أَصْحَابَ النَّبِيِّ ﷺ ؟ فَيَقَالُ : نَعَمْ ، فَيُفْتَحُ عَلَيْهِ ، ثُمَّ يَأْتِي زَمَانٌ ، فَيَقَالُ : فِيكُمْ مَنْ صَحِبَ صَاحِبَ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ ؟ فَيَقَالُ : نَعَمْ ، فَيُفْتَحُ) .

36. Podsticanje na streljaštvo

1253. Ebu Usejd, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na Dan Bedra, kad smo se poredali u (bojne) redove prema Kurejšijama i kada su se oni poredali prema nama, rekao:

“Kad vam se približe, koristite strijele!”

37. Štit i zaklanjanje štitom svoga druga

1254. Omer, r.a., priča:

– Imovina (plemena) Benu Nadir bila je plijen koji je Allah darovao Svome Poslaniku, s.a.v.s., bez borbe, plijen koji muslimani nisu zadobili (boreći se) na svojim konjima i devama, tako da je on pripao samo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i on ga je te godine trošio na svoje ukućane na ime izdržavanja, a ono što je preostalo dao je za oružje i konje kao vojnu opremu na Allahovom putu.

1255. Alija, r.a., kaže:

– Nisam vidio da bi se Vjerovjesnik, s.a.v.s., žrtvovao za nekoga više nego za Sa'da. Čuo sam ga kako kaže:

“Odapni strijelu, žrtvovao bih za tebe svoga oca i majku!”

38. Ukrašavanje sablji

1256. Ebu Umama je rekao:

– Zaista su ljudi ostvarili mnoge pobjede sabljama koje nisu bile ukrašene ni zlatom ni srebrom, već

۳۶ - باب: التَّحْرِيسُ عَلَى الرَّمْيِ

۱۲۵۳ : عَنْ أَبِي أُسَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَوْمَ بَدْرٍ، حِينَ صَفَقْنَا لِقُرَيْشٍ وَصَفُّوا لَنَا : (إِذَا أَكْتَبُوكُم فَعَلَيْكُم بِالنَّبْلِ).

۳۷ - باب: الْمِجَنُّ وَمَنْ يَتَرَسُّ بِتَرَسٍ صَاحِبِهِ

۱۲۵۴ : عَنْ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ : كَانَتْ أَمْوَالُ بَنِي النَّضِيرِ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ ﷺ، مِمَّا لَمْ يُوجِفِ الْمُسْلِمُونَ عَلَيْهِ بِخَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ، فَكَانَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ خَاصَّةً، وَكَانَ يُنْفِقُ عَلَى أَهْلِهِ نَفَقَةً سَتِيهِ، ثُمَّ يَجْعَلُ مَا بَقِيَ فِي السَّلَاحِ وَالْكَرَاعِ، غُدَّةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

۱۲۵۵ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يُقَدِّي رَجُلًا بَعْدَ سَعْدٍ، سَمِعْتُهُ يَقُولُ : (أَزِمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي).

۳۸ - باب: مَا جَاءَ فِي حِلْيَةِ السُّيُوفِ

۱۲۵۶ : عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : لَقَدْ فَتَحَ الْفَتْوحَ قَوْمٌ، مَا كَانَتْ حِلْيَةُ

samo prstenom na donjem i gornjem kraju korica, olovom i željezom.

39. Vjerovjesnikov, s.a.v.s., oklop i košulja u ratu

1257. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Dok je bio u šatoru (na dan Bitke na Bedru), Vjerovjesnik, s.a.v.s., je govorio:

“Bože moj, Tražim od Tebe da ispuniš Svoju obavezu i Svoje obećanje. Bože moj, ako Ti tako htjedneš, neće Ti se poslije ovoga dana ibadet činiti.”

Tada ga je Ebu Bekr uzeo za ruku i rekao:

- Dosta je Allahov Poslaniče, dojadit ćeš Gospodaru svom!”

Allahov Poslanik, s.a.v.s., koji je bio u oklopu, izašao je (napolje) izgovarajući (ajete):

Skup će, sigurno, poražen biti, a oni će se u bijeg dati! Međutim Smak svijeta im je rok, a Smak svijeta je užasniji i gorči. (El-Kamer, 45.-46.)

U jednoj predaji stoji da je to bio Dan bitke na Bedru.

40. Oblačenje svile u ratu

1258. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., dopustio je Abdurrahmanu ibn Avfu i Zubejru da nose svilenu košulju zbog svraba koji su imali.

1259. Enes u drugoj predaji kaže da su se njih dvojica (Abdurrahman ibn Avf i Zubejr) žalili Vjerovjesniku, s.a.v.s., na vaši, pa im je dopustio (oblačenje) svile.

سُوفِهِمُ الذَّهَبَ وَلَا الْفِضَّةَ، إِنَّمَا كَانَتْ حَلِيَّتُهُمُ الْعُلَايِيَّ وَالْأَتَكَ وَالْحَدِيدَ.

٣٩ - باب: مَا قِيلَ فِي دِرْعِ النَّبِيِّ ﷺ وَالْقَمِيصِ فِي الْحَرْبِ

١٢٥٧ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ وَهُوَ فِي قُبَّةٍ: (اللَّهُمَّ إِنِّي أُنْشِدُكَ عَهْدَكَ وَوَعْدَكَ، اللَّهُمَّ إِنْ شِئْتَ لَمْ تُعَبِّدْ بَعْدَ الْيَوْمِ). فَأَخَذَ أَبُو بَكْرٍ بِيَدِهِ فَقَالَ: حَسْبُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَدْ أَلْحَحْتَ عَلَى رَبِّكَ، وَهُوَ فِي الدَّرْعِ، فَخَرَجَ وَهُوَ يَقُولُ: ﴿سَيُهْزَمُ الْجَنْعُ وَيُوْلَوْنَ الدُّبُرَ. بَلَى السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمُ وَالسَّاعَةُ أَذْهَى وَأَمْرٌ﴾. وَفِي رِوَايَةٍ: وَذَلِكَ يَوْمَ بَدْرٍ.

٤٠ - باب: الْحَرِيرِ فِي الْحَرْبِ

١٢٥٨ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَخَّصَ النَّبِيُّ ﷺ لِعَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ وَالزُّبَيْرِ فِي قَمِيصٍ مِنْ حَرِيرٍ، مِنْ حِكَّةٍ كَانَتْ بِهِمَا.

١٢٥٩: وَعَنْهُ فِي رِوَايَةٍ: أَنَّهُمَا شَكَّوْا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ - يَغْنِي الْقَمَلُ - فَأَرْخَصَ لَهُمَا فِي الْحَرِيرِ.

41. Šta je rečeno o borbi s Bizantincima

1260. Ummu Haram, r.a., kaže da je čula Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako govori:

“Prva vojska mojih sljedbenika koja bude ratovala na moru bit će nagrađena Džennetom.”

- Allahov Poslaniče - upitala sam (kaže Ummu Haram) - jesam li ja među njima?

“Ti si među njima”, odgovorio je on.

- Potom je - kaže ona - Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Prva vojska mojih sljedbenika koja napadne grad bizantijskog cara imat će oproštene grijeha.”

- Jesam li ja među njima, Allahov Poslaniče? - upitala sam.

“Ne”, rekao je on.

42. Borba s Jevrejima

1261. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ratovat ćete s Jevrejima toliko da će se pojedinci od njih sakrivati za kamenje a ono će govoriti: ‘Allahov robe, evo Jevrejina iza mene, ubij ga!’”

U drugoj predaji stoji da je on rekao:

“Smak svijeta neće nastupiti dok ne budete ratovali s Jevrejima...” (navodeći hadis do kraja)

43. Borba s Turcima

1262. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Neće biti Smak svijeta dok ne budete ratovali s Turcima, (narodom) malih očiju, crvena lica, pljosnatih noseva, a lica kao da su pokrivena štitovima. I

٤١ - باب: مَا قِيلَ فِي قِتَالِ الرُّومِ

١٢٦٠ : عَنْ أُمِّ حَرَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا :
أَنَّهَا سَمِعَتِ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : (أَوَّلُ
جَنَيشٍ مِنْ أُمَّتِي يَغْزُونَ الْبَحْرَ قَدْ
أَوْجَبُوا). قَالَتْ أُمُّ حَرَامٍ . قُلْتُ : يَا
رَسُولَ اللَّهِ أَنَا فِيهِمْ؟ قَالَ : (أَنْتِ فِيهِمْ) .
قَالَتْ : ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (أَوَّلُ جَنَيشٍ
مِنْ أُمَّتِي يَغْزُونَ مَدِينَةَ قَيْصَرَ مَغْفُورٌ
لَهُمْ). فَقُلْتُ : أَنَا فِيهِمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟
قَالَ : (لَا) .

٤٢ - باب: قِتَالِ الْيَهُودِ

١٢٦١ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ :
(تُقَاتِلُونَ الْيَهُودَ، حَتَّى يَخْتَبِئَ أَحَدُهُمْ
وَرَاءَ الْحَجَرِ، فَيَقُولُ : يَا عَبْدَ اللَّهِ، هَذَا
يَهُودِيٌّ وَرَائِي فَأَقْتُلْهُ). وَفِي رِوَايَةٍ قَالَ :
(لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا الْيَهُودَ)
وَذَكَرَ بَاقِيَ الْحَدِيثِ .

٤٣ - باب: قِتَالِ التُّرْكِ

١٢٦٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ : رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (لَا تَقُومُ السَّاعَةُ
حَتَّى تُقَاتِلُوا التُّرْكَ، صِغَارَ الْأَعْيُنِ،
حُمْرَ الْوُجُوهِ، ذُلْفَ الْأَنْوَفِ، كَأَنَّ
وُجُوهُهُمْ الْمَجَانُّ الْمُطْرَقَةُ، وَلَا تَقُومُ
السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا قَوْمًا نِعَالُهُمْ
الشَّعْرُ) .

Smak svijeta neće biti dok se ne sukobite s narodom koji nosi obuću od dlake.”

44. Proklinjanje idolopoklonika porazom i potresom

1263. Abdullah ibn Ebu Evfa, r.a., priča:

- Na dan Bitke protiv saveznika Allahov Poslanik, s.a.v.s., je proklinjao idolopoklonike, govoreći:

“Allahu moj, Koji si spustio Knjigu i Koji brzo svodiš račune! Allahu moj, porazi saveznike (ahzab)! Allahu moj, porazi ih i potresi!”

1264. Od Aiše, r.a., se priča da su Jevreji ušli kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i rekli:

- Smrt na tebe (Es-samu alejke)!

Ja sam ih proklela - kaže Aiša - pa je on rekao:

“Šta ti je?”

- Zar ti nisi čuo šta su rekli? - upitala je ona.

“Zar nisi čula da sam rekao: ‘I na vas (Ve alejkum)’”, rekao je Resulullah.

45. Dova za uputu idolopoklonika da bi ih se pridobilo

1265. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Tufejl ibn Amr ed-Devs došao sa svojim drugovima kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Poslaniče, (pleme) Devs suprotstavlja se i neće islam! Prokuni ga!

Uto je neko rekao:

- Propao Devs!

“Bože moj, uputi Devs (na Pravi put) i učini ih muslimanimal”, rekao je na to Božiji Poslanik, s.a.v.s.

٤٤ - باب: الدُّعَاءُ عَلَى الْمُشْرِكِينَ بِالْهَزِيمَةِ وَالزَّلْزَلَةِ

١٢٦٣ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أُوْفَى

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

دَعَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَوْمَ الْأَحْزَابِ عَلَى الْمُشْرِكِينَ، فَقَالَ: (اللَّهُمَّ مُزِلَّ الْكِتَابِ سَرِيعَ الْحِسَابِ، اللَّهُمَّ أَهْزِمِ الْأَحْزَابَ، اللَّهُمَّ أَهْزِمْهُمْ وَزَلِّزْلَهُمْ).

١٢٦٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا:

أَنَّ الْيَهُودَ دَخَلُوا عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالُوا: السَّامُ عَلَيْكَ، فَلَعَنَتْهُمْ، فَقَالَ: (مَا لَكُمْ؟). قُلْتُ: أَوْ لَمْ تَسْمَعْ مَا قَالُوا؟ قَالَ: (أَوْ لَمْ تَسْمَعْ مَا قُلْتُ؟ وَعَلَيْكُمْ).

٤٥ - باب: الدُّعَاءُ لِلْمُشْرِكِينَ بِالْهُدَى لِيَتَأَفَّهُمْ

١٢٦٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ: قَدِمَ طَفِيلُ بْنُ عَمْرِو الدَّوْسِيُّ وَأَصْحَابُهُ، عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ دَوْسًا عَصَتْ وَأَبَتْ، فَادْعُ اللَّهَ عَلَيْهَا، فَقِيلَ: هَلَكْتَ دَوْسُ،

46. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., pozivanje u islam i priznavanje poslanstva i da jedni druge ne smatraju bogovima mimo Allaha

1266. Sehl ibn Sa'd, r.a., kaže da je pred Bitku na Hajberu čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako govori:

“Dat ću zastavu čovjeku kome će Allah omogućiti da njegovom rukom (Hajber) bude oslobođen.”

Sutradan su svi ashabi poranili nadajući se dodjeli zastave, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je upitao:

“Gdje je Alija?”

Neko reče:

- Žali se na svoje oči.

Potom je naredio da mu ga pozovu i (kada je Alija došao) pljunuo mu je u oči i on je smjesta ozdravio kao da ništa nije bilo.

Tada Alija reče:

- Borićemo se protiv njih dok ne budu ono što i mi.

Božiji Poslanik, s.a.v.s., reče:

“Polahko! (Tek) kad se spustiš u njihova dvorišta pozovi ih u islam i saopći im čime su zaduženi! Tako mi Boga, da se jedan čovjek tvojim sebebom uputi (na Pravi put), bolje ti je nego da imaš krda crvenih deva (simbol najljepšeg bogatstva).”

47. Davanje prednosti četvrtku kao danu polaska na putovanje

1267. Ka'b ibn Malik, r.a., kaže:

- Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s.,

قَالَ: (اللَّهُمَّ أَهْدِ دَوْسًا وَأَتِ بِهِمْ).

٤٦ - باب: دُعَاءِ النَّبِيِّ ﷺ إِلَى

الْإِسْلَامِ وَالنُّبُوَّةِ، وَأَنْ لَا يَتَّخِذَ

بَعْضُهُمْ بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ

١٢٦٦ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ:

أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ يَوْمَ خَيْبَرَ:

(لَأُعْطِينَ الرَّايَةَ رَجُلًا يَفْتَحَ اللَّهُ عَلَى

يَدَيْهِ). فَقَامُوا يَرْجُونَ لِذَلِكَ أَيُّهُمْ

يُعْطَى، فَعَدَّوْا وَكُلُّهُمْ يَرْجُو أَنْ يُعْطَى،

فَقَالَ: (أَيْنَ عَلِيٌّ؟). فَقِيلَ: يَشْتَكِي

عَيْنَيْهِ، فَأَمَرَ فِدْعِي لَهُ، فَبَصَقَ فِي عَيْنَيْهِ،

فَبَرَأَ مَكَانَهُ حَتَّى كَانَهُ لَمْ يَكُنْ بِهِ شَيْءٌ،

فَقَالَ: نَقَاتِلُهُمْ حَتَّى يَكُونُوا مِثْلَنَا؟

فَقَالَ: (عَلَى رِسْلِكَ، حَتَّى تَنْزِلَ

بِسَاحَتِهِمْ، ثُمَّ ادْعُهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ،

وَأَخْبِرْهُمْ بِمَا يَجِبُ عَلَيْهِمْ، فَوَاللَّهِ لَأَنْ

يُهْدَى بِكَ رَجُلٌ وَاحِدٌ خَيْرٌ لَكَ مِنْ حُمْرِ

النَّعَمِ).

٤٧ - باب: مَنْ أَرَادَ غَزْوَةً فَوَرَّى

بِغَيْرِهَا وَمَنْ أَحَبَّ الْخُرُوجَ إِلَى

السَّفَرِ يَوْمَ الْخَمِيسِ

polazio na put, rijetko bi to činio mimo četvrtka.

48. Vatrom kažnjava samo Allah, dž.š.

1268. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Poslao nas je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na jedan vojni pohod i naredio:

“Ako susretnete tu i tu dvojicu (pa je spomenuo imena dvojice Kurejšija), spalite ih vatrom.”

Poslije, kada smo se pred polazak došli s njime oprostiti, on reče:

“Bio sam vam naredio da te i te spalite na vatri, ali vatrom kažnjava samo Allah. Zato, ako ih uhvatite, ubijte ih!”

49. Poslušnost i pokornost (imamu) vladaru

1269. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Poslušnost i pokornost je dužnost sve dok se ne bude naređivalo grijšenje, a ako se bude naredilo nešto grješno, tada više nema ni poslušnosti ni pokornosti.”

50. Muslimani trebaju imama (vladara) braniti i držati ispred sebe kao svoga zaštitnika

1270. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

“Mi smo posljednji (ummet koji se

۱۲۶۷ : عَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَقَلَّمَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَخْرُجُ، إِذَا خَرَجَ فِي سَفَرٍ، إِلَّا يَوْمَ الْحَمِيسِ.

۴۸ - باب: التَّوَدِيعِ
۱۲۶۸ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَعَثَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي بَعْثٍ، فَقَالَ لَنَا: (إِنْ لَقِيتُمْ فَلَانًا وَفَلَانًا - لِرَجُلَيْنِ مِنْ قُرَيْشٍ سَمَاهُمَا - فَحَرِّقُوهُمَا بِالنَّارِ). قَالَ: ثُمَّ أَتَيْنَاهُ نُودِعُهُ حِينَ أَرَدْنَا الْخُرُوجَ، فَقَالَ: (إِنِّي كُنْتُ أَمَرْتُكُمْ أَنْ تُحَرِّقُوا فَلَانًا وَفَلَانًا بِالنَّارِ، وَإِنَّ النَّارَ لَا يُعَذِّبُ بِهَا إِلَّا اللَّهُ، فَإِنْ أَخَذْتُمُوهُمَا فَاقْتُلُوهُمَا).

۴۹ - باب: السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ لِلْإِمَامِ

۱۲۶۹ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ حَقٌّ مَا لَمْ يُؤْمَرْ بِالْمَعْصِيَةِ، فَإِذَا أُمِرَ بِمَعْصِيَةٍ فَلَا سَمْعَ وَلَا طَاعَةَ).

۵۰ - باب: يُقَاتَلُ مِنْ وَرَاءِ الْإِمَامِ وَيَتَّقَى بِهِ

۱۲۷۰ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (نَحْنُ

pojaviu na dunjaluku), a prvi (koji će ući u Džennet).”

On je (također) rekao:

“Ko je pokoran meni, pokoran je i Allahu, a ko je neposlušan meni, neposlušan je i Allahu. Ko se pokorava svome zapovjedniku, on se pokorava meni, a ko se ne pokorava svome zapovjedniku, on se ne pokorava ni meni.

Starješina je štit iza koga se treba boriti i njime se štititi, pa ako naređuje bogobožnost i pravedno sudi, on će za to imati nagradu, a ako naređuje nešto drugo, zaista će za to biti odgovoran.”

الْآخِرُونَ السَّابِقُونَ). وَيَقُولُ: (مَنْ أَطَاعَنِي فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ عَصَى اللَّهَ، وَمَنْ يُطِيعِ الْأَمِيرَ فَقَدْ أَطَاعَنِي، وَمَنْ يَعْصِ الْأَمِيرَ فَقَدْ عَصَانِي، وَإِنَّمَا الْإِمَامُ جُنَّةٌ، يُقَاتِلُ مِنْ وَرَائِهِ وَيَنْتَقِي بِهِ، فَإِنْ أَمَرَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَعَدَلَ فَإِنَّ لَهُ بِذَلِكَ أَجْرًا، وَإِنْ قَالَ بَعِيرُهُ فَإِنَّ عَلَيْهِ مِنْهُ).

٥١ - باب: الْبَيْعَةِ فِي الْحَرْبِ عَلَى أَنْ لَا يَفْرُوا

51. Zakletva na nebježanje sa bojnog polja

1271. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Kada smo se godinu dana nakon Hudejbijskog ugovora vratili (na Hudejbiju), ni dvojica od nas nisu se mogli usaglasiti koje je to drvo pod kojim smo, milošću Allahovom, davali zakletvu (*bej'at*).

On je potom upitan:

- Na šta je (Allahov Poslanik, s.a.v.s.) tražio da se obavežu, (je li) na smrt?”

- Ne, tražio je da se obavežu na strpljenje (ustrajnost) - odgovorio je on.

١٢٧١ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَجَعْنَا مِنَ الْعَامِ الْمُقْبِلِ، فَمَا أَجْتَمَعَ مِنَّا اثْنَانِ عَلَى الشَّجَرَةِ الَّتِي بَايَعْنَا تَحْتَهَا، كَانَتْ رَحْمَةً مِنَ اللَّهِ. قِيلَ لَهُ: عَلَى أَيِّ شَيْءٍ بَايَعْتُهُمْ، عَلَى الْمَوْتِ؟ قَالَ: لَا، بَايَعْتُهُمْ عَلَى الصَّبْرِ.

1272. Abdullah ibn Zejd, r.a., kaže:

- U vrijeme (borbe) u Harri, došao mu je neko i rekao:

- Ibn Hanzala traži od ljudi da se zakunu (*jubaji'u*) na smrt!

- Ne - rekao sam - na to se, nakon Allahovog Poslanika, s.a.v.s., nikome ne zaklinjem.

١٢٧٢ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا كَانَ زَمَنُ الْحَرَّةِ أَتَاهُ آتٍ فَقَالَ لَهُ: إِنَّ ابْنَ حَنْظَلَةَ يُبَايِعُ النَّاسَ عَلَى الْمَوْتِ، فَقَالَ: لَا أَبَايِعُ عَلَى هَذَا أَحَدًا بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ.

1273. Seleme ibn Ekve', r.a., kaže:

- Dao sam zakletvu na vjernost Vjerovjesniku, s.a.v.s., potom krenuo pod hlad stabla, pa kada su ljudi otišli, on upita:

"Ibn el-Ekve', jesi li položio zakletvu?"

- Zavjetovao sam se, Allahov Poslaniče (zajedno sa ostalima) - odgovorio sam.

Potom je upitan:

- Na šta ste se tada zaklinjali?

- Na smrt - odgovorio je on.

1274. Mudžaši', r.a., kaže:

- Kada smo ja i moj brat došli kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., (radi prisege) ja sam tražio da se obavežemo na hidžru, ali je on rekao:

"Hidžra je prošla."

- Pa na što da ti se obavežemo? - upitah.

"Na islam i džihad (borbu na Allahovom putu)", odgovori on.

52. Starješina treba naređivati ljudima ono što mogu uraditi

1275. Ibn Mesud, r.a., kaže:

- Danas mi je došao (jedan) čovjek i pitao za nešto na što mu nisam znao odgovoriti.

- Šta misliš - pitao me - o energičnom čovjeku s vojnom opremom koji izađe s nekim od naših zapovjednika na vojnu, pa nam on naredi ono što nismo u mogućnosti učiniti?

١٢٧٣ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

بَايَعْتُ النَّبِيَّ ﷺ ثُمَّ عَدَلْتُ إِلَى ظِلِّ الشَّجَرَةِ، فَلَمَّا خَفَّ النَّاسُ قَالَ : (يَا أَبْنَ الْأَكْوَعِ أَلَا تُبَايِعُ؟). قَالَ : قُلْتُ : قَدْ بَايَعْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ : (وَأَيْضًا).

١٢٧٤ : عَنْ مُجَاشِعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : أَتَيْتُ النَّبِيَّ أَنَا وَأَخِي فَقُلْتُ : بَايِعْنَا عَلَى الْهِجْرَةِ، فَقَالَ : (مَضَتْ الْهِجْرَةُ لِأَهْلِهَا). فَقُلْتُ : عَلَامَ تُبَايِعُنَا؟ قَالَ : (عَلَى الْإِسْلَامِ وَالْجِهَادِ).

٥٢ - باب: عَزَمَ الْإِمَامُ عَلَى النَّاسِ فِيمَا يُطِيقُونَ

١٢٧٥ : عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : لَقَدْ أَتَانِي الْيَوْمَ رَجُلٌ، فَسَأَلَنِي عَنْ أَمْرٍ مَا دَرَيْتُ مَا أَرُدُّ عَلَيْهِ، فَقَالَ : أَرَأَيْتَ رَجُلًا مُؤَدِّيًا نَشِيطًا، يَخْرُجُ مَعَ أَمْرَائِنَا فِي الْمَعَارِزِ، فَيَعِزُّمُ عَلَيْنَا فِي أَشْيَاءَ لَا نُحْصِيهَا؟ فَقُلْتُ لَهُ : وَاللَّهِ مَا أَدْرِي مَا أَقُولُ لَكَ، إِلَّا أَنَا كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فَعَسَى أَنْ لَا يَغِزِمَ عَلَيْنَا فِي أَمْرٍ مَرَّةً حَتَّى

- Boga mi, ne znam šta da ti kažem - odgovorio sam - ali ti mogu reći da smo bili s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., i on nam nije naredio nijednog posla a da ga nismo mogli uraditi. Zaista, svaki od vas bit će na dobru sve dok se boji Allaha. Kada je neko u dilemi oko nečega, pitat će o tome drugog čiji će ga odgovor zadovoljiti. Međutim uskoro takvog nećete moći naći. Tako mi Jednog i Jedinog Boga, napominjem da je ono što je ostalo od ovoga svijeta samo kao jezero čija je čista voda popijena, a ostao je samo mulj.

53. Ako Vjerovjesnik, s.a.v.s., ne bi otpočeo borbu početkom dana, odgodio bi je dok se Sunce ne odmakne od zenita

1276. Abdullah ibn Ebu Evf, r.a, priča:

- U nekim od dana u kojima se sukobio (s neprijateljem) Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi sačekao da Sunce odmakne od zenita, pa bi onda izašao pred ljude i rekao:

"O ljudi, ne priželjkujte susret s neprijateljem! Molite Allaha za zdravlje, a kada se s neprijateljem sukobite, budite strpljivi i znajte da je Džennet pod sjenama sabalja!"

Potom bi proučio dovu:

"Bože moj, Koji si spustio Knjigu (Kur'an)..." (ova dova je ranije spominjana)

54. Najamnik

1277. Ja'la ibn Ummejje, r.a., kaže:

- Moj najamnik se potukao s jednim čovjekom i jedan od njih dvojice ugrizao je

نَفَعْلُهُ، وَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَنْ يَزَالَ بِخَيْرٍ مَا أَتَى اللَّهَ، وَإِذَا شَكَ فِي نَفْسِهِ شَيْءٌ سَأَلَ رَجُلًا فَشَفَّاهُ مِنْهُ، وَأَوْشَكَ أَنْ لَا تَجِدُوهُ، وَالَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، مَا أَذْكَرُ مَا غَبَرَ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا كَالثَّغَبِ، شَرِبَ صَفْوُهُ وَبَقِيَ كَدْرُهُ.

٥٣ - بَاب: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا لَمْ يُقَاتِلَ أَوَّلَ النَّهَارِ أَخَّرَ الْقِتَالَ حَتَّى تَزُولَ الشَّمْسُ

١٢٧٦ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فِي بَعْضِ أَيَّامِهِ، الَّتِي لَقِيَ فِيهَا، أَنْتَظَرَ حَتَّى مَالَتِ الشَّمْسُ، ثُمَّ قَامَ فِي النَّاسِ قَالَ : (أَيُّهَا النَّاسُ، لَا تَتَمَنَّوْا لِقَاءَ الْعَدُوِّ، وَسَلُّوْا اللَّهَ الْعَافِيَةَ، فَإِذَا لَقِيتُمُوهُمْ فَاصْبِرُوا، وَاعْلَمُوا أَنَّ الْجَنَّةَ تَحْتَ ظِلَالِ الشُّيُوفِ). ثُمَّ قَالَ : (اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ) إِلَى آخِرِهِ وَقَدْ تَقَدَّمَ بَاقِي الدُّعَاءِ.

٥٤ - بَاب: الْأَجِيرُ

١٢٧٧ : عَنْ يَعْلَى بْنِ أُمَيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : اسْتَأْجَرْتُ أَجِيرًا، فَقَاتَلَ رَجُلًا، فَعَضَّ أَحَدُهُمَا يَدَ الْآخَرِ،

drugoga za ruku. Išcupavši svoju ruku iz njegovih usta ovaj mu je izvalio sjekutić pa je onaj što je izgubio sjekutić došao kasnije Vjerovjesniku, s.a.v.s, (da traži namirenje), ali je on to ostavio nekažnjeno rekavši:

“Zar očekuješ da ti ustupi svoju ruku da je grizeš kao što pastuh deve grize (vegetaciju)?”

52. O Vjerovjesnikovoj, s.a.v.s., zastavi

1278. Nafi ibn Džabir priča da je Abbas, r.a., rekao Zubejru:

- Ovdje ti je naredio Vjerovjesnik, s.a.v.s., da pobodeš zastavu.

56. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

“Potpomognut sam time što me se (neprijatelj) plaši na razdaljini od mjesec dana hoda”

1279. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Poslan sam sa jezgrovitim govorom, koji ima najšira značenja i potpomognut sam sa strahom (da me se neprijatelj plaši). Dok sam spavao, doneseni su mi ključevi (svih) zemaljskih riznica i stavljani u moje ruke.”

Ebu Hurejre je dodao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je već otišao (na drugi svijet), a vi te riznice praznite.

57. Nošenje opskrbe prilikom pohoda i ajet: *...I snabdijte se! A najbolja opskrba je bogobojaznost...* (El-Bekare, 197.)

1280. Esma, r.a., priča:

- Kada se Allahov Poslanik, s.a.v.s., htio seliti u Medinu, pripremila sam mu u kući

فَاتَنَزَعَ يَدَهُ مِنْ فِيهِ وَنَزَعَ ثِيْبَهُ، فَأَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَأَمْدَرَهَا، فَقَالَ: (أَيَدْفَعُ يَدَهُ إِلَيْكَ فَتَقْضَمُهَا كَمَا يَقْضَمُ الْفَحْلُ).

٥٥ - باب: مَا قِيلَ فِي لَوَاءِ النَّبِيِّ ﷺ

١٢٧٨ : عَنِ الْعَبَّاسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ قَالَ لِلزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: مَا هُنَا أَمْرَكَ النَّبِيُّ ﷺ أَنْ تَرْكُزَ الرَّايَةَ.

٥٦ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «نُصِرْتُ بِالرُّعْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ»

١٢٧٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (بُعِثْتُ بِجَوَامِعِ الْكَلِمِ، وَنُصِرْتُ بِالرُّعْبِ، فَيُنَا أَنَا نَائِمٌ أُتِيَتْ بِمَفَاتِيحِ خَزَائِنِ الْأَرْضِ فَوُضِعَتْ فِي يَدَيَّ). قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: وَقَدْ ذَهَبَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَنْتُمْ تَسْتَلُونَهَا.

٥٧ - باب: حَمَلِ الرِّزَادِ فِي الْغَزْوِ، وَقَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الرِّزَادِ التَّقْوَى﴾

١٢٨٠ : عَنْ أَسْمَاءَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

Ebu Bekra jelo i piće za put, ali ne nadosmo ništa čime bismo to povezali.

Rekla sam Ebu Bekru:

- Boga mi, nemam ništa čime bih to povezala izuzev ovog svoga pojasa.

- Razderi ga na dvoje - reče on - pa u jedan (komad platna) smjesti mješinu za vodu, a u drugi jelo!

- Tako sam i uradila i zbog toga sam nazvana *Zatu-n-nitakajni* (žena sa dva pojasa).

58. Jahanje (sjedecći) iza drugog na magarcu

1281. Usama ibn Zejd, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jahao na magarcu, preko čijeg samara je bio pokrivač od kadife, i iza sebe je posadio Usamu.

1282. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na dan Oslobođenja Mekke ušao u Mekku sa njene najvišoj strane (jašući) na svojoj devi. Iza njega je (na istoj devi) sjedio Usama ibn Zejd, a s njim su bili Bilal i Osman ibn Talha, jedan od čuvara ključeva vrata Kabe (*el-hadžebe*). Kada je natjerao devu da klekne pred Hramom, naredio je da mu donesu ključ Kabe. Potom je (čuvar) otvorio vrata i Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ušao... (Ostatak hadisa je ranije spomenut. Vidi hadis broj: 317)

59. Nije preporučeno putovati s Kur'anom u neprijateljsku zemlju

قَالَتْ: صَنَعْتُ سُفْرَةَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي بَيْتِ أَبِي بَكْرٍ، حِينَ أَرَادَ أَنْ يَهَاجِرَ إِلَى الْمَدِينَةِ، قَالَتْ: فَلَمْ نَجِدْ لِسُفْرَتِهِ، وَلَا لِسِقَائِهِ مَا نَرْبِطُهُمَا بِهِ، فَقُلْتُ لِأَبِي بَكْرٍ: وَاللَّهِ مَا أَجِدُ شَيْئًا أَرْبِطُ بِهِ إِلَّا نِطَاقِي، قَالَ: فَشَقَّيْهِ بِاثْنَيْنِ فَأَرْبِطِي: بِوَاحِدِ السَّقَاءِ وَبِالْآخِرِ السُّفْرَةَ، فَفَعَلْتُ، فَلِذَلِكَ سُمِّيَتْ: ذَاتُ النِّطَاقَيْنِ.

٥٨ - باب: الرَّدْفِ عَلَى الْحِمَارِ

١٢٨١: عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ رَكِبَ عَلَى حِمَارٍ، عَلَى إِكَافٍ عَلَيْهِ قِطِيفَةٌ، وَأَرْدَفَ أُسَامَةَ وَرَاءَهُ.

١٢٨٢: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَقْبَلَ يَوْمَ الْفَتْحِ مِنْ أَعْلَى مَكَّةَ عَلَى رَاحِلَتِهِ، مُرْدِفًا أُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ، وَمَعَهُ بِلَالٌ، وَمَعَهُ عُثْمَانُ بْنُ طَلْحَةَ مِنَ الْحَبَابَةِ، حَتَّى أَنَاخَ فِي الْمَسْجِدِ، فَأَمَرَهُ أَنْ يَأْتِيَ بِمِفْتَاحِ الْبَيْتِ فَفَتَحَ، وَدَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَبَاقِي الْحَدِيثِ قَدْ تَقَدَّمَ.

٥٩ - باب: كَرَاهِيَةِ السَّفَرِ

1283. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio da se putuje s Kur'anom u neprijateljsku zemlju.

60. Pokuđeno je pretjerano podizati glas pri izgovaranju tekbara

1284. Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., kaže:

– Bili smo s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., i kad god smo se popeli na neko brdo, izgovarali smo telbiju i tekbir dižući naše glasove, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Lakše, ljudi! Vi ne dozivate ni gluhog niti odsutnog. On je uz vas. On dobro čuje i blizu je.”

61. Izgovaranje *Subhanallah* (tesbih) pri spuštanju u dolinu

1285. Džabir ibn Abdullah el-Ensari, r.a., kaže:

– Kad god bismo se popeli na brežuljak, izgovarali smo tekbir, a kada bismo se spustili (u dolinu), izgovarali smo: *Subhanallah*.

62. Putniku se piše isto onako kako je radio kod kuće

1286. Ebu Musa, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Kad se čovjek razboli ili kada putuje, njemu se piše ono što je radio kada je boravio kod kuće i kada je bio zdrav.”

بِالْمَصَاحِفِ إِلَى أَرْضِ الْعَدُوِّ

۱۲۸۳ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى أَنْ يُسَافَرَ بِالْقُرْآنِ إِلَى أَرْضِ الْعَدُوِّ.

۶۰ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنْ رَفْعِ الصَّوْتِ

بِالتَّكْبِيرِ

۱۲۸۴ : عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَكُنَّا إِذَا أَشْرَفْنَا عَلَى وَادٍ، هَلَلْنَا وَكَبَّرْنَا أَرْتَفَعَتْ أَصْوَاتُنَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَرْبَعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ، فَإِنَّكُمْ لَا تَدْعُونَ أَصَمَّ وَلَا غَائِبًا، إِنَّهُ مَعَكُمْ وَإِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ،

۶۱ - باب: التَّسْبِيحُ إِذَا هَبَطَ وَادِيًا

۱۲۸۵ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا إِذَا صَعِدْنَا كَبَّرْنَا، وَإِذَا نَزَلْنَا سَبَّحْنَا.

۶۲ - باب: يُكْتَبُ لِلْمُسَافِرِ مَا كَانَ يَفْعَلُ فِي الْإِقَامَةِ

62. Putovati sam

1287. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada bi ljudi znali šta je znam o putovanju sam, ne bi niko noću sam putovao.”

63. Učestvovanje u džihadu s dozvolom roditelja

1288. Abdullah ibn Amr, r.a., priča:

– Došao je Vjerovjesniku, s.a.v.s., jedan čovjek i tražio dozvolu za učestvovanje u borbi, pa ga je on upitao:

“Jesu li ti živi roditelji?”

– Da - odgovorio je on.

“Onda se njima stavi u službu”, reče Resulullah, s.a.v.s.

65. Šta je rečeno o zvonu i sličnom na vratovima deva

1289. Ebu Bešir el-Ensari, r.a., kaže da je, kada je bio sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na jednom od njegovih putovanja, svijet već bio na mjestima gdje će spavati kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao izaslanika (i naredio):

“Obavezno odriješite sve vrste sveza i ukrasa koji se stavljaju devama oko vrata (da se ne bi udavile).”

66. Da li će se dopustiti (izostanak od vojnog pohoda) onome ko je upisan u vojsku kada mu žena hoće obaviti hadž ili kada ima neko drugo opravdanje

۱۲۸۶ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (إِذَا مَرَضَ الْعَبْدُ، أَوْ سَافَرَ، كُتِبَ لَهُ مِثْلُ مَا كَانَ يَعْمَلُ مُقِيمًا صَحِيحًا).

۶۳ - باب: السَّيْرُ وَحَدُّهُ

۱۲۸۷ : عَنْ أَنَسِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي الْوَحْدَةِ مَا أَعْلَمَ، مَا سَارَ رَاكِبٌ بِلَيْلٍ وَحْدَهُ).

۶۴ - باب: الْجِهَادُ بِإِذْنِ الْآبَوَيْنِ

۱۲۸۸ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَاسْتَأْذَنَهُ فِي الْجِهَادِ، فَقَالَ : (أَحْيٍ وَالِدَاكَ؟). قَالَ : نَعَمْ، قَالَ : (فَفِيهِمَا فَجَاهِدْ).

۶۵ - باب: مَا قِيلَ فِي الْجَرَسِ

وَنَحْوِهِ فِي أَعْنَاقِ الْإِبِلِ

۱۲۸۹ : عَنْ أَبِي بَشِيرٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ كَانَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ، وَالنَّاسُ فِي مَبِيتِهِمْ، فَأَرْسَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ رَسُولًا : (أَنْ لَا تَبْقَيْنَ فِي رَقَبَةِ بَعِيرٍ قِلَادَةٌ مِنْ وَتَرٍ - أَوْ قِلَادَةٌ - إِلَّا قُطِعَتْ).

۶۶ - باب: مَنْ اكْتَسَبَ فِي جَيْشٍ

1290. Ibn Abbas, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako govori:

“Neka se muškarac ne osamljuje sa ženom, a žena neka putuje samo s mahremom (muž ili neko drugi od muškaraca s kojima ne može sklopiti brak).”

Tada je ustao jedan čovjek i rekao:

- Allahov Poslaniče, upisan sam u tu i tu vojnu, a supruga mi namjerava krenuti na hadž?

“Idi i obavi hodočašće sa svojom ženom”, rekao je on.

67. Zarobljenici u lancima

1291. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Allah je zadivljen ljudima koji će (okovani) u lancima ući u Džennet.”

68. Je li dopušteno napasti neprijatelja noću kada postoji mogućnost stradanja žena i djece

1292. Sa'b ibn Džessama, r.a., kaže:

- Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., prošao pored mene u mjestu Ebva', odnosno Veddan, i bio upitan u vezi s napadom na idolopoklonike (mušrike) noću kada postoji mogućnost stradanja njihovih žena ili djece, odgovorio je:

“Oni su od njih.”

A čuo sam i kada je rekao:

“Zaštita pripada samo Allahu i Njegovom Poslaniku, s.a.v.s.”

فَخَرَجَتْ امْرَأَتُهُ حَاجَةً أَوْ كَانَ
لَهُ عَذْرٌ هَلْ يُؤْذَنُ لَهُ؟

1290 : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : (لَا يَخْلُونَ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ، وَلَا تُسَافِرُ امْرَأَةٌ إِلَّا وَمَعَهَا مُحْرَمٌ). فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَكْتُنَيْتُ فِي غَزْوَةٍ كَذَا وَكَذَا، وَخَرَجَتْ امْرَأَتِي حَاجَةً، قَالَ : (أَذْهَبْ، فَحُجَّ مَعَ امْرَأَتِكَ).

٦٧ - باب: الأسارى في السلاسل

1291 : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (عَجَبَ اللَّهُ مِنْ قَوْمٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ فِي السَّلَاسِلِ).

٦٨ - باب: أهل الدار يبيتون
فيصاب الولدان والذراري

1292 : عَنِ الصَّغْبِ بْنِ جَثَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : مَرَّ بِي النَّبِيُّ ﷺ بِالْأَنْبَاءِ أَوْ بَوْدَانَ، وَسُئِلَ عَنْ أَهْلِ الدَّارِ يَبِيتُونَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ، فَيَصَابُ مِنْ نِسَائِهِمْ وَذُرَارِيهِمْ؟ قَالَ : (هُمُ مِنْهُمْ). وَسَمِعْتُهُ يَقُولُ : (لَا حِمَى إِلَّا لِلَّهِ تَعَالَى وَلِرَسُولِهِ ﷺ).

69. Ubijanje djece u ratu

1293. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je u jednom ratnom pohodu Vjerovjesnika, s.a.v.s., nađena ubijena neka žena pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., osudio ubijanje žena i djece.

70. Ne kažnjava se Allahovom kaznom

1294. Ikrima, r.a., priča da je Ibn Abbas, kada je čuo da je Alija, r.a., spalio neke ljude (konvertite), rekao:

- Da sam bio na njegovom mjestu, ja ih ne bih spalio, jer je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Ne kažnjavajte Allahovom kaznom!" Ja bih te ljude pobio, shodno riječima Vjerovjesnika, s.a.v.s.: "Ko promijeni svoju vjeru (islam), ubijte ga!"

71. Odjeljak

1295. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

- Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže: "Nekog od ranijih vjerovjesnika ujeo je mrav pa je on naredio i to mravlje naselje je spaljeno. Potom mu je Allah objavio: Zar zato što te je ugrizao jedan mrav, ti spali jednu čitavu zajednicu koja veliča Allaha?!"

٦٩ - باب: قَتْلُ الصَّبِيَّانِ فِي الْحَرْبِ

١٢٩٣ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ أَمْرَأَةً وَجِدَتْ فِي بَعْضِ مَغَارِي النَّبِيِّ ﷺ مَقْتُولَةً، فَأَنْكَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَتْلَ النِّسَاءِ وَالصَّبِيَّانِ.

٧٠ - باب: لَا يُعَذَّبُ بِعَذَابِ اللَّهِ

١٢٩٤ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: لَمَّا بَلَغَهُ أَنَّ عَلِيًّا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَرَّقَ قَوْمًا بِالنَّارِ، فَقَالَ: لَوْ كُنْتُ أَنَا لَمْ أُحَرِّقْهُمْ، لِأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (لَا تُعَذَّبُوا بِعَذَابِ اللَّهِ). وَلَقَتَلْتُهُمْ، كَمَا قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَأَقْتُلُوهُ).

٧١ - «باب»

١٢٩٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

72. Paljenje kuća i palmi

1296. Džerir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je rekao:

“Hoćeš li me riješiti Zu-l-Halese (bila je to kuća u Has‘amu, koja se zvala Jemenska kaba)?”

- Krenuo sam - kaže Džerir - sa stotinu pedeset konjanika iz plemena Ahmes, koji su, za razliku od mene, koji sam se slabo na konju držao, bili dobri konjanici. Tada me Resulullah, s.a.v.s., udari po prsima tako da sam na svojim grudima vidio trag njegovih prsta i reče:

“Bože moj, učvrsti ga i učini ga upućivačem i onim koji će biti upućen (na pravi put).”

Potom je (Džerir) krenuo prema toj kući, srušio je i zapalio, zatim poslao (čovjeka) do Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da ga obavijesti.

Izaslanik Džerira je rekao:

- Tako mi Onoga Koji te je sa Istinom poslao, nisam ti došao dok je (tu kuću) nisam ostavio kao mužjaka deve prazne utrobe ili ošugana.

Nakon toga je Resulullah, s.a.v.s., pet puta blagoslovio konje Ahmesa i njihove ljude.

73. Rat je varka

1297. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Bit će uništen Kisra (perzijski car) i poslije njega neće više biti Kisre; a posigurno će biti uništen i Cezar (bizantijski car) i poslije njega neće više biti Cezara i njihove riznice će, posigurno, biti podijeljene na Allahovom putu.”

قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (قَرَصَتْ نَمْلَةٌ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ، فَأَمَرَ بِقَرْيَةِ النَّمْلِ فَأُخْرِقَتْ، فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ: أَنْ قَرَصَتْكَ نَمْلَةٌ أُخْرِقَتْ أُمَّةٌ مِنَ الْأُمَمِ. تُسَبِّحُ اللَّهَ).

٧٢ - باب: حَرْقِ الدُّورِ وَالنَّخِيلِ

١٢٩٦ : عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَلَا تُرِيحُنِي مِنْ ذِي الْخَلَصَةِ؟). وَكَانَ بَيْنَا فِي خَنْعَمٍ يُسَمَّى كَعْبَةَ الْبِمَانِيَّةِ، قَالَ: فَأَنْطَلَقْتُ فِي خَمْسِينَ وَمِائَةِ فَارَسٍ مِنْ أَحْمَسَ، وَكَانُوا أَصْحَابَ خَيْلٍ، وَكُنْتُ لَا أَتْبُثُ عَلَى الْخَيْلِ، فَضَرَبَ فِي صَدْرِي حَتَّى رَأَيْتُ أَثَرَ أَصَابِعِهِ فِي صَدْرِي وَقَالَ: (اللَّهُمَّ ثَبِّتْهُ، وَاجْعَلْهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا). فَأَنْطَلَقَ إِلَيْهَا فَكَسَرَهَا وَحَرَّقَهَا، ثُمَّ بَعَثَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يُخْبِرُهُ، فَقَالَ رَسُولُ جَرِيرٍ: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ، مَا جِئْتُكَ حَتَّى تَرَكْتُهَا كَأَنَّهَا جَمَلٌ أَجَوْفٌ، أَوْ أَجْرَبٌ. قَالَ: فَبَارَكَ فِي خَيْلِ أَحْمَسَ وَرِجَالِهَا خَمْسَ مَرَّاتٍ.

٧٣ - باب: الْحَرْبُ خَدَعَةٌ

١٢٩٧ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (هَلَكَ كِسْرَى،

1298. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., nazvao je rat varkom.

74. Pokuđenost prepirke i podvojenosti u ratu i kazna za onoga ko je nepokoran svome starješini

1299. El-Bera' ibn Azib, r.a., priča:

- U Bici na Uhudu Vjerovjesnik, s.a.v.s., je pješacima, kojih je bilo pedeset, za komandanta odredio Abdullaha ibn Džubejra i rekao mu:

“Ne mičite se sa svoga mjesta čak i ako vidite da nas grabe ptice sve dok se po vas ne pošalje, pa i ako vidite da smo pobijedili neprijatelje i da ih već gazimo, ne krećite dok se po vas ne pošalje.”

- Nevjernici su bili poraženi i ja sam, Boga mi - kaže El-Bera' - vidio žene kako bježe zadignute odjeće. Vidjele su im se halke na nogama i potkoljenice.

Oni koji su bili sa Abdullahom ibn Džubejrom povikali su:

- Plijen! - ili - Plijen, narode! Pobijedili su vaši saborci, šta čekate?

Tada je Abdullah ibn Džubejr kazao:

- Zar ste zaboravili šta vam je rekao Allahov Poslanik, s.a.v.s.?

- Allaha mi - rekli su - ići ćemo onoj skupini da dobijemo dio plijena.

Kada su im došli, bili su rastjerani i poraženi. Na to se odnose riječi: ...*dok vas je Poslanik zvao iz zaštitnice...* (Alu 'Imran, 153.) Tada je uz Vjerovjesnika, s.a.v.s., ostalo samo 12 ljudi. Mušrici su pogodili sedamdeset naših.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., i njegovi ashabi domogli su se na Dan Bedra stotine i

ثُمَّ لَا يَكُونُ كِسْرَى بَعْدَهُ، وَقِصْرٌ لِيَهْلِكَنَّ ثُمَّ لَا يَكُونُ قِصْرٌ بَعْدَهُ، وَلَتَقْسَمَنَّ كُنُوزُهُمَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ).

۱۲۹۸: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمَى

النَّبِيِّ ﷺ الْحَرْبَ خِذْعَةً.

۷۴ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ التَّنَازُعِ وَالْاِخْتِلَافِ

فِي الْحَرْبِ وَعُقُوبَةُ مَنْ عَصَى إِمَامَهُ

۱۲۹۹ : عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: جَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى

الرِّجَالِ يَوْمَ أُحُدٍ - وَكَانُوا خَمْسِينَ

رَجُلًا - عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جُبَيْرٍ فَقَالَ: (إِنْ

رَأَيْتُمُونَا تَخَطَفُنَا الطَّيْرُ فَلَا تَبْرَحُوا

مَكَانَكُمْ هَذَا حَتَّى أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ، وَإِنْ

رَأَيْتُمُونَا هَزَمْنَا الْقَوْمَ وَأَوْطَأْنَاهُمْ، فَلَا

تَبْرَحُوا حَتَّى أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ). فَهَزَمُوهُمْ،

قَالَ: فَأَنَا وَاللَّهِ رَأَيْتُ النِّسَاءَ يَشْتَدِدْنَ،

فَدَبَتِ خَلَاجِلُهُنَّ وَأَسْوَفُهُنَّ، رَافِعَاتٍ

ثِيَابَهُنَّ. فَقَالَ أَصْحَابُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

جُبَيْرٍ: الْغَنِيمَةُ أَيْ قَوْمُ الْغَنِيمَةِ، ظَهَرَ

أَصْحَابُكُمْ فَمَا تَنْتَظِرُونَ؟ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ

بْنُ جُبَيْرٍ: أَنْتَيْتُمْ مَا قَالَ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ

ﷺ؟ قَالُوا: وَاللَّهِ لَنَأَيِّنَّ النَّاسَ فَلَنُصِيبَنَّ

مِنَ الْغَنِيمَةِ، فَلَمَّا أَتَوْهُمْ صُرِفَتْ

وُجُوهُهُمْ فَأَقْبَلُوا مُنْهَزِمِينَ، فَذَاكَ إِذْ

يَدْعُوهُمْ الرُّسُولُ فِي أَخْرَاهُمْ، فَلَمْ يَتَّ

četrideset idolopoklonika - sedamdeset je bilo zarobljenika, a sedamdeset poginulih.

Tada je Ebu Sufjan tri puta viknuo:

- Je li u toj skupini Muhammed?

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio ashabima da mu odgovore, a on je potom tri puta viknuo:

- Je li u toj skupini Ibn Ebu Kuhafe (Ebu Bekr)?

A zatim tri puta:

- Je li u toj skupini Ibnu-l-Hattab?

Poslije se povratio svojim drugovima i rekao:

- Što se tiče ovih, oni su pobijeni.

Tada se Omer nije mogao savladati pa je uzviknuo:

- Boga mi, lažeš, Allahov neprijatelju! Svi koje si ti nabrojao uistinu su živi, a tebi ostaje zlo koje će te snaći.

- Ovo je za Dan Bedra - odgovorio je Ebu Sufjan - a rat je promjenljive sreće. Sigurno ćete naći da su neki od vaših ubijenih unakaženi. Ja to nisam naredio, ali mi nije žao što su to uradili.

Zatim je počeo veselo skandirati:

- Velik si Hubelu! Velik si Hubelu (ime idola)!

“Zar mu nećete odgovoriti?”, upita Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- Šta ćemo kazati, Allahov Poslaniče? - upitali su.

“Recite: ‘Allah je veći i uzvišeniji!’”, kazao je.

- Mi imamo Uzzaa, a vi nemate Uzzaa - rekao je Sufjan.

Potom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Zar mu nećete odgovoriti?”

- Šta ćemo mu odgovoriti, Allahov Poslaniče? - upitali su.

مَعَ النَّبِيِّ ﷺ غَيْرُ اثْنَيْ عَشَرَ رَجُلًا،
فَأَصَابُوا مِنَّا سَبْعِينَ، وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ
وَأَصْحَابُهُ أَصَابُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ يَوْمَ بَدْرٍ
أَرْبَعِينَ وَمِائَةً، سَبْعِينَ أَسِيرًا وَسَبْعِينَ
قَتِيلًا. فَقَالَ أَبُو سُفْيَانَ: أَفِي الْقَوْمِ
مَحَمَّدٌ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَنَهَاهُمُ النَّبِيُّ ﷺ
أَنْ يُجِيبُوهُ، ثُمَّ قَالَ: أَفِي الْقَوْمِ ابْنُ أَبِي
قُحَافَةَ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ قَالَ: أَفِي
الْقَوْمِ ابْنُ الْخَطَّابِ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ
رَجَعَ إِلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ: أَمَّا هَؤُلَاءِ فَقَدْ
قُتِلُوا، فَمَا مَلَكَ عُمَرُ نَفْسَهُ، فَقَالَ:
كَذَبْتَ وَاللَّهِ يَا عَدُوَّ اللَّهِ، إِنَّ الَّذِينَ
عَدَدْتَ لِأَحْيَاءٍ كُلَّهُمْ، وَقَدْ بَقِيَ لَكَ مَا
يَسْوؤُكَ. قَالَ: يَوْمَ يَوْمٍ بَدْرٍ، وَالْحَرْبُ
سِجَالٌ، إِنَّكُمْ سَتَجِدُون فِي الْقَوْمِ مِثْلَهُ،
لَمْ أَمُرْ بِهَا وَلَمْ تَسْؤُنِي، ثُمَّ أَخَذَ يَرْتَجِرُ:
أَعْلُ هُبَلٍ، أَعْلُ هُبَلٍ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ:
(أَلَا تُجِيبُونَهُ؟). قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا
نَقُولُ؟ قَالَ: (قُولُوا: اللَّهُ أَغْلَى وَأَجَلُّ).
قَالَ: إِنَّ لَنَا الْعُرَى وَلَا عُرَى لَكُمْ، فَقَالَ
النَّبِيُّ ﷺ: (أَلَا تُجِيبُونَهُ؟). قَالَ:
قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا نَقُولُ؟ قَالَ:
(قُولُوا: اللَّهُ مَوْلَانَا وَلَا مَوْلَى لَكُمْ).

“Odgovorite: Allah je naš zaštitnik, a vi nemate zaštitnika”, rekao je on.

75. Ko ugleda neprijatelja i poviče iz svega glasa: “Neprijatelj napada!”, tako da ljudi čuju

1300. Selema, r.a., kaže:

- Kada sam, idući iz Medine prema Gabi, bio u klancu Gabe, susreo sam roba Abdurrahmana ibn Avfa.

- Šta ti je, jadan ne bio? - upitah ga.

- Vjerovjesniku, s.a.v.s., su ukrali deve muzare - reče.

- Ko ih je ukrao? - upitao sam.

- Gatafan i Fezara (plemena) - odgovori on.

Tada sam toliko jako da me cijela Medina mogla čuti tri puta uzviknuo:

- Evo neprijateljskog napada!

Potom sam požurio i sustigao ih, a oni su ih već bili ugrabili. Tada sam ih počeo gađati strijelama govoreći:

- Ja sam Ibn Ekva', a ovaj dan je dan vaše propasti.

I prije nego što su stigli do pojilišta oslobodio sam od njih deve i potjerao ih nazad. Tada sam susreo Vjerovjesnika, s.a.v.s., i rekao mu:

- Allahov Poslaniče, oni su žedni jer sam ih spriječio da se napiju, pa pošalji potjeru za njima!

“Ibn Ekva', oslobodio si deve i smiri se, jer su ovi već među svojima i tamo se okrepljuju”, reče on.

٧٥ - باب: مَنْ رَأَى الْعَدُوَّ فَنَادَى بِأَعْلَى

صَوْتِهِ: يَا صَبَاحَاهُ حَتَّى يُسْمَعَ النَّاسَ

١٣٠٠: عَنْ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

خَرَجْتُ مِنَ الْمَدِينَةِ ذَاهِبًا نَحْوَ

الْعَابَةِ، حَتَّى إِذَا كُنْتُ بِشِئَةِ الْعَابَةِ لَقِيتُ

غُلَامًا لِعَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ، قُلْتُ:

وَيَحْكُ مَا بِكَ؟ قَالَ: أُحِذْتُ لِقَاحِ النَّبِيِّ

ﷺ، قُلْتُ: مَنْ أَخَذَهَا؟ قَالَ: غَطَفَانٌ

وَفَزَارَةُ، فَصَرَخْتُ ثَلَاثَ صَرَخَاتٍ

أَسْمَعْتُ مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا: يَا صَبَاحَاهُ يَا

صَبَاحَاهُ، ثُمَّ أُنْدَقَعْتُ حَتَّى أَلْقَاهُمْ وَقَدْ

أَخَذَوْهَا، فَجَعَلْتُ أَرْمِيهِمْ وَأَقُولُ:

أَنَا ابْنُ الْأَنْكُوعِ،

وَالْيَوْمَ يَوْمَ الرُّضْعِ

فَأَسْتَقْدْتُهَا مِنْهُمْ قَبْلَ أَنْ يَشْرَبُوا،

فَأَقْبَلْتُ بِهَا أَسْوَقَهَا، فَلَقِيتُ النَّبِيَّ ﷺ،

فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ الْقَوْمَ عَطَاشٌ،

وَإِنِّي أَعْجَلْتُهُمْ أَنْ يَشْرَبُوا سَفِيَهُمْ،

فَأَبْعَثْ فِي إِثْرِهِمْ، فَقَالَ: (يَا ابْنَ

الْأَنْكُوعِ: مَلَكَتْ فَأَسْجِحْ، إِنَّ الْقَوْمَ

يُقْرُونَ فِي قَوْمِهِمْ).

٧٦ - باب: فِكَاكِ الْأَسِيرِ

76. Oslobođanje zarobljenika

1301. Ebu Musa, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Oslobodite zarobljenoga, nahranite gladnoga i obidite bolesnika!”

1302. Ebu Džuhajfa, r.a., kaže:

- Pitao sam Aliju, r.a.:

- Ima li kod vas što od Objave osim onoga što je u Allahovoj Knjizi?

- Ne! Tako mi Onoga Koji daje da se zrno raspukne i Koji je stvorio svako živo biće, ja to ne znam. Sve što znam je razumijevanje Kur'ana što ga Allah daje čovjeku i što je napisano na ovom listu - odgovorio je on.

- A šta je na tom listu? - upitao sam.

- Da se dadne krvarina za ubijenog, da se oslobodi zarobljenik i da se ne ubija musliman za ubistvo kafira - odgovori on.

77. Otkup idolopoklonika

1303. Enes ibn Malik, r.a., kaže da su neki ensarije tražili dozvolu od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., ovim riječima:

- Allahov Poslaniče, dopusti da ostavimo (ne uzimamo) otkupninu za Abbasa, našeg sestrića?

“Ne opraštaj ni dirhema od toga”, odgovorio je Resulullah, s.a.v.s.

Napomena: Na stranici na kojoj se nalazi ovaj hadis (618) stoji napomena da je Abbas prije nego što je primio islam bio zarobljen i da je morao platiti za sebe otkupninu. Nakon što je primio islam tražio je da mu se otkupnina koju je platio dok je bio mušrik kompenzira.

١٣٠١ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (فَكُّوا الْعَانِي، يَغْنِي: الْأَسِيرَ، وَأَطْعِمُوا الْجَائِعَ، وَعُودُوا الْمَرِيضَ).

١٣٠٢ : عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ لِعَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: هَلْ عِنْدَكُمْ شَيْءٌ مِنَ الْوَحْيِ إِلَّا مَا فِي كِتَابِ اللَّهِ؟ قَالَ: لَا وَالَّذِي فَلَقَ الْحَبَّةَ وَبَرَأَ النَّسَمَةَ، مَا أَعْلَمُهُ إِلَّا فَهْمًا يُعْطِيهِ اللَّهُ رَجُلًا فِي الْقُرْآنِ، وَمَا فِي هَذِهِ الصَّحِيفَةِ. قُلْتُ: وَمَا فِي هَذِهِ الصَّحِيفَةِ؟ قَالَ: الْعَقْلُ، وَفِكَاكَ الْأَسِيرِ، وَأَنْ لَا يُقْتَلَ مُسْلِمٌ بِكَافِرٍ.

٧٧ - بَابُ فِدَاءِ الْمُشْرِكِينَ

١٣٠٣ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ اسْتَأْذَنُوا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَتَذَنُّ لَنَا فَلْتَرْكُ لَابْنِ أَخْتِنَا عَبَّاسٍ فِدَاءً. فَقَالَ: (لَا تَدْعُونَ مِنْهُ دِرْهَمًا).

٧٨ - بَابُ الْحَرْبِيِّ إِذَا دَخَلَ دَارَ الْإِسْلَامِ بِغَيْرِ أَمَانٍ

78. Kada ratnik (neprijateljske) zemlje uđe u islamsku zemlju bez dogovora o zaštiti

1304. Seleme ibn Ekva', r.a., priča:

– Kada je bio na jednom vojnom pohodu, došao je kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., jedan idolopoklonički uhoda. Sjeo je kod njegovih ashaba i pričao, a onda se iskrao i pobjegao. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao svojim ashabima:

“U potjeru za njim i ubijte ga.”

Prenosilac kaže da ga je on ubio i da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dao njegove stvari.

79. Darovi koji se daju stranim delegacijama

80. Može li se zauzimati za nemuslimane podanike islamske države i kako postupati prema njima

1305. (Seid ibn Džubejr priča da je) Ibn Abbas, r.a., kazao:

– Četvrtak! A kakve su se velike stvari desile u četvrtak!

Potom je zaplakao tako da je suzama pokvasio pijesak i rekao:

– U četvrtak je Allahovog Poslanika, s.a.v.s., stegla bolest, pa je rekao: “Donesite mi papir da vam napišem oporuku, poslije koje nećete nikada zalutati!”

Tada su se ashabi međusobno prepirali, iako prepiranje kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., ne dolikuje, i govorili:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je u bunilu?

“Ostavite me”, reče Resulullah, s.a.v.s. “Ono u čemu sam ja bolje je od onoga u što me vi zovete.”

۱۳۰۴ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ ﷺ عَيْنٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَهُوَ فِي سَفَرٍ، فَجَلَسَ عِنْدَ أَصْحَابِهِ يَتَحَدَّثُ ثُمَّ انْقَلَبَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَطْلُبُوهُ وَأَقْتُلُوهُ). فَقَتَلَهُ فَتَقَلَّهَ سَلْبَهُ.

۷۹ - باب: جَوَائِزُ الْوَفْدِ

۸۰ - باب: هَلْ يُسْتَشْفَعُ إِلَى أَهْلِ الذِّمَّةِ وَمُعَامَلَتِهِمْ

۱۳۰۵ : عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ قَالَ: يَوْمَ الْخَمِيسِ وَمَا يَوْمُ الْخَمِيسِ، ثُمَّ بَكَى حَتَّى خَضَبَ دَمْعُهُ الْحَضْبَاءَ، فَقَالَ: أَشْتَدَّ بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَجَعُهُ يَوْمَ الْخَمِيسِ، فَقَالَ: (أَتُؤْنِي بِكِتَابٍ أَكْتُبُ لَكُمْ كِتَابًا لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُ أَبَدًا). فَتَنَازَعُوا، وَلَا يَتَّبِعِي عِنْدَ نَبِيِّ تَنَازُعٍ، فَقَالُوا: هَجَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ؟ قَالَ: (دَعُونِي، فَإِلَّذِي أَنَا فِيهِ خَيْرٌ مِمَّا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ). وَأَوْصَى عِنْدَ مَوْتِهِ بِثَلَاثٍ: (أَخْرِجُوا الْمُشْرِكِينَ مِنْ جَزِيرَةِ الْعَرَبِ، وَأَجِيزُوا الْوَفْدَ بِتَخَوٍّ مَا كُنْتُ أَجِيزُهُمْ). وَنَسِيتُ الثَّالِثَةَ.

Pred svoju smrt oporučio je troje:

“Protjerajte idolopoklonike s Arabijskog poluotoka, darujte svaku delegaciju kao što sam ih ja darivao...”

A treće sam zaboravio (kaže prenosilac hadisa).

81. Kako se islam izlaže djetetu (nemuslimanu)

1306. Ibn Omer, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je stao među svijet, zahvalio se Allahu onako kako Mu dolikuje, a onda spomenuo Dedždžala i rekao:

“Ja vas upozoravam na njega, a i svi raniji vjerovjesnici upozoravali su na njega svoj narod. Na njega je i Nuh svoj narod upozorio, ali ja ću vam o njemu reći nešto što nijedan vjerovjesnik nije rekao svom narodu: znajte, on je jednook (ćorav), a Allah nije jednook!”

82. Vladar može vršiti popis stanovništva

1307. Huzejfa, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., (nam) je rekao: “Popišite mi one koji se izjašnjavaju da su muslimani.”

Tada smo popisali hiljadu i pet stotina ljudi. Poslije smo govorili:

– Plašimo se sada, a nekad nas je bilo hiljadu i pet stotina. Smatram da smo sada u jednom iskušenju, jer čovjek klanja sam po sebi strahujući.

۸۱ - باب: كَيْفَ يُعْرَضُ الْإِسْلَامُ عَلَى الصَّبِيِّ

۱۳۰۶ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَامَ النَّبِيُّ ﷺ فِي النَّاسِ، فَأَتَنِي عَلَى اللَّهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ، ثُمَّ ذَكَرَ الدَّجَالَ، فَقَالَ: (إِنِّي أَنْذِرُكُمْوهُ، وَمَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا قَدْ أَنْذَرَهُ قَوْمَهُ، لَقَدْ أَنْذَرَهُ نُوحٌ قَوْمَهُ، وَلَكِنْ سَأَقُولُ لَكُمْ فِيهِ قَوْلًا لَمْ يَقُلْهُ نَبِيٌّ لِقَوْمِهِ: تَعْلَمُونَ أَنَّهُ أَغَوْرٌ، وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِأَغَوْرٍ).

۸۲ - باب: كِتَابَةُ الْإِمَامِ النَّاسِ

۱۳۰۷ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (اُكْتُبُوا لِي مَنْ تَلَفَظَ بِالْإِسْلَامِ مِنَ النَّاسِ). فَكُتِبْنَا لَهُ أَلْفًا وَخَمْسِمِائَةِ رَجُلٍ، فَقُلْنَا: نَخَافُ وَنَخْشُ أَلْفَ وَخَمْسِمِائَةٍ، فَلَقَدْ رَأَيْنَا أَبْتُلِينَ، حَتَّى إِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْلِي وَحْدَهُ وَهُوَ خَائِفٌ.

83. Boravak tri dana (i noći) na neprijateljskom teritoriju nakon pobjede nad njim

1308. Ebu Talha, r.a., kaže da bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi pobijedio jedan narod, ostao na njegovim trgovima (otvorenom prostoru) tri dana.

84. Kada idolopoklonici zaplijene imetak muslimana a poslije ga musliman nađe

1309. Nafi' priča da je konj Abdullaha ibn Omera, r.a., odbjegao i da ga je uhvatio neprijatelj. Kasnije su muslimani pobijedili i on je Ibn Omeru, r.a., povraćen još u doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s. A opet, pobjegao mu je i rob i priključio se Bizantincima. Poslije su ih muslimani pobijedili i Halid ibn Velid mu ga je povratio, poslije smrti Vjerovjesnika, s.a.v.s.

85. Ko govori perzijskim ili nekim drugim nearapskim jezikom i ajet: ...*I raznolikost jezika vaših i boja vaših...* (Er-Rūm, 22.); *Mi nismo poslali nijednog poslanika koji nije govorio jezikom naroda svoga...* (Ibrahim, 4.)

1310. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je rekao:

- Allahov Poslaniče, zaklao sam nam mladu ovcu i samlio jednu mjericu ječma, pa dodi sa nekoliko ljudi (da vas počastim).

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao povišenim glasom:

۸۳ - باب: مَنْ غَلَبَ الْعَدُوَّ فَأَقَامَ عَلَى عَرَصَتِهِمْ ثَلَاثًا

۱۳۰۸ : عَنْ أَبِي طَلْحَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهُ كَانَ إِذَا ظَهَرَ عَلَى قَوْمٍ أَقَامَ بِالْعَرَصَةِ ثَلَاثَ لَيَالٍ.

۸۴ - باب: إِذَا غَنِمَ الْمُشْرِكُونَ مَالَ الْمُسْلِمِ ثُمَّ وَجَدَهُ الْمُسْلِمُ

۱۳۰۹ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: ذَهَبَ فَرَسٌ لَهُ فَأَخَذَهُ الْعَدُوُّ، فَظَهَرَ عَلَيْهِمُ الْمُسْلِمُونَ فَرَدَّ عَلَيْهِ فِي زَمَنِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ. وَأَبَقَ عَبْدٌ لَهُ فَلَحِقَ بِالرُّومِ، فَظَهَرَ عَلَيْهِمُ الْمُسْلِمُونَ، فَرَدَّهُ عَلَيْهِ حَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ يَعْنِي بَعْدَ النَّبِيِّ ﷺ.

۸۵ - باب: مَنْ تَكَلَّمَ بِالْفَارِسِيَّةِ وَالرُّطَانَةِ وَقَوْلَ اللَّهُ تَعَالَى:

﴿وَاخْتِلَافِ أَلْسِنَتِكُمْ وَالْوَاوِكُمِ﴾ وَقَالَ: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ

إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ﴾

۱۳۱۰ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ،

“O kopači hendeka, Džabir je priredio jelo! Hajdemo!”

1311. Umm Halid, kćerka Halida ibn Seida, r.a., kaže:

– Došla sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., sa svojim ocem, a na meni bijaše žuta košulja. Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

“Seneh, seneh” (što na na etiopskom znači: lijepa)

– Potom sam se počela igrati s pečatom Vjerovjesnika. Moj otac me zbog toga grubo prekorio, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., opet rekao (čineći dovu Allahu da mi da dug život):

“Nanosala se je i poderala je! I opet nanosala se je i poderala je! I opet nanosala se je i poderala je!”

86. O utaji (ratnog plijena) i ajetu: ...*A onaj koji nešto utaji - donijet će na Sudnji dan to što je utajio...* (Alu 'Imran, 163.)

1312. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je jednom prilikom ustao među nama i spomenuo utaju (ratnog plijena - *gulu*) pa je, nakon što je istako njenu težinu i nazvao je velikim grijehom, rekao:

“Nemojte činiti utaju, jer ja ne želim vidjeti nekog od vas na Sudnjem danu sa (tuđom) ovcom koja bleji ili konjem koji rže za njegovim vratom. Takav će govoriti:

– Allahov Poslaniče, pomози mi!

A ja ću mu reći:

ذَبَحْنَا بُهَيْمَةً لَنَا، وَطَحْنَتْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ، فَتَعَالَ أَنْتَ وَتَقَرَّرْ، فَصَاحَ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: (يَا أَهْلَ الْخَنْدَقِ، إِنَّ جَابِرًا قَدْ صَنَعَ سُورًا، فَحِيَهْلَا بِكُمْ).

۱۳۱۱ : عَنْ أُمِّ خَالِدِ بِنْتِ خَالِدِ بْنِ سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَعَ أَبِي وَعَلَيَّ قَمِيصٌ أَضْفَبٌ. قَالَ: يَسُؤْلُكَ اللَّهُ ﷻ: (مَرْبِيَّةً أَبِي، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (دَعَهَا). ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَبْلِي وَأَخْلَقِي، ثُمَّ أَبْلِي وَأَخْلَقِي، ثُمَّ أَبْلِي وَأَخْلَقِي).

۸۶ - باب: الغُلُولِ وَقَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾

۱۳۱۲ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَامَ فِينَا النَّبِيُّ ﷺ فَذَكَرَ الْغُلُولَ فَعَظَّمَهُ وَعَظَّمَ أَمْرَهُ، قَالَ: (لَا أَلْقَيْنَ أَحَدَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى رَقَبَتِهِ شَاةً لَهَا نَفَاةٌ، عَلَى رَقَبَتِهِ فَرَسٌ لَهُ حَمَحَمَةٌ،

‘Ne mogu ti ništa pomoći. Prenio sam ti (Allahovu poruku).’

Ili na njegovom vratu bude mužjak deve koji riče, a on govori:

- Allahov Poslaniče, pomози mi!

Ili na njegovom vratu bude zlato i srebro, a on govori:

- Allahov Poslaniče, pomози mi!

‘Ne mogu ti ništa pomoći, već sam ti prenio (Allahovu poruku)’, kazat ću.

Ili na njegovom vratu bude kakva krpa (haljina) koja se viori a on govori:

- Allahov Poslaniče, pomози mi!

‘Ne mogu ti ništa pomoći, jer sam ti već prenio (Allahovu poruku)’, reći ću ja.”

87. Mali gulul (utaja)

1313. Abdullah ibn Amr, r.a., priča:

– Bio je čovjek koji se brinuo o porodici i stvarima Vjerovjesnika, s.a.v.s., po imenu Kirkire. Kada je umro, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“On je u Džehennemu.”

Potom su ashabi otišli da pogledaju (šta ima) kod njega i našli prugasti vuneni ogratač koji je utajio.

88. Doček boraca na Allahovom putu (pri povratku iz borbe)

1314. Ibn Zubejr, r.a., kaže da je pitao Ibn Džafera, r.a.:

- Sjećaš li se kada smo ja, ti i Ibn Abbas dočekivali Allahova Poslanika, s.a.v.s.?

يَقُولُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَغْنِي، فَأَقُولُ: لَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا، قَدْ أَبْلَغْتُكَ، وَعَلَى رَقَبَتِهِ بَعِيرٌ لَهُ رُغَاءٌ، يَقُولُ: يَا فَيَقُولُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَغْنِي، فَأَقُولُ: لَا أَمْلِكُ لَكَ شَيْئًا قَدْ أَبْلَغْتُكَ، أَوْ عَلَى رَقَبَتِهِ رِقَاعٌ تَخْفِقُ، فَيَقُولُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَغْنِي، فَأَقُولُ: لَا أَمْلِكُ لَكَ شَيْئًا قَدْ أَبْلَغْتُكَ).

٨٧ - باب: القليل من الغلول

١٣١٣ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ عَلَى قَعْلِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ رَجُلٌ يَقَالُ لَهُ كِرْكِرَةٌ فَمَاتَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (هُوَ فِي النَّارِ). فَذَهَبُوا يَنْظُرُونَ إِلَيْهِ فَوَجَدُوا عَبَاءَةً قَدْ غَلَّهَا.

٨٨ - باب: استقبال الغزاة

١٣١٤ : عَنِ ابْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ قَالَ لِابْنِ جَعْفَرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَتَذْكُرُ إِذْ تَلَقَّيْنَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَنَا

- Da - odgovori on.

- On je nas (mene i Ibn Abbasa) stavio da jašemo (uprtio) zajedno s njim, a tebe je ostavio.

1315. Saib ibn Jezid, r.a., kaže:

- Ja sam zajedno sa dječacima išao dočekivati Allahova Poslanika, s.a.v.s., na Senijjetu el-Veda'.

1316. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

- Kad smo se sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., vraćali iz Usfana, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je jahao sa Safijom bint Huzejj (njegovom ženom) na istoj devi. Odjednom mu je deva posrnula i njih dvoje su pali na zemlju. Ebu Talha je pritrčao i rekao:

- Allahov Poslaniče, neka me Allah učini tvojom otkupninom.

“Pomozi ženi”, reče Resulullah, s.a.v.s.

On je stavio ogrtač na lice, došao do (Safije) i bacio ga na nju, a onda popravio njihovu sjedalicu pa su uzjahali. I mi smo, okruživši Allahovog Poslanika, s.a.v.s., krenuli.

Kad smo stigli blizu Medine, on počeo izgovarati:

“Vraćamo se tražeći oprost (i) ibadet čineći, zahvalni Našem Gospodaru.”

To je izgovarao sve dok nije ušao u Medinu.

89. O namazu pri povratku s puta

1317. Ka'b, r.a., priča da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., kad bi došao s puta prijepodne, ulazio u džamiju i klanjao dva rekata, prije nego što bi sjeo.

وَأَنْتَ وَابْنُ عَبَّاسٍ؟ قَالَ: نَعَمْ، فَحَمَلْنَا وَتَرَكْنَا.

۱۳۱۵ : عَنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: دَهَبْنَا نَتَقَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَعَ الصَّبْيَانِ إِلَى ثَنِيَّةِ الْوَدَاعِ.

۱۳۱۶ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ مَقْفَلَةً مِنْ عُسْفَانَ، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى رَاحِلَتِهِ، وَقَدْ أَرْدَفَ صَفِيَّةَ بِنْتُ حُجَيْمٍ، فَعَثَرَتْ نَاقَتُهُ فَضَرِعَا جَمِيعًا، فَأَقْنَحَمَ أَبُو طَلْحَةَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ جَعَلَنِي اللَّهُ فِدَاكَ، قَالَ: (عَلَيْكَ الْمَرْأَةُ). فَقَلَبَ ثَوْبًا عَلَى وَجْهِهِ وَأَتَاهَا فَأَلْفَاهُ عَلَيْهَا، وَأَصْلَحَ لَهَا مَرْكَبُهُمَا فَرَكِبَا، وَاکْتَنَفْنَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَلَمَّا أَشْرَفْنَا عَلَى الْمَدِينَةِ، قَالَ: (أَيُّونَ تَائِبُونَ، عَابِدُونَ، لِرَبَّنَا حَامِدُونَ). فَلَمْ يَزَلْ يَقُولُ ذَلِكَ، حَتَّى دَخَلْنَا الْمَدِينَةَ.

۸۹ - بَاب: الصَّلَاةِ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ

۱۳۱۷ : عَنْ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ ضَحَى دَخَلَ الْمَسْجِدَ، فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يَجْلِسَ.

90. O propisivanju petine

1318. Omer ibn Hattab, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Mi se ne nasljeđujemo (Naša imovina nije nasljedna), ono što ostavimo je sadaka.”

Od imetka koji mu je Allah darovao kao ratnu dobit on je izdvajao opskrbu za svoju porodicu za godinu dana, a ono što bi preostalo stavljao je na mjesto gdje se ostavljao imetak koji je u ime Allaha. Zatim on (Omer) reče prisutnima od ashaba:

- Zaklinjem vas Allahom, Čijom dozvolom opstojе i nebesa i Zemlja, da li vi to znate?

- Da - rekoše oni.

Na tom skupu bijahu Alija, Abbas, Osman, Abdurrahman ibn Avf, Zubejr i Sa'd ibn Ebu Vekkas. On je spomenuo razgovor Alije i Abbasa i njihovo međusobno sporenje (oko toga ko treba upravljati tom vrstom imetka).

91. O oklopu Vjerovjesnika, s.a.v.s., njegovom štapu, sablji, vrču i pečatu; šta su od toga halife upotrebljavali poslije njega, a šta se ne spominje da je dijeljeno nasljednicima te o njegovoj kosi, obući i posudu, čime su ashabi i drugi (muslimani) poslije njegove smrti tražili blagoslov

1319. Isa ibn Tahman priča da je Enes, r.a., iznio pred ashabe dvije iznošene nanule sa kaiševima. (Poslije mi je pričao Sabit el-Benani) da je Enes rekao da su to bile Vjerovjesnikove, s.a.v.s., nanule.

٩٠ - باب: فَرَضِ الْخُمْسِ

١٣١٨ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَا تُورَثُ، مَا تَرَكْنَا صَدَقَةً). وَكَانَ يُنْفِقُ مِنَ الْمَالِ الَّذِي أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْهِ عَلَى أَهْلِهِ نَفَقَةً سَتِيهِمْ. ثُمَّ يَأْخُذُ مَا بَقِيَ فَيَجْعَلُهُ مَجْعَلِ مَالِ اللَّهِ، ثُمَّ قَالَ لِمَنْ حَضَرَهُ مِنَ الصَّحَابَةِ: أَنْشِدُكُمْ بِاللَّهِ الَّذِي يَأْذِنُهُ تَقُومُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ، هَلْ تَعْلَمُونَ ذَلِكَ؟ قَالُوا: نَعَمْ، وَكَانَ فِي الْمَجْلِسِ عَلِيٌّ وَعَبَّاسٌ وَعُثْمَانُ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ وَالزُّبَيْرُ وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ، وَذَكَرَ حَدِيثَ عَلِيٍّ وَالْعَبَّاسِ وَمُنَازَعَتَهُمَا، وَلَيْسَ الْإِثْبَاتُ بِهِ مِنْ شَرْطِنَا.

٩١ - باب: مَا ذَكَرَ مِنْ دِرْعِ النَّبِيِّ ﷺ

وَعَصَاةٍ وَسَيْفِهِ وَقَدْحِهِ وَخَاتَمِهِ وَمَا اسْتَعْمَلَ الْخُلَفَاءُ بَعْدَهُ مِنْ ذَلِكَ مِمَّا لَمْ يَذْكُرْ قِسْمَتُهُ وَمِنْ شَعْرِهِ وَنَعْلِهِ وَآيَتِهِ مِمَّا تَبَرَّكَ أَصْحَابُهُ وَغَيْرُهُمْ بَعْدَ وَفَاتِهِ

١٣١٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ أَخْرَجَ إِلَى الصَّحَابَةِ نَعْلَيْنِ جَرْدَاوَيْنِ لَهُمَا قَبْلَانِ. فَحَدَّثَ: أَنَّهُمَا نَعْلَا النَّبِيِّ ﷺ.

1320. Ebu Burde priča da je Aiša, r.a., iznijela zakrpljenu odjeću i rekla:

- U ovome se Vjerovjesnik, s.a.v.s., rastao sa svojom dušom.

1321. U drugoj predaji stoji:

Aiša, r.a., je iznijela jedan od grubih ogrtača kakvi se prave u Jemenu i nešto od odjeće kakvu zovu "mulebbede" (zakrpljene).

1322. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

- Kada se razbio Vjerovjesnikov, s.a.v.s., vrč, on je naprslo mjesto svezao srebrenom žicom.

92. Ajet: *I znajte da od svega što u borbi zaplijenite jedna petina pripada Allahu i Poslaniku...* (El-Enfal, 34.)

1323. Džabir ibn Abdullah el-Ensari, r.a., kaže:

- Jednom našem čovjeku rodilo se dijete i on mu nadio ime Kasim (djelitelj), ali ensarije rekoše:

- Nećemo te zvati Ebu-l-Kasim (otac Kasimov, nadimak Muhammeda, a.s.) niti ćemo ti ukazivati čast (kao njemu).

On ode Vjerovjesniku, s.a.v.s., i reče:

- Allahov Poslaniče, rodilo mi se dijete i ja sam mu dao ime Kasim, ali ensarije rekoše da me neće zvati Ebu-l-Kasim niti mi ukazivati čast.

"Lijepo su rekli ensarije", reče Vjerovjesnik, s.a.v.s., pa dodade: "Nadijevajte moje ime, ali ih ne nazivajte mojim nadimkom, jer sam ja Kasim."

1324. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

۱۳۲۰ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا

أَخْرَجَتْ كِسَاءً مُلَبَّدًا، وَقَالَتْ: فِي هَذَا نَزَعَ رُوحُ النَّبِيِّ ﷺ.

۱۳۲۱ : وَفِي رَوَايَةٍ: أَنَّهَا أَخْرَجَتْ

إِزَارًا غَلِيظًا مِمَّا يُصْنَعُ بِالْيَمَنِ، وَكِسَاءً مِنْ هَذِهِ النَّبِيِّ يَدْعُونَهَا الْمُلَبَّدَةَ.

۱۳۲۲ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ

قَدَحَ النَّبِيِّ ﷺ أَنْكَسَرَ، فَاتَّخَذَ مَكَانَ الشَّعْبِ سِلْسِلَةً مِنْ فِضَّةٍ.

۹۲ - باب: قوله تعالى: ﴿فَإِنَّ لِلَّهِ

خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ﴾.

۱۳۲۳ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ

الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: وَلِدَ

لِرَجُلٍ مِّنَّا غُلَامٌ فَسَمَّاهُ الْقَاسِمَ، فَقَالَتْ،

الْأَنْصَارُ: لَا نَكْنِيكَ أَبَا الْقَاسِمِ وَلَا

نُعَمُّكَ عَيْنًا، فَأَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: يَا

رَسُولَ اللَّهِ، وَلِدَ لِي غُلَامٌ، فَسَمَّيْتُهُ

الْقَاسِمَ، فَقَالَتِ الْأَنْصَارُ: لَا نَكْنِيكَ أَبَا

الْقَاسِمِ وَلَا نُعَمُّكَ عَيْنًا، فَقَالَ النَّبِيُّ

ﷺ: (أَخَسَّتِ الْأَنْصَارُ، سَمُّوا بِأَسْمِي

وَلَا تَكْتَنُوا بِكُنْيَتِي، فَإِنَّمَا أَنَا قَاسِمٌ).

“Ja niti vam dajem niti sprečavam da dobijete (jer Allah je Taj Koji daje i usteže), ja sam samo djelitelj (kasim), koji stavlja tamo gdje mu je naređeno.”

1325. Havla el-Ensarija, r.a., kaže da je čula Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

“Neki ljudi bespravno zalaze u Allahov imetak. Oni će (za kaznu) imati vatru na Sudnjem danu.”

93. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.:
“Dopušten vam je plijen...”

1326. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Pred polazak u borbu jedan od vjerovjesnika se obratio svom narodu rekavši:

- Neka mi se ne priključuje neko ko se tek vjenčao i predstoji mu (prvo) općenje sa njegovom ženom niti neko ko je sagradio kuću, ali joj nije podigao krov, kao ni onaj koji je kupio ovce ili deve pa očekuje njihov porod.

Krenuo je u borbu i kada se negdje u ikindijsko vrijeme približio mjestu (koje je namjeravao napasti), rekao je Suncu:

- Ti se krećeš po zapovijedi, a i ja djelujem po zapovijedi! Allahu moj, zadrži ga (da nam ne prođe namaski vakat).

I ono je bilo zadržano dok mu Allah nije omogućio pobjedu. Onda je sakupio ratni plijen, pa je došla vatra da ga spali, ali ga nije spalila, pa on reče:

- Među vama ima pronevjere, pa neka mi iz svakog plemena po jedan čovjek položi zakletvu.

(Dajući zakletvu) ruka jednog čovjeka se priljepila za njegovu ruku, pa on reče:

۱۳۲۴ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (مَا أُعْطِيَكُمْ وَلَا
أَمْنَعُكُمْ إِنَّمَا أَنَا قَاسِمٌ أَضَعُ حَيْثُ
أُمِرْتُ).

۱۳۲۵ : عَنْ خَوْلَةَ الْأَنْصَارِيَّةِ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ
يَقُولُ : (إِنَّ رِجَالًا يَتَخَوَّضُونَ فِي مَالِ اللَّهِ
بِغَيْرِ حَقٍّ ، فَلَهُمُ النَّارُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) .

۹۳ - بَاب : قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ : « أَجِلْتُ
لَكُمْ الْغَنَائِمَ »

۱۳۲۶ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (غَزَا نَبِيٌّ مِنَ
الْأَنْبِيَاءِ ، فَقَالَ لِقَوْمِهِ : لَا يَتَّبِعْنِي رَجُلٌ
مَلَكَ بُضْعَ أَمْرَأَةٍ ، وَهُوَ يُرِيدُ أَنْ يَتَّبِعَنِي بِهَا
وَلَمَّا بَيْنَ بِهَا ، وَلَا أَحَدٌ بَنَى بَيْتًا وَلَمْ
يَرْفَعْ سُقُوفَهَا ، وَلَا آخَرَ اشْتَرَى غَنَمًا أَوْ
خِلْفَاتٍ ، وَهُوَ يَتَنَظَّرُ وَلَدَهَا ، فَعَزَا ،
فَدَنَا مِنَ الْقَرْيَةِ صَلَاةَ الْعَصْرِ ، أَوْ قَرِيبًا
مِنْ ذَلِكَ ، فَقَالَ لِلشَّمْسِ : إِنَّكَ مَأْمُورَةٌ
وَأَنَا مَأْمُورٌ ، اللَّهُمَّ أَحْسِنْهَا عَلَيْنَا ،
فَحِيسَتْ حَتَّى فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِ ، فَجَمَعَ
الْغَنَائِمَ فَجَاءَتْ - يَغْنِي النَّارَ - لِنَأْكُلَهَا
فَلَمْ تَطْعَمَهَا ، فَقَالَ : إِنَّ فِيكُمْ غُلُولًا ،
فَلْيَبِغْنِي مِنْ كُلِّ قَبِيلَةٍ رَجُلٌ ، فَلَزِقَتْ يَدُ

“Među vama je pronevjera! Neka mi (cijelo) tvoje pleme položi zakletvu.”

(Prilikom zakletve) ruke dvojice ili trojice ljudi se zalijepiše za njegovu ruku te on reče:

- Kod vas je pronevjera!

Oni tada donesoše zlatnu glavu sličnu goveđoj i spustiše je, nakon čega dođe vatra i proguta (plijen).

Poslije toga Allah je nama dopustio uzimanje ratnog plijena. Vidio je našu slabost i nemoć, pa nam ga je dopustio.”

94. Odjeljak

1327. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao jedan odred u kojem je bio i on u pravcu Nedžda pa su, kao ratni plijen, zaplijenili mnogo deva, tako da je udio svakog od njih bio dvanaest ili jedanaest deva, a preko toga je svaki dobio još po devu.

1328. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

- Dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dijelio u Dži'rani ratni plijen, jedan čovjek mu reče:

- Budi pravedan!

“Već bih propao da nisam pravedan”, reče mu Resulullah, s.a.v.s.

1329. Ibn Omer, r.a., priča da je Omer, r.a., od zarobljenika s Hunejna dobio dvije zarobljenice koje je smjestio u jednu mekansku kuću.

Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., oslobodio zarobljenike s Hunejna bez otkupa te su oni počeli trčati sokacima.

رَجُلٍ بِيَدِهِ، فَقَالَ: فِيكُمْ الْغُلُولُ، فَلْتَبَايَعْنِي قَبِيلَتَكَ فَلَزَقَتْ يَدُ رَجُلَيْنِ أَوْ ثَلَاثَةٍ بِيَدِهِ فَقَالَ: فِيكُمْ الْغُلُولُ فَجَاؤُوا بِرَأْسٍ مِثْلِ رَأْسِ بَقَرَةٍ مِنَ الذَّهَبِ، فَوَضَعُوهَا، فَجَاءَتِ النَّارُ فَأَكَلَتْهَا، ثُمَّ أَحَلَّ اللَّهُ لَنَا الْعَنَائِمَ، رَأَى ضَعْفَنَا وَعَجَزَنَا، فَأَحَلَّهَا لَنَا).

٩٤ - «باب»

١٣٢٧ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بَعَثَ سَرِيَّةً قَبْلَ نَجْدٍ، وَهُوَ فِيهَا فَغَنِمُوا إِبِلًا كَثِيرَةً، فَكَانَتْ سِهَامُهُمْ اثْنِي عَشَرَ بَعِيرًا، أَوْ : أَحَدَ عَشَرَ بَعِيرًا، وَنَقَلُوا بَعِيرًا بَعِيرًا .

١٣٢٨ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقْسِمُ غَنِيمَةً بِالْجَعْفَرَانَةِ، إِذْ قَالَ لَهُ رَجُلٌ : أَعْدِلْ، فَقَالَ لَهُ : (لَقَدْ شَقِيتَ إِنْ لَمْ أَعْدِلْ).

١٣٢٩ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَصَابَ جَارِيتَيْنِ مِنْ سَبْيِ حُنَيْنٍ، فَوَضَعَهُمَا فِي

- Abdullahu - reče Omer - vidi šta je to?
- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je oslobodio zarobljenike - reče on.
- Idi i pusti (tj. oslobodi) one dvije robinje - reče (Omer).

95. Ne uzima se petina ratnog plijena od ubijenog nevjernika; ko ubije nekoga od neprijatelja pripada mu ono što zaplijeni od njega; kakva je presuda vladara u tom pogledu

1330. Abdurrahman ibn Avf, r.a., priča:

- Dok sam u Bici na Bedru stajao u stroju kružeći pogledom desno i lijevo, ugledao sam dva ensarijska mladića. Bili su još mladi i zaželio sam biti uz onog od njih koji je bio jači. Jedan od njih dvojice me dotaknu i reče:

- Amidža, poznaješ li Ebu Džehla?

- Da - rekoh - šta ti on treba, sinovče?

- Obaviješten sam - reče on - da on vrijeda Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Tako mi Onog u Čijoj je ruci moja duša, ako ga ugledam, moje tijelo se neće odvojiti od njegovog sve dok ne umre onaj od nas čija je (smrt) bliža.

Bio sam zadivljen time, a onda me dotaknu i drugi i reče mi nešto slično. Ubrzo sam ugledao Ebu Džehla kako kruži među ljudima i rekao:

- Eno, ono je čovjek za kojeg ste me pitali.

Njih dvojica požuriše sa svojim sabljama prema njemu i udaraše ga dok ga ne ubiše. Zatim se zaputiše Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i saopćišu mu to.

بَعْضِ يُّوْتِ مَكَّةَ، قَالَ: فَمَنْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى سَنِي حُنَيْنٍ، فَجَعَلُوا يَسْعَوْنَ فِي السَّكَكِ، فَقَالَ عُمَرُ: يَا عَبْدَ اللَّهِ، أَنْظِرْ مَا هَذَا؟ فَقَالَ: مَنْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى السَّنِي، قَالَ: أَذْهَبَ فَأَرْسِلَ الْجَارِيَتَيْنِ.

٩٥ - بَاب: مَنْ لَمْ يُخَمَّسِ الْأَسْلَابُ وَمَنْ قَتَلَ قَتِيلًا فَلَهُ سَلْبُهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُخَمَّسَ وَحُكْمُ الْإِمَامِ فِيهِ

١٣٣٠ : عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَا أَنَا وَاقِفٌ فِي الصَّفِّ يَوْمَ بَدْرٍ، فَتَنَظَّرْتُ عَنْ يَمِينِي وَشِمَالِي، فَلِذَا أَنَا بِعِلَامَيْنِ مِنَ الْأَنْصَارِ، حَدِيثُهُ أَسْنَانُهُمَا، تَمَنَيْتُ أَنْ أَكُونَ بَيْنَ أَضْلَحَ مِنْهُمَا، فَعَمَزَنِي أَحَدُهُمَا فَقَالَ: يَا عَمَّ هَلْ تَعْرِفُ أَبَا جَهْلٍ؟ قُلْتُ: نَعَمْ، مَا حَاجَتُكَ إِلَيْهِ يَا ابْنَ أَخِي؟ قَالَ: أَخْبِرْتُ أَنَّهُ يَسُبُّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَئِنْ رَأَيْتُهُ لَا يَفَارِقُ سَوَادِي سَوَادَهُ حَتَّى يَمُوتَ الْأَعْجَلُ مِنَّا، فَتَعَجَّبْتُ لِذَلِكَ، فَعَمَزَنِي الْآخَرُ، فَقَالَ لِي مِثْلَهَا، فَلَمْ أَنْشَبْ أَنْ نَظَرْتُ إِلَى أَبِي جَهْلٍ يَجُولُ فِي النَّاسِ، قُلْتُ: أَلَا، إِنَّ هَذَا صَاحِبُكُمَا الَّذِي سَأَلْتُمَانِي، فَأَبْتَدَرَاهُ بِسَيْفَيْهِمَا، فَضَرَبَاهُ حَتَّى قَتَلَاهُ، ثُمَّ أَنْصَرَفَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَأَخْبَرَاهُ،

- Koji ga je ubio od vas dvojice? - upita on, a svaki od njih reče:

- Ja sam ga ubio!

- Da li ste obrisali vaše sablje? - upita on.

- Ne! - odgovoriše oni, a on pogleda u sablje i reče:

- Obojica ste ga ubili. Njegov plijen pripada Muazu ibn Amru ibn Džemuhu.

Ta dvojica su bili: Muaz ibn Afra' i Muaz ibn Amr ibn Džemuh.

96. Šta je Vjerovjesnik, s.a.v.s., od petine i sličnih prihoda davao onima čija je srca trebalo pridobiti za islam kao i drugim pojedincima

1331. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ja dajem Kurejšijama želeći ih pridobiti, jer su oni donedavno bili u neznaboštvu.”

1332. Enes ibn Malik, r.a., priča da su neki od ensarija, kada je Allah svome Poslaniku s.a.v.s., darovao kao ratni plijen od imanja Hevazina ono što je darovao i on počeo dijeliti nekim Kurejšijama po stotinu deva, rekli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Neka Allah oprosti Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.! On dijeli Kurejšijama, a nas ostavlja i pored toga što sa naših sablji još kaplje njihova krv. Mi smo doskora protiv njih krv proljevali.

Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., je preneseno to što su oni rekli pa ih je

فَقَالَ: (أَيُّكُمَا قَتَلَهُ؟). قَالَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا: أَنَا قَتَلْتُهُ، فَقَالَ: (هَلْ مَسَخْتُمَا سَيْفَيْكُمَا؟). قَالَ: لَا، فَنَظَرَ فِي السَّيْفَيْنِ، فَقَالَ: (كِلَاكُمَا قَتَلَهُ، سَلَبَهُ لِمُعَاذِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْجُمُوحِ). وَكَانَا مُعَاذَ بْنَ عَفْرَاءَ وَمُعَاذَ بْنَ عَمْرٍو بْنِ الْجُمُوحِ.

۹۶ - «باب» مَا كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُعْطِي الْمُؤَلَّفَةَ قُلُوبُهُمْ وَغَيْرَهُمْ مِنَ الْخُمْسِ وَغَيْرِهِ

۱۳۳۱: عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنِّي أُعْطِي قُرَيْشًا أَتَأَلَّفُهُمْ، لِأَنَّهُمْ حَدِيثُ عَهْدٍ بِجَاهِلِيَّةٍ).

۱۳۳۲: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ نَاسًا مِنَ الْأَنْصَارِ، قَالُوا لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ، حِينَ أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ ﷺ مِنْ أَمْوَالِ هَوَازٍ مَا أَفَاءَ، فَطَفِقَ يُعْطِي رِجَالًا مِنْ قُرَيْشِ الْمِائَةِ مِنَ الْإِبِلِ، فَقَالُوا: يَغْفِرُ اللَّهُ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ، يُعْطِي قُرَيْشًا وَيَدْعُنَا، وَسَيُوفِنَا تَقْطُرُ مِنْ دِمَائِهِمْ. قَالَ أَنَسٌ: فَحَدَّثَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِمَقَالَتِهِمْ، فَأَرْسَلَ إِلَى الْأَنْصَارِ

pozvao i okupio pod jednim kožnim šatorom, ne pozivajući nikog drugog osim njih. Pošto su se sakupili, upitao ih je:

“Šta je to što čujem da ste govorili?”

- Allahov Poslaniče - rekoše mu upućeniji između njih - što se tiče naših razboritih ljudi, oni nisu ništa rekli (vidi nastavak hadisa br. 1673).

1333. Džubejr ibn Mut'im, r.a., priča da su im se dok je bio s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pri povratku s Hunejna, priključili beduini i tražili od njega (nešto od plijena) tako da su ga primorali da se skloni pod jedan glog. Kada su mu ugrabili ogrtač, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ustao i rekao:

“Dajte mi moj ogrtač! Kada bi bilo deva koliko i ovog trnja, ja bih ih podijelio među vama i vidjeli biste da ne škrtarim, ne lažem i nisam kukavica.”

1334. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

- Išao sam s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., a na njemu je bila nedžranska burda grubih ivica. Sustigao ga je neki beduin i povukao ga (za ogrtač) tako jako da sam ugledao površinu Vjerovjesnikovog, s.a.v.s., ramena na kojem je ivica ogrtača ostavila trag od žestine njegova povlačenja. Beduin mu reče:

- Daj mi dio Božijeg imetka koji je kod tebe!

On se okrenu prema njemu, nasmija se i naredi da mu se dodijeli.

فَجَمَعَهُمْ فِي قُبَّةٍ مِنْ أَدَمَ، وَلَمْ يَدْعُ مَعَهُمْ أَحَدًا غَيْرَهُمْ، فَلَمَّا اجْتَمَعُوا جَاءَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: (مَا كَانَ حَدِيثَ بَلَّغْنِي عَنْكُمْ؟). قَالَ لَهُ فَقَهَاؤُهُمْ: أَمَّا دَوُّوْا أَرَأَيْتَا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَلَمْ يَقُولُوا شَيْئًا، وَقَدْ تَقَدَّمَ الْحَدِيثُ بِطَوِيلِهِ.

۱۳۳۳ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّهُ بَيْنَا هُوَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَمَعَهُ النَّاسُ، مُقْبِلًا مِنْ حُتَيْنٍ، عَلِقَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ الْأَغْرَابُ يَسْأَلُونَهُ، حَتَّى اضْطَرُّوهُ إِلَى سَمْرَةٍ فَخَطَفَتْ رِدَاءَهُ، فَوَقَفَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: (أَعْطُونِي رِدَائِي، فَلَوْ كَانَ عَدَدُ هَذِهِ الْعِصَا نَعْمًا لَقَسَمْتُهُ بَيْنَكُمْ، ثُمَّ لَا تَجِدُونِي بِخِيَلًا، وَلَا كَذُوبًا، وَلَا جَبَانًا).

۱۳۳۴ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ أَمْشِي مَعَ النَّبِيِّ ﷺ وَعَلَيْهِ بُرْدٌ نَجْرَانِيٌّ غَلِيظُ الْحَاشِيَةِ، فَأَذْرَكَ أَغْرَابِيَّ فَجَذَبَهُ جَذْبَةً شَدِيدَةً، حَتَّى نَظَرْتُ إِلَى صَفْحَةِ عَاتِقِ النَّبِيِّ ﷺ قَدْ أَثَرَتْ بِهِ حَاشِيَةُ الرِّدَاءِ مِنْ شِدَّةِ جَذْبَتِهِ، ثُمَّ قَالَ: مَرُّ لِي مِنْ مَالِ اللَّهِ الَّذِي عِنْدَكَ، فَأَلْتَمَسْتُ إِلَيْهِ فَضَحِكَ، ثُمَّ أَمَرَ لَهُ بِعَطَاءٍ.

1335. Abdullah, r.a., priča:

– Poslije Bitke na Hunejnu, nekima je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dao prednost prilikom dijeljenja (plijena). Tako je dao stotinu deva Akreu ibn Habisu a i Ujejni je dao isto toliko kao i još nekima od arapskih uglednika, dajući im tako prednost prilikom dijeljenja.

- Tako mi Allaha - reče jedan čovjek - u ovom dijeljenju nije pravedno postupano niti se njime htjelo postići Allahovo zadovoljstvo.

Rekao sam (kaže Ibn Mesud):

- Tako mi Allaha, sigurno ću to saopćiti Vjerovjesniku, s.a.v.s.

Kad sam došao kod njega i izvijestio ga, on reče:

“Ko postupa pravedno ako ne Allah i Njegov Poslanik? Nek se Allah smiluje Musau, koji je vrijedan i više od ovoga pa se strpio.”

97. O hrani do koje (ratnik) dođe na bojnem polju

1336. Ibn Omer, r.a., kaže:

– U našim borbama smo dolazili do meda i grožđa kao ratnog plijena pa smo to jeli, a nismo nosili (radi skladištenja).

98. O uzimanju glavarine i pomirenju sa štićenicima i neprijateljima

1337. Omer ibn Hattab, r.a., kaže da je, na godinu dana prije svoje smrti, pisao stanovnicima Basre:

- Razdvojite svaki (brak sklopljen) među bliskim srodnicima (među kojima

۱۳۳۵ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

لَمَّا كَانَ يَوْمُ حُنَيْنٍ، أَثَرُ النَّبِيِّ ﷺ أَنَسًا فِي الْقِسْمَةِ، أَعْطَى الْأَفْرَعَ بْنَ حَابِسٍ مِائَةً مِنَ الْإِبِلِ، وَأَعْطَى عُيَيْنَةَ مِثْلَ ذَلِكَ، وَأَعْطَى أَنَسًا مِنْ أَشْرَافِ الْعَرَبِ، فَأَثَرُهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْقِسْمَةِ، قَالَ رَجُلٌ: وَاللَّهِ إِنَّ هَذِهِ لَقِسْمَةٌ مَا عُدِلَ فِيهَا، أَوْ مَا أُرِيدَ فِيهَا وَجْهُ اللَّهِ. فَقُلْتُ: وَاللَّهِ لَا خَيْرَ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ، فَأَتَيْتُهُ فَأَخْبَرْتُهُ، فَقَالَ: (فَمَنْ يَعْدِلُ إِذَا لَمْ يَعْدِلِ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، رَحِمَ اللَّهُ مُوسَى، قَدْ أُوذِيَ بِأَكْثَرِ مِنْ هَذَا فَصَبَرَ).

۹۷ - باب: مَا يُصِيبُ مِنَ الطَّعَامِ فِي أَرْضِ الْحَرْبِ

۱۳۳۶ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا نُصِيبُ فِي مَعَارِزِنَا الْعَسَلَ وَالْعِنَبَ، فَتَأْكُلُهُ وَلَا تَرْفَعُهُ.

۹۸ - باب: الْحَرْزِيَّةُ وَالْمَوَادَعَةُ مَعَ أَهْلِ الذِّمَّةِ وَالْحَرْبِ

۱۳۳۷ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ كَتَبَ إِلَى أَهْلِ الْبَصْرَةِ قَبْلَ مَوْتِهِ بِسَنَةٍ: فَرَّقُوا بَيْنَ كُلِّ ذِي مَحْرَمٍ مِنَ الْمَجُوسِ، وَلَمْ يَكُنْ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَخَذَ الْحَرْزِيَّةَ مِنَ الْمَجُوسِ، حَتَّى شَهِدَ

po islamu nije dopušten brak) kod obožavalaca vatre (medžusija).

Omer nije uzimao glavarinu od obožavalaca vatre sve dok Abdurrahman ibn Avf nije posvjedočio da ju je uzimao Allahov Poslanik, s.a.v.s., od njih u Hedžeru (kod Bahrejna).

1338. Amr ibn Avf el-Ensari, r.a., saveznik Benu Amira ibn Luejja, jedan od onih koji su učestvovali u Bici na Bedru, prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao Ebu Ubejdu ibn Džerraha u Bahrejn da od njih donese glavarinu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je bio sklopio sporazum sa stanovnicima Bahrejna i postavio im za upravitelja Alaa ibn Hadremija.

Ebu Ubejde je došao s glavarinom iz Bahrejna pa su ensarije čuli za Ubejdov dolazak i stigli na sabah-namaz s Vjerovjesnikom, s.a.v.s. Pošto je klanjao s njima sabah i krenuo, oni mu se obratiše. Kad ih je vidio Allahov Poslanik, s.a.v.s., osmijehnuo se i rekao:

“Mislim da ste čuli da je Ebu Ubejde nešto donio.”

- Da, Allahov Poslaniče - rekoše oni a on će na to:

“Radujte se i očekujte ono što će vas razveseliti. Tako mi Allaha, ja se za vas ne bojim siromaštva, ali se bojim, ako vam se pruži ovaj svijet (bogatstvo) kao što je bio pružen onima koji su bili prije vas, da ćete se natjecati (u imcima) kao što su se oni natjecali i da će vas to natjecanje upropastiti kao što je i njih upropastilo.”

1339. Omer, r.a., priča da je poslao ljude narodima (velikih) pokrajina da se

عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَخَذَهَا مِنْ مَجُوسٍ هَجَرَ.

١٣٣٨ : عَنْ عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَهُوَ حَلِيفُ لَيْثِي عَامِرِ بْنِ لُؤَيٍّ، وَكَانَ شَهِدَ بَدْرًا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بَعَثَ أَبَا عُبَيْدَةَ بْنَ الْجَرَّاحِ إِلَى الْبَحْرَيْنِ يَأْتِي بِحِزْبَيْهَا، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ هُوَ صَالِحَ أَهْلِ الْبَحْرَيْنِ وَأَمَرَ عَلَيْهِمُ الْعَلَاءَ بْنَ الْحَضْرَمِيِّ، فَقَدِمَ أَبُو عُبَيْدَةَ بِمَالٍ مِنَ الْبَحْرَيْنِ، فَسَمِعَتْ الْأَنْصَارُ بِقُدُومِ أَبِي عُبَيْدَةَ فَوَافَتْ صَلَاةَ الصُّبْحِ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فَلَمَّا صَلَّى بِهِمُ الْفَجْرَ أَنْصَرَفَ، فَتَعَرَّضُوا لَهُ فَتَبَسَّمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حِينَ رَأَوْهُمْ، وَقَالَ: (أَظَنُّكُمْ قَدْ سَمِعْتُمْ أَنَّ أَبَا عُبَيْدَةَ قَدْ جَاءَ بِشَيْءٍ). قَالُوا: أَجَلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (فَابْشِرُوا وَأَمْلُوا مَا يَسُرُّكُمْ، قَوْلَ اللَّهِ لَا الْفَقْرَ أَخْشَى عَلَيْكُمْ، وَلَكِنْ أَخْشَى عَلَيْكُمْ أَنْ تُبْسَطَ عَلَيْكُمُ الدُّنْيَا، كَمَا بُسِطَتْ عَلَى مَنْ قَبْلَكُمْ، فَتَنَافَسُوهَا كَمَا تَنَافَسُوهَا، وَتُهْلِكُكُمْ كَمَا أَهْلَكْتَهُمْ).

١٣٣٩ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ بَعَثَ النَّاسَ فِي أَفْنَاءِ الْأَمْصَارِ يُقَاتِلُونَ

bore protiv idolopoklonika. (Poslije nekoliko poraza) Hurmuzan (perzijski vođa) je primio islam te mu (Omer) reče:

- Ja te uzimam za savjetnika u ovim svojim borbama.

- Da - reče on - primjer tih bojišta i ljudi u njima koji su neprijatelji muslimanima sličan je ptici koja ima glavu, dva krila i dvije noge. Ako se slomi jedno krilo, dići će se noge i glava s drugim krilom. A ako se slomi i drugo krilo, dići će se noge i glava. Međutim ako se razbije glava, otići će i noge, i krila, i glava. Glava je Kisra (perzijski kralj), jedno krilo je Kajsar (bizantijski car), a drugo krilo je Perzija pa naredi muslimanima neka pojure prema Kisri.

Omer je otpremio jednu grupu ljudi i odredio im za vođu Nu'mana ibn Mukarrina.

Kad su stigli u neprijateljsku zemlju (Nehavend), izišao je pred nas Kisrin guverner s četrdeset hiljada (ljudi). Tada je ustao prevodilac i rekao:

- Nek razgovara sa mnom jedan od vas.

- Pitaj šta želiš - reče mu Mugire ibn Šu'be.

- Šta ste vi? - upita on, a Mugire mu reče:

- Mi smo Arapi. Bili smo u velikoj nesreći i teškoj mucu. Sisali smo kožu i košpice od gladi i oblačili kostrijet i krzno a obožavali drvo i kamen. Bili smo u takvom stanju sve dok nam Gospodar nebesa i zemalja - neka je visoko slavljen i veličan - ne posla poslanika između nas, čijeg i oca i majku poznajemo. Naš Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslanik našeg

المُشْرِكِينَ، فَأَسْلَمَ الْهُزْمَزَانُ، فَقَالَ: إِنِّي مُسْتَشِيرُكَ فِي مَعَاذِي هَذِهِ، قَالَ: نَعَمْ، مَثَلُهَا وَمَثَلُ مَنْ فِيهَا مِنَ النَّاسِ مِنْ عَدُوِّ الْمُسْلِمِينَ مَثَلُ طَائِرٍ: لَهُ رَأْسٌ وَلَهُ جَنَاحَانِ وَلَهُ رِجْلَانِ، فَإِنْ كُسِرَ أَحَدُ الْجَنَاحَيْنِ نَهَضَتِ الرَّجْلَانِ وَالْجَنَاحُ وَالرَّأْسُ، فَإِنْ كُسِرَ الْجَنَاحُ الْآخَرُ نَهَضَتِ الرَّجْلَانِ وَالرَّأْسُ، وَإِنْ شُدِخَ الرَّأْسُ ذَهَبَتِ الرَّجْلَانِ وَالْجَنَاحَانِ وَالرَّأْسُ، فَالرَّأْسُ كِيسَرُ، وَالْجَنَاحُ قَيْصَرُ، وَالْجَنَاحُ الْآخَرُ فَارِسُ، فَمُرِ الْمُسْلِمِينَ فَلْيَنْفِرُوا إِلَى كِيسَرٍ. فَتَدَبَّ عَمْرُ جَمَاعَةٍ مِنَ النَّاسِ وَأَسْتَعْمَلَ عَلَيْهِمُ النُّعْمَانَ بْنَ مِقْرَنٍ، حَتَّى إِذَا كَانُوا بِأَرْضِ الْعَدُوِّ، وَخَرَجَ عَلَيْهِمْ عَامِلٌ كِيسَرِي فِي أَرْبَعِينَ أَلْفًا، فَقَامَ تَرْجُمَانٌ فَقَالَ: لِيُكَلِّمْنِي رَجُلٌ مِنْكُمْ، فَقَالَ الْمُغِيرَةُ: سَلْ عَمَّا شِئْتَ، قَالَ: مَا أَنْتُمْ؟ قَالَ: نَحْنُ أَنْاسٌ مِنَ الْعَرَبِ، كُنَّا فِي شَقَاءٍ شَدِيدٍ، وَبَلَاءٍ شَدِيدٍ، نَمَصُّ الْجِلْدَ وَالنَّوَى مِنَ الْجُوعِ، وَنَلْبَسُ الْوَبْرَ وَالشَّعَرَ، وَنَعْبُدُ الشَّجَرَ وَالْحَجَرَ، فَيَبْنِي نَحْنُ كَذَلِكَ إِذْ بَعَثَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِينَ - تَعَالَى ذِكْرُهُ، وَجَلَّتْ عَظَمَتُهُ - إِلَيْنَا نَبِيًّا مِنْ أَنْفُسِنَا نَعْرِفُ أَبَاهُ وَأُمَّهُ، فَأَمَرَنَا نَبِيُّنَا، رَسُولُ رَبِّنَا ﷺ: أَنْ نَقَاتِلَكُمْ حَتَّى تَعْبُدُوا

Gospodara, naredio nam je da se borimo protiv vas sve dok ne budete ibadet činili samo Allahu ili davali glavarinu. Naš Vjerovjesnik, s.a.v.s., nas je obavijestio o poruci našeg Gospodara, da će onaj od nas koji bude ubijen ući u Džennet i uživanje kakvog nikad vidio nije, a ko od nas ostane (živ) zavladat će vama.

(Kad je Mugire završio razgovor i htio odmah stupiti u borbu), Nu'man (mu) reče:

- Ako ti je Allah dao da prisustvuješ ovakvoj žestini zajedno s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., znaš da te on ne bi krivio niti sramotio ako malo sačekaš. Ja sam prisustvovao borbi zajedno s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., i on je, ako ne stupi u borbu odmah početka dana, imao običaj da sačeka dok počnu puhati vjetrovi i dođe vrijeme namaza.

99. Kad imam (vođa) sklopi mir s vladarom nekog naselja - da li se to odnosi i na njegovo stanovništvo

1340. Ebu Humejd es-Saidi, r.a., kaže:

- Krenuli smo s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u borbu na Tebuk. Vladar Ejle poklonio je Vjerovjesniku, s.a.v.s., jednu bijelu mazgu, zaogrnuo ga ogrtačem i potpisao da pristaje na autoritet - vlast muslimana nad njegovom teritorijom.

100. Grijeh onoga ko ubije nevinu osobu koja ima ugovor sa muslimanima

1341. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko ubije šticećenika neće osjetiti miris Dženneta, mada se njegov miris osjeća na udaljenosti od četrdeset godina (hoda).”

اللَّهُ وَخَدَهُ أَوْ تُؤَدُّوا الْجِزْيَةَ، وَأَخْبَرَنَا نَبِيَّنَا ﷺ عَنْ رَسُولِهِ رَبَّنَا: أَنَّهُ مَنْ قُتِلَ مِنَّا صَارَ إِلَى الْجَنَّةِ فِي نَعِيمٍ لَمْ يَرْ مِثْلَهَا قَطُّ، وَمَنْ بَقِيَ مِنَّا مَلِكٌ رِقَابَكُمْ. فَقَالَ الثُّعْمَانُ: رَبَّنَا أَشْهَدُكَ اللَّهُ مِثْلَهَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فَلَمْ يَنْدَمْكَ وَلَمْ يُخْرِكَ، وَلَكِنِّي شَهِدْتُ الْقِتَالَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، كَانَ إِذَا لَمْ يَقَاتِلْ فِي أَوَّلِ النَّهَارِ، أَنْتَظَرَ حَتَّى تَهْبِ الْأَرْوَاحُ، وَتَخْضَرَ الصَّلَوَاتُ.

٩٩ - باب: إِذَا وَادَعَ الْإِمَامُ مَلِكَ الْقَرْيَةِ هَلْ يَكُونُ ذَلِكَ لِبَقِيَّتِهِمْ

١٣٤٠ : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: غَزَوْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ تَبُوكَ، وَأَهْدَى مَلِكُ أَيْلَةَ لِلنَّبِيِّ ﷺ بَغْلَةً بَيْضَاءَ، وَكَسَاهُ بُرْدًا، وَكَتَبَ لَهُ بِخَرِيمٍ.

١٠٠ - باب: إِنْ مَن قَتَلَ مُعَاهِدًا بِغَيْرِ جُرْمٍ

١٣٤١ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ قَتَلَ مُعَاهِدًا لَمْ يَرَخْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ، وَإِنْ

101. Ako mnogobošci izdaju muslimane, hoće li im se oprostiti?

1342. Ebu Hurejre, r.a., priča:

- Kada je oslobođen Hajber, Vjerovjesniku, s.a.v.s., je poklonjena ovca u kojoj je bio otrov pa je rekao:

"Sakupite mi sve Jevreje koji su bili ovdje."

Oni su mu sakupljeni te on reče:

"Ja ću vas nešto pitati. Hoćete li mi reći istinu?"

- Da - odgovoriše oni, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., im reče:

"Ko je vaš otac", upita Vjerovjesnik, s.a.v.s.

- Taj i taj - rekoše oni.

"Slagali ste", reče on, "nego vam je otac taj i taj (drugi čovjek)".

- Istinu si rekao - rekoše oni, a on ih (ponovo) upita:

"Hoćete li mi istinu reći o nečemu drugom ako vas upitam?"

- Da, Ebu-l-Kasime - rekoše oni - jer ako bismo slagali, ti bi saznao za našu laž, kao što si je prepoznao u pogledu našeg oca.

"Ko su stanovnici Džehennema?", upita on, a oni odgovoriše:

- Mi ćemo u njemu malo biti, a zatim ćete nas vi u njemu zamijeniti.

"Ostanite u njemu prezreni! Tako mi Allaha, nikada vas u njemu nećemo zamijeniti", reče Vjerovjesnik, s.a.v.s., a zatim upita:

"Da li ćete mi reći istinu ako vas upitam sljedeće?"

- Da, Ebu-l-Kasime - odgovoriše oni, a on reče:

رِيحَهَا تَوَجَّدُ مِنْ مَسِيرَةِ أَرْبَعِينَ عَامًا).

١٠١ - باب: إِذَا غَدَرَ الْمُشْرِكُونَ
بِالْمُسْلِمِينَ هَلْ يُغْفَى عَنْهُمْ

١٣٤٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ:

لَمَّا قُبِحَتْ خَيْرٌ أَهْدَيْتُ لِلنَّبِيِّ ﷺ شَاةً فِيهَا سُمْ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَجْمَعُوا إِلَيَّ مَنْ كَانَ هَا مَنَا مِنْ يَهُودٍ). فَجِئُوا لَهُ، فَقَالَ: (إِنِّي سَأَلْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَهَلْ أَنْتُمْ صَادِقِي عَنْهُ؟). فَقَالُوا: نَعَمْ، قَالَ لَهُمُ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ أَبُوكُمْ؟) قَالُوا: فَلَانٌ فَقَالَ: (كَذَبْتُمْ، بَلْ أَبُوكُمْ فَلَانٌ). قَالُوا: صَدَقْتَ، قَالَ: (فَهَلْ أَنْتُمْ صَادِقِي عَنْ شَيْءٍ إِنْ سَأَلْتُ عَنْهُ؟) فَقَالُوا: نَعَمْ يَا أَبَا الْقَاسِمِ، وَإِنْ كَذَبْنَا عَرَفْتَ كَذِبَنَا كَمَا عَرَفْتُهُ فِي آبِنَا، فَقَالَ لَهُمْ: (مَنْ أَهْلُ النَّارِ؟) قَالُوا: نَكُونُ فِيهَا يَسِيرًا، ثُمَّ تَخْلُفُونَا فِيهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَخْسَرُوا فِيهَا، وَاللَّهِ لَا نَخْلُفُكُمْ فِيهَا أَبَدًا). ثُمَّ قَالَ: (هَلْ أَنْتُمْ صَادِقِي عَنْ شَيْءٍ إِنْ سَأَلْتُكُمْ عَنْهُ؟) فَقَالُوا: نَعَمْ يَا أَبَا الْقَاسِمِ، قَالَ: (هَلْ جَعَلْتُمْ فِي هَذِهِ الشَّاةِ سُمًّا؟) قَالُوا: نَعَمْ، قَالَ: (مَا حَمَلَكُمْ عَلَى ذَلِكَ؟) قَالُوا: أَرَدْنَا إِنْ

“Da li ste u ovu ovcu stavili otrov?”

- Da - rekoše oni.

“Šta vas je navelo na to?”, upita on, a oni rekoše:

- Htjeli smo, ako budeš lažac, da te se riješimo, a ako budeš vjerovjesnik, to tebi neće škoditi.

102. Prekid borbe i pomirenje s idolopoklonicima uz materijalnu i drugu obavezu i grijeh onoga ko ne ispuní ugovor

1343. Sehl ibn Ebu Hasma, r.a., priča:

- Abdullah ibn Sehl i Muhajjisa ibn Mesud ibn Zejd, r.a., su se zaputili u Hajber, s kojim je tada bio sklopljen mir. Razdvojili su se, a kada je Muhajjisa naišao na Abdullaha ibn Sehla, on se valjao u vlastitoj krvi, umirući. Ukopao ga je i vratio se u Medinu. Nakon toga su Abdurrahman ibn Sehl (brat Abdullaha) te Muhajjisa i Huvejjisa, sinovi Ibn Mesuda, otišli Vjerovjesniku, s.a.v.s., Abdurrahman je počeo govoriti, ali Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

“Stariji, stariji (neka govori)!”

Pošto je on bio najmlađi među njima, zašutio je a njih dvojica ispričаше slučaj.

“Ako se zakunete da znate ko je ubica, imate pravo na krvarinu od vašeg ubice ili počinioca”, reče on, a oni odgovoriše:

- Kako ćemo se zakleti kad nismo prisustvovali niti smo vidjeli.

“Onda će Jevreji (Hajbera) s pedeset (zakletvi) zbaciti sa sebe odgovornost da oni to nisu učinili”, reče on, a oni uzvatiše:

- Kako ćemo prihvatiti zakletve naroda koji ne vjeruje?

كُنْتَ كَاذِبًا نَسْتَرِيحُ، وَإِنْ كُنْتَ نَبِيًّا لَمْ يَضُرَّكَ.

۱۰۲ - باب: الْمَوَادَعَةِ وَالْمُصَالَحَةِ

مَعَ الْمُشْرِكِينَ بِالْمَالِ وَغَيْرِهِ

وَأَيْتَمٌ مَنْ لَمْ يَفِ بِالْعَهْدِ

۱۳۴۳ : عَنْ سَهْلِ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

أَنْطَلَقَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَهْلٍ وَمُحِيصَةُ بْنُ

مَسْعُودِ بْنِ زَيْدٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - إِلَى

خَيْبَرَ، وَهِيَ يَوْمَئِذٍ صُلْحٌ، فَتَفَرَّقَا، فَأَتَى

مُحِيصَةُ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَهْلٍ وَهُوَ

يَتَشَحَّطُ فِي دَمِهِ قَتِيلًا، فَدَفَنَهُ ثُمَّ قَدِمَ

الْمَدِينَةَ، فَأَنْطَلَقَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَهْلٍ

وَمُحِيصَةُ وَحُوَيْصَةُ ابْنَا مَسْعُودٍ إِلَى النَّبِيِّ

ﷺ، فَذَهَبَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ يَتَكَلَّمُ، فَقَالَ :

(كَبُرَ كَبْرٌ). وَهُوَ أَحَدُ الْقَوْمِ، فَسَكَتَ

فَتَكَلَّمَ، فَقَالَ : (أَتَخْلِفُونَ وَتَسْتَحِقُّونَ

دَمَ قَاتِلِكُمْ، أَوْ صَاحِبِكُمْ؟) قَالُوا : وَكَيْفَ

نَخْلِفُ وَلَمْ نَشْهَدْ وَلَمْ نَرِ؟ قَالَ :

(فَتُبْرِئُكُمْ يَهُودُ بِخَمْسِينَ). فَقَالُوا :

كَيْفَ نَأْخُذُ أَيْمَانَ قَوْمٍ كُفَّارٍ، فَعَقَلَهُ

النَّبِيُّ ﷺ مِنْ عِنْدِهِ.

I Vjerovjesnik, s.a.v.s., od sebe isplati
oprašta kad nekog opsihri (opčini)

1344. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik,
s.a.v.s., bio opčinjen tako da mu se činilo
da je nešto uradio, a on to nije uradio.

104. Kakve se izdaje treba čuvati

1345. Avf ibn Malik, r.a., kaže:

- Kada sam prilikom pohoda na
Tebuk ušao kod Vjerovjesnika, s.a.v.s.,
koji je sjedio u jednom velikom šatoru
od kože, on reče:

"Smatraj šest (znakova) pokazateljima
dolaska Sudnjeg dana: moju smrt,
oslobađanje Jerusalema, pomor koji će
vas zahvatiti poput ovčije kuge, toliko
izobilje imetka da će čovjek kad dobije
sto dinara i dalje biti srdit, zatim pojavu
tolike smutnje da nijedna arapska kuća
neće ostati od nje imuna, a potom
primirje između vas i Bizantinaca (*Benu-
l-asfar*), koje će oni iznevjeriti i poći na
vas s osamdeset zastava, pod svakom
zastavom bit će ih dvanaest hiljada.

105. Grijeh onoga ko sklopi ugovor, a zatim iznevjeri

1346. Seid, r.a., kaže da je Ebu Hurejre,
r.a., jednom prilikom rekao ljudima:

- Šta će biti s vama kad ne budete od
poreza ubirali ni dinara ni dirhema?

- Kako misliš da će doći takvo vrijeme,
Ebu Hurejre? - upitam ga, a on
odgovori:

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ سَجَرَ، حَتَّى كَانَ يُحَيِّلُ إِلَيْهِ
أَنَّهُ صَنَعَ شَيْئًا وَلَمْ يَصْنَعْهُ.
١٠٤ - بَاب: مَا يُحَذَّرُ مِنَ الْغَدْرِ

١٣٤٥ : عَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ - رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فِي غَزْوَةِ
تَبُوكَ، وَهُوَ فِي قُبَّةٍ مِنْ أَدَمَ، فَقَالَ:
(أَعْدُدْ سِتًّا بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ: مَوْتِي، ثُمَّ
فَتْحُ بَيْتِ الْمَقْدِسِ، ثُمَّ مَوْتَانِ يَأْخُذُ فِيكُمْ
كَقُعَاصِ الْغَنَمِ، ثُمَّ اسْتِفَاضَةُ الْمَالِ حَتَّى
يُعْطَى الرَّجُلُ مِائَةَ دِينَارٍ فَيَظْلُ سَاخِطًا،
ثُمَّ فِتْنَةٌ لَا يَتَقَى بَيْتٌ مِنَ الْعَرَبِ إِلَّا
دَخَلَتْهُ، ثُمَّ هُدْنَةٌ تَكُونُ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ بَنِي
الْأَصْفَرِ، فَيَغْدِرُونَ فَيَأْتُونَكُمْ تَحْتَ ثَمَانِينَ
غَايَةً، تَحْتَ كُلِّ غَايَةٍ اثْنَا عَشَرَ أَلْفًا).

١٠٥ - بَاب: إِثْمٌ مِنْ عَاهِدٍ ثُمَّ غَدَرَ

١٣٤٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: كَيْفَ بِكُمْ إِذَا لَمْ تَجْتَبُوا دِينَارًا وَلَا
دِرْهَمًا؟ فَقِيلَ لَهُ: وَكَيْفَ تَرَى ذَلِكَ كَائِنًا
يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟ قَالَ: إِيَّيْ وَالَّذِي نَفْسُ أَبِي
هُرَيْرَةَ بِيَدِهِ، عَنْ قَوْلِ الصَّادِقِ
الْمُضْطَوِّقِ، قَالُوا: عَمَّ ذَاكَ؟ قَالَ:

- Da! Tako mi Onog u Čijoj je ruci duša Ebu Hurejreova, ja to znam prema riječima iskrenog, kome se objavljuje samo Istina (Vjerovjesnika, s.a.v.s.).

- A zašto će to biti? - upitaše oni, na što on reče:

- Allahova zaštita i zaštita Njegovog Poslanika, s.a.v.s., bit će povrijeđene pa će Uzvišeni Allah učiniti odvažnim srca štićenika (zimmija) i oni će odbiti da daju ono što imaju (tj. glavarinu).

106. Grijeh onoga ko iznevjeri poštenog ili nepoštenog

1347. Abdullah i Enes, r.a., pričaju da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Svako ko iznevjeri imat će na Sudnjem danu zastavu koja će biti podignuta na Sudnjem danu i po kojoj će se takav prepoznavati.”

Drugi prenosilac, umjesto: “...će biti podignuta”, veli: “...će se vidjeti.”

تُتَهَكِّ ذِمَّةُ اللَّهِ وَذِمَّةُ رَسُولِهِ ﷺ، فَيُسَدُّ
اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ قُلُوبَ أَهْلِ الذِّمَّةِ، فَيَمْنَعُونَ
مَا فِي أَيْدِيهِمْ.

١٠٦ - باب: إِثْمُ الْغَادِرِ لِلْبَرِّ وَالْفَاجِرِ

١٣٤٧ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لِكُلِّ
غَادِرٍ لَوَاءٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، قَالَ أَحَدُهُمَا:
يُنْصَبُ، وَقَالَ الْآخَرُ: يُرَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ،
يُعْرَفُ بِهِ).

54. O POČETKU STVARANJA

1. Ajet: *On je Taj Koji iz ničega stvara i on će to ponovo učiniti* (Er-Rûm, 27.)

1348. Imran ibn Husajn, r.a., kaže:

- Došla je Vjerovjesniku, s.a.v.s., grupa ljudi iz plemena Benu Temim, pa je on rekao:

"Benu Temim, primite radosne vijesti!"

- Već si nas obradovao, a sada nam daj šta (u gotovini) - rekoše oni, a njegovo lice se izmijeni (zbog žalosti ili zbog nemogućnosti da im da).

Zatim su mu došli ljudi iz Jemena i on im je rekao:

"Stanovnici Jemena, primite vi radosne vijesti kad ih nije primio Benu Temim."

- Primamo ih - rekoše oni.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., počeo kazivati o početku stvaranja i Aršu, ali neko dođe i reče:

- Imrane, pobjegla ti je deva!

(Ustao sam i otišao) ali kamo sreće da nisam (zbog onoga što sam propustio a što je rekao Vjerovjesnik, s.a.v.s.

1349. Od njega, r.a., u drugoj predaji stoji da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Allah je postojao kada ništa drugo osim Njega nije bilo. I Njegov Arš je bio na vodi. On je sve u Levhi-mahfuzu zapisao i stvorio je nebesa i Zemlju."

- Otišla ti je deva, Ibn Husajne - povika neko - i ja istrčah, ali je nisam

٥٤ . كِتَابُ بَدْءِ الْخَلْقِ

١ - باب: مَا جَاءَ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى:

﴿وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ﴾

١٣٤٨ : عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: جَاءَ نَفَرٌ مِنْ بَنِي تَمِيمٍ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: (يَا بَنِي تَمِيمٍ أَبَشِّرُوا). قَالُوا: بَشَّرْتَنَا فَأَعْطِنَا، فَتَغَيَّرَ وَجْهُهُ، فَجَاءَهُ أَهْلُ الْيَمَنِ، فَقَالَ: (يَا أَهْلَ الْيَمَنِ، أَقْبِلُوا الْبَشْرَى إِذْ لَمْ يَقْبَلَهَا بَنُو تَمِيمٍ). قَالُوا: قَبِلْنَا، فَأَخَذَ النَّبِيُّ ﷺ يُحَدِّثُ بَدْءَ الْخَلْقِ وَالْعَرْشِ، فَجَاءَ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا عِمْرَانُ رَاحِلَتُكَ تَفَلَّتَتْ، لَيْتَنِي لَمْ أَقُمْ.

١٣٤٩ وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - فِي رَوَايَةٍ - قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (كَانَ اللَّهُ وَلَمْ يَكُنْ شَيْءٌ غَيْرُهُ، وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ، وَكُتِبَ فِي الذِّكْرِ كُلِّ شَيْءٍ، وَخَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ). فَتَادَى مُنَادٍ: ذَهَبَتْ نَاقَتُكَ يَا أَبَنَ الْحُصَيْنِ،

mogao vidjeti od fatamorgane. A, tako mi Allaha, draže bi mi bilo da sam nju ostavio (nego to druženje).

1350. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

”Uzvišeni Allah kaže: ‘Čovjek se pogrdno izražava o Meni, a ne treba se o Meni pogrdno izražavati, i pripisuje Mi laž, a na to nema pravo. Što se tiče njegovog pogrdnog izražavanja, to su njegove riječi da Ja imam dijete, a što se tiče njegovog pripisivanja laži, to su njegove riječi: Neće me proživiti kao što me je prvi put stvorio.’”

1351. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

”Kad je Allah stvorio stvorenja, zapisao je u svojoj Knjizi (*Levhi-mahfuz*), koja se nalazi kod Njega iznad Arša: ‘Moja milost je nadvladala Moju srdžbu.’”

2. Šta je došlo u pogledu sedam zemalja

1352. Ebu Bekre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

”Vrijeme se vratilo na oblik koji je imalo onog dana kad je Allah stvorio nebesa i Zemlju. Godina ima dvanaest mjeseci, od kojih su četiri sveta, tri uzastopna: zu-l-ka‘de, zu-l-hidždže i muharrem, te redžeb Mudara (nazvan po imenu plemena Mudar, koje je ovaj mjesec posebno poštovalo), koji je između džumade-l-uhraa i ša‘bana.”

فَأَنْطَلَقْتُ فَإِذَا هِيَ يَقْطَعُ دُونَهَا السَّرَابُ،
فَوَاللَّهِ لَوِدِدْتُ أَنِّي كُنْتُ تَرَكْتُهَا.

۱۳۵۰ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : يَسْتَمْنِي ابْنُ آدَمَ ، وَمَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَسْتَمْنِي ، وَيُكْذِبُنِي ، وَمَا يَنْبَغِي لَهُ . أَمَّا شَتْمُهُ فَقَوْلُهُ : إِنَّ لِي وَلَدًا ، وَأَمَّا تَكْذِيبُهُ فَقَوْلُهُ : لَيْسَ يُعِيدُنِي كَمَا بَدَأْنِي) .

۱۳۵۱ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (لَمَّا قَضَى اللَّهُ الْخَلْقَ كَتَبَ فِي كِتَابِهِ ، فَهُوَ عِنْدَهُ فَوْقَ الْعَرْشِ : إِنَّ رَحْمَتِي غَلَبَتْ غَضَبِي) .

۲ - باب: مَا جَاءَ فِي سَبْعِ أَرْضِينَ

۱۳۵۲ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (الزَّمَانُ قَدْ اسْتَدَارَ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ، السَّنَةُ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا ، مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ، ثَلَاثَةٌ مُتَوَالِيَاتٌ : ذُو الْقَعْدَةِ وَذُو الْحِجَّةِ وَالْمُحَرَّمُ ، وَرَجَبُ مُضَرَ ، الَّذِي بَيْنَ جُمَادَى وَشَعْبَانَ) .

۳ - باب: صِفَةُ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ بِحُسْبَانٍ

3. Značenje ajeta: *Sunce i Mjesec utvrđenim putanjama plove*

1353. Ebu Zerr, r.a., kaže da ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kad je Sunce zašlo, upitao:

“Znaš li kud ono ide?”

- Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju - rekao sam, a on nastavi:

“Ono ide dok ne učini sedždu ispod Arša, a zatim traži dozvolu (za ponovno kruženje), pa mu se dopusti, a uskoro će doći vrijeme kad će ono učiniti sedždu i zatražiti dozvolu (za ponovo kruženje), ali mu se neće dopustiti, nego će mu se reći: ‘Vrati se odakle si i došlo’, te će se ono pojaviti sa zapada. To je tumačenje riječi Uzvišenog: *I Sunce se kreće do svoje određene granice, to je odredba Silnog i Sveznajućeg* (Ja-Sin, 38.).

1354. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Sunce i Mjesec će biti smotani na Sudnjem danu.”

4. Ajet: *I on je taj koji šalje vjetrove kao radosnu vijest pred milost Svoju (kišu)* (El-A'raf, 57.)

1355. Ata' kaže da je Aiša, r.a., rekla:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je imao običaj da, kad vidi oblak na nebu, ide naprijed-nazad, ulazi i izlazi i da mu se lice mijenja, a kada bi pala kiša, smirio bi se. Kada mu je Aiša na to ukazala, on je rekao:

١٣٥٣ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِأَبِي ذَرٍّ حِينَ غَرَبَتِ الشَّمْسُ: (تَذَرِي أَيْنَ تَذْهَبُ؟) قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: (فَإِنَّهَا تَذْهَبُ حَتَّى تَسْجُدَ تَحْتَ الْعَرْشِ، فَتَسْتَأْذِنَ فَيُؤْذَنُ لَهَا، وَيُوشِكُ أَنْ تَسْجُدَ فَلَا يَقْبَلَ مِنْهَا، وَتَسْتَأْذِنَ فَلَا يُؤْذَنُ لَهَا، يَقَالَ لَهَا: أَرْجِعِي مِنْ حَيْثُ جِئْتِ، فَتَطْلُعُ مِنْ مَغْرِبِهَا، فَذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَالشَّمْسُ تَحْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ﴾).

١٣٥٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ مُكْوَرَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

٤ - باب: مَا جَاءَ فِي قَوْلِهِ: ﴿وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ﴾

١٣٥٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ:

كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا رَأَى مَخِيلَةً فِي

“Ja ne znam (Bojim se) da to nije bio oblak poslat narodu o kome Kur'an govori: *I kad ugledaše oblak na obzorju, koji se prema dolinama njihovim kretao...* (El-Ahkâf, 24.)

5. Spominjanje meleka, neka je Allahova milost na njima

1356. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

– Kazivao nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s. - a on je onaj koji istinu govori i kome se vjeruje - i rekao:

“Stvaranje svakog od vas odvija se u stomaku njegove majke četrdeset dana, zatim bude toliko dana ugrušak, a zatim bude komad mesa toliko (dana). Potom Allah pošalje meleka kome bude naređeno da upiše četiri stvari. Rekne mu se: - Zapiši: njegova djela, opskrbu, do kada će živjeti (*edžel*) i da li će biti nesretan ili sretan, a potom se duša udahne u njega.

Neko od vas radi (dobra djela) tako da između njega i Dženneta ostane samo jedan aršin, ali ga njegova Knjiga pretekne, pa uradi djelo koje radi onaj koji će ući u Džehennem, a neko opet radi (loša djela) tako da između njega i Džehennema ostane samo jedan aršin, ali ga Knjiga pretekne, pa uradi neko od djela kakva rade oni koji će u Džennet.”

1357. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

السَّمَاءِ أَقْبَلَ وَأَذْبَرَ، وَدَخَلَ وَخَرَجَ وَتَغَيَّرَ وَجْهُهُ، فَإِذَا أَمْطَرَتِ السَّمَاءُ سُرِّي عَنْهُ، فَعَرَفْتُهُ عَائِشَةُ ذَلِكَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا أَذْرِي لَعَلَّهُ كَمَا قَالَ قَوْمٌ: ﴿فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَّتِهِمْ﴾. (الْآيَةُ).

٥ - باب: ذِكْرُ الْمَلَائِكَةِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِم

١٣٥٦ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ - ﷺ - وَهُوَ الصَّادِقُ الْمَصْدُوقُ، قَالَ: (إِنَّ أَحَدَكُمْ يُجْمَعُ خَلْقُهُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا، ثُمَّ يَكُونُ عِلْقَةً مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ يَكُونُ مُضْغَةً مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ يَتَعَثُّ اللَّهُ مَلَكًا فَيُؤَمِّرُ بِأَرْبَعِ كَلِمَاتٍ، وَيُقَالُ لَهُ: أَكْتُبْ عَمَلَهُ، وَرِزْقَهُ، وَأَجَلَهُ، وَشَقِيَّ أَوْ سَعِيدٍ، ثُمَّ يُنْفَخُ فِيهِ الرُّوحُ، فَإِنَّ الرَّجُلَ مِنْكُمْ لَيَعْمَلُ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ إِلَّا ذِرَاعٌ، فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ كِتَابُهُ، فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ. وَيَعْمَلُ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ إِلَّا ذِرَاعٌ، فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ، فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ).

“Kad Allah zavoli nekog čovjeka, pozove Džibrila (i rekne):

- Allah voli toga i toga, pa ga i ti voli!

Onda ga i Džibril zavoli te Džibril razglasi među stanovnicima nebesa:

- Allah voli toga i toga pa ga i vi volite!

Potom ga zavole i stanovnici nebesa a zatim bude omiljen među ljudima na Zemlji.”

1358. Aiša, r.a., suprug a Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže da je čula Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

“Meleki silaze u ‘anane’, a to su oblaci, i spominju stvar koja je određena na nebu, a šejtani krišom prisluškuju pa to čuju i time nadahnjuju vračare, koji uz to dodaju još stotinu laži od sebe.”

1359. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kad bude petak, na svakim džamijskim vratima budu meleki i (poimenično) zapisuju prvog, pa dalje po redu, a kad imam sjedne, oni zatvore spise i dođu da slušaju zikr (hutbu).”

1360. El-Bera', r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao Hassanu (ibn Sabitu):

“Ismij ih (u pjesmi) - ili - ismijavaj ih, Džibril je s tobom!”

١٣٥٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ الْعَبْدَ نَادَى جِبْرِيلُ: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ فُلَانًا فَأُخْبِئْهُ، فَيُخْبِئُهُ جِبْرِيلُ، فَيُنَادِي جِبْرِيلُ فِي أَهْلِ السَّمَاءِ: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ فُلَانًا فَأُخْبِئُوهُ، فَيُخْبِئُهُ أَهْلُ السَّمَاءِ، ثُمَّ يُوَضَّعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي الْأَرْضِ).

١٣٥٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ - يَقُولُ: (إِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَنْزِلُ فِي الْعَنَانِ، وَهُوَ السَّحَابُ، فَتَذْكُرُ الْأَمْرَ قُضِيَ فِي السَّمَاءِ، فَتَسْتَرْقُ الشَّيَاطِينُ السَّمْعَ فَتَسْمَعُهُ، فَتُوجِّهِ إِلَى الْكُفَّانِ، فَيَكْذِبُونَ مَعَهَا مِائَةَ كَذِبَةٍ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ).

١٣٥٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا كَانَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ، كَانَ عَلَى كُلِّ بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْمَسْجِدِ الْمَلَائِكَةُ، يَكْتُبُونَ الْأَوَّلَ فَأَلَّوْلَ، فَإِذَا جَلَسَ الْإِمَامُ طَوَّأُوا الصُّحُفَ، وَجَاؤُوا يَسْتَمِعُونَ الذِّكْرَ).

١٣٦٠ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِحَسَّانَ رَضِيَ اللَّهُ

1361. Ebu Seleme prenosi od Aiše, r.a., da joj je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Aiša, ovo je Džibril, i on ti šalje mir (selam).”

- Neka je i na njega mir, Allahov rahmet i blagoslov - reče ona obraćajući se Vjerovjesniku, s.a.v.s. - ti vidiš ono što ja ne vidim.

1362. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao Džibrilu:

“Zar nas nećeš posjećivati više nego što nas posjećuješ?”

Tim povodom je - kaže (Ibn Abbas) - objavljen ajet: *Mi silazimo samo s naređenjem tvoga Gospodara. On je vladar svega, On zna budućnost našu i prošlost našu...* (Merjem, 64.)

1363. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Džibril mi je učio Kur'an jednim narječjem (harfom) te sam ja tražio od njega da proširi (broj narječja) sve dok nije počeo učiti na sedam narječja (harfova).”

1364. Ja'la, r.a., kaže:

- Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako s minbera uči: *Oni će dozivati: O Mali(k)...*! (Ez-Zuhruf, 77.)

1365. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnikova, s.a.v.s., kaže da je upitala Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

- Da li ti je ikada došao trenutak teži od dana Bitke na Uhudu?

عَنْهُ: (أَهْجُهُمْ - أَوْ هَاجِهِمْ - وَجَبْرِيلُ مَعَكَ).

۱۳۶۱ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لَهَا : (يَا عَائِشَةُ، هَذَا جِبْرِيلُ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ). فَقَالَتْ : وَعَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، تَرَى مَا لَا أَرَى. تُرِيدُ النَّبِيَّ ﷺ.

۱۳۶۲ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِجِبْرِيلَ : (أَلَا تَزُورُنَا أَكْثَرَ مِمَّا تَزُورُنَا؟) قَالَ : فَتَرَكْتُ : ﴿وَمَا نَنْزِلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا﴾. الْآيَةِ.

۱۳۶۳ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (أَقْرَأْنِي جِبْرِيلُ عَلَى حَرْفٍ، فَلَمْ أَزَلْ أَسْتَرْيِدُهُ، حَتَّى أَنْتَهَى إِلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ).

۱۳۶۴ : عَنْ يَغْلَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقْرَأُ عَلَى الْمِنْبَرِ : وَنَادُوا يَا مَالٍ.

“Svašta sam doživio od tvoga naroda”, reče on, “ali najteže što sam doživio od njih bilo je ono na Dan Akabe kad sam se obratio Ibn Abdu Jalilu ibn Abdu Kulalu pa nije prihvatio ono što sam htio. Otišao sam veoma potišten i nisam se osvijestio sve dok nisam došao u Karni Sealib. Krenuo sam zabrinuta lica i nisam se povratio dok nisam došao u Karni Sealib. Podigao sam glavu i ugledao kako

- Allah je čuo ono što ti je rekao tvoj narod i (vidio) kako su te odbili. On ti je poslao meleka (koji je zadužen za) brda da mu narediš što god hoćeš u pogledu njih.

Potom me pozva melek brda, nazva mi selam, a zatim reče:

- Muhammede, to je (tako), pa šta želiš? Ako hoćeš, ja ću nad njima poklopiti dva brijega (Ebu Kubejs i Ahmer).

“Ne”, rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s., “ja se nadam da će Allah dati da od njih postanu oni koji će samo Allahu ibadet činiti i neće Mu ništa pripisivati kao druga.”

1366. Abdullah ibn Mesud, r.a., o riječima Uzvišenog Allaha: *Pa je bio blizu koliko dva luka, ili bliže, i objavio robu Njegovu ono što je objavio* (En-Nedžm, 9.-10.), kaže da je on (Muhammed, s.a.v.s.) vidio Džibrila sa šest stotina krila.

١٣٦٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهَا قَالَتْ لِلنَّبِيِّ ﷺ: هَلْ أَتَى عَلَيْكَ يَوْمٌ كَانَ أَشَدَّ مِنْ يَوْمِ أَحَدٍ؟ قَالَ: (لَقَدْ لَقِيتُ مِنْ قَوْمِكَ مَا لَقِيتُ، وَكَانَ أَشَدَّ مَا لَقِيتُ مِنْهُمْ يَوْمَ الْعَقَبَةِ، إِذْ عَرَضْتُ نَفْسِي عَلَى ابْنِ عَبْدِ وَجْهِ، فَلَمْ أُسْتَمَقْ إِلَّا وَأَنَا بِقَرْنِ الثَّعَالِبِ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي، فَإِذَا أَنَا بِسَحَابَةٍ قَدْ أَظْلَمْتَنِي، فَظَنَرْتُ فَإِذَا فِيهَا جِبْرِيلُ، فَتَادَانِي فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ قَدْ سَمِعَ قَوْلَ قَوْمِكَ لَكَ، وَمَا رَدُّوا بِهِ عَلَيْكَ، وَقَدْ بَعَثَ اللَّهُ إِلَيْكَ مَلَكَ الْجِبَالِ، لِتَأْمُرَهُ بِمَا شِئْتَ فِيهِمْ، فَتَادَانِي مَلَكُ الْجِبَالِ، فَسَلَّمَ عَلَيَّ، ثُمَّ قَالَ: يَا مُحَمَّدُ، فَقَالَ: ذَلِكَ فِيمَا شِئْتَ، إِنْ شِئْتَ أَنْ أُطِيقَ عَلَيْهِمُ الْأَخَشِيِّينَ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: بَلْ أَرْجُو أَنْ يُخْرِجَ اللَّهُ مِنْ أَضْلَابِهِمْ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ وَحْدَهُ، لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا).

١٣٦٦ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى. فَأَوْخَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْخَى﴾: أَنَّهُ رَأَى جِبْرِيلَ، لَهُ سِتْمِائَةٌ جَنَاحَ.

1367. Abdullah, r.a., u pogledu ajeta: *Zaista je vidio neka od veličanstvenih znamenja svoga Gospodara* (En-Nedžm, 18.), kaže:

- Vidio je zelen zastor koji je prekrrio horizonte na nebu.

1368. Aiša, r.a., kaže:

- Ko tvrdi da je Muhammed, s.a.v.s., vidio svoga Gospodara, taj je pretjerao. Ali on je vidio Džibrila u njegovom pravom obliku a njegova pojava je bila prekrila sav horizont.

1369. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kad čovjek pozove svoju ženu u postelju (radi općenja), pa ona odbije i on prenoći srdit na nju, meleki je proklinju sve dok ne svane.”

1370. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“U noći mog noćnog putovanja (Isra'a) vidio sam Musaa. On je smeđ čovjek, visok i kovrdžave (kose), kao da je od ljudi iz plemena Šenue. I vidio sam Isaa. On je čovjek srednjeg rasta, umjerene konstitucije, (naginje) crvenoj i bijeloj (boji), neuvijene kose. I vidio sam Malika, čuvara Džehennema, i Dedždžala. To je bilo među znakovima koje mi je Allah pokazao, ...*pa nimalo ne sumnjaj u susret s Njim...* (Es-Sedžde, 23.)

۱۳۶۷ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى﴾. قَالَ: رَأَى رَفْرَفًا أَخْضَرَ سَدَّ أَفْقَ السَّمَاءِ.

۱۳۶۸ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَنْ زَعَمَ أَنَّ مُحَمَّدًا رَأَى رَبَّهُ فَقَدْ أَغْطَمَ، وَلَكِنْ قَدْ رَأَى جِبْرِيلَ فِي صُورَتِهِ، وَخَلَقِهِ سَادًا مَا بَيْنَ الْأَفْقِ.

۱۳۶۹ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَأَبَتْ، فَبَاتَ غَضَبَانٍ عَلَيْهَا، لَعَنَّهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ).

۱۳۷۰ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (رَأَيْتُ لَيْلَةَ أُسْرِي بِي مُوسَى رَجُلًا آدَمَ، طَوَالًا جَعْدًا، كَأَنَّهُ مِنْ رِجَالِ شَنْوَةَ، وَرَأَيْتُ عِيسَى رَجُلًا مَرْبُوعًا، مَرْبُوعَ الْخَلْقِ إِلَى الْحُمْرَةِ وَالْبَيَاضِ، سَبَطَ الرَّأْسِ، وَرَأَيْتُ مَالِكًا خَازِنَ النَّارِ، وَالْذَّجَالَ، فِي آيَاتٍ أَرَاهُنَّ اللَّهُ إِيَّاهُ: ﴿فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَائِهِ﴾).

6. O opisu Dženneta i o tome da je on već stvoren

1371. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kad neko od vas umre, njegovo mjesto mu se izlaže jutrom i večeri, pa ako je džennetlija (predočava mu se njegovo mjesto) među džennetlijama, a ako je džehennemlija, onda među džehennemlijama.”

1372. Imran ibn Husajn, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Vidio sam Džennet i primijetio da većinu njegovih stanovnika čine siromasi, a vidio sam i Džehennem i primijetio da većinu njegovih stanovnika čine žene.”

1373. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Dok smo jednom prilikom bili kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., on iznenada reče:

“Dok sam spavao, sanjao sam da se nalazim u Džennetu, gdje sam primijetio jednu ženu kako uzima abdest pokraj nekog dvorca. I kad sam upitao čiji je to dvorac, rekoše mi da pripada Omeru ibn Hattabu.

Tada sam se sjetio njegove ljubomore i okrenuo se nazad.”

Omer, zaplaka i reče:

– Zar na tebe, Allahov Poslaniče, da budem ljubomorani?

1374. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

٦ - باب: مَا جَاءَ فِي صِفَةِ الْجَنَّةِ وَأَنَّهَا مَخْلُوقَةٌ

١٣٧١ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِذَا مَاتَ أَحَدُكُمْ، فَإِنَّهُ يُعْرَضُ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْعَدَاةِ وَالنَّعِيشِ، فَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ).

١٣٧٢ : عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَظْلَعْتُ فِي الْجَنَّةِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا الْفُقَرَاءَ، وَأَظْلَعْتُ فِي النَّارِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا النِّسَاءَ).

١٣٧٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، إِذْ قَالَ: (بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ رَأَيْتُنِي فِي الْجَنَّةِ، فَإِذَا أَمْرَأَةٌ تَتَوَضَّأُ إِلَى جَانِبِ قَصْرِ، فَقُلْتُ: لِمَنْ هَذَا الْقَصْرُ؟ فَقَالُوا: لِعُمَرَ ابْنِ الْخَطَّابِ، فَذَكَرْتُ غَيْرَتَهُ، فَوَلَّيْتُ مُدْبِرًا). فَبَكَى عُمَرُ وَقَالَ: أَعَلَيْكَ أَغَارُ يَا رَسُولَ اللَّهِ.

١٣٧٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَوَّلُ زُمْرَةٍ تَلِجُ الْجَنَّةَ صُورَتُهُمْ عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ، لَا يَنْصُقُونَ فِيهَا وَلَا يَمْتَخِطُونَ

“Prva skupina koja će ući u Džennet bit će svijetlog izgleda poput Mjeseca u noći uštapa. Oni u njemu neće pljuvati, niti će se usecati, niti nuždu obavljati. Njihovo posuđe u njemu bit će od zlata, a češljevi će im biti od zlata i srebra. Mangale će im biti alojevo drvo, a znoj će im mirisati poput mošusa. Svaki od njih će imati po dvije žene, od čije ljepote će se vidjeti srž njihovih potkoljenica, iza mesa. Oni se neće međusobno razilaziti niti mrziti. Njihova srca su (kao) jedno srce. Oni veličaju Allaha jutrom i večeri.”

1375. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., u jednoj drugoj predaji rekao:

“Oni koji su odmah iza njih blistat će poput najsjajnije zvijezde. Srca će im biti kao srce jednog čovjeka. Među njima neće biti razilaženja niti mržnje. Svaki od njih će imati po dvije žene. Kod svake od njih će se od ljepote vidjeti, iza mesa, srž njezinih potkoljenica. Oni će veličati Allaha jutrom i večeri. Neće se razbolijevati niti će se usecati...” (ostatak hadisa je ranije spomenut).

1376. Sehl ibn Sa'd, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Sigurno će ući (u Džennet) od mog ummeta sedamdeset hiljada, ili sedam stotina hiljada. Prvi od njih neće ući dok ne uđe i posljednji. Lica će im biti (sjajna) poput Mjeseca u noći uštapa.”

وَلَا يَتَغَوَّطُونَ، آيَتُهُمْ فِيهَا الذَّهَبُ،
أَمْشَاطُهُمْ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ،
وَمَجَامِرُهُمُ الْاَلْوَةُ، وَرَشْحُهُمُ الْمِسْكُ،
وَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ زَوْجَتَانِ، يُرَى مَخْ
سُوقُهُمَا مِنْ وَرَاءِ اللَّحْمِ مِنَ الْحُسْنِ،
لَا اخْتِلَافَ بَيْنَهُمْ وَلَا تَبَاغُضَ، قُلُوبُهُمْ
قَلْبُ رَجُلٍ وَاحِدٍ، يُسَبِّحُونَ اللَّهَ بُكْرَةً
وَعَشِيًّا).

۱۳۷۵: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي رَوَايَةٍ: أَنَّ
رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: وَالَّذِينَ عَلَىٰ إِثْرِهِمْ
كَأَشَدَّ كَوَكَبِ إِضَاءَةٍ، قُلُوبُهُمْ عَلَىٰ قَلْبِ
رَجُلٍ وَاحِدٍ، لَا اخْتِلَافَ بَيْنَهُمْ وَلَا
تَبَاغُضَ، لِكُلِّ أَمْرٍ مِنْهُمْ زَوْجَتَانِ،
كُلُّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا يُرَى مَخْ سَاقِهَا مِنْ
وَرَاءِ لَحْمِهَا مِنَ الْحُسْنِ، يُسَبِّحُونَ اللَّهَ
بُكْرَةً وَعَشِيًّا، لَا يَسْقَمُونَ، وَلَا
يَمْتَحِطُونَ). وَذَكَرَ بَاقِي الْحَدِيثِ

۱۳۷۶: عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَيَدْخُلَنَّ مِنْ
أُمَّتِي سَبْعُونَ أَلْفًا، أَوْ سَبْعُمِائَةِ أَلْفٍ، لَا
يَدْخُلُ أَوَّلُهُمْ حَتَّى يَدْخُلَ آخِرُهُمْ،
وُجُوهُهُمْ عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ).
۱۳۷۷: عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:
أَهْدَى لِلنَّبِيِّ ﷺ جُبَّةٌ سُندُسٍ، وَكَانَ

1377. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesniku s.a.v.s., je poklonjeno džube (ogrtač) od jedne vrste svile (sundus), a on je zabranjivao (muškarcima) svilu. Ljudi su se tome čudili, pa on reče:

“Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, maramice Sa'da ibn Muaza u Džennetu bolje su od ovoga.”

1378. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista u Džennetu ima drvo pod čijim hladom (može) jahač putovati stotinu godina a da ga ne prijede.”

1379. U drugoj predaji od Ebu Hurejrea, r.a., ima sličan hadis. On kaže:

- Pročitajte ako želite: ...*i u hladovini prostranoj*. (El-Vāki'a, 30.)

1380. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Džennetlije će gledati stanovnike soba koje su iznad njih kao što gledate blistavu zvijezdu koja dolazi s istočnog horizonta i odlazi na zapadni, zbog razlike u vrijednostima među njima.”

- Allahov Poslaniče - rekoše (ashabi) - to su stepeni vjerovjesnika koje osim njih niko ne može dostići.

“Ne! Tako mi Onog u Čijoj je ruci moja duša, (to su) stepeni ljudi koji su iskreno vjerovali u Allaha i iskreno priznavali poslanike”, reče on.

يَنْهَى عَنِ الْحَرِيرِ، فَعَجِبَ النَّاسُ مِنْهَا، فَقَالَ: (وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَمَنَادِيلُ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ فِي الْجَنَّةِ أَحْسَنُ مِنْ هَذَا).

١٣٧٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَشَجَرَةً، يَسِيرُ الرَّائِبُ فِي ظِلِّهَا مِائَةَ عَامٍ لَا يَقْطَعُهَا).

١٣٧٩ : وَفِي رِوَايَةٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مِثْلُ ذَلِكَ، قَالَ: وَأَقْرَبُوا إِنْ شِئْتُمْ: ﴿وَوَظِلٌّ مَمْدُودٌ﴾.

١٣٨٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَتَرَاءَوْنَ أَهْلَ الْعَرْفِ مِنْ فَوْقِهِمْ، كَمَا تَتَرَاءَوْنَ الْكَوْكَبَ الدَّرِّيَّ الْعَايِرُ فِي الْأَفْقِ، مِنَ الْمَشْرِقِ أَوْ الْمَغْرِبِ، لِتَفَاضُلِ مَا بَيْنَهُمْ). قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ تِلْكَ مَنَازِلُ الْأَنْبِيَاءِ لَا يَبْلُغُهَا غَيْرُهُمْ، قَالَ: (بَلَى)، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، رِجَالٌ آمَنُوا بِاللَّهِ وَصَدَّقُوا الْمُرْسَلِينَ).

۷ - باب: صِفَةُ النَّارِ وَأَنَّهَا مَخْلُوقَةٌ

7. O opisu Džehennema i o tome da je on već stvoren

1981. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Groznica je od zapaha vrućine Džehennema, pa je rashladite vodom.”

1982. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Vaša vatra je jedan od sedamdeset dijelova džehennemske vatre.”

- Allahov Poslaniče - rečeno je - ona (dunjalučka vatra) je dovoljna.

“Ova je pojačana nad (dunjalučkom vatrom) za šezdeset i devet dijelova. Svaki od njih je poput njezine vrućine”, reče on.

1983. Usama, r.a., kaže:

- Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

“Na Sudnjem danu će čovjek biti doveden i bačen u vatru pa će mu crijeva izlaziti u vatru, a on će kružiti kao što magarac kruži oko mlinskog kamena te će se džehennemlje sakupiti oko njega i upitati:

- Čovječe, šta je s tobom? Zar nam nisi naređivao (da činimo) dobro, a odvrćao od zla?

- Naređivao sam vam dobro - reći će on - ali ga ja nisam činio, a zabranjivao vam zlo, ali sam ga ja činio.”

۱۳۸۱ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الْحُمَّى مِنْ فَيْحِ
جَهَنَّمَ، فَأَبْرِدُوهَا بِالمَاءِ).

۱۳۸۲ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (نَارُكُمْ جُزْءٌ مِنْ
سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ). قِيلَ: يَا
رَسُولَ اللَّهِ، إِنْ كَانَتْ لَكَافِيَةً، قَالَ:
(فُضِّلَتْ عَلَيْهِنَ بِتِسْعَةٍ وَثَمَانِينَ جُزْءًا،
كُلُّهُنَّ مِثْلُ حَرِّهَا).

۱۳۸۳ : عَنْ أُسَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:
(يُجَاءُ بِالرَّجُلِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُلْقَى فِي
النَّارِ، فَتَنْدَلِقُ أَقْتَابُهُ فِي النَّارِ، فَيَدُورُ
كَمَا يَدُورُ الْحِمَارُ بِرَحَاهُ، فَيَجْتَمِعُ أَهْلُ
النَّارِ عَلَيْهِ فَيَقُولُونَ: أَيُّ فُلَانٍ مَا شَأْنُكَ؟
أَلَيْسَ كُنْتَ تَأْمُرُنَا بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَانَا عَنِ
الْمُنْكَرِ؟ قَالَ: كُنْتُ أَمُرُّكُمْ بِالْمَعْرُوفِ
وَلَا آتِيهِ، وَأَنْهَأُكُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَآتِيهِ).

8. Opis Iblisa i njegove vojske

1384. Aiša, r.a., priča:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je jednom opčinjen tako da mu se činilo da nešto radi, a on to ne radi, dok nije jednog dana molio i molio, a zatim rekao:

“Jesi li osjetila da me je Allah obavijestio u čemu je moj lijek? Došla su mi dva čovjeka pa je jedan sjeo kod moje glave, a drugi kod nogu, i rekao je jedan od njih onom drugom:

- Kakva je bolest ovog čovjeka?
- Opčinjen je - reče prvi.
- A ko ga je opčinio? - upita prvi.
- Lebid ibn A'sam - odgovori drugi.
- A u čemu je to? - upita on.
- U češlju, otpacima (kose) i čaški muškog palminog cvijeta - odgovori drugi.
- A gdje je to? - upita prvi.
- U bunaru Zervan - odgovori ovaj.”

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je otišao tamo i kada se vratio rekao je Aiši:

“Njegove palme su poput šejtanskih glava.”

- Da li si (taj slučaj) objelodanio? - upitala sam.

“Ne. Što se mene tiče, Allah me je već izliječio, a bojao sam se da to ne podstakne među ljudima zlo”, reče on.

Kasnije je taj bunar zatrpan.

1385. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Šejtan dođe nekom od vas i pita ‘ko je stvorio ovo, ko je stvorio ono’ da bi na kraju upitao: ‘Ko je stvorio tvoga

۸ - باب: صِفَةِ إِبْلِيسَ وَجُنُودِهِ

۱۳۸۴ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَجَرَ النَّبِيُّ ﷺ، حَتَّى كَانَ يُخِيلُ إِلَيْهِ أَنَّهُ يَفْعَلُ الشَّيْءَ وَمَا يَفْعَلُهُ، حَتَّى كَانَ ذَاتَ يَوْمٍ دَعَا وَدَعَا، ثُمَّ قَالَ ﷺ: (أَسْعَرْتُ أَنَّ اللَّهَ أَفْتَانِي فِيمَا فِيهِ شِفَائِي، أَتَانِي رَجُلَانِ: فَقَعَدَ أَحَدُهُمَا عِنْدَ رَأْسِي وَالْآخَرُ عِنْدَ رِجْلَيَّ، فَقَالَ أَحَدُهُمَا لِلْآخَرِ: مَا وَجَعُ الرَّجُلِ؟ قَالَ: مَظْبُوبٌ، قَالَ وَمَنْ طَبَّهُ؟ قَالَ: لَيْدُ بْنُ الْأَعْصَمِ، قَالَ: فِيمَا ذَا؟ قَالَ: فِي مُشِطٍ وَمُشَاقَةٍ وَجُفٍّ طَلَعَةٍ ذَكَرٍ، قَالَ: فَأَيْنَ هُوَ؟ قَالَ: فِي بَيْتِ ذُرْوَانَ). فَخَرَجَ إِلَيْهَا النَّبِيُّ ﷺ ثُمَّ رَجَعَ، فَقَالَ لِعَائِشَةَ حِينَ رَجَعَ: (نَخَلُهَا كَأَنَّهُ رُؤُوسُ الشَّيَاطِينِ). فَقُلْتُ: أَسْتَخْرِجْتَهُ؟ فَقَالَ: (لَا، أَمَّا أَنَا فَقَدْ شَفَانِي اللَّهُ، وَخَشِيتُ أَنْ يُبَيِّرَ ذَلِكَ عَلَى النَّاسِ شَرًّا). ثُمَّ دُفِنْتُ الْبَيْتُ.

۱۳۸۵ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (يَأْتِي الشَّيْطَانُ أَحَدَكُمْ فَيَقُولُ: مَنْ خَلَقَ كَذَا، مَنْ خَلَقَ كَذَا، حَتَّى يَقُولَ: مَنْ خَلَقَ رَبِّكَ؟ فَإِذَا بَلَغَهُ فَلْيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ وَلْيَنْتِهِ).

Gospodara?' Pa kad se to kome desi, neka zatraži utočište kod Allaha i neka prekine (takva razmišljanja)."

1986. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako pokazuje na istok i govori:

"Tamo će biti smutnja! Tamo će biti smutnja - tamo odakle se pojavljuje rog šejtana!"

1987. Džabir, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"U prvi akšam, ili kada bude predvečerje, sakupite djecu, jer tada se šejtani rašire. Jedan sat kasnije (kad prođe vrijeme predvečerja), pustite ih. Zaključaj vrata i spomeni Allahovo ime, ugasi svjetiljku i spomeni Allahovo ime, zaveži mješinu (za vodu, mlijeko i sl.) i spomeni Allahovo ime te pokrij svoju posudu i spomeni Allahovo ime pa makar da preko nje nešto prepriječiš."

1988. Sulejman ibn Sured, r.a., kaže:

– Sjedio sam s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., dok su se neka dva čovjeka međusobno vrijeđali tako da je jednom od njih pocrvenjelo lice, a vratne žile se naduhle. Vjerovjesnik, s.a.v.s., nam reče:

"Kad bi ovaj čovjek rekao: *Euzu billahi mine-š-šejtan*, otišlo bi od njega ono što ga je spopalo."

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., kaže da zatražiš zaštitu kod Allaha od šejtana - rekoše ljudi onom čovjeku, a on reče:

– Zar sam ja poludio?

۱۳۸۶ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يُشِيرُ إِلَى الْمَشْرِقِ، فَقَالَ: (هَآ إِنَّا الْفِتْنَةُ هَآ هُنَا، إِنَّا الْفِتْنَةُ هَآ هُنَا، مِنْ حَيْثُ يَظْلُعُ قَرْنُ الشَّيْطَانِ).

۱۳۸۷ : عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا اسْتَجَنَحَ اللَّيْلُ، أَوْ: كَانَ جُنْحُ اللَّيْلِ، فَكُفُّوا صَبِيَانَكُمْ، فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ تَنْتَشِرُ حَيْثُذِ، فَإِذَا ذَهَبَ سَاعَةٌ مِنَ الْعِشَاءِ فَخَلُّوهُمْ، وَأَغْلِقْ بَابَكَ وَأَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ، وَأَطْفِئْ مِصْبَاحَكَ وَأَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ، وَأَوِّكْ سِقَاءَكَ وَأَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ، وَخَمِّرْ إِنَاءَكَ وَأَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ، وَلَوْ تَعَرَّضُ عَلَيْهِ شَيْئًا).

۱۳۸۸ : عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ صُرَدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنْتُ جَالِسًا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ وَرَجُلَانِ يَسْتَبَانِ، فَأَحَدُهُمَا أَحْمَرٌ وَجْهُهُ وَأَنْتَفَحَتْ أَوْدَاجُهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنِّي لَا عَلِمُ كَلِمَةً لَوْ قَالَهَا ذَهَبَ عَنْهُ مَا يَجِدُ، لَوْ قَالَ: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ، ذَهَبَ عَنْهُ مَا يَجِدُ). فَقَالُوا لَهُ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: تَعَوَّذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ. فَقَالَ: وَهَلْ بِي جُنُونٌ؟

۱۳۸۹ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (التَّائِبُ مِنَ

1389. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:
kaže: 'Ha', šejtan se nasmije."

1390. Ebu Katade, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Dobar i lijep san je od Allaha, a (loš) san je od šejtana, pa kad neko od vas usni san kojeg se plaši, nek plju(c)ne na lijevu stranu i neka zatraži kod Allaha zaštitu od njegovog zla pa mu on neće nauditi."

1391. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kad se probudi neko od vas iz sna pa počne uzimati abdest, neka tri puta ušmrkne i povрати vodu, jer je šejtan prenoćio u njegovoj nosnoj šupljini."

9. Ajet: ...*I po njoj životinje svih vrsta razasuo...* (El-Bekare, 164.)

1392. Ibn Omer, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako, držeći hutbu s minbera, kaže:

"Ubijajte zmije (otrovnice)! Ubijte otrovnicu koja ima dvije crne pjege na leđima i onu kratkorepu, jer njih dvije uništavaju vid i izazivaju pobačaj."

Abdullah kaže:

– Dok sam (jednom) tjerao zmiju da je ubijem, Ebu Lubabe me pozva i reče da je ne ubijam!

الشَّيْطَانِ، فَإِذَا تَنَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَرُدَّهُ مَا
١٣٩٠ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ
مِنْ اللَّهِ، وَالْحُلُمُ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَإِذَا حَلَمَ
أَحَدُكُمْ حُلُمًا يَخَافُهُ فَلْيَبْصُرْ عَنْ يَسَارِهِ
وَلْيَتَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا، فَإِنَّهَا لَا
تَضُرُّهُ).

١٣٩١ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا اسْتَيْقَظَ
أَحَدُكُمْ مِنْ مَنَامِهِ فَتَوَضَّأَ فَلْيَسْتَنْشِزْ ثَلَاثًا،
فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَبِيتُ عَلَى خَيْشُومِهِ).

٩ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿وَبَثَّ
فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ﴾

١٣٩٢ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَخْطُبُ
عَلَى الْمِنْبَرِ يَقُولُ: (أَقْتُلُوا الْحَيَّاتِ،
وَأَقْتُلُوا ذَا الطُّفَيْتَيْنِ وَالْأَبْتَرَ، فَإِنَّهُمَا
يَظْمِسَانِ الْبَصَرَ، وَيَسْتَسْقِطَانِ الْحَبْلَ).

قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: فَبَيْنَا أَنَا أَطَارِدُ حَيَّةً
لَأَقْتُلَهَا، فَتَادَانِي أَبُو لُبَابَةَ: لَا تَقْتُلَهَا،
فَقُلْتُ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَدْ أَمَرَ بِقَتْلِ

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je naredio da se ubijaju zmije - rekoh mu ja.

- Da, ali je kasnije zabranio (ubijanje) kućnih zmija - rekao je (Ebu Lubabe).

10. Najbolji imetak muslimana je stado za kojim ide po vrhovima brda

1393. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Vrhunac nevjerovanja je na istoku, ponos i oholost su kod vlasnika konja i deva i kod stočara-beduina a blagost je kod ovčara.”

1394. Ukbe ibn Amr Ebu Mesud, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je pokazao rukom u pravcu Jemena i rekao:

“Ovi Jemenci imaju najbolje vjerovanje (iman), a složiti ćete se da su okrutnost i surovost najprisutniji kod bogatih posjednika deva i konja iz plemena Rebi'a i Mudar, koji su se toliko vezali za svoja krda da su šejtanu otvorili široke mogućnosti djelovanja.”

1395. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kad čujete pjevanje pijetla, molite blagoslov od Allaha, jer je (pijetao) vidio meleka, a kad čujete revanje magarca, utječite se Allahu od šejtana, jer je (magarac) vidio šejtana.”

الْحَيَّاتِ. قَالَ: إِنَّهُ نَهَى بَعْدَ ذَلِكَ عَنْ ذَوَاتِ الْبُيُوتِ، وَهِيَ الْعَوَامِرُ.

١٠ - باب: خَيْرُ مَالِ الْمُسْلِمِ غَنَمٌ يَتَّبِعُ شَعَفَ الْجِبَالِ

١٣٩٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (رَأْسُ الْكُفْرِ نَحْوُ الْمَشْرِقِ، وَالْفَخْرُ وَالْخِيَلُ فِي أَهْلِ الْخَيْلِ وَالْإِبِلِ، وَالْقَدَّادِينَ أَهْلُ الْوَبْرِ، وَالسَّكِينَةُ فِي أَهْلِ الْغَنَمِ).

١٣٩٤ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَمْرِو أَبِي مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

أَشَارَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِيَدِهِ نَحْوَ الْيَمَنِ، فَقَالَ: (الْإِيمَانُ يَمَانٍ هَا هُنَا، أَلَا إِنَّ الْقَسْوَةَ وَغِلَظَ الْقُلُوبِ فِي الْقَدَّادِينَ، عِنْدَ أَصُولِ أَذْنَابِ الْإِبِلِ، حَيْثُ يَطْلُعُ قَرْنَا الشَّيْطَانِ، فِي رِبِيعَةٍ وَمُضَرٍّ).

١٣٩٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (إِذَا سَمِعْتُمْ صِبَاحَ الدِّيَكَةِ فَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ، فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا، وَإِذَا سَمِعْتُمْ نَهْيَ الْجَمَارِ فَتَعَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَإِنَّهُ رَأَى شَيْطَانًا).

1396. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Izgubljena je jedna skupina Izraelićana, a ne zna se šta je učinila. Ja mislim da su pretvoreni u miševе, jer kad se njima postavi mlijeko deve, oni ga ne piju, a kad im se postavi ovčije mlijeko, popiju ga.”

- Ispričao sam to - kaže Ebu Hurejre - Ka'bu, koji reče:

- Ti si čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da to kaže?

- Da - rekoh ja, ali mi on nekoliko puta ponovi isto pitanje te ja rekoh:

- Zar ja čitam Tevrat?! (Ja kazujem samo ono što sam čuo od Muhammeda, s.a.v.s.)

II. Kad muha upadne nekome u piće, nek je cijelu zagnjuri jer je u jednom njezinom krilu bolest a u drugom lijek

1397. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kad nekome od vas upadne muha u piće, neka je (cijelu) zagnjuri, a potom izvadi, jer je u jednom njezinom krilu bolest a u drugom lijek.”

١٣٩٦ : وَعَنْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (فَقَدْتُ أُمَّةً مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا يُدْرِي مَا فَعَلْتُ، وَإِنِّي لَا أَرَاهَا إِلَّا الْفَارَّ، إِذَا وُضِعَ لَهَا أَلْبَانُ الْإِبِلِ لَمْ تَشْرَبْ، وَإِذَا وُضِعَ لَهَا أَلْبَانُ الشَّاءِ شَرِبَتْ). فَحَدَّثْتُ كَعْبًا فَقَالَ: أَنْتَ سَمِعْتَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُهُ؟ قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ لِي مِرَارًا، فَقُلْتُ: أَفَأَقْرَأُ التَّوْرَةَ؟.

١١ - باب: إِذَا وَقَعَ الذَّبَابُ فِي شَرَابِ

أَحَدِكُمْ فَلْيَغْمِسْهُ فَإِنَّ فِي أَحَدِ

جَنَاحَيْهِ دَاءٌ وَفِي الْأُخْرَى شِفَاءٌ

١٣٩٧ : وَعَنْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ

النَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا وَقَعَ الذَّبَابُ فِي شَرَابِ

أَحَدِكُمْ فَلْيَغْمِسْهُ ثُمَّ لِيَتْرَعْهُ، فَإِنَّ فِي

إِحْدَى جَنَاحَيْهِ دَاءٌ وَالْأُخْرَى شِفَاءٌ).

1398. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Jednoj ženi prostitutki oprošteni (su grijesi) zato što je, naišavši pokraj psa koji je skoro umirući od žeđi iznureno dahtao iznad bunara, skinula svoju papuču, učvrstila je rupcem i izvadila mu vode, pa joj je zbog toga oprošteno.”

١٣٩٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (غُفِرَ لِمَرْأَةٍ مُؤَمِّسَةٍ، مَرَّتْ بِكَلْبٍ عَلَى رَأْسِ رَكِيٍّ يَلْهَثُ، فَذَكَادَ يَقْتُلُهُ الْعَطَشُ، فَتَزَعَّتْ خُفَّهَا، فَأَوْثَقَتْهُ بِخِمَارِهَا، فَتَزَعَّتْ لَهُ مِنَ الْمَاءِ، فَغُفِرَ لَهَا بِذَلِكَ).

55. O VJEROVJESNICIMA

I. Stvaranje Adema, a.s., i njegovog potomstva

1399. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Allah je stvorio Adema sa dužinom od šezdeset aršina, a onda mu rekao: ‘Idi i nazovi selam toj grupi meleka, pa saslušaj čime će ti otpozdraviti, (jer će to biti) tvoj pozdrav i pozdrav tvoga potomstva.’

On im je rekao:

- Es-selamu alejkum.

- Es-selamu alejke ve rahmetullah - odgovorili su oni, ponovivši ‘ve rahmetullah’ još jednom.

Svako ko uđe u Džennet bit će u obliku Adema, no ljudi su se sve do sada malo-pomalo smanjivali.”

1400. Enes, r.a., kaže:

- Kada je Abdullah ibn Selam saznao za dolazak Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u Medinu, došao mu je i rekao:

- Pitat ću te tri stvari koje zna samo vjerovjesnik: koji je prvi predznak Sudnjega dana, koja je prva hrana koju će jesti džennetlije i od čega dijete sličiću, a od čega sličiću dajdzama?

“To mi je Džibril maloprije saopćio”, reče Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- To je melek koji je neprijatelj Jevrejima - reče Abdullah.

٥٥. كِتَابُ أَحَادِيثِ الْأَنْبِيَاءِ

١ - بَابُ: خَلْقِ آدَمَ وَذُرِّيَّتِهِ

١٣٩٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ وَطَوَّلَهُ سِتُونَ ذِرَاعًا، ثُمَّ قَالَ: أَذْهَبَ فَسَلِّمْ عَلَى أَوْلِيكَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ، فَاسْتَمِعَ مَا يُحْيُونَكَ، تَحِيَّتُكَ وَتَحِيَّةُ ذُرِّيَّتِكَ، فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ، فَقَالُوا: السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ، فَرَادَوْهُ: وَرَحْمَةُ اللَّهِ، فَكُلُّ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ عَلَى صُورَةِ آدَمَ، فَلَمْ يَزَلْ الْخَلْقُ يَنْقُصُ حَتَّى الْآنَ).

١٤٠٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَلَغَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مَقْدَمَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الْمَدِينَةَ، فَأَتَاهُ فَقَالَ: إِنِّي سَأَيْلُكَ عَنْ ثَلَاثٍ لَا يَعْلَمُهُنَّ إِلَّا نَبِيٌّ: مَا أَوَّلُ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ، وَمَا أَوَّلُ طَعَامٍ يَأْكُلُهُ أَهْلُ الْجَنَّةِ، وَمِنْ أَيِّ شَيْءٍ يَنْزَعُ الْوَلَدُ إِلَى أَبِيهِ، وَمِنْ أَيِّ شَيْءٍ يَنْزَعُ إِلَى أَخَوَاتِهِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (خَبَرَنِي بِهِنَّ آيَفَا جِبْرِيلَ). قَالَ: فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ: ذَاكَ عَدُوُّ الْيَهُودِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَمَّا أَوَّلُ أَشْرَاطِ

“Što se tiče prvog predznaka Sudnjeg dana”, reče Allahov Poslanik s.a.v.s., “to je vatra koja će tjerati ljude s istoka na zapad. Prva hrana koju će džennetlije jesti je okrugli ligament jetre kita. Što se tiče sličnosti djeteta, kad čovjek opći sa svojom ženom i njegova tečnost pretekne njenu, sličnost će pripasti njemu, a kad njena tečnost pretekne, sličnost će pripasti njoj.”

- Svjedočim da si Allahov poslanik - reče on, a zatim nastavi:

- Allahov Poslaniče, Jevreji su klevetnički narod. Ako saznaju za moje primanje islama prije nego što ih pitaš (o meni), oklevetat će me kod tebe.

Kasnije su došli Jevreji, a Abdullah ušao u kuću te Allahov Poslanik, s.a.v.s., upita:

“Kakav je čovjek među vama Abdullah ibn Selam?”

- On je najučeniji od nas i sin najučenijeg, najbolji od nas i sin najboljeg - rekoše oni. Allahov Poslanik, s.a.v.s., potom reče:

“Šta mislite, ako Abdullah bude primio islam?”

- Allah ga sačuvao od toga! - rekoše oni, a Abdullah im iziđe i reče:

- Svjedočim da nema boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Allahov poslanik!

- On je najgori od nas i sin najgoreg - rekoše oni i nastaviše ružno govoriti o njemu.

1401. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

السَّاعَةِ قَتَارٌ تَحْشُرُ النَّاسَ مِنَ الْمَشْرِقِ إِلَى الْمَغْرِبِ، وَأَمَّا أَوَّلُ طَعَامٍ يَأْكُلُهُ أَهْلُ الْجَنَّةِ فَرِيزَادَةُ كَبِدِ حُوتٍ، وَأَمَّا الشَّبَّةُ فِي الْوَلَدِ: فَإِنَّ الرَّجُلَ إِذَا غَشِيَ الْمَرْأَةَ فَسَبَقَهَا مَاؤُهُ كَانَ الشَّبَّةُ لَهُ، وَإِذَا سَبَقَ مَاؤُهَا كَانَ الشَّبَّةُ لَهَا). قَالَ: أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ، ثُمَّ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ الْيَهُودَ قَوْمٌ بُهَتٌ، إِنَّ عَلِيمُوا بِإِسْلَامِي قَبْلَ أَنْ تَسْأَلَهُمْ يَبْهَتُونِي عِنْدَكَ، فَجَاءَتِ الْيَهُودُ وَدَخَلَ عَبْدُ اللَّهِ الْبَيْتَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَيُّ رَجُلٍ فِيكُمْ عَبْدُ اللَّهِ ابْنُ سَلَامٍ؟) قَالُوا: أَعْلَمُنَا، وَابْنُ أَعْلَمِنَا، وَأَخِيرُنَا، وَابْنُ أَخِيرِنَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَفَرَأَيْتُمْ إِنْ أَسْلَمَ عَبْدُ اللَّهِ؟) قَالُوا: أَعَادَهُ اللَّهُ مِنْ ذَلِكَ، فَخَرَجَ عَبْدُ اللَّهِ إِلَيْهِمْ فَقَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، فَقَالُوا: شَرُّنَا، وَابْنُ شَرِّنَا، وَوَقَعُوا فِيهِ.

١٤٠١ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ

“Da nije bilo Israelićana, meso se ne bi kvarilo, a da nije bilo Havve, žena ne bi nikada izdala svoga muža.”

1402. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Allah će reći džehennemliji koji imadne najblažu kaznu:

- Kad bi ti imao nešto na Zemlji, da li bi se time otkupio?

On će odgovoriti:

- Da.

Allah će tada reći:

- Ja sam od tebe tražio manje od toga, dok si još bio u Ademovoj kičmi: da Mi ne pripisuješ ništa drugo, ali si ti to odbio i (prihvatio) mnogoboštvo.”

1403. Abdullah, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Niko neće biti nepravедno ubijen a da na prvom Ademovom sinu neće biti udio njegove krvi, jer je Ademov sin prvi počinio ubistvo.”

2. Ajet: *I pitaju te o Zulkarnejni. Reci: Kazat ću vam o njemu neke vijesti. Mi smo ga moćnim na Zemlji učinili i dali mu način (znanje, moć i sredstvo) da sve što želi izvrši* (El-Kehf, 83.-84.)

1404. Zejneba, kćerka Džahšova, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., ušao jednom kod nje uplašen govoreći:

“Nema boga osim Allaha! Teško Arapima od zla koje se približilo! Danas je otvoren dio brane Je'džudža i Me'džudža, evo, ovako”, i on napravi krug palcem i kažiprstom.

النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَوْلَا بَنُو إِسْرَائِيلَ لَمْ يَخْزِرِ اللَّحْمُ، وَلَوْلَا حَوَاءُ لَمْ تَخُنْ أَنْتِ زَوْجَهَا).

١٤٠٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَرْفَعُهُ: (أَنَّ اللَّهَ يَقُولُ لِأَهْوَنِ أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا: لَوْ أَنَّ لَكَ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ كُنْتَ تَقْتَدِي بِهِ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: فَقَدْ سَأَلْتُكَ مَا هُوَ أَهْوَنُ مِنْ هَذَا وَأَنْتَ فِي صُلْبِ آدَمَ: أَنْ لَا تُشْرِكَ بِي، فَأَيَّتَ إِلَّا الشُّرْكَ).

١٤٠٣ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَا تُقْتَلُ نَفْسٌ طُلْمًا، إِلَّا كَانَ عَلَى ابْنِ آدَمَ الْأَوَّلِ كِفْلٌ مِنْ دِمَهِهَا، لِأَنَّهُ أَوَّلُ مَنْ سَنَّ الْقَتْلَ).

٢ - باب: قول الله: ﴿وَسَأَلُونَكَ عَنْ ذِي الْقُرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا إِنَّا مَكْنُأُهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا﴾

١٤٠٤ : عَنْ زَيْنَبِ ابْنَةِ جَحْشٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَيْهَا فَرِعَا يَقُولُ: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَنِلٌ لِلْعَرَبِ مِنْ شَرِّ قَدٍ اقْتَرَبَ، فُتِحَ الْيَوْمَ مِنْ رَذَمِ

Zejneba, kćerka Džahšova, r.a., kaže da je upitala:

- Allahov Poslaniče, zar ćemo propasti a među nama ima i dobrih?

“Da, kada se nagomila pokvarenost”, reče on.

1405. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Uzvišeni Allah će pozvati Adema, a.s.:

- O Ademe!

- Odazivam Ti se i stojim Ti na raspolaganju, a sve dobro je u Tvojim rukama - reći će (Adem).

- Izvedi one koji će u Džehennem - reći će On.

- A koliko će biti onih koji će u Džehennem? - upitat će (Adem).

- Od svake hiljade devet stotina i devedeset devet - reći će (Allah).

Tada će dijete posijediti, svaka trudnica će svoj plod pobaciti i ti ćeš vidjeti ljude pijane, ali oni neće biti pijani, nego će Allahova kazna biti strašna.

- Allahov Poslaniče - rekoše (ashabi) - a ko će od nas biti taj jedan?

“Radujte se”, reče on, “jedan čovjek će biti od vas a hiljadu (ljudi) od Je’džudža i Me’džudža.

Potom (Poslanik, s.a.v.s.) nastavi:

“Tako mi Onog u Čijoj je ruci moja duša, nadam se da ćete vi predstavljati četvrtinu ljudi u Džennetu.”

Mi na to donesismo tekbir, a on reče:

“Nadam se da ćete vi predstavljati trećinu stanovnika Dženneta.”

يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مِثْلُ هَذِهِ). وَحَلَّقَ بِإِضْبَعِهِ الْإِبْهَامَ وَالَّتِي تَلِيهَا، قَالَتْ زَيْنَبُ بِنْتُ جَحْشٍ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَتَنْهَلُكَ وَفِينَا الصَّالِحُونَ؟ قَالَ: (نَعَمْ، إِذَا كَثُرَ الْحَبْتُ).

١٤٠٥ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: يَا آدَمُ، فَيَقُولُ: لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ، وَالْخَيْرُ فِي يَدَيْكَ، فَيَقُولُ: أَخْرِجْ بَعَثَ النَّارَ، قَالَ: وَمَا بَعَثَ النَّارَ؟ قَالَ: مِنْ كُلِّ أَلْفٍ تِسْعِمِائَةٍ وَتِسْعَةٌ وَتِسْعِينَ، فَعِنْدَهُ يَشِيبُ الصَّغِيرُ، وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمَلٍ حَمْلَهَا، وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى، وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ). قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَأَيْنَا ذَلِكَ الْوَاحِدُ؟ قَالَ: (أَبْشِرُوا، فَإِنَّ مِنْكُمْ رَجُلًا وَمِنْ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ أَلْفًا. ثُمَّ قَالَ: مَوْلَا الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، إِنِّي أَرْجُو أَنْ تَكُونُوا رُبُعَ أَهْلِ الْجَنَّةِ). فَكَبَّرْنَا، فَقَالَ: (أَرْجُو أَنْ تَكُونُوا ثُلُثَ أَهْلِ الْجَنَّةِ). فَكَبَّرْنَا، فَقَالَ: (أَرْجُو أَنْ تَكُونُوا نِصْفَ أَهْلِ الْجَنَّةِ). فَكَبَّرْنَا، فَقَالَ: (مَا أَنْتُمْ فِي النَّاسِ إِلَّا كَالشَّعْرَةِ السَّوْدَاءِ فِي جِلْدٍ

Opet smo donijeli tekbir, a on reče:

“Nadam se da ćete vi predstavljati polovinu stanovnika Dženneta.”

Mi ponovo donesemo tekbir, a on reče:

“Vi ste u odnosu na ostale ljude poput crne dlake na koži bijelog bika, ili bijele dlake na koži crnog bika.”

3. Odjeljak

1406. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Vi ćete biti proživljeni bos, goli i neobrezani”, a potom je proučio: *Onako kako smo prvi put stvorili iz ništa, tako ćemo ponovo iz ništa stvoriti - to je obećanje Naše, Mi smo doista kadri to učiniti.* (El-Enbija', 104.)

“I prvi ko će biti obućen na Sudnjem danu je Ibrahim, a neki ljudi od mojih drugova će biti izdvojeni ulijevo te ću ja reći:

- Moji drugovi (ashabi)! Moji drugovi!

- Oni su se odmetnuli (od islama) otkako si se rastao s njima - reći će se, a ja ću reći kao što je rekao dobri rob (Isa, a.s.): *Ja sam nad njima bdio dok sam među njima bio...* - zaključno sa riječima: *...(Ti si) mudar.* (El-Mā'ide, 117.-118.)”

1407. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ibrahim će na Sudnjem danu sresti svoga oca Azera. Na Azerovom licu će biti tama i prašina i tada će mu Ibrahim reći:

نُورٍ أَبْيَضَ، أَوْ كَشَعْرَةٍ يَبْيَضُ فِي جِلْدٍ نُورٍ أَسْوَدَ).

٣ - «باب»

١٤٠٦ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّكُمْ تُخْشَرُونَ حُفَاةَ عُرَاةٍ غُرْلًا، ثُمَّ قَرَأَ: ﴿كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَغَدَاً عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ﴾. وَأَوَّلُ مَنْ يُكْسَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِبْرَاهِيمُ، وَإِنَّ أَنَسًا مِنْ أَصْحَابِي يُؤْخَذُ بِهِمْ ذَاتَ الشَّمَالِ، فَأَقُولُ: أَصْحَابِي أَصْحَابِي، فَيَقَالُ: إِنَّهُمْ لَمْ يَزَالُوا مُرْتَدِّينَ عَلَى أَعْقَابِهِمْ مُنْذُ فَارَقْتَهُمْ، فَأَقُولُ كَمَا قَالَ الْعَبْدُ الصَّالِحُ: ﴿وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ...﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿...الْحَكِيمُ﴾).

١٤٠٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يَلْقَى إِبْرَاهِيمُ أَبَاهُ أَرَرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَعَلَى وَجْهِهِ أَرَرٌ قَتَرَةٌ وَغَبَرَةٌ، فَيَقُولُ لَهُ: إِبْرَاهِيمُ: أَلَمْ أَقُلْ لَكَ: لَا تَغْصِنِي، فَيَقُولُ أَبُوهُ: فَالْيَوْمَ لَا

- Zar ti nisam rekao da mi ne budeš nepokoran?

- Pa, danas ti nisam nepokoran - reći će njegov otac.

- Gospodaru moj - reći će Ibrahim - obećao si da me nećeš osramotiti na Dan proživljenja, a koja je žalost teža od mog odbačenog oca?

- Ja sam nevjernicima zabranio Džennet - reći će Uzvišeni Allah.

- O Ibrahimе - reći će se zatim - šta ti je pod nogama?

On će pogledati i odjednom primijetiti uprljanog, kosmatog mužjaka hijene, koji će potom biti zgrabljen za noge i bačen u vatru."

1408. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je neko upitao:

- Allahov Poslaniče, ko je najplemenitiji čovjek?

"Onaj koji ima Allaha stalno na umu (najbogobojazniji)", odgovori on.

- Ne pitamo te o tome - rekoše oni.

"Pa, Jusuf, Allahov vjerovjesnik, sin Allahovog vjerovjesnika (Jakuba), unuk Allahovog vjerovjesnika (Ishaka), praunuk Allahovog prijatelja (Ibrahima)" - reče on.

- Ne pitamo te o tome - rekoše oni.

"Onda pitate o arapskim plemenima. Oni od vas koji su bili najbolji (dok su bili) u neznaboštvu, najbolji su i u islamu, ako postanu učenici", reče on.

1409. Semure ibn Džundub, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

أَغْصِيكَ، فَيَقُولُ إِبْرَاهِيمُ: يَا رَبُّ إِنَّكَ وَعَدْتَنِي أَنْ لَا تُخْزِيَنِي يَوْمَ يُعْعَثُونَ، فَأَيُّ خِزْيٍ أَخْزَى مِنْ أَبِي الْأَبْعَدِ؟ فَيَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: إِنِّي حَرَمْتُ الْجَنَّةَ عَلَى الْكَافِرِينَ، ثُمَّ يَقَالُ: يَا إِبْرَاهِيمُ، مَا تَحْتَ رِجْلَيْكَ؟ فَيَنْظُرُ، فَإِذَا هُوَ بِذِيخٍ مُلْتَطِحٍ، فَيُؤْخَذُ بِقَوَائِمِهِ فَيُلْقَى فِي النَّارِ).

١٤٠٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَنْ أَكْرَمُ النَّاسِ؟ قَالَ: (أَتْقَاهُمْ). فَقَالُوا: لَيْسَ عَنْ هَذَا نَسْأَلُكَ، قَالَ: (فَيُؤَسَفُ نَبِيُّ اللَّهِ، ابْنُ نَبِيِّ اللَّهِ، ابْنُ خَلِيلِ اللَّهِ). قَالُوا: لَيْسَ عَنْ هَذَا أَسْأَلُكَ، قَالَ: (فَعَنْ مَعَادِنِ الْعَرَبِ تَسْأَلُونَ؟ خِيَارُهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ فِي الْإِسْلَامِ، إِذَا فَقَّهُوا).

١٤٠٩ : عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَتَانِي اللَّيْلَةُ آتِيَانِ، فَأَتَيْتَا عَلَى رَجُلٍ

“Sinoć su mi (u snu) došla dvojica (meleka i povelili me sa sobom). Prošli smo pored jednog visokog čovjeka koji je bio toliko visok da sam mu jedva vidio glavu. Bio je to Ibrahim, s.a.v.s.”

1410. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ako želite da vidite Ibrahima, onda pogledajte u vašeg druga (Allahova Poslanika, s.a.v.s.), a što se tiče Musaa, on je jedar, smeđ, na crvenoj devi zauzdanoj užetom; kao da ga gledam kako se spušta niz dolinu.”

1411. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ibrahim, a.s., se obrezao kad je imao osamdeset godina, i to teslom/bradvom (kaddum).”

1412. U drugoj predaji od njega stoji:

“Bi-l-kadumi (teslom)”, bez tešdida.

1413. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ibrahim, a.s., je slagao samo tri puta, i to dva puta radi Allaha, dž.š., kada je rekao: ...*stvarno sam bolestan* (Es-Saffat, 89.) i kada je rekao: ...*to je učinio ovaj najveći od njih*... (El-Enbijā', 63.) I treći put dok je bio sa Sarom”, kaže (dalje Ebu Hurejre). “Jednog dana došao je (u mjesto) jednog nasilnika, kojem je rečeno:

- Ovdje je neki čovjek s kojim je jedna od najljepših žena. On posla po njega (i pošto je došao), upita za nju:

- Ko je ona?

طَوِيلٍ، لَا أَكَادُ أَرَى رَأْسَهُ طَوِيلًا، وَإِنَّهُ إِبْرَاهِيمُ (ﷺ).

1410. عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَمَّا إِبْرَاهِيمُ فَأَنْظُرُوا إِلَى صَاحِبِكُمْ، وَأَمَّا مُوسَى فَجَعَدُ آدَمَ، عَلَى جَمَلٍ أَحْمَرَ، مَخْطُومٍ بِخُلْبِيَّةٍ، كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِ أَنْحَدَرَ فِي الْوَادِي).

1411. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (اخْتَنَ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَهُوَ ابْنُ ثَمَانِينَ سَنَةً، بِالْقُدُومِ).

1412. وَعَنْهُ فِي رَوَايَةٍ: (بِالْقُدُومِ) مُحَقَّقَةٌ.

1413. وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَمْ يَكْذِبْ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَّا ثَلَاثَ كَذَبَاتٍ، ثَتْنَيْنِ مِنْهُنَّ فِي ذَاتِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. قَوْلُهُ: ﴿إِنِّي سَقِيمٌ﴾. وَقَوْلُهُ: ﴿بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا﴾. وَقَالَ: بَيْنَا هُوَ ذَاتَ يَوْمٍ وَسَارَّةُ، إِذْ أَتَى عَلَى جَبَّارٍ مِنَ الْجَبَابِرَةِ، فَقِيلَ لَهُ: إِنَّ هَا هُنَا رَجُلًا مَعَهُ أَمْرَأَةٌ مِنْ

- Moja sestra - reče (Ibrahim, a.s.), a potom dođe Sari (vidi hadis br. 1043)."

1414. Ummu Šerika, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio da se ubija zelembać (vidi hadis br. 579) a u ovoj predaji stoji: "On je puhao na Ibrahima, a.s."

1415. Ibn Abbas, r.a., (pozivajući se na Poslanika, *Fethu-l-bari*, knjiga VII) priča:

- Prva žena koja je upotrijebila pojas je Ismailova majka. Upotrijebila ga je da bi sakrila svoj trag od Sare.

Kasnije je Ibrahim došao sa njom i njenim sinom Ismailom, koga je dojila, i ostavio ih pored (temelja) Kabe, pod jednim velikim drvetom, iznad Zemzema, na najuzvišenijem mjestu (kasnijeg) mesdžida Kabe. Tada u Mekki nije bilo nikoga niti je u njoj bilo vode. On ih je tu ostavio, a pored njih je stavio ranac s datulama i mješinu sa vodom. Kada se okrenuo i pošao natrag, Ismailova majka ga je slijedila govoreći:

- O Ibrahimе, gdje ideš a nas ostavljaš u ovoj dolini u kojoj nema ni ljudskog bića, niti išta drugo?

To mu je rekla nekoliko puta, ali se on nije obazirao.

- Je li ti Allah to naredio? - upitala je potom.

- Da - odgovorio je on.

- Znači, On neće dopustiti da nastradamo - rekla je ona i vratila se (djetetu).

Ibrahim se udaljavao sve dok nije došao do prijevoja, tako da ga oni ne vide, a onda se licem okrenuo prema

أَحْسَنَ النَّاسِ، فَأَرْسَلَ إِلَيْهِ فَسَأَلَهُ عَنْهَا، فَقَالَ: مَنْ هَذِهِ؟ قَالَ: أُخْتِي، فَأَتَى سَارَةَ وَذَكَرَ بَاقِيَ الْحَدِيثِ.

١٤١٤ : وَقَدْ تَقَدَّمَ حَدِيثُ أُمِّ شَرِيكِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَمَرَ بِقَتْلِ الْوَرْغِ، وَقَدْ تَقَدَّمَ، وَزَادَ هُنَا: (وَكَانَ يَنْفُخُ عَلَى إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ).

١٤١٥ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَوَّلَ مَا اتَّخَذَ النِّسَاءُ الْمِنْطَقَ مِنْ قَبْلِ أُمِّ إِسْمَاعِيلَ اتَّخَذَتْ مِنْطَقًا لَتَعْفَى أَثَرَهَا عَلَى سَارَةَ، ثُمَّ جَاءَ بِهَا إِبْرَاهِيمُ وَبَابِنَهَا إِسْمَاعِيلَ وَهِيَ تُرْضِعُهُ، حَتَّى وَضَعَهُمَا عِنْدَ الْبَيْتِ، عِنْدَ دَوْحَةٍ فَوْقَ زَمْزَمَ فِي أَعْلَى الْمَسْجِدِ، وَلَيْسَ بِمَكَّةَ يَوْمَئِذٍ أَحَدٌ، وَلَيْسَ بِهَا مَاءٌ، فَوَضَعَهُمَا هُنَالِكَ، وَوَضَعَ عِنْدَهُمَا جِرَابًا فِيهِ تَمْرٌ، وَسِقَاءٌ فِيهِ مَاءٌ، ثُمَّ قَفَى إِبْرَاهِيمُ مُنْطَلِقًا، فَتَبِعَتْهُ أُمُّ إِسْمَاعِيلَ، فَقَالَتْ: يَا إِبْرَاهِيمُ، أَيْنَ تَذْهَبُ وَتَتْرَكُنَا بِهَذَا الْوَادِي، الَّذِي

Kabi i podigavši ruke zamolio (Allaha):

Gospodaru naš, ja sam neke potomke svoje naselio u kotlini u kojoj se ništa ne sije..., do riječi: ...da bi zahvalni bili. (Ibrahim, 37.)

Majka je došla Ismaila i pila vodu dok se nije potrošilo ono što je bilo u mješini. Kada su (nakon toga) ožednjeli i ona i njen sin, ne mogavši gledati kako joj se dijete muči, potrčala je i ugledala Safu, najbliži brežuljak do nje. Uspela se na uzvišenje, a zatim se okrenula prema dolini i pogledala ne bi li koga ugledala. Pošto nikoga nije vidjela, spustila se sa Safe i krenula dolinom. Podižući kraj svoje košulje, potrčala je do Merve (uzvišenja na suprotnoj strani doline), popela se na nju i pogledala ne bi li koga vidjela, ali nije vidjela nikog. Učinila je tako sedam puta. Ibn Abbas kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“To je sa’j (trčanje) ljudi između (Safe i Merve).”

Kada se popela na Mervu, čula je nekakav glas i rekla (sebi):

- Šuti!

Ponovo je osluhnula i čuvši isto, rekla:

- Omogućio si mi da te čujem, ako kod tebe ima pomoći, (pomози).

I najednom je na mjestu gdje se (danas) nalazi Zemzem ugledala meleka, koji je čepkao nogom ili krilom sve dok se nije pojavila voda, koju je ona stala ovako (pokazao je rukom) zagrađivati i grabiti u svoju mješinu, dok je voda šikljala poslije zahvaćanja. Ibn Abbas kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

لَيْسَ فِيهِ إِنْسٌ وَلَا شَيْءٌ؟ فَقَالَتْ لَهُ ذَلِكَ مِرَارًا، وَجَعَلَ لَا يَلْتَفِتُ إِلَيْهَا، فَقَالَتْ لَهُ: اللَّهُ الَّذِي أَمَرَكَ بِهَذَا؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَتْ: إِذْنٌ لَا يُضَيِّعُنَا، ثُمَّ رَجَعَتْ، فَانْطَلَقَ إِبْرَاهِيمُ حَتَّى إِذَا كَانَ عِنْدَ الثَّنِيَّةِ حَيْثُ لَا يَرَوْنَهُ، أَسْتَقْبَلَ بِوَجْهِهِ الْبَيْتَ، ثُمَّ دَعَا بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ، وَرَفَعَ يَدَيْهِ فَقَالَ: ﴿رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ.﴾ حَتَّى بَلَغَ ﴿..يَشْكُرُونَ﴾. وَجَعَلَتْ أُمُّ إِسْمَاعِيلَ تُرْضِعُ إِسْمَاعِيلَ وَتَشْرَبُ مِنْ ذَلِكَ الْمَاءِ، حَتَّى إِذَا نَفِدَ مَا فِي السَّقَاءِ عَطِشَتْ وَعَطِشَ آبْنُهَا، وَجَعَلَتْ تَنْظُرُ إِلَيْهِ يَتَلَوَّى، أَوْ قَالَ يَتَلَبَّطُ، فَانْطَلَقَتْ كَرَاهِيَةً أَنْ تَنْظُرَ إِلَيْهِ، فَوَجَدَتِ الصَّفَا أَقْرَبَ جَبَلٍ فِي الْأَرْضِ يَلِيهَا، فَقَامَتْ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَسْتَقْبَلَتِ الْوَادِي تَنْظُرُ هَلْ تَرَى أَحَدًا فَلَمْ تَرَ أَحَدًا، فَهَبَطَتْ مِنَ الصَّفَا حَتَّى إِذَا بَلَغَتِ الْوَادِي رَفَعَتْ طَرْفَ دِرْعِهَا، ثُمَّ سَعَتْ سَعْيَ الْإِنْسَانِ الْمَجْهُودِ حَتَّى جَاوَزَتِ الْوَادِي، ثُمَّ أَتَتِ الْمَرْوَةَ فَقَامَتْ عَلَيْهَا وَنَظَرَتْ هَلْ تَرَى أَحَدًا فَلَمْ تَرَ أَحَدًا، فَقَعَلَتْ ذَلِكَ سَبْعَ مَرَّاتٍ. قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (فَذَلِكَ سَعْيُ النَّاسِ بَيْنَهُمَا). فَلَمَّا أَشْرَفَتْ عَلَى الْمَرْوَةِ سَمِعَتْ صَوْتًا،

“Neka se Allah smiluje Ismailovoj majci! Da je ostavila Zemzem, (ili je rekao: Da nije zahvaćala vodu) Zemzem bi bio tekući izvor.”

(Ibn Abbas) dalje priča:

Kada se napila i podojila dijete, melek joj reče:

- Ne bojte se propasti! Ovdje je Bejtullah (Allahova kuća), koju će sagraditi ovaj dječak i njegov otac, a Allah neće upropastiti njezine stanovnike.

Kuća je bila uzdignuta iznad zemlje, poput brežuljka, tako da su bujice nalijetale na nju i krnjile je s desne i lijeve strane. I tako je bilo sve dok pokraj njih nije naišla jedna skupina ljudi (iz plemena) Džurhum, ili porodica iz plemena Džurhum, koji su došavši iz pravca Keda'a bili odsjeli u donjem dijelu Mekke i vidjevši pticu kako kruži, rekli:

- Ova ptica sigurno kruži oko vode, mada, koliko mi poznajemo ovu dolinu, u njoj nema vode. Ipak su poslali jednog ili dvojicu izaslanika, koji su se, kada su našli vodu, vratili i saopćili ostalima vijest o tome. Potom su se (svi) tamo uputili i zatekli pored vode Ismailovu majku, kojoj rekoše:

- Dopuštaš li nam da odsjednemo kod tebe?

- Da - reče ona - ali vi nemate prava na vodu.

- Dobro - rekoše oni.

Ibn Abbas kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“To se dopalo Ismailovoj majci, jer je voljela druževnost.”

فَقَالَتْ صَبِرْ - تَرِيدُ نَفْسَهَا - ثُمَّ تَسْمَعَتْ، فَسَمِعَتْ أَيْضًا، فَقَالَتْ: قَدْ أَسْمَعْتُ إِنَّ كَانَ عِنْدَكَ غَوَاثٌ، فَإِذَا هِيَ بِالْمَلِكِ عِنْدَ مَوْضِعِ زَمْزَمَ، فَبَحَثَ بِعَقِبِهِ، أَوْ قَالَ: بِجَنَاحِهِ، حَتَّى ظَهَرَ الْمَاءُ، فَجَعَلَتْ تُحَوِّضُهُ وَتَقُولُ يَدِيهَا هَكَذَا، وَجَعَلَتْ تَعْرِفُ مِنَ الْمَاءِ فِي سِقَائِهَا وَهُوَ يَمُورُ بَعْدَ مَا تَعْرِفُ. قَالَ أَبُو عَبَّاسٍ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَرْحَمُ اللَّهُ أُمَّ إِسْمَاعِيلَ، لَوْ تَرَكْتَ زَمْزَمَ - أَوْ قَالَ: لَوْ لَمْ تَعْرِفْ مِنَ الْمَاءِ - لَكَانَتْ زَمْزَمُ عَيْنًا مَعِينًا). قَالَ: فَفَسَرَبَتْ وَأَرْضَعَتْ وَلَدَهَا، فَقَالَ لَهَا الْمَلِكُ: لَا تَخَافُوا الضَّيْعَةَ، فَإِنَّ هَا هُنَا بَيْتُ اللَّهِ، يَبْنِي هَذَا الْغُلَامُ وَأَبُوهُ، وَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضَيْعُ أَهْلَهُ. وَكَانَ الْبَيْتُ مُرْتَفِعًا مِنَ الْأَرْضِ كَالرَّايَةِ، تَأْتِيهِ السُّيُوفُ، فَتَأْخُذُ عَنْ يَمِينِهِ وَشِمَالِهِ، فَكَانَتْ كَذَلِكَ حَتَّى مَرَّتْ بِهِمْ رُقُقَةٌ مِنْ جُرْهُمَ، أَوْ أَهْلُ بَيْتٍ مِنْ جُرْهُمَ، مُقْبِلِينَ مِنْ طَرِيقِ كَدَاءٍ، فَتَزَلُّوا فِي أَسْفَلِ مَكَّةَ، فَرَأَوْا طَائِرًا عَائِفًا، فَقَالُوا: إِنَّ هَذَا الطَّائِرَ لَيَدُورُ عَلَى مَاءٍ، لَعَهْدُنَا بِهِذَا الْوَادِي وَمَا فِيهِ مَاءٌ، فَأَرْسَلُوا جَرِيًّا أَوْ جَرِيَيْنِ فَإِذَا هُم بِالْمَاءِ، فَارْجَعُوا فَأَخْبَرُوهُمْ بِالْمَاءِ فَأَقْبَلُوا، قَالَ وَأُمُّ إِسْمَاعِيلَ عِنْدَ الْمَاءِ، فَقَالُوا: أَتَأْذِنِينَ لَنَا أَنْ نَنْزِلَ عِنْدَكَ؟

I oni se (tu) nastaniše, da bi kasnije poslali i po svoje porodice, pa se i one s njima nastaniše u Mekki. I kad su se doselila čeljad više njihovih porodica a dječak već odrastao i naučio od njih arapski (jezik), jako im se dopao pa su ga, kada je postao zreo, oženili jednom svojom djevojkom.

Nakon što se Ismail oženio i majka mu već umrla, došao je Ibrahim da ih obiđe, ali Ismaila nije zatekao kod kuće. Kada je upitao njegovu ženu za njega, ona reče:

- Izašao je da nam traži (nešto za opskrbu).

A kada ju je upitao o njihovom životu i stanju, ona se požali rekavši:

- Loše! Živimo u bijedi i siromaštvu.

- Kad ti se vrati muž, prenesi mu selam i reci mu da izmijeni kućni prag - reče joj on.

Kada je Ismail došao, kao da je (nešto) predosjećao, upita:

- Da li vam je iko dolazio?

- Da - reče ona - dolazio je takav i takav starac i pitao za tebe. Kad sam mu rekla (gdje si), pitao je kako živimo, pa sam mu rekla da živimo u oskudici i bijedi.

- Da li ti je nešto oporučio? - upita on, a ona reče:

- Jeste, rekao mi je da ti prenesem selam i kažem ti da promijeniš kućni prag.

- To je moj otac i on mi naređuje da se s tobom rastavim. Idi svojima! - reče on i pusti je, pa se potom oženi od njih drugom ženom.

Ibrahim neko vrijeme nije kod njih dolazio, a kada je došao, ponovo Ismaila nije zatekao kod kuće, pa je ušao kod njegove žene i upitao za njega.

فَقَالَتْ: نَعَمْ، وَلَكِنْ لَا حَقَّ لَكُمْ فِي الْمَاءِ، قَالُوا: نَعَمْ. قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (فَأَلْفَى ذَلِكَ أُمُّ إِسْمَاعِيلَ وَهِيَ تُحِبُّ الْأَنْسَ). فَتَزَلُّوا وَأَرْسَلُوا إِلَى أَهْلِيهِمْ فَتَزَلُّوا مَعَهُمْ، حَتَّى إِذَا كَانَ بِهَا أَهْلٌ أَتِيَتْ مِنْهُمْ، وَشَبَّ الْغُلَامُ وَتَعَلَّمَ الْعَرَبِيَّةَ مِنْهُمْ، وَأَنْفَسَهُمْ وَأَعْجَبَهُمْ حِينَ شَبَّ، فَلَمَّا أَدْرَكَ الْحُلُمَ رَوَّجُوهُ أَمْرًا مِنْهُمْ، وَمَاتَتْ أُمُّ إِسْمَاعِيلَ، فَجَاءَ إِبْرَاهِيمُ بَعْدَ مَا تَزَوَّجَ إِسْمَاعِيلُ يُطَالِجُ تَرْكَتَهُ، فَلَمْ يَجِدْ إِسْمَاعِيلَ، فَسَأَلَ أَمْرَأَتَهُ عَنْهُ فَقَالَتْ: خَرَجَ يَبْتَغِي لَنَا، ثُمَّ سَأَلَهَا عَنْ عَيْشِهِمْ وَهَيْئَتِهِمْ، فَقَالَتْ: نَحْنُ بِشَرٍّ، نَحْنُ فِي ضَيْقٍ وَشِدَّةٍ، فَشَكَتْ إِلَيْهِ، قَالَ: فَإِذَا جَاءَ زَوْجُكَ فَأَقْرِئِي عَلَيْهِ السَّلَامَ، وَقُولِي لَهُ يُعَيِّرُ عَتَبَةَ بَابِهِ، فَلَمَّا جَاءَ إِسْمَاعِيلُ كَانَتْهُ أَنْسَ شَيْئًا، فَقَالَ: هَلْ جَاءَكُمْ مِنْ أَحَدٍ؟ قَالَتْ: نَعَمْ، جَاءَنَا شَيْخٌ كَذَا وَكَذَا، فَسَأَلْنَا عَنْكَ فَأَخْبَرْتُهُ، وَسَأَلَنِي كَيْفَ عَيْشُنَا، فَأَخْبَرْتُهُ أَنَا فِي جَهْدٍ وَشِدَّةٍ، قَالَ: فَهَلْ أَوْصَاكَ بِشَيْءٍ؟ قَالَتْ: نَعَمْ، أَمَرَنِي أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْكَ السَّلَامَ، وَيَقُولُ: غَيْرُ عَتَبَةَ بَابِكَ، قَالَ: ذَلِكَ أَبِي، وَقَدْ أَمَرَنِي أَنْ أَقَارِقَكَ، أَلْحَقِي بِأَهْلِكَ، فَطَلَّقَهَا، وَتَزَوَّجَ مِنْهُمْ أُخْرَى، فَلَبِثَ عَنْهُمْ إِبْرَاهِيمُ مَا شَاءَ اللَّهُ،

- Izišao je da nam traži (opskrbu) - rekla je ona.

- Kako ste i kako živite? - upita on.

- Mi smo u dobru i blagostanju - reče ona i zahvali se Allahu.

- Šta imate za hranu? - upita on.

- Mesa - odgovori ona.

- A šta imate za piće? - upita on.

- Vode - odgovori ona.

- O, moj Gospodaru, podari im berićet u mesu i vodi - reče on.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Oni tada nisu imali žita, a da su ga imali, zamolio bi im (za berićet) i u njemu.”

- Niko izvan Mekke ne bi se mogao osloniti u ishrani (samo) na to dvoje - reče on i nastavi:

- Kad ti se muž vrati, prenesi mu selam i reci da učvrsti prag na svojim vratima.

Kada je došao Ismail upita (ženu):

- Da li vam je neko dolazio?

- Da, dolazio je neki starac lijepog izgleda - reče ona, pohvalivši ga - i pitao za tebe. Kad sam mu rekla (gdje si), upitao je kako živimo i ja sam mu kazala da smo dobro.

- Da li je išta oporučio? - upita on.

- Da, on ti šalje selam i naređuje ti da učvrstiš kućni prag - odgovori ona.

- To je moj otac - reče on - a ti si taj prag, i naredio mi je da te držim.

Kad je Ibrahim nakon dužeg vremena ponovo došao u Mekku, zatekao je sina kako sebi zarezuje strijele pod onim velikim drvetom blizu Zemzema. I kad ga je Ismail ugledao, ustao je pred njim, te njih dvojica postupiše kao što postupa otac sa sinom i sin sa ocem, a potom (Ibrahim) reče:

ثُمَّ أَنَا مُنْ بَعْدَ فَلَمْ يَجِدْهُ، فَدَخَلَ عَلَى أَمْرَاتِهِ فَسَأَلَهَا عَنْهُ، فَقَالَتْ: خَرَجَ يَتَتَبَعُنِي لَنَا، قَالَ: كَيْفَ أَتَيْتُمْ؟ وَسَأَلَهَا عَنْ عَيْشِهِمْ وَهَيْئَتِهِمْ، فَقَالَتْ: نَحْنُ بِخَيْرٍ وَسَعَةٍ، وَأَتَيْتُ عَلَى اللَّهِ. فَقَالَ: مَا طَعَامُكُمْ؟ قَالَتْ: اللَّحْمُ. قَالَ: فَمَا شَرَابُكُمْ؟ قَالَتْ: الْمَاءُ. قَالَ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِي اللَّحْمِ وَالْمَاءِ. قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ يَوْمَئِذٍ حَبٌّ، وَلَوْ كَانَ لَهُمْ دَعَا لَهُمْ فِيهِ). قَالَ: فَهَمَّا لَا يَخْلُو عَلَيْهِمَا أَحَدٌ بِغَيْرِ مَكَّةَ إِلَّا لَمْ يُوَافِقَاهُ. قَالَ: فَإِذَا جَاءَ زَوْجُكَ فَأَقْرَبِي عَلَيْهِ السَّلَامَ، وَمُرِّيهِ يُثَبِّتْ عَتَبَةَ بَابِهِ، فَلَمَّا جَاءَ إِسْمَاعِيلُ قَالَ: هَلْ أَنَا كُمْ مِنْ أَحَدٍ؟ قَالَتْ: نَعَمْ، أَنَا شَيْخٌ حَسَنُ الْهَيْئَةِ، وَأَتَيْتُ عَلَيْهِ، فَسَأَلَنِي عَنْكَ فَأَخْبَرْتُهُ، فَسَأَلَنِي كَيْفَ عَيْشُنَا فَأَخْبَرْتُهُ أَنَا بِخَيْرٍ، قَالَ: فَأَوْصَاكِ بِشَيْءٍ، قَالَتْ: نَعَمْ، هُوَ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ، وَيَأْمُرُكَ أَنْ تُثَبِّتَ عَتَبَةَ بَابِكَ، قَالَ: ذَاكَ أَبِي وَأَنْتِ الْعَتَبَةُ، أَمَرَنِي أَنْ أُمْسِكَكَ، ثُمَّ لَبِثَ عَنْهُمْ مَا شَاءَ اللَّهُ، ثُمَّ جَاءَ بَعْدَ ذَلِكَ، وَإِسْمَاعِيلُ يَتَرَى نَبْلًا لَهُ تَحْتَ دَوْحَةٍ قَرِيبًا مِنْ زَمْزَمَ، فَلَمَّا رَأَاهُ قَامَ إِلَيْهِ، فَصَنَعَا كَمَا يَصْنَعُ الْوَالِدُ بِالْوَلَدِ وَالْوَلَدُ بِالْوَالِدِ، ثُمَّ قَالَ: يَا إِسْمَاعِيلُ، إِنَّ اللَّهَ

- O, Ismaile, Allah mi je naredio jednu stvar.

- Pa uradi ono što ti je naredio tvoj Gospodar - reče on.

- A ti ćeš mi pomoći? - upita (Ibrahim).
koji se uzdizao iznad svoje okolice.

Tada su, kaže (prenosilac), podigli temelje Kabe. Ismail je donosio kamenje, a Ibrahim ga ugrađivao. I kad se građevina uzdigla, on je donio ovaj kamen i postavio ga, pa je (Ibrahim) stao na njega. Tako je on gradio a Ismail mu dodavao kamenje, dok su obojica govorili:

Gospodaru naš, primi od nas, jer Ti, uistinu, sve čuješ i sve znaš. (El-Bekare, 127.)

أَمَرَنِي بِأَمْرٍ، قَالَ: فَأَصْنَعْ مَا أَمَرَكَ رَبُّكَ، قَالَ: وَتُعِينُنِي؟ قَالَ: وَأَعِينُكَ، قَالَ: فَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أُبْنِيَ هَاهُنَا بَيْتًا، الْبَيْتِ، فَجَعَلَ إِسْمَاعِيلُ يَأْتِي بِالْحِجَارَةِ وَإِبْرَاهِيمُ يَبْنِي، حَتَّى إِذَا أَرْتَفَعَ الْبِنَاءُ، جَاءَ بِهَذَا الْحَجَرِ فَوَضَعَهُ لَهُ فَقَامَ عَلَيْهِ، وَهُوَ بَيْنِي وَإِسْمَاعِيلُ يُتَاوَلُهُ الْحِجَارَةَ، وَهُمَا يَقُولَانِ: «رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ».

1416. Ebu Zerr, r.a., kaže:

Upitao sam Allahovog Poslanika. sagradjen?

"Sveti Hram (u Mekki)" - odgovorio je on.

- A koji je poslije njega? - upitao sam.

"Hram El-Aksa (u Jerusalemu)" - reče on.

- Koliko je proteklo (vremena) između (gradnje) ova dva hrama? - upitao sam.

"Četrdeset godina", reče on, a zatim dodade: "Gdje god te zadesi namasko vrijeme, klanjaj (odgovarajući) namaz jer je vrijednost u tome."

1417. Ebu Humejd es-Saidi, r.a., priča da su (ashabi) upitali:

- Allahov Poslaniče, kako ćemo donositi salavat na tebe?

"Recite: *Allahumme salli ala Muhammedin ve ezvadžihi ve zurrijetihi kema sallejte ala Ibrahim ve barik ala Muhammedin ve ezvadžihi ve zurrijetihi kema barekte ala ali Ibrahim inneke hamidun medžid*" (Bože, ukaži svoju milost Muhammedu, njegovim ženama i njegovom potomstvu kao što si je ukazao porodici Ibrahimovoj. I podijeli svoj blagoslov Muhammedu, njegovim ženama i njegovom potomstvu, kao što si podijelio svoj blagoslov porodici Ibrahimovoj. Zaista si Ti hvaljen i slavljen) - reče Allahov Poslanik, s.a.v.s.

١٤١٦ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
وَصِيعَ فِي الْأَرْضِ أَوَّلًا؟ قَالَ: (الْمَسْجِدُ
الْحَرَامُ). قَالَ: قُلْتُ: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ:
(الْمَسْجِدُ الْأَقْصَى). قُلْتُ: كَمْ كَانَ
بَيْنَهُمَا؟ قَالَ: أَرْبَعُونَ سَنَةً، ثُمَّ أَيْنَمَا
أَذْرَكَتْكَ الصَّلَاةُ بَعْدَ فَصْلِهِ، فَإِنَّ الْفَضْلَ
(فِيهِ).

١٤١٧ : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّهُمْ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ
كَيْفَ نُصَلِّي عَلَيْكَ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ
ﷺ: (قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ
وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ
إِبْرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ
وَذُرِّيَّتِهِ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ).

1418. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je običavao tražiti zaštitu Allaha za Hasana i Husejna govoreći: “Vaš otac (Ibrahim, a.s.) je ovim (riječima) tražio zaštitu za Ismaila i Ishaka: *Euzu bi-kelimatillahi-tammeti min kulli šejtanin ve hammetin ve min kulli ajnin lammetin.*” (Tražim zaštitu s potpunim Allahovim riječima od svakog šejtana i otrovnice te od svakog oka urokljivog)

4. Ajet: *I obavijesti ih o gostima Ibrahimovim* (El-Hidžr, 51.)

1419. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Mi bismo, prije Ibrahima, trebali reći: ‘*Gospodaru moj, pokaži mi kako umrle oživljuje!*’ On reče: ‘*Zar ne vjeruješ?*’ ‘*Vjerujem*’ - odgovori on - ‘*ali bih da mi se srce smiri.*’” (El-Bekare, 260.)

“Neka se Allah smiluje Lutu, on se oslanjao na jak oslonac!”

“Da sam ostao u zatvoru onoliko koliko je ostao Jusuf, prihvatio bih ponudu (za oslobođenje iz zatvora bez insistiranja da se moja nevinost potvrdi).”

5. Ajet: *I spomeni u knjizi Ismaila! on je ispunjavao dato obećanje...* (Merjem, 54.)

1420. Seleme ibn Akve', r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je prošao

إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ).

١٤١٨ : عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُعَوِّذُ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ، وَيَقُولُ: (إِنَّ أَبَاكُمَا كَانَ يُعَوِّذُ بِهَا إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ، مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ).

٤ - باب: قوله: ﴿وَنَبِّئُهُمْ عَنْ ضَيْفِ

إِبْرَاهِيمَ﴾

١٤١٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ.

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (نَحْنُ أَحَقُّ مِنْ إِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ: ﴿رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُخَيِّبُ الْمَوْتَى قَالَ أَوْ لَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَى وَلَكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قُلُوبِي﴾. وَيَرْحَمُ اللَّهُ لُوطًا، لَقَدْ كَانَ يَأْوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ،

pored grupe ljudi iz (plemena) Eslem, koji su se natjecali u bacanju strijela i rekao im:

“Bacajte, potomci Ismailovi, vaš otac je bio strijelac, a ja sam sa sinovima tog i tog.”

Jedna grupa, kaže (Seleme), ustegla se od gađanja, pa ih Allahov Poslanik, s.a.v.s., upita:

“Šta vam je, zašto ne gađate?”

- Allahov Poslanice - rekoše oni - kako da bacamo kada si ti s njima (sa suprotnom grupom).

“Bacajte, ja sam sa svima vama”, reče on.

6. Ajet: *A Semudu (poslasmo)* njegovog brata Saliha (Hud, 61.)

1421. Ibn Omer, r.a., priča da im je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada je prilikom pohoda na Tebuk odsjeo u Hidžru, naredio da ne piju iz njegovog bunara i ne crpaju vodu, ali oni rekoše:

- Mi smo već mijesili tijesto tom vodom i crpali je.

Potom im on naredi da bace to tijesto i prospu tu vodu.

7. Ajet: *Vi niste prisutni bili kada je Jakubu smrtni čas došao i kada je rekao sinovima svojim...* (El-Bekare, 133.)

1422. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

وَلَوْ لَبِثْتُ فِي السُّجْنِ طُولَ مَا لَبِثَ يُونُسُ، لَأَجَبْتُ الدَّاعِيَ).

٥ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ﴾

١٤٢٠ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَرَّ النَّبِيُّ عَلَى نَفَرٍ مِنْ أَسْلَمَ يَتَضَلُّونَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَزْمُوا بَنِي إِسْمَاعِيلَ، فَإِنَّ آبَاءَكُمْ كَانَ رَامِيًا، وَأَنَا مَعَ بَنِي فَلَانٍ). قَالَ: فَأَمْسَكَ أَحَدُ الْفَرِيقَيْنِ بِأَيْدِيهِمْ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَا لَكُمْ لَا تَزْمُونَ؟) فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ نَزَمِي وَأَنْتَ مَعَهُمْ؟ قَالَ: (أَزْمُوا وَأَنَا مَعَكُمْ كُلُّكُمْ).

٦ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا﴾

١٤٢١ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، لَمَّا نَزَلَ الْحِجَرَ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ، أَمَرَهُمْ أَنْ لَا يَشْرَبُوا مِنْ بَيْرِهَا، وَلَا يَسْتَقُوا مِنْهَا،

۱۰۔ باب: قول اللہ تعالیٰ:
﴿وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا﴾

“Mnogi ljudi su dostigli stepen potpunosti, dok su od žena stepen potpunosti postigle samo Asija, žena Faraonova, i Merjema, kćerka Imranova. Vrijednost Aiše u odnosu na ostale žene je slična vrijednosti popare (*serid*) u odnosu na ostalu hranu.”

...i njima dadosmo da do određenog roka požive (Es-Saffat, 139-142.)

1426. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Nijedan (Allahov) rob ne treba kazati: ‘Ja sam bolji od Junusa ibn Mettaa.’” Vjerovjesnik, s.a.v.s., je spomenuo uz Junusovo ime i ime njegovog oca.

12. Ajet: ...A Davudu smo dali Zebur (En-Nisā', 163.)

1427. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Davudu, a.s., je bilo olakšano učenje (Zebura - Psalmi). Kada bi naredio da se osedlaju njegove jahaće životinje, stigao bi proučiti Kitab prije nego što se njegove životinje osedlaju. I on je jeo samo od zarade svojih ruku.”

13. Ajet: Mi smo Davudu darovali Sulejmana, divan je on rob bio i mnogo se kajao (Sad, 30.)

امْرَأَةً فِرْعَوْنَ... وَكَانَتْ مِنَ الْقَانِئِينَ ﴿

۱۴۲۵: عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (كَمُلَ مِنَ الرِّجَالِ كَثِيرٌ، وَلَمْ يَكْمُلْ مِنَ النِّسَاءِ: إِلَّا الشَّرِيدُ عَلَى نَائِرِ الطَّعَامِ).

۱۱ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿وَإِنْ يُؤْنَسَ لِمَنِ الْمُرْسَلِينَ...﴾

وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿ ۱۴۲۶: عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا يَنْبَغِي لِعَبْدٍ أَنْ يَقُولَ: إِنِّي خَيْرٌ مِنْ يُؤْنَسَ بْنِ مَتَّى). وَنَسَبَهُ إِلَى أَبِيهِ.

۱۲ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿وَأَتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا﴾

۱۴۲۷: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (خُفِّفَ عَلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْقُرْآنُ، فَكَانَ يَأْمُرُ بِدَوَابِّهِ فَيُفَرِّقُ الْقُرْآنَ قَبْلَ أَنْ تُسْرَجَ دَوَابُّهُ، وَلَا يَأْكُلُ إِلَّا مِنْ عَمَلِ يَدِهِ).

۱۳ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعْمَ

1428. Ebu Hurejre, r.a., priča da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

“Moj primjer s ljudima je kao primjer čovjeka koji naloži vatru, pa leptiri i drugi insekti stanu uskakati u tu vatru.”

Rekao je, također:

“Bile su dvije žene koje su imale sa sobom po jedno dijete pa je došao vuk i odnio jednoj od njih dijete. Jedna reče:

- Odnio je tvoje dijete.

- Ne, on je odnio tvoje dijete - rekla je druga.

Potom njih dvije zatražiše od Davuda da im presudi, i on dosudi dijete (koje je ostalo živo) starijoj, te one izadoše pred Sulejmana, sina Davudova i saopćiše mu to. On reče:

- Dajte mi nož da vam ga raspolovim.

- Ne radi to, Allah ti se smilovao - reče mlada - on je njezin sin.

Poslije toga on ga je dosudio mladoj.”

14. Ajet: *I kada meleki rekoše: - O, Merjema, tebe je Allah odabrao... zaključno sa riječima: ...koji će se od njih o njoj brinuti... (Alu 'Imran, 42-44.)*

1429. Alija, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Najbolja žena (svoga ummeta) je Merjema, kćerka Imranova, a najbolja žena (našeg ummeta) je Hatidža.”

1430. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

- Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

العَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿

١٤٢٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :

أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (مَثَلُ النَّاسِ، كَمَثَلِ رَجُلٍ اسْتَوْقَدَ نَارًا، فَجَعَلَ الْفَرَاشُ وَهَذِهِ الدَّوَابُّ تَقَعُ فِي النَّارِ). وَقَالَ: (كَانَتْ أَمْرَتَانِ مَعَهُمَا ابْنَاهُمَا، جَاءَ الذُّبُّ فَذَهَبَ بِأَبْنِ إِحْدَاهُمَا، فَقَالَتْ صَاحِبَتُهَا: إِنَّمَا ذَهَبَ بِأَبْنِيكَ، وَقَالَتِ الْآخَرَى: إِنَّمَا ذَهَبَ بِأَبْنِيكَ، فَتَحَاكَمَتَا إِلَى دَاوُدَ، فَقَضَى بِهِ لِلْكُبْرَى، فَخَرَجَتَا عَلَى سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ فَأَخْبَرَتَاهُ، فَقَالَ: أَتُونِي بِالسَّكِينِ أَشْفُقُهُ يَتْنَهُمَا، فَقَالَتِ الصَّغْرَى: لَا تَفْعَلْ يَرْحَمُكَ اللَّهُ، هُوَ أَبْنَاهُ، فَقَضَى بِهِ لِلصَّغْرَى).

١٤ - باب: قوله تعالى: ﴿وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ... أَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ﴾

١٤٢٩ : عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (خَيْرُ نِسَائِهَا مَرْيَمُ ابْنَةُ عِمْرَانَ، وَخَيْرُ نِسَائِهَا خَدِيجَةُ).

١٤٣٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :

“Kurejševičke su žene koje najbolje jašu na devama, najmilostivije su prema djetetu i najbolje čuvaju mužev imetak.”

15. Ajet: *O sljedbenici knjige, ne zastranjujte u svom vjerovanju... zaključno sa riječima: ...i Allah je dovoljan kao zaštitnik (En-Nisā', 171.)*

1431. Ubade, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko posvjedoči da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema druga, (posvjedoči) da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik, da je Isa Njegov rob, Njegov poslanik i Riječ Njegova koju je Merjemi dostavio i život mu udahnuo te (posvjedoči) da je Džennet istina i Džehennem istina, Allah će ga uvesti u Džennet, prema onome što je radio.”

16. Ajet: *I spomeni u knjizi Merjemu kad se od ukućana svojih povukla... (Merjem, 16.)*

1432. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“U kolijevci su progovorila samo trojica:

Prvi je bio Isa.

Što se tiče drugoga, među Izraelćanima je bio jedan čovjek po imenu Džurejdž, kome je, dok je (jednom prilikom) klanjao, došla majka i pozvala ga.

- Da li da se odazovem ili da nastavim klanjati? - razmišljao je.

Ona je tada rekla:

- Bože moj, ne usmrti ga dok mu ne pokažeš lica bludnica!

قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (نِسَاءُ قُرَيْشٍ خَيْرُ نِسَاءٍ رَكِبْنَ الْإِبِلَ، أَخْتَاهُ عَلَى طِفْلِ، وَأَزْعَاهُ عَلَى زَوْجٍ فِي ذَاتِ يَدِهِ).

۱۵ - باب: قوله تعالى: ﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ... وَكَيْلًا﴾

۱۴۳۱ : عَنْ عُبَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَأَنَّ عِيسَى عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ، وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ، أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ عَلَى مَا كَانَ مِنَ الْعَمَلِ).

۱۶ - باب: قول الله تعالى: ﴿وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ اتَّيَبَتْ مِنْ أَهْلِهَا...﴾ الآية

۱۴۳۲ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَمْ يَتَكَلَّمْ فِي الْمَهْدِ إِلَّا ثَلَاثَةٌ: عِيسَى، وَكَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ جُرَيْجٌ، كَانَ يُصَلِّي، جَاءَتْهُ أُمُّهُ فَدَعَتْهُ، فَقَالَ: أَجِيبُهَا

Kasnije, dok je Džurejdž (jednom prilikom) boravio u svoj (isposničkoj) kućici, ponudila mu se jedna žena, koja je sa njim razgovarala, ali je on odbije. Ona je zatim otišla nekom pastiru, kome se također sama ponudila. I kada je kasnije rodila dječaka, izjavila je da je dijete od Džurejdža. Tada su (mještani) došli, razvalili mu njegovu isposničku kućicu, izveli ga i izgrdili. On je uzeo abdest i klanjao, a zatim prišao djetetu (u kolijevci) i rekao:

- Dijete, ko je tvoj otac?
- Pastir - odgovorilo je ono.
- Izgradit ćemo ti kućicu od zlata - rekli su oni tada.
- Ne - reče on - nego samo od blata (zemlje).

Što se tiče trećeg djeteta, dok je jedna žena Izraelićanka dojila dijete, pored nje je, jašući, naišao jedan naočit čovjek te ona reče:

- Moj Gospodaru, učini da ovaj moj sin bude poput njega.

Na to dijete ostavi njenu dojku, okrenu se prema jahaču i reče:

- Moj Gospodaru, nemoj me učiniti poput njega - a zatim se okrenu dojci i nastavi sisati.

Kao da gledam Vjerovjesnika, s.a.v.s. - kaže Ebu Hurejre - kako sisa svoj prst.

“Potom je provedena neka robinja, a (dječakova majka) reče:

- Moj Gospodaru, nemoj učiniti moga sina poput ove!

Dijete ponovo ostavi dojku i reče:

- Moj Gospodaru, učini me poput nje!
- Zašto to? - upita (njegova majka).

أَوْ أَصْلِي، فَقَالَتْ: اللَّهُمَّ لَا تُؤْتِهِ حَتَّى تُرَبِّيهُ وَجُوهَ الْمُؤْمِسَاتِ، وَكَانَ جُرَيْجٌ فِي صَوْمَعَتِهِ، فَتَعَرَّضَتْ لَهُ أَمْرَأَةٌ وَكَلَّمَتْهُ قَائِي، فَأَتَتْ رَاعِيًا فَأَمَكَّتَهُ مِنْ نَفْسِهَا، فَوَلَدَتْ غُلَامًا، فَقَالَتْ: مِنْ جُرَيْجٍ، فَأَتَوْهُ فَكَسَرُوا صَوْمَعَتَهُ وَأَنْزَلُوهُ وَسَبُّوهُ، فَتَوَضَّأَ وَصَلَّى ثُمَّ أَتَى الْغُلَامَ، فَقَالَ: مَنْ أَبُوكَ يَا غُلَامُ؟ قَالَ: الرَّاعِي، قَالُوا: نَبِيِّ صَوْمَعَتِكَ مِنْ ذَهَبٍ؟ قَالَ: لَا، إِلَّا مِنْ طِينٍ. وَكَانَتْ أَمْرَأَةٌ تُرَضِّعُ أَبْنَاءَ لَهَا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ، فَمَرَّ بِهَا رَجُلٌ رَاكِبٌ دُو شَارَةٍ، فَقَالَتْ: اللَّهُمَّ اجْعَلْ أَبْنِي مِثْلَهُ، فَتَرَكَ نَذِيهَا وَأَقْبَلَ عَلَى الرَّائِبِ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْنِي مِثْلَهُ، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى نَذِيهَا يَمَصُّهُ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ يَمَصُّ إِصْبَعَهُ (ثُمَّ مَرَّ بِأَمَةٍ، فَقَالَتْ: اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ أَبْنِي مِثْلَ هَذِهِ، فَتَرَكَ نَذِيهَا، فَقَالَ: اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِثْلَهَا، فَقَالَتْ: لِمَ ذَٰلِكَ؟ فَقَالَ: الرَّائِبُ جَبَّارٌ مِنَ الْجَبَّارَةِ، وَهَذِهِ الْأَمَةُ يَقُولُونَ: سَرَقَتْ، زَنَيْتَ، وَلَمْ تَفْعَلْ).

- Onaj jahač je jedan od silnika, a onu robinju potvaraju da je ukrala i počinila blud, a ona to nije učinila - odgovori dijete.

1433. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Vidio sam (u Noći Miradža) Isaa, Musaa i Ibrahima. Što se tiče Isaa, on je bijele puti, kovrdžave kose i širokih grudi, a što se tiče Musaa, on je smeđ, visok i ravne kose, kao da je od ljudi (iz plemena) Zutt.”

DOK SAMI SMIO SPRAVO UZU ISAA, vidio sam u snu smeđa čovjeka, kako najljepši smeđ čovjek može biti, uvojaka palih na ramena i začesljane kose, a sa glave mu kaplje voda. Ruke je stavio na ramena dvojice ljudi i (tako) obilazi Kabu.

- Ko je ovo? - upitah ja, a oni mi odgovoriše:

- Ovo je Mesih, sin Merjemin.

Potom sam iza njega vidio čovjeka jako kovrdžave kose, ćoravog u desno oko, najviše od svih koje sam vidio slični na Ibn Katana. Stavio je svoje ruke na ramena jednog čovjeka i obilazi oko Kabe.

- Ko je ovo? - upitao sam, a oni mi rekoše:

- Mesih Dedždžal.

1435. Od Ibn Omera, r.a., u drugoj predaji stoji:

- Ne, tako mi Allaha, Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije rekao za Isaa da je bijele puti, nego je rekao:

١٤٣٣ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (رَأَيْتُ عِيسَى وَمُوسَى وَإِبْرَاهِيمَ، قَامًا عِيسَى فَأَحْمَرُ جَعْدٌ عَرِيضُ الصَّدْرِ، وَأَمَّا مُوسَى فَأَدَمُ جَسِيمٌ سَبَطٌ، كَأَنَّهُ مِنْ رِجَالِ الزُّطِّ).

١٤٣٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَرَانِي اللَّيْلَةَ عِنْدَ الْكَعْبَةِ فِي الْمَنَامِ، الشَّعْرُ، يَقْطُرُ رَأْسُهُ مَاءً، وَاضِعًا يَدَيْهِ عَلَى مَنْكَبَيْ رَجُلَيْنِ وَهُوَ يَطُوفُ بِالْبَيْتِ، فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ فَقَالُوا: هَذَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ، ثُمَّ رَأَيْتُ رَجُلًا وَرَاءَهُ جَعْدًا قَطِطًا، أَعْوَرَ الْعَيْنِ الْيُمْنَى، كَأَشْبَهُ مَنْ رَأَيْتُ بِابْنِ قَطَنِ، وَاضِعًا يَدَيْهِ عَلَى مَنْكَبَيْ رَجُلٍ يَطُوفُ بِالْبَيْتِ، فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ قَالُوا: الْمَسِيحُ الدَّجَالُ).

١٤٣٥ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي رِوَايَةِ أُخْرَى قَالَ: لَا وَاللَّهِ، مَا قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِعِيسَى أَحْمَرُ، وَلَكِنْ قَالَ: (بَيْنَمَا أَنَا نَائِمٌ أَطُوفُ بِالْكَعْبَةِ، فَإِذَا رَجُلٌ أَدَمُ، سَبَطُ الشَّعْرِ، يُهَادَى بَيْنَ رَجُلَيْنِ، يَنْطَفُ رَأْسُهُ

“Dok sam spavao, (sanjao sam) da obilazim oko Kabe, kad odjednom čovjek smeđ, ravne kose, oslanja se na dvojicu ljudi, a sa glave mu kaplje voda - ili: teče mu voda s glave.

- Ko je ovo? - upitao sam, a oni mi rekoše:

- Sin Merjemin.

Potom sam se počeo osvrutati, kad odjednom čovjek bijele puti, krupan, kovrdžave kose, ćorav u desno oko, koje izgleda kao istureno zrno grozda.

- Ko je ovo? - upitao sam, a oni mi rekoše:

- Ovo je Dedždžal.

Najsličniji čovjek mu je Ibn Katan.

1436. Ebu Hurejre, r.a., kaže kako je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada govori:

“Ja sam najpreči čovjek sinu Merjeminu, Isau, i na dunjaluku i na ahiretu. Vjerovjesnici su braća od različitih majki. Između mene i njega nije bilo nijednog vjerovjesnika.”

1437. Ebu Hurejre, r.a., je izjavio da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ja sam najpreči čovjek Isau, sinu Merjeminu, i na ovom i na budućem svijetu. Vjerovjesnici su braća koju su rodile različite majke - majke su im različite a vjera im je jedna.”

1438. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Isa, sin Merjemin, vidio je nekog čovjeka kako krade pa mu je rekao:

- Jesi li ukrao?

مَاءَ، أَوْ يُهْرَاقَ رَأْسُهُ مَاءً، فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ قَالُوا: ابْنُ مَرْيَمَ، فَذَهَبْتُ أَلْتَفِتُ، فَإِذَا رَجُلٌ أَحْمَرُ جَسِيمٌ، جَعْدُ الرَّأْسِ، أَغَوْرُ عَيْنِهِ الْيَمْنَى، كَأَنَّ عَيْنَهُ عَيْنَةُ طَافِيَةٍ، قُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ قَالُوا: هَذَا الدَّجَالُ، وَأَقْرَبُ النَّاسِ بِهِ شَبَهَا ابْنُ قَطَنِ).

١٤٣٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (أَنَا أَوَّلَى النَّاسِ بِابْنِ مَرْيَمَ، وَالْأَنْبِيَاءِ أَوْلَادُ عِلَاطٍ، لَيْسَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ نَبِيٌّ).

١٤٣٧: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَنَا أَوَّلَى النَّاسِ بِعِيسَى بْنِ مَرْيَمَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَالْأَنْبِيَاءُ إِخْوَةٌ لِعِلَاطٍ، أُمَّهَاتُهُمْ شَتَّى وَدِينُهُمْ وَاحِدٌ).

١٤٣٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (رَأَى عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ رَجُلًا يَسْرِقُ، فَقَالَ لَهُ: أَسْرَقْتَ؟ قَالَ: كَلَّا وَاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، فَقَالَ عِيسَى: أَمَنْتُ بِاللَّهِ، وَكَذَّبْتَ عَيْنِي).

١٤٣٩ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لَا تَنْظُرُونِي، كَمَا أَظَرَّتِ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ، فَإِنَّمَا

- Ne, nikako, tako mi Allaha osim
Kojeg drugog boga nema - reče ovaj.

- Vjerujem u Allaha, a poričem (ono
što je vidjelo) moje oko - reče (Isa, a.s.).”

1439. Omer, r.a., kaže:

- Čuo sam Allahova Poslanika,
s.a.v.s., kada je rekao:

“Nemojte me uzdizati kao što su
kršćani uzdizali sina Merjemina. Ja sam
samo Njegov rob, pa recite: Allahov rob
i Njegov poslanik.”

17. Silazak Isaa, sina Merjemina, a.s.

1440. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je
Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Šta mislite, kad sin Merjemin siđe
među vas i bude vam sudio (po zakonu
Kur’ana a ne po zakonu Evandjelja)?”

18. O Izraelćanima

1441. Huzejfe, r.a., kaže:

- Čuo sam Allahovog Poslanika
s.a.v.s., kako kaže:

“Kada se pojavi Dedždžal, sa njim će
biti voda i vatra. Ono što će se ljudima
činiti da je vatra, bit će hladna voda, a
ono što će se ljudima činiti da je hladna
voda, bit će vatra koja spaljuje. Pa ko od
vas (to) doživi neka ide u ono što misli
da je vatra, jer je to hladna, pitka voda.”

1442. Huzejfe, r.a., priča:

- Čuo sam Allahova Poslanika,
s.a.v.s., kako govori:

“Neki čovjek je bio na samrti i pošto
je osjetio da mu je kraj života, oporučio
je svojoj porodici:

أَنَا عَبْدُهُ، فَقُولُوا: عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ).

۱۷ - باب: نُزُولِ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ
عَلَيْهِمَا السَّلَامُ

۱۴۴۰: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (كَيْفَ أَنتُمْ
إِذَا نَزَلَ ابْنُ مَرْيَمَ فِيكُمْ، وَإِمَامُكُمْ
مِنْكُمْ).

۱۸ - باب: مَا ذَكَرَ عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ

۱۴۴۱: عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ
مَعَ الدَّجَالِ إِذَا خَرَجَ مَاءٌ وَنَارًا، فَأَمَّا
الَّذِي يَرَى النَّاسُ أَنَّهَا النَّارُ فَمَاءٌ بَارِدٌ،
وَأَمَّا الَّذِي يَرَى النَّاسُ أَنَّهُ مَاءٌ بَارِدٌ فَنَارٌ
تُحْرِقُ، فَمَنْ أَدْرَكَ مِنْكُمْ فَلْيَقَعْ فِي الَّذِي
يَرَى أَنَّهَا نَارٌ، فَإِنَّهُ عَذْبٌ بَارِدٌ).

۱۴۴۲: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:
سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ
رَجُلًا حَضَرَهُ الْمَوْتُ، فَلَمَّا يَتَسَّرُ مِنَ
الْحَيَاةِ أَوْضَى أَهْلَهُ: إِذَا أَنَا مُتُّ
فَاجْمَعُوا لِي حَطَبًا كَثِيرًا، وَأَوْقِدُوا فِيهِ
نَارًا، حَتَّى إِذَا أَكَلْتُ لَحْمِي وَخَلَصْتُ
إِلَى عَظْمِي فَاثْمُحْشَتْ، فَخُذُوهَا

- Kad ja umrem, sakupite mi mnogo drva i naložite vatru pa kad ona proguta moje meso i dođe do kostiju i one se ispeku, uzmite to i zdrobite, a zatim pričekajte vjetrovit dan i razaspite to po moru.

Oni su tako i uradili, ali ga je Allah sastavio i rekao mu:

- Zašto si to uradio?

- Iz straha od Tebe - reče on, te mu Allah oprostio."

1443. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Izraelićanima su upravljali vjerovjesnici. Kada bi umro jedan, došao bi iza njega drugi. Međutim poslije mene neće biti vjerovjesnika, ali će biti halifa, i bit će ih mnogo."

- Pa šta nam naređuješ (u pogledu njih)? - upitaše (ashabi).

"Održite zakletvu (*bej'at*) datu prvom, a potom svim sljedećima", reče on, "i dajte im njihovo pravo, a Allah će njih pitati za ono što im je povjerio na čuvanje."

1444. Ebu Seid, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Sigurno ćete slijediti puteve onih koji su bili prije vas: pedalj po pedalj, aršin po aršin i ako bi se oni uvukli u gušterovu rupu, i vi biste ušli u nju!"

- Allahov Poslaniče, - upitali smo - (misli li se to na) jevreje i kršćane?

"A na koga bi drugog?", reče on.

1445. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Prenosite od mene pa makar jedan ajet. Pričajte (ono što čujete) od

فَاطَحْنُوهَا، ثُمَّ أَنْظَرُوا يَوْمًا رَاحًا فَادْرُوهُ فِي الْيَمِّ، فَفَعَلُوا، فَجَمَعَهُ اللَّهُ فَقَالَ لَهُ: لِمَ فَعَلْتَ ذَلِكَ؟ قَالَ: مِنْ خَشْيَتِكَ، فَغَفَرَ اللَّهُ لَهُ).

1443 : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (كَانَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ تَسُوسُهُمُ الْأَنْبِيَاءُ، كُلَّمَا هَلَكَ نَبِيٌّ خَلَفَهُ نَبِيٌّ، وَإِنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي، وَسَيَكُونُ خُلَفَاءُ فَيَكْثُرُونَ). قَالُوا: فَمَا تَأْمُرُنَا؟ قَالَ: (فُوا بِبَيْعَةِ الْأَوَّلِ فَأَلَّوْلَ، أَغْطُوهُمْ حَقَّهُمْ، فَإِنَّ اللَّهَ سَائِلُهُمْ عَمَّا اسْتَرْعَاهُمْ).

1444 : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: لَسَبْعُ سَنٍ مَنْ قَبْلَكُمْ شَبِيرًا بِشِيرٍ، وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ، حَتَّى لَوْ سَلَكَوا جُحْرَ صَبٍّ لَسَلَكَتُمُوهُ). قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى؟ قَالَ: (فَمَنْ؟).

1445 : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً، وَحَدِّثُوا عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ

Izraelićana, u tome nema grijeha. A onaj ko na mene namjerno slaže neka sebi pripremi mjesto u Džehennemu.”

1446. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Jevreji i kršćani ne boje (svoju sijedu kosu), a vi uradite suprotno.”

1447. Džundeb ibn Abdullah, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Među onima koji su bili prije vas bio je jedan čovjek koji je imao ranu (na tijelu), pa je pao u očaj, uzeo nož i njime odrezao svoju ruku, a krv nije prestala teći sve dok nije umro. Uzvišeni Allah (u pogledu njega) je rekao:

- Moj rob Me sam sobom pretekao - zabranio sam mu Džennet.”

1448. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako priča:

“Allah je htio da trojicu Izraelićana: gubavca, ćelavca i slijepca, stavi na kušnju. Poslao im je meleka koji je došao gubavcu i rekao:

- Šta bi tebi bilo najdraže?

- Lijepa boja i lijepa koža, jer ljudi osjećaju odvratnost prema meni - reče on.

Melek ga potra (po tijelu) pa sa njega nestade (gubavosti) i on dobi lijepu boju i lijepu kožu.

- Koji ti je imetak najdraži? - upita ga potom (melek).

- Deve - odgovori on.

Potom on dobi devu koja je bila u desetom mjesecu trudnoće, a (melek) reče:

- Neka ti u njoj bude berićet!

Zatim je (melek) otišao ćelavcu i rekao:

وَلَا حَرَجَ، وَمَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ).

1446 : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (إِنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى لَا يَضْبُغُونَ، فَخَالِفُوهُمْ).

1447 : عَنْ جُنْدَبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (كَانَ فِيمَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ رَجُلٌ بِهِ جُرْحٌ، فَجَزَعُ، فَأَخَذَ سِكِّينًا فَحَزَّ بِهَا يَدَهُ، فَمَا رَقَا الدَّمُ حَتَّى مَاتَ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : بَادِرْنِي عَبْدِي بِنَفْسِهِ، حَرَمْتُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ).

1448 : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ :

(إِنَّ ثَلَاثَةً مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ : أَبْرَصَ وَاقْرَعَ وَأَعْمَى، بَدَا لِلَّهِ تَعَالَى أَنْ يَتَّبِلِيَهُمْ، فَبَعَثَ إِلَيْهِمْ مَلَكًا، فَأَتَى الْأَبْرَصَ فَقَالَ : أَيُّ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ : لَوْنٌ حَسَنٌ، وَجِلْدٌ حَسَنٌ، قَدْ قَدَرَنِي النَّاسُ، قَالَ : فَمَسَحَهُ فَذَهَبَ عَنْهُ، فَأُعْطِيَ لَوْنًا حَسَنًا، وَجِلْدًا حَسَنًا،

- Šta bi tebi bilo najdraže?

- Lijepa kosa - reče on - i da nestane ovoga sa mene, jer ljudi prema meni osjećaju odvratnost.

(Melek) ga potra te sa njega nesta (ćelavosti) i on dobi lijepu kosu.

- Koji ti je imetak najdraži? - upita (melek).

- Krave! - odgovori on.

Ovaj mu dade steonu kravu i reče:

- Neka ti u njoj bude beričet!

Melek potom dođe slijepcu i reče:

- Šta bi tebi bilo najdraže?

- Da mi Allah vrati vid pa da gledam ljude - odgovori slijepac.

On ga potra (po očima) i Allah mu vrati njegov vid.

- Koji ti je imetak najdraži? - upita (melek).

- Ovce - reče on, i ovaj mu dade sjanjnu ovcu.

Kod one dvojice su se (deve i krave) množile, a kod ovog (ovce) janjile, tako da je jedan imao dolinu deva, drugi dolinu krava, a treći dolinu ovaca.

Kasnije (onaj melek) dođe gubavcu u njegovom (prijašnjem) izgledu i liku i reče:

- Ja sam jedan siromah kome je nestalo sredstava da nastavi put i nema mi danas pomoći osim od Allaha, a zatim od tebe. Molim te, u ime Onog Koji ti je dao lijepu boju, lijepu kožu i imetak, da mi daš jednu devu, kako bih njome produžio svoj put.

- Obaveze su mnogobrojne - odgovori on, a (melek) mu reče:

- Kao da ja tebe poznajem! Zar nisi

فَقَالَ: أَيُّ الْمَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ:
الْإِبِلُ فَأَعْطِي نَاقَةً عُسْرَاءَ، فَقَالَ: يُبَارِكُ
لَكَ فِيهَا. وَآتَى الْأَقْرَعَ فَقَالَ: أَيُّ شَيْءٍ
أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: شَعْرٌ حَسَنٌ، وَيَذْهَبُ
عَنِّي هَذَا، قَدْ قَدَّرَنِي النَّاسُ، قَالَ:
فَمَسَحَهُ فَذَهَبَ، وَأَعْطِي شَعْرًا حَسَنًا،
قَالَ: فَأَيُّ الْمَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ:
الْبَقَرُ، قَالَ: فَأَعْطَاهُ بَقْرَةً حَامِلًا،
وَقَالَ: يُبَارِكُ لَكَ فِيهَا. وَآتَى الْأَعْمَى
فَقَالَ: أَيُّ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ يَرُدُّ
اللَّهُ إِلَيَّ بَصَرِي، فَأَبْصُرْ بِهِ النَّاسَ، قَالَ:
فَمَسَحَهُ فَرَدَّ اللَّهُ إِلَيْهِ بَصَرَهُ، قَالَ: فَأَيُّ
الْمَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: الْغَنَمُ، فَأَعْطَاهُ
شَاةً وَالِدًا، فَأَنْتَجَعَ هَذَانِ وَوَلَدَ هَذَا،
فَكَانَ لِهَذَا وَادٍ مِنْ إِبِلٍ، وَلِهَذَا وَادٍ مِنْ
بَقَرٍ، وَلِهَذَا وَادٍ مِنَ الْغَنَمِ، ثُمَّ إِنَّهُ أَتَى
الْأَبْرَصَ فِي صُورَتِهِ وَهَيْئَتِهِ، فَقَالَ:
رَجُلٌ مَسْكِينٌ، تَقَطَّعَتْ يَدَا الْجِبَالِ فِي
سَفَرِي، فَلَا بَلَاعَ الْيَوْمَ إِلَّا بِاللَّهِ ثُمَّ بِكَ،
أَسْأَلُكَ بِالَّذِي أَعْطَاكَ اللُّونَ الْحَسَنَ
وَالْجِلْدَ الْحَسَنَ وَالْمَالَ، بَعِيرًا أَتَبْلُغُ
عَلَيْهِ فِي سَفَرِي. فَقَالَ لَهُ: إِنَّ الْحَقُّوقَ
كَثِيرَةٌ، فَقَالَ لَهُ: كَأَنِّي أَعْرِفُكَ، أَلَمْ تَكُنْ
أَبْرَصَ يَفْزُرُكَ النَّاسُ فَقَبِيرًا فَأَعْطَاكَ اللَّهُ؟
فَقَالَ: لَقَدْ وَرِثْتُ لِكَابِرٍ عَنْ كَابِرٍ،
فَقَالَ: إِنْ كُنْتَ كَاذِبًا فَصَيِّرْكَ اللَّهُ إِلَى مَا

bio šugav pa te ljudi prezirali i siromašan pa ti Allah dao (ovaj imetak)?

- Ja sam to naslijedio od svojih predaka - reče on.

- Ako si slagao, neka te Allah povрати u ono što si bio - reče (melek).

Potom je otišao ćelavcu u njegovom izgledu i liku i rekao mu slično onom što je rekao (gubavcu), a on mu odgovorio kao što mu je i onaj odgovorio pa melek reče:

- Ako si slagao, neka te Allah povрати u ono što si bio!

Zatim je došao slijepcu u njegovom izgledu i rekao:

- Ja sam siromašan čovjek, putnik kome je nestalo sredstava da nastavi put i nema mi danas pomoći osim od Allaha, a zatim od tebe. Molim te, u ime Onog Koji ti je vratio vid, da mi daš jednu ovcu da pomoću nje produžim svoj put.

- Bio sam slijep - reče on - pa mi je Allah vratio moj vid, i siromašan sam bio pa me je učinio imućnim. Uzmi što god hoćeš! Tako mi Allaha, danas ti neću dodijavati ni za šta što uzmeš u ime Allaha!

- Zadrži svoj imetak - reče (melek) - vi ste samo bili stavljani na kušnju pa je Allah tobom zadovoljan, a srdit na tvoja dva druga."

1449. Ebu Seid, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Među Izraelćanima je bio jedan čovjek koji je ubio devedeset i devet ljudi pa krenuo da vidi (može li se pokajati). Došao je nekom monahu i upitao ga:

- Ima li (mogućnosti) pokajanja?

كُنْتُ. وَأَتَى الْأَقْرَعَ فِي صُورَتِهِ وَهَيْئَتِهِ، فَقَالَ لَهُ مِثْلَ مَا قَالَ لِهَذَا، قَرَدَ عَلَيْهِ مِثْلَ مَا رَدَّ عَلَيْهِ هَذَا، فَقَالَ: إِنْ كُنْتُ كَاذِبًا فَصَيَّرَكَ اللَّهُ إِلَى مَا كُنْتُ. وَأَتَى الْأَعْمَى فِي صُورَتِهِ، فَقَالَ: رَجُلٌ مِسْكِينٌ وَأَبْنٌ سَبِيلٍ، وَتَقَطَّعَتْ بِي الْجِبَالُ فِي سَفَرِي، فَلَا بَلَاعَ الْيَوْمَ إِلَّا بِاللَّهِ ثُمَّ بِكَ، أَسْأَلُكَ بِالَّذِي رَدَّ عَلَيْكَ بَصْرَكَ شَاءَ أَتَبْلُغَ بِهَا فِي سَفَرِي، فَقَالَ: قَدْ كُنْتُ أَعْمَى قَرَدَ اللَّهُ بَصْرِي، وَفَقِيرًا فَقَدْ أَغْنَانِي، فَخُذْ مَا شِئْتَ، قَوْلَ اللَّهِ لَا أَجْهَدُكَ الْيَوْمَ بِشَيْءٍ أَحَدْتُهُ لِلَّهِ، فَقَالَ: أَمْسِكْ مَالَكَ، فَإِنَّمَا أَتَبْلِيْتُمْ، فَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْكَ، وَسَخِطَ عَلَى صَاحِبَيْكَ).

١٤٤٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ قَتَلَ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ إِنْسَانًا، ثُمَّ خَرَجَ يَسْأَلُ، فَأَتَى رَاهِبًا فَسَأَلَهُ فَقَالَ لَهُ: هَلْ مِنْ تَوْبَةٍ؟ قَالَ: لَا، فَقَتَلَهُ، فَجَعَلَ يَسْأَلُ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: أَتَيْتَ قَرْيَةَ كَذًا وَكَذًا، فَأَذْرَكُهُ الْمَوْتُ، فَنَاءَ بِصَنْدِرِهِ

- Ne - reče monah, te on i njega ubi.

Nastavio je i dalje pitati (za pokajanje) pa mu jedan čovjek reče:

- Idi u to i to selo.

Međutim smrt ga stiže kada je svojim grudima bio već naget prema tom (selu). Meleki milosti i meleki patnje se počеше prepirati o njemu, te Allah objavi dobrom selu da se približi a lošem da se udalji i reče:

- Izmjerite koliko je između ta dva (sela).

Utvrđeno je da je nađen za pedalj bliže ovom (dobrom selu) pa mu je bilo oprošteno."

1450. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Jedan čovjek je kupio od drugoga posjed pa je kasnije našao u tom posjedu krčag sa zlatom. Došao je onom drugom i rekao:

- Uzmi od mene svoje zlato, jer ja sam od tebe kupio samo zemlju, nisam kupio zlato!

- Ja sam tebi prodao zemlju i sve što je u njoj - reče onaj što je bila njegova zemlja.

Potom se oni obrate jednom čovjeku da im presudi. Taj od kojeg su tražili presudu upita:

- Imate li vas dvojica djece?

- Ja imam sina - reče jedan od njih dvojice.

- Ja imam kćerku - reče drugi.

- Vjenčajte toga mladića i djevojku pa od toga potrošite na njih dvoje i podijelite sadaku - reče ovaj."

نَحْوَهَا، فَأَخْتَصَمَتْ فِيهِ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ وَمَلَائِكَةُ الْعَذَابِ، فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَى هَذِهِ أَنْ تَقْرَبِي، وَأَوْحَى اللَّهُ إِلَى هَذِهِ أَنْ تَبَاعِدِي، وَقَالَ: قِيسُوا مَا بَيْنَهُمَا، فَوُجِدَ إِلَى هَذِهِ أَقْرَبَ بِشِيرٍ، فَغُفِرَ لَهُ).

١٤٥٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَشْتَرَى رَجُلٌ مِنْ رَجُلٍ عَقَارًا لَهُ، فَوَجَدَ الرَّجُلُ الَّذِي أَشْتَرَى الْعَقَارَ فِي عَقَارِهِ جَرَّةً فِيهَا ذَهَبٌ، فَقَالَ لَهُ الَّذِي أَشْتَرَى الْعَقَارَ: خُذْ ذَهَبَكَ مِنِّي، إِنَّمَا أَشْتَرَيْتُ مِنْكَ الْأَرْضَ، وَلَمْ أَتَبَعْ مِنْكَ الذَّهَبَ. وَقَالَ الَّذِي لَهُ الْأَرْضُ: إِنَّمَا بَيْعْتُكَ الْأَرْضَ وَمَا فِيهَا، فَتَحَاكَمَا إِلَى رَجُلٍ، فَقَالَ الَّذِي تَحَاكَمَا إِلَيْهِ: أَلَكُمَا وَلَدٌ؟ قَالَ أَحَدُهُمَا: لِي غُلَامٌ، وَقَالَ الْآخَرُ: لِي جَارِيَةٌ، قَالَ: أَنْكِحُوا الْغُلَامَ الْجَارِيَةَ، وَأَنْفِقُوا عَلَى أَنْفُسِهِمَا مِنْهُ وَتَصَدَّقَا).

١٤٥١ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا:

قِيلَ لَهُ: مَاذَا سَمِعْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي الطَّاعُونَ؟ فَقَالَ أُسَامَةُ: قَالَ

1451. Usama ibn Zejd, r.a., bio je upitan:

- Šta si čuo od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u pogledu kuge?

Usama reče:

- Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Kuga je kazna koja je poslana jednoj skupini Izraelićana, ili onima koji su bili prije vas pa kad čujete da ona vlada u nekom kraju, ne ulazite u nj, a kada se pojavi u kraju u kome ste vi, onda ne izlazite bježeći od nje.”

1452. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže:

- Pitala sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., o kugi pa mi je rekao:

“Kazna koju Allah šalje onom kome hoće, a da je nju Allah učinio milošću za vjernike. Ko god ostane u svom mjestu kada se pojavi kuga, strpivši se i nadajući se nagradi te znajući da mu se ne može desiti ništa osim ono što mu je Allah odredio, imat će (nagradu) poput nagrade šehida.”

1453. Ibn Mesud, r.a., kaže:

- Kao da gledam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kad je pričao o jednom vjerovjesniku kojeg je njegov narod udarao i okrvavio pa je on brisao krv sa svoga lica i govorio:

“Moj Bože, oprosti mom narodu, jer oni ne znaju.”

1454. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (الطَّاعُونَ رِجْسٌ، أُرْسِلَ عَلَى طَائِفَةٍ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ، أَوْ: عَلَى مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، فَإِذَا سَمِعْتُمْ بِهِ بِأَرْضٍ فَلَا تَقْدُمُوا عَلَيْهِ، وَإِذَا وَقَعَ بِأَرْضٍ وَأَنْتُمْ بِهَا فَلَا تَخْرُجُوا فِرَارًا مِنْهُ).

١٤٥٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَتْ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنِ الطَّاعُونَ، فَأَخْبَرَنِي أَنَّهُ: (عَذَابٌ يَبْعَثُهُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ، وَأَنَّ اللَّهَ جَعَلَهُ رَحْمَةً لِلْمُؤْمِنِينَ، لَيْسَ مِنْ أَحَدٍ يَقَعُ الطَّاعُونَ، فَيَمُوتُ فِي بَلَدِهِ صَابِرًا مُحْتَسِبًا، يَعْلَمُ أَنَّهُ لَا يُصِيبُهُ إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ، إِلَّا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ شَهِيدٍ).

١٤٥٣ : عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ يَخْكِي نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ، ضَرْبَهُ قَوْمُهُ فَأَذْمَوْهُ، وَهُوَ يَمْسَحُ الدَّمَ عَنْ وَجْهِهِ وَيَقُولُ: (اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِقَوْمِي فَإِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ).

١٤٥٤ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (بَيْنَمَا رَجُلٌ يَجُرُّ إِزَارَهُ مِنَ الْخِيَلَاءِ خُسِيفَ بِهِ، فَهُوَ يَتَجَلَجَلُ فِي الْأَرْضِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ).

“Dok je jedan čovjek oholo vukao svoj plašt, propao je u zemlju i on će tonuti kroz zemlju do Sudnjeg dana.”

19. Vrline

1455. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Vidite da su ljudi poput minerala. Oni koji su bili najbolji u periodu neznanja (prije islama) najbolji su i u islamu, ako proniknu u vjeru. Vidite da je najbolji u ovoj stvari onaj koji ju je najviše prezirao, a vidite da je najgori onaj koji ima dva lica, jednima dolazi s jednim, a drugima s drugim licem.”

1456. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ljudi slijede Kurejšije u ovom pogledu. Muslimani su sljedbenici muslimana među Kurejšijama, a poricatelji (kafiri) su sljedbenici (njihovih) poricatelja. Ljudi su poput minerala. Oni koji su bili najbolji u periodu neznanja (prije islama) najbolji su i u islamu ako proniknu u vjeru. Vidite da je jedan od najboljih ljudi onaj koji je najviše prezirao ovu stvar, sve dok je se nije prihvatio.”

20. Vrline Kurejšija

1457. Muavija, r.a., je saznao da je Abdullah ibn Amr ibn As pričao da će iz (plemena) Kahtan biti jedan vladar pa se rasrdio i ustao (govoriti). Zahvalio je Allahu onako kako Mu dolikuje, a zatim rekao:

١٩ - باب: الْمَنَاقِبِ

١٤٥٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (تَجِدُونَ النَّاسَ مَعَادِنَ، خِيَارُهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ فِي الْإِسْلَامِ إِذَا فَقَّهُوا، وَتَجِدُونَ خَيْرَ النَّاسِ فِي هَذَا الشَّانِ أَشَدَّهُمْ لَهُ كَرَاهِيَةً، وَتَجِدُونَ شَرَّ النَّاسِ ذَا الْوَجْهَيْنِ، الَّذِي يَأْتِي هَؤُلَاءِ بِوَجْهِهِ، وَيَأْتِي هَؤُلَاءِ بِوَجْهِهِ).

١٤٥٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (النَّاسُ تَبَعَ لِقُرَيْشٍ فِي هَذَا الشَّانِ، مُسْلِمُهُمْ تَبَعَ لِمُسْلِمِهِمْ، وَكَافِرُهُمْ تَبَعَ لِكَافِرِهِمْ. وَالنَّاسُ مَعَادِنُ، خِيَارُهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ فِي الْإِسْلَامِ إِذَا فَقَّهُوا، تَجِدُونَ مِنْ خَيْرِ النَّاسِ أَشَدَّهُمْ كَرَاهِيَةً لِهَذَا الشَّانِ حَتَّى يَقَعَ فِيهِ).

٢٠ - باب: مَنَاقِبِ قُرَيْشٍ

١٤٥٧ : عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَقَدْ بَلَغَهُ: أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، يُحَدِّثُ: أَنَّهُ سَيَكُونُ مَلِكٌ مِنْ قَحْطَانَ، فَغَضِبَ

- Čuo sam da neki od vas pričaju stvari kojih nema u Allahovoj Knjizi niti se prenose od Allahovog Poslanika, s.a.v.s. To su vaše neznalice, pa čuvajte se želja koje ljude odvođe u zabludu, jer ja sam čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

“Ova stvar (pravo na vlast) pripada Kurejšijama i neće im se niko suprotstaviti a da ga Allah neće na lice oboriti, sve dok oni budu održavali vjeru.”

1458. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kurejšije, ensarije, (i pripadnici plemena) Džuhejna, Muzejna, Eslem, Ešdže' i Gifar moji su štićenici. Oni nemaju zaštitnika osim Allaha i Njegovog Poslanika.”

1459. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ova stvar (pravo na vlast) će pripadati Kurejšijama sve dok među njima budu barem dva čovjeka.”

1460. Džubejr ibn Mut'im, r.a., kaže:

– Ja i Osman ibn Affan otišli smo kod Poslanika, s.a.v.s., pa mu je Osman rekao:

- Allahov Poslaniče, dao si potomcima Muttalibovim, a nas si izostavio, iako smo mi i oni, u odnosu na tebe, na istom stepenu.

“Samo su potomci Hašimovi i potomci Muttalibovi jedna cjelina (u pogledu familijarnog statusa)” - rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

مُعَاوِيَةُ، فَقَامَ فَأَتَى عَلَى اللَّهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ، ثُمَّ قَالَ: أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّهُ بَلَغَنِي أَنَّ رِجَالًا مِنْكُمْ يَتَحَدَّثُونَ أَحَادِيثَ لَيْسَتْ فِي كِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى، وَلَا تُؤَثِّرُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَأُولَئِكَ جُهَاكُمُ، فَإِيَّاكُمْ وَالْأَمَانِيَّ الَّتِي تُضِلُّ أَهْلَهَا، فَلِئَلِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ هَذَا الْأَمْرَ فِي قُرَيْشٍ، لَا يُعَادِيهِمْ أَحَدٌ إِلَّا أَكْبَهُ اللَّهُ عَلَى وَجْهِهِ، مَا أَقَامُوا الدِّينَ).

1458. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (قُرَيْشٌ، وَالْأَنْصَارُ، وَجُهَيْنَةُ، وَمُزَيْنَةُ، وَأَسْلَمُ، وَأَشْجَعُ، وَغِفَارُ، وَمَوَالِيٍّ، لَيْسَ لَهُمْ مَوْلَى دُونَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ).

1459. عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا يَزَالُ هَذَا الْأَمْرُ فِي قُرَيْشٍ مَا بَقِيَ مِنْهُمْ أَتْنَانِ).

1460. عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَشَيْتُ أَنَا وَعُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أُعْطِيتَ بَنِي الْمُطَّلِبِ وَتَرَكْتَنَا، وَإِنَّمَا نَحْنُ وَهُمْ مِنْكَ بِمَنْزِلَةٍ وَاحِدَةٍ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّمَا بَنُو هَاشِمٍ وَبَنُو الْمُطَّلِبِ شَيْءٌ وَاحِدٌ).

21. Odjeljak

٢١ - «باب»

1461. Ebu Zerr, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

“Ko svjesno pripiše svoje porijeklo nekome ko nije njegov predak, zanijekao je (Istinu). Ko tvrdi da potječe od nekog naroda, a on nije iz tog naroda, neka pripremi sebi mjesto u Džehennemu.”

1462. Vasila ibn Eska', r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista, jedna od najvećih laži jeste da čovjek pripiše svoje porijeklo nekom ko nije njegov predak, ili da priča da je (u snu) vidio nešto što nije vidio, ili pak rekne za Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao nešto što on nije rekao.”

22. Spominjanje (plemena) Eslem, Gifar, Muzejna, Džuhejna i Ešdže'

1463. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao sa minbera:

“Gifar (je pleme kome je) Allah oprostio (*gafer*), Eslem (je ono koje je) Allah spasio (*saleme*), a 'Usajja su oni što su bili nepokorni ('*asat*) Allahu i Njegovom Poslaniku.”

1464. Ebu Bekre, r.a., priča da je Akre' ibn Habis rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- Tebi su dali prisegu (*bej'at*) kradljivci hadžija iz (plemena) Eslem, Gifar, Muzejna - a mislim (da je rekao) - i Džuhejna (dvoumi se Ibn Ebu Ja'kub).

“Misliš li da su Eslem, Gifar, Muzejna i Džuhejna bolji od Benu Temima, Benu Amira, Eseda i Gatafana, koji su propali i na gubitku?”, upita Vjerovjesnik s.a.v.s.

١٤٦١ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : (لَيْسَ مِنْ رَجُلٍ أَدْعَى لِعَمِيرٍ أَبِيهِ - وَهُوَ يَعْلَمُهُ - إِلَّا أَكْفَرًا، وَمَنْ أَدْعَى قَوْمًا لَيْسَ لَهُ فِيهِمْ نَسَبٌ فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ).

١٤٦٢ : عَنْ وَائِلَةَ بِنِ الْأَسْنَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (إِنْ مِنْ أَكْظَمِ الْفَرَى أَنْ يَدْعِيَ الرَّجُلُ إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ، أَوْ يُرِي عَيْنَهُ مَا لَمْ تَرَهُ، أَوْ يَقُولَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مَا لَمْ يَقُلْ).

٢٢ - باب: ذِكْرُ أَسْلَمَ وَغِفَارَ وَمُزَيْنَةَ وَجُهَيْنَةَ وَأَشْجَعَ

١٤٦٣ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ عَلَى الْمِنْبَرِ : (غِفَارُ غَفَرَ اللَّهُ لَهَا، وَأَسْلَمَ سَالَمَهَا اللَّهُ، وَغُصَيَّةُ عَصَبِ اللَّهِ وَرَسُولُهُ).

١٤٦٤ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ الْأَقْرَعَ بْنَ حَابِسٍ قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ : إِنَّمَا بَايَعَكَ سُرَّاقُ الْحَجِيجِ، مِنْ أَسْلَمَ وَغِفَارَ وَمُزَيْنَةَ - وَأَخِيبُهُ - وَجُهَيْنَةَ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ أَسْلَمَ وَغِفَارُ وَمُزَيْنَةُ وَجُهَيْنَةَ، خَيْرًا مِنْ بَنِي تَمِيمٍ، وَمِنْ بَنِي عَامِرٍ، وَأَسَدٍ، وَغَطَفَانَ، حَابُوا وَخَسِرُوا؟) قَالَ : نَعَمْ، قَالَ : (وَالَّذِي

- Da - odgovori on.

نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهُمْ لَخَيْرٌ مِنْهُمْ).

“Tako mi Onog u Čijoj je ruci moj život, oni su, sigurno, bolji od tih”, reče Resulullah, s.a.v.s.

1465. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Eslem, Gifar i dio Muzejna i Džuhejna - ili je rekao: dio Džuhejna ili Muzejna - bolji su kod Allaha - ili je rekao: bolji su na Sudnjem danu - od (plemena) Esed, Temim, Hevazin i Gatafan.”

23. Spominjanje Kahtana

1466. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Sudnji dan neće doći dok se ne pojavi jedan čovjek iz (plemena) Kahtan koji će goniti ljude štapom (tj. potčiniti ih kao što su čobanu ovce potčinjene).”

24. Zabranjeno pagansko prizivanje

1467. Džabir, r.a., priča:

- Kada smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., bili na jednom vojnom pohodu, među muhadžirima, kojih je uz njega bio veliki broj, bio je jedan šaljivdžija koji je straga udario jednog ensariju pa se ovaj žestoko rasrdio i oni su stali dozivati svako svoje u pomoć.

- Upomoć, ensarije! - povikao je ensarija.

- O, muhadžiri, upomoć! - povikao je muhadžir.

Onda je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izišao i rekao:

١٤٦٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (أَسْلَمٌ وَغِفَارٌ وَشَيْءٌ مِنْ مُزَيْنَةَ وَجُهَيْنَةَ، أَوْ قَالَ : شَيْءٌ مِنْ جُهَيْنَةَ أَوْ مُزَيْنَةَ خَيْرٌ عِنْدَ اللَّهِ - أَوْ قَالَ : يَوْمَ الْقِيَامَةِ - مِنْ أَسَدٍ، وَتَمِيمٍ، وَهَوَازِنَ وَغَطَفَانَ).

٢٣ - باب: ذِكْرُ قَحْطَانَ

١٤٦٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَخْرُجَ رَجُلٌ مِنْ قَحْطَانَ، يَسُوقُ النَّاسَ بِعَصَاهُ).

٢٤ - باب: مَا يَنْهَى عَنْ دَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ

١٤٦٧ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : غَرَوْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ وَقَدْ ثَابَ مَعَهُ نَاسٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ حَتَّى كَثُرُوا، وَكَانَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ رَجُلٌ لَعَابٌ، فَكَسَعَ أَنْصَارِيًّا، فَغَضِبَ الْأَنْصَارِيُّ غَضَبًا شَدِيدًا حَتَّى تَدَاعَوْا، وَقَالَ الْأَنْصَارِيُّ: يَا لِلْأَنْصَارِ، وَقَالَ الْمُهَاجِرِيُّ: يَا لِلْمُهَاجِرِينَ، فَخَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: (مَا بَالُ دَعْوَى أَهْلِ الْجَاهِلِيَّةِ؟ ثُمَّ قَالَ:

“Otkud (sada) razračunavanje na način kako se to činilo u predislamskom periodu?!”

Potom je upitao:

“Šta im je bilo?”

Kad mu je saopćeno da je muhadžir udario ensariju, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Ostavite to, jer to je veoma pokuđeno!”

Abdullah ibn Ubejj ibn Selul (vođa munafika) je potom rekao:

- Zar će oni prizivati u pomoć protiv nas? Ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači istjerati iz nje slabijeg?

- Allahov Poslaniče - reče Omer - hoćemo li ubiti ovog pokvarenjaka?

“Ne”, reče Vjerovjesnik, s.a.v.s., “jer bi svijet pričao da on (Muhammed) ubija svoje drugove.”

25. Kazivanje o (plemenu) Huza'a

1468. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Amr ibn Luhajj ibn Kamea ibn Hindif je Ebu Huza'a.”

1469. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Vidio sam Amra ibn Amira ibn Luhajja el-Huzajja kako vuče svoja crijeva u vatri, a on je bio prvi koji je uveo *saibu* (paganski običaj puštanja deva ženki da se slobodno kreću u ime lažnih božanstava).”

26. Kazivanje o Ebu Zerrovom, r.a., primanju islama

1470. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Ebu Zerr, r.a., pričao:

مَا شَأْنُهُمْ؟ فَأَخْبَرَ بِكَسَعَةِ الْمُهَاجِرِيِّ الْأَنْصَارِيِّ، قَالَ: فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (دَعُوها فَإِنَّهَا خَيِّئَةٌ). وَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَنْيُنٍ سَلُولٌ: أَقَدْ تَدَاعَوْا عَلَيْنَا؟ لَتَيْنِ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لِيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ، فَقَالَ عُمَرُ: أَلَا نَقْتُلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا الْخَيِّثَ؟ لِعَبْدِ اللَّهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا يَتَحَدَّثُ النَّاسُ أَنَّهُ كَانَ يَقْتُلُ أَصْحَابَهُ).

٢٥ - باب: قِصَّةُ خُرَاعَةَ

١٤٦٨ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (عَمَرُوا بَنِي لُحَيٍّ ابْنَ قَمْعَةَ بْنَ خَنْدَفٍ أَبُو خُرَاعَةَ).

١٤٦٩ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (رَأَيْتُ عَمَرَو بْنَ عَامِرِ بْنِ لُحَيٍّ الْخُرَاعِيَّ يَجْرُ قُضْبُهُ فِي النَّارِ، وَكَانَ أَوَّلَ مَنْ سَبَّ السَّوَائِبَ).

٢٦ - باب: قِصَّةِ إِسْلَامِ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

١٤٧٠ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

قَالَ أَبُو ذَرٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: كُنْتُ

- Bio sam jedan od ljudi iz (plemena) Gifar do kojih je doprla vijest da se u Mekki pojavio čovjek koji tvrdi da je vjerovjesnik te sam rekao svome bratu (Unejsu):

- Otiđi kod tog čovjeka, popričaj sa njim i donesi mi vijest o njemu.

On je otišao i sastao se s njim, a potom se vratio.

- Šta ima kod tebe? - upitao sam.

- Tako mi Allaha, vidio sam čovjeka koji naređuje dobro i odvraća od zla - odgovorio je on.

- Nisi me zadovoljio tom viješću - rekao sam mu - uzeo torbu i štap i zaputio se u Mekku. Nisam ga poznavao, a nisam želio ni pitati za njega. Pio sam vodu sa Zemzema i boravio u haremu Kabe kad je pored mene prošao Alija i rekao:

- Kao da je ovaj čovjek stranac?

- Da - rekao sam.

- Hajdemo kući - rekao je on i ja sam krenuo sa njim, a da me on nije ništa pitao niti sam ja njemu saopćio (razlog svog dolaska). Sutradan sam podranio do Harema da se raspitam o njemu, ali mi niko o njemu ništa nije rekao. Pored mene je ponovo naišao Alija i upitao:

- Je li već došlo vrijeme da ovaj čovjek upozna svoje mjesto?

- Ne - rekao sam.

- Hajde sa mnom - reče on i upita:

- Kakav je tvoj slučaj i šta te dovelo u ovaj grad?

- Ako ćeš čuvati moju tajnu, reći ću ti - odgovorio sam.

- Učiniću to - reče on.

- Do nas je doprlo - rekao sam - da se

رَجُلًا مِنْ غِفَارٍ، فَبَلَّغْنَا أَنَّ رَجُلًا قَدْ خَرَجَ بِمَكَّةَ يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ فَقُلْتُ لِأَخِي: أَنْطَلِقْ إِلَى هَذَا الرَّجُلِ كَلِّمَهُ وَأَتِنِي بِخَبَرِهِ، فَاَنْطَلَقَ فَلَقِيَهُ ثُمَّ رَجَعَ، فَقُلْتُ: مَا عِنْدَكَ؟ فَقَالَ: وَاللَّهِ لَقَدْ رَأَيْتُ رَجُلًا يَأْمُرُ بِالْخَيْرِ وَيَنْهَى عَنِ الشَّرِّ، فَقُلْتُ لَهُ: لَمْ تَشْفِنِي مِنَ الْخَبَرِ، فَأَخَذْتُ جِرَابًا وَعَصَا، ثُمَّ أَقْبَلْتُ إِلَى مَكَّةَ، فَجَعَلْتُ لَا أَعْرِفُهُ، وَأَكْرَهُ أَنْ أَسْأَلَ عَنْهُ، وَأَشْرَبْتُ مِنْ مَاءٍ زَمَزَمَ وَأَكُونُ فِي الْمَسْجِدِ، قَالَ: فَمَرَّ بِي عَلَيَّ فَقَالَ: كَأَنَّ الرَّجُلَ غَرِيبٌ؟ قَالَ: قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: فَاَنْطَلِقْ إِلَى الْمَنْزِلِ، قَالَ: فَاَنْطَلَقْتُ مَعَهُ، لَا يَسْأَلُنِي عَنْ شَيْءٍ وَلَا أُخْبِرُهُ، فَلَمَّا أَصْبَحْتُ عَدَوْتُ إِلَى الْمَسْجِدِ لَأَسْأَلَ عَنْهُ، وَلَيْسَ أَحَدٌ يُخْبِرُنِي عَنْهُ بِشَيْءٍ، قَالَ: فَمَرَّ بِي عَلَيَّ، فَقَالَ: أَمَا نَالَ لِلرَّجُلِ يَعْرِفُ مَنْزِلَهُ بَعْدُ؟ قَالَ: قُلْتُ: لَا، قَالَ: أَنْطَلِقْ مَعِي، قَالَ: فَقَالَ: مَا أَمْرُكَ، وَمَا أَقْدَمَكَ هَذِهِ الْبَلَدَةَ؟ قَالَ: قُلْتُ لَهُ: إِنْ كَتَمْتَ عَلَيَّ أَخْبَرْتُكَ، قَالَ فَإِنِّي أَفْعَلُ، قَالَ: قُلْتُ لَهُ: بَلَّغْنَا أَنَّهُ قَدْ خَرَجَ مَا هُنَا رَجُلٌ يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ، فَأَرْسَلْتُ أَخِي لِيَكَلِّمَهُ، فَرَجَعَ وَلَمْ يَشْفِنِي مِنَ الْخَبَرِ، فَأَرَدْتُ أَنْ أَلْقَاهُ، فَقَالَ لَهُ: أَمَا إِنَّكَ قَدْ

ovdje pojavio čovjek koji tvrdi da je vjerovjesnik te sam poslao svog brata da popriča s njim, ali se on vratio ne zadovoljivši me svojom viješću, pa sam poželio da se lično sa njim sastanem.

- Ti si zaista na ispravnom putu - rekao mi je (Alija) - i ja ću se sad uputiti k njemu, pa me slijedi i uđi gdje i ja uđem. Ako nađemo na nekog ko bi bio opasan po tebe, ja ću stati pored zida kao da popravljam svoju obuću, a ti produži.

Kad je on krenuo, i ja sam krenuo sa njim. Ušao je kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa sam i ja ušao i rekao mu:

- Izloži mi islam.

On mi ga je izložio i ja sam ga smjesta prihvatio. On mi je rekao:

- Ebu Zerre, sakrij ovu stvar i vrati se u svoje mjesto, a kad čuješ da smo ojačali, onda dođi.

- Tako mi Onog Koji te je uistinu poslao - rekao sam - sigurno ću razglasiti (ovu stvar) među njima!

Potom je otišao u harem Kabe gdje su bili Kurejšije i rekao:

- Skupino Kurejšija, ja svjedočim da je samo Allah Bog i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik!

- Ustanite na ovoga koji je prevjerio - rekoše oni i skočiše, tako da sam bio skoro nasmrt pretučen, a onda je stigao Abbas, bacio se na mene (kako bi me zaštitio), a potom se okrenuo prema njima i rekao:

- Teško vama! Zar ćete ubiti čovjeka iz Gifara, a vaša trgovina i put su preko Gifara!

Tada su me oni ostavili, a sutradan, kad je svanulo, vratio sam se i rekao isto ono što sam rekao i jučer.

رَشَدْتُ، هَذَا وَجْهِي إِلَيْهِ فَاتَّبَعْنِي،
أَدْخُلْ حَيْثُ أَدْخُلُ، فَإِنِّي إِن رَأَيْتُ
أَحَدًا أَخَافُهُ عَلَيْكَ، قُمْتُ إِلَى الْحَائِطِ
كَأَنِّي أَصْلِحُ نَعْلِي وَأَمُضِ أَنْتَ، فَمَضَى
وَمَضَيْتُ مَعَهُ حَتَّى دَخَلَ وَدَخَلْتُ مَعَهُ
عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقُلْتُ لَهُ: أَعْرِضْ عَلَيَّ
الْإِسْلَامَ، فَعَرَضَهُ فَأَسْلَمْتُ مَكَانِي،
فَقَالَ لِي: (يَا أَبَا ذَرٍّ، أَكْتُمُ هَذَا
الْأَمْرَ، وَارْجِعْ إِلَى بَلَدِكَ، فَإِذَا بَلَغَكَ
ظُهُورُنَا فَأَقْبِلْ). فَقُلْتُ: وَالَّذِي بَعَثَكَ
بِالْحَقِّ، لَأُضْرَحَنَّ بِهَا بَيْنَ أَظْهُرِهِمْ،
فَجَاءَ إِلَى الْمَسْجِدِ وَقَرِئْتُ فِيهِ، فَقَالَ:
يَا مَعْشَرَ قُرَيْشٍ، إِنِّي أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.
فَقَالُوا: قُومُوا إِلَى هَذَا الصَّابِغِ، فَقَامُوا
فَضْرِبْتُ لِأَمُوتَ، فَأَذْرَكْنِي الْعَبَّاسُ
فَاكْبَّ عَلَيَّ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْهِمْ، فَقَالَ:
وَبَلَّغْتُكُمْ، تَقْتُلُونَ رَجُلًا مِنْ غِفَارٍ،
وَمَنْجُرُكُم مَمْرُكُم عَلَى غِفَارٍ، فَأَقْلَعُوا
عَنِّي، فَلَمَّا أَنْ أَضْبَحْتُ الْغَدَ رَجَعْتُ،
فَقُلْتُ مِثْلَ مَا قُلْتُ بِالْأَمْسِ، فَقَالُوا:
قُومُوا إِلَى هَذَا الصَّابِغِ، فَضْنِعَ بِي مِثْلَ
مَا ضْنِعَ بِالْأَمْسِ، وَأَذْرَكْنِي الْعَبَّاسُ
فَاكْبَّ عَلَيَّ، وَقَالَ مِثْلَ مَقَالَتِهِ بِالْأَمْسِ.
قَالَ: فَكَانَ هَذَا أَوَّلَ إِسْلَامِ أَبِي ذَرٍّ
رَجِمَهُ اللَّهُ.

-Ustanite na ovog koji je prevjerio -rekoše oni opet, pa mi je učinjeno ono što mi je učinjeno i jučer. I opet je stigao Abbas, bacio se na mene i rekao ono što je rekao i jučer.

Ovo se desilo u početku Ebu Zerrovog, r.a., primanja islama, Allah mu se smilovao!

27. Pripisivanje svog porijekla svojim precima u islamu i predislamskom periodu

1471. Ibn Abbas, r.a., kaže:

- Kada je objavljeno: *I opominji rodbinu svoju najbližu* (Eš-Su'arā', 214.), Vjerovjesnik, s.a.v.s., je počeo pozivati Kurejšije po njihovim rodovima:

"O potomci Fihra! O potomci Adijja!"

28. Ko želi da mu se ne grdi porijeklo

1472. Aiša, r.a., kaže:

- Hassan (ibn Sabit) je zatražio od Vjerovjesnika, s.a.v.s., odobrenje da izvrgne ruglu idolopoklonike pa ga je on upitao:

"Šta ćeš uraditi s mojim porijeklom?"

- Izvući ću ga od njih - rekao je Hassan - kao što se dlaka izvuče iz tijesta.

29. Šta se prenosi o imenima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

1473. Džubejr ibn Mut'im, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ja imam pet imena: ja sam Muhammed i Ahmed, ja sam el-Mahi - s kojim Allah briše nevjerovanje, ja sam el-Hašir - prvi koji će biti oživljen i poslije koga će ljudi biti oživljeni - i ja sam el-Akib - poslije mene neće više biti poslanika."

٢٧ - باب: مَنْ انْتَسَبَ إِلَى آبَائِهِ فِي الْإِسْلَامِ وَالْجَاهِلِيَّةِ

١٤٧١ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ: ﴿وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ﴾. جَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ يَدْعُوهُمْ قَبَائِلَ قَبَائِلَ. يُنَادِي: (يَا بَنِي فِهْرٍ، يَا بَنِي عَدِيٍّ). لِيُطَوِّنَ قُرَيْشَ.

٢٨ - باب: مَنْ أَحَبَّ أَنْ لَا يُسَبَّ نَسَبُهُ
١٤٧٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: اسْتَأْذَنَ حَسَّانُ النَّبِيِّ ﷺ فِي هَجَاءِ الْمُشْرِكِينَ، قَالَ: (كَيْفَ يَنْسَبِي؟). فَقَالَ حَسَّانُ: لَا سُلْتَنَكَ مِنْهُمْ كَمَا تُسَلُّ الشَّعْرَةَ مِنَ الْعَجِينِ.

٢٩ - باب: مَا جَاءَ فِي أَسْمَاءِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

١٤٧٣ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لِي خَمْسَةُ أَسْمَاءٍ: أَنَا مُحَمَّدٌ، وَأَخَمَدُ، وَأَنَا الْمَاجِي الَّذِي يَمْحُو اللَّهُ بِي الْكُفْرَ، وَأَنَا الْحَاشِرُ الَّذِي يُخْشَرُ النَّاسُ عَلَى قَدَمِي، وَأَنَا الْعَاقِبُ).

١٤٧٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَلَا تَعْجَبُونَ كَيْفَ يَصْرِفُ اللَّهُ عَنِّي شَتْمَ قُرَيْشٍ

1474. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zar se ne čudite kako Allah od mene odbija vrijeđanje Kurejšija i njihovo proklinjanje? Oni vrijeđaju Muzemmema (pokudenog) i proklinju Muzemmema, a ja sam Muhammed.”

30. Pečat Vjerovjesnika, s.a.v.s.

1475. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Moj primjer i primjer drugih vjerovjesnika je poput čovjeka koji je sagradio kuću, završio je i dotjerao, osim mjesta za još jedan ćerpić. Ljudi su ulazili u nju, bili ushićeni i govorili: ‘Da nije još onog jednog mjesta za ćerpić.’”

1476. U predaji od Ebu Hurejre, r.a., ima dopuna: “...osim mjesta za još jedan ćerpić u jednom uglu...” - a na kraju stoji: “...pa ja sam taj ćerpić, ja sam pečat vjerovjesnika.”

31. Smrt Vjerovjesnika, s.a.v.s.

1477. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., umro kad je imao šezdeset i tri godine.

32. Odjeljak

1478. Saib ibn Jezid, r.a., je rekao kad je imao devedeset i četiri godine i bio čvrst i uspravan:

- Znam da se ne bih nauživao svog sluha i vida da nije bilo Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Moja tetka me je odvela njemu i rekla:

وَلَعَنَهُمْ، يَشْتُمُونَ مُدْمَمًا وَيَلْعَنُونَ مُدْمَمًا، وَأَنَا مُحَمَّدٌ).

۳۰ - باب: خَاتَمُ النَّبِيِّ ﷺ

۱۴۷۵ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَثَلِي وَمَثَلُ الْأَنْبِيَاءِ، كَرَجُلٍ بَنَى دَارًا، فَأَكْمَلَهَا وَأَحْسَنَهَا إِلَّا مَوْضِعَ لَبْنَةٍ، فَجَعَلَ النَّاسُ يَدْخُلُونَهَا وَيَتَعَجَّبُونَ وَيَقُولُونَ: لَوْلَا مَوْضِعُ اللَّبْنَةِ).

۱۴۷۶ : فِي رِوَايَةٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ زِيَادَةٌ: (.. إِلَّا مَوْضِعَ لَبْنَةٍ مِنْ زَاوِيَةٍ...) وَقَالَ فِي آخِرِهِ: (.. فَأَنَا اللَّبْنَةُ، وَأَنَا خَاتَمُ النَّبِيِّينَ).

۳۱ - باب: وَفَاةِ النَّبِيِّ ﷺ

۱۴۷۷ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ تُوُفِّيَ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ.

۳۲ - باب

۱۴۷۸ : عَنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ وَهُوَ ابْنُ أَرْبَعٍ وَتِسْعِينَ، جَلَدًا مُعْتَدِلًا: قَدْ عَلِمْتُ: مَا مُتَعْتُ بِهِ سَمْعِي وَبَصَرِي إِلَّا بِدُعَاءِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، إِنَّ

- Allahov Poslaniče, moj sestrić je bolešljiv, pa zamoli Allaha za njega - i on je molio za mene.

33. Opis Vjerovjesnika, s.a.v.s.

1479. Ukbe ibn Haris, r.a., kaže:

- Ebu Bekr, r.a., je klanjao ikindiju, a potom izišao i idući vidio Hasana kako se igra s djecom te ga ponio na ramenu i rekao:

- Žrtvovao bih svog oca za njega! On je sličan Vjerovjesniku, s.a.v.s., a nije sličan Aliji.

1480. Ebu Džuhajfe, r.a., kaže:

- Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., a Hasan ibn Ali, r.a., mu je sličio.

- Opisi mi ga - rečeno mu je pa je kazao:

- Bio je bijel(e puti), već osijedio. Odredio nam je Vjerovjesnik, s.a.v.s., trinaest mladih deva ženki, ali je Vjerovjesnik, s.a.v.s., umro prije nego što smo mi to primili.

1481. Abdullah ibn Busr, r.a., Vjerovjesnikov, s.a.v.s., ashab, bio je upitan:

- Jesi li vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je bio star?

- Imao je na čuperku brade (dio ispod donje usne) nekoliko bijelih dlaka - rekao je on.

1482. Enes ibn Malik, r.a., opisujući Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže:

خَالَتِي ذَهَبَتْ بِي إِلَيْهِ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ أَبْنَ أَخْتِي شَاكٍ، فَادْعُ اللَّهَ لَهُ، قَالَ: قَدْ عَا لِي.

۳۳ - باب: صِفَةِ النَّبِيِّ ﷺ

۱۴۷۹: عَنْ عُقْبَةَ بْنِ الْحَارِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّى أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ الْعَصْرَ، ثُمَّ خَرَجَ يَمْشِي، فَرَأَى الْحَسَنَ يَلْعَبُ مَعَ الصَّبْيَانِ فَحَمَلَهُ عَلَى عَاتِقِهِ، وَقَالَ: يَا بِي، شَبِهُ بِالنَّبِيِّ لَا شَبِهُ بِعَلِيٍّ، وَعَلِيٌّ يَضْحَكُ.

۱۴۸۰: عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ، وَكَانَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يُشَبِّهُهُ، فَقِيلَ لَهُ: صِفْهُ لِي، قَالَ: كَانَ أَيْضَ قَدْ شَمِطَ، وَأَمَرَ لَنَا النَّبِيُّ ﷺ بِثَلَاثِ عَشْرَةِ قُلُوصًا، قَالَ: فَقُبِضَ النَّبِيُّ ﷺ قَبْلَ أَنْ نَقْبِضَهَا.

۱۴۸۱: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، صَاحِبِ النَّبِيِّ ﷺ، قِيلَ لَهُ: أَرَأَيْتَ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ شَيْخًا؟ قَالَ: كَانَ فِي عَنَقَتِهِ شَعْرَاتٌ بَيْضٌ.

۱۴۸۲: عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ رُبْعَةً مِنَ الْقَوْمِ، لَيْسَ بِالطَّوِيلِ وَلَا بِالْقَصِيرِ، أَزْهَرُ اللَّوْنِ، لَيْسَ بِأَبْيَضَ أَمْهَقَ وَلَا أَدَمَ،

– Bio je srednjeg stasa, ni visok ni nizak, svijetle boje, ne suviše bijel bez sjaja niti smeđ, ne sasvim kovrdžave kose niti ravne, nego napola kovrdžave. Počela mu je dolaziti Objava kad je imao četrdeset godina. Potom je ostao u Mekki još deset godina, dok mu je dolazila Objava i u Medini deset godina. Umro je, a nije imao na glavi i u bradi ni dvadeset bijelih dlaka.

1483. U drugoj predaji od njega, r.a., stoji da je rekao:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije bio previše ni visok ni nizak, niti je bio suviše bijel bez sjaja, niti smeđ, ni sasvim kovrdžave kose niti ravne. Allah mu je spustio Objavu kad je imao četrdeset godina. Slijedi ostatak hadisa.

1484. El-Bera', r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je bio najljepši čovjek u licu i bio je najljepšeg izgleda. Nije bio ni previše visok ni nizak.

1485. Enes, r.a., bio je upitan:

– Da li je Vjerovjesnik, s.a.v.s., bojio (svoju kosu)?

– Ne, on je imao samo malo (bijelih dlaka) na sljepočnicama - odgovorio je on.

1486. El-Bera' ibn Azib, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je bio srednjeg stasa, širokih ramena, imao je kosu koja je dopirala do resice uha. Vidio sam ga u crvenom ogrtaču i ništa ljepše od njega nikada nisam vidio.

لَيْسَ بِجَعْدٍ قَطٍ وَلَا سَبِطٍ رَجُلٍ، أُنْزِلَ عَلَيْهِ وَهُوَ ابْنُ أَرْبَعِينَ، فَلَبِثَ بِمَكَّةَ عَشْرَ سِنِينَ يَنْزِلُ عَلَيْهِ، وَبِالْمَدِينَةِ عَشْرَ سِنِينَ، وَقُبِضَ وَلَيْسَ فِي رَأْسِهِ وَلِحْيَتِهِ عَشْرُونَ شَعْرَةً بَيْضَاءَ.

١٤٨٣: وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَيْسَ بِالطَّوِيلِ الْبَائِنِ وَلَا بِالْقَصِيرِ، وَلَا بِالْأَبْيَضِ الْأَمْهَقِ، وَلَيْسَ بِالْأَدَمِ، وَلَيْسَ بِالْجَعْدِ الْقَطِطِ، وَلَا بِالسَّبِطِ، بَعَثَهُ اللَّهُ عَلَى رَأْسِ أَرْبَعِينَ سَنَةً، وَذَكَرَ تَمَامَ الْحَدِيثِ.

١٤٨٤: عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَحْسَنَ النَّاسِ وَجْهًا. وَأَحْسَنَهُمْ خَلْقًا، لَيْسَ بِالطَّوِيلِ الْبَائِنِ، وَلَا بِالْقَصِيرِ.

١٤٨٥: عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سُئِلَ: هَلْ خَصَبَ النَّبِيُّ ﷺ؟ قَالَ: لَا، إِنَّمَا كَانَ شَيْءٌ فِي صُدْغِهِ.

١٤٨٦: عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ مَرْبُوعًا، بَعِيدَ مَا بَيْنَ الْمَنْكِبَيْنِ، لَهُ شَعْرٌ يَلْتَمِسُ شَحْمَةَ أُذُنَيْهِ، رَأَيْتُهُ فِي حُلَّةٍ حُمْرَاءَ، لَمْ أَرْ شَيْئًا قَطُّ أَحْسَنَ مِنْهُ.

1487. U drugoj predaji od njega, r.a., stoji da je bio upitan:

- Da li je lice Vjerovjesnika, s.a.v.s., bilo poput sablje?

- Ne, nego poput Mjeseca - rekao je on.

1488. Ebu Džuhajfe, r.a., kaže da je vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., u mekanskoj dolini (Batha), a ispred njega je bio usađen štap. Ovaj hadis je ranije spomenut (vidi hadis br. 313). U ovoj predaji on kaže:

- ...svijet je žurio uzimati ga za ruke i potirati njima svoja lica. I ja sam, kaže (Ebu Džuhajfe), uzeo njegovu ruku i stavio je na svoje lice, kad - ona hladnija od snijega i mirišljivija od mošusa.

1489. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Poslan sam u najboljoj generaciji ljudskog roda, (prolazila je) generacija za generacijom dok nisam ja bio iz ove generacije iz koje sam bio (poslan).”

1490. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., spuštao svoju kosu (na čelo), a idolopoklonici su razdvajali svoje kose (na dvije strane), dok su sljedbenici Knjige spuštali svoju kosu (na čelo). Allahov Poslanik, s.a.v.s., je volio da se saglasi sa sljedbenicima Knjige o pitanju o kojem mu nije ništa naređeno. Kasnije je Allahov Poslanik, s.a.v.s., razdijelio svoju kosu (na dvije strane).

١٤٨٧: وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ تَبَيَّنَ لَهُ: أَكَّانَ وَجْهُ النَّبِيِّ ﷺ مِثْلَ السَّيْفِ، قَالَ: لَا، بَلْ مِثْلَ الْقَمَرِ.

١٤٨٨: عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ ﷺ بِالْبَطْحَاءِ وَبَيَّنَ يَدَيْهِ عَتَرَةً، قَدْ تَقَدَّمَ هَذَا الْحَدِيثُ، وَفِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ قَالَ: فَجَعَلَ النَّاسُ يَأْخُذُونَ يَدَيْهِ فَيَمَسِّحُونَ بِهِمَا وَجُوهَهُمْ، قَالَ: فَأَخَذْتُ بِيَدِهِ فَوَضَعْتُهَا عَلَى وَجْهِي، فَإِذَا هِيَ أَبْرَدُ مِنَ الثَّلْجِ، وَأَطْيَبُ رَائِحَةً مِنَ الْمِسْكِ.

١٤٨٩: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (بُعِثْتُ مِنْ خَيْرِ قُرُونِ بَنِي آدَمَ، قَرْنَا فَقَرْنَا، حَتَّى كُنْتُ مِنَ الْقُرُونِ الَّتِي كُنْتُ فِيهَا).

١٤٩٠: عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَسْدِلُ شَعْرَهُ، وَكَانَ الْمُشْرِكُونَ يَفْرُقُونَ رُؤُوسَهُمْ، وَكَانَ أَهْلُ الْكِتَابِ يَسْدِلُونَ رُؤُوسَهُمْ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُحِبُّ مُوَافَقَةَ أَهْلِ الْكِتَابِ فِيمَا لَمْ يُؤْمَرْ فِيهِ بِشَيْءٍ، ثُمَّ فَرَّقَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ رَأْسَهُ.

١٤٩١: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ

1491. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije bio nepristojan i bestidan i običavao je reći:

“Najbolji od vas su oni koji imaju najljepši moral.”

1492. Aiša, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije nikada imao na izboru dvije stvari a da nije odabrao lakšu, ako ona ne bi bila grijeh. A ako bi se radilo o grijehu, on bi bio najdalje od njega. Allahov Poslanik, s.a.v.s., nikada se nije zbog sebe svetio, osim ako bi se oskrnavio Allahov propis pa bi se on u tom slučaju svetio samo radi Allaha.

1493. Enes, r.a., kaže:

– Nisam dodirnuo ni svilu ni brokat nježniji od šake Vjerovjesnika, s.a.v.s., niti sam ikada mirisao vjetar ili miris ljepši od zapaha ili mirisa Vjerovjesnikova, s.a.v.s.

1494. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., se više stidio nego djevica u svome velu.

1495. U jednoj drugoj predaji, od Šu'be, r.a., stoji:

– Ako mu se nešto nije svidjelo, to bi se prepoznalo na njegovom licu.

1496. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., nikada nije nalazio mahanu nikakvom jelu. Ako bi

اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ ﷺ فَاحِشًا وَلَا مُتَفَحِّشًا، وَكَانَ يَقُولُ: (إِنَّ مِنْ خِيَارِكُمْ أَحْسَنَكُمْ أَخْلَاقًا).

1492 : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ: مَا خَيْرَ رَسُولٍ لِلَّهِ ﷺ بَيْنَ أَمْرَيْنِ إِلَّا أَخَذَ أَيْسَرَهُمَا مَا لَمْ يَكُنْ إِثْمًا، فَإِنْ كَانَ إِثْمًا كَانَ أَبْعَدَ النَّاسِ مِنْهُ، وَمَا أَنْتَمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِنَفْسِهِ إِلَّا أَنْ تُتْهَكَ حُرْمَةُ اللَّهِ، فَيَتَّقِمَ اللَّهُ بِهَا.

1493 : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَا مَسِسْتُ حَرِيرًا وَلَا دِيْبَاجًا أَلَيْنَ مِنْ كَفِّ النَّبِيِّ ﷺ، وَلَا شَمِمْتُ رِيحًا قَطُّ أَوْ عَرَفًا قَطُّ أَطْيَبَ مِنْ رِيحِ أَوْ عَرَفِ النَّبِيِّ ﷺ.

1494 : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ أَشَدَّ حَيَاءً مِنَ الْعَذْرَاءِ فِي خِدْرِهَا.

1495 : وَفِي رَوَايَةٍ: وَإِذَا كَرِهَ شَيْئًا عَرَفَ فِي وَجْهِهِ.

mu se svidjelo, jeo bi ga, a ako ne, onda bi ga ostavio.

1497. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., tako govorio da, kad bi mu neko htio brojati (riječi), mogao ih je izbrojati.

1498. Aiša, r.a., je rekla:

– Zaista, Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije govorio (brzo i nejasno) kao što vi činite.

34. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., oko spavaše, a srce njegovo nije spavalo

1499. Enes, r.a., govorio je o noći (Isra'a) u kojoj je Vjerovjesnik, s.a.v.s., putovao iz Mesdžidu-l-harama, pa je rekao:

– Došla su tri (meleka), prije nego što mu je došla Objava, a on je spavao u Mesdžidu-l-haramu. Prvi od njih je rekao:

- Koji je od njih on?

- Onaj između njih koji je najbolji - rekao je drugi (melek).

- Uzmite najboljeg od njih! - rekao je treći (melek).

To je bilo sve, i on ih nije vidio dok jedne druge noći nisu došli, prema onom kako je to vidjelo njegovo srce, a u Vjerovjesnika, s.a.v.s., spavaju oči, ali ne spava srce; tako je kod svih vjerovjesnika - spavaju im oči, ali im srca ne spavaju. Onda ga je Džibril prihvatio te se s njim uzdigao na nebo.

١٤٩٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ : مَا عَابَ النَّبِيُّ ﷺ طَعَامًا قَطُّ ، إِنْ
أَشْتَاهَا أَكَلَهُ وَإِلَّا تَرَكَهُ .

١٤٩٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا :
أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يُحَدِّثُ حَدِيثًا ، لَوْ عَدَّهُ
الْعَادُّ لَأَخْصَاهُ .

١٤٩٨ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ :
إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَمْ يَكُنْ يَسْرُدُ الْحَدِيثَ
كَسَرْدِكُمْ .

٣٤ - بَاب : كَانَ النَّبِيُّ ﷺ تَنَامُ عَيْنُهُ
وَلَا يَنَامُ قَلْبُهُ

١٤٩٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
يُحَدِّثُ عَنْ لَيْلَةِ أُسْرِي بِالنَّبِيِّ ﷺ مِنْ
مَسْجِدِ الْكَعْبَةِ : جَاءَ ثَلَاثَةُ نَفَرٍ قَبْلَ أَنْ
يُوحَى إِلَيْهِ ، وَهُوَ نَائِمٌ فِي مَسْجِدِ
الْحَرَامِ ، فَقَالَ أَوَّلُهُمْ : أَيُّهُمْ هُوَ؟ فَقَالَ
أَوْسَطُهُمْ : هُوَ خَيْرُهُمْ ، وَقَالَ آخِرُهُمْ :
خُذُوا خَيْرَهُمْ . فَكَانَتْ تِلْكَ ، فَلَمْ يَرَهُمْ
حَتَّى جَاؤُوا لَيْلَةَ أُخْرَى فِيمَا يَرَى قَلْبُهُ ،
وَالنَّبِيُّ ﷺ نَائِمٌ عَيْنَاهُ وَلَا يَنَامُ قَلْبُهُ ،
وَكَذَلِكَ الْأَنْبِيَاءُ تَنَامُ أَعْيُنُهُمْ وَلَا تَنَامُ
قُلُوبُهُمْ فَنَزَلَهُ جِبْرِيلُ ، ثُمَّ عَرَّجَ بِهِ إِلَى
السَّمَاءِ .

35. Znaci poslanstva u islamu

1500. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., donijeta je posuda dok je bio u Zevrau, te je on u nju stavio svoju ruku i voda je počela teći između njegovih prstiju pa je svijet uzeo abdest.

– Koliko vas je bilo? – upitao je Enes.

– Tri stotine, ili približno tri stotine – odgovoreno je.

1501. Abdullah (ibn Mesud), r.a., kaže:

– Mi smo smatrali da čuda predstavljaju bereket, a vi ih smatrate znacima zastrašivanja. Bili smo na jednom putovanju s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pa nam je ponestalo vode. On je rekao:

“Potražite ostatak vode.”

Kada su donijeli neku posudu u kojoj je bilo malo vode, on je stavio svoju ruku u posudu, a zatim rekao:

“Požurite prema blagoslovljenoj vodi, a blagoslov je od Allah!”

Ja sam vidio vodu kako izvire između prsta Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i bez sumnje smo čuli kako hrana veliča Allaha (čini tesbih) dok se jede.

1502. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Neće doći Smak (svijeta) dok ne zaratite s jednim narodom čija će obuća biti od dlake.”

Ovaj hadis je ranije u cijelosti spomenut (vidi hadis br. 1262). Na kraju ove predaje stoji:

“...a neki od vas će dočekati vrijeme u koje bi mu bilo draže vidjeti mene nego njegovu porodicu i imetak.”

۳۵ - باب: عَلَامَاتِ النُّبُوَّةِ فِي الْإِسْلَامِ

۱۵۰۰ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أُنِيَ النَّبِيُّ بِإِنَاءٍ، وَهُوَ بِالزُّورَاءِ، فَوَضَعَ يَدَهُ فِي الْإِنَاءِ، فَجَعَلَ الْمَاءُ يَتَّبِعُ مِنْ بَيْنِ أَصَابِعِهِ، فَتَرَضَّا الْقَوْمُ. قِيلَ لِأَنَسٍ: كَمْ كُنْتُمْ؟ قَالَ: ثَلَاثِمِائَةٍ، أَوْ زُهَاءَ ثَلَاثِمِائَةٍ.

۱۵۰۱ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نَعُدُّ الْآيَاتِ بَرَكَةً، وَأَنْتُمْ تَعُدُّونَهَا تَحْوِيفًا، كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي سَفَرٍ، فَقُلَّ الْمَاءُ، فَقَالَ: (أَطْلُبُوا فَضْلَةً مِنْ مَاءٍ). فَجَاؤُوا بِإِنَاءٍ فِيهِ مَاءٌ قَلِيلٌ، فَأَدْخَلَ يَدَهُ فِي الْإِنَاءِ ثُمَّ قَالَ: (حَيَّ عَلَى الطَّهْوَرِ الْمُبَارَكِ، وَالْبَرَكَةُ مِنَ اللَّهِ). فَلَقَدْ رَأَيْتُ الْمَاءَ يَتَّبِعُ مِنْ بَيْنِ أَصَابِعِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَلَقَدْ كُنَّا نَسْمَعُ تَسْبِيحَ الطَّعَامِ وَهُوَ يُؤْكَلُ.

۱۵۰۲ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا قَوْمًا يَعَالَهُمُ الشَّعْرُ. .) وَقَدْ تَقَدَّمَ الْحَدِيثُ بِطَوْلِهِ، وَقَالَ فِي آخِرِ هَذِهِ الرُّوَايَةِ: وَلَيَأْتِيَنَّ عَلَى أَحَدِكُمْ زَمَانٌ، لَأَنْ يَرَانِي أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ يَكُونَ لَهُ مِثْلُ أَهْلِهِ وَمَالِهِ).

1503. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Neće doći Smak (svijeta) dok ne zaratite s nearapima Huza i Kermana, čija su lica crvena, nosevi spljošteni, oči male (kao da su im) lica štitovi obloženi kožom, a obuća im od dlake.”

1504. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ovaj ogranak Kurejšija će upropastiti ljude!”

- Pa šta nam naređuješ? - upitaše (ashabi).

“Kad bi ih svijet izolirao” - odgovori on.

1505. Ebu Hurejre, r.a., u drugoj predaji kaže:

- Čuo sam onog koji istinu govori i kome se vjeruje, kako kaže:

“Propast mog ummeta će prouzročiti nekoliko mladića od Kurejšija.”

- Ako želiš, imenovat ću ih. Sinovi toga i toga i sinovi toga i toga!

1506. Huzejfe ibn Jeman, r.a., kaže:

- Ljudi su Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pitali o dobru, a ja sam ga pitao o zlu bojeći se da me ne snađe te sam rekao:

- Allahov Poslaniče, mi smo bili u neznaboštvi i zlu pa nam je Allah darovao ovo dobro. Da li će poslije ovog dobra biti zla?

“Da”, reče on.

- A da li će poslije toga zla biti dobra? - upitao sam opet.

“Da”, odgovorio je on, “ali će u njemu biti nečisti.”

١٥٠٣ : وَعَنْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : (لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا حُوزًا وَكِزْمَانَ مِنَ الْأَعَاجِمِ، حُمْرَ الْوُجُوهِ، قُطَسَ الْأَنْوَفِ، صِغَارَ الْأَعْيُنِ، وَجُوهُهُمُ الْمِجَانُ الْمَطْرَقَةُ يَعَالُهُمُ الشَّعْرُ).

١٥٠٤ : وَعَنْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (يُهْلِكُ النَّاسَ هَذَا الْحَيُّ مِنْ قُرَيْشٍ). قَالُوا : فَمَا تَأْمُرُنَا؟ قَالَ : (لَوْ أَنَّ النَّاسَ اعْتَزَلُوهُمْ).

١٥٠٥ : وَعَنْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فِي رَوَايَةٍ قَالَ : سَمِعْتُ الصَّادِقَ الْمَصْدُوقَ يَقُولُ : (هَلَاكَ أُمَّتِي عَلَى يَدَيِّ غِلْمَةٍ مِنْ قُرَيْشٍ). إِنْ شِئْتَ أَنْ أَسْمِيَهُمْ بَنِي فَلَانٍ وَبَنِي فَلَانٍ.

١٥٠٦ : عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

كَانَ النَّاسُ يَسْأَلُونَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنِ الْخَيْرِ، وَكُنْتُ أَسْأَلُهُ عَنِ الشَّرِّ مَخَافَةً أَنْ يُذَرِّكَنِي، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّا كُنَّا فِي جَاهِلِيَّةٍ وَشَرٍّ، فَجَاءَنَا اللَّهُ بِهَذَا الْخَيْرِ، فَهَلْ بَعْدَ هَذَا الْخَيْرِ مِنْ شَرٍّ؟ قَالَ : (نَعَمْ). قُلْتُ : وَهَلْ بَعْدَ ذَلِكَ الشَّرِّ مِنْ خَيْرٍ؟ قَالَ : (نَعَمْ، وَفِيهِ

- A kakva mu je to nečist? - upitao sam, a on je odgovorio:

“Ljudi koji će upućivati mimo moje upute! Ti ćeš vidjeti šta rade i to osuđivati.”

- A da li će poslije toga dobra biti zla? - upitao sam.

“Da”, reče on, “to su napućivači na vrata Džehennema. Ko im se odazove, oni će ga baciti u njega!”

- Allahov Poslaniče - rekao sam - opiši nam ih!

“Oni su od naše kože i govore našim jezikom”, reče on.

- Pa šta mi naređuješ ako me to snađe? - upitao sam, a on je odgovorio:

“Drži se zajednice muslimana i njihovog vođe!”

- A ako kod njih ne bude zajedništva niti vođe? - upitao sam.

“Onda se izdvoj iz tih svih grupa pa makar morao gristi korijen drveta sve dok te ne zatekne smrt u tom stanju”, odgovorio je on.

1507. Alija, r.a., kaže:

- Kad vam kazujem od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., draže bi mi bilo da padnem s neba, nego da na njega slažem, a kad vam govorim o nečemu što je između mene i vas, (znajte) da je rat varka. Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

“U ahiri-zemanu (vrijeme pred smak svijeta) pojavit će se ljudi, mladi i bestidnih maštanja, koji će izgovarati najbolji govor (Kur'an), ali će prolaziti kroz islam kao što strijela prolazi kroz ulovljenu životinju, a iman neće proći

دَخَنٌ). قُلْتُ: مَا دَخْنُهُ؟ قَالَ: قَوْمٌ يَهْدُونَ بِغَيْرِ هَدْيِي، تَعْرِفُ مِنْهُمْ وَتُنْكِرُ). قُلْتُ: فَهَلْ بَعْدَ ذَلِكَ الْخَيْرِ مِنْ شَرِّ؟ قَالَ: (نَعَمْ، دُعَاةٌ إِلَى أَبْوَابِ جَهَنَّمَ، مَنْ أَجَابَهُمْ إِلَيْهَا قَذَفُوهُ فِيهَا). قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، صِفْهُمْ لَنَا؟ فَقَالَ: (هُمْ مِنْ جِلْدَتِنَا، وَيَتَكَلَّمُونَ بِالسِّتَانَا).

قُلْتُ: فَمَا تَأْمُرُنِي إِنْ أَدْرَكَنِي ذَلِكَ؟ قَالَ: تَلْزِمُ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ وَإِمَامَهُمْ، قُلْتُ: فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ جَمَاعَةٌ وَلَا إِمَامٌ؟ قَالَ: (فَاعْتَزِلْ تِلْكَ الْفِرْقَ كُلَّهَا، وَلَوْ أَنْ تَعُصَّ بِأُضْلِ شَجَرَةٍ، حَتَّى يُذْرِكَكَ الْمَوْتُ وَأَنْتَ عَلَى ذَلِكَ). ١٥٠٧ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

إِذَا حَدَّثْتُكُمْ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَلَاَنْ أَخِرَ مِنَ السَّمَاءِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَكْذِبَ عَلَيْهِ، وَإِذَا حَدَّثْتُكُمْ فِيمَا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ، فَإِنَّ الْحَرْبَ خَذَعَةٌ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (يَأْتِي فِي آخِرِ الزَّمَانِ قَوْمٌ، حَدَثَاءُ الْأَسْنَانِ، سُفَهَاءُ الْأَخْلَامِ، يَقُولُونَ مِنْ قَوْلِ خَيْرِ الْبَرِيَّةِ، يَمْرُقُونَ مِنَ الْإِسْلَامِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرِّمَّةِ، لَا يُجَاوِزُ إِيْمَانَهُمْ حَتَا جَرَهُمْ، فَأَيْنَمَا لَقِيتُمُوهُمْ فَأَقْتُلُوهُمْ، فَإِنْ قَتَلْتُمُ أَجْرٌ لِمَنْ قَتَلْتُمُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

١٥٠٨ : عَنْ حَبَّابِ بْنِ الْأَرْتِ رَضِيَ

ni njihove grkljane. Gdje god ih stignete, ubijajte ih, jer će njihovo ubijanje biti nagrada na Sudnjem danu onome ko ih je ubijao.”

1508. Habbab ibn Erett, r.a., kaže:

– Potužili smo se Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., dok je (ležao) u hladu Kabe stavivši pod glavu svoju burdu, rekavši mu:

- Zar nam nećeš tražiti pomoć, zar nećeš moliti Allaha za nas?

“Prije vas je bio čovjek”, reče on, “kojem su iskopali rupe u zemlji te ga stavili u nju, a zatim donijeli testeru i stavili mu je na glavu pa je raspolovili, ali ga to nije odvratilo od njegove vjere. I češljan je gvozdenim češljevim između kože i kostiju ili nerava, ali ga ni to nije odvratilo od njegove vjere. Tako mi Allaha, ova stvar (islam) će se upotpuniti tako da će jahač moći putovati od Sane do Hadramevta ne bojeći se nikog osim Allaha ili vuka za svoju stoku. Ali vi pre nagljujete sa žurbom.”

1509. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izgubio Sabita ibn Kajsa pa je neki čovjek rekao:

- Allahov Poslaniče, ja ću te obavijestiti o njegovom slučaju. Potom mu je on otišao i zatekao ga kako sjedi pognute glave te rekao:

- Šta ti je?

- Zlo - odgovorio je on (rekavši) da je dizao svoj glas iznad glasa Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa (smatra) da su mu propala njegova djela i da je on od stanovnika Džehennema.

Zatim je spomenuti čovjek došao (Resulullahu, s.a.v.s.) i obavijestio ga da

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

شَكُونَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ مُتَوَسِّدٌ
بُرْدَةً لَهُ فِي ظِلِّ الْكَعْبَةِ، قُلْنَا لَهُ: أَلَا
تَسْتَصِيرُ لَنَا، أَلَا تَدْعُو اللَّهَ لَنَا؟ قَالَ:
(كَانَ الرَّجُلُ فِيمَنْ قَبْلَكُمْ يُخْفَرُ لَهُ فِي
الْأَرْضِ، فَيُجْعَلُ فِيهِ، فَيَجَاءُ بِالْمِنْشَارِ
فَيَوْضَعُ عَلَى رَأْسِهِ فَيَسْقُ بِأَنْتَسِينَ، وَمَا
يَصُدُّهُ ذَلِكَ عَنْ دِينِهِ. وَيُمَشِّطُ بِأَمْشَاطِ
الْحَدِيدِ مَا دُونَ لَحْمِهِ مِنْ عَظْمٍ أَوْ
عَصَبٍ، وَمَا يَصُدُّهُ ذَلِكَ عَنْ دِينِهِ، وَاللَّهُ
لَيَتِمَّنْ هَذَا الْأَمْرَ، حَتَّى يَسِيرَ الرَّائِبُ
مِنْ صَنْعَاءَ إِلَى حَضْرَمَوْتَ، لَا يَخَافُ
إِلَّا اللَّهَ، أَوْ الذُّنْبَ عَلَى غَمِّهِ، وَلَكِنَّكُمْ
تَسْتَعِجِلُونَ).

١٥٠٩ : عَنْ أَنَسٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ
النَّبِيَّ ﷺ أَتَقَدَّ ثَابِتُ بْنُ قَيْسٍ، فَقَالَ
رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَنَا أَعْلَمُ لَكَ
عِلْمَهُ، فَأَتَاهُ فَوَجَدَهُ جَالِسًا فِي بَيْتِهِ،
مُنْكَسًا رَأْسَهُ، فَقَالَ: مَا شَأْنُكَ؟ فَقَالَ:
شَرٌّ، كَانَ يَرْفَعُ صَوْتَهُ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ
ﷺ، فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ، وَهُوَ مِنْ أَهْلِ
النَّارِ. فَأَتَى الرَّجُلُ فَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ قَالَ كَذًا
وَكَذًا. فَرَجَعَ الْمَرَّةَ الْآخِرَةَ بِبَشَارَةِ
عَظِيمَةٍ، فَقَالَ: (أَذْهَبَ إِلَيْهِ، فَقُلْ لَهُ:
إِنَّكَ لَسْتَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ وَلَكِنْ مِنْ أَهْلِ

je on rekao to i to. Musa ibn Enes kaže da se (taj čovjek) onda vratio drugi put (Sabit) s veoma radosnom viješću.

“Idi kod njega”, rekao je (Poslanik, s.a.v.s.), “i reci mu: Ti nisi džehennemlija, nego si džennetlija.”

1510. El-Bera' ibn Azib, r.a., kaže:

– Jedan čovjek je (na namazu) učio suru El-Kehf. U kući je bila (jahaća) životinja koja se uznemirila. Kada je predao selam bio je prekriven maglom ili oblakom. Kasnije je on to ispričao Vjerovjesniku, s.a.v.s., na što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Uči, čovječe! To je milost koja dolazi radi Kur'ana, ili se spušta radi Kur'ana.”

1511. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., ušao jednom bolesnom beduinu da bi ga posjetio, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., imao je običaj - kaže on - kad posjećuje bolesnika, da kaže:

“Nije loše. To će te, ako Bog da, očistiti.”

Tako je i ovome rekao:

- Rekao si - kazao je beduin - da će me ovo očistiti. Nikako! Naprotiv, ovo je groznica koja ključa, ili navaljuje na oronula starca i poziva ga u groblje.

“Dobro, onda!”, rekao je potom Vjerovjesnik, s.a.v.s.

1512. Enes, r.a., priča da je jedan čovjek, koji je bio kršćanin, primio islam i učio (suru) El-Bekare i Alu 'Imran. On je pisao Vjerovjesniku, s.a.v.s., objavu, ali se ponovo vratio u kršćanstvo i počeo govoriti:

- Muhammed ne zna ništa osim ono što sam mu ja pisao.

الْجَنَّةِ).

١٥١٠ : عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَرَأَ رَجُلٌ الْكَهْفَ، وَفِي الدَّارِ الدَّابَّةُ، فَجَعَلَتْ تَفِرُّ، فَسَلَّمَ، فَإِذَا ضَبَابَةٌ، أَوْ سَحَابَةٌ، عَشِيَتْهُ، فَذَكَرَهُ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: (اقْرَأْ فَلَانُ، فَإِنَّهَا السَّكِينَةُ نَزَلَتْ لِلْقُرْآنِ، أَوْ تَنَزَّلَتْ لِلْقُرْآنِ).

١٥١١ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَى أَغْرَابِيٍّ يَعُودُهُ، قَالَ: وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا دَخَلَ عَلَى مَرِيضٍ يَعُودُهُ قَالَ: (لَا بَأْسَ، طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ). فَقَالَ لَهُ: (لَا بَأْسَ طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ). قَالَ: قُلْتُ: طَهُورٌ؟ كَلَّا، بَلْ هِيَ حُمَّى تَفُورُ، أَوْ ثَنُورٌ، عَلَى شَيْخٍ كَبِيرٍ، تُزِيرُهُ الْقُبُورَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (فَنَعَمْ إِذَا).

١٥١٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَجُلٌ نَضْرَانِيًّا فَأَسْلَمَ، وَقَرَأَ الْبَقَرَةَ وَالْإِمْرَانَ، فَكَانَ يَكْتُبُ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَعَادَ نَضْرَانِيًّا، فَكَانَ يَقُولُ: مَا يَذِرِي مُحَمَّدًا إِلَّا مَا كَتَبْتُ لَهُ، فَأَمَاتَهُ اللَّهُ

Kasnije ga je Allah usmratio pa su ga zakopali, ali ga je sutradan zemlja izbacila. Ljudi su rekli:

- Ovo je djelo Muhammeda i njegovih drugova. Pošto je on pobjegao od njih, oni su iskopali našeg druga i izbacili ga.

Zatim su mu ponovo iskopali dubok grob, ali ga je sutradan zemlja opet izbacila, a oni ponovo rekoše:

- Ovo je djelo Muhammeda i njegovih drugova. Iskopali su našeg druga pošto je on pobjegao od njih pa su ga izbacili.

I oni mu još jednom iskopaše grob i spustiše ga u zemlju najdublje što su mogli, ali ga je sutradan zemlja ponovo izbacila, i oni shvatiše da to nisu uradili ljudi i ostaviše ga.

1513. Džabir, r.a., kaže da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., (kada se oženio) rekao:

“Imate li ćilima?”

- Otkud bismo mi imali ćilime?! - odgovorio sam.

“Vi ćete imati ćilime”, rekao je on.

Kasnije sam ja govorio (mojoj ženi):

- Nosi od mene svoje ćilime!

Ona je odgovorila:

- Nije li Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: “Vi ćete imati ćilime.”

I ja sam ih ostavio (prostrte).

1514. Sa'd ibn Muaz, r.a., kaže da je rekao Umejji ibn Halefu:

- Zaista sam čuo Muhammeda, s.a.v.s., gdje tvrdi da će te ubiti.

- Mene? - upitao je on.

- Da - rekao je (Sa'd).

- Tako mi Boga, Muhammed ne laže kada govori - rekao je Umejje.

فَدَفَنُوهُ، فَأَصْبَحَ وَقَدْ لَفَظَتْهُ الْأَرْضُ، فَقَالُوا: هَذَا فِعْلُ مُحَمَّدٍ وَأَصْحَابِهِ لَمَّا هَرَبَ مِنْهُمْ، نَبَشُوا عَنْ صَاحِبِنَا فَأَلْقَوْهُ، فَحَفَرُوا لَهُ فَأَعْمَقُوا، فَأَصْبَحَ وَقَدْ لَفَظَتْهُ الْأَرْضُ، فَقَالُوا: هَذَا فِعْلُ مُحَمَّدٍ وَأَصْحَابِهِ، نَبَشُوا عَنْ صَاحِبِنَا لَمَّا هَرَبَ مِنْهُمْ فَأَلْقَوْهُ خَارِجَ الْقَبْرِ، فَحَفَرُوا لَهُ وَأَعْمَقُوا لَهُ فِي الْأَرْضِ مَا اسْتَطَاعُوا، فَأَصْبَحَ قَدْ لَفَظَتْهُ الْأَرْضُ، فَعَلِمُوا: أَنَّهُ لَيْسَ مِنَ النَّاسِ، فَأَلْقَوْهُ.

١٥١٣: عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (هَلْ لَكُمْ مِنْ أَنْمَاطٍ؟). قُلْتُ: وَأَتَى يَكُونُ لَنَا الْأَنْمَاطُ؟ قَالَ: (أَمَّا إِنَّهُ سَيَكُونُ لَكُمْ الْأَنْمَاطُ). فَأَنَا أَقُولُ لَهَا أَخْرِي عَنَّا أَنْمَاطَكَ، فَتَقُولُ: أَلَمْ يَقُلِ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّهَا سَتَكُونُ لَكُمْ الْأَنْمَاطُ). فَأَدْعُهَا.

١٥١٤: عَنْ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ لِأُمَيَّةَ بْنِ خَلْفٍ: إِنِّي سَمِعْتُ مُحَمَّدًا ﷺ يَزْعُمُ أَنَّهُ قَاتِلُكَ، قَالَ: (إِنِّي؟)، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: وَاللَّهِ مَا يَكْذِبُ مُحَمَّدٌ إِذَا حَدَّثَ، فَقَتَلَهُ اللَّهُ بِبَدْرٍ، وَفِي الْحَدِيثِ قِصَّةُ هَذَا مَضْمُونُ الْحَدِيثِ مِنْهَا.

I Allah ga je usmrtio na Bedru. U hadisu se navodi cjelovit slučaj a ovo je samo izvadak iz njega.

1515. Usama ibn Zejd, r.a., priča da je Džibril došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., kada je kod njega bila Ummu Selema. On je s njim govorio, a zatim otišao, te je Vjerovjesnik, s.a.v.s., upitao Ummu Selema:

“Znaš li ko je ovo?”, ili tako nešto.

- Ovo je Dihje - rekla je ona.

- Tako mi Allaha - izjavila je kasnije Ummu Selema - nisam sumnjala da je to on (Dihje) sve dok nisam čula hutbu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u kojoj je govorio o Džibrilu - ili je rekao slično tome.

1516. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Vidio sam (u snu) ljude okupljene na jednom mjestu. Ebu Bekr je ustao i izvadio jednu ili dvije kofe, ali je bilo slabosti u njegovom vađenju vode - neka mu Allah oprosti. Zatim je kofu uzeo Omer te se ona u njegovoj ruci promijenila u veliku kofu! Ja nisam vidio jačeg čovjeka među ljudima koji bi mogao vaditi (crpiti) vodu poput njega. Stoga su se svi ljudi napili, napojili svoje deve i postavili torove.”

36. Ajat: ...*Oni znaju Poslanika kao što sinove svoje znaju, ali neki od njih doista svjesno istinu prikrivaju.* (El-Bekare, 146.)

1517. Abdullah ibn Omer, r.a., priča

1515 : عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا :

أَنَّ جَبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَتَى النَّبِيَّ ﷺ وَعِنْدَهُ أُمُّ سَلَمَةَ، فَجَعَلَ يُحَدِّثُ ثُمَّ قَامَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِأُمِّ سَلَمَةَ: (مَنْ هَذَا؟) أَوْ كَمَا قَالَ، قَالَ: قَالَتْ: هَذَا دِحْيَةُ، قَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: آيُمُ اللَّهِ مَا حَسِبْتُهُ إِلَّا إِيَّاهُ، حَتَّى سَمِعْتُ خُطْبَةَ نَبِيِّ اللَّهِ ﷺ بِحَبْرِ جَبْرِيلَ، أَوْ كَمَا قَالَ:

1516 : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ:

(رَأَيْتُ النَّاسَ مُجْتَمِعِينَ فِي صَعِيدٍ، فَقَامَ أَبُو بَكْرٍ فَتَرَعَ ذُنُوبًا أَوْ ذَنْوَيْتَيْنِ، وَفِي بَعْضِ نَزْعِهِ ضَعْفٌ، وَاللَّهُ يَغْفِرُ لَهُ، ثُمَّ أَخَذَهَا عُمَرُ، فَاسْتَحَالَتَ بِيَدِهِ غَرَبًا، فَلَمْ أَرَ عَبْقَرِيًّا فِي النَّاسِ يَغْرِي قَرِيئَهُ، حَتَّى ضَرَبَ النَّاسُ بِعَطْنٍ).

۳۶ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى:

﴿يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾

1517 : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُمَا :

da su Jevreji došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekli mu da su jedan njihov čovjek i žena počinili blud. Allahov Poslanik, s.a.v.s., ih je upitao:

“Šta ima u Tevratu u pogledu kamenovanja?”

Mi ih raskrinkamo i oni bivaju bičevani - odgovorili su oni.

- Slagali ste, u njemu se spominje kamenovanje - rekao je Abdullah ibn Selam.

Oni donesoše Tevrat i otvoriše ga, a jedan od njih stavi svoju ruku na poglavlje o kamenovanju i pročita ono prije njega i ono poslije njega.

- Podigni ruku - rekao mu je Abdullah ibn Selam i kad je ovaj podigao ruku, tamo se nalazio tekst o kamenovanju!

Oni rekoše:

- Istinu je rekao Muhammed. Tu je tekst o kamenovanju.

Tada je Allahov Poslanik s.a.v.s., naredio da se njih dvoje kamenuju, i kamenovani su.

37. Traženje idolopoklonika da im Vjerovjesnik, s.a.v.s., pokaže neki znak pa im je on pokazao polovljenje Mjeseca

1518. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

– U doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., Mjesec se raspolovio na dvije polovine pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Budite svjedoci (ovoga!)”

1519. Urve el-Bariki, r.a., priča da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dao jedan dinar

أَنَّ الْيَهُودَ جَاءُوا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَذَكَرُوا لَهُ أَنَّ رَجُلًا مِنْهُمْ وَأَمْرَأَةً زَنَيَا، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَا تَجِدُونَ فِي التَّوْرَةِ فِي شَأْنِ الرَّجْمِ؟) فَقَالُوا: نَقْضُحُهُمْ وَيُجْلَدُونَ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ: كَذَبْتُمْ، إِنَّ فِيهَا الرَّجْمَ، فَأَتَوْا بِالتَّوْرَةِ فَنَشَرُوهَا، فَوَضَعَ أَحَدُهُمْ يَدَهُ عَلَى آيَةِ الرَّجْمِ، فَقَرَأَ مَا قَبْلَهَا وَمَا بَعْدَهَا، فَقَالَ لَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ: أَرْفَعْ يَدَكَ، فَرَفَعَ يَدَهُ فَإِذَا فِيهَا آيَةُ الرَّجْمِ، فَقَالُوا: صَدَقَ يَا مُحَمَّدُ، فِيهَا آيَةُ الرَّجْمِ، فَأَمَرَ بِهِمَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَرُجِمَا.

۳۷ - باب: سُؤَالِ الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُرِيَهُمُ النَّبِيُّ ﷺ آيَةَ فَأَرَاهُمُ انْشِقَاقَ الْقَمَرِ

۱۵۱۸ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: انْشَقَّ الْقَمَرُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ شِقَّتَيْنِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَشْهَدُوا).

۱۵۱۹ : عَنْ عُرْوَةَ الْبَارِقِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

da mu kupi ovcu, ali mu je on za njega kupio dvije ovce, a onda jednu prodao za dinar, pa mu došao s dinarom i ovcom. On je zamolio (Allaha) da ga blagoslovi u njegovim pogodbama. Urve je postao takav da kad bi kupio prašinu zaradio bi na njoj.

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَغْطَاهُ دِينَارًا يَشْتَرِي لَهُ
بِهِ شَاةً، فَأَشْتَرَى لَهُ بِه شَاتَيْنِ، فَبَاعَ
إِحْدَاهُمَا بِدِينَارٍ، وَجَاءَهُ بِدِينَارٍ وَشَاةٍ،
فَدَعَا لَهُ بِالْبَرَكَةِ فِي بَيْعِهِ، وَكَانَ لَوْ
أَشْتَرَى التُّرَابَ لَرَبِحَ فِيهِ.

56. VRLINE VJEROVJESNIKOVIH,
S.A.V.S., DRUGOVA, R.A.

(Musliman koji je drugovao sa
Vjerovjesnikom, s.a.v.s., ili ga vidio,
njegov je drug)

I. Odjeljak

1520. Džubejr ibn Mut'im, r.a., kaže:

- Vjerovjesniku, s.a.v.s., je došla jedna žena pa je on zapovjedio da mu opet dođe.

- A šta ako ja dođem, a tebe ne nađem?
- upitala je ona. (Kao da je htjela reći: A
šta ako ti budeš umro kad ja dođem?)

- Ako me ne nađeš, otiđi kod Ebu Bekra, r.a.! - rekao je on.

1521. Ammar, r.a., kaže:

- Vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada su s njim bila samo peterica robova, dvije žene i Ebu Bekr.

1522. Ebu Derda', r.a., kaže:

- Dok sam sjedio kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., došao je Ebu Bekr držeći rukom kraj svoje haljine, tako da je bio otkrio svoje koljeno. Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

"Vaš drug se prepirao!"

Ebu Bekr, r.a., je nazvao selam i rekao:

- Allahov Poslaniče, između mene i sina Hattabova došlo je do svađe, pa sam ja bio grub prema njemu. Kasnije sam se pokajao i zamolio da mi oprost, ali je on odbio. Zato sam došao do tebe.

"Allah ti oprostio, Ebu Bekre!" - reče on tri puta.

Kasnije se i Omer pokajao pa došao kući Ebu Bekrovoj.

56. كِتَابُ فَضَائِلِ أَصْحَابِ

النَّبِيِّ ﷺ وَرَضِيَ عَنْهُمْ

(وَمَنْ صَحِبَ النَّبِيَّ ﷺ أَوْ رَأَاهُ مِنْ

الْمُسْلِمِينَ، فَهُوَ مِنْ أَصْحَابِهِ)

١ - باب:

١٥٢٠ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ قَالَ : أَتَتْ أَمْرَأَةَ النَّبِيِّ ﷺ، فَأَمَرَهَا

أَنْ تَرْجِعَ إِلَيْهِ، قَالَتْ : أَرَأَيْتَ إِنْ جِئْتُ

وَلَمْ أَجِدْكَ؟ كَأَنَّهَا تَقُولُ : الْمَوْتُ، قَالَ

ﷺ : (إِنْ لَمْ تَجِدْنِي فَأَتِي أَبَا بَكْرٍ)

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ.

١٥٢١ : عَنْ عَمَّارٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَمَا مَعَهُ إِلَّا خَمْسَةٌ

عَبْدٌ وَأَمْرَأَتَانِ، وَأَبُو بَكْرٍ.

١٥٢٢ : عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ، قَالَ : كُنْتُ جَالِسًا عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ إِذْ

أَقْبَلَ أَبُو بَكْرٍ آخِذًا بِطَرْفِ ثَوْبِهِ، حَتَّى

أَبْدَى عَنْ رُكْبَتِهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (أَمَّا

صَاحِبُكُمْ فَقَدْ غَامَرَ). فَسَلَّمَ وَقَالَ : يَا

رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَ ابْنِ

الْخَطَّابِ شَيْءٌ، فَأَسْرَعْتُ إِلَيْهِ ثُمَّ

نَدِمْتُ، فَسَأَلْتُهُ أَنْ يَغْفِرَ لِي فَأَبَى عَلَيَّ،

فَأَقْبَلْتُ إِلَيْكَ، فَقَالَ : (يَغْفِرُ اللَّهُ لَكَ يَا

أَبَا بَكْرٍ). ثَلَاثًا، ثُمَّ إِنَّ عُمَرَ نَدِمَ فَأَتَى

مَنْزِلَ أَبِي بَكْرٍ، فَسَأَلَ : أَلَمْ أَبُؤْ بِكَرٍ؟

- Je li tu Ebu Bekr? - upitao je.

- Nije - govorili su mu.

On je otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i nazvao selam. Lice Vjerovjesnika, s.a.v.s., se mijenjalo od srdžbe. Ebu Bekr se uplašio, čučnuo na koljena i rekao:

- Allahov Poslaniče, tako mi Boga, ja sam više kriv!

Ponovio je to dva puta, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Kada me je Allah vama poslao rekli ste: 'Lažeš!', a Ebu Bekr je rekao: 'Istinu govoril!' i pomogao me svojim životom i imetkom. Zato ostavite moga druga na mirul?"

Ponovio je to dva puta i nakon toga on nije više bio uznemiravan.

1523. Amr ibn As, r.a., priča da ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., postavio na čelo vojske za pohod na Zatu Selasil i da ga je tom prilikom upitao:

- Ko ti je od ljudi najdraži?

"Aiša", odgovorio je on.

- A od muškaraca? - upitao sam.

"Njezin otac", rekao je on.

- A ko onda? - upitao sam.

"Zatim, Omer ibn Hattab", odgovorio je on i nabrojao još neke ljude.

1524. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Onoga koji svoju odjeću vuče iz oholosti Allah neće pogledati na Sudnjem danu."

Ebu Bekr je rekao:

- Zaista, jedna polovina moje odjeće se spusti, iako ja dobro pazim da se to ne dogodi.

فَقَالُوا: لَا، فَأَتَى إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ، فَجَعَلَ وَجْهُ النَّبِيِّ ﷺ يَتَمَعَّرُ، حَتَّى أَشْفَقَ أَبُو بَكْرٍ، فَجَنَّا عَلَى رُكْبَتَيْهِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَاللَّهِ أَنَا كُنْتُ أَظْلَمَ، مَرَّتَيْنِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ اللَّهَ بَعَثَنِي إِلَيْكُمْ فَقُلْتُمْ: كَذَبْتَ، وَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: صَدَقَ. وَوَأَسَانِي بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ، فَهَلْ أَنْتُمْ تَارِكُو لِي صَاحِبِي). مَرَّتَيْنِ، فَمَا أُوذِيَ بَعْدَهَا.

١٥٢٣ : عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ بَعَثَهُ عَلَى جَيْشِ ذَاتِ السَّلَاسِلِ، فَأَتَيْتُهُ فَقُلْتُ: أَيُّ النَّاسِ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: (عَائِشَةُ). فَقُلْتُ: مِنْ الرِّجَالِ؟ فَقَالَ: (أَبُوهَا). قُلْتُ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: (ثُمَّ عَمْرُ بْنُ الْخَطَّابِ). فَعَدَّ رَجُلًا لَا.

١٥٢٤ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ جَرَّ ثَوْبَهُ خِيَلَاءَ، لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ). فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: إِنَّ أَحَدَ شِقَّتِي ثَوْبِي يَسْتَرْخِي إِلَّا أَنْ أَعَاهَدَ ذَلِكَ مِنْهُ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّكَ لَسْتَ تَصْنَعُ ذَلِكَ خِيَلَاءَ).

١٥٢٥ : عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ تَوَضَّأَ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ

“Uistinu, ti nisi takav da bi to činio iz oholosti”, rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s.,

1525. Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., kaže da se abdestio u svojoj kući a potom izašao, rekavši:

- Zaista, držat ću se Allahova Poslanika, s.a.v.s., i svakako nastojati da ovaj dan provedem uz njega!

Zatim je otišao u džamiju i pitao za Vjerovjesnika, s.a.v.s.

- Izašao je i uputio se u ovom pravcu - rekli su mu.

- Požurio sam za njim (priča on), raspitujući se o njemu sve dok nisam saznao da je ušao u vrt u kojem se nalazi bunar Eris. Sjeo sam kod vrata napravljenih od palminih grana dok Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije obavio nuždu i abdestio se a onda sam se uputio prema njemu. On je sjedio na sredini ograde bunara otkrivenih potkoljenica koje je spustio u bunar. Nazvao sam mu selam, a onda se vratio i sjeo kod vrata, rekavši sam sebi:

- Danas ću biti vratar Allahova Poslanika, s.a.v.s.

Utom je došao Ebu Bekr i pokucao na vrata.

- Ko je to? - upitao sam.

- Ebu Bekr - odgovorio je.

- Pričekaj! - rekao sam mu, a zatim sam otišao i rekao:

- Allahov Poslaniče, Ebu Bekr traži dozvolu da uđe.

“Dopusti mu i obraduj ga Džennetom!”, rekao je on pa sam se vratio i rekao Ebu Bekru:

- Udi! Allahov Poslanik, s.a.v.s., ti saopćava radosnu vijest da ćeš u Džennet.

خَرَجَ، قَالَ: فَقُلْتُ: لَا لَزَمَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَلَا كُنْتُ مَعَهُ يَوْمِي هَذَا، قَالَ: فَجَاءَ الْمَسْجِدَ، فَسَأَلَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالُوا: خَرَجَ وَوَجَّهَ هَاهُنَا، فَخَرَجْتُ عَلَى إِثْرِهِ، أَسْأَلُ عَنْهُ، حَتَّى دَخَلَ بَيْتَ أَرِيْسٍ، فَجَلَسْتُ عِنْدَ الْبَابِ، وَبَابُهَا مِنْ جَرِيدٍ، حَتَّى قَضَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَاجَتَهُ قَتَوَصًّا، فَقُمْتُ إِلَيْهِ، فَإِذَا هُوَ جَالِسٌ عَلَى بَيْتِ أَرِيْسٍ وَتَوَسَّطَ قَعْمَهَا، وَكَشَفَ عَنْ سَاقَيْهِ وَدَلَّاهُمَا فِي الْبُئْرِ، فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، ثُمَّ انْصَرَفْتُ فَجَلَسْتُ عِنْدَ الْبَابِ، فَقُلْتُ: لَا كُنْتُ بَوَّابَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الْيَوْمَ، فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ فَدَقَّ الْبَابَ، فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ فَقَالَ: أَبُو بَكْرٍ، فَقُلْتُ: عَلَى رِسْلِكَ، ثُمَّ ذَهَبْتُ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَذَا أَبُو بَكْرٍ يَسْتَأْذِنُ؟ فَقَالَ: (أَذْنُ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ). فَأَقْبَلْتُ حَتَّى قُلْتُ لِأَبِي بَكْرٍ: أَدْخُلْ، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُشْرِكُ بِالْجَنَّةِ، فَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ فَجَلَسَ عَنْ يَمِينِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مَعَهُ فِي الْقَفِّ، وَدَلَّى رِجْلَيْهِ فِي الْبُئْرِ كَمَا صَنَعَ النَّبِيُّ ﷺ، وَكَشَفَ عَنْ سَاقَيْهِ، ثُمَّ رَجَعْتُ فَجَلَسْتُ، وَقَدْ تَرَكْتُ أَخِي يَتَوَصًّا وَيَلْحَقُنِي، فَقُلْتُ: إِنْ يُرِيدُ اللَّهُ بِفُلَانٍ خَيْرًا - يُرِيدُ أَخَاهُ - يَأْتِ بِهِ، فَإِذَا إِنْسَانٌ يُحَرِّكُ الْبَابَ، فَقُلْتُ: مَنْ

Ebu Bekr je ušao i sjeo s desne strane Allahova Poslanika, s.a.v.s., spustivši noge u bunar kao što je to učinio i Vjerovjesnik, s.a.v.s., i otkrivši potkoljenice. Ja sam se ponovo vratio i sjeo. Budući da mi je brat ostao da se abdesti pa da mi se onda priključi, pomislio sam:

- Ako mu Allah htjedne ukazati dobro, dovest će ga!

Tada je neko pokrenuo vrata, pa sam upitao:

- Ko je to?

- Omer ibn Hattab - rekao je on.

- Pričekaj! - rekao sam mu a zatim otišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., nazvao selam i rekao:

- Evo ga, Omer ibn Hattab, traži dozvolu da uđe.

“Dopusti mu i obraduj ga Džennetom!”, rekao je on pa sam se vratio i rekao mu:

- Udi! I tebe je Allahov Poslanik, s.a.v.s., obradovao Džennetom.

On je ušao, sjeo s njegove lijeve strane i spustio svoje noge u bunar a ja sam se opet vratio i sjeo. U sebi sam pomislio:

- Ako mu Allah htjedne ukazat dobro, dovest će ga!

Tada dođe neko i pokuca na vrata.

- Ko je to? - upitao sam.

- Osman ibn Affan - rekao je on.

“Pričekaj! - rekao sam a zatim se zaputio Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da ga o tome obavijestim.

“Dopusti mu i obraduj ga Džennetom za iskušenje koje će ga snaći!”, rekao je on pa sam došao i rekao mu:

هَذَا؟ فَقَالَ: عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ، فَقُلْتُ عَلَى رِسْلِكَ، ثُمَّ جِئْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَقُلْتُ: هَذَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ يَسْتَأْذِنُ؟ فَقَالَ: (أُذِّنْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ). فَجِئْتُ فَقُلْتُ: أَدْخُلْ، وَبَشِّرْكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْجَنَّةِ، فَدَخَلَ فَجَلَسَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي الْقُفِّ عَنْ يَسَارِهِ، وَدَلَّى رِجْلَيْهِ فِي الْبُئْرِ، ثُمَّ رَجَعْتُ فَجَلَسْتُ، فَقُلْتُ: إِنْ يُرِيدُ اللَّهُ بِفُلَانٍ خَيْرًا يَأْتِ بِهِ، فَجَاءَ إِنْسَانٌ يُحْرِكُ الْبَابَ، فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ فَقَالَ: عُثْمَانُ ابْنُ عَفَّانَ، فَقُلْتُ عَلَى رِسْلِكَ، فَجِئْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَأَخْبَرْتُهُ، فَقَالَ: (أُذِّنْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ، عَلَى بَلْوَى تُصِيبُهُ). فَجِئْتُ فَقُلْتُ لَهُ: أَدْخُلْ، وَبَشِّرْكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْجَنَّةِ، عَلَى بَلْوَى تُصِيبُكَ، فَدَخَلَ فَوَجَدَ الْقُفَّ قَدْ مَلِئَ، فَجَلَسَ وَجَاهَهُ مِنَ الشَّقِّ الْآخِرِ.

١٥٢٦ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا تَسْبُوا أَصْحَابِي، فَلَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَتَقَقَّ مِثْلَ أَحَدٍ ذَهَبًا، مَا بَلَغَ مَدَّ أَحَدِهِمْ وَلَا نَصِيفَهُ).

١٥٢٧ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ صَعِدَ أَحْدًا، وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ، فَرَجَفَ بِهِمْ،

- Udi! I tebe je Allahov Poslanik, s.a.v.s., obradovao Džennetom za iskušenje koje će te zadesiti.

I on je ušao i, budući da nije bilo više mjesta na strani na kojoj su oni sjedili, sjeo prema njemu s druge strane.

1526. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Nemojte vrijeđati moje drugove, jer kada bi bilo ko od vas podijelio zlata koliki je Uhud, ne bi dostigao ni koliko je *mudd* (dvije trećine kilograma), pa čak ni pola od toga, bilo kojega od njih!”

1527. Enes ibn Malik, r.a., kaže da se Vjerovjesnik, s.a.v.s., popeo na brdo Uhud sa Ebu Bekrom, Omerom i Osmanom, pa se ono počelo tresti.

“Zaustavi se, Uhude! Na tebi su, uistinu, Vjerovjesnik, iskreni i dva šehida!” - rekao je on.

1528. Ibn Abbas, r.a., kazuje:

- Dok sam stajao među ljudima koji su molili Allaha za Omera b. Hattaba koji je ležao (mrtav) u krevetu, neko iza mene stavio mi je lakat na rame i rekao:

- Allah ti se smilovao (Omere)! Očekivao sam da će te Allah pridružiti tvojoj dvojici drugova, jer sam često slušao Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako je govorio: “Bio sam ja, Ebu Bekr i Omer! Uradio sam ja, Ebu Bekr i Omer! Krenuo sam ja, Ebu Bekr i Omer!” Stoga sam očekivao da će te Allah pridružiti njima dvojici.

Okrenuo sam se (da vidim ko to govori) i ugledao Aliju ibn Ebu Taliba, r. a.!

فَقَالَ: (أَنْتُمْ أَحَدُ، فَإِنَّمَا عَلَيْكَ نَبِيٌّ وَصِدِّيقٌ، وَشَهِيدَانِ).

١٥٢٨ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: إِنِّي لَوَاقِفٌ فِي قَوْمٍ، نَدَعُو اللَّهَ لِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَقَدْ وُضِعَ عَلَى سَرِيرِهِ، إِذَا رَجُلٌ مِنْ خَلْفِي قَدْ وَضَعَ مِرْقَعَهُ عَلَى مَنْكِبِي يَقُولُ: رَحِمَكَ اللَّهُ، إِنِّي كُنْتُ لَأَرْجُو أَنْ يَجْعَلَكَ اللَّهُ مَعَ صَاحِبَيْكَ، لِأَنِّي كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُ أَسْمَعُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (كُنْتُ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ، وَقَعَلْتُ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ، وَأَنْطَلَقْتُ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ). فَإِنْ كُنْتُ لَأَرْجُو أَنْ يَجْعَلَكَ اللَّهُ مَعَهُمَا، فَالْتَمَعْتُ، فَإِذَا هُوَ عَلَيَّ بُنْ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ.

٢ - باب: مَنْاقِبُ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

١٥٢٩ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (رَأَيْتُنِي دَخَلْتُ الْجَنَّةَ، فَإِذَا أَنَا بِالرُّمَيْصَاءِ، أَمْرَأَةٍ أَبِي طَلْحَةَ، وَسَمِعْتُ خَشْفَةً، فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ فَقَالَ: هَذَا بِلَالٌ، وَرَأَيْتُ قَصْرًا بِفَنَائِهِ جَارِيَةٌ، فَقُلْتُ: لِمَنْ هَذَا؟ فَقَالُوا: لِعُمَرَ، فَأَرَدْتُ أَنْ أَدْخُلَهُ فَأَنْظَرُ إِلَيْهِ، فَذَكَرْتُ غَيْرَتَكَ). فَقَالَ عُمَرُ: يَا أَبِي وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَعَلَيْكَ أَغَارٌ.

2. Vrlina Omera ibn Hattaba, r.a.

1529. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Sanjao sam kako sam ušao u Džennet i ugledao Rumejsu, suprugu Ebu Talhe. I čuo sam nekakav topot, pa sam upitao:

‘Ko je ovaj?’

- Ovo je Bilal - odgovorio je neko.

Zatim sam ugledao palaču i u njezinom dvorištu djevojku, pa sam upitao:

‘Za koga je ovo?’

- Za Omera - odgovorili su.

Htio sam ući i razgledati je, ali sam se onda sjetio tvoje ljubomore.”

Na to je Omer rekao:

- Žrtvovao bih za tebe i oca i majku, Allahov Poslaniče, pa zar na tebe da budem ljubomorani?!

1530. Enes, r.a., kaže da je neko pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., o Sudnjem danu:

- Kada će biti Sudnji dan?

“A šta si pripremio za njega?”, rekao je.

- Nisam ništa drugo osim što volim Allaha i Njegova Poslanika, s.a.v.s. - odgovorio je ovaj.

“Ti ćeš biti sa onim koga voliš” - rekao je (Poslanik, s.a.v.s.).

Nismo se radovali ničemu kao što smo se radovali Vjerovjesnikovim, s.a.v.s., riječima: “Ti ćeš biti sa onim koga voliš” - kaže Enes.

Enes je još rekao:

- Ja volim Vjerovjesnika, s.a.v.s., Ebu Bekra i Omera, pa se nadam da ću biti s njima zbog ljubavi prema njima, iako nisam uradio onoliko koliko su oni.

١٥٣٠ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ عَنِ السَّاعَةِ، فَقَالَ: مَتَى السَّاعَةُ؟ قَالَ: (وَمَاذَا أَعَدَدْتَ لَهَا؟) قَالَ: لَا شَيْءَ، إِلَّا أَنِّي أُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ﷺ، فَقَالَ: (أَنْتَ مَعَ مَنْ أَحْبَبْتَ). قَالَ أَنَسٌ: فَمَا فَرَحْنَا بِشَيْءٍ فَرَحًا بِقَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: (أَنْتَ مَعَ مَنْ أَحْبَبْتَ). قَالَ أَنَسٌ: فَأَنَا أُحِبُّ النَّبِيَّ ﷺ وَأَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ، وَأَرْجُو أَنَّ أَكُونَ مَعَهُمْ بِحُبِّي إِيَّاهُمْ، وَإِنْ لَمْ أَغْمَلْ بِمِثْلِ أَعْمَالِهِمْ.

١٥٣١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَقَدْ كَانَ فِيمَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجَالٌ، يُكَلِّمُونَ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَكُونُوا أَنْبِيَاءَ، فَإِنْ يَكُنْ مِنْ أُمَّتِي مِنْهُمْ أَحَدٌ فَعُمِرَ).

٣ - باب: مَنَابِ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

١٥٣٢ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ

1531. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Prije vas među Izraelćanima bilo je ljudi kojima je saopćavana (Objava), iako nisu bili vjerovjesnici, pa ako među mojim sljedbenicima bude ijedan takav, bit će to Omer.”

3. Vrline Osmana ibn Affana, r.a.

1532. Ibn Omer, r.a., kaže da mu je jedan čovjek iz Egipta došao i upitao ga:

- Da li znaš da je Osman pobjegao na Dan Uhuda?

- Da - (odgovorio je Ibn Omer).

- Znaš li da je on odsustvovao od Bitke na Bedru i da nije bio prisutan?

- Da - (odgovorio je Ibn Omer).

- Da li znaš da nije prisustvovao davanju Prisege zadovoljstva (Bej'atu-r-ridvan) i da nije prisustvovao Bej'atu-l-hudejbiji?

- Da - (odgovorio je Ibn Omer).

- Allahu ekber (Allah je velik!) - uzviknuo je čovjek iz Egipta.

Tada je Ibn Omer rekao:

- Pridi, objasniti ću ti! Što se tiče njegovog bježanja na Dan Uhuda, ja vjerujem da mu je Allah oprostio i izbrisao to. Što se tiče odsustva sa Bedra, za njim je bila kći Allahova Poslanika, s.a.v.s., koja je tada bila bolesna pa mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Zaista tebi pripada nagrada i udio (plijena) kao i onome ko je učestvovao na Bedru.” Što se, pak, tiče njegovog odsustvovanja od davanja Prisege zadovoljstva, pa da je iko bio časniji u mekanskoj dolini od Osmana, on bi ga zaista poslao umjesto njega. Osim toga, Prisega zadovoljstva je bila nakon što je Osman bio otišao u Mekku. Allahov

عَنْهُمَا: أَنَّهُ جَاءَهُ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ مِصْرَ
فَقَالَ لَهُ: هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ عُثْمَانَ قَرَّ يَوْمَ
أُحُدٍ؟ قَالَ: نَعَمْ. فَقَالَ: تَعْلَمُ أَنَّهُ تَغَيَّبَ
عَنْ بَدْرٍ وَلَمْ يَشْهَدْ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ:
تَعْلَمُ أَنَّهُ تَغَيَّبَ عَنْ بَيْعَةِ الرِّضْوَانِ فَلَمْ
يَشْهَدْهَا؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: اللَّهُ أَكْبَرُ.
قَالَ ابْنُ عُمَرَ: تَعَالَى بَيْنَ لَكَ، أَمَّا فِرَارُهُ
يَوْمَ أُحُدٍ، فَأَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ عَفَا عَنْهُ وَغَفَرَ
لَهُ، وَأَمَّا تَغَيُّبُهُ عَنْ بَدْرٍ فَإِنَّهُ كَانَتْ تَحْتَهُ
بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَكَانَتْ مَرِيضَةً،
فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ لَكَ أَجْرَ
رَجُلٍ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا وَسَهْمَهُ). وَأَمَّا
تَغَيُّبُهُ عَنْ بَيْعَةِ الرِّضْوَانِ، فَلَوْ كَانَ أَحَدٌ
أَعَزَّ بِطَنْ مَكَّةَ مِنْ عُثْمَانَ لَبَعَثَهُ مَكَانَهُ،
فَبَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عُثْمَانَ، وَكَانَتْ
بَيْعَةُ الرِّضْوَانِ بَعْدَ مَا ذَهَبَ عُثْمَانُ إِلَى
مَكَّةَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِيَدِهِ الْيُمْنَى:
(هَذِهِ يَدُ عُثْمَانَ). فَضَرَبَ بِهَا عَلَى يَدِهِ،
فَقَالَ: (هَذِهِ لِعُثْمَانَ). فَقَالَ لَهُ ابْنُ
عُمَرَ: أَذْهَبَ بِهَا الْآنَ مَعَكَ.

٤ - باب: مَنَاقِبُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

١٥٣٣ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ

Poslanik, s.a.v.s, je (jednom prilikom) ispružio svoju desnu ruku i rekao:

“Ovo je Osmanova ruka!”

Onda je s njom udario po svojoj (drugoj) ruci, rekavši:

“Ovo je za Osmana!”

Nakon toga Ibn Omer je rekao tom čovjeku:

- Ponesi ovo (što sam ti rekao) sada sa sobom!

4. Vrline Alije ibn Ebu Taliba, r.a.

1533. Alija, r.a., kaže da se Fatima, r.a., žalila na žuljeve koje joj je napravio ručni mlin za ječam. I kada su Vjerovjesniku, s.a.v.s., došli neki zarobljenici, otišla je kod njega, ali ga nije našla, nego je zatekla Aišu pa je njoj to kazala. Kada je došao Vjerovjesnik, s.a.v.s, Aiša ga je obavijestila o Fatiminom dolasku.

I kad smo već bili legli (priča Alija) Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao kod nas. Ja sam htio ustati, ali on reče:

“Ostanite na svojim mjestima!”

Sjeo je između nas tako da sam osjetio hladnoću njegovih stopala na mojim prsima i rekao:

“Hajde da vas poučim nečemu što je bolje od onoga što ste tražili od mene. Kad hoćete leći, proučite trideset i četiri puta *Allahu ekber*, trideset i tri puta *Subhanallah* i trideset i tri puta *El-hamdulillah*, to će vam biti bolje nego da vam slugu dodijelim.”

5. Vrline rodbine Allahova Poslanika, s.a.v.s.

1534. Abdullah ibn Zubejr, r.a., kaže:

- U Bici na Hendeku ja i Omer ibn

فَاطِمَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا شَكَتْ مَا تَلَقَى مِنْ أَثَرِ الرَّحَى، فَأَتَى النَّبِيَّ ﷺ سَبِيً، فَأَنْظَلَقَتْ فَلَمْ تَجِدْهُ فَوَجَدَتْ عَائِشَةَ فَأَخْبَرَتْهَا، فَلَمَّا جَاءَ النَّبِيُّ ﷺ أَخْبَرَتْهُ عَائِشَةُ بِمَجِيئِ فَاطِمَةَ، فَجَاءَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَيْنَا وَقَدْ أَخَذْنَا مَصَاجِعَنَا، فَذَهَبْتُ لِأَقُومَ، فَقَالَ: (عَلَى مَكَائِكُمَا). فَقَعَدَ بَيْنَنَا، حَتَّى وَجَدْتُ بَرْدَ قَدَمَيْهِ عَلَى صَدْرِي، وَقَالَ: (أَلَا أَعْلَمُكُمَا خَيْرًا مِمَّا سَأَلْتُمَانِي، إِذَا أَخَذْتُمَا مَصَاجِعَكُمَا، تُكَبِّرَا أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ، وَتُسَبِّحَا ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ، وَتَحْمَدَا ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ، فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمَا مِنْ خَادِمٍ).

5 - باب: مَنَاقِبُ قَرَابَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

١٥٣٤ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

كُنْتُ يَوْمَ الْأَحْزَابِ جُعِلْتُ أَنَا وَعُمَرُ ابْنُ أَبِي سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فِي النِّسَاءِ، فَتَنَظَرْتُ فَإِذَا أَنَا بِالزُّبَيْرِ عَلَى قَرَسِهِ يَخْتَلِفُ إِلَى بَنِي قُرَيْظَةَ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا، فَلَمَّا رَجَعْتُ قُلْتُ: يَا أَبَتِ رَأَيْتَكَ تَخْتَلِفُ؟ قَالَ: أَوْ هَلْ رَأَيْتَنِي يَا بَنِي؟ قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ يَأْتِ بَنِي قُرَيْظَةَ فَيَأْتِيَنِي

Ebu Seleme, r.a., bili smo postavljeni uz žene. Iz te pozicije vidio sam kako je (moj otac) Zubejr, jašući na konju, dva ili tri puta odlazio prema Benu Kurejzi (našim neprijateljima) i vraćao se. Kada sam se vratio, rekao sam:

- Oče, vidio sam te kako odlaziš i vraćaš se?

- Zar si me vidio, sinak moj!?

- Da - odgovorio sam.

Tada je on rekao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je upitao: "Ko će otići do Benu Kurejza i donijeti mi vijesti o njima?" Ja sam otišao, i kada sam se vratio, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je spomenuo oba svoja roditelja, rekavši: "Dao bih za tebe i oca i majku!"

6. Talha ibn Ubejdullah, r.a.

1535. Talha ibn Ubejdullah, r.a., je prenio:

- U jednoj od bitaka koje je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vodio sa njim nije ostao niko osim Talhe i Sa'da.

1536. Talha ibn Ubejdullah, r.a., kaže da je rukama štitio Vjerovjesnika, s.a.v.s., (od strijela) pa je pogođen tom prilikom u ruku i ona je ostala paralizovana.

7. Vrlina Sa'da ibn Ebu Vekkasa ez-Zuhrija, r.a.

1537. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., je rekao:

- Na Dan Uhuda Vjerovjesnik, s.a.v.s., je u vezi sa mnom spomenuo svoje roditelje (rekavši: "Dao bih za tebe i oca i majku!").

يَخْبِرُهُمْ؟). فَأَنْطَلَقْتُ، فَلَمَّا رَجَعْتُ جَمَعَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَبُوهُ فَقَالَ: (فِذَاكَ أَبِي وَأُمِّي).

٦ - باب: ذَكَرَ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

١٥٣٥ : عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمْ يَتَقَ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فِي بَعْضِ تِلْكَ الْأَيَّامِ الَّتِي قَاتَلَ فِيْهِنَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، غَيْرُ طَلْحَةَ وَسَعْدٍ.

١٥٣٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّهُ وَقَى النَّبِيَّ ﷺ بِيَدِهِ فَضْرَبَ فِيْهَا حَتَّى شَلَّتْ.

٧ - باب: مَنَاقِبُ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ الرَّضَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

١٥٣٧ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَمَعَ لِي النَّبِيُّ ﷺ أَبُوهُ يَوْمَ أُحُدٍ.

٨ - باب: ذَكَرُ أَصْهَارِ النَّبِيِّ ﷺ

١٥٣٨ : عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

إِنَّ عَلِيًّا - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - خَطَبَ بِنْتَ أَبِي جَهْلٍ، فَسَمِعَتْ بِذَلِكَ فَاطِمَةُ، فَأَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَتْ: يَزْعُمُ قَوْمُكَ أَنَّكَ لَا تَغْضَبُ لِبَنَاتِكَ، وَهَذَا

8. Vjerovjesnikovi, s.a.v.s., zetovi

1538. Misver ibn Mahreme, r.a., priča:

– Kada je Alija, r.a., zaprosio kćer Ebu Džehela čula je to Fatima pa je otišla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekla:

- Tvoj narod misli da se ti ne bi na nekoga naljutio zbog svojih kćeri. Evo, ovaj Alija prosi kćer Ebu Džehlovu!

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao i nakon što je izgovorio šehadet, čuo sam kada je rekao:

“Vjenčao sam jednu svoju kćer za Ebu-l-Asa ibn Rebiu, pa se on pokazao iskrenim u onome što mi je rekao. Uistinu, Fatima je dio mene i ne bih volio da joj bude učinjeno zlo. Boga mi, kćer Allahova Poslanika, s.a.v.s., i kćer Allahova neprijatelja ne mogu biti zajedno kod jednog čovjeka!”

Nakon toga Alija je odustao od prosidbe.

1539. Misver ibn Mahreme, r.a, je rekao:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako je spomenuo i pohvalio svoga zeta iz plemena Benu Abduššems za način na koji se kao zet prema njemu odnosi, rekavši:

“U svemu što mi je rekao bio je iskren i sve što mi je obećao ispunio je.”

9. Vrline Zejda ibn Harisa, Vjerovjesnikovog, s.a.v.s., oslobođenog roba

1540. Abdullah ibn Omer, r.a., je kazao:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je za vođu jedne grupe izaslanika postavio Usamu ibn Zejda. Kada su neki kritikovali to njegovo imenovanje, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je kazao:

عَلَيْ نَاكِحُ بِنْتُ أَبِي جَهْلٍ. فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَسَمِعْتُهُ حِينَ تَشْهَدُ يَقُولُ: (أَمَّا بَعْدُ، أَنْكَحْتُ أَبَا الْعَاصِ بْنِ الرَّبِيعِ، فَحَدَّثَنِي وَصَدَّقَنِي، وَإِنَّ فَاطِمَةَ بَضْعَةٌ مِنِّي، وَإِنِّي أَكْرَهُ أَنْ يَسُوءَهَا، وَاللَّهُ لَا تَجْتَمِعُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَبِنْتُ عَدُوِّ اللَّهِ عِنْدَ رَجُلٍ وَاحِدٍ). فَتَرَكَ عَلِيٌّ الْخُطْبَةَ.

١٥٣٩: رَوَّعَهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ ذَكَرَ صَهْرًا لَهُ مِنْ بَنِي عَبْدِ شَمْسٍ، فَأَثْنَى عَلَيْهِ فِي مُصَاهَرَتِهِ إِيَّاهُ فَأَحْسَنَ، قَالَ: (حَدَّثَنِي فَصَدَّقَنِي، وَوَعَدَنِي فَوَفَّى لِي).

٩ - بَاب: مَنَاقِبُ زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ مَوْلَى النَّبِيِّ ﷺ

١٥٤٠: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ بَعَثًا، وَأَمَرَ عَلَيْهِمْ أَسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ، فَطَعَنَ بَعْضُ النَّاسِ فِي إِمَارَتِهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنْ تَطَعْتُمْ فِي إِمَارَتِهِ، فَقَدْ كُتِمْتُمْ تَطَعْتُمْ فِي إِمَارَةِ أَبِيهِ مِنْ قَبْلُ، وَإِنَّمَا اللَّهُ إِنْ كَانَ لَخَلِيقًا لِلْإِمَارَةِ، وَإِنْ كَانَ لَمِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ، وَإِنَّ هَذَا لَمِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ بَعْدَهُ).

“Ne čudim se što kritikujete njegovo imenovanje za zapovjednika, jer ste ranije kritikovali i zapovjedništvo njegova oca. A, Boga mi, on je bio najdostojniji zapovjedništva i bio je jedna od meni najdražih osoba. A i ovaj je (Usama) jedna od meni najdražih osoba nakon njega.”

1541. Aiša, r.a., priča:

– Ušao kod mene (jednom prilikom) neki čovjek koji je znao dobro čitati tragove. Tu je bio Vjerovjesnik, s.a.v.s., a Usama ibn Zejd i Zejd ibn Harise su ležali u postelji.

- Ova stopala su jedna od drugih (stopala Usame i njegova oca Zejda) - rekao je čovjek.

To se svidjelo Vjerovjesniku, s.a.v.s., i obradovalo ga pa je to iskazao Aiši, r.a.

10. Usama ibn Zejd, r.a.

1542. Aiša, r.a., priča da je jedna žena iz Benu Mahzuma nešto ukrala, pa su se ljudi raspitivali:

- Ko bi se za nju mogao zauzeti kod Vjerovjesnika, s.a.v.s.?

Niko se nije usudio razgovarati sa njim osim Usame ibn Zejda. Međutim Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao je:

“Kada bi se dogodilo da među Izraelićanima ukrade neko ko je ugledan, oni ga ne bi dirali, a ako bi ukrado neko ko je nemoćan, sjekli bi mu ruku. Međutim kada bi Fatima to učinila, ja bih joj odsjekao ruku!”

1543. Usama ibn Zejd, r.a., kaže da je njega i Hasana Vjerovjesnik, s.a.v.s., uzimao, govoreći:

“Moj Allahu, voli ih, jer ih ja zaista volim!”

١٥٤١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ قَائِفٌ، وَالنَّبِيُّ ﷺ شَاهِدٌ، وَأَسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ وَزَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ مُضْطَجِعَانِ، فَقَالَ: إِنَّ هَذِهِ الْأَقْدَامَ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ. فُسِّرَ بِذَلِكَ النَّبِيُّ ﷺ وَأَعْجَبَهُ، فَأَخْبَرَ بِهِ عَائِشَةَ.

١٠ - باب: ذِكْرُ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

١٥٤٢ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ أَمْرَأَةً مِنْ بَنِي مَخْزُومٍ سَرَقَتْ، فَقَالُوا: مَنْ يُكَلِّمُ فِيهَا النَّبِيَّ ﷺ؟ فَلَمْ يَجْتَرِءْ أَحَدٌ أَنْ يُكَلِّمَهُ، فَكَلَّمَهُ أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ، فَقَالَ: (إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَ إِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الشَّرِيفُ تَرَكُوهُ، وَإِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الضَّعِيفُ قَطَعُوهُ، لَوْ كَانَتْ فَاطِمَةُ لَقَطَعْتُ يَدَهَا).

١٥٤٣ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَأْخُذُهُ وَالْحَسَنَ، فَيَقُولُ: (اللَّهُمَّ أَحِبَّهُمَا، فَأَنَا أَحِبُّهُمَا).

١١ - باب: مَنَاقِبُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

١٥٤٤ : عَنْ حَفْصَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا:

II. Vrlina Abdullaha ibn Omera, r.a.

1544. Hafsa, r.a., kaže da joj je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista je Abdullah dobar čovjek!”

12. Vrlina Ammara i Huzejfe, r.a.

1545. Ebu Derda, r.a., kaže da je u džamiji u Šamu s njegove jedne strane sjedio mladić koji je govorio:

- Moj Bože, daj mi dobrog druga!

Ebu Derda, r.a., je upitao:

- Odakle si ti?

- Od stanovnika Kufe - odgovorio je.

- Nije li među vama ili od vas onaj koji je čuvao tajnu koju nije znao niko drugi osim njega - misleći na Huzejfu?

- Jest - odgovorio je on.

- Nije li među vama ili od vas onaj koga je Allah na zamolbu Njegova Vjerovjesnika, s.a.v.s., uzeo u zaštitu od šejtana - misleći na Ammara?

- Jest - govorio je.

- A nije li među vama ili od vas vlasnik misvaka ili jastuka (Abdullah ibn Mesud)?

- Jest - odgovorio je.

- Abdullah (ibn Mesud) je imao običaj učiti 92. poglavlje Kur'ana: *Tako mi noći kada tmine razastre, i dana kada svane...?* Onaj (mladić) dodade: *I muška i ženska* (izostavljajući: *I Onoga Koji stvara...*)

Ebu Derda kaže:

- Ti ljudi (u Šamu) uporno su pokušavali učiniti da ostavim nešto od onoga što sam čuo od Allahova Poslanika, s.a.v.s.

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لَهَا: (إِنَّ عَبْدَ اللَّهِ رَجُلٌ صَالِحٌ).

۱۲ - باب: مَنَاقِبُ عَمَّارٍ وَحُذَيْفَةَ

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

۱۵۴۵ : عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ أَنَّهُ جَلَسَ إِلَى جَنْبِهِ غُلَامٌ فِي مَسْجِدٍ

بِالشَّامِ وَكَانَ قَدْ قَالَ: اللَّهُمَّ يَسِّرْ لِي

جَلِيسًا صَالِحًا، فَقَالَ أَبُو الدَّرْدَاءِ،

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: يَمُنُّ أَنْتَ؟ قَالَ: مِنْ

أَهْلِ الْكُوفَةِ، قَالَ: أَلَيْسَ فِيكُمْ، أَوْ

مِنْكُمْ، صَاحِبُ السِّرِّ الَّذِي لَا يَعْلَمُهُ

غَيْرُهُ، يَغْنِي حُذَيْفَةَ، قَالَ: قُلْتُ: بَلَى،

قَالَ: أَلَيْسَ فِيكُمْ، أَوْ مِنْكُمْ، الَّذِي

أَجَارَهُ اللَّهُ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّ ﷺ، يَغْنِي مِنَ

الشَّيْطَانِ، يَغْنِي عَمَّارًا، قُلْتُ: بَلَى،

قَالَ: أَلَيْسَ فِيكُمْ، أَوْ مِنْكُمْ، صَاحِبُ

السُّوَالِكِ، أَوْ السَّرَارِ؟ قَالَ: بَلَى، قَالَ:

كَيْفَ كَانَ عَبْدُ اللَّهِ يَقْرَأُ: «وَاللَّيْلِ إِذَا

يَغْشَى. وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى». قَالَ:

«وَالذَّكْرِ وَالْأُنْثَى». قَالَ: مَا زَالَ يَبِي

هَؤُلَاءِ حَتَّى كَادُوا يَسْتَنْزِلُونَنِي عَنْ شَيْءٍ

سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ.

۱۳ - باب: مَنَاقِبُ أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ

الْجَرَّاحِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

۱۵۴۶ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (أَنَّ لِكُلِّ

13. Vrline Ebu Ubejde ibn Džerraha, r.a.

1546. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista, svaki narod ima nekog pouzdanika, a naš pouzdanik je, o narode, Ebu Ubejda ibn Džerrah!”

14. Vrline Hasana i Husejna, r.a.

1547. El-Bera', r.a., kaže:

– Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., dok mu Hasan, sin Alijin, bijaše na ramenu kako govori:

“Moj Bože, zaista ga ja volim, pa Te molim da ga i Ti voliš!”

1548. Enes, r.a., je rekao:

– Niko nije sličio Vjerovjesniku, s.a.v.s., više od Hasana, sina Alijina, r.a.

1549. Ibn Omer, r.a., kaže da ga je neko upitao o muhrimu koji ubije muhu i da mu je on odgovorio:

– Iračani pitaju o muhi, a ubiše sina od kćeri Allahova Poslanika, s.a.v.s., je rekao:

“Njih dvojica (Hasan i Husejn) su dva moja ovosvjetska bosioaka.”

15. Ibn Abbas, r.a.

1550. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., me (jednom prilikom) zagrlao i rekao:

“Moj Bože, pouči ga mudrosti!”

أُمَّةٌ أَمِينًا، وَإِنَّ أَمِينَنَا، أَيْتُهَا الْأُمَّةُ، أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ).

١٤ - بَاب: مَنَابِقُ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

١٥٤٧ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ، وَالْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَى عَائِقِهِ، يَقُولُ: (اللَّهُمَّ إِنِّي أَحِبُّهُ فَأَحِبَّهُ).

١٥٤٨ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمْ يَكُنْ أَحَدٌ أَشْبَهَ بِالنَّبِيِّ ﷺ مِنَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا.

١٥٤٩ : عَنْ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، وَسَأَلَهُ رَجُلٌ عَنِ الْمُخْرِمِ يَقْتُلُ الذُّبَابَ؟ فَقَالَ: أَهْلُ الْعِرَاقِ يَسْأَلُونَ عَنِ الذُّبَابِ، وَقَدْ قَتَلُوا ابْنَ ابْنَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (هُمَا رِيحَانَتَايَ مِنَ الدُّنْيَا).

١٥ - بَاب: ذِكْرُ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

١٥٥٠ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: ضَمَّنِي النَّبِيُّ ﷺ إِلَى صَدْرِهِ وَقَالَ: (اللَّهُمَّ عَلِّمْنِي الْحِكْمَةَ).

١٥٥١ : وَفِي رَوَايَةٍ: (عَلِّمْنِي الْكِتَابَ).

1551. U drugoj predaji stoji: "Pouči ga Knjizi!"

16. Odlike Halida ibn Velida, r.a.

1552. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., obznanio (svijetu) smrt Zejda, Džafera i Ibn Revahe... pa je naveo ostatak hadisa koji je ranije spomenut (vidi hadis br. 639), a potom je rekao:

- A onda je preuzeo (bajrak) jedan od Allahovih mačeva (Halid ibn Velid) i tako im je Allah dao pobjedu.

17. Odlike Salima, oslobođenog Ebu Huzejfinog, r.a., roba

1553. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže:

- Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je kazao:

"Povedite se za učenjem Kur'ana bilo kojeg od ove četverice: Abdullaha ibn Mesuda (s njim je otpočeo), Ebu Huzejfinog oslobođenog roba Salima, Ubejja ibn Ka'ba ili Muaza ibn Džebela!"

18. Odlike Aiše, r.a.

1554. Aiša, r.a., kaže da je ona posudila od Esme, r.a., ogrlicu koja se potom zagubila pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao neke od ashaba da je traže. Kada je nastupilo vrijeme namaza oni su klanjali bez abdesta. Kad su se vratili Vjerovjesniku, s.a.v.s., požalili su se na to pa je objavljen ajet o tejemumu (simbolično čišćenje). Potom je naveo ostatak hadisa koji je spomenut u Knjizi o tejemumu (vidi hadis br. 223).

١٦ - بَاب: مَنَاقِبُ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

١٥٥٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَعَى زَيْدًا وَجَعْفَرًا وَأَبْنَ رَوَاحَةَ وَذَكَرَ بَاقِيَ الْحَدِيثِ وَقَدْ تَقَدَّمَ ، ثُمَّ قَالَ : فَأَخَذَهَا - يَعْنِي الرَّايَةَ - سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِ اللَّهِ حَتَّى فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ .

١٧ - بَاب: مَنَاقِبُ سَالِمٍ مَوْلَى أَبِي حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

١٥٥٣ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ :

(أَسْتَقْرِئُوا الْقُرْآنَ مِنْ أَرْبَعَةٍ : مِنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ - فَبَدَأَ بِهِ - وَسَالِمٍ مَوْلَى أَبِي حُذَيْفَةَ وَأَبِي بِنِ كَعْبٍ ، وَمُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ) .

١٨ - بَاب: فَضْلُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

١٥٥٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّهَا أَسْتَعَارَتْ مِنْ أَسْمَاءَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فِلَادَةً فَهَلَكَتْ ، فَأَرْسَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ نَاسًا مِنْ أَصْحَابِهِ فِي طَلَبِهَا ، فَأَذَرَكْنَهُمُ الصَّلَاةَ فَصَلُّوا بِغَيْرِ وُضْوءٍ ، فَلَمَّا أَتَوْا النَّبِيَّ ﷺ شَكَّرُوا ذَلِكَ إِلَيْهِ ، فَتَرَكْتُ أَبْنَةَ التَّيْمِمْ ، ثُمَّ ذَكَرَ بَاقِيَ الْحَدِيثِ ، وَقَدْ تَقَدَّمَ فِي كِتَابِ التَّيْمِمْ .

19. Vrlina ensarija

1555. Aiša, r.a., kaže:

– Dan “buas” (dan u kome se odigrala bitka između medinskih plemena Evs i Hazredž) je bio dan koji je Allah priredio Svome Poslaniku, s.a.v.s., jer kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao, ugledni ljudi medinskih plemena već su se bili međusobno razišli i njihovi vođe pobijeni i(li) rana dopali. Allah ga je priredio Svome Poslaniku, s.a.v.s., tako što su oni zbog toga primili islam.

20 Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: “Da nije Hidžre, bio bih jedan od ensarijal”

1556. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Da nije Hidžre, ja bih bio jedan od ensarija!

21. Ljubav prema ensarijama je znak vjerovanja

1557. El-Bera, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ensarije voli vjernik, a mrzi ih samo licemjer. Allah voli one koji njih vole, a mrzi one koji njih mrže.”

22. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi ensarijama: “Vi ste meni najdraži!”

1558. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidio žene i djecu (ensarija) kako se vraćaju sa svadbe pa je ustao i rekao:

۱۹ - باب: مَنَاقِبُ الْأَنْصَارِ

۱۵۵۵ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ يَوْمُ بُعَاثَ يَوْمًا قَدَّمَهُ اللَّهُ لِرَسُولِهِ ﷺ، فَقَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَقَدْ أَفْتَرَقَ مَلَأُوهُمْ، وَقَتَلَتْ سَرَوَاتُهُمْ وَجَرَحُوا، فَقَدَّمَهُ اللَّهُ لِرَسُولِهِ ﷺ فِي دُخُولِهِمْ فِي الْإِسْلَامِ.

۲۰ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «لَوْلَا الْهِجْرَةُ لَكُنْتُ أَمْرًا مِنَ الْأَنْصَارِ»

۱۵۵۶ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَوْلَا الْهِجْرَةُ لَكُنْتُ أَمْرًا مِنَ الْأَنْصَارِ).

۲۱ - باب: حُبِّ الْأَنْصَارِ مِنَ الْإِيمَانِ

۱۵۵۷ : عَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الْأَنْصَارُ لَا يُحِبُّهُمْ إِلَّا مُؤْمِنٌ وَلَا يَبْغِضُهُمْ إِلَّا مُنَافِقٌ، فَمَنْ أَحَبَّهُمْ أَحَبَّ اللَّهَ، وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ أَبْغَضَهُ اللَّهَ).

۲۲ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «أَنْتُمْ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ» لِلْأَنْصَارِ:

۱۵۵۸ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

“Moj Bože! Vi ste meni najdraži među ljudima!”

Ovo je ponovio tri puta.

1559. Enes, r.a., u jednoj drugoj predaji, kaže:

– Došla jedna ensarijka sa djetetom kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pa je on razgovarajući sa njom rekao:

“Tako mi Onoga u Čijoj moći je moja duša, zaista ste vi meni najdraži ljudi!”

On je to ponovio dva puta.

1560. Zejd ibn Erkam, r.a., kaže da su ensarije rekli:

- O Allahov Poslaniče, svaki vjerovjesnik imao je pristalice. Mi smo pristali uz tebe. Zato, moli Allaha da i naši potomci nas slijede!

I on je zamolio.

23. Vrijednosti ensarijskih kuća

1561. Ebu Humejda r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Najbolje ensarijske kuće su...” - i spomenuo je hadis koji je ranije naveden, a zatim je dodao da je Sa'd ibn Ubade rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- U vrednovanju ensarijskih kuća mi smo navedeni posljednji?!

Na to je on kazao:

“A zar vam nije dovoljno to što ste među najboljima?!”

رَأَى النَّبِيَّ ﷺ النَّسَاءَ وَالصَّبِيَّانَ مُقْبِلِينَ مِنْ عُرْسٍ فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ مُعْتَمِلًا فَقَالَ: (اللَّهُمَّ أَنْتُمْ مِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ). قَالَهَا ثَلَاثَ مَرَارٍ.

1559 : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فِي رَوَايَةٍ، قَالَ: جَاءَتْ أَمْرَأَةٌ مِنَ الْأَنْصَارِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَمَعَهَا صَبِيٌّ لَهَا، فَكَلَّمَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، إِنَّكُمْ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ). مَرَّتَيْنِ.

1560 : عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَتِ الْأَنْصَارُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لِكُلِّ نَبِيٍّ أَتْبَاعٌ، وَإِنَّا قَدْ أَتَبْنَاكَ، فَادْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ أَتْبَاعَنَا مِنَّا، فَدَعَا بِهِ.

٢٣ - باب: فَضْلُ دُورِ الْأَنْصَارِ

1561 : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ خَيْرَ دُورِ الْأَنْصَارِ) فَذَكَرَ الْحَدِيثَ، وَقَدْ تَقَدَّمَ، ثُمَّ قَالَ: قَالَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، خَيْرَ دُورِ الْأَنْصَارِ فَجُعِلْنَا آخِرًا، فَقَالَ: (أَوْ لَيْسَ بِحَسَنِكُمْ أَنْ تَكُونُوا مِنَ الْخِيَارِ).

24. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi ensarijama: "Strpite se dok me ne sretnete na *havdu* (u Džennetu)!"

1562. Usejd ibn Hudajr, r.a., kaže da je neko od ensarija upitao:

- Allahov Poslaniče! Zar me nećeš postaviti za upravitelja kao što si postavio toga i toga?!

On je na to rekao:

"Vi ćete poslije mene doživjeti da se daje prednost drugima nad vama, pa se strpite dok me ne susretnete na *Havdu* (u Džennetu)!"

1563. Enes, r.a., u jednoj drugoj predaji kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao ensarijama:

"Vaše obećano mjesto je *Havd* (vrelo u Džennetu)!"

25. Ajet: ...*I više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno...* (El-Hašr, 9)

1564. Ebu Hurejre, r.a., priča da je jedan čovjek došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa je on zapovjedio svojim ženama (da pripreme nešto).

- Imamo samo vode! - rekle su one.

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko će prihvatiti ili ugostiti ovoga?"

Jedan od ensarija je odgovorio:

- Ja ću.

Odveo ga je svojoj kući i rekao ženi:

- Počasti Vjerovjesnikovog, s.a.v.s., gosta!

Ona je odgovorila:

٢٤ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ
لِلْأَنْصَارِ: «اضْبِرُوا حَتَّى
تَلْقَوْنِي عَلَى الْحَوْضِ»

١٥٦٢ : عَنْ أُسَيْدِ بْنِ حُضَيْرٍ، رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ قَالَ: يَا
رَسُولَ اللَّهِ، أَلَا تَسْتَعْمِلُنِي كَمَا اسْتَعْمَلْتَ
فُلَانًا؟ قَالَ: (سَتَلْقَوْنَ بَعْدِي أَثَرَهُ،
فَاضْبِرُوا حَتَّى تَلْقَوْنِي عَلَى الْحَوْضِ).

١٥٦٣ : وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
فِي رِوَايَةٍ: (وَمَوْعِدُكُمْ الْحَوْضُ).

٢٥ - باب: قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ:
«وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ
كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ»

١٥٦٤ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ:

أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَبَعَثَ إِلَى
نِسَائِهِ، فَقُلْنَ: مَا مَعَنَا إِلَّا الْمَاءُ، فَقَالَ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ يَضُمُّ أَوْ يُضِيفُ
هَذَا). فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ: أَنَا،
فَانْطَلَقَ بِهِ إِلَى أَمْرَأَتِهِ، فَقَالَ: أَكْرَمِي
ضَيْفَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَتْ: مَا عِنْدَنَا

- Nemamo ništa osim hrane za moju djecu!

- Pripremi šta ima, zapali svjetiljku a djecu uspavaj ako budu tražila večeru! - reče on.

I ona je pripremila hranu, zapalila svjetiljku i uspavala djecu a zatim je ustala kao da želi popraviti svjetiljku i ugasila je. Njih dvoje su se ponašali da mu se čini kao da jedu, a u stvari su zanoćili previjajući se od gladi.

Kada je svanulo otišao je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., koji je rekao:

“Allah se razveselio ili bio zadivljen vašim noćasnjim postupkom!”

Tim povodom Allah je objavio: ...i više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno. A oni koji se usčuvaju škrtosti, oni će naći spas.

26. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: “Prihvatite dobročinstvo njihovog dobročinitelja, a prijedite preko postupka njihovog prijestupnika!”

1565. Enes ibn Malik, r.a., priča:

– Prošli su Ebu Bekr i Abbas, r.a., pokraj jednog skupa ensarija koji su plakali.

- Zašto plaćete? - upitao je jedan od njih (Ebu Bekr).

- Sjetili smo se sijela Vjerovjesnika, s.a.v.s., s nama - odgovorili su.

On je otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i to mu ispričao pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izašao s krajem ogrtača na glavi i popeo se na minber, na koji se poslije toga nije više nikad popeo. Zahvalio je Allahu i veličao Ga, a zatim rekao:

إِلَّا قُوْتُ صِبْيَانِي، فَقَالَ: هَيْيْ طَعَامِكَ، وَأَضْبِحِي سِرَاجَكَ، وَنَوِّمِي صِبْيَانَكَ إِذَا أَرَادُوا عَشَاءً. فَهَيَّأتُ طَعَامَهَا، وَأَضْبَحْتُ سِرَاجَهَا، وَنَوِّمْتُ صِبْيَانَهَا، ثُمَّ قَامَتْ كَأَنَّهَُا تُضْلِحُ سِرَاجَهَا فَأَظْفَأَتْهُ، فَجَعَلَ يُرِيَانِي أَنَّهُمَا يَأْكُلَانِ، فَبَاتَا طَاوِسَيْنِ، فَلَمَّا أَضْبَحَ غَدَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: (ضَحِكَ اللَّهُ اللَّيْلَةَ، أَوْ عَجِبَ، مِنْ فَعَالِكُمَا). فَأَنْزَلَ اللَّهُ: ﴿وَيُؤْتِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾.

٢٦ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ: «اقْبَلُوا مِنْ مُحْسِنِهِمْ وَتَجَاوَزُوا عَنْ مُسِيئَتِهِمْ»

١٥٦٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَرَّ أَبُو بَكْرٍ وَالْعَبَّاسُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا بِمَجْلِسٍ مِنْ مَجَالِسِ الْأَنْصَارِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَهُمْ يَتَكُونُونَ، فَقَالَ: مَا يَبْكِيكُمْ؟ قَالُوا: ذَكَرْنَا مَجْلِسَ النَّبِيِّ ﷺ مِنَّا، فَدَخَلَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَأَخْبَرَهُ بِذَلِكَ، قَالَ: فَخَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ وَقَدْ عَصَبَ عَلَى رَأْسِهِ حَاشِيَةَ بُرْدٍ، قَالَ: فَصَعِدَ الْمِنْبَرَ، وَلَمْ يَضَعْهُ بَعْدَ ذَلِكَ

“Oporučujem vam da vodite računa o ensarijama jer su oni moji najbliži drugovi i povjerenici mojih tajni (moj želudac i sanduk za skupocjenosti). Ono što je bila njihova dužnost oni su izvršili, a ostalo je njihovo pravo. Zato, prihvatite dobročinstvo njihovih dobročinitelja, a prijedite preko (loših postupaka) njihovog prijestupnika!”

1566. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Jednom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izašao sa plaštom prigrnutim oko ramena i sivim povezom i sjeo na minber. Nakon što je zahvalio Allahu i veličao Ga, rekao je:

“A potom, o narode! Zaista će se svijet namnožiti a ensarije smanjiti tako da će postati poput soli u hrani! Zato, ko od vas bude odlučivao o nečemu čime može nekome (od njih) nauditi ili mu od koristi biti, neka uvaži dobročinstvo koje neko od njih uradi, a oprostí grešku onome ko pogriješi!”

27. Vrline Sa'da ibn Muaza, r.a.

1567. Džabir, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Arš se potresao kada je umro Sa'd ibn Muaz.”

28. Vrline Ubejja ibn Ka'ba, r.a.

1568. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao Ubejju:

“Zaista mi je Allah zapovjedio da ti proučim: *Nisu se nevjernici između sljedbenika Knjige...* (El-Bejjine, I.)!

النِّزَمِ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (أَوْصِيكُمْ بِالْأَنْصَارِ، فَإِنَّهُمْ كَرِشِي وَعَيْتِي، وَقَدْ قَضُوا الَّذِي عَلَيْهِمْ وَبَقِيَ الَّذِي لَهُمْ، فَاقْبَلُوا مِنْ مُحْسِنِهِمْ وَتَجَاوَزُوا عَنْ مُسِيئِهِمْ).

1566 : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَعَلَيْهِ مِلْحَفَةٌ مُتَعَطِّفًا بِهَا عَلَى مَنْكِبَيْهِ، وَعَلَيْهِ عِصَابَةٌ دَسْمَاءٌ، حَتَّى جَلَسَ عَلَى الْمِنْبَرِ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (أَمَّا بَعْدُ أَيُّهَا النَّاسُ، فَإِنَّ النَّاسَ يَكْثُرُونَ، وَتَقِلُّ الْأَنْصَارُ حَتَّى يَكُونُوا كَالْمِلْحِ فِي الطَّعَامِ، فَمَنْ وَلِيَ مِنْكُمْ أَمْرًا يَضُرُّ فِيهِ أَحَدًا أَوْ يَنْفَعُهُ، فَلْيَقْبَلْ مِنْ مُحْسِنِهِمْ، وَيَتَجَاوَزْ عَنْ مُسِيئِهِمْ).

٢٧ - باب: مَنَاقِبُ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

1567 : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (أَهْتَرَّ الْعَرْشُ لِمَوْتِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ).

٢٨ - باب: مَنَاقِبُ أَبِي بِنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

1568 : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِأَبِي: (إِنَّ اللَّهَ

- Moje ime je spomenuo!? - upitao je on.

“Da”, odgovorio je.

Tada je (Ubejj) zaplakao.

29. Vrline Zejda ibn Sabita, r.a.

1569. Enes, r.a., kaže:

- U Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., doba Kur'an su sakupili četverica i svi su bili ensarije: Ubejj, Muaz ibn Džebel, Ebu Zejd i Zejd ibn Sabit.

Enes je upitan:

- Ko je Ebu Zejd?

- Jedan od mojih amidža - odgovorio je.

30. Vrline Ebu Talhe, r.a.

1570. Enes, r.a., kazuje:

- U Bici na Uhudu ljudi su se (u jednom momentu) razbježali od Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa je sa njim ostao samo Ebu Talha, koji ga je branio svojim štitom. Ebu Talha je bio iskusan strijelac i dobro rukovao lukom i strijelom. Toga je dana slomio dva ili tri luka. Kada bi neko naišao sa tobolcem strijela pored njega, (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) bi rekao:

“Daj ih Ebu Talhi!”

Kada bi se Vjerovjesnik, s.a.v.s., podigao da pogleda prema neprijatelju, Ebu Talha bi mu govorio:

- Vjerovjesniče, žrtvovao bih i oca i majku za tebe, nemoj se podizati, pogodit će te strijela neprijatelja. Neka moje grudi budu ispred tvojih grudi!

أَمَرَنِي أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْكَ: «لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ». قَالَ: وَسَمَانِي؟ قَالَ: (نَعَمْ). فَبَكَى.

٢٩ - باب: مَنَاقِبُ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

١٥٦٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَمَعَ الْقُرْآنَ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ أَرْبَعَةٌ، كُلُّهُمْ مِنْ الْأَنْصَارِ: أَبِي، وَمُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ، وَأَبُو زَيْدٍ، وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ. فَقِيلَ لِأَنَسٍ: مَنْ أَبُو زَيْدٍ؟ قَالَ: أَحَدُ عُمُومَتِي.

٣٠ - باب: مَنَاقِبُ أَبِي طَلْحَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

١٥٧٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا كَانَ يَوْمَ أُحُدٍ أَتَاهُ النَّاسُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ وَأَبُو طَلْحَةَ بَيْنَ يَدَيْ النَّبِيِّ ﷺ مُجَوِّبٌ بِهِ عَلَيْهِ بِحَقِّقَةٍ لَهُ، وَكَانَ أَبُو طَلْحَةَ رَجُلًا رَامِيًا شَدِيدَ الْقُدِّ، يَكْسِرُ يَوْمِيذٍ قَوْسَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا، وَكَانَ الرَّجُلُ يَمُرُّ مَعَهُ الْجَعْبَةُ مِنَ النَّبْلِ، فَيَقُولُ: (اَنْتَرَهَا لِأَبِي طَلْحَةَ). فَأَشْرَفَ النَّبِيُّ ﷺ يَنْظُرُ إِلَى الْقَوْمِ، فَيَقُولُ أَبُو طَلْحَةَ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، يَا أَيْيَ أَنْتَ وَأُمِّي، لَا تُشْرِفْ يُصِيبَكَ سَهْمٌ مِنْ سِهَامِ الْقَوْمِ، نَحْرِي دُونَ نَحْرِكَ. وَلَقَدْ رَأَيْتُ عَائِشَةَ بِنْتَ أَبِي بَكْرٍ وَأُمَّ سَلِيمٍ، وَإِنَهُمَا لَمُسْمَرَتَانِ، أَرَى خَدَمَ سُوقِهِمَا، تَنْقُزَانِ الْقُرْبَ عَلَى

Vidio sam kako Aiša, kćerka Ebu Bekra, i Umm Sulejma jure zadignutih skuta, tako da sam vidio halhale (ukrase) na njihovim cjevanicama, i nose mješine za vodu na svojim leđima, napoje ljude pa se ponovo vrate, napune ih pa opet poje. Sablja je (toga dana) ispadala iz ruku Ebu Talhe dva ili tri puta.

31. Vrline Abdullaha ibn Selama, r.a.

1571. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., kaže:

– Nisam čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da je i za koga od ljudi koje zemljom hode rekao da će ući u Džennet, osim za Abdullaha ibn Selama. I rekao je da je u vezi sa njim objavljen ovaj ajet: ...*i posvjedočio je jedan svjedok od Izraelićana da je i on (Kur'an) od Allaha...* (El-Ahkaf, 10).

1572. Abdullah ibn Selam, r.a., kaže:

– U vrijeme Vjerovjesnika, s.a.v.s., sanjao sam kako se nalazim u nekoj prostranoj zelenoj bašči nasred koje je bio jedan željezni stup čiji je donji kraj bio u zemlji a gornji u nebu. Na samom njegovom vrhu nalazila se jedna petlja. Rečeno mi je:

- Penji se!

- Ne mogu! - odgovorio sam.

Tada je doveden jedan sluga koji je straga podigao moju haljinu i ja sam se popeo do vrha stupa i uhvatio se za samu petlju.

- Drži čvrsto! - rečeno mi je.

Kad sam se probudio ona mi je još bila u ruci. I kada sam ispričao Vjerovjesniku, s.a.v.s., šta sam sanjao, on je kazao:

مُتَوْنِهِمَا، تُفَرِّغَانِي فِي أَفْوَا الْقَوْمِ، ثُمَّ تَرْجِعَانِ فْتَمْلَأَانِيهَا، ثُمَّ تَجِئَانِ فْتَفْرِغَانِي فِي أَفْوَا الْقَوْمِ، وَلَقَدْ وَقَعَ السَّيْفُ مِنْ يَدَيَّ أَبِي طَلْحَةَ، إِمَّا مَرَّتَيْنِ وَإِمَّا ثَلَاثًا.

٣١ - باب: مناقب عبد الله بن سلام رضي الله عنه

١٥٧١ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَا سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ لِأَحَدٍ يَمْشِي عَلَى الْأَرْضِ: إِنَّهُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، إِلَّا لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ. قَالَ: وَفِيهِ نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: ﴿وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى مِثْلِهِ﴾. الْآيَةُ.

١٥٧٢ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

رَأَيْتُ رُؤْيَا عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ فَقَصَصْتُهَا عَلَيْهِ، وَرَأَيْتُ كَأَنِّي فِي رَوْضَةٍ - ذَكَرَ مِنْ سَعَتِهَا وَخُضْرَتِهَا - وَسَطُهَا عُمُودٌ مِنْ حَدِيدٍ، أَسْفَلُهُ فِي الْأَرْضِ وَأَعْلَاهُ فِي السَّمَاءِ، فِي أَعْلَاهُ عُرْوَةٌ، فَقِيلَ لِي: آزِقْهُ، قُلْتُ: لَا أَسْتَطِيعُ، فَأَتَانِي مِنْصَفٌ، فَرَفَعَ ثِيَابِي مِنْ خَلْفِي، فَرَقِيتُ حَتَّى كُنْتُ فِي أَعْلَاهَا، فَأَخَذْتُ بِالْعُرْوَةِ، فَقِيلَ لِي: اسْتَمْسِكْ. فَاسْتَيْقَظْتُ وَإِنَّهَا لَفِي يَدَيَّ، فَقَصَصْتُهَا

“Ta bašča je bašča islama, stup je stup islama, a ta petlja je najčvršća veza (*el-urvetu-l-vuska*). Ti ćeš ostati u islamu sve do smrti.”

32. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., ženidba Hatidžom, i njeno, r.a., prvenstvo

1573. Aiša, r.a., kaže:

– Nisam bila ljubomorna ni na jednu Vjerovjesnikovu, s.a.v.s., suprugu kao na Hatidžu iako je nisam vidjela. Međutim, Vjerovjesnik, s.a.v.s., ju je često spominjao. Kada bi zaklao ovcu, isjekao bi je na dijelove a potom poslao Hatidžinim prijateljicama.

– Kao da na ovome svijetu nema druge žene osim Hatidže - rekla sam mu jednom prilikom, a on je odgovorio:

“Ona je bila takva i takva i od nje sam imao djecu.”

1574. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Džibril došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

– O Allahov Poslaniče, evo, dolazi Hatidža sa posudom u kojoj je mesna čorba, ili neko drugo jelo ili piće. Kad dođe kod tebe, prenesi joj selam od Gospodara njezina i mene, i obraduj je kućom od *kasaba* (trske) u Džennetu u kojoj neće biti ni buke ni muke.

1575. Aiša, r.a., kaže:

– Kada je jednom Hatidžina sestra, Hala bint Huvejlid, zatražila dopuštenje da uđe kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., to ga je podsjetilo na Hatidžu i uznemirilo pa je rekao:

عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: (تِلْكَ الرَّؤُضَةُ رَوْضَةُ الْإِسْلَامِ، وَذَلِكَ الْعُمُودُ عُمُودُ الْإِسْلَامِ، وَتِلْكَ الْعُرْوَةُ عُرْوَةُ الْوَثْقَى، فَأَنْتَ عَلَى الْإِسْلَامِ حَتَّى تَمُوتَ).

۳۲ - باب: تَزْوِيجِ النَّبِيِّ ﷺ

خَدِيجَةَ وَفَضَّلَهَا رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا

۱۵۷۳ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ: مَا غِرْتُ عَلَى أَحَدٍ مِنْ نِسَاءِ

النَّبِيِّ ﷺ مَا غِرْتُ عَلَى خَدِيجَةَ، وَمَا

رَأَيْتُهَا، وَلَكِنْ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَكْثُرُ

ذِكْرُهَا، وَرُبَّمَا ذَبَحَ الشَّاةَ، ثُمَّ يَقْطَعُهَا

أَعْضَاءً، ثُمَّ يَبْعَثُهَا فِي صَدَائِقِ خَدِيجَةَ،

فَرُبَّمَا قُلْتُ لَهُ: كَأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ فِي الدُّنْيَا

أَمْرًا إِلَّا خَدِيجَةُ، فَيَقُولُ: (إِنَّهَا كَانَتْ،

وَكَانَتْ، وَكَانَ لِي مِنْهَا وَلَدٌ).

۱۵۷۴ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ: أَتَى جِبْرِيلُ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: يَا

رَسُولَ اللَّهِ هَٰذِهِ خَدِيجَةُ قَدْ أَتَتْ، مَعَهَا

إِنَاءٌ فِيهِ إِدَامٌ أَوْ طَعَامٌ أَوْ شَرَابٌ، فَإِذَا

هِيَ أَتَتْكَ فَأَقْرَأْ عَلَيْهَا السَّلَامَ مِنْ رَبِّهَا

وَمِنِّي، وَبَشِّرْهَا بِبَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ

قَصَبٍ لَا صَحْبَ فِيهِ وَلَا نَصَبَ.

۱۵۷۵ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ: أَسْتَأْذِنُ هَالَةَ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ،

أُخْتُ خَدِيجَةَ، عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ،

فَعَرَفَ أَسْتِثْدَانَ خَدِيجَةَ فَأَزْثَاعَ لِذَلِكَ،

“O moj Bože, Hala!”

Ja sam tada (kaže Aiša) osjetila ljubomoru pa sam rekla:

- Šta to izaziva tvoje sjećanje na jednu krezavu kurejšijsku staricu koju je vrijeme odnijelo a tebi Allah u zamjenu dao bolju od nje?!”

33. Predaja o Hindi bint Utbe

1576. Aiša, r.a., kaže:

- Došla je Hinda bint Utbe i rekla:

- Allahov Poslaniče, (prije nego što sam primila islam) na zemlji nije bilo familije čije bi me poniženje radovalo više od poniženja tvoje familije. Međutim danas nema na zemlji familije za koju bih voljela da je cjenjenija od tvoje familije.

On je tada rekao:

“I također, tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša...”, ostatak hadisa je spomenut ranije (vidi hadis br. 5:168).

34. Predanje o Zejdu ibn Amru ibn Nufejlu, r.a.

1577. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., prije nego što mu je počela dolaziti Objava, susreo Zejda ibn Amra ibn Nufejla pri dnu Beldeha (ime doline). Vjerovjesniku, s.a.v.s., je bila servirana sofr, ali je on odbio da bilo šta od nje jede. Kada je sofr servirana Zejdu, on je rekao:

- Zaista, neću jesti ništa od onoga što prinosite kao žrtvu vašim idolima, niti ću jesti išta osim onoga nad čime je (pri klanju) spomenuto ime Allahovo.

فَقَالَ: (اللَّهُمَّ هَالَهُ). قَالَتْ: فَعِزْتُ،
فَقُلْتُ: مَا تَذْكُرُ مِنْ عَجُوزٍ مِنْ عَجَائِرِ
قُرَيْشٍ، حَمَرَاءِ الشُّدَقَيْنِ، هَلَكْتُ فِي
الدَّهْرِ، قَدْ أَبْدَلَكَ اللَّهُ خَيْرًا مِنْهَا.

۳۳ - باب: ذِكْرُ هِنْدِ بِنْتِ عُتْبَةَ

۱۵۷۶: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ: جَاءَتْ هِنْدُ بِنْتُ عُتْبَةَ، قَالَتْ: يَا
رَسُولَ اللَّهِ، مَا كَانَ عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ
مِنْ أَهْلِ خِبَاءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ أَنْ يَذِلُّوا مِنْ
أَهْلِ خِبَائِكَ، ثُمَّ مَا أَصْبَحَ الْيَوْمَ عَلَى
ظَهْرِ الْأَرْضِ أَهْلُ خِبَاءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ أَنْ
يَعِزُّوا مِنْ أَهْلِ خِبَائِكَ، قَالَ: وَأَيْضًا
وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ وَبِأَمْرِ الْحَدِيثِ قَدْ تَقَدَّمَ.

۳۴ - باب: حَدِيثُ زَيْدِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ نُفَيْلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

۱۵۷۷: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَقِيَ زَيْدَ بْنَ عَمْرٍو
ابْنَ نُفَيْلٍ بِأَسْفَلِ بَلَدَحَ، قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ
عَلَى النَّبِيِّ ﷺ الْوَحْيُ، فَقَدِمَتْ إِلَى
النَّبِيِّ ﷺ سُمْرَةٌ، فَأَبَى أَنْ يَأْكُلَ مِنْهَا، ثُمَّ
قَالَ زَيْدٌ: إِنِّي لَسْتُ أَكُلُ مِمَّا تَذْبَحُونَ
عَلَى أَنْصَابِكُمْ، وَلَا أَكُلُ إِلَّا مَا ذَكَرَ اسْمُ

Zejd ibn Amr je kritikovao način na koji Kurejšije prinose svoje žrtve, govoreći:

- Allah je stvorio brava i spustio mu s neba vodu i dao da mu iz zemlje raste bilje, a vi ga koljete u nečije drugo ime, mimo Allaha.

Na taj način on je osuđivao njihovu praksu a isticao Allahovu, dž.š., veličinu.

35. Dani džahilijeta

1578. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Znajte, ko se bude zaklinjao, neka se zaklinje samo Allahom!”

Kurejšije su imali običaj zaklinjati se svojim očevima, pa je on rekao:

“Ne zaklinjite se vašim očevima!”

1579. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Najistinitije što je rekao pjesnik jesu riječi Lebida: ‘Znajte, sve osim Allaha je neistina!’”

Umejje ibn Ebu Salt umalo da nije primio islam.

36. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., poslanstvo

(On je) Muhammed ibn Abdullah ibn Abdulmuttalib ibn Hašim ibn Abdu Menaf ibn Kusajj ibn Kilab ibn Murre ibn Ka'b ibn Luejj ibn Galib ibn Fihri ibn Malik ibn Nadr ibn Kinane ibn Huzejme ibn Mudrike ibn Iljas ibn Mudar ibn Nizar ibn Me'add ibn Adnan.

اللَّهُ عَلَيْهِ. وَأَنَّ زَيْدَ بْنَ عَمْرٍو كَانَ يَعْيبُ عَلَى قُرَيْشٍ ذَبَابَهُمْ، وَيَقُولُ: الشَّاءُ خَلَقَهَا اللَّهُ، وَأَنْزَلَ لَهَا مِنَ السَّمَاءِ الْمَاءَ، وَأَنْبَتَ لَهَا مِنَ الْأَرْضِ، ثُمَّ تَذَبُّحُونَهَا عَلَى غَيْرِ اسْمِ اللَّهِ. إِنْكَارًا لِذَلِكَ وَإِعْظَامًا لَهُ.

٣٥ - باب: أَيَّامُ الْجَاهِلِيَّةِ

١٥٧٨ : عَنْ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَلَا مَنْ كَانَ حَالِفًا فَلَا يَخْلِفُ إِلَّا بِاللَّهِ). فَكَانَتْ قُرَيْشٌ تَخْلِفُ بِآبَائِهَا، فَقَالَ: (لَا تَخْلِفُوا بِآبَائِكُمْ).

١٥٧٩ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَصْدَقُ كَلِمَةٍ قَالَهَا الشَّاعِرُ، كَلِمَةُ لَبِيدٍ: أَلَا كُلُّ شَيْءٍ مَا خَلَا اللَّهَ بَاطِلٌ، وَكَادَ أُمَيَّةُ بْنُ أَبِي الصَّلْتِ أَنْ يُسْلِمَ).

٣٦ - باب: مَبْعَثُ النَّبِيِّ ﷺ

مُحَمَّدٌ، بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ
ابْنِ هَاشِمٍ. بْنُ عَبْدِ مَنَافٍ بْنِ قُصَيٍّ بْنِ
كَلَابِ بْنِ مُرَّةَ بْنِ كَعْبٍ بْنِ لُؤَيٍّ بْنِ
غَالِبِ بْنِ فِهْرِ بْنِ مَالِكِ بْنِ النَّضْرِ بْنِ
كَنَانَةَ بْنِ خُزَيْمَةَ بْنِ مُدْرِكَةَ بْنِ إِيَّاسَ بْنِ
مُضَرَ بْنِ نِزَارِ بْنِ مَعَدٍّ بْنِ عَدْنَانَ.

١٥٨٠ : عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ

1580. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., počelo je spuštanje Objave u 40. godini života. U Mekki je ostao trinaest godina a potom mu je naredena seoba u Medinu, u kojoj je ostao deset godina, nakon čega je umro.

37. Šta su Vjerovjesnik i njegovi drugovi doživjeli od mušrika Mekke

1581. Ibn Amr ibn As, r.a., je na pitanje o tome šta je najgore što su mušrici činili Vjerovjesniku, s.a.v.s., odgovorio:

- Jednom dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao u hidžru Kabe prišao je Ukbe ibn Ebu Muajt, stavio komad svoje odjeće oko njegova vrata i počeo ga daviti. Prišao je Ebu Bekr, uhvatio ga za rame i gurnuo od Vjerovjesnika, s.a.v.s., izgovarajući (ajet):

- Zar da ubijete čovjeka zato što govori: "Gospodar je moj Allah..." (El-Mu'min, 28).

38. Spominjanje džina

1582. Abdullah ibn Mesud, r.a., je na pitanje o tome ko je Vjerovjesniku, s.a.v.s., skrenuo pažnju na džine one noći kada su slušali Kur'an, odgovorio:

- Jedno drvo mu je skrenulo pažnju na njih.

1583. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je jednom u društvu Vjerovjesnika, s.a.v.s., nosio posudu sa vodom za njegov abdest i ličnu potrebu. (I dok ga je pratio sa posudom) Vjerovjesnik, s.a.v.s., je upitao:

- Ko je ovaj?

- Ja sam, Ebu Hurejre - odgovorio je on.

عَنْهُمَا قَالَ: أُنْزِلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ ابْنُ أَرْبَعِينَ سَنَةً، فَمَكَثَ بِمَكَّةَ ثَلَاثَ عَشْرَةَ سَنَةً، ثُمَّ أَمَرَ بِالْهِجْرَةِ، فَهَاجَرَ إِلَى الْمَدِينَةِ، فَمَكَثَ بِهَا عَشْرَ سِنِينَ، ثُمَّ تُوُفِّيَ ﷺ.

۳۷ - باب: مَا لَقِيَ النَّبِيُّ وَأَصْحَابُهُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ بِمَكَّةَ

۱۵۸۱ : عَنْ ابْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا وَقَدْ سُئِلَ عَنْ أَشَدِّ مَا صَنَعَهُ الْمُشْرِكُونَ بِالنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: بَيْنَا النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي فِي حِجْرِ الْكَعْبَةِ، إِذْ أَقْبَلَ عُقْبَةُ بْنُ أَبِي مُعَيْطٍ، فَوَضَعَ تَوْبَهُ فِي عُقْبِهِ، فَخَنَقَهُ خَنْقًا شَدِيدًا، فَأَقْبَلَ أَبُو بَكْرٍ حَتَّى أَخَذَ بِمَنْكِبِهِ، وَدَفَعَهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ». الْآيَةُ.

۳۸ - باب: ذِكْرُ الْجِنِّ

۱۵۸۲ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَقَدْ سُئِلَ: مَنْ أَدْنَى النَّبِيِّ ﷺ بِالْجِنِّ لَيْلَةً اسْتَمَعُوا الْقُرْآنَ؟ فَقَالَ: إِنَّهُ أَذْنَتْ بِهِمْ شَجَرَةٌ.

۱۵۸۳ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ

“Donesi mi nekoliko kamenova da se očistim poslije obavljanja prirodne nužde, ali nemoj donositi kosti niti balege!”

Ja sam mu donio nekoliko kamenčića u krajičku svoje odjeće, stavio ih pokraj njega i udaljio se. Kasnije, idući sa njim, upitao sam ga:

- Šta je to sa kostima i balegom?

On je odgovorio:

“To je hrana džina.”

1584. U ovoj predaji hadisa se još kaže da je dodao:

“Došlo mi je izaslanstvo džina Nesibina - a kako su krasni ti džini bili! - i pitali me za opskrbu. Ja sam zamolio Allaha za njih da ne prođu ni pored jedne kosti niti balege a da ne nađu hranu na njima.”

39. Seoba u Abesiniju

1585. Umm Halid, kćerka Halidova, r.a., kaže:

- Kada sam se vratila iz Abesinije, a bijah još djevojčica, Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je obukao odjeću od svile na kojoj su bile šare. Allahov Poslanik, s.a.v.s., brisaše te šare svojom rukom govoreći: “Senah, senah”, to jest: lijepo, lijepo.

40. Kazivanje o Ebu Talibu

1586. Abbas ibn Abdulmuttalib, r.a., kaže da je rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- Nisi pružio nikakvu pomoć svom amidži a on te branio i ljutio se zbog tebel?

“On je u plicaku Džehennema a da ne bješe mene, bio bi na samom njegovome dnu!”, odgovori on.

عَنْهُ:

أَنَّهُ كَانَ يَحْمِلُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ إِدَاوَةً لَوْضُوئِهِ وَحَاجَتِهِ، قَدْ تَقَدَّمَ،

١٥٨٤: وَزَادَ فِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ قَوْلُهُ: إِنَّهُ أَتَانِي وَفَدُّ جَنْ نَصِيبِينَ، وَنَعَمَ الْجِئْنُ، فَسَأَلُونِي الرَّادَّ، فَدَعَوْتُ اللَّهَ لَهُمْ أَنْ لَا يَمُرُّوا بِعَظْمٍ وَلَا رَوْتَةٍ إِلَّا وَجَدُوا عَلَيْهَا طَعَامًا).

٣٩ - بَاب: هِجْرَةِ الْحَبَشَةِ

١٥٨٥: عَنْ أُمِّ خَالِدِ بِنْتِ خَالِدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَدِمْتُ مِنْ أَرْضِ الْحَبَشَةِ وَأَنَا جُوَيْرِيَّةٌ فَكَسَانِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ خَمِيصَةً لَهَا أَغْلَامٌ، فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَمَسُّحُ الْأَغْلَامَ بِيَدِهِ وَيَقُولُ: (سَنَاهَ سَنَاهَ). يَغْنِي حَسَنٌ حَسَنٌ.

٤٠ - بَاب: قِصَّةِ أَبِي طَالِبٍ

١٥٨٦: عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: مَا أَغْنَيْتَ

1587. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je kod njega spomenut njegov amidža, da je rekao:

“Možda će mu korisititi moje zauzimanje na Sudnjem danu pa će biti u pličaku Džehennema. (Vatra će mu sezati) do članaka, ali će mu i od toga vriti mozak.”

41. Kazivanje o Israu (noćnom putovanju Vjerovjesnika, s.a.v.s., od Kabe do Mesdžidu-l-aksaa)

1588. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je rekao:

“Kada mi Kurejšije ne povjerovaše (da sam bio na Israu), Allah mi je, dok sam stajao u Hidžru, predočio Jerusalema, pa sam im počeo iznositi njegova znamenja, gledajući ga.”

42. Miradž (Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., uzdizanje u nebesa)

1589. Malik ibn Sa'sa'a, r.a., kaže da im je o noći u kojoj je imao blagoslovljeno putovanje (isra') Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazivao:

“Dok sam ležao u Hatimu, ili je možda rekao u Hidžru, iznenada mi dođe neko nepoznat i rasječe (a čuo sam ga - kaže prenosilac - gdje govori: - i raspori me odavde dovdle - pokazujući od vrha njegovih prsa do (početka) dlaka spolnog organa) i izvadi moje srce. Zatim je donesena jedna zlatna posuda puna imana, u kojoj je oprano moje srce, napunjeno (vjerovanjem) i ponovo vraćeno (na svoje mjesto). Potom mi je dovedena bijela životinja manja od mazge a veća od magarca (prenosilac, Allah mu se smilovao, kaže da je to *burak*), čiji se korak pružao dokle je dostizao njegov pogled, i ja bijah stavljen na nju. I Džibril krenu sa mnom

عَنْ عَمِّكَ، فَإِنَّهُ كَانَ يَحُوطُكَ وَيَغْضَبُ لَكَ؟ قَالَ: (هُوَ فِي ضَحْضَاحٍ مِنْ نَارٍ، وَلَوْلَا أَنَا لَكَانَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ).

١٥٨٧ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ، وَذَكَرَ عِنْدَهُ عَمَّهُ، فَقَالَ: (لَعَلَّهُ تَنَفَّعَهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَيَجْعَلُ فِي ضَحْضَاحٍ مِنَ النَّارِ يَبْلُغُ كَعْبِيهِ، يَغْلِي مِنْهُ دِمَاعُهُ).

٤١ - باب: حَدِيثُ الْإِسْرَاءِ

١٥٨٨ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (لَمَّا كَذَّبَنِي قُرَيْشٌ، قُمْتُ فِي الْحِجْرِ، فَجَلًّا اللَّهُ لِي بَيْتَ الْمَقْدِسِ، فَطَفِقْتُ أَخْبِرُهُمْ عَنْ آيَاتِهِ وَأَنَا أَنْظُرُ إِلَيْهِ).

٤٢ - باب: الْمِرَاجِ

١٥٨٩ : عَنْ مَالِكِ بْنِ صَعْصَعَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ حَدَّثَهُمْ عَنْ لَيْلَةِ أُسْرِي بِهِ: (بَيْنَمَا أَنَا فِي الْحَاطِطِ، وَرَبِّمَا قَالَ فِي الْحِجْرِ، مُضْطَجِعًا، إِذْ أَتَانِي آتٍ فَقَدْ - قَالَ: وَسَمِعْتُهُ يَقُولُ:

dok ne stiže do najnižega (najbližega) neba, gdje je zatražio da (nam) se otvori.

- Ko je to? - bio je upitan.
- Džibril - odgovori on.
- A ko je s tobom?
- Muhammed - reče on.
- Da li je Muhammed pozvan? - bi upitan.
- Da - odgovori.
- Tada bi kazano:
- Neka je dobro došao! Divna li dolaska!

I bi nam otvoreno. Kada sam ušao ugledao sam tu Adema.

- Ovo je tvoj (pra)otac Adem. Nazovi mu selam! - rekao je (Džibril).

I ja sam mu nazvao selam, na koji je on odgovorio i rekao:

- Dobro došao, dobri sine i dobri vjerovjesniče!

I (Džibril) se nastavi penjati dok ne stiže do drugoga neba. Kada zatraži da se otvori, bi rečeno:

- Ko je to?
- Džibril - odgovori on.
- A ko je s tobom? - bi upitan.
- Muhammed - odgovori.
- Da li je Muhammed pozvan? - bi upitan.
- Da - odgovori on.

Tada bi kazano:

- Neka je dobro došao! Divna li dolaska!

I bi nam otvoreno. Kada sam ušao ugledao sam Jahjaa i Isaa, a oni su tetići (po majci). (Džibril) reče:

- Ovo su Jahja i Isa, nazovi im selam!

I ja sam im nazvao selam, na koji oni uzvратиše i rekoše:

- Dobro došao, dobri brate i dobri vjerovjesniče!

I on se nastavi penjati do trećega neba. Kada zatraži da se otvori, bi rečeno:

- Ko je to?
- Džibril - odgovori on.
- A ko je s tobom? - bi upitan.

فَشَقَّ - مَا بَيْنَ هَذِهِ إِلَى هَذِهِ - قَالَ
الراوي: مِنْ ثَغْرَةٍ نَخْرُهُ إِلَى شِغْرَتِهِ -
فَاسْتَخْرَجَ قَلْبِي، ثُمَّ أَتَيْتُ بِطُسْتٍ مِنْ
ذَهَبٍ مَمْلُوءَةٍ إِيْمَانًا، فَغَسَلْتُ قَلْبِي، ثُمَّ
حُسِّيْتُ ثُمَّ أَعَيْدْتُ، ثُمَّ أَتَيْتُ بِدَابَّةٍ دُونَ
الْبَغْلِ وَفَوْقَ الْحِمَارِ أَبْيَضَ - قَالَ
الراوي رحمه الله تعالى: هُوَ الْبَرَاءُ -
يَضَعُ خَطْوَهُ عِنْدَ أَقْصَى طَرَفِهِ، فَحَمِلْتُ
عَلَيْهِ، فَأَنْطَلَقَ بِي جِبْرِيلُ حَتَّى أَتَى
السَّمَاءَ الدُّنْيَا فَاسْتَفْتَحَ، فَقِيلَ: مَنْ هَذَا؟
قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ:
مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ؟ قَالَ:
نَعَمْ، قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ فَنِعَمَ الْمَجِيءُ جَاءَ
فَفَتِّحْ، فَلَمَّا خَلَصْتُ فَإِذَا فِيهَا آدَمُ،
فَقَالَ: هَذَا أَبُوكَ آدَمُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ،
فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَرَدَّ السَّلَامَ، ثُمَّ قَالَ:
مَرْحَبًا بِالْإِبْنِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ،
ثُمَّ صَعِدَ حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الثَّانِيَةَ
فَاسْتَفْتَحَ، قِيلَ: مَنْ هَذَا؟ قَالَ:
جِبْرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ:
مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ؟ قَالَ:
نَعَمْ، قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ فَنِعَمَ الْمَجِيءُ جَاءَ
فَفَتِّحْ، فَلَمَّا خَلَصْتُ إِذَا يَحْيَى وَعِيسَى،
وَهُمَا أَبْنَاؤُا الْخَالَةِ، قَالَ: هَذَا يَحْيَى
وَعِيسَى فَسَلِّمْ عَلَيْهِمَا، فَسَلَّمْتُ فَرَدَّا،
ثُمَّ قَالَا: مَرْحَبًا بِالْأَخِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ

- Mar-hogorda, odgovori on

Tada bi kazano:

- Neka je dobro došao! Divna li dolaska!
I bi otvoreno. Kada sam ušao ugledao

sam Jusufa! (Džibril) reče:

- Ovo je Jusuf. Nazovi mu selam!

Ja sam mu nazvao selam, na koji je on uzvratio i rekao:

- Dobro došao, dobri brate i dobri vjerovjesniče!

I on se nastavi penjati do četvrtoga neba. Kad je zatražio da se otvori, bilo je rečeno:

- Ko je to?

- Džibril - odgovori on.

- A ko je s tobom? - bi upitan.

- Muhammed - odgovori on.

- Da li je Muhammed pozvan? - bi upitan.

- Da - odgovori on.

Tada bi kazano:

- Neka je dobro došao! Divna li dolaska!

I bi otvoreno. Kada sam ušao ugledao sam Idrisa! (Džibril) reče:

- Ovo je Idris. Nazovi mu selam!

Nazvao sam selam, na koji je on uzvratio i rekao:

- Dobro došao, dobri brate i dobri vjerovjesniče!

I on se nastavi penjati do petoga neba. Kada zatraži da se otvori, bi rečeno:

- Ko je to?

- Džibril - odgovori on.

- A ko je s tobom? - bi upitan.

- Muhammed - odgovori on.

- Da li je Muhammed pozvan? - bi upitan.

- Da - odgovori on.

Tada bi kazano:

- Neka je dobro došao! Divna li dolaska!

قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ:

وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: نَعَمْ، قِيلَ: مَرْحَبًا

بِهِ فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ فَفُتِحَ، فَلَمَّا

خَلَصْتُ إِذَا يُوسُفُ، قَالَ: هَذَا يُوسُفُ

فَسَلِّمْ عَلَيْهِ، فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ:

مَرْحَبًا بِالْأَخِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ،

ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الرَّابِعَةَ

فَأَسْتَفْتَحَ، قِيلَ: مَنْ هَذَا؟ قَالَ: جِبْرِيلُ،

قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ:

أَوْ قَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: نَعَمْ، قِيلَ:

مَرْحَبًا بِهِ، فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ فَفُتِحَ،

فَلَمَّا خَلَصْتُ إِلَى إِدْرِيسَ، قَالَ: هَذَا

إِدْرِيسُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَرَدَّ ثُمَّ

قَالَ: مَرْحَبًا بِالْأَخِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ

الصَّالِحِ، ثُمَّ صَعِدَ بِي، حَتَّى أَتَى

السَّمَاءَ الْخَامِسَةَ فَأَسْتَفْتَحَ، قِيلَ: مَنْ

هَذَا؟ قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟

قَالَ: مُحَمَّدٌ ﷺ، قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ؟

قَالَ: نَعَمْ، قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ، فَنِعْمَ

الْمَجِيءُ جَاءَ، فَلَمَّا خَلَصْتُ فَإِذَا

هَارُونُ، قَالَ: هَذَا هَارُونُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ،

فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ: مَرْحَبًا

بِالْأَخِ الصَّالِحِ، وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ، ثُمَّ

صَعِدَ بِي حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ السَّادِسَةَ

I bi otvoreno. Kada sam ušao ugledao sam Harunal (Džibril) reče:

- Ovo je Harun. Nazovi mu selam!

Ja sam mu nazvao selam, na koji je on uzvratio i rekao:

- Dobro došao, dobri brate i dobri vjerovjesniče!

I on nastavi penjanje do šestog neba. Kada zatraži da se otvori, bi rečeno:

- Ko je to?

- Džibril - odgovori on.

- A ko je s tobom? - bi upitan.

- Muhammed - odgovori on.

- Da li je Muhammed pozvan? - bi upitan.

- Da - odgovori on.

Tada bi kazano:

- Neka je dobro došao! Divna li dolaskal!

I bi otvoreno. Kada sam ušao ugledao sam Musaa! (Džibril) reče:

- Ovo je Musa. Nazovi mu selam!

Ja sam mu nazvao selam, na koji je on uzvratio i rekao:

- Dobro došao, dobri brate i dobri vjerovjesniče!

Kada ga napustih, on zaplaka, pa bi upitan:

- Šta te rasplaka?

Musa odgovori:

- Plačem jer će sljedbenici dječaka koji je poslan poslije mene ući u Džennet u većem broju nego moji sljedbenici - odgovori on.

I on se nastavi penjati do sedmoga neba. Kada zatraži da se otvori, bi rečeno:

- Ko je to?

- Džibril - odgovori on.

- A ko je s tobom? - bi upitan.

- Muhammed - odgovori on.

- Da li je Muhammed pozvan? - bi upitan.

- Da - odgovori on.

Tada bi kazano:

فَاسْتَفْتَحَ، قِيلَ: مَنْ هَذَا؟ قَالَ: جِبْرِيلُ،
قِيلَ: مَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ:
وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: مَرْحَبًا
بِهِ، فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ، فَلَمَّا خَلَصْتُ
فَإِذَا مُوسَى، قَالَ: هَذَا مُوسَى فَسَلِّمْ
عَلَيْهِ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ: مَرْحَبًا
بِالْأَخِ الصَّالِحِ، وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ، فَلَمَّا
تَجَاوَزْتُ بَكِي، قِيلَ لَهُ: مَا يَبْكِيكَ؟
قَالَ: أَبْكِي لِأَنَّ غَلَامًا بُعِثَ بَعْدِي
يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِي أَكْثَرَ مِمَّنْ يَدْخُلُهَا
مِنْ أُمَّتِي، ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ
السَّابِعَةِ فَاسْتَفْتَحَ جِبْرِيلُ، قِيلَ: مَنْ
هَذَا؟ قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟
قَالَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ؟
قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: مَرْحَبًا بِهِ فَنِعْمَ الْمَجِيءُ
جَاءَ، فَلَمَّا خَلَصْتُ فَإِذَا إِبْرَاهِيمُ، قَالَ:
هَذَا أَبُوكَ إِبْرَاهِيمُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ، قَالَ:
فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ السَّلَامَ، قَالَ: مَرْحَبًا
بِالْإِبْنِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ، ثُمَّ
رُفِعْتُ لِي سِدْرَةُ الْمُتَهَيَّي فَإِذَا نَبَقُهَا مِثْلُ
قِلَافِ هَجَرَ، وَإِذَا وَرَقُهَا مِثْلُ آذَانِ
الْفَيْلَةِ، قَالَ: هَذِهِ سِدْرَةُ الْمُتَهَيَّي، وَإِذَا
أَرْبَعَةُ أَنْهَارٍ: نَهْرَانِ بَاطِنَانِ وَنَهْرَانِ
ظَاهِرَانِ، فَقُلْتُ: مَا هَذَانِ يَا جِبْرِيلُ؟
قَالَ: أَمَّا الْبَاطِنَانِ فَتَهْرَانِ فِي الْجَنَّةِ،
وَأَمَّا الظَّاهِرَانِ فَالنَّيْلُ وَالْفَرَاثُ، ثُمَّ رُفِعَ

- Neka je dobro došao! Divna li dolaska!

I bi otvoreno. Kada sam ušao ugledao sam Ibrahima! (Džibril) reče:

- Ovo je tvoj (pra)otac Ibrahim. Nazovi mu selam!

Ja sam mu nazvao selam, na koji mi je on odgovorio i rekao:

- Dobro došao, dobri sine i dobri vjerovjesniče!

Zatim mi je pokazan *Sidretu-l-munteha* (Krajnje mjesto)! Njegovi plodovi su bili kao čupovi Hedžera (mjesto blizu Medine), a listovi kao slonove uši.

Tada (Džibril) reče:

- Ovo je *Sidretu-l-munteha*.

Tamo su bile četiri rijeke, dvije skrivene i dvije vidljive, pa sam upitao:

‘Kakve su ovo dvije vrste rijeka, o Džibrile?’

- Dvije skrivene su dvije džennetske rijeke, a dvije vidljive su Nil i Eufrat - odgovori on.

Potom mi bi pokazan *El-Bejtu-l-ma'mur* (kuća života/ibadeta), u koji svaki dan ulazi sedamdeset hiljada meleka. Onda mi donesoše posudu napunjenu vinom, drugu napunjenu mlijekom i treću napunjenu medom. Ja uzeh mlijeko, na šta (Džibril) reče:

- Ovo je prirodnost u kojoj ste ti i tvoj ummet.

Zatim mi je propisan namaz, i to pedeset namaza na dan. Međutim kada sam se vratio i prošao pored Musaa, on me je upitao:

- Šta ti je zapovjedbano?

‘Zapovjedbano mi je pedeset namaza svakog dana’, odgovorio sam.

(Musa) reče:

- Tvoj ummet neće moći izdržati pedeset namaza na dan. Tako mi Allaha, ja sam

لِيَ الْيَتِّ الْمَعْمُورُ، فَإِذَا هُوَ يَدْخُلُهُ كُلُّ
يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ. ثُمَّ أَتَيْتُ بِإِنَاءٍ
مِنْ خَمْرٍ وَإِنَاءٍ مِنْ لَبَنٍ وَإِنَاءٍ مِنْ عَسَلٍ،
فَأَخَذْتُ اللَّبَنَ فَقَالَ: هِيَ الْفِطْرَةُ الَّتِي
أَنْتَ عَلَيْهَا وَأَمَّتْكَ، ثُمَّ قُرِضَتْ عَلَيَّ
الصَّلَوَاتُ خَمْسِينَ صَلَاةً كُلَّ يَوْمٍ،
فَرَجَعْتُ فَمَرَرْتُ عَلَى مُوسَى، فَقَالَ:
بِمَا أُمِرْتُ؟ قَالَ: أُمِرْتُ بِخَمْسِينَ صَلَاةً
كُلَّ يَوْمٍ، قَالَ: إِنَّ أَمَّتَكَ لَا تَسْتَطِيعُ
خَمْسِينَ صَلَاةً كُلَّ يَوْمٍ، وَإِنِّي وَاللَّهِ قَدْ
جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ، وَعَالَجْتُ بَنِي
إِسْرَائِيلَ أَشَدَّ الْمُعَالَجَةِ، فَأَرْجِعْ إِلَى
رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ لِأَمَّتِكَ، فَرَجَعْتُ
فَوَضَعَ عَنِّي عَشْرًا، فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى
فَقَالَ مِثْلَهُ، فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَنِّي عَشْرًا،
فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقَالَ مِثْلَهُ، فَرَجَعْتُ
فَوَضَعَ عَنِّي عَشْرًا، فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى
فَقَالَ مِثْلَهُ، فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَنِّي عَشْرًا،
فَأُمِرْتُ بِعَشْرِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ، فَرَجَعْتُ
فَقَالَ مِثْلَهُ، فَرَجَعْتُ فَأُمِرْتُ بِخَمْسِ
صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ، فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى،
فَقَالَ: بِمَا أُمِرْتُ؟ قُلْتُ: أُمِرْتُ بِخَمْسِ
صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ، قَالَ: إِنَّ أَمَّتَكَ لَا
تَسْتَطِيعُ خَمْسَ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ، وَإِنِّي
قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ وَعَالَجْتُ بَنِي
إِسْرَائِيلَ أَشَدَّ الْمُعَالَجَةِ، فَأَرْجِعْ إِلَى

već imao iskustvo sa ljudima prije tebe i pokušao sam najbolje što sam mogao sa Izraeliĉanima. Zato, vrati se Gospodaru svome i zamoli olakšicu za svoj ummet.

I ja se vratih, pa mi On olakša za deset. Međutim kada sam se vratio Musau, on reĉe kao i ranije. I ja se ponovo vratih, pa mi On olakša za deset. Ja se vratih Musau, pa on reĉe kao i ranije. I ja se vratih, pa mi On olakša za deset. I ja se vratih Musau, i vratih, pa on reĉe sliĉno. Tada se vratih i bi mi zapovjedbena pet namaza svakog dana. Ja se vratih Musau, a on upita:

- Šta ti je zapovjedbena?

'Zapovjedbena mi je pet namaza svakog dana', odgovorih.

On reĉe:

- Zaista, tvoj ummet neće moći izvršavati pet molitvi svakog dana. Ja sam imao iskustvo sa ljudima prije tebe i pokušao sam najbolje što sam mogao sa Izraeliĉanima. Stoga, vrati se Gospodaru svome i zamoli olakšicu za svoj ummet.

'Iskao sam od Gospodara svoga sve dok se nisam zastidio i zato sam zadovoljan i prihvatam', rekoh.

Kada sam odlazio, glasnik povika: Propisao sam Moj farz i olakšao Mojim robovima."

(Ranije, na poĉetku *Knjige o namazu*, spomenut je hadis o Israu koji prenosi Enes. U svakom od njih ima nešto što nema u drugom.)

رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ لِأَمَّتِكَ، قَالَ:
سَأَلْتُ رَبِّي حَتَّى اسْتَحْيَيْتُ، وَلَكِنْ
أَرْضَى وَأَسْلَمُ، قَالَ: فَلَمَّا جَاوَزْتُ
نَادَى مُنَادٍ: أَمْضَيْتُ فَرِيضَتِي، وَخَفَّفْتُ
عَنْ عَادَةٍ،
أَوَّلَ كِتَابِ الصَّلَاةِ وَفِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا
مَا لَيْسَ فِي الْآخِرِ.

1590. Ibn Abbas, r.a., kaže vezano za riječi Uzvišenog: ...A ono što smo ti dali da vidiš iskušenje je za ljude... (El-Isra', 60):

- Ovo je viđenje oka i ono što je pokazano Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., u noći kada mu je omogućeno putovanje do Jerusalema.

On je još rekao da je "proketo stablo u Kur'anu" stablo zekkum (drvo u Džehennemu).

43. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., ženidba Aišom, njezin dolazak u Medinu i njegova svadba

1591. Aiša, r.a., priča:

- Moj vjenčani ugovor sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., sklopljen je kad sam imala šest godina. Kada smo došli u Medinu, gdje smo živjeli u porodici Harisa ibn Hazredža, ja sam se razboljela i opala mi je kosa, ali je ona kasnije lijepo porasla.

Jednog dana, dok sam sa nekim svojim drugaricama bila na ljušćici, došla je moja majka Ummu Ruman i zpozvala me pa sam došla i ne znajući šta želi sa mnom. Ona me povela i, pošto sam bila zadihana, zaustavila se sa mnom na kućnim vratima da malo dođem do daha. Dohvatila je nešto vode i potrla mi njome lice i glavu, a zatim me uvela u kuću u kojoj zatekosmo neke ensarijke.

- S hajrom, bericetom i najboljom srećom! - rekoše one.

Majka me predade njima i one me

١٥٩٠ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : ﴿وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ﴾ . قَالَ : هِيَ رُؤْيَا عَيْنٍ ، أَرَاهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَيْلَةً أُسْرِيَ بِهِ إِلَى بَيْتِ الْمَقْدِسِ . قَالَ : ﴿وَالشَّجَرَةُ الْمَلْعُونَةُ فِي الْقُرْآنِ﴾ . قَالَ : هِيَ شَجَرَةُ الرَّقُومِ .

٤٣ - باب : تَزْوِيجِ النَّبِيِّ ﷺ عَائِشَةَ وَقُدُومِهَا الْمَدِينَةَ وَبِنَائِهِ بِهَا

١٥٩١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ :

تَزَوَّجَنِي النَّبِيُّ ﷺ وَأَنَا بِنْتُ سِتِّ سِنِينَ ، فَقَدِمْنَا الْمَدِينَةَ ، فَتَزَلْنَا فِي بَيْتِ الْحَارِثِ بْنِ الْخَزْرَجِ ، فَوُعِثْتُ فْتَمَرَّقُ شَعْرِي فَوْقَ جُمَيْمَةٍ ، فَأَتَتْنِي أُمِّي أُمُّ رُومَانَ ، وَإِنِّي لَفِي أَرْجُوْحَةٍ ، وَمَعِيَ صَوَاحِبُ لِي ، فَصَرَخْتُ بِي فَأَتَيْتُهَا ، لَا أَذْرِي مَا تُرِيدُ بِي فَأَخَذَتْ بِيَدِي حَتَّى أَوْقَفْتَنِي عَلَى بَابِ الدَّارِ ، وَإِنِّي لَأَنْهَجُ حَتَّى سَكَنَ بَعْضُ نَفْسِي ، ثُمَّ أَخَذَتْ شَيْئًا مِنْ مَاءٍ فَمَسَحَتْ بِهِ وَجْهِي وَرَأْسِي ، ثُمَّ أَدْخَلَتْْنِي الدَّارَ ، فَإِذَا نِسْوَةٌ مِنَ الْأَنْصَارِ

pripremiše. A u vrijeme ručnica predala me je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., čiji me je dolazak iznenadio. Imala sam tada devet godina.

1592. Aiša, r.a., kaže da joj je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ti si meni pokazana u snu dva puta. Vidio sam te u haljini od bijele svile i (čujem) neko mi govori: ‘Ovo je tvoja žena, otkrij je!’ I kad skinuh veo, kad ono ti. Ja rekoh: ‘Ako je ovo od Allaha, neka bude!’”

44. Seoba Vjerovjesnika, s.a.v.s., i njegovih drugova u Medinu

1593. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže:

– Otkad znam za sebe moji roditelji pripadaju ovoj vjeri. A nije nam prošao ni jedan dan a da nam njegovim početkom i krajem - jutrom i večeri - nije došao Allahov Poslanik, s.a.v.s. Kada su muslimani dopali iskušenja, Ebu Bekr se zaputio kao muhadžir prema zemlji Abesiniji. Kada je stigao u Berk el-Gimad susreo ga je Ibn Degine, starješina (plemena) Karet i upitao:

- Kuda, o Ebu Bekre?

- Prognao me moj narod, pa želim da putujem zemljom i robujem Gospodaru svome - odgovorio je Ebu Bekr.

Na to je Ibn Degine rekao:

- Zaista, neko kao ti ne izlazi i ne protjeruje se, jer ti zbrinjavaš onoga koji nema, obilaziš rodbinu, pomažeš slabog, ugošćuješ gosta i pomažeš one

فِي الْبَيْتِ، فَقُلْنَا: عَلَى الْخَيْرِ وَالْبَرَكَ، وَعَلَى خَيْرِ طَائِرٍ، فَأَسْلَمْتَنِي إِلَيْهِ، فَأَصْلَحَنَ مِنْ شَأْنِي، فَلَمْ يَرْغَبِي إِلَّا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ضُحَى، فَأَسْلَمَنِي إِلَيْهِ، وَأَنَا يَوْمَئِذٍ بِنْتُ تِسْعِ سِنِينَ.

1592 : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لَهَا : (أَرَيْتُكِ فِي الْمَنَامِ مَرَّتَيْنِ أَرَى أَنَّكَ فِي سَرَقَةٍ مِنْ حَرِيرٍ، وَيُقَالُ: هَذِهِ أَمْرَأَتُكَ، فَأَكْثِفْ عَنْهَا، فَإِذَا هِيَ أَنْتِ، فَأَقُولُ: إِنْ يَكُ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ يُمِضْهِ).

٤٤ - باب: هِجْرَةُ النَّبِيِّ ﷺ وَأَصْحَابِهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ إِلَى الْمَدِينَةِ 1593 : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَتْ: لَمْ أَغْفُلْ أَبَوَيَّ قَطُّ إِلَّا وَهُمَا يَدِينَانِ الدِّينَ، وَلَمْ يَمُرَّ عَلَيْنَا يَوْمٌ إِلَّا يَأْتِينَا فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ طَرَفِي النَّهَارِ، بُكْرَةً وَعَشِيَّةً، فَلَمَّا أَتَيْتُنِي الْمُسْلِمُونَ خَرَجَ أَبُو بَكْرٍ مُهَاجِرًا نَحْوَ أَرْضِ الْحَبَشَةِ، حَتَّى إِذَا بَلَغَ بَرَكَ الْغِمَادِ لَقِيَهُ ابْنُ الدَّغَنَةِ، وَهُوَ سَيِّدُ الْقَارَةِ، فَقَالَ: أَيْنَ تُرِيدُ يَا أَبَا بَكْرٍ؟ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: أَخْرَجَنِي قَوْمِي، فَأُرِيدُ أَنْ أُسَيِّحَ فِي الْأَرْضِ وَأَعْبُدَ رَبِّي. قَالَ ابْنُ الدَّغَنَةِ: فَإِنَّ مِثْلَكَ يَا أَبَا بَكْرٍ لَا يَخْرُجُ

koje zadesi nesreća. Zato ja sam tvoj zaštitnik pa vrati se i robuj Gospodaru svome u svom gradu!

I on se vratio, a s njim je doputovao i Ibn Degine. Navečer je Ibn Degine obišao prvake Kurejša i rekao im:

- Zaista, neko poput Ebu Bekra ne treba da ide iz zemlje i ne treba da se istjeruje. Zar protjerujete čovjeka koji zbrinjava onoga koji nema, obilazi rodbinu, pomaže slabog, ugošćuje gosta i pomaže one koje zadesi nesreća?!

Kurejšije nisu demantovale Ibn Deginu, već su mu rekli:

- Zatraži od Ebu Bekra da robuje Gospodaru svome u svojoj kući! Neka u njoj klanja i uči što god želi, ali neka nas time ne uznemirava i to ne čini javno, jer mi se bojimo da ne zavede naše žene i naše sinove.

Ibn Degine je to rekao Ebu Bekru pa je Ebu Bekr robovao Gospodaru svome u svojoj kući, nije javno klanjao niti je učio u tuđoj kući. Zatim je Ebu Bekr odlučio da sagrađi mesdžid u dvorištu svoje kuće u kojem je klanjao i Kur'an učio. Žene i djeca idolopoklonika počeli su se skupljati oko njega u velikom broju, diveći mu se i gledajući ga. Ebu Bekr je bio emotivna osoba i nije se mogao sustegnuti od plaća učeći Kur'an. To je jako uplašilo prvake Kurejša, koji su bili idolopoklonici, pa su poslali po Ibn Deginea. Kada im je došao, rekli su mu:

- Mi smo bili prihvatili tvoju zaštitu Ebu Bekra uz uvjet da robuje Gospodaru svome u svojoj kući. No on je to prekoračio, sagrađio je mesdžid u dvorištu

وَلَا يُخْرِجُ، إِنَّكَ تَكْسِبُ الْمَعْدُومَ، وَتَصِلُ الرَّحِمَ، وَتَقْرِي الضَّيْفَ، وَتُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ، فَأَنَا لَكَ جَارٌ، أَرْجِعْ وَأَعْبُدْ رَبَّكَ بِبَلَدِكَ. فَرَجَعَ وَارْتَحَلَ مَعَهُ ابْنُ الدَّغْنَةِ، فَطَافَ ابْنُ الدَّغْنَةِ عَشِيَّةً فِي أَشْرَافِ قُرَيْشٍ، فَقَالَ لَهُمْ: إِنَّ أَبَا بَكْرٍ لَا يَخْرُجُ مِثْلَهُ وَلَا يُخْرِجُ، أَتُخْرِجُونَ رَجُلًا يَكْسِبُ الْمَعْدُومَ، وَيَصِلُ الرَّحِمَ، وَيَقْرِي الضَّيْفَ، وَيُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ. فَلَمْ تُكَذِّبْ قُرَيْشٌ بِجَوَابِ ابْنِ الدَّغْنَةِ، وَقَالُوا لِابْنِ الدَّغْنَةِ: مَرُّ أَبَا بَكْرٍ فَلْيَعْبُدْ رَبَّهُ فِي دَارِهِ، فَلْيُصَلِّ فِيهَا وَلْيَقْرَأْ مَا شَاءَ، وَلَا يُؤْذِينَا بِذَلِكَ وَلَا يَسْتَعْلِنَ بِهِ، فَإِنَّا نَخْشَى أَنْ يَفْتِنَ نِسَاءَنَا وَأَبْنَاءَنَا. فَقَالَ ذَلِكَ ابْنُ الدَّغْنَةِ لِأَيِّ بَكْرٍ، فَلَبِثَ أَبُو بَكْرٍ بِذَلِكَ يَعْبُدُ رَبَّهُ فِي دَارِهِ، وَلَا يَسْتَعْلِنُ بِصَلَاتِهِ وَلَا يَقْرَأُ فِي غَيْرِ دَارِهِ، ثُمَّ بَدَأَ لِأَيِّ بَكْرٍ، فَأَبْتَنَى مَسْجِدًا بِفِنَاءِ دَارِهِ، وَكَانَ يُصَلِّي فِيهِ، وَيَقْرَأُ الْقُرْآنَ، فَيَنْقِذُ عَلَيْهِ نِسَاءَ الْمُشْرِكِينَ وَأَبْنَاءَهُمْ، وَهُمْ يَعْجَبُونَ مِنْهُ وَيَنْظُرُونَ إِلَيْهِ، وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رَجُلًا بَكَّاءً، لَا يَمْلِكُ عَيْنِيهِ إِذَا قَرَأَ الْقُرْآنَ، وَأَفْزَعَ ذَلِكَ أَشْرَافَ قُرَيْشٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ، فَأَرْسَلُوا إِلَى ابْنِ الدَّغْنَةِ

svoje kuće i počeo javno klanjati i učiti Kur'an u njemu. Zaista, mi se bojimo da će zvesti naše žene i djecu pa mu reci da to ne radi! Ako se želi ograničiti na robovanje Gospodaru svome samo u svojoj kući, neka nastavi. A ako neće drugačije nego da to čini javno, onda zatraži od njega da se odrekne tvoje zaštite jer mi ne želimo da raskinemo dogovor s tobom, a ne prihvatamo od Ebu Bekra javno obavljanje molitve.

Aiša kaže da je Ibn Degine otišao Ebu Bekru i rekao:

- Ti znaš uvjet mog ugovora s tobom pa ili se ograniči na to ili ćeš se odreći moje zaštite jer, zaista, ja ne bih volio da Arapi čuju da sam prevaren od nekoga za koga sam jamčio.

Na to je Ebu Bekr odgovorio:

- Zaista, odreći ću se tvoje zaštite i zadovoljiti se zaštitom Allaha, Moćnog i Uzvišenog.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., koji je tada bio u Mekki, rekao je muslimanima:

“Meni je pokazano mjesto vaše Hidžre, to je zemlja palmi koja se pruža između dva kamenita područja.”

Potom se odselio ko je htio u pravcu Medine, a i većina se onih koji se bijahu iselili u Abesiniju vratila u Medinu. I Ebu Bekr se pripremao put Medine, ali mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Polahko, nadam se da će i meni biti dopušteno!”

Na to Ebu Bekr reče:

- Nadaš li se tome, žrtvovao bih za tebe i oca i majku?

“Da”, odgovorio je on.

فَقَدِمَ عَلَيْهِمْ، فَقَالُوا: إِنَّا كُنَّا أَجْرُنَا أَبَا
بَكْرٍ بِجَوَارِكَ، عَلَى أَنْ يَعْبُدَ رَبَّهُ فِي
دَارِهِ، فَقَدْ جَاوَزَ ذَلِكَ، فَأَبْتَنَى مَسْجِدًا
بِفَنَاءِ دَارِهِ، فَأَعْلَنَ بِالصَّلَاةِ وَالْفِرَاءَةِ فِيهِ،
وَأِنَّا قَدْ خَشِينَا أَنْ يَفْتِنَ نِسَاءَنَا وَأَبْنَاءَنَا،
فَأْتَتْهُ، فَإِنْ أَحَبَّ أَنْ يَفْتَصِرَ عَلَى أَنْ
يَعْبُدَ رَبَّهُ فِي دَارِهِ فَعَلَ، وَإِنْ أَبَى إِلَّا أَنْ
يُعْلِنَ بِذَلِكَ، فَسَلَّهُ أَنْ يَرُدَّ إِلَيْكَ ذِمَّتَكَ،
فَأِنَّا قَدْ كَرِهْنَا أَنْ نُخْفِرَكَ، وَلَسْنَا مُقَرَّرِينَ
لِأَبِي بَكْرٍ الْإِسْتِعْلَانَ. قَالَتْ عَائِشَةُ:
قَاتَى ابْنُ أَلَدَّغَةِ إِلَى أَبِي بَكْرٍ فَقَالَ: قَدْ
عِلِمْتُ الَّذِي عَاقَدْتُ لَكَ عَلَيْهِ، فَإِنَّمَا أَنْ
تَقْتَصِرَ عَلَى ذَلِكَ، وَإِنَّمَا أَنْ تُرْجَعَ إِلَيَّ
ذِمَّتِي، فَإِنِّي لَا أَحِبُّ أَنْ تَسْمَعَ الْعَرَبُ
أَنِّي أَخْفَرْتُ فِي رَجُلٍ عَقَدْتُ لَهُ. فَقَالَ
أَبُو بَكْرٍ: فَإِنِّي أَرُدُّ إِلَيْكَ جَوَارِكَ،
وَأَرْضِي بِجَوَارِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، وَالنَّبِيِّ
ﷺ يَوْمَئِذٍ بِمَكَّةَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ
لِلْمُسْلِمِينَ: (إِنِّي أَرَيْتُ دَارَ هِجْرَتِكُمْ،
ذَاتَ نَخْلٍ بَيْنَ لَابَتَيْنِ). وَهُمَا الْحَرَّتَانِ،
فَهَاجَرَ مَنْ هَاجَرَ قَبْلَ الْمَدِينَةِ، وَرَجَعَ
عَامَّةٌ مَنْ كَانَ هَاجَرَ بِأَرْضِ الْحَبَشَةِ إِلَى
الْمَدِينَةِ، وَتَجَهَّزَ أَبُو بَكْرٍ قَبْلَ الْمَدِينَةِ،
فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (عَلَى رِسْلِكَ،
فَأِنِّي أَرْجُو أَنْ يُؤَدَّنَ لِي). فَقَالَ أَبُو
بَكْرٍ: وَهَلْ تُرْجُو ذَلِكَ بِأَبِي أَنْتَ؟ قَالَ:

Ebu Bekr je odlučio da sačeka Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako bi mu pravio društvo pa je puna četiri mjeseca hranio svoje dvije deve lišćem trešenim sa akacije.

Aiša kaže:

- I dok smo jednog dana sjedili u kući Ebu Bekra spočetka podnevskog vremena, neko reče Ebu Bekru:

- Ovo je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dolazi pokriven (po glavi i licu) u vrijeme u koje nam nije dolazio!

Tada Ebu Bekr reče:

- Žrtvovao bih za njega i oca i majku. Boga mi, njega je u ovom trenutku dovela samo neka važna stvar.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je došao i zatražio dozvolu za ulazak pa mu je dopušteno. Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., ušao, rekao je Ebu Bekru:

“Reci neka izađu ovi što su kod tebe!”

- Zaista, oni su tvoja porodica, žrtvovao bih za tebe svoga oca, o Allahov Poslaniče! - reče Ebu Bekr.

“Dopušten mi je izlazak (iz Mekke)”, reče on.

- Dopusti mi da ti pravim društvo, o Allahov Poslaniče! - reče Ebu Bekr.

“Da”, odgovori Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- Allahov Poslaniče, žrtvovao bih za tebe oca, uzmi jednu od ove moje dvije deve! - reče Ebu Bekr.

“Uz cijenu”, odgovori Allahov Poslanik, s.a.v.s.

Aiša kaže:

- I brzo smo ih pripremili za put. Napravili smo im hranu koju smo stavili u kožni ruksak. Esma, kćerka Ebu Bekra,

(نَعَمْ). فَحَبَسَ أَبُو بَكْرٍ نَفْسَهُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لِيُضَحِّبَهُ، وَعَلَفَ رَاحِلَتَيْنِ كَانَتَا عِنْدَهُ وَرَقَ السَّمْرِ، وَهُوَ الْحَبْطُ، أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ.

قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: فَبَيْنَمَا نَحْنُ يَوْمًا جُلُوسٌ فِي بَيْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي نَحْرِ الظَّهِيرَةِ، قَالَ قَائِلٌ لِأَبِي بَكْرٍ: هَذَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مُتَقَنَّعًا، فِي سَاعَةٍ لَمْ يَكُنْ يَأْتِينَا فِيهَا، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: فِدَاءٌ لَهُ أَبِي وَأُمِّي، وَاللَّهِ مَا جَاءَ بِهِ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ إِلَّا أَمْرٌ. قَالَتْ: فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَاسْتَأْذَنَ، فَأُذِنَ لَهُ فَدَخَلَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِأَبِي بَكْرٍ: (أَخْرِجْ مَنْ عِنْدَكَ). فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: إِنَّمَا هُمْ أَهْلُكَ، يَا أَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (فَأِنِّي قَدْ أُذِنَ لِي فِي الْخُرُوجِ). فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: الصُّحْبَةُ بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (نَعَمْ). قَالَ أَبُو بَكْرٍ: فَخُذْ - يَا أَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ - إِحْدَى رَاحِلَتَيَّ هَاتَيْنِ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (بِالْثَمَنِ). قَالَتْ عَائِشَةُ: فَجَهَّزْنَاهُمَا أَحْتَّ الْجِهَارِ، وَصَنَعْنَا لَهُمَا سَفْرَةَ فِي جِرَابٍ، فَقَطَعْتُ أَسْمَاءُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ قِطْعَةً مِنْ نِطَاقِهَا، فَرَبَطْتُ بِهِ عَلَى فَمِ الْجِرَابِ، فَبَذَلْتُ سُمَيْتَ ذَاتِ النِّطَاقَيْنِ، قَالَتْ ثُمَّ

odsjekla je komad od svoga pasa i njime zavezala vrh ruksaka. Zato je dobila nadimak *zatu nitakajni* (vlasnica dva pojasa).

Aiša kaže:

– Potom su Allahov Poslanik, s.a.v.s., i Ebu Bekr otišli u pećinu na brdu Sevr i u njoj se skrivali tri noći. Kod njih je noćivao Abdullah ibn Ebu Bekr. On je bio mlad, vješt i oštrouman. Od njih dvojice je odlazio u zoru tako da bi osvanuo sa Kurejšijama u Mekki kao da je u njoj spavao. Svaku stvar koju bi čuo, a koja se pripremala protiv njih dvojice, pamtio je i kada bi im došao, kada padne mrak, izvijestio bi ih o njoj. Amir ibn Fuhejre, oslobođeni rob Ebu Bekra, napasao je jednu ovcu i spočetka večeri on bi je dotjerao njima dvojici tako da bi oni noću imali svježeg mlijeka koje su grijali ubacujući u njega vruć kamen). Na kraju bi Amir u pomrčini zore viknuo na ovcu potjeravši je. To je činio sve tri noći.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., i Ebu Bekr su unajmili jednog čovjeka iz (plemena) Dil koji je bio potomak Abd ibn Adijja, za vodiča. On je bio vješt vodič i bio je u savezu sa familijom Asa ibn Vaila es-Sehmija, koji je bio u vjeri Kurejšija kafira. No njih dvojica su imali povjerenje u njega. Predali su mu svoje dvije deve i dogovorili mjesto sastanka s njim kod pećine Sevr nakon tri noći, i on je ujutro trećeg dana doveo njihove deve. Sa njima dvojicom su krenuli Amir ibn Fuhejre i taj vodič koji ih je poveo putem uz obalu (Crvenog mora).

Suraka ibn Malik ibn Džu'shum el-Mudlidži, r.a., priča:

– Došli su nam izaslanici kurejšijskih mušrika i rekli da su kurejšijski mušrici

لَحِقَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَبُو بَكْرٍ بِغَارٍ فِي جَبَلٍ ثَوْرٍ، فَكَمْنَا فِيهِ ثَلَاثَ لَيَالٍ، يَبِثُ عِنْدَهُمَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، وَهُوَ غُلَامٌ شَابٌّ، ثَقِفَ لَقْنًا، فَبَدَّلَ مِنْ عِنْدِهِمَا بِسَحَرٍ، فَيَضِجُ مَعَ قُرَيْشٍ بِمَكَّةَ كَبَائِتٍ، فَلَا يَسْمَعُ أَمْرًا يُكْتَادَانِ بِهِ إِلَّا وَعَاهُ، حَتَّى يَأْتِيَهُمَا بِخَبَرِ ذَلِكَ حِينَ يَخْتَلِطُ الظَّلَامُ، وَيَرْغَى عَلَيْهِمَا عَامِرُ بْنُ فُهَيْرَةَ مَوْلَى أَبِي بَكْرٍ مِنْحَةً مِنْ غَنَمٍ، فَيُرِيحُهَا عَلَيْهِمَا حِينَ تَذْهَبُ سَاعَةٌ مِنَ الْعِشَاءِ، فَيَسْتَانِ فِي رَسُولٍ، وَهُوَ لَبَنٌ مِنْحَتُهُمَا وَرَضِيفُهُمَا، حَتَّى يَنْعَقَ بِهَا عَامِرُ بْنُ فُهَيْرَةَ بِعَلَسٍ، يَفْعَلُ ذَلِكَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ تِلْكَ اللَّيَالِي الثَّلَاثِ، وَاسْتَأْجَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَبُو بَكْرٍ رَجُلًا مِنْ بَنِي الدَّلِيلِ، وَهُوَ مِنْ بَنِي عَبْدِ بْنِ عَدِيٍّ، هَادِيًا خَرِيَّتًا، وَالْخَرِيثُ الْمَاهِرُ بِالْهَدَايَةِ، قَدْ عَمَسَ حِلْفًا فِي آلِ الْعَاصِ بْنِ وَائِلِ السَّهْمِيِّ، وَهُوَ عَلَى دِينِ كُفَّارِ قُرَيْشٍ، فَأَمِنَاهُ فَدَفَعَا إِلَيْهِ رَاِحِلَتَيْهِمَا، وَوَعَدَاهُ غَارَ ثَوْرٍ بَعْدَ ثَلَاثِ لَيَالٍ، فَأَتَاهُمَا بِرَاِحِلَتَيْهِمَا صُبْحَ ثَلَاثٍ، وَأَنْطَلَقَ مَعَهُمَا عَامِرُ بْنُ فُهَيْرَةَ، وَالْدَّلِيلُ، فَأَخَذَ بِهِمْ طَرِيقَ السَّوَاكِحِ.

قَالَ سُرَاقَةُ بْنُ مَالِكِ بْنِ جُعْشَمٍ، الْمُدَلِّجِيُّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: جَاءَنَا رَسُولُ

odredili nagradu (100 deva) onom ko ubije ili zarobi bilo kojeg od njih dvojice - Allahova Poslanika, s.a.v.s., ili Ebu Bekra. I dok sam ja sjedio na jednom od sijela moga naroda Benu Mudlidž došao je od njih izaslanik, stao među nas koji smo sjedili i rekao:

- O Suraka, vidio sam maloprije na obali nekakve osobe za koje mislim da su Muhammed i njegovi drugovi.

Suraka je rekao:

- Znao sam da su to oni (priča Suraka), ali sam mu rekao:

- Nisu to oni. To si ti vidio toga i toga, toga i toga, toga i toga, koje smo mi vidjeli kada su krenuli.

Zatim sam se zadržao još jedan tren na sijelu, a potom sam ustao, ušao u kuću i naredio svojoj sluškinji da izađe sa mojim konjem do iza jednog brežuljka i da ga zadrži dok ne dođem. Uzeo sam svoje koplje i izašao s njim iza kuće. Njegovim gvozdenim okovom parao sam zemlju spustivši nisko njegov vrh (kako bi prikrio njegov sjaj i kako me neko ne bi primijetio) sve dok nisam stigao do svoga konja. Tada sam ga uzjahao i potjerao brzo sve dok im se nisam približio. (Kada sam im se približio) konj pada mnom je posrnuo i ja sam pao s njega. Podigao sam se, ispružio ruku prema tobolcu, izvukao iz njega strjelice i njima počeo pogadati (gatati) sudbinu: da li da im naneseš štetu ili ne? Izašla je ona (strjelica) koju sam mrzio. Uzjahao sam konja i, ne pridavajući važnost strjelicama, potjerao ga brzo. Kada sam im se približio tako blizu da sam čuo učenje Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji se nije obazirao dok se Ebu Bekr vrlo često

كُفَّارِ قُرَيْشٍ، يَجْعَلُونَ فِي رَسُولِ اللَّهِ ﷺ
وَأَبِي بَكْرٍ، دِيَّةَ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا، لِمَنْ
قَتَلَهُ أَوْ أَسْرَهُ، فَبَيْنَمَا أَنَا جَالِسٌ فِي
مَجْلِسٍ مِنْ مَجَالِسِ قَوْمِي بَنِي مُذَلِجٍ، إِذْ
أَقْبَلَ رَجُلٌ مِنْهُمْ، حَتَّى قَامَ عَلَيْنَا وَنَحْنُ
جُلُوسٌ، فَقَالَ يَا سُرَّاقَةَ: إِنِّي قَدْ رَأَيْتُ
أَيُّهَا أَسْوَدَةَ بِالسَّاحِلِ، أَرَاهَا مُحَمَّداً
وَأَصْحَابَهُ، قَالَ سُرَّاقَةُ: فَعَرَفْتُ أَنَّهُمْ
هُمْ، فَقُلْتُ لَهُ: إِنَّهُمْ لَيْسُوا بِهِمْ، وَلَكِنَّكَ
رَأَيْتَ فُلَانًا وَفُلَانًا وَفُلَانًا، أَنْظَلُّوْا
بِأَعْيُنِنَا، ثُمَّ لَبِثْتُ فِي الْمَجْلِسِ سَاعَةً،
ثُمَّ قُمْتُ فَدَخَلْتُ، فَأَمَرْتُ جَارِيتِي أَنْ
تَخْرُجَ بِفَرَسِي وَهِيَ مِنْ وَرَاءِ أَكْمَةِ،
فَتَحْبِسَهَا عَلَيَّ، وَأَخَذْتُ رُمْحِي،
فَخَرَجْتُ بِهِ مِنْ ظَهْرِ الْبَيْتِ، فَحَطَطْتُ
بِرُجْوِهِ الْأَرْضَ، وَخَفَضْتُ عَلَيْهِ، حَتَّى
أَتَيْتُ فَرَسِي فَرَكِبْتُهَا، فَرَفَعْتُهَا تَقَرُّبُ
بِي، حَتَّى دَنَوْتُ مِنْهُمْ، فَعَثَرَتْ بِي
فَرَسِي، فَخَرَزَتْ عَنْهَا، فَقُمْتُ فَأَهْوَيْتُ
يَدِي إِلَى كِتَانَتِي، فَأَسْتَخَرَجْتُ مِنْهَا
الْأَزْلَامَ فَأَسْتَقْسَمْتُ بِهَا: أَضُرُّهُمْ أَمْ
لَا، فَخَرَجَ الَّذِي أَكْرَهُ، فَرَكِبْتُ فَرَسِي،
وَعَصَيْتُ الْأَزْلَامَ، تَقَرُّبُ بِي حَتَّى إِذَا
سَمِعْتُ قِرَاءَةَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ لَا

obazirao, iznenada su prednje noge moga konja propale u zemlju sve do koljena i ja sam pao s njega. Potom sam ga povikom potjerao, on se podigao, ali je s mukom noge izvlačio. Kada se ispravio iz pijeska iz koga bi moj konj izvlačio noge dizala se prašina prema nebu poput dima. Tada sam ponovo bacio strjelice i opet je izašla ona koju nisam želio. Počeo sam ih dozivati obećavajući im sigurnost. I oni su se zaustavili. Uzjahao sam svoga konja i došao do njih. Ono što me spriječilo da ne dođem do njih utjecalo je da u duši shvatim da će pobijediti princip Allahova Poslanika, s.a.v.s., (islam) pa sam mu rekao:

- Tvoj narod je odredio krvarinu (nagradu za tvoju glavu).

Izvijestio sam ga o svemu onome što su mu oni pripremali i ponudio mu opskrbu i robu za put. Međutim njih dvojica nisu htjeli uzeti ništa i nisu od mene tražili ništa drugo osim što je rekao:

“Sakrij vijest o nama!”

Tražio sam da mi napiše pismo u kojem mi garantuje sigurnost i on je naredio Amiru ibn Fuhejri, koji je na parčetu kože napisao ono što sam tražio. Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nastavio put.

U putu je sreo Zubejra među skupinom muslimana koji su se kao trgovačka karavana vraćali iz Šama. Zubejr je dao da Allahov Poslanik, s.a.v.s., i Ebu Bekr obuku bijelu odjeću. Muslimani u Medini su čuli za izlazak Allahova Poslanika, s.a.v.s., iz Mekke pa su ranili svakog jutra do Harre čekajući ga sve dok ih podnevna žega ne bi vratila (kućama). Jednog dana, nakon dugog isčekivanja, vratili su se kućama.

يَلْتَفِتُ، وَأَبُو بَكْرٍ يُكْثِرُ الْإِلْتِفَاتِ،
سَاخَتْ يَدَا فَرَسِي فِي الْأَرْضِ، حَتَّى
بَلَعْنَا الرُّكْبَتَيْنِ، فَخَرَزْتُ عَنْهَا، ثُمَّ
زَجَرْتُهَا فَتَهَضَّتْ، فَلَمْ تَكُذْ تُخْرِجْ
يَدَيْهَا، فَلَمَّا أَسْتَوَتْ قَائِمَةً، إِذَا لِأَثَرِ
يَدَيْهَا عُثَانٌ سَاطِعٌ فِي السَّمَاءِ مِثْلُ
الدُّخَانِ، فَاسْتَقْسَمْتُ بِالْأَزْلَامِ، فَخَرَجَ
الَّذِي أَكْرَهُ، فَتَادَيْتُهُمْ بِالْأَمَانِ فَوَقَفُوا،
فَرَكِبْتُ فَرَسِي حَتَّى جِئْتُهُمْ، وَوَقَعَ فِي
نَفْسِي حِينَ لَقِيتُ مَا لَقِيتُ مِنَ الْحَبْسِ
عَنْهُمْ، أَنْ سَيَظْهَرُ أَمْرُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ.
فَقُلْتُ لَهُ: إِنَّ قَوْمَكَ قَدْ جَعَلُوا فِيكَ
الدِّيَةَ، وَأَخْبَرْتُهُمْ أَخْبَارَ مَا يُرِيدُ النَّاسُ
بِهِمْ، وَعَرَضْتُ عَلَيْهِمُ الرِّادَ وَالْمَتَاعَ،
فَلَمْ يَزِرْأَنِي وَلَمْ يَسْأَلْأَنِي، إِلَّا أَنْ قَالَ:
(أَخْفِ عَنَّا). فَسَأَلْتُهُ أَنْ يَكْتُبَ لِي كِتَابَ
أَمْنٍ، فَأَمَرَ عَامِرَ بْنَ فُهَيْرَةَ فَكَتَبَ فِي
رُفْعَةٍ مِنْ أَدِيمٍ، ثُمَّ مَضَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ.

فَلَقِيَ الرَّبِيزَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي رَكْبٍ
مِنَ الْمُسْلِمِينَ، كَانُوا تِجَارًا قَافِلِينَ مِنَ
الشَّامِ، فَكَسَا الرَّبِيزُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَأَبَا
بَكْرٍ ثِيَابَ بَيَاضٍ، وَسَمِعَ الْمُسْلِمُونَ
بِالْمَدِينَةِ بِمَخْرَجِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنْ
مَكَّةَ، فَكَانُوا يَغْدُونَ كُلَّ غَدَاةٍ إِلَى
الْحَرَّةِ، فَيَسْتَظِرُّونَهُ حَتَّى يَرُدَّهُمْ حَرُّ

Nakon što su se već bili sklonili u svoje kuće, jedan Jevrej se popeo na jednu od njihovih utvrda da nešto vidi. Ugledavši Allahova Poslanika, s.a.v.s., i njegove drugove ubijeljene kako izlaze iz pustinjske fatamorgane, Jevrej se nije mogao suzdržati a da ne vikne iz sveg glasa:

- O Arapi! Evo vam vašeg sretnika koga iščekujete!

Tada se muslimani latiše oružja. Sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., su se sreli na vrhu Harre. On skrenu s njima desno i odsjede kod Benu Amra ibn Avfa. Bilo je to u ponedjeljak mjeseca rebiu-l-evvela. Ebu Bekr je stajao i primao ljude, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je sjedio i šutio. Neki od ensarija koji ranije nisu vidjeli Allahovog Poslanika, s.a.v.s., počeli su pozdravljati Ebu Bekra sve dok Sunce nije obasjalo Allahova Poslanika, s.a.v.s. Ebu Bekr je svojim ogrtačem počeo da mu pravi hlad i tako je svijet saznao ko je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., se zadržao kod Benu Amra ibn Avfa deset noći i tu je osnovao mesdžid *koji je utemeljen na bogobožnosti*. U njemu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao, a potom je uzjahao svoju devu i krenuo u pratnji ljudi sve dok ona nije kleknula kod (današnjeg) Mesdžida Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u Medini. Tu su u to vrijeme klanjali neki od muslimana. Na tom mjestu je bilo gumno za (sušenje) datula koje je pripadalo Suhejlu i Sehlu, dvojici dječaka jetima u skrbništvu Es'ada ibn Zurare. Kada je deva Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kleknula s njim on je rekao:

الظَّهِيرَةِ، فَأَتَقَلَّبُوا يَوْمًا بَعْدَ مَا أَطَالُوا
أَتَيْتَنَّا رَهْمَ، فَلَمَّا أَوْدَا إِلَى بُيُوتِهِمْ، أَوْفَى
رَجُلٌ مِنْ يَهُودَ عَلَى أَطْمٍ مِنْ أَطْمِهِمْ،
لَأَمْرِ يَنْظُرُ إِلَيْهِ، فَبَصُرَ بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ
وَأَصْحَابِهِ مُبَيِّضِينَ يَزُولُ بِهِمُ السَّرَابُ،
فَلَمْ يَمْلِكِ الْيَهُودِيُّ أَنْ قَالَ بِأَعْلَى
صَوْتِهِ: يَا مَعْاشِرَ الْعَرَبِ، هَذَا جَدُّكُمْ
الَّذِي تَنْتَظِرُونَ، فَتَارَ الْمُسْلِمُونَ إِلَى
السَّلَاحِ، فَتَقَلَّبُوا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بِظَهْرِ
الْحَرَّةِ، فَعَدَلَ بِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ، حَتَّى
نَزَلَ بِهِمْ فِي بَنِي عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ، وَذَلِكَ
يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ مِنْ شَهْرِ رَجَبِ الْأَوَّلِ، فَقَامَ
أَبُو بَكْرٍ لِلنَّاسِ، وَجَلَسَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
صَامِتًا، فَطَفِقَ مَنْ جَاءَ مِنَ الْأَنْصَارِ -
مِمَّنْ لَمْ يَرَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ - يُحَيِّي أَبَا
بَكْرٍ، حَتَّى أَصَابَتْ الشَّمْسُ رَسُولَ اللَّهِ
ﷺ، فَأَقْبَلَ أَبُو بَكْرٍ حَتَّى ظَلَّلَ عَلَيْهِ
بِرِدَائِهِ، فَعَرَفَ النَّاسُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عِنْدَ
ذَلِكَ، فَلَبِثَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي بَنِي
عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ بِضْعَ عَشْرَةَ لَيْلَةً، وَأَسَسَ
الْمَسْجِدَ الَّذِي أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَى،
وَصَلَّى فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، ثُمَّ رَكِبَ
رَاحِلَتَهُ، فَسَارَ يَمْشِي مَعَهُ النَّاسُ حَتَّى
بَرَكَتْ عِنْدَ مَسْجِدِ الرَّسُولِ ﷺ بِالْمَدِينَةِ،
وَهُوَ يُصَلِّي فِيهِ يَوْمَئِذٍ رِجَالٌ مِنَ
الْمُسْلِمِينَ، وَكَانَ مِرْبَدًا لِلثَّمَرِ، لِسَهْلٍ

“Ovo je, ako Bog da, mjesto prebivališta!”

Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pozvao ta dva dječaka i rekao im da kažu cijenu gumna kako bi na njemu mogao podići mesdžid. Oni su rekli:

- Ne, nego ćemo ti ga darovati, Allahov Poslaniče!

Ali Allahov Poslanik, s.a.v.s., je odbio da ga primi kao dar već ga je od njih otkupio. Zatim je na njemu sagradio mesdžid. Prilikom gradnje džamije Allahov Poslanik, s.a.v.s., je sa svijetom nosio čerpić, a dok je nosio govorio je (u stihu):

“Ovo je nošenje vrednije od onog na Hajberu - ovo je bolje i čistije, naš Gospodaru.

Moj Bože, prava nagrada na ahiretu je - pa njome obraduj muhadžire i ensarije.”

1594. Esma, r.a., koja je bila trudna sa Abdullahom ibn Zubejrom, r.a., kaže:

- Krenula sam na put pred sami porođaj. Stigla sam u Medinu i odsjela u Kubau i tu sam rodila. Otišla sam sa novorođenčecom (Abdullahom ibn Zubejrom) Vjerovjesniku, s.a.v.s., i stavila ga njemu u krilo. On je uzeo hurmu i sažvakao je pa dio toga soka stavio u njegova usta. Tako je pljuvačka Allahova Poslanika, s.a.v.s., bilo prvo što je ušlo u njegovu utrobu. Potom je hurmom protrljao njegovo nepce, učinio dovu za njega i blagoslovio ga. Bilo je to prvo dijete rođeno (među muhadžirima) u islamskoj zemlji (u Medini).

وَسَهْلٍ غُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي حَجْرٍ أَسْعَدَ بِنِ
رُزَارَةً، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حِينَ بَرَكْتَ
بِهِ رَاحِلَتُهُ: (هَذَا إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْمَنْزِلُ).
ثُمَّ دَعَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْغُلَامَيْنِ
فَسَاوَمَهُمَا بِالْمِزْبَدِ لِيَتَّخِذَهُ مَسْجِدًا،
فَقَالَا: بَلْ نَهَبُهُ لَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ،
فَأَبَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يَقْبَلَهُ مِنْهُمَا هِبَةً حَتَّى
ابْتَاعَهُ مِنْهُمَا، ثُمَّ بَنَاهُ مَسْجِدًا، وَطَفِقَ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ مَعَهُمُ اللَّيْنِ فِي بُنْيَانِهِ
وَيَقُولُ، وَهُوَ يَقُولُ اللَّيْنِ: (هَذَا الْحِمَالُ
لَا حِمَالٌ خَيْرٌ، هَذَا أَبَرُّ رَبَّنَا وَأَظْهَرُ.
وَيَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنَّ الْأَجَرَ أَجْرُ الْآخِرَةِ،
فَارْزَحِمِ الْأَنْصَارَ وَالْمُهَاجِرَةَ).

١٥٩٤ : عَنْ أَسْمَاءَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا :
أَنَّهَا حَمَلَتْ بِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ، رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَتْ: فَحَرَجْتُ وَأَنَا مُتِمٌّ،
فَأَتَيْتُ الْمَدِينَةَ فَتَزَلْتُ بِقَبَاءَ، (قَوْلُذَتُهُ
بِهَا)، ثُمَّ أَتَيْتُ بِهِ النَّبِيَّ ﷺ فَوَضَعْتُهُ فِي
حَجْرِهِ، ثُمَّ دَعَا بِتَمْرَةٍ فَمَضَعَهَا، ثُمَّ تَقَلَّ
فِي فِيهِ، فَكَانَ أَوَّلَ شَيْءٍ دَخَلَ جَوْفَهُ رِيقُ
رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، ثُمَّ حَنَّكَهُ بِتَمْرَةٍ، ثُمَّ دَعَا
لَهُ وَبَرَكَ عَلَيْهِ، وَكَانَ أَوَّلَ مَوْلُودٍ وُلِدَ فِي
الْإِسْلَامِ.

1595. Ebu Bekr, r.a., kaže:

– Kada sam bio sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u pećini i podigao (u jednom trenutku) glavu, ugledao sam stopala ljudi, pa sam rekao:

– Allahov Poslaniče, kada bi neko od njih pogledao dolje, vidio bi nas.

On je odgovorio:

“Šuti, Ebu Bekre, Allah je s nama dvojicom!”

45. Dolazak Vjerovjesnika, s.a.v.s., i njegovih drugova u Medinu

1596. El-Bera', r.a., kaže:

– Prvi koji su nam došli (u Medinu) bili su Mus'ab ibn 'Umejr i Ibn Umm Mektum. Oni su svijet poučavali Kur'anu. Zatim su došli Bilal, Sa'd i Ammar ibn Jasir, a potom Omer ibn Hattab sa skupinom od dvadeset Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., drugova. Nakon toga došao je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i ne znam da su se stanovnici Medine ičemu više obradovali nego njegovom dolasku. Čak su i robinje govorile:

– Došao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.!

A on nije došao prije nego što sam ja naučio suru *Veličaj ime Gospodara svoga, Svevišnjeg...* (jedna od kraćih sura objavljenih u Mekki).

46. Boravak muhadžira u Mekki nakon izvršenja hadžskih obreda

1597. El-'Ala' ibn Hadremi, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

١٥٩٥ : عَنْ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي الْغَارِ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَإِذَا أَنَا بِأَقْدَامِ الْقَوْمِ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَوْ أَنَّ بَعْضَهُمْ طَاطَأَ بَصَرَهُ رَأَانَا، قَالَ (أَسْكُتْ يَا أَبَا بَكْرٍ، أَتَيْنَا اللَّهَ تَالِثُهُمَا).

٤٥ - باب: مَقْدَمِ النَّبِيِّ ﷺ وَأَصْحَابِهِ الْمَدِينَةَ

١٥٩٦ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَوَّلُ مَنْ قَدِمَ عَلَيْنَا مُضْعَبُ بْنُ عُمَيْرٍ وَأَبْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ، وَكَانَا يُقَرِّئَانِ النَّاسَ، فَقَدِمَ بِلَالٌ وَسَعْدُ وَعَمَّارُ بْنُ يَاسِرٍ، ثُمَّ قَدِمَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ فِي عِشْرِينَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ، ثُمَّ قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ، فَمَا رَأَيْتُ أَهْلَ الْمَدِينَةِ فَرَحُوا بِشَيْءٍ فَرَحَهُمْ بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ، حَتَّى جَعَلَ الْإِمَاءُ يَقْلَنَ، قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَمَا قَدِمَ حَتَّى قَرَأْتُ: ﴿سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى﴾. فِي سُورَةِ الْمُفْصَّلِ.

٤٦ - باب: إِقَامَةِ الْمُهَاجِرِ بِمَكَّةَ بَعْدَ قَضَاءِ نُسُكِهِ

“Muhadžiru je dopušteno da oстане (u Mekki) tri dana nakon povratka s Mine (nakon izvršenja svih obreda).”

47. Dolazak Jevreja Vjerovjesniku, s.a.v.s., po njegovom dolasku u Medinu

1598. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Da povjerovali u moje poslanstvo makar deseterica Jevreja, sigurno bi i svi ostali među njima povjerovali.”

١٥٩٧ : عَنْ الْعَلَاءِ بْنِ الْحَضْرَمِيِّ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :
(ثَلَاثٌ لِلْمُهَاجِرِ بَعْدَ الصَّدْرِ).

٤٧ - باب : إِيْتَانِ الْيَهُودِ النَّبِيَّ ﷺ
حِينَ قَدِمَ الْمَدِينَةَ

١٥٩٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (لَوْ آمَنَ بِي عَشْرَةٌ
مِنَ الْيَهُودِ لَأَمَنَ بِي الْيَهُودُ).

1. Vojni pohod El-Ušejre

١ - باب: غَزْوَةُ الْعُسَيْرَةِ

1599. Zejd ibn Erkam, r.a., bio je upitan:

- Koliko je vojnih pohoda imao Vjerovjesnik, s.a.v.s.?

- Devetnaest - odgovorio je.

- A u koliko pohoda si ti s njim učestvovao?

- U sedamnaest.

- Koji je bio prvi?

- Ušejr, ili Usejra - reče on.

2. Ajet: *I kada ste od Gospodara svoga pomoć zatražili...*, zaključno sa riječima: *...Allah žestoko kažnjava.* (El-Enfal, 9-13)

1600. Abdullah ibn Mes'ud, r.a., kaže:

- Bio sam očevidac jednog slučaja vezanog za Mikdada ibn Esveda, r.a., a volio bih da sam ja tako nešto učinio više nego bilo šta drugo na svijetu. Dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pozivao u borbu protiv mušrika, on mu je prišao i rekao:

- Mi nećemo reći kao što je Musaov narod rekao njemu: *Idi ti i Gospodar tvoj i borite se...* (El-Ma'ide, 24), nego ćemo se, zaista, boriti s tvoje desne i lijeve strane, ispred i iza tebe.

Vidio sam kako je lice Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., zablistalo i kako ga je to obradovalo.

3. Broj učesnika Bedra

1601. El-Bera', r.a., kaže:

- Kazivali su mi ashabi Muhammeda,

١٥٩٩ : عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قِيلَ لَهُ: كَمْ غَزَا النَّبِيُّ ﷺ مِنْ غَزَوَةٍ؟ قَالَ: تِسْعَ عَشْرَةَ، قِيلَ: كَمْ غَزَوْتَ أَنْتَ مَعَهُ؟ قَالَ: سَبْعَ عَشْرَةَ، قِيلَ: فَأَيُّهُمْ كَانَتْ أَوَّلَ؟ قَالَ: الْعُسَيْرُ أَوِ الْعُسَيْرَةُ.

٢ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿إِذْ

تَسْتَعِيثُونَ رَبَّكُمْ... إِلَى قَوْلِهِ:

شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾

١٦٠٠ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

شَهِدْتُ مِنَ الْمُقَدَّادِ بْنِ الْأَسْوَدِ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - مُشْهَدًا، لَأَنْ أَكُونَ صَاحِبَهُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا عُدِلَ بِهِ، أَتَى النَّبِيُّ ﷺ وَهُوَ يَدْعُو عَلَى الْمُشْرِكِينَ، فَقَالَ: لَا تَقُولُ كَمَا قَالَ قَوْمُ مُوسَى: ﴿أَذْهَبَ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا﴾، وَلَكِنَّا نَقَاتِلُ عَنْ يَمِينِكَ وَعَنْ شِمَالِكَ وَبَيْنَ يَدَيْكَ وَخَلْفَكَ. فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ أَشْرَقَ وَجْهُهُ وَسَرَّةً.

s.a.v.s., oni koji su učestvovali u Bici na Bedru, da je broj učesnika Bedra bio jednak broju drugova Džalutovih koji su sa njim prešli rijeku - nešto više od tri stotine i deset.

El-Bera' je još rekao:

- Ne, Allaha mi, niko osim onih koji su bili vjernici nije s njim prešao rijeku!

4. Ubistvo Ebu Džehla

1602. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko će pogledati šta je sa Ebu Džehlom?”

Otišao je Ibn Mes'ud i ustanovio da su ga dva Afrina sina toliko izudarali (svojim sabljama) da je već bio pri izdisaju.

- Jesi li ti Ebu Džehl? - upitao je Ibn Mes'ud i uhvatio ga za bradu.

- Ima li neko ko je iznad čovjeka koga ste vi ubili ili, koga je ubio njegov narod? - rekao je (Ebu Džehl).

1603. Ebu Talha, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je nakon Bitke na Bedru zapovjedio da se dvadeset i četiri kurejšijska prvaka bace u jedan prljavi ružan bunar na Bedru. On je, s.a.v.s., kada bi pobijedio protivnike, ostajao na poprištu boja tri noći. Tako je treći dan nakon Bitke na Bedru zapovjedio da mu dovedu njegovu devu. Kada je deva osedlana, krenuo je a za njim su krenuli i njegovi drugovi, govoreći:

- Kada ovako krene krenuo je zbog nečeg važnog.

Kada se zaustavio na ivici obrušenog bunara počeo je dozivati (poginule kurejševičke mušrike) po njihovim imenima i imenima njihovih očeva:

۳ - باب: عِدَّةُ أَصْحَابِ بَدْرٍ

۱۶۰۱ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ: حَدَّثَنِي أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ ﷺ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا: عِدَّةُ أَصْحَابِ طَالُوتَ، الَّذِينَ جَاوَزُوا مَعَهُ النَّهْرَ، بِضْعَةَ عَشَرَ وَثَلَاثِمِائَةٍ.

قَالَ الْبَرَاءُ: لَا وَاللَّهِ مَا جَاوَزَ مَعَهُ النَّهْرَ إِلَّا مُؤْمِنٌ.

۴ - باب: قَتَلَ أَبِي جَهْلٍ

۱۶۰۲ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ يَنْظُرُ مَا صَنَعَ أَبُو جَهْلٍ؟). فَأَنْطَلَقَ ابْنُ مَسْعُودٍ فَوَجَدَهُ قَدْ ضَرَبَهُ ابْنَا عَفْرَاءَ حَتَّى بَرَدَ. قَالَ: أَأَنْتَ أَبُو جَهْلٍ؟ قَالَ: فَأَخَذَ بِلِحْيَتِهِ، قَالَ: وَهَلْ فَوْقَ رَجُلٍ قَتَلْتُمُوهُ، أَوْ رَجُلٍ قَتَلَهُ قَوْمُهُ.

۱۶۰۳ : عَنْ أَبِي طَلْحَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: إِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ أَمَرَ يَوْمَ بَدْرٍ بِأَرْبَعَةِ وَعِشْرِينَ رَجُلًا مِنْ صَنَادِيدِ قُرَيْشٍ، فَقَذَفُوا فِي طَوِيِّ مِنْ أَطْوَاءِ بَدْرِ حَيْثُ مُحَبِّثٌ، وَكَانَ إِذَا ظَهَرَ عَلَى قَوْمٍ أَقَامَ بِالْعَرَصَةِ ثَلَاثَ لَيَالٍ، فَلَمَّا كَانَ يَبْدُرُ الْيَوْمَ الثَّالِثَ أَمَرَ بِرَاحِلَتِهِ فُشِدَّ عَلَيْهَا رَحْلُهَا، ثُمَّ مَشَى وَتَبِعَهُ أَصْحَابُهُ وَقَالُوا: مَا نَرَى يَنْطَلِقُ إِلَّا لِبَعْضٍ

“O ti, sine toga i toga, o ti, sine toga i toga, o ti sine toga i toga! Da li bi vas radovalo da ste bili pokorni Allahu i Njegovom Poslaniku? Zaista, mi smo našli da je istina ono što nam je obećao naš Gospodar. A da li ste vi našli da je istina ono što je obećao vaš Gospodar?”

Omer je rekao:

- O Allahov Poslaniče, govoriš tjelesima u kojima nema duša?!

Na to je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Tako mi Onoga u Čijoj je ruci duša Muhammedova, vi ništa bolje od njih ne čujete ono što govorim.”

5. Prisustvo meleka na Bedru

1604. Rifā'a ibn Rāfi' ez-Zureki, r.a., koji je bio jedan od učesnika Bedra, kaže:

- Došao je Džibril Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Kakvim vi držite učesnike Bedra među vama?

On je odgovorio:

“Među najboljim muslimanima” (ili je rekao nešto slično tome).

- Tako je i sa melekima koji su učestvovali na Bedru - rekao je (Džibril).

1605. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., u toku Bitke na Bedru rekao:

“Ovo je Džibril, drži za glavu svoga konja, a na njemu ratna oprema.”

6. Odjeljak

1606. Zubejr, r.a., kaže:

- U toku Bitke na Bedru susreo sam Ubejdu ibn Seida ibn Asa naoružanog tako da mu se nije vidjelo ništa osim očiju.

حَاجَّتِهِ، حَتَّى قَامَ عَلَى شَفَةِ الرَّكِيِّ، فَجَعَلَ يُنَادِيهِمْ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ: (يَا فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ، وَيَا فُلَانُ ابْنَ فُلَانٍ، أَيْسَرُكُمْ أَنْتُمْ أَطْعَمُكُمْ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، فَإِنَّا قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدْنَا رَبَّنَا حَقًّا، فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا). قَالَ: فَقَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا تُكَلِّمُ مِنْ أَجْسَادٍ لَا أَرْوَاحَ لَهَا؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، مَا أَنْتُمْ بِأَسْمَعَ لِمَا أَقُولُ مِنْهُمْ).

٥ - باب: شُهُودُ الْمَلَائِكَةِ بَدْرًا

١٦٠٤ : عَنْ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعٍ الزُّرَيْقِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَكَانَ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا، قَالَ: جَاءَ جِبْرِيلُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: مَا تَعُدُّونَ أَهْلَ بَدْرٍ فِيكُمْ؟ قَالَ: (مِنْ أَفْضَلِ الْمُسْلِمِينَ). أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا، قَالَ: وَكَذَلِكَ مَنْ شَهِدَ بَدْرًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ.

١٦٠٥ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ يَوْمَ بَدْرٍ: (هَذَا جِبْرِيلُ آخِذٌ بِرَأْسِ قَرَسِهِ، عَلَيْهِ أَدَاةُ الْحَرْبِ).

٦ - باب

١٦٠٦ : عَنْ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَقِيتُ يَوْمَ بَدْرٍ عُبَيْدَةَ بْنَ سَعِيدٍ بْنَ الْعَاصِ وَهُوَ مُدَجَّجٌ لَا يُرَى مِنْهُ إِلَّا عَيْنَاهُ، وَهُوَ

-Ja sam Ebu Zati Keriš - rekao je, a to je inače bio njegov nadimak.

Ja sam jurnuo na njega kratkim kopljem, zario ga u njegovo oko i on je umro. Stao sam na njega i trebalo mi je snage da iščupam koplje iz njega. Dva kraja koplja su bila savijena.

Kasnije je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zatražio to (koplje) od njega i on mu ga je dao. Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., umro, on ga je (ponovo sebi) uzeo. Kasnije ga je zatražio Ebu Bekr i on mu ga je dao. Kada je Ebu Bekr umro, zaiskao ga je Omer pa mu ga je dao, a kada je i Omer umro, on ga je uzeo. Potom mu ga je zatražio Osman pa ga je i njemu dao. Kada je Osman ubijen, dospjelo je u Alijin rod. Zatim ga je zatražio Abdullah ibn Zubejr kod koga je ostalo sve dok (i on) nije ubijen.

1607. Rubejji', kćerka Muavviza, r.a., kaže:

- Došao je kod mene Vjerovjesnik, s.a.v.s., ujutro prve noći nakon moje udaje. U tom momentu kod mene su bile djevojčice koje su uz def oplakivale moje pretke poginule na Dan Bedra. Kada je jedna od djevojčica rekla: "I među nama je Vjerovjesnik koji zna šta će sutra biti", Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Ne govori tako, već govori kao što si i govorila!"

1608. Ebu Talha, r.a., koji je učestvovao na Bedru zajedno sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Meleki ne ulaze u kuću u kojoj ima pas ili slika!"

يُكْنَى أَبَا ذَاتِ الْكُرْشِ، فَقَالَ: أَنَا أَبُو ذَاتِ الْكُرْشِ، فَحَمَلْتُ عَلَيْهِ بِالْعَنْزَةِ فَطَعَنْتُهُ فِي عَيْنِهِ فَمَاتَ. قَالَ: لَقَدْ وَضَعْتُ رِجْلِي عَلَيْهِ، ثُمَّ نَمَطْتُ، فَكَانَ الْجَهْدُ أَنْ نَزَعْتُهَا وَقَدْ أَتَنَى طَرَفَاهَا. فَسَأَلَهُ إِيَّاهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَأَعْطَاهُ إِيَّاهَا، فَلَمَّا قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَخَذَهَا، ثُمَّ طَلَبَهَا أَبُو بَكْرٍ فَأَعْطَاهُ، فَلَمَّا قُبِضَ أَبُو بَكْرٍ سَأَلَهَا إِيَّاهُ عُمَرُ فَأَعْطَاهُ إِيَّاهَا، فَلَمَّا قُبِضَ عُمَرُ أَخَذَهَا، ثُمَّ طَلَبَهَا عُثْمَانُ مِنْهُ فَأَعْطَاهُ إِيَّاهَا، فَلَمَّا قُتِلَ عُثْمَانُ وَقَعَتْ عِنْدَ آلِ عَلِيٍّ، فَطَلَبَهَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الزُّبَيْرِ، فَكَانَتْ عِنْدَهُ حَتَّى قُتِلَ.

١٦٠٧ : عَنْ الزُّبَيْرِ بِنْتِ مُعَوِذٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ ﷺ غَدَاةَ بُنَيِّ عَلِيٍّ، وَجُوزِيَّاتٍ يَضْرِبْنَ بِالْدَفِّ، يَنْدُبْنَ مَنْ قُتِلَ مِنْ آبَائِي يَوْمَ بَدْرٍ، حَتَّى قَالَتْ جَارِيَةٌ: وَفِينَا نَبِيُّ يَعْلَمُ مَا فِي غَدٍ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا تَقُولِي هَكَذَا، وَقُولِي مَا كُنْتَ تَقُولِينَ).

١٦٠٨ : عَنْ أَبِي طَلْحَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَكَانَ قَدْ شَهِدَ بَدْرًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ

1609. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Omer ibn Hattab rekao:

- Moja kćerka Hafsa, r.a., ostala je hudovica iza Hunejsa ibn Huzafe es-Sehmija, jednog od ashaba Allahova Poslanika, s.a.v.s., učesnika Bedra, koji je umro u Medini.

Kada sam nakon toga susreo Osmana ibn Affana ponudio sam mu Hafsu, riječima:

- Ako hoćeš, udat ću za tebe Hafsu, kćer Omerovu.

- Razmotrit ću to - odgovorio je on.

Čekao sam nekoliko dana, a onda mi je on rekao:

- Mislim da se ne trebam sada ženiti.

Zatim sam susreo Ebu Bekra (priča Omer) i rekao mu:

- Ako hoćeš, udat ću za tebe Hafsu, kćerku Omerovu.

Ebu Bekr je šutio, ne odgovorivši mi pa sam na njega bio više ljut nego na Osmana. Poslije nekoliko dana zaprosio ju je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i ja sam pristao da je vjenčam za njega. Nakon toga, Ebu Bekr me susreo i rekao:

- Možda si se naljutio na mene onda kada si mi ponudio Hafsu, a ja ti nisam dao odgovor?

- Da - odgovorio sam.

- Zaista me nije spriječilo od odgovora na tvoju ponudu ništa drugo do saznanje da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nju spomenuo, pa ja nisam htio da otkrijem tajnu Allahova Poslanika, s.a.v.s. A da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije htio, ja bih je uzeo.

ﷺ: أَنَّهُ قَالَ: (لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلَا صُورَةٌ).

1609 : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: تَأَيَّمْتُ حَفْصَةَ بِنْتُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا مِنْ خُنَيْسِ بْنِ حُذَافَةَ السَّهْمِيِّ، وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَدْ شَهِدَ بَدْرًا، تُوَفِّيَ بِالْمَدِينَةِ، قَالَ عُمَرُ: فَلَقَيْتُ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ، فَعَرَضْتُ عَلَيْهِ حَفْصَةَ، فَقُلْتُ: إِنْ شِئْتَ أَنْكَحْتُكَ حَفْصَةَ بِنْتَ عُمَرَ، قَالَ: سَأَنْظُرُ فِي أَمْرِي، فَلَبِثْتُ لَيْالِي، فَقَالَ: قَدْ بَدَأَ لِي أَنْ لَا أَتَزَوَّجَ يَوْمِي هَذَا. قَالَ عُمَرُ: فَلَقَيْتُ أَبَا بَكْرٍ، فَقُلْتُ: إِنْ شِئْتَ أَنْكَحْتُكَ حَفْصَةَ بِنْتَ عُمَرَ، فَصَمَتَ أَبُو بَكْرٍ فَلَمْ يَرْجِعْ إِلَيَّ شَيْئًا، فَكُنْتُ عَلَيْهِ أَوْجَدَ مِنِّي عَلَى عُثْمَانَ، فَلَبِثْتُ لَيْالِي ثُمَّ خَطَبَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَأَنْكَحَهَا إِيَّاهُ، فَلَقَيْتَنِي أَبُو بَكْرٍ فَقَالَ: لَعَلَّكَ وَجَدْتَ عَلَيَّ حِينَ عَرَضْتَ عَلَيَّ حَفْصَةَ فَلَمْ أَرْجِعْ إِلَيْكَ؟ قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: فَإِنَّهُ لَمْ يَمْنَعْنِي أَنْ أَرْجِعَ إِلَيْكَ فِيمَا عَرَضْتَ، إِلَّا أَنِّي قَدْ عَلِمْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَدْ ذَكَرَهَا، فَلَمْ أَكُنْ لِأَفْشِي سِرَّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَلَوْ تَرَكْتُهَا لَقَبَلْتُهَا.

1610 : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْبَذَرِيِّ رَضِيَ

1610. Ebu Mes'ud el-Bedri, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko u noći prouči dva posljednja ajeta poglavlja El-Bekare, oni su mu dovoljni.”

1611. Mikdad ibn Amr el-Kindi, r.a., saveznik Benu Zuhre i jedan od učesnika Bitke na Bedru, kaže da je rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Šta misliš, kada bih susreo nekog od kafira i pobio se sa njim pa me on sabljom udario po ruci i odsjekao je, a zatim se od mene zaklonio na drvo i rekao da prima islam, da li bih ga nakon što je to izjavio smio ubiti?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Ne smiješ ga ubiti!”

Ja sam na to rekao:

- Ali on mi, Allahov Poslaniče, odsiječe ruku pa tek onda izjavi to što izjavi?!

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je kazao:

“Ne smiješ ga ubiti, jer će on, ako ga ubiješ, biti na tvom stupnju prije nego si ga ubio, a ti ćeš biti na njegovom stupnju kakav je bio prije nego što je izrekao riječ koju je izrekao.”

1612. Džubejr ibn Mut'im, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao o zarobljenicima na Bedru:

“Da je Mut'im ibn 'Adij živ i da traži od mene da mu pustim ove što su se usmrdjeli, pustio bih mu ih.”

7. Kazivanje o plemenu Benu Nedir i njihovoj prevari

1613. Ibn Omer, r.a., priča:

– (Židovska plemena) Nedir i Kurejza

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (الْآيَتَانِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ، مَنْ قَرَأَهُمَا فِي لَيْلَةٍ كَفَتَاهُ).

١٦١١ : عَنِ الْمُقَدَّادِ بْنِ عَمْرٍو

الْكِنْدِيِّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، حَلِيفَ بَنِي زُهْرَةَ، وَكَانَ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا قَالَ قُلْتُ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: أَرَأَيْتَ إِنْ لَقِيتُ رَجُلًا مِنَ الْكُفَّارِ فَأَقْتُلْنَا، فَضَرَبَ إِحْدَى يَدَيَّ بِالسَّيْفِ فَقَطَعَهَا، ثُمَّ لَأَذَ مِنِّي بِشَجَرَةٍ فَقَالَ: أَسَلَمْتُ لِلَّهِ، أَقْتُلْهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ بَعْدَ أَنْ قَالَهَا؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَا تَقْتُلْهُ). قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ قَطَعَ إِحْدَى يَدَيَّ، ثُمَّ قَالَ ذَلِكَ بَعْدَ مَا قَطَعَهَا؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

(لَا تَقْتُلْهُ، فَإِنْ قَتَلْتَهُ فَإِنَّهُ بِمَنْزِلِكَ قَبْلَ أَنْ تَقْتُلْهُ، وَإِنَّكَ بِمَنْزِلَتِهِ قَبْلَ أَنْ يَقُولَ كَلِمَتَهُ الَّتِي قَالَ).

١٦١٢ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ فِي أَسَارَى بَدْرٍ: (لَوْ كَانَ الْمُطْعِمُ بْنُ عَدِيٍّ حَيًّا، ثُمَّ كَلَّمَنِي فِي هَؤُلَاءِ السَّنَى، لَتَرَكْتُهُمْ لَهُ).

su se borila protiv Allahova Poslanika, s.a.v.s., prekršivši mirovni sporazum, pa je on pleme Benu Nedir prognao a plemenu Kurejza je dopustio da ostane u Medini i bio je prema njima velikodušan sve dok i oni nisu otpočeli borbu. Tada je on naredio da se muškarci iz njihova plemena pobiju a njihove žene, djeca i imovina razdijele među muslimanima, osim onih koji su došli Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa im on pružio sigurno utočište i oni primili islam. Iz Medine je prognao: pleme Benu Kajnuka', skupinu Abdullaha ibn Selama, jevreje iz plemena Benu Harise i sve druge jevreje Medine.

1614. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio da se popale i posijeku palme Benu Nedira u Buvejri, objavljeno je:

To što ste neke palme posjekli ili ih da uspravno stoje ostavili, Allahovom ste izunom uradili... (El-Hašr, 5).

1615. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnikove, s.a.v.s., supruge su Ebu Bekru poslale Osmana zahtijevajući od njega njihovu osminu ratne dobiti (*fej'*) koju je Allah odredio Svome Poslaniku, s.a.v.s. Ja sam im se suprotstavila, rekavši:

– Zar se ne bojite Allaha?! Zar ne znate da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: “Mi (misleći na sebe) ne možemo biti nasljeđivani, ono što ostavimo je opće dobro (sadaka). Ali obitelj Muhammeda, s.a.v.s., može jesti (opskrbljivati se) iz te imovine.” Supruge Vjerovjesnika, s.a.v.s, su prihvatile ovo o čemu sam ih ja obavijestila.

۷ - باب: حَدِيثُ بَنِي النَّضِيرِ
وَعَذْرُهُمْ بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ

۱۶۱۳ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
قَالَ: حَارَبَتِ النَّضِيرُ وَفُرَيْظَةُ، فَأَجَلَى
بَنِي النَّضِيرِ وَأَقَرَّ فُرَيْظَةُ وَمَنْ عَلَيْهِمْ،
حَتَّى حَارَبَتْ فُرَيْظَةُ، فَقَتَلَ رِجَالُهُمْ،
وَقَسَمَ نِسَاءَهُمْ وَأَوْلَادَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بَيْنَ
الْمُسْلِمِينَ، إِلَّا بَعْضَهُمْ لِحِقْوِ النَّبِيِّ ﷺ
فَأَمَنَهُمْ وَأَسْلَمُوا، وَأَجَلَى يَهُودَ الْمَدِينَةِ
كُلَّهُمْ: بَنِي قَيْنَقَاعَ وَمَنْ رَهْطَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
سَلَامٍ، وَيَهُودَ بَنِي حَارِثَةَ، وَكُلَّ يَهُودِ
الْمَدِينَةِ.

۱۶۱۴ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:
حَرَقَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ نَخْلَ بَنِي النَّضِيرِ
وَقَطَعَ، وَهِيَ الْبُؤْرَةُ، فَتَرَلَّتْ: ﴿وَمَا
قَطَعْتُمْ مِنْ لِينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَى
أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ﴾.

۱۶۱۵ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ: أَرْسَلَ أَزْوَاجَ النَّبِيِّ ﷺ عُثْمَانُ
إِلَى أَبِي بَكْرٍ، يَسْأَلُهُ ثَمَنَهُنَّ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ
عَلَى رَسُولِهِ ﷺ فَكُنْتُ أَنَا أَرُدُّهُنَّ،
فَقُلْتُ لَهُنَّ: أَلَا تَتَّقِينَ اللَّهَ، أَلَمْ تَعْلَمْنَ
أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَقُولُ: (لَا تُورَثُ، مَا
تَرَكْنَا صَدَقَةً - يُرِيدُ بِذَلِكَ نَفْسَهُ - إِنَّمَا

8. O Ka'bu el-Ešrefu

r6r6. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko je spreman krenuti protiv Ka'ba ibn Ešrefa jer je on, uistinu, vrijeđao Allaha i Njegova Poslanika?”

Ustao je Muhammed ibn Mesleme i rekao:

- Allahov Poslaniče, želiš li da ga ubijem?

“Da”, odgovorio je on.

- Dopusti mi onda da (mu) nešto kažem! - reče on.

“Kaži (mu)!” - reče Poslanik, s.a.v.s..

Muhammed ibn Mesleme je otišao kod Ešrefa i rekao mu:

- Taj čovjek (tj. Allahov Poslanik, s.a.v.s.) tražio je od nas da damo materijalni doprinos i stavio nas na veliku muku pa sam došao tebi da tražim zajam!

- Bogme će on vama još i većih muka zadati! - rekao je on.

Muhammed ibn Mesleme nastavi:

- Mi ga već slijedimo i ne želimo ga ostaviti sve dok ne vidimo kamo će stići ova njegova stvar. Mi želimo da nam pozajmiš jedan ili dva tovara (žita).

- Hoću, ali dajte mi zalog! - rekao je on.

- Šta želiš? - upitali su.

- Založite mi vaše žene! - rekao je on.

- Kako ćemo ti dati kao zalog naše žene a ti si najljepši među Arapima? - rekli su.

- Onda mi založite vaše sinove! - rekao je on.

Na to oni rekoše:

- Ne možemo založiti naše sinove pa da neko od njih bude vrijeđan riječima: “Založen je za jedan ili dva tovara!” To je za nas sramota. Ali založit ćemo ti naše oružje.

يَأْكُلُ آلُ مُحَمَّدٍ ﷺ فِي هَذَا الْمَالِ).
فَأَنْتَهَى أَزْوَاجَ النَّبِيِّ ﷺ إِلَى مَا
أَخْبَرْتُهُنَّ.

٨ - باب: الأشرف

١٦١٦ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ لِكَعْبِ بْنِ
الْأَشْرَفِ، فَإِنَّهُ قَدْ آذَى اللَّهَ وَرَسُولَهُ).

فَقَامَ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ
اللَّهِ، أَتُحِبُّ أَنْ أَقْتُلَهُ؟ قَالَ: (نَعَمْ).

قَالَ: فَأَلْذَنْ لِي أَنْ أَقُولَ شَيْئًا، قَالَ:
(قُلْ). فَأَتَاهُ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ فَقَالَ: إِنَّ

هَذَا الرَّجُلَ قَدْ سَأَلَنَا صَدَقَةً، وَإِنَّهُ قَدْ
عَنَانَا، وَإِنِّي قَدْ أَتَيْتُكَ أَسْتَسْلِفُكَ، قَالَ:

وَأَيْضًا وَاللَّهِ لَتَمْلُكُنَّهُ، قَالَ: إِنَّا قَدْ أَتَبَعْنَاهُ،
فَلَا نُحِبُّ أَنْ نَدْعَهُ حَتَّى نَنْظُرَ إِلَى أَيِّ

شَيْءٍ يَصِيرُ شَأْنُهُ، وَقَدْ أَرَدْنَا أَنْ تُسْلِفَنَا
وَسَقَا أَوْ وَسَقَيْنِ. فَقَالَ: نَعَمْ،

أَرْهُونِي، قَالُوا: أَيُّ شَيْءٍ تُرِيدُ؟

قَالَ: أَرْهُونِي نِسَاءَكُمْ، قَالُوا: كَيْفَ
نَرْهَنُكَ نِسَاءَنَا وَأَنْتَ أَجْمَلُ الْعَرَبِ،

قَالَ: فَأَرْهُونِي أَبْنَاءَكُمْ، قَالُوا: كَيْفَ
نَرْهَنُكَ أَبْنَاءَنَا، فَيَسْبُ أَحَدُهُمْ، فَيَقَالُ:

رُهِنَ بَوَسْطِي أَوْ وَسْقَيْنِ، هَذَا عَارٌ عَلَيْنَا،

Muhammed ibn Mesleme mu obeća da će mu ponovo doći pa mu je došao noću sa Ebu Nailetom, Ka'bovim bratom po mlijeku. On ih pozva u tvrđavu pa siđe dolje do njih.

Njegova žena mu reče:

- Gdje izlaziš u ovo vrijeme?

- To je Muhammed ibn Mesleme i moj brat Ebu Naile - rekao je on.

- Iz glasa koji čujem kao da škropi krv - rekla je ona.

- Pa to je samo Muhammed ibn Mesleme i moj brat po mlijeku Ebu Naile. Plemenit (čovjek), kada bi u noći bio pozvan pred strijelu (da bude ubijen), odazvao bi se - odgovorio je on.

Prenosilac kaže da je Muhammed ibn Mesleme sa sobom uveo dva čovjeka, i to, prema jednoj predaji, Ebu 'Absa ibn Džebra ibn Harisa ibn Evsa i 'Abbada ibn Bišra.

Muhammed ibn Mesleme im je rekao:

- Kada on dođe, ja ću ga uzeti za kosu i pomirisat ću je. I kada vidite da sam se domogao njegove glave, udarite ga!

Po jednoj predaji rekao im je:

- I daću vama da pomirišete!

Ka'b ibn Ešref je sišao do njih ogrnut i opasan sabljom, dok se od njega širio jedan lijep miris. Muhammed ibn Mesleme reče:

- Nisam do danas osjetio ljepšeg mirisa!

- Ja imam najmirisniju i najsavršeniju ženu među Arapima - rekao je on.

- Dopuštaš li mi onda da pomirišem tvoju glavu - upitao je Muhammed ibn Mesleme.

- Da - odgovorio je on.

Pomirisao je, zatim dao da i njegovi drugovi pomirišu, a potom rekao:

وَلَكِنَّا نَزَهْنَكَ اللَّامَةَ قَوَاعِدُهُ أَنْ يَأْتِيَهُ،
فَجَاءَهُ لَيْلًا وَمَعَهُ أَبُو نَائِلَةَ، وَهُوَ أَخُو
كَعْبٍ مِنَ الرِّضَاعَةِ، فَدَعَاهُمُ إِلَى
الْحِضْنِ، فَنَزَلَ إِلَيْهِمْ، فَقَالَتْ لَهُ
أَمْرَأَتُهُ: أَيْنَ تَخْرُجُ هَذِهِ السَّاعَةَ؟
فَقَالَ: إِنَّمَا هُوَ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ وَأَخِي
أَبُو نَائِلَةَ، قَالَتْ: إِنِّي أَسْمَعُ صَوْتًا كَأَنَّهُ
يَقْطُرُ مِنْهُ الدَّمُ، قَالَ: إِنَّمَا هُوَ أَخِي
مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ، وَرَضِيعِي أَبُو
نَائِلَةَ، إِنَّ الْكَرِيمَ لَوْ دُعِيَ إِلَى طَعْنَةٍ بَلِيلٍ
لَأَجَابَ. قَالَ: وَيَدْخُلُ مُحَمَّدُ بْنُ
مَسْلَمَةَ مَعَهُ رَجُلَيْنِ، وَفِي رَوَايَةٍ: أَبُو
عَبْسٍ بْنُ جَبْرِ وَالْحَارِثُ بْنُ أَوْسٍ وَعَبَّادُ
ابْنُ بَشِيرٍ. فَقَالَ: إِذَا مَا جَاءَ فَإِنِّي قَائِلٌ
بِشَعْرِهِ فَأَشْمُهُ فَإِذَا رَأَيْتُمُونِي أَسْتَمَكَنْتُ
مِنْ رَأْسِهِ فَذُونُكُمْ فَأَضْرِبُوهُ. وَقَالَ مَرَّةً:
ثُمَّ أُشِمُّكُمْ، فَنَزَلَ إِلَيْهِمْ مُتَوَشِّحًا وَهُوَ
يَنْفُخُ مِنْهُ رِيحَ الطَّيِّبِ، فَقَالَ: مَا رَأَيْتُ
كَالْيَوْمِ رِيحًا، أَيُّ أَطْيَبَ، قَالَ: عِنْدِي
أَغْطَرُ نِسَاءِ الْعَرَبِ وَأَكْمَلُ الْعَرَبِ.
فَقَالَ: أَتَأْذُنُ لِي أَنْ أَشْمَ رَأْسَكَ؟
قَالَ: نَعَمْ، فَشَمَّهُ ثُمَّ أَشْمَ أَصْحَابَهُ،
ثُمَّ قَالَ: أَتَأْذُنُ لِي؟ قَالَ: نَعَمْ، فَلَمَّا
أَسْتَمَكَنْ مِنْهُ، قَالَ: ذُونُكُمْ، فَفَقَتَلُوهُ، ثُمَّ
أَتَوْا النَّبِيَّ ﷺ فَأَخْبَرُوهُ.

- Dopuštaš li mi (da pomirišem tvoju glavu)?

- Da - odgovorio je on.

I kada ga se dočepao, viknuo je:

- Držite ga!

Ubili su ga a potom otišli Vjerovjesniku, s.a.v.s., i obavijestili ga.

9. Ubistvo Ebu Rafi'a Abdullaha ibn Ebu Hukajka, koga su još zvali i Selam ibn Ebu Hukajk

1617. El-Bera, r.a., priča:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na židova Ebu Rafi'a poslao jednu grupu ensarija sa Abdullahom ibn Atikom na čelu. Ebu Rāfi', koji je živio u jednoj svojoj utvrdi u Hidžazu, vrijeđao je Allahova Poslanika, s.a.v.s., i pomagao njegove neprijatelje.

Kada su bili blizu njegove utvrde, Sunce je već bilo na zalasku i ljudi su se vraćali sa svojim stadima. Abdullah reče svojim drugovima:

- Ostanite na svome mjestu, a ja ću otići i bit ću ljubazan prema vrataru pa možda i udem.

Zaputio se prema zamku i kada je prišao ulazu umotao se u svoju odjeću kao da obavlja nuždu. Ljudi su već bili ušli. Vrtar viknu na njega:

- O robe Božiji, ako ćeš ulaziti, uđi, ja ću zaključati vrata!

Ušao sam i sakrio se (priča Abdullah). Nakon ulaska svijeta, vrtar je zaključao vrata i ključeve objesio na jedan drveni klin. Ja sam otišao do ključeva, uzeo ih i otključao vrata. Ebu Rāfi' je običavao sijeliti noću u svojim odajama na vrhu utvrde. Kada su od njega otišle sijeldžije, krenuo sam gore prema njemu zatvarajući iza sebe svaka vrata kroz koja sam prošao.

٩ - باب: قتل أبي رافع عبد الله بن أبي الحقيق، ويقال سلام بن أبي الحقيق

١٦١٧: عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى أَبِي رَافِعِ الْيَهُودِيِّ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ، فَأَمَرَهُ عَلَيْهِمْ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَتِيكٍ، وَكَانَ أَبُو رَافِعٍ يُؤْذِي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَيُعِينُ عَلَيْهِ، وَكَانَ فِي حِصْنٍ لَهُ بِأَرْضِ الْحِجَازِ، فَلَمَّا دَنَوْا مِنْهُ وَقَدْ غَرَبَتِ الشَّمْسُ، وَرَاحَ النَّاسُ بِسَرَحِهِمْ، فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ لِأَصْحَابِهِ: أَجْلِسُوا مَكَانَكُمْ، فَإِنِّي مُنْطَلِقٌ، وَمَتَلَطَّفْ لِلْبَوَّابِ، لَعَلِّي أَنْ أَدْخُلَ، فَأَقْبَلَ حَتَّى دَنَا مِنَ الْبَابِ، ثُمَّ تَقَرَّرَ بِثَوْبِهِ كَأَنَّهُ يَقْضِي حَاجَةً، وَقَدْ دَخَلَ النَّاسُ، فَهَتَفَ بِهِ الْبَوَّابُ، يَا عَبْدَ اللَّهِ: إِنْ كُنْتَ تُرِيدُ أَنْ تَدْخُلَ فَادْخُلْ، فَإِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُغْلِقَ الْبَابَ، فَدَخَلْتُ فَكَمَنْتُ، فَلَمَّا دَخَلَ النَّاسُ أَغْلَقَ الْبَابَ، ثُمَّ عَلَّقَ الْأَغَالِيقَ عَلَى وَتِدٍ، قَالَ: فَقُمْتُ إِلَى الْأَغَالِيقِ فَأَخَذْتُهَا، فَفَتَحْتُ الْبَابَ، وَكَانَ أَبُو رَافِعٍ يُسَمِّرُ عِنْدَهُ، وَكَانَ فِي

- Ako me ti ljudi otkriju, neće stići do mene prije nego što ga ubijem - mislio sam u sebi.

Stigao sam do njega, ali pošto se nalazio u mračnoj odaji sa članovima svoje porodice, nisam mogao odrediti koje je on pa sam pozvao:

- Ebu Râfi'!

- Ko je to? - upitao je on.

Krenuo sam prema glasu i udario sabljom, onako neodređeno, ali nisam ništa uradio. On je vrisnuo pa sam izašao iz odaje i malo sačekao pa potom ponovo ušao i rekao:

- Kakav je to glas, Ebu Rafi'?

On je odgovorio:

- Jadna ti majka, neko me u odaji maloprije udario sabljom.

Ponovo sam ga udario i tim udarcem ga oslabio, ali ga nisam ubio, a onda sam zario oštricu sablje u njegov trbuh tako da je ona izašla na leđa i tada sam znao da sam ga ubio. Nakon toga, počeo sam otvarati vrata po vrata sve dok nisam stigao do nekog stepeništa. Koraknuo sam misleći da sam već sišao na zemlju, ali sam pao i slomio nogu u noći obasjanoj mjesecinom. Zamotao sam nogu čalmom i došao do vrata.

- Neću izaći noćas sve dok ne saznam da li sam ga zasigurno ubio - rekao sam u sebi.

Kada je horoz zapjevao, na bedem je izašao objavljuivač smrti i povikao:

- Obznanjujem smrt hidžaskog trgovca Ebu Râfi'a!

Tada sam se vratio svojim drugovima i rekao:

- Spašavajmo se, Allah je ubio Ebu Rafi'a!

عَلَايَ لَهُ، فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْهُ أَهْلُ سَمَرِهِ
صَعِدْتُ إِلَيْهِ، فَجَعَلْتُ كُلَّمَا فَتَحْتُ بَابًا
أَغْلَقْتُ عَلَيَّ مِنْ دَاخِلٍ، قُلْتُ: إِنَّ الْقَوْمَ
يَنْدُرُوا بِي لَمْ يَخْلُصُوا إِلَيَّ حَتَّى أَقْتُلَهُ،
فَانتَهَيْتُ إِلَيْهِ، فَإِذَا هُوَ فِي بَيْتٍ مُظْلِمٍ
وَسَطَ عِيَالِهِ، لَا أَذْرِي أَيْنَ هُوَ مِنْ
الْبَيْتِ، فَقُلْتُ: أَبَا رَافِعٍ، قَالَ: مَنْ
هَذَا؟ فَأَهْوَيْتُ نَحْوَ الصَّوْتِ فَأَضْرَبُهُ
ضَرْبَةً بِالسَّيْفِ وَأَنَا دَهْشٌ، فَمَا أَغْنَيْتُ
شَيْئًا، وَصَاحَ، فَخَرَجْتُ مِنَ الْبَيْتِ،
فَأَمَكْتُ غَيْرَ بَعِيدٍ، ثُمَّ دَخَلْتُ إِلَيْهِ،
فَقُلْتُ: مَا هَذَا الصَّوْتُ يَا أَبَا رَافِعٍ؟
فَقَالَ: لَأَمْكُ الْوَيْلُ، إِنَّ رَجُلًا فِي الْبَيْتِ
ضَرَبَنِي قَبْلُ بِالسَّيْفِ، قَالَ: فَأَضْرَبُهُ
ضَرْبَةً أَنْحَتَهُ وَلَمْ أَقْتُلْهُ، ثُمَّ وَضَعْتُ طَبَّةَ
السَّيْفِ فِي بَطْنِهِ حَتَّى أَخَذَ فِي ظَهْرِهِ،
فَعَرَنْتُ أَنِّي قَتَلْتُهُ، فَجَعَلْتُ أَفْتَحُ
الْأَبْوَابَ بَابًا بَابًا، حَتَّى أَتَيْتُ إِلَى
دَرْجَةٍ لَهُ، فَوَضَعْتُ رِجْلِي، وَأَنَا أَرَى
أَنِّي قَدْ أَتَيْتُ إِلَى الْأَرْضِ، فَوَقَعْتُ فِي
لَيْلَةٍ مُقْمِرَةٍ، فَأَنْكَسَرَتْ سَاقِي فَعَصَبْتُهَا
بِعِمَامَةٍ، ثُمَّ انْطَلَقْتُ حَتَّى جَلَسْتُ عَلَى
الْبَابِ، قُلْتُ: لَا أَخْرُجُ اللَّيْلَةَ حَتَّى
أَعْلَمَ: أَقْتَلْتُهُ؟ فَلَمَّا صَاحَ الدَّلِيكُ قَامَ
التَّاعِي عَلَى السُّورِ، فَقَالَ: أَنْعَى أَبَا
رَافِعٍ تَاجِرَ أَهْلِ الْحِجَازِ، فَانْطَلَقْتُ إِلَى

Zatim sam došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i ispričao mu šta se dogodilo.

“Ispruži svoju nogu”, rekao mi je on.

Ispružio sam nogu i on je prešao rukom preko nje: ona kao da me nikada nije ni boljela!

10. Bitka na Uhudu

r618. Džabir ibn Abdullah kaže:

– U toku Bitke na Uhudu jedan čovjek je došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Šta misliš, ako budem ubijen, gdje ću ja biti?

“U Džennetu”, odgovorio je on.

Čovjek baci hurme iz svoje ruke i počeo se boriti sve dok nije poginuo.

II. I kad su dvije skupine od vas skoro htjele uzmaći, pa im je Allah pomogao...
(Alu Imran, 122)

r619. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., kaže:

– U toku Bitke na Uhudu vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., u društvu dva čovjeka. Na njima je bila bijela odjeća i žestoko su se borili. Nisam ih nikada prije a ni poslije vidio.

r620. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., kaže:

– U toku Bitke na Uhudu Allahov Poslanik, s.a.v.s., dao mi je iz svog tobolca sve strijele i rekao:

“Gađaj! Žrtvovao bih za tebe svoga oca i majku!”

أَصْحَابِي، فَقُلْتُ النَّجَاءَ، فَقَدْ قَتَلَ اللَّهُ
أَبَا رَافِعٍ، فَأَنْتَهَيْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ
فَحَدَّثَنِي، فَقَالَ: (أَبْسُطْ رِجْلَكَ).
فَبَسَطْتُ رِجْلِي فَمَسَحَهَا، فَكَأَنَّهَا لَمْ
أَشْكِكْهَا قَطُّ.

۱۰ - باب: غَزْوَةُ أُحُدٍ

۱۶۱۸ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ ﷺ يَوْمَ
أُحُدٍ: أَرَأَيْتَ إِنْ قُتِلْتُ، فَأَيْنَ أَنَا؟ قَالَ:
(فِي الْجَنَّةِ). فَأَلْقَى تَمْرَاتٍ فِي يَدِهِ، ثُمَّ
قَاتَلَ حَتَّى قُتِلَ.

۱۱ - باب: إِذْ هَمَّتْ طَائِفَتَانِ مِنْكُمْ
أَنْ تَفْشِلَا وَاللَّهُ وَلِيَهُمَا . . . ﴿

۱۶۱۹ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَاصٍ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ
يَوْمَ أُحُدٍ وَمَعَهُ رَجُلَانِ يُقَاتِلَانِ عَنْهُ،
عَلَيْهِمَا ثِيَابٌ بَيْضُ، كَأَشَدَّ الْقِتَالِ، مَا
رَأَيْتُهُمَا قَبْلُ وَلَا بَعْدُ.

۱۶۲۰ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَزَلَ
لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ كِنَانَتُهُ يَوْمَ أُحُدٍ،
فَقَالَ: (أَزِمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي).

12. *Ti nemaš ništa s tim hoće li On primiti pokajanje njihovo ili će ih kazniti; oni su, zaista, nasilnici.* (Alu Imran, 128)

1621. Enes, r.a., kaže:

- Kada je u Bici na Uhudu Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio ranjen u lice, rekao je:

"Kako da budu spašeni ljudi koji su u lice ranili svoga Vjerovjesnika?"

Tada je objavljeno: *Ti nemaš ništa s tim...*

1622. Ibn Omer, r.a., kaže da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je podigao glavu sa rukua zadnjeg rekata sabaha, kako izgovara:

"Allahu moj, spusti prokletstvo na toga i toga, toga i toga i toga toga, nakon što bi izgovorio: *Semiallahu limen hamideh. Rabben a ve lekel-hamd* (Allah čuje onoga ko Mu se zahvaljuje! Naš Gospodaru, Tebi pripada svaka hvala!)"

Potom je Allah objavio: *Ti ne odlučuješ o tome...*, zaključno sa riječima: *...oni su zaista nasilnici.*

13. Ubistvo Hamze ibn Abdulmuttaliba, r.a.

1623. Ubejdullah ibn Adijj ibn Hizar kaže da je rekao Vahšiju:

- Hoćeš li nam pričati o Hamzinom ubistvu.

- Hoću - rekao je on i počeo pričati.

Hamza je na Bedru ubio Tu'ajmeta ibn Adijja el-Hijara pa mi je moj gospodar Džubejr ibn Mut'im rekao:

- Ako ubiješ Hamzu i tako osvetiš moga amidžu, bit ćeš slobodan!

۱۲ - باب: ﴿لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ﴾

۱۶۲۱ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : شَجَّ النَّبِيُّ ﷺ يَوْمَ أُحُدٍ ، فَقَالَ : (كَيْفَ يُفْلِحُ قَوْمٌ شَجُّوا نَبِيَّهُمْ؟) . فَتَرَلْتُ : ﴿لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ﴾ .

۱۶۲۲ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا :

أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ مِنَ الرَّكْعَةِ الْأَخِيرَةِ مِنَ الْفَجْرِ يَقُولُ : (اللَّهُمَّ الْعَنِ فُلَانًا وَفُلَانًا وَفُلَانًا) . بَعْدَ مَا يَقُولُ : (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ، رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ) . فَأَنْزَلَ اللَّهُ : ﴿لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ...﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿...فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ﴾ .

۱۳ - باب: قُتِلَ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

۱۶۲۳ : عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَدِيٍّ بْنِ الْخِيَارِ أَنَّهُ قَالَ لَوَحْشِيِّ : أَلَا تُخْبِرُنَا بِقَتْلِ حَمْزَةَ؟ قَالَ : نَعَمْ ، إِنَّ حَمْزَةَ قَتَلَ طُعَيْمَةَ ابْنَ عَدِيٍّ بْنِ الْخِيَارِ بِذَرٍ ، فَقَالَ لِي مَوْلَايَ جُبَيْرُ بْنُ مُطْعِمٍ : إِنْ قَتَلْتَ حَمْزَةَ

Kada su ljudi u godini Ajnejna (godini u kojoj je bila Bitka na Uhudu), a 'Ajnejn je brdo koje od Uhuda dijeli jedna dolina, išli u borbu, i ja sam išao s njima. Nakon što su stali u borbene redove istupio je Siba' i povikao:

- Ima li neko da smije izaći na dvoboj?

Istupio je Hamza ibn Abdulmuttalib i rekao:

- O Siba'u! O sine Ummu Enmare, ženskog berbera (pogrdno ime)! Zar se suprotstavljaš Allahu i Njegovom Poslaniku, s.a.v.s.!??

Jurnuo je na njega tako žestoko da je ovaj nestao kao da nije ni postojao. Ja sam, kaže (Vahši), napravio Hamzi zasjedu pod jednom stijenom. Kada mi se približio, gađao sam kopljem i pogodio ga u dno trbuha tako da je koplje izašlo između njegovih kukova i to je bio njegov kraj. Kada su se ljudi vratili, vratio sam se i ja i ostao u Mekki sve dok u njoj nije zavladao islam, nakon čega sam prešao u Taif. Potom su oni poslali Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., jednog izaslanika. Meni je rečeno da on neće nauditi izaslanicima pa sam i ja krenuo sa njima i došao Allahovu Poslaniku, s.a.v.s. Kada me ugledao rekao je:

"Jesi li ti Vahši?"

- Da - odgovorio sam.

"Ti si ubio Hamzu?", rekao je.

- Bilo je tako kako je već doprlo do tebe - odgovorio sam pa on reče:

"Možeš li skrivati svoje lice od mene?"

Tada sam ja (priča on) izašao, a kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., umro, pojavio se Musejlime el-Kezzab (Musejlime Lažov).

بِعَمِّي فَأَنْتَ حُرٌّ، قَالَ: فَلَمَّا أَنْ خَرَجَ
النَّاسُ عَامَ عَيْنَيْنِ، وَعَيْنَيْنِ جَبَلٍ بِحِجَالِ
أَحَدٍ، بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ وَادٍ، خَرَجْتُ مَعَ النَّاسِ
إِلَى الْقِتَالِ، فَلَمَّا أَنْ أَصْطَفُوا لِلْقِتَالِ،
خَرَجَ سِبَاعٌ فَقَالَ: هَلْ مِنْ مُبَارِزٍ، قَالَ:
فَخَرَجَ إِلَيْهِ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ،
فَقَالَ: يَا سِبَاعُ، يَا أَبْنَ أُمِّ أَنْمَارٍ مُقْطَعَةٍ
الْبُطُورِ، أَتُحَادُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ﷺ؟ قَالَ:
ثُمَّ شَدَّ عَلَيْهِ، فَكَانَ كَأَمْسِ الذَّاهِبِ،
قَالَ وَكَمَنْتُ لِحَمْزَةٍ تَحْتَ صَخْرَةٍ، فَلَمَّا
دَنَا مِنِّي رَمَيْتُهُ بِحَرْبَتِي، فَأَضْعَمَهَا فِي ثُنْتِهِ
حَتَّى خَرَجَتْ مِنْ بَيْنِ وَرِكَيهِ، قَالَ:
فَكَانَ ذَاكَ الْعَهْدُ بِهِ، فَلَمَّا رَجَعَ النَّاسُ
رَجَعْتُ مَعَهُمْ، فَأَقَمْتُ بِمَكَّةَ حَتَّى
فَشَايَهَا الْإِسْلَامَ، ثُمَّ خَرَجْتُ إِلَى
الطَّائِفِ، فَأَرْسَلُوا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ
رَسُولًا، فَقِيلَ لِي: إِنَّهُ لَا يَهِيْجُ الرُّسُلَ،
قَالَ: فَخَرَجْتُ مَعَهُمْ حَتَّى قَدِمْتُ عَلَى
رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَلَمَّا رَأَيْتِي قَالَ: (أَنْتَ
وَحْشِيٌّ؟) قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (أَنْتَ قَتَلْتَ
حَمْزَةَ؟) قُلْتُ: قَدْ كَانَ مِنَ الْأَمْرِ مَا قَدْ
بَلَغَكَ، قَالَ: (فَهَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تُعَيِّبَ
وَجْهَكَ عَنِّي؟) قَالَ: فَخَرَجْتُ، فَلَمَّا
قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَخَرَجَ مُسَيِّلِمَةُ
الْكُذَّابُ، قُلْتُ: لَا أَخْرُجَنَّ إِلَى مُسَيِّلِمَةَ،
لَعَلِّي أَقْتُلُهُ فَأَكْفِيئُ بِهِ حَمْزَةَ، قَالَ:

- Moram krenuti u borbu protiv Musejlime jer, ako ga ubijem, možda ću se iskupiti za ubistvo Hamze - rekao sam sebi.

Otišao sam sa ljudima i s njim se dogodilo ono što se dogodilo. Iznenada sam ugledao čovjeka koji je stajao u otvoru jednoga zida. Izgledao je poput lugastog mužjaka deve, raščupane kose. Bacio sam koplje i pogodio ga usred grudi tako da je koplje izašlo između njegovih plecki. Potom je prema njemu skočio jedan od ensarija i udario ga sabljom po glavi.

14. Ranjavanje Vjerovjesnika, s.a.v.s., u Bici na Uhudu

1624. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao, pokazujući svoj sjekutić:

“Velika je Allahova srdžba prema ljudima koji su ovo učinili Njegovom Vjerovjesniku i Velika je Allahova srdžba prema onome koga Allahov Poslanik, s.a.v.s., ubije na Allahovom putu!”

15. Oni koji su se odazvali Allahu i Poslaniku... (Alu Imran, 172)

1625. Aiša, r.a., kaže:

- Kada je Allahova Poslanika, s.a.v.s., na Uhudu zadesilo ono što ga je zadesilo i mušrici otišli, bojeći se da će se vratiti, on je rekao:

“Ko će poći za njima?”

Javilo se sedamdeset ashaba, među kojima su bili i Ebu Bekr i Zubejr, r.a.

فَخَرَجْتُ مَعَ النَّاسِ، فَكَانَ مِنْ أَمْرِ مَا كَانَ، فَإِذَا رَجُلٌ قَائِمٌ فِي ثَلَمَةِ جِدَارٍ، كَأَنَّهُ جَمَلٌ أَوْرَقٌ، ثَائِرُ الرَّأْسِ، فَرَمَيْتُهُ بِحَرْبَتِي، فَأَضَعُهَا بَيْنَ ثَدْيَيْهِ حَتَّى خَرَجَتْ مِنْ بَيْنِ كَتِفَيْهِ، قَالَ: وَوُتِبَ إِلَيْهِ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ فَضَرَبَهُ بِالسَّيْفِ عَلَى هَامَتِهِ.

۱۴ - باب: مَا أَصَابَ النَّبِيَّ مِنَ الْجِرَاحِ يَوْمَ أُحُدٍ

۱۶۲۴ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَشَدُّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى قَوْمٍ فَعَلُوا بِنَبِيِّهِ - يُشِيرُ إِلَى رَبَاعِيَّتِهِ - أَشَدُّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى رَجُلٍ يَقْتُلُهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي سَبِيلِ اللَّهِ).

۱۵ - باب: الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولَ

۱۶۲۵ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: لَمَّا أَصَابَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَا أَصَابَ يَوْمَ أُحُدٍ، وَأَنْصَرَفَ عَنْهُ الْمُشْرِكُونَ، خَافَ أَنْ يَرْجِعُوا، قَالَ: (مَنْ يَذْهَبُ فِي إِيْرِهِمْ؟) فَأَتَتْدَبَ مِنْهُمْ سَبْعُونَ رَجُلًا، قَالَ: كَانَ فِيْهِمْ أَبُو بَكْرٍ وَالزُّبَيْرُ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا.

16. Fragmenti vezani za Bitku na Hendeku, poznatu i pod imenom "Bitka protiv saveznika"

1626. Džabir, r.a., kaže:

- Kada smo na Hendeku kopali šanac, ispriječila nam se jedna tvrda stijena pa smo otišli Vjerovjesniku, s.a.v.s, i rekli:

- Jedna stijena nam se ispriječila u šancu.

"Dolazim", odgovorio je on i ustao s kamenom privezanim za stomak, jer tri dana nismo ništa jeli. Udario je krampom i stijena se sasula u humku pijeska.

1627. Sulejman ibn Sured, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na dan Bitke na Hendeku rekao:

"Nakon ove bitke mi ćemo napadati njih, a ne oni nas!"

1628. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio:

"La ilahe illallahu vahdehu, eazze džundehu ve nesare abdehu ve galebel-ahzabe vahdehu, fela šej'e ba'dehu. (Nema boga osim Allaha, Jednog Jedinog! On je učinio snažnom vojsku Svoju i pomogao Svoga roba. On sam je pobijedio saveznike, pa iza Njega nema ničega!"

17. Fragmenti vezani za "Bitku protiv saveznika" i pohod na Benu Kurejzu

1629. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

- Pripadnici plemena Kurejze su pristali da presudu donese Sa'd ibn

١٦ - باب: غَزْوَةُ الْخَنْدَقِ وَهِيَ الْأَحْزَابُ

١٦٢٦ : عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

إِنَّا يَوْمَ الْخَنْدَقِ نَخْفِرُ، فَعَرَضَتْ كُذَيْبَةُ شَدِيدَةً، فَجَاؤُوا النَّبِيَّ ﷺ فَقَالُوا: هَذِهِ كُذَيْبَةُ عَرَضَتْ فِي الْخَنْدَقِ، فَقَالَ: (أَنَا نَازِلٌ). ثُمَّ قَامَ وَبَطْنُهُ مَعْصُوبٌ بِحَجَرٍ، وَلَبِثْنَا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ لَا نَذُوقُ ذَوَاقًا، فَأَخَذَ النَّبِيُّ ﷺ الْمِعْوَلَ فَضْرَبَ فِي الْكُذَيْبَةِ، فَعَادَ كَثِيرًا أَمِيلًا.

١٦٢٧ : عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ صُرَيْدٍ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ يَوْمَ الْأَحْزَابِ: (نَغْزُوهُمْ وَلَا يَغْزُونَنَا).

١٦٢٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَقُولُ: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، أَعَزَّ جُنْدُهُ، وَنَصَرَ عَبْدُهُ، وَغَلَبَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ، فَلَا شَيْءَ بَعْدَهُ).

١٧ - باب: مَرْجِعِ النَّبِيِّ ﷺ مِنَ الْأَحْزَابِ وَمَخْرَجِهِ إِلَى بَنِي قُرَيْظَةَ

١٦٢٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَزَلَ أَهْلُ قُرَيْظَةَ عَلَى

Muaz. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je pozvao Sa'da i on je došao jašući na magarcu. Kada se približio džamiji, (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) je rekao ensarijama:

“Ustanite pred svojim prvakom”, ili “pred najboljim među vama!”

Potom je rekao:

“Ovi (pripadnici plemena Kurejza) su pristali na tvoj sud.”

Sa'd je rekao:

- Njihove borce ćeš ubiti, a potomke zarobiti!

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Presudio si po Allahovom sudu!”, ili je rekao: “...po Vladarevom sudu!”

حُكْمَ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ، فَأَرْسَلَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَى سَعْدٍ فَأَتَى عَلَى حِمَارٍ، فَلَمَّا دَنَا مِنَ الْمَسْجِدِ قَالَ لِلْأَنْصَارِ: (قُومُوا إِلَيَّ سَيِّدُكُمْ، أَوْ خَيْرِكُمْ). فَقَالَ: (هَؤُلَاءِ نَزَلُوا عَلَى حُكْمِكَ). فَقَالَ: تَقْتُلُ مُقَاتِلَتَهُمْ، وَتَسْبِي ذُرَارِيَهُمْ، قَالَ: (قَضَيْتَ بِحُكْمِ اللَّهِ. وَرُبَّمَا قَالَ: بِحُكْمِ الْمَلِكِ).

١٨ - باب: غَزْوَةُ ذَاتِ الرِّقَاعِ

18. Fragmenti vezani za pohod zvani “Zatu rikâ”

1630. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je prilikom sedmog vojnog pohoda, poznatog pod imenom Zatu rikâ, Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao s ashabima namaz u stanju neposredne opasnosti.

١٦٣٠ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ صَلَّى بِأَصْحَابِهِ فِي الْخَوْفِ فِي الْغَزْوَةِ السَّابِعَةِ، غَزْوَةَ ذَاتِ الرِّقَاعِ.

1631. Ebu Musa, r.a., kaže:

- Kada smo krenuli sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u jedan vojni pohod, nas šesterica imali smo samo jednu devu koju smo naizmjenično jahali tako da smo usljed pješačenja ozlijedili stopala. I moja stopala su bila ozlijeđena i nokti otpali. Noge smo zamotavali krpama i zbog toga je taj pohod nazvan Zatu rikâ' (rika' = krpe).

١٦٣١ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي غَزَاةٍ وَنَحْنُ سِتَّةُ نَفَرٍ، بَيْنَنَا بَعِيرٌ نَعْتَبُهُ، فَتَقَبَّتْ أَقْدَامُنَا، وَتَقَبَّتْ قَدَمَايَ وَسَقَطَتْ أَظْفَارِي، وَكُنَّا نَلْفُ عَلَى أَرْجُلِنَا الْخِرْقَ، فَسُمِّتْ غَزْوَةُ ذَاتِ الرِّقَاعِ، لِمَا كُنَّا نَعْصِبُ مِنَ الْخِرْقِ عَلَى أَرْجُلِنَا.

r632. Sehl ibn Ebu Hasma, r.a., jedan od ljudi koji su sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., prilikom Bitke Zatu Rikâ' klanjali namaz u opasnosti, kaže da su klanjali tako da je jedna grupa stala sa njim u red dok je druga ostala okrenuta prema neprijatelju. On je s njima klanjao jedan rekat a onda ostao stojeći, dok su oni sami dovršili klanjanje, a onda otišli i stali u red prema neprijatelju. Tada je došla druga grupa s kojom je klanjao preostali rekat i ostao sjediti dok su oni klanjali drugi rekat, a potom je s njima zajedno predao selam.

r633. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je bio zajedno sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u vojnom pohodu prema Nedždu. Pri povratku podnevni odmor ih je zatekao u jednoj dolini punoj bodljikava drveća. Ljudi su se raštrkali tražeći hlad a Allahov Poslanik, s.a.v.s., smjestio se pod krošnju jedne akacije o koju je objesio svoju sablju.

Bili smo malo zaspali (priča on) kad nas je pozvao Allahov Poslanik, s.a.v.s. I kad smo došli kod njega, zatekli smo kod njega jednog beduina koji je sjedio. Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam reče:

“Ovaj mi je uzeo sablju dok sam spavao i kad sam se probudio, ona se već nalazila isukana u njegovoj ruci.”

- Ko će te spasiti od mene - rekao mi je on tada.

“Allah”, odgovorio sam, “i evo ga, sada, ovdje sjedi.”

Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije ga kaznio.

١٦٣٢ : عَنْ سَهْلِ بْنِ أَبِي حَشْمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَكَانَ مِمَّنْ شَهِدَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَوْمَ ذَاتِ الرِّقَاعِ صَلَّى صَلَاةَ الْخَوْفِ: أَنَّ طَائِفَةً صَفَّتْ مَعَهُ وَطَائِفَةٌ وَجَّاهَ الْعَدُوَّ، فَصَلَّى بِالنَّبِيِّ مَعَهُ رَكْعَةً، ثُمَّ ثَبَتَ قَائِمًا، وَأَتَمُّوا لَأَنْفُسِهِمْ ثُمَّ أَنْصَرَفُوا، فَصَفُّوا وَجَّاهَ الْعَدُوَّ، وَجَاءَتِ الطَّائِفَةُ الْأُخْرَى فَصَلَّى بِهِمُ الرُّكْعَةَ الَّتِي بَقِيََتْ مِنْ صَلَاتِهِ ثُمَّ ثَبَتَ جَالِسًا، وَأَتَمُّوا لَأَنْفُسِهِمْ، ثُمَّ سَلَّمَ بِهِمْ.

١٦٣٣ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ غَزَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَبْلَ نَجْدٍ، فَلَمَّا قَفَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَفَلَ مَعَهُ، فَأَذَرَ كُنْهَهُمُ الْقَائِلَةَ فِي وَادٍ كَثِيرِ الْعِصَاهِ، فَنَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَتَفَرَّقَ النَّاسُ فِي الْعِصَاهِ يَسْتَظِلُّونَ بِالشَّجَرِ، وَنَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ تَحْتَ سَمُرَةٍ فَعَلَّقَ بِهَا سَيْفَهُ. قَالَ جَابِرٌ: فَبَيْنَمَا نَوْمَةٌ، فَإِذَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدْعُونَا فَبَجْتُنَاهُ، فَإِذَا عِنْدَهُ أَغْرَابِيٌّ جَالِسٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ هَذَا أَخْتَرَطَ سَيْفِي وَأَنَا نَائِمٌ، فَاسْتَيْقَظْتُ وَهُوَ فِي يَدِي صَلَئًا، فَقَالَ لِي: مَنْ يَمْنَعُكَ مِنِّي؟ قُلْتُ: اللَّهُ، فَهِيَ

19. Fragment vezan za pohod na Benu Mustalik, pripadnike plemena Huza'a, poznat kao "Vojni pohod El-Murejsi"

1634. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

- Kada smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., bili u vojnom pohodu na Benu Mustalik, zarobili smo i neke zarobljenike Arape, a bili smo se inače zaželjeli žena, čije odsustvo smo teško podnosili. Prilikom spolnog općenja htjeli smo koristiti prekid, ali smo onda rekli: - Kako da činimo prekid pri spolnom odnosu a da ne konsultiramo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koji je tu među nama? I kad smo ga upitali o tome, on je rekao:

"Bolje vam je da to ne činite, jer svako stvorenje kome je suđeno postojati prije Sudnjeg dana ono će postati."

20. Fragment vezan za vojni pohod "Enmar"

1635. Džabir ibn Abdullah el-Ensari, r.a., kaže:

- Za vrijeme vojnog pohoda "Enmar" vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako na devi, okrenut prema istoku, klanja dobrovoljni namaz.

21. Vojni pohod na Hudejbiju i ajet: *Allah je zadovoljan onim vjernicima koji su ti se pod drvetom na vjernost zakleli...* (El-Feth, 18)

1636. El-Bera', r.a., kazuje:

- Vi oslobođenjem smatrate oslobođenje Mekke, i oslobođenje

هُوَ ذَا جَالِسٍ). ثُمَّ لَمْ يُعَاقِبْهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ.

١٩ - باب: غَزْوَةُ بَنِي الْمُضْطَلِقِ مِنْ خُرَاعَةَ وَهِيَ غَزْوَةُ الْمُرَيْسِيعِ

١٦٣٤ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي غَزْوَةِ بَنِي الْمُضْطَلِقِ، فَأَصَبْنَا سَبِيًّا مِنْ سَبَى الْعَرَبِ، فَأَشْتَهَيْنَا النِّسَاءَ، وَأَشْتَدَّتْ عَلَيْنَا الْعُزْبَةُ وَأَحْبَبْنَا الْعَزَلَ، فَأَرَدْنَا أَنْ نَعْزَلَ، وَقُلْنَا نَعْزَلُ وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَيْنَ أَظْهُرِنَا قَبْلَ أَنْ نَسْأَلَهُ، فَسَأَلَنَاهُ عَنْ ذَلِكَ، فَقَالَ: (مَا عَلَيْكُمْ أَنْ لَا تَفْعَلُوا، مَا مِنْ نَسَمَةٍ كَانَتْهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِلَّا وَهِيَ كَانَتْهُ).

٢٠ - باب: غَزْوَةُ أَنْمَارٍ

١٦٣٥ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فِي غَزْوَةِ أَنْمَارٍ، يُصَلِّي عَلَى رَاحِلَتِهِ، مُتَوَجِّهًا قِبَلَ الْمَشْرِقِ مُتَطَوِّعًا.

٢١ - باب: غَزْوَةُ الْحُدَيْبِيَّةِ وَقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى:

﴿لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ...﴾ الْآيَةُ

١٦٣٦ : عَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

Mekke je stvarno bilo oslobođenje. Mi, pak, oslobođenjem smatramo zakletvu vjernosti na Hudejbiji. Tada nas bijaše sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., četrnaest stotina. Kad je Vjerovjesnik, s.a.v.s., čuo da smo vodu iz bunara na Hudejbiji potpuno iscrpili, ne ostavivši u njemu ni jedne kapi, došao je i sjeo na njegovu ivicu pa zatražio posudu s vodom i abdestio se. Zatim je promučkao (vodu u ustima) i pručio dovu, a nakon toga preostalu vodu prolio u bunar. Malo smo sačekali, a onda nas je bunar napojio koliko god smo željeli, i mi i naše jahaće životinje.

1637. Džabir, r.a., kaže:

– U toku pohoda na Hudejbiju Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je rekao:

“Vi ste najbolji stanovnici Zemlje.”

Bilo nas je tada hiljadu i četiri stotine. A da nisam izgubio vid, sad bih vam pokazao mjesto toga drveta.

1638. Suvejd ibn Nu'man, r.a., jedan od ljudi koji su položili zakletvu Pod drvetom, kaže:

– Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i njegovim drugovima je doneseno istucano žito pa su ga žvakali.

1639. Omer ibn Hattab, r. a., kaže da je jedne noći putovao sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., pa ga je za nešto upitao, ali mu Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije odgovorio. Ponovo ga je upitao, a on mu nije odgovorio pa ga

تَعُدُونَ أَنْتُمْ الْفَتْحَ فَتَحَ مَكَّةَ، وَقَدْ كَانَ
فَتْحَ مَكَّةَ فَتَحًا، وَنَحْنُ نَعُدُّ الْفَتْحَ بَيْعَةَ
الرَّضْوَانِ يَوْمَ الْحُدَيْبِيَّةِ، كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ
ﷺ أَرْبَعَ عَشْرَةَ مِائَةً، وَالْحُدَيْبِيَّةُ بَنَرٌ،
فَتَرَكْنَاهَا فَلَمْ نَتْرِكْ فِيهَا قَطْرَةً، فَبَلَغَ ذَلِكَ
النَّبِيَّ ﷺ فَأَتَاهَا، فَجَلَسَ عَلَى شَفِيرِهَا،
ثُمَّ دَعَا بِإِنَاءٍ مِنْ مَاءٍ فَتَوَضَّأَ، ثُمَّ مَضْمَضَ
وَدَعَا ثُمَّ صَبَّهُ فِيهَا، فَتَرَكْنَاهَا غَيْرَ بَعِيدٍ،
ثُمَّ إِنَّهَا أَصْدَرَتْ مَا شِئْنَا نَحْنُ وَرِكَابُنَا.

١٦٣٧ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
قَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَوْمَ الْحُدَيْبِيَّةِ :
(أَنْتُمْ خَيْرُ أَهْلِ الْأَرْضِ). وَكُنَّا أَلْفًا
وَأَرْبَعِمِائَةً، وَلَوْ كُنْتُ أَبْصِرُ الْيَوْمَ
لَأَرَيْتُكُمْ مَكَانَ الشَّجَرَةِ.

١٦٣٨ : عَنْ سُؤَيْدِ بْنِ التُّعْمَانِ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ، وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ الشَّجَرَةِ
قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَصْحَابُهُ أَتَوْا
بِسَوِيْقٍ، فَلَاكُوهُ.

١٦٣٩ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ :

أَنَّهُ كَانَ يَسِيرُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ لَيْلًا،
فَسَأَلَهُ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ عَنْ شَيْءٍ فَلَمْ

je i po treći put upitao, a on mu nije odgovorio. Tada sam (kaže Omer) rekao sebi:

- Jadna ti majka, Omere, tri puta si pitao, a odgovora nisi dobio!

Potjerao sam svoju devu (priča Omer) i prestigao muslimane, plašeći se da o meni ne bude nešto Kur'an objavio. Nedugo zatim čuo sam nekoga kako me zove. Tada sam već mislio da je u vezi sa mnom nešto objavljeno pa sam otišao do Allahova Poslanika, s.a.v.s., i selam nazvao, a on je kazao:

"Ove noći objavljeno mi je jedno poglavlje koje mi je, uistinu, draže od svega što sunce obasjava."

Potom je proučio: *Zaista, mi smo ti dali sigurnu pobjedu.* (El-Feth, 1).

1640. Misver ibn Mahreme, r.a., kazuje:

- Na Hudejbiju je Vjerovjesnik, s.a.v.s., krenuo sa više od hiljadu svojih drugova. U Zu Hulejfi je ogrlicom obilježio svoj kurban i obukao ihram za umru. Potom je (u izvidnicu) poslao jednog svog špijuna iz plemena Huza'a i nastavio put. Kada je stigao u Gadiru Eštat, špijun je došao i rekao:

- Kurejšije su protiv tebe okupili veliki broj boraca a sa njima ima i Abesinaca. Oni će se boriti protiv tebe i neće ti dati da prideš Kabi.

Tada je on rekao:

"O ljudi, šta mislite da se mi okrenemo porodicama ovih koji hoće da nas odbiju od Kabe? Ako nam oni

يُجِبُهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، ثُمَّ سَأَلَهُ فَلَمْ يُجِبْهُ،
ثُمَّ سَأَلَهُ فَلَمْ يُجِبْهُ، فَقَالَ عُمَرُ بْنُ
الْخَطَّابِ: ثَكِلَتْكَ أُمُّكَ يَا عُمَرُ، نَزَزَتْ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ كُلُّ ذَلِكَ لَا
يُجِيبُكَ، قَالَ: عُمَرُ: فَحَرَّكَتُ بِعِيرِي ثُمَّ
تَقَدَّمْتُ أَمَامَ الْمُسْلِمِينَ، وَخَشِيتُ أَنْ
يَنْزِلَ فِيَّ قُرْآنٌ، فَمَا نَشِيتُ أَنْ سَمِعْتُ
صَارِحًا يَصْرُخُ بِي، فَقُلْتُ: لَقَدْ خَشِيتُ
أَنْ يَكُونَ نَزَلَ فِيَّ قُرْآنٌ، وَجِئْتُ رَسُولَ
اللَّهِ ﷺ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَقَالَ: (لَقَدْ
أَنْزَلْتُ عَلَيْكَ اللَّيْلَةَ سُورَةً، لَهَا أَحَبُّ إِلَيَّ
مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ. ثُمَّ قَرَأَ: ﴿إِنَّا
فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا﴾).

١٦٤٠: عَنِ الْمُسَوِّرِ بْنِ مَخْرَمَةَ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا خَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ عَامَ
الْحُدَيْبِيَّةِ فِي بَضْعِ عَشْرَةِ مِائَةٍ مِنْ
أَصْحَابِهِ، فَلَمَّا أَتَى ذَا الْحُلَيْفَةِ، فَلَدَّ
الْهَذْيَ وَأَشْعَرَهُ وَأَحْرَمَ مِنْهَا بِعُمْرَةٍ،
وَبَعَثَ عَيْنًا لَهُ مِنْ خُرَاعَةٍ، وَسَارَ النَّبِيُّ
ﷺ حَتَّى كَانَ بِغَدِيرِ الْأَشْطَاطِ أَتَاهُ عَيْنُهُ،
قَالَ: إِنَّ قُرَيْشًا جَمَعُوا لَكَ جُمُوعًا،
وَقَدْ جَمَعُوا لَكَ الْأَحَابِيشَ، وَهُمْ
مُقَاتِلُوكَ، وَصَادُوكَ عَنِ الْبَيْتِ،
وَمَا يُنْعُوكَ. فَقَالَ: (أَشِيرُوا أَيُّهَا النَّاسُ
عَلَيَّ، أَتَرَوْنَ أَنْ أَمِيلَ إِلَى عِيَالِهِمْ

priđu, Allah, dž.š., već je lišio idolopoklonike jednog oka, a ako ne, ostavit ćemo ih orobljenim.”

Ebu Bekr je tada rekao:

- Allahov Poslaniče, krenuo si sa namjerom hodočastiti Kabu, a ne da ubijaš bilo koga ili ratuješ protiv bilo koga. Zato, kreni prema njoj. Ko nas bude odbijao od Kabe, protiv toga ćemo se boriti!

Na to Poslanik, s.a.v.s., reče:

“Krenite, u ime Allaha!”

1641. (Abdullah) Ibn Omer, r.a., kaže da ga je na Dan Hudejbije otac poslao da mu dovede konja koji je bio kod jednog ensarije pa je zatekao ljude kako Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., daju zakletvu Pod drvetom, što Omer nije znao. Abdullah je dao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., zakletvu a onda otišao po konja i doveo ga ocu, koji se u to vrijeme pripremao za borbu. Ibn Omer ga je obavijestio o davanju zakletve pa je i Omer krenuo i zakleo se, dok ga je on pratio.

Eto, zato ljudi govore da je Ibn Omer (Abdullah, sin Omerov) prihvatio islam prije svoga oca.

1642. Abdullah ibn Ebu Evfa, r.a., kaže:

- Bili smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., prilikom njegovog obavljanja umre. Kada je on činio tavaf i mi smo s njim tavafili, kada je on klanjao i mi smo s njim klanjali, a kada je činio sa'j između Safe i Merve mi smo ga zaklanjali od stanovnika Mekke da ga neko ne bi čime povrijedio.

وَذَرَارِيٍّ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَصُدُّوَنَا عَنِ النَّبِيِّ، فَإِنْ يَأْتُونَنَا كَانَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ قَطَعَ عَيْنًا مِنَ الْمُشْرِكِينَ، وَإِلَّا تَرَكْنَاهُمْ مَخْرُوبِينَ؟ قَالَ أَبُو بَكْرٍ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، خَرَجْتَ عَامِدًا لِهَذَا النَّبِيِّ، لَا تُرِيدُ قَتْلَ أَحَدٍ، وَلَا حَرْبَ أَحَدٍ، فَتَوَجَّهْ لَهُ، فَمَنْ صَدَّنَا عَنْهُ قَاتَلْنَاهُ. قَالَ: (أَمْضُوا عَلَى أَسْمِ اللَّهِ).

١٦٤١ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ أَبَاهُ أَرْسَلَهُ يَوْمَ الْحُدَيْبِيَّةِ لِيَأْتِيَهُ بِفَرَسٍ كَانَ عِنْدَ رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ فَوَجَدَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يُبَايِعُ عِنْدَ الشَّجَرَةِ، وَعُمَرُ لَا يَذِرِي بِذَلِكَ، فَبَايَعَهُ عَبْدُ اللَّهِ ثُمَّ ذَهَبَ إِلَى الْفَرَسِ، فَجَاءَ بِهِ إِلَى عُمَرَ، وَعُمَرُ يَسْتَأْذِنُ لِلْقِتَالِ، فَأَخْبَرَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يُبَايِعُ تَحْتَ الشَّجَرَةِ، قَالَ: فَأَنْطَلَقَ، فَذَهَبَ مَعَهُ حَتَّى بَايَعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَهِيَ الَّتِي يَتَحَدَّثُ النَّاسُ أَنَّ ابْنَ عُمَرَ أَسْلَمَ قَبْلَ أَبِيهِ.

١٦٤٢ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، حِينَ اعْتَمَرْنَا، فَطَافَ فَطَفْنَا مَعَهُ وَصَلَّى فَصَلَّيْنَا مَعَهُ، وَسَعَى بَيْنَ الصَّفَا

22. Fragment vezan za vojni pohod na Zatu Kared

1643. Seleme ibn Ekve', r.a., kaže:

– Deve Allahova Poslanika, s.a.v.s., pasle su u Zatu Karedu. Kada sam ja (jednom prilikom) izašao (iz Medine) prije prvog (sabahskog) ezana, susreo me sluga Abdurahmana ibn Avfa i rekao:

- Ukradene su deve Allahova Poslanika, s.a.v.s.

Ovaj hadis je u cjelini prije spomenut (Vidi hadis broj: 1300). U ovoj predaji na samom njegovom kraju on kaže:

- Potom smo se vratili, a mene je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stavio iza sebe na svoju devu i tako smo ušli u Medinu.

23. Vojni pohod na Hajber

1644. Seleme ibn Ekve', r.a., priča:

– Jedne noći kada smo putovali sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., na Hajber, jedan od prisutnih rekao je Amiru, r.a.:

- Hajde da čujemo neku tvoju pjesmu?

Amir je inače dobro govorio stihove goneći deve. On je tada sjahao i potjerao devu, pjevajući:

Moj Bože, da nije Tebe, mi ne bismo upućeni bili,

ne bismo milostinju davali niti bismo klanjali,

zato nam oprosti ono što smo zgriješili,

i učvrsti nam noge kad se budemo sukobili,

i smiraj na nas spusti,

jer, mi smo kazali ne, kada su na nas vikali,

وَالْمَرَوَةَ، فَكُنَّا نَسْتُرُهُ مِنْ أَهْلِ مَكَّةَ لَا يُصِيبُهُ أَحَدٌ بِشَيْءٍ.

٢٢ - باب: غَزْوَةُ ذَاتِ قَرَدٍ

١٦٤٣ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

خَرَجْتُ قَبْلَ أَنْ يُؤْذَنَ بِالْأَوَّلَى، وَكَانَتْ لِقَاحُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ تَرْغَى بِذِي قَرَدٍ، قَالَ: فَلَقِينِي غَلَامٌ لِعَبْدِ الرَّحْمَنِ ابْنِ عَوْفٍ فَقَالَ: أُحِذْتُ لِقَاحُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَذَكَرَ الْحَدِيثَ بِطَوْلِهِ، وَقَدْ تَقَدَّمَ، وَقَالَ هُنَا فِي آخِرِهِ قَالَ: ثُمَّ رَجَعْنَا وَبُرِدُنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى نَاقَتِهِ حَتَّى دَخَلْنَا الْمَدِينَةَ.

٢٣ - باب: غَزْوَةُ خَيْبَرَ

١٦٤٤ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ إِلَى خَيْبَرَ، فَسِرْنَا لَيْلًا، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ لِعَامِرٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: يَا عَامِرُ أَلَا تُسْمِعُنَا مِنْ هُنَيْهَاتِكَ؟ وَكَانَ عَامِرٌ رَجُلًا شَاعِرًا حَدَّاءً، فَتَرَلَّ يَخْدُو بِالْقَوْمِ يَقُولُ:

اللَّهُمَّ لَوْلَا أَنْتَ مَا آمَنَّا بِدِينِكَ
وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَا صَلِّبْنَا
فَاغْفِرْ فِدَاءَ لَكَ مَا أَبْقَيْنَا
وَتُبَّتِ الْأَقْدَامُ إِنْ لَأَقَيْنَا

i oni su, kukanjem, pomoć protiv nas tražili...

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., upitao:

“Ko je ovaj gonič?”

- To je Amir ibn Ekve' - odgovorili su.

On je rekao:

“Allah mu se smilovao!”

Tada je neko od prisutnih rekao:

- Zaslužio je, Vjerovjesniče. Kada bi nam dopustio da još uživamo s njim?

Kada smo stigli do Hajbera počeli smo ih opsjedati. Zatim nas je zadesila golema glad, a onda je Allah, dž.š., dao da ga oslobodimo od njih. Navečer uoči dana kada će (Hajber) biti oslobođen, naložen je veliki broj vatri, tako da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., upitao:

“Šta su ove vatre? Zašto ih ložite?”

- Radi mesa - odgovorili su oni.

“Kakvog mesa”, upitao je on?

- Mesa pitomih magaraca - odgovorili su.

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Bacite to iz tava i polomite ih!”

- Allahov Poslanice, da prolijemo ovo iz njih i da ih operemo? - upitao je neko, a on je odgovorio:

“Ili to (učinite)!”

Kada su ljudi stali u bojne redove, Amirov mač je bio kratak i kada je on zakačio njime cjevanicu jednog židova kojeg je htio udariti, vrh njegova mača je odskočio i pogodio Amira u sred koljena, od čega je on umro.

Kada smo se vratili iz borbe (priča Seleme) Allahov Poslanik, s.a.v.s., me vidio (u lošem raspoloženju) pa me uzeo za ruku i upitao:

“Šta ti je?”

وَالْقَيْنَ سَكِينَةً عَلَيْنَا
إِنَّا إِذَا صَبَحَ بِنَا أَبِينَا
وَبِالصُّبْحِ عَوْلُوا عَلَيْنَا
فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ هَذَا
السَّائِقُ؟). قَالُوا: عَامِرُ بْنُ الْأَكْوَعِ،
قَالَ: (يَرْحَمُهُ اللَّهُ). قَالَ رَجُلٌ مِنَ
الْقَوْمِ: وَجَبَتْ يَا نَبِيَّ اللَّهِ، لَوْلَا أَمْتَعْتَنَا
بِهِ؟ فَأَتَيْنَا خَبِيرَ فَحَاصَرْنَاهُمْ حَتَّى
أَصَابَتْنا مَخْمَصَةٌ شَدِيدَةٌ، ثُمَّ إِنَّ اللَّهَ
تَعَالَى فَتَحَهَا عَلَيْهِمْ، فَلَمَّا أَمْسَى النَّاسُ
مَسَاءَ الْيَوْمِ الَّذِي فَتَحَتْ عَلَيْهِمْ، أَوْقَدُوا
نيرانًا كَثِيرَةً، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا هَذِهِ
النِّيرانُ؟ عَلَى أَيِّ شَيْءٍ تُوقَدُونَ؟).
قَالُوا: عَلَى لَحْمٍ، قَالَ: (عَلَى أَيِّ
لَحْمٍ؟). قَالُوا: لَحْمُ حُمُرِ الْإِنْسِيَّةِ، قَالَ
النَّبِيُّ ﷺ: (أَهْرِيقُوهَا وَأَكْسِرُوهَا). قَالَ
رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَوْ نَهْرِيقُهَا
وَنَغْسِلُهَا؟ قَالَ: (أَوْ ذَاكَ). فَلَمَّا
تَصَافَتِ الْقَوْمُ كَانَ سَيْفُ عَامِرٍ قَصِيرًا،
فَتَنَاولَ بِهِ سَاقَ يَهُودِيٍّ لِيَضْرِبَهُ، فَرَجَعَ
ذُبَابٌ سَيْفِهِ، فَأَصَابَ عَيْنَ رُكْبَةِ عَامِرٍ
فَمَاتَ مِنْهُ، قَالَ: فَلَمَّا قَفَلُوا قَالَ سَلَمَةُ:
رَأَيْتِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ آخِذٌ بِيَدِي
قَالَ: (مَا لَكَ؟) قُلْتُ لَهُ: فِذَاكَ أَبِي
وَأُمِّي، زَعَمُوا أَنَّ عَامِرًا حَبِطَ عَمَلُهُ؟
قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (كَذَبَ مَنْ قَالَهُ، إِنَّ لَهُ

- Žrtvovao bih za tebe i oca i majku, oni govore da je bilo uzalud ono što je Amir činio? - odgovorio sam:

Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

"Laže ko to kaže. Zaista, njemu pripadaju dvije nagrade."

Vjerovjesnik, s.a.v.s., skupi svoja dva prsta i reče:

"Uistinu, on bijaše borac koji je golem napor činio i malo koji Arap poput njega hoda zemljom."

U jednoj drugoj predaji stoji: "...rastaše na njoj".

1645. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stigao do Hajbera noću... Ovaj hadis je naveden ranije u Knjizi o salatu (Vidi hadis broj: 243). U ovoj verziji još stoji:

"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je dao da se pobiju borci (neprijatelja), a (njihovo) potomstvo zarobi."

1646. Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., kaže:

- Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio u vojnom pohodu na Hajber ljudi su, popevši se iznad jedne doline, povišenim glasom uzvikivali tekbir: *Allahu ekber, Allahu ekber. La ilahe illallah.* (Allah je velik! Allah je velik! Nema boga osim Allaha!) Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Obuzdajte se (ne vičite previše), jer vi, zaista, ne prizivate gluhoga niti odsutnoga! Zaista, vi prizivate Onoga Koji sve čuje, koji je blizu, i On je sa vama!"

Ja sam bio pozadi jahaće deve Allahova Poslanika, s.a.v.s., i on je čuo kako izgovaram: *La havle vela kuvvete illa billah* (Samo sa Allahom je snaga i moć!), pa mi je rekao:

لَأَجْرَيْنِ - وَجَمَعَ بَيْنَ إِضْبَعَيْهِ - إِنَّهُ لَجَاهِدٌ مُّجَاهِدٌ، قُلَّ عَرَبِيٌّ مَّشَى بِهَا مِثْلَهُ). وَفِي رَوَايَةٍ: (نَشَأَ بِهَا).

١٦٤٥ : عَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَتَى خَيْبَرَ لَيْلًا، وَتَقَدَّمَ فِي الصَّلَاةِ، وَزَادَ هُنَا: فَقَتَلَ النَّبِيُّ ﷺ الْمُقَاتِلَةَ وَسَبَى الذَّرِيَّةَ.

١٦٤٦ : عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا غَزَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ خَيْبَرَ، أَشْرَفَ النَّاسُ عَلَى وَادٍ، فَرَفَعُوا أَصْوَاتَهُمْ بِالتَّكْبِيرِ: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَرْبَعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ، إِنَّكُمْ لَا تَدْعُونَ أَصَمَّ وَلَا غَائِبًا، إِنَّكُمْ تَدْعُونَ سَمِيعًا قَرِيبًا، وَهُوَ مَعَكُمْ). وَأَنَا خَلْفَ دَابَّةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَسَمِعَنِي وَأَنَا أَقُولُ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، فَقَالَ لِي: (يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ

"O Abdullahu, sine Kajsov!"

- Odazivam ti se, o Allahov Poslaniče
- odgovorio sam, a on nastavi:

"Hoćeš li da te uputim na jednu riječ koja je jedna od riznica Dženneta?"

- Da, Allahov Poslaniče, ja bih žrtvovao za tebe i oca i majku - odgovorio sam

"*La havle vela kuvvete illa billah* (Samo sa Allahom je snaga i moć!)" - rekao je on.

1647. Sehl ibn Sa'd es-Sa'idi, r.a., kaže da se u jednom od vojnih pohoda Allahov Poslanik, s.a.v.s., sukobio i borio sa mušricima pa se potom vratio u svoj tabor, a i drugi su se vratili u svoj tabor. Među ashabima Allahova Poslanika, s.a.v.s., bio je jedan čovjek koji bi svakog protivnika koji se izdvoji iz grupe pojurio, udario svojim mačem i likvidirao ga.

- Niko od nas danas nije zadovoljio kao što je zadovoljio taj i taj - govorili su za njega, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na to rekao:

"On će uistinu u Džehennem!"

Jedan od prisutnih reče:

- Ja ću ga pratiti (da vidim šta će biti sa njim).

Počeo ga je pratiti i kada god bi taj usporio i on bi usporio, a kad god bi požurio, i on bi požurio za njim. Onda je taj (priča on) zadobio teške rane pa je, nastojeći ubrzati svoju smrt, postavio svoj mač na zemlju a njegov vrh posred svojih grudi a zatim se navalio na mač i ubio se. Onaj što ga je pratio vratio se Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao:

- Svjedočim da si ti, uistinu, Allahov poslanik!

Na to je on rekao:

قَسِي). قُلْتُ: لَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى كَلِمَةٍ مِنْ كَثَرٍ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ؟) قُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي، قَالَ: (لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ).

١٦٤٧: عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَلْقَى هُوَ وَالْمُشْرِكُونَ فَأَقْتَتَلُوا، فَلَمَّا مَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى عَسْكَرِهِ وَمَالَ الْآخَرُونَ إِلَى عَسْكَرِهِمْ، وَفِي أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ رَجُلٌ لَا يَدْعُ لَهُمْ شَاةً وَلَا فَاذَةً إِلَّا أَتَبَعَهَا يَضْرِبُهَا بِسَيْفِهِ، فَقِيلَ: مَا أَجْزَأَ مِنَّا الْيَوْمَ أَحَدٌ كَمَا أَجْزَأَ فُلَانٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

(أَمَّا إِنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ). فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: أَنَا صَاحِبُهُ، قَالَ: فَخَرَجَ مَعَهُ كُلَّمَا وَقَفَ وَقَفَ مَعَهُ، وَإِذَا أَسْرَعَ أَسْرَعَ مَعَهُ، قَالَ: فَجُرِحَ الرَّجُلُ جُرْحًا شَدِيدًا، فَاسْتَعْجَلَ الْمَوْتَ، فَوَضَعَ سَيْفَهُ بِالْأَرْضِ وَدُبَابُهُ بَيْنَ ثَدْيَيْهِ، ثُمَّ تَحَامَلَ عَلَى سَيْفِهِ فَقَتَلَ نَفْسَهُ، فَخَرَجَ الرَّجُلُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ، قَالَ: (وَمَا ذَاكَ؟) قَالَ الرَّجُلُ الَّذِي ذَكَرْتَ إِنَّمَا أَنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ، فَأَعْظَمَ النَّاسُ ذَلِكَ، فَقُلْتُ: أَنَا لَكُمْ بِهِ، فَخَرَجْتُ فِي طَلَبِهِ، ثُمَّ جُرِحَ

“A šta je bilo”, upitao je Božiji Poslanik, a.s.?

- Rekao sam da ću pratiti onog čovjeka za koga si ti rekao da će u Džehennem pa se ljudi tome začudili i stvarno sam ga pratio. Kada je dopao teških rana, htijući ubrzati svoju smrt, stavio je svoj mač na zemlju a njegov vrh posred svojih prsa i onda se navalio na njega i tako se ubio.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Čovjek može raditi nešto što će ga prema viđenju ljudi odvesti u Džennet a da ga to djelo odvede u Džehennem, kao što može uraditi djelo koje ga, prema mišljenju ljudi, treba odvesti u Džehennem, a da ga ono odvede u Džennet.”

r648. U drugoj predaji ovoga hadisa (prenosilac) kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., tada rekao:

“Ustani, o taj i taj, i oglasi da u Džennet neće ući niko osim vjernika i da Allah ovu vjeru može poduprijeti i poročnom osobom!”

r649. Seleme ibn Ekve', r.a., kaže da je u Bici na Hajberu bio ranjen u cjevanicu.

- Došao sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., koji je puhnuo u tu ranu tri puta i od tada do danas nisam se potužio na nju - kaže on.

r650. Enes, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., boravio je između Hajbera i Medine tri noći i tada se oženio Safijom. Ja sam pozvao muslimane na njegovu svadbu, na kojoj ne bijaše ni kruha ni mesa, nego je on tom prigodom zapovjedio Bilalu da prostre neku kožnu hasuru na koju su stavljene datule, sir i maslac. Muslimani su govorili:

جُرْحًا شَدِيدًا، فَاسْتَعْجَلَ الْمَوْتَ، فَوَضَعَ نَضْلَ سَيْفِهِ فِي الْأَرْضِ وَذَبَابُهُ بَيْنَ ثَدْيَيْهِ، ثُمَّ تَحَامَلَ عَلَيْهِ فَقَتَلَ نَفْسَهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عِنْدَ ذَلِكَ: (إِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلًا أَهْلُ الْجَنَّةِ، فِيمَا يَبْدُو لِلنَّاسِ، وَهُوَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ. وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلًا أَهْلُ النَّارِ، فِيمَا يَبْدُو لِلنَّاسِ، وَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ).

١٦٤٨: وَفِي رَوَايَةٍ قَالَ: فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (قُمْ يَا فُلَانُ، فَأَذْنُ أَنَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا مُؤْمِنٌ، إِنَّ اللَّهَ يُؤَيِّدُ الدِّينَ بِالرَّجُلِ الْفَاجِرِ).

١٦٤٩: عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ضُرِبْتُ ضَرْبَةً فِي سَاقِي يَوْمَ خَيْبَرَ فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَتَمَثَّ فِيهِ ثَلَاثَ نَفَثَاتٍ، فَمَا أَشْتَكَيْتُهَا حَتَّى السَّاعَةِ.

١٦٥٠: عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: أَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ بَيْنَ خَيْبَرَ وَالْمَدِينَةِ ثَلَاثَ لَيَالٍ يُبْنَى عَلَيْهِ بِصَفِيَّةَ، فَدَعَوْتُ الْمُسْلِمِينَ إِلَى وَلِيَمَتِهِ، وَمَا كَانَ فِيهَا مِنْ خُبْزٍ وَلَا لَحْمٍ، وَمَا كَانَ فِيهَا إِلَّا أَنْ أَمَرَ بِلَالًا بِالْأَنْطَاعِ فَبُسِطَتْ، فَأُلْقِيَ عَلَيْنَا الثَّمَرُ وَالْأَقِطُ وَالسَّمْنُ، فَقَالَ الْمُسْلِمُونَ: إِحْدَى أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ، أَوْ مَا مَلَكَتْ يَمِينُهُ؟ قَالُوا: إِنَّ حَجَبَهَا

- Da li će ona biti jedna od majki vjernika ili od onih koje su u njegovoj vlasti?

- Ako je pokrije, onda je ona jedna od majki vjernika, a ako je ne pokrije, onda je jedna od onih koje su u njegovoj vlasti - rekli su neki.

Kada je krenuo odatle, pripremio joj je mjesto iza sebe i razastro zastor.

1651. Alija ibn Ebu Talib, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., tokom pohoda na Hajber zabranio privremeni brak (mut'a) i jedenje mesa domaćih magaraca.

1652. Ibn Omer, r.a., kaže da je na Dan Hajbera Allahov Poslanik, s.a.v.s., razdijelio ratni plijen tako što je konjanicima dodijelio po dva a pješacima po jedan dio.

1653. Ebu Musa, r.a., kazuje:

- Dok smo ja i moja dva brata, Ebu Burde i Ebu Ruhm bili u Jemenu, saznali smo za Hidžru Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa smo i mi krenuli k njemu kao muhadžiri. Ja sam bio mlađi od njih i bili smo među pedeset i tri pripadnika iz mog plemena. Ukrkali smo se na lađu koja nas je dopremila do Negusa u Abesiniju, gdje smo se susreli sa Džaferom ibn Ebu Talibom, r.a., i s njim smo ostali sve dok se nismo vratili, a potom smo se susreli sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u vrijeme njegovog oslobađanja Hajbera. Nama, družini sa lađe, neki ljudi su govorili:

- Mi smo učinili seobu prije vas.

Esma bint Umejs, jedna od onih koji su došli sa nama, došla je jednom u posjetu Hafsi, supruzi Vjerovjesnika,

فَهِىَ إِخْدَى أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ، وَإِنْ لَمْ يَخْجُبْهَا فَهِىَ مِمَّا مَلَكَتْ يَمِينُهُ. فَلَمَّا أَرْتَحَلَ وَطَأَ لَهَا خَلْفَهُ، وَمَدَّ الْحِجَابَ.

1651 : عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى عَنْ مُتْعَةِ النِّسَاءِ يَوْمَ خَيْبَرَ، وَعَنْ أَكْلِ الْحُمْرِ الْإِنْسِيَّةِ.

1652 : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَسَمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَوْمَ خَيْبَرَ لِلْفَرَسِ سَهْمَيْنِ وَلِلرَّاجِلِ سَهْمًا.

1653 : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَلَعْنَا مَخْرُجَ النَّبِيِّ ﷺ وَنَحْنُ بِالْيَمَنِ، فَخَرَجْنَا مُهَاجِرِينَ إِلَيْهِ أَنَا وَأَخَوَانِ لِي أَنَا أَصْغَرُهُمْ، أَحَدُهُمَا أَبُو بُرْدَةَ وَالْآخَرُ أَبُو رُحْمٍ، فِي ثَلَاثَةِ وَخَمْسِينَ مِنْ قَوْمِي، فَرَكَبْنَا سَفِينَةً، فَأَلْقَيْنَا سَفِينَتَنَا إِلَى النَّجَاشِيِّ بِالْحَبَشَةِ، فَوَافَقَنَا جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فَأَقَمْنَا مَعَهُ حَتَّى قَدِمْنَا جَمِيعًا، فَوَافَقَنَا النَّبِيُّ ﷺ حِينَ أَفْتَتَحَ خَيْبَرَ، وَكَانَ أَنَاسٌ مِنَ النَّاسِ يَقُولُونَ لَنَا، يَغْنِي لِأَهْلِ السَّفِينَةِ: سَبَقْنَاكُمْ بِالْهَجْرَةِ. وَدَخَلْتُ أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ، وَهِيَ

s.a.v.s., koja je bila među onima koji su činili hidžru kod Negusa. Tada je Hafsi, kod koje se nalazila Esma, došao Omer pa je, kada ju je ugledao, upitao:

- Ko je ova?

- Esma bint Umejs - odgovorila je Hafsa.

- Je li ovo Abesinka, putnica na ladi - upitao je Omer?

- Da - odgovorila je Esma.

- Mi smo učinili hidžru prije vas - reče on - i zato smo preči Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.

Ona se na to naljutila i rekla:

- Ne, Allaha mi! Vi ste bili sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., koji je dao nahraniti i gladnog i neupućenog, a mi smo bili u kući - ili u zemlji - tuđoj i mrskoj, u Abesiniji, u ime Allaha i Njegovog Poslanika, s.a.v.s. Allaha mi, neću ni jesti ni piti sve dok to što si rekao ne kažem Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. I mi smo bili uznemiravani i zastrašivani. Napomenut ću to Vjerovjesniku, s.a.v.s., i pitat ću ga. Allaha mi, neću lagati, odstupati, niti bilo šta dodavati.

Kada je došao Vjerovjesnik, s.a.v.s., ona je rekla:

- O Allahov Poslaniče, Omer je rekao to i to.

"A šta si mu ti na to rekla", upitao je?

- Rekla sam mu to i to - odgovorila je ona.

Tada on reče:

- Nije on preči meni od vas! On i njegovi drugovi imaju jednu hidžru, a vi, družina sa lađe, imate dvije hidžre.

مِمَّنْ قَدِمَ مَعَنَا، عَلَى حَفْصَةَ زَوْجِ
النَّبِيِّ ﷺ زَائِرَةً، وَقَدْ كَانَتْ هَاجَرَتْ إِلَى
النَّجَاشِيِّ فِيمَنْ هَاجَرَ، فَدَخَلَ عُمَرُ عَلَى
حَفْصَةَ، وَأَسْمَاءُ عِنْدَهَا، فَقَالَ عُمَرُ حِينَ
رَأَى أَسْمَاءَ: مَنْ هَذِهِ؟ قَالَتْ: أَسْمَاءُ
بِنْتُ عُمَيْسٍ، قَالَ عُمَرُ: الْحَبَشِيَّةُ هَذِهِ،
الْبَحْرِيَّةُ هَذِهِ؟ قَالَتْ أَسْمَاءُ: نَعَمْ، قَالَ:
سَبَقْنَاكُمْ بِالْهَجْرَةِ، فَنَحْنُ أَحَقُّ بِرَسُولِ
اللَّهِ ﷺ مِنْكُمْ، فَغَضِبَتْ وَقَالَتْ: كَلَّا
وَاللَّهِ، كُنْتُمْ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يُطْعِمُ
جَائِعَكُمْ، وَيَعْطِي جَاهِلَكُمْ، وَكُنَّا فِي دَارِ
- أَوْ فِي أَرْضِ - الْبُعْدَاءِ الْبُغْضَاءِ
بِالْحَبَشَةِ، وَذَلِكَ فِي اللَّهِ وَفِي رَسُولِهِ
ﷺ، وَإِنَّمِ اللَّهُ لَا أَطْعَمُ طَعَامًا وَلَا
أَشْرَبُ شَرَابًا، حَتَّى أَذْكَرَ مَا قُلْتُ
لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَنَحْنُ كُنَّا نُؤْذِي
وَنُخَافُ، وَسَآذُكُرُ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ
وَأَسْأَلُهُ، وَاللَّهُ لَا أَكْذِبُ وَلَا أَزِيغُ وَلَا
أَزِيدُ عَلَيْهِ. فَلَمَّا جَاءَ النَّبِيُّ ﷺ قَالَتْ: يَا
نَبِيَّ اللَّهِ إِنَّ عُمَرَ قَالَ كَذَا وَكَذَا؟ قَالَ:
(فَمَا قُلْتَ لَهُ). قَالَتْ: قُلْتُ لَهُ: كَذَا
وَكَذَا، قَالَ: (لَيْسَ بِأَحَقَّ بِي مِنْكُمْ، وَلَهُ
وَلِأَصْحَابِهِ هِجْرَةٌ وَاحِدَةٌ، وَلَكُمْ أَنْتُمْ -
أَهْلَ السَّيْفِيَّةِ - هِجْرَتَانِ).

١٦٥٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنِّي لَأَعْرِفُ أَصْوَاتَ

1654. Ebu Musa, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Zaista ja raspoznajem glasove Eš'arija kada se noću druže sa Kur'anom i preko njihova učenja po noći raspoznajem njihove kuće, makar u toku dana i ne vidio u kojoj kući koji od njih boravi. Među njima ima i mudrih koji kada se susretnu sa neprijateljem kažu: - Zaista moji drugovi traže od vas da ih sačekate.”

1655. Ebu Musa, r.a., kaže:

– Došli smo Vjerovjesniku, s.a.v.s., nakon što je oslobodio Hajber, pa nam je podijelio (ratnu dobit) i nikome od ljudi koji nisu učestvovali u tom oslobodenju nije dao, osim nama.

24. Fragment vezan za Vjerovjesnikovu, s.a.v.s., umru

1656. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je vjenčao Mejmunu dok je bio u ihramu, s njom je (prvi) bračni odnos imao kada se oslobodio (ihrama), a ona je umrla u Serifu (mjesto blize Mekke).

25. Vojni pohod na Mu'tu u Šamu

1657. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– U vojnom pohu na Mu'tu Allahov Poslanik, s.a.v.s., odredio je da zapovjednik bude Zejd ibn Harise i tom prilikom rekao:

“Ako Zejd pogine, neka Džafer zauzme njegovo mjesto, a ako i Džafer pogine, onda zapovjednik neka bude Ibn Revaha.”

رُفِقَ الْأَشْعَرِيِّينَ بِالْقُرْآنِ حِينَ يَدْخُلُونَ
بِاللَّيْلِ، وَأَعْرِفُ مَنَازِلَهُمْ مِنْ أَصْوَاتِهِمْ
بِالْقُرْآنِ بِاللَّيْلِ، وَإِنْ كُنْتُ لَمْ أَرِ مَنَازِلَهُمْ
حِينَ نَزَلُوا بِالنَّهَارِ، وَمِنْهُمْ حَكِيمٌ، إِذَا
لَقِيَ الْخَيْلَ، أَوْ قَالَ: الْعَدُوَّ، قَالَ لَهُمْ:
إِنْ أَصْحَابِي يَأْمُرُونَكُمْ أَنْ تَنْظُرُوهُمْ).

١٦٥٥ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

قَدِمْنَا عَلَى النَّبِيِّ ﷺ بَعْدَ أَنْ أَفْتَحَ خَيْبَرَ
فَقَسَمَ لَنَا، وَلَمْ يَقْسِمْ لِأَحَدٍ لَمْ يَشْهَدْ
الْفَتْحَ غَيْرَنَا.

٢٤ - بَاب: عُمْرَةُ الْقَضَاءِ

١٦٥٦ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا قَالَ: تَزَوَّجَ النَّبِيُّ ﷺ مَيْمُونَةَ وَهِيَ
مُحْرِمٌ، وَبَنَى بِهَا وَهِيَ حَلَالٌ، وَمَاتَتْ
بِسَرَفٍ.

٢٥ - بَاب: غَزْوَةُ مُؤْتَةَ مِنْ أَرْضِ الشَّامِ

١٦٥٧ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي
غَزْوَةِ مُؤْتَةَ زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ، فَقَالَ رَسُولُ
اللَّهِ ﷺ: (إِنْ قُتِلَ زَيْدٌ فَجَعَفَرٌ، وَإِنْ قُتِلَ
جَعَفَرٌ فَقَبْدُ اللَّهِ بْنِ رَوَاحَةَ). قَالَ ابْنُ
عُمَرَ: كُنْتُ فِيهِمْ فِي تِلْكَ الْغَزْوَةِ،

Ibn Omer kaže:

- Ja sam učestvovao s njima u tom pohodu i kad smo tragali za Džaferom ibn Ebu Talibom našli smo ga među poginulima sa devedeset i nekoliko rana po tijelu, što od koplja što od strijele.

26. Fragment vezan za misiju Usame ibn Zejda u Hurekatu

1658. Usama ibn Zejd, r.a., priča:

- Kad nas je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao na Hurekat, iznenadili smo neprijatelja rano izjutra i porazili ga. Ja sam (tom prilikom) sa jednim ensarijom sustigao jednog njihovog (borca) i kada smo ga bili već savladali on je rekao:

- *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha).

Nakon toga ensarija je odstupio, a ja sam zamahnuo kopljem i ubio ga. Kada smo se vratili, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je to saznao pa je rekao:

“Usama, jesi li ga ubio nakon što je izgovorio *La ilahe illallah*?”

- Ali on je to izgovorio samo da bi se spasio - odgovorio sam.

Poslanik je to toliko ponavljao da sam poželio da sam (i ja) tek toga dana primio islam.

1659. Seleme ibn Ekve', r.a., kaže:

- Učestvovao sam u sedam vojnih pohoda koje je predvodio Vjerovjesnik, s.a.v.s., i u devet u kojima je odredio nekoga drugog za zapovjednika, i u tim pohodima nekad nam je zapovijedao Ebu Bekr, r.a., a nekad Usama, r.a.

فَالْتَمَسْنَا جَعْفَرَ بْنَ أَبِي طَالِبٍ، فَوَجَدْنَاهُ فِي الْقَتْلِ، وَوَجَدْنَا مَا فِي جَسَدِهِ بَضْعًا وَتِسْعِينَ، مِنْ طَعْنَةٍ وَرَمِيَةٍ.

٢٦ - بَابُ بَعَثِ النَّبِيِّ ﷺ أَسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ إِلَى الْحُرَقَاتِ

١٦٥٨ : عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَعَثَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى الْحُرَقَةِ، فَصَبَحْنَا الْقَوْمَ فَهَزَمْنَاهُمْ، وَلَحِقْتُ أَنَا وَرَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ رَجُلًا مِنْهُمْ، فَلَمَّا غَشِينَاهُ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَكَفَّ الْأَنْصَارِيُّ، فَطَعْنْتُهُ بِرُمْحِي حَتَّى قَتَلْتُهُ، فَلَمَّا قَدِمْنَا بَلَغَ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: (يَا أَسَامَةُ، أَقَتَلْتُهُ بَعْدَ مَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ؟) قُلْتُ: كَانَ مُتَعَوِّذًا، فَمَا زَالَ يُكْرِرُهَا، حَتَّى تَمَنَيْتُ أَنِّي لَمْ أَكُنْ أَسْلَمْتُ قَبْلَ ذَلِكَ الْيَوْمِ.

١٦٥٩ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: غَزَوْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ سَبْعَ غَزَوَاتٍ وَخَرَجْتُ فِيمَا يَبْعَثُ مِنَ الْبُعُوثِ تِسْعَ غَزَوَاتٍ، مَرَّةً عَلَيْنَا أَبُو بَكْرٍ، وَمَرَّةً عَلَيْنَا أَسَامَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا.

27. Post u toku pohoda na Mekku u vrijeme ramazana

1660. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., u (mjesecu) ramazanu, osam i po godina nakon njegovog dolaska u Medinu, krenuo iz Medine (na Mekku) sa deset hiljada (boraca). U toku puta prema Mekki postio je i on i muslimani koji su išli sa njim. Kada su stigli u Kedid, mjesto između 'Usfana i Kudejda u kome je bilo vode, omrsili su se i on i drugi koji su postili.

1661. Ibn Abbas, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je krenuo na Hunejn u mjesecu ramazanu. Neki ljudi su postili a neki nisu. Kada se Vjerovjesnik, s.a.v.s., smjestio na svojoj devi, zatražio je posudu sa mlijekom ili vodom i stavio je na svoj dlan (ili na svoju devu), a zatim se okrenuo ljudima (dajući im do znanja da ne posti). Tada su nepostači rekli postačima:

- (Kad on ne posti) nemojte ni vi!

28. Gdje je Vjerovjesnik, s.a.v.s., postavio bajrak na dan oslobođenja Mekke

1662. Urve ibn Zubejr, r.a., priča:

- Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., krenuo u pohod na Mekku i to Kurejšije saznali, izašli su Ebu Sufjan ibn Harb, Hakim ibn Hizam i Budejl ibn Verka' da saznaju nešto o Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Putovali su do Merru Zahrana, gdje su ugledali neke vatre poput vatri na Arefatu. Ebu Sufjan reče:

- Šta je ovo? Izgledaju poput vatri na Arefatu.

٢٧ - باب: غزوة الفتح في رمضان

١٦٦٠ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ خَرَجَ فِي رَمَضَانَ مِنَ الْمَدِينَةِ وَمَعَهُ عَشْرَةُ آلَافٍ، وَذَلِكَ عَلَى رَأْسِ ثَمَانِ سِنِينَ وَنُصِفَ مِنْ مَقْدَمِهِ الْمَدِينَةَ، فَسَارَ هُوَ وَمَنْ مَعَهُ مِنَ الْمُسْلِمِينَ إِلَى مَكَّةَ، يَصُومُ وَيَصُومُونَ، حَتَّى بَلَغَ الْكَدِيدَ، وَهُوَ مَاءٌ بَيْنَ عُسْفَانَ وَقُدَيْدٍ، أَفْطَرُوا وَأَفْطَرُوا.

١٦٦١ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : خَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ فِي رَمَضَانَ إِلَى حُثَيْنٍ، وَالنَّاسُ مُخْتَلِفُونَ، فَصَائِمٌ وَمُفْطِرٌ، فَلَمَّا أَسْتَوَى عَلَى رَاحِلَتِهِ، دَعَا بِإِنَاءٍ مِنْ لَبَنٍ أَوْ مَاءٍ، فَوَضَعَهُ عَلَى رَاحَتِهِ، أَوْ : عَلَى رَاحِلَتِهِ، ثُمَّ نَظَرَ إِلَى النَّاسِ، فَقَالَ الْمُفْطِرُونَ لِلصَّوْمِ : أَفْطَرُوا.

٢٨ - باب: أين ركز النبي ﷺ الراية يوم الفتح

١٦٦٢ : عَنْ غُرُوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ :

لَمَّا سَارَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَامَ الْفَتْحِ، قَبَلَ ذَلِكَ قُرَيْشًا، خَرَجَ أَبُو سُفْيَانَ بْنُ

- To su vatre plemena Benu Amr - reče Budejl ibn Verka'.

-(Benu) Amra nema toliko - reče Ebu Sufjan.

Neki od stražara Allahova Poslanika, s.a.v.s., su ih primijetili pa su ih pohvatali i priveli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i tada je Ebu Sufjan primio islam. Kada su nastavili put (Poslanik) je rekao Abbasu:

“Zadrži Ebu Sufjana na (kakvoj) uzvišici u podnožju brda kako bi mogao vidjeti muslimane!”

I Abbas ga zadrža, tako da je mogao gledati plemena koja su sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., prolazila ispred njega, skupina po skupina. I kada je naišla jedna skupina, on upita:

- Ko su ovi, Abbase?

- To je pleme Gifar - odgovorio je on.

- Ja nemam ništa sa Gifarom - rekao je on.

Zatim je prošla skupina iz plemena Džuhejna pa je on rekao isto što i ranije. Prošli su borci Sa'da ibn Huzejme pa je rekao isto, potom pripadnici plemena Sulejm pa je rekao kao i ranije, da bi onda naišla jedna skupina kakvu ranije nikad nije vidio.

- Ko su ovi - upitao je?

- Ovo su ensarije predvođeni Sa'dom ibn Ubadom, sa bajrakom - odgovorio je.

Tada Sa'd ibn Ubade reče:

- Ebu Sufjane! Danas je dan velikog obračuna! Danas će i u Kabi biti dopuštena borba!

Ebu Sufjan na to reče:

- Kad bi Bog dao da to bude dan zaštite svega što je sveto, Abbase.

حَرْبٍ وَحَكِيمٌ بْنُ حِزَامٍ وَبُدَيْلُ بْنُ وَرْقَاءَ
يَلْتَمِسُونَ الْحَبَرَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ،
فَأَقْبَلُوا يَسِيرُونَ حَتَّى أَتَوْا مَرَّ الظُّهْرَانِ،
فَإِذَا هُمْ بِبَيْرَانٍ كَأَنَّهَا بَيْرَانُ عَرَفَةَ، فَقَالَ
أَبُو سُفْيَانَ: مَا هَذِهِ، لَكَأَنَّهَا بَيْرَانُ
عَرَفَةَ؟ فَقَالَ بُدَيْلُ بْنُ وَرْقَاءَ: بَيْرَانُ بَنِي
عَمْرِو، فَقَالَ أَبُو سُفْيَانَ: عَمَرُوا أَقْلٌ مِنْ
ذَلِكَ، فَرَأَاهُمْ نَاسٌ مِنْ حَرَسِ رَسُولِ اللَّهِ
ﷺ فَأَذَرَكُوهُمْ فَأَخَذُوهُمْ، فَأَتَوْا بِهِمْ
رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَأَسْلَمَ أَبُو سُفْيَانَ، فَلَمَّا
سَارَ قَالَ لِلْعَبَّاسِ: (أَخْبِسْ أَبَا سُفْيَانَ
عِنْدَ حَظْمِ الْجَبَلِ، حَتَّى يَنْظُرَ إِلَى
الْمُسْلِمِينَ). فَحَبَسَهُ الْعَبَّاسُ، فَجَعَلَتْ
الْقَبَائِلُ تَمُرُّ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، كَتِيبَةٌ كَتِيبَةٌ
عَلَى أَبِي سُفْيَانَ، فَمَرَّتْ كَتِيبَةٌ، قَالَ: يَا
عَبَّاسُ مَنْ هَذِهِ؟ قَالَ: هَذِهِ غِفَارٌ، قَالَ:
مَا لِي وَلِغِفَارٍ، ثُمَّ مَرَّتْ جُهَيْنَةٌ، قَالَ مِثْلَ
ذَلِكَ، ثُمَّ مَرَّتْ سَعْدُ بْنُ هُزَيْمٍ، فَقَالَ
مِثْلَ ذَلِكَ، وَمَرَّتْ سُلَيْمٌ، فَقَالَ مِثْلَ
ذَلِكَ، حَتَّى أَقْبَلَتْ كَتِيبَةٌ لَمْ يَرَ مِثْلَهَا،
قَالَ: مَنْ هَذِهِ؟ قَالَ: هَؤُلَاءِ الْأَنْصَارُ،
عَلَيْهِمْ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ مَعَهُ الرَّايَةُ، فَقَالَ
سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ: يَا أَبَا سُفْيَانَ، الْيَوْمَ يَوْمُ
الْمَلْحَمَةِ، الْيَوْمَ تُسْتَحَلُّ الْكَعْبَةُ. فَقَالَ
أَبُو سُفْيَانَ: يَا عَبَّاسُ حَبَدًا يَوْمَ الذَّمَارِ.
ثُمَّ جَاءَتْ كَتِيبَةٌ، وَهِيَ أَقْلُ الْكَتَائِبِ،

Sljedeća skupina koja je naišla bila je najmanja, a u njoj su bili Allahov Poslanik, s.a.v.s., i njegovi ashabi. Bajrak Vjerovjesnika, s.a.v.s., nosio je Zubejr ibn Avvam. Kad je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naišao pokraj Ebu Sufjana, on reče:

- Znaš li šta je rekao Sa'd ibn Ubade?

“Šta je rekao”, upita on?

- Rekao je to i to - odgovori Ebu Sufjan.

“Sa'd je slagao”, reče Allahov Poslanik, s.a.v.s., “naprotiv, ovo je dan u kojem će Allah Kabu uzvisiti i dan u kojem će ona u ruho stavljena biti!”

Potom je Allahov Poslanik (kaže prenosilac) naredio da se njegov bajrak pobode u El-Hadžunu.

Tada je Abbas rekao Zubejru:

- Ebu Abdullahu, Allahov Poslanik, s.a.v.s., ti je naredio da ovdje pobodeš bajrak!

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., (priča dalje prenosilac), zapovjedio Halidu ibn Velidu da ude iz pravca Kedâa, najvišeg brda, u Mekku. Tom prilikom ubijena su dva konjanika Halida ibn Velida, r.a., i to Hubejš ibn Eš'ar i Kurz ibn Džabir el-Fihri.

r66g. Abdullah ibn Mugaffel, r.a., kaže:

- Na Dan oslobođenja Mekke vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako jaše na devi i uči prvi ajet sure El-Feth, ponavljajući ga više puta uzastopno.

(Prenosilac) kaže:

- Kad se narod ne bi (zbog toga) skupljao oko mene, i ja bih (ga) tako učio.

فِيهِمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَصْحَابُهُ، وَرَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ مَعَ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ، فَلَمَّا مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِأَبِي سُفْيَانَ قَالَ: أَلَمْ تَعْلَمْ مَا قَالَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ؟ قَالَ: (مَا قَالَ؟). قَالَ: كَذَا وَكَذَا، فَقَالَ: (كَذَبَ سَعْدُ، وَلَكِنْ هَذَا يَوْمٌ يُعْظَمُ اللَّهُ فِيهِ الْكُفْبَةُ، وَيَوْمٌ تُكْسَى فِيهِ الْكُفْبَةُ). قَالَ: وَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ تُرَكِّزَ رَأْيَتَهُ بِالْحُجُونِ.

فَقَالَ الْعَبَّاسُ لِلزُّبَيْرِ: يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ، هَا مَنَا أَمَرَكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ تُرَكِّزَ الرَّأْيَةَ؟

قَالَ: وَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَوْمَئِذٍ خَالِدَ ابْنَ الْوَلِيدِ أَنْ يَدْخُلَ مِنْ أَعْلَى مَكَّةَ مِنْ كَدَاءٍ، وَدَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ مِنْ كَدَاءٍ، فَقَتِلَ مِنْ خَيْلِ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ رَجُلَانِ: حُبَيْشُ بْنُ الْأَشْعَرِ، وَكُرْزُ بْنُ جَابِرِ الْفَهْرِيِّ.

١٦٦٣ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَوْمَ فَتَحَ مَكَّةَ عَلَى نَاقَتِهِ وَهُوَ يَقْرَأُ سُورَةَ الْفَتْحِ يُرْجِعُ، وَقَالَ: لَوْلَا أَنْ يَجْتَمِعَ النَّاسُ حَوْلِي لَرَجَعْتُ كَمَا رَجَعُ.

١٦٦٤ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ:

1664. Abdullah, r.a., kaže:

– Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na Dan oslobođenja ušao u Mekku, oko Kabe je bilo tristo šezdeset kumira. Počeo ih je udarati štapom koji je imao u ruci govoreći:

“Došla je Istina, a propala je laž! (El-Isra', 81) Došla je Istina, a ono što nije Istina ne može (ni po prvi put) stvoriti, niti (život koji se okonča) iznova vratiti! (Sebe', 49)

29. Odjeljak

1665. Amr ibn Seleme, r.a., priča:

– Živjeli smo na prometnom mjestu pa bismo putnike koji su tuda prolazili pitali:

- Šta je s ovim svijetom? Šta je s ovim svijetom? Ko je ovaj čovjek?

- Tvrdi da ga je Bog poslao s Objavom, (ili) da mu je objavio to i to - odgovarali su, a ja sam te riječi pamtio tako kao da se one urezuju u moju memoriju.

Većina arapskih plemena odgađala je prihvatanje islama dok ne vide kako će se završiti pohod na Mekku.

- Nek se on sa svojim narodom obračuna - govorili su - pa ako nad njima odnese pobjedu, onda je istina da je poslanik!

I kada se pohod na Mekku završio, sva su plemena požurila da prihvate islam. Moj otac je to učinio prije ostalih iz našega plemena i kada se vratio, rekao je:

- Tako mi Boga, dolazim vam uistinu od Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji poručuje: Obavljajte taj i taj namaz u to i to vrijeme, a taj i taj u to i to vrijeme. Kada nastupi vrijeme namaza, neka neko od vas prouči ezan, a u namazu neka vas predvodi onaj između vas koji zna najviše Kur'ana!

دَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ مَكَّةَ يَوْمَ الْفَتْحِ،
وَحَوْلَ الْبَيْتِ سِتُونَ وَثَلَاثُمِائَةً نُصُبَ،
فَجَعَلَ يَطْعُمُهَا بِعُودٍ فِي يَدِهِ وَيَقُولُ:
(«جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ»). «جَاءَ
الْحَقُّ وَمَا يُبْدِيهِ الْبَاطِلُ وَمَا يُعْبِدُ».

٢٩ - «باب»

١٦٦٥ : عَنْ عَمْرِو بْنِ سَلَمَةَ، رَضِيَ
اللهُ عَنْهُ، قَالَ: كُنَّا بِمَا مَمَرِ النَّاسِ،
وَكَانَ يَمُرُّ بِنَا الرُّكْبَانُ فَتَسْأَلُهُمْ: مَا
لِلنَّاسِ، مَا لِلنَّاسِ؟ مَا هَذَا الرَّجُلُ؟
فَيَقُولُونَ: يَزْعُمُ أَنَّ اللهَ أَرْسَلَهُ، أَوْحَى
إِلَيْهِ. أَوْ: أَوْحَى اللهُ بِكَذَا، فَكُنْتُ أَخْفِظُ
ذَلِكَ الْكَلَامَ، وَكَأَنَّمَا يُقَرِّئُ فِي صَدْرِي،
وَكَانَتِ الْعَرَبُ تَلُومُ بِإِسْلَامِهِمُ الْفَتْحَ،
فَيَقُولُونَ: أَتَرْكُوهُ وَقَوْمَهُ، فَإِنَّهُ إِنْ ظَهَرَ
عَلَيْهِمْ فَهُوَ نَبِيٌّ صَادِقٌ، فَلَمَّا كَانَتْ وَفَعَةُ
أَهْلِ الْفَتْحِ، بَادَرَ كُلُّ قَوْمٍ بِإِسْلَامِهِمْ،
وَبَدَرَ أَبِي قَوْمِي بِإِسْلَامِهِمْ، فَلَمَّا قَدِمَ
قَالَ: جِئْتُكُمْ وَاللهُ مِنْ عِنْدِ النَّبِيِّ ﷺ
حَقًّا، فَقَالَ: صَلُّوا صَلَاةَ كَذَا فِي حِينِ
كَذَا، وَصَلُّوا صَلَاةَ كَذَا فِي حِينِ كَذَا،
فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ فَلْيُؤَذِّنْ أَحَدُكُمْ،
وَلْيُؤَمِّمْكُمْ أَكْثَرَ قُرْآنًا، فَتَنْظَرُوا فَلَمْ يَكُنْ
أَحَدٌ أَكْثَرَ قُرْآنًا مِنِّي، لِمَا كُنْتُ أَتْلُو مِنْ
الرُّكْبَانِ، فَقَدَّمُونِي بَيْنَ أَيْدِيهِمْ، وَأَنَا أَبْنُ

Raspitivali su se i ustanovili da ja, zahvaljujući onome što sam naučio od putnika koji su prolazili, znam najviše pa su me proturili preda se, iako sam imao samo šest ili sedam godina. Na meni je bio ogrtač koji bi se, kada bih činio sedždu, povlačio naviše, tako da je jedna žena iz mahale rekla:

- Zar nećete pred nama pokriti zadnjicu vašeg učača?!

Tako su oni kupili materijal i skrojili mi galabiju, kojoj sam se više nego ičemu drugom obradovao.

30. Ajet: ...Tako i na Hunejnu, kad vas je zadivilo vaše mnoštvo..., završno sa riječima: ...a Allah mnogo oprašta, On je samilostan (Et-Tevbe, 25-27)

1666. Abdullah ibn Evfa, r.a., pokazujući ožiljak na ruci, kaže:

- Ovo je od rane koju sam zadobio kada sam sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., bio na Hunejnu.

31. Vojni pohod Evtas

1667. Ebu Musa, r.a., priča:

- Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., završio sa Hunejnom poslao je Ebu Amira s vojskom u Evtas. Kada je tamo stigao sukobio se sa Durejdom ibn Simmetom, koji je poginuo, a njegovu je skupinu Allah porazio. Među Ebu Amirovom vojskom bio sam i ja (priča Ebu Musa). Tom prilikom Ebu Amir je bio ranjen. Ranio ga je Džušemi pogodivši ga strijelom u koljeno. Prišao sam mu i rekao:

سَيِّئٌ أَوْ سَبْعَ سِنِينَ، وَكَانَتْ عَلَيَّ بُرْدَةٌ،
كُنْتُ إِذَا سَجَدْتُ تَقَلَّصْتُ عَنِّي، فَقَالَتْ
أَمْرَأَةٌ مِنَ الْحَيِّ: أَلَا تُعْطُونَ عَنَّا أَسْتَ
قَارِيكُمْ؟ فَأَشْتَرُوا فَقَطَعُوا لِي قَمِيصًا،
فَمَا فَرِحْتُ بِشَيْءٍ فَرَحِي بِذَلِكَ
الْقَمِيصِ.

۳۰ - باب: قول الله: ﴿وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ
أَعْجَبْتَكُمْ كَثَرَتُكُمْ...﴾ إِلَى
قَوْلِهِ: ﴿غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

۱۶۶۶ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ كَانَ يَبْدُو ضَرْبَةً،
قَالَ: ضَرْبَتُهَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ يَوْمَ حُنَيْنٍ.

۳۱ - باب: غَزْوَةُ أُوطَاسٍ
۱۶۶۶۷ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: لَمَّا فَرَغَ النَّبِيُّ ﷺ مِنْ حُنَيْنٍ بَعَثَ
أَبَا عَامِرٍ عَلَى جَيْشٍ إِلَى أُوطَاسٍ فَانْتَهَى
إِلَيْهِمْ، فَلَقِيَ دُرَيْدَ بْنَ الصَّمَةِ، فَقَتِلَ دُرَيْدٌ
وَهَزَمَ اللَّهُ أَصْحَابَهُ، قَالَ أَبُو مُوسَى: وَبَعَثَنِي
مَعَ أَبِي عَامِرٍ، فَرُمِيَ أَبُو عَامِرٍ فِي رُكْبَتِهِ،

- Amidža, ko te pogodio?

Pokazao je u pravcu čovjeka koji ga je pogodio i rekao:

- Eno, ono je moj ubica!

Krenuo sam prema njemu i kad sam mu se približio, on me ugledao i počeo bježati. Ja sam pojurio za njim i doviknuo:

- Zar te nije stid, zar nećeš stati?!

Tada se on zaustavio pa smo izmijenili dva udarca mačem i ja sam ga ubio.

Potom sam rekao Ebu Amiru:

- Allah je ubio tvoga ubicu!

- Iščupaj ovu strijelu - rekao je on.

Iščupao sam strijelu, ali je nastupilo obilno krvarenje.

- Bratiću - rekao je on - prenesi od mene selam Vjerovjesniku, s.a.v.s., i reci mu neka zamoli Allaha da mi oprost!

Ebu Amir je odredio da ja nakon njega preuzmem zapovjedništvo i nedugo poslije toga je preminuo.

Kad sam se vratio otišao sam kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji je ležao u svojoj sobi, na krevetu od užadi na kojima je bila prostirka. Po njegovim leđima i bokovima vidjeli su se tragovi tih užadi. Ispričao sam mu šta se desilo i nama i Ebu Amiru, uključujući i Ebu Amirove riječi: Reci (Poslaniku, s.a.v.s.) neka zamoli od Allaha oprost za mene!

On je zatražio vode, abdestio se pa onda podigao ruke toliko da sam vidio bjelinu njegovih pazuha, učeći:

“Moj Bože, daruj oprost Ubejdu Ebu Amiru! Moj Bože, učini ga na Sudnjem danu iznad mnogih ljudi, koje si stvorio!”

رَمَاهُ جُشَمِيٍّ بِسَهْمٍ فَأَثْبَتَهُ فِي رُكْبَتِهِ،
فَأَنْتَهَيْتُ إِلَيْهِ فَقُلْتُ: يَا عَمُّ مَنْ رَمَاكَ؟
فَأَشَارَ إِلَى أَبِي مُوسَى فَقَالَ: ذَاكَ فَأَتَيْتُ
الَّذِي رَمَانِي، فَقَصَدْتُ لَهُ فَلَحِقْتُهُ، فَلَمَّا
رَأَيْتُ وَلِيَّ، فَأَتْبَعْتُهُ وَجَعَلْتُ أَقُولُ لَهُ:
أَلَا تَسْتَحْيِي، أَلَا تَتُبْتُ، فَكَفَّ، فَأَخْتَلَفْنَا
ضَرْبَتَيْنِ بِالسَّيْفِ فَقَتَلْتُهُ، ثُمَّ قُلْتُ لِأَبِي
عَامِرٍ: قَتَلَ اللَّهُ صَاحِبَكَ، قَالَ: فَأَنْزِعْ
هَذَا السَّهْمَ، فَتَرَعْتُهُ فَتَرَا مِنْهُ الْمَاءَ، قَالَ
يَا ابْنَ أَخِي: أَقْرَى النَّبِيِّ ﷺ السَّلَامَ،
وَقُلْ لَهُ: أَسْتَغْفِرُ لِي. وَأَسْتَخْلَفَنِي أَبُو
عَامِرٍ عَلَى النَّاسِ، فَمَكَثَ يَسِيرًا ثُمَّ
مَاتَ، فَرَجَعْتُ فَدَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ
فِي بَيْتِهِ عَلَى سَرِيرٍ مُرْمَلٍ وَعَلَيْهِ فِرَاشٌ،
قَدْ أَثَّرَ رِمَالُ السَّرِيرِ بِظَهْرِهِ وَجَنْبَيْهِ،
فَأَخْبَرْتُهُ بِخَبْرِنَا وَخَبَرَ أَبِي عَامِرٍ، وَقَالَ:
قُلْ لَهُ أَسْتَغْفِرُ لِي، فَدَعَا بِمَاءٍ فَتَوَضَّأَ، ثُمَّ
رَفَعَ يَدَيْهِ فَقَالَ: (اللَّهُمَّ أَغْفِرْ لِعُبَيْدِ أَبِي
عَامِرٍ). وَرَأَيْتُ بَيَاضَ إِنْطِيهِ، ثُمَّ قَالَ:
(اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَوْقَ كَثِيرٍ مِنْ
خَلْقِكَ مِنَ النَّاسِ). فَقُلْتُ: وَلِي
فَأَسْتَغْفِرُ، فَقَالَ: (اللَّهُمَّ أَغْفِرْ لِعَبْدِ اللَّهِ
ابْنَ قَيْسٍ ذَنْبَهُ، وَأَدْخِلْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
مُدْخَلًا كَرِيمًا).

- Zamoli oprost i za mene - rekao sam.

“Moj Bože, oprosti grijehe i Abdullahu, sinu Kajsovu, i uvedi ga na Sudnjem danu na časno mjesto!”

32. Fragmenti vezani za vojni pohod na Taif u ševvalu osme godine po Hidžri

1668. Ummu Seleme, r.a., kaže:

- Dok je kod mene (jednom prilikom) bio neki čovjek hermafrodit, ušao je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i čuo ga kako govori Abdullahu ibn Umejjeu:

- Abdullahu, ako vam Allah omogući da sutra oslobodite Taif, šta misliš da se dočepaš Gejlanove kćeri, jer je na njoj četvero prijeda, a osmero pozadi!

Nakon toga, obraćajući se ženama, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Ne smijete (više) puštati da ovakvi kod vas ulaze!”

1669. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

- Nakon bezuspješne opsade Taifa Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Idemo nazad, ako Bog da!”

To je teško palo njegovim drugovima, pa rekoše:

- Vraćamo se a nismo ga oslobodili?!

“Idemo”, rekao je on u jednom trenutku, ali se onda predomislio i kazao:

“Poranite zorom u borbu!”

Poranili su i borili se, ali su dopali rana pa on reče:

“Sutra se, ako Bog da, zaista vraćamo!”

Ovog puta ih je to obradovalo, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., se nasmijao.

۳۲ - باب: غزوة الطائف في شوال

سنة ثمان

١٦٦٨ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ ﷺ وَعِنْدِي مُحَنَّتٌ، فَسَمِعَهُ يَقُولُ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ أُمَيَّةَ: يَا عَبْدَ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ إِنْ فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الطَّائِفَ غَدًا، فَعَلَيْكَ بِأَبْنَةِ غِيلَانَ، فَإِنَّهَا تُقْبَلُ بِأَرْبَعٍ وَتُذَبِّرُ بِسَمَانٍ. وَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا يَدْخُلَنَّ هَؤُلَاءِ عَلَيْكُمْ).

١٦٦٩ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا حَاصَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الطَّائِفَ، فَلَمْ يَنْلِ مِنْهُمْ شَيْئًا، قَالَ: (إِنَّا قَافِلُونَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ). فَتَقَلَّ عَلَيْهِمْ، وَقَالُوا: نَذْهَبُ وَلَا نَفْتَحُهُ. وَقَالَ مَرَّةً: (نَقْلُ). فَقَالَ: (أَعْدُوا عَلَى الْقِتَالِ). فَعَدَّوْا فَأَصَابَهُمْ جِرَاحٌ، فَقَالَ: (إِنَّا قَافِلُونَ غَدًا إِنْ شَاءَ اللَّهُ). فَأَعْجَبَهُمْ، فَصَحَّكَ النَّبِيُّ ﷺ.

1670. Sa'd i Ebu Bekre, r.a., kažu:

– Čuli smo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kad kaže:

“Ko ustvrdi da mu je otac neko ko to nije, a zna da to nije tačno, za njega je Džennet zabranjen.”

1671. U drugoj predaji stoji:

– Što se njih dvojice tiče, jedan je odapeo prvu strijelu na Allahovu putu, a drugi se sa nekolicinom osoba prebacio preko zidina taifske tvrđave i priključio se Vjerovjesniku, s.a.v.s.

U drugoj predaji stoji:

– On je došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., iz Taifa kao treći u grupi od dvadeset i tri osobe.

1672. Ebu Musa, r.a., kaže:

– Bio sam kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je odsjeo u Dži'rani, između Mekke i Medine. S njim je bio i Bilal. Vjerovjesniku, s.a.v.s., je došao jedan beduin i rekao:

– Zar nećeš ispuniti ono što si mi obećao?!

“Raduj se!”, odgovori on.

– Već si mi mnogo puta rekao: “Raduj se!” - reče on.

Poslanik, s.a.v.s., se okrenuo prema Ebu Musau i Bilalu pa, ostavljajući dojam kao da se ljuti, rekao:

“On je odbio radosnu vijest, primite je vas dvojica!”

I mi smo (kažu oni) rekli:

– Primamo.

On je nakon toga zatražio bokal s vodom, u kojoj je oprao ruke i lice, zatim u nju pljunuo pa onda rekao:

١٦٧٠ : عَنْ سَعْدٍ وَأَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا : سَمِعْنَا النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : (مَنْ أَدْعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ، وَهُوَ يَعْلَمُ، فَالْجَنَّةُ عَلَيْهِ حَرَامٌ).

١٦٧١ : وَفِي رَوَايَةٍ : أَمَّا أَحَدُهُمَا فَأَوَّلُ مَنْ رَمَى بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَأَمَّا الْآخَرُ فَكَانَ تَسْوَرُ حِصْنَ الطَّائِفِ فِي أَنْاسٍ فَجَاءَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، وَفِي رَوَايَةٍ : فَتَزَلَّ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ ثَالِثَ ثَلَاثَةٍ وَعَشْرِينَ مِنَ الطَّائِفِ.

١٦٧٢ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كُنْتُ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ نَازِلٌ بِالْجِعْرَانَةِ بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ، وَمَعَهُ بِلَالٌ، فَأَتَى النَّبِيَّ ﷺ أَغْرَابِيٌّ فَقَالَ : أَلَا تُنَجِّرُ لِي مَا وَعَدْتَنِي؟ فَقَالَ لَهُ : (أَبْشِرْ). فَقَالَ : قَدْ أَكْثَرْتَ عَلَيَّ مِنْ أَبْشِرْ، فَأَقْبَلَ عَلَى أَبِي مُوسَى وَبِلَالٍ كَهَيْئَةِ الْغَضْبَانِ، فَقَالَ : (رَدَّ الْبُشْرَى، فَأَقْبَلَا أَتَمًّا). قَالَا : قَبِلْنَا، ثُمَّ دَعَا بِقَدَحٍ فِيهِ مَاءٌ، فَغَسَلَ يَدَيْهِ وَوَجْهَهُ فِيهِ وَمَجَّ فِيهِ، ثُمَّ قَالَ : (أَشْرَبَا مِنْهُ، وَأَفْرَعَا عَلَى وُجُوهِكُمَا وَتَحَوَّرَكُمَا وَأَبْشِرَا). فَأَخَذَا

“Napijte se pa se onda ostatkom vode polijte po licu i grudima, i radujte se!”

Njih dvojica su uzeli bokal i uradili kako im je rekao, a Ummu Selema je iza zastora povikala:

- Ostavite i svojoj majci!

I oni su i njoj ostavili jedan dio.

1673. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je sakupio grupu ensarija, r.a., i rekao im:

“Kurejšije su sve doskora bili u bezboštvu i nesreći a ja sam se trudio da ih popravim i pridobijem. Slažete li se da se oni vrate svojim kućama sa ovosvjetskim dobrima a vi sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s.?! ”

- Svakako - odgorili su oni.

“Kada bi drugi išli (širokim putem) kroz dolinu a ensarije (uskim brdskim) tjesnacem, zasigurno bih krenuo tjesnacem kojim idu ensarije”, rekao je na to Božiji Poslanik, s.a.v.s.

33. Misija Halida ibn Velida u plemenu Benu Džezime

1674. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je poslao Halida ibn Velida da pleme Benu Džezime pozove u islam. Međutim oni nisu htjeli da kažu da su primili islam, kako bi to trebalo, nego su govorili:

- Promijenili smo vjeru! Prevjerili smo se!

Halid ih je počeo ubijati i zarobljavati pa je svakom od nas predao po jednog zarobljenika da bi jednog dana naredio da svako od nas ubije svoga zarobljenika. Na to sam ja rekao:

الْقَدَحَ فَعَلَا، فَتَادَتْ أُمُّ سَلَمَةَ مِنْ وَرَاءِ السُّرِّ: أَنْ أَفْضِلَا لَأُمُّكُمَا، فَأَفْضِلَا لَهَا مِنْهُ طَائِفَةً.

١٦٧٣ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ قَالَ:

جَمَعَ النَّبِيُّ ﷺ نَاسًا مِنَ الْأَنْصَارِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ، فَقَالَ: (إِنَّ قُرَيْشًا حَدِيثُ عَهْدٍ بِجَاهِلِيَّةٍ وَمُصِيبَةٍ، وَإِنِّي أَرَدْتُ أَنْ أَجْبُرَهُمْ وَأَتَأَلَّفَهُمْ، أَمَّا تَرْضَوْنَ أَنْ يَرْجِعَ النَّاسُ بِالْدُّنْيَا وَتَرْجِعُونَ بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ إِلَى بُيُوتِكُمْ؟) قَالُوا: بَلَى، قَالَ: (لَوْ سَلَكَ النَّاسُ وَادِيَا، وَسَلَكَتِ الْأَنْصَارُ شِعْبًا، لَسَلَكَتُ وَادِيَّ الْأَنْصَارِ، أَوْ شِعْبَ الْأَنْصَارِ).

٣٣ - بَابُ: بَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ خَالِدَ بْنَ

الْوَلِيدِ إِلَى بَنِي جَذِيمَةَ

١٦٧٤ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ خَالِدَ بْنَ الْوَلِيدِ إِلَى بَنِي جَذِيمَةَ، فَدَعَاهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ، فَلَمْ يُحْسِنُوا أَنْ يَقُولُوا: أَسْلَمْنَا، فَجَعَلُوا يَقُولُونَ: صَبَّأْنَا صَبَّأْنَا، فَجَعَلَ خَالِدٌ يَقْتُلُ مِنْهُمْ وَيَأْسِرُ، وَدَفَعَ إِلَى كُلِّ رَجُلٍ مِنَّا

- Allaha mi, ja neću ubiti svoga zarobljenika i niko od mojih ljudi to neće učiniti!

Kada smo došli Vjerovjesniku, s.a.v.s., i to mu ispričali, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je podigao ruke i rekao:

“Moj Bože, izjavljujem Tebi da nemam ništa sa onim što je učinio Halid.”

Ponovio je to dva puta.

34. Odred Abdullaha ibn Huzafe es-Sehmija i Alkame ibn Mudžezziza el-Mudlidžija, poznat pod imenom Odred ensarija

1675. Alija, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je poslao jedan odred pod zapovjedništvom jednog ensarije, naredivši ljudima da mu budu pokorni. Kada se (zapovjednik jednom prilikom) naljutio, rekao je:

- Zar vam Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije naredio da mi budete pokorni?!

- Jeste - odgovorili su oni.

Na to je on rekao:

- Sakupite mi drva!

Kad su sakupili drva, on je naredio:

- Potpalite vatru!

Kad su potpalili vatru, naredio je:

- Uđite u vatru!

- Mi smo Vjerovjesniku, s.a.v.s., pribjegli od Vatre - govorili su oni, zadržavajući jedni druge.

I tako su ostali sve dok se vatra nije ugasila a njegova srdžba smirila. A kad je to čuo Vjerovjesnik, s.a.v.s., on je kazao:

“Dasu ušli u vatru, ne bi iz nje izašli do Sudnjeg dana! (Dužnost je) pokoravati se (samo) u onome što islam definira kao dobro!”

أَسِيرُهُ، حَتَّى إِذَا كَانَ يَوْمَ أَمْرِ خَالِدٍ أَنْ يَقْتُلَ كُلَّ رَجُلٍ مِّنَّا أَسِيرَهُ، فَقُلْتُ: وَاللَّهِ لَا أَقْتُلُ أُسِيرِي، وَلَا يَقْتُلُ رَجُلٌ مِّنْ أَصْحَابِي أَسِيرَهُ، حَتَّى قَدِمْنَا عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَذَكَرْنَاهُ، فَرَفَعَ النَّبِيُّ ﷺ يَدَيْهِ فَقَالَ: (اللَّهُمَّ إِنِّي أَبْرَأُ إِلَيْكَ مِمَّا صَنَعَ خَالِدٌ).
مَرَّتَيْنِ.

٣٤ - باب: سَرِيَّةُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُذَافَةَ السَّهْمِيِّ. وَعَلَقَمَةَ بْنِ مُجَرِّزِ الْمُدَلِجِيِّ وَيُقَالُ إِنَّهَا سَرِيَّةُ الْأَنْصَارِيِّ
١٦٧٥ : عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

بَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ سَرِيَّةً فَأَسْتَعْمَلَ عَلَيْهَا رَجُلًا مِّنَ الْأَنْصَارِ، وَأَمَرَهُمْ أَنْ يُطِيعُوهُ، فَعَضِبَ، فَقَالَ: أَلَيْسَ أَمْرُكُمْ النَّبِيُّ أَنْ تُطِيعُونِي؟ قَالُوا: بَلَى، قَالَ: فَاجْمَعُوا لِي حَطَبًا، فَجَمَعُوا، فَقَالَ: أَوْقِدُوا نَارًا، فَأَوْقَدُوهَا، فَقَالَ: ادْخُلُوهَا، فَهَمُّوا وَجَعَلَ بَعْضُهُمْ يُمَسِّكُ بَعْضًا، وَيَقُولُونَ: فَرَزْنَا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ مِنَ النَّارِ، فَمَا زَالُوا حَتَّى خَمَدَتِ النَّارُ، فَسَكَنَ غَضَبُهُ، فَبَلَغَ النَّبِيُّ ﷺ، فَقَالَ: (لَوْ دَخَلُوهَا مَا خَرَجُوا مِنْهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوفِ).

35. Misija Ebu Musaa i Muaza u Jemenu, prije Oproštajnog hadža

1676. Ebu Musa, r.a., kaže da ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslao sa Muazom ibn Džebelom u Jemen. Pošto je Jemen imao dvije pokrajine, jednog je uputio u jednu a drugog u drugu, i tom prilikom im je rekao:

“Olakšavajte, nemojte otežavati i obveseljavajte (ljude), nemojte ih rastjerivati (prijetnjama)!”

I svaki od njih krenuo je na svoj zadatak. Kada bi se koji od njih (priča on), putujući svojom pokrajinom, našao u blizini onoga drugog, posjetio bi ga i poselamio se sa njim. Jednom se tako Muaz, putujući pokrajinom na svojoj mazgi, našao blizu svoga druga Ebu Musaa pa ga je posjetio i zatekao ga kako sjedi među ljudima okupljenim oko njega. Tu je bio i jedan čovjek sa rukama svezanim oko vrata.

- O Abdullahu, sine Kajsov, šta je s ovim - upitao je Muaz?

- To je čovjek koji je zanijekao vjeru nakon što je primio islam.

Na to on reče:

- Neću sjahati sve dok ne bude pogubljen!

- On je zato i priveden, zato sjaši - reče on.

- Neću sjahati sve dok ne bude pogubljen - ponovi Muaz.

I on je naredio pa je čovjek pogubljen.

Tada je Muaz sjahao i rekao:

- Abdullahu, kako ti učiš Kur'an?

٣٥ - باب: بَعَثَ أَبِي مُوسَى وَمُعَاذٍ

إِلَى الْيَمَنِ قَبْلَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ
١٦٧٦ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ:

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ بَعَثَهُ وَمُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ إِلَى الْيَمَنِ، قَالَ: وَبَعَثَ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَلَى مِخْلَافٍ، قَالَ: وَالْيَمَنُ مِخْلَافَانِ، ثُمَّ قَالَ: (يَسْرًا وَلَا تُعْسِرًا، وَيَسْرًا وَلَا تُتَفَرَّأَ). فَأَنْطَلَقَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا إِلَى عَمَلِهِ قَالَ: وَكَانَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا إِذَا سَارَ فِي أَرْضِهِ وَكَانَ قَرِيبًا مِنْ صَاحِبِهِ أَخَذَتْ بِهِ عَهْدًا فَسَلَّمَ عَلَيْهِ، فَسَارَ مُعَاذٌ فِي أَرْضِهِ قَرِيبًا مِنْ صَاحِبِهِ أَبِي مُوسَى، فَجَاءَ يَسِيرُ عَلَى بَغْلَتِهِ حَتَّى أَتَتْهُ إِلَى، وَإِذَا هُوَ جَالِسٌ، وَقَدْ اجْتَمَعَ إِلَيْهِ النَّاسُ وَإِذَا رَجُلٌ عِنْدَهُ قَدْ جُمِعَتْ يَدَاهُ إِلَى عُنُقِهِ، فَقَالَ لَهُ مُعَاذٌ: يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ قَيْسٍ أَيِّمَ هَذَا؟ قَالَ: هَذَا رَجُلٌ كَفَرَ بَعْدَ إِسْلَامِهِ، قَالَ: لَا أَنْزِلُ حَتَّى يُقْتَلَ، قَالَ: إِنَّمَا جِيءَ بِهِ لِدَلِيلِكَ فَأَنْزِلْ، قَالَ: مَا أَنْزِلُ حَتَّى يُقْتَلَ، فَأَمَرَ بِهِ فُقْتُِلَ، ثُمَّ نَزَلَ فَقَالَ: يَا عَبْدَ اللَّهِ، كَيْفَ تَقْرَأُ الْقُرْآنَ؟ قَالَ أَنْفَوْهُ نَفْوًَا، قَالَ: فَكَيْفَ تَقْرَأُ أَنْتَ يَا مُعَاذٌ؟ قَالَ: أَنَامُ أَوَّلَ اللَّيْلِ، فَأَقُومُ وَقَدْ قَضَيْتُ جُزْئِي مِنَ النَّوْمِ، فَأَقْرَأُ مَا كَتَبَ اللَّهُ لِي، فَأَخْتَسِبُ نَوْمِي كَمَا أَخْتَسِبُ قَوْمِي.

- Učim ga s prekidima - rekao je Abdullah i upitao:

- A kako ti učiš, Muaze?

- Ja noću prvo legnem i odspavam, a onda ustanem i proučim koliko mi se dadne, ne zapostavljajući ni spavanje ni ibadet.

1677. Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., kaže da ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., uputio u Jemen i da ga je u vezi sa pićima koja se tamo prave upitao.

"Koja su to pića?"

- *Bit'* (vino od meda) i *mizr* (vrsta piva) - odgovorio je on.

Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Sve što opija zabranjeno je."

36. Slanje Alije ibn Ebu Taliba i Halida ibn Velida u Jemen

1678. El-Bera', r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., nas je poslao sa Halidom ibn Velidom u Jemen. Potom je (priča on) na njegovo mjesto poslao Aliju, rekavši mu:

"Reci onima koji su otišli sa Halidom da ko od njih hoće može ostati s tobom, a ko neće neka se vrati!"

Ja sam bio među onima koji su ostali i sa Alijom pa sam (kaže on) na ime toga dobio nekoliko oka (zlata)

1679. Burejde, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je poslao Aliju kod Halida da pokupi petinu (ratne dobiti). Kivan na Aliju što je iz ratnog plijena s kojim smo raspolagali izabrao sebi najljepšu robinju, ja sam rekao Halidu:

- Jesi li vidio ovoga?!

Kada smo (kasnije) došli kod

١٦٧٧ : عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ بَعَثَهُ إِلَى الْيَمَنِ، فَسَأَلَهُ عَنْ أَشْرِبَةٍ تُصْنَعُ بِهَا، فَقَالَ: (وَمَا هِيَ؟) قَالَ: الْبِتْعُ وَالْمِزْرُ، فَقَالَ: (كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ).

٣٦ - باب: بَعَثَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَخَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ إِلَى الْيَمَنِ

١٦٧٨ : عَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَعَثَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَعَ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ إِلَى الْيَمَنِ، قَالَ: ثُمَّ بَعَثَ عَلِيًّا بَعْدَ ذَلِكَ مَكَانَهُ، فَقَالَ ﷺ: (مُرْ أَصْحَابَ خَالِدٍ، مَنْ شَاءَ مِنْهُمْ أَنْ يُعَقَّبَ مَعَكَ فَلْيُعَقَّبْ، وَمَنْ شَاءَ فَلْيُقْبَلْ). فَكُنْتُ فِيْمَنْ عَقَّبَ مَعَهُ، قَالَ: فَغَنِمْتُ أَوَاقِيَّ ذَوَاتِ عَدَدٍ.

١٦٧٩ : عَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ عَلِيًّا إِلَى خَالِدٍ لِيَقْبِضَ الْخُمْسَ، وَكُنْتُ أَبْغُضُ عَلِيًّا، وَقَدْ

Vjerovjesnika, s.a.v.s., i njemu sam to ispričao, ali mi on reče:

“Ti mrziš Aliju, Burejde?!”

- Da - odgovorio sam.

“Nemaš ga pravo mrziti, jer njemu od te petine pripada i više nego što je uzeo”, reče on.

1680. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča:

- Alija ibn Ebu Talib, r.a., je poslao iz Jemena Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., jedan omanji neobrađen grumen zlata, zapakovan u komadu ušavljene kože. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je taj grumen podijelio četverici ljudi. Trojica od njih bili su Ujejna ibn Bedr, Ekre' ibn Hâbis i Zejd el-Hajl, dok je četvrti bio ili Alkame ili Amir ibn Tufejl. Neki ashab je vezano za to rekao:

- Preče je bilo da je to dato nama, nego njima!

Kad je to čuo Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao je:

“Nemate u mene povjerenja, a ja sam povjerenik Onoga Koji je na nebesima i dan-noć mi nebeske vijesti dolaze.”

Tada je (priča on) ustao jedan čovjek duboko upalih očiju, ispupčenih očnih jagodica, izdignutog čela, guste brade, obrijane glave i zadignuta ogrtača, i rekao:

- Allahov Poslaniče, boj se Allaha!

“Teško tebi! Zar nisam ja među stanovnicima Zemlje najpreči da se Allaha bojim?!” , odgovori on.

Čovjek je nakon toga ustao i krenuo napolje, a Halid ibn Velid je rekao:

- Da mu odrubim glavu, Allahov Poslaniče!?

“Ne, možda on klanja”, odgovorio je on.

أَغْتَسَلَ، فَقُلْتُ لِحَالِدٍ: أَلَا تَرَى إِلَى هَذَا، فَلَمَّا قَدِمْنَا عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ، فَقَالَ: (يَا بُرَيْدَةُ أَتَبْغِضُ عَلِيًّا؟) فَقُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (لَا تَبْغِضْهُ، فَإِنَّ لَهُ فِي الْخُمْسِ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ).

١٦٨٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: بَعَثَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنَ الْيَمَنِ بِذُحَيْبَةٍ فِي أَدِيمٍ مَقْرُوطٍ، لَمْ تُحْصَلْ مِنْ ثَرَابِهَا، قَالَ: فَقَسَمَهَا بَيْنَ أَرْبَعَةِ نَفَرٍ: بَيْنَ عُسَيْثَةَ بْنِ بَدْرٍ، وَأَقْرَعَ بْنِ حَابِسٍ، وَزَيْدِ الْخَيْلِ، وَالرَّابِعُ: إِمَّا عُلْقَمَةُ، وَإِمَّا عَامِرُ بْنُ الطُّفَيْلِ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِهِ: كُنَّا نَحْنُ أَحَقُّ بِهَذَا مِنْ هَؤُلَاءِ، قَالَ: فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: (أَلَا تَأْمُنُونِي وَأَنَا أَمِينٌ مَنْ فِي السَّمَاءِ، يَأْتِينِي خَبَرُ السَّمَاءِ صَبَاحًا وَمَسَاءً). قَالَ: فَقَامَ رَجُلٌ غَائِرُ الْعَيْنَيْنِ، مُشْرِفُ الْوَجْهَتَيْنِ، نَاشِئُ الْجَنْبَةِ، كَثُ اللَّحْيَةِ، مَخْلُوقُ الرَّأْسِ، مُشَمَّرُ الْإِزَارِ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَقِي اللَّهَ، قَالَ: (وَبَلَدَكَ)، أَوْ لَسْتُ أَحَقَّ أَهْلِ الْأَرْضِ أَنْ يَتَّقِيَ اللَّهَ). قَالَ: ثُمَّ وَلَّى الرَّجُلُ. قَالَ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَلَا أَضْرِبُ عُنُقَهُ؟ قَالَ: (لَا، لَعَلَّهُ أَنْ يَكُونَ يُصَلِّي). فَقَالَ خَالِدٌ: وَكَمْ مِنْ مُصَلٍّ

- Koliko klanjača izgovaraju jezikom nešto što ne postoji u njihovim srcima! - rekao je Halid.

Na to je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Meni nije zapovjedbano da kopam po ljudskim srcima niti da otvaram njihove utrobe!”

Zatim je pogledao za čovjekom koji je odlazio i rekao:

“Od potomaka ovoga čovjeka doći će ljudi koji će Allahovu Knjigu neprestano učiti, ali to neće prelaziti njihova grla. Oni će proljetati kroz vjeru kao strijela kroz tijelo.”

I mislim da je još kazao:

“Kada bih dočekao njihovo vrijeme, zasigurno bih ih ubijao kao što su ubijani pripadnici Semuda.”

37. Vojni pohod na Zu Halesu

1681. Hadis u vezi sa ovim, koji je prenio Džerir, i riječi koje mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., uputio: “Zar me nećeš rasteretiti Zu Halesu”, već je ranije naveden.

U ovoj predaji se još spominje da je Džerir rekao:

- Zu Halesa je bio hram u Jemenu koji je pripadao plemenima Has'am i Bedžila i u njemu su se nalazili kipovi koje su obožavali. Kada je Džerir stigao u Jemen, tamo je bio jedan čovjek koji je proricao sudbinu pomoću strjelica, pa mu je rečeno:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ovdje i ako te se domogne, odrubit će ti glavu.

Dok je on (jednom prilikom) radio sa strjelicama, Džerir se zaustavio kod njega i rekao:

يَقُولُ بِلِسَانِهِ مَا لَيْسَ فِي قَلْبِهِ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنِّي لَمْ أَوْمَرْ أَنْ أَنْقُبَ قُلُوبَ النَّاسِ وَلَا أَشُقُّ بُطُونَهُمْ). قَالَ: ثُمَّ نَظَرَ إِلَيْهِ وَهُوَ مُقَفٌّ، فَقَالَ: (إِنَّهُ يَخْرُجُ مِنْ ضِئْضِئِ هَذَا قَوْمٌ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ رَطْبًا، لَا يَجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ، يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرِّمِيَّةِ - وَأَظْنُّهُ قَالَ - لَئِنْ أَدْرَكْتُهُمْ لَأَقْتُلَنَّهُمْ قَتْلَ ثَمُودَ).

۳۷ - باب: غزوة ذي الخَلَصَةِ

۱۶۸۱: تَقَدَّمَ حَدِيثُ جَرِيرٍ فِي ذَلِكَ، وَقَوْلُ النَّبِيِّ ﷺ لَهُ: (أَلَا تُرِيحُنِي مِنْ ذِي الْخَلَصَةِ؟) وَذَكَرَ فِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ، قَالَ جَرِيرٌ: وَكَانَ دُو الْخَلَصَةِ بَيْنَا بِالْيَمَنِ لِحَنَعَمَ وَبَجِيلَةَ، فِيهِ نَضْبٌ تُعْبَدُ.

قَالَ: وَلَمَّا قَدِمَ جَرِيرُ الْيَمَنِ، كَانَ بِهَا رَجُلٌ يَسْتَقْسِمُ بِالْأَزْلَامِ، فَقِيلَ لَهُ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ هَا هُنَا، فَإِنْ قَدَرَ عَلَيْكَ ضَرَبَ عُتْقَكَ، قَالَ: فَبَيْنَمَا هُوَ يَضْرِبُ بِهَا إِذْ وَقَفَ عَلَيْهِ جَرِيرٌ، فَقَالَ: لَتَكْسِرَنَّهَا وَلَتَشْهَدَنَّ: أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَوْ لَأُضْرِبَنَّ عُتْقَكَ؟ قَالَ: فَكَسَرَهَا وَشَهِدَ.

- Ili ćeš ih polomiti i posvjedočiti da Nema boga osim Allaha, ili ću ti glavu odrubiti!

On je polomio strjelice i izrekao šehadet.

38. Džerirov odlazak u Jemen

1682. Džerir, r.a., priča:

- Kada sam bio u Jemenu susreo sam se sa dva čovjeka otuda. Jedan se zvao Zu Kela' a drugi Zu Amr. Pričao sam im o Božijem Poslaniku, s.a.v.s., pa mi je Zu Amr rekao:

- Izgleda da je čovjek o kome ti pričaš još prije tri dana umro.

Zaputili su se sa mnom i kada smo prevalili jedan dio puta susreli smo grupu ljudi koja je jahala iz pravca Medine pa smo ih upitali (za Božijeg Poslanika, s.a.v.s.) i oni nam rekoše:

- Poslanik, s.a.v.s., je umro i za halifu je postavljen Ebu Bekr, a narod je uredu.

Njih dvojica rekoše:

- Reci svome drugu (halifi) da smo mi dolazili i da ćemo možda opet dolaziti.

I vratili su se u Jemen.

39. Vojni pohod prema obali mora

1683. Džabir, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., odaslao je jedan vojni odred u pravcu morske obale i za zapovjednika im postavio Ebu Ubejdu ibn Džerraha. Bilo ih je tri stotine.

- Krenuli smo - kaže on - i kada smo prevalili dio puta nestalo je hrane. Tada je Ebu Ubejda zapovjedio da se sakupi sva zaliha hrane, i to je i učinjeno. Bilo je svega dvije (putne) torbe datula. On nam je od toga davao svaki dan

۳۸ - باب: ذَهَابُ جَرِيرٍ إِلَى الْيَمَنِ

۱۶۸۲ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنْتُ بِالْيَمَنِ، فَلَقَيْتُ رَجُلَيْنِ مِنْ أَهْلِ الْيَمَنِ: ذَا كَلَّاعٍ وَذَا عَمْرٍو، فَجَعَلْتُ أَحَدَهُمَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ لِي ذُو عَمْرٍو: لَيْنَ كَانَ الَّذِي تَذْكُرُ مِنْ أَمْرِ صَاحِبِكَ، لَقَدْ مَرَّ عَلَى أَجْلِهِ مُنْذُ ثَلَاثٍ وَأَقْبَلَ مَعِيَ حَتَّى إِذَا كُنَّا فِي بَعْضِ الطَّرِيقِ، رُفِعَ لَنَا رَكْبٌ مِنْ قِبَلِ الْمَدِينَةِ فَسَأَلْنَاهُمْ، فَقَالُوا: قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَاسْتُخْلِفَ أَبُو بَكْرٍ، وَالنَّاسُ صَالِحُونَ. فَقَالَ: أَخْبِرْ صَاحِبَكَ أَنَّا قَدْ جِئْنَا وَلَعَلَّنَا سَنَعُودُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ، وَرَجَعَا إِلَى الْيَمَنِ.

۳۹ - باب: غَزْوَةُ سَيْفِ الْبَحْرِ

۱۶۸۳ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ

قَالَ: لَمَّا بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَغْنًا قِبَلَ السَّاحِلِ، وَأَمَرَ عَلَيْهِمُ أَبَا عُبَيْدَةَ بْنَ الْجَرَّاحِ، وَهُمْ ثَلَاثُمِائَةٍ، فَخَرَجْنَا وَكُنَّا يَبْغِضُ الطَّرِيقِ فَنَبِي الزَّادِ، فَأَمَرَ أَبُو عُبَيْدَةَ بِأَزْوَادِ الْجَيْشِ فَجُمِعَ، فَكَانَ مِزْوَدِي تَمْرٍ، فَكَانَ يَقُوتُنَا كُلَّ يَوْمٍ قَلِيلًا قَلِيلًا حَتَّى فَنِي، فَلَمْ يَكُنْ يُصَيِّبُنَا إِلَّا تَمْرَةٌ تَمْرَةٌ، فَقُلْتُ: مَا تُغْنِي عَنْكُمْ تَمْرَةٌ؟

pomalo sve dok nije ponestalo tako dan nas je mogla zapasti samo po jedna datula.

- Kako vam jedna datula može biti dovoljna - upitao sam?

Na to je on odgovorio:

- Shvatili smo njenu vrijednost tek kada je i nje nestalo.

I tako smo stigli do mora. Iznenada, ugledali smo ribu veliku poput brijega. Ljudi su je jeli osamnaest noći. Ebu Ubejde je naredio da se dva njezina rebra usprave i da se deva odsedla, a zatim je provedena ispod njih ne dotakavši ih.

1684. Džabir, r.a., u drugoj predaji kaže:

- More nam je izbacilo jednu životinju zvanu *el-Anber*, i mi smo je jeli pola mjeseca i masirali smo se njezinim salom tako da su naša tjelesa postala čvrsta.

U drugoj predaji od njega stoji:

- Ebu Ubejde je rekao: - Jedite!

A kada smo se vratili u Medinu spomenuli smo to Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa je rekao:

“Jedite opskrbu koju je Allah dao, a nahranite i nas ako je ima još kod vas.”

Neki od njih su mu dali jedan komad koji je on pojeo.

40. Vojni pohod Ujejne ibn Hisn

1685. Abdullah ibn Zubejr, r.a., priča da je jedna grupa konjanika plemena Benu Temim došla Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa je tada Ebu Bekr rekao:

- Postavi (im) za zapovjednika Ka'ka'a ibn Ma'beda ibn Zuraru!

A Omer je rekao:

قَالَ: لَقَدْ وَجَدْنَا فَقْدَهَا حِينَ فَنَيْتَ، ثُمَّ أَتَيْنَا إِلَى الْبَحْرَيْنِ فَإِذَا حُوتٌ مِثْلُ الظَّرْبِ، فَأَكَلَ مِنْهُ الْقَوْمُ ثَمَانَ عَشْرَةَ لَيْلَةً، ثُمَّ أَمَرَ أَبُو عُبَيْدَةَ بِضِلْعَيْنِ مِنْ أَضْلَاعِهِ فَنَصَبَا، ثُمَّ أَمَرَ بِرَاحِلَةٍ فَرَحِلَتْ ثُمَّ مَرَّتْ تَحْتَهُمَا فَلَمْ تُصِبْهُمَا.

١٦٨٤: وَعَنْ رَضِيِّ اللَّهِ عَنْهُ، فِي رَوَايَةٍ أَنَّهُ قَالَ: فَأَلْقَى لَنَا الْبَحْرُ دَابَّةً يُقَالُ لَهَا الْغَبِيرُ، فَأَكَلْنَا مِنْهُ نِصْفَ شَهْرٍ، وَأَدَمْنَا مِنْ وَدَكِهِ، حَتَّى نَابَتْ إِلَيْنَا أَجْسَامُنَا.

وَعَنْهُ فِي رَوَايَةٍ أُخْرَى: قَالَ أَبُو عُبَيْدَةَ: كُلُّوْا، فَلَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِيْنَةَ ذَكَرْنَا ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: (كُلُّوْا، رِزْقًا أَخْرَجَهُ اللَّهُ، أَطْعِمُونَا إِنْ كَانَ مَعَكُمْ). فَأَتَاهُ بَعْضُهُمْ بِبَعْضٍ فَأَكَلَهُ.

٤٠ - باب: غزوة عيينة بن حصن

١٦٨٥: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ قَدِمَ رَكْبٌ مِنْ بَنِي تَمِيمٍ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: أَمْرُ الْقَعْقَاعِ بْنِ مَعْبُدٍ بْنِ زُرَّارَةَ، قَالَ عُمَرُ: بَلْ أَمْرُ الْأَقْرَعِ بْنِ حَابِسٍ، قَالَ أَبُو بَكْرٍ: مَا أَرَدْتُ إِلَّا خِلَافِي، قَالَ عُمَرُ: مَا أَرَدْتُ خِلَافَكَ، فَتَمَارَيْنَا حَتَّى أَرْتَفَعَتْ أَصْوَاتُهُمَا، فَتَرَلَّ فِي ذَلِكَ: ﴿يَا أَيُّهَا

- Ne, nego postavi za zapovjednika Akre'a ibn Habisa!

Ebu Bekr je rekao:

- Htio si samo da mi proturječiš.

Omer je rekao:

- Nisam ti htio proturječiti.

I tako su se oni nastavili raspravljati sve dok nisu podigli svoje glasove, pa je u vezi s tim objavljeno:

O vjernici, ne odlučujte se ni na što dok za to ne upitate Allaha i Poslanika Njegova i stalno imajte na umu Allaha..., do kraja ajeta (El-Hudžurat, 1)

41. Delegacija plemena Benu Hanife i kazivanje Sumame ibn Usala

1686. Ebu Hurejre, r.a, priča:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je odaslao jedan odred konjanika u pravcu Nedžda pa su oni doveli čovjeka iz plemena Benu Hanife zvanog Sumame ibn Usal i privezali ga za jedan od stupova džamije. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je otišao do njega i rekao:

“Šta ima kod tebe, Sumame?”

On je odgovorio:

- Imam dobro, o Muhammede! Ako me pogubiš, pogubit ćeš onoga koji je ubijao, a ako me poštediš, poštedit ćeš zahvalnoga. Ako, pak, želiš imetak, samo traži koliko želiš!

I on je bilo ostavljen do sutrašnjeg dana kada mu je (Poslanik) rekao:

“Šta ima kod tebe, Sumame?”

On je odgovorio:

- Ono što sam ti već rekao: Ako me poštediš, poštedio si zahvalnog.

الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدُمُوا. حَتَّىٰ أَنْقَضَتْ.

٤١ - باب: وَفَدِ بَنِي حَنِيفَةَ وَحَدِيثِ ثُمَامَةَ بْنِ أَنَالٍ

١٦٨٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ:

بَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ خَيْلًا قِلَ نَجْدٍ، فَجَاءَتْ بِرَجُلٍ مِنْ بَنِي حَنِيفَةَ يُقَالُ لَهُ ثُمَامَةُ بْنُ أَنَالٍ، فَرَبَطُوهُ بِسَارِيَةٍ مِنْ سَوَارِي الْمَسْجِدِ، فَخَرَجَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: (مَا عِنْدَكَ يَا ثُمَامَةُ؟) فَقَالَ:

عِنْدِي خَيْرٌ يَا مُحَمَّدُ، إِنْ تَقْتُلْنِي تَقْتُلْ ذَا دَمٍ، إِنْ تَنْعِمَ تَنْعِمَ عَلَى شَاكِرٍ، وَإِنْ كُنْتَ تُرِيدُ الْمَالَ، فَسَلْ مِنْهُ مَا شِئْتَ، فَتَرَكَ حَتَّىٰ كَانَ الْعَدُوُّ، ثُمَّ قَالَ لَهُ: (مَا عِنْدَكَ يَا ثُمَامَةُ؟) قَالَ: مَا قُلْتُ لَكَ: إِنْ تَنْعِمَ تَنْعِمَ عَلَى شَاكِرٍ، فَتَرَكَهُ حَتَّىٰ كَانَ بَعْدَ الْعَدُوِّ، فَقَالَ: (مَا عِنْدَكَ يَا ثُمَامَةُ؟)

I on ga je ostavio za naredni dan kada ga je ponovo upitao:

“Šta ima kod tebe, Sumama?”

On je odgovorio:

- Ima ono što sam ti već rekao.

Na to je on rekao:

“Oslobodite Sumamu!”

Tada je on otišao u palmovik u blizini džamije i okupao se, a potom ušao u džamiju i izgovorio:

- Očitujem da nema boga osim Allaha i očitujem da je Muhammed Allahov poslanik. O Muhammede, tako mi Allaha, na zemlji mi ne bijaše mržega lica od tvoga, a sada mi je tvoje lice postalo najdraže! Tako mi Allaha, ne bijaše mi mrže vjere od tvoje, ali mi je ona sada najdraža vjera! Tako mi Allaha, ne bijaše mi mržeg kraja od tvoga, ali mi sada tvoj kraj postade najdraži kraj! Zaista, tvoji konjanici su me zarobili kada sam želio učiniti umru, pa šta ti o tome misliš?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu je saopćio radosnu vijest (čestitao mu) i naredio mu da učini umru. I kada je on stigao u Mekku, neko mu je rekao:

- Prevrjedio si se?

On je odgovorio:

- Ne, tako mi Allaha, već sam prihvatio islam sa Muhammedom, Allahovim poslanikom, s.a.v.s. Ne, tako mi Allaha! Neće vam moći iz Jemame doći ni jedno zrno pšenice bez Vjerovjesnikova, s.a.v.s., dopuštenja!

1687. Ibn Abbas, r.a., kaže:

- Lažac Musejluma se pojavio u vrijeme Vjerovjesnika, s.a.v.s., govoreći:

فَقَالَ: عِنْدِي مَا قُلْتُ لَكَ، فَقَالَ: (أَطْلِقُوا ثَمَامَةَ). فَأَنْطَلَقَ إِلَى نَجْلٍ قَرِيبٍ مِنَ الْمَسْجِدِ، فَأَغْتَسَلَ ثُمَّ دَخَلَ الْمَسْجِدَ، فَقَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، يَا مُحَمَّدُ، وَاللَّهِ مَا كَانَ عَلَى الْأَرْضِ وَجْهُ أَبْغَضَ إِلَيَّ مِنْ وَجْهِكَ، فَقَدْ أَصْبَحَ وَجْهَكَ أَحَبَّ الْوُجُوهِ إِلَيَّ، وَاللَّهِ مَا كَانَ مِنْ دِينٍ أَبْغَضَ إِلَيَّ مِنْ دِينِكَ، فَأَصْبَحَ دِينُكَ أَحَبَّ الدِّينِ إِلَيَّ، وَاللَّهِ مَا كَانَ مِنْ بَلَدٍ أَبْغَضَ إِلَيَّ مِنْ بَلَدِكَ، فَأَصْبَحَ بَلَدُكَ أَحَبَّ الْبِلَادِ إِلَيَّ، وَإِنَّ خَيْلَكَ أَخَذَتْني، وَأَنَا أُرِيدُ الْعُمْرَةَ، فَمَاذَا تَرَى؟ فَبَشَّرَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَمَرَهُ أَنْ يَغْتَمِرَ، فَلَمَّا قَدِمَ مَكَّةَ قَالَ لَهُ قَائِلٌ: صَبَوْتُ، قَالَ: لَا وَاللَّهِ، وَلَكِنْ أَسْلَمْتُ مَعَ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَلَا وَاللَّهِ، لَا يَأْتِيكُمْ مِنَ الْيَمَامَةِ حَبَّةٌ حِنْطَةٍ حَتَّى يَأْذَنَ فِيهَا النَّبِيُّ ﷺ.

١٦٨٧ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَدِمَ مُسَيْلِمَةُ الْكَذَّابُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَجَعَلَ يَقُولُ: إِنَّ جَعَلَ لِي مُحَمَّدٌ الْأَمْرَ مِنْ بَعْدِهِ تَبِعْتُهُ،

- Ako mi Muhammed prepusti ovu stvar poslije njega, slijedit ću ga.

On je došao u Medinu sa mnoštvom svojih sunarodnjaka. Tada mu je došao Allahov Poslanik, s.a.v.s., u pratnji Sabita ibn Kajsa ibn Šemmasa. U ruci Allahova Poslanika, s.a.v.s., bio je komad palmina drveta. Zaustavio se pred Musejlimom, koji je bio okružen svojom družinom, i rekao mu:

“Da mi tražiš ovaj komad (drveta), ne bih ti ga dao, i ti, sigurno, nećeš moći izbjeći Allahovu odredbu o tebi! Zato, ako okreneš leđa, Allah će te, sigurno, uništiti. Zaista, ja vidim da si ti osoba koja mi je pokazana u snu, a evo Sabit ibn Kajs će ti odgovoriti umjesto mene.” I onda se udaljio od njega.

Ibn Abbas kaže:

– Pitao sam na šta se odnose riječi Allahova Poslanika, s.a.v.s., “Zaista, vidim da si ti osoba koja mi je u snu pokazana...”, pa me Ebu Hurejre izvijestio da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., o tome rekao:

“Jednom dok sam spavao vidio sam u svojim rukama dvije zlatne narukvice, koje su me zabrinule. Tada mi je u snu nadahnuto da puhnem u njih, i ja sam puhnuo pa su one odletjele. Ja sam to protumačio tako da će se dva lažova pojaviti poslije mene. Jedan od njih dvojice je El-‘Ansi, a drugi je Musejlina.”

1688. Ebu Hurejre, r.a, kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Jednom dok sam spavao, donesene su mi zemaljske riznice i u moje ruke

وَقَدِمَهَا فِي بَسَرٍ كَثِيرٍ مِنْ قَوْمِي، فَأَقْبَلَ إِلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَمَعَهُ ثَابِتُ بْنُ قَيْسٍ ابْنِ شَمَّاسٍ، وَفِي يَدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قِطْعَةً جَرِيدٍ، حَتَّى وَقَفَ عَلَى مُسَيْلِمَةَ فِي أَصْحَابِهِ، فَقَالَ: (لَوْ سَأَلْتَنِي هَذِهِ الْقِطْعَةَ مَا أَعْظَيْتُكَهَا، وَلَنْ تَعْدُو أَمْرَ اللَّهِ فِيكَ، وَلَكِنْ أَذْبَرْتَ لِيَعْفِرَنَّكَ اللَّهُ، وَإِنِّي لَأَرَاكَ الَّذِي أُرِيتُ فِيهِ مَا رَأَيْتُ، وَهَذَا ثَابِتُ بْنُ قَيْسٍ يُجِيبُكَ عَنِّي). ثُمَّ أَنْصَرَفَ عَنْهُ، قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَسَأَلْتُ عَنْ قَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّكَ أَرَى الَّذِي أُرِيتُ فِيهِ مَا رَأَيْتُ). فَأَخْبَرَنِي أَبُو هُرَيْرَةَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ، رَأَيْتُ فِي يَدَيَّ سَوَارِينَ مِنْ ذَهَبٍ، فَأَهَمَّنِي شَأْنُهُمَا، فَأَوْجِي إِلَيَّ فِي الْمَنَامِ: أَنْ أَتَفَخَّهُمَا، فَتَفَخْتُهُمَا فَطَارَا، فَأَوَّلُهُمَا كَذَّابِينَ يَخْرُجَانِ بَعْدِي). أَحَدُهُمَا الْعَنْسِيُّ، وَالْآخَرُ مُسَيْلِمَةُ.

١٦٨٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ أُتِيتُ بِخَزَائِنِ الْأَرْضِ، فَوُضِعَ فِي كَفِّي سَوَارَانِ مِنْ ذَهَبٍ، فَكَبَّرَا عَلَيَّ، فَأَوْجِي

stavljene dvije zlatne narukvice. To mi je palo teško. Tada mi je nadahnuto da puhnem u njih, pa sam puhnuo i one su nestale. Ja sam protumačio da su to dva lažova između kojih se nalazim: vladar Sane i vladar Jamame.”

42. Kazivanje o stanovnicima Nedžrana

1689. Huzejfe, r.a., priča:

– Došli su ‘Akib i Sejjid, dva prvaka Nedžrana, Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., želeći da se s njim međusobno prokunu. On kaže da je jedan od njih rekao drugom:

- Ne čini to, jer tako mi Boga, ako je on vjerovjesnik i prokune nas, neće nam biti spasa, ni nama ni našem potomstvu nakon nas!

Onda su mu rekli:

- Zaista ćemo ti dati to što si tražio. Pošalji s nama jednu povjerljivu osobu i ne šalji drugog osim povjerljivog!

On je na to rekao:

“Zasigurno, poslat ću s vama uistinu povjerljiva čovjeka.”

Svaki od drugova Allahova Poslanika, s.a.v.s., želio je da on bude taj. Tada je on rekao: “Ustani Ebu Ubejde, sine Džerrahov!”

Kada je on ustao, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Ovo je pouzdanik ovog ummeta.”

1690. Enes, r.a., u jednoj drugoj predaji, kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

إِلَيَّ أَنْ أَتَفُخَهُمَا، فَتَفُخْتُهُمَا فَذَهَبَا، فَأَوَلَّتُهُمَا الْكَذَّابَيْنِ اللَّذَيْنِ أَنَا بَيْنَهُمَا: صَاحِبَ صَنْعَاءَ، وَصَاحِبَ الْيَمَامَةِ).

٤٢ - باب: قِصَّةِ أَهْلِ نَجْرَانَ

١٦٨٩: عَنْ حُذَيْفَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: جَاءَ الْعَاقِبُ وَالسَّيِّدُ، صَاحِبَا نَجْرَانَ، إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يُرِيدَانِ أَنْ يُلَاعِنَاهُ، قَالَ: فَقَالَ أَحَدُهُمَا لِصَاحِبِهِ: لَا تَفْعَلْ، فَوَاللَّهِ لَئِنْ كَانَ نَبِيًّا فَلَا عَنَتَا لَا نُفْلِحُ نَحْنُ وَلَا عَقِيَّتَا مِنْ بَعْدِنَا. قَالَ: إِنَّا نُعْطِيكَ مَا سَأَلْتَنَا، وَأَبْعَثْ مَعَنَا رَجُلًا أَمِينًا، وَلَا تَبْعَثْ مَعَنَا إِلَّا أَمِينًا. فَقَالَ: (لَأَبْعَثَنَّ مَعَكُمْ رَجُلًا أَمِينًا حَقَّ أَمِينٍ). فَاسْتَشْرَفَ لَهُ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: (قُمْ يَا أَبَا عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ). فَلَمَّا قَامَ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (هَذَا أَمِينٌ هَذِهِ الْأُمَّةُ).

١٦٩٠: وَفِي رَوَايَةٍ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لِكُلِّ أُمَّةٍ أَمِينٌ، وَأَمِينُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ).

“Svaka zajednica ima svoga pouzdanika, a pouzdanik ove zajednice je Ebu Ubejde, sin Džerrahov.”

43. Dolazak Eš'arijuna i Jemenaca

1691. Ebu Musa, r.a., priča:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., je došla je grupa eš'arijuna, tražeći da nam da neke od tovarnih i jahaćih životinja, ali je on odbio. Mi smo ponovo tražili da nam da nešto od tovarnih i jahaćih životinja, pa se on zekleo da nam neće dati. Nakon nekog vremena, Vjerovjesniku, s.a.v.s., je predat neki plijen u devama i on je naredio da se nama da pet deva. I kad smo ih preuzeli, rekli smo:

– Naveli smo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da nesvjesno prekrši svoju zakletvu, nećemo se moći nikada poslije toga spasiti.

Potom sam mu ja otišao i rekao:

– O Allahov Poslaniče, ti si se, zaista, zakleo da nam nećeš dati tovarnih i jahaćih životinja, međutim ti si nam ih, ipak, dao.

Na to je on rekao:

“Da, ali ja ne učinim nijednu zakletvu a potom vidim nešto što je bolje od nje, a da to što je bolje ne uradim, a za zakletvu se ne iskupim.”

1692. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Došli su vam stanovnici Jemena, oni su nježnih srca i blagih duša. Vjerovanje je jemensko i mudrost je jemenska. Hvalisavost i oholost su odlike onih koji posjeduju deve, dok su smirenost i dostojanstvo odlike onih koji posjeduju ovce.”

٤٣ - باب: قُدُومِ الْأَشْعَرِيِّينَ وَأَهْلِ الْيَمَنِ

١٦٩١ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ:

أَتَيْنَا النَّبِيَّ ﷺ نَقَرٌ مِنَ الْأَشْعَرِيِّينَ فَاسْتَحْمَلْنَاهُ، فَأَبَى أَنْ يَحْمِلَنَا، فَاسْتَحْمَلْنَاهُ فَحَلَفَ أَنْ لَا يَحْمِلَنَا، ثُمَّ لَمْ يَلْبَثِ النَّبِيُّ ﷺ أَنْ أَتَيْتُ بِنَهْجِ إِبِلٍ، فَأَمَرَ لَنَا بِخَمْسِ ذُودٍ، فَلَمَّا قَبَضْنَاهَا قُلْنَا: تَعَقَّلْنَا النَّبِيَّ ﷺ يَمِينَهُ، لَا نُفْلِحُ بَعْدَهَا أَبَدًا، فَأَتَيْتُهُ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّكَ حَلَفْتَ أَنْ لَا تَحْمِلَنَا وَقَدْ حَمَلْتَنَا؟ قَالَ: (أَجَلْ)، وَلَكِنْ لَا أَخْلِفُ عَلَى يَمِينٍ، فَأَرَى غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا، إِلَّا أَتَيْتُ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ مِنْهَا وَتَحَلَّلْتُهَا).

١٦٩٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَتَاكُمْ أَهْلُ الْيَمَنِ، هُمْ أَرَقُّ أَفِيدَةً وَأَلْيُنْ قُلُوبًا، الْإِيمَانُ يَمَانٌ وَالْحِكْمَةُ يَمَانِيَّةٌ، وَالْفَخْرُ وَالْخِيَلَاءُ فِي أَهْلِ الْإِبِلِ، وَالسَّكِينَةُ وَالْوَقَارُ فِي أَهْلِ الْغَنَمِ).

٤٤ - باب: حَبَّةُ الْوَدَاعِ

١٦٩٣ : حَدِيثُ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا عَنْ صَلَاةِ النَّبِيِّ ﷺ فِي الْكَعْبَةِ قَدْ

44. Oproštajni hadž

1693. Hadis koji prenosi Ibn Omer, r.a., o Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., klanjanju u Kabi spomenut je ranije (hadis br. 296). U ovoj predaji još stoji:

“...kod mjesta na kome je klanjao je jedna crvena mermerna ploča.”

1694. Zejd ibn Erkam, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je vodio devetnaest vojnih pohoda, a obavio je samo jedan hadž nakon Hidžre - Oproštajni hadž.

1695. Ebu Bekre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Vrijeme se okreće onako kao na dan kada je Allah stvorio nebesa i Zemlju: godina je dvanaest mjeseci od kojih su četiri sveti, i to tri uzastopno: zu-l-k'ade, zu-l-hidždže i muharrem, a redžeb pada, kao u plemena Mudar, između džumade-l-uhra i ša'bana.

“Koji je ovo mjesec?”, upitao je.

- Allah i Njegov Poslanik znaju najbolje - odgovorili smo.

On je šutio tako da smo pomislili da će ga nazvati drugim imenom. Zatim je rekao:

“Nije li ovo zu-l-hidždže?!”

- Jeste - odgovorili smo.

“Koji je ovo grad?”, rekao je on.

- Allah i Njegov Poslanik znaju najbolje - odgovorili smo.

On je šutio tako da smo pomislili da će ga nazvati drugim imenom. Onda je rekao:

“Nije li Mekka?!”

تَقَدَّمَ، وَذَكَرَ فِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ قَالَ: وَعِنْدَ الْمَكَانِ الَّذِي صَلَّى فِيهِ مَرْمَرَةٌ حُمْرَاءُ.

١٦٩٤ : عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ غَزَا تِسْعَ عَشْرَةَ غَزْوَةً، وَأَنَّهُ حَجَّ بَعْدَ مَا هَاجَرَ حَجَّةً وَاحِدَةً لَمْ يَحُجَّ بَعْدَهَا، حَجَّةَ الْوَدَاعِ.

١٦٩٥ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الرَّمَانُ قَدْ اسْتَدَارَ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ، السَّنَةُ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ: ثَلَاثَةٌ مُتَوَالِيَاتٌ: ذُو الْقَعْدَةِ وَذُو الْحِجَّةِ وَالْمُحَرَّمُ، وَرَجَبُ مُصَرٍّ، الَّذِي بَيْنَ جُمَادَى وَشَعْبَانَ. أَيُّ شَهْرٍ هَذَا؟). قُلْنَا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ بِغَيْرِ اسْمِهِ، قَالَ: (أَلَيْسَ ذَا الْحِجَّةِ؟). قُلْنَا: بَلَى، قَالَ: (فَأَيُّ بَلَدٍ هَذَا؟). قُلْنَا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ بِغَيْرِ اسْمِهِ، قَالَ: (أَلَيْسَ الْبَلَدُ؟). قُلْنَا: بَلَى، قَالَ: (فَأَيُّ يَوْمٍ هَذَا؟). قُلْنَا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ بِغَيْرِ اسْمِهِ، قَالَ: (أَلَيْسَ يَوْمَ النَّحْرِ؟). قُلْنَا: بَلَى، قَالَ: (فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ - قَالَ الرَّاوي: وَأَخْسِبُهُ قَالَ -

- Jeste - odgovorili smo.

"Koji je ovo dan?", upitao je on.

- Allah i Njegov Poslanik znaju najbolje - odgovorili smo.

On je šutio tako da smo pomislili da će ga nazvati drugim imenom, a potom je rekao:

"Nije li dan klanja (kurbana)?"

- Jeste - odgovorili smo.

Onda je on rekao:

"Zaista, vaša krv, vaši imeci (prenosilac kaže da misli da je rekao) i vaše časti sveti su vam poput svetosti ovoga vašega dana u ovom vašem gradu u ovom vašem mjesecu. Vi ćete susresti Gospodara vašega pa će vas pitati za vaša djela. Pazite! Nemojte se poslije mene vratiti među one koji su zalutali, (koji će) sjeći vratove jedni drugima. Neka prisutni prenese odsutnom jer će, možda, neki kojima prenese biti svjesniji od onoga koji je čuo."

Zatim je Vjerovjesnik, s.a.v.s., ponovio dva puta:

"Jesam li prenio (Allahovu poruku)?"

1696. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., obrijao svoju glavu prilikom Oproštajnog hadža. (Tako su uradili) i neki od njegovih drugova, dok su neki od njih samo skratili kosu.

45. Vojni pohod na Tebuk poznat kao Tegobna vojna

1697. Ebu Musa, r.a., kazuje:

- Moji drugovi su me poslali Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da zatražim od njega da im da nešto od (deva) za tovarenje i jahanje, budući da su bili s njim u tegobnom vojnom pohodu, a to je Vojna na Tebuk. Ja sam mu rekao:

وَأَعْرَاضَكُمْ عَلَيْكُمْ حَرَامٌ، كَحُرْمَةِ
يَوْمِكُمْ هَذَا، فِي بَلَدِكُمْ هَذَا، فِي
شَهْرِكُمْ هَذَا، وَسَتَلْقَوْنَ رَبَّكُمْ،
فَسَيَسْأَلُكُمْ عَنْ أَعْمَالِكُمْ، أَلَا فَلَا
تَرْجِعُوا بَعْدِي ضُلَالًا، يَضْرِبُ بَغْضُكُمْ
رِقَابَ بَغْضٍ، أَلَا لِيَبْلُغَ الشَّاهِدُ
الْغَائِبَ، فَلَعَلَّ بَغْضَ مَنْ يُبْلَغُهُ أَنْ
يَكُونَ أَوْعَى لَهُ مِنْ بَغْضِ مَنْ سَمِعَهُ،
أَلَا هَلْ بَلَّغْتُ). مَرَّتَيْنِ.

١٦٩٦ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ حَلَقَ رَأْسَهُ فِي
حَجَّةِ الْوَدَاعِ، وَأَنَاسَ مِنْ أَصْحَابِهِ،
وَقَصَرَ بَعْضُهُمْ.

٤٥ - باب: غَزْوَةُ ثُبُوكَ وَهِيَ غَزْوَةُ الْعُسْرَةِ

١٦٩٧ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ : أَرْسَلَنِي أَصْحَابِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ
ﷺ أَسْأَلُهُ الْخُمْلَانَ لَهُمْ، إِذْ هُمْ مَعَهُ فِي
جَيْشِ الْعُسْرَةِ، وَهِيَ غَزْوَةُ ثُبُوكَ،
فَقُلْتُ : يَا نَبِيَّ اللَّهِ، إِنَّ أَصْحَابِي
أَرْسَلُونِي إِلَيْكَ لِتُخِمِلَهُمْ، فَقَالَ : (وَاللَّهِ
لَا أَخِمِلُكُمْ عَلَى شَيْءٍ). وَوَافَقْتُهُ وَهُوَ
غَضَبَانُ وَلَا أَشْعُرُ، وَرَجَعْتُ حَزِينًا مِنْ

- O Allahov Vjerovjesniče! Zaista, drugovi moji poslali su me tebi da im daš nešto za jahanje i nošenje tovара.

Na to je on rekao:

“Tako mi Allaha, neću vam dati ništa za jahanje i nošenje tovара!”

Susreo sam se s njim kada je on bio ljut, a ja to nisam primijetio. Usljed ovog Vjerovjesnikova, s.a.v.s., odbijanja vratio sam se tužan i u strahu da se Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije naljutio na mene. Vrativši se svojim drugovima, izvijestio sam ih o onome što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao. Zadržao sam se jedan trenutak, kad čujem Bilala kako doziva:

- O Abdullahu, sine Kajsov!

Odazvao sam mu se, a on reče:

- Odazovi se Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., koji te zove!

Kada sam mu došao, on je rekao:

“Uzmi ove dvije vezane zajedno i ove dvije vezane zajedno” - od šest kamila koje je on tada kupio od Sa'da - “i idi s njima svojim drugovima i reci im da vam Allah (ili je rekao - Allahov Poslanik, s.a.v.s.) daje da ih jašete i na njih tovarite, pa jašite i tovarite ih!”

Odveo sam ih njima i rekao:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., vam uistinu daje ove da ih jašete i na njih tovarite, ali ja vas, tako mi Allaha, neću ostaviti na miru sve dok neko od vas ne ode sa mnom nekome ko je čuo riječi Allahova Poslanika, s.a.v.s., da ne mislite da sam vam ja rekao nešto što Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije rekao.

Na to su mi oni rekli:

- Zaklinjemo se Allahom da si ti kod nas, zaista, iskren čovjek, i mi ćemo, svakako, učiniti to što želiš.

Tada je Ebu Musa krenuo sa jednom

مَنْعَ النَّبِيِّ ﷺ، وَمِنْ مَخَافَةٍ أَنْ يَكُونَ
النَّبِيُّ ﷺ وَجَدَ فِي نَفْسِهِ عَلَيَّ، فَرَجَعْتُ
إِلَى أَصْحَابِي، فَأَخْبَرْتُهُمُ الَّذِي قَالَ
النَّبِيُّ ﷺ، فَلَمْ أَلْبَثْ إِلَّا سُوَيْعَةً إِذْ
سَمِعْتُ بِلَالًا يُنَادِي: أَيُّ عَبْدَ اللَّهِ بْنُ
قَيْسٍ، فَأَجَبْتُهُ، فَقَالَ: أَجِبْ رَسُولَ اللَّهِ
ﷺ يَدْعُوكَ، فَلَمَّا أَتَيْتُهُ قَالَ: (خُذْ هَذَيْنِ
الْقَرَبَتَيْنِ، وَهَذَيْنِ الْقَرَبَتَيْنِ - لَيْسَتْ أَبْعَرَةٌ
أَتْبَاعُهُنَّ حَيْثُ مِنْ سَعْدٍ - فَأَنْطَلِقْ بِهِنَّ
إِلَى أَصْحَابِكَ، فَقُلْ: إِنَّ اللَّهَ، أَوْ قَالَ:
إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَحْمِلُكُمْ عَلَى هَؤُلَاءِ
فَارْكَبُوهُنَّ). فَأَنْطَلَقْتُ إِلَيْهِمْ بِهِنَّ،
فَقُلْتُ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ يَحْمِلُكُمْ عَلَى
هَؤُلَاءِ، وَلَكِنِّي وَاللَّهِ لَا أَدْعُكُمْ حَتَّى
يَنْطَلِقَ مَعِيَ بَعْضُكُمْ إِلَى مَنْ سَمِعَ مَقَالَ
رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، لَا تَطْلُؤُوا أَنِّي حَدَّثْتُكُمْ
شَيْئًا لَمْ يَقُلْهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَقَالُوا لِي:
وَاللَّهِ إِنَّكَ عِنْدَنَا لَمُصَدِّقٌ، وَلَنَفْعَلَنَّ مَا
أَخْبَيْتَ، فَأَنْطَلَقَ أَبُو مُوسَى بِتَفَرٍّ مِنْهُمْ،
حَتَّى أَتَوْا الَّذِينَ سَمِعُوا قَوْلَ رَسُولِ اللَّهِ
ﷺ مَنَعَهُ إِيَّاهُمْ، ثُمَّ إِعْطَاءَهُمْ بَعْدُ،
فَحَدَّثُوهُمْ بِمِثْلِ مَا حَدَّثْتُهُمْ بِهِ أَبُو
مُوسَى.

١٦٩٨ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ خَرَجَ

grupom njih, došli su onima koji su čuli riječi Allahova Poslanika, s.a.v.s., i njegovo odbijanje, a potom davanje, pa su im oni rekli isto što im je rekao i Ebu Musa.

1698. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., krenuo na Tebuk a ostavio Aliju da ga za to vrijeme zamjenjuje (u Medini), na što je on rekao:

- Zar mene ostavljaš sa djecom i ženama?!

Na to je on rekao:

"Zar nisi zadovoljan da kod mene imaš mjesto kakvo je Harun imao kod Musaa, s tom razlikom što poslije mene više neće biti vjerovjesnika?!"

46. Kazivanje Ka'ba ibn Malika, r.a., i ajet: *A i onoj trojici koja su bila izostala...* (Et- Tevbe, 118.)

1699. Ka'b ibn Malik, r.a., priča:

- Nisam izostao ni iz jednog vojnog pohoda Allahova Poslanika, s.a.v.s., osim pohoda na Tebuk. Istina, ranije sam bio izostao iz Bitke na Bedru, ali on nije ukorio nikoga ko nije u njoj učestvovao. Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio krenuo da presretne karavanu Kurejšija, ali je Allah učinio da se muslimani i njihovi neprijatelji neplanirano susretnu. Ja sam prisustvovao sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., noćnom sastanku na Akabi kada smo se zavjetovali na islam, i to, zaista, ne bih zamijenio za učestvovanje u Bici na Bedru, iako se Bedr među svijetom više spominje.

Također, spominje se da ja nikada ranije nisam bio jači i imućniji nego tada kada sam izostao da učestvujem s njim u spomenutom vojnom pohodu. Tako mi Allaha, nikada ranije kod mene nisu se našle zajedno dvije deve a imao sam ih u

إِلَى تَبُوكَ، وَأَسْتَخْلَفَ عَلِيًّا، فَقَالَ: أَتَخْلَفُنِي فِي الصَّبِيَّانِ وَالنِّسَاءِ؟ قَالَ: (أَلَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى؟ إِلَّا أَنَّهُ لَيْسَ نَبِيٍّ بَعْدِي).

٤٦ - باب: حَدِيثُ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ

الله عَنْهُ وَقَوْلُ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَعَلَى

الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا﴾

١٦٩٩ : عَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ

عَنْهُ قَالَ :

لَمْ أَتَخَلَّفَ عَنْ رَسُولِ اللهِ ﷺ فِي غَزْوَةٍ غَزَاهَا إِلَّا غَزْوَةَ تَبُوكَ، غَيْرَ أَنِّي كُنْتُ تَخَلَّفْتُ فِي غَزْوَةِ بَدْرٍ، وَلَمْ يُعَايَبْ أَحَدًا تَخَلَّفَ عَنْهَا، إِنَّمَا خَرَجَ رَسُولُ اللهِ ﷺ يُرِيدُ عِيرَ قُرَيْشٍ، حَتَّى جَمَعَ اللهُ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ عَدُوِّهِمْ عَلَى غَيْرِ مِيعَادٍ، وَلَقَدْ شَهِدْتُ مَعَ رَسُولِ اللهِ ﷺ لَيْلَةَ الْعَقَبَةِ، حِينَ تَوَاقَفْنَا عَلَى الْإِسْلَامِ، وَمَا أَحْبَبُّ أَنْ لِي بِهَا مَشْهَدَ بَدْرٍ، وَإِنْ كَانَتْ بَدْرٌ أَذْكَرَ فِي النَّاسِ مِنْهَا، كَانَ مِنْ خَبْرِي: أَنِّي لَمْ أَكُنْ قَطُّ أَقْوَى وَلَا أَيْسَرَ مِنِّي حِينَ تَخَلَّفْتُ عَنْهُ فِي تِلْكَ الْغَزَاةِ، وَاللهُ مَا أَجْتَمَعَتْ عِنْدِي قَبْلَهُ رَاحِلَتَانِ قَطُّ، حَتَّى جَمَعْتُهُمَا فِي تِلْكَ الْغَزْوَةِ، وَلَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللهِ ﷺ يُرِيدُ غَزْوَةً إِلَّا

vrijeme tog pohoda. Osim toga, kadgod je ranije Allahov Poslanik planirao vojni pohod on je tu namjeru prikrivao na taj način što je govorio o nekom drugom pohodu sve do ovog vojnog pohoda kojeg je poduzeo kada je vladala velika žega krenuvši na dalek put kroz prostranu pustinju i na mnogobrojnijeg neprijatelja. I zato je on muslimanima jasno objelodanio kuda idu, kako bi se što bolje mogli pripremiti za predstojeću bitku. On im je otvoreno rekao koje je njihovo krajnje odredište. Uz Allahova Poslanika, s.a.v.s., je bilo mnoštvo muslimana tako da nijedna knjiga-registar nije mogla obuhvatiti sve. Zato je svaki onaj koji je namjeravao izostati čvrsto mislio da će njegovo izostajanje ostati neprimijećeno ukoliko o tome ne bude svisoka sišla Allahova objava.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je poduzeo ovaj vojni pohod u vrijeme kada je voće već bilo dozrelo te hladovina pričinjavala veliki ugođaj. Za to vrijeme Allahov Poslanik, s.a.v.s., i muslimani s njim vršili su potrebne pripreme. I ja sam odlazio kako bih se s njima pripremao, no vraćao sam se a da ništa od toga ne uradim. Govorio sam sebi da sam to u stanju uraditi. Tako sam ja stalno to odgađao, dok se drugi svijet u tome ozbiljno trudio.

I konačno, Allahov Poslanik, s.a.v.s., i muslimani s njim su jednog jutra spremni osvanuli, a ja i dalje nisam bio u pripremi svojjoj bilo šta uradio. Govorio sam:

- Spremit ću se za dan ili dva nakon ovoga i onda ću ih sustići.

Ujutro kad su oni otišli poranio sam da se i ja spremim, no opet sam se vratio a da nisam ništa uradio. Ponovo sam sljedećeg jutra poranio i opet sam se vratio a da nisam bilo šta uradio. To me zavláčilo sve više i više dok su oni hitali sve dalje i dalje.

وَرَى بِغَيْرِهَا، حَتَّى كَانَتْ تِلْكَ الْعَزْوَةُ،
عَزَاها رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي حَرٍّ شَدِيدٍ،
وَأَسْتَقْبَلَ سَفَرًا بَعِيدًا، وَمَقَارًا وَعَدُوًّا
كَثِيرًا، فَجَلَّى لِلْمُسْلِمِينَ أَمْرَهُمْ لِيَتَأَهَّبُوا
أَهْبَةً عَزْوِهِمْ، فَأَخْبَرَهُمْ بِوَجْهِ الَّذِي
يُرِيدُ، وَالْمُسْلِمُونَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ
كَثِيرٌ، وَلَا يَجْمَعُهُمْ كِتَابٌ حَافِظٌ، قَالَ
كَغَبٌ: فَمَا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَتَغَيَّبَ إِلَّا ظَنَّ
أَنْ سَيَخْفَى لَهُ، مَا لَمْ يَنْزِلْ فِيهِ وَخِي
اللَّهُ، وَعَزَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ تِلْكَ الْعَزْوَةَ
حِينَ طَابَتِ الثَّمَارُ وَالظَّلَالُ، وَتَجَهَّزَ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَالْمُسْلِمُونَ مَعَهُ، فَطَفِقْتُ
أَعْدُو لِكَيْ أَتَجَهَّزَ مَعَهُمْ، فَأَرْجِعُ وَلَمْ
أَقْضِ شَيْئًا، فَأَقُولُ فِي نَفْسِي: أَنَا قَادِرٌ
عَلَيْهِ، فَلَمْ يَزَلْ يَتِمَادَى بِي حَتَّى أَشَدَّ
بِالنَّاسِ الْجِدَّ، فَأَضْحَحَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
وَالْمُسْلِمُونَ مَعَهُ، وَلَمْ أَقْضِ مِنْ جِهَازِي
شَيْئًا، فَقُلْتُ أَتَجَهَّزُ بَعْدَهُ يَوْمَ أَوْ يَوْمَيْنِ
ثُمَّ أَلْحَقُهُمْ، فَقَدَوْتُ بَعْدَ أَنْ فَصَلُوا
لِأَتَجَهَّزَ، فَرَجَعْتُ وَلَمْ أَقْضِ شَيْئًا، ثُمَّ
عَدَوْتُ، ثُمَّ رَجَعْتُ وَلَمْ أَقْضِ شَيْئًا،
فَلَمْ يَزَلْ بِي حَتَّى أَسْرَعُوا وَتَفَارَطَ
الْعَزْوُ، وَهَمَمْتُ أَنْ أَرْتَجِلَ فَأَذْرِكُهُمْ،
وَلَيْتَنِي فَعَلْتُ، فَلَمْ يُقَدِّرْ لِي ذَلِكَ،
فَكُنْتُ إِذَا خَرَجْتُ فِي النَّاسِ بَعْدَ خُرُوجِ
رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَطَفْتُ فِيهِمْ، أَخْزَنِي أَنِّي

I tako mi je vrijeme za ovu vojnu otišlo u nepovrat. Istina, pomišljao sam da otputujem i sustignem njih. Kamo sreće da sam to i učinio! No, nije mi bilo suđeno.

Nakon odlaska Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kad god sam izlazio i šetao među ljudima, teško mi je bilo što nisam mogao vidjeti nikoga drugog oko sebe osim osumnjičenog za licemjerstvo i slabih koji su imali opravdanje kod Allaha.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije me spominjao sve dok nije stigao na Tebuk. Jednom, dok je sjedio među ljudima, upitao je:

“Šta je sa Kabom?”

Neko iz plemena Benu Selime je rekao:

- O Allahov Poslaniče, spriječila su ga njegova dva ogrtača i njegovo uznosito gledanje u svoja dva boka.

Na to je Muaz ibn Džebel rekao:

- Ružno je to što si kazao. Tako mi Allaha, o Allahov Poslaniče, mi o njemu znamo samo dobro.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je šutio.

Ka'b ibn Malik, dalje kazuje:

- Kada sam čuo da je on krenuo nazad, zabrinuo sam se i počeo razmišljati o lažnom izgovoru, govoreći:

- S čime sutra da se oslobodim od njegove srdžbe?

Tražio sam mišljenje o tome od mudrih ljudi u svom rodu. A kada se pronijela vijest da se Allahov Poslanik, s.a.v.s., približio, namjera da se lažno opravdam napustila me jer sam znao da zaista neću moći nikada kod njega uspjeti pomoću laži. Zato sam odlučio da mu kažem istinu.

U tom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stigao. Njegov običaj je bio, kada bi se s puta vraćao, da prvo ode u džamiju i klanja dva rekata, a zatim bi se malo zadržao kako bi ljude saslušao. Kada je to učinio, počeli su mu pristizati oni koji su izostali iz ovog

لَا أَرَى إِلَّا رَجُلًا مَغْمُوصًا عَلَيْهِ النَّقَاقُ،
أَوْ رَجُلًا يَمْنَنُ عَذَرَ اللَّهِ مِنَ الضَّعَفَاءِ وَلَمْ
يَذْكُرْنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَتَّى بَلَغَ تَبُوكَ،
فَقَالَ، وَهُوَ جَالِسٌ فِي الْقَوْمِ يَتَّبِعُكَ:
(مَا فَعَلَ كَعْبُ؟) فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي
سَلَمَةَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، حَبَسَهُ بُرْدَاهُ،
وَنَظَرُهُ فِي عِظْفَيْهِ. فَقَالَ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ:
بِئْسَ مَا قُلْتَ، وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا
عَلِمْنَا عَلَيْهِ إِلَّا خَيْرًا. فَسَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ
ﷺ. قَالَ كَعْبُ بْنُ مَالِكٍ: فَلَمَّا بَلَغَنِي
أَنَّهُ تَوَجَّهَ قَافِلًا حَضَرَنِي هَمِّي، وَطَفِيفْتُ
أَتَذْكُرُ الْكَذِبَ وَأَقُولُ: بِمَاذَا أَخْرُجُ مِنْ
سَخَطِهِ عَدَا، وَأَسْتَعْنُ عَلَى ذَلِكَ بِكُلِّ
ذِي رَأْيٍ مِنْ أَهْلِي، فَلَمَّا قِيلَ: إِنَّ رَسُولَ
اللَّهِ ﷺ قَدْ أَظَلَ قَادِمًا زَاخَ عَنِّي الْبَاطِلُ،
وَعَرَفْتُ أَنِّي لَنْ أَخْرُجَ مِنْهُ أَبَدًا بِشَيْءٍ فِيهِ
كَذِبٌ، فَأَجْمَعْتُ صِدْقَهُ، وَأَصْبَحَ رَسُولُ
اللَّهِ ﷺ قَادِمًا، وَكَانَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ
بَدَأَ بِالْمَسْجِدِ، فَيَرْكَعُ فِيهِ رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ
جَلَسَ لِلنَّاسِ، فَلَمَّا فَعَلَ ذَلِكَ جَاءَهُ
الْمُخَلَّفُونَ، فَطَفِيفُوا يَعْتَذِرُونَ إِلَيْهِ
وَيَحْلِفُونَ لَهُ، وَكَانُوا بِضَعَّةٍ وَثَمَانِينَ
رَجُلًا، فَقَبِلَ مِنْهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
عَلَانِيَتَهُمْ، وَبَايَعَهُمْ وَأَسْتَغْفَرَ لَهُمْ،
وَوَكَّلَ سَرَائِرَهُمْ إِلَى اللَّهِ، فَجِثَّتْ، فَلَمَّا
سَلَّمْتُ عَلَيْهِ تَبَسَّمَ تَبَسُّمَ الْمُغْضَبِ، ثُمَّ

vojnog pohoda, ispričavajući mu se za to i zaklinjući se. Bilo ih je osamdeset i nekoliko. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prihvatio njihovu javnu ispriku, primio njihovu prisegu i molio za oprost njima, dok je njihove tajne prepustio Allahu. Tako sam mu i ja došao i kada sam mu selam nazvao on se nasmješio osmijehom ljuta čovjeka i rekao mi:

"Pridi!"

Ja sam prišao i sjeo pored njega. On je upitao:

"Zašto si izostao? Zar nisi već bio devu za jahanje nabavio?"

Na to sam odgovorio:

- Da, tako mi Allaha, o Allahov Poslaniče, zaista, da sjedim pred bilo kim drugim na ovom svijetu, nastojao bih da se izbavim od srdžbe njegove nekom isprikom, a meni je bar data elokventnost, ali ja, tako mi Allaha, znam kada bih ti danas lažno govorio i ti se time zadovoljio da bi Allah vrlo brzo u tebi izazvao bijes protiv mene. A ako ti budem istinu rekao, ti ćeš se i tako naljutiti na mene, ali ja se, uistinu, nadam da će mi zato Allah oprostiti. Ne, tako mi Allaha, ja nisam imao opravdanja, i tako mi Allaha, nisam nikada bio jači i imućniji nego u trenutku kada sam izostao iz vojnog pohoda s tobom.

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Što se tiče toga, istina je, pa idi dok Allah ne presudi u vezi s tobom!"

I ja sam otišao. Ljudi iz plemena Benu Selime su ustali i počeli me pratiti, govoreći mi:

- Kunemo se Allahom da mi ne znamo da si ti učinio bilo kakav grijeh prije ovoga. Zaista, bio si nemoćan da nađeš opravdanu ispriku pred Allahovim Poslanikom, kao što su je našli drugi koji su bili također izostali, a bilo ti je dovoljno

قَالَ: (تَعَالَ). فَجِئْتُ أَمْسِي حَتَّى جَلَسْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَقَالَ لِي: (مَا خَلَفَكَ، أَلَمْ تَكُنْ قَدْ أَتَيْتَ ظَهْرَكَ؟) فَقُلْتُ: بَلَى، إِنِّي وَاللَّهِ - يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ - لَوْ جَلَسْتُ عِنْدَ غَيْرِكَ مِنْ أَهْلِ الدُّنْيَا، لَرَأَيْتُ أَنْ سَاحِرُجٍّ مِنْ سَخَطِهِ بِعُذْرٍ، وَلَقَدْ أُعْطِيتُ جَدَلًا، وَلَكِنِّي وَاللَّهِ، لَقَدْ عَلِمْتُ لَيْنَ حَدَّثْتُكَ الْيَوْمَ حَدِيثَ كَذِبٍ تَرْضَى بِهِ عَنِّي، لِيُوشِكَنَّ اللَّهُ أَنْ يُسَخِّطَكَ عَلَيَّ، وَلَيْنَ حَدَّثْتُكَ حَدِيثَ صِدْقٍ تَجِدُ عَلَيَّ فِيهِ، إِنِّي لَأَرْجُو فِيهِ عَفْوَ اللَّهِ، لَا وَاللَّهِ، مَا كَانَ لِي مِنْ عُذْرٍ، وَاللَّهِ مَا كُنْتُ قَطُّ أَقْوَى وَلَا أَيْسَرَ مِنِّي حِينَ تَخَلَّفْتُ عَنْكَ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَمَّا هَذَا فَقَدْ صَدَقَ، فَقُمْ حَتَّى يَقْضِيَ اللَّهُ فِيكَ). فَقُمْتُ، وَنَارَ رِجَالٍ مِنْ بَنِي سَلَمَةَ فَاتَّبَعُونِي، فَقَالُوا لِي: وَاللَّهِ مَا عَلِمْنَاكَ كُنْتَ أَذْنَبْتَ ذَنْبًا قَبْلَ هَذَا، وَلَقَدْ عَجَزْتَ أَنْ لَا تَكُونَ أَعْتَذَرْتَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِمَا أَعْتَذَرَ إِلَيْهِ الْمُتَخَلِّفُونَ، قَدْ كَانَ كَافِيكَ ذَنْبَكَ أَسْتَغْفَارُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لَكَ. قَوَّاهُ مَا زَالُوا يُؤْتُونَنِي حَتَّى أَرَدْتُ أَنْ أَرْجِعَ فَأَكْذَبَ نَفْسِي، ثُمَّ قُلْتُ لَهُمْ: هَلْ لَقِي هَذَا مَعِيَ أَحَدٌ؟ قَالُوا: نَعَمْ، رَجُلَانِ قَالَا مِثْلَ مَا قُلْتَ، فَقِيلَ لَهُمَا مِثْلُ مَا قِيلَ

za iskupljenje tvoga grijeha Poslanikovo, s.a.v.s., traženje oprosta za tebe.

Tako mi Allaha, oni su me toliko korili da sam htio da se vratim i slažem sebe, a zatim sam im rekao:

- Je li se ovo još nekome kao meni dogodilo?

Oni su odgovorili:

- Da, još dvojica su rekli slično što si ti rekao, pa je i njima rečeno slično što je rečeno tebi.

Upitao sam:

- Ko su ta dvojica?

- Murare ibn Rebi' el-Amri i Hilal ibn Umejj el-Vakifi", odgovorili su oni spominjući mi dva čestita čovjeka koji su prisustvovali Bici na Bedru i koji su bili uzor. Ostao sam pri svom stavu kada su mi i njih dvojicu spomenuli.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je muslimanima da razgovaraju s nama trojicom koji smo izostali iz vojnog pohoda, tako su nas ljudi izbjegavali i o nama mišljenje promijenili. Meni se od toga čitava zemlja promijenila tako da više nije bila onakva kakvu sam je ranije poznao. U takvom stanju, ostali smo pedeset noći. Što se tiče moja dva druga, oni su ostali u svojim kućama i bili su stalno uplakani. Međutim ja sam bio među njima najmlađi i najčvršći pa sam izlazio, klanjao sa muslimanima i obilazio pijace, ali niko nije sa mnom razgovarao. Dolazio sam i Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i selam mu nazivao, dok je on nakon klanjanja sjedio i razmišljao sam u sebi:

- Da li je svoje usne pokrenuo da mi uzvati na selam ili nije?

Klanjao sam u njegovoj blizini i kradomice ga gledao. I dok sam ja klanjao, on bi me pogledao, ali kada bih se ja okrenuo prema njemu, on bi od mene lice svoje okrenuo. I kada se ova surovost ljudi

لَكَ، فَقُلْتُ: مَنْ هُمَا؟ قَالُوا: مُرَارَةُ بْنُ
الرَّبِيعِ الْعَمْرِيِّ وَهِلَالُ بْنُ أُمَيَّةَ الْوَاقِفِيِّ،
فَذَكَّرُوا لِي رَجُلَيْنِ صَالِحَيْنِ، قَدْ شَهِدَا
بَذْرًا، فِيهِمَا أَسْوَةٌ، فَمَضَيْتُ حِينَ
ذَكَرُوهُمَا لِي، وَنَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
الْمُسْلِمِينَ عَنْ كَلَامِنَا أَيُّهَا الثَّلَاثَةُ مِنْ بَيْنِ
مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهُ، فَاجْتَنَبْنَا النَّاسَ وَتَغَيَّرُوا
لَنَا، حَتَّى تَنَكَّرْتُ فِي نَفْسِي الْأَرْضُ فَمَا
هِيَ الَّتِي أَعْرِفُ، فَلَبِثْنَا عَلَى ذَلِكَ
خَمْسِينَ لَيْلَةً، فَأَمَّا صَاحِبَايَ فَاسْتَكَنَّا
وَقَعَدَا فِي يَبُوتَيْهِمَا يَبْكِيَانِ، وَأَمَّا أَنَا
فَكُنْتُ أَشَبَّ الْقَوْمِ وَأَجْلَدَهُمْ، فَكُنْتُ
أَخْرُجُ فَأَشْهَدُ الصَّلَاةَ مَعَ الْمُسْلِمِينَ،
وَأَطُوفُ فِي الْأَسْوَاقِ وَلَا يُكَلِّمُنِي أَحَدٌ،
وَأَتَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَأَسَلَمَ عَلَيْهِ وَهُوَ فِي
مَجْلِسِهِ بَعْدَ الصَّلَاةِ، فَأَقُولُ فِي نَفْسِي:
هَلْ حَرَّكَ شَفَتَيْهِ بِرَدِّ السَّلَامِ عَلَيَّ أَمْ لَا؟
ثُمَّ أَصْلِي قَرِيبًا مِنْهُ، فَأَسَارِقُهُ النَّظَرَ،
فَإِذَا أَقْبَلْتُ عَلَى صَلَاتِي أَقْبَلَ إِلَيَّ، وَإِذَا
الْتَمَسْتُ نَحْوَهُ أَعْرَضَ عَنِّي، حَتَّى إِذَا طَالَ
عَلَيَّ ذَلِكَ مِنْ جَفْوَةِ النَّاسِ، مَشَيْتُ حَتَّى
تَسَوَّرْتُ جِدَارَ حَائِطِ أَبِي قَتَادَةَ، وَهُوَ
ابْنُ عَمِّي وَأَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ، فَسَلَّمْتُ
عَلَيْهِ، فَقَالَ مَا رَدَّ عَلَيَّ السَّلَامَ، فَقُلْتُ:
يَا أَبَا قَتَادَةَ، أَنْشُدْكَ بِاللَّهِ هَلْ تَعْلَمُنِي
أَحَبُّ إِلَيَّ وَرَسُولُهُ؟ فَسَكَتَ، فَعُدْتُ لَهُ

prema meni oduljila, popeo sam se preko zida Edu Katade, moga amidžića i meni najdraže osobe, i selam mu nazvao. Ali, tako mi Allaha, on mi nije na selam odgovorio. Tada sam rekao:

- O Ebu Katade, zaklinjem te Allahom, da li znaš da ja volim Allaha i Njegovog Poslanika?

On je opet šutio. Ja sam to ponovio, no on je opet šutio. Kad sam to još jednom ponovio, on je rekao:

- Allah i Njegov Poslanik znaju to najbolje.

Iz očiju mojih su se tada prolile suze pa sam se okrenuo i nazad preko zida prebacio.

Jednom dok sam šetao medinskom pijacom, iznenada se pojavio jedan nabatejac (seljak kršćanin), pripadnik šamskih nabatejaca, koji je došao da prodaje svoje žito u Medini. On je govorio:

- Ko će me uputiti na Ka'ba ibn Malika?

Svijet je počeo pokazivati prema meni, pa mi je on prišao i predao mi pismo od kralja Gassana, u kome je stajalo:

"Čuo sam da te tvoj drug napustio a Allah tebi nije odredio kuću poniženja niti upropašćenja. Stoga, priključi nam se, pomoći ćemo ti!"

Kada sam ga pročitao shvatio sam da je i ovo, također, jedna vrsta iskušenja pa sam ga strpao u peć i spalio.

Kada je istekla četrdeseta od pedeset noći, došao mi je izaslanik Allahova Poslanika, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., zapovijeda ti da se sustegneš od svoje žene.

Na to sam rekao:

- Da je otpustim, ili nešto drugo da činim?

On je odgovorio:

- Ne, nego se samo od nje sustegni i njoj se ne primiči!

فَنَسَدْتُهُ فَسَكَتَ، فَعُدْتُ لَهُ فَنَسَدْتُهُ، فَقَالَ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فَفَاضَتْ عَيْنَايَ وَتَوَلَّيْتُ حَتَّى تَسَوَّرْتُ الْجِدَارَ.

قَالَ: قَبِينَا أَنَا أَمْشِي بِسُوقِ الْمَدِينَةِ، إِذَا نَبِطِي مِنْ أَتْبَاطِ أَهْلِ الشَّامِ، وَمِنْ قَدِيمِ الطَّعَامِ يَبِيعُهُ بِالْمَدِينَةِ، يَقُولُ: مَنْ يَذُلُّ عَلَى كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ، فَطَفِقَ النَّاسُ يُشِيرُونَ لَهُ، حَتَّى إِذَا جَاءَنِي دَفَعَ إِلَيَّ كِتَابًا مِنْ مَلِكِ غَسَّانَ، فَإِذَا فِيهِ: أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّهُ قَدْ بَلَغَنِي أَنَّ صَاحِبَكَ قَدْ جَفَاكَ، وَلَمْ يَجْعَلْكَ اللَّهُ بِدَارِ هَوَانٍ، وَلَا مَضِيعَةٍ، فَالْحَقْ بِنَا نُوَايِكَ. فَقُلْتُ لَمَّا قَرَأْتُهَا: وَهَذَا أَيْضًا مِنَ الْبَلَاءِ، فَنِمَمْتُ بِهَا التَّنُورَ فَسَجَرْتُهُ بِهَا، حَتَّى إِذَا مَضَتْ أَرْبَعُونَ لَيْلَةً مِنَ الْخَمْسِينَ، إِذَا رَسُولُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَأْتِينِي فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَأْمُرُكَ أَنْ تَعْتَزَلَ أَمْرَاتِكَ، فَقُلْتُ: أَطْلُقُهَا أَمْ مَاذَا أَفْعَلُ؟ قَالَ: لَا، بَلِ اعْتَزِلْهَا وَلَا تَقْرُبْهَا. وَأَرْسَلَ إِلَيَّ صَاحِبِي مِثْلَ ذَلِكَ، فَقُلْتُ لِأَمْرَاتِي: الْحَقِّي بِأَهْلِكَ، فَتَكُونِي عِنْدَهُمْ حَتَّى يَقْضِيَ اللَّهُ فِي هَذَا الْأَمْرِ. قَالَ كَعْبُ: فَجَاءَتْ أَمْرَاءُ هِلَالِ بْنِ أُمَيَّةَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ هِلَالَ بْنِ أُمَيَّةَ شَيْخٌ ضَائِعٌ لَيْسَ لَهُ خَادِمٌ، فَهَلْ تَكْرَهُ أَنْ أَخْدُمَهُ؟ قَالَ:

On je isto ovo uputio i dvojici svojih drugova. Tada sam ja rekao svojoj ženi:

- Otidi svojoj porodici i ostani sve dok Allah u ovoj stvari ne presudi.

Žena Hilala ibn Umejje došla je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekla:

- O Allahov Poslaniče, zaista, Hilal ibn Umejje je oronuli starac koji nema nikoga da ga služi. Je li ti nevoljko da ga ja služim?

On je odgovorio:

"Nije, ali neka ti on ne prilazi!"

Ona je rekla:

- Tako mi Allaha, nema u njega nikakva pokreta prema bilo čemu. Tako mi Allaha, on neprestano plače od početka ovog njegovog slučaja do dana današnjeg.

Neki iz mog roda su mi rekli:

- Da si i ti tražio dopuštenje Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da tebe služi tvoja žena kao što je dopustio ženi Hilala ibn Umejje da služi muža?"

Na to sam rekao:

- Tako mi Allaha, neću tražiti dopuštenje Allahova Poslanika, s.a.v.s., u pogledu nje, jer ko zna šta mi može Allahov Poslanik, s.a.v.s., reći kada budem tražio od njega dopuštenje u pogledu nje, jer ja sam mlad čovjek.

I ostao sam u takvom stanju još deset noći, tako da se bilo navršilo pedeset noći od vremena kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio razgovor sa nama. Kada sam zorom pedesete noći klanjao sabah na jednoj od naših kuća, i sjedio u svom stanju, koje je Allah Uzvišeni spomenuo i kada mi se bilo stisnulo u duši mojoj i kada mi je Zemlja, koliko god da je bila prostrana odjednom postala tijesna, čuo sam glas vikača koji je sa vrha brda Sel'a vikao najjače što je mogao:

- O Ka'be, sine Malikov, raduj se!

Ja sam tada na sedždu pao jer sam znao

(لَا، وَلَكِنْ لَا يَقْرَبُكَ). قَالَتْ: إِنَّهُ وَاللَّهِ مَا بِهِ حَرَكَةٌ إِلَى شَيْءٍ، وَاللَّهِ مَا زَالَ يَبْكِي مُنْذُ كَانَ مِنْ أَمْرِهِ مَا كَانَ إِلَى يَوْمِهِ هَذَا. فَقَالَ لِي بَعْضُ أَهْلِي: لَوْ اسْتَأْذَنْتَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فِي أَمْرَاتِكَ، كَمَا أَذِنَ لَامْرَأَةٍ هِلَالِ بْنِ أُمَيَّةَ أَنْ تَخْدُمَهُ؟ فَقُلْتُ: وَاللَّهِ لَا اسْتَأْذِنُ فِيهَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، وَمَا يُذَرِّبُنِي مَا يَقُولُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا اسْتَأْذَنْتُهُ فِيهَا، وَأَنَا رَجُلٌ شَابٌّ؟ فَلَبِثْتُ بَعْدَ ذَلِكَ عَشَرَ لَيَالٍ، حَتَّى كُمَلْتُ لَنَا خَمْسُونَ لَيْلَةً مِنْ حِينَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ كَلَامِنَا، فَلَمَّا صَلَّيْتُ صَلَاةَ الْفَجْرِ صُبْحَ خَمْسِينَ لَيْلَةً، وَأَنَا عَلَى ظَهْرِ بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِنَا، فَبَيْنَا أَنَا جَالِسٌ عَلَى الْحَالِ الَّتِي ذَكَرَ اللَّهُ تَعَالَى، قَدْ ضَاقَتْ عَلَيَّ نَفْسِي، وَضَاقَتْ عَلَيَّ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ، سَمِعْتُ صَوْتَ صَارِخٍ، أَوْفَى عَلَى جَبَلٍ سَلْعٍ، بِأَعْلَى صَوْتِهِ: يَا كَعْبُ بْنُ مَالِكٍ أَبْشِرْ، قَالَ: فَحَرَزْتُ سَاجِدًا، وَعَرَفْتُ أَنَّ قَدْ جَاءَ فَرَجٌ، وَأَذَنَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِتَوْبَةِ اللَّهِ عَلَيْنَا حِينَ صَلَّى صَلَاةَ الْفَجْرِ، فَذَهَبَ النَّاسُ يُبَشِّرُونَنَا، وَذَهَبَ قَبْلَ صَاحِبِي مُبَشِّرُونَ، وَرَكَضَ إِلَيَّ رَجُلٌ فَرَسًا، وَسَعَى سَاعَ مِنْ أَسْلَمَ، فَأَوْفَى عَلَى الْجَبَلِ، وَكَانَ الصَّوْتُ أَسْرَعَ مِنْ

da je došlo razgaljenje. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je obznanio Allahovo primanje našeg pokajanja nakon što je sabah klanjao. Svijet je odmah pošao da nam priopći radosnu vijest. Tako su se prema dvojici mojih drugova zaputili donosioci radosne vijesti, dok je jedan čovjek hitro na konju ka meni hitao. Međutim trkač iz plemena Eslema se žurno na brdo ispeo, pa je njegov glas bio brži od onog konja.

I kada mi je došao onaj čiji sam glas čuo, donoseći mi vijest radosnu, skinuo sam svoja dva ogrtača i obukao mu ih za muštuluka. Tako mi Allaha, tada nisam drugih osim njih dvaju imao, pa sam druge dvije odjeće pozajmio kako bih ih obući mogao. Potom sam se ka Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., zaputio. Ljudi su me na putu u skupinama susretali i čestitali mi što je Allah moje pokajanje primio, govoreći:

- Neka ti je sretno Allahovo primanje tvoga pokajanja!

Kada sam ušao u džamiju, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je sjedio okružen svijetom. Tada je Talha ibn Ubejdullah skočio i potrčao prema meni, rukujući se sa mnom i čestitajući mi. Tako mi Allaha, niko od muhadžira osim njega to nije učinio, i to Talhi ne mogu nikada zaboraviti.

Kada sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., selam nazvao, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao dok mi je lice blistalo od radosti:

“Raduj se najboljem danu koji si dočekao otkad te je majka rodila!”

- Da li je ovo od tebe, Allahov Poslaniče, ili je od Allaha - upitao sam?

On je odgovorio:

“To je od Allaha.”

Kada Allahov Poslanik, s.a.v.s., bijaše radostan, njegovo lice sijaše kao da je komad Mjeseca, i mi smo to na njemu znali. Kada sam sjeo pred njega, rekao sam:

الْفَرَسِ، فَلَمَّا جَاءَنِي الَّذِي سَمِعْتُ صَوْتَهُ يُبَشِّرُنِي نَزَعْتُ لَهُ ثَوْبِي، فَكَسَوْتُهُ إِثَابَهُمَا بِبُشْرَاهُ، وَاللَّهُ مَا أَمْلِكُ غَيْرَهُمَا يَوْمَئِذٍ، وَأَسْتَعَرْتُ ثَوْبَيْنِ فَلَبِسْتُهُمَا، وَأَنْطَلَقْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَيَتَلَقَّانِي النَّاسُ قَوْجًا قَوْجًا، يُهَنِّتُونَنِي بِالتَّوْبَةِ يَقُولُونَ: لَيْتَ هَكَ تَوْبَةُ اللَّهِ عَلَيْكَ، قَالَ كَعْبٌ: حَتَّى دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ، فَإِذَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ جَالِسٌ حَوْلَهُ النَّاسُ، فَقَامَ إِلَيَّ طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدٍ اللَّهُ يَهْرُولُ حَتَّى صَافَحَنِي وَهَنَانِي، وَاللَّهُ مَا قَامَ إِلَيَّ رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ غَيْرُهُ، وَلَا أَنْسَاهَا لِطَلْحَةَ، قَالَ كَعْبٌ: فَلَمَّا سَلَّمْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَهُوَ يَبْرُقُ وَجْهُهُ مِنَ السُّرُورِ: (أَبَشِّرْ بِخَيْرِ يَوْمٍ مَرَّ عَلَيْكَ مُنْذُ وَلَدْتِكَ أُمُّكَ). قَالَ: قُلْتُ: أَمِنْ عِنْدِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَمْ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ؟ قَالَ: (لَا، بَلْ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ). وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا سَرَّ اسْتَتَارَ وَجْهُهُ حَتَّى كَانَهُ قِطْعَةُ قَمَرٍ، وَكُنَّا نَعْرِفُ ذَلِكَ مِنْهُ، فَلَمَّا جَلَسْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ مِنْ تَوْبَتِي أَنْ أَنْخَلِعَ مِنْ مَالِي صَدَقَةً إِلَى اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِ اللَّهِ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أُمْسِكْ عَلَيْكَ بَعْضَ مَالِكَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ). قُلْتُ: فَإِنِّي أُمْسِكُ سَهْمِي الَّذِي بِخَيْرٍ،

- Allahov Poslaniče, zaista, sastavni dio mog pokajanja bio je da svoju imovinu dadnem u ime Allaha i Njegova Poslanika, s.a.v.s., kao sadaku.

Na to je on rekao:

“Zadrži za sebe dio svoje imovine, jer je to bolje po tebe!”

Ja sam odgovorio:

- Onda ću, zaista, zadržati svoj dio u Hajberu.

Zatim sam rekao:

- O Allahov Poslaniče, zaista, Allah me je spasio zato što sam iskren bio i zaista, dio mog pokajanja je da ću dok sam živ govoriti samo istinu.

Tako mi Allaha, ne znam da je ikoga od muslimana Allah nagradio za iskren govor, od vremena kad sam to spomenuo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., ljepše nego što je nagradio mene. Otkada sam to spomenuo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa do dana današnjeg nisam nikada laž izgovorio i molim Allaha da me sačuva od laži do kraja života. Tada je Allah objavio Svome Poslaniku, s.a.v.s.:

Allah je oprostio Vjerovjesniku i muhadžirima, i ensarijama... zaključno sa riječima: ...i budite s onima koji su iskreni! (Et-Tevbe, 117-119).

Tako mi Allaha, nakon što me Allah uputio u islam, nije mi dao nikada veću blagodat u moju dušu od iskrenosti prema Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., tj. da mu ne slažem, pa tako propadnem kao što su propali oni što su lagali. Allah je rekao za one koji su lagali - kada je svisoka Objavu spustao - najgore što je o ikome rekao:

Kada se među njih vratite, zaklinjat će vam se Allahom... zaključno sa riječima: ...Allah sigurno nije zadovoljan narodom fasika (teških grijешnika). (Et-Tevbe, 95-96).

Ka'b dalje priča:

قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ إِنَّمَا نَجَانِي بِالصِّدْقِ، وَإِنَّ مِنْ تَوْبَتِي أَنْ لَا أُحَدِّثَ إِلَّا صِدْقًا مَا لَقِيتُ. فَوَاللَّهِ مَا أَعْلَمُ أَحَدًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ أَبْلَاهُ اللَّهُ فِي صِدْقِ الْحَدِيثِ مُنْذُ ذَكَرْتُ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَحْسَنَ مِمَّا أَبْلَانِي، مَا تَعَمَّدْتُ مُنْذُ ذَكَرْتُ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ إِلَى يَوْمِي هَذَا كَذِبًا، وَإِنِّي لَأَرْجُو أَنْ يَحْفَظَنِي اللَّهُ فِيمَا بَقِيَْتُ. وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ ﷺ: ﴿لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ...﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾. فَوَاللَّهِ مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ مِنْ نِعْمَةٍ قَطُّ، بَعْدَ أَنْ هَدَانِي اللَّهُ لِلْإِسْلَامِ، أَعْظَمَ فِي نَفْسِي مِنْ صِدْقِي لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ، أَنْ لَا أَكُونَ كَذِبْتُهُ فَأَهْلِكَ كَمَا هَلَكَ الَّذِينَ كَذَبُوا، فَإِنَّ اللَّهَ قَالَ لِلَّذِينَ كَذَبُوا - حِينَ أَنْزَلَ الْوَحْيَ - شَرًّا مَا قَالَ لِأَحَدٍ، فَقَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: ﴿سَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ...﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿... فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَى مِنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ﴾.

قَالَ كَعْبٌ: وَكُنَّا تَخْلَفْنَا أَيُّهَا الثَّلَاثَةُ عَنْ أَمْرِ أَوْلِيكَ الَّذِينَ قَبِلَ مِنْهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حِينَ حَلَفُوا لَهُ، فَبَايَعَهُمْ وَأَسْتَغْفَرَ لَهُمْ، وَأَرْجَأَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَمْرَنَا حَتَّى قَضَى اللَّهُ فِيهِ، فَبَذَلَكَ قَالَ

Nas trojica smo, ustvari, izostali od onih kojima je Allahov Poslanik, s.a.v.s., primio ispriku kada su mu se zakleli, primio njihovu prisegu i tražio oprost za njih, dok je naš slučaj Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgodio dok Allah ne presudi o tome. Zato Allah i kaže:

...a i onoj trojici koja su bila izostala... (Et-Tevbe, 118).

Dakle, ovo što Allah spominje ne odnosi se na naše odsustvovanje iz vojnog pohoda, nego se odnosi na Poslanikovo izdvajanje nas i odgađanje donošenja odluke o našem slučaju za razliku od onih koji su mu se zakleli i ispriku iznijeli pa je on od njih to primio.

47. Pismo Vjerovjesnika, s.a.v.s., Kisri i Cezaru

1700. Ebu Bekre, r.a., kaže:

– U vrijeme *Bitke oko deve* Allah mi je dao da se okoristim riječima koje sam čuo od Allahova Poslanika, s.a.v.s., i to u trenutku kada umalo da se nisam priključio onima oko deve da se borim zajedno s njima. Naime, kada je doprlo do Allahova Poslanika, s.a.v.s., da su Perzijanci sebi za vladara postavili kćerku Kisre, rekao je:

“Zasigurno, neće uspjeti narod koji vlast svoju prepusti ženi.”

48. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., bolest i smrt

1701. Aiša, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je u vrijeme svoje bolesti, u kojoj je i preselio, pozvao Fatimu, r.a., i povjerio joj nešto u tajnosti pa je ona zaplakala. Potom je ponovo pozvao nju i povjerio joj nešto

اللَّهُ: ﴿وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِفُوا﴾.
وَلَيْسَ الَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ مِمَّا خُلِفْنَا عَنْ
الْعَزْوِ، إِنَّمَا هُوَ تَخْلِيْفُهُ إِيَّانَا، وَإِرْجَاؤُهُ
أَمْرَنَا، عَمَّنْ خَلَفَ لَهُ وَاعْتَذَرَ إِلَيْهِ فَقَبِلَ
مِنْهُ.

٤٧ - باب: كِتَابُ النَّبِيِّ ﷺ إِلَى كِسْرَى وَقَيْصَرَ

١٧٠٠ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: لَقَدْ نَفَعَنِي اللَّهُ بِكَلِمَةٍ سَمِعْتُهَا مِنْ
رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَيَّامَ الْجَمَلِ، بَعْدَ مَا
كَذْتُ أَنْ أَلْحَقَ بِأَصْحَابِ الْجَمَلِ فَأَقَاتِلَ
مَعَهُمْ، قَالَ: لَمَّا بَلَغَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنَّ
أَهْلَ فَارِسَ قَدْ مَلَكَوا عَلَيْهِمْ بَنَاتَ
كِسْرَى، قَالَ: (لَنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ وَلَوْ
أَمَرَهُمْ أَمْرًا).

٤٨ - باب: مَرَضُ النَّبِيِّ ﷺ وَوَفَاتُهُ

١٧٠١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ: دَعَا النَّبِيُّ ﷺ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا
السَّلَامُ فِي شَكْوَاهُ الَّذِي قُبِضَ فِيهِ،

u tajnosti, pa se ona nasmijala. Mi smo je pitali o tome i ona je rekla:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., mi je u tajnosti povjerio da će ispustiti dušu u bolesti u kojoj je i preselio, pa sam zaplakala. Onda mi je tajno povjerio da ću biti prva iz njegove porodice koja će poći za njim, pa sam se nasmijala.

1702. Aiša, r.a., kaže:

- Slušala sam da nijedan vjerovjesnik neće umrijeti sve dok mu ne bude dato da bira između ovoga i onoga svijeta. A onda sam čula Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako u bolesti u kojoj je i umro, teško dišući, izgovara:

...u društvu s onima kojima je Allah milost Svoju darovao..., do kraja ajeta (En-Nisa', 69), pa mi je došla pomisao da je on, zaista, stavljen pred izbor.

1703. Aiša, r.a., priča:

- Dok je bio zdrav Allahov Poslanik, s.a.v.s., je govorio:

"Zaista, nikada nijedan vjerovjesnik nije umro sve dok nije vidio svoje mjesto u Džennetu, a onda mu dato da živi ili da bira (između života i smrti)."

I tako, kada se on razbolio i smrt došla i njegova glava bila na mome stegnu, izgubio je svijest. Kada se svijesti vratio, svoj pogled je upravio prema plafonu sobe, a onda je rekao:

"Moj Bože, (Podari mi da budem) s Društvom najvišim!"

Tada sam rekla:

- Znači, nije odabrao nas, i shvatila sam da je to onaj govor o kojem nam je govorio dok je bio zdrav.

فَسَارَهَا بِشَيٍّ فَبَكَتْ، ثُمَّ دَعَاَهَا فَسَارَهَا بِشَيٍّ فَصَحَّكَتْ، فَسَأَلْنَاهَا عَنْ ذَلِكَ، فَقَالَتْ سَارَنِي النَّبِيُّ ﷺ: أَنَّهُ يُقْبَضُ فِي وَجَعِهِ الَّذِي تُؤْفِي فِيهِ، فَبَكَيتُ، ثُمَّ سَارَنِي فَأَخْبَرَنِي أَنِّي أَوَّلُ أَهْلِ بَيْتِهِ يَتَّبَعُهُ، فَصَحَّكَتْ.

١٧٠٢ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنْتُ أَسْمَعُ أَنَّهُ لَا يَمُوتُ نَبِيٌّ حَتَّى يُخَيَّرَ بَيْنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، فَسَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ فِي مَرَضِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ، وَأَخَذَتْهُ بُحَّةٌ، يَقُولُ: ﴿مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ﴾. الْآيَةُ، فَظَنَنْتُ أَنَّهُ خَيْرٌ.

١٧٠٣: وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ صَحِيحٌ يَقُولُ: (إِنَّهُ لَمْ يُقْبَضْ نَبِيٌّ قَطُّ حَتَّى يَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ الْجَنَّةِ، ثُمَّ يَحْيَا، أَوْ يُخَيَّرُ). فَلَمَّا أَشْتَكَى وَحَضَرَهُ الْقَبْضُ، وَرَأَاهُ عَلَى فَخِذِي عُشِيِّ عَلَيْهِ، فَلَمَّا أَفَاقَ شَخَصَ بَصَرُهُ نَحْوَ سَقْفِ الْبَيْتِ ثُمَّ قَالَ: (اللَّهُمَّ فِي الرَّفِيقِ الْأَعْلَى). فَقُلْتُ: إِذَا لَا يَخْتَارُنَا، فَعَرَفْتُ أَنَّهُ حَدِيثُهُ الَّذِي كَانَ يُحَدِّثُنَا وَهُوَ صَحِيحٌ.

1704. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada bi ga zaboljelo učio *Mu'avvizat* (113. i 114. kur'ansku suru), pušuci prema svom tijelu i potirući ga rukom.

- Kada se razbolio od bolesti u kojoj je umro, ja sam počela puhati prema njegovom tijelu učeći *Mu'avvizat*, kao što je to on činio potirući ga njegovom, s.a.v.s., rukom.

1705. Aiša, r.a., kaže:

- Slušala sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., prije njegove smrti dok je leđima bio naslonjen na mene kako govori:

"Allahu moj, oprosti mi, smiluj mi se i primi me u najuzvišenije društvo."

1706. Aiša, r.a., u jednoj drugoj predaji kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je umro naslonjen između mojih prsa i podbratka, i ja poslije Vjerovjesnika, s.a.v.s., ne osjećam odbojnost prema bilo čijoj smrtnoj agoniji.

1707. Abdullah ibn Abbas, r.a., kaže da je Ali ibn Ebu Talib, r.a., izašao od Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je bolovao od bolesti u kojoj je umro, a svijet je pitao:

- Oče Hasanov, kako je Allahov Poslanik, s.a.v.s.?

- On se, Allahu hvala, oporavio.

Tada ga je uzeo za ruku Abbas ibn Abdulmuttalib i rekao mu:

- Ti ćeš, uistinu, nakon tri (dana) biti potčinjen (nekom drugom), jer ja, tako mi Allaha, vidim da će Allahov Poslanik,

١٧٠٤ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا اشْتَكَى نَفَثَ عَلَى نَفْسِهِ بِالْمَعْوَذَاتِ، وَمَسَحَ عَنْ يَدِهِ، فَلَمَّا اشْتَكَى وَجَعَهُ الَّذِي تُوفِّي فِيهِ، طَفَفَتْ أَنْفَثَ عَلَيْهِ بِالْمَعْوَذَاتِ الَّتِي كَانَ يَنْفَثُ، وَأَمْسَحَ بِيَدِ النَّبِيِّ ﷺ عَنْهُ.

١٧٠٥ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : قَالَتْ أَضَعَيْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ قَبْلَ أَنْ يَمُوتَ، وَهُوَ مُسْنِدٌ إِلَيَّ ظَهْرُهُ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ: (اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَالْحَقْنِي بِالرَّفِيقِ الْأَعْلَى).

١٧٠٦ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فِي رَوَايَةٍ قَالَتْ: مَاتَ النَّبِيُّ ﷺ وَإِنَّهُ لَبَيْنَ حَاقِيَتِي وَدَاقِيَتِي، فَلَا أَكْرَهُ شِدَّةَ الْمَوْتِ لِأَحَدٍ أَبَدًا بَعْدَ النَّبِيِّ ﷺ.

١٧٠٧ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ خَرَجَ مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي وَجَعِهِ الَّذِي تُوفِّي فِيهِ، فَقَالَ النَّاسُ: يَا أَبَا الْحَسَنِ، كَيْفَ أَضْبَحَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ؟ فَقَالَ: أَضْبَحَ بِحَمْدِ اللَّهِ بَارِتًا، فَأَخَذَ بِيَدِهِ عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَقَالَ لَهُ: أَنْتَ وَاللَّهِ بَعْدَ ثَلَاثِ عَشْرَةِ الْعَصَا،

s.a.v.s., umrijeti u ovoj svojoj bolesti. Dobro ja znam lica potomaka Abdulmuttaliba na samrti. Zato, vodi nas Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i upitajmo ga kome će pripasti ova vlast. Ako će nama, da znamo, a ako će nekome drugome mimo nas, da i to znamo, pa da nas preporuči.

Na to je Alija rekao:

- Allaha mi, kada bismo je zatražili od Allahova Poslanika, s.a.v.s., pa nam je on uskratio, ne bi nam je poslije njega svijet više dao, a ja je, Allaha mi, neću zatražiti od Allahova Poslanika, s.a.v.s.

1708. Aiša, r.a., priča:

- Zaista, od Allahovih blagodati prema meni je da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., umro u mojoj sobi, u mom danu (kada je bila moja reda) i u mom naručju, kao i to da je Allah sastavio moju i njegovu pljuvačku prilikom njegove smrti. Naime, Abdurrahman je unišao kod mene sa misvakom u ruci dok sam ja podupirala Allahova Poslanika, s.a.v.s. Primijetila sam kako ga on gledaše i odmah shvatila da hoće misvak, pa sam rekla:

- Hoćeš da ti ga dohvatim?

On je dao znak glavom da hoće, pa sam ga dohvatila. No njemu je bilo naporno da ga upotrijebi, pa sam rekla:

- Razmekšat ću ti ga?

On je opet pokazao glavom da to želi, i ja sam ga razmekšala. I on ga je upotrijebio. Pred njim je bila kožna ili drvena posuda u kojoj je bila voda, i on je stavljao svoje ruke u vodu i njima potirao lice, izgovarajući: "*La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha). Zaista, smrt ima svoje agonije."

وَأَنِّي وَاللَّهِ لَأَرَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سَوْفَ يُتَوَفَّى مِنْ وَجَعِهِ هَذَا، إِنِّي لَأَعْرِفُ وَجُوهَ بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ عِنْدَ الْمَوْتِ، أَذْهَبَ بِنَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَلَنَسْأَلُهُ فِيمَنْ هَذَا الْأَمْرُ، إِنْ كَانَ فِينَا عَلِمْنَا ذَلِكَ، وَإِنْ كَانَ فِي غَيْرِنَا عَلِمْنَاهُ، فَأَوْصَى بِنَا. فَقَالَ عَلِيٌّ: إِنَّا وَاللَّهِ لَنُثْنِ سَأَلْنَاهَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَمَتَعْنَاهَا لَا يُعْطِينَاهَا النَّاسُ بَعْدَهُ، وَإِنِّي وَاللَّهِ لَا أَسْأَلُهَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ.

۱۷۰۸ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا كَانَتْ تَقُولُ:

إِنْ مِنْ نِعَمِ اللَّهِ عَلَيَّ : أَنْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ تُوفِّيَ فِي بَيْتِي، وَفِي يَوْمِي، وَبَيْنَ سَخْرِي وَنَخْرِي، وَأَنَّ اللَّهَ جَمَعَ بَيْنَ رِيقِي وَرِيقِهِ عِنْدَ مَوْتِهِ: دَخَلَ عَلَيَّ عَبْدُ الرَّحْمَنِ، وَبِيَدِهِ السَّوَاكُ، وَأَنَا مُسْنِدَةٌ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَرَأَيْتُهُ يَنْظُرُ إِلَيْهِ، وَعَرَفْتُ أَنَّهُ يُحِبُّ السَّوَاكَ، فَقُلْتُ: أَخْذُهُ لَكَ؟ فَأَشَارَ بِرَأْسِهِ: (أَنْ نَعَمْ). فَتَنَاوَلْتُهُ، فَأَشْتَدَّ عَلَيْهِ، وَقُلْتُ: أَلَيْتُهُ لَكَ؟ فَأَشَارَ بِرَأْسِهِ: (أَنْ نَعَمْ). فَلَيْتُهُ، فَأَمَرَهُ، وَبَيْنَ يَدَيْهِ رَكُوعٌ أَوْ غُلْبَةٌ

فِيهَا مَاءٌ، فَجَعَلَ يَدْخُلُ يَدَيْهِ فِي الْمَاءِ فَيَمْسَحُ بِهِمَا وَجْهَهُ، يَقُولُ: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، إِنْ لِلْمَوْتِ سَكَرَاتٍ). ثُمَّ نَصَبَ

Potom je uspravio svoju ruku, izgovarajući: "U društvo najviše!", sve dok nije dušu ispustio i njegova ruka pala dolje.

1709. Aiša, r.a., priča:

– U njegovoj bolesti stavljali smo lijek (u jednu stranu njegovih usta) pa nam je počeo davati znak u smislu:

"Ne činite to!"

Mi smo pomislili da je to bolesnikovo preziranje lijeka, no kada je došao svijesti, rekao je:

"Nisam li vam zabranio da mi stavljate lijek u usta?!"

Mi smo opet mislili da je to bolesnikovo preziranje lijeka, ali je on rekao:

"Neka svakom u ovoj sobi bude stavljen lijek u usta da ja vidim, osim Abbasa, jer on nije bio prisutan (dok ste vi meni to isto radili)!"

1710. Enes, r.a., kaže:

– Kada se pogoršala Vjerovjesnikova, s.a.v.s., bolest počeo je gubiti svijest, pa je Fatima rekla:

- Oh, kakve su očeve muke!

"Nakon ovoga dana tvoj otac neće više imati nikakve muke!", rekao je na to Allahov Poslanik, s.a.v.s.

49. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., smrt

1711. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., umro u 63. godini života.

يَدُهُ، فَجَعَلَ يَقُولُ: (فِي الرَّفِيقِ الْأَعْلَى). حَتَّى قُبِضَ وَمَاتَ يَدُهُ.

١٧٠٩ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ :

لَدَدْنَا النَّبِيَّ ﷺ فِي مَرَضِهِ، فَجَعَلَ يُشِيرُ إِلَيْنَا: أَنْ لَا تَلْدُونِي، فَقُلْنَا: كَرَاهِيَةُ الْمَرِيضِ لِلدَّوَاءِ، فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ: (أَلَمْ أَنْهَكُمُ أَنْ تَلْدُونِي). قُلْنَا: كَرَاهِيَةُ الْمَرِيضِ لِلدَّوَاءِ، فَقَالَ: (لَا يَبْقَى أَحَدٌ فِي النَّبْتِ إِلَّا لُدَّ وَأَنَا أَنْظَرُ إِلَّا الْعَبَّاسُ، فَإِنَّهُ لَمْ يَشْهَدْكُمْ).

١٧١٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

لَمَّا ثَقُلَ النَّبِيُّ ﷺ جَعَلَ يَتَعَشَّاهُ، فَقَالَتْ: فَاطِمَةُ: وَكَرَبَ أَبَاهُ، فَقَالَ لَهَا: (لَيْسَ عَلَى أَبِيكَ كَرْبٌ بَعْدَ هَذَا الْيَوْمِ).

٤٩ - بَاب: وَفَاةِ النَّبِيِّ ﷺ

١٧١١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا :

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ تُوُفِّيَ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ.

58. TUMAČENJE KUR'ANA*

Sura El-Fatiha

1. Šta je kazano o Fatihi (Uvodnoj suri)

1712. Ebu Se'id ibn Mu'alla, r.a., priča:

– Dok sam jednom prilikom klanjao u džamiji, zovnuo me Allahov Poslanik, s.a.v.s., ali mu se nisam odazvao dok nisam završio namaz.

– Allahov Poslaniče, klanjao sam - rekao sam tada.

Na to mi on reče:

“A zar Allah nije rekao: ...*Odazovite se Allahu i Poslaniku kad vas poziva onom što će vam život dati!*” (El-Enfal, 24.)

Potom mi reče:

“Prije nego što izađeš iz džamije, podučit ću te, doista, najznačajnijoj suri Kur'ana.”

Zatim me je uzeo za ruku pa kada je htio izaći, rekoh mu:

– Zar nisi rekao da ćeš me podučiti najznačajnijoj suri Kur'ana?!

On tada reče:

“To je: *El-Hamdu lillahi rabbi-l-'alemin* - Hvala Allahu, Gospodaru svjetova. (El-Fatiha, 1.), sedam ajeta koji se ponavljaju i Kur'an veličanstveni koji mi je dat!”

٥٨ . كتاب التفسير

سُورَةُ الْفَاتِحَةِ

١ - باب: مَا جَاءَ فِي فَاتِحَةِ الْكِتَابِ

١٧١٢ : عَنْ أَبِي سَعِيدِ بْنِ الْمَعْلَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ أَصَلِّي فِي الْمَسْجِدِ، فَدَعَانِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَلَمْ أَجِبْهُ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي كُنْتُ أَصَلِّي، فَقَالَ: (أَلَمْ يَقُلِ اللَّهُ: ﴿أَسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾؟). ثُمَّ قَالَ لِي: (لَأَعْلَمَنَّكَ سُورَةً هِيَ أَعْظَمُ السُّورِ فِي الْقُرْآنِ، قَبْلَ أَنْ تَخْرُجَ مِنَ الْمَسْجِدِ). ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِي، فَلَمَّا أَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ، قُلْتُ لَهُ: أَلَمْ تَقُلْ: (لَأَعْلَمَنَّكَ سُورَةً هِيَ أَعْظَمُ سُورَةٍ فِي الْقُرْآنِ؟) قَالَ: (الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ): هِيَ السَّبْعُ الْمَثَانِي، وَالْقُرْآنُ الْعَظِيمُ الَّذِي أُوتِيَتْهُ).

* Ovo i sljedeće poglavlje preveo je dr. Zuhdija Hasanović.

Sura El-Bekara (Krava)

سُورَةُ الْبَقَرَةِ

2. Ajet: ...*Ne pridružujte onda, znajući to, takmace Allahu...* (El-Bekara, 22.)

1713. Abdullah, r.a., priča:

- Pitao sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji je kod Allaha najveći grijeh pa je rekao:

"Da Mu pripišeš takmaca, a On te stvorio."

- To je, uistinu, veliko - rekao sam pa ga potom upitao:

- Koji onda?

"Da ubiješ dijete svoje bojeći se što će jesti s tobom."

Zatim sam ga upitao:

- Koji onda?

"Da učiniš preljubu sa svojom komšinicom", odgovorio je on.

3. Ajet: ...*I hladovinu smo vam oblacima napravili i manu i prepelice spustili...* (El-Bekara, 57.)

1714. Se'id ibn Zejd, r.a., priča:

- Kazao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.:

"Gomoljika (bot. Tuber album) je od mane (medne rose), a njezin sok je lijek za oči."

4. Ajet: *I kad smo rekli: "U ovaj grad udite..."* (El-Bekara, 58.)

1715. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

۲ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿فَلَا تَجْعَلُوا لِلّٰهِ اُنْدَادًا وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ﴾

۱۷۱۳ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ: أَيُّ الذَّنْبِ أَعْظَمُ عِنْدَ اللَّهِ؟ قَالَ: (أَنْ تَجْعَلَ لِلّٰهِ نِدًّا وَمَوْ خَلَقَكَ). قُلْتُ: إِنَّ ذَلِكَ لَعَظِيمٌ، قُلْتُ: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: (وَأَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ تَخَافُ أَنْ يَطْعَمَ مَعَكَ). قُلْتُ: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: (أَنْ تُزَانِيَ حَلِيلَةَ جَارِكَ).

۳ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَوَضَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوٰى﴾

۱۷۱۴ : عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (الْكَمَاءُ مِنَ الْمَنَّ، وَمَاوَاهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ).

۴ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ﴾

۱۷۱۵ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (قِيلَ لِبَنِي

“Rečeno je sinovima Israilovim: ...a na vrata pognutih glava udite i recite: “Oprosti!” - pa su ušli mileći na zadnjicama i, izmijenivši Allahove riječi, govorili: “Hinta” (*hint*a - zrno ječma, umjesto *hitta* - oprosti).

5. Ajet: *Mi nijedan ajet ne dokinemo niti ga u zaborav potisnemo a da bolji ili njemu sličan ne donesemo!* (El-Bekara, 106.)

1716. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Omer, r.a., rekao:

– Među nama Kur'an najbolje uči Ubejj a najbolji sudija je Alija, ali mi i pored toga ne usvajamo sve od Ubejja, jer je on govorio: ‘Ne izostavljam ništa od onoga što sam čuo od Allahovog Poslanika, s.a.v.s.’, a Allah Uzvišeni je rekao: *Mi nijedan ajet ne dokinemo niti ga u zaborav potisnemo...*

6. Ajet: *A oni vele: “Allah je sebi uzео dijete!” Slavljеn nek’ je On!* (El-Bekara, 116.)

1717. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Allah kaže: ‘Čovjek na Mene neosnovano laže i vrijeđa Me bez ikakva prava. Laže na Mene, jer smatra da ga ne mogu ponovo stvoriti kakav je bio, a vrijeđa Me kada kaže da imam dijete. Ne, ne priliči Meni da Sebi uzimam drugu niti dijete!’”

إِسْرَائِيلَ: ﴿أَدْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةً﴾. فَدَخَلُوا يَزْحَفُونَ عَلَى أَسْتَاهِمِهِمْ، فَبَدَّلُوا، وَقَالُوا: حِنْطَةٌ، حَبَّةٌ فِي شَعْرَةٍ).

5 - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ مِثْلِهَا﴾

١٧١٦ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَقْرَبُنَا أَبِي، وَأَقْضَانَا عَلِيٌّ، وَإِنَّا لَنَدْعُ مِنْ قَوْلِ أَبِي، وَذَلِكَ أَنَّ أَبِي يَقُولُ: لَا أَدْعُ شَيْئًا سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَقَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنْسِهَا﴾.

٦ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ﴾

١٧١٧ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (قَالَ اللَّهُ: كَذَّبَنِي ابْنُ آدَمَ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذَلِكَ، وَشَتَمَنِي وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذَلِكَ، فَأَمَّا تَكْذِيبُهُ إِيَّايَ فَرَعَمَ أَنِّي لَا أَقْدِرُ أَنْ أُعِيدَهُ كَمَا

7. Ajet: *Stajalište Ibrahimovo prostorom za namaz uzmitel* (El-Bekara, 125.)

1718. Enes, r.a., priča da je Omer, r.a., kazao:

- Moje riječi su se podudarile sa Allahovim u tri slučaja:

- Allahov Poslaniče - rekao sam (jednom prilikom) - zašto ne bi uzeo Ibrahimovo stajalište prostorom za namaz?!

(Drugom prilikom) sam mu rekao:

- Allahov Poslaniče, kod tebe dolazi i dobar i loš, pa zašto ne bi naredio majkama pravovjernih da nose hidžab?!

Nakon toga Allah je objavio ajet o hidžabu.

I treće, kada sam čuo da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., korio neke svoje žene, otišao sam i rekao im:

- Ili ćete se toga proći ili će Allah Svome Poslaniku dati bolje od vas!

I kada sam (kasnije) otišao kod jedne njegove supruge, ona mi reče:

- Omere, zar nema Allahov Poslanik, s.a.v.s., čime savjetovati svoje žene, pa ih ti moraš savjetovati?

Allah je nakon toga objavio:

I Gospodar njegov će mu, ako vas on pusti, žena boljih od vas dati: onih Allahu predanih... (Et-Tahrim, 5.)

كَانَ، وَأَمَّا شَتْمُهُ إِيَّايَ فَقَوْلُهُ لِي وَلَدًا، فَسُبْحَانِي أَنْ أَتَّخِذَ صَاحِبَةً أَوْ وَلَدًا).

۷ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى﴾

۱۷۱۸ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : وَافَقْتُ اللَّهَ فِي ثَلَاثٍ، أَوْ وَافَقَنِي رَبِّي فِي ثَلَاثٍ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَوْ أَتَّخَذْتُ مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى، وَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، يَدْخُلُ عَلَيْكَ الْبَرُّ وَالْفَاجِرُ، فَلَوْ أَمَرْتُ أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ بِالْحِجَابِ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ آيَةَ الْحِجَابِ، قَالَ: وَبَلَغَنِي مُعَاذَةُ النَّبِيِّ ﷺ بَعْضَ نِسَائِهِ، فَدَخَلْتُ عَلَيْهِنَّ، قُلْتُ: إِنْ أَتَّهَيْتُنَّ أَوْ لَيِّدِلَنَّ اللَّهُ رَسُولَهُ ﷺ خَيْرًا مِنْكُنَّ، حَتَّى أَتَيْتُ إِحْدَى نِسَائِهِ، قَالَتْ: يَا عُمَرُ، أَمَا فِي رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مَا يَعِظُ نِسَاءَهُ، حَتَّى تَعْظُهُنَّ أَنْتَ؟ فَأَنْزَلَ اللَّهُ: ﴿عَسَى رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنَّ أَنْ يُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُنَّ مُسْلِمَاتٍ﴾. الْآيَةُ.

8. Ajet: *Vi recite: "Mi vjerujemo u Allaha, i u ono što je nama objavljeno..."* (El-Bekara, 136.)

1719. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Sljedbenici Knjige su čitali Tevrat na hebrejskom, a sljedbenicima islama su ga tumačili na arapskom pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nemojte vjerovati sljedbenicima Knjige niti ih u laž ugoniti, nego recite: *Mi vjerujemo u Allaha, i u ono što je nama objavljeno...*”

9. Ajet: *I Mi smo tako vas učinili zajednicom središnjom da biste bili svjedoci protiv svijeta ostalog...* (El-Bekara, 143.)

1720. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nuh će na Sudnjem danu biti prozvan pa će reći:

- Odazivam Ti se i na usluzi sam Ti, Gospodaru moj!

- Jesi li dostavio poruku - upitat će ga Allah?

- Jesam - reći će on, ali će onda njegov ummet biti upitan:

- Je li vam (Nuh) dostavio poruku?

- Nikakav opominjatelj nam nije dolazio - reći će oni.

- Ko će ti posvjedočiti - upitat će ga tada Allah a on će odgovoriti:

- Muhammed i njegov Ummet.

۸ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا﴾

۱۷۱۹ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ أَهْلُ الْكِتَابِ يَقْرَأُونَ التَّوْرَةَ بِالْعِبْرَانِيَّةِ، وَيُفَسِّرُونَهَا بِالْعَرَبِيَّةِ لِأَهْلِ الْإِسْلَامِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَا تُصَدِّقُوا أَهْلَ الْكِتَابِ وَلَا تَكْذِبُوهُمْ، وَقُولُوا: ﴿آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا﴾ (الْآيَةُ).

۹ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ﴾

۱۷۲۰ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (يُذْعَى نُوحُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَيَقُولُ: لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ يَا رَبِّ، فَيَقُولُ: هَلْ بَلَغْتَ؟ فَيَقُولُ: نَعَمْ، فَيَقَالُ لِأُمَّتِهِ: هَلْ بَلَغَكُمْ؟ فَيَقُولُونَ: مَا أَتَانَا مِنْ نَذِيرٍ، فَيَقُولُ: مَنْ يَشْهَدُ لَكَ؟ فَيَقُولُ: مُحَمَّدٌ وَأُمَّتُهُ، فَيَشْهَدُونَ أَنَّهُ قَدْ بَلَغَ: ﴿وَيَكُونُ الرَّسُولُ

I oni će zaista posvjedočiti da je prenio poruku: ...i Poslanik će biti protiv vas svjedokom... (El-Bekara, 143.) To se misli riječima Uzvišenog: ...I Mi smo tako vas učinili zajednicom središnjom da biste bili svjedoci protiv svijeta ostalog i da Poslanik bude protiv vas svjedokom.

10. Ajet: *A potom vi podite odakle svijet ostali polazi...* (El-Bekara, 199.)

1721. Aiša, r.a., priča:

– Kurejšije i oni koji su bili njihova vjerovanja - oni su nazivani "humsima" (fanatičarima) - obredno hadžsko stajanje (vukuf) obavljali su na Muzdelifi, dok su to ostali Arapi obavljali na Arefatu, pa kada je došao islam, Allah je naredio Svome Vjerovjesniku, s.a.v.s., da ode na Arefat, vukuf obavi na njemu i da sa njega krene (prema Kabi).

11. Ajet: *A ima i onih koji vele: "Gospodaru naš! Daj ti nama dobro na svijetu ovome..."* (El-Bekara, 201.)

1722. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi govorio:

"Bože moj, Gospodaru naš! Daj Ti nama dobro na svijetu ovome i dobro na svijetu onome i muka u Vatri nas spasi!"

عَلَيْكُمْ شَهِيدًا. فَذَلِكَ قَوْلُهُ جَلَّ ذِكْرُهُ: ﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا﴾.

۱۰ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿ثُمَّ أَفِضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ﴾

۱۷۲۱ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : كَانَتْ قُرَيْشٌ وَمَنْ دَانَ دِينَهَا يَقِفُونَ بِالْمُزْدَلِفَةِ، وَكَانُوا يُسَمُّونَ الْحُمْسَ، وَكَانَ سَائِرُ الْعَرَبِ يَقِفُونَ بِعَرَفَاتٍ، فَلَمَّا جَاءَ الْإِسْلَامُ، أَمَرَ اللَّهُ نَبِيَّهٖ ﷺ أَنْ يَأْتِيَ عَرَفَاتٍ، ثُمَّ يَقِفَ بِهَا، ثُمَّ يُفِضَ مِنْهَا،

۱۱ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً﴾ الْآيَةُ

۱۷۲۲ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَقُولُ : (اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَفَنَا عَذَابَ النَّارِ).

12. Ajet: ...*Kad od svijeta prose, ne dosađuju mu...* (El-Bekara, 273.)

1723. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Nije ubog (miskin) onaj koga će zadovoljiti jedna ili dvije hurme, zalogaj ili dva, ubog je onaj koji se uzdržava od prošnje. Proučite ako hoćete (Allahove riječi): ...*kad od svijeta prose, ne dosađuju mu...*”

Sura Alu 'Imran (Imranova porodica)

13. Ajet: ...*U njoj ima jasnih ajeta i oni su matica knjige, a drugi ajeti su manje jasni!* (Alu 'Imran, 7.)

1724. Aiša, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je proučio ovaj ajet: *On je Taj koji tebi Knjigu objavljuje, u njoj ima jasnih ajeta i oni su matica Knjige, a drugi ajeti su manje jasni! Oni u čijim srcima je zastrana slijede one manje jasne iz nje, željni smutnje i željni svoga tumačenja! A tumačenje njihovo samo Allah zna! Oni koji su duboko u nauku zaronili govore: “Mi vjerujemo u njih! Sve je od našega Gospodara!” A samo oni umni opomenu prihvaćaju! Zatim je kazao:*

“Pa kada vidiš one koji slijede manje jasne ajete iz Kur'ana, neka znaš da su to oni koje je Allah naznačio, pa ih se čuvajte!”

۱۲ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿لَا

يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا﴾

۱۷۲۳ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَيْسَ الْمِسْكِينُ الَّذِي تَرُدُّهُ التَّمْرَةُ وَالتَّمْرَتَانِ، وَلَا اللَّقْمَةُ وَلَا اللَّقْمَتَانِ، إِنَّمَا الْمِسْكِينُ الَّذِي يَتَعَفَّفُ. وَأَقْرَأُوا إِنَّ شِئْنُمْ). يَغْنِي قَوْلُهُ: ﴿لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا﴾.

سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ

۱۳ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿مِنْهُ

آيَاتٌ مُّحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ

وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ﴾ الْآيَةُ

۱۷۲۴ : عَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

- قَالَتْ: تَلَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ هَذِهِ الْآيَةَ:

﴿هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُّحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ﴾. قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (فَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ، فَأُولَئِكَ الَّذِينَ سَمَى اللَّهُ، فَاخْذَرُوهُمْ).

14. Ajeta: *A oni koji prodaju zavjet dat Allahu i zakletve svoje za cijenu prezrenu...* (Alu 'Imran, 77.)

1725. Ibn Abbas, r.a., priča da su se pred njim sporile dvije žene, koje su krpile obuću u kući ili u sobi. Jedna od njih je izašla s dlanom probodenim šilom i optužila za to onu drugu. Njihov spor je došao do Ibn Abbasa, r.a., i on je, u vezi s tim, rekao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je kazao: "Kada bi se ljudima davalo na osnovu njihovih tvrdnji, nastradali bi i ljudi i imovina." Podsjetite je na Allaha i proučite joj: *A oni koji prodaju zavjet dat Allahu i zakletve svoje za cijenu prezrenu...*

Podsjetili su je i ona je priznala pa je Ibn Abbas rekao:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je kazao: "Zakletvom se služi optuženi!"

15. Ajeta: *...Okupljaju se ljudi protiv vas...* (Alu 'Imran, 173.)

1726. Ibn Abbas, r.a., priča:

- Riječi: *Dosta je nama Allah! Divan li je On zaštitnik!* (Alu 'Imran, 173.) izrekli su Ibrahim, a.s., kada je bačen u vatru i Muhammed, s.a.v.s., kada su mu

۱۴ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا﴾

۱۷۲۵ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ اخْتَصَمَ إِلَيْهِ أَمْرَاتَانِ كَانَتَا تَحْرِزَانِ فِي بَيْتٍ أَوْ فِي الْحُجْرَةِ، فَخَرَجَتْ إِحْدَاهُمَا وَقَدْ أَنْفَذَ بِإِسْفَى فِي كَفِّهَا، فَادَّعَتْ عَلَى الْأُخْرَى، فَرَفَعَ أَمْرُهُمَا إِلَى ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَوْ يُعْطَى النَّاسُ بِدَعْوَاهُمْ، لَذَهَبَ دِمَاءُ قَوْمٍ وَأَمْوَالُهُمْ). ذَكَرُوهَا بِاللَّهِ، وَأَقْرُؤُوا عَلَيْهَا: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا﴾. فَذَكَرُوهَا فَأَعْتَرَفَتْ، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الْيَمِينُ عَلَى الْمُدَّعَى عَلَيْهِ).

۱۵ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ﴾ الْآيَةِ

rekli: *Okupljaju se ljudi protiv vas, pa ih se čuvajte!* To im je vjerovanje njihovo povećalo i oni su rekli: *"Dosta je nama Allah! Divan li je On zaštitnik!"*

16. Ajet: *A čut ćete i mnoge uvredljive besjede od onih kojima je knjiga data prije vas i od mnogobožaca...* (Alu 'Imran, 186.)

1727. Usume ibn Zejd, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prije Bitke na Bedru uzjahao magarca, na kome je bio jedan komad fedekijskog platna i da je posadio njega (Usamu) iza sebe da bi posjetili Sa'da ibn Ubadu u porodici Harisa ibn Hazredža. Prošli su pored skupine ljudi, među kojima je bio Abdullah ibn Ubejj ibn Selul, a to je bilo prije nego što je on primio islam. U toj skupini su bili izmiješani muslimani, mnogobošci-idolopoklonici i Jevreji, a prisutan je bio i Abdullah ibn Revaha. Kada je prašina, koju su uzdigli jašući, došla do okupljenih, Abdullah ibn Ubejj je prekrpio nos odjećom i rekao:

- Ne prašite nam!

Poslanik, s.a.v.s., je nazvao selam pa se zaustavio i sjahao. Potom ih je pozvao da prime islam i počeo im učiti Kur'an. Abdullah ibn Ubejj ibn Selul je to popratio riječima:

- Čovječe, da je to istina, od toga ništa ljepše ne bi bilo, zato nas nemoj bihuzuriti na ovom našem sijelu. Vрати se svome magarcu pa ko ti pride, njemu pričaj!

١٧٢٦ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: «حَسَبْنَا اللَّهَ وَنَعْمَ الْوَكِيلُ». قَالَهَا إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ حِينَ أُلْقِيَ فِي النَّارِ، وَقَالَهَا مُحَمَّدٌ ﷺ حِينَ قَالُوا: «إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسَبْنَا اللَّهَ وَنَعْمَ الْوَكِيلُ».

١٦ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: «وَلَتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا»

١٧٢٧ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ رَكِبَ عَلَى حِمَارٍ، عَلَى قَطِيفَةٍ فَذَكِيَّةً، وَأَزْدَفَ أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ وَرَاءَهُ، يَعُودُ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ فِي بَنِي الْحَارِثِ بْنِ الْخَزْرَجِ، قَبْلَ وَقْعَةِ بَدْرٍ. حَتَّى مَرَّ بِمَجْلِسٍ فِيهِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَنِي سُلُوكٍ، وَذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يُسْلِمَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي، فَإِذَا فِي الْمَجْلِسِ أَخْلَاطٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُشْرِكِينَ عَبْدَةَ الْأَوْثَانِ، وَالْيَهُودَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَفِي الْمَجْلِسِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَوَاحَةَ، فَلَمَّا غَشِيَتِ الْمَجْلِسَ عَجَاجَةُ الدَّائِيَّةِ، خَمَرَ

Abdullah ibn Revaha se usprotivio rekavši:

- Ne, Allahov Poslaniče! Ovdje na našim skupovima nam uči, jer mi to volimo.

Uslijedila je svađa i međusobno vrijeđanje između muslimana, idolopoklonika i Jevreja i malo je nedostajalo da dođe do fizičkog obračuna. Vjerovjesnik, s.a.v.s., ih je jedva uspio smiriti, potom je uzjahao i krenuo. Kada je stigao do Sa'da ibn Ubade, rekao je:

"Sa'de, jesi li čuo šta je rekao Ebu Hubab (misleći na Abdullaha ibn Ubejja)? Rekao je to i to..."

Sa'd ibn Ubade reče:

- Allahov Poslaniče, tako ti Onoga koji ti je Knjigu objavio, oprosti mu i pređi preko toga. Allah je donio istinu koju je tebi objavio kada su se stanovnici ovoga grada već bili saglasili da ga za vođu izaberu i krunišu. Pa kada se Allah tome usprotivio, objavivši Istinu koju tebi daje, on se razalostio i zbog toga je postupio tako kao što si vidio.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu je oprostio. On i njegovi ashabi su praštali idolopoklonicima i sljedbenicima Knjige, kao što im je Allah naredio, i bili su strpljivi na uvredama sve dok im Allah nije dozvolio da im se suprotstave. Pa kada se Allahov Poslanik, s.a.v.s., borio na Bedru i kada je Allah pobio glavešine nevjernika Kurejša, Ibn Ubejj ibn Selul, mnogobošci i idolopoklonici koji su bili s njim su rekli:

- Ovo je nešto što više nije upitno.

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي أَنْفَعَةَ يَرِدَائِهِ، ثُمَّ قَالَ: لَا تُعْبَرُوا عَلَيْنَا، فَسَلَّمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَيْهِمْ ثُمَّ وَقَفَ، فَتَرَلَّ فَدَعَاهُمْ إِلَى اللَّهِ، وَقَرَأَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنَ، فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي أَبْنِ سَلُولَ: أَيُّهَا الْمَرْءُ، إِنَّهُ لَا أَحْسَنَ مِمَّا تَقُولُ إِنْ كَانَ حَقًّا، فَلَا تُؤْذِنَا بِهِ فِي مَجَالِسِنَا، أَرْجِعْ إِلَى رَحْلِكَ، فَمَنْ جَاءَكَ فَأَقْصُصْ عَلَيْهِ. فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَوَاحَةَ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَأَعَشْنَا بِهِ فِي مَجَالِسِنَا، فَإِنَّا نَحِبُّ ذَلِكَ. فَاسْتَبَّ الْمُسْلِمُونَ وَالْمُشْرِكُونَ وَالْيَهُودُ حَتَّى كَادُوا يَتَشَاوَرُونَ، فَلَمْ يَزَلِ النَّبِيُّ ﷺ يُخَفِّضُهُمْ حَتَّى سَكَنُوا، ثُمَّ رَكِبَ النَّبِيُّ ﷺ دَابَّتَهُ، فَسَارَ حَتَّى دَخَلَ عَلَى سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: (يَا سَعْدُ، أَلَمْ تَسْمَعْ مَا قَالَ أَبُو حُبَابٍ - يُرِيدُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي - قَالَ: كَذَا وَكَذَا). قَالَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، أَغْفُ عَنْهُ، وَأَصْفَحْ عَنْهُ، فَوَالَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ، لَقَدْ جَاءَ اللَّهُ بِالْحَقِّ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ وَلَقَدْ أَضْطَلَحَ أَهْلُ هَذِهِ الْبُحَيْرَةِ عَلَى أَنْ يَتَوَجَّوهُ فَيَعْصِبُونَهُ بِالْعِصَايَةِ، فَلَمَّا أَبَى اللَّهُ ذَلِكَ بِالْحَقِّ الَّذِي أَعْطَاكَ اللَّهُ شَرِقَ بِذَلِكَ، فَذَلِكَ فَعَلَ بِهِ مَا رَأَيْتَ. فَعَفَا عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ وَأَصْحَابُهُ يَغْفُونَ عَنْ

Nakon toga su dali prisegu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na islam i postali muslimani.

17. Ajat: Nemoj misliti za one koje veseli način na koji su postupili... (Alu 'Imran, 188.)

1728. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., priča da su neki dvoličnjaci u vrijeme Božijeg Poslanika, s.a.v.s., kada bi on odlazio u borbu, izostajali i radovali se što nisu išli sa njim, a kada bi se Božiji Poslanik, s.a.v.s., vratio, pravdali bi mu se i kleli, i voljeli bi da budu pohvaljeni za ono što nisu uradili pa je o njima objavljen ovaj ajat: *Nemoj misliti za one koje veseli način na koji su postupili, htijući još i pohvalu za nešto što nisu uradili, da će se kazne spasiti; njih čeka teška patnja.*

1729. Ibn Abbas, r.a., kaže da mu je neko rekao:

- Ako će svaka osoba koja se obraduje onim što joj je dato i koja voli biti pohvaljena i za ono što nije uradila biti kažnjena, onda ćemo svi biti kažnjeni.

Ibn Abbas je na to rekao:

- To se ne odnosi na vas, nego na slučaj kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pozvao Jevreje i o nečemu ih pitao, ali mu oni nisu odgovorili na to, nego su pričali o nečem drugom. Mislili su dobiti pohvalu zato što su odgovorili na njegovo pitanje, a radovali su se što su odgovor sakrili.

المُشْرِكِينَ وَأَهْلَ الْكِتَابِ كَمَا أَمَرَهُمُ اللَّهُ، وَيَضْرِبُونَ عَلَى الْأَذَى، حَتَّى أَذِنَ اللَّهُ فِيهِمْ، فَلَمَّا غَزَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَذَرَا، فَقَتَلَ اللَّهُ بِهِ صَنَادِيدَ كُفَّارِ قُرَيْشٍ، قَالَ ابْنُ أَبِي بَنٍ سَلُولَ وَمَنْ مَعَهُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَعَبْدَةُ الْأَوْثَانِ: هَذَا أَمْرٌ قَدْ تَوَجَّهَ، فَبَايَعُوا الرَّسُولَ ﷺ عَلَى الْإِسْلَامِ فَأَسْلَمُوا.

١٧ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا﴾

١٧٢٨ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْمُنَافِقِينَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، كَانَ إِذَا خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى الْغَزْوِ تَخَلَّفُوا عَنْهُ، وَفَرَحُوا بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَإِذَا قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اعْتَذَرُوا إِلَيْهِ وَحَلَفُوا، وَأَحَبُّوا أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا، فَتَرَلْتُ هَذِهِ الْآيَةَ فِيهِمْ: ﴿لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا وَيُجِبُونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا﴾. الْآيَةُ.

١٧٢٩ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا وَقَدْ قِيلَ لَهُ: لَيْتَنِي كَانَ كُلُّ أَمْرٍ يُفْرَحُ بِمَا أُوتِيَ، وَأَحَبُّ أَنْ يُحْمَدَ بِمَا لَمْ

Sura En-Nisa'

(Žene)

18. Ajeta: *A ako se bojite da prema sirotim ženama nećete pravedni biti...* (En-Nisa', 3.)

1730. Aiša, r.a., priča da ju je Urve pitao o riječima Allaha uzvišenog: *A ako se bojite da prema sirotim ženama nećete pravedni biti...* pa je rekla:

- Sestriću, ovo se odnosi na slučaj kada se staratelj hoće oženiti štićenicom koja ima udio u imetku s kojim on raspolaže, a da joj ne dadne potpun vjenčani dar kakav bi joj dao neki drugi prosac. Ako neće pravedno postupiti i dati joj njezin vjenčani dar veći od onog koji bi dao neko drugi, zabranjeno mu je njome se oženiti. Takvome se naređuje da se oženi nekom drugom ženom koja mu je dozvoljena.

Aiša dalje kaže:

- Nakon objave ovog ajeta ljudi su tražili od Božijeg Poslanika, s.a.v.s., pojašnjenje pa je Allah objavio: *I pitaju te o ženama...* (En-Nisa', 127.)

Aiša još dodaje:

- Riječi Allaha uzvišenog u drugom ajetu: *...a hoćete njima da se ženite...* kao što, opet, neki od vas izbjegavaju oženiti se sa svojom štićenicom u slučaju kada nije imućna i lijepa, pa Aiša, r.a., kaže:

يَفْعَلُ، مُعَذِّبًا لِّلْعَذْبَيْنِ أَجْمَعُونَ. فَقَالَ
أَبْنُ عَبَّاسٍ: وَمَا لَكُم وَلِهَذِهِ، إِنَّمَا دَعَا
النَّبِيَّ ﷺ يَهُودَ فَسَأَلَهُمْ عَنْ شَيْءٍ،
فَكَتَمُوهُ إِيَّاهُ، وَأَخْبَرُوهُ بِغَيْرِهِ، فَأَرَوْهُ أَنَّ
قَدْ اسْتُخِمِدُوا إِلَيْهِ بِمَا أَخْبَرُوهُ عَنْهُ فِيمَا
سَأَلَهُمْ، وَفَرِحُوا بِمَا أَدْنَوْا مِنْ كِتْمَانِهِمْ.

سُورَةُ النِّسَاءِ

١٨ - بَابُ: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ
أَنْ لَا تَقْسِطُوا فِي الْيَتَامَى﴾

١٧٣٠: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
أَنَّهَا سَأَلَهَا عُرْوَةُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى:
﴿وَإِنْ خِفْتُمْ أَنْ لَا تَقْسِطُوا فِي
الْيَتَامَى﴾. فَقَالَتْ: يَا أَبْنُ أُخْتِي، هَذِهِ
الْيَتِيمَةُ تَكُونُ فِي حَجَرٍ وَلِلَّيْهَا، تَشْرِكُهُ فِي
مَالِهِ، وَيُعْجِبُهُ مَالُهَا وَجَمَالُهَا، فَيُرِيدُ
وَلِيَّهَا أَنْ يَتَزَوَّجَهَا بِغَيْرِ أَنْ يَقْسِطَ فِي
صَدَاقِهَا، فَيُعْطِيَهَا مِثْلَ مَا يُعْطِيهَا غَيْرُهُ،
فَنُهِوا عَنْ أَنْ يَنْكِحُوهُمْ إِلَّا أَنْ يَقْسِطُوا
لَهُنَّ وَيَبْلُغُوا لَهُنَّ أَعْلَى سُنَّتِهِنَّ فِي
الصَّدَاقِ، فَأَمَرُوا أَنْ يَنْكِحُوا مَا طَابَ
لَهُمْ مِنَ النِّسَاءِ سِوَاهُنَّ. قَالَتْ عَائِشَةُ:
وَإِنَّ النَّاسَ اسْتَفْتَوْا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بَعْدَ

- Zabranjeno im je da se žene siroticama za čijom ljepotom i imovinom žude, osim uz pravičan vjenčani dar, budući da se, da nisu imućne i lijepe, ne bi htjeli njima oženiti.

19. Ajeta: Allah vam oporuku za djecu vašu naređuje... (En-Nisa', II.)

1731. Džabir, r.a., priča:

- (Kada sam bio bolestan), Vjerovjesnik, s.a.v.s., i Ebu Bekr su pješice došli u Benu Selime da me obidu. Pošto su me zatekli u besvjesnom stanju, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zatražio vode pa njome uzeo abdest i poprskao me i ja sam se probudio.

- Šta mi naređuješ, Božiji Poslaniče, da učinim sa svojom imovinom - upitao sam?

Nakon toga objavljeno je: *Allah vam oporuku za djecu vašu naređuje...*

20. Ajeta: Allah neće ni trunku nepravde učiniti... (En-Nisa', 40.)

1732. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča:

- Neki ljudi su došli kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i upitali ga:

- Božiji Poslaniče, hoćemo li vidjeti svoga Gospodara na Sudnjemu danu?

On je naveo hadis o viđenju Allaha (koji je ranije u cijelosti naveden) a onda rekao:

"Kada nastupi Sudnji dan, bit će naređeno da svaki ummet krene za onim

هَذِهِ الْآيَةِ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ: ﴿وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ﴾. قَالَتْ عَائِشَةُ: وَقَوْلَ اللَّهِ تَعَالَى فِي آيَةٍ أُخْرَى: ﴿وَتَرْغَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ﴾. رَغْبَةً أَحَدِكُمْ عَنْ يَسَمِيَةٍ، حِينَ تَكُونُ قَلِيلَةَ الْمَالِ وَالْجَمَالِ، قَالَتْ: فَتُهَوَّأُ - أَنْ يَنْكِحُوا - عَمَّنْ رَغِبُوا فِي مَالِهِ وَجَمَالِهِ مِنْ يَتَأَمَّى النِّسَاءِ إِلَّا بِالْقِسْطِ، مِنْ أَجْلِ رَغْبَتِهِمْ عَنْهُمْ إِذَا كُنَّ قَلِيلَاتِ الْمَالِ وَالْجَمَالِ.

١٩ - باب: قوله عز وجل: ﴿يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ﴾

١٧٣١: عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: عَادَنِي النَّبِيُّ ﷺ وَأَبُو بَكْرٍ فِي بَنِي سَلَمَةَ مَاشِئِينَ، فَوَجَدَنِي النَّبِيُّ ﷺ لَا أَغْفُلُ، فَدَعَا بِمَاءٍ فَتَوَضَّأَ مِنْهُ ثُمَّ رَشَّ عَلَيَّ فَأَقْفْتُ، فَقُلْتُ لَهُ: مَا تَأْمُرُنِي أَنْ أَضْنَعَ فِي مَالِي يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَنَزَلَتْ: ﴿يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ﴾.

٢٠ - باب: قوله تعالى: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ﴾ الْآيَةَ

١٧٣٢: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَى نَاسٌ النَّبِيَّ ﷺ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَلْ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ فَذَكَرَ حَدِيثَ الرُّؤْيَةِ وَقَدْ تَقَدَّمَ بِكَامِلِهِ ثُمَّ

koga je obožavao pa će se svi koji su obožavali nešto od idola i kipova mimo Allaha strovaliti u Džehennem. I kada ostanu samo oni koji su obožavali Allaha, bili dobročinitelji ili grješnici, i sa njima jedan manji broj sljedbenika Knjige, bit će prozvani Jevreji, kojima će se reći:

- Šta ste obožavali?

- Obožavali smo Uzejra (Ezra), sina Božijeg - odgovorit će oni.

- Vi ste lagali, Allah Sebi ni drugu ni dijete nije uzeo - reći će im se a potom upitati:

- Šta želite?

- Ožednjeli smo, Gospodaru naš, pa nas napoji!

- Hajde, napojte se - pokazat će im se, ali kada budu pomislili da su stigli do vode, popadat će u Vatru čiji dijelovi će jedni druge proždirati.

Potom će biti prozvani kršćani, kojima će se reći:

- Šta ste obožavali?

- Obožavali smo Mesiha (Isusa), sina Božijeg.

- Lagali ste, Allah Sebi ni drugu ni dijete nije uzeo - odgovorit će im se i upitati:

- Šta želite?

I sa njima će se dogoditi isto što i sa onim prvima. I kada ostanu samo oni koji su obožavali Allaha, grješnici i dobročinitelji, doći će im Gospodar svjetova u jednostavnijem liku od onog kako su Ga zamišljali te će im se reći:

- Šta očekujete? Neka svaki ummet krene za onim što je obožavao!

قَالَ: (إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ: تَتَّبِعُ كُلُّ أُمَّةٍ مَا كَانَتْ تَعْبُدُ، فَلَا يَتَّبِعُ مَنْ كَانَ يَعْبُدُ غَيْرَ اللَّهِ مِنَ الْأَصْنَامِ وَالْأَنْصَابِ إِلَّا أَنْ يَسَاقُطُوا فِي النَّارِ. حَتَّى إِذَا لَمْ يَبْقَ إِلَّا مَنْ كَانَ يَعْبُدُ اللَّهَ، مِنْ بَرٍّ أَوْ فَاجِرٍ، وَغَيْرَاتِ أَهْلِ الْكِتَابِ، فَيَدْعَى الْيَهُودُ، فَيَقَالُ لَهُمْ: مَا كُنتُمْ تَعْبُدُونَ؟ قَالُوا: كُنَّا نَعْبُدُ عَزِيرًا ابْنَ اللَّهِ، فَيَقَالُ لَهُمْ: كَذَبْتُمْ، مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ صَاحِبَةٍ وَلَا وَلَدٍ، فَمَاذَا تَبْغُونَ؟ فَقَالُوا: عَطِشْنَا رَبَّنَا فَاسْقِنَا، فَيَسَارُ: أَلَا تَرُدُّونَ؟ فَيُخْشَرُونَ إِلَى النَّارِ، كَأَنَّهَا سَرَابٌ يَحِطُّ بِغَضْضِهَا بَعْضًا، فَيَسَاقُطُونَ فِي النَّارِ. ثُمَّ يَدْعَى النَّصَارَى فَيَقَالُ لَهُمْ: مَا كُنتُمْ تَعْبُدُونَ؟ قَالُوا: كُنَّا نَعْبُدُ الْمَسِيحَ ابْنَ اللَّهِ، فَيَقَالُ لَهُمْ: كَذَبْتُمْ، مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ صَاحِبَةٍ وَلَا وَلَدٍ، فَيَقَالُ لَهُمْ: مَاذَا تَبْغُونَ؟ فَكَذَلِكَ مِثْلُ الْأَوَّلِ. حَتَّى إِذَا لَمْ يَبْقَ إِلَّا مَنْ كَانَ يَعْبُدُ اللَّهَ، مِنْ بَرٍّ أَوْ فَاجِرٍ، أَتَاهُمْ رَبُّ الْعَالَمِينَ فِي أَذْنَى صُورَةٍ مِنَ الَّتِي رَأَوْهُ فِيهَا، فَيَقَالُ: مَاذَا تَنْتَظِرُونَ، تَتَّبِعُ كُلُّ أُمَّةٍ مَا كَانَتْ تَعْبُدُ، قَالُوا: فَارْقُنَا النَّاسَ فِي الدُّنْيَا عَلَى أَفْقَرِ مَا كُنَّا إِلَيْهِمْ وَلَمْ نُصَاحِبْهُمْ، وَنَحْنُ نَنْتَظِرُ رَبَّنَا الَّذِي كُنَّا نَعْبُدُ، فَيَقُولُ: أَنَا رَبُّكُمْ،

Oni će reći:

- Napustili smo ljude na dunjaluku kada su nam najviše trebali i prestali smo se s njima družiti, a sada očekujemo Gospodara našeg kome smo ibadet činili.

- Ja sam Gospodar vaš - reći će im (Allah), na što će oni dva ili tri puta uzvratiti:

- Mi Allahu ništa ne pridružujemo!

21. Ajet: *O, kako li će tek biti onda kada Mi iz svakoga naroda dovedemo svjedoka...* (En-Nisa', 41.)

1733. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča:

Kazao mi je Vjerovjesnik, s.a.v.s.:

"Uči mi Kur'an!"

- Zar da ga učim tebi, kome je objavljen Kur'an?! - začudio sam se, a on reče:

"Ja ga, doista, volim slušati od drugog!"

Učio sam mu suru En-Nisa' dok nisam došao do: *O, kako li će tek biti onda kada Mi iz svakoga naroda dovedemo svjedoka, a tebe dovedemo svjedokom protiv svih njih?!*

"Stani", rekao je tada, dok su mu iz očiju lile suze!

22. Ajet: *Meleki će pitati one koji su prema sebi zgriješili kad im duše budu uzimali...* (En-Nisa', 97.)

1734. Ibn Abbas, r.a., priča da su neki muslimani bili u vrijeme Božijeg Poslanika sa idolopoklonicima,

فَيَقُولُونَ: لَا نَشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا). مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا.

٢١ - باب: قوله عز وجل: ﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ﴾

١٧٣٣ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي النَّبِيُّ ﷺ: (أَقْرَأْ عَلَيَّ). قُلْتُ: أَقْرَأْ عَلَيْكَ وَعَلَيْكَ أَنْزَلَ؟ قَالَ: (فَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ مِنْ غَيْرِي). فَقَرَأْتُ عَلَيْهِ سُورَةَ النِّسَاءِ، حَتَّى بَلَغْتُ: ﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا﴾. قَالَ: (أَمْسِكْ). فَإِذَا عَيْنَاهُ تَذْرِفَانِ.

٢٢ - باب: قوله عز وجل: ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ﴾

١٧٣٤ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ نَاسًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ كَانُوا مَعَ الْمُشْرِكِينَ، يُكْتَرُونَ سَوَادَهُمْ عَلَى عَهْدِ

uvećavajući tako njihovu brojnost pa bi strijela stigla i nekog od njih pogodila i usmrtila ili bi neko od njih bio uboden i tako poginuo pa je Allah objavio: *Meleki će pitati one koji su prema sebi zgriješili kad im duše budu uzimali...*

23. Ajet: *Mi objavljujemo tebi kao što smo objavljivali Nuhu... zaključno sa ...i Junusu, i Harunu, i Sulejmanu.* (En-Nisa', 163.)

1735. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko kaže: Ja sam bolji od Junusa ibn Metteja, slagao je!”

Sura El-Ma'ida (Trpeza)

24. Ajet: *O Poslaniče! Ti obznani šta ti se od Gospodara tvoga objavil* (El-Ma'ide, 67.)

1736. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

– Ko ti kaže da je Muhammed, s.a.v.s., prešutio nešto od onoga što mu je objavljeno, slagao je! Allah kaže: *O Poslaniče! Ti obznani šta ti se od Gospodara tvoga objavi!*

25. Ajet: *O vjernici! Ne zabranjujte sebi ljepote koje vam je Allah dozvolio...* (El-Ma'ide, 87.)

1737. Abdullah, r.a., priča:

رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، يَأْتِي السَّهْمُ فَيُرْمَى بِهِ، فَيُصِيبُ أَحَدَهُمْ فَيَقْتُلُهُ، أَوْ يُضْرَبُ فَيَقْتُلُ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ: ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ﴾. الْآيَةُ.

۲۳ - باب: قوله تعالى: ﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ

كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ...﴾ إِلَى

قوله: ﴿يُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ﴾

۱۷۳۵ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ قَالَ: أَنَا خَيْرٌ مِنْ يُونُسَ بْنِ مَتَّى، فَقَدْ كَذَبَ).

سُورَةُ الْمَائِدَةِ

۲۴ - باب: قوله عز وجل: ﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ

بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ﴾ الْآيَةُ

۱۷۳۶ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ: مَنْ حَدَّثَكَ أَنَّ مُحَمَّدًا ﷺ كَتَمَ شَيْئًا مِمَّا أُنْزِلَ عَلَيْهِ فَقَدْ كَذَبَ، وَاللَّهُ يَقُولُ: ﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ﴾. الْآيَةُ.

۲۵ - باب: قوله عز وجل: ﴿يَا أَيُّهَا

الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ

مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ﴾

۱۷۳۷ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

- Vodili smo bitke uz Vjerovjesnika, s.a.v.s., i s nama nisu išle žene, pa smo rekli:

- Da se kastriramo?

On nam je to zabranio, ali nam je nakon toga dao olakšicu da se ženimo (na određeno vrijeme) pod uvjetom da tim ženama dadnemo bar odjeću. Nakon toga je proučio:

O vjernici! Ne zabranjujte sebi ljepote koje vam Allah dozvolio je...

26. Ajet: ...Doista su vino, i kocka, i kumiri, i strelice za proricanje, ružne stvari, posao šejtanski! (El-Ma'ide, 90.)

1738. Enes, r.a., priča:

- Nije bilo drugog alkoholnog pića do onog od hurmi koga nazivate "fedih". I dok sam jednom stajao i posluživao njime Ebu Talhu i još dvojicu ljudi, dođe neki čovjek i reče:

- Zar niste čuli za (najnoviju) vijest?

- O čemu se radi? - upitaše ga.

- Zabranjen je alkohol - reče on.

Tada mi narediše:

- Enese, prolj ovu ćupove!

Nikada ga više nisu zatražili, niti su mu se vraćali nakon što im je dotični čovjek sapćio tu vijest.

27. Ajet: *Ne pitajte za stvari čije bi vam otkrivanje naškodilo!* (El-Ma'ide, 101.)

قَالَ: كُنَّا نَغْزُو مَعَ النَّبِيِّ ﷺ وَلَيْسَ مَعَنَا نِسَاءٌ، فَقُلْنَا: أَلَا نَخْتَصِمِي؟ فَتَهَانَا عَنْ ذَلِكَ، فَرَخَّصَ لَنَا بَعْدَ ذَلِكَ أَنْ نَتَزَوَّجَ الْمَرْأَةَ بِالنَّوْبِ، ثُمَّ قَرَأَ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ﴾.

٢٦ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رَجَسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ﴾

١٧٣٨ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَا كَانَ خَمْرٌ غَيْرَ فَضِيخِكُمْ هَذَا الَّذِي تَسْمُونَهُ الْفَضِيخَ، فَإِنِّي لَقَائِمٌ أُسْقِي أَبَا طَلْحَةَ وَفُلَانًا وَفُلَانًا إِذْ جَاءَ رَجُلٌ فَقَالَ: وَهَلْ بَلَغَكُمْ الْخَبْرُ؟ فَقَالُوا: وَمَا ذَاكَ؟ قَالَ: حُرِّمَتِ الْخَمْرُ، قَالُوا: أَهْرَقْ هَذِهِ الْقِلَالِ يَا أَنَسُ، قَالَ: فَمَا سَأَلُوا عَنْهَا وَلَا رَاجِعُوهَا بَعْدَ خَبَرِ الرَّجُلِ.

٢٧ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿لَا

1739. Enes, r.a., priča:

– Božiji Poslanik, s.a.v.s., je održao jednom prilikom hutbu kakvu do tada nikada nisam čuo. U toj hutbi je (između ostalog) rekao:

“Kad biste znali ono što ja znam, malo biste se smijali, a mnogo plakali.”

Ashabi Božijeg Poslanika, s.a.v.s., su prekrili svoja lica i rasplakali se. Utom je neko upitao:

- Ko je moj otac?

Poslanik, s.a.v.s., odgovori:

“Taj i taj.”

Nakon toga objavljen je ajet: *Ne pitajte za stvari čije bi vam otkrivanje naškodilo!*

1740. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Ljudi su Božijem Poslaniku, s.a.v.s., ismijavajući ga, postavljali pitanja.

- Ko mi je otac? - upitao bi neko.

- Gdje mi je deva? - pitao bi drugi, koji je izgubio devu.

Uzvišeni Allah je tada o njima objavio: *O vjernici! Ne pitajte za stvari čije bi vam otkrivanje naškodilo!* (pa je ajet naveo u cijelosti).

تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءٍ إِنْ تُبْدَ لَكُمْ تَسْؤُكُمْ ﴿١٧٣٩﴾

١٧٣٩ : عَنْ أَنَسٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،

قَالَ: خَطَبَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ خُطْبَةً مَا

سَمِعْتُ مِثْلَهَا قَطُّ قَالَ: (لَوْ تَعْلَمُونَ مَا

أَعْلَمْتُ لَصَحَحْتُكُمْ قَلِيلًا وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا). قَالَ

فَعَطَّى أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَجُوهَهُمْ

لَهُمْ خَنِينٌ، فَقَالَ رَجُلٌ: مَنْ أَبِي؟ قَالَ:

(فُلَانٌ). فَتَرَكْتُ هَذِهِ الْآيَةَ: ﴿لَا تَسْأَلُوا

عَنْ أَشْيَاءٍ إِنْ تُبْدَ لَكُمْ تَسْؤُكُمْ﴾.

١٧٤٠ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ نَاسٌ يَسْأَلُونَ رَسُولَ اللَّهِ

ﷺ اسْتِهْزَاءً، فَيَقُولُ الرَّجُلُ: مَنْ أَبِي؟

وَيَقُولُ الرَّجُلُ تَضِلُّ نَاقَتُهُ: أَيْنَ نَاقَتِي؟

فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهِمْ هَذِهِ الْآيَةَ: ﴿يَا

أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءٍ إِنْ

تُبْدَ لَكُمْ تَسْؤُكُمْ﴾. حَتَّى فَرَعَ مِنَ الْآيَةِ

كُلَّهَا.

سُورَةُ الْأَنْعَامِ

٢٨ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿قُلْ هُوَ الْقَادِرُ

عَلَى أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمْ﴾ الْآيَةَ

١٧٤١ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: ﴿قُلْ هُوَ الْقَادِرُ

عَلَى أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ

Sura El-En'am

(Stoka)

28. Ajet: *Ti reci: "On je Taj Koji vam može poslati kaznu odozgo..."* (El-En'am, 65.)

1741. Džabir, r.a., priča:

– Kada je objavljeno: *Ti reci: "On je Taj Koji vam može poslati kaznu odozgo..."*, Božiji Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Utječem se licem Tvojim."

(Kada je čuo drugi dio ajeta): *...ili ispod nogu vaših...*, rekao je:

"Utječem se licem Tvojim."

A kada je čuo: *...ili vas na stranke izdijeliti i dati da jedni od drugih silu kušate...*, rekao je:

"Ovo je najblaže." (ili je rekao: "Ovo je najlakše!")

29. Ajet: *To su oni koje je Allah uputio, pa ti njihovu stazu pravu slijedi...* (El-En'am, 90.)

1742. Ibn Abbas, r.a., priča da je bio upitan da li u suri "Sad" ima sedžda, pa je rekao da ima a zatim proučio: *I Mi Ibrahimu Ishaka i Jakuba podarismo...*, zaključno sa riječima: *...pa ti njihovu Stazu pravu slijedi...* Nakon toga je rekao:

- Vaš Vjerovjesnik, s.a.v.s., je jedan od onih kome je naređeno da ih slijedi.

30. Ajet: *I ne približavajte se nemoralu, bio on vidljiv ili nevidljiv!* (El-En'am, 151.)

1743. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

– Nema niko ljubomorniji od Allaha i zbog toga je zabranio nemoral, bio on

فَوَيْكُنْ ﴿۝﴾ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَعُوذُ بِوَجْهِكَ). ﴿أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكَ﴾. قَالَ: (أَعُوذُ بِوَجْهِكَ). ﴿أَوْ يَلْبِسُكُمْ شَيْعًا وَيُذِيقَ بَعْضُكُم بَأْسَ بَعْضٍ﴾. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (هَذَا أَهْوَنُ، أَوْ: هَذَا أَيْسَرُ).

٢٩ - باب: قوله عز وجل: ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَاهُمْ أَقْتَدِهِ﴾

١٧٤٢ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ سُئِلَ: أَفِي «ص» سَجْدَةٌ؟ فَقَالَ: نَعَمْ، ثُمَّ تَلَا: ﴿وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ...﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿فَبِهِدَاهُمْ أَقْتَدِهِ﴾. ثُمَّ قَالَ: نَبِيُّكُمْ ﷺ مِمَّنْ أَمَرَ أَنْ يَقْتَدِيَ بِهِمْ.

٣٠ - باب: قوله عز وجل: ﴿وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا﴾

vidljiv ili nevidljiv. I nikome nije draga pohvala koliko je Allahu, radi toga je i pohvalio Sebe!

Sura El-A'raf

(Zidine)

31. Ajet: *A ti se praštanja drži i zahtijevaj da se dobro čini...* (El-A'raf, 199.)

1744. Ibn Zubejr, r.a., kaže:

- Allah je naredio Svome Vjerovjesniku, s.a.v.s., da prelazi preko (neprimjerenih) ljudskih postupaka!

Sura El-Enfal

(Plijen)

32. Ajet: *I borite se protiv njih sve dok fitna (iskušenje, smutnja) ne iščezne i samo Allahova vjera ne ostane...* (El-Enfal, 39.)

1745. Ibn Omer, r.a., priča da ga je neko upitao:

- Šta ti misliš o borbi u slučaju fitne (iskušenje, smutnja)?

- A znaš li ti šta je fitna - upitao je on i rekao:

- Muhammed, s.a.v.s., se borio protiv mnogobožaca i ta njegova borba

وَمَا بَطْنُ

١٧٤٣ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: (لَا أَحَدَ أَغْيَرُ مِنَ اللَّهِ، وَلِذَلِكَ حَرَّمَ الْقَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطْنُ، وَلَا شَيْءَ أَحَبُّ إِلَيْهِ الْمَدْحُ مِنَ اللَّهِ، وَلِذَلِكَ مَدَحَ نَفْسَهُ).

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

٣١ - بَاب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ﴾ الْآيَةِ

١٧٤٤ : عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَمَرَ اللَّهُ نَبِيَّهُ ﷺ أَنْ يَأْخُذَ الْعَفْوَ مِنْ أَخْلَاقِ النَّاسِ.

سُورَةُ الْأَنْفَالِ

٣٢ - بَاب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ﴾

١٧٤٥ : عَنِ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: كَيْفَ تَرَى فِي قِتَالِ الْفِتْنَةِ؟ فَقَالَ: وَهَلْ تَذَرِي مَا الْفِتْنَةُ؟ كَانَ

predstavljala je fitnu (iskušenje). Nije to bila borba za vlast, kao kod vas.

Sura Et-Tevbe (Pokajanje)

33. Ajet: *A oni drugi grijeha su svoje priznali...* (Et-Tevbe, 102.)

1746. Semura ibn Džundeb, r.a., kaže:

Božiji Poslanik, s.a.v.s., nam je pričao:

“Sinoć su kod mene došla dva čovjeka i povelili me. I kada smo stigli do jednog grada sagrađenog od zlatne i srebrene cigle, sreli su nas neki ljudi od kojih je polovina bila tako lijepa da ljepših ne možeš naći, a druga polovina ružna da ružnijih ne možeš vidjeti. Ova dvojica im rekoše:

- Idite i skočite u onu rijeku.

Ljudi su skočili u rijeku i kada su se vratili, na njima više nije bilo one predašnje ružnoće, poprimili su najljepši mogući izgled.

- Ovo su edenski vrtovi, a eno i tvoga mjesta - rekoše mi dvojica mojih pratilaca i dodadoše:

- Što se tiče onih ljudi među kojima je polovina bila lijepih, a polovina ružnih, to su oni koji su radili i dobra i loša djela, pa im je Allah oprostio!”

Sura Hud (Hud)

34. Ajet: *...A prijestolje Njegovo nad vodom je bilo...* (Hud, 7.)

مُحَمَّدٌ ﷺ يُقَاتِلُ الْمُشْرِكِينَ، وَكَانَ الدُّخُولُ عَلَيْهِمْ فِتْنَةً، وَلَيْسَ كَقِتَالِكُمْ عَلَى الْمُلْكِ.

سُورَةُ بَرَاءَةِ [التَّوْبَةِ]

۳۳ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَأَخْرُوجُوا﴾

اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ ﴿الآيَةُ

۱۷۴۶ : عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَنَا:

(أَتَانِي اللَّيْلَةُ آتِيَانِ، فَأَبْتَعَنَانِي، فَأَتَتْهُمَا

بِي إِلَى مَدِينَةٍ مَبْنِيَّةٍ بِلَبْنٍ ذَهَبٍ وَلَبْنِ

فِضَّةٍ، فَتَلَقَانَا رَجَالٌ: شَطْرٌ مِنْ خَلْقِهِمْ،

كَأَحْسَنِ مَا أَنْتَ رَأَى، وَشَطْرٌ كَأَفْجَحَ مَا

أَنْتَ رَأَى، قَالَا لَهُمْ: أَذْهَبُوا فَقَعُوا فِي

ذَلِكَ النَّهْرِ، فَوَقَعُوا فِيهِ، ثُمَّ رَجَعُوا

إِلَيْنَا، قَدْ ذَهَبَ ذَلِكَ السُّوءُ عَنْهُمْ،

فَصَارُوا فِي أَحْسَنِ صُورَةٍ، قَالَا لِي:

هَذِهِ جَنَّةُ عَدْنٍ، وَهَذَاكَ مَتْرَلُكَ، قَالَا:

أَمَّا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَانُوا شَطْرٌ مِنْهُمْ حَسَنٌ،

وَشَطْرٌ مِنْهُمْ قَبِيحٌ، فَإِنَّهُمْ خَلَطُوا عَمَلًا

صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا، تَجَاوَزَ اللَّهُ عَنْهُمْ).

1747. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kazao je Allah Uzvišeni: - Dijeli drugima, ja ću tebi udjeljivati!”

“Allahova ruka je puna i ne prazni se dijeljenjem, On je danonoćni Dobročinitelj!” - rekao je također.

“Šta mislite koliko je On podijelio otkako je stvorio nebo i Zemlju i to nije iscrpilo ono što se u Njegovoj ruci nalazi. Njegovo Prijestolje nad vodom je bilo, a u ruci Njegovoj nalaze se terazije kojima spušta i uzdiže!” - i to je rekao Poslanik, s.a.v.s.

35. Ajet: Eto takva je kazna Gospodara tvoga kada kažnjava naselja u kojima se zulum čini... (Hud, 102.)

1748. Ebu Musa, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Allah nasilnika pušta da uživa, ali kada ga ščepa, ne može Mu se izmigoljiti!”

Nakon toga (Božiji Poslanik, s.a.v.s.) je proučio:

“Eto takva je kazna Gospodara tvoga kada kažnjava naselja u kojima se zulum čini! Njegova kazna bolna je i žestoka!”

Sura El-Hidžr

(Hidžr)

36. Ajet: ...Onoga koji krišom sluša... (El-Hidžr, 18.)

1749. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je od Vjerovjesnika, s.a.v.s., čuo:

سُورَةُ هُودٍ

۳۴ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَكَانَ

عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ﴾

۱۷۴۷: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَنْفِقْ أَنْفِقْ عَلَيْكَ، وَقَالَ: يَدُ اللَّهِ مَلَأَى لَا يَغِيضُهَا نَفَقَةٌ، سَحَاءَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ. وَقَالَ: أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْفَقَ مِنْذُ خَلَقَ السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ فَإِنَّهُ لَمْ يَغِيضْ مَا فِي يَدِهِ، وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ، وَيَبْدُو الْبَيْزَانَ يَخْفِضُ وَيَرْفَعُ).

۳۵ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَكَذَلِكَ

أَخَذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَى﴾ الْآيَةِ

۱۷۴۸: عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ اللَّهَ لَيَمْلِكُ لِلظَّالِمِ، حَتَّى إِذَا أَخَذَهُ لَمْ يُفْلِتْهُ). قَالَ: ثُمَّ قَرَأَ: ﴿وَكَذَلِكَ أَخَذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخَذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ﴾.

سُورَةُ الْحَجَرِ

۳۶ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿إِلَّا مَنْ

اسْتَرْقَى السَّمْعَ﴾ الْآيَةِ

۱۷۴۹: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ

"Kada Allah naredbu na nebesima izda, meleki, pokoravajući se naređenju, krilima svojim udare, poput udara lanca o hridi. A kada se iz srca njihovih strah povuče, drugi ih pitaju:

- Šta je to Gospodar vaš rekao?

- Istinu! On je Uzvišeni, Veličanstveni
- odgovore oni onima koji ih to upitaju.

Tu odredbu čuju i džini nevjernici koji, ispeti jedan na drugog, prisluškuju ispod sebe, ali se dešava i da ga ne sušne pa je on dostavi do narednog, a ovaj dalje nižem od sebe i tako je dostave do Zemlje i ona bude ubačena u usta sihirbaza, koji uz nju, istinitu, doda još stotinu laži pa ljudi kažu:

- Zar nam nije tad i tad rekao da će se to i to dogoditi i to se zaista dogodilo!?

A oni su to pogodili samo zahvaljujući riječima koje su se čule sa neba.

عَنْهُ، يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ، قَالَ: (إِذَا قَضَى اللَّهُ الْأَمْرَ فِي السَّمَاءِ، ضَرَبَتِ الْمَلَائِكَةُ بِأَجْنَحِهَا خُضْعَانًا لِقَوْلِهِ، كَالسَّلْسِلَةِ عَلَى صَفْوَانٍ، فَإِذَا فُزِعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ، قَالُوا: مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ، قَالُوا لِلَّذِي قَالَ: الْحَقُّ، وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ. فَيَسْمَعُهَا مُسْتَرْفِعُ السَّمْعِ، وَمُسْتَرْفِعُ إِلَى صَاحِبِهِ فَيُخْرِقُهُ، وَرَبَّمَا لَمْ يُدْرِكْهُ حَتَّى يَرْمِي بِهَا إِلَى الَّذِي يَلِيهِ، إِلَى الَّذِي هُوَ أَسْفَلَ مِنْهُ، حَتَّى يُلْقَوْهَا إِلَى الْأَرْضِ، فَتَلْقَى عَلَى قَمِ السَّاحِرِ، فَيَكْذِبُ مَعَهَا مِائَةً كَذِبَةً، فَيَضْطَرُّ فَيَقُولُونَ: أَلَمْ يُخْبِرْنَا يَوْمَ كَذَا وَكَذَا، يَكُونُ كَذَا وَكَذَا، فَوَجَدْنَاهُ حَقًّا؟ لِلْكَلِمَةِ الَّتِي سُمِعَتْ مِنَ السَّمَاءِ).

Sura En-Nahl

(Pčele)

37. Ajet: ...*Ima vas koji starost duboku doživite...* (En-Nahl, 70.)

1750. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., molio:

سُورَةُ النَّحْلِ

٣٧ - باب: قوله تعالى: ﴿وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْدَلِ الْعُمْرِ﴾

١٧٥٠ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَدْعُو:

“Utječem Ti se od škrtosti i ljenosti, duboke starosti, kaburskog azaba, smutnje Dedžalove i životnih i smrtnih iskušenja.”

Sura El-Isra'

(Noćno putovanje)

38. Ajet: ...*O potomci onih koje smo Mi sa Nuhom na lađu sklonili! A on je doista rob bio zahvalni.* (El-Isra', 3.)

1751. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Božijem Poslaniku, s.a.v.s., je jednom prilikom doneseno meso pa mu je ponuđen (dat) omiljeni dio, plečka. On je odgrizao jedan zalogaj i rekao:

“Ja ću na Sudnjem danu biti najodlikovaniji, a znate li otkuda to? Allah će i prve i potonje generacije sastaviti na jednoj ravnici gdje će glasnika moći čuti i gdje će se očima moći pregledati. Sunce će se približiti toliko da će ljude spopasti tegoba i jad koje skoro neće moći izdržati.

- Vidite li šta vas je snašlo - reći će oni
- zar nećete tražiti nekoga ko će se zauzimati za vas kod vašega Gospodara?!

Tada će neki od njih reći drugima:

- Otidite Ademul!

Doći će Ademul, a.s., i reći će mu:

- Otac si ljudskoga roda, rukom Svojom te je Bog stvorio, u tebe Duha svoga udahnuo i melekima naredio da ti se poklone, pa zauzmi se za nas kod svoga Gospodara! Zar ne vidiš u čemu smo?! Zar ne vidiš šta nas je snašlo?!

أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ وَالْكَسَلِ، وَأَرْدَلِ الْعُمْرِ، وَعَذَابِ الْقَبْرِ، وَفِتْنَةِ الدَّجَالِ، وَفِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ).

سُورَةُ بَنِي إِسْرَائِيلَ [الإِسْرَاءِ]

۳۸ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿ذُرِّيَّةً مِنْ حَمَلْنَا

مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا﴾

۱۷۵۱ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِلَحْمٍ، فَرَفَعَ إِلَيْهِ الذَّرَاعُ، وَكَانَتْ تُعْجِبُهُ، فَتَهَسَّ مِنْهَا نَهَسَةً ثُمَّ قَالَ: (أَنَا سَيِّدُ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَهَلْ تَذَرُونَ مِمَّ ذَلِكَ؟ يَجْمَعُ اللَّهُ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ، يُسْمِعُهُمُ الدَّاعِيَ وَيَنْفَذُهُمُ الْبَصَرُ، وَتَذْنُو الشَّمْسُ، فَيَبْلُغُ النَّاسَ مِنَ الْغَمِّ وَالْكَرْبِ مَا لَا يُطِيقُونَ وَلَا يَحْتَمِلُونَ، فَيَقُولُ النَّاسُ: أَلَا تَرَوْنَ مَا قَدْ بَلَغَكُمْ، أَلَا تَنْظُرُونَ مَنْ يَشْفَعُ لَكُمْ إِلَى رَبِّكُمْ؟ فَيَقُولُ بَعْضُ النَّاسِ لِبَعْضٍ: عَلَيْكُمْ بِآدَمَ، فَإِنَّتُونَ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيَقُولُونَ لَهُ: أَنْتَ أَبُو الْبَشَرِ، خَلَقَكَ اللَّهُ بِيَدِهِ، وَنَفَخَ فِيكَ مِنْ رُوحِهِ، وَأَمَرَ الْمَلَائِكَةَ فَسَجَدُوا لَكَ، أَشْفَعُ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلَا تَرَى إِلَى

Adem će reći:

- Danas se moj Gospodar rasrdio kao nikada dosad i kako se nikada ubuduće neće rasrditi. On mi je doista zabranio vočku ali Ga ja nisam poslušao. Bojim se za sebe, za svoju dušu i za svoj život! Zato otiđite vi nekome drugom. Idite Nuhu!

Otići će oni potom Nuhu i reći će mu:

- Nuhu, ti si prvi poslanik Zemljanima. Allah te je "zahvalnim robom" nazvao, zauzmi se za nas kod svoga Gospodara! Zar ne vidiš u čemu smo?!

On će reći:

- Danas se moj Gospodar rasrdio kao nikada dosad i kako se nikada ubuduće neće rasrditi, a ja sam pravo na uslišanje dove, koje sam imao, već iskoristio da bih prokleo svoj narod. Bojim se za sebe, za svoju dušu i za svoj život! Idite nekom drugom! Idite Ibrahimu!

Otići će tada Ibrahima i reći će mu:

- Ibrahimе, vjerovjesnik si Božiji i prijatelj Njegov među stanovnicima Zemlje, zauzmi se za nas kod svoga Gospodara! Zar ne vidiš u čemu smo?

On će im reći:

- Danas se moj Gospodar rasrdio kao nikada dosad i kako se nikada ubuduće neće rasrditi, a ja sam tri puta slagao. Bojim se za sebe, za svoju dušu i za svoj život! Idite nekom drugom! Idite Musau!

Doći će Musau i reći će mu:

- Musa, Božiji si poslanik, Allah te je nad svima odlikovao poslanstvom i time što je s tobom razgovarao. Zauzmi se za nas kod svoga Gospodara! Zar ne vidiš u čemu smo?

مَا نَحْنُ فِيهِ؟ أَلَا تَرَى إِلَى مَا قَدْ بَلَغْنَا؟
فَيَقُولُ آدَمُ: إِنَّ رَبِّي قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ
غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ، وَلَنْ يَغْضَبَ
بَعْدَهُ مِثْلَهُ، وَإِنَّهُ قَدْ نَهَانِي عَنِ الشَّجَرَةِ
فَعَصَيْتُهُ، نَفْسِي نَفْسِي نَفْسِي، أَذْهَبُوا إِلَى
غَيْرِي، أَذْهَبُوا إِلَى نُوحٍ. فَيَأْتُونَ نُوحًا
فَيَقُولُونَ: يَا نُوحُ، إِنَّكَ أَنْتَ أَوَّلُ الرُّسُلِ
إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ، وَقَدْ سَمَّاكَ اللَّهُ عَبْدًا
شَكُورًا، أَشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلَا تَرَى
إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟ فَيَقُولُ: إِنَّ رَبِّي عَزَّ
وَجَلَّ قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ
قَبْلَهُ مِثْلَهُ، وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ، وَإِنَّهُ
قَدْ كَانَتْ لِي دَعْوَةٌ دَعَوْتُهَا عَلَى قَوْمِي،
نَفْسِي نَفْسِي نَفْسِي، أَذْهَبُوا إِلَى غَيْرِي،
أَذْهَبُوا إِلَى إِبْرَاهِيمَ. فَيَأْتُونَ إِبْرَاهِيمَ
فَيَقُولُونَ: يَا إِبْرَاهِيمُ، أَنْتَ نَبِيُّ اللَّهِ
وَخَلِيلُهُ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ، أَشْفَعْ لَنَا إِلَى
رَبِّكَ، أَلَا تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟ فَيَقُولُ
لَهُمْ: إِنَّ رَبِّي قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ
يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ، وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ
مِثْلَهُ، وَإِنِّي قَدْ كُنْتُ كَذَبْتُ ثَلَاثَ كَذَبَاتٍ
نَفْسِي نَفْسِي نَفْسِي، أَذْهَبُوا إِلَى غَيْرِي،
أَذْهَبُوا إِلَى مُوسَى. فَيَأْتُونَ مُوسَى
فَيَقُولُونَ: يَا مُوسَى، أَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ،
فَضَّلَكَ اللَّهُ بِرِسَالَتِهِ وَبِكَلَامِهِ عَلَى

On će im kazati:

- Danas se moj Gospodar rasrdio kao nikada dosad i kako se nikada ubuduće neće rasrditi, a ja sam ubio jednog čovjeka za čije ubistvo nisam imao naređenje. Bojim za sebe, za svoju dušu i za svoj život! Idite nekom drugom! Idite Isau!

Doći će Isau i molit će ga:

- Isa, Božiji si poslanik i Njegova Riječ koju je dostavio Merjemi i Duh si od Njega. Ljudima si iz beške govorio! Zauzmi se za nas! Zar ne vidiš u čemu smo?

Isa će im reći:

- Danas se moj Gospodar rasrdio kao nikada dosad i kako se nikada ubuduće neće rasrditi. Ja se bojim za sebe, za svoju dušu i za svoj život! Idite nekom drugom! Idite Muhammedu, s.a.v.s. - reći će Isa, ne spominjući (nikakav) grijeh.

Doći će Muhammedu, s.a.v.s., i zamoliti ga:

- Muhammede, Božiji si poslanik i pečat vjerovjesnika, Allah ti je oprostio i prijašnje i kasnije grijehe, zauzmi se za nas kod svog Gospodara! Zar ne vidiš u čemu smo?!

- Ja ću krenuti i doći pod Arš. Potom ću pasti na sedždu svome Gospodaru, nakon čega će mi omogućiti da Mu uputim takve riječi hvale i pohvale što nije omogućio nikome ranije, a onda će mi se reći:

- Muhammede, podigni glavu, traži - dat će ti se, zauzimaj se - bit će ti uslišano!

Podići ću glavu i reći:

- Moji sljedbenici, Gospodaru! Sljedbenici moji, Gospodaru! Moji sljedbenici, Gospodaru!

النَّاسِ، أَسْفَعْنَا لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلَا تَرَى
إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟ فَيَقُولُ: إِنَّ رَبِّي قَدْ
غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ،
وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ، وَإِنِّي قَدْ قَتَلْتُ
نَفْسًا لَمْ أُوْمَرْ بِقَتْلِهَا، نَفْسِي نَفْسِي
نَفْسِي، أَذْهَبُوا إِلَى غَيْرِي، أَذْهَبُوا إِلَى
عِيسَى. فَيَأْتُونَ عِيسَى فَيَقُولُونَ: يَا
عِيسَى، أَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ، وَكَلِمَتُهُ
أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ، وَكَلَّمْتُ
النَّاسَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا، أَسْفَعْنَا لَنَا، أَلَا
تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟ فَيَقُولُ عِيسَى: إِنَّ
رَبِّي قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ
قَبْلَهُ مِثْلَهُ قَطُّ، وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ -
وَلَمْ يَذْكُرْ ذَنْبًا - نَفْسِي نَفْسِي نَفْسِي،
أَذْهَبُوا إِلَى غَيْرِي، أَذْهَبُوا إِلَى مُحَمَّدٍ
ﷺ، فَيَأْتُونَ مُحَمَّدًا ﷺ فَيَقُولُونَ: يَا
مُحَمَّدُ أَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ، وَخَاتَمُ الْأَنْبِيَاءِ،
وَقَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا
تَأَخَّرَ، أَسْفَعْنَا لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلَا تَرَى إِلَى
مَا نَحْنُ فِيهِ؟ فَأَنْطَلِقُ فَآتِي تَحْتَ
الْعَرْشِ، فَأَقْعُ سَاجِدًا لِرَبِّي عَزَّ وَجَلَّ،
ثُمَّ يَفْتَحُ اللَّهُ عَلَيَّ مِنْ مَحَامِدِهِ وَحُسْنِ
الشَّأْنِ عَلَيْهِ شَيْئًا لَمْ يَفْتَحْهُ عَلَى أَحَدٍ
قَبْلِي، ثُمَّ يَقَالُ: يَا مُحَمَّدُ أَرْفَعْ رَأْسَكَ،
سَلْ تُعْطَى، وَأَسْفَعْنَا تُسْفَعْنَا، فَأَرْفَعُ رَأْسِي

- Muhammede - reći će mi se - uvedi svoje sljedbenike koji neće nikako polagati račun na desna džennetska vrata, a oni će ulazili sa ostalim ljudima i na druga džennetska vrata.”
 ZIVOT, TAZINAK IZMEĐU SLUDOVA
 džennetskih vrata je kao između Mekke i Himjera, ili kao što je između Mekke i Busre (u Šamu).“

39. Ajet: ...*Gospodar tvoj će te na svijetu onome na mjesto hvaljeno smjestiti!* (El-Isra', 79.)

1752. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Ljudi će na Sudnjem danu pasti na koljena i svaki ummet će pratiti svoga vjerovjesnika govoreći:

- O ti, zauzmi se za nas, zauzmi se!

Tako će biti sve dok (pravo na) zauzimanje ne bude dato samom Vjerovjesniku, s.a.v.s., a to je dan kada će ga Allah oživiti na Mjestu hvaljenom.

40. Ajet: ...*Nemoj preglasno u namazu učiti, ali nemoj ni posve nečujan u njemu biti...* (El-Isra', 110.)

1753. Ibn Abbas, r.a., kaže da je ajet: ...*Nemoj preglasno u namazu učiti...* bio objavljen u Mekki dok je Poslanik tajno pozivao u islam. Kada bi klanjao sa svojim ashabima, on bi učeći Kur'an znao povisiti glas pa kad bi ga mnogobošci čuli, psovali bi i Kur'an i Onoga koji ga je objavio, kao i onoga

فَأَقُولُ: أَمْتِي يَا رَبِّ، أَمْتِي يَا رَبِّ،
 أَمْتِي يَا رَبِّ، فَيَقَالُ: يَا مُحَمَّدُ ادْخُلْ
 مِنْ أَمْتِكَ مَنْ لَا حِسَابَ عَلَيْهِمْ مِنَ
 الْأَبْوَابِ، ثُمَّ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي
 بِيَدِهِ، إِنَّ مَا بَيْنَ الْمِصْرَاعَيْنِ مِنْ
 مَصَارِيعِ الْجَنَّةِ كَمَا بَيْنَ مَكَّةَ وَحِمَيْرَ،
 أَوْ: كَمَا بَيْنَ مَكَّةَ وَبُضْرَى).

۳۹ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿عَسَى أَنْ
 يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا﴾

۱۷۵۲ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
 قَالَ: إِنَّ النَّاسَ يَصِيرُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
 جُثًّا، كُلُّ أُمَّةٍ تَتَّبِعُ نَبِيَّهَا يَقُولُونَ: يَا فُلَانُ
 أَشْفَعْ، يَا فُلَانُ أَشْفَعْ، حَتَّى تَنْتَهِيَ
 الشَّفَاعَةُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَذَلِكَ يَوْمٌ يَبْعَثُهُ
 اللَّهُ الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ.

۴۰ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَلَا تَجْهَرُ
 بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتُ بِهَا﴾

۱۷۵۳ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ
 عَنْهُمَا: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿وَلَا تَجْهَرُ
 بِصَلَاتِكَ﴾. قَالَ: نَزَلَتْ وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ
 مُخْتَفٍ بِمَكَّةَ، كَانَ إِذَا صَلَّى بِأَصْحَابِهِ
 رَفَعَ صَوْتَهُ بِالْقُرْآنِ، فَإِذَا سَمِعَهُ

koji ga je donio. Zato je Allah Uzvišeni ali ...*memoj ni posve nečujan u njemu biti...*, pa da ga ashabi nikako ne čuju, ...*već nekako između toga sredinu nađi.*

Sura El-Kehf

(Pećina)

41. Ajet: *To su oni koji nisu vjerovali u znake svoga Gospodara niti u susret s Njim...* (El-Kehf, 105.)

1754. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kod Allaha na Sudnjemu danu bit će krupnih i debelih ljudi koji neće težiti ni koliko krilo komarca. Učite, ako hoćete: ...*pa Mi na Danu sudnjem njima nikakvu važnost (težinu) nećemo pridavati!*

Sura Merjem

(Merjema)

42. Ajet: *I upozori ih na Dan tuge...* (Merjem, 39.)

1755. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., priča da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Smrt će biti dovedena u obliku crno-bijelog ovna, pa će glasnik povikati:

- Džennetlije!

Oni će ispružati vratove i pogledati.

- Zna li šta je ovo?

- Znamo, to je smrt - odgovorit će oni, a svi su je već bili vidjeli.

الْمُشْرِكُونَ سُبُوا الْقُرْآنَ وَمَنْ أَنْزَلَهُ وَمَنْ
الْمُشْرِكُونَ فَيَسُبُوا الْقُرْآنَ ﴿وَلَا تُخَافُ
بِهَا﴾ عَنْ أَصْحَابِكَ فَلَا تُسْمِعُهُمْ
﴿وَأَتَّبِعْ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا﴾.

سُورَةُ الْكَهْفِ

٤١ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿أُولَئِكَ
الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ
وَلِقَائِهِ﴾ الْآيَةُ

١٧٥٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: (يُؤْتَى
بِالرَّجُلِ الْعَظِيمِ السَّمِينِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، لَا
يَزْنُ عِنْدَ اللَّهِ جَنَاحَ بَعُوضَةٍ. وَقَالَ:
اقْرَؤُوا إِنَّ شِئْنًا: ﴿فَلَا تُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ وَزَنًا﴾).

سُورَةُ مَرْيَمَ

٤٢ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَأَنْذِرْهُمْ
يَوْمَ الْحَسْرَةِ﴾ الْآيَةُ

١٧٥٥ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (يُؤْتَى
بِالْمَوْتِ كَهَيْئَةِ كَبْشٍ أَمْلَحَ، فَيَنَادِي مُنَادٍ:
يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ، فَيَسْرِثُونَ وَيَنْظُرُونَ،

Potom će ponovno povikati:

- Džehennemlije!

Oni će istezati vratove i gledati.

- Zna li šta je ovo?

- Da, to je smrt - odgovorit će, a svi su je već bili vidjeli.

Smrt će potom biti pogubljena, a ljudima će se reći:

- Stanovnici Dženneta! U vječnost! Nema više smrti! Stanovnici Džehennema! U vječnost! Nema više smrti.

Nakon toga (Poslanik, s.a.v.s.) je proučio: *I upozori ih na Dan tuge, kad će stvar presuđena biti, a oni u nemaru bili... a ovi su u nemaru bili na Zemlji ...i nisu vjerovali!*

Sura En-Nur

(Svjetlost)

43. Ajet: *A oni koji potvore žene svoje i ne budu imali svjedoka, osim njih samih...* (En-Nur, 6.)

1756. Sehl ibn Sa'd, r.a., priča da je Uvejmira došao kod Asima ibn 'Adijja, r.a., poglavara plemena 'Adžlan i pitao ga:

- Šta kažete za čovjeka koji nađe svoju ženu sa drugim, hoće li ga ubiti pa da i vi njega ubijete ili mu je nešto drugo činiti? Upitaj to Božijeg Poslanika, s.a.v.s., umjesto mene.

Asim je otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i upitao ga, ali mu Božiji Poslanik, s.a.v.s., pošto nije volio takva pitanja, nije odgovorio. Kada je Uvejmira kasnije upitao Asima (šta se desilo), on mu je rekao:

فَيَقُولُ: هَلْ تَعْرِفُونَ هَذَا؟ فَيَقُولُونَ: نَعَمْ، هَذَا الْمَوْتُ، وَكُلُّهُمْ قَدْ رَأَاهُ. ثُمَّ يُنَادِي: يَا أَهْلَ النَّارِ، فَيَشْرَيْبُونَ وَيَنْظُرُونَ، فَيَقُولُ: هَلْ تَعْرِفُونَ هَذَا؟ فَيَقُولُونَ: نَعَمْ، هَذَا الْمَوْتُ، وَكُلُّهُمْ قَدْ رَأَاهُ، فَيَذْبَحُ. ثُمَّ يَقُولُ: يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ خُلُودٌ فَلَا مَوْتَ، وَيَا أَهْلَ النَّارِ خُلُودٌ فَلَا مَوْتَ. ثُمَّ قَرَأَ: ﴿وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ﴾ وَهَؤُلَاءِ فِي غَفْلَةٍ أَهْلُ الدُّنْيَا ﴿وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾.

سُورَةُ النُّورِ

٤٣ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَالَّذِينَ

يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ

شُهَدَاءُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ﴾

١٧٥٦ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ:

أَنَّ عُوَيْرًا أَتَى عَاصِمَ بْنَ عَدِيٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، وَكَانَ سَيِّدَ بَنِي

عَجْلَانَ، فَقَالَ: كَيْفَ تَقُولُونَ فِي رَجُلٍ وَجَدَ مَعَ امْرَأَتِهِ رَجُلًا، أَيْقَنْتُمْ فَتَقْتُلُونَهُ،

أَمْ كَيْفَ يَصْنَعُ؟ سَلَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ ذَلِكَ. فَأَتَى عَاصِمَ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ:

- Božiji Poslanik, s.a.v.s., doista, ne voli da mu se postavljaju takva pitanja i smatra ih sramotnim.

Uvejmira tada kaza:

- Tako mi Allaha, neću se proći dok o tome ne upitam Božijeg Poslanika, s.a.v.s.

Došao je kod Poslanika i obratio mu se:

- Božiji Poslaniče, ako čovjek zatekne svoju ženu s drugim, hoće li ga ubiti pa da i vi njega ubijete ili treba nešto drugo učiniti?

Božiji Poslanik, s.a.v.s., mu reče:

“U vezi sa tobom i tvojom suprugom Allah je spustio objavu!”

Zatim je naredio da se (i jedno i drugo) zakunu o svojoj nevinosti i da nakon zakletve zazovu na sebe prokletstvo ako ne govore istinu, onako kako je to Allah naznačio u Svojoj Knjizi. Uvejmira je to uradio, ali je onda rekao:

- Božiji Poslaniče, ako je dalje zadržim, ja sam joj onda nepravdu nanio.

Nakon toga ju je pustio i taj slučaj je kasnije uziman urnekom po kome su se rješavale slične situacije. Nakon ovoga Božiji Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Gledajte, pa ako dijete koje rodi bude crnog tena i očiju, krupnih kukova i punih cjevanica, mislim da je Uvejmira istinu rekao, ali ako bude crvenkasto poput guštera, onda je Uvejmira na nju slagao.

Rodila ga je onakvog kako ga je opisao Božiji Poslanik, s.a.v.s., u varijanti da Uvejmira govori istinu, pa se stoga pripadnost djeteta kasnije vezivala za nju.

يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَكَّرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْمَسَائِلَ وَعَابَهَا، فَسَأَلَهُ عُومِرُ فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَرِهَ الْمَسَائِلَ وَعَابَهَا، قَالَ عُومِرُ: وَاللَّهِ لَا أَنْتَهِيَ حَتَّى أَسْأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ ذَلِكَ، فَجَاءَ عُومِرُ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، رَجُلٌ وَجَدَ مَعَ أَمْرَائِهِ رَجُلًا، أَيْقَلُّهُ فَتَقْتُلُونَهُ، أَمْ كَيْفَ يَضْنَعُ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (قَدْ أُنْزِلَ اللَّهُ الْقُرْآنَ فِيكَ وَفِي صَاحِبَتِكَ). فَأَمَرَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْمُلَاعَنَةِ بِمَا سَمَى اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، فَلَاَعْنَهَا، ثُمَّ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنْ حَبَسْتُهَا فَقَدْ ظَلَمْتُهَا، فَطَلَقَهَا، فَكَانَتْ سُنَّةً لِمَنْ كَانَ بَعْدَهُمَا فِي الْمُتَلَاعِنِينَ، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (انْظُرُوا، فَإِنْ جَاءَتْ بِهِ أَسْحَمُ، أَدْعَجَ الْعَيْنَيْنِ، عَظِيمَ الْأَلْتَيْنِ، خَدَلَجَ السَّاقَيْنِ، فَلَا أَحْسَبُ عُومِرًا إِلَّا قَدْ صَدَقَ عَلَيْهَا. وَإِنْ جَاءَتْ بِهِ أَحْنَمَرُ، كَانَتْ وَحَرَّةً، فَلَا أَحْسَبُ عُومِرًا إِلَّا قَدْ كَذَبَ عَلَيْهَا). فَجَاءَتْ بِهِ عَلَى النَّعْتِ الَّذِي نَعَتْ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ تَصْدِيقِ عُومِرٍ، فَكَانَ بَعْدُ يُنْسَبُ إِلَى أُمِّهِ.

1757. Ibn Abbas, r.a., priča da je Hilal ibn Umejje, r.a., optužio pred Vjerovjesnikom, s.a.v.s., svoju ženu da je bila sa Šerikom ibn Sahmaom. Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu je rekao:

“Ili dokaz ili kazna po tvojim leđima.”

- Božiji Poslaniče - rekao je on - kada neko od nas vidi na svojoj ženi drugoga, zar će tražiti dodatni dokaz?

“Dokaz ili kazna po leđima”, ponovio je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Hilal je na to rekao:

- Tako mi Onoga koji te s Istinom poslao, ja istinu govorim i Allah će me, sigurno, objavom spasiti od kazne!

Nakon toga Džibril je sišao i donio objavu: *A oni koji okrive svoje žene, a ne budu imali drugih svjedoka, nego su samo oni svjedoci, takav će svoje svjedočenje potvrditi tako što će se četiri puta zakleti Allahom da zaista govori istinu, pa će onda, kao peto, zazvati na sebe Allahovo prokletstvo, ako laže. A ona će kazne biti pošteđena tako što će se četiri puta zakleti da on laže, a zatim, kao peto, prizvati na sebe Allahovu srdžbu ako on istinu govori.* Poslanik, s.a.v.s., je nakon toga pozvao njegovu ženu pa je Hilal (u njezinom prisustvu) izvršio (propisano) zaklinjanje, nakon čega je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Allah, zaista, zna da jedno od vas dvoga laže, pa hoće li neko od vas odustati?”

Ona je ustala i počela se zaklinjati, pa kada je bila kod petog puta, ljudi je zaustaviše i upozoriše da to peto čini svjedočenje punosnažnim.

عنها العذاب ان تشهد اربع

شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ ﴿الآيَة

١٧٥٧ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا :

أَنَّ هِلَالَ بْنَ أُمَيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَدَفَ
أَمْرَأَتَهُ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ بِشَرِيكَ بْنِ سَخْمَاءَ ،
فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (الْبَيِّنَةُ أَوْ حَدٌّ فِي
ظَهْرِكَ) . فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِذَا رَأَى
أَحَدُنَا عَلَى أَمْرَأَتِهِ رَجُلًا يَنْطَلِقُ يَلْتَمِسُ
الْبَيِّنَةَ ، فَجَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ يَقُولُ : (الْبَيِّنَةُ
وَالْأُحَدُّ فِي ظَهْرِكَ) . فَقَالَ هِلَالٌ :
وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ إِنِّي لَصَادِقٌ ،
فَلْيَنْزِلَنَّ اللَّهُ مَا يُبْرِيءُ ظَهْرِي مِنَ الْحَدِّ ،
فَتَزَلَ جَبْرِيلُ وَأَنْزَلَ عَلَيْهِ : ﴿وَالَّذِينَ
يَزْمُونَ أَرْوَاجَهُمْ . . ﴾ فَقَرَأَ حَتَّى بَلَغَ
﴿. . . إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ﴾ . فَأَنْصَرَفَ
النَّبِيُّ ﷺ فَأَرْسَلَ إِلَيْهَا ، فَجَاءَ هِلَالٌ
فَشَهِدَ ، وَالنَّبِيُّ ﷺ يَقُولُ : (إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ
أَنْ أَحَدَكُمَا كَاذِبٌ ، فَهَلْ مِنْكُمَا
تَائِبٌ؟) . ثُمَّ قَامَتْ فَشَهِدَتْ ، فَلَمَّا
كَانَتْ عِنْدَ الْخَامِسَةِ وَقَفَوْهَا وَقَالُوا :
إِنَّهَا مُوجِبَةٌ . قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ : فَتَلَكَّاتُ
وَنَكَّصَتْ ، حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهَا تَرْجِعُ ، ثُمَّ

Ona je tada malo zastala i oklijevala, tako da smo pomislili da se predomisli, ali onda reče:

- Neću dalje sramotiti svoju porodicu!

Nakon toga je dovršila zaklinjanje, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Sačekajte da rodi pa ako dijete imadne crne oči, široke kukove i debele noge, znači da je Šerikovo.”

Dijete koje je rodila bilo je baš onako kako ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., opisao pa je on rekao:

“Da nije rješenja propisanog u Allahovoj Knjizi, ja bih se sa njom obračunao.”

Sura El-Furkan

(Furkan)

45. Ajeta: *A oni koji će (hodajući) na licima svojim biti utjerivani u Džehennem...* (El-Furkan, 34.)

1758. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je neko pitao:

- Vjerovjesniče Božiji, kako će nevjernik na Sudnjem danu na licu svome hodati?

On reče:

“Zar Onaj Koji je dao da na ovom svijetu čovjek hoda na nogama ne može dati da na Sudnjem danu hoda na licu?!”

Sura Er-Rum

(Bizantijci)

46. Ajeta: *Elif Lam Mim. Bizantijci su pobijedeni...* (Er-Rum, 1.-2.)

1759. Ibn Mes'ud, r.a., priča da je neki čovjek govorio među pripadnicima

قَالَتْ: لَا أَفْضَحُ قَوْمِي سَائِرَ الْيَوْمِ، فَمَضَتْ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَبْصُرُوهَا، فَإِنْ جَاءَتْ بِهِ أَكْحَلُ الْعَيْنَيْنِ، سَابِغُ الْأَلْبَتَيْنِ، خَدَلَجَ السَّاقَيْنِ، فَهُوَ لِشَرِيكَ ابْنِ سَخْمَاءَ). فَجَاءَتْ بِهِ كَذَلِكَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَوْلَا مَا مَضَى مِنْ كِتَابِ اللَّهِ، لَكَانَ لِي وَلَهَا شَأْنٌ).

- سُورَةُ الْفُرْقَانِ

٤٥ - باب: قوله تعالى: ﴿الَّذِينَ يُخْشَرُونَ

عَلَى وُجُوهِهِمْ إِلَى جَهَنَّمَ﴾

١٧٥٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، كَيْفَ يُخْشَرُ الْكَافِرُ عَلَى وَجْهِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قَالَ: (الَّذِي أَمْسَأَهُ عَلَى الرَّجْلَيْنِ فِي الدُّنْيَا قَادِرًا عَلَى أَنْ يُمَشِّئَهُ عَلَى وَجْهِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

سُورَةُ الرُّومِ

٤٦ - باب: قوله تعالى: ﴿آلَمَ

غَلَبَتِ الرُّومُ﴾

١٧٥٩ : عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَقَدْ بَلَغَهُ رَجُلٌ يُحَدِّثُ فِي كِنْدَةَ فَقَالَ: يَجِيءُ دُخَانٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَأْخُذُ

plemena Kinde da će se na Sudnjem danu pojaviti nekakav dim koji će licemjerima oduzeti sluh i vid, dok će kod vjernika izazvati nešto poput hunjavice.

Kada je to čuo Ibn Mesud se nalazio u zavaljenom položaju pa se ljutito uspravio i rekao:

- I ko zna, kao i onaj ko ne zna, treba da kaže: 'Allah najbolje zna.' I da za ono što ne znaš kažeš: 'Ne znam' spada u znanje, jer je Allah Svome Vjerovjesniku, s.a.v.s., rekao: *Ti reci: "Od vas ja za ovo ne tražim nikakvu nagradu, i ja ne spadam među one koji tvrde da su ono što nisu!"* (Sad, 86.) Kurejšije su oklijevali prihvatiti islam pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., protiv njih uputio dovu: "Bože moj, potpomози me protiv njih sa sedam (sušnih, nerodnih godina) kakve su bile kod Jusufa", pa ih je zadesila godina u kojoj su skoro pomrli. Jeli su crkotinu i kosti. Prostor između neba i Zemlje činio im se poput dima pa mu je došao Ebu Sufjan i rekao: - Muhammede, došao si naređujući nam da održavamo rodbinske veze, a tvoj narod propada, pa moli Boga!

Ibn Mes'ud je zatim proučio:

Čekaj, onda, na Dan kada će se na nebesima pojaviti plašt dima koji će očigledno (najaviti približavanje posljednjeg sata), obavijajući ljude (i navodeći grješnike da uzviknu:) "Ovo je neizdržljiva patnja! Gospodaru naš, otkloni patnju od nas, jer, uistinu, mi (sada) vjerujemo (u Tebe)!" Gdje bi (tada u Posljednjem času) pouku primili, kad su Poslaniku, koji im je dolazio i jasno na istinu ukazivao, leđa okretali i govorili: "Poučen (od drugih), ludak." Mi ćemo (ipak) patnju malo odgoditi (kako bi se potvrdilo) da ćete se vi na staro vratiti. (Ed-Duhan, 10-15.)

يَأْسَمَاعِ الْمُنَافِقِينَ وَأَبْصَارِهِمْ، وَيَأْخُذُ
الْمُؤْمِنَ كَهَيْئَةِ الزُّكَّامِ، وَكَانَ مُتَكِنًا،
فَغَضِبَ، فَجَلَسَ فَقَالَ: مَنْ عَلِمَ فَلْيَقُلْ،
وَمَنْ لَمْ يَعْلَمْ فَلْيَقُلْ: اللَّهُ أَعْلَمُ، فَإِنْ مِنْ
الْعِلْمِ أَنْ تَقُولَ لِمَا لَا تَعْلَمُ لَا أَعْلَمُ،
فَإِنَّ اللَّهَ قَالَ لِنَبِيِّهِ ﷺ: ﴿قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ
عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ﴾.
وَإِنَّ قُرَيْشًا أَبْطَؤُوا عَنِ الْإِسْلَامِ، فَدَعَا
عَلَيْهِمُ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: (اللَّهُمَّ أَعِنِّي
عَلَيْهِمْ بِسَبْعِ كَسْبَعِ يُوسُفَ). فَأَخَذَتْهُمْ
سَنَةٌ حَتَّى هَلَكُوا فِيهَا، وَأَكَلُوا الْمَيْتَةَ
وَالْعِظَامَ، وَبَرَى الرَّجُلُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ كَهَيْئَةِ الدَّخَانِ، فَجَاءَهُ أَبُو
سُفْيَانَ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، جِئْتَ تَأْمُرُنَا
بِصَلَةِ الرَّحِمِ، وَإِنَّ قَوْمَكَ قَدْ هَلَكُوا فَادْعُ
اللَّهَ. فَقَرَأَ: ﴿فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ
بِدُخَانٍ مُبِينٍ...﴾ إِلَى قَوْلِهِ:
﴿...عَائِدُونَ﴾. أَفَيَكْشِفُ عَنْهُمْ عَذَابُ
الْآخِرَةِ إِذَا جَاءَ ثُمَّ عَادُوا إِلَى كُفْرِهِمْ،
فَذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ
الْكُبْرَى﴾. يَوْمَ بَذَرِ، ﴿وَلَزَامَا﴾ يَوْمَ
بَذَرِ، ﴿أَلَمْ غُلِبَتِ الرُّومُ...﴾ إِلَى
﴿...سَيَغْلِبُونَ﴾. وَالرُّومُ قَدْ مَضَى.

(Nakon toga Ibn Mes'ud je rekao:)

Zar da im se otkloni ahiretska kazna kada nastupi, pa da se opet vrate u nevjerstvo?! Zato Uzvišeni Allah u narednom ajetu kaže: *Ali onoga dana kada ih svom silinom zgrabimo, zbilja ćemo ih kazniti.* To se odnosi na Dan Bedra, kao i ajet: *A pošto ste vi poricali, neminovno vas čeka patnja.* (El-Furkan, 77.) Što se tiče ajeta: *Elif Lam Mim. Bizantijci su pobijedeni u najbližoj zemlji, ali će oni, nakon poraza svoga, sigurno pobijediti!* - to sa Bizantijcima se već desilo.

Sura Es-Sedžde

(Padanje ničice)

47. Ajet: *I niko ne zna kakve im skrivene radosti pripadaju...* (Es-Sedžda, 17.)

1760. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Allah Uzvišeni kaže: *Pripremio sam za Svoje dobre robove nešto što oko nije vidjelo, uho nije čulo, niti je to ikome naumpalo, i to se za njih čuva. Neznato je spram toga ono što vam je pokazano.*”

Zatim je proučio:

I niko ne zna kakve im skrivene radosti pripadaju, kao nagrada za ono što su činili.

Sura El-Ahzab

(Saveznici)

48. Ajet: *Od njih možeš koju hoćeš zanemariti, a koju hoćeš primiti...* (El-Ahzab, 51.)

سُورَةُ السَّجْدَةِ

٤٧ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿فَلَا تَعْلَمُ

نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ﴾

١٧٦٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: (يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى:

أَعْدَدْتُ لِعِبَادِيَ الصَّالِحِينَ: مَا لَا عَيْنٌ

رَأَتْ، وَلَا أَدْنُ سَمِعَتْ، وَلَا خَطَرَ عَلَى

قَلْبٍ بَشَرٍ، ذُخْرًا، بَلَّهَ مَا أَظْلَعْتُمْ عَلَيْهِ).

ثُمَّ قَرَأَ: ﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ

مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾.

سُورَةُ الْأَحْزَابِ

٤٨ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿تُرْجِي

مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤْوِي

إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ﴾

١٧٦١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ: كُنْتُ أَغَارُ عَلَى الْأَلَاةِ وَهَبَنَ

أَنْفُسَهُنَّ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَأَقُولُ أَتَهُبُ

الْمَرْأَةُ نَفْسَهَا؟ فَلَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى:

﴿تُرْجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤْوِي إِلَيْكَ مَنْ

تَشَاءُ وَمَنْ أَبْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ

عَلَيْكَ﴾. قُلْتُ: مَا أَرَى رَبَّكَ إِلَّا يُسَارِعُ

فِي هَوَاكَ.

1761. Aiša, r.a., priča:

- Zbog ljubomore koju sam osjećala prema ženama koje su sebe poklonile Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., govorila sam:

- Zar žena može sebe pokloniti?

I kada je Allah Uzvišeni objavio: *Od njih možeš koju hoćeš zanemariti, a koju hoćeš primiti, a i onu koju si udaljio nije ti grijeh (sebi pozvati)*, rekla sam:

- Čini mi se da tvoj Gospodar žuri da ti udovolji.

1762. Aiša, r.a., također, kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., nakon što je objavljen ajet: *Od njih možeš koju hoćeš zanemariti, a koju hoćeš primiti, a i onu koju si udaljio nije ti grijeh (sebi pozvati)*, ako bi želio ostati kod one na koju nije bio red, tražio dozvolu od ostalih žena.

-Ja sam mu tada rekla - kaže Aiša - Božiji Poslaniče, ako imam na to pravo, ja te ne želim ijednoj drugoj prepustiti!

49. Ajet: O vjernici! Ne ulazite u sobe Vjerovjesnikove... (El-Ahzab, 53.)

1763. Aíše, r.a., priča:

- Jednom prilikom, nakon što je propisan hidžab, Sevda, r.a., koja je bila tako krupna da se nije mogla sakriti od onoga ko ju je poznao, izašla je da obavi svoju prirodnu potrebu. Vidio ju je Omer ibn Hattab pa joj je rekao:

- Sevdo, tako mi Allaha, nisi se pred nama sakrila, gledaj zato kakva izlaziš.

Ona je ustuknula i vratila se pa potom ušla kod Božijeg Poslanika, s.a.v.s., koji je, večerajući u mome domu, držao u ruci oglođanu kost.

نَمَنَ أَطَاعَ مُحَمَّدًا ﷺ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ،
رَمَنَ عَصَى مُحَمَّدًا ﷺ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ،
وَمُحَمَّدٌ ﷺ فَرَقَ بَيْنَ النَّاسِ.

۲ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنْ كَثْرَةِ السُّؤَالِ
وَمَنْ تَكَلَّفَ مَا لَا يَغْنِيهِ

۲۲۱۴: عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَنْ يَتَرَخَ النَّاسُ يَتَسَاءَلُونَ حَتَّى يَقُولُوا: هَذَا اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ، فَمَنْ خَلَقَ اللَّهَ).

۲ - باب: مَا يُذَكَّرُ مِنْ دَمِ الرَّأْيِ وَتَكَلُّفِ الْقِيَاسِ

۲۲۱۵: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْزِعُ الْعِلْمَ بَعْدَ أَنْ أَعْطَاهُمُوهُ أَنْزَاعًا، وَلَكِنْ يَنْزِعُهُ مِنْهُمْ مَعَ قَبْضِ الْعُلَمَاءِ بِعِلْمِهِمْ، فَيَقْبِضُ نَاسٌ

Ona reče:

- Božiji Poslaniče, ja sam izašla radi svoje potrebe, a Omer mi je to i to rekao.

Tada mu je Allah dostavio objavu, pa je ona i okončana, a kost mu je još bila u ruci, nije je ispustio:

“Dozvoljeno vam je da izlazite da bi obavile svoje potrebe”, rekao je.

50. Ajeta: Da li vi nešto pokazivali ili to skrovito držali... (El-Ahzab, 54.)

1764. Aiša, r.a., priča:

- Nakon što je propisan hidžab tražio je od mene Efleh, brat Ebu Ku'ajsa, dozvolu da uđe pa sam rekla:

- Neću mu dozvoliti dok za to ne zatražim izun od Vjerovjesnika, s.a.v.s., jer me nije dobio njegov brat, Ebu Ku'ajs, nego njegova supruga.

Kad je ušao kod mene Vjerovjesnik, s.a.v.s., upitala sam:

- Božiji Poslaniče, Ebu Ku'ajsov brat Efleh, tražio je dozvolu da uđe pa mu nisam dozvolila dok tebe ne upitam!

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je na to rekao:

“Zašto ne bi svome amidži dozvolila da uđe?”

- Allahov Poslaniče, nije me taj čovjek dobio, nego Ebu Ku'ajsova supruga - rekoh.

“Dozvoli mu, jedna ne bila, jer je on tvoj amidža”, rekao je Poslanik, s.a.v.s.

51. Ajeta: Allah i Njegovi melekli blagosiljaju Vjerovjesnika... (El-Ahzab, 56.)

فَمَنْ أَطَاعَ مُحَمَّدًا ﷺ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ،
وَمَنْ عَصَى مُحَمَّدًا ﷺ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ،
وَمُحَمَّدٌ ﷺ فَرَقَ بَيْنَ النَّاسِ.

۲ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنْ كَثْرَةِ السُّؤَالِ
وَمَنْ تَكَلَّفَ مَا لَا يَعْنِيهِ

۲۲۱۴ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَنْ يَبْرَحَ النَّاسُ يَتَسَاءَلُونَ حَتَّى يَقُولُوا: هَذَا اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ، فَمَنْ خَلَقَ اللَّهُ).

۳ - باب: مَا يَذْكُرُ مِنْ دَمِ الرَّأْيِ وَتَكْلُفِ الْقِيَاسِ

۲۲۱۵ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْزِعُ الْعِلْمَ بَعْدَ أَنْ أُعْطَاهُمُوهُ أَنْتِرَاعًا، وَلَكِنْ يَنْتَزِعُهُ مِنْهُمْ مَعَ قَبْضِ الْعُلَمَاءِ بِعِلْمِهِمْ، فَيَقْتُلِي نَاسٌ

1765. Ka'b ibn 'Udžre, r.a., kaže da je neko rekao:

- Allahov Poslaniče, poznato nam je kako da ti nazivamo selam, ali kako da salavat na tebe donosimo?

On reče:

“Recite: *Allāhumme salli 'alā Muhammedin ve 'alā āli Muhammed kemā sallejte 'alā āli Ibrāhīm, inneke hamīdun medžīd. Allāhumme bārik 'alā Muhammedin ve 'alā āli Muhammed, kemā bārekte 'alā āli Ibrāhīm, inneke hamīdun medžīd.* (Bože moj, izli milost na Muhammeda i na porodicu Muhammedovu, kao što si je izlio na porodicu Ibrahimovu, jer Ti si, doista, slavljen i hvaljen. Bože moj, blagoslovi Muhammeda i porodicu Muhammedovu, kao što si blagoslovio porodicu Ibrahimovu, Ti si, doista, slavljen i hvaljen.)

1766. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., kaže:

Rekli smo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, ovo je nazivanje selama (poznato), ali kako da ti salavat donosimo?

On reče:

“Kažite: *Allāhumme salli 'alā Muhammedin, 'abdi ke ve resūlike kemā sallejte 'alā āli Ibrāhīm, ve bārik 'alā Muhammedin ve 'alā āli Muhammed kemā bārekte 'alā Ibrāhīm.* (Bože moj, izlij milost na Muhammeda, Svoga roba i poslanika, kao što si je izlio na porodicu Ibrahimovu, i blagoslovi Muhammeda i porodicu Muhammedovu, kao što si blagoslovio Ibrahima.)

قَالَ: (قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ).

١٧٦٦: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَذَا التَّسْلِيمُ فَكَيْفَ نُصَلِّي عَلَيْكَ؟ قَالَ: (قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ).

٥٢ - باب: قوله عز وجل: ﴿لَا

تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَى فَبَرَأَ اللَّهُ﴾

١٧٦٧: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ مُوسَى كَانَ رَجُلًا حَيًّا، وَذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَى فَبَرَأَ اللَّهُ مِنْهُمْ﴾ قَالُوا

وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا).

52. Ajet: ...*Nemojte biti kao oni koji su Musaa uznemiravali pa ga je Allah očistio...* (El-Ahzab, 69.)

1767. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Musa je, doista, bio stidljiv čovjek i na to se odnosi ajet: *O vjernici! Nemojte biti kao oni koji su Musaa uznemiravali pa ga je Allah očistio od onoga što su oni govorili! I kod Allaha on je ugledan.*

Sura Sebe' (Saba)

53. Ajet: ...*On vas samo opominje prije kazne žestoke!* (Sebe', 46.)

1768. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Jednoga dana Vjerovjesnik, s.a.v.s., se popeo na Safu i uzviknuo:

“Neprijatelj!”

Kurejšije su se na to okupili oko njega i upitali:

- Šta ti je?

Poslanik reče:

“Vidite! Ako bih vam kazao da će vas neprijatelj ujutro ili naveče napasti, biste li mi vjerovali?”

- Naravno - odgovorili su a Poslanik im na to reče:

“Ja vas doista opominjem prije kazne žestoke!”

Na to Ebu Leheb reče:

- Propao dabogda, zar si nas zbog toga okupio?

Allah je potom objavio: *Propale dabogda ruke Ebu Lehebove...* (El-Leheb, 1.)

سُورَةُ سَبَا

٥٣ - بَاب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿إِنْ هُوَ إِلَّا

نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ﴾

١٧٦٨ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا قَالَ: صَعِدَ النَّبِيُّ ﷺ الصَّفَا ذَاتَ

يَوْمٍ، فَقَالَ: (يَا صَبَا حَاهُ). فَأَجْتَمَعَتْ

إِلَيْهِ قُرَيْشٌ، قَالُوا: مَا لَكَ؟ قَالَ:

(أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَخْبَرْتُكُمْ أَنَّ الْعَدُوَّ يُصَبِّحُكُمْ

أَوْ يُمَسِّيكُمْ، أَمَا كُنْتُمْ تُصَدِّقُونَنِي؟).

قَالُوا: بَلَى، قَالَ: (فَإِنِّي نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ

يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ). فَقَالَ أَبُو لَهَبٍ تَبًّا

لَكَ، أَلِهَذَا جَمَعْتَنِي؟ فَأَنْزَلَ اللَّهُ: ﴿تَبَّتْ

يَدَا أَبِي لَهَبٍ﴾.

سُورَةُ الزَّمَرِ

٥٤ - بَاب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿يَا عِبَادِي

الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ﴾ الْآيَةُ

١٧٦٩ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا: إِنَّ نَاسًا مِنْ أَهْلِ الشَّرْكِ، كَانُوا

قَدْ قَتَلُوا وَأَكْثَرُوا، وَزَنَوْا وَأَكْثَرُوا، فَأَتَنَا

مُحَمَّدًا ﷺ فَقَالُوا: إِنَّ الَّذِي تَقُولُ

Sura Ez-Zumer (Skupine)

54. Ajet: ...*O robovi Moji, koji ste pretjerivali prema sebi...* (Ez-Zumer, 53.)

1769. Ibn Abbas, r.a., priča da su neki mnogobošci mnogo ubistava počinili i mnogo bludničili pa su došli Muhammedu, s.a.v.s., i rekli:

- To što ti govoriš i čemu pozivaš je ne zazivaju porēd Allaha nikakvog boga drugoga niti ubijaju ikoga koga je Allah zabranio da se ubija, osim kad traži pravda, i koji blud ne čine! (El-Furkan, 68.)

Objavljeno je također: Ti reci: "O robovi moji, koji ste pretjerivali prema sebi, pred Allahovom samilošću nemojte očajavati!"

55. Ajet: *Oni ne poimaju Allaha na pravi način...* (Ez-Zumer, 67.)

1770. Abdullah ibn Mes'ud, r.a., priča:

- Jedan rabin došao je kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i rekao mu:

- Muhammede, Mi učimo da će Bog staviti nebesa na jedan Svoj prst, Zemlje na drugi, drveće na treći, vodu i kopno na četvrti, a sva ostala stvorenja na peti pa će reći: "Ja sam Vladar."

Vjerovjesnik, s.a.v.s., se tako nasmijao da su mu se kutni zubi pokazali, potvrđujući time rabinov iskaz. Nakon toga je proučio:

Oni Allahovu moć ne poimaju na pravi način. Na Sudnjem danu Zemlja u cijelosti bit će stisnuta u Njegovoj šaci, i nebesa će u Njegovoj desnici smotana biti. Čist je On i daleko od onoga što mu oni pridružuju.

وَتَدْعُوا إِلَيْهِ لِحَسَنٍ، لَوْ تَخْبِرُنَا أَنَّ لِمَا
عَمِلْنَا كِفَارَةً، فَتَزَلْ: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ
مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي
حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ﴾. وَنَزَلَ:
﴿قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ

٥٥ - باب: قوله تعالى: ﴿وَمَا قَدَرُوا

اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ﴾

١٧٧٠: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

جَاءَ خَبْرٌ مِنَ الْأَخْبَارِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ
ﷺ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، إِنَّا نَجِدُ: أَنَّ اللَّهَ
يَجْعَلُ السَّمَاوَاتِ عَلَى إِصْبَعٍ وَالْأَرْضِينَ
عَلَى إِصْبَعٍ، وَالشَّجَرَ عَلَى إِصْبَعٍ،
وَالْمَاءَ وَالشَّرَى عَلَى إِصْبَعٍ، وَسَائِرَ
الْخَلَائِقِ عَلَى إِصْبَعٍ، فَيَقُولُ أَنَا
الْمَلِكُ، فَضَحِكَ النَّبِيُّ ﷺ حَتَّى بَدَتْ
نَوَاجِذُهُ تَضَدِيقًا لِقَوْلِ الْخَبَرِ، ثُمَّ قَرَأَ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ
قَدْرِهِ﴾.

56. Ajet: ...*Na Sudnjem danu Zemlja u cijelosti bit će stisnuta u Njegovoj šaci...* (Ez-Zumer, 67.)

1771. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Čuo sam Božijeg Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

“Allah će zgrabiti Zemlju, a nebesa u Svoju desnicu smotati, poslije čega će reći: ‘Ja sam vladar, gdje su zemaljski vladari!’”

57. Ajet: *I u rog će se puhnuti. i*

1772. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Između dva puhanja u rog je četrdeset.”

- Ebu Hurejre, je li četrdeset dana - upitali su?

- Odbijam potvrditi - rekao je on.

- Četrdeset godina? - upitao je neko.

- Odbijam potvrditi - rekao je on.

- Četrdeset mjeseci? - upitao je neko.

- Odbijam potvrditi - rekao je on.

“I sve će kod čovjeka istruhnuti, osim repnjače, od nje će čovjek nanovo nastati.”

Sura Eš-Šura (Dogovaranje)

58. Ajet: *Reci, ne tražim od vas za ovo nikakvu drugu nagradu, osim ljubavi prema bližnjima!* (Eš-Šura, 23.)

1773. Ibn Abbas, r.a., priča:

- Nije bilo nijednog ogranka plemena Kurejš u kome Allahov Vjerovjesnik nije imao rodbine pa je rekao:

١٧٧١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (يَقْبِضُ اللَّهُ الْأَرْضَ، وَيَطْوِي السَّمَاوَاتِ بِيَمِينِهِ، ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا الْمَلِكُ، أَيْنَ مُلُوكُ الْأَرْضِ).

٥٧ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَنُفِخَ فِي

الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي

١٧٧١. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (بَيْنَ النَّفْخَتَيْنِ

أَرْبَعُونَ). قَالُوا: يَا أَبَا هُرَيْرَةَ، أَرْبَعُونَ

يَوْمًا؟ قَالَ: أَيْتُ، قَالَ: أَرْبَعُونَ سَنَةً؟

قَالَ أَيْتُ، قَالَ: أَرْبَعُونَ شَهْرًا؟ قَالَ:

أَيْتُ. (وَيَبْلَى كُلُّ شَيْءٍ مِنَ الْإِنْسَانِ إِلَّا

عَجَبَ ذَنْبِهِ، فِيهِ يُرْكَبُ الْخَلْقُ).

سُورَةُ الشُّورَى

٥٨ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿إِلَّا

الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى﴾

١٧٧٣ : عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمْ يَكُنْ بَطْنٌ

مِنْ قُرَيْشٍ إِلَّا كَانَ لَهُ فِيهِمْ قَرَابَةٌ، فَقَالَ:

(إِلَّا أَنْ تَصِلُوا مَا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ مِنْ

الْقَرَابَةِ).

“Ja želim samo da vi poštujete rodbinske veze koje su među nama.”

Sura Ed-Duhan (Dim)

59. Ajeta: *Gospodaru naš! Otkloni od nas ovu patnju, vjerovat ćemo!* (Ez-Zumer, 53.)

1774. U ovom poglavlju navodi se hadis koji prenosi Ibn Mes'ud, a koji je ranije naveden uz suru Er-Rum.

1775. U ovoj predaji se dodaje da su rekli:
- Gospodaru naš! Otkloni od nas ovu patnju, vjerovat ćemo!

I pored toga što mu je rečeno da će se oni, ako im Allah patnju otkloni, vratiti svome nevjerovanju, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je molio svoga Gospodara i On im je otklonio patnju. Međutim, oni su se vratili nevjerovanju, pa ih je Allah kaznio na Dan Bedra.

Sura El-Džasija

(Oni koji kleče)

60. Ajeta: *Oni kažu: "Postoji samo život naš zemaljski, živimo i umiremo, jedino nas vrijeme uništi."* (El-Džasije, 24.)

1776. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Uzvišeni Allah je rekao: ‘Čovjek me bihuzuri psujući vrijeme a (ne zna) da sam Ja vrijeme. Ja zapovijedam. Ja smjenjujem noć i dan.’”

سُورَةُ الدُّحَانِ

٥٩ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿رَبَّنَا

اَكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ﴾

١٧٧٤ : فِيهِ حَدِيثٌ لِابْنِ مَسْعُودٍ
الْمُقَدَّمُ فِي سُورَةِ الرُّومِ.

١٧٧٥ : وَزَادَ فِي هَذِهِ الرَّوَايَةِ قَالُوا:

﴿رَبَّنَا اَكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ﴾.

فَقِيلَ لَهُ: إِنَّا إِن كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ عَادُوا،
فَدَعَا رَبَّهُ فَكَشَفَ عَنْهُمْ الْعَذَابَ فَعَادُوا،
فَأَنْتَقَمَ اللَّهُ مِنْهُمْ يَوْمَ بَدْرٍ.

سُورَةُ الْجَاثِيَةِ

٦٠ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَمَا يُهْلِكُنَا

إِلَّا الدَّهْرُ﴾

١٧٧٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (قَالَ اللَّهُ عَزَّ

وَجَلَّ: يُؤْذِنِي ابْنُ آدَمَ، يَسُبُّ الدَّهْرَ

وَأَنَا الدَّهْرُ، بِيَدِي الْأَمْرُ، أَقْلَبُ اللَّيْلَ

وَالنَّهَارَ).

Sura El-Ahkaf (Pješčani brežuljci)

61. Ajeta: *I kad ugledaše oblak koji se prema dolinama njihovim kretao...* (El-Ahkaf, 24.)

1777. Aiša, r.a., Vjerovjesnikova, s.a.v.s., supruga, priča:

– Nisam vidjela Božijeg Poslanika, s.a.v.s., da se ikada smijao tako da bih mu mogla resice u grlu vidjeti, on se samo osmjehivao.

Dalje, ona navodi nastavak hadisa koji je naveden u poglavlju o početku stvaranja.

Sura Muhammed

62. Ajeta: *...I rodbinske veze vaše kidali...* (Muhammed, 22.)

1778. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada je Allah završio sa stvaranjem čovjeka, podigle su se rodbinske veze i okaçile se o skut Milostivog pa im je rekao:

- Maknite se!

One su rekle:

- Ustale smo tražiti kod Tebe utočište od prekidanja rodbinskih veza.

- Hoćete li biti zadovoljne ako budem održavao vezu s onim ko vas održava, a prekinuo je sa onim ko vas prekida - reče On.

- Naravno, Gospodaru - rekle su one.

- Eto vam to - rekao je On.

Ebu Hurejre dalje kaže:

– Učite ako hoćete: *Da li vi, svojim okretanjem i neposlušnošću, želite nered na Zemlji činiti i rodbinske veze kidati?!*

سُورَةُ الْأَخْفَافِ

٦١ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَّتِهِمْ﴾ الْآيَةُ

١٧٧٧: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَتْ: مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ضَاحِكًا حَتَّى أَرَى مِنْهُ لَهَوَاتِهِ، إِنَّمَا كَانَ يَتَبَسَّمُ. وَذَكَرْتُ بَاقِيَ الْحَدِيثِ وَقَدْ تَقَدَّمَ فِي بَدْءِ الْخَلْقِ.

سُورَةُ مُحَمَّدٍ ﷺ

٦٢ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَتَقَطُّوا أَرْحَامَكُمْ﴾

١٧٧٨: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (خَلَقَ اللَّهُ الْخَلْقَ، فَلَمَّا فَرَعَ مِنْهُ قَامَتِ الرَّحِمُ، فَأَخَذَتْ بِحَقْوِ الرَّحْمَنِ، فَقَالَ لَهُ: مَهْ، قَالَتْ: هَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ مِنَ الْقَطِيعَةِ، قَالَ: أَلَا تَرْضَيْنَ أَنْ أَصِلَ مَنْ وَصَلَكَ، وَأَقْطَعَ مَنْ قَطَعَكَ؟ قَالَتْ: بَلَى يَا رَبِّ، قَالَ: فَذَلِكَ). قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: أَفَرَوْا إِنْ شِئْتُمْ: ﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتُقْطَعُوا أَرْحَامَكُمْ﴾.

١٧٧٩: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فِي رَوَايَةٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَفَرَوْا إِنْ شِئْتُمْ: ﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ﴾).

1779. Ebu Hurejre, r.a., također, u drugoj predaji kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Iščite ako želite. *Da li vi svojim*

Sura Kaf (Kaf)

63. Ajet: ...*A on odgovori: “Ima li još?”* (Kaf, 30.)

1780. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“(Ljudi će biti) bacani u Džehennem a on će govoriti: ‘Ima li još?’, sve dok Allah ne stavi Svoje stopalo. Tada će reći:

- Dosta je! Dosta je!”

1781. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Prepirali su se Džennet i Džehennem pa je Džehennem rekao:

- S obzirom da će u mene oholi i silnici, meni je data prednost.

- A šta je sa mnom, u mene će ući samo bijedni i poniženi - rekao je Džennet.

Tada je Allah Uzvišeni rekao Džennetu:

- Ti si Moja milost, tobom Ja milost ukazujem robovima Svojim kojima hoću.

Džehennemu je rekao:

- Ti si Moja kazna, tobom kažnjavam robove Svoje koje hoću.

I oba će se napuniti! Što se Džehennema tiče, bit će pun tek kada Allah na njega stavi svoje stopalo pa Džehennem rekne:

- Dosta je, dosta je, dosta je!

سُورَةُ قَافٍ

٦٣ - بَابُ: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَنَقُولُ هَلْ

النَّبِيُّ ﷺ قَالَ: (يُلْقَى فِي النَّارِ وَنَقُولُ: هَلْ مِنْ مَزِيدٍ، حَتَّى يَضَعَ قَدَمَهُ، فَتَقُولُ: قَطَّ قَطَّ).

١٧٨١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (تَحَاجَّتِ الْجَنَّةُ وَالنَّارُ، فَقَالَتِ النَّارُ: أُوشِرْتُ بِالْمُتَكَبِّرِينَ وَالْمُتَجَبِّرِينَ، وَقَالَتِ الْجَنَّةُ: مَا لِي لَا يَدْخُلُنِي إِلَّا ضُعَفَاءُ النَّاسِ وَسَقَطُهُمْ. قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِلْجَنَّةِ: أَنْتِ رَحِمَتِي أَرْحَمُ بِكَ مِنْ أَشَاءِ مِنْ عِبَادِي، وَقَالَ لِلنَّارِ: إِنَّمَا أَنْتِ عَذَابِي أَعَذَّبُ بِكَ مِنْ أَشَاءِ مِنْ عِبَادِي، وَلِكُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا مِلْؤُهَا، فَأَمَّا النَّارُ: فَلَا تَمْتَلِي حَتَّى يَضَعَ رِجْلُهُ فَتَقُولُ: قَطَّ قَطَّ، فَهَذَا لَكَ تَمْتَلِي وَبُزْوَى بَعْضُهَا إِلَى بَعْضٍ، وَلَا يَظْلِمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ خَلْقِهِ أَحَدًا، وَأَمَّا الْجَنَّةُ: فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَنْشِئُ لَهَا خَلْقًا).

Tada će on biti napunjen a njegovi dijelovi jedan na drugi biti zbijeni. Allah uzvišeni nikome od Svojih stvorenja neće nepravdu učiniti! A što se tiče Dženneta, Uzvišeni će Allah stvoriti za njega stvorenja (kojima će ga napuniti)!"

Sura Et-Tur (Gora)

64. Ajet: *Tako Mi Gore, i Knjige u redove napisane...* (Et-Tur, 1.-2.)

1782. Džubejr ibn Mut'im, r.a., priča:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako na akšamu uči suru Et-Tur, pa kada je došao do ajeta: *Zar su oni stvoreni bez Stvoritelja ili su oni sebi stvoritelji?! Zar su oni stvorili nebesa i Zemlju?! Ne, nego oni neće da vjeruju! Zar su u njih riznice Gospodara tvoga, ili su oni vladatelji?!* (Et-Tur, 35-37.) moje srce skoro je poletjelo!

Sura En-Nedžm (Zvijezda)

65. Ajet: *Šta velite za Lata i Uzzaa...* (En-Nedžm, 19.)

1783. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko se kune, pa u svojoj zakletvi kaže: ‘Tako mi Lata i Uzzaa’, neka nakon toga kaže: ‘Nema boga osim Allaha’, a ko svome prijatelju kaže: ‘Dođi da se kockamo!’ neka podijeli sadaku!”

سُورَةُ الطُّورِ

٦٤ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَالطُّورِ﴾

وَكِتَابٍ مُّسْطُورٍ ﴿١٧٨٢﴾

١٧٨٢ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقْرَأُ فِي الْمَغْرِبِ بِالطُّورِ، فَلَمَّا بَلَغَ هَذِهِ الْآيَةَ: ﴿أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمْ الْخَالِقُونَ. أَمْ خُلِقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يَوْمُنُونَ. أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمْ الْمُسَيْطِرُونَ﴾. كَادَ قَلْبِي أَنْ يَطِيرَ.

سُورَةُ النَّجْمِ

٦٥ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿أَفَرَأَيْتُمْ

اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ﴾

١٧٨٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ حَلَفَ فَقَالَ فِي حَلْفِهِ: وَاللَّاتِ وَالْعُزَّىٰ، فَلْيَقُلْ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَمَنْ قَالَ لِصَاحِبِهِ: تَعَالَى أَفَامِرْكَ، فَلْيَتَصَدَّقْ).

Sura El-Kamer

(Mjesec)

66. Ajet: *Ali, Smak svijeta im je rok, a Smak svijeta je strašniji i gorčil* (El-Kamer, 46.)

1784. Aiša, r.a., priča:

– Muhammedu, s.a.v.s., je u Mekki, dok sam se kao djevojčica igrala, objavljeno: *Ali, Smak svijeta im je rok, a Smak svijeta je strašniji i gorčil*

Sura Er-Rahman

(Svemilosni)

67. Ajet: *A osim te dvije, bit će još dvije bašče...* (Er-Rahman, 62.)

1785. Abdullah ibn Kajs, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Imaju dvije bašče (dva dženneta) u kojima su i posude i sve drugo od srebra, a dvije u kojima su i posude i sve drugo od zlata i ništa neće ljude u edenskim vrtovima sprečavati da vide svoga Gospodara, izuzev plašta veličanstva koja će biti na Njegovom licu.”

68. Ajet: *...Hurije u šatorima zatvorene...* (Er-Rahman, 72.)

1786. Abdullah ibn Kajs, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“U Džennetu, doista, postoji šator od izbušenog bisera širine šezdeset milja, u svakom njegovom uglu su hurije koje

سُورَةُ الْقَمَرِ

٦٦ - بَاب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذْهَى وَأَمْرٌ﴾

١٧٨٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: لَقَدْ أَنْزَلَ عَلَى مُحَمَّدٍ ﷺ بِمَكَّةَ، وَإِنِّي لَجَارِيَةُ أَلْعَبُ: ﴿بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذْهَى وَأَمْرٌ﴾.

سُورَةُ الرَّحْمَنِ

٦٧ - بَاب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَمِنْ

دُونَهُمَا جَنَّاتٍ﴾

١٧٨٥ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَيْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (جَنَّاتٍ مِنْ فِضَّةٍ، آيَتْهُمَا وَمَا فِيهِمَا، وَجَنَّاتٍ مِنْ ذَهَبٍ آيَتْهُمَا وَمَا فِيهِمَا، وَمَا بَيْنَ الْقَوْمِ وَبَيْنَ أَنْ يَنْظُرُوا إِلَى رَبِّهِمْ إِلَّا رِداءَ الْكِبَرِ، عَلَى وَجْهِهِ فِي جَنَّةٍ عَذْنٍ).

٦٨ - بَاب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿حُورٌ

مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ﴾

١٧٨٦ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَيْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ فِي الْجَنَّةِ خَيْمَةً مِنْ لُؤْلُؤَةٍ مُجَوَّفَةٍ، عَرْضُهَا سِتُونَ مِيلًا، فِي كُلِّ زَاوِيَةٍ مِنْهَا أَهْلٌ مَا

druge neće moći vidjeti. Njih će obilaziti pravovjerni.” (Skoro je bio naveden cjeloviti tekst hadisa.)

Sura El-Mumtehina (Ona koja ispituje)

69. Ajet: *O vjernici, Moga i svoga neprijatelja ne uzimajte za prijatelje...* (El-Mumtehina, 1.)

1787. Alija ibn Ebu Talib, r.a., priča:
– Božiji Poslanik, s.a.v.s., je poslao mene, Zubejra i Mikdama, r.a...

Dalje navodi hadis o Hatibu ibn Belte'i, u kome se na kraju kaže:

– O njemu je objavljen ajet: *O vjernici, Moga i svoga neprijatelja ne uzimajte za prijatelje...*”

70. Ajet: *O Vjerovjesniče, kada ti dođu vjernice i polože zakletvu...* (El-Mumtehina, 12.)

1788. Umm 'Atijja, r.a., priča:
– Kada smo Božijem Poslaniku, s.a.v.s., položile zakletvu, on nam je proučio ajet: *O Vjerovjesniče, kada ti dođu vjernice i polože zakletvu da neće nikoga Allahu pridruživati...*, i zabranio nam naricanje. Jedna žena je povukla svoju ruku i rekla:

- Ta i ta žena je naricala za mojima pa joj to moram vratiti.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., joj nije ništa na to rekao pa je otišla i (kasnije) se ponovo vratila i Poslanik joj je primio prisegu.

يَرُونَ الْآخِرِينَ، يَطُوفُ عَلَيْهِمُ
الْمُؤْمِنُونَ) وَقَدْ تَقَدَّمَ بَاقِي الْحَدِيثِ أَنفًا.

سُورَةُ الْمُمْتَحِنَةِ

٦٩ - بَاب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿لَا تَتَّخِذُوا
عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ﴾

١٧٨٧ : عَنْ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنَا وَالزُّبَيْرُ
وَالْمِقْدَادُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، فَذَكَرَ حَدِيثَ
حَاطِبِ بْنِ بَلْتَعَةَ، وَقَالَ فِي آخِرِهِ:
وَنَزَلَتْ فِيهِ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا
تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ﴾.

٧٠ - بَاب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿إِذَا جَاءَكَ
الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ﴾

١٧٨٨ : عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ: بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَقَرَأَ
عَلَيْنَا: ﴿أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا﴾.
وَنَهَانَا عَنِ النِّسَاحَةِ، فَقَبَضَتْ أَمْرَأَةً
يَدَهَا، فَقَالَتْ: أَسْعَدْتَنِي فَلَانَةٌ، أُرِيدُ
أَنْ أَجْزِيَهَا، فَمَا قَالَ لَهَا النَّبِيُّ ﷺ شَيْئًا.
فَأَنْطَلَقَتْ وَرَجَعَتْ، فَبَايَعَهَا.

Sura El-Džumu'a

(Petak)

71. Ajeta: *A i drugima koji im se još nisu priključili...* (El-Džumu'a, 3.)

1789. Ebu Hurejre, r.a., priča:

- Sjedili smo kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada mu je iz sure El-Džumu'a objavljen ajeta: *A i drugima koji im se još nisu priključili...*

- Ko su oni, Božiji Poslaniče? - upitao je čovjek koji prenosi ovaj hadis.

I tek kada je to po treći put ponovio, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je stavio svoju ruku na Selmana Farisiju (Perzijanca), koji se nalazio među nama, i rekao:

"Kad bi se vjera nalazila u sazviježdu Plejada, dokučili bi je neki (ili neko) od ljudi iz ovog naroda."

Sura El-Munafikun

(Licemjeri)

72. Ajeta: *Kada ti licemjeri dolaze, oni govore: "Mi svjedočimo da si ti zbilja Allahov poslanik!"* (El-Munafikun, 1.)

1790. Zejd ibn Erkam, r.a., priča:

- U toku jednog vojnog pohoda čuo sam Abdullaha ibn Ubejja ibn Selula kada je rekao:

- Nemojte dijeliti onima koji su uz Božijeg Poslanika, ne bi li ga napustili. Ako se vratimo u Medinu, zasigurno će jači iz nje protjerati slabije.

سُورَةُ الْجُمُعَةِ

٧١ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَأَخْرَيْنَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ﴾

١٧٨٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ فَأَنْزِلَتْ عَلَيْهِ سُورَةُ الْجُمُعَةِ: ﴿وَأَخْرَيْنَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ﴾. قَالَ: قُلْتُ: مَنْ هُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَلَمْ يُرَاجِعْهُ حَتَّى سَأَلَ ثَلَاثًا، وَفِينَا سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ، وَضَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدَهُ عَلَى سَلْمَانَ، ثُمَّ قَالَ: (لَوْ كَانَ الْإِيمَانُ عِنْدَ الثُّرَيَّا، لَنَالَهُ رِجَالٌ، أَوْ رَجُلٌ، مِنْ هَؤُلَاءِ).

سُورَةُ الْمُنَافِقُونَ

٧٢ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ﴾

١٧٩٠ : عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنْتُ فِي غَزَاةٍ، فَسَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: لَا تُتَفَقَّحُوا عَلَى مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ حَتَّى يَنْقُضُوا مِنْ حَوْلِهِ،

Spomenuo sam to svome amidži ili Omeru, koji je to prenio Vjerovjesniku, Ubejja i njegove prijatelje i oni su se zakleli da to nisu rekli. Božiji Poslanik, s.a.v.s., je zaključio da sam ja slagao a da on istinu govori pa sam se rastužio kao nikad do tada. I dok sam kasnije sjedio u kući, amidža mi je rekao:

- Šta ti bi da to pričaš, pa da Božiji Poslanik, s.a.v.s., misli da lažeš i da te zamrzi?!

Nakon toga je Allah Uzvišeni objavio: *Kada ti licemjeri dolaze, oni govore: "Mi svjedočimo da si ti zbilja Allahov poslanik!" I Allah zna da si ti zaista Njegov poslanik, ali Allah svjedoči i da su licemjeri pravi lašci.* Vjerovjesnik, s.a.v.s., je poslao po mene, proučio mi ajet i popratio ga riječima:

"Zejde, Allah je, doista, potvrdio istinitost tvojih riječi!"

1791. Zejd ibn Erkam, r.a., također, u drugoj predaji kaže:

- ...Pa ih je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pozvao da bi im od Allaha zatražio oprosta, ali su oni glave okrenuli.

1792. Zejd ibn Erkam, r.a., također kaže:

- Čuo sam Božijeg Poslanika, s.a.v.s., kako govori:

"Bože moj, oprosti ensarijama i sinovima ensarija."

Prenosilac nije siguran da li je rekao još: "...i unucima ensarija."

وَلَيْتَ رَجَعْنَا مِنْ عِنْدِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ
لَدُعَايَ جَلَّالَهُ. مَنْ أَرْسَلَ الْأَذْلَمَ فَلْيَكُنْ
إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي وَأَصْحَابِهِ، فَحَلَفُوا
مَا قَالُوا، فَكَذَّبَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
وَصَدَّقَهُ، فَأَصَابَنِي هَمٌّ لَمْ يُصِبنِي مِنْهُ
قَطُّ، فَجَلَسْتُ فِي الْبَيْتِ، فَقَالَ لِي
عَمِّي: مَا أَرَدْتَ إِلَى أَنْ كَذَّبَكَ رَسُولُ
اللَّهِ ﷺ وَمَقَّتَكَ؟ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿إِذَا
جَاءَكَ الْمُتَافِقُونَ﴾. فَبَعَثَ إِلَيَّ النَّبِيُّ ﷺ
فَقَرَأَ فَقَالَ: (إِنَّ اللَّهَ قَدْ صَدَّقَكَ يَا زَيْدُ).

١٧٩١: وَعَنْهُ فِي رَوَايَةٍ قَالَ: فَدَعَاهُمْ
النَّبِيُّ ﷺ لِيَسْتَغْفِرَ لَهُمْ فَلَوْوْا رُؤُوسَهُمْ.

١٧٩٢: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:
سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (اللَّهُمَّ
اغْفِرْ لِلْأَنْصَارِ، وَلِلْأَبْنَاءِ الْأَنْصَارِ).
وَشَكََّ الرَّاوي فِي: (أَبْنَاءِ أَبْنَاءِ
الْأَنْصَارِ).

سُورَةُ التَّحْرِيمِ

٧٣ - بَاب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا

Sura Et-Tahrim (Zabrana)

73. Ajeta: *O Vjerovjesniče, zašto sebi uskraćuješ ono što ti je Allah dopustio, nastojeći da žene svoje zadovoljiš...* (Et-Tahrim, 1.)

1793. Aiša, r.a., priča:

– Božiji Poslanik, s.a.v.s., bi kod Zejnebe bint Džahš pio med i zadržavao se pa smo se ja i Hafsa dogovorile da mu prva od nas kod koje dođe kaže:

– Da li si to jeo smolu? Zbilja, čuješ se na smolu.

(Pa kada smo to uradile) on reče:

“Nisam, nego sam pio med kod Zejnebe bint Džahš, ali sam se zakleo da to nikada više neću uraditi, a ti o ovome nikome ne govori!”

Sura El-Kalem (Pero)

74. Ajeta: *...Surovoga, a osim toga i uljeza...* (El-Kalem, 13.)

1794. Harise ibn Vehb el-Huza'i, r.a., priča:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Hoćete li da vam kažem ko su džennetlije? Svaka slaba i bijedna osoba, koja kada bi se Allahom zaklela - udovoljio bi joj. Hoćete li da vam kažem ko su džehennemlije? Svaka surova, osiona i ohola osoba.”

75. Ajeta: *A na dan kad se noga otkrije pa oni pozvani budu da padnu ničice...* (El-Kalem, 42.)

النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ ﴿

۱۷۹۳ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَشْرَبُ عَسَلًا عِنْدَ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ، وَيَمْكُثُ عِنْدَهَا، فَوَاطَيْتُ أَنَا وَحَفْصَةُ عَلَى: أَتَيْنَا دَخَلَ عَلَيْهَا فَلَتَقُلُّ لَهُ: أَكَلْتَ مَغَافِيرَ، إِنِّي أَجِدُ مِنْكَ رِيحَ مَغَافِيرَ، قَالَ: (لَا)، وَلَكِنِّي كُنْتُ أَشْرَبُ عَسَلًا عِنْدَ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ، فَلَنْ أَعُودَ لَهُ، وَقَدْ حَلَفْتُ، لَا تُخْبِرِي بِذَلِكَ أَحَدًا).

سُورَةُ الْقَلَمِ

۷۴ - باب: قوله تعالى: ﴿عُتِلَ بَعْدَ

ذَلِكَ رَنِيمٌ﴾

۱۷۹۴ : عَنْ حَارِثَةَ بْنِ وَهْبٍ الْخُزَاعِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ الْجَنَّةِ؟ كُلُّ ضَعِيفٍ مُتَضَعِّفٍ، لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَهُ. أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ النَّارِ: كُلُّ عُتِلٍّ، جَوَاطٍ، مُسْتَكْبِرٍ).

۷۵ - باب: قوله تعالى: ﴿يَوْمَ

يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى

الشُّجُودِ﴾

۱۷۹۵ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

1795. Ebu Se'id, r.a., priča:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

“Gospodar naš će Nogu otkriti i sedždu će mu svaki vjernik i vjernica učiniti, a ostat će svi oni koji su na ovome svijetu sedždu činili licemjerno i da bi drugi to vidjeli. I oni će krenuti da učine sedždu, ali će im se leđa (sama) u predašnji položaj vratiti.”

Sura En-Nazi'at (Meleki koji čupaju)

1796. Sehl ibn Sa'd, r.a., kaže:

– Vidio sam Božijeg Poslanika, s.a.v.s., kako pokazuje svojim srednjim prstom i kažiprstom i kaže:

“Ja i Sudnji dan smo poslani kao ova dva prsta!”

Sura 'Abese (Namrštio se)

1797. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj ko uči Kur'an i bdije nad njim bit će sa plemenitim i čestitim pisarima, a onaj ko uči Kur'an i nastoji bdjeti nad njim pa mu to pričinjava teškoće, imat će dvostruku nagradu.

Sura El-Mutaffifun (Oni koji na mjeri zakidaju)

76. Ajet: ...Na dan kada će ljudi Gospodaru svjetova ustati. (El-Mutaffifun, 6.)

قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (يُكْشِفُ رَبُّنَا عَنْ سَاقِهِ، فَيَسْجُدُ لَهُ كُلُّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ، وَيَبْقَى كُلُّ مَنْ كَانَ يَسْجُدُ فِي الدُّنْيَا رِيَاءً وَسُمْعَةً، فَيَذْهَبُ لِيَسْجُدَ، فَيَعُودُ ظَهْرُهُ طَبَقًا وَاحِدًا).

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

١٧٩٦: عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ بِإِضْبَاعِهِ هَكَذَا، بِالْوُسْطَى وَالَّتِي تَلِي الْإِبْهَامَ: (بُئِثْتُ أَنَا وَالسَّاعَةَ كَهَاتَيْنِ).

سُورَةُ عَبَسَ

١٧٩٧: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَثَلُ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ، وَهُوَ خَافِظٌ لَهُ، مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ، وَمَثَلُ الَّذِي يَقْرَأُ، وَهُوَ يَتَعَاهَدُهُ، وَهُوَ عَلَيْهِ شَدِيدٌ، فَلَهُ أَجْرَانِ).

سُورَةُ الْمُطَفِّفِينَ

٧٦ - بَاب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

١٧٩٨: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: ﴿يَوْمَ

1798. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“...Na Dan kada će ljudi Gospodaru svjetova ustati... neki od njih će se gubiti u svome znoju sve do visine svojih ušiju.”

Sura El-Inšikak (Raspuknuće neba)

77. Ajet: ...*Lahko će račun svidjeti...*
(El-Inšikak, 8.)

1799. Aiša, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Propast će svaki onaj koji bude račun polagao...”

Preostali dio hadisa naveden je ranije u poglavlju o znanju.

78. Ajet: ...*Vi ćete, zbilja, na sve teže i teže prilike nailaziti!* (El-Inšikak, 19.)

1800. Ibn Abbas, r.a., kaže:

...*Vi ćete, zbilja, na sve teže i teže prilike nailaziti...*, “tj. na teža stanja”, kako kaže vaš Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Sura Eš-Šems (Sunce)

79. Odjeljak

1801. Abdullah ibn Zem'a, r.a., priča da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako je držeći hutbu spomenuo “devu i onog ko ju je usmratio” i nakon toga rekao:

“...*Kad se jedan nesretnik njihov podigao...*, tj. kada se podigao jedan ugledan, silovit i porodicom štićen čovjek, kakav je Ebu Zem'a.”

يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ. حَتَّى يَغِيبَ أَحَدُهُمْ فِي رَشْحِهِ إِلَى أَنْصَافِ أُذُنَيْهِ).

سورة الانشقاق

٧٧ - باب: قوله تعالى: ﴿فَسَوْفَ

يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا﴾

١٧٩٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَيْسَ أَحَدٌ

يُحَاسَبُ إِلَّا هَلَكًا). وَبَاقِي الْحَدِيثِ

تَقَدَّمَ فِي كِتَابِ الْعِلْمِ.

٧٨ - باب: قوله تعالى: ﴿لَتَرْكَبُنَّ

طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ﴾

١٨٠٠ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا: قَالَ ﴿لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ﴾.

حَالًا بَعْدَ حَالٍ، قَالَ هَذَا نَبِيُّكُمْ ﷺ.

سورة الشمس

٧٩ - «باب»

١٧١٧ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَمْعَةَ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَخْطُبُ،

وَذَكَرَ النَّاقَةَ وَالَّذِي عَقَرَهَا، فَقَالَ رَسُولُ

اللَّهِ ﷺ: ﴿إِذَا أَتَبَعَتْ أَشْقَاهَا﴾: أَتَبَعَتْ

لَهَا رَجُلٌ عَزِيزٌ عَارِمٌ، مَنِيعٌ فِي رَهْطِهِ،

Spomenuo je potom i žene o kojima je rekao:

“Neki od vas bi da tuku svoju suprugu kao što roba tuku, a na kraju dana opet s njom u postelju legnu.”

Nakon toga im je u vezi sa smijanjem zbog puštenog vjetra, rekao:

“Zašto bi se neko od vas smijao onome što je sam uradio?!”

Od njega se u drugoj predaji, također, prenosi:

“...poput Ebu Zem‘e, amidže Zubejra ibn Avvama.”

Sura El‘Alek (Zametak)

80. Ajet: *Ne valja tako! Ako se ne okani, dohvatit ćemo ga za kiku, kiku lažnu i grešnu!* (El‘Alek, 15.)

1802. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Ebu Džehl rekao:

- Kad bih vidio Muhammeda da klanja pored Ka‘be zasigurno bih mu vrat zgazio!

Kada je za to čuo Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao je:

“Ako bi to uradio, meleki bi ga šćepali!”

Sura El-Kevser (Mnogo dobro)

81. Odjeljak

1803. Enes, r.a., priča:

– Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., uzdignut na nebo rekao je:

“Došao sam do rijeke čije su obale šatori od bisera izdubljenog pa upitah:

مِنْ أَبِي زَمْعَةَ). وَذَكَرَ النِّسَاءَ فَقَالَ: (يَعْمِدُ أَحَدُكُمْ يَجْلِدُ أَمْرَأَتَهُ جَلْدَ الْعَبْدِ، فَلَعَلَّهُ يُضَاجِعُهَا مِنْ آخِرِ يَوْمِهِ). ثُمَّ وَعَظَهُمْ فِي ضَحِكِهِمْ مِنَ الضَّرِطَّةِ، وَقَالَ: (لِمَ يَضْحَكُ أَحَدُكُمْ مِمَّا يَفْعَلُ). وَعَنْهُ فِي رَوَايَةٍ: (مِثْلُ أَبِي زَمْعَةَ عَمَّ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ).

سُورَةُ الْعَلَقِ

٨٠ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿كَلَّا لَئِنْ

لَمْ يَنْتَهِ

١٨٠٢ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: قَالَ أَبُو جَهْلٍ: لَئِنْ رَأَيْتُ مُحَمَّدًا يُصَلِّي عِنْدَ الْكَعْبَةِ لِأَطَانٍ عَلَى عُقْبِهِ. فَبَلَغَ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: (لَوْ فَعَلَهُ لَأَخَذْتُهُ الْمَلَائِكَةُ).

سُورَةُ الْكَوْثَرِ

٨١ - «باب»

١٨٠٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا عُرِجَ بِالنَّبِيِّ ﷺ إِلَى السَّمَاءِ، قَالَ: (أَتَيْتُ عَلَى نَهْرٍ، حَاقَتْهُ قَبَابُ اللَّوْلُؤِ مُجَوِّفًا، فَقُلْتُ: مَا هَذَا يَا جَبْرِيلُ؟ قَالَ: هَذَا الْكَوْثَرُ).

١٨٠٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

‘Šta je ovo, Džibrile?’ On reče: ‘Ovo je Kevser!’”

1804. Aiša, r.a., priča da je bila upitana o riječima Uzvišenog: *Mi smo tebi, zbilja, Kevser (mnogo dobro) podarili...*, pa je rekla:

- To je, ustvari, rijeka data vašem Vjerovjesniku, s.a.v.s., čije su obale od izdubljenog bisera, a ibrika ima koliko i zvijezda.

Sura El-Felek (Svitanje)

1805. Ubejj ibn Ka'b, r.a., priča:

- Pitao sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., o dvjema surama kojima se traži utočište (El-Felek i En-Nas) pa je rekao:

“Rečene su mi i ja ih govorim!”

Stoga i mi govorimo kao što je rekao Božiji Poslanik, s.a.v.s., (da su one dio Kur'ana).

وَقَدْ سُلِّتَ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿إِنَّا
أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ﴾. قَالَتْ: نَهْرٌ أُعْطِيَهُ
نَبِيُّكُمْ ﷺ، سَاطِئُهُ عَلَيْهِ دُرٌّ مُجَوَّفٌ،
أَنْبَتُهُ كَعَدَدِ النُّجُومِ.

سُورَةُ الْفَلَقِ

١٨٠٥ : عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ
الْمُعَوِّذَتَيْنِ فَقَالَ: (قِيلَ لِي، فَقُلْتُ).
فَنَحْنُ نَقُولُ كَمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ.

59. ODLIKE KUR'ANA

٥٩. كِتَابُ فَضَائِلِ الْقُرْآنِ

1. Kako je objava silazila i šta je prvo objavljeno

١ - باب: كَيْفَ نَزَلَ الْوَحْيُ، وَأَوَّلُ مَا نَزَلَ

1806. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Svacom vjerovjesniku je dato ono (mudžiza) zbog čega je povjerovao njegov narod. Ono što je meni dato je Objava koju mi je Allah dostavio, pa se nadam da ću među njima na Sudnjem danu imati najviše sljedbenika.”

١٨٠٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ نَبِيٍّ إِلَّا أُعْطِيَ مَا مِثْلُهُ آمَنَ عَلَيْهِ الْبَشَرُ، وَإِنَّمَا كَانَ الَّذِي أُوتِيَهُ وَحْيًا أَوْحَاهُ اللَّهُ إِلَيَّ، فَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَكْثَرُهُمْ تَابِعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

1807. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allah Uzvišeni konstantno dostavljao Svome Poslaniku, s.a.v.s., objavu sve do njegove smrti. Pred samu smrt mu je najviše objavio, a nakon toga je Božiji Poslanik, s.a.v.s., preselio.

١٨٠٧ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى تَابَعَ عَلَى رَسُولِهِ ﷺ الْوَحْيَ قَبْلَ وَفَاتِهِ، حَتَّى تَوَفَّاهُ أَكْثَرَ مَا كَانَ الْوَحْيُ، ثُمَّ تُوَفِّي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَعْدُ.

2. Kur'an je objavljen na sedam različitih načina učenja

٢ - باب: أُنْزِلَ الْقُرْآنُ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ

1808. Omer ibn Hattab, r.a., priča:
- Za života Allahova Poslanika, s.a.v.s., čuo sam Hišama ibn Hakima kako uči suru El-Furkan. Poslušao sam njegovo učenje i primijetio da se razlikuje od onoga kako je mene Božiji Poslanik, s.a.v.s., naučio. Umalo ga još u toku namaza nisam zgrabio, ali sam se strpio dok nije predao selam, a onda sam ga stisnuo njegovim ogrtačem i upitao:

١٨٠٨ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ هِشَامَ بْنَ حَكِيمٍ يَقْرَأُ سُورَةَ الْفُرْقَانِ فِي حَيَاةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَاسْتَمَعْتُ لِقِرَائَتِهِ، فَإِذَا هُوَ يَقْرَأُ عَلَى حُرُوفٍ كَثِيرَةٍ لَمْ يَقْرَأْنِيهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَكَذْتُ أَسَاوِرَهُ فِي الصَّلَاةِ، فَتَصَبَّرْتُ حَتَّى سَلَّمَ، فَلَبَّيْتُهُ بِرِدَائِهِ فَقُلْتُ: مَنْ أَقْرَأَكَ هَذِهِ السُّورَةَ النَّبِيُّ

- Od koga si naučio ovu suru?
- Naučio me je Božiji Poslanik, s.a.v.s.
- rekao je.

- Lažeš - rekoh mu - Božiji Poslanik, s.a.v.s., je mene naučio toj suri drukčije nego što si ti sad učio!

Poveo sam ga nakon toga Božijem Poslaniku, s.a.v.s., kome sam rekao:

- Čuo sam ovoga kako uči suru El-Furkan drukčije nego što si ti mene podučio.

Božiji Poslanik, s.a.v.s., reče:

“Poslanik, s.a.v.s., reče: (da želim)”

“Tako je objavljena!”

“Uči ti Omere!” - reče nakon toga.

Ja sam učio onako kako je mene podučio, pa Božiji Poslanik, s.a.v.s., reče:

“I tako je objavljena. Ovaj je Kur'an, doista, objavljen na sedam načina učenja pa učite kako vam je lakše!”

3. Džibril je učio Kur'an Vjerovjesniku, s.a.v.s.

1809. Fatima, r.a., priča:

- U povjerenju mi je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Džibril mi je svake godine učio Kur'an i preslušavao me, a ove godine mi ga je proučio dvaput, što vidim kao predznak smrtnoga časa.”

1810. Ibn Mes'ud, r.a., je rekao:

- Tako mi Allaha, direktno iz usta Božijeg Poslanika, s.a.v.s., sam naučio preko sedamdeset sura.

سَمِعْتُكَ تَقْرَأُ؟ قَالَ: أَقْرَأْنِيهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَقُلْتُ: كَذَبْتَ، فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَدْ أَقْرَأْنِيهَا عَلَى غَيْرِ مَا قَرَأْتُ، فَأَنْطَلَقْتُ بِهِ أَقْوَدُهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقُلْتُ: إِنِّي سَمِعْتُ هَذَا يَقْرَأُ بِسُورَةِ الْقُرْآنِ عَلَى حُرُوفٍ لَمْ تُقَرِّئْنِيهَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (كَذَلِكَ أَنْزَلْتُ). ثُمَّ قَالَ: (اقْرَأْ يَا عُمَرُ). فَقَرَأْتُ الْقِرَاءَةَ الَّتِي أَقْرَأَنِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (كَذَلِكَ أَنْزَلْتُ، إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ أَنْزَلَ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ، فَأَقْرَأُوا مَا تيسَّرَ مِنْهُ).

۳ - باب: كَانَ جِبْرِيلُ يَعْزِضُ الْقُرْآنَ

عَلَى النَّبِيِّ ﷺ

۱۸۰۹ : عَنْ فَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: أَسَرَّ إِلَيَّ النَّبِيُّ ﷺ: (أَنَّ جِبْرِيلَ كَانَ يُعَارِضُنِي بِالْقُرْآنِ كُلِّ سَنَةٍ، وَإِنَّهُ عَارِضُنِي الْعَامَ مَرَّتَيْنِ، وَلَا أَرَاهُ إِلَّا حَضَرَ أَجْلِي).

۱۸۱۰ : عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: وَاللَّهِ لَقَدْ أَخَذْتُ مِنْ فِي رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِضْعًا وَسَبْعِينَ سُورَةً.

1811. Ibn Mes'ud, r.a., priča da je jednom prilikom u Himsu učio suru Jusuf pa mu je neki čovjek rekao:

- Nije tako objavljena!

- Učio sam je pred Božijim Poslanikom, s.a.v.s., pa mi je rekao da sam dobro proučio - reče Ibn Mesud, koji je u tom trenutku osjetio kod njega zadah alkohola, pa mu je rekao:

- Zar istovremeno lažeš na Allahovu Knjigu i piješ alkohol?

Nakon toga naredio je da se kazni.

4. Vrijednost: *Kul huvallahu ehad* (Reci: On, Allah, jedan je!) (El-Ihlas, 1.)

1812. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., priča da je neki čovjek čuo drugoga kako uči suru: *Kul huvallahu ehad* (Reci: On, Allah, jedan je!) i kako je stalno ponavlja. Kada je osvanulo, došao je Božijem Poslaniku, s.a.v.s., i to mu ispričao, pokazujući pri tome neku vrstu omalovažavanja. Božiji Poslanik, s.a.v.s., mu je rekao:

"Tako mi Onoga u čijoj ruci je moj život, ona je ravna trećini Kur'ana."

1813. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., također, priča:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je upitao svoje ashabe:

"Može li iko od vas za jednu noć proučiti trećinu Kur'ana?"

To im se činilo napornim pa su rekli:

- Ko bi od nas to mogao, Božiji Poslaniče?!

Na to on reče:

"Allah, Jedini, Koji je utočište svakome je trećina Kur'ana."

١٨١١ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّهُ كَانَ بِحِمَصَ، فَقَرَأَ سُورَةَ يُوسُفَ، فَقَالَ رَجُلٌ: مَا هَكَذَا أَنْزِلْتَ، قَالَ: قَرَأْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: (أَحْسَنْتَ). وَوَجَدَ مِنْهُ رِيحَ الْخَمْرِ، فَقَالَ: أَتَجْمَعُ أَنْ تُكَذِّبَ بِكِتَابِ اللَّهِ وَتَشْرَبَ الْخَمْرَ؟ فَضْرَبَهُ الْحَدَّ.

٤ - باب: فَضْلُ: قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

١٨١٢ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا سَمِعَ رَجُلًا يَقْرَأُ: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾. يُرَدِّدُهَا، فَلَمَّا أَصْبَحَ جَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ، وَكَأَنَّ الرَّجُلَ يَتَقَالُهَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، إِنَّهَا لَتَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ).

١٨١٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِأَصْحَابِهِ: (أَيَعِزُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَقْرَأَ ثُلُثَ الْقُرْآنِ فِي لَيْلَةٍ). فَشَقَّ ذَلِكَ عَلَيْهِمْ وَقَالُوا: أَيُّنَا يُطِيقُ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَقَالَ: (اللَّهُ الْوَاحِدُ الصَّمَدُ ثُلُثُ الْقُرْآنِ).

5. Značaj sura kojima se utočište traži

1814. Aiša, r.a., priča da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., svake noći kada bi lijegao u postelju sastavio svoje šake, puhnuo u njih, a zatim u njih proučio sure: *Kul huvallahu ehad (Reci: On, Allah, Jedan je!)*, *Kul e'uzu bi rabbi-l-felek (Reci: Utječem se Gospodaru svitanja!)* i *Kul e'uzu bi rabbi-n-nās (Reci: Utječem se Gospodaru ljudi!)*. Potom bi njima potrao koliko je mogao svoga tijela, počinjući sa glavom, licem i prednjom stranom tijela. To bi činio tri puta.

6. Spuštanje smiraja i meleka kod učenja Kur'ana

1815. Usejd ibn Hudajr, r.a., priča da su se jedne noći dok je on učio suru El-Bekare, a konj mu pored njega bio vezan, ostali konji uzbudili. Kada je prestao učiti i oni su se smirili. Nastavio je učiti i konji su se ponovo uzbudili. Ponovo je ušutio pa su se i konji ušutjeli. Ponovo je počeo učiti i ponovo su se konji uzbudili. Tada je prestao jer je njegov sin Jahja bio blizu konja pa se pobojao da ga ne povrijede. Kada ga je uzeo, podigao je glavu ka nebu, ali ga skoro nije vidio. Sutradan je to ispričao Vjerovjesniku, s.a.v.s., koji mu je rekao:

“Uči, Ibn Hudajre! Uči, Ibn Hudajre!”

Pobojao sam se, Božiji Poslaniče - reče - da mi ne pregaze Jahjaa, jer im je bio blizu. Podigao sam glavu i pošao prema njemu. Kad sam podigao pogled

5 - باب: فَضْلُ الْمُعَوَّذَاتِ

١٨١٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ كُلِّ لَيْلَةٍ، جَمَعَ كَفَّيْهِ ثُمَّ نَفَثَ فِيهِمَا، فَقَرَأَ فِيهِمَا: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾. وَ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾. وَ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾. ثُمَّ يَمْسَحُ بِهِمَا مَا اسْتَطَاعَ مِنْ جَسَدِهِ، يَبْدَأُ بِهِمَا عَلَى رَأْسِهِ وَوَجْهِهِ، وَمَا أَقْبَلَ مِنْ جَسَدِهِ، يَفْعَلُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

٦ - باب: نُزُولِ السَّكِينَةِ وَالْمَلَائِكَةِ عِنْدَ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ

١٨١٥ : عَنْ أُسَيْدِ بْنِ حُضَيْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

بَيْنَمَا هُوَ يَقْرَأُ مِنَ اللَّيْلِ سُورَةَ الْبَقَرَةِ، وَفَرَسُهُ مَرْبُوطَةٌ عِنْدَهُ، إِذْ جَالَتِ الْفَرَسُ، فَسَكَتَ فَسَكَتَتْ، فَقَرَأَ فَجَالَتِ الْفَرَسُ، فَسَكَتَ وَسَكَتَتِ الْفَرَسُ، ثُمَّ قَرَأَ فَجَالَتِ الْفَرَسُ، فَانْصَرَفَ، وَكَانَ ابْنُهُ يَحْيَى قَرِيبًا مِنْهَا، فَأَشْفَقَ أَنْ تُصِيبَهُ، فَلَمَّا أَجْتَرَهُ رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ حَتَّى مَا يَرَاهَا، فَلَمَّا أَصْبَحَ حَدَّثَ النَّبِيَّ ﷺ

ka nebu vidio sam nešto slično oblaku u kome je nešto poput svjetiljki. Zatim se to izgubilo tako da ga više nisam vidio.

“Znaš li šta je to bilo?” - reče Allahov Poslanik.

- Ne znam.

“To su meleki koji su se spustili zbog tvoga glasa. Da si nastavio učiti, osvanuli bi, ljudi bi ih vidjeli i oni se od njih ne bi krili”, reče Allahov Poslanik, s.a.v.s.

7. Zavidnost učaču Kur'ana

1816. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nema zavidnosti osim u dva slučaja:

- Čovjeku koga je Allah naučio Kur'anu, pa ga on danonoćno uči, a njegov komšija ga je čuje pa kaže: ‘Kamo sreće da je i meni dato ono što je dato njemu, pa da činim što on čini’ i

- Čovjeku kome je Allah dao imovine pa je on troši na pravi način te neko kaže: ‘Kamo sreće da mi je dato ono što je dato ovome, pa da činim što on čini!’”

8. Najbolji među vama su oni koji nauče Kur'an i njemu druge podučavaju

1817. Osman, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Najbolji među vama su oni koji nauče Kur'an i njemu druge podučavaju.”

فَقَالَ: (أَقْرَأُ يَا أَبْنُ حُضَيْرٍ، أَقْرَأُ يَا أَبْنُ حُضَيْرٍ). قَالَ: فَأَشْفَقْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنْ تَطَّأَ يَحْيَى، وَكَانَ مِنْهَا قَرِيبًا، فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَأَنْصَرَفْتُ إِلَيْهِ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي إِلَى السَّمَاءِ، فَإِذَا مِثْلُ الظِّلَّةِ فِيهَا أَمْتَالُ الْمَصَابِيحِ، فَخَرَجْتُ حَتَّى لَا أَرَاهَا، قَالَ: (وَتَدْرِي مَا ذَلِكَ؟). قُلْتُ: لَا، قَالَ: (تِلْكَ الْمَلَائِكَةُ دَنَتْ لِصَوْتِكَ، وَلَوْ قَرَأْتَ لَأَضْبَحَتْ يَنْظُرُ النَّاسُ إِلَيْهَا، لَا تَتَوَارَى مِنْهُمْ).

۷ - باب: اغْتِبَاطِ صَاحِبِ الْقُرْآنِ

۱۸۱۶ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ عَلَّمَهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ فَهُوَ يَتْلُوهُ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ فَسَمِعَهُ جَارٌ لَهُ فَقَالَ: لَيْتَنِي أُوتِيتُ مِثْلَ مَا أُوتِيَ فُلَانٌ، فَعَمِلْتُ مِثْلَ مَا يَعْمَلُ، وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَهُوَ يُهْلِكُهُ فِي الْحَقِّ، فَقَالَ رَجُلٌ: لَيْتَنِي أُوتِيتُ مِثْلَ مَا أُوتِيَ فُلَانٌ، فَعَمِلْتُ مِثْلَ مَا يَعْمَلُ).

۸ - باب: خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ

۱۸۱۷ : عَنْ عُثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ

الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ).

1818. Osman, r.a., također, u drugoj predaji kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je kazao:

“Najvredniji među vama su oni koji

9. Memoriranje i ponavljanje Kur’ana

1819. Ibn Omer, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Hafiz Kur’ana, doista, podsjeća na vlasnika svezane deve. Ako bdije nad njom, sačuvat će je, a ako je pusti, ona odlazi.

1820. Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ružno li je da neko kaže: ‘Zaboravio sam taj i taj ajet,’ nego je dato da zaboravi. Ponavljajte Kur’an, jer on iz ljudskih prsa odlazi brže od (razvezanih) deva.”

1821. Ebu Musa, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Bdijte nad Kur’anom, jer, tako mi Onoga u čijoj ruci je moj život, on odlazi brže nego deva od konopca kojim je vezana.”

10. Otezanje pri učenju Kur’ana

1822. Enes ibn Malik, r.a., priča da je upitan o tome kako je bilo Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., učenje, pa je kazao:

۱۸۱۸: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي رِوَايَةٍ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ أَفْضَلَكُمْ مَنْ ۹ - بَاب: اسْتِذْكَارِ الْقُرْآنِ وَتَعَاهُدِهِ

۱۸۱۹ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّمَا مَثَلُ صَاحِبِ الْقُرْآنِ كَمَثَلِ صَاحِبِ الْإِبِلِ الْمُعْقَلَةِ: إِنْ عَاهَدَ عَلَيْهَا أَمْسَكَهَا، وَإِنْ أَطْلَقَهَا ذَهَبَتْ).

۱۸۲۰ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (بِئْسَ مَا لِأَحَدِهِمْ أَنْ يَقُولَ: نَسِيتُ آيَةَ كَيْتٍ وَكَيْتٍ، بَلْ نُسِي، وَاسْتَذْكُرُوا الْقُرْآنَ، فَإِنَّهُ أَشَدُّ تَقْصِيًّا مِنْ صُدُورِ الرِّجَالِ مِنَ النَّعَمِ).

۱۸۲۱ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (تَعَاهَدُوا الْقُرْآنَ، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَهُوَ أَشَدُّ تَقْصِيًّا مِنَ الْإِبِلِ فِي عُقْلَيْهَا).

۱۰ - بَاب: مَدُّ الْقِرَاءَةِ

۱۸۲۲ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سُئِلَ: كَيْفَ كَانَتْ قِرَاءَةُ النَّبِيِّ

- Otezao bi pri učenju!

Nakon toga je (da bi to pokazao) proučio: *Bismillāhi-r-Rahmāni-r-Rahīm* (U ime Allaha, Svemilosnog, Samilosnog), *Bismillāh* sa dužinom, zatim sa dužinom i *er-Rahmān* i *er-Rahīm*.

II. Uljepšavanje glasa pri učenju

1823. Ebu Musa, r.a., kaže da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ebu Musa, data ti je jedna od glasnih žica porodice Davudove.”

12. Za koliko vremena proučiti Kur'an

1824. Abdullah ibn Amr, r.a., priča:

- Moj otac, r.a., me oženio uglednom djevojkom kod koje bi često navraćao i pitao je o mužu, a ona bi odgovarala:

- Divan li je to čovjek! Otkako sam mu došla nije u moju postelju legao niti mi haljine dodirnuo.

Kada se to stanje oduljilo, ispričao je to Vjerovjesniku, s.a.v.s., koji mu reče:

“De da ga sretnem!”

Kad sam se s njim sreo, on me upita:

“Koliko postiš?”

- Svaki dan - odgovorih.

“Za koliko vremena proučiš Kur'an?”

- Za noć.

On tada reče:

﴿قَالَ: كَانَتْ مَدًّا، ثُمَّ قَرَأَ: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾، يَمُدُّ بِسْمِ اللَّهِ وَيَمُدُّ بِالرَّحْمَنِ، وَيَمُدُّ بِالرَّحِيمِ.

۱۱ - باب: حُسْنِ الصَّوْتِ بِالْقِرَاءَةِ

۱۸۲۳ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ لَهُ: (يَا أَبَا مُوسَى، لَقَدْ أُوتِيتَ مِزْمَارًا مِنْ مَزَامِيرِ آلِ دَاوُدَ).

۱۲ - باب: فِي كَيْفِ يُقْرَأُ الْقُرْآنُ

۱۸۲۴ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

أَتَكْحَنِي أَبِي - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - أَمْرًا ذَاتَ حَسَبٍ، فَكَانَ يَتَعَاهَدُ كَتَبَهُ فَيَسْأَلُهَا عَنْ بَغْلِهَا، فَتَقُولُ: نَعَمْ الرَّجُلُ مِنْ رَجُلٍ، لَمْ يَطَأْ لَنَا فِرَاشًا، وَلَمْ يُفْتَشْ لَنَا كَفًّا مُذْ أَتَيْنَاهُ، فَلَمَّا طَالَ ذَلِكَ عَلَيْهِ، ذَكَرَ لِلنَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ: (أَلْقِنِي بِهِ). فَلَقِيْتُهُ بَعْدُ، فَقَالَ: (كَيْفَ تَصُومُ؟). قُلْتُ: كُلَّ يَوْمٍ قَالَ: (وَكَيْفَ تَحْتِمُ؟). قُلْتُ: كُلَّ لَيْلَةٍ، قَالَ: (صُمْ كُلَّ شَهْرٍ ثَلَاثَةَ، وَاقْرَأِ الْقُرْآنَ فِي كُلِّ شَهْرٍ). قُلْتُ: أَطِيقُ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ، قَالَ: (صُمْ

“Od svakog mjeseca posti tri dana, a svakog mjeseca prouči Kur'an!”

- Mogu ja više od toga! - rekoh.

“Posti tri dana sedmično.”

- Mogu više i od toga - rekoh.

“Dan posti, a dva nemoj!”

- Mogu više i od toga!

“Posti najvrijedniji post, post Davudov, svakog drugog dana, a Kur'an prouči za sedam noći!”

Kamo sreće da sam prihvatio olakšicu od Božijeg Poslanika, s.a.v.s., posebno kada sam ostario i oslabio. On bi nekom od članova svoje porodice učio jednu sedminu Kur'ana preko dana i to bi preko dana ponavljao da bi mu noću bilo lakše. A ako bi želio malo ojačati, nekoliko dana ne bi postio i to bi računao, pa bi toliki broj dana postio ne želeći da ispusti bilo šta od onoga na čemu se rastavio od Vjerovjesnika, s.a.v.s.

13. Grijeh onoga koji se hvali učenjem Kur'ana ili njime stječe druge ovosvjetske koristi

1825. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., priča:

- Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

“Pojavit će se među vama ljudi pa ćete svoje namaze smatrati mizernim u odnosu na njihove, svoj post u odnosu na njihov, svoje djelovanje u odnosu na njihovo, a kada Kur'an uče ne prelazi im njihova grla, izlaze iz vjere, kao što se strijela izvuče iz divljači pa lovac

ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فِي الْجُمُعَةِ). قُلْتُ: أَطِيقُ أَكْثَرَ مِنْ هَذَا، قَالَ: (أَفْطِرُ يَوْمَيْنِ وَصُمْ يَوْمًا). قَالَ: قُلْتُ: أَطِيقُ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ، قَالَ: (صُمْ أَفْضَلَ الصَّوْمِ، صَوْمَ دَاوُدَ، صِيَامَ يَوْمٍ وَإِفْطَارَ يَوْمٍ، وَأَقْرَأْ فِي كُلِّ سَبْعٍ لَيْلًا مَرَّةً). فَلَيْتَنِي قَبِلْتُ رُخْصَةً رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَذَاكَ أَنِّي كَبِرْتُ وَضَعُفْتُ، فَكَانَ يَقْرَأُ عَلَى بَعْضِ أَهْلِهِ السَّبْعَ مِنَ الْقُرْآنِ بِالنَّهَارِ، وَالَّذِي يَقْرُؤُهُ يَغْرِضُهُ مِنَ النَّهَارِ، لِيَكُونَ أَخَفَ عَلَيْهِ بِاللَّيْلِ، وَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَقْوَى أَفْطَرَ أَيَّامًا، وَأَخْصَى وَصَامَ مِثْلَهُنَّ، كَرَاهِيَةً أَنْ يَتْرَكَ شَيْئًا فَارَقَ النَّبِيَّ ﷺ عَلَيْهِ.

۱۳ - باب: إِثْمُ مَنْ رَأَى بِقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ أَوْ تَأْكُلَ بِهِ الْخَبْ

۱۸۲۵: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (يَخْرُجُ فِيكُمْ قَوْمٌ تَحْقِرُونَ صَلَاتَكُمْ مَعَ صَلَاتِهِمْ، وَصِيَامَكُمْ مَعَ صِيَامِهِمْ، وَعَمَلَكُمْ مَعَ عَمَلِهِمْ، وَيَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ لَا يُجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ، يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ

pogleda na vrh strijele i ne vidi ništa (krvi), potom pogleda u dršku i opet ne ugleda ništa, pogleda u krilca - i opet ništa, a onda posumnja da će naći išta i na urezu strijele.”

1826. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Vjernik koji uči Kur'an i radi po njemu podsjeća na citron, okus mu je lijep i miris ugodan. Vjernik koji ne uči Kur'an, ali radi po njemu slični na hurmu, okus joj je dobar, ali nema mirisa. Licemjer koji uči Kur'an je poput bosioka, miris mu je ugodan, ali je okus gorak, a licemjer koji ne uči Kur'an je kao gorka tikvica, okus joj je gorak i ružan a miris neugodan.”

1827. Džundeb ibn Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Učite Kur'an sve dok se (u njegovu razumijevanju) slažete, ali ako se razidete - prestanite sa učenjem!”

كَأَيَّ يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ، يَنْظُرُ فِي النَّضْلِ فَلَا يَرَى شَيْئًا، وَيَنْظُرُ فِي الْقِدْحِ فَلَا يَرَى شَيْئًا، وَيَنْظُرُ فِي الرِّيشِ فَلَا يَرَى شَيْئًا، وَيَتَمَارَى فِي الْفَوْقِ).

١٨٢٦ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (الْمُؤْمِنُ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَيَعْمَلُ بِهِ كَالْأُتْرُجَةِ، طَعْمُهَا طَيِّبٌ وَرِيحُهَا طَيِّبٌ. وَالْمُؤْمِنُ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَيَعْمَلُ بِهِ كَالْتَّمْرَةِ، طَعْمُهَا طَيِّبٌ وَلَا رِيحَ لَهَا. وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَالرَّيْحَانَةِ، رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ. وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَالْحَنْظَلَةِ، طَعْمُهَا مُرٌّ، وَخَبِيثٌ، وَرِيحُهَا مُرٌّ).

١٨٢٧ : عَنْ جُنْدَبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (أَقْرُوا الْقُرْآنَ مَا اتَّخَلَفْتُمْ عَلَيْهِ قُلُوبُكُمْ، فَإِذَا اخْتَلَفْتُمْ فَقُومُوا عَنْهُ).

1. Podsticanje na brak

1828. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

- Kod Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., supruga došla su trojica ljudi i pitali o ibadetu Vjerovjesnika, s.a.v.s. Kada su obaviješteni, učinio im se (njegov ibadet) nedovoljnim pa su rekli:

- Gdje smo mi u odnosu na Vjerovjesnika, s.a.v.s., kome su oprošteni i prošli i budući grijesi?!

Tada je jedan od njih rekao:

- Što se mene tiče, ja ću, zaista, stalno noću klanjati.

Drugi je rekao:

- Ja ću stalno postiti i neću prekidati.

Treći je rekao:

- Ja ću se od žena ustegnuti i neću se nikada ženiti.

Potom je došao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i kazao:

“Vi ste ti koji ste rekli tako i tako? Allaha mi, ja sam pokorniji Allahu i pobožniji od vas, ali ja i postim i jedem, i klanjam i spavam, i ženim se. Zato, onaj ko ne slijedi moj sunnet (način života) nije moj.”

2. Osuda celibata i kastriranja

1829. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije odobrio Osmanu ibn Mez'unu da se ne ženi, a da mu je to dozvolio, mi bismo se kastrirali.

۱ - باب: التَّوْبَةُ فِي النِّكَاحِ

۱۸۲۸ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ ثَلَاثَةٌ رَهْطًا إِلَى يُونُسَ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ﷺ، يَسْأَلُونَ عَنْ عِبَادَةِ النَّبِيِّ ﷺ، فَلَمَّا أُخْبِرُوا كَانَهُمْ تَقَالُوهَا، فَقَالُوا: وَأَيْنَ نَحْنُ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ؟ قَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ، فَقَالَ أَحَدُهُمْ: أَمَا أَنَا فَإِنِّي أَصَلِّي اللَّيْلَ أَبَدًا، وَقَالَ آخَرُ: أَنَا أَصُومُ الدَّهْرَ وَلَا أَفْطِرُ، وَقَالَ آخَرُ: أَنَا أَغْتَرِلُ النِّسَاءَ فَلَا أَتَزَوِّجُ أَبَدًا، فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: (أَنْتُمْ الَّذِينَ قُلْتُمْ كَذًا وَكَذَا؟ أَمَا وَاللَّهِ إِنِّي لِأَخْشَاكُمْ لِلَّهِ وَأَتَقَاتُكُمْ لَهُ، لِكِنِّي أَصُومُ وَأَفْطِرُ، وَأَصَلِّي وَأَرْقُدُ، وَأَتَزَوِّجُ النِّسَاءَ، فَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي).

۲ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ التَّبَتُّلِ وَالْخِصَاءِ

۱۸۲۹ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَدَّ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى عُثْمَانَ بْنِ مَظْعُونٍ التَّبَتُّلَ، وَلَوْ أَدِنَ لَهُ

1830. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, ja sam mlad i bojim se da ne dođem u iskušenje pa počinim blud, a nemam mogućnosti da se oženim. Na ovo on nije ništa rekao pa sam ponovio. No, on je i dalje šutio, pa sam isto rekao. Ali, on je i dalje šutio pa sam, opet, isto ponovio. A onda je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“O, Ebu Hurejre! Pero se osušilo (Davno je zapisano) ono s čime ćeš se suočiti, kastrirao se ti ili ne!” (tj. nećeš moći promijeniti ono što je već određeno).

3. Ženidba djevicama

1831. Aiša, r.a., priča da je rekla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, šta misliš, kad bi sišao u dolinu u kojoj ima drvo sa kojeg je već neko ranije jeo, a ti našao drugo drvo, sa kojega niko ranije nije jeo, na koje od njih bi ti pustio svoju devu da pase?

“Na ono sa kojega niko ranije nije jeo”, kazao je on.

(Aiša je ovim htjela istaći da se Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije oženio s drugom djevicom osim nje).

4. Udavanje mlađih za starije

1832. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., nju zaprosio od Ebu Bekra pa mu je Ebu Bekr, r. a., rekao:

١٨٣٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي رَجُلٌ شَابٌّ، وَأَنَا أَخَافُ عَلَى نَفْسِي الْعَنْتَ، وَلَا أَجِدُ مَا أَتَزَوَّجُ بِهِ النِّسَاءَ، فَسَكَتَ عَنِّي، ثُمَّ قُلْتُ مِثْلَ ذَلِكَ، فَسَكَتَ عَنِّي، ثُمَّ قُلْتُ مِثْلَ ذَلِكَ فَسَكَتَ عَنِّي ثُمَّ قُلْتُ مِثْلَ ذَلِكَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَا أَبَا هُرَيْرَةَ، جَفَّ الْقَلَمُ بِمَا أَنْتَ لَاقٍ؛ فَاخْتَصِ عَلَى ذَلِكَ أَوْ ذَرِّ).

٣ - باب: نِكَاحِ الْأَبْكَارِ

١٨٣١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ لَوْ نَزَلَتْ وَادِيًا وَفِيهِ شَجَرَةٌ قَدْ أَكَلَ مِنْهَا، وَوَجَدَتْ شَجَرَةً لَمْ يُؤْكَلْ مِنْهَا، فِي أَيِّهَا كُنْتُ تُزْنَعُ بِعَيْرِكَ؟ قَالَ: (فِي الَّتِي لَمْ يُزْنَعْ مِنْهَا). تَعْنِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَمْ يَتَزَوَّجْ بِكَرٍّ غَيْرَهَا.

٤ - باب: تَزْوِيجِ الصَّغَارِ مِنَ الْكِبَارِ

- Ali, ja sam tvoj brat.

Na to je on kazao:

“Ti si mi brat po Allahovoj vjeri i Njegovoj knjizi (Objavi), a ona je meni dozvoljena da se njom oženim.”

5. Odgovarajući u vjeri

1833. Aiša, r.a., priča da je Huzejfe ibn 'Utbe ibn Rebi'a ibn Abdušems, r.a., koji je zajedno s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., učestvovao na Bedru, posinio Salima i vjenčao za njega svoju bratičnu Hindu, kćerku Velida ibn 'Utbe ibn Rebi'a, - Salim je bio rob jedne ensarijke - slično onako kao što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., posinio Zejda. U vremenu prije islama kada bi neko posinio nekoga, ljudi su toga zvali po imenu njegova poočima, i on je nasljeđivao od njegove ostavštine, sve dok Allah nije spustio objavu:

Zovite ih po očevima njihovim..., zaključno sa riječima: ...i šticećnici su vaši... (El-Ahzab, 5). Od tada oni su nazivani po imenima njihovih očeva. A ako se za nekoga nije znalo ko mu je otac, on je postajao šticećnik ili brat po vjeri. Potom je Sehla, kćerka Suhejla ibn Amra el-Kurešija el-Amirije, koja je bila žena Huzjefe ibn 'Utbe, došla Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekla:

- O, Allahov Poslaniče, mi Salima, uistinu, smatramo našim djetetom, a kao što znaš, Allah je objavio o njemu ono što ti je poznato (u pogledu usvojenih sinova)...

I (prenosilac hadisa od Aiše) navodi ostatak hadisa.

١٨٣٣ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ خَطَبَهَا إِلَى أَبِي بَكْرٍ، فَقَالَ لَهُ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: إِنَّمَا أَنَا أَخُوكَ، فَقَالَ: (أَنْتَ أَخِي فِي دِينِ اللَّهِ وَكِتَابِهِ، وَهِيَ لِي حَلَالٌ).

٥ - باب: الْأَكْفَاءُ فِي الدِّينِ

١٨٣٣ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا :

أَنَّ أَبَا حُذَيْفَةَ بْنَ عُتْبَةَ بْنَ رِبِيعَةَ بْنَ عَبْدِ شَمْسٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَكَانَ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، تَبَنَّى سَالِمًا، وَأَنْكَحَهُ بِنْتَ أَخِيهِ هِنْدَ بِنْتَ الْوَلِيدِ بْنِ عُتْبَةَ بْنَ رِبِيعَةَ، وَهُوَ مَوْلَى لَامْرَأَةٍ مِنَ الْأَنْصَارِ، كَمَا تَبَنَّى النَّبِيُّ ﷺ زَيْدًا، وَكَانَ مَنْ تَبَنَّى رَجُلًا فِي الْجَاهِلِيَّةِ دَعَاهُ النَّاسُ إِلَيْهِ وَوَرِثَ مِنْ مِيرَاثِهِ، حَتَّى أَنْزَلَ اللَّهُ: ﴿أَدْعُوهُمْ لِأَبَائِهِمْ...﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿...وَمَوَالِيكُمْ﴾. فَرَدُّوا إِلَى آبَائِهِمْ، فَمَنْ لَمْ يَعْلَمْ لَهُ أَبٌ كَانَ مَوْلَى وَأَخًا فِي الدِّينِ، فَجَاءَتْ سَهْلَةُ بِنْتُ سُهَيْلِ بْنِ عَمْرِو الْقُرَشِيِّ ثُمَّ الْعَامِرِيُّ - وَهِيَ أَمْرَأَةٌ أَبِي حُذَيْفَةَ بْنَ عُتْبَةَ - النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا كُنَّا نَرَى سَالِمًا وَلَدًا،

1834. Aiša, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je unišao kod Duba'e, kćerke Zubejrove i rekao:

“Možda želiš hadž obaviti?”

- Allaha mi, osjećam se bolesnom! - rekla je ona.

“Donesi odluku za hadž, ali uvjetuj, riječima: Moj Bože, moje mjesto oslobađanja od (ihrama), bit će tamo gdje me Ti zaustaviš.”

Ona je bila žena Mikdada ibn Esveda.

1835. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ženu udaje četvero: njezina imovina, porijeklo, ljepota i vjera, a ti uzmi onu s vjerom pa će ti biti dobro!”

1836. Sehl, r.a., kaže da je jedan imućan čovjek prošao pored Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pa je on rekao:

“Šta kažete o ovom?”

- Dostojan je, ako neku zaprosi, dat će mu da se s njom oženi; ako se za nekog zauzme, udovoljeno će mu biti; i ako govori, slušan će biti.

On nije ništa na to rekao.

Potom je prošao jedan od siromašnih muslimana pa je on rekao:

“A šta kažete o ovom?”

- Ako (on) neku zaprosi, neće mu dati da se s njom oženi; ako se za nekog zauzme, neće mu udovoljeno biti; i ako govori, neće slušan biti.

Onda je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

“Ovaj je bolji od pune Zemlje onakvih.”

وَقَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ مَا قَدْ عَلِمْتَ . . فَذَكَرَ الْحَدِيثَ .

۱۸۳۴ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى ضُبَاعَةَ بِنْتِ الزُّبَيْرِ، فَقَالَ لَهَا : (لَعَلَّكَ أَرَدْتَ الْحَجَّ؟) . قَالَتْ : وَاللَّهِ لَا أَجِدُنِي إِلَّا وَجِعَةً، فَقَالَ لَهَا : (حُجِّي وَأَشْتَرِطِي، وَقُولِي : اللَّهُمَّ مَحِلِّي حَيْثُ حَبَسْتَنِي) . وَكَانَتْ تَحْتَ الْمُقْدَادِ بْنِ الْأَسْوَدِ .

۱۸۳۵ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (تُنْكَحُ الْمَرْأَةُ لِأَرْبَعٍ : لِمَالِهَا وَلِحَسَبِهَا وَجَمَالِهَا وَلِدِينِهَا، فَاظْفَرْ بِذَاتِ الدِّينِ، تَرِبَتْ يَدَاكَ) .

۱۸۳۶ : عَنْ سَهْلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : مَرَّ رَجُلٌ غَنِيٌّ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ : (مَا تَقُولُونَ فِي هَذَا؟) . قَالُوا : حَرِيٌّ إِنْ خَطَبَ أَنْ يُنْكَحَ، وَإِنْ شَفَعَ أَنْ يُشَفَعَ، وَإِنْ قَالَ أَنْ يُسْتَمَعَ . قَالَ : ثُمَّ سَكَتَ، فَمَرَّ رَجُلٌ مِنْ فَقَرَاءِ الْمُسْلِمِينَ، فَقَالَ : (مَا تَقُولُونَ فِي هَذَا؟) . قَالُوا : حَرِيٌّ إِنْ خَطَبَ أَنْ لَا يُنْكَحَ، وَإِنْ شَفَعَ أَنْ لَا يُشَفَعَ، وَإِنْ قَالَ أَنْ لَا يُسْمَعَ . فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (هَذَا خَيْرٌ مِنْ مِلْءِ الْأَرْضِ مِثْلَ هَذَا) .

6. Ajet: ...*Zaista, i među vašim ženama i djecom vašom možete imati neprijatelja...* (Et-Tegabun, 14.)

1837. Usame ibn Zejd, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Nisam iza sebe ostavio opasnijeg iskušenja za muškarce od žena.”

7. Ajet: ...*I pomajke vaše koje su vas dojile...* (En-Nisa', 23.)

Kada je u pitanju brak, srodstvo po mlijeku se tretira isto kao i srodstvo po krvi

1838. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio upitan:

- Zašto se ne oženiš kćerkom Hamzinom?

- Jer je ona kćerka moga brata po mlijeku - kazao je on.

1839. Aiša, r.a., priča da je čula glas nekoga koji je tražio dozvolu da uđe u kuću Hafsinu pa je rekla:

- Allahov Poslaniče, ovaj traži dozvolu da uđe u tvoju kuću?

Na to je on kazao:

“Mislim da je on taj i taj, od Hafsinog amidže po mlijeku.”

Tada je Aiša rekla:

- Da je živ taj i taj (moj amidža po mlijeku) da li bi mogao ući kod mene?

“Da, jer srodstvo po mlijeku zabranjuje isto što zabranjuje i srodstvo po krvi”, kazao je on.

٦ - باب: مَا يُتَّقَى مِنْ شُؤْمِ الْمَرْأَةِ وَقَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿إِنْ مِنْ أَرْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ﴾

١٨٣٧ : عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا تَرَكْتُ بَعْدِي فِتْنَةً أَضَرَّ عَلَى الرِّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ).

٧ - باب: ﴿وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ﴾ وَيَحْرُمُ مِنَ الرِّضَاعَةِ مَا يَحْرُمُ مِنَ النَّسَبِ

١٨٣٨ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قِيلَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: أَلَا تَتَزَوَّجُ ابْنَةَ حَمْزَةَ؟ قَالَ: (إِنَّهَا ابْنَةُ أَخِي مِنَ الرِّضَاعَةِ).

١٨٣٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّهَا سَمِعَتْ صَوْتَ رَجُلٍ يَسْتَأْذِنُ فِي بَيْتِ حَفْصَةَ، قَالَتْ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ

1840. Umm Habiba, kćerka Ebu Sufjana, r.a., kaže:

- Rekla sam:

- Allahov Poslaniče, vjenčaj se s mojom sestrom, kćerkom Ebu Sufjana.

“Želiš li to?”, upitao je on.

- Da, jer iako nisam sada tvoja jedina žena, želim da moja sestra dijeli dobro sa mnom - rekla sam.

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Zaista, nije mi to dozvoljeno.”

Ja sam tada rekla:

- Ali, nama se priča da se ti želiš oženiti kćerkom Ebu Seleme?

“Kćerkom Umm Seleme”, rekao je on.

- Da - rekla sam.

Na to je on kazao:

“Čak i da mi ona nije pastorka i pod mojom zaštitom, ne bi mi, zaista, bila dozvoljena, jer ona je kćerka moga brata po mlijeku. Mene i Ebu Selemu došla je Suvejba. Zato mi ne nudite svoje kćerke i sestre (za ženidbu).”

8. Ko je rekao: ‘Nema potrebe za dojenjem nakon dvije godine’, na osnovu ajeta: *Majke neka doje djecu svoju pune dvije godine onima koji žele da dojenje potpuno bude...* (El-Bekare, 233.); količina dojenja, veća ili manja, koja čini brak nedozvoljenim

1841. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., ušao kod nje dok

اللَّهُ، هَذَا رَجُلٌ يَسْتَأْذِنُ فِي بَيْتِكَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَرَاهُ فَلَانًا). لِعِمِّ حَفْصَةَ مِنَ الرِّضَاعَةِ، قَالَتْ عَائِشَةُ: لَوْ كَانَ فَلَانٌ حَيًّا - لِعِمَّهَا مِنَ الرِّضَاعَةِ - دَخَلَ عَلَيَّ؟ فَقَالَ: (نَعَمْ، الرِّضَاعَةُ تُحَرِّمُ مَا تُحَرِّمُ الْوِلَادَةُ).

١٨٤٠ : عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ بِنْتِ أَبِي سُفْيَانَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَتَكِيحُ أُخْتِي بِنْتِ أَبِي سُفْيَانَ، فَقَالَ: (أَوْ تُحِبِّينَ ذَلِكَ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، لَسْتُ لَكَ بِمُخْلِيةٍ، وَأَحَبُّ مَنْ شَارَكَنِي فِي خَيْرِ أُخْتِي، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ ذَلِكَ لَا يَحِلُّ لِي). قُلْتُ: فَإِنَّا نَحَدِّثُ أَنَّكَ تُرِيدُ أَنْ تَتَكِيحَ بِنْتِ أَبِي سَلَمَةَ؟ قَالَ: (بِنْتِ أُمِّ سَلَمَةَ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، فَقَالَ: (لَوْ أَنَّهَا لَمْ تَكُنْ رَيْبِي فِي حَجَرِي مَا حَلَّتْ لِي، إِنَّهَا لِابْنَةُ أُخِي مِنَ الرِّضَاعَةِ، أَرْضَعْنِي وَأَبَا سَلَمَةَ نُؤَيِّتُهُ، فَلَا تَغْرِضَنِ عَلَيَّ بَنَاتِكُنَّ وَلَا أَخَوَاتِكُنَّ).

٨ - باب: مَنْ قَالَ لَا رِضَاعَ بَعْدَ حَوْلَيْنِ لِقَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ﴾ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرِّضَاعَةَ وَمَا يُحَرِّمُ مِنْ قَلِيلِ الرِّضَاعِ وَكَثِيرِهِ

je tu sjedio neki čovjek pa se, nezadovoljan time, promijenio u licu.

Na to je ona rekla:

- On je moj brat (po mlijeku).

"Gledajte dobro ko su vam braća (po mlijeku), jer srodstvo po mlijeku je samo onda kada je (dojenčetu) to bila jedina hrana", kazao je on.

1842. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio da se žena vjenča za čovjeka dok je on u braku sa njenom tetkom sa očeve ili majčine strane.

9. Udavanje kćerke (ili sestre) za nekoga pod uvjetom da i taj njemu da svoju, bez vjenčanog dara

1843. Ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio *šigar* (udavanje kćerke ili sestre za nekoga, pod uvjetom da i on njemu da svoju, bez vjenčanog dara).

10. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je privremeni brak naknadno zabranio

1844. Džabir ibn Abdullah i Seleme ibn el-Ekve', r. a., kazuju:

- Dok smo bili u vojsci, došao nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i kazao:

"Dozvoljen vam je privremeni brak, pa to koristite!"

١٨٤١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا :

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَيْهَا وَعِنْدَهَا رَجُلٌ، فَكَأَنَّهُ تَغَيَّرَ وَجْهُهُ، كَأَنَّهُ كَرِهَ ذَلِكَ، فَقَالَتْ: إِنَّهُ أَخِي، فَقَالَ: (أَنْظُرْنَ مَنْ إِخْوَانُكُنَّ، فَلِنَا الرِّضَاعَةُ مِنَ الْمَجَاعَةِ).

١٨٤٢ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ تُنْكَحَ الْمَرْأَةُ عَلَى عَمَّتِهَا أَوْ خَالَتِهَا.

٩ - باب: الشُّغَارِ

١٨٤٣ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى عَنِ الشُّغَارِ.

١٠ - باب: نَهْيِ النَّبِيِّ ﷺ عَنْ

نِكَاحِ الْمُتَعَةِ أَخِيرًا

١٨٤٤ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَسَلَمَةَ

ابْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ قَالَا: كُنَّا

II. Žena se čestitom čovjeku može sama ponuditi (za brak)

1845. Sehl ibn Sa'd, r.a., priča da je neka žena sama sebe ponudila Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa mu je neko od prisutnih rekao:

- Allahov Poslaniče, (ako ti nećeš) vjenčaj je za menel

Na to je on kazao:

"Imaš li išta?"

- Nemam ništa - rekao je.

"Idi i nađi makar prsten od željeza", reče mu on.

On je otišao, a potom se vratio i rekao:

- Ne, Allaha mi, nisam mogao naći ni željezni prsten, ali, evo ova moja košulja njena neka bude polovica. (Sehl kaže da taj ni ogrtača nije imao).

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Šta ćeš sa košuljom! Ako je ti obučeš, onda nema ona, a ako je obuče ona, nemaš ti?"

Čovjek je sjeo i kad se sjedenje oduljilo, ustao je pa ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidio i zovnuo, ili ga je neko drugi zovnuo te mu rekao:

"Znaš li išta iz Kur'ana?"

- Znam te i te sure (pa je nabrojio sure koje zna).

"Vjenčaj ću je za tebe uz to što znaš iz Kur'ana", kazao je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

12. Viđenje žene prije ženidbe

1846. Sehl ibn Sa'd, r. a., u drugoj

في جَيْشٍ، فَأَتَانَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: إِنَّهُ قَدْ أَذِنَ لَكُمْ أَنْ تَسْتَمْتِعُوا، فَاسْتَمْتِعُوا.

۱۱ - باب: عَرَضَ الْمَرْأَةُ نَفْسَهَا عَلَى الرَّجُلِ الصَّالِحِ
۱۸۴۵: عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّ أَمْرَأَةً عَرَضَتْ نَفْسَهَا عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ زَوِّجْنِيهَا، فَقَالَ: (مَا عِنْدَكَ؟). قَالَ: مَا عِنْدِي شَيْءٌ، قَالَ: (أَذْهَبَ فَأَلْتَمِسَ وَلَوْ خَاتَمًا مِنْ حَدِيدٍ). فَذَهَبَ ثُمَّ رَجَعَ، فَقَالَ: لَا وَاللَّهِ مَا وَجَدْتُ شَيْئًا وَلَا خَاتَمًا مِنْ حَدِيدٍ، وَلَكِنْ هَذَا إِزَارِي وَلَهَا نِصْفُهُ، قَالَ سَهْلٌ وَمَا لَهُ رِذَاءٌ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَمَا تَصْنَعُ بِإِزَارِكَ، إِنْ لَيْسَتْهُ لَمْ يَكُنْ عَلَيْهَا مِنْهُ شَيْءٌ وَإِنْ لَيْسَتْهُ لَمْ يَكُنْ عَلَيْكَ مِنْهُ شَيْءٌ). فَجَلَسَ الرَّجُلُ حَتَّى إِذَا طَالَ مَجْلِسُهُ قَامَ، فَرَأَاهُ النَّبِيُّ ﷺ فَدَعَاهُ أَوْ دُعِيَ لَهُ، فَقَالَ لَهُ: (مَاذَا مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ؟). فَقَالَ: مَعِيَ سُورَةُ كَذَا وَسُورَةُ كَذَا، لِسُورٍ يُعَدُّهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَمَلَكُنَاكَهَا بِمَا مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ).

۱۲ - باب: النَّظَرُ إِلَى الْمَرْأَةِ قَبْلَ التَّزْوِيجِ

۱۸۴۶: وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ

predaji kaže da je jedna žena došla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekla:

- Allahov Poslaniče, došla sam da ti se ponudim (za udaju).

Allahov Poslanik, s.a.v.s., ju je pogledao, dobro je cijelu pogledom odmjerio, a potom glavu oborio..., i (prenosilac) je naveo prethodni hadis (vidi hadis br. 1845), na čijem kraju stoji da je on tada kazao:

“A znaš li te sure napamet?”

- Da - odgovorio je on.

“Pođi, vjenčat ću je za tebe uz to što znaš iz Kur’ana”, kazao je on.

13. "Brak je valjan samo (ako je sklopljen) preko (ženina) staratelja."

1847. Ma'kil ibn Jesar, r.a., kaže:

- Udao sam svoju sestru za jednog čovjeka pa je kasnije on nju pustio, a nakon isteka *iddeta* (propisano vrijeme čekanja) došao ju je ponovo zaprositi. Tada sam mu rekao:

- Udao sam je za tebe, učinio je tebi dostupnom i čast ti ukazao, a ti si je pustio, pa si je sada došao ponovo prositi. Ne, tako mi Allaha, nikada više neće ti se vratiti.

On nije bio loš čovjek pa mu se žena htjela vratiti i iza toga događaja Allah je objavio:

...Ne smetajte im da se ponovo udaju za svoje muževe... (El-Bekare, 232).

Tada sam ja rekao:

-Sada to dozvoljavam, Allahov Poslaniče.

I on ju je udao za njega.

أَمْرًا جَاءَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، جِئْتُ لِأَهَبَ لَكَ نَفْسِي، فَنَظَرَ إِلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَصَعَّدَ النَّظَرَ إِلَيْهَا وَصَوَّبَهُ، ثُمَّ طَاطَأَ رَأْسَهُ، فَذَكَرَ الْحَدِيثَ، وَقَالَ فِي آخِرِهِ: (أَتَقْرَأُونَهُنَّ عَنْ ظَهْرِ قَلْبِكِ). قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: أَذْهَبَ فَقَدْ مَلَكَتْكَهَا بِمَا مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ).

۱۳ - باب: مَنْ قَالَ: لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيِّ

۱۸۴۷ : عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: زَوَّجْتُ أَخْتًا لِي مِنْ رَجُلٍ فَطَلَّقَهَا، حَتَّى إِذَا انْقَضَتْ عِدَّتُهَا جَاءَ يَخْطُبُهَا، فَقُلْتُ لَهُ: زَوَّجْتُكَ وَفَرَّشْتُكَ وَأَكْرَمْتُكَ، فَطَلَّقْتَهَا، ثُمَّ جِئْتُ تَخْطُبُهَا، لَا وَاللَّهِ لَا تَعُودُ إِلَيْكَ أَبَدًا. وَكَانَ رَجُلًا لَا بَأْسَ بِهِ، وَكَانَتِ الْمَرْأَةُ تُرِيدُ أَنْ تَرْجِعَ إِلَيْهِ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ هَذِهِ الْآيَةَ: ﴿فَلَا تَعْضَلُوهُنَّ﴾. فَقُلْتُ: الْآنَ أَفْعَلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: فَزَوَّجَهَا إِيَّاهُ.

۱۴ - باب: لَا يُنِكَحُ الْأَبُ وَغَيْرُهُ الْبِكْرَ وَالشَّيْبَ إِلَّا بِرِضَاهُمَا

۱۸۴۸ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (لَا تُنِكَحُ الْأَيِّمُ

14. Ni otac ni bilo ko drugi ne može udati neudavanu ili udavanu bez njezina pristanka

1848. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Udovicu ne može udati niko dok s njom o tome ne razgovara, a ni djevicu niko ne može udati bez njezina pristanka!”

- Allahov Poslaniče, kako se može znati da je ona pristala? - upitali su prisutni.

“Da šuti (njena šutnja upućuje na to da se slaže)”, kazao je on.

1849. Aiša, r.a., kaže da je rekla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, djevica se, zaista, stidi?

“Njezin pristanak jest njezina šutnja”, kazao je on.

15. Ako neko uda svoju kćerku preko njezine volje, taj brak se može opozvati

1850. Ensarijka Hansa, kćerka Hizama, r.a., kaže da ju je otac, kad je bila udovica, udao preko njezine volje pa je došla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i on je taj brak poništio.

16. Čovjek neće zaprositi ženu koju je neko već zaprosio sve dok je taj ne oženi ili ne odustane

1851. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio da se jedan drugom namećete u

حَتَّى تُسْتَأْمَرَ، وَلَا تُنْكَحَ الْبِكْرُ حَتَّى تُسْتَأْذَنَ). قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَكَيْفَ إِذْنُهَا؟ قَالَ: (أَنْ تَسْكُتَ).

۱۸۴۹ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنْ الْبِكْرَ تَسْتَجِي؟ قَالَ: (رِضَاهَا صَمْتُهَا).

۱۵ - بَاب: إِذَا زَوَّجَ الرَّجُلُ ابْنَتَهُ وَهِيَ كَارِهَةٌ فَنِكَاحُهُ مَرْدُودٌ

۱۸۵۰ : عَنْ خَنْسَاءَ بِنْتِ خِذَامِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ أَبَاهَا زَوَّجَهَا وَهِيَ ثَيِّبٌ فَكَرِهَتْ ذَلِكَ، فَأَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَرَدَّ نِكَاحَهُ.

۱۶ - بَاب: لَا يَخْطُبُ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ حَتَّى يَنْكِحَ أَوْ يَدَعَ

۱۸۵۱ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: (نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يَبِيعَ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ، وَلَا يَخْطُبُ الرَّجُلُ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ، حَتَّى يَتْرَكَ الْخَاطِبُ قَبْلَهُ أَوْ يَأْذَنَ لَهُ الْخَاطِبُ).

۱۷ - بَاب: الشَّرُوطُ الَّتِي لَا تَحِلُّ فِي النِّكَاحِ

۱۸۵۲ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ

kupoprodaji; i neka niko ne prosi ženu koju je zaprosio njegov brat sve dok on ne odustane ili mu sam to ne dopusti!

17. Šta nije dopušteno uvjetovati prilikom (sklapanja) braka

1852. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Nije dopušteno nijednoj ženi tražiti puštanje njezine sestre (žene kojom je čovjek već oženjen) da bi sve imala za sebe, jer je njezino samo ono što joj je određeno.”

18. Žene koje opreme mladu i predaju je njezinom mužu

1853. Aiša, r.a., priča da je ona pripremila mladu jednom ensariji, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Aiša, da li ste imali neku zabavu, jer ensarije, zaista, vole razonodu?”

19. Šta čovjek treba kazati pri spolnom odnosu sa svojom suprugom

1854. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ako neko od vas, pri spolnom odnosu sa svojom suprugom, izgovori: Bismillahi. Allahumme džennibni-š-šejtane ve džennibi-š-šejtane ma rezaktena! (U ime Allaha. Allahu moj, udalji me od šejtana i udalji šejtana od onoga čime nas darivaš!) pa bude suđeno da se iz tog odnosa rodi dijete, neće mu šejtan moći nikada naškoditi.”

عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ تَسْأَلُ طَلَاقَ أُخْتِهَا، لِتَسْتَفْرِغَ صَحْفَتَهَا، فَإِنَّمَا لَهَا مَا قُدِّرَ لَهَا).

۱۸ - باب: النِّسْوَةِ اللَّاتِي يُهْدِيَنَّ الْمَرْأَةُ إِلَى زَوْجِهَا وَدُعَائِهِنَّ بِالْبَرَكَةِ

۱۸۵۳ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّهَا زَفَّتِ امْرَأَةً إِلَى رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ، فَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ ﷺ: (يَا عَائِشَةُ، مَا كَانَ مَعَكُمْ لَهُوَ؟ فَإِنَّ الْأَنْصَارَ يُعْجِبُهُمُ اللَّهُو).

۱۹ - باب: مَا يَقُولُ الرَّجُلُ إِذَا أَتَى أَهْلَهُ

۱۸۵۴ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَمَّا لَوْ أَنَّ أَحَدَهُمْ يَقُولُ حِينَ يَأْتِي أَهْلَهُ: بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنِي الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا، ثُمَّ قُدِّرَ بَيْنَهُمَا فِي ذَلِكَ، أَوْ قُضِيَ بَيْنَهُمَا وَلَدٌ، لَمْ يَضُرَّهُ شَيْطَانٌ أَبَدًا).

۲۰ - باب: الْوَلِيمَةِ وَلَوْ بِشَاةٍ

20. Svadbena gozba, makar uz jednu (zaklanu) ovcu

1855. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije priredio (svadbenu) gozbu nijednoj od svojih supruga kao Zejnebi, kada je dao da se za svadbu (zakolje) ovca.

21. Svadbena gozba i bez zaklane ovce

1856. Safijja kćerka Šejbe, r. a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je prilikom ženidbe s jednom od svojih supruga priredio svadbenu gozbu sa dva *mudda* ječma.”

22. Dužnost odziva na svadbenu i druge gozbe

1857. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ako neko od vas bude pozvan na svadbenu gozbu, neka ode.”

23. Pažnja prema ženama

1858. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko vjeruje u Allaha i u Sudnji dan neka ne uznemirava svoga susjeda. Oporučujem vam da prema ženama budete pažljivi, jer su one stvorene od rebra, a najiskrivljeniji dio rebra jest sam njegov vrh pa ako ga pokušas

١٨٥٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

مَا أَوْلَمَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى شَيْءٍ مِنْ نِسَائِهِ مَا أَوْلَمَ عَلَى زَيْنَبَ، أَوْلَمَ بِشَاةٍ .

٢١ - باب: مَنْ أَوْلَمَ بِأَقْلٍ مِنْ شَاةٍ

١٨٥٦ : عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ شَيْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهَا قَالَتْ: أَوْلَمَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى بَعْضِ نِسَائِهِ بِمُدَّيْنِ مِنْ شَعِيرٍ .

٢٢ - باب: حَقُّ إِجَابَةِ الْوَلِيمَةِ

وَالدَّعْوَةِ وَمَنْ أَوْلَمَ سَبْعَةَ أَيَّامٍ وَنَحْوَهُ

١٨٥٧ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْوَلِيمَةِ فَلْيَأْتِهَا) .

٢٣ - باب: الْوَصَاةُ بِالنِّسَاءِ

١٨٥٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُوْذِي جَارَهُ، وَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا، فَإِنَّهُنَّ خُلْفَنَ

ispraviti, slomit ćeš ga, a ako ga ostaviš tako, ostat će krivo. Zato vam oporučujem da budete pažljivi prema ženama.”

24. Lijepo ophođenje sa porodicom

1859. Aiša, r. a., priča:

– Jednom se sastalo jedanaest žena, koje su se međusobno obavezale i dogovorile da nijedne tajne o svojim muževima neće kriti.

Prva je rekla:

- Moj muž nije ni za šta! On je kao mršava deva na vrhu krševitog brda, koju niti možeš uzjahati, niti je imaš rašta zaklati za jela.

Druga je rekla:

- O svom mužu neću govoriti, bojim se da bih ga mogla ostaviti, jer ako bih govorila, bila bi to samo žalost i tuga.

Treća je rekla:

- Moj muž je dugonja, ako mu mahane otkrijem, ostavit će me, a ako ušutim, niti ću mu biti žena niti razvedena.

Četvrta je rekla:

- Moj muž je blag kao mekkanska noć, ni vruć ni hladan, niti ga se plašim, niti mi je dosadan.

Peta je rekla:

- Moj muž je, kada ulazi u kuću, poput leoparda, a kada izađe poput lava je i nikad ne pita šta je sa onim što (mi) je donio.

Šesta je rekla:

مِنْ ضِلَعٍ، وَإِنَّ أَعْوَجَ شَيْءٍ فِي الضِّلَعِ
أَغْلَاهُ، فَإِنْ ذَهَبَتْ تُقِيمُهُ كَسْرَتُهُ، وَإِنْ
تَرَكْتُهُ لَمْ يَزَلْ أَعْوَجَ، فَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ
خَيْرًا).

٢٤ - باب: حُسْنِ الْمَعَاشَرَةِ مَعَ الْأَهْلِ

١٨٥٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ: جَلَسَ إِحْدَى عَشْرَةَ أَمْرَأَةً،
فَتَعَاهَدْنَ وَتَعَاقَدْنَ أَنْ لَا يَكْتُمَنَّ مِنْ
أَخْبَارِ أَزْوَاجِهِنَّ شَيْئًا، قَالَتِ الْأُولَى:
زَوْجِي لَحْمٌ جَمَلٍ غَثٌ، عَلَى رَأْسِ
جَبَلٍ: لَا سَهْلٌ فَيُرْتَقَى وَلَا سَمِينٌ
فَيَسْتَقَلُّ. قَالَتِ الثَّانِيَةُ: زَوْجِي لَا أَبْتُ
خَبْرَهُ، إِنِّي أَخَافُ أَنْ لَا أَدْرَهُ، إِنْ أَذْكُرُهُ
أَذْكُرُ عُجْرَهُ وَيُجْرَهُ. قَالَتِ الثَّالِثَةُ:
زَوْجِي الْعَسْتَقُ، إِنْ أَنْطَقَ أَطْلَقَ وَإِنْ
أَسْكُتَ أَعْلَقَ. قَالَتِ الرَّابِعَةُ: زَوْجِي
كَلِيلُ يَهَامَةٍ، لَا حَرٌّ وَلَا قُرٌّ، وَلَا مَخَافَةٌ
وَلَا سَامَةٌ، قَالَتِ الْخَامِسَةُ: زَوْجِي إِنْ
دَخَلَ فِهْدٌ، وَإِنْ خَرَجَ أَسِيدٌ، وَلَا يَسْأَلُ
عَمَّا عِهْدٍ. قَالَتِ السَّادِسَةُ: زَوْجِي إِنْ
أَكَلَ لَفٌّ، وَإِنْ شَرِبَ أَشْتَفَّ، وَإِنْ
أَضْطَجَعَ أَلْتَفَّ، وَلَا يُوَلِّجُ الْكَفَّ لِيَعْلَمَ

- Moj muž kada jede, sve pojede, kada pije, sve iskapi, a kada legne, sav se umota i ne zavlaci ruke da zna ženske muke."

Sedma je rekla:

- Moj muž mlatara, nesposoban je (bogme) i nema ništa od njega. Sakupio je sve mahane - ili žestoko udari, ili slomi, ili i jedno i drugo.

Osmi je rekla:

- Moj muž je duša dobroćudna i miris bosioaka.

Deveta je rekla:

- Moj muž je plemenita roda, vitak kad hoda, darežljive duše i otvorenih vrata za goste.

Deseta je rekla:

- Moj muž se zove Malik. A ko je Malik? Malik je mnogo bolji nego što se to riječima može iskazati. Puni torovi deva ostaju a malo ih ide na pašu kada nas zijarete gosti. Kada lira zacvili, znaju da će im krv poteći.

Jedanaesta je rekla:

- Moj muž je Ebu Zer'. A ko je Ebu Zer'? Uši mi draguljima okiti, mišice zaobli, radost mi pričinu i dušu mi napuni. Nađe me s malim stadom i golemim jadom, a dovede me uz hrzanje konja i deva te krava riku i žetalaca viku. Kada mu pričam, on me ne ruži, spavam dok me sunce ne razbudi, pijem dok mi ne naudi.

A majka Ebu Zer'a! Ko je majka Ebu Zer'a? Trpeza golemih i dvora širokih. A sin Ebu Zer'a! Ko je sin Ebu Zer'a? Postelja mu zelena palmina grana, a

الْبَثُّ. قَالَتِ السَّابِعَةُ: زَوْجِي غَيَّابًا،
أَوْ عَيَّابًا، طَبَاقًا، كُلُّ ذَاٍ لَهُ ذَاٍ،
شَجَّكَ أَوْ فَلَكَ أَوْ جَمَعَ كُلًّا لَكَ. قَالَتِ
الثَّامِنَةُ: زَوْجِي الْمَسُّ مَسُّ أَرْزَبٍ،
وَالرَّيْحُ رِيحُ زَرْزَبٍ. قَالَتِ التَّاسِعَةُ:
زَوْجِي رَفِيعُ الْعِمَادِ، طَوِيلُ النَّجَادِ،
عَظِيمُ الرَّمَادِ، قَرِيبُ الْبَيْتِ مِنَ النَّادِ.
قَالَتِ الْعَاشِرَةُ: زَوْجِي مَالِكٌ وَمَا
مَالِكٌ، مَالِكٌ خَيْرٌ مِنْ ذَلِكَ، لَهُ إِبِلٌ
كَثِيرَاتُ الْمَبَارِكِ، قَلِيلَاتُ الْمَسَارِحِ،
وَإِذَا سَمِعْنَ صَوْتَ الْمِزْهَرِ، أَتَقَنَّ أَنَّهُنَّ
هَوَالِكٌ. قَالَتِ الْحَادِيَةُ عَشْرَةَ: زَوْجِي
أَبُو زَرَعٍ، فَمَا أَبُو زَرَعٍ؟ أَنَاسٌ مِنْ حُلِيِّ
أُذُنِي، وَمَلَأٌ مِنْ شُخْمِ عَضْدِي،
وَبَجَّحَنِي فَبَجَّحَتْ إِلَيَّ نَفْسِي، وَجَدَنِي
فِي أَهْلِ غُنَيْمَةٍ بِشَقٍّ، فَجَعَلَنِي فِي أَهْلِ
صَهِيلٍ وَأَطِيطٍ، وَدَائِسٍ وَمُتَقٍّ، فَعِنْدَهُ
أَقُولُ فَلَا أَقْبَحُ، وَأَرْقُدُ فَاتَّصَبَحُ،
وَأَشْرَبُ فَاتَّقَحَّحُ. أُمُّ أَبِي زَرَعٍ، فَمَا أُمُّ
أَبِي زَرَعٍ؟ عُكُومُهَا رَدَاحٌ، وَبَيْتُهَا فَسَاحٌ.
أَبْنُ أَبِي زَرَعٍ، فَمَا أَبْنُ أَبِي زَرَعٍ؟
مَضْجَعُهُ كَمَسَلُ شَطْبَةٍ، وَشُيْبَعُهُ ذِرَاعُ

janjeća plečka hrana. Kći Ebu Zer'a! A ko je kći Ebu Zer'a? Ocu i majci poslušna, tijela punašna, komšinice joj iz zavisti usne grizu. Sluškinja Ebu Zer'a! A ko je sluškinja Ebu Zer'a? Tajnu ne širi, hranom kuću podmiri i čistoću ne zanemari.

Jednog dana Ebu Zer' izađe - dok se stapovi prelijevaše - i drugu ženu nađe. S njom bijahu dva dječacića kao dva mala geparda, ispod njezina skuta sa dva se nara igraše. Sa mnom se razvede i nju dovede. Ja se nakon njega udadoh za plemića koji jahaše ate brze, sa kopljima dugim i tovarima punim. Dade mi svakojaka blaga i reče:

- Jedi, o Umm Zer' i rod moj nahrani!

Ali, kada bih sakupila sve čime me darova, ne vrijedi najmanjeg stapa Ebu Zer'ova."

Aiša kaže:

- Tada mi je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ja sam tebi kao što je Ebu Zer' bio prema Umm Zer'."

الْجَفْرَةَ. بِنْتُ أَبِي زَرْعٍ، فَمَا بِنْتُ أَبِي زَرْعٍ؟ طَوَّعُ أَبِيهَا، وَطَوَّعُ أُمِّهَا، وَمِلْءُ كِسَائِهَا، وَعَظِظُ جَارَتِهَا. جَارِيَةُ أَبِي زَرْعٍ، فَمَا جَارِيَةُ أَبِي زَرْعٍ؟ لَا تَبْتُ حَدِيثَنَا تَبِيشًا، وَلَا تُنْكُتُ مِيرَتَنَا تَغْيِشًا، وَلَا تَمْلَأُ بَيْنَنَا تَغْيِشًا. قَالَتْ: خَرَجَ أَبُو زَرْعٍ وَالْأَوْطَابُ تُنْخَضُ، فَلَقِيَّ امْرَأَةً مَعَهَا وَلَدَانِ لَهَا كَالْفَهْدَيْنِ، يَلْعَبَانِ مِنْ تَحْتِ خَضِرِهَا بِرُمَاتَيْنِ، فَطَلَّقَنِي وَنَكَحَهَا، فَنَكَحْتُ بَعْدَهُ رَجُلًا سَرِيًّا، رَكِبَ سَرِيًّا، وَأَخَذَ خَطِيًّا، وَأَرَاخَ عَلَيَّ نَعْمًا ثَرِيًّا، وَأَعْطَانِي مِنْ كُلِّ رَائِحَةٍ زَوْجًا، وَقَالَ: كُلِّي أُمَّ زَرْعٍ، وَمِيرِي أَهْلَكَ، قَالَتْ: فَلَوْ جَمَعْتُ كُلَّ شَيْءٍ أَعْطَانِيهِ، مَا بَلَغَ أَصْغَرَ آيَةِ أَبِي زَرْعٍ. قَالَتْ عَائِشَةُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (كُنْتُ لَكَ كَأَبِي زَرْعٍ لِأُمِّ زَرْعٍ).

25. Žena treba za dobrovoljni post tražiti dozvolu muža

1860. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ženi nije dozvoljeno postiti (dobrovoljni post) kad je muž kod kuće, osim s njegovom dozvolom, niti joj je dozvoljeno da bez njegova dopuštenja prima bilo koga u kuću. Za ono što ona bez njegove naredbe podijeli (u ime Allaha), njemu pripada pola nagrade.”

26. Odjeljak

1861. Usame, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Stojeći na ulazu u Džennet vidio sam da većinu onih koji su ušli u njega čine siromasi, dok su imućni zadržani (na njegovom ulazu), s tim da je onima za Džehennem već bilo naređeno da se uprave ka vatri.

Stojeći, pak, na ulazu u Džehennem vidio sam da većinu onih koji u njega ulaze čine žene.”

27. Biranje kockom supruge (koja će muža pratiti) na putovanju

1862. Aiša, r.a., priča da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada bi kretao na

٢٥ - باب: صَوْمِ الْمَرْأَةِ بِإِذْنِ زَوْجِهَا تَطَوُّعاً

١٨٦٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا يَحِلُّ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَصُومَ وَزَوْجُهَا شَاهِدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ، وَلَا تَأْذَنَ فِي بَيْتِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ، وَمَا أَنْفَقْتَ مِنْ نَفَقَةٍ عَنْ غَيْرِ أَمْرِهِ فَإِنَّهُ يُؤَدِّي إِلَيْهِ شَطْرَهُ).

٢٦ - «باب»

١٨٦١ : عَنْ أُسَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (قُمْتُ عَلَى بَابِ الْجَنَّةِ، فَإِذَا عَامَّةٌ مِنْ دَخَلَهَا الْمَسَاكِينُ، وَأَصْحَابُ الْجَدِّ مَحْبُوسُونَ، غَيْرَ أَنْ أَصْحَابَ النَّارِ قَدْ أُمِرَ بِهِمْ إِلَى النَّارِ، وَقُمْتُ عَلَى بَابِ النَّارِ فَإِذَا عَامَّةٌ مِنْ دَخَلَهَا النِّسَاءُ).

put, kockom birao suprugu koja će ga pratiti. Tako je jednom odluka pala na Aišu i Hafsu. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je običavao tokom putovanja noću ići sa Aišom i razgovarati. Jedne noći Hafsa je rekla Aiši:

- Da li bi htjela da ove noći ti jašeš na mojoj devi, a ja na tvojoj devi pa da vidimo (šta će se desiti)?

- Dakako - rekla je ona.

I ona je uzjahala. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao do Aišine deve (na kojoj je bila Hafsa), poselamio je i tako putovao dok nisu odsjeli. Aiša je teško podnijela to što nije sa njom i kada su odsjeli, ona je svoje noge stavila u žukvu (vrsta mirisnog bilja), govoreći:

- O, moj Bože, pošalji mi škorpiju ili zmiju da me ugrize, jer mu ne mogu ništa reći.

28. Ako se neko oženi djevicom, a već ima ženu koja je ranije udavana

1863. Enes, r. a., kaže:

- Sunnet je da, kada se neko oženi djevicom (a već ima ženu), kod nje boravi sedam, a da kad se oženi udavanom, kod nje boravi tri dana.

29. Pokuđenost hvalisanja s onim što neko nema i zabrana hvalisanja pred inoćom

٢٧ - باب: الْقُرْعَةُ بَيْنَ النِّسَاءِ إِذَا أَرَادَ سَفَرًا

١٨٦٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا :
أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا خَرَجَ أَفْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ، فُطَارَتِ الْقُرْعَةُ لِعَائِشَةَ وَحَفْصَةَ، وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا كَانَ بِاللَّيْلِ سَارَ مَعَ عَائِشَةَ يَتَحَدَّثُ، فَقَالَتْ حَفْصَةُ: أَلَا تَرَكِينِ اللَّيْلَةَ بَعِيرِي وَأَرْكَبُ بَعِيرِكَ، تَنْظُرِينَ وَأَنْظُرُ؟ فَقَالَتْ: بَلَى، فَرَكِبْتُ، فَجَاءَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَى جَمَلِ عَائِشَةَ وَعَلَيْهِ حَفْصَةُ، فَسَلَّمَ عَلَيْهَا، ثُمَّ سَارَ حَتَّى نَزَلُوا، وَافْتَقَدَتْهُ عَائِشَةُ، فَلَمَّا نَزَلُوا جَعَلَتْ رِجْلَيْهَا بَيْنَ الإِذْخِرِ وَتَقُولُ: يَا رَبِّ سَلِّطْ عَلَيَّ عَقْرَبًا أَوْ حَيَّةً تَلْدَغُنِي، وَلَا أَسْتَطِيعُ أَنْ أَقُولَ لَهُ شَيْئًا.

٢٨ - باب: إِذَا تَزَوَّجَ الْبَكْرُ عَلَى الثَّيْبِ

١٨٦٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ: وَلَوْ شِئْتُ أَنْ أَقُولَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ - وَلَكِنْ قَالَ: السُّنَّةُ إِذَا تَزَوَّجَ الْبَكْرُ أَقَامَ عِنْدَهَا سَبْعًا، وَإِذَا تَزَوَّجَ الثَّيْبُ أَقَامَ عِنْدَهَا ثَلَاثًا.

r864. Esma, r.a., priča da je jedna žena došla i rekla:

- Allahov Poslaniče, ja imam inoću, i je li mi grijeh ako se hvališem da sam dobila od muža ono što nisam dobila?

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj koji se hvališe onim što nije dobio je kao onaj koji oblači lažnu odjeću.”

30. Ljubomora

r865. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista, Allah je ljubomoran, a ljubomora Allahova se javlja kad vjernik čini ono što mu je Allah zabranio.”

r866. Esma kćerka Ebu Bekra, r.a., kazuje:

- Kada me je Zubejr vjenčao, za rad na zemlji nije imao ni materijalnih sredstava niti posluge, imao je samo jednu devu za izvlačenje vode iz bunara i jednog konja. Tako sam se sama brinula i o hrani za konja i o vodi za napajanje te o prošivanju mješine za vađenje vode i pripremi tijesta. Nisam znala dobro peći hljeb pa su mi ga pekle neke susjetke ensarijke, vrlo iskrene žene. Ja sam prenosila na glavi i palmine

٢٩ - باب: الْمُتَشَبِّعُ بِمَا لَمْ يَنْلُ وَمَا يَنْهَى مِنْ افْتِخَارِ الضَّرَّةِ

١٨٦٤ : عَنْ أَسْمَاءَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا :
أَنَّ أَمْرَأَةً قَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّ لِي
ضَرَّةً ، فَهَلْ عَلَيَّ جُنَاحٌ إِنْ تَشَبَّعْتُ مِنْ
زَوْجِي غَيْرَ الَّذِي يُعْطِينِي ؟ فَقَالَ رَسُولُ
اللَّهِ ﷺ : (الْمُتَشَبِّعُ بِمَا لَمْ يُعْطِ كَلَابِيسَ
تَوْبَنِي زُورٌ) .

٣٠ - باب: الْغِيْرَةُ

١٨٦٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ : (إِنَّ اللَّهَ
يَغَارُ ، وَغِيْرَةُ اللَّهِ أَنْ يَأْتِيَ الْمُؤْمِنُ مَا حَرَّمَ
اللَّهُ) .

١٨٦٦ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ : تَزَوَّجَنِي الزُّبَيْرُ
وَمَا لَهُ فِي الْأَرْضِ مِنْ مَالٍ وَلَا مَمْلُوكٍ ،

koštice sa Zubejrove zemlje koju mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dao na korišćenje, a bijaše udaljena od moje kuće dvije trećine ferseha (oko 3,5 km). Jednog dana sam, s tovarom palminih koštica na glavi, susrela Allahova Poslanika, s.a.v.s., sa grupom ensarija. On me zovnuo, a potom povikom naredio svojoj devi da klekne da bih mogla uzjahati iza njega. Međutim, mene je bilo stid putovati sa muškarcima, a pomislila sam i na Zubejra i njegovu naglašenu ljubomoru. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je primijetio moj stid pa je otišao. Kada sam došla Zubejru, rekala sam:

- Dok sam nosila tovar palminih koštica na glavi, susreo me Allahov Poslanik, s.a.v.s., sa grupom svojih drugova pa je natjerao svoju devu da klekne kako bih mogla uzjahati. Međutim, ja sam ga se postidjela, a sjetila sam se i tvoje ljubomore.

Na to je on rekao:

- Allaha mi, teže mi je što te vidio da nosiš palmine koštice, nego da si uzjahala s njim.

I ja sam tako radila sve dok mi Ebu Bekr, nakon ovoga, nije poslao slugu koji je preuzeo poslove oko konja. To mi je, zaista, bilo kao da me oslobodio (iz ropstva).

31. Ljubomora i ljutnja žena

1867. Aiša, r. a., kazuje:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je rekao:

وَلَا شَيْءَ غَيْرَ نَاضِحٍ وَغَيْرَ قَرَسِيهِ، فَكُنْتُ أَغْلِفُ قَرَسَهُ وَأَسْتَقِي الْمَاءَ، وَأُخْرِزُ غَرْبَهُ وَأَعْجِنُ، وَلَمْ أَكُنْ أَحْسِنُ أُخْبِرُ، وَكَانَ يَخْبِرُ جَارَاتِ لِي مِنَ الْأَنْصَارِ، وَكُنْتُ نِسْبَةَ صَدِيقٍ، وَكُنْتُ أَنْقُلُ النَّوَى مِنْ أَرْضِ الزُّبَيْرِ الَّتِي أَقْطَعَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى رَأْسِي، وَهِيَ مِنِّي عَلَى ثُلْثِي قَرَسَخٍ، فَجِئْتُ يَوْمًا وَالنَّوَى عَلَى رَأْسِي، فَلَقِيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَمَعَهُ نَفَرٌ مِنَ الْأَنْصَارِ، فَدَعَانِي ثُمَّ قَالَ: (إِخْ إِخْ). لِيَحْمِلَنِي خَلْفَهُ، فَاسْتَحْيَيْتُ أَنْ أَسِيرَ مَعَ الرِّجَالِ، وَذَكَرْتُ الزُّبَيْرَ وَغَيْرَتَهُ وَكَانَ أَغْيَرَ النَّاسِ، فَعَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنِّي قَدْ اسْتَحْيَيْتُ فَمَضَى، فَجِئْتُ الزُّبَيْرَ فَقُلْتُ: لَقِينِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَعَلَى رَأْسِي النَّوَى، وَمَعَهُ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، فَأَنَاحَ لِأَرْكَبَ، فَاسْتَحْيَيْتُ مِنْهُ وَعَرَفْتُ غَيْرَتَكَ، فَقَالَ: وَاللَّهِ لَحَمْلُكَ النَّوَى كَانَ أَشَدَّ عَلَيَّ مِنْ رُكُوبِكَ مَعَهُ، قَالَتْ: حَتَّى أَرْسَلَ إِلَيَّ أَبُو بَكْرٍ بَعْدَ ذَلِكَ بِخَادِمٍ يَكْفِينِي سِيَاسَةَ الْفَرَسِ، فَكَأَنَّمَا أَعْتَقَنِي.

“Zaista, ja znam kada si ti zadovoljna sa mnom i kada si ljuta na mene.”

- Kakao to znaš? - upitala sam.

On je rekao:

“Kada si zadovoljna sa mnom, ti kažeš: ‘Ne, tako mi Gospodara Muhammedova!’, a kada si ljuta, ti kažeš: ‘Ne, tako mi Gospodara Ibrahimova!’”

- Tako je, Boga mi, Allahov Poslaniče. Ja tada izbjegavam samo tvoje ime!

32. Neka se niko nipošto ne osamljuje sa nekom ženom, osim u prisustvu *mahrema* (osobe sa kojom ta žena ne može sklopiti brak) te pitanje ulaska kod žene čiji je muž odsutan

r868. Ukbe ibn Amir, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Čuvajte se ulaženja kod žena!”

Neko od ensarija je rekao:

- Allahov Poslaniče, a šta je sa muževim rođacima (muževa braća, bratići i sestrice)?

“Muževi su rođaci smrt (najgori)”, rekao je on.

33. Neka žena ne gleda i ne dira (tijelo) druge žene tako da bi je mogla opisati svome mužu!

r869. Abdullah ibn Mesud, r.a, kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

١٨٦٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ:

قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنِّي لَأَعْلَمُ إِذَا كُنْتُ عَنِّي رَاضِيَةً، وَإِذَا كُنْتُ عَلَيَّ غَضَبِي). قَالَتْ: فَقُلْتُ: مِنْ أَيْنَ تَعْرِفُ ذَلِكَ؟ فَقَالَ: (أَمَّا إِذَا كُنْتُ عَنِّي رَاضِيَةً، فَإِنَّكَ تَقُولِينَ: لَا وَرَبِّ مُحَمَّدٍ، وَإِذَا كُنْتُ غَضَبِي، قُلْتُ: لَا وَرَبِّ إِبْرَاهِيمَ). قَالَتْ: قُلْتُ: أَجَلُ وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا أَهْجُرُ إِلَّا أَسْمَكَ.

٣٢ - باب: لَا يَخْلُونَ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ إِلَّا

ذُو مَحْرَمٍ وَالِدُخُولٍ عَلَى الْمُغِيبَةِ

١٨٦٨ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ غَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِيَّاكُمْ

وَالِدُخُولَ عَلَى النِّسَاءِ). فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ

الْأَنْصَارِ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَفَرَأَيْتَ

الْحَمَوُ؟ قَالَ: (الْحَمَوُ الْمَوْتُ).

“Neka žena ne gleda i ne dotiče drugu ženu tako da bi je mogla opisati svome mužu kao da on gleda u nju!”

34. Neka onaj koji je dugo odsustvovao ne dolazi noću iznenada svojoj porodici!

1870. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada neko od vas bude odsutan dugo, neka se ne vraća svojoj porodici iznenada noću!”

1971. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada ulaziš (u svoje mjesto), nemoj iznenada noću dolaziti svojoj porodici, kako bi se ona čiji je muž odsustvovao stigla urediti te kako bi ona čija je kosa nepočesljana mogla počesljati svoju kosu.”

۳۳ - باب: لَا تَبَاشِرِ الْمَرْأَةَ الْمَرْأَةَ
فَتَنْتَعَهَا لِرُؤُوسِهَا

۱۸۶۹ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا تَبَاشِرِ
الْمَرْأَةَ الْمَرْأَةَ، فَتَنْتَعَهَا لِرُؤُوسِهَا كَأَنَّهُ يَنْظُرُ
إِلَيْهَا).

۳۴ - باب: لَا يَطْرُقُ أَهْلَهُ لَيْلًا إِذَا
أَطَالَ الْغَيْبَةَ

۱۸۷۰ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:
(إِذَا أَطَالَ أَحَدُكُمْ الْغَيْبَةَ فَلَا يَطْرُقُ أَهْلَهُ
لَيْلًا).

۱۸۷۱ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ
النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (إِذَا دَخَلْتَ لَيْلًا، فَلَا
تَدْخُلْ عَلَى أَهْلِكَ، حَتَّى تَسْتَحِدَّ
الْمُغَيَّبَةَ، وَتَمْتَشِطَ الشَّعْثَةَ).

1872. Ibn Omer, r. a., kaže da je on za života Allahova Poslanika, s.a.v.s., pustio svoju ženu dok je imala menstruaciju pa je Omer ibn Hattab pitao Allahova Poslanika, s.a.v.s., o tome. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Naredi mu neka je vrati, zatim neka je zdrži sve dok se ne očisti, a potom ponovo dobije mjesečnicu pa se ponovo očisti, pa tek, nakon toga, ako želi, može je zadržati ilije, ako želi, može pustiti, s tim da to učini prije nego što ima s njom seksualni odnos. Eto, to je vrijeme čekanja, koje je Allah odredio da u njemu žene mogu biti puštene.”

1. Ako žena bude puštena u vrijeme menstruacije, to puštanje smatra se valjanim

1873. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Meni je (puštanje žene u vrijeme njezine menstruacije) računato kao valjano.

2. Puštanje žene i da li će muž reći ženi u lice da je razvedena

1874. Aiša, r.a., kaže da je Dževnova kćerka, kada je bila uvedena Allahovu Poslaniku, s.a.v.s., (kao mlada) i on joj se htio približiti, rekla:

- Tražim zaštitu kod Allaha od tebe!

On je na to rekao:

“Zatražila si zaštitu kod Uzvišenoga, idi svojoj porodici!”

١٨٧٢ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّهُ طَلَّقَ أَمْرَأَتَهُ وَهِيَ حَائِضٌ ، عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَسَأَلَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ ذَلِكَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (مُرْهُ فَلْيَرَا جَعَهَا ، ثُمَّ لِيُمْسِكْهَا حَتَّى تَظْهَرَ ، ثُمَّ تَحِيضَ ثُمَّ تَظْهَرَ ، ثُمَّ إِنْ شَاءَ أَمْسَكَ بَعْدُ ، وَإِنْ شَاءَ طَلَّقَ قَبْلَ أَنْ يَمْسَ ، فِتْلِكَ الْعِدَّةُ الَّتِي أَمَرَ اللَّهُ أَنْ يُطَلَّقَ لَهَا النِّسَاءُ) .

١ - باب: إِذَا طُلِّقَتِ الْحَائِضُ تُعْتَدُ بِذَلِكَ الطَّلَاقِ

١٨٧٣: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: حُسِبَتْ عَلَى بَطْلَانَةٍ .

٢ - باب: مَنْ طَلَّقَ ، وَهَلْ يُوَاجِهُ أَمْرَأَتَهُ بِالطَّلَاقِ

١٨٧٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ ابْنَةَ الْجَوْنِ ، لَمَّا أُدْخِلَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَدَنَا مِنْهَا قَالَتْ : أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْكَ ، فَقَالَ لَهَا : (لَقَدْ عُدْتُ بِعَظِيمٍ ،

1875. Ebu Usejd, r.a., prenosi sličan hadis u kojem stoji da mu je ona uvedena i s njom i njezina dadilja njegovateljica pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Daruj mi sebe!”

On je rekla:

- Poklanja li kraljica sebe nekom od običnih ljudi?

Tada je on podigao svoju ruku i spustio je na nju da bi se smirila. No, ona je rekla:

- Tražim zaštitu kod Allaha od tebe!

Onda je on rekao:

“Zatražila si zaštitu od Onoga Koji daje zaštitu.”

Potom je izašao nama i rekao:

“Ebu Usejde, daj joj dvije bijele lanene haljine i odvedi je njezinoj porodici!”

3. Onaj koji je dopuštao razvod triput

1876. Aiša, r.a., priča da je žena Rifa‘e el-Kurezija došla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekla:

- Allahov Poslaniče, Rifa’ me pustio nepovratno. Ja sam se nakon toga udala za Abdurrahmana ibn Zubejra el-Kurezija, ali je u njega (spolni organ) kao resica.”

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Možda želiš da se vratiš Rifai’? Ne! Ne možeš mu se vratiti sve dok ne kušaš njegovo sjeme i on tvoje (dok ne budeš imala seksualne odnose s Abdurrahmanom).”

الْحَقِّي بِأَهْلِكَ).

١٨٧٥ : وَفِي رِوَايَةٍ عَنْ أَبِي أُسَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهَا أُدْخِلَتْ عَلَيْهِ وَمَعَهَا دَايْتُهَا حَاضِنَةٌ لَهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَبِي نَفْسِكَ لِي). قَالَتْ: وَهَلْ تَهَبُ الْمَلِكَةَ نَفْسَهَا لِلسُّوقَةِ؟ قَالَ: فَأَهْوَى بِيَدِهِ يَضَعُ يَدَهُ عَلَيْهَا لِتَسْكُنَ، فَقَالَتْ: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْكَ، فَقَالَ: (قَدْ عُدْتُ بِمَعَاذٍ). ثُمَّ خَرَجَ عَلَيْنَا فَقَالَ: (يَا أَبَا أُسَيْدٍ، اكْحُسْهَا رَاذِقَتَيْنِ، وَأَلْحِقْهَا بِأَهْلِهَا).

٣ - باب: مَنْ جَوَزَ الطَّلَاقَ الثَّلَاثَ

١٨٧٦ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ أَمْرَأَةً رِفَاعَةَ الْقُرْظِيَّ جَاءَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ رِفَاعَةَ طَلَّقَنِي قَبْتَ طَلَاقِي، وَإِنِّي نَكَحْتُ بَعْدَهُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ الزَّيْبِرِ الْقُرْظِيَّ، وَإِنَّمَا مَعَهُ مِثْلُ الْهُذْبَةِ، قَالَ

4. ...Zašto sebi uskraćuješ ono što ti je Allah dozvolio... (Et-Tahrim, I.)

1877. Aiša, r.a., kazuje:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je volio med i slatko. Nakon ikindija-namaza posjećivao je svoje supruge i ostajao bi kod neke od njih. Tako je jednom ušao kod Hafse, kćerke Omerove i zadržao se više nego što je to inače činio. Mene je obuzela ljubomora pa sam upitala za razlog pa mi je rečeno da je Hafsi neka žena iz njezina roda poklonila posudu meda pa je ona Vjerovjesniku, s.a.v.s., napravila medeno šerbe. U sebi sam zaključila:

– Allaha mi, poslužiti ćemo se lukavstvom.

Potom sam rekla Sevdici, kćerci Zem'e:

– On će se primaći tebi, pa kad ti se primakne, reci: 'Jeo si *megafir* (smola drveta neprijatnog mirisa)'. On će reći da nije, a ti onda reci: 'Kakav je to neprijatan miris na koji se čuješ?' On će ti reći: 'Hafsa mi dala medeni napitak', a ti reci: 'Onda su pčele sisale sok drveta *'urfut* (drvo mimoze neprijatnog mirisa).' I ja ću tako reći a i ti, Safija, reci isto.

Sevda je kasnije pričala Aiši:

– Allaha mi, čim se on pojavio na vratima, odmah sam pohitila da mu se obratim onako kako si mi rekla, iz bojazni od tebe. Tako sam mu, čim se primakao, rekla:

– Allahov Poslaniče, jeo si *megafir*.

"Nisam", rekao je.

– Pa kakav je to neprijatan miris na koji se čuješ? – pitala sam.

"Hafsa mi je dala medeni napitak", odgovorio je.

– Onda su pčele sisale sok drveta *'urfut* – rekla sam.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَعَلَّكَ تُرِيدِينَ أَنْ تَرْجِعِي إِلَيَّ رِفَاعَةً؟ لَا، حَتَّى يَذُوقَ عُسَيْلَتِكَ وَتَذُوقِي عُسَيْلَتَهُ).

٤ - باب: ﴿لَمْ تُحَرِّمْ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ﴾

١٨٧٧ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُحِبُّ الْعَسَلَ وَالْحُلُوءَ، وَكَانَ إِذَا أَنْصَرَفَ مِنَ الْعَصْرِ دَخَلَ عَلَى نِسَائِهِ، فَيَذُوقُ مِنْ إِحْدَاهُنَّ، فَدَخَلَ عَلَى حَفْصَةَ بِنْتِ عُمَرَ، فَأَخْبَسَ أَكْثَرَ مَا كَانَ يَخْبِسُ، فَغَرِثَ، فَسَأَلْتُ عَنْ ذَلِكَ، فَقِيلَ لِي: أَهْدَتْ لَهَا أَمْرَأَةً مِنْ قَوْمِهَا عُكَّةً مِنْ عَسَلٍ، فَسَقَتِ النَّبِيَّ ﷺ مِنْهُ شَرْبَةً، فَقُلْتُ: أَمَا وَاللَّهِ لَنُحْتَالَنَّ لَهُ، فَقُلْتُ لِسَوْدَةَ بِنْتِ زَمْعَةَ: إِنَّهُ سَيَذُوقُ مِنْكَ، فَإِذَا دَنَا مِنْكَ فَقُولِي: أَكَلْتُ مَغَافِيرَ؟ فَإِنَّهُ سَيَقُولُ لَكَ: لَا، فَقُولِي لَهُ: مَا هَذِهِ الرِّيحُ الَّتِي أَجِدُ مِنْكَ؟ فَإِنَّهُ سَيَقُولُ لَكَ: سَقَتْنِي حَفْصَةُ شَرْبَةَ عَسَلٍ، فَقُولِي لَهُ: جَرَسَتْ نَحْلُهُ الْعُرْفُطُ، وَسَأَقُولُ ذَلِكَ، وَقُولِي أَنْتِ يَا صَفِيَّةُ ذَلِكَ. قَالَتْ: تَقُولُ سَوْدَةُ: قَوْلَ اللَّهِ مَا هُوَ إِلَّا أَنْ قَامَ عَلَى الْبَابِ، فَأَرَدْتُ أَنْ أَبَادِيَهُ بِمَا أَمَرْتَنِي بِهِ فَرَقًا مِنْكَ، فَلَمَّا دَنَا مِنْهَا قَالَتْ لَهُ سَوْدَةُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَكَلْتُ مَغَافِيرَ؟ قَالَ: (لَا). قَالَتْ: فَمَا

- A kada je došao meni - kazuje Aiša - i ja sam ga pitala slično, kao što je to učinila i Safija kada je došao kod nje.

Potom, kada je ponovo došao Hafsi, ona mu je rekla:

- Allahov Poslaniče, hoćeš li medeno šerbe?

"Nemam potrebe za tim", rekao je.

Aiša je prenijela da je Sevda rekla:

- Allahi mi, uskratismo mu (ne popi on medeno šerbe).

- Šuti - rekla sam joj.

5. Kako se vrši razvod braka na zahtjev supruge te ajet: *...A vama nije dopušteno da uzimate bilo šta od onoga što ste im darovali, osim ako se njih dvoje plaše da Allahove propise neće moći izvršavati...* (El-Bekare, 229.)

1878. Ibn Abbas, r.a., priča da je žena Sabita ibn Kajsa došla Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekla:

- Allahov Poslaniče, nisam nezadovoljna njegovim karakterom i vjerom, ali ne želim (počiniti) nevjerstvo (*kufr*) u islamu (ne želim se ponašati neislamski ako ostanem sa njim).

Na to je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"A hoćeš li mu vratiti bašcu njegovu (koju si dobila kao vjenčani dar)?"

- Hoću - rekla je ona.

Onda je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao (Sabit):

"Primi svoju bašcu i odmah je pusti!"

هَذِهِ الرِّيحُ الَّتِي أَجِدُ مِنْكَ؟ قَالَ: سَقَتْنِي حَفْصَةُ شَرْبَةً عَسَلٍ. فَقَالَتْ: جَرَسَتْ نَحْلُهُ الْعُرْفُطُ، فَلَمَّا دَارَ إِلَيَّ قُلْتُ لَهُ نَحْوُ ذَلِكَ، فَلَمَّا دَارَ إِلَيَّ صَفِيَّةٌ قَالَتْ لَهُ مِثْلُ ذَلِكَ، فَلَمَّا دَارَ إِلَيَّ حَفْصَةُ قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَلَا أَسْقِيكَ مِنْهُ؟ قَالَ: (لَا حَاجَةَ لِي فِيهِ). قَالَتْ: تَقُولُ سَوْدَةُ: وَاللَّهِ لَقَدْ حَرَمْنَاهُ، قُلْتُ لَهَا: أَسْكَنْتِي.

ه - باب: الْخُلْعِ وَكَيْفِ الطَّلَاقِ فِيهِ وَقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ﴾

١٨٧٨ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ أَمْرَأَةً ثَابِتُ بْنُ قَيْسٍ أَتَتْ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، ثَابِتُ ابْنُ قَيْسٍ، مَا أَعْتَبْتُ عَلَيْهِ فِي خُلُقِي وَلَا دِينِي، وَلَكِنِّي أَكْرَهُ الْكُفْرَ فِي الْإِسْلَامِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَتَرُدِّينَ عَلَيْهِ حَدِيثَهُ؟). قَالَتْ: نَعَمْ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (اقْبَلِ الْحَدِيثَ وَطَلِّقْهَا تَطْلِيقَةً).

6. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s.,
zauzimanje za Beririna muža

1879. Ibn Abbas, r.a., priča da je muž Berire bio rob po imenu Mugis. Kao da ga gledam, kaže prenosilac, kako ide za njom (medinskim sokacima), plačući toliko da su mu suze lile niz bradu.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., mi je rekao (kaže Abbas):

“Abbase, zar se ne čudiš Mugisovoj ljubavi prema Beriri i Beririnoj mržnji prema Mugisu?”

Zatim je Vjerovjesnik, s.a.v.s., upitao (Beriru):

“Zašto mu se ne bi vratila?”

Na to je ona rekla:

- Allahov Poslaniče, naređuješ li mi?

“Ne, nego samo zagovaram”, rekao je.

Na to je ona dodala:

- On mi nije potreban.

7. Zaštita jetima

1880. Sehl ibn Sa'd es-Saidi, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Ja i zaštitnik jetima bit ćemo u Džennetu ovako (i pokazao je srednjim prstom i kažiprstom, razmaknuvši ih malo).”

8. Ako muž nagovijesti da će poreći dijete (koje je njegovo)

1881. Ebu Hurejre, r.a., priča da je jedan čovjek došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Poslaniče, rodio mi se crn dječak!

٦ - باب: شَفَاعَةِ النَّبِيِّ ﷺ فِي زَوْجِ
بَرِيرَةَ

١٨٧٩ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ زَوْجَ
بَرِيرَةَ كَانَ عَبْدًا يُقَالُ لَهُ مُغِيثٌ، كَأَنِّي
أَنْظُرُ إِلَيْهِ يَطُوفُ خَلْفَهَا يَبْكِي وَدُمُوعُهُ
تَسِيلُ عَلَى لِحْيَتِهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ
لِعَبَّاسٍ: (يَا عَبَّاسُ، أَلَا تَتَعَجَّبُ مِنْ
حُبِّ مُغِيثِ بَرِيرَةَ، وَمِنْ بُغْضِ بَرِيرَةَ
مُغِيثًا؟). فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَوْ رَاجَعْتِيهِ.
قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَأْمُرُنِي؟ قَالَ:
(إِنَّمَا أَنَا أَشْفَعُ). قَالَتْ: لَا حَاجَةَ لِي
فِيهِ.

٧ - باب: اللَّعَانِ

١٨٨٠ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:
(أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هَكَذَا).
وَأَشَارَ بِالسَّبَابَةِ وَالْوُسْطَى، وَفَرَجَ بَيْنَهُمَا
شَيْئًا.

٨ - باب: إِذَا عَرَّضَ بَنَفِي الْوَلَدِ

١٨٨١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ:
أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: يَا

“Imaš li ti deva”, upitao je on.

- Imam - rekao je.

“A kakve su boje?” - upitao je.

- Crvene - odgovorio je.

“A ima li među njima smeđih?” - upitao je.

- Ima - odgovorio je.

“A odakle to?” - upitao je.

- Može biti nasljedna osobina - rekao je.

“Pa, može biti da je i ovaj tvoj sin to naslijedio”, zaključio je Vjerovjesnik, s.a.v.s..

9. Traženje od bračnih drugova koji su se zaklinjali o svojoj nevinosti da se pokaju

1882. Ibn Omer, r.a., u vezi sa dvoje bračnih drugova koji su se zaklinjali o svojoj nevinosti, kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Allah će sviditi račun vas dvoga, ali jedno sigurno laže. Ti nemaš ništa više s njom.”

- A imovina moja - upitao je (muž).

“Ne pripada ti nikakva imovina. Ako si joj dao vjenčani dar (*mehr*), to je za ono što ti je snošaj s njom postao dopuštenim, a ako si na nju slagao, onda pogotovo nemaš pravo na to.”

10. Korišćenje surme u vrijeme dok je žena u žalosti za umrlim mužem

1883. Umm Seleme, r.a., priča da je nekoj ženi umro muž, pa su, plašeći se za njezine (bolesne) oči, došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i pitali ga da li ta žena može stavljati surmu.

رَسُولَ اللَّهِ، وَلَدَ لِي غُلَامٌ أَسْوَدٌ، فَقَالَ: (هَلْ لَكَ مِنْ إِبِلٍ؟). قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: (مَا أَلْوَانُهَا؟). قَالَ: حُمْرٌ، قَالَ: (هَلْ فِيهَا مِنْ أَوْرَقٍ؟). قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: (فَأَنَّى ذَلِكَ؟). قَالَ: لَعَلَّهُ نَزَعَهُ عِرْقٌ، قَالَ: (فَلَعَلَّ أَبْنَكَ هَذَا نَزَعَهُ عِرْقٌ).

۹ - باب: اسْتِثَابَةُ الْمُتْلَاعِينَ

۱۸۸۲: عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فِي حَدِيثِ الْمُتْلَاعَيْنِ. قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِلْمُتْلَاعَيْنِ: (حِسَابُكُمَا عَلَى اللَّهِ، أَحَدُكُمَا كَاذِبٌ، لَا سَبِيلَ لَكَ عَلَيْهَا). قَالَ: مَا لِي؟

قَالَ: (لَا مَالَ لَكَ، إِنْ كُنْتَ صَدَقْتَ عَلَيْهَا فَهَوَّ بِمَا اسْتَحْلَلْتَ مِنْ فَرْجِهَا، وَإِنْ كُنْتَ كَذَبْتَ عَلَيْهَا فَذَاكَ أَبْعَدُ لَكَ).

۱۰ - باب: الْكُحْلُ لِلْحَادِثَةِ

۱۸۸۳: عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ أَمْرَأَةً تُوَفِّي زَوْجَهَا، فَخَشُوا عَلَى عَيْنَيْهَا، فَأَتَوْا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَاسْتَأْذَنُوهُ فِي الْكُحْلِ، فَقَالَ: (لَا تَكْحَلْ، قَدْ كَانَتْ إِحْدَاكُنَّ تَمُكُّ فِي شَرِّ أَخْلَاسِهَا،

On je rekao:

“Ona ne može stavljati surmu. U doba džahilijjeta udovica je bila u najgoroj odjeći (ili je rekao: u najgorim odajama) pa kad bi se navršila godina i neki pas prošao, ona bi nešto balege bacila (i time označila kraj tog svoga stanja). Udovica ne može stavljati surmu sve dok ne prođu četiri mjeseca i deset (dana) od smrti supruga.”

62. O IZDRŽAVANJU I ZNAČAJU TROŠENJA NA IZDRŽAVANJE PORODICE

1884. Ebu Mesud el-Ensari, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada musliman potroši bilo šta na svoju porodicu, nadajući se za to nagradi kod Allaha, bit će mu to upisano kao sadaka.”

1885. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj koji nastoji zbrinuti udovicu i pukog siromaha je kao onaj koji se bori na Allahovom putu ili onaj koji provodi noć klanjajući a dan posteći.”

I. Osiguranje godišnje zalihe hrane za porodicu i način trošenja na nju

1886. Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., običavao prodati rod palmika Benu Nedir (ime plemena) i osigurati za svoju porodicu zalihi hrane za godinu dana.

أَوْ شَرُّ بَيْتِهَا، فَإِذَا كَانَ حَوْلَ فَمَرٍّ كَلْبٌ
رَمَتْ بِبَعْرَةٍ، فَلَا حَتَّى تَمْضِيَ أَرْبَعَةَ
أَشْهُرٍ وَعَشْرًا.

٦٢ . كِتَابُ التَّفَقَّاتِ وَفَضْلِ التَّفَقَّةِ عَلَى الْأَهْلِ

١٨٨٤ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (إِذَا
أَتَقَّ الْمُسْلِمُ نَفَقَةً عَلَى أَهْلِهِ، وَهُوَ
يَحْتَسِبُهَا، كَانَتْ لَهُ صَدَقَةً).

١٨٨٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (السَّاعِي عَلَى
الْأَرْمَلَةِ وَالْمِسْكِينِ، كَالْمُجَاهِدِ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ، أَوْ الْقَائِمِ اللَّيْلَ الصَّائِمِ
النَّهَارَ).

١ - بَابُ : حَبْسِ الرَّجُلِ قُوَّةَ سَنَةٍ
عَلَى أَهْلِهِ وَكَيْفَ نَفَقَاتِ الْعِيَالِ

١٨٨٦ : عَنْ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ
النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَبِيعُ نَخْلَ بَنِي النَّضِيرِ،
وَيَخْسُ لِأَهْلِهِ قُوَّةَ سَنَتِهِمْ.

63. O HRANI

1887. Ebu Hurejre, r.a., kazuje;

- Bila me je pogodila golema nevolja. Susreo sam Omera ibn Hattaba, r.a., i zatražio od njega da mi prouči jedan ajet iz Allahove Knjige. On je ušao u svoju kuću i proučio mi ga. Krenuo sam dalje i nedaleko, usljed iscrpljenosti i gladi, srušio sam se licem na zemlju. Iznenada, ugledao sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji je stajao više moje glave. Pozvao me:

"Ebu Hurejre!"

- Odazivam ti se, Allahov Poslaniče, uvijek spreman! - rekao sam.

Uzeo me za ruku i podigao. Znao je šta je sa mnom pa me poveo svojoj kući. Naredio je da mi se donese veća zdjela mlijeka iz koje sam se napio.

"Napij se još, Ebu Hurejre!" - rekao mi je i ja sam ponovo pio.

"Pij još!" - rekao je ponovo pa sam se napio tako da se moj trbuh potpuno popunio i postao kao bure.

Kasnije sam sreo Omera, spomenuo mu šta mi se dogodilo i rekao:

- Allah je dao da to učini neko ko je imao na to više prava od tebe. Tako mi Allaha, zamolio sam te da mi proučiš taj ajet, iako sam ja upućeniji u njega od tebe.

Na to je Omer rekao:

- Više bih volio da sam te ugostio, nego da su mi date crvene deve (simbol najvrednijeg imetka kod Arapa u to vrijeme).

1. Spominjanje Allahova imena i jedenje desnom rukom

1888. Omer ibn Ebu Seleme, r.a., kazuje:

٦٣. كِتَابُ الْأَطْعِمَةِ

١٨٨٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَصَابَنِي جَهْدٌ شَدِيدٌ، فَلَقِيتُ عُمَرَ ابْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فَاسْتَقْرَأْتُهُ آيَةً مِنْ كِتَابِ اللَّهِ، فَدَخَلَ دَارَهُ وَفَتَحَهَا عَلَيَّ، فَمَشَيْتُ غَيْرَ بَعِيدٍ فَخَرَزْتُ لَوْحِي مِنَ الْجَهْدِ وَالْجُوعِ، فَإِذَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَائِمٌ عَلَى رَأْسِي، فَقَالَ: (يَا أَبَا هُرَيْرَةَ). فَقُلْتُ: لَيْسَكَ رَسُولُ اللَّهِ وَسَعْدُكَ، فَأَخَذَ يَبْدِي فَأَقَامَنِي وَعَرَفَ الَّذِي بِي، فَأَنْطَلَقَ بِي إِلَى رَحْلِهِ، فَأَمَرَ لِي بِعُسٍّ مِنْ لَبَنٍ فَشَرِبْتُ مِنْهُ، ثُمَّ قَالَ: (عُذْ فَاشْرَبْ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ). فَعُذْتُ فَشَرِبْتُ، ثُمَّ قَالَ: (عُذْ). فَعُذْتُ فَشَرِبْتُ، حَتَّى اسْتَوَى بَطْنِي فَصَارَ كَالْقِدَحِ، قَالَ: فَلَقِيتُ عُمَرَ، وَذَكَرْتُ لَهُ الَّذِي كَانَ مِنْ أَمْرِي، وَقُلْتُ لَهُ: تَوَلَّى اللَّهُ ذَلِكَ مَنْ كَانَ أَحَقُّ بِهِ مِنْكَ يَا عُمَرُ، وَاللَّهِ لَقَدْ اسْتَقْرَأْتُكَ الْآيَةَ، وَلَآنَا أَقْرَأُ لَهَا مِنْكَ. قَالَ عُمَرُ: وَاللَّهِ لَأَنْ أَكُونَ أَذْخَلْتُكَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ يَكُونَ لِي مِثْلُ حُمْرِ النَّعَمِ.

١ - باب: التَّسْمِيَةِ عَلَى الطَّعَامِ وَالْأَكْلِ بِالْيَمِينِ

١٨٨٨ : عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: كُنْتُ غُلَامًا فِي حَجَرِ رَسُولِ

– Kad sam kao dječak bio pod skrbništvom Allahova Poslanika, s.a.v.s., prilikom jela uzimao bih hranu iz bilo kojeg dijela čnjije, ali mi je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Dječače, spomeni Allaha, jedi desnom rukom i jedi ispred sebe!”

I od tada sam se stalno držao tih uputstava prilikom jela.

2. Jedenje do sitosti

r889. Aiša, r.a., kaže:

– Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., umro, hrana su nam bili dvoje: hurme i voda.

3. Bijeli hljeb i jedenje za stolom

r890. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., za svoga života nije jeo bijeloga hljeba niti mesa od ošurene ovce.

r891. Enes, r.a., u drugoj predaji, kaže:

– Koliko znam, Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije nikada jeo sa poslužavnika, nije mu se nikada mijesio bijeli hljeb i nije nikada jeo za stolom (sinijom).

4. Hrana pripremljena za jednoga dovoljna je dvojici

r892. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Hrana (pripremljena) za dvojicu dovoljna je trojici, a hrana (pripremljena) za trojicu dovoljna je četverici.”

5. Vjernik puni jedan stomak (zadovoljan je sa malo hrane)

اللَّهُ ﷻ، وَكَانَتْ يَدِي تَطِيشُ فِي الصَّحْفَةِ، فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (يَا غُلَامُ، سَمَّ اللَّهُ، وَكُلْ يَمِينِكَ، وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ). فَمَا زِلْتُ تِلْكَ طِعْمَتِي بَعْدُ.

۲ - باب: مَنْ أَكَلَ حَتَّى شَبِعَ

۱۸۸۹ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: تُوفِّيَ النَّبِيُّ ﷺ حِينَ شَبِعْنَا مِنَ الْأَسْوَدَيْنِ: التَّمْرَ وَالْمَاءَ.

۳ - باب: الْخُبْزُ الْمُرَقَّقُ وَالْأَكْلُ عَلَى الْخَوَانِ

۱۸۹۰ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَا أَكَلَ النَّبِيُّ ﷺ خُبْزًا مُرَقَّقًا، وَلَا شَاءَ مَسْمُوطَةً حَتَّى لَقِيَ اللَّهَ.

۱۸۹۱ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فِي رَوَايَةٍ، قَالَ: مَا عَلِمْتُ النَّبِيَّ ﷺ أَكَلَ عَلَى سُكْرُجَةٍ قَطُّ، وَلَا خُبْزٍ لَهُ مُرَقَّقٌ قَطُّ، وَلَا أَكَلَ عَلَى خَوَانٍ قَطُّ.

۴ - باب: طَعَامُ الْوَاحِدِ يَكْفِي الْإِثْنَيْنِ

۱۸۹۲ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (طَعَامُ الْإِثْنَيْنِ كَافِي الثَّلَاثَةِ، وَطَعَامُ الثَّلَاثَةِ كَافِي الْأَرْبَعَةِ).

۵ - باب: الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مَعِي وَاحِدٍ

۱۸۹۳ : عَنْ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ كَانَ لَا يَأْكُلُ حَتَّى يُؤْتَى

1893. Od Ibn Omera, r.a., se prenesi da nije htio jesti dok mu se ne bi doveo neki siromah da jede s njim. Jednog dana doveden je neki čovjek da s njim jede pa je ovaj pojeo mnogo. Tada je on rekao svom poslužitelju:

- Ne dovodi mi ovoga, jer sam čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da je rekao:

“Vjernik puni jedan stomak (jede malo), dok nevjernik puni sedam stomaka (jede mnogo).”

6. Jedenje naslonjen

1894. Ebu Džuhajfe, r.a., kaže:

- Bio sam kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao nekom čovjeku:

“Ja ne jedem naslonjen.”

7. Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije kudio nijednu hranu

1895. Ebu Hurejre, r.a., kazuje:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije nikada kudio nijednu hranu: ako bi mu se dopala, jeo bi je, a ako mu se ne bi dopala, on bi je ostavio.

8. Opuhivanje ječma

1896. Od Sehla, r.a., se prenosi da je bio upitan:

- Jeste li vi u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., upotrebljavali očišćeno (bijelo) brašno?

- Nismo - odgovorio je on.

- A jeste li prosijavali ječmeno brašno?

- upitao je neko.

- Ne, ali jesmo ga razvijavali (odstranjivali od njega ljusku).

بِمُسْكِينٍ يَأْكُلُ مَعَهُ، فَأَتَيْتُ يَوْمًا بِرَجُلٍ يَأْكُلُ مَعَهُ فَأَكَلَ كَثِيرًا، فَقَالَ لِخَادِمِهِ: لَا تُدْخِلْ هَذَا عَلَيَّ، سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مَعَى وَاحِدٍ، وَالْكَافِرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ).

٦ - باب: الأكل متكئاً

١٨٩٤ : عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ لِرَجُلٍ عِنْدَهُ: (لَا أَكُلُ وَأَنَا مُتَكِيٌّ).

٧ - باب: مَا عَابَ النَّبِيُّ ﷺ طَعَامًا

١٨٩٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَا عَابَ النَّبِيُّ ﷺ طَعَامًا قَطُّ، إِلَّا أَشْتَهَاهُ أَكَلَهُ، وَإِنْ كَرِهَهُ تَرَكَهُ.

٨ - باب: النَّفْخُ فِي الشَّعِيرِ

١٨٩٦ : عَنْ سَهْلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: هَلْ رَأَيْتُمْ فِي زَمَانِ النَّبِيِّ ﷺ النَّفْخَ؟ قَالَ: لَا، قِيلَ: فَهَلْ كُنْتُمْ تَنْخُلُونَ الشَّعِيرَ؟ قَالَ: لَا، وَلَكِنْ كُنَّا نَنْفُخُهُ.

٩ - باب: مَا كَانَ النَّبِيُّ ﷺ وَأَصْحَابُهُ يَأْكُلُونَ

١٨٩٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَسَمَ النَّبِيُّ ﷺ يَوْمًا بَيْنَ أَصْحَابِهِ

9. Šta su jeli Vjerovjesnik, s.a.v.s., i njegovi drugovi

1897. Ebu Hurejre, r.a., kazuje:

– Jednog dana Vjerovjesnik, s.a.v.s., je svojim drugovima dijelio hurme dajući svakome po sedam hurmi. I meni je dao sedam hurmi, među kojima je jedna bila suha i jako tvrda, ali ona meni bijaše draža od svih drugih, jer sam nju duže žvakao.

1898. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je jednom prolazio pokraj nekih ljudi pred kojima je bila pečena ovca. Oni su ga pozvali, ali je on odbio jesti s njima, rekavši:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., otišao je s ovoga svijeta ne zasativši se ni ječmena hljeba.

1899. Aiša, r.a., kazuje:

– Porodica Muhammedova, s.a.v.s., nije se najela pšenična hljeba tri dana uzastopno, od dolaska u Medinu do njegove smrti.

10. *Telbina* (čorba od mekinjasta brašna, mlijeka i meda)

1900. Od Aiše, r.a., Vjerovjesnikove, s.a.v.s., supruge, prenosi se da bi ona, kada bi se razile žene koje su se okupile povodom smrti nekoga iz njezine porodice i kada bi ostala samo najbliža rodbina i prijatelji, zatražila da se u loncu skuha *telbina*. Potom bi se pripremila popara i zalila tom telbinom a ona bi rekla:

– Jedite ovo, jer čula sam kako Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: “*Telbina* odmara srce bolnoga odnoseći dio žalosti.”

تَمَرًا، فَأَعْطَى كُلَّ إِنْسَانٍ سَبْعَ تَمَرَاتٍ، فَأَعْطَانِي سَبْعَ تَمَرَاتٍ إِحْدَاهُنَّ حَشَقَةٌ، فَلَمْ يَكُنْ فِيهِنَّ تَمْرَةٌ أَعْجَبَ إِلَيَّ مِنْهَا، شَدَّتْ فِي مِصَاغِي.

١٨٩٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ مَرَّ بِقَوْمٍ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ شَاةٌ مَضْلِيَّةٌ، فَدَعَا، قَائِلًا أَنْ يَأْكُلَ وَقَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنَ الدُّنْيَا وَلَمْ يَشْبَعْ مِنْ خُبْزِ الشَّعِيرِ.

١٨٩٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَا شَبِعَ آلَ مُحَمَّدٍ ﷺ، مُنْذُ قَدِمَ الْمَدِينَةَ، مِنْ طَعَامِ الْبُرِّ ثَلَاثَ لَيَالٍ تَبَاعًا، حَتَّى قُبِضَ.

١٠ - بَابُ: التَّلِينَةِ

١٩٠٠ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهَا كَانَتْ إِذَا مَاتَ الْمَيِّتُ مِنْ أَهْلِهَا، فَاجْتَمَعَ لِذَلِكَ النِّسَاءُ، ثُمَّ تَفَرَّقْنَ إِلَّا أَهْلَهَا وَخَاصَّتَهَا، أَمَرَتْ بِرُمَةِ مِنَ تَلِينَةٍ فَطَبِخَتْ ثُمَّ صَنِعَ ثَرِيدٌ فَصَبَّتِ التَّلِينَةَ عَلَيْهَا، ثُمَّ قَالَتْ: كُلْنَ مِنْهَا، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (التَّلِينَةُ مَجَمَّةٌ لِفُرَادِ الْمَرِيضِ، تَذْهَبُ بِنَقْصِ الْحُزَنِ).

II. Jedenje iz posrebrene posude

1901. Huzejfe, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Ne oblačite svilu niti brokat i ne pijte i ne jedite iz zlatnih i srebrenih posuda, jer to na ovome svijetu koriste nevjernici a na ahiretu ćemo mi koristiti.”

12. Čovjek će se potruditi i pripremiti hranu za braću svoju

1902. Ebu Mesud el-Ensari, r.a., kazuje:

– Među ensarijama je bio čovjek koga su zvali Ebu Šuajb. On je imao momka mesara, kome je jednom prilikom rekao:

- Pripremi mi jelo, hoću da pozovem Allahova Poslanika, s.a.v.s., sa još četiri osobe!

I, zaista, on je pozvao Allahova Poslanika, s.a.v.s., i još četiri druge osobe. Međutim, njih je slijedio još jedan čovjek, pa mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Uistinu, ti si pozvao nas petericu, a ovaj čovjek nam se priključio pa ako hoćeš, možeš mu dozvoliti da uđe, a ako hoćeš možeš ga odbiti.”

Na to je on rekao:

- Dakako da ću mu dozvoliti.

13. Svježe datule s krastavicama

1903. Abdullah ibn Džafer ibn Ebu Talib, r.a., kazuje:

– Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako jede svježe datule s krastavicama.

14. Svježe i suhe datule

1904. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

۱۱ - باب: الأكل من الإناء المفضض

۱۹۰۱ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لَا تَلْبَسُوا الْحَرِيرَ وَلَا الدِّيَابَجَ، وَلَا تَشْرَبُوا فِي آيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، وَلَا تَأْكُلُوا فِي صِحَافِهَا، فَإِنَّهَا لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَنَا فِي الْآخِرَةِ).

۱۲ - باب: الرَّجُلُ يَتَكَلَّفُ الطَّعَامَ لِإِخْوَانِهِ

۱۹۰۲ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ مِنَ الْأَنْصَارِ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ أَبُو شُعَيْبٍ، وَكَانَ لَهُ غُلَامٌ لَحَامٌ، فَقَالَ: أَضْنَعُ لِي طَعَامًا، أَدْعُو رَسُولَ اللَّهِ ﷺ خَامِسَ خَمْسَةٍ فَدَعَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ خَامِسَ خَمْسَةٍ، فَتَبِعَهُمْ رَجُلٌ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّكَ دَعَوْتَنَا خَامِسَ خَمْسَةٍ، وَهَذَا رَجُلٌ قَدْ تَبِعَنَا، فَإِنْ شِئْتَ أَذْنَتْ لَهُ، وَإِنْ شِئْتَ تَرَكْتَهُ). قَالَ: بَلْ أَذْنَتْ لَهُ.

۱۳ - باب: الْقِثَاءُ بِالرُّطَبِ

۱۹۰۳ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَأْكُلُ الرُّطَبَ بِالْقِثَاءِ.

۱۴ - باب: الرُّطَبِ وَالتَّمْرِ

۱۹۰۴ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ

pozajmivao (posuđio) od sebe samog datula. (Džabir je imao imanje na putu prema Rumi.) Bila je sušna i bezrodna godina, tako da sam ostao bez roda.

U vrijeme berbe došao mi je taj Jevrej, ali mu nisam mogao ništa ubrati. Tražio sam od njega da me pričeká do naredne berbe, što je on odbio. O tome je bio upoznat i Vjerovjesnik, s.a.v.s., koji je rekao svojim ashabima:

“Krenimo tražiti od Jevreja odgodu za Džabira!”

I došli su mi u moj palmik. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je razgovarao sa Jevrejem, ali mu on reče:

- Oče Kasimov, neću ga više čekati.

Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., to vidio, ustao je i obišao palmik. Potom mu je ponovo došao i govorio, ali je on odbio. Ja sam tada otišao i donio nešto svježih datula i stavio ih pred Vjerovjesnika, s.a.v.s. Uzeo je i jeo, a onda mi je rekao:

“Džabire, gdje ti je hladnjak - koliba?”

Ja sam mu ga pokazao a on je rekao: “Prostri mi u njemu!”

Ja sam to učinio pa je Poslanik ušao i malo zaspao. Kada se probudio, donio sam još svježih datula i on je nekoliko pojeo. Potom je ustao i ponovo govorio jevreju, ali ga je on, opet, odbio. On je i drugi put otišao u palmik, a zatim je rekao:

“Džabire, beri i plati (dug)!”

Jevrej je ostao sa mnom dok sam ih brao sve dok mu nisam sve isplatio i ostalo ih je još (toliko). Tada sam krenuo i sustigavši Vjerovjesnika, s.a.v.s., saopćio sam mu radosnu vijest na što je on rekao:

“Svjedočim da sam Allahov poslanik.”

كَانَ بِالمَدِينَةِ يَهُودِيٌّ وَكَانَ يُسْلِفُنِي فِي تَمَرِي إِلَى الْجَذَازِ وَكَانَتْ لِجَابِرِ الْأَرْضُ النَّبِي بِطَرِيقِ رُومَةَ، فَجَلَسْتُ، فَخَلَا عَامًا، فَجَاءَنِي الْيَهُودِيُّ عِنْدَ الْجَذَازِ وَلَمْ أَجِدْ مِنْهَا شَيْئًا، فَجَعَلْتُ أَسْتَظِرُّهُ إِلَى قَابِلٍ قِيَابِي، فَأَخْبَرَ بِذَلِكَ النَّبِيَّ ﷺ، فَقَالَ لِأَصْحَابِهِ: (أَمْشُوا نَسْتَظِرُّ لِحَابِرِ مِنَ الْيَهُودِيِّ). فَجَاؤُونِي فِي نَخْلِي، فَجَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ يُكَلِّمُ الْيَهُودِيَّ، فَيَقُولُ: أَبَا الْقَاسِمِ لَا أَنْظِرُهُ، فَلَمَّا رَأَى النَّبِيُّ ﷺ قَامَ فَطَافَ فِي النَّخْلِ، ثُمَّ جَاءَهُ فَكَلَّمَهُ قَابِي، فَقُمْتُ فَجِئْتُ بِقَلِيلِ رُطْبٍ، فَوَضَعْتُهُ بَيْنَ يَدَيِ النَّبِيِّ ﷺ فَأَكَلَ، ثُمَّ قَالَ: (أَيْنَ عَرِيْشُكَ يَا جَابِرُ). فَأَخْبَرْتُهُ، فَقَالَ: (أَفْرُسْ لِي فِيهِ؟). فَفَرَسْتُهُ، فَدَخَلَ فَرَقْدًا ثُمَّ أَسْتَيْقِظُ، فَجِئْتُهُ بِقَبْضَةٍ أُخْرَى فَأَكَلَ مِنْهَا، ثُمَّ قَامَ فَكَلَّمَ الْيَهُودِيَّ قَابِي عَلَيْهِ، فَقَامَ فِي الرُّطَابِ فِي النَّخْلِ الثَّانِيَةِ، ثُمَّ قَالَ يَا جَابِرُ: (جِدْ وَأَقْضِ). فَوَقَفَ فِي الْجَذَازِ، فَجَدَّدْتُ مِنْهَا مَا قَضَيْتُهُ، وَفَضَلَ مِنْهُ، فَخَرَجْتُ حَتَّى جِئْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَبَشَّرْتُهُ، فَقَالَ: (أَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ).

15. 'Adžva (vrsta medinskih datula)

1905. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Onom koji svakog jutra pojede sedam 'adžva datula, neće toga dana moći naškoditi nikakav otrov niti *sihr* (magija).”

16. Oblizivanje prstiju

1906. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada neko od vas završi s jelom, neka ne briše svoju ruku dok je ne obliže, ili mu to neko drugi ne uradi.”

1907. Džabir, r.a., kazuje:

– U doba Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., nismo imali drugih ubrusa, osim naših dlanova, podlaktica i stopala.

17. Šta treba reći poslije jela

1908. Ebu Uname, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada bi se podigla njegova sofr, govorio:

“Elhamdulillahi hamden kesiren, tajjiben, mubareken fihi. Gajre mekfijjin vela muvedde'in, vela mustagnen anhu. Rabben. (Sva hvala i zahvala pripada Allahu Koji daje blagodati i bereket u njima. Naš Gospodaru, mi Ti se ne možemo dovoljno zahvaliti na Tvojim dobrima niti možemo živjeti bez njih. Gospodaru naš, ti si naš Uzdržavatelj!)”

1909. Ebu Uname, r.a., u drugoj predaji kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada bi završio s jelom, izgovarao:

۱۵ - باب: الْعَجْوَةُ

۱۹۰۵ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ تَصَبَّحَ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعَ تَمَرَاتٍ عَجْوَةٍ، لَمْ يَضُرَّهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ سُمْ وَلَا سِحْرٌ).

۱۶ - باب: لَعْنِ الْأَصَابِعِ

۱۹۰۶ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَمْسَحْ يَدَهُ حَتَّى يَلْعَقَهَا أَوْ يُلْعِقَهَا).

۱۹۰۷ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا زَمَانَ النَّبِيِّ ﷺ لَمْ يَكُنْ لَنَا مَنَادِيلٌ إِلَّا أَكْفَنَّا وَسَوَاعِدَنَا وَأَقْدَامَنَا.

۱۷ - باب: مَا يَقُولُ إِذَا فَرَغَ مِنْ طَعَامِهِ

۱۹۰۸ : عَنْ أَبِي أُمَامَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا رَفَعَ مَائِدَتَهُ قَالَ: (الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ، غَيْرَ مَكْفِيٍّ وَلَا مُودِعٍ وَلَا مُسْتَعْنَى عَنْهُ، رَبَّنَا).

۱۹۰۹: عَنْهُ فِي رَوَايَةٍ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا

"Elhamdulillah-ilezi kefana ve ervana, gajre mekfijjin vela mekfurin. (Sva hvala i zahvala pripada Allahu, Koji je zadovoljio naše potrebe i napojio nas. Naš Gospodaru mi Ti se ne možemo nazahvaljivati (dovoljno zahvaliti) na Tvojim dobrima niti se ona mogu zanijekati.)"

18. Ajet: ...*I pošto jedete, razidite se...*!
(El-Ahzab, 53.)

1910. Enes, r.a., kazuje:

– Ja znam o hidžabu (naredbi o pokrivanju žena) bolje nego bilo ko drugi. Ubejj ibn Ka'b me pitao o tome. Kada se Allahov Poslanik, s.a.v.s., oženio Zejnebom, kćerkom Džahša, u Medini, pozvao je svijet na gozbu kada je dan bio poodmakao. Nakon što se ostali svijet bio razišao, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ostao još sjediti sa nekim ljudima. Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao i krenuo pješice, pa sam i ja za njim ustao i išao dok nije došao do vrata Aišine odaje. Pomislio je da su i ti ljudi otišli, pa se vratio, a i ja sam to s njim učinio. No, našao ih je kako sjede na mjestu na kome su i ranije bili pa je nastavio šetati, a ja sam ga pratio dok opet nije došao do vrata Aišine odaje. (Ponovo) je pomislio da su otišli pa se vratio, a i ja sam se vratio. I zaista, oni su već bili otišli. Tada je između nas dvojice navukao zastor nakon čega je objavljena naredba o hidžabu.

فَرَعَ مِنْ طَعَامِهِ، قَالَ: (الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَفَانَا وَأَرْوَانَا، غَيْرَ مَكْفِيٍّ وَلَا مَكْفُورٍ).

۱۸ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿فَإِذَا

طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا﴾

۱۹۱۰: عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

أَنَا أَعْلَمُ النَّاسِ بِالْحِجَابِ، كَانَ أَبِي بْنُ كَعْبٍ يَسْأَلُنِي عَنْهُ، أَصْبَحَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَرُوسًا بِرِزْنَبِ بِنْتِ جَحْشٍ، وَكَانَ تَزَوَّجَهَا بِالْمَدِينَةِ، فَدَعَا النَّاسَ لِلطَّعَامِ بَعْدَ ارْتِفَاعِ النَّهَارِ، فَجَلَسَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَجَلَسَ مَعَهُ رِجَالٌ بَعْدَ مَا قَامَ الْقَوْمُ، حَتَّى قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَمَشَى وَمَشَتْ مَعَهُ، حَتَّى بَلَغَ بَابَ حُجْرَةِ عَائِشَةَ، ثُمَّ ظَنَّ أَنَّهُمْ خَرَجُوا فَرَجَعَ فَرَجَعْتُ مَعَهُ، فَإِذَا هُمْ جُلُوسٌ مَكَانَهُمْ، فَرَجَعَ وَرَجَعْتُ مَعَهُ الثَّانِيَةَ، حَتَّى بَلَغَ بَابَ حُجْرَةِ عَائِشَةَ، ثُمَّ ظَنَّ أَنَّهُمْ خَرَجُوا، فَرَجَعَ وَرَجَعْتُ مَعَهُ فَإِذَا هُمْ قَدْ قَامُوا، فَضْرَبَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ سِتْرًا، وَأَنْزَلَ الْحِجَابَ.

(OBRED KLANJA JEDNE ILI
DVIJE OVCE 7. DANA NAKON
ROĐENJA DJETETA)

1. Nadijevanje imena novorođenčetu

1911. Ebu Musa, r.a., kazuje:

– Kada mi je rođen sin, donio sam ga Vjerovjesniku, s.a.v.s., i on mu je nadio ime Ibrahim, nepce mu natrljao datulom (koju je prethodno u svojim ustima razmekšao), blagoslov za njega zatražio i vratio mi ga.

1912. Hadis koji prenosi Esmā, kćerka Ebu Bekra, r.a., o tome kako je ona rodila Abdullaha ibn Zubejra spomenut je u Kazivanju o Hidžri (vidi hadis broj 1594). U ovoj verziji još stoji:

“I oni su se njemu jako obradovali jer im je govoreno da su im Jevreji magiju napravili pa im se djeca neće rađati.”

2. Otklanjanje smetnje od djeteta
prilikom *akike*

1913. Selman ibn Amir ed-Dabbi, r.a., kazuje:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

“Muškom novorođenčetu pripada *akika*, zato pustite krv (zakoljite kurban) za njega i odstranite smetnju od njega.”

٦٤. كِتَابُ الْعَقِيقَةِ

١ - بَابُ تَسْمِيَةِ الْمَوْلُودِ

١٩١١ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : وَلَدَ لِي غُلَامٌ ، فَأَتَيْتُ بِهِ النَّبِيَّ ﷺ فَسَمَّاهُ إِبْرَاهِيمَ ، فَحَنَكُهُ بِتَمْرَةٍ ، وَدَعَا لَهُ بِالْبَرَكَةِ ، وَدَفَعَهُ إِلَيَّ .

١٩١٢ : حَدِيثُ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّهَا وَلَدَتْ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الزُّبَيْرِ ، تَقَدَّمَ فِي حَدِيثِ الْهِجْرَةِ وَزَادَ هُنَا : فَفَرَحُوا بِهِ فَرَحًا شَدِيدًا ، لِأَنَّهُمْ قِيلَ لَهُمْ : إِنَّ الْيَهُودَ قَدْ سَحَرْتَكُمْ فَلَا يُوَلِّدُ لَكُمْ .

٢ - بَابُ إِمَاطَةِ الْأَذَى عَنِ الصَّبِيِّ فِي الْعَقِيقَةِ

١٩١٣ : عَنْ سَلْمَانَ بْنِ عَامِرٍ الصَّبِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : (مَعَ الْغُلَامِ عَقِيقَةٌ ، فَأَهْرِيقُوا عَنْهُ دَمًا ، وَأَمِيطُوا عَنْهُ الْأَذَى) .

* U sve četiri hadiske zbirke nazvane “sunen” vjerodostojnom predajom je zabilježen hadis u kome Vjerovjesnik, s.a.v.s., kaže da “za dječaka (na ime *akike* treba zaklati) dvije ovce, a za djevojčicu jednu.”

3. O *fere'u* (žrtvovanje prvog
mladunčeta deve ili ovce)

1914. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je
Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Nema više *fere'a* i *'atireta*!”

Fere' je prvijenče (deve ili ovce) koje
su mušrici prinosili na ime žrtve svojim
kumirima.

'Atiret je žrtva koju su prinosili
kumirima u mjesecu redžebu.

۳ - باب: الْفَرَعِ

۱۹۱۴ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا فَرَعَ وَلَا
عَتِيرَةَ).

وَالْفَرَعُ: أَوَّلُ السَّاجِ، كَانُوا يَذْبَحُونَهُ
لِطَوَاعِيتِهِمْ، وَالْعَتِيرَةُ فِي رَجَبٍ.

65. O ZAKLANIM ŽIVOTINJAMA I LOVU

1. Spominjanje Božijeg imena prilikom lovljenja

1915. Adij ibn Hatim, r.a., priča:

– Upitao sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., o lovljenju pomoću sprave *mi'rad* (vrsta strijele) pa je kazao:

“Jedite ono što je ubijeno njezinim šiljkom, a ono što je ubijeno pljoštimice smatra se umlaćivanjem (pa ne jedite)!”

Pitao sam ga i o ulovu pomoću (lovačkog) psa pa je kazao:

“Jedi ono što on uhvati za tebe, jer ono što on uhvati i zakolje smatra se klanjem. Ali, ako sa tvojim psom ili psima nađeš još nekog psa pa pretpostaviš da je i on učestvovao u hvatanju ulova i njegovom klanju, onda nemoj jesti, jer ti si spomenuo Božije ime samo kod (puštanja) svoga psa, a nisi spomenuo Božije ime kod puštanja tuđeg psa.”

2. Lov lukom

1916. Ebu Sa'lebe el-Hušeni, r.a., kaže da je rekao Božijem Poslaniku, s.a.v.s.:

– Allahov Vjerovjesniče! Mi smo u zemlji naroda, sljedbenika *Kitaba*, pa hoćemo li jesti iz njihovog posuda? Prilikom lova ja lovim pomoću luka i neobučenog ili obučenog psa, pa šta mi je od toga dozvoljeno jesti?

Na to je on rekao:

“Što si tiče toga što si spomenuo o sljedbenicima *Kitaba*, ako uspijete naći drugo (posude), onda ne jedite iz

٦٥ . كِتَابُ الذَّبَائِحِ وَالصَّيْدِ

١ - بَابُ التَّسْمِيَةِ عَلَى الصَّيْدِ

١٩١٥ : عَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

سَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ عَنْ صَيْدِ الْغَرَاضِ، قَالَ: (مَا أَصَابَ بِحَدِّهِ، فَكُلْهُ، وَمَا أَصَابَ بِعَرَضِهِ فَهُوَ وَقِيدٌ). وَسَأَلْتُهُ عَنْ صَيْدِ الْكَلْبِ، فَقَالَ: (مَا أَمْسَكَ عَلَيْكَ فَكُلْ، فَإِنْ أَخَذَ الْكَلْبُ ذَكَاءً، وَإِنْ وَجَدْتَ مَعَ كَلْبِكَ أَوْ كِلَابِكَ كَلْبًا غَيْرَهُ، فَخَشِيتَ أَنْ يَكُونَ أَخَذَهُ مَعَهُ، وَقَدْ قَتَلَهُ فَلَا تَأْكُلْ، فَإِنَّمَا ذَكَرْتَ اسْمَ اللَّهِ عَلَى كَلْبِكَ وَلَمْ تَذْكُرْهُ عَلَى غَيْرِهِ).

٢ - بَابُ صَيْدِ الْقَوْسِ

١٩١٦ : عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ الْخُسَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ، إِنَّا بِأَرْضِ قَوْمٍ أَهْلِ كِتَابٍ أَفْئَاكُلُ فِي آيَاتِهِمْ؟ وَبِأَرْضِ صَيْدٍ، أَصِيدُ بِقَوْسِي، وَبِكَلْبِي الَّذِي لَيْسَ بِمُعَلَّمٍ وَبِكَلْبِي الْمُعَلَّمِ، فَمَا يَصْلُحُ لِي؟ قَالَ: (أَمَّا مَا ذَكَرْتَ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ: فَإِنْ وَجَدْتُمْ غَيْرَهَا فَلَا تَأْكُلُوا فِيهَا، وَإِنْ لَمْ تَجِدُوا غَيْرَهَا فَأَغْسِلُوهَا

njihovog, a ko nemate drugog, onda njega operite a zatim jedite iz njega. Ono što si ulovio pomoću svoga luka, spomenuvši prethodno Božije ime, to jedi, a i ono što si ulovio pomoću svoga obučenog psa, ako si prethodno spomenuo Božije ime, i to jedi. Ono, pak, što si ulovio pomoću svoga neobučenog psa, samo ako si zatekao živo i uspio priklati (živa), jedi.”

3. *Hazf* (bacanje kamenčića sa dva prsta) i *bunduka* (glinena kuglica koja se izbacuje kroz cijev)

1917. Prenosi se da je Abdullah ibn Mugaffel, r.a., vidio čovjeka kako baca kamenčiće sa dva prsta pa mu je rekao:

- Ne bacaj kamenčiće sa dva prsta, jer je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio *hazf* (bacanje kamenčića pomoću dva prsta), ili je to prezirao.

Još mu je rekao:

- Na taj način se ne lovi niti pak ubija neprijatelj, ali to može polomiti zub i izbiti oko.

Poslije toga, vidio ga je opet da baca kamenčiće pa mu je rekao:

- Zaista, rekao sam ti da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio bacanje kamenčića ili je to prezirao, a ti to i dalje radiš. Stoga, neću s tobom govoriti toliko i toliko (vremena).

4. Držanje psa koji nije ni lovački ni čobanski

1918. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

وَكُلُّوا فِيهَا. وَمَا صِدَّتْ بِقَوْسِكَ فَذَكَّرْتَ
أَسْمَ اللَّهِ فُكُلًا، وَمَا صِدَّتْ بِكَلْبِكَ
الْمُعَلَّمِ فَذَكَّرْتَ أَسْمَ اللَّهِ فُكُلًا، وَمَا
صِدَّتْ بِكَلْبِكَ غَيْرَ الْمُعَلَّمِ فَأَذَرَكْتَ
ذَكَاتَهُ فُكُلًا).

۳ - باب: الخذف والبندقية

١٩١٧ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُعَفَّلٍ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ رَأَى رَجُلًا يَخْذِفُ، فَقَالَ
لَهُ : لَا تَخْذِفْ، فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى
عَنِ الْخَذْفِ، أَوْ كَانَ يَكْرَهُ الْخَذْفَ.
وَقَالَ : (إِنَّهُ لَا يُصَادُ بِهِ صَيْدٌ وَلَا يُنْكَأُ بِهِ
عَدُوٌّ، وَلَكِنَّهَا قَدْ تَكْسِرُ السِّنَّ، وَتَنْفَقُ
الْعَيْنَ). ثُمَّ رَأَاهُ بَعْدَ ذَلِكَ يَخْذِفُ، فَقَالَ
لَهُ : أُحَدِّثُكَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ نَهَى
عَنِ الْخَذْفِ أَوْ كَرِهَ الْخَذْفَ وَأَنْتَ تَخْذِفُ
لَا أَكَلْمُكَ كَذَا وَكَذَا.

٤ - باب: مَنْ اقْتَنَى كَلْبًا لَيْسَ بِكَلْبِ صَيْدٍ أَوْ مَاشِيَةٍ

١٩١٨ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (مَنْ
اقْتَنَى كَلْبًا، لَيْسَ بِكَلْبِ مَاشِيَةٍ أَوْ ضَارِيَةٍ،
نَقَصَ كُلَّ يَوْمٍ مِنْ عَمَلِهِ قِيرَاطَانِ).

“Ko drži psa koji nije ni za čuvanje stada ni za lov njegova se dobra djela umanjuju svaki dan za dva *kirata*.”

5. Ulov nađen nakon dva ili tri dana

1919. Adijj ibn Hatim, r.a., prenosi hadis koji je već naveden (vidi hadis broj 1915.), a u ovoj predaji još stoji:

“...a ako si pogodio ulov strijelom pa ga pronašao tek nakon jednog ili dva dana i na njemu bude samo trag tvoje strijele, onda ga možeš jesti. Ako je ulov pao u vodu, ne smiješ ga jesti.”

6. Jedenje skakavaca

1920. Ibn Ebu Evfa, r.a., kaže:

– Učestvovali smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u šest ili sedam vojnih pohoda i jeli smo (tom prilikom) skakavce zajedno sa njim.

7. *Nahr* (klanje deva ili konja) i *zebh* (klanje ostalih životinja)

1921. Esma, kćerka Ebu Bekra, r.a., kaže:

– Zaklali smo (*nahr*) i pojeli konja za Vjerovjesnikova, s.a.v.s., života, dok smo bili u Medini.

8. Osuda mrcvarenja i korišćenja životinja kao živih meta

1922. Ibn Omer, r.a., kaže da je jednom prošao pored grupe mladića

٥ - باب: الصَّيْدُ إِذَا غَابَ عَنْهُ يَوْمَيْنِ
أَوْ ثَلَاثَةً

١٩١٩ : حَدِيثُ عَبْدِ بْنِ حَاتِمٍ : تَقَدَّمَ قَرِيبًا ، وَزَادَ فِي هَذِهِ الرَّوَايَةِ : (. . . وَإِنْ رَمَيْتَ الصَّيْدَ فَوَجَدْتَهُ بَعْدَ يَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ لَيْسَ بِهِ إِلَّا أَثَرُ سَهْمِكَ فَكُلْ ، وَإِنْ وَقَعَ فِي الْمَاءِ فَلَا تَأْكُلْ) .

٦ - باب: أَكْلُ الْجَرَادِ

١٩٢٠ : عَنْ ابْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : غَزَوْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ سَبْعَ غَزَوَاتٍ أَوْ سِتًّا ، كُنَّا نَأْكُلُ مَعَهُ الْجَرَادَ .

٧ - باب: النَّحْرُ وَالذَّبْحُ

١٩٢١ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ : نَحَرْنَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَرَسًا ، وَنَحْنُ بِالْمَدِينَةِ ، فَأَكَلْنَاهُ .

٨ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ الْمُثْلَةِ
وَالْمَضْبُورَةِ وَالْمُجْتَمَةِ

١٩٢٢ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّهُ مَرَّ بِنَفَرٍ نَصَبُوا دَجَاجَةً

koji su svezali kokoš i gađali je. Kad su ga ugledali, razišli su se. Na to je Ibn Omer rekao:

- Ko je ovo učinio? Uistinu, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je prokleo onoga ko je ovako radio.

1923. Ibn Omer, r.a., u drugoj predaji kaže:

- Prokleo je Vjerovjesnik, s.a.v.s., onoga ko mrcvari životinju.

9. Kokošije meso

1924. Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., kaže:

- Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da jede kokošije meso.

10. O jedenju mesa od zvijeri koje imaju očnjake

1925. Ebu Sa'lebe, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio jedenje mesa zvijeri koje imaju očnjake.

11. Miris mošus

1926. Ebu Musa, r.a., preosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Primjer dobrog i lošeg druga je kao primjer čovjeka koji nosi mošus i drugoga koji raspuhuje kovački mijeh: nosilac mošusa će ti ga pokloniti ili će ti ga prodati ili ćeš osjetiti od njega lijep miris; a onaj koji raspuhuje kovački mijeh ili će sagoriti tvoju odjeću ili ćeš osjetiti smrad od njega.”

يَرْمُونَهَا، فَلَمَّا رَأَوْهُ تَفَرَّقُوا، فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: مَنْ فَعَلَ هَذَا؟ إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَعَنَ مَنْ فَعَلَ هَذَا.

١٩٢٣: وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فِي رَوَايَةٍ أَنَّهُ قَالَ: لَعَنَ النَّبِيُّ ﷺ مَنْ مَثَلَ بِالْحَيَوَانِ.

٩ - بَاب: لَحْمِ الدَّجَاجِ

١٩٢٤: عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَأْكُلُ دَجَاجًا.

١٠ - بَاب: أَكْلِ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ
١٩٢٥: عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى عَنْ أَكْلِ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ.

١١ - بَاب: الْمِسْكِ

١٩٢٦: عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَثَلُ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ وَالسَّوِّءِ، كَحَامِلِ الْمِسْكِ وَنَافِخِ الْكَبِيرِ، فَحَامِلُ الْمِسْكِ: إِمَّا أَنْ يُحْذِيكَ، وَإِمَّا أَنْ تَبْتَاعَ مِنْهُ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحًا طَيِّبَةً. وَنَافِخُ الْكَبِيرِ: إِمَّا أَنْ يُحْرِقَ ثِيَابَكَ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحًا خَبِيثَةً).

12. Biljeg i znak na licu

1927. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio udaranje po licu.

66. O KURBANIMA

1. Jedenje kurbanskog mesa i ostavljanje za opskrbu

1928. Seleme ibn Ekve', r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj od vas koji zakolje kurban neka nipošto ne zadrži u svojoj kući išta od njega nakon trećeg dana!”

Poslije toga, u narednoj godini, oni su rekli:

– Allahov Poslaniče, hoćemo li učiniti isto što smo učinili prošle godine?

Na to je on kazao:

“Jedite, nahranite i pohranite! Prošle godine ljudi su bili u nevolji pa sam želio da pomognete (potrebne).”

1929. Od Omera ibn Hattaba, r.a., se prenosi da je na dan Kurban-bajrama klanjao bajram prije *hutbe* (bajramskog vaza), a potom u hutbi rekao:

– O narode, zaista vam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio postiti ova dva dana: jedan od njih je dan jedenja nakon završetka posta, a drugi je dan u kojem jedete meso vaših kurbana.

١٢ - باب: الوَسْمِ وَالْعَلَمِ فِي الصُّورَةِ
١٩٢٧ : عَنْ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ تُضْرَبَ الصُّورَةُ.

٦٦. كِتَابُ الْأَضَاحِي

١ - باب: مَا يُؤْكَلُ مِنْ لُحُومِ الْأَضَاحِيِّ وَمَا يُتْرَكُ مِنْهَا

١٩٢٨ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ ضَحَّى مِنْكُمْ فَلَا يُضْبِحَنَّ بَعْدَ ثَالِثَةٍ وَفِي بَيْتِهِ مِنْهُ شَيْءٌ). فَلَمَّا كَانَ الْعَامُ الْمُقْبِلُ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، نَفَعَلْ كَمَا فَعَلْنَا عَامَ الْمَاضِي؟ قَالَ: (كُلُوا وَأَطْعِمُوا وَأَدْخِرُوا، فَإِنَّ ذَلِكَ الْعَامَ كَانَ بِالنَّاسِ جَهْدٌ، فَأَرَدْتُ أَنْ تُعِينُوا فِيهَا).

١٩٢٩ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّهُ صَلَّى الْعِيدَ يَوْمَ الْأَضْحَى قَبْلَ الْخُطْبَةِ، ثُمَّ خَطَبَ فَقَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَدْ نَهَاكُمْ عَنْ صِيَامِ هَذَيْنِ الْيَوْمَيْنِ، أَمَّا أَحَدُهُمَا فَيَوْمُ فِطْرِكُمْ مِنْ صِيَامِكُمْ، وَأَمَّا الْآخَرُ فَيَوْمُ تَأْكُلُونَ فِيهِ مِنْ نُسُكِكُمْ.

67. O PIĆIMA

1930. Ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko god pije ono što opija na ovome svijetu, a ne pokaje se, bit će lišen toga na onome svijetu.”

1931. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Bludnik, u vrijeme vršenja bluda, nije vjernik; onaj koji pije ono što opija, u vrijeme dok pije, nije vjernik; i kradljivac, u vrijeme dok krade, nije vjernik.”

1932. Ebu Hurejre, r.a., u drugoj predaji prenosi:

“...i onaj koji pljačka nešto vrijedno na očigled svijeta, nije vjernik u vrijeme dok pljačka.”

1. Opojno piće (spravljeno) od meda zvano *el-bit*

1933. Aiša, r.a., kaže:

– Neko je upitao Allahova Poslanika, s.a.v.s., o piću *el-bit*, a to je napitak (spravljen) od meda koji su Jemenci pili, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Svako piće koje opija je zabranjeno.”

1934. Ebu Amir el-Eš'ari, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da govori:

“Zasigurno, među mojim sljedbenicima bit će ljudi koji će činjenje bluda, nošenje svile, pijenje opojnih pića i upotrebu svirke smatrati dopuštenim. I zasigurno, neki od njih

٦٧ . كِتَابُ الْأَشْرِيَةِ

١٩٣٠ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فِي الدُّنْيَا، ثُمَّ لَمْ يَتُبْ مِنْهَا، حُرِمَ فِي الْآخِرَةِ).

١٩٣١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : (لَا يَزْنِي الزَّانِي حِينَ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَشْرِبُ الْخَمْرَ حِينَ يَشْرِبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَسْرِقُ السَّارِقُ حِينَ يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ).
١٩٣٢ : وَعَنْهُ فِي رِوَايَةٍ أَيْضًا : (وَلَا يَتَّهَبُ نَهْبَةً ذَاتَ شَرَفٍ، يَرْفَعُ النَّاسُ إِلَيْهِ أَبْصَارَهُمْ فِيهَا، حِينَ يَتَّهَبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ).

١ - بَابُ : الْخَمْرُ مِنَ الْعَسَلِ وَهُوَ الْبِتُّ

١٩٣٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنِ الْبِتِّ وَهُوَ نَبِيذُ الْعَسَلِ، وَكَانَ أَهْلُ الْيَمَنِ يَشْرِبُونَهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (كُلُّ شَرَابٍ أَسْكَرَ فَهُوَ حَرَامٌ).

١٩٣٤ : عَنْ أَبِي عَامِرٍ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : (لَيَكُونَنَّ مِنْ أُمَّتِي أَقْوَامٌ، يَسْتَحِلُّونَ الْحَرَ وَالْحَرِيرَ، وَالْخَمْرَ

će odsjesti uz samu stranu neke planine i predvečer će im dolaziti pastiri sa stadom njihovim zarad neke potrebe, ali će im oni reći:

- Vratite nam se sutra!

Njih će Allah noću uništiti i planinu (na njih) sravniti, dok će ostale (od njih) pretvoriti u majmune i svinje i ostat će tako sve do Dana sudnjeg.”

2. Spravljanje napitka *nebiz* u posudama i ćupu

1935. Ebu Usejd es-Sa'idi, r.a., kaže da je on pozvao Vjerovjesnika. s.a.v.s., na svoju svadbu. Njegova žena, nevjesta, ih je posluživala. Ona je rekla:

- Zna li koje sam piće pripremila za Allahova Poslanika, s.a.v.s.? Potopila sam mu preko noći nešto datula u ćupu.

3. Vjerovjesnikova s.a.v.s., dozvola upotrebe nekih posuda nakon što je to bilo zabranjeno

1936. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže:

- Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio upotrebu nekih mješina (posuda koje su bile korišćene za spravljanje alkohola), Vjerovjesniku, s.a.v.s., je rečeno:

- Ali, ne mogu svi ljudi naći kožu.

Tada im je dopustio upotrebu ćupova koji nisu premazani smolom.

4. Nije dozvoljeno spravljanje pića miješanjem nedozrelih i osušenih datula jednih s drugima jer (to piće)

وَالْمَعَارِفَ، وَلَيَنْزِلَنَّ أَقْوَامٌ إِلَى جَنْبِ
عَلَمٍ، يَرْوَحُ عَلَيْهِمْ بِسَارِحَةٍ لَهُمْ، يَأْتِيهِمْ
لِحَاجَةٍ فَيَقُولُوا: أَرْجِعْ إِلَيْنَا غَدًا،
فَيَسْتَهْمُ اللَّهُ، وَيَضَعُ الْعَلَمَ، وَيَمْسَحُ
آخِرِينَ قِرْدَةً وَخَنَازِيرَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ).

٢ - باب: الانتباز في الأوعية والتور

١٩٣٥ : عَنْ أَبِي أُسَيْدٍ السَّاعِدِيِّ أَنَّهُ
دَعَا النَّبِيَّ ﷺ فِي عُرْسِهِ، فَكَانَتْ أَمْرَأَتُهُ
خَادِمَهُمْ، وَهِيَ الْعَرُوسُ، قَالَتْ:
أَتَذَرُونَّ مَا سَقَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ؟
أَنْقَعْتُ لَهُ تَمَرَاتٍ مِنَ اللَّيْلِ فِي تَوْرٍ.

٣ - باب: ترخيص النبي ﷺ في الأوعية والظُرُوفِ بَعْدَ النَّهْيِ

١٩٣٦ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا نَهَى النَّبِيُّ ﷺ عَنْ
الْأَسْقِيَةِ، قِيلَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: لَيْسَ كُلُّ
النَّاسِ يَجِدُ سِقَاءً، فَرَخَّصَ لَهُمْ فِي الْجَرِّ
غَيْرِ الْمُرْقَتِ.

٤ - باب: مَنْ رَأَى أَنْ لَا يَخْلُطَ الْبُسْرَ وَالْتَّمَرَ إِذَا كَانَ مُسْكِرًا وَأَنْ لَا

opija; nije dozvoljeno sastavljanje dva začina u jedan

1937. Ebu Katade, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio miješanje osušenih i nedozrelih datula jednih s drugima i zabranio je miješanje osušenih datula i suhog grožđa jednog s drugim. Napitak od njih treba spremati zasebno.

5. Pijenje mlijeka i ajet: *...koje nastaje od grizina u buragu i od krvi...* (En-Nahl, 66)

1938. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Ebu Humejd je donio posudu s mlijekom iz mjesta Neki'. Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu je rekao:

“Trebao si ga pokriti, makar popriječiti drvo preko njega?”

1939. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Krasan li je milodar deva muzara obilne muže, darovana na mužu (siromahu) i ovca obilne muže, darovana na mužu (siromahu): one jutrom daju jednu posudu, a uvečer drugu.”

6. Pijenje mlijeka (pomiješanog) s vodom

1940. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., sa jednim svojim drugom ušao kod jednog ensarije i rekao mu:

“Ako imaš vode koja je prenočila u mješini - (daj nam), a ako nemaš, napit ćemo se te koju raznosiš.”

يَجْعَلِ إِدَامِينَ فِي إِدَامٍ

١٩٣٧ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يُجْمَعَ بَيْنَ التَّمْرِ وَالزَّهْوِ، وَالتَّمْرِ وَالزَّرْبِيبِ، وَلْيُبَذَّ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَلَى حِدَةٍ.

٥ - باب: شُرْبُ اللَّبَنِ وَقَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ﴾

١٩٣٨ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: جَاءَ أَبُو حُمَيْدٍ بِقَدَحٍ مِنْ لَبَنِ مِنَ التَّقِيعِ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَلَا خَمَّرْتُهُ؟ وَلَوْ تَغَرَّضَ عَلَيْهِ عُودًا).

١٩٣٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (نَعَمْ الصَّدَقَةُ اللَّفْحَةُ الصَّفِيُّ مِنْحَةٌ، وَالشَّاءُ الصَّفِيُّ مِنْحَةٌ، تَغْدُو بِإِنَاءٍ، وَتَرْوُحُ بِآخَرٍ).

٦ - باب: شُرْبُ اللَّبَنِ بِالْمَاءِ

١٩٤٠ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَى رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ وَمَعَهُ صَاحِبٌ لَهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنْ كَانَ عِنْدَكَ مَاءٌ بَاتَ

Taj čovjek je raznosio bunarsku vodu u svojoj bašči ograđenoj zidom.

Tada je rekao:

- Allahov Poslaniče, imam vode koja je prenočila pa pođimo do hladnjaka.

I on ih je obojicu doveo do hladnjaka, nalio vode u posudu, a zatim u nju namuzao kozijeg mlijeka. Allahov Poslanik, s.a.v.s., se napio a napio se i čovjek koji je bio s njim.

7. Pijenje stojeći

1941. Prenosi se da je Alija, r.a., došao do ulaza u dvorište (džamije) i napio se vode stojeći a zatim rekao:

- Neki ljudi ne vole piti stojeći, ali ja sam, uistinu, vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da to čini kao što ste vi mene vidjeli da činim.

1942. Ibn Abbas, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., pio je vodu Zemzem stojeći.

8. Savijanje mješina (zarad pijenja)

1943. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je savijanje mješina, odnosno prislanjanje usta na otvore mješina kad se pije iz njih.

1944. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je pijenje prislanjanjem usta na otvor mješine ili druge kožne posude te zabranjivanje susjedu da pobode klin u njegov zid.

هَذِهِ اللَّيْلَةَ فِي شَيْءٍ وَإِلَّا كَرَعْنَا). قَالَ:
وَالرَّجُلُ يُحَوِّلُ الْمَاءَ فِي حَائِطِهِ، قَالَ:
فَقَالَ الرَّجُلُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ عِنْدِي مَاءٌ
بَائِتٌ، فَأَنْطَلِقُ إِلَى الْعَرِيشِ، قَالَ:
فَأَنْطَلَقَ بِهِمَا، فَسَكَبَ فِي قَدَحٍ، ثُمَّ
حَلَبَ عَلَيْهِ مِنْ دَاجِنٍ لَهُ، فَشَرِبَ رَسُولُ
اللَّهِ ﷺ، ثُمَّ شَرِبَ الرَّجُلُ الَّذِي جَاءَ
مَعَهُ.

۷ - باب: الشُّرْبُ قَائِمًا

١٩٤١ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ
أَتَى بَابَ الرَّحْبَةِ بِمَاءٍ فَشَرِبَ قَائِمًا،
فَقَالَ: إِنَّ نَاسًا يَكْرَهُ أَحَدَهُمْ أَنْ يَشْرَبَ
وَهُوَ قَائِمٌ، وَإِنِّي رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَعَلَ
كَمَا رَأَيْتُمُونِي فَعَلْتُ.

١٩٤٢ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا قَالَ: شَرِبَ النَّبِيُّ ﷺ قَائِمًا مِنْ
زَمْزَمَ.

۸ - باب: اخْتِنَاتِ الْأَسْقِيَةِ

١٩٤٣ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ
اخْتِنَاتِ الْأَسْقِيَةِ. يَعْنِي الشُّرْبَ مِنْ
أَفْوَاهِهَا.

١٩٤٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنِ الشُّرْبِ مِنْ
فَمِ الْقِرْبَةِ أَوْ السَّقَاءِ، وَأَنْ يَمْنَعَ أَحَدُكُمْ

9. Zabrana disanja u posudu (iz koje se pije)

1945. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., običavao piti iz posude na tri duška.

10. Srebrene posude

1946. Umm Seleme, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj koji pije iz srebrenih posuda klokotom saljeva u svoj stomak vatru džehennemsku.”

11. Pijenje iz pehara

1947. Sehl ibn Sa'd, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao u šator Benu Saide i rekao:

“O Sehle, daj nam vode!”

I ja sam izašao i dao im vode u ovome peharu.

Prenosilac ovog hadisa od Sehla kaže da im je Sehl donio taj pehar i da su se oni iz njega napili.

Kasnije je Omer ibn Abdulaziz zatražio od Sehla da mu pokloni taj pehar i on je to učinio.

1948. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je kod njega bio Vjerovjesnikov, s.a.v.s., pehar.

- Ja sam - kaže on - više puta napojio Allahova Poslanika, s.a.v.s., iz ovog pehara.

Prenosilac hadisa od Enesa priča:

– Oko pehara je bio metalni obruč i Enes ga je htio zamijeniti sa zlatnim ili srebrenim, ali mu je Ebu Talha rekao:

- Nemoj nipošto mijenjati bilo šta što je Allahov Poslanik, s.a.v.s., napravio!

I on je od toga odustao.

جَارَهُ أَنْ يَغْرِزَ خَشَبَهُ فِي دَارِهِ.

٩ - باب: النَّهْيُ عَنِ التَّنَفُّسِ فِي الْإِنَاءِ

١٩٤٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَتَنَفَّسُ فِي الْإِنَاءِ ثَلَاثًا.

١٠ - باب: آيَةِ الْفِضَّةِ

١٩٤٦ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ وَرَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: الَّذِي يَشْرَبُ فِي آيَةِ الْفِضَّةِ إِنَّمَا يُجْرَجُ فِي بَطْنِهِ نَارَ جَهَنَّمَ.

١١ - باب: الشُّرْبُ فِي الْأَقْدَاحِ

١٩٤٧ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ النَّبِيُّ ﷺ سَقِيفَةَ بَنِي سَاعِدَةَ فَقَالَ: (أَسْقِنَا يَا سَهْلُ). فَخَرَجْتُ لَهُمْ بِهَذَا الْقَدَحِ فَأَسْقَيْتُهُمْ فِيهِ. قَالَ الرَّاوِي: فَأَخْرَجَ لَنَا سَهْلٌ ذَلِكَ الْقَدَحَ فَشَرِبْنَا مِنْهُ. قَالَ: ثُمَّ اسْتَوْهَبَهُ عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بَعْدَ ذَلِكَ فَوَهَبَهُ لَهُ.

١٩٤٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّهُ كَانَ عِنْدَهُ قَدَحُ النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: لَقَدْ سَقَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فِي هَذَا الْقَدَحِ أَكْثَرَ مِنْ كَذَا وَكَذَا. قَالَ: وَكَانَ فِيهِ حَلَقَةٌ مِنْ حَدِيدٍ، فَأَرَادَ أَنَسُ أَنْ يَجْعَلَ مَكَانَهَا حَلَقَةً مِنْ ذَهَبٍ أَوْ فِضَّةٍ، فَقَالَ لَهُ أَبُو طَلْحَةَ: لَا تُغَيِّرَنَّ شَيْئًا صَنَعَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَتَرَكَهُ.

68. O BOLESNICIMA

1. Bolest znači pokrivanje grijehova

1949. Ebu Seid el-Hudri i Ebu Hurejre, r.a., kažu da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Muslimana neće pogoditi ni zamor, ni bolest, ni briga, ni žalost, ni uznemiravanje, ni tuga, pa čak ni ubod trna a da mu za to Allah neće pokriti / oprostiti neke od njegovih grijeha.”

1950. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Vjernik je poput tek zasadene biljke - s koje god strane vjetar puše, savija je, a kad utihne, ona se, opet, uspravi. Slično tome vjernika pogađaju iskušenja. A razvratnik je poput cedra koji ostaje gluh i uspravan sve dok ga Allah, kada odluči, potpuno ne skrši.”

1951. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kome Allah hoće dobro, stavi ga na iskušenja.”

2. Žestina bolesti

1952. Aiša, r.a., kaže:

– Nikad nikog nisam vidjela da je imao žešće bolove od Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

1953. Abdullah, r.a., kaže:

– Došao sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., u vrijeme njegove bolesti kada je imao jaku groznicu i obratio sam mu se:

- Imaš, zaista, jaku groznicu.

I još sam upitao:

- Da li je to stoga što ćeš imati dvostruku nagradu za to?!

On je rekao:

٦٨. كِتَابُ الْمَرَضِ

١ - بَاب: مَا جَاءَ فِي كَفَّارَةِ الْمَرَضِ

١٩٤٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ،

وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ، مِنْ نَصَبٍ وَلَا وَصَبٍ، وَلَا هَمٍّ وَلَا حَزَنٍ وَلَا أَدَى وَلَا غَمٍّ، حَتَّى الشَّوْكَةِ يُشَاكُهَا، إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا مِنْ خَطَايَاهُ).

١٩٥٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْحَامَةِ مِنَ الزَّرْعِ، مِنْ حَيْثُ أَتَتْهَا الرِّيحُ كَفَّائَتْهَا، فَإِذَا أَعْتَدَلَتْ تَكَفَّأَ بِالْبَلَاءِ. وَالْفَاجِرُ كَالْأَرْزَةِ، صَمَاءٌ مُعْتَدِلَةٌ، حَتَّى يَقْصِمَهَا اللَّهُ إِذَا شَاءَ).

١٩٥١ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُصِيبْ مِنْهُ).

٢ - بَاب: شِدَّةُ الْمَرَضِ

١٩٥٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قَالَتْ: مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَشَدَّ عَلَيْهِ الْوَجَعُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ.

١٩٥٣ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فِي مَرَضِهِ، وَهُوَ يُوعَكُ وَغَمًا شَدِيدًا، وَقُلْتُ: إِنَّكَ

“Da, jer nema muslimana kojeg pogodi neka bol a da Allah od njega ne otkloni njegove grijehе onako kao kad s drveća opada lišće.”

3. Onaj ko pati od epilepsije

1954. Prenosi se da je Abbas, r.a., rekao jednom od svojih drugova:

- Želiš li da ti pokažem ženu koja će biti među stanovnicima Dženneta?

- Naravno - odgovorio je.

- Evo, ova crna žena - reče on - došla je Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekla:

- Pri napadu padavice padam na zemlju i otkrivam se pa moli Allaha za mene!

Na to je on rekao:

“Ako se strpiš, imat ćeš Džennet, a ako hoćeš, molit ću Allaha da te izliječi.”

Tada je ona rekla:

- Zaista, strpit ću se.

Još je rekla:

- Uistinu, ja se otkrivam (za vrijeme napada epilepsije) pa zamoli Allaha da se ne otkrivam!

I on je molio za nju.

4. Šta dobija onaj ko ostane bez vida

1955. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

- Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Allah Uzvišeni je rekao: ‘Onome Svome robu kojeg stavim na kušnju sa njegove dvije drage (tj. dva oka) pa se strpi, nadoknadit ću mu ih Džennetom.’”

5. Obilazak bolesnika

1956. Džabir, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., me je došao obići, ne jašući ni mazgu ni konja.

لَتَوَعَّكَ وَغَمًّا شَدِيدًا، قُلْتُ: إِنَّ ذَاكَ بِأَنَّ لَكَ أَجْرَيْنِ؟ قَالَ: (أَجَلٌ، مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُصِيبُهُ أَدَى إِلَّا حَاتَّ اللَّهُ عَنْهُ خَطَايَاهُ، كَمَا تَحَاتُّ وَرَقُ الشَّجَرِ).

۳ - باب: فَضْلُ مَنْ يُصْرَعُ مِنَ الرِّيحِ

۱۹۵۴ : عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ قَالَ لِيَعْنُصَ أَصْحَابِهِ: أَلَا أُرِيكَ أَمْرًا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ؟ قَالَ: بَلَى، قَالَ: هَذِهِ الْمَرْأَةُ السَّوْدَاءُ، أَنْتِ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَتْ: إِنِّي أَصْرَعُ، وَإِنِّي أَنْكَشَفْتُ، فَأَذْعُ اللَّهُ لِي، قَالَ: (إِنْ شِئْتَ صَبَرْتَ وَلَكَ الْجَنَّةُ، وَإِنْ شِئْتَ دَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يُعَافِكَ). فَقَالَتْ: إِنِّي أَصْبِرُ، فَقَالَتْ: إِنِّي أَنْكَشَفْتُ، فَأَذْعُ اللَّهُ أَنْ لَا أَنْكَشَفْتُ، فَدَعَا لَهَا.

۴ - باب: فَضْلُ مَنْ ذَهَبَ بَصَرُهُ

۱۹۵۵ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ: إِذَا أَبْتَلَيْتُ عَبْدِي بِحَيْبَتِهِ فَصَبَرَ، عَوَّضْتُهُ مِنْهُمَا الْجَنَّةَ). يُرِيدُ: عَيْنَيْهِ.

۵ - باب: عِيَادَةُ الْمَرِيضِ

۱۹۵۶ : عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: جَاءَنِي النَّبِيُّ ﷺ يَعُودُنِي، لَيْسَ بِرَاكِبٍ بَغْلٍ وَلَا بِرَدْوَنٍ.

6. Dopuštenje bolesniku da kaže: "Zaista, bolestan sam", "Ah, glava moja!" ili "Jako me boli!" i riječi Ejjuba, a.s.: "Mene je, uistinu, nevolja snašla, a Ti si od milostivih najmilostiviji." (El-Enbija', 83)

1957. Aiša, r.a., kaže da se požalila:

- Ah, moja glava!

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je kazao:

"Kad bi se dogodilo (da umreš) dok sam ja živ, tražio bih oprost za tebe i molio za tebe."

Na to je ona rekla:

- Teško meni! Ti kao da priželjkueš moju smrt. Da se to desi, ti bi, zasigurno, kraj dana proveo spavajući s nekom od tvojih supruga.

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., odgovorio:

"Ne, naprotiv! Ja trebam reći: Ah, moja glava! Već sam namjeravao pozvati Ebu Bekra i sina njegova i oporučiti, kako oni što pričaju ne bi pričali nešto drugo ili oni što priželjkueju ne bi priželjkivali nešto drugo. Zatim sam rekao (sam sebi): Neće Allah dati (to drugo), a i vjernici će odbiti ili Allah će dati (da to bude Ebu Bekr) a i vjernici će odbiti (drugog osim Ebu Bekra)."

7. Bolesnikovo priželjkivanje smrti

1958. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Neka niko od vas ne priželjkue nipošto smrt usljed nevolje koja ga zadesi. A ako bude nužno da to čini, neka kaže: Moj Bože, poživi me sve dok mi bude život bolji od smrti, a usmrti me kad mi smrt bude bolja od života!"

٦ - باب: مَا رُخِّصَ لِلْمَرِيضِ أَنْ يَقُولَ إِنِّي وَجِعُ أَوْ وَارَأَسَاهُ أَوْ اشْتَدَّ بِي الْوَجَعُ وَقَوْلِ أَيُّوبَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ﴿أَنِّي مَسْنِي الضُّرِّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ ١٩٥٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ: وَارَأَسَاهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (ذَلِكَ لَوْ كَانَ وَأَنَا حَيٌّ فَاسْتَغْفِرُ لَكَ وَأَدْعُو لَكَ). فَقَالَتْ عَائِشَةُ: وَانْكَلِيَاهُ، وَاللَّهُ إِنِّي لَا أَظُنُّكَ تُحِبُّ مَوْتِي، وَلَوْ كَانَ ذَلِكَ، لَظَلَلْتُ آخِرَ يَوْمِكَ مُعَرَّسًا بِبَعْضِ أَزْوَاجِكَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (بَلْ أَنَا وَارَأَسَاهُ، لَقَدْ هَمَمْتُ، أَوْ أَرَدْتُ، أَنْ أُرْسِلَ إِلَى أَبِي بَكْرٍ وَأَبْنَيْهِ وَأَعْهَدَ: أَنْ يَقُولَ الْقَائِلُونَ، أَوْ يَتَمَنَّى الْمُتَمَنُّونَ، ثُمَّ قُلْتُ: يَا بِيَّ اللَّهِ وَيَذْفَعُ الْمُؤْمِنُونَ، أَوْ يَذْفَعُ اللَّهُ وَيَأْبَى الْمُؤْمِنُونَ).

٧ - باب: تَمَنَّى الْمَرِيضِ الْمَوْتَ

١٩٥٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا يَتَمَنَّيَنَّ أَحَدُكُمْ الْمَوْتَ لِضُرِّ أَصَابَهُ، فَإِنْ كَانَ لَا بُدَّ فَأَعْلًا، فَلْيَقُلْ: اَللّٰهُمَّ اٰخِئْنِي مَا كَانَتْ

1959. Habbab, r.a., priča kako je pržen usijanim gvoždem sedam puta i kaže:

– Naši drugovi, koji su umrli (za života Vjerovjesnika, s.a.v.s.), otišli su a da im nagrada nije umanjena uživanjem na ovome svijetu, dok smo mi zimali toliko da to nemamo u što trošiti, osim na gradnju - prašinu. Da nam Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije zabranio da prizivamo smrt, zasigurno, ja bih je prizivao.

1960. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da govori:

“Sigurno, nikoga njegovo djelo neće uvesti u Džennet!”

Njegovi drugovi su rekli:

- Čak ni tebe, Allahov Poslaniče?

Na to je on rekao:

“Ne, ni mene, osim da me Allah obaspe dobrotom i milošću. Zato, postupajte ispravno i nastojte biti pravični! I neka niko od vas nipošto ne priželjkuje smrt, jer ako je dobročinitelj, možda će još više dobra učiniti, a ako čini loše, možda, se pokajati.”

8. Posjetiteljeva dova za bolesnika

1961. Aiša, r.a., kaže da bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi došao bolesniku ili mu on bio doveden, govorio:

“Odstrani njevolju, o Gospodaru ljudi! Podari ozdravljenje, jer ti si Onaj koji daje ozdravljenje. Nema lijeka, osim Tvoga lijeka. Tvoj lijek ne ostavlja bolest.”

الْحَيَاءُ خَيْرًا لِي وَتَوَفَّنِي مَا كَانَتْ الْوَفَاءُ خَيْرًا لِي).

۱۹۵۹ : عَنْ خَبَابٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :

أَنَّهُ أَكْتَوَى سِنْعَ كِبَاتٍ، فَقَالَ: إِنَّ أَصْحَابَنَا الَّذِينَ سَلَفُوا مَضَوْا وَلَمْ تَنْقُضْهُمْ الدُّنْيَا، وَإِنَّا أَصَبْنَا مَا لَا نَجِدُ لَهُ مَوْضِعًا إِلَّا الثَّرَابَ، وَلَوْلَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَاَنَا أَنْ نَدْعُو بِالْمَوْتِ لَدَعَوْتُ بِهِ.

۱۹۶۰ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :

قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (لَنْ يَدْخُلَ أَحَدًا عَمَلُهُ الْجَنَّةَ). قَالُوا: وَلَا أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: (لَا، وَلَا أَنَا، إِلَّا أَنْ يَتَغَمَّدَنِي اللَّهُ بِفَضْلٍ وَرَحْمَةٍ، فَسَدُّوْا وَقَارِبُوا، وَلَا يَتَمَيَّنْ أَحَدُكُمْ الْمَوْتُ: إِمَّا مُحْسِنًا فَلَعَلَّهُ أَنْ يَزِدَّادَ خَيْرًا، وَإِمَّا مُسِيئًا فَلَعَلَّهُ أَنْ يَسْتَعْتِبَ).

۸ - باب: دُعَاءِ الْعَائِدِ لِلْمَرِيضِ

۱۹۶۱ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا :

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، كَانَ إِذَا أَتَى مَرِيضًا أَوْ أَتَى بِهِ إِلَيْهِ، قَالَ: (أَذْهَبِ الْبَاسَ رَبَّ النَّاسِ، أَشْفِ وَأَنْتَ الشَّافِي، لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ، شِفَاءَ لَا يُعَادِرُ سَقَمًا).

I. Allah nije spustio nijednu bolest, a da za nju nije spustio lijek

1962. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allah nije spustio nijednu bolest, a da za nju nije spustio lijek!"

2. Lijek je u trome

1963. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Lijek je u trome: medovini, hidžami (puštanje krvi) i kauterizaciji (spaljivanju rana). A ja svojim sljedbenicima zabranjujem prženje (spaljivanje)."

3. Liječenje medom i ajet: ...u njemu je lijek ljudima... (En-Nahl, 69.)

1964. Ebu Seid, r.a., kaže da je jedan čovjek došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Moj brat se tuži na svoj stomak.

"Napoji ga medom!" - rekao je on.

Ovaj mu je došao drugi put pa mu je ponovio:

"Napoji ga medom!"

Došao mu je i treći put, pa mu je ponovio:

"Napoji ga medom!"

Zatim mu je ponovo došao i rekao:

- Učinio sam to.

Tada je Poslanik rekao:

"Istina je što je Allah rekao, a stomak tvoga brata je slagao. Napoji ga medom!"

I on ga je napojio pa je ovaj ozdravio.

٦٩ - كِتَابُ الطَّبِّ

١ - بَاب: مَا أَنْزَلَ اللَّهُ دَاءً إِلَّا أَنْزَلَ لَهُ

شِفَاءً

١٩٦٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا أَنْزَلَ اللَّهُ دَاءً إِلَّا أَنْزَلَ لَهُ شِفَاءً).

٢ - بَاب: الشِّفَاءُ فِي ثَلَاثَ

١٩٦٣ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: (الشِّفَاءُ فِي ثَلَاثَةٍ: شَرْبَةِ عَسَلٍ، وَشَرْطَةِ مِخْجَمٍ، وَكَيِّْ نَارٍ، وَأَنْهَى أُمَّتِي عَنِ الْكَيْ).

٣ - بَاب: الدَّوَاءُ بِالْعَسَلِ وَقَوْلِ اللَّهِ

تَعَالَى: ﴿فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ﴾

١٩٦٤ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: إِنَّ أَخِي يَشْتَكِي بَطْنَهُ، فَقَالَ: (أَسْقِهِ عَسَلًا). ثُمَّ أَتَاهُ الثَّانِيَّةَ، فَقَالَ: (أَسْقِهِ عَسَلًا). ثُمَّ أَتَاهُ الثَّالِثَةَ فَقَالَ: (أَسْقِهِ عَسَلًا). ثُمَّ أَتَاهُ فَقَالَ: فَعَلْتُ؟ فَقَالَ: (صَدَقَ اللَّهُ، وَكَذَبَ بَطْنُ أَخِيكَ، أَسْقِهِ عَسَلًا). فَسَقَاهُ فَبَرَأَ.

4. Čurekot

1965. Aiša, r.a., kaže:

– Čula sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Ovo crno zrno je lijek od svake bolesti osim od *sama*.”

– A šta je *sam* - upitala sam ja.

“Smrt”, rekao je on.

5. Stavljanje u nos indijskog i morskog *kusta* (vrsta tamjana)

1966. Umm Kajs, kćerka Mihsanova, r.a., priča:

– Čula sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da govori:

“Koristite ovo indijsko (alojevo) drvo, jer je ono ljekovito za sedam bolesti: ušmrkuje se u nos kod grlobolje, stavlja se u jednu stranu usta kod upale porebrice (bolest pleuritis)... Ostatak hadisa je ranije spomenut (vidi hadis br. 167).”

6. Puštanje krvi usljed bolesti

1967. Enes, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., obavio hidžamu (puštanje krvi) i da mu je to uradio Ebu Tajbe. Ovaj hadis je spomenut ranije (vidi hadis br. 1004). Na kraju ove predaje stoji da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Najbolje čime se liječite jest puštanje krvi i morski kust.”

Još je dodao:

“Nemojte svoju djecu mučiti stiskanjem rane (u grlu ili u predjelu između nosa i grla da biste iscijedili gnoj), nego koristite kust.”

٤ - باب: الْحَبَّةُ السَّوْدَاءُ

١٩٦٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ هَذِهِ الْحَبَّةَ السَّوْدَاءَ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ، إِلَّا مِنَ السَّامِ). قُلْتُ: وَمَا السَّامُ؟ قَالَ: (الْمَوْتُ)

٥. باب: السَّعُوطُ بِالْقُسْطِ الْهِنْدِيِّ وَالْبَحْرِيِّ

١٩٦٦ : عَنْ أُمِّ قَيْسٍ بِنْتِ مَخْصَنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (عَلَيْكُمْ بِهَذَا الْعُودِ الْهِنْدِيِّ، فَإِنَّ فِيهِ سَبْعَةَ أَشْفِيَةٍ: يُسْعَطُ بِهِ مِنَ الْعُذْرَةِ، وَيُلْدُّ بِهِ مِنَ ذَاتِ الْجَنْبِ). وَيَأْقِي الْحَدِيثُ تَقْدِّمَ.

٦ - باب: الْحِجَامَةُ مِنَ الدَّاءِ

١٩٦٧ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: حَدِيثٌ أَخْتَجَمَ النَّبِيُّ ﷺ، حَجَمَهُ أَبُو طَلِيحَةَ تَقْدِّمًا، وَقَالَ هُنَا فِي آخِرِهِ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ أَمَثَلَ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الْحِجَامَةُ، وَالْقُسْطُ الْبَحْرِيُّ). ... وَقَالَ: (لَا تَعَذَّبُوا صِبْيَانَكُمْ بِالْعَمْرِ مِنَ الْعُذْرَةِ، وَعَلَيْكُمْ بِالْقُسْطِ).

٧ - باب: مَنْ لَمْ يَرْقُ

١٩٦٨ : عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (عُرِضْتُ عَلَى

7. Ko nije bajao

1968. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

“Meni su predstavljeni narodi, pa su prolazili jedan i(li) dva vjerovjesnika sa svojom skupinom, a bilo je vjerovjesnika s kojima nije bilo nikoga. Kada sam vidio jednu veliku skupinu, upitao sam:

- Ko je ovo? Jesu li ovo moji sljedbenici?

- Ovo je Musa i njegov narod - rečeno mi je.

- Pogledaj prema horizontu! - rečeno je zatim.

Kada sam pogledao, vidio sam mnoštvo ljudi koje je prekrivalo horizont.

- Ovo su tvoji sljedbenici, i od njih će sedamdeset hiljada ući u Džennet bez polaganja računa - bi mi rečeno.”

Poslanik, s.a.v.s., je potom ušao u kuću ne objasnivši im (ko su ti), pa je narod počeo to tumačiti ovako:

- S obzirom da smo mi povjerovali u Allaha i slijedili Njegova Poslanika, mi smo ti ljudi ili su to naša djeca koja su rođena u islamu, mi smo rođeni u predislamskom periodu.

Kada je to doprlo do Vjerovjesnika, s.a.v.s., izašao je i rekao:

“To su oni koji nisu bajali, nisu zloslutili (po pticama) i nisu spaljivali (svoje rane), nego su se na svoga Gospodara Uzdržavatelja oslanjali.”

Tada je Ukaša ibn Mihsan rekao:

- Jesam li ja od njih, Allahov Poslaniče?

“Da”, odgovorio je.

A onda je ustao još neko i rekao:

الْأَمَمُ، فَجَعَلَ النَّبِيُّ وَالنَّبِيَّانِ يَمُرُّونَ
مَعَهُمُ الرَّهْطَ، وَالنَّبِيُّ لَيْسَ مَعَهُ أَحَدٌ،
حَتَّى رَفَعَ لِي سَوَادَ عَظِيمٍ، قُلْتُ: مَا
هَذَا؟ أَمْتِي هَذِهِ؟ قِيلَ: هَذَا مُوسَى
وَقَوْمُهُ، قِيلَ: أَنْظُرْ إِلَى الْأَفْقِ، فَإِذَا
سَوَادٌ يَمَلَأُ الْأَفْقَ، ثُمَّ قِيلَ لِي: أَنْظُرْ هَا
هُنَا وَهَا هُنَا فِي آفَاقِ السَّمَاءِ، فَإِذَا سَوَادٌ
قَدْ مَلَأَ الْأَفْقَ، قِيلَ: هَذِهِ أُمَّتُكَ،
وَيَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ هَؤُلَاءِ سَبْعُونَ أَلْفًا
بِغَيْرِ حِسَابٍ. ثُمَّ دَخَلَ وَلَمْ يَبْيِّنْ لَهُمْ،
فَأَفَاضَ الْقَوْمُ، وَقَالُوا: نَحْنُ الَّذِينَ آمَنَّا
بِاللَّهِ وَاتَّبَعْنَا رَسُولَهُ، فَتَحْنُ هُمْ، أَوْ
أَوْلَادُنَا الَّذِينَ وَلِدُوا فِي الْإِسْلَامِ، فَإِنَّا
وَلِدْنَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ، فَبَلَغَ النَّبِيُّ ﷺ
فَخَرَجَ، فَقَالَ: (هُمْ الَّذِينَ لَا يَسْتَرْقُونَ،
وَلَا يَتَطَيَّرُونَ، وَلَا يَكْتُمُونَ، وَعَلَى رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُونَ). فَقَالَ عُكَاشَةُ بْنُ مِخْصَنٍ:
أَمِنْهُمْ أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: (نَعَمْ).
فَقَامَ آخَرُ فَقَالَ: أَمِنْهُمْ أَنَا؟ قَالَ:
(سَبَقَكَ بِهَا عُكَاشَةُ).

٨ - باب: الْجَذَامُ

١٩٦٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَا عَذْوَى
وَلَا طَيْرَةَ، وَلَا هَامَةَ وَلَا صَفَرَ، وَفَرٌّ مِنْ

- A jesam li i ja od njih?

“Pretekao te Ukaša u tome (svojim pitanjem)”, odgovorio je on.

8. Guba

1969. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nema adve (prelaska zaraze bolesti bez Allahova dopuštenja), i nema zloslutnje (po letu ptica), i nema hame, i nema safera (safer nije nesretni mjesec)! I bježi od zaraženog kugom kao što bježiš od lava!”

9. Safer nije nesretnan mjesec

1970. Ebu Hurejre, r.a., u jednoj drugoj predaji kaže:

– Jedan beduin je upitao:

- Allahov Poslaniče, šta je mojim devama? Budu na pijesku poput srna, pa uđe među njih šugava deva i ošuga ih?

Na to je on odgovorio:

“A ko je nju (prvu) zarazio?”

10. Upala porebrice

1971. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dopustio ukućanima jednog od ensarija da mogu liječiti bajanjem od ujeda žaokom (zmije i škorpije) kao i (bolest) uha.

Enes je rekao:

- Liječio sam upalu porebrice spaljivanjem vatrom za života Allahova Poslanika, s.a.v.s. Ebu Talha, Enes ibn Nadr i Zejd ibn Sabit su mi bili svjedoci. Ebu Talha mi je (ranu) spaljivao.

الْمَجْدُومِ كَمَا تَفِرُّ مِنَ الْأَسَدِ).

٩ - باب: لَا صَفَرٌ

١٩٧٠ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فِي رَوَايَةٍ، قَالَ: قَالَ أَغْرَابِي: يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَمَا بَالُ إِلَيَّ، تَكُونُ فِي الرَّمْلِ كَأَنَّهَا الطَّبَاءُ، فَيَدْخُلُ بَيْنَهَا الْبَعِيرُ الْأَجْرَبُ فَيَجْرِبُهَا؟ فَقَالَ: (فَمَنْ أَعْدَى الْأَوَّلُ؟).

١٠ - باب: ذَاتِ الْجَنْبِ

١٩٧١ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَدْنَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِأَهْلِ بَيْتٍ مِنَ الْأَنْصَارِ أَنْ يَرْقُوا مِنَ الْحُمَةِ وَالْأُذُنِ. قَالَ أَنَسٌ: كُوَيْتُ مِنْ ذَاتِ الْجَنْبِ، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَيٌّ، وَشَهِدَنِي أَبُو طَلْحَةَ وَأَنَسُ بْنُ النَّضْرِ وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ، وَأَبُو طَلْحَةَ كَوَانِي.

١١ - باب: الْحُمَى مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ

١٩٧٢ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا:

11. Groznica je zapuh Džehennema

1972. Prenosi se da je Esma, kćerka Ebu Bekra, r.a., kada su joj doveli ženu koja je imala groznicu da učini dovu Allahu za njeno ozdravljenje, uzela vode i salila je na njeno tijelo u predjelu prsa.

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je tražio od nas da groznicu rashlađujemo vodom - rekla je tom prilikom.

12. Umiranje od kuge

1973. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Od kuge (umrijeti) je šehidska smrt za svakog muslimana.”

13. Bajanje od očnog uroka

1974. Aiša, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je zapovjedio bakanje protiv uroka.

1975. Umm Seleme, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidio u njezinoj sobi djevojku sa smeđom mrljom na licu pa je rekao:

“Potražite da joj se obaje (oduči), jer je urečena zlim pogledom.”

14. Bajanje od ujeda zmije i škorprije

1976. Aiša, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je dozvolio bakanje protiv (ujeda) bilo čega što ima otrovnu žaku.

15. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., odučavanje

1977. Aiša, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izgovarao, prilikom učenja bolesniku:

أَنَّهُ كَانَتْ إِذَا أُتِيَتْ بِالْمَرْأَةِ قَدْ حُمَّتْ تَدْعُو لَهَا، أَخَذَتْ الْمَاءَ، فَصَبَّتْهُ بَيْنَهَا وَبَيْنَ جَنِيهَا. وَقَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَأْمُرُنَا أَنْ تَبْرُدَهَا بِالْمَاءِ.

۱۲ - باب: مَا يُذَكَّرُ فِي الطَّاعُونَ
۱۹۷۳: عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (الطَّاعُونَ شَهَادَةٌ لِكُلِّ مُسْلِمٍ).

۱۳ - باب: رُقِيَةِ الْعَيْنِ
۱۹۷۴: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، أَوْ: أَمَرَ، أَنْ يُسْتَرَقَى مِنَ الْعَيْنِ.

۱۹۷۵: عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ رَأَى فِي بَيْتِهَا جَارِيَةً فِي وَجْهِهَا سَفْعَةً، فَقَالَ: (اسْتَرُقُوا لَهَا، فَإِنَّ بِهَا النَّظْرَةَ).

۱۴ - باب: رُقِيَةِ الْحَيَّةِ وَالْعَقْرَبِ

۱۹۷۶: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: رَخَّصَ النَّبِيُّ ﷺ فِي الرُّقِيَةِ مِنْ كُلِّ ذِي حُمَةٍ.

۱۵ - باب: رُقِيَةِ النَّبِيِّ ﷺ

۱۹۷۷: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَقُولُ لِلْمَرِيضِ: (بِسْمِ اللَّهِ، تُرَبُّهُ أَرْضِنَا، بِرِيقَةٍ بَعْضِنَا، يُشْفَى

“U ime Allaha, prašinom zemlje naše sa pljuvačkom nekog od nas ozdravit će, s dozvolom Gospodara Uzdržavatelja našeg, bolesnik naš!”

سَقِيمُنَا، بِإِذْنِ رَبِّنَا).

١٦ - باب: الْقَالُ

16. Fe'l (dobar predznak)

1978. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako govori:

“Nema zloslutnje (po načinu leta ptica), a najbolji predznak jest *fe'l*.”

- Šta je to *fe'l*, Allahov Poslaniče? - upitao je neko.

“Dobra riječ, koju neko do vas čuje i uzme je kao dobar predznak”, odgovorio je.

١٩٧٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : (لَا طَيْرَةَ، وَخَيْرُهَا الْقَالُ). قَالُوا : وَمَا الْقَالُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ : (الْكَلِمَةُ الصَّالِحَةُ يَسْمَعُهَا أَحَدُكُمْ).

١٧ - باب: الْكَهَانَةُ

17. Proricanje

1979. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da su se dvije žene iz plemena Huzejl pobile pa je jedna od njih bacila kamen i pogodila u trbuh onu drugu, koja je bila noseća, i tako ubila dijete koje je bilo u njoj. Zatim su se parničile kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa je on presudio da krvarina za (ubijeno) u stomaku bude koliko iznosi krvarina za roba ili robinju. Tada je staratelj žene koja je kažnjena da plati krvarinu rekao:

- Kako da platim, Allahov Poslaniče, za nekog ko nije ni pio, ni jeo, ni govorio niti prvi vrisak pustio?! Nešto takvo je neosnovano.

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Ovaj je, uistinu, brat proricateljimal!”

١٩٧٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَضَى فِي امْرَأَتَيْنِ مِنْ هُذَيْلٍ اقْتَتَلَتَا، فَرَمَتْ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى بِحَجَرٍ، فَأَصَابَ بَطْنَهَا وَهِيَ حَامِلٌ، فَتَوَلَّتْ وَلَدَهَا الَّذِي فِي بَطْنِهَا، فَأَخْتَصَمُوا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَضَى : أَنَّ دِيَّةَ مَا فِي بَطْنِهَا غُرَّةٌ، عَبْدٌ أَوْ أَمَةٌ، فَقَالَ وَلِيُّ الْمَرْأَةِ الَّتِي غَرِمَتْ : كَيْفَ أَغْرَمُ، يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَنْ لَا شَرِبَ وَلَا أَكَلَ، وَلَا نَطَقَ وَلَا اسْتَهْلَ، فَمِمْلُ ذَلِكَ بَطْلٌ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (إِنَّمَا هَذَا مِنْ إِخْوَانِ الْكُهَّانِ).

18. Ima rječitih govora koji očaravaju

1980. Abdullah ibn Omer, r.a., prenosi da su dva čovjeka sa istoka došli i održali govore. Ljudi su bili ushićeni njihovom rječitošću pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

“Ima i takvih govora koji su, zbilja, prava magija!”, ili: “Neki govorozi su, zbilja, magija!”

19. Sprečavanje zaraze

1981. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Neka zaražena ili osoba koja je u doticaju sa zarazom nipošto zdrave ne izlaže opasnosti od zaraze.”

20. Pijenje otrova i liječenje njime; od čega se treba bojati i što je opako

1982. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj ko izvrši samoubistvo tako što se baci niz strminu nekog brda, bit će strovaljen u vatru džehennemsku u kojoj će zauvijek ostati; ko izvrši samoubistvo tako što ispije otrov, s otrovom u ruci koji će ispijati bit će u vatri džehennemske i u njoj će zauvijek ostati; ko se ubije nekim željeznim predmetom, u džehennemske vatri će s tim predmetom svoj trbuh probadati i vječno u njoj ostati.”

۱۸ - باب: إِنَّ مِنَ الْبَيِّنَاتِ لَسِحْرًا

۱۹۸۰ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّهُ قَدِمَ رَجُلَانِ مِنَ أَهْلِ الْمَشْرِقِ فَخَطَبَا، فَعَجِبَ النَّاسُ لِبَيِّنَتِهِمَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (إِنَّ مِنَ الْبَيِّنَاتِ لَسِحْرًا، أَوْ : إِنَّ بَعْضَ الْبَيِّنَاتِ سِحْرٌ).

۱۹ - باب: لَا عَذْوَى

۱۹۸۱ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (لَا يُورِدَنَّ مَرْضًى عَلَى مُصِیْحٍ).

۲۰ - باب: شَرْبُ السُّمِّ وَالِدَوَاءِ بِهِ وَمَا يُخَافُ مِنْهُ وَالْخَبِيثِ

۱۹۸۲ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (مَنْ تَرَدَّى مِنْ جَبَلٍ فَقَتَلَ نَفْسَهُ، فَهُوَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ يَتَرَدَّى فِيهِ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا، وَمَنْ تَحَسَّى سُمًّا، فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَسُمُّهُ فِي يَدِهِ يَتَحَسَّاهُ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا، وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِحَدِيدَةٍ فَحَدِيدَتُهُ فِي يَدِهِ يَجَأُ بِهَا فِي بَطْنِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا).

21. Ako muha padne u posudu

1983. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ako muha padne u posudu nekog od vas, neka je svu zamoči a potom baci, jer, uistinu, u jednom njezinom krilu je lijek, a u drugom otrov.”

٢١ - باب: إِذَا وَقَعَ الذُّبَابُ فِي الْإِنَاءِ

١٩٨٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا وَقَعَ الذُّبَابُ فِي إِنَاءٍ أَحَدِكُمْ فَلْيَغْمِسْهُ كُلَّهُ، ثُمَّ لِيُطْرَحْهُ، فَإِنَّ فِي أَحَدِ جَنَاحَيْهِ شِفَاءً وَفِي الْآخَرِ دَاءٌ).

1. Ono što je ispod članaka bit će u vatri

1984. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Ono što od ogrtača prelazi ispod članaka otići će u vatru.”

2. *Burud* (crni prugasti ogrtač), *hiber* (zeleni jemenski ogrtač) i *šemla* (mali ogrtač)

1985. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Odjeća koju je Vjerovjesnik, s.a.v.s., najviše volio oblačiti bila je *hibra* (vrsta jemenskog ogrtača).

1986. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada je preselio, pokriven zelenim jemenskim ogrtačem (*hibra*).

3. Bijela odjeća

1987. Ebu Zerr, r.a., priča:

– Kada sam jednom prilikom došao kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., zatekao sam ga kako spava u bijeloj odjeći. Kada sam kasnije ponovo došao on se pobudio pa (sam ostao kod njega i čuo kada je) rekao:

“Nema nijednog čovjeka koji kaže *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha), i umre vjerujući u to a da neće ući u Džennet.”

Ja sam rekao:

– Čak ako je blud počinio i ukrao?

“Pa čak ako je i blud počinio i ukrao”, odgovorio je on.

۷۰. كِتَابُ الْبَاسِ

۱ - باب: مَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَفَّيْنِ فَهُوَ

فِي النَّارِ
۱۹۸۴: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا أَسْفَلَ مِنَ
الْكَفَّيْنِ مِنَ الْإِزَارِ فَفِي النَّارِ).

۲ - باب: الْبُرُودِ وَالْحَبَرِ وَالشَّمْلَةِ

۱۹۸۵: عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ: كَانَ أَحَبَّ الثِّيَابِ إِلَى النَّبِيِّ
ﷺ أَنْ يَلْبَسَهَا الْحَبَرَةَ.

۱۹۸۶: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا:
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ حِينَ تُؤْفَى سُجِّيَ بُرْدُ
حَبَرَةٍ.

۳ - باب: الثِّيَابِ الْبَيْضِ
۱۹۸۷: عَنْ أَبِي دَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ:

أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ وَعَلَيْهِ ثَوْبٌ أَبْيَضُ،
وَهُوَ نَائِمٌ، ثُمَّ أَتَيْتُهُ وَقَدْ اسْتَيْقَظَ، فَقَالَ:
(مَا مِنْ عَبْدٍ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، ثُمَّ
مَاتَ عَلَى ذَلِكَ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ). قُلْتُ:
وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ؟ قَالَ: (وَإِنْ زَنَى

- Čak ako je blud počinio i ukrao? - ponovio sam pitanje, a on je odgovorio:

“Pa čak ako je i blud počinio i ukrao.”

- Čak ako je blud počinio i ukrao? - još jednom sam upitao.

“Čak ako je i blud počinio i ukrao”, odgovorio je on i dodao:

“Makar to Ebu Zerru ne bilo pravo.”

Kada bi Ebu Zerr o ovome govorio, rekao bi:

- Makar to Ebu Zerru ne bilo pravo.

4. Odijevanje i prostiranje svile

1988. Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio korišćenje svile, osim koliko dva prsta (pokazao je tom prilikom kažiprst i srednji prst), a to znači samo kao vez, ures.

5. Prostiranje svile

1989. Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko oblači svilu na ovome svijetu, neće je oblačiti na ahiretu.”

1990. Huzejfe, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio nam je da pijemo iz zlatnih i srebrenih posuda i da jedemo iz njih, da oblačimo svilu i brokat i da sjedimo na njoj.

6. Zabrana muškarcima da upotrebljavaju šafran

1991. Enes, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio muškarcu da upotrebljava šafran.

وَإِنْ سَرَقَ). قُلْتُ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ؟ قَالَ: (وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ). قُلْتُ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ؟ قَالَ: (وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ عَلَى رَغَمِ أَنْفِ أَبِي ذَرٍّ).

وَكَانَ أَبُو ذَرٍّ إِذَا حَدَّثَ بِهَذَا قَالَ: وَإِنْ رَغِمَ أَنْفِ أَبِي ذَرٍّ.

٤ - باب: لُبْسِ الْحَرِيرِ وَافْتِرَاشِهِ

١٩٨٨ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى عَنِ الْحَرِيرِ، إِلَّا هَكَذَا. وَأَشَارَ بِإِصْبَعَيْهِ اللَّتَيْنِ تَلِيَانِ الْإِبْهَامَ، يَعْنِي الْأَعْلَامَ.

٥ - باب: افْتِرَاشِ الْحَرِيرِ

١٩٨٩ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ لَبَسَ الْحَرِيرَ فِي الدُّنْيَا لَمْ يَلْبَسْهُ فِي الْآخِرَةِ).

١٩٩٠ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَانَا النَّبِيُّ ﷺ أَنْ نَشْرَبَ فِي آيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، وَأَنْ نَأْكُلَ فِيهَا، وَعَنْ لُبْسِ الْحَرِيرِ وَالْدِّيَاكِجِ، وَأَنْ نَجْلِسَ عَلَيْهِ.

٦ - باب: النَّهْيِ عَنِ التَّزَعُّفِ لِلرِّجَالِ

١٩٩١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يَتَزَعَّفَ الرَّجُلُ.

7. Obuća od učinjene kože, i druga

1992. Enes, r.a., kaže da ga je neko upitao:

- Da li Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao u sandalama?

- Da - odgovorio je on.

1993. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Neka niko od vas ne hoda obuven samo na jednu nogu! Neka se izuje ili neka obuje obuću na obje.”

8. Prvo se skida obuća s lijeve noge

1994. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada se neko od vas obuva, neka otpočne s desnom, a kada se izuva, neka počne s lijevom nogom, tako da desna bude prva na koju obuva, a posljednja sa koje izuva.”

9. Poslanikove, s.a.v.s., riječi da se ne gravira na drugom ono što je ugravirano na njegovom prstenu

1995. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., uzeo srebren prsten i na njemu ugravirao riječi *Muhammed, Allahov poslanik*, a zatim rekao:

“Imam prsten od srebra na koji sam ugravirao *Muhammed, Allahov poslanik*, zato neka niko ne gravira isto na svome prstenu!”

10. Izbacivanje iz kuća onih koji oponašaju žene

٧ - باب: النَّعَالِ السَّبْتِيَّةِ وَغَيْرَهَا

١٩٩٢ : وَعَنْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سُئِلَ :
أَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي فِي نَعْلَيْهِ؟ قَالَ :
نَعَمْ .

١٩٩٣ : وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ
رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (لَا يَمْشِي أَحَدُكُمْ
فِي نَعْلٍ وَاحِدَةٍ ، لِيُخْفِيَهُمَا جَمِيعًا أَوْ
لِيُنْعِلَهُمَا) .

٨ - باب: يَنْزِعُ نَعْلَهُ الْيَسْرَى

١٩٩٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (إِذَا أَتَعَلَّ
أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالْيَمِينِ ، وَإِذَا نَزَعَ فَلْيَبْدَأْ
بِالشَّمَالِ ، لَتَكُنِ الْيَمْنَى أَوَّلَهُمَا تُتَعَلُّ
وَأَخِرُهُمَا تُنَزَعُ) .

٩ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ : لَا يُنْقَشُ
عَلَى نَقْشِ خَاتَمِهِ

١٩٩٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَخَذَ خَاتَمًا مِنْ
وَرِقٍ ، وَنَقَشَ فِيهِ : مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ،
وَقَالَ : (إِنِّي أَخَذْتُ خَاتَمًا مِنْ وَرِقٍ ،
وَنَقَشْتُ فِيهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ، فَلَا
يُنْقَشَنَّ أَحَدٌ عَلَى نَقْشِهِ) .

١٠ - باب: إِخْرَاجِ الْمُتَشَبِّهِينَ

1996. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je prokleo muškarce koji oponašaju žene i žene koje oponašaju muškarce, i rekao:

“Izbacite ih iz vaših kuća!”

Prenosilac kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je izbacio jednog takvog, a i Omer također.

11. Puštanje brade

1997. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Razlikujte se od mušrika: ostavite duže brade, a brkove dobro skrešite!”

12. Hidab (bojenje kose)

1998. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista Jevreji i kršćani ne boje svoju kosu pa razlikujte se od njih.”

13. Kovrdžava kosa

1999. Enes, r.a., kaže:

– Kosa Allahovog Poslanika, s.a.v.s., bila je talasasta, ni ravna ni kovrčava i padala je između njegova dva uha i pleća.

2000. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je bio krupnih ruku i stopala. Nisam vidio sličnog njemu ni prije ni poslije njega. Šake mu bijahu široke.

بِالنِّسَاءِ مِنَ الْبُيُوتِ

1996 : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : لَعَنَ النَّبِيُّ ﷺ الْمُخْتَلِينَ مِنَ الرِّجَالِ، وَالْمُتَرَجِّلَاتِ مِنَ النِّسَاءِ، وَقَالَ : (أَخْرِجُوهُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ). قَالَ : فَأَخْرَجَ النَّبِيُّ ﷺ فَلَانًا وَأَخْرَجَ عُمَرُ فَلَانًا.

۱۱ - باب: إغْفَاءِ اللَّحْيِ

1997 : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (خَالِفُوا الْمُشْرِكِينَ: وَقَرُّوا اللَّحْيَ، وَأَخْفُوا الشَّوَارِبَ).

۱۲ - باب: الْخِضَابِ

1998 : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (إِنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى لَا يَصْبُغُونَ فَخَالِفُوهُمْ).

۱۳ - باب: الْجَعْدِ

1999 : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَ شَعْرُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ رَجُلًا، لَيْسَ بِالسَّيْطِ وَلَا الْجَعْدِ، بَيْنَ أُذُنَيْهِ وَعَاقِبِهِ.

۲۰۰۰ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ :

كَانَ النَّبِيُّ ﷺ ضَخْمَ الْيَدَيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ، لَمْ أَرَقَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ مِثْلَهُ، وَكَانَ بَسِطَ الْكَفَّيْنِ.

14. *Kaza'* (ostavljanje čuperaka na glavi)

2001. Ibn Omer, r.a., kaže:
čuperaka na glavi (*kaza'*).

15. Ženino namirisavanje muža rukama

2002. Aiša, r.a., kaže:

– Namirisavala sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., najljepšim mirisom koji je postojao sve dotle dok ne bih vidjela blistanje mirisa na njegovoj glavi i bradi.

16. Miris se ne odbija

2003. Enes, r.a., kaže da Vjerovjesnik, s.a.v.s., nikad nije odbijao miris.

17. *Zerira* (vrsta mirisa)

2004. Aiša, r.a., kaže:

– Namirisavala sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., svojim rukama mirisom *zerira* kada je u vrijeme Oproštajnog hadža oblačio i skidao ihrame.

18. Patnja slikara na Sudnjem danu

2005. Ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

“Oni koji prave ove slike bit će mučeni na Sudnjem danu. Njima će biti rečeno:

– Oživite ono što ste napravili!”

١٤ - باب: الْقَرْع

الْقَرْعُ

١٥ - باب: تَطْيِيبِ الْمَرْأَةِ زَوْجَهَا بِيَدَيْهَا

٢٠٠٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ: كُنْتُ أَطْيِبُ النَّبِيَّ ﷺ بِأَطْيَبِ مَا
يَجِدُ، حَتَّى أَجِدَ وَيَبْصُرُ الطَّيْبَ فِي رَأْسِهِ
وَلِخْيَتِهِ.

١٦ - باب: مَنْ لَا يَرُدُّ الطَّيْبَ

٢٠٠٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ
النَّبِيَّ ﷺ كَانَ لَا يَرُدُّ الطَّيْبَ.

١٧ - باب: الذَّرِيرَةُ

٢٠٠٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ: طَيَّبْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بِيَدَيَّ،
بِذَّرِيرَةٍ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ، لِلْحَلِّ
وَالْإِحْرَامِ.

١٨ - باب: عَذَابِ الْمُصَوِّرِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

٢٠٠٥ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ
الَّذِينَ يَصْنَعُونَ هَذِهِ الصُّورَ يُعَذَّبُونَ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ، يُقَالُ لَهُمْ: أَخْيُوا مَا خَلَقْتُمْ).

19. Osuda slika

١٩ - باب: نقض الصور

2006. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je kazao:

“Uzvišeni Allah je rekao:

- Ko čini veće nasilje od onoga koji pokušava stvoriti (nešto) slično Mojem stvaranju? Pa neka stvore makar jedno zrno! Neka stvore makar jednu prašku!”

U drugoj predaji je dodao:

“Pa neka stvore makar jedno zrno ječma!”

٢٠٠٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:
(قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذَهَبَ
يَخْلُقُ كَخَلْقِي، فَلْيَخْلُقُوا حَبَّةً، وَلْيَخْلُقُوا
ذَرَّةً). وَزَادَ فِي رِوَايَةٍ: (فَلْيَخْلُقُوا
شَعِيرَةً).

71. O LIJEPOM PONAŠANJU

1. Ko među ljudima zaslu uje najviše poštovanja

2007. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je neki čovjek došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i upitao:

- Allahov Poslaniče! Ko među ljudima zaslu uje moje najveće poštovanje?

‐Tvoja majka‐, rekao je on.

- A ko zatim - upitao je?

‐Opet tvoja majka‐, odgovorio je.

- A ko zatim - upitao je?

‐Opet tvoja majka‐, odgovorio je.

- A ko zatim - upitao je?

‐A zatim tvoj otac‐, odgovorio je.

2.  ovjek ne smije psovati svoje roditelje

2008. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

‐Zaista, u najveće grijehe spada da čovjek grdi svoje roditelje.‐

Neko je upitao:

- A kako to čovjek grdi svoje roditelje, Allahov Poslaniče?

‐čovjek psuje oca drugog čovjeka pa taj onda psuje njegova oca ili psuje njegovu majku, pa taj onda psuje njegovu majku‐, odgovorio je on.

3. Kidanje rodbinskih veza

2009. Džubejr ibn Mut‘im, r.a., kaže:

- Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kad je rekao:

٧١ . كِتَابُ الْأَدَبِ

١ - بَاب: مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ بِحُسْنِ الصُّحْبَةِ

٢٠٠٧ : عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ بِحُسْنِ صَحَابَتِي؟ قَالَ: (أُمُّكَ). قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: (ثُمَّ أُمُّكَ). قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: (ثُمَّ أُمُّكَ). قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: (ثُمَّ أَبُوكَ).

٢ - بَاب: لَا يَسُبُّ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ

٢٠٠٨ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ مِنْ أَكْبَرِ الْكَبَائِرِ أَنْ يَلْعَنَ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ). قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَكَيْفَ يَلْعَنُ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ؟ قَالَ: (يَسُبُّ الرَّجُلُ أَبَا الرَّجُلِ، فَيَسُبُّ أَبَاهُ، وَيَسُبُّ أُمَّهُ فَيَسُبُّ أُمَّهُ).

٣ - بَاب: إِنْهُمُ الْقَاطِعُ

٢٠٠٩ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ).

“Onaj ko raskine rodbinske veze neće ući u Džennet.”

4. Allah pazi onoga koji pazi rodbinu

2010. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Riječ *rahim* (materica, porodične i rodbinske veze) izvedena je iz riječi *Rahman* (Milostivi - jedno od Allahovih lijepih imena) i Allah je rekao: ‘Ja pazim onoga koji pazi rodbinu, a raskidam veze sa onima koji raskinu veze sa rodbinom.’”

5. Rodbina se pazi održavanjem dobrih odnosa s njom

2011. Amr ibn As, r.a., kaže:

– Čuo sam kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jasno i neskriveno rekao:

“Rod tog i tog nisu moji zaštitnici. Uistinu, moj zaštitnik je Allah i čestiti vjernici. Ali, oni su moja rodbina i ja njih dobro pazim održavajući s njima dobre rodbinske veze!”

6. Ne sastoji se pažnja prema rodbini u tome da se samo za učinjeno dobro uzvrati dobrim

2012. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ne pazi dobro svoju rodbinu onaj koji samo uzvraća dobrim za učinjeno dobro, dobro rodbinu pazi onaj koji održava dobre odnose sa svojom rodbinom i tada kada ona prekine rodbinske veze s njim.”

٤ - باب: مَنْ وَصَلَ وَصَلَهُ اللَّهُ

٢٠١٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ الرَّحِمَ شِجْنَةٌ مِنَ
الرَّحْمَنِ، فَقَالَ اللَّهُ: مَنْ وَصَلَ
وَصَلَتْهُ، وَمَنْ قَطَعَ قَطَعَتْهُ).

٥ - باب: تُبَلُّ الرَّحِمُ بِبِلَالِهَا

٢٠١١ : عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ جَهَارًا
غَيْرَ سِرٍّ، يَقُولُ: (إِنَّ آلَ أَبِي فُلَانٍ لَيْسُوا
بِأَوْلِيَائِي، إِنَّمَا وَلِيِّيَ اللَّهُ وَصَالِحُ
الْمُؤْمِنِينَ، وَلَكِنْ لَهُمْ رَحِمٌ أَبْلَاهَا
بِلَالِهَا).

٦ - باب: لَيْسَ الْوَاصِلُ بِالْمُكَافِيءِ

٢٠١٢ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَيْسَ
الْوَاصِلُ بِالْمُكَافِيءِ، وَلَكِنْ الْوَاصِلُ الَّذِي
إِذَا قُطِعَتْ رَحِمُهُ وَصَلَهَا).

7. Milost prema djeci, njihovo ljubljenje i grljenje

2013. Aiša, r.a., priča:

– Došao neki beduin Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Vi ljubite djecu?! Mi ih ne ljubimo.

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“A šta ti ja mogu kad je Allah iz tvoga srca istrkao milost.”

2014. Omer ibn Hattab, r.a., kaže da je jednom pred Vjerovjesnika, s.a.v.s., stigao ratni plijen u ljudstvu. Među zarobljenicima je bila i neka žena koja je iz svojih grudi izmuzala mlijeko i tako hranila (dijete). Kad bi među zarobljenicima našla neko dijete, uzimala bi ga, stavljala uz svoja njedra i dojila.

Tada nam je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Mislite li da bi ova žena mogla svoje dijete baciti u vatru?”

Mi smo rekli:

- Ne, ukoliko bi bila u mogućnosti da ga ne baci.

Onda je on rekao:

“Allah je milostiviji prema Svojim robovima od nje prema svom djetetu.”

8. Allah je podijelio milost na stotinu dijelova

2015. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako govori:

“Allah je podijelio milost na stotinu dijelova, pa je devedeset i devet dijelova zadržao kod Sebe, a samo jedan dio spustio na Zemlju. To što su Njegova

۷ - باب: رَحْمَةُ الْوَلَدِ وَتَقْبِيلُهُ وَمُعَانَقَتُهُ

۲۰۱۳ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: جَاءَ أَغْرَابِي إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: تَقْبُلُونَ الصَّبِيَّانَ؟ فَمَا نَقْبَلُهُمْ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَوْ أَمْلِكُ لَكَ أَنْ نَرَعَ اللَّهُ مِنْ قَلْبِكَ الرَّحْمَةَ).

۲۰۱۴ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَدِمَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ سَبِيٌّ، فَإِذَا أَمْرَأَةٌ مِنَ السَّبِيِّ تَحْلِبُ ثَدْيَهَا تَسْقِي، إِذَا وَجَدَتْ صَبِيًّا فِي السَّبِيِّ أَخَذَتْهُ، فَأَلَصَقَتْهُ بِبَطْنِهَا وَأَرْضَعَتْهُ، فَقَالَ لَنَا النَّبِيُّ ﷺ: (أَتَرَوْنَ هَذِهِ طَارِحَةً وَلَدَهَا فِي النَّارِ؟). قُلْنَا: لَا، وَهِيَ تَقْدِرُ عَلَى أَنْ لَا تَطْرَحَهُ، فَقَالَ: (اللَّهُ أَرْحَمُ بِعِبَادِهِ مِنْ هَذِهِ بِوَلَدِهَا).

۸ - باب: جَعَلَ اللَّهُ الرَّحْمَةَ فِي مِائَةِ جُزْءٍ

۲۰۱۵ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (جَعَلَ اللَّهُ الرَّحْمَةَ مِائَةَ جُزْءٍ، فَأَمْسَكَ عِنْدَهُ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ جُزْءًا، وَأَنْزَلَ فِي الْأَرْضِ جُزْءًا وَاحِدًا، فَمِنْ ذَلِكَ الْجُزْءِ

stvorenja međusobno milostiva dolazi od tog dijela, pa čak i to da kobila diže svoje kopito od svoga mladunčeta iz bojazni da ga ne pričepi.”

9. Stavljanje djeteta na krilo

2016. Usame ibn Zejd, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., stavljao je mene na jednu stranu, a Hasana ibn Alija na drugu stranu svog krila, zatim bi nas prigrlio govoreći:

“O moj Bože! Budi im milostiv! I ja sam, zaista, milostiv prema njima!”

10. Samilost među ljudima i životinjama

2017. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Jednom kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao klanjati i mi zajedno s njim, jedan beduin je u namazu rekao:

- Moj Bože! Smiluj se meni i Muhammedu i nikom drugom!

Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., predavši selam završio klanjanje, rekao je beduinu:

“Ti si suzio ono što je veoma prostrano (Allahovu milost).”

2018. Nu'man ibn Bešir, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Vidjet ćeš da su vjernici u njihovoj međusobnoj samilosti, ljubavi i saosjećanju poput jednog organizma: kada neki njegov organ oboli, svi ostali dijelovi mu se pridružuju u bdijenju i groznici.”

يَتَرَاحِمُ الْخَلْقُ، حَتَّى تَرْفَعَ الْفَرَسُ حَافِرَهَا عَنْ وَلَدِهَا، خَشْيَةً أَنْ تُصِيبَهُ.

٩ - باب: وَضَعَ الصَّبِيَّ عَلَى الْفَخِذِ

٢٠١٦ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَأْخُذُنِي

فَيَقْبِضُنِي عَلَى فَخْذِهِ، وَيَقْبِضُ الْحَسَنَ عَلَى

فَخْذِهِ الْآخَرَى، ثُمَّ يَضُمُّهُمَا، ثُمَّ يَقُولُ:

(اللَّهُمَّ أَرْحَمْهُمَا فَإِنِّي أَرْحُمُهُمَا).

١٠ - باب: رَحْمَةُ النَّاسِ وَالْبَهَائِمِ

٢٠١٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ: قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي صَلَاةٍ وَقُمْنَا

مَعَهُ، فَقَالَ أَغْرَابِيُّ وَهُوَ فِي الصَّلَاةِ:

اللَّهُمَّ أَرْحَمْنِي وَمُحَمَّدًا، وَلَا تَرْحَمْ مَعَنَا

أَحَدًا. فَلَمَّا سَلَّمَ النَّبِيُّ ﷺ قَالَ

لِلْأَغْرَابِيِّ: (لَقَدْ حَجَرْتَ وَاسِعًا).

٢٠١٨ : عَنِ الثُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

(تَرَى الْمُؤْمِنِينَ: فِي تَرَاحُمِهِمْ،

وَتَوَادُّهِمْ، وَتَعَاطُفِهِمْ، كَمَثَلِ الْجَسَدِ،

إِذَا أَشْتَكَى غَضْوًا، تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ

جَسَدِهِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَى).

٢٠١٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا مِنْ مُسْلِمٍ

2019. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Koji god musliman zasadi neku sadnicu pa od nje bude jeo čovjek ili neka životinja, imat će za to sadaku (bit će nagrađen kao da je podijelio sadaku).”

2020. Džerir ibn Abdullah el-Bedželi, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko ne bude milostiv, neće se ni prema njemu milosti imati.”

II. Preporučivanje dobročinstva prema susjedu

2021. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Džibril mi je neprestano preporučivao dobročinstvo prema susjedu tako da sam pomislio da će susjeda uključiti među nasljednike.”

12. Grijeh onoga čiji susjed nije siguran od njegova zla

2022. Ebu Šurejh, r.a., kaže:

– Zaista je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Tako mi Allaha, on ne vjeruje! Tako mi Allaha, on ne vjeruje! Tako mi Allaha, on ne vjeruje!”

Tada je neko upitao:

- Ko to, Allahov Poslaniče?

On je odgovorio:

“Onaj čiji susjed nije siguran od njegova zla.”

13. Onaj koji vjeruje u Allaha i u Sudnji dan, neka ne uznemirava svoga susjeda!

عَرَسَ غَرَسًا، فَأَكَلَ مِنْهُ إِنْسَانٌ أَوْ دَابَّةٌ،
إِلَّا كَانَ لَهُ صَدَقَةٌ).

٢٠٢٠ : عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْبَجَلِيِّ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ
لَا يَرْحَمُ لَا يُرْحَمُ).

١١ - باب: الوصاية بالجار

٢٠٢١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا زَالَ جِبْرِيلُ
يُوصِينِي بِالْجَارِ، حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ
سَيُورُّهُ).

١٢ - باب: إثم من لا يأمن جاره بوائقه

٢٠٢٢ : عَنْ أَبِي شُرَيْحٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (وَاللَّهُ لَا
يُؤْمِنُ، وَاللَّهُ لَا يُؤْمِنُ، وَاللَّهُ لَا يُؤْمِنُ).
قِيلَ: وَمَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: (الَّذِي
لَا يَأْمَنُ جَارُهُ بَوَائِقِهِ).

١٣ - باب: مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُؤْذِ جَارَهُ

٢٠٢٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ كَانَ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُؤْذِ جَارَهُ،
وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ).

2023. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko vjeruje u Allaha i u Sudnji dan, neka ne uznemirava svoga susjeda; ko vjeruje u Allaha i u Sudnji dan, neka velikodušno ugosti svoga gosta; ko vjeruje u Allaha i u Sudnji dan, neka govori ono što je dobro ili neka šuti.”

14. Svako dobro (djelo) je sadaka

2024. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Svako dobro (djelo) je sadaka.”

15. Blagost u svemu

2025. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista Allah voli blagost u svemu.”

16. Međusobna saradnja vjernika

2026. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Vjernici su međusobno poput čvrste građevine čiji dijelovi ojačavaju jedan drugog.”

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pokazujući kako to izgleda, isprepleo svoje prste. Dok je on još sjedio, ušao je čovjek koji je nešto pitao ili neku drugu potrebu imao pa se Vjerovjesnik, s.a.v.s., okrenuo nama i rekao:

“Zauzmite se (za njega), bit ćeteagrađeni! I neka Allah odredi ono šta hoće preko jezika Svoga Vjerovjesnika!”

۱۴ - باب: كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ

۲۰۲۴ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ).

۱۵ - باب: الرِّفْقُ فِي الْأَمْرِ كُلِّهِ

۲۰۲۵ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الرِّفْقَ فِي الْأَمْرِ كُلِّهِ).

۱۶ - باب: تَعَاوُنِ الْمُؤْمِنِينَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا

۲۰۲۶ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ، يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا). ثُمَّ شَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ. وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ جَالِسًا، إِذْ جَاءَ رَجُلٌ يَسْأَلُ، أَوْ طَالِبٌ حَاجَةٍ، أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ فَقَالَ: (أَسْفَعُوا فَلْتَوْجَرُوا، وَلْيَقْضِ اللَّهُ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ مَا شَاءَ).

۱۷ - باب: لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ ﷺ فَاحِشًا وَلَا مُتَفَحِّشًا

17. Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije bio nedoličan niti bestidan

2027. Enes ibn Malik, r.a., kaže

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije vrijedao, nije bio bestidnik i nije proklinjao. Za nekog od nas, koga je za nešto htio ukoriti, samo bi rekao:

“Šta mu je, čelo mu se uprašilo!”

18. Lijepa narav i darežljivost

2028. Džabir, r.a., kaže:

– Kada je od njega nešto zaiskano Vjerovjesnik, s.a.v.s., nikada nije rekao “ne”.

2029. Enes, r.a., kaže:

– Služio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., deset godina, i nikada mi nije rekao ni “uh”, ni “zašto si to uradio”, ni “zašto to nisi uradio”.

19. Zabrana psovke i klevete

2030. Ebu Zerr, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako govori:

“Ako neko nekoga optuži za razvrat ili za nevjerovanje u Boga, te će se klevete vratiti njemu ukoliko optužena osoba bude nevinna.”

2031. Sabit ibn Dahhak, r.a., jedan od prisutnih pod Drvetom (na Hudejbiji kada su davali prisegu Poslaniku) kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

٢٠٢٧ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ ﷺ سَبَابًا، وَلَا فَحَاشًا، وَلَا لَعَانًا، كَانَ يَقُولُ لِأَحَدِنَا عِنْدَ الْمَعْتَبَةِ: (مَا لَهُ تَرَبَّ جَيْئُهُ).

١٨ - باب: حُسْنُ الْخُلُقِ وَالسَّخَاءِ
وَمَا يُكْرَهُ مِنَ الْبُخْلِ

٢٠٢٨ : عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَا سُئِلَ النَّبِيُّ ﷺ عَنْ شَيْءٍ قَطُّ فَقَالَ: لَا.

٢٠٢٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَدَمْتُ النَّبِيَّ ﷺ عَشْرَ سِنِينَ، فَمَا قَالَ لِي: أَفْ، وَلَا: لِمَ صَنَعْتَ؟ وَلَا: أَلَا صَنَعْتَ.

١٩ - باب: مَا يُنْهَى مِنَ السَّبَابِ وَاللَّعْنِ

٢٠٣٠ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لَا يَزِمِي رَجُلٌ رَجُلًا بِالْفُسُوقِ، وَلَا يَزِمِيهِ بِالْكَفْرِ، إِلَّا أَزْتَدْتُ عَلَيْهِ، إِنْ لَمْ يَكُنْ صَاحِبُهُ كَذَلِكَ).

٢٠٣١ : عَنْ ثَابِتِ بْنِ الضَّحَّاكِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ الشَّجَرَةِ:

“Ko se zakune na drugu vjeru osim islama, on je, zaista, to što je rekao. Čovjek se ne može zavjetovati u ono što ne posjeduje. Ko poćini samoubistvo nekim predmetom na ovom svijetu, bit će tim predmetom mućen na Sudnjem danu. Ko kune vjernika ima grijeh kao da ga je ubio. Ko optuži vjernika za nevjerovanje u Boga ima grijeh kao da ga je ubio.”

20. Osuda iskripljivanja tuđih riječi

2032. Huzejfe, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“U Džennet neće ući onaj koji iskripljeno prenosi tuđe riječi (sa ciljem nanošenja štete i neprijateljstva među ljudima).”

21. Osuda pretjeranog hvaljenja

2033. Ebu Bekre, r.a., kaže da je jedan čovjek pretjerano hvalio drugog čovjeka, koji je bio spomenut u prisustvu Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Teško se tebi! Posjekao si vrat svome drugu.”

Ovo je ponovio nekoliko puta i rekao:

“Ako je neophodno da neko nekoga pohvali, onda neka kaže: ‘Ja mislim tako i tako’, i to samo ukoliko stvarno tako misli, a Allah sviđa račune (zna kakav

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ حَلَفَ عَلَى مِلَّةٍ غَيْرِ الْإِسْلَامِ فَهُوَ كَمَا قَالَ، وَلَيْسَ عَلَى ابْنِ آدَمَ نَذْرٌ فِيمَا لَا يَمْلِكُ، وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِشَيْءٍ فِي الدُّنْيَا عَذَبَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ لَعَنَ مُؤْمِنًا فَهُوَ كَقَتْلِهِ، وَمَنْ قَذَفَ مُؤْمِنًا بِكُفْرٍ فَهُوَ كَقَتْلِهِ).

٢٠ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ النَّمِيمَةِ

٢٠٣٢ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَتَاتٌ).

٢١ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ التَّمَادُحِ

٢٠٣٣ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّ رَجُلًا ذَكَرَ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ فَأَثْنَى عَلَيْهِ رَجُلٌ خَيْرًا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَيْحَكَ، قَطَعْتَ عُتْقَ صَاحِبِكَ - يَقُولُهُ مِرَارًا - إِنْ كَانَ أَحَدُكُمْ مَادِحًا لَا مَحَالَةَ فَلْيَقُلْ: أَحْسِبُ كَذَا وَكَذَا، إِنْ كَانَ يُرَى أَنَّهُ

je on stvarno), jer niko nikoga ne može prije Allaha čestitim proglasiti.”

كَذَلِكَ، وَحَسْبُهُ اللَّهُ، وَلَا يُزَكِّي عَلَى اللَّهِ أَحَدًا).

22. Zabrana zavidnosti i razdora

2034. Enes ibn Malik, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nemojte mrziti jedni druge; nemojte zavidjeti jedni drugima; nemojte okretati leđa jedni drugima, nego budite braća, o Allahovi robovi! Nije dozvoljeno muslimanu da ne govori sa svojim bratom više od tri dana.”

2035. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Čuvajte se sumnjičenja, jer je sumnjičenje najgori lažan govor. I nemojte istraživati mahane kod drugih, i nemojte uhoditi druge, i nemojte se međusobno nadmetati u kupoprodaji, i nemojte zavidjeti jedni drugima, i nemojte mrziti jedni druge, i nemojte okretati leđa jedni drugima, nego budite braća, o Allahovi robovi!”

23. Koja vrsta sumnjičenja je dozvoljena

2036. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Ne mislim da taj i taj znaju išta o našoj vjeri.”

24. Vjernik treba sakriti svoje grijehe

2037. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

٢٢ - باب: مَا يَنْهَى عَنِ التَّحَاسُدِ وَالتَّدَابُرِ

٢٠٣٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا تَبَاغَضُوا، وَلَا تَحَاسَدُوا، وَلَا تَدَابَرُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا، وَلَا يَجُلُ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ).

٢٠٣٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ، وَلَا تَحَسَّسُوا، وَلَا تَجَسَّسُوا، وَلَا تَنَاجَشُوا، وَلَا تَحَاسَدُوا، وَلَا تَبَاغَضُوا، وَلَا تَدَابَرُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا).

٢٣ - باب: مَا يَجُوزُ مِنَ الظَّنِّ

٢٠٣٦ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا أَظُنُّ فُلَانًا وَفُلَانًا يَغْرِفَانِ مِنْ دِينِنَا شَيْئًا). وَفِي رِوَايَةٍ: (يَغْرِفَانِ دِينَنَا الَّذِي نَحْنُ عَلَيْهِ).

٢٤ - باب: سِتْرُ الْمُؤْمِنِ عَلَى نَفْسِهِ

٢٠٣٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

– Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Svim mojim sljedbenicima bit će oprošteno, osim onima koji svoje grijehe javno čine (ili otkrivaju svoje grijehe drugima). Primjer takvog bestida je kada čovjek poćini grijeh tokom noći pa, iako ga je Allah sakrio, ujutro kaže: ‘O taj i taj, jućer sam uradio to i to.’ Njegov Gospodar ga je zaklonio (da se ne zna za njegov grijeh) a on ustao i stao skidati sa sebe Allahov pokrov.”

25. Raskidanje veza i hadis: “Nije dozvoljeno muslimanu da napusti brata svoga (da ne govori sa svojim bratom) duće od tri dana.”

2038. Ebu Ejjub el-Ensari, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nije dozvoljeno ćovjeku da raskine veze sa svojim bratom duće od tri noći, tako da, kad se sretnu njih dvojica da jedan od drugog okrenu glavu. Od njih dvojice je bolji onaj koji prvi pozdravi.”

26. Ajet: *O vi koji vjerujete, imajte uvijek Allaha na umu i budite sa onim koji su iskreni.* (Et-Tevbe, 119); zabrana laži

2039. Abdullah, r.a., prića da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista, iskrenost vodi dobroćinstvu, a dobroćinstvo vodi Džennetu. Zaista ćovjek koji stalno govori istinu postane

قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (كُلُّ أُمَّتِي مُعَافَى إِلَّا الْمُجَاهِرُونَ، وَإِنَّ مِنَ الْمَجَانَةِ أَنْ يَعْمَلَ الرَّجُلُ بِاللَّيْلِ عَمَلًا، ثُمَّ يُضْبِحُ وَقَدْ سَتَرَهُ اللَّهُ، فَيَقُولُ: يَا فَلَانُ، عَمِلْتَ الْبَارِحَةَ كَذَا وَكَذَا، وَقَدْ بَاتَ يَسْتُرُهُ رَبُّهُ، وَيُضْبِحُ يَكْثِفُ سِتْرَ اللَّهِ عَنْهُ).

٢٥ - باب: الهجرة وقول النبي: (لَا يَحِلُّ لِرَجُلٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ

٢٠٣٨ : عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا يَحِلُّ لِرَجُلٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ، يَلْتَقِيَانِ: فَيُعْرِضُ هَذَا وَيُعْرِضُ هَذَا، وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ).

٢٦ - باب: قول الله تعالى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾ وَمَا يُنْهَى عَنِ الْكُذْبِ

٢٠٣٩ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ الصَّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقُ حَتَّى يَكُونَ صَدِيقًا).

istinoljubiv (*siddik*). Zaista, laž vodi u razvrat, a razvrat vodi Džehennemu. Zaista, čovjek koji uporno laže kod Allaha bude upisan kao lažac.”

وَأِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وَإِنَّ
الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ
لَيَكْذِبُ، حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَابًا).

27. Otrpiti uznemiravanje

2040. Ebu Musa, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Niko nije strpljiviji od Allaha na uznemiravanja koja se čuju. On sluša od ljudi kako Mu pripisuju sina i opet im dariva zdravlje i opskrbljuje ih.”

٢٧ - باب: الصَّبْرُ فِي الْأَذَى

٢٠٤٠ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَيْسَ أَحَدٌ،
أَوْ: لَيْسَ شَيْءٌ أَضْبَرَ عَلَى أَدَى سَمِعَهُ
مِنَ اللَّهِ، إِنَّهُمْ لَيَدْعُونَ لَهُ وَلَدًا، وَإِنَّهُ
لَيَعَافِيهِمْ وَيَرْزُقُهُمْ).

28. Opres u srdžbi

2041. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nije silan onaj ko je dobar hrvač, nego onaj koji sebe u srdžbi savlada.”

٢٨ - باب: الْحَذَرُ مِنَ الْغَضَبِ

٢٠٤١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَيْسَ
الشَّدِيدُ بِالصُّرَعَةِ، إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي
يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ).

2042. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je neko rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- Daj mi savjet!

“Ne srdi se”, reče mu.

Ovaj je to od njega više puta tražio i svaki put bi mu on govorio:

“Ne srdi se!”

٢٠٤٢ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ
رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: أَوْصِنِي؟ قَالَ:
(لَا تَغْضَبْ). فَرَدَّدَ مِرَارًا، قَالَ: (لَا
تَغْضَبْ).

29. Stid

٢٩ - باب: الْحَيَاءُ

2043. Imran ibn Husajn, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

٢٠٤٣ : عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ

“Stid donosi samo dobro.”

30. Ako se ne stidiš, čini šta god želiš

2044. Ebu Mesud el-Ensari, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ono što su ljudi shvatili od govora ranog vjerovjesništva jest: ‘Ako se ne stidiš, čini šta god želiš.’”

31. Druženje s ljudima; Ibn Mesud kaže: “Druži se sa ljudima, ali nemoj nipošto svoju vjeru povrijediti i našali se sa svojom familijom!”

2045. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., se družio s nama toliko da je i mome malom bratu govorio:

“O Ebu Umejr! Šta učini nugajr (slavujčić)?”

32. Vjernik ne smije dozvoliti da bude dva puta ugrižen iz iste rupe

2046. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Vjernik ne smije dozvoliti da bude ugrižen dva puta iz iste rupe.”

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الْحَيَاءُ لَا يَأْتِي إِلَّا بِخَيْرٍ).

۳۰ - باب: إِذَا لَمْ تَسْتَحْ فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ

۲۰۴۴ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ مِمَّا أَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ النَّبَوَّةِ الْأُولَى: إِذَا لَمْ تَسْتَحْ فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ).

۳۱ - باب: الْإِنْسَاطُ إِلَى النَّاسِ، قَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ: خَالَطَ النَّاسَ وَدِينَكَ

لَا تَكَلِّمْنَهُ وَالِدُعَابَةِ مَعَ الْأَهْلِ ۲۰۴۵ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنْ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ لَيَخَالِطُنَا، حَتَّى يَقُولَ لِأَخٍ لِي صَغِيرٍ: (يَا أَبَا عُمَيْرٍ، مَا فَعَلَ النَّعِيرُ).

۳۲ - باب: لَا يُلْدَغُ الْمُؤْمِنُ مِنْ جُحْرِ مَرَّتَيْنِ

۲۰۴۶ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: (لَا يُلْدَغُ الْمُؤْمِنُ مِنْ جُحْرِ وَاحِدٍ مَرَّتَيْنِ).

33. Šta je od poezije - pjesama redžeza i hidaa dozvoljeno, a šta pokuđeno

2047. Ubejj ibn Ka'b, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista ima poezije koja je mudrost.”

34. Pokuđeno je da poezija potpuno obuzme čovjeka tako da ga odvraća od sjećanja na Allaha, od nauke i Kur'ana

2048. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Da se utroba nekog od vas napuni gnojem bolje mu je nego da se napuni poezijom.”*

35. Kad neko kaže: “Teško tebi.”

2049. Enes, r.a., kaže da je neki beduin došao Vjerovjesniku, s.a.v.s. i rekao:

- Allahov Poslaniče, kad će Sudnji dan...? (vidi hadis br. 1530).

U ovoj predaji, nakon Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., riječi: “Ti ćeš biti sa onim koga voliš”, još stoji:

Pa smo upitali:

- Odnosi li se to i na nas?

“Da”, rekao je on.

۳۳ - باب: مَا يَجُوزُ مِنَ الشُّعْرِ وَالرَّجَزِ وَالْحَدَاءِ وَمَا يُكْرَهُ مِنْهُ
۲۰۴۷ : عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (إِنَّ مِنَ الشُّعْرِ حِكْمَةً).

۳۴ - باب: مَا يُكْرَهُ أَنْ يَكُونَ الْغَالِبَ عَلَى الْإِنْسَانِ الشُّعْرُ حَتَّى يَصُدَّهُ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَالْعِلْمِ وَالْقُرْآنِ

۲۰۴۸ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (لَأَنْ يَمْتَلِيءَ جَوْفُ أَحَدِكُمْ قَيْحًا خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَمْتَلِيءَ شِعْرًا).

۳۵ - باب: مَا جَاءَ فِي قَوْلِ الرَّجُلِ : وَيْلَكَ

۲۰۴۹ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَتَى تَقُومُ السَّاعَةُ ؟ تَقَدَّمَ وَزَادَ فِي هَذِهِ الرُّوَايَةِ بَعْدَ قَوْلِهِ : (أَنْتَ مَعَ مَنْ أَحْبَبْتَ) . فَقُلْنَا : وَنَحْنُ كَذَلِكَ . قَالَ : (نَعَمْ) .

*Misli se na svaku vrstu poezije koja odvraća od Boga i Njegova programa za uređenje čovjekova života te koja pobuđuje negativne emocije i razvrat, dok je pjesništvo koje djeluje u pravcu suprotnom od ovoga ne samo dozvoljeno nego i poželjno. (nap. ured.)

36. Lažno predstavljanje (pripisivanje lažnog porijekla)

2050. Ibn Omer, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Za svakoga ko ustvrdi da mu je otac neko ko to nije (ko se lažno predstavi) na Sudnjem danu će biti poboden bajrak pa će se govoriti: 'Ovo je prevara toga i toga, sina toga i toga.'”

37. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: “*Kerm* (plemenitost) je, uistinu, srce vjernikovo.”

2051. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Ne nazivajte grožde imenom *kerm* (plemenitost) jer je kerm srce vjernika.”

38. Promjena nekog imena u ljepše od njega

2052. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je prvobitno ime Zejnebe bilo Berra (znači: dobra, čestita). Zato se govorilo: ‘Ona samu sebe proglašava čestitom!’, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., njezino ime promijenio u Zejneb.

39. Dozivanje prijatelja ispuštanjem slova iz njegova imena

2053. Enes, r.a., priča da je Umm Sulejm putovala zajedno u transportu čije je deve gonio Vjerovjesnikov, s.a.v.s., momak Endžeša pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Polahko, Endžeš, voziš staklenke!”

۳۶ - باب: مَا يُدْعَى النَّاسُ بِآبَائِهِمْ

۲۰۵۰ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ الْغَايِرَ يُنْصَبُ لَهُ لُؤَاءٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَيَقَالُ: هَذِهِ عَدْرَةُ فُلَانٍ بْنِ فُلَانٍ).

۳۷ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ: «إِنَّمَا الْكَرَمُ قَلْبُ الْمُؤْمِنِ»

۲۰۵۱ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَا تُسَمُّوا الْعِنَبَ الْكَرَمَ، إِنَّمَا الْكَرَمُ قَلْبُ الْمُؤْمِنِ).

۳۸ - باب: تَحْوِيلِ الْأَسْمِ إِلَى اسْمٍ أَحْسَنَ مِنْهُ

۲۰۵۲ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ زَيْنَبَ كَانَ أَسْمُهَا بَرَّةً، فَقِيلَ: تُرْكِي نَفْسَهَا، فَسَمَّاهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ زَيْنَبَ.

۳۹ - باب: مَنْ دَعَا صَاحِبَهُ فَتَقَصَّ مِنْ اسْمِهِ حَرْفًا

۲۰۵۳ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ فِي الثَّقَلِ، وَأَنْجَشَتْ غُلَامَ النَّبِيِّ ﷺ يُسَوِّقُ بِهِنَّ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَا أَنْجَشُ، رُوَيْدَكَ سَوِّقَكَ بِالْقَوَارِيرِ).

40. Najmrže ime Allahu uzvišenom

2054. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Na Sudnjem danu Allahu će najogavnije biti ime onoga koji je sebe nazivao *Kralj kraljeva* (Vladar vladara).”

41. Zahvaljivanje (Allahu) prilikom kihanja

2055. Enes, r.a., kaže:

– Dvojica su kihnuli u prisustvu Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa je on jednom blagoslovio, a drugom nije. Kada je upitan zašto je tako postupio, on je odgovorio:

“Ovaj je Allahu zahvalio (rekao je: *El-hamdu lillah*), a onaj drugi nije.”

42. Šta je poželjno kod kihanja, a šta nepoželjno kod zijevanja

2056. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista Allah voli kihanje, a ne voli zijevanje. Stoga, kada neko od vas kihne i zahvali Allahu, dužnost je svakog muslimana koji ga je čuo da mu kaže: *'Jerhamukellah* (Allah ti se smilovao!) Zijevanje je pak šejtansko, i zato kada se nekome od vas zijeva neka to pokuša zaustaviti koliko god je moguće jer, zaista, kada neko od vas zijeva, šejtan mu se smije.”

٤٠ - باب: أَبْغَضُ الْأَسْمَاءِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

٢٠٥٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَخْنَى الْأَسْمَاءِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ تَسَمَّى مَلِكَ الْأَمْلَاكِ).

٤١ - باب: الْحَمْدُ لِلْعَاطِسِ

٢٠٥٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: عَطَسَ رَجُلَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ، فَشَمَّتْ أَحَدَهُمَا وَلَمْ يُشَمِّتِ الْآخَرَ، فَقِيلَ لَهُ، فَقَالَ: (هَذَا حَمِدَ اللَّهَ، وَهَذَا لَمْ يَحْمَدِ اللَّهَ).

٤٢ - باب: مَا يُسْتَحَبُّ مِنَ الْعُطَاسِ وَمَا يُكْرَهُ مِنَ التَّثَاؤُبِ

٢٠٥٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعُطَاسَ وَيَكْرَهُ التَّثَاؤُبَ، فَإِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ وَحَمِدَ اللَّهَ، كَانَ حَقًّا عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ سَمِعَهُ أَنْ يَقُولَ لَهُ: يَرْحَمُكَ اللَّهُ، وَأَمَّا التَّثَاؤُبُ: فَإِنَّمَا هُوَ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَإِذَا تَنَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيُرِدِّهِ مَا اسْتَطَاعَ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا تَنَاءَبَ ضَحِكَ مِنْهُ الشَّيْطَانُ).

1. Manja grupa treba prva pozdraviti veću grupu

2057. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Mladi će (prvi) pozdraviti starijeg, onaj koji ide onoga koji sjedi i manja grupa veću grupu.”

2. Onaj koji ide će (prvi) pozdraviti onoga koji sjedi

2058. Ebu Hurejre, r.a., u drugoj predaji, kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj koji jaše pozdravit će (prvi) onoga koji hoda, onaj koji hoda onoga koji sjedi i manja grupa veću grupu.”

3. Pozdravljanje poznanika i nepoznatih

2059. Abdullah ibn Amr, r.a., priča da je neko upitao Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

- Koja su djela najbolja u islamu?

On je odgovorio:

“Da nahraniš drugoga i pozdraviš poznanika i onoga kojega ne poznaješ.”

4. Traženje dozvole za ulazak je zato da se ne bi vidjelo nedozvoljeno

١ - باب: تَسْلِيمِ الْقَلِيلِ عَلَى الْكَثِيرِ

٢٠٥٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يُسَلِّمُ الصَّغِيرُ عَلَى الْكَبِيرِ وَالْمَارُّ عَلَى الْقَاعِدِ، وَالْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيرِ).

٢ - باب: تَسْلِيمِ الْمَاشِي عَلَى الْقَاعِدِ

٢٠٥٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فِي رِوَايَةٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

(يُسَلِّمُ الرَّاكِبُ عَلَى الْمَاشِي، وَالْمَاشِي عَلَى الْقَاعِدِ، وَالْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيرِ).

٣ - باب: السَّلَامُ لِلْمَعْرِفَةِ وَغَيْرِ الْمَعْرِفَةِ

٢٠٥٩ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ: أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ؟ قَالَ: (تُطْعِمُ الطَّعَامَ، وَتَقْرَأُ السَّلَامَ، عَلَى مَنْ عَرَفْتَ، وَعَلَى مَنْ لَمْ تَعْرِفْ).

٤ - باب: الاسْتِئْذَانُ مِنْ أَجْلِ الْبَصَرِ

2060. Sehl ibn Sa'd, r.a., kaže:

– Neki čovjek je provirio kroz rupicu u odaju Vjerovjesnika, s.a.v.s., dok se Vjerovjesnik, s.a.v.s., češao po glavi metalnim češljem. Tada je on rekao:

“Da sam znao da viriš kroz rupicu, ubo bih te njime u oko. Naredba o traženju dozvole za ulazak propisana je da se ne bi gledalo u nedozvoljeno.”

5. Činjenje bluda organima mimo spolnog organa

2061. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Allah je odredio čovjeku udio u bludu koji će neizbježno počiniti. Tako je blud oka bludan pogled, blud jezika bludan govor, blud duše bludna želja i strast, a spolni organ to potvrđuje ili negira.”

6. Pozdravljanje djece

2062. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., prošao pored djece, pozdravio ih i rekao:

– Ovako je činio i Vjerovjesnik, s.a.v.s.

7. Kada neko na upit “Ko je?” odgovori sa: “Ja sam!”

2063. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Došao sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., u vezi s dugom moga oca i pokucao na vrata. On je upitao:

٢٠٦٠ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: أَطَّلَعَ رَجُلٌ مِنْ جُحْرِ فِي حُجْرِ النَّبِيِّ ﷺ، وَمَعَ النَّبِيِّ ﷺ مِذْرَى يَحْكُ بِهَ رَأْسَهُ، فَقَالَ: (لَوْ أَعْلَمْتُ أَنَّكَ تَنْظُرُ، لَطَعَنْتُ بِهَ فِي عَيْنِكَ، إِنَّمَا جُعِلَ الْإِسْتِذَانُ مِنْ أَجْلِ الْبَصَرِ).

٥ - باب: زَنَا الْجَوَارِحِ دُونَ الْفَرْجِ

٢٠٦١ : عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: (إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ عَلَى ابْنِ آدَمَ حَظَّهُ مِنَ الزَّنا، أَذْرَكَ ذَلِكَ لَا مَحَالَةَ، فَرِزْنَا الْعَيْنِ النَّظْرُ، وَزَنَا اللِّسَانِ النَّطْقُ، وَالنَّفْسُ تَتَمَنَّى وَتَشْتَهِي، وَالْفَرْجُ يُصَدِّقُ ذَلِكَ أَوْ يُكَذِّبُهُ).

٦ - باب: التَّسْلِيمِ عَلَى الصَّبِيَّانِ
٢٠٦٢ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ مَرَّ عَلَى صَبِيَّانٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمَا، وَقَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَفْعَلُهُ.

٧ - باب: إِذَا قَالَ: مَنْ ذَا؟ فَقَالَ: أَنَا

٢٠٦٣ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فِي دِينِ

“Ko je?”

- Ja - odgovorio sam.

On je tada rekao:

“Ja, ja?” (stavljajući mu do znanja da mu se takav odgovor nije dopao, tj. da je trebao reći svoje ime i prezime).

8. Pravljenje mjesta na sijelima

2064. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Čovjek neće tražiti od drugog da ustane sa svoga mjesta da bi on sjeo na to mjesto. Stoga napravite mjesta i razmaknite se!”

9. Sjedenje sa savijenim nogama obuhvaćenim rukama

2065. Ibn Omer, r.a., kaže:

- Vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u dvorištu Kabe kako sjedi savijenih nogu obuhvaćenih rukama na ovaj način (pokazao je kako).

10. Ako je u skupini više od tri osobe, nije pokudeno sašaptavanje i vođenje povjerljivog razgovora

2066. Abdullah, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Kada vas je u skupini troje, onda neka dvoje između vas ne vode tajni razgovor mimo trećega, sve dok ne budete među više ljudi, kako ga to ne bi povrijedilo.”

كَانَ عَلَى أَبِي، فَدَقَّقْتُ الْبَابَ، فَقَالَ: (مَنْ ذَا؟). فَقُلْتُ: أَنَا، فَقَالَ: (أَنَا أَنَا). كَأَنَّهُ كَرَمَهَا.

۸ - باب: التَّفْسُحُ فِي الْمَجَالِسِ

۲۰۶۴ : عَنْ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا يُقِيمُ الرَّجُلُ الرَّجُلَ مِنْ مَجْلِسِهِ ثُمَّ يَجْلِسُ فِيهِ، وَلَكِنْ تَفْسَحُوا وَتَوَسَّعُوا).

۹ - باب: الِاخْتِبَاءُ بِالْيَدِ

۲۰۶۵ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بِفَنَاءِ الْكَعْبَةِ، مُحْتَبِئًا بِيَدِهِ هَكَذَا.

۱۰ - باب: إِذَا كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ثَلَاثَةٍ فَلَا بَأْسَ بِالمُسَارَةِ وَالمُنَاجَاةِ

۲۰۶۶ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا كُنْتُمْ ثَلَاثَةً، فَلَا يَتَنَاجَى رَجُلَانِ دُونَ الْآخَرِ حَتَّى تَخْتَلِطُوا بِالنَّاسِ، أَجَلَ أَنْ يُخْرِتَهُ).

۱۱ - باب: لَا تُتْرَكُ النَّارُ فِي الْبَيْتِ

عِنْدَ النَّوْمِ

۲۰۶۷ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: أَخْتَرَقَ بَيْتٌ بِالمَدِينَةِ عَلَى

II. Ne treba ostavljati vatru u kući za vrijeme spavanja

2067. Ebu Musa, r.a., kaže:

– Jedne noći u Medini je izgorjela kuća i ukućani u njoj. Kada je o tom slučaju bio upoznat Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao je:

“Zaista je vatra vaš neprijatelj, zato kada pođete na počinak, ugasite je!”

12. O gradnji

2068. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Za vrijeme života Vjerovjesnika, s.a.v.s., sagradio sam kuću svojim rukama da bi me mogla štititi od kiše i zakloniti od sunca, a niko mi od Allahovih stvorenja nije u tome pomogao.

أَهْلِهِ مِنَ اللَّيْلِ، فَحُدِّثَ بِشَأْنِهِمُ النَّبِيُّ ﷺ، قَالَ: (إِنَّ هَذِهِ النَّارَ إِنَّمَا هِيَ عَدُوٌّ لَكُمْ، فَإِذَا نِمْتُمْ فَأُظْفِقُوهَا عَنْكُمْ).

١٢ - باب: مَا جَاءَ فِي الْبِنَاءِ

٢٠٦٨ : عَنْ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَأَيْتُنِي مَعَ النَّبِيِّ ﷺ بَنَيْتُ بِيَدَيَّ بَيْتًا يُكِنُّنِي مِنَ الْمَطَرِ، وَيُظِلُّنِي مِنَ الشَّمْسِ، مَا أَعَانَنِي عَلَيْهِ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ.

73. O DOVAMA (MOLJENJIMA)

1. Svakom vjerovjesniku je zagaranirano ispunjenje jedne dove

2069. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Svaki vjerovjesnik je imao jednu dovu kojom je molio i koja mu je bila uslišavana, a ja želim sačuvati svoju dovu kako bih mogao moliti za svoje sljedbenike na ahiretu.”

2. Najbolji način traženja oprost za grijeha

2070. Šeddad ibn Evs, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Najbolji način traženja oprost za grijeha jeste da kažeš: *Allahumme ente Rabbi la ilahe illa ente, halakteni ve ene abduke ve ene ala ahdi ke ve va'dike mesteta'tu. Euzu bike min šerri ma sana'tu. Ebu'u leke bi ni'metike alejje ve ebu'u bi zenbi fagfirli, feinnehu la jagfiru-z-zunube illa ente. (O moj Bože! Ti Si moj Gospodar Uzdržavatelj! Nema boga osim Tebe. Ti Si me stvorio i ja sam Tvoj rob. Utječem se Tebi od zla kojeg sam počinio. Priznajem Tvoju blagodat prema meni, i priznajem grijeha svoje. Zato, samo od Tebe molim oprost grijeha, pa mi ih oprosti, jer niko, zaista, osim Tebe ne može grijeha oprostiti.*”

On je još rekao:

۷۳. کِتَابُ الدَّعَوَاتِ

۱ - باب: لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ

۲۰۶۹ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ يَدْعُو بِهَا، وَأُرِيدُ أَنْ أَخْبِيَ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِأُمَّتِي فِي الْآخِرَةِ).

۲ - باب: أَفْضَلُ الْإِسْتِغْفَارِ

۲۰۷۰ : عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (سَيِّدُ الْإِسْتِغْفَارِ أَنْ تَقُولَ: اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي، وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. قَالَ: وَمَنْ قَالَهَا مِنَ النَّهَارِ مَوْقِنًا بِهَا، فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهِ قَبْلَ أَنْ يُمْسِيَ، فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَمَنْ قَالَهَا مِنَ اللَّيْلِ وَمَوْ مَوْقِنًا بِهَا، فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُضْهِجَ، فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ).

“Onaj koji ovako moli u toku dana, s čvrstom vjerom u to, i umre prije nego što omrkne toga dana, on je jedan od stanovnika Dženneta. I onaj koji ovako moli u toku noći, s čvrstom vjerom u to, i umre prije nego što osvane naredni dan, on je jedan od stanovnika Dženneta.”

3. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., traženje oprosta za grijehе danju i noću

2071. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Allaha mi! Ja molim Allaha za oprost i činim Mu pokajanje više od sedamdeset puta u toku dana.”

4. *Tevba* (pokajanje od grijehа)

2072. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenose dva kazivanja: jedno njegovo a drugo Vjerovjesnikovo, s.a.v.s.

Abdullah je rekao:

- Vjernik vidi svoje grijehе kao brdo pod kojim on sjedi i plaši se da će ono pasti na njega, dok razvratnik vidi svoje grijehе kao mušice koje proljeću pokraj njegova nosa, kojih će se on riješiti “ovako” (i prenosilac je mahnuo rukom iznad svoga nosa da to ilustrira).

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Allahova radost zbog pokajanja nekog od Njegovih robova veća je od radosti čovjeka koji zastane na nekom opasnom

۳ - باب: اسْتِغْفَارُ النَّبِيِّ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ

۲۰۷۱ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (وَاللَّهِ إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ فِي الْيَوْمِ أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةً).

۴ - باب: التَّوْبَةُ

۲۰۷۲ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ حَدَّثَ بِحَدِيثَيْنِ: أَحَدُهُمَا عَنْ النَّبِيِّ - ﷺ - وَالْآخَرُ عَنْ نَفْسِهِ، قَالَ: إِنَّ الْمُؤْمِنَ يَرَى ذُنُوبَهُ كَأَنَّهُ قَاعِدٌ تَحْتَ جَبَلٍ يَخَافُ أَنْ يَقَعَ عَلَيْهِ، وَإِنَّ الْفَاجِرَ يَرَى ذُنُوبَهُ كَذُبَابٍ مَرَّ عَلَى أَنْفِهِ، فَقَالَ بِهِ هَكَذَا. ثُمَّ قَالَ: (لِلَّهِ أَفْرَحُ بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنْ رَجُلٍ نَزَلَ مِنْزِلًا وَبِهِ مَهْلَكَةٌ، وَمَعَهُ رَاحِلَتُهُ، عَلَيْهَا طَعَامُهُ وَشِرَابُهُ، فَوَضَعَ رَأْسَهُ فَنَامَ نَوْمَةً، فَاسْتَبَقَظَ وَقَدْ ذَهَبَتْ رَاحِلَتُهُ، حَتَّى إِذَا أَشْتَدَّ عَلَيْهِ الْحَرُّ وَالْعَطَشُ أَوْ مَا شَاءَ اللَّهُ، قَالَ: أَرْجِعْ إِلَى مَكَانِي، فَرَجَعَ فَنَامَ نَوْمَةً، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ، فَإِذَا رَاحِلَتُهُ عِنْدَهُ).

mjestu sa devom natovarenom hranom i vodom pa spusti glavu i malo zaspi, ali kada se probudi vidi da mu nema deve pa kada sunce još jače užeže i žed se njegova poveća, vrati se na isto mjesto i na trenutak ponovo zaspi, a kada glavu podigne ugleda svoju devu pored sebe.”

5. Šta se kaže pred spavanje

2073. Huzejfe ibn Jeman, r.a., kaže:

– Kada bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., noću lijegao u postelju, stavio bi ruku pod obraz i izgovorio:

“U ime Tvoje, moj Bože, umirem i živim.”

Kada bi se probudio, rekao bi:

“Sva hvala i zahvala pripada Allahu, Koji nas je oživo nakon što nas je umrtvio. On će nas i (konačno) oživiti.”

6. Spavanje na desnoj strani

2074. El-Bera ibn Azib, r.a., kaže:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., odlazio spavati, lijegao je na svoju desnu stranu i potom izgovarao:

“O moj Bože! Predajem Tebi svoju dušu, okrećem Tebi svoje lice, prepuštam Tebi svoj slučaj i pouzdam se u Tebe, s nadom u Tebe i strahom od Tebe! Nema utočišta i spasa od Tebe osim kod Tebe. Vjerujem u Knjigu Tvoju, koju Si s visoka spustio, i u Vjerovjesnika Tvoga, kojeg Si poslao.”

٥ - باب: مَا يَقُولُ إِذَا نَامَ

٢٠٧٣ : عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ مِنَ اللَّيْلِ، وَضَعَ يَدَهُ تَحْتَ خَدِّهِ، ثُمَّ يَقُولُ: (بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأُحْيَا). وَإِذَا قَامَ قَالَ: (الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ).

٦ - باب: النَّوْمُ عَلَى الشِّقِّ الْأَيْمَنِ

٢٠٧٤ : عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ نَامَ عَلَى شِقِّهِ الْأَيْمَنِ، ثُمَّ قَالَ: (اللَّهُمَّ أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ، وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَالْجَبَاتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ، وَنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ).

۷ - باب: الدُّعَاءُ إِذَا انْتَبَهَ مِنَ اللَّيْلِ

7. Dova prilikom buđenja u noći

2075. Ibn Abbas, r.a., priča:

“Prenoćio sam jedne noći kod Majmune...”, i prenio je hadis kako je ranije spomenuto.

U ovoj predaji je još rekao:

– Jedna od Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., dova je bila:

“O, moj Bože! Daj u moje srce - svjetlo, i u moj vid - svjetlo, i u moj sluh - svjetlo, i sa moje desne strane - svjetlo, i sa moje lijeve strane - svjetlo, i iznad mene - svjetlo, i ispod mene - svjetlo, i ispred mene - svjetlo, i iza mene - svjetlo, i daj meni svjetlo!”

۲۰۷۵ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَثُّ عِنْدَ مَيْمُونَةَ وَذَكَرَ الْحَدِيثَ وَقَدْ تَقَدَّمَ، قَالَ: وَكَانَ مِنْ دُعَاءِ النَّبِيِّ ﷺ: (اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي بَصَرِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي نُورًا، وَعَنْ يَمِينِي نُورًا، وَعَنْ يَسَارِي نُورًا، وَفَوْقِي نُورًا، وَتَحْتِي نُورًا، وَأَمَامِي نُورًا، وَخَلْفِي نُورًا، وَاجْعَلْ لِي نُورًا).

8. Odjeljak

۸ - «باب»

2076. Ebu Hurejre, r.a., kazuje:

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Kad neko od vas krene leći, neka istrese unutrašnju stranu svog pokrivača, jer ne zna šta je na nju došlo nakon njega, a zatim neka izgovori: ‘U ime Tvoje, o moj Gospodaru Uzdržavatelju, liježem u ovu postelju i u ime Tvoje ću iz nje ustati. Ako zadržiš moju dušu, smiluj joj se, a ako je pustiš, zaštiti je onim čime štitiš Svoje dobre robove!’”

۲۰۷۶ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا أَوَى أَحَدُكُمْ إِلَى فِرَاشِهِ فَلْيَنْفُضْ فِرَاشَهُ بِدَاخِلَةِ إِزَارِهِ، فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي مَا خَلَفَهُ عَلَيْهِ، ثُمَّ يَقُولُ: بِأَسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنْبِي وَبِكَ أَرْفَعُهُ، وَإِنْ أَمْسَكْتَ نَفْسِي فَأَرْحَمَهَا، وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَأَحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ).

9. Pri upućivanju dove Allahu nastupa se odlučno, premda se Njega, svakako, na njeno uslišanje ne može prisiliti

2077. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nipošto ne govorite: ‘O moj Bože! Oprosti mi ako Ti hoćeš’; ili ‘O moj Bože! Smiluj mi se ako Ti hoćeš’, nego budite odlučni u traženju, jer Allaha niko ni na šta ne može prisiliti.”

10 Uslišat će se (dova) čovjeku ako on ne požuruje

2078. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Uslišat će se (dova) onom od vas ko je strpljiv i ne rekne: ‘Molio sam, pa mi nije uslišano.’”

II. Dova pri golemoj tuzi

2079. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pri golemoj tuzi običavao izgovarati:

“Nema boga osim Allaha, Velikog, Blagog! Nema boga osim Allaha, Gospodara Uzdržavatelja Prijestolja velikog! Nema boga osim Allaha, Gospodara Uzdržavatelja nebesa i Gospodara Uzdržavatelja Zemlje i Gospodara Uzdržavatelja Prijestolja plemenitog!”

٩ - باب: لِيُعْزَمَ الْمَسْأَلَةُ فَإِنَّهُ لَا مُكْرَهَ لَهُ

٢٠٧٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي إِنْ شِئْتَ، اللَّهُمَّ أَرْحَمْنِي إِنْ شِئْتَ، لِيُعْزَمَ الْمَسْأَلَةُ، فَإِنَّهُ لَا مُكْرَهَ لَهُ).

١٠ - باب: يُسْتَجَابُ لِلْعَبْدِ مَا لَمْ يَعْجَلْ

٢٠٧٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (يُسْتَجَابُ لِأَحَدِكُمْ مَا لَمْ يَعْجَلْ، يَقُولُ: دَعَوْتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي).

١١ - باب: الدُّعَاءُ عِنْدَ الْكَرْبِ

٢٠٧٩ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَقُولُ عِنْدَ الْكَرْبِ: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ، وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ).

12. Traženje zaštite od teške kušnje

2080. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je običavao tražiti zaštitu od teške kušnje, goleme nesreće, zle sudbine i od zluradosti neprijatelja.

Prenosilac Sufjan kaže:

- Ovo kazivanje sadrži samo troje (od navedenog), a ja sam dodao četvrto, ali ne znam koje je to.

13. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: “Ako sam nekoga uvrijedio, učini to (o moj Bože) očišćenjem i milošću za njega!”

2081. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“O moj Bože! Ako sam ikojeg vjernika uvrijedio, učini neka to bude njemu djelo koje će ga približiti Tebi na Sudnjem danu!”

14. Traženje zaštite od škrtosti

2082. Sa'd ibn Ebu Vakkas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., običavao tražiti da se uče ove riječi (Allahu dova upućuje ovim riječima):

“O, moj Bože! Zaista, tražim kod Tebe zaštitu od škrtosti, i tražim kod Tebe zaštitu od kukavičluka, i tražim kod Tebe zaštitu od duboke starosti, i tražim kod Tebe zaštitu od iskušenja ovoga svijeta - iskušenja Dedždžala - i tražim kod Tebe zaštitu od patnje u kaburu.”

۱۲ - باب: التَّعَوُّذُ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ

۲۰۸۰ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَتَعَوَّذُ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ، وَدَرَكِ الشَّقَاءِ، وَسُوءِ الْقَضَاءِ، وَشَمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ.

قَالَ سُفْيَانُ - الرَّاوِي - : الْحَدِيثُ ثَلَاثٌ، زِدْتُ أَنَا وَاحِدَةً، لَا أَذْرِي أَيُّهُنَّ هِيَ.

۱۳ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ : «مَنْ آذَيْتُهُ فَاجْعَلْ لَهُ زَكَةً وَرَحْمَةً»

۲۰۸۱ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (اللَّهُمَّ فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ سَبَيْتُهُ، فَاجْعَلْ ذَلِكَ لَهُ قُرْبَةً إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

۱۴ - باب: التَّعَوُّذُ مِنَ الْبُخْلِ

۲۰۸۲ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَأْمُرُ بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ: (اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْدَلِ الْعُمُرِ،

15. Traženje zaštite od grijeha i zaduženosti

2083. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., običavao izgovarati:

“O moj Bože! Utječem Ti se od lijenosti i oronulosti, grijeha i zaduženosti, od iskušenja kabura i kaburske patnje, od iskušenja Vatre i kazne Vatre te od zla iskušenja bogatstva. Utječem Ti se od iskušenja siromaštva. I utječem Ti se od iskušenja Mesiha - Dedždžala. O moj Bože! Saperi sa mene moje grijehe vodom od snijega i leda i očisti moje srce od grijeha kao što Si bijelo platno učinio čistim od zaprljanosti. I učini razdaljinu između mene i mojih grijeha kao što Si učinio razdaljinu između istoka i zapada.”

16. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.:
“Gospodaru Uzdržavatelju naš! Daj nam na ovome svijetu dobro!”

2084. Enes, r.a., kaže:

– Najčešća dova Vjerovjesnikova, s.a.v.s., bila je:

“*Allahumme atina fi-d-dunja haseneten ve fi-l-ahireti haseneten ve kina azabe-n-nar.* (O Allahu naš! Daj nam dobro na ovome svijet i dobro na onome svijetu, i sačuvaj nas vatre Džehennema!)”

وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا - يَغْنِي فِتْنَةَ الدَّجَالِ - وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ).

۱۵ - باب: التَّعَوُّدُ مِنَ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ

۲۰۸۳ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا :
أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَقُولُ : (اللَّهُمَّ إِنِّي
أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالْهَرَمِ، وَالْمَأْثَمِ
وَالْمَغْرَمِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ، وَعَذَابِ
الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ النَّارِ وَعَذَابِ النَّارِ،
وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْغِنَى، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ
الْفَقْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ
الدَّجَالِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْ عَنِّي خَطَايَايَ
بِمَاءِ الثَّلَجِ وَالْبَرَدِ، وَنَقِّ قَلْبِي مِنَ
الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ
الدَّنَسِ، وَبَاعِذْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا
بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ).

۱۶ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ : «رَبَّنَا
آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً»

۲۰۸۴ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
كَانَ أَكْثَرُ دُعَاءِ النَّبِيِّ ﷺ : (اللَّهُمَّ آتِنَا فِي
الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا
عَذَابَ النَّارِ).

17. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "O moj Bože! Oprosti mi (grijehe) koje sam počinio i one koje ću počiniti!"

2085. Ebu Musa el-Eš'ari, r. a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., običavao moliti:

"O moj Bože! Oprosti mi moje grijehe i moje neznanje, moje prekoračenje u mome poslu, kao i sve drugo što Ti poznaješ bolje od mene. O moj Bože! Oprosti mi moju šalu i moju ozbiljnost, moju nehoticu i moju hotimicu - a sve je to pri meni!"

18. Vrijednost *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha)

2086. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Onaj koji govori: *La ilahe illallahu vahdehu la šerike leh. Lehu-l-mulku ve lehu-l-hamdu ve huve ala kulli šej'in kadir.* (Nema boga sem Allaha, Jedinoga! On nema druga. Njemu pripada sva vlast i sva hvala i zahvala, i On je Svemogući) stotinu puta u toku dana, imat će nagradu kao da je oslobodio deset robova, upisat će mu se stotinu dobrih djela i izbrisati stotinu loših djela, a to će mu biti i zaklon od šejtana toga dana sve dok ne omrkne. Niko neće učiniti ništa bolje, osim onoga koji to radi više puta od njega."

2087. Ebu Ejjub el-Ensari i Ibn Mesud, r.a., prenoseći gornji hadis (2086) kažu da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., još rekao:

"Ko deset puta ovo izgovori, kao da je oslobodio jednog od potomaka Ismailovih."

۱۷ - باب: قول النبي ﷺ: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ،

۲۰۸۵ : عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهُ كَانَ يَدْعُو: (اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَجَهْلِي، وَإِسْرَافِي فِي أَمْرِي، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي هَزْلِي وَجِدِّي وَخَطِيئِي وَعَمْدِي، وَكُلُّ ذَلِكَ عِنْدِي).

۱۸ - باب: فضل التهليل

۲۰۸۶ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ - ﷺ - قَالَ: (مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ، كَانَتْ لَهُ عَدَلٌ عَشْرٍ رِقَابٍ، وَكُتِبَتْ لَهُ مِائَةُ حَسَنَةٍ، وَمُحِبَّتٌ عَنْهُ مِائَةُ سَيِّئَةٍ، وَكَانَتْ لَهُ حِزْزًا مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَهُ ذَلِكَ حَتَّى يُمِيسِيَ، وَلَمْ يَأْتِ أَحَدٌ بِأَفْضَلَ مِمَّا جَاءَ بِهِ إِلَّا رَجُلٌ عَمِلَ أَكْثَرَ مِنْهُ).

۲۰۸۷ : عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ، وَأَبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا فِي هَذَا الْحَدِيثِ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ

19. Vrijednost riječi *Subhanallahi ve bi-hamdihi* (Uzvišen je Allah i Njemu pripada sva hvala i zahvala!)

2088. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Onom koji u jednom danu stotinu puta izgovori *Subhanallahi ve bi-hamdihi* (Uzvišen je Allah i Njemu pripada sva hvala i zahvala!) bit će oprošteni grijesi pa makar bili poput morske pjene.”

20. Vrijednost spominjanja Uzvišenog Allaha

2089. Ebu Musa, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj koji spominje Gospodara, Uzdržavatelja svoga je, u poređenju sa onim koji to ne čini, kao primjer živog i mrtvog.”

2090. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Allah ima meleke koji kruže putevima i traže one koji Allaha spominju. A kad nađu one koji spominju Allaha, oni pozovu jedni druge: ‘Dodite, ovo je ono što tražite!’ I melec ih tada zakrile svojim krilima i tako ispune prostor sve do najbližeg (zemaljskog) neba.

Kad se melec vrata, njihov Gospodar Uzdržavatelj ih pita, iako On o njima najbolje zna:

- Šta govore Moji robovi?

Melec odgovore:

- Oni Tebe veličaju govoreći: *Subhanallahi* (Uzvišen je Allah), donose tekbire govoreći: *Allahu ekber* (Allah je najveći), zahvaljuju Ti se govoreći:

قَالَ عَشْرًا كَانَ كَمَنْ أَغْتَقَ رَقَبَةً مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ).

١٩ - باب: فَضْلُ التَّسْبِيحِ

٢٠٨٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (مَنْ قَالَ : سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ ، فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةً ، حُطَّتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ).

٢٠ - باب: فَضْلُ ذِكْرِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

٢٠٨٩ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لَا يَذْكُرُ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ).

٢٠٩٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (إِنَّ لِلَّهِ مَلَائِكَةً يَطُوفُونَ فِي الطَّرِيقِ يَلْتَمِسُونَ أَهْلَ الذِّكْرِ ، فَإِذَا وَجَدُوا قَوْمًا يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَنَادَوْا : هَلُمُّوا إِلَى حَاجَتِكُمْ . قَالَ : فَيُحْفَوْنَهُمْ بِأَجْنِحَتِهِمْ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا ، قَالَ : فَيَسْأَلُهُمْ رَبُّهُمْ ، وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ ، مَا يَقُولُ عِبَادِي؟ قَالُوا : يَقُولُونَ يُسَبِّحُونَكَ

Elhamdulillah (Sva hvala i zahvala pripada Allahu), Tebe veličaju govoreći: 'Zaista, si Ti mnogo hvaljen, mnogo slavljen!'

- Jesu li Me vidjeli? - pita On.

- Ne, tako nam Allaha, oni Te nisu vidjeli - kažu oni.

- A kako bi bilo da su Me vidjeli? - pita On

- Da su Te vidjeli, oni bi Tebi još predaniji u služenju bili, još više bi Tebe uzdizali, hvalili i veličali - kažu oni.

- A šta mole od Mene? - pita On.

- Mole Džennet - kažu oni.

- Jesu li ga vidjeli? - pita On.

- Ne, tako nam Allaha, nisu ga vidjeli - kažu oni.

- A kako bi bilo da su ga vidjeli? - pita On.

- Da su ga vidjeli, još više bi ga nastojali zaslužiti, uporniji bi bili u njegovom traženju i još bi sa većom čežnjom za njim težili - kažu oni.

- A od čega zaštitu traže? - pita On.

- Od Džehennema - kažu oni.

- Jesu li ga vidjeli? - kaže On.

- Ne, tako nam Allaha, nisu ga vidjeli - kažu oni.

- A kako bi bilo da su ga vidjeli? - pita On.

- Da su ga vidjeli, još više bi od njega bježali i još više ga se bojali - kažu oni.

- Ja vas uzimam za svjedoke da Sam im, zaista, oprostio - kaže On.

Jedan od meleka kaže:

- Među njima je taj i taj koji ne pripada njima, nego je došao zarad druge potrebe.

وَيَكْبُرُونَكَ وَيَحْمَدُونَكَ وَيُمَجِّدُونَكَ،
 قَالَ: فَيَقُولُ: هَلْ رَأَوْنِي؟ قَالَ:
 فَيَقُولُونَ: لَا وَاللَّهِ مَا رَأَوْكَ، قَالَ:
 فَيَقُولُ: وَكَيْفَ لَوْ رَأَوْنِي؟ قَالَ:
 يَقُولُونَ: لَوْ رَأَوْكَ كَانُوا أَشَدَّ لَكَ
 عِبَادَةً، وَأَشَدَّ لَكَ تَمَجِيدًا وَتَحْمِيدًا
 وَأَكْثَرَ لَكَ تَسْبِيحًا، قَالَ: يَقُولُ: فَمَا
 يَسْأَلُونَنِي؟ قَالَ: يَسْأَلُونَكَ الْجَنَّةَ، قَالَ:
 يَقُولُ: وَهَلْ رَأَوْهَا؟ قَالَ: يَقُولُونَ: لَا
 وَاللَّهِ يَا رَبِّ مَا رَأَوْهَا، قَالَ: يَقُولُ:
 فَكَيْفَ لَوْ أَنَّهُمْ رَأَوْهَا؟ قَالَ: يَقُولُونَ:
 لَوْ أَنَّهُمْ رَأَوْهَا كَانُوا أَشَدَّ عَلَيْهَا حِرْصًا،
 وَأَشَدَّ لَهَا طَلَبًا، وَأَعْظَمَ فِيهَا رَغْبَةً،
 قَالَ: فَمِمَّ يَتَعَوَّدُونَ؟ قَالَ: يَقُولُونَ: مِنَ
 النَّارِ، قَالَ: يَقُولُ: وَهَلْ رَأَوْهَا؟ قَالَ:
 يَقُولُونَ: لَا وَاللَّهِ يَا رَبِّ مَا رَأَوْهَا،
 قَالَ: يَقُولُ: فَكَيْفَ لَوْ رَأَوْهَا؟ قَالَ:
 يَقُولُونَ: لَوْ رَأَوْهَا كَانُوا أَشَدَّ مِنْهَا
 فِرَارًا، وَأَشَدَّ لَهَا مَخَافَةً، قَالَ: فَيَقُولُ:
 فَأُشْهِدُكُمْ أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ. قَالَ:
 يَقُولُ مَلَكٌ مِنَ الْمَلَائِكَةِ: فِيهِمْ فُلَانٌ
 لَيْسَ مِنْهُمْ، إِنَّمَا جَاءَ لِحَاجَةٍ. قَالَ: هُمُ
 الْجُلَسَاءُ لَا يَشْفَى بِهِمْ جَلِيسُهُمْ).

- Oni su zajedno na ovom skupu, pa neće ni njihov drug biti nesretan među njima - reče On.”

٧٤ . كِتَابُ الرِّقَاقِ

74. KAZIVANJA KOJA OMEKŠAVAJU SRCA

I. Zdravlje i slobodno vrijeme; život na ahiretu je istinski život

2091. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Dvije su blagadati u kojima se mnogi ljudi prevare: zdravlje i slobodno vrijeme.”

2. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: “Budi na ovom svijetu kao da si stranac!”

2092. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže: – Allahov Poslanik, s.a.v.s., uhvatio me za rame i rekao:

“Budi na ovom svijetu kao da si stranac ili prolaznik.”

Ibn Omer je običavao reći:

- Ako omrkneš, ne očekuj da ćeš osvanuti, a ako osvaneš ne očekuj da ćeš omrknuti. Iskoristi zdravlje (za činjenje dobrih djela) prije nego što oboliš, i život da bi zaradio ahiret.

١ - باب: الصَّحَّةُ وَالْفَرَاغُ وَلَا عِشْ إِلَّا عِشْ الْآخِرَةَ

٢٠٩١: عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (نِعْمَتَانِ مَعْبُودٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ: الصَّحَّةُ وَالْفَرَاغُ).

٢ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ»

٢٠٩٢: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِمَنْكِبِي فَقَالَ: (كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ). وَكَانَ أَبُو عُمَرَ يَقُولُ: إِذَا أُمْسَيْتَ فَلَا تَتَنَظَّرِ الصَّبَاحَ، وَإِذَا أَضْبَحْتَ فَلَا تَتَنَظَّرِ الْمَسَاءَ، وَخُذْ مِنْ صِحَّتِكَ لِمَرْضِكَ وَمِنْ حَيَاتِكَ لِمَوْتِكَ.

2093. Abdullah, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je nacrtao kvadrat i iz njegove sredine povukao liniju do izvan njega. Onda je na nju od sredine dodao nekoliko manjih linija pa rekao:

“Ovo je čovjek; ovo što ga okružuje je njegov životni vijek; ova linija izvan kvadrata su njegova nadanja, a ove male linije su nedaće; ako ga jedna mimoide, ščepat će ga druga, a ako ga druga mimoide, ščepat će ga treća.”

2094. Enes ibn Malik, kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je povukao nekoliko linija i rekao:

“Ovo je (čovjekova) nada, a ovo je njegova smrt i dok je on takav (u nadi), bliža linija (smrt) ga stigne.”

4. Ljudima preko šezdeset godina života Allah je ostavio mogućnost isprike

2095. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Čovjeku čiju je smrt odgodio do šezdesete godine života Allah je ostavio mogućnost isprike.”

2096. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

٢٠٩٣ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَطَّ النَّبِيُّ ﷺ خَطًّا مُرَبَّعًا، وَخَطَّ خَطًّا فِي الْوَسْطِ خَارِجًا مِنْهُ، وَخَطَّ خُطَطًا صِغَارًا إِلَى هَذَا الَّذِي فِي الْوَسْطِ مِنْ جَانِبِهِ الَّذِي فِي الْوَسْطِ، وَقَالَ: (هَذَا الْإِنْسَانُ، وَهَذَا أَجَلُهُ مُحِيطٌ بِهِ - أَوْ: قَدْ أَحَاطَ بِهِ - وَهَذَا الَّذِي هُوَ خَارِجٌ أَمَلُهُ، وَهَذِهِ الْخُطَطُ الصِّغَارُ الْأَعْرَاضُ، فَإِنْ أَخْطَأَهُ هَذَا نَهَشَهُ هَذَا، وَإِنْ أَخْطَأَهُ هَذَا نَهَشَهُ هَذَا).

٢٠٩٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَطَّ النَّبِيُّ ﷺ خُطُوطًا، فَقَالَ: (هَذَا الْأَمَلُ وَهَذَا أَجَلُهُ، فَبَيْنَمَا هُوَ كَذَلِكَ إِذْ جَاءَهُ الْخَطُّ الْأَقْرَبُ).

٤ - باب: مَنْ بَلَغَ سِتِينَ سَنَةً فَقَدْ أَعْذَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ

٢٠٩٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَعْذَرَ اللَّهُ إِلَى أَمْرِي آخِرَ أَجَلِهِ حَتَّى بَلَغَهُ سِتِينَ سَنَةً).

٢٠٩٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (لَا يَزَالُ

“Srce stare osobe ostaje mlado u dvome: ljubavi za ovim životom i dugoj nadi.”

قَلْبُ الْكَبِيرِ شَابًا فِي اثْنَتَيْنِ. فِي حُبِّ الدُّنْيَا وَطَوْلِ الْأَمَلِ).

٥ - باب: الْعَمَلُ الَّذِي يُتَغْنَى بِهِ وَجْهَ اللَّهِ

5. Djelo koje se čini u ime Allaha

2097. 'Itban ibn Malik el-Ensari, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: “Niko ko iskreno u ime Allaha govori: *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha), neće doći na Sudnji dan, a da ga Allah neće spasiti Vatre (Džehennema).”

٢٠٩٧ : عَنْ عِثْبَانَ بْنِ مَالِكِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَنْ يُوَافِيَ عَبْدٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، يَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، يَتَغْنَى بِهَا وَجْهَ اللَّهِ، إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ النَّارَ).

2098. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Allah Uzvišeni kaže: ‘Za Moga roba vjernika, kome sam uzeo njegove najdraže od stanovnika ovog svijeta pa se on strpio, nema kod Mene druge nagrade osim Dženneta.’”

٢٠٩٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: مَا لِعَبْدِي الْمُؤْمِنِ عِنْدِي جَزَاءٌ، إِذَا قَبَضْتُ صَفِيَّةً مِنْ أَهْلِ الدُّنْيَا ثُمَّ اخْتَسَبَهُ، إِلَّا الْجَنَّةَ).

6. Odlazak dobrih

2099. Mirdas el-Eslemi, r.a., kazuje:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Dobri će odlaziti jedan za drugim, tako da će na kraju ostati samo otpad poput otpada od ječma ili datula, i Allah njima neće pridavati nikakav značaj.”

٦ - باب: ذَهَابُ الصَّالِحِينَ

٢٠٩٩ : عَنْ مِرْدَاسِ الْأَسْلَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَذْهَبُ الصَّالِحُونَ، الْأَوَّلُ فَلْأَوَّلُ، وَيَبْقَى حُفَاةٌ كَحُفَاةِ السَّعِيرِ، أَوْ التَّمْرِ، لَا يَبَالِيهِمُ اللَّهُ بَالَةً).

7. Čuvanje od iskušenja imetka

2100. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Kad bi sin Ademov (čovjek) imao dvije doline blaga, zaželio bi i treću; njegov trbuh neće moći napuniti ništa drugo osim zemlja, a Allah će oprostiti onom ko se pokaje.”

8. Čovjekovo je ono što podijeli od imetka

2101. Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko među vama voli više imetak svojih nasljednika od svoga imetka?”

- Allahov Poslaniče, nema među nama nijednog kome njegov imetak nije najdraži - odgovorili su.

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista, njegov imetak je ono što je utrošio (na Allahovom putu), a imetak njegovog nasljednika je ono što je ostavio.”

9. Kakav je bio život Vjerovjesnika, s.a.v.s., i njegovih drugova; kako su se oni odriicali ovoga svijeta

2102. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Tako mi Allaha, osim Kojeg nema drugog boga, lijegao sam na stomak i stavljao kamen na njega usljed gladi. Jednoga dana sjeo sam pokraj puta kojim su prolazili. Naišao je Ebu Bekr pa sam ga upitao o jednom ajetu u Allahovoj

۷ - باب: مَا يُتَّقَى مِنْ فِتْنَةِ الْمَالِ

۲۱۰۰ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لَوْ كَانَ لِابْنِ آدَمَ وَادِيَانِ مِنْ مَالٍ لَا يَبْتَغِي نَالِيًا، وَلَا يَمْلَأُ جَوْفَ ابْنِ آدَمَ إِلَّا التُّرَابُ، وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ تَابَ).

۸ - باب: مَا قَدَّمَ مِنْ مَالِهِ فَهُوَ لَهُ

۲۱۰۱ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَيُّكُمْ مَالٌ وَارِثُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ مَالِهِ). قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا مِنَّا أَحَدٌ إِلَّا مَالُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ، قَالَ: (فَإِنَّ مَالَهُ مَا قَدَّمَ، وَمَالٌ وَارِثُهُ مَا آخَرَ).

۹ - باب: كَيْفَ كَانَ عَيْشُ النَّبِيِّ ﷺ وَأَصْحَابِهِ وَتَخَلُّيهِمْ عَنِ الدُّنْيَا

۲۱۰۲ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ: اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، إِنْ كُنْتُ لِأَعْتَمِدُ بِكَبِدِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْجُوعِ، وَإِنْ كُنْتُ لِأَشُدَّ

Knjizi, a to sam ga upitao samo ne bi li mi glad utolio, ali on je prošao ne razumjevši moju namjeru. Zatim je naišao Omer pa sam i njega pitao o jednom ajetu u Allahovoj Knjizi, a to sam ga upitao samo ne bi li mi glad utolio, ali i on je prošao ne razumjevši moju namjeru. A onda je naišao Ebu-l-Kasim (Allahov Poslanik, s.a.v.s.) i nasmiješio se kad me ugledao. Odmah je znao šta je u mom srcu i na mom licu pa je rekao:

“O Ebu Hirr (Hurejre)!”

- Odazivam ti se, Allahov Poslaniče, s.a.v.s. - rekao sam.

“Pođi (sa mnom)”, rekao je.

On je krenuo i ja sam krenuo za njim. Ušao je u kuću i zatražio dozvolu da i ja uđem pa mi je dozvoljeno. Našao je mlijeka u jednoj posudi i upitao:

“Odakle je ovo mlijeko?”

- Poklonio ti taj i taj, ili ta i ta - rečeno mu je.

Tada je on rekao:

“O Ebu Hirr!”

- Odazivam ti se, Allahov Poslaniče - rekao sam.

“Idi i pozovi mi našu nezbrinutu braću koji borave uz džamiju (*ehl Suffe*)”, rekao je.

Ehl suffice su bili gosti islama, bez porodice i imetka i bez igdje ikoga na koga bi mogli računati. Kad bi kakva sadaka došla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., on bi je poslao njima i ne bi ništa od toga uzimao sebi. A kad bi mu bio dat neki poklon, on bi slao po njih pa dio zadržao za sebe, a dio dao njima.

الْحَجَرَ عَلَى بَطْنِي مِنَ الْجُوعِ، وَلَقَدْ قَعَدْتُ يَوْمًا عَلَى طَرِيقِهِمُ الَّذِي يَخْرُجُونَ مِنْهُ، فَمَرَّ أَبُو بَكْرٍ، فَسَأَلْتُهُ عَنْ آيَةٍ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ، مَا سَأَلْتُهُ إِلَّا لِيُشْبِعَنِي، فَمَرَّ وَلَمْ يَفْعَلْ، ثُمَّ مَرَّ بِي عُمَرُ، فَسَأَلْتُهُ عَنْ آيَةٍ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ، مَا سَأَلْتُهُ إِلَّا لِيُشْبِعَنِي، فَمَرَّ وَلَمْ يَفْعَلْ، ثُمَّ مَرَّ بِي أَبُو الْقَاسِمِ ﷺ فَتَبَسَّمَ حِينَ رَأَيْتِي، وَعَرَفَ مَا فِي نَفْسِي وَمَا فِي وَجْهِي، ثُمَّ قَالَ: (أَبَا هِرٍّ). قُلْتُ: لَيْتَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (الْحَقُّ). وَمَضَى فَتَبِعْتُهُ، فَدَخَلَ، فَاسْتَأْذَنَ، فَأَذِنَ لِي، فَدَخَلَ، فَوَجَدَ لَبَنًا فِي قَدَحٍ، فَقَالَ: (مِنْ أَيْنَ هَذَا اللَّبَنُ؟). قَالُوا: أَهْدَاهُ لَكَ فُلَانٌ أَوْ فُلَانَةٌ، قَالَ: (أَبَا هِرٍّ). قُلْتُ: لَيْتَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (الْحَقُّ إِلَى أَهْلِ الصُّفَّةِ فَأَدْعُهُمْ لِي). قَالَ: وَأَهْلُ الصُّفَّةِ أَضْيَافُ الْإِسْلَامِ، لَا يَأْوُونَ إِلَى أَهْلِ وَلَا مَالٍ وَلَا عَلَى أَحَدٍ، إِذَا أَتَتْهُ صَدَقَةٌ بَعَثَ بِهَا إِلَيْهِمْ وَلَمْ يَتَنَاوَلْ مِنْهَا شَيْئًا، وَإِذَا أَتَتْهُ هَدِيَّةٌ أَرْسَلَ إِلَيْهِمْ وَأَصَابَ مِنْهَا وَأَشْرَكَهُمْ فِيهَا، فَسَأَلَنِي ذَلِكَ، فَقُلْتُ: وَمَا هَذَا اللَّبَنُ فِي أَهْلِ الصُّفَّةِ، كُنْتُ أَحَقُّ أَنَا أَنْ أُصِيبَ مِنْ هَذَا اللَّبَنِ شَرْبَةً أَتَقَوَّى بِهَا، فَإِذَا جَاءُوا أَمَرَنِي، فَكُنْتُ

Ova naredba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., me oneraspoložila. Rekao sam sebi:

- Kako ovo mlijeka može biti dovoljno za sve nezbrinute?! Ja imam više prava popiti ovo mlijeko kako bih povratio snagu. Kada oni dođu, Allahov Poslanik, s.a.v.s., će mi narediti da to mlijeko njima dadnem, i šta će meni ostati? Ali, Allahu i Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., mora se poslušati biti. Zato sam otišao do džamije i pozvao ih. Oni su došli i zatražili dozvolu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da uđu. Ušli su u sobu i sjeli.

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“O Ebu Hirr!”

Rekao sam

- Odazivam ti se, o Allahov Poslaniče!

“Uzmi, i daj im”, rekao je.

Uzeo sam posudu (sa mlijekom) i dao je čovjeku koji je pio sve dok se nije napio, i onda mi je vratio. Onda sam je dao drugom čovjeku, koji je pio sve dok se nije napio pa mi je i on vratio. Onda sam je dao sljedećem čovjeku, koji je pio sve dok se nije napio a potom mi je i on vratio. Na kraju, kad su se svi ovi ljudi napili, došao sam do samog Vjerovjesnika, s.a.v.s. On je uzeo posudu, stavio je na svoju ruku, pogledao me, nasmijehao se i rekao:

“O Ebu Hirr!”

- Odazivam ti se, Allahov Poslaniče, s.a.v.s. - rekao sam.

“Ostali smo samo ti i ja”, rekao je.

- Rekao si istinu, Allahov Poslaniče - rekao sam.

“Sjedi i pij”, rekao je.

Sjeo sam i počeo piti.

أَنَا أُعْطِيهِمْ، وَمَا عَسَى أَنْ يَبْلُغَنِي مِنْ هَذَا اللَّبَنِ، وَلَمْ يَكُنْ مِنْ طَاعَةِ اللَّهِ وَطَاعَةِ رَسُولِهِ ﷺ، فَأَتَيْتُهُمْ فَدَعَوْتُهُمْ فَأَقْبَلُوا، فَاسْتَأْذَنُوا فَأَذِنَ لَهُمْ، وَأَخَذُوا مَجَالِسَهُمْ مِنَ الْبَيْتِ، قَالَ: (يَا أَبَا هُرٍّ). قُلْتُ: لَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (خُذْ فَأَعْطِهِمْ). قَالَ: فَأَخَذْتُ الْقَدَحَ، فَجَعَلْتُ أُعْطِيهِ الرَّجُلَ فَيَشْرَبُ حَتَّى يَرَوْى، ثُمَّ يَرُدُّ عَلَيَّ الْقَدَحَ، فَأَعْطِيهِ الرَّجُلَ فَيَشْرَبُ حَتَّى يَرَوْى، ثُمَّ يَرُدُّ عَلَيَّ الْقَدَحَ فَيَشْرَبُ حَتَّى يَرَوْى، ثُمَّ يَرُدُّ عَلَيَّ الْقَدَحَ، حَتَّى انْتَهَيْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَقَدْ رَوَى الْقَوْمُ كُلُّهُمْ، فَأَخَذَ الْقَدَحَ فَوَضَعَهُ عَلَى يَدِهِ، فَنَظَرَ إِلَيَّ فَتَبَسَّمَ، فَقَالَ: (أَبَا هُرٍّ). قُلْتُ لَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (بَقِيْتُ أَنَا وَأَنْتَ). قُلْتُ: صَدَقْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (أَقْعُدْ فَأَشْرَبْ). فَقَعَدْتُ فَشَرِبْتُ، فَقَالَ: (أَشْرَبْ). فَشَرِبْتُ، فَمَا زَالَ يَقُولُ: (أَشْرَبْ). حَتَّى قُلْتُ: لَا وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ، مَا أَجِدُ لَهُ مَسْلَكًا، قَالَ: (فَارِنِي). فَأَعْطَيْتُهُ الْقَدَحَ، فَحَمِدَ اللَّهُ وَسَمَّى وَشَرِبَ الْفَضْلَةَ.

“Pij”, govorio mi je on, ponavljajući to više puta, sve dok nisam rekao:

- Ne, tako mi Onoga Koji te je poslao sa istinom, nema više mjesta (u stomaku).

On je tada rekao:

“Dodaj i meni!”

Dao sam mu čanak. On je zahvalio Allahu, izgovorio ime Njegovo i popio ostatak (mlijeka).

2103. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“O moj Bože! Opskrbi hranom porodicu Muhammedovu!”

10. Umjerenost i ustrajnost u radu

2104. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Nikoga od vas neće spasiti od vatre njegovo djelo.”

- Čak ni tebe, Allahov Poslaniče? - rekli su.

“Ne, ni mene, ukoliko me Allah ne obaspe milošću. Postupajte pravedno; budite ljubazni; veličajte Allaha jutrom i naveče i dijelom noći. Pazite na umjerenost! Pazite na umjerenost pa ćete postići ono što želite.”

2105. Aiša, r.a., kaže:

- Neko je upitao Allahova Poslanika, s.a.v.s.:

- Koja su djela Allahu najdraža?

On je odgovorio:

“Ona na kojima se istrajava pa makar ih bilo malo.”

٢١٠٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (اللَّهُمَّ ارْزُقْ آلَ مُحَمَّدٍ قَوَاتًا).

١٠ - باب: الْقَصْدِ وَالْمَدَاوِمَةِ عَلَى الْعَمَلِ

٢١٠٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (لَنْ يَنْجِيَ أَحَدًا مِنْكُمْ عَمَلُهُ). قَالُوا : وَلَا أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ : (وَلَا أَنَا، إِلَّا أَنْ يَتَعَمَّدَنِي اللَّهُ بِرَحْمَةٍ، سَدُّوا وَقَارِبُوا، وَاعْدُوا وَرَوْحُوا، وَشَيْءٌ مِنَ الدَّلْجَةِ، وَالْقَصْدِ الْقَصْدِ تَبَلَّغُوا).

٢١٠٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ : سُئِلَ النَّبِيُّ ﷺ : أَيُّ الْأَعْمَالِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ؟ قَالَ : (أَدْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ).

١١ - باب: الرَّجَاءِ مَعَ الْخَوْفِ

II. Između nade i straha

2106. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da kazuje:

“Kad bi nevjernik znao kolika je milost u Allaha, ne bi nikad gubio nadu u Džennet, a kad bi vjernik znao kolika je kazna u Allaha, ne bi nikad bio siguran od Džehennema.”

12. Čuvanje jezika. Onaj koji vjeruje u Allaha i u Sudnji dan neka govori ono što je dobro ili neka šuti!

2107. Sehl ibn Sa'd, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Onome ko mi garantira (da će sačuvati) ono što je između njegovih vilica i ono što je između njegovih nogu, ja garantiram Džennet.”

2108. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista, čovjek može izgovoriti riječ kojom je Allah zadovoljan, ne pridajući joj značaj, pa da ga Allah njom uzdigne nekoliko stupnjeva. I, zaista, čovjek može izgovoriti riječ koja izaziva ljutnju Allaha, ne pridajući joj značaj, pa da se s njom strovali u Džehennem.”

13. Napuštanje grijeha

2109. Ebu Musa, r.a., kaže:

٢١٠٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (لَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ بِكُلِّ الَّذِي عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ لَمْ يَتَأَسَّ مِنَ الْجَنَّةِ، وَلَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ بِكُلِّ الَّذِي عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعَذَابِ لَمْ يَأْمَنْ مِنَ النَّارِ).

١٢ - باب: حِفْظِ اللِّسَانِ وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ

٢١٠٧ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ يَضْمَنُ لِي مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنَ لَهُ الْجَنَّةَ).

٢١٠٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ رِضْوَانِ اللَّهِ، لَا يُلْقِي لَهَا بَالًا، يَرْفَعُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَاتٍ، وَإِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ، لَا يُلْقِي

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Slučaj mene i ovoga s čime me Allah poslao sličan je slučaju čovjeka koji je došao nekom narodu i rekao:

- Vidio sam vojsku (neprijatelja) svojim očima i ja sam vam, uistinu, samo opominjač! Stoga, spašavajte se! Spašavajte se!

Jedna grupa njih ga je poslušala i oni su noću tiho izašli i tako se spasili. Ostali mu nisu povjerovali pa ih je vojska zorom napala i uništila.”

14. Džehennem je okružen strastima

2110. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Džehennem je okružen strastima, dok je Džennet okružen neugodnostima.”

15. Džennet je svakom od vas bliži od kožne sveze njegovih sandala, također i Džehennem

2111. Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Džennet je svakom od vas bliži od kožne sveze njegovih sandala, također i Džehennem.”

16. Treba gledati i onog ko je u goroj situaciji a ne samo onog ko je u boljoj!

2112. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

لَهَا بِالْأَلَا، يَهْوِي بِهَا فِي جَهَنَّمَ).

۱۳ - باب: الْإِنْتِهَاء مِنَ الْمَعَاصِي

۲۱۰۹ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (مَثَلِي وَمَثَلُ مَا بَعَثَنِي اللَّهُ، كَمَثَلِ رَجُلٍ أَتَى قَوْمًا فَقَالَ : رَأَيْتُ الْجَيْشَ بِعَيْنِي، وَإِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُرْيَانُ، فَالْنَّجَاءُ النَّجَاءُ، فَأَطَاعَتْهُ طَائِفَةٌ فَأَذْلَجُوا عَلَى مَهْلِهِمْ فَتَجَوَّأُوا، وَكَذَّبَتْهُ طَائِفَةٌ فَصَبَّحَهُمُ الْجَيْشُ فَأَجْتَاَحَهُمُ).

۱۴ - باب: حُجِبَتِ النَّارُ بِالشَّهَوَاتِ

۲۱۱۰ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (حُجِبَتِ النَّارُ بِالشَّهَوَاتِ، وَحُجِبَتِ الْجَنَّةُ بِالْمَكَارِهِ).

۱۵ - باب: الْجَنَّةُ أَقْرَبُ إِلَى أَحَدِكُمْ مِنْ شِرَاكِ نَعْلِهِ وَالنَّارُ مِثْلُ ذَلِكَ

۲۱۱۱ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (الْجَنَّةُ أَقْرَبُ إِلَى أَحَدِكُمْ مِنْ شِرَاكِ نَعْلِهِ، وَالنَّارُ مِثْلُ ذَلِكَ).

“Ako neko od vas gleda u onog ko je iznad njega po imetku i spoljašnosti, neka gleda i u onog ko je ispod njega u tome!”

17. O namjeri činjenja dobrog djela i lošeg djela

2113. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., prenoseći od Gospodara svoga, kazao:

“Zaista, Allah je odredio da se upisuju dobra i loša djela i objasnio je to: ako neko naumi uraditi dobro djelo pa ga ne uradi, Allah će mu upisati kod Sebe kao da ga je u cijelosti uradio, a ako naumi učiniti dobro djelo i učini ga, Allah će mu upisati kod Sebe kao da je uradio od deset do sedam stotina i mnogo više dobrih djela. Ako neko naumi uraditi loše djelo pa ne uradi, Allah će mu upisati kod Sebe kao da je uradio potpuno dobro djelo, a ako naumi uraditi loše djelo i uradi ga, Allah će mu ga upisati kao jedno loše djelo.”

18. Povlačenje emaneta

2114. Huzejfe, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je ispričao dva kazivanja: jedno od njih sam već vidio, dok drugo očekujem. On nam je kazivao da je emanet spušten u korijen ljudskih srca, a zatim su ga oni

١٦ - باب: لِيَنْظُرَ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْهُ وَلَا يَنْظُرَ إِلَى مَنْ فَوْقَهُ

٢١١٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا نَظَرَ أَحَدُكُمْ إِلَى مَنْ فَضَّلَ عَلَيْهِ فِي الْمَالِ وَالْخَلْقِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْهُ).

١٧ - باب: مَنْ هُمْ بِحَسَنَةٍ أَوْ بِسَيِّئَةٍ

٢١١٣ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ فِيمَا يَرْوِي عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ: (إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ ثُمَّ بَيَّنَ ذَلِكَ، فَمَنْ هُمْ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، فَإِنْ هُوَ هَمَّ بِهَا وَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ إِلَى أَضْعَافٍ كَثِيرَةٍ، وَمَنْ هُمْ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، فَإِنْ هُوَ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ عَلَيْهِ سَيِّئَةً وَاحِدَةً).

١٨ - باب: رَفْعُ الْأَمَانَةِ

٢١١٤ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

upoznali i iz Kur'ana pa onda i iz Sunneta. On nam je kazivao i o povlačenju emaneta, rekavši:

“Čovjek će nakratko zaspati pa će emanet biti dignut iz srca njegova tako da će samo trag njegov ostati. On će ponovo nakratko zaspati, pa će biti dignut i ostatak njegov, tako da će od njega ostati samo trag poput plika koji skoči kada žeravica dotakne stopalo; vidiš ga samo napuhanog, jer u njemu, uistinu, nema ničega. Ljudi će tada poslovati međusobno a da među njima neće biti skoro nijednog koji će emanet vršiti. Govorit će se da među potomcima toga i toga ima povjerljiva osoba. Govorit će se za nekoga: Što je pametan! Što je vješt! Što je izdržljiv! - mada u njegovom srcu neće biti imana ni koliko je zrno gorušice.”

Upamtio sam vrijeme kada nisam brinuo s kim ću poslovati, jer ako je bio musliman, njegov islam (predanost Allahu) odvrćao ga je od varanja, a ako je bio kršćanin, njegov nadzornik ga je sprečavao u tome. Međutim, danas ne mogu poslovati, osim s tim i tim i tim i tim.

2115. Ibn Omer, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Ljudi su kao kamile, od stotinu teško da možeš naći jednu pogodnu za jahanje.”

حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَدِيثَيْنِ، رَأَيْتُ أَحَدَهُمَا وَأَنَا أَنْتَظِرُ الْآخَرَ حَدَّثَنَا: (أَنَّ الْأَمَانَةَ نَزَلَتْ فِي جَذْرِ قُلُوبِ الرِّجَالِ، ثُمَّ عَلِمُوا مِنَ الْقُرْآنِ، ثُمَّ عَلِمُوا مِنَ السُّنَّةِ).

وَحَدَّثَنَا عَنْ رَفِيعِهَا قَالَ: (يَنَامُ الرَّجُلُ النَّوْمَةَ، فَتَقْبَضُ الْأَمَانَةُ مِنْ قَلْبِهِ، فَيَطْلُ أَثَرَهَا مِثْلَ أَثَرِ الْوَكْتِ، ثُمَّ يَنَامُ النَّوْمَةَ فَتَقْبَضُ فَيَتَقَى أَثَرَهَا مِثْلَ الْمَجْلِ، كَجَمْرِ دَخَرَجْتُهُ عَلَى رِجْلِكَ فَتَقِطُ، فَتَرَاهُ مُتَبَرِّأً وَلَيْسَ فِيهِ شَيْءٌ، فَيُضَيِّحُ النَّاسُ يَتَّبَاعُونَ، فَلَا يَكَادُ أَحَدُهُمْ يُؤَدِّي الْأَمَانَةَ، فَيَقَالُ: إِنَّ فِي بَنِي فَلَانٍ رَجُلًا أَمِينًا، وَيَقَالُ لِلرَّجُلِ: مَا أَغْفَلَهُ وَمَا أَظْرَفَهُ وَمَا أَجْلَدَهُ، وَمَا فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ خَرَدَلٍ مِنْ إِيْمَانٍ).

وَلَقَدْ أَتَى عَلَيَّ زَمَانٌ وَمَا أَبَالِي أَيْكُمْ بَايَعْتُ، لَئِنْ كَانَ مُسْلِمًا رَدَّهٗ عَلَيَّ الْإِسْلَامُ، وَإِنْ كَانَ نَضْرَانِيًّا رَدَّهٗ عَلَيَّ سَاعِيهِ، فَأَمَّا الْيَوْمَ: فَمَا كُنْتُ أَبَايُحُ إِلَّا فُلَانًا وَفُلَانًا.

٢١١٥ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّمَا النَّاسُ كَالْإِبِلِ الْعِمَاقَةِ، لَا تَكَادُ تَجِدُ

2116. Džundeb, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da je kazao:

“Ko razglašava svoja dobra djela (da bi stekao ugled među ljudima) Allah će razglasiti njegovu pravu namjeru (na Sudnjem danu); ko se pokazuje pred ljudima kako bi zadobio njihove pohvale Allah će pokazati njegovu pravu namjeru (na Sudnjem danu).”

١٩ - بَابُ الرِّيَاءِ وَالسُّمْعَةِ

٢١١٦ : عَنْ جُنْدَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ سَمَعَ سَمَعَ اللَّهُ بِهِ، وَمَنْ يُرَانِي يُرَانِي اللَّهُ بِهِ).

20. O skromnosti

2117. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Uistinu, Allah Uzvišeni kaže: ‘Onome koji neprijateljski postupa prema Mom iskrenom vjerniku objavljujem rat. Nema ničega Meni dražega, čime Mi se rob Moj približava, od onog šta sam Mu u dužnost stavio. Moj rob Mi se približava *nafilem* (dobrovoljni ibadet) sve dok ga ne zavolim. A kada ga zavolim, onda Ja postajem čulo sluha kojim čuje, čulo vida kojim vidi, njegova ruka kojom uzima i njegova noga kojom hoda; ako od Mene (nešto) zatraži, sigurno ću mu dati; ako u Mene zatraži zaštitu, sigurno ću ga zaštititi. Ni u čemu što činim ne oklijevam kao što oklijevam u pogledu (uzimanja) duše vjernika, jer on smrt ne voli, a Ja ne volim da ga ožalostim.”

٢٠ - بَابُ التَّوَّاضُعِ

٢١١٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَالَ: مَنْ عَادَى لِي وَلِيًّا فَقَدْ آذَنْتُهُ بِالْحَرْبِ، وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ، فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ: كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ، وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا، وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا، وَإِنْ سَأَلَنِي لِأَعْطَيْتُهُ، وَلَئِنْ أَسْتَعَاذَنِي لِأُعِيذَنَّهُ، وَمَا تَرَدَّدْتُ عَنْ شَيْءٍ أَنَا فَاعِلُهُ تَرَدُّدِي عَنْ نَفْسِي

21. Ko želi susret sa Allahom, i Allah želi susret s njim

2118. Ubade ibn Samit, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko želi susret sa Allahom, i Allah želi susret s njim, a ko mrzi susret sa Allahom, i Allah mrzi susret s njim.”

Aiša, ili neka druga od Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., supruge, je rekla:

- Ali, zaista, mi ne volimo smrt.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je na to kazao:

“To nije to, nego kada vjerniku dođe smrt, on bude obradovan Allahovim zadovoljstvom i počašću pa mu ne bude ništa draže od onoga što je pred njim; i tada on želi susret sa Allahom a i Allah želi susret s njim. Ali kada nevjerniku dođe smrt bude mu najavljena Allahova patnja i kazna pa mu tada ne bude ništa mrže od onoga što je pred njim; i tada on mrzi susret sa Allahom i Allah mrzi susret s njim.”

22. Smrtni hroptaji

2119. Aiša, r.a., priča:

- Neki grubi beduini došli su Vjerovjesniku, s.a.v.s., i upitali ga:

- Kada će biti Smak (svijeta)?

On je pogledao u najmlađeg među njima i kazao:

“Ako ovaj poživi, neće dočekati starost, a vaš Smak će vam doći (to jest doći će vaša smrt).”

الْمُؤْمِنِ، يَكْرَهُ الْمَوْتَ وَأَنَا أَكْرَهُ مَسَاءَتَهُ).

٢١ - باب: مَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ اللَّهِ أَحَبَّ اللَّهُ لِقَاءَهُ

٢١١٨ : عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ اللَّهِ أَحَبَّ اللَّهُ لِقَاءَهُ، وَمَنْ كَرِهَ لِقَاءَ اللَّهِ كَرِهَ اللَّهُ لِقَاءَهُ).

قَالَتْ عَائِشَةُ أَوْ بَعْضُ أَزْوَاجِهِ، إِنَّا لَنَكْرَهُ الْمَوْتَ، قَالَ: (لَيْسَ ذَاكَ، وَلَكِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا حَضَرَهُ الْمَوْتُ بُشِّرَ بِرِضْوَانِ اللَّهِ وَكَرَامَتِهِ، فَلَيْسَ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا أَمَامَهُ، فَأَحَبَّ لِقَاءَ اللَّهِ وَأَحَبَّ اللَّهُ لِقَاءَهُ، وَإِنَّ الْكَافِرَ إِذَا حُضِرَ بُشِّرَ بِعَذَابِ اللَّهِ وَعُقُوبَتِهِ، فَلَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَهُ إِلَيْهِ مِمَّا أَمَامَهُ، فَكَرِهَ لِقَاءَ اللَّهِ وَكَرِهَ اللَّهُ لِقَاءَهُ).

٢٢ - باب: سَكَرَاتِ الْمَوْتِ

٢١١٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَجُلًا مِنَ الْأَعْرَابِ جُفَاءً يَأْتُونَ النَّبِيَّ ﷺ فَيَسْأَلُونَهُ: مَتَى السَّاعَةُ؟ فَكَانَ يَنْظُرُ إِلَى أَصْغَرِهِمْ فَيَقُولُ: (إِنْ يَعْشُ هَذَا لَا يُدْرِكُهُ الْهَرَمُ حَتَّى تَقُومَ عَلَيْكُمْ سَاعَتُكُمْ). يَعْنِي مَوْتَهُمْ.

23. Na Sudnjem danu Allah će Zemlju čvrsto držati

2120. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Na Sudnjem danu Zemlja će biti (kao) jedan hljeb - i Silni će je prevrtati u ruci Svojoj kao što neko od vas prevrće u svojim rukama hljeb za put - za gošćenje stanovnika Dženneta.”

Tada je neko od Jevreja došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Milostivi te blagoslovio, o oče Kasimov! Da li želiš da ti kažem o gošćenju stanovnika Dženneta na Sudnjem danu?

“Da”, rekao je on.

- Zemlja će biti (kao) jedan hljeb - rekao je on, upravo kao što je i sam Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao.

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pogledao u nas, osmijehnuvši se tako da su mu se vidjeli kutnjaci.

- A želiš li da ti kažem o njihovom *idamu* (šta će biti još uz hljeb)? - rekao je ovaj i dodao:

- Njihov *idam* bit će *balam* i *nun*.

Ljudi su upitali:

- A šta je to?

- Vo i riba i sedamdeset hiljada ljudi će jesti samo od okruglog ligamenta njihove jetre - rekao je on.

2121. Sehl ibn Sa'd, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da kazuje:

“Ljudi će na Sudnjem danu biti sabrani na bijeloj neugaženoj zemlji poput okruglog čistog bijelog hljeba.”

۲۳ - باب: يَقْبِضُ اللَّهُ الْأَرْضَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

۲۱۲۰: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (تَكُونُ الْأَرْضُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ خُبْزَةً وَاحِدَةً، يَتَكَفَّمُهَا الْجَبَّارُ بِيَدِهِ كَمَا يَكْفَأُ أَحَدُكُمْ خُبْزَتَهُ فِي السَّفَرِ، نَزُلًا لِأَهْلِ الْجَنَّةِ). فَأَتَى رَجُلٌ مِنَ الْيَهُودِ فَقَالَ: بَارَكَ الرَّحْمَنُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ، أَلَا أَخْبِرُكَ بِتَزَلُّلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قَالَ: (بَلَى). قَالَ: تَكُونُ الْأَرْضُ خُبْزَةً وَاحِدَةً، كَمَا قَالَ النَّبِيُّ ﷺ، فَنَظَرَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَيْنَا ثُمَّ ضَحِكَ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُهُ، ثُمَّ قَالَ: أَلَا أَخْبِرُكَ بِإِدَامِهِمْ؟ قَالَ: إِدَامُهُمْ بِالْأَمِّ وَتُونٌ، قَالُوا: وَمَا هَذَا؟ قَالَ: تَوْرٌ وَتُونٌ، يَأْكُلُ مِنْ زَائِدَةٍ كَبِدِهِمَا سَبْعُونَ أَلْفًا.

۲۱۲۱: عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (يُخَشِّرُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى أَرْضٍ بَيْضَاءَ عَفْرَاءَ، كَقُرْصَةِ نَقِيٍّ). قَالَ سَهْلٌ

Sehl, ili neko drugi, još je dodao:
- Na njoj neće ničijega obilježja biti.

24. Okupljanje (na Dan oživljenja)

2122. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ljudi će (na Dan oživljenja) biti sabrani u tri skupine: one koji se nadaju (Džennetu) i strahuju (od Džehennema), one koji će jahati na kamilama po dvojica, trojica, četverica, ili deseterica te one koje će Vatra okupiti, koja će s njima stalno biti, i za vrijeme popodneva, i za vrijeme noćnog poćinka, koja će s njima osvitati i s njima omrkavati.”

2123. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazivao:

“Vi ćete biti sabrani bos, goli i neobrezani.”

Aiša, r.a., je rekla:

- Allahov Poslanić! Hoće li muškarci i žene gledati jedni u druge?

“Stvar će biti isuviše teška da bi im to pažnju privlačilo”, rekao je on.

25. Ajet: *Kako ne pomisle da će oživljeni biti na Dan veliki, na Dan u kome će ljudi pred Gospodara Uzdržavatelja svjetova (u)stati!* (El-Mutaffifun, 4-6.)

2124. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazivao:

أَوْ غَيْرُهُ: (لَيْسَ فِيهَا مَعْلَمٌ لِأَحَدٍ).

٢٤ - باب: الحشر

٢١٢٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يُحْشَرُ النَّاسُ عَلَى ثَلَاثِ طَرَائِقَ: رَاغِبِينَ رَاهِبِينَ، وَاثْنَانِ عَلَى بَعِيرٍ، وَثَلَاثَةٌ عَلَى بَعِيرٍ، وَأَرْبَعَةٌ عَلَى بَعِيرٍ، وَعَشْرَةٌ عَلَى بَعِيرٍ. وَتَحْشَرُ بَقِيَّتُهُمُ النَّارَ، ثَقِيلٌ مَعَهُمْ حَيْثُ قَالُوا، وَتَبِثَ مَعَهُمْ حَيْثُ بَاتُوا، وَتَضْبِحُ مَعَهُمْ حَيْثُ أَضْبَحُوا، وَتُمْسِي مَعَهُمْ حَيْثُ أَمْسَوْا).

٢١٢٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (تُحْشَرُونَ حُفَاةَ عُرَاةٍ غُرْلًا). قَالَتْ عَائِشَةُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، الرِّجَالُ وَالنِّسَاءُ يَنْظُرُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ؟ فَقَالَ: (الْأَمْرُ أَشَدُّ مِنْ أَنْ يُهَمَّهُمْ ذَلِكَ).

٢٥ - باب: قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

“Ljudi će se na Sudnjem danu toliko znojiti da će znoj njihov u dubinu zemlje sedamdeset lakata ići i dopirati do njihovih ušiju.”

26. Kisas (poravnanje) na Sudnjem danu

2125. Abdullah, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Prvo što će biti presuđeno među ljudima na Sudnjem danu su slučajevi ubistva.”

27. Opis Dženneta i Džehennema

2126. Ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada stanovnici Dženneta uđu u Džennet, a stanovnici Džehennema u Džehennem, bit će dovedena smrt i stavljena između Dženneta i Džehennema, a potom će zaklana biti. Tada će glasnik zovnuti:

- O, džennetlije! Nema smrti više nikada! O, džehennemlije! Nema smrti više nikada! Tako će džennetlije svojoj radosti pridodati još jednu radost, dok će džehennemlije svojoj tuži pridodati još jednu tugu.”

2127. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazivao:

“Allah Uzvišeni će stanovnicima Dženneta reći:

- O džennetlije!

- Odazivamo Ti se, Gospodaru, Uzdržavatelju naš, uvijek spremni! - reći će oni.

- Jeste li zadovoljni - reći će On.

٢١٢٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (يَعْرِقُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَذْهَبَ عَرَقُهُمْ فِي الْأَرْضِ سَبْعِينَ ذِرَاعًا، وَيُلْجِمُهُمْ حَتَّى يَتَلَعَّ أَذَانُهُمْ).

٢٦ - باب: الْقِصَاصِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

٢١٢٥ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (أَوَّلُ مَا يُقْضَى بَيْنَ النَّاسِ فِي الدِّمَاءِ).

٢٧ - باب: صِفَةِ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ

٢١٢٦ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (إِذَا صَارَ أَهْلُ الْجَنَّةِ إِلَى الْجَنَّةِ، وَأَهْلُ النَّارِ إِلَى النَّارِ، جِيءَ بِالمَوْتِ حَتَّى يُجْعَلَ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، ثُمَّ يُذْبَحُ، ثُمَّ يُنَادِي مُنَادٍ : يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ لَا مَوْتَ، وَيَا أَهْلَ النَّارِ لَا مَوْتَ، فَيَزْدَادُ أَهْلُ الْجَنَّةِ فَرَحًا إِلَى فَرَحِهِمْ، وَيَزْدَادُ أَهْلُ النَّارِ حُزْنًا إِلَى حُزْنِهِمْ).

٢١٢٧ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَقُولُ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ : يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ فَيَقُولُونَ : لَبَّيْكَ رَبَّنَا

- Kako ne bismo zadovoljni bili kada si nam dao ono što nisi dao nikom drugom od Svojih stvorenja - reći će oni.

- Dat ću vam i bolje od toga - reći će On.

- A šta je bolje od ovoga, Gospodaru, Uzdržavatelju naš?

- Darovat ću vas zadovoljstvom Svojim tako da se nikada više na vas neću naljutiti - reći će On.

2128. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Razmak između ramena nevjernika (kafira) bit će kao razdaljina koju brzi konjanik pređe za tri dana.”

2129. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Neki ljudi će izaći iz Džehennema, nakon što ih opali njegov gorući dodir, i ući će u Džennet, pa će im stanovnici Dženneta nadjeti ime *džehennemijun* (džehennemlije).”

2130. Nu'man ibn Bešir, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da kazuje:

“Najblaže kažnjena osoba među stanovnicima Vatre na Sudnjem danu bit će ona ispod čijih središnjih udubina tabana će biti stavljene dvije žeravice od kojih će mu mozak ključati kao što voda ključa u kazanu i bakraču.”

2131. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Niko neće ući u Džennet a da mu neće biti pokazano njegovo mjesto u Vatri (koje bi ga sljedovalo) da je zlo

وَسَعْدَيْكَ، فَيَقُولُ: هَلْ رَضِيتُمْ؟ فَيَقُولُونَ: وَمَا لَنَا لَا نَرْضَى وَقَدْ أُعْطِينَا مَا لَمْ تَعْطِ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، فَيَقُولُ: أَنَا أُعْطِيكُمْ أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ، قَالُوا: يَا رَبِّ، وَآيُ شَيْءٍ أَفْضَلُ مِنْ ذَلِكَ؟ فَيَقُولُ: أَجَلٌ عَلَيْكُمْ رِضْوَانِي، فَلَا أَسْخَطُ عَلَيْكُمْ بَعْدَهُ أَبَدًا).

٢١٢٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا بَيْنَ مَنْكِبَيْ الْكَافِرِ مَسِيرَةُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ لِلرَّاكِبِ الْمُسْرِعِ).

٢١٢٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يَخْرُجُ قَوْمٌ مِنَ النَّارِ بَعْدَ مَا مَسَّهُمْ مِنْهَا سَفْعٌ، فَيَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ، فَيُسَمِّيهِمْ أَهْلُ الْجَنَّةِ: الْجَهَنَّمِيِّينَ).

٢١٣٠ : عَنِ الثَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ أَهْلَ النَّارِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ يُوَضَعُ عَلَى أَحْمَصِ قَدَمَيْهِ جَمْرَتَانِ، يَغْلِي مِنْهُمَا دِمَاعُهُ كَمَا يَغْلِي الْمِرْجَلُ وَالْقَنْمَقُ).

٢١٣١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا يَدْخُلُ أَحَدٌ الْجَنَّةَ إِلَّا أَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ لَوْ أَسَاءَ،

činio kako bi još zahvalniji bio. I niko neće ući u Vatru a da mu neće biti pokazano njegovo mjesto u Džennetu (koje bi ga sljedovalo) da je dobra djela činio kako bi još žalosniji bio.”

28. O Havdu (vrelu u Džennetu)

2132. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazivao:

“Moje je vrelo koliko je mjesec dana putovanja. Njegova je voda bjelja od mlijeka, a miris prijatniji od mošusa, i ima vrčeva koliko je zvijezda na nebu - ko se iz njega napije neće nikada više ožednjeti.”

2133. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Pred vama je moje vrelo, prostrano kao razdaljina između Džerbe i Ezruha (gradovi u Šamu).”

2134. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Prostranstvo moga vrela je kao razdaljina između Ajle (grad u Šamu) i Sane u Jemenu i ima ibrika koliko je zvijezda na nebu.”

2135. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazivao:

“Jednom dok sam stajao, iznenada se pojavila jedna skupina. I kada sam ih prepoznao, neko je stao između mene i njih i rekao im:

- Krenite!

- Kuda? - upitao sam.

- U Vatru, tako mi Boga - rekao je on.

لِيَزِدَادَ شُكْرًا، وَلَا يَدْخُلُ النَّارَ أَحَدٌ إِلَّا أَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ الْجَنَّةِ لَوْ أَحْسَنَ، لِيَكُونَ عَلَيْهِ حَسْرَةٌ).

٢٨ - باب: في الحَوْضِ

٢١٣٢ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (حَوْضِي مَسِيرَةُ شَهْرٍ، مَأْوُهُ أَيْضُ مِنَ اللَّبَنِ وَرِيحُهُ أَطْيَبُ مِنَ الْمِسْكِ، وَكَيْزَانُهُ كَنُجُومِ السَّمَاءِ، مَنْ شَرِبَ مِنْهَا فَلَا يَظْمَأُ أَبَدًا).

٢١٣٣ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَمَامَكُمْ حَوْضِي كَمَا بَيْنَ جَزْءَاءِ وَأَذْرُحَ)

٢١٣٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ قَدْرَ حَوْضِي كَمَا بَيْنَ أَيْلَةَ وَصَنْعَاءَ مِنَ الْيَمَنِ، وَإِنَّ فِيهِ مِنَ الْأَبَارِقِ كَعَدَدِ نُجُومِ السَّمَاءِ).

٢١٣٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (بَيْنَا أَنَا قَائِمٌ إِذَا زُمْرَةٌ، حَتَّى إِذَا عَرَفْتُهُمْ خَرَجَ رَجُلٌ مِنْ

- Šta su loše uradili? - upitao sam.

- Oni su se nakon tebe vratili u stanje u kojem su ranije bili - rekao je on.

Potom se iznenada pojavila još jedna skupina i kada sam ih prepoznao, neko je stao između mene i njih i rekao im:

- Krenite!

- Kuda? - upitao sam, a on je rekao:

- U Vatru, tako mi Allaha! - rekao je on.

- Šta su loše uradili? - upitao sam.

- Oni su se nakon tebe vratili u stanje u kojem su ranije bili - rekao je on.

I nisam vidio da se iko više od njih spasio, izuzev nekoliko njih koji su bili kao deve bez pastira."

2136. Harise ibn Vehb, r.a., kaže:

- Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je spomenuo Vrelo (Kevser) i kazao:

"(Prostranstvo njegovo) jednako je razdaljini između Medine i Sanel"

بَيْنِي وَبَيْنِهِمْ، فَقَالَ: هَلَمْ، فَقُلْتُ: أَيْنَ؟
قَالَ: إِلَى النَّارِ وَاللَّهِ، قُلْتُ: وَمَا
شَأْنُهُمْ؟ قَالَ: إِنَّهُمْ أَرْتَدُّوا بِعَدَاكَ عَلَى
أَذْبَارِهِمُ الْقَهْقَرَى. ثُمَّ إِذَا زُمْرَةٌ، حَتَّى
إِذَا عَرَفْتَهُمْ خَرَجَ رَجُلٌ مِنْ بَيْنِي وَبَيْنِهِمْ،
فَقَالَ: هَلَمْ، قُلْتُ: أَيْنَ؟ قَالَ: إِلَى النَّارِ
وَاللَّهِ، قُلْتُ: مَا شَأْنُهُمْ؟ قَالَ: إِنَّهُمْ
أَرْتَدُّوا بِعَدَاكَ عَلَى أَذْبَارِهِمُ الْقَهْقَرَى،
فَلَا أَرَاهُ يَخْلُصُ مِنْهُمْ إِلَّا مِثْلُ مَمَلٍ
النَّعَم).

٢١٣٦ : عَنْ حَارِثَةَ بْنِ وَهْبٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ وَذَكَرَ
الْحَوْضَ، فَقَالَ: (كَمَا بَيْنَ الْمَدِينَةِ
وَصَنْعَاءَ).

1. Sve je već zapisano na temelju Allahova znanja

١ - باب: جَفَّ الْقَلَمُ عَلَى عِلْمِ اللَّهِ

2137. Imran ibn Husajn, r.a., kaže da je neko upitao:

- Allahov Poslaniče, zna li se već ko su stanovnici Dženneta a ko stanovnici Džehennema?

“Da”, rekao je on.

- Čemu onda trud onih koji se trude - reče ovaj.

“Svako se mora potruditi za ono za šta je stvoren (ili za ono za šta je pripremljen)”, kazao je on.

٢١٣٧ : عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيْعَرَفُ أَهْلُ الْجَنَّةِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ؟ قَالَ: (نَعَمْ). قَالَ: فَلِمَ يَعْمَلُ الْعَامِلُونَ؟ قَالَ: (كُلُّ يَعْمَلُ لِمَا خُلِقَ لَهُ، أَوْ لِمَا يُسَّرَ لَهُ).

2. Ajet: ...A Allahova zapovijed je odredba konačna! (El-Ahzab, 38.)

٢ - باب: ﴿وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا﴾

2138. Huzejfe, r.a, kaže:

- Jednom nam je Vjerovjesnik, s.a.v.s., održao govor, u kojem nije izostavio spomenuti bilo šta od onoga što će se dogoditi do Smaka (svijeta). To je upamtio onaj ko je upamtio, a zaboravio onaj ko je zaboravio. Ja sam viđao (nakon tog govora) događaje na koje sam bio zaboravio i prepoznavao sam ih kao kad čovjek prepozna čovjeka koji je bio odsutan, pa ga vidi i prepozna.

٢١٣٨ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: لَقَدْ خَطَبَنَا النَّبِيُّ ﷺ خُطْبَةً، مَا تَرَكَ فِيهَا شَيْئًا إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ إِلَّا ذَكَرَهُ، عَلِمَهُ مَنْ عَلِمَهُ وَجَهِلَهُ مَنْ جَهِلَهُ، إِنْ كُنْتُ لَأَرَى الشَّيْءَ قَدْ نَسِيتُ، فَأَعْرِفُ مَا يَعْرِفُ الرَّجُلُ إِذَا غَابَ عَنْهُ قَرَاهُ فَعَرَفَهُ.

3. Zavjetom čovjek nastoji promijeniti ono što je kader (sudbina)

٣ - باب: إِلْقَاءِ الْعَبْدِ النَّذْرَ إِلَى الْقَدَرِ

2139. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

– (Allah, dž.š., kaže:)

“Čovjeku ne može zavjet donijeti ništa do ono što Sam mu već ranije odredio; zapravo, (i) njega donese sudbina koju Sam mu već ranije odredio. Putem zavjeta Ja činim da tvrdica troši svoj imetak.”

٢١٣٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا يَأْتِي ابْنَ آدَمَ النَّذْرُ بِشَيْءٍ لَمْ يَكُنْ قَدْ قَدَّرْتُهُ، وَلَكِنْ يُلْقِيهِ الْقَدَرُ وَقَدْ قَدَّرْتُهُ لَهُ، أَسْتَخْرِجُ بِهِ مِنَ الْبَخِيلِ).

٤ - باب: الْمَعْصُومُ مَنْ عَصَمَ اللَّهُ

4. Sačuvan je samo onaj koga je Allah sačuvao

2140. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Nije bilo nijednog vladara a da nije imao dvije njemu bliske družine: družinu koja mu je savjetovala ono što je dobro i podsticala ga na dobro i družinu koja mu je savjetovala ono što je zlo i podsticala ga na zlo, a sačuvan je ostao samo onaj koga je Allah sačuvao.”

٢١٤٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا أَسْتَخْلَفَ خَلِيفَةٌ إِلَّا لَهُ بَطَانَتَانِ: بَطَانَةٌ تَأْمُرُهُ بِالْخَيْرِ وَتَحُصُّهُ عَلَيْهِ، وَبَطَانَةٌ تَأْمُرُهُ بِالشَّرِّ وَتَحُصُّهُ عَلَيْهِ وَالْمَعْصُومُ مَنْ عَصَمَ اللَّهُ).

٥ - باب: يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ

5. On stoji između čovjeka i srca njegova

2141. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., se vrlo često zaklinjao riječima:

“Ne, tako mi Onoga Koji okreće (ljudska) srca!”

٢١٤١ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَثِيرًا مَا كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَخْلِفُ: (لَا وَمُقَلَّبِ الْقُلُوبِ).

1. Zakletve i zavjeti

2142. Abdurrahman ibn Semure, r.a., kaže da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Abdurrahmane, sine Semure, ne traži da dobiješ vlast jer, zaista, ako je traženjem dobiješ, bit ćeš joj sam prepušten, a ako je dobiješ bez traženja, bit ćeš u njoj potpomognut. Ako se zakuneš na nešto pa vidiš da je nešto drugo bolje od toga, uradi to što je bolje, a za zakletvu se iskupi!”

2143. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Mi smo posljednji (u dolasku na ovaj svijet), a bit ćemo prvi (na Sudnjem danu).”

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je (još) kazao:

“Allaha mi, ako neko od vas ustrajava na svojoj zakletvi na štetu svoje porodice, čini grijeh koji je kod Allaha veći nego prekršiti zakletvu, uz iskupljenje koje je Allah za to odredio.”

2. Kako se zaklinjao Vjerovjesnik, s.a.v.s.

2144. Abdullah ibn Hišam, r.a., priča:

– Bili smo s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., kad je držao Omera za ruku pa mu je Omer rekao:

- Allahov Poslaniče! Zaista te više volim od svega drugog, izuzev sebe.

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ne, tako mi Onoga u Čijoj je ruci

١ - باب: كِتَابُ الْإِيمَانِ وَالنَّذْرِ

٢١٤٢ : عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي النَّبِيُّ ﷺ: (يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ سَمُرَةَ، لَا تَسْأَلِ الْإِمَارَةَ، فَإِنَّكَ إِنْ أُوتِيَتْهَا عَنْ مَسْأَلَةٍ وَكُنْتَ إِلَيْهَا، وَإِنْ أُوتِيَتْهَا مِنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ أُعِنْتَ عَلَيْهَا، وَإِذَا حَلَفْتَ عَلَى يَمِينٍ، فَرَأَيْتَ غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا، فَكْفَرْ عَنْ يَمِينِكَ وَاتَّ الْذِي هُوَ خَيْرٌ).

٢١٤٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (نَحْنُ الْآخِرُونَ السَّابِقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ). وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (وَاللَّهُ، لَأَنْ يَلِجَ أَحَدُكُمْ يَمِينِهِ فِي أَهْلِهِ آثَمَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ أَنْ يُعْطِيَ كَفَّارَتَهُ الَّتِي أَفْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْهِ).

٢ - باب: كَيْفَ كَانَتْ يَمِينُ النَّبِيِّ ﷺ

٢١٤٤ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ هِشَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ آخِذٌ بِيَدِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ، فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَأَنْتَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا مِنْ نَفْسِي، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ:

moj život, sve dok ti ne budem draži i od tebe samoga!”

Tada mu Omer reče:

- Uistinu, ti si mi sada, tako mi Allaha, draži i od mene samoga!

“Sada (je tvoja vjera potpuna), Omere”, rekao je Poslanik, s.a.v.s.

2145. Ebu Zerr, r.a., kaže:

- Došao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., koji je u hladu Kabe izgovarao:

“Oni su gubitnici, tako mi Gospodara Kabe! Oni su gubitnici, tako mi Gospodara Kabe!”

- Šta li je sa mnom - pomislio sam - nije li šta vidio pri meni? Ša je to sa mnom?

Zatim sam došao i sjeo kod njega, dok je on i dalje izgovarao iste riječi. Ja nisam mogao više šutjeti, a Allah zna u kakvom stanju sam bio, pa sam rekao:

- Ko su oni, žrtvovao bih za tebe i oca i majku, Allahov Poslaniče - upitao sam.

“To su oni sa najvećim imetkom, izuzev onih koji kažu: ovako, i ovako, i ovako (ću dijeliti iz svog imetka u ime Allaha)”, rekao je on.

3. Ajet: *Oni se zaklinju Allahom, najtežom zakletvom...* (En-Nur, 53)

2146. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

“Nijednog od muslimana kojem umre troje djece neće dotaći Vatra, osim toliko da se ispuni (Allahova) zakletva (koja je izrečena u 71. ajetu sure Merjem).”

(لَا، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْكَ مِنْ نَفْسِكَ). فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: فَإِنَّهُ الْآنَ، وَاللَّهِ، لَأَنْتَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ نَفْسِي، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الآنَ يَا عُمَرُ). ٢١٤٥ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

أَتَيْتُهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ يَقُولُ فِي ظِلِّ الْكَعْبَةِ: (هُمُ الْأَخْسَرُونَ وَرَبُّ الْكَعْبَةِ، هُمُ الْأَخْسَرُونَ وَرَبُّ الْكَعْبَةِ). قُلْتُ: مَا شَأْنِي أَيْرَى فِيَّ شَيْئًا، مَا شَأْنِي؟ فَجَلَسْتُ إِلَيْهِ وَهُوَ يَقُولُ، فَمَا أَسْتَطَعْتُ أَنْ أَسْكُتَ، وَتَغْشَانِي مَا شَاءَ اللَّهُ، فَقُلْتُ: مَنْ هُمْ بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: (الْأَكْثَرُونَ أَمْوَالًا، إِلَّا مَنْ قَالَ: هَكَذَا، وَهَكَذَا، وَهَكَذَا).

٣ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَأَقْسَمُوا

بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ﴾

٢١٤٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا يَمُوتُ لِأَحَدٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْوَلَدِ لَنْ تَمْسَهُ النَّارُ إِلَّا تَحِلَّةَ الْقَسَمِ).

٤ - باب: إِذَا حَنَثَ نَاسِيًا فِي الْإِيمَانِ

4. Kršenje zakletve iz zaborava

2147. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Allah oprašta mojim sljedbenicima ono što im njihove duše došaptavaju i na šta ih nagovaraju sve dok to ne urade ili ne izgovore.”

5. Zavjet u pokornosti (Allahu)

2148. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Ko se zavjetuje da će Allahu pokoran biti, neka Mu pokoran ostane, a ko se zavjetuje da će Mu nepokoran biti, neka Mu nepokoran ne bude!”

6. Onaj ko umre pod zavjetom

2149. Sa'd ibn Ubade, r.a., kaže da je tražio od Vjerovjesnika, s.a.v.s., fetvu (šerijatsko pravno mišljenje) u pogledu zavjeta njegove majke, koja je umrla prije nego što je zavjet izvršila. On mu je rekao da ispuni zavjet za nju.

7. Zavjetovanje onim što se ne posjeduje i što je grijeh

2150. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Jednom dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., držao govor (sa minbera), ugledao je čovjeka koji je stajao. Upitao je ko je on, pa mu je rečeno da je to Ebu Israil, koji se zavjetovao da će stajati i da

٢١٤٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : (إِنَّ اللَّهَ تَجَاوَزَ لِأُمَّتِي عَمَّا وَسَوَسَتْ، أَوْ حَدَّثَتْ بِهِ أَنْفُسُهَا، مَا لَمْ تَعْمَلْ بِهِ أَوْ تَكَلَّمْ).

٥ - باب: النَّذْرُ فِي الطَّاعَةِ

٢١٤٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : (مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللَّهَ فَلْيُطِعهُ، وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيَهُ فَلَا يَعْصِيهِ).

٦ - باب: مَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ نَذْرٌ

٢١٤٩ : عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ أَسْتَفْتَى النَّبِيَّ ﷺ فِي نَذْرِ كَانَ عَلَى أُمِّهِ، فَتَوَقَّيْتُ قَبْلَ أَنْ تَقْضِيَهُ، فَأَفْتَاهُ أَنْ يَقْضِيَهُ عَنْهَا.

٧ - باب: النَّذْرُ فِيمَا لَا يَمْلِكُ وَفِي مَعْصِيَةٍ

٢١٥٠ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ :

بَيْنَا النَّبِيُّ ﷺ يَخْطُبُ، إِذَا هُوَ بِرَجُلٍ قَائِمٍ، فَسَأَلَ عَنْهُ فَقَالُوا : أَبُو إِسْرَائِيلَ،

nikada neće sjesti, da se neće hladom štiti, niti će govoriti, i da će postiti. Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Naredi mu neka govori, neka se hladom štiti i neka sjedi, a post neka dovrši!”

نَذَرَ أَنْ يَقُومَ وَلَا يَقْعُدَ، وَلَا يَسْتِظِلَّ، وَلَا يَتَكَلَّمَ، وَيَصُومَ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: مُرَّهُ فَلْيَتَكَلَّمْ وَلْيَسْتِظِلَّ وَلْيَقْعُدْ، وَلْيَتِمَّ صَوْمُهُ).

77. ISKUPI ZA KRŠENJE ZAKLETVI

I. Medinska zapreminska mjera za žito (*sa'*) i Vjerovjesnikova, s.a.v.s., mjera za količinu (*mudd*)

٧٧. كِتَابُ كَفَارَاتِ الْإِيمَانِ

١ - باب: صَاعِ الْمَدِينَةِ وَمُدِّ النَّبِيِّ ﷺ

2151. Es-Saib ibn Jezid, r.a., kaže:

– Mjera (*sa'*) je u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., iznosila jedan *mudd* i jednu trećinu *mudda* u odnosu na vaš *mudd* danas.”

٢١٥١ : عَنْ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ الصَّاعُ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ مُدًّا وَثُلُثًا بِمُدِّكُمْ الْيَوْمَ.

2152. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izgovarao:

“Bože moj! Blagoslovi ih u njihovim mjerama za žito: njihovom *sa'u* i *muddu*!”

٢١٥٢ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِي مِكْيَالِهِمْ، وَصَاعِهِمْ، وَمُدِّهِمْ).

78. FERA'ID (O NASLJEĐIVANJU)

٧٨. كِتَابُ الْفَرَائِضِ

1. Dio koji dijete nasljeđuje iz imovine oca i majke

١ - باب: مِيرَاثِ الْوَلَدِ مِنْ أَبِيهِ وَأُمِّهِ

2153. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Dajte *fera'id* (razdijelite nasljedstvo kako je propisano u Kur'anu) onima koji imaju pravo na to, a ono što preostane pripada najbližem muškom potomku (umrloga).”

٢١٥٣ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الْحَقُّوا الْفَرَائِضَ بِأَهْلِهَا، فَمَا بَقِيَ فَهُوَ لِأَوْلَى رَجُلٍ ذَكَرَ).

2. Dio koji nasljeđuje sinovljeva kćerka (unuka) za njegovog života

٢ - باب: مِيرَاثِ ابْنَةِ ابْنٍ مَعَ ابْنِهِ

2154. Ebu Musa, r.a., priča da je bio upitan u vezi s dijelom koji nasljeđuje kćerka, sinovljeva kćerka i sestra, pa je rekao:

٢١٥٤ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ.

- Kćerci pripada polovina i sestri pripada polovina. Ako upitate Ibn Mesuda i on će vam reći kao i ja.

Potom je Ibn Mesud bio upitan, a bijaše upoznat i sa riječima Ebu Musaa, pa je rekao:

- Ako bih rekao isto, zastranio bih i ne bih bio među onima koji su upućeni. Stoga, ja ću presuditi u ovome onako kako je presudio Vjerovjesnik, s.a.v.s., a to je: da polovina pripada kćerci, jedna šestina sinovljevoj kćerci, a to zajedno čini dvije trećine, dok ostatak pripada sestri.”

Potom je Ebu Musa bio upoznat s ovom Ibn Mesudovom presudom, pa je rekao:

- Ne pitajte više mene sve dok je ovaj učenjak među vama.

أَنَّهُ سُئِلَ عَنْ ابْنَةِ وَابْنَةِ ابْنٍ وَأُخْتٍ، فَقَالَ: لِلْابْنَةِ النِّصْفُ، وَلِلْأُخْتِ النِّصْفُ، وَابْنُ ابْنٍ مَسْعُودٍ فَسَيَتَابِعُنِي، فَسُئِلَ ابْنُ مَسْعُودٍ، وَأُخِيرَ بِقَوْلِ أَبِي مُوسَى فَقَالَ: لَقَدْ صَلَّيْتُ إِذَا مَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ، أَقْضِي فِيهَا بِمَا قَضَى النَّبِيُّ ﷺ: لِلْابْنَةِ النِّصْفُ، وَلِلْابْنَةِ الْأَبْنِ السُّدُسُ تَكْمِلَةَ الثَّلَاثِينَ، وَمَا بَقِيَ فَلِلْأُخْتِ. فَأُخِيرَ أَبُو مُوسَى بِقَوْلِ ابْنِ مَسْعُودٍ، فَقَالَ:

لَا تَسْأَلُونِي مَا دَامَ هَذَا الْحَبْرُ فِيكُمْ.

3. Oslobođeni rob pripada ljudima koji su ga oslobodili; i sin sestre je jedan od njih

2155. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Oslobođeni rob pripada ljudima koji su ga oslobodili.”

2156. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Sin sestre nekog od tih ljudi je njihov.”

4. Onaj koji tvrdi da mu je otac neko drugi a ne njegov (pravi) otac

2157. Sa'd ibn Ebu Vakkas, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da kazuje:

“Onome ko tvrdi da mu je otac osoba koja to nije i on zna da nije, Džennet će biti zabranjen.”

Ovo je bilo spomenuto Ebu Bekru, pa je on rekao:

- Uši moje su to čule, a i srce moje je to zapamtilo od Allahova Poslanika, s.a.v.s.

2158. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ne odmećite se od svojih očeva (ne tvrdite da ste sinovi nekog drugog a ne svojih očeva), jer onaj koji se odmetnuo od svoga oca otišao je u nevjerstvo.”

۳ - باب: مَوْلَى الْقَوْمِ مِنْ أَنْفُسِهِمْ
وَابْنُ الْأَخْتِ مِنْهُمْ

۲۱۵۵ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَوْلَى الْقَوْمِ مِنْ أَنْفُسِهِمْ).

۲۱۵۶ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (ابْنُ أُخْتِ الْقَوْمِ مِنْ أَنْفُسِهِمْ).

۴ - باب: مَنْ ادَّعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ

۲۱۵۷ : عَنْ سَعْدِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ ادَّعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ، وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ غَيْرُ أَبِيهِ، فَالْجَنَّةُ عَلَيْهِ حَرَامٌ). فَذَكَرَ ذَلِكَ لِأَبِي بَكْرَةَ فَقَالَ: وَأَنَا سَمِعْتُهُ أَذْنَائِي وَوَعَاهُ قُلُوبِي مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ.

۲۱۵۸ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا تَزْغُبُوا عَنْ آبَائِكُمْ فَمَنْ رَغِبَ عَنْ أَبِيهِ فَقَدْ كَفَرَ).

79. HUDUD

(ALLAHOVE GRANICE I KAZNE
ZA NJIHOVO PREKORAČENJE)

1. Šibanje palminim granama i sandalama

2159. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesniku, s.a.v.s., bio priveden čovjek koji se opio pa je on rekao:

“Udarite mu batine!”

Ebu Hurejre kaže:

- Neki od nas su ga udarali rukama, neki sandalama, a neki (uvrnutom) odjećom. Na kraju je neko rekao:

- Allah te ponizio!

Na to je (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) rekao:

“Ne govorite tako, ne pomažite šejtanu da njime ovlada!”

2160. Ali ibn Ebu Talib, r.a., kaže:

- Nisam žalio nikoga nad kim sam izvršio legalnu kaznu pa on podlegao, osim onoga koji je pio opojna pića. U slučaju njegove smrti ja sam za njega davao krvarinu budući da Allahov Poslanik, s.a.v.s., za takve nije definirao kaznu.”

2161. Omer ibn Hattab, r.a., priča da je u vrijeme Vjerovjesnika, s.a.v.s., bio čovjek po imenu Abdullah, a nadimku Himar (magarac), koji je imao običaj nasmijavati Allahova Poslanika, s.a.v.s. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je dao da ga izbičuju za opijanje. Jednog dana ponovo mu je bio priveden i on je naredio pa je bio bičevan. Neko od prisutnih je tada rekao:

٧٩. كِتَابُ الْحُدُودِ

١ - بَابُ الضَّرْبِ بِالْجَرِيدِ وَالنَّعَالِ

٢١٥٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَالَ أَتَيْتِ النَّبِيَّ ﷺ بِرَجُلٍ قَدْ شَرِبَ، قَالَ: (أَضْرِبُوهُ). قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: فَمِنَّا الضَّارِبُ يَدِيهِ، وَمِنَّا الضَّارِبُ بَنَغْلِهِ، وَمِنَّا الضَّارِبُ بِثَوْبِهِ، فَلَمَّا أَنْصَرَفَ، قَالَ بَعْضُ الْقَوْمِ: أَخْرَاكَ اللَّهُ، قَالَ: (لَا تَقُولُوا هَكَذَا، لَا تُعِينُوا عَلَيْهِ الشَّيْطَانَ).

٢١٦٠ : عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

مَا كُنْتُ لِأَقِيمَ حَدًّا عَلَى أَحَدٍ فَيَمُوتَ، فَأَجِدَ فِي نَفْسِي، إِلَّا صَاحِبَ الْخَمْرِ، فَإِنَّهُ لَوْ مَاتَ لَوَدَيْتُهُ، وَذَلِكَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَمْ يَسْنَهُ.

٢١٦١ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ كَانَ أَسْمُهُ عَبْدُ اللَّهِ، وَكَانَ يُلقَّبُ حِمَارًا، وَكَانَ يُضْحِكُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ قَدْ جَلَدَهُ فِي الشَّرَابِ، فَأَتَى بِهِ يَوْمًا فَأَمَرَ بِهِ فَجُلِدَ، فَقَالَ رَجُلٌ مِّنْ

- Moj Bože, daj na nj prokletstvo!
Koliko puta ga samo privode!

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ne proklinjajte ga! Tako mi Allaha, ja znam da on, uistinu, voli Allaha i Njegova Poslanika!”

الْقَوْمَ: اللَّهُمَّ الْعَنَّهُ، مَا أَكْثَرَ مَا يُؤْتِي بِهِ؟
فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا تَلْعَنُوهُ، فَوَاللَّهِ مَا عَلِمْتُ إِلَّا أَنَّهُ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ).

2. Proklinjanje kradljivca

٢ - باب: لعن السَّارِق

2162. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Allah je kradljivca prokleo: ukrade jaje pa mu se za to odsiječe ruka, ukrade uže pa mu se odsiječe ruka.”*

٢١٦٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَعَنَ اللَّهُ السَّارِقَ يَسْرِقُ الْبَيْضَةَ فَتُقَطَّعُ يَدُهُ، وَيَسْرِقُ الْحَبْلَ فَتُقَطَّعُ يَدُهُ).

3. Za koliku krađu se odsijeca ruka

٣ - باب: قَطْعُ الْيَدِ فِي كَم

2163. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ruka će se odsjeći za krađu u vrijednosti četvrtine dinara (zlatnika) i iznad toga.”

٢١٦٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (تُقَطَّعُ الْيَدُ فِي رُبْعٍ دِينَارٍ فَصَاعِدًا).

2164. Aiša, r.a., priča da u vrijeme Vjerovjesnika, s.a.v.s., kradljivcu nije odsijecana ruka, izuzev za (krađu) nečega u vrijednosti štita ili kožnog štita.

٢١٦٤ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ يَدَ السَّارِقِ لَمْ تُقَطَّعْ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ إِلَّا فِي ثَمَنِ مِجَنٍّ، حَجَفَةٍ أَوْ ثُرُسٍ.

2165. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dao odsjeći (ruku) za krađu štita koji je vrijedio tri dirhema (srebrenjaka).

٢١٦٥ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَطَعَ فِي مِجَنٍّ ثَمَنُهُ ثَلَاثَةُ دَرَاهِمٍ.

* Poslanik, a.s., ovo je izjavio prije nego što mu je Allah precizirao vrijednost za koju se ima odsjeći ruka, a koja je naznačena u sljedećem hadisu. (nap. ured.)

80. KAŽNJAVANJE NEVJERNIKA I
ODMETNIKA KOJI RATUJU
(PROTIV ALLAHA I NJEGOVA
POSLANIKA)

٨٠. كِتَابُ الْمُحَارِبِينَ مِنْ أَهْلِ
الْكُفْرِ وَالرَّدَةِ

1. Kolike su ublažena kazna (*ta'zir*) i
odgojna kazna (*edeb*)

١ - باب: كَمْ التَّعْزِيرُ وَالْأَدَبُ

2166. Ebu Burde el-Ensari, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da
kazuje:

“Neće niko biti bičevan više od deset
udaraca bičem, osim u slučaju izvršenja
neke od kazni Allaha Uzvišenog.”

٢١٦٦ : عَنْ أَبِي بُرْدَةَ الْأَنْصَارِيِّ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ
يَقُولُ: (لَا يُجْلَدُ فَوْقَ عَشْرِ جَلْدَاتٍ إِلَّا
فِي حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ).

2. Optuživanje robova za preljubu

٢ - باب: قَذْفُ الْعَبِيدِ

2167. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Ebu-l-Kasima
(Vjerovjesnika), s.a.v.s., da kazuje:

“Ko lažno optuži svoga roba za
preljubu, bit će na Sudnjem danu
bičevan, izuzev ako se pokaže da je (rob)
zaista onakav kako je on rekao.”

٢١٦٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا الْقَاسِمِ ﷺ يَقُولُ:
(مَنْ قَذَفَ مَمْلُوكَهُ، وَهُوَ بَرِيءٌ مِمَّا
قَالَ، جُلِدَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ
كَمَا قَالَ).

2168. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Vjernik će biti u prostranstvu svoje vjere sve dok ne počini zabranjeno ubistvo.”

2169. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao Mikdadu:

“Ako vjernik bude krio svoje vjerovanje među nevjernicima pa kada ga obznani ti ga ubiješ, počinio si grijeh ubistva vjernika. Sjeti se da si i ti tako ranije u Mekki skrivao svoje vjerovanje.”

1. Ajet: ...*A onaj koji spasi život (nekome) kao da je spasio život svim ljudima...* (El-Ma'ide, 32.)

2170. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj koji digne oružje protiv nas, nije naš!”

2. Ajet: ...*glava za glavu, oko za oko...* (El-Ma'ide, 45.)

2171. Abdullah, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Nije dozvoljena krv čovjeka muslimana koji očituje i svjedoči da

٢١٦٨ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (لَنْ يَزَالَ الْمُؤْمِنُ فِي فُسْحَةٍ مِنْ دِينِهِ، مَا لَمْ يُصِْبْ دَمًا حَرَامًا).

٢١٦٩ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ (لِلْمِقْدَادِ : إِذَا كَانَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ يُخْفِي إِيْمَانَهُ مَعَ قَوْمٍ كُفَّارٍ، فَأَظْهَرَ إِيْمَانَهُ فَقَتَلْتَهُ؟ فَكَذَلِكَ كُنْتَ أَنْتَ تُخْفِي إِيْمَانَكَ بِمَكَّةَ مِنْ قَبْلُ).

١ - باب : ﴿وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا﴾

٢١٧٠ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : (مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السَّلَاحَ فَلَيْسَ مِنَّا).

٢ - باب : قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى : ﴿أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ﴾

nema boga osim Allaha i da sam ja, uistinu, Allahov poslanik, osim u tri slučaja:

- glava za glavu,
- kada osoba u braku počini blud i
- kada osoba ostavi svoju vjeru (islam) i napusti Zajednicu.”

3. Onaj koji traži nečiju krv bez opravdana razloga

2172. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Allahu najmrže tri osobe su:

- onaj koji skrnavi svetost Harema (Mekke i Medine),
- onaj koji u islamu traga za običajima iz predislamskog doba i
- onaj koji traži da prolije nečiju krv bez opravdana razloga.”

4. Onaj koji uzima svoje pravo ili kažnjava mimo vladara

2173. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da kazuje:

“Kad bi neko virio u tvoju kuću bez tvoje dozvole, pa ga ti gađao kamenom i oko mu izbio, ne bi nikakva grijeha imao.”

٢١٧١ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَا يَحِلُّ دَمُ أَمْرِي مُسْلِمٍ، يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ، إِلَّا بِأَخَذِي ثَلَاثَ: النَّفْسُ بِالنَّفْسِ، وَالنِّيبُ الزَّانِي، وَالْمُفَارِقُ لِدِينِهِ، الثَّارِكُ لِلْجَمَاعَةِ).

٣ - باب: مَنْ طَلَبَ دَمَ أَمْرِي بِغَيْرِ حَقٍّ

٢١٧٢ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (أَبْغَضُ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ ثَلَاثَةٌ: مُلْجِدٌ فِي الْحَرَمِ، وَمُبْتَغٍ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ، وَمُطَلِّبٌ دَمَ أَمْرِي بِغَيْرِ حَقٍّ لِيُهْرَقَ دَمُهُ).

٤ - باب: مَنْ أَخَذَ حَقَّهُ أَوْ اقْتَصَصَ دُونَ السُّلْطَانِ

٢١٧٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (لَوْ أَطْلَعَ فِي بَيْتِكَ أَحَدٌ، وَلَمْ تَأْذَنْ لَهُ، فَخَذَقْتَهُ بِحَصَاوٍ، فَقَطَّاتٍ عَيْنُهُ مَا كَانَ عَلَيْكَ مِنْ جُنَاحٍ).

٥ - باب: دِيَّةُ الْأَصَابِعِ

5. Krvarina za (odsječene) prste

2174. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ovaj i ovaj su jednaki (to jest mali prst i palac).”

٢١٧٤ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (هَذِهِ وَهَذِهِ سَوَاءٌ). يَغْنِي الْخِنْصَرَ وَالْإِبْهَامَ.

82. TRAŽENJE POKAJANJA OD OTPADNIKA I POBUNJENIKA I BORBA PROTIV NJIH

٨٢ . كِتَابُ اسْتِثَابَةِ الْمُرْتَدِّينَ وَالْمُعَانِدِينَ وَقِتَالِهِمْ

1. Grijeh onoga koji Allahu širk čini (obožava još nešto pored Allaha)

١ - باب: إِثْمُ مَنْ أَشْرَكَ بِاللَّهِ

2175. Ibn Mesud, r.a., kaže da je neko upitao:

- Allahov Poslaniče, hoćemo li biti kažnjeni za zlo koje smo uradili u doba džahilijeta?

On je odgovorio:

“Onaj koji čini dobra u islamu neće biti kažnjen za zlo koje je uradio u doba džahilijeta, dok će onaj koji čini zla u islamu biti kažnjen i za jedno i za drugo.”

٢١٧٥ : عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أُنْوَخِذُ بِمَا عَمِلْنَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ؟ قَالَ: (مَنْ أَحْسَنَ فِي الْإِسْلَامِ لَمْ يُؤْخِذْ بِمَا عَمِلَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، وَمَنْ أَسَاءَ فِي الْإِسْلَامِ يُؤْخِذُ بِالْأَوَّلِ وَالْآخِرِ).

I. Lijepi snovi

2176. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Lijepi snovi u dobra čovjeka su jedan od četrdeset i šest dijelova vjerovjesništva.”

2. (Lijepi) snovi su od Allaha

2177. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Ako neko od vas vidi u snu ono što voli, to je od Allaha. Zato neka Allahu zahvali i neka o tome kazuje. A ako vidi nešto drugo, što ne voli, to je od šejtana i zato neka od zla njegova zatraži zaštitu (kod Allaha) i neka to nikome ne spominje pa mu neće naškoditi.”

3. *Mubešširat* (lijepi nagovještaji - snovi)

2178. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da govori:

“Nije ostalo ništa od vjerovjesništva osim *mubešširata*.”

Upitali su (prisutni):

– A šta su to *mubešširati*?

“Lijepi snovi”, odgovorio je on.

4. Ko u snu vidi Vjerovjesnika, s.a.v.s.

2179. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da kaže:

۱ - باب: رُؤْيَا الصَّالِحِينَ

۲۱۷۶ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (الرُّؤْيَا الْحَسَنَةُ، مِنَ الرَّجُلِ الصَّالِحِ، جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النَّبُوَّةِ).

۲ - باب: الرُّؤْيَا مِنَ اللَّهِ

۲۱۷۷ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ رُؤْيَا يُحِبُّهَا، فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ اللَّهِ، فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَيْهَا وَلْيُحَدِّثْ بِهَا، وَإِذَا رَأَى غَيْرَ ذَلِكَ مِمَّا يَكْرَهُ، فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَلْيَسْتَعِذْ مِنْ شَرِّهَا، وَلَا يَذْكُرْهَا لِأَحَدٍ، فَإِنَّهَا لَا تَضُرُّهُ).

۳ - باب: الْمُبَشِّرَاتِ

۲۱۷۸ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (لَمْ يَبْقَ مِنَ النَّبُوَّةِ إِلَّا الْمُبَشِّرَاتُ). قَالُوا: وَمَا الْمُبَشِّرَاتُ؟ قَالَ: (الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ).

۴ - باب: مَنْ رَأَى النَّبِيَّ فِي الْمَنَامِ

۲۱۷۹ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ رَأَى فِي

“Ko me vidi u snu, vidjet će me i u budnosti, jer se šejtan ne može pojaviti u mome liku.”

2180. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Ko me vidi (u snu), on vidi istinu, jer se, zaista, šejtan ne može uobličiti u moj lik.”

5. Dnevni snovi

2181. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., posjećivao je Umm Haram, kćerku Milhanovu, r.a., koja je bila za Ubadetom ibn Samitom. Tako je jednog dana došao pa mu je ona iznijela jelo, a potom počela biskati njegovu glavu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zaspao i probudio se smijući se. Umm Haram kaže da ga je upitala:

- Šta te to nasmijalo, o Allahov Poslaniče?

On je rekao:

“Neki ljudi od mojih sljedbenika pokazani su mi u snu kao borci na Allahovom putu; oni plove morskom pučinom kao kraljevi na tronovima, (ili je kazao: poput kraljeva na svojim tronovima).”

Ona je tada rekla:

- Allahov Poslaniče, moli Allaha da budem od njih.

I Allahov Poslanik, s.a.v.s., je molio za nju. Potom je glavu spustio, zaspavši ponovo, a zatim se ponovo probudio, smijući se. Umm Haram je ponovo upitala:

الْمَنَامِ فَسَيَرَانِي فِي الْبَقَّةِ، وَلَا يَتَمَثَّلُ الشَّيْطَانُ بِي).

٢١٨٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : (مَنْ رَأَى فَقَدْ رَأَى الْحَقَّ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَتَكَوَّنُنِي).

٥ - باب: رُؤْيَا النَّهَارِ

٢١٨١ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدْخُلُ عَلَى أُمِّ حَرَامٍ بِنْتِ مِلْحَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَكَانَتْ تَحْتَ عِبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ، فَدَخَلَ عَلَيْهَا يَوْمًا فَأَطْعَمَتْهُ، وَجَعَلَتْ تَقْلِبُ رَأْسَهُ، فَنَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ثُمَّ اسْتَيْقَظَ وَهُوَ يَضْحَكُ، قَالَتْ : فَقُلْتُ : مَا يُضْحِكُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ : (نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي عَرَضُوا عَلَيَّ غُرَاةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ، يَرْكَبُونَ ثَبَجَ هَذَا الْبَحْرِ، مُلُوكًا عَلَى الْأَسِيرَةِ، أَوْ : مِثْلَ الْمُلُوكِ عَلَى الْأَسِيرَةِ). قَالَتْ : فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَدْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَنِي مِنْهُمْ، فَدَعَا

- Zašto se smiješ, Allahov Poslaniče?

On je rekao:

“Neki ljudi od mojih sljedbenika pokazani su mi u snu kao borci na Allahovom putu...”, i on je nastavio kazivanje kao i u prvom slučaju. Onda mu je ona ponovo rekla:

- Allahov Poslaniče, moli Allaha da me učini od njih.

On je na to kazao:

“Ti si među prvima.”

Umm Haram je u vrijeme Muavije ibn Ebu Sufjana plovila morem i, nakon što se iskrcala, pala je sa deve i umrla.”

لَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، ثُمَّ وَضَعَ رَأْسَهُ ثُمَّ اسْتَيْقَظَ وَهُوَ يَضْحَكُ، فَقُلْتُ: مَا يَضْحِكُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: (نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي عَرَضُوا عَلَيَّ غُرَاةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ). كَمَا قَالَ فِي الْأَوَّلَى، قَالَتْ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَدْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ لِي مِنْهُمْ، قَالَ: (أَنْتِ مِنَ الْأَوَّلِينَ). فَكَرِبَتِ الْبَحْرَ فِي زَمَانِ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ، فَضَرَعَتْ عَنْ دَابَّتِهَا حِينَ خَرَجَتْ مِنَ الْبَحْرِ، فَهَلَكَتْ.

٦ - باب: الْقَيْدُ فِي الْمَنَامِ

6. Kada neko u snu vidi sebe sputanog

2182. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada se Smak (svijeta) približi, snovi vjernika rijetko da će neistiniti biti. Snovi vjernika su jedan od četrdeset i šest dijelova vjerovjesništva”, a ono što je od vjerovjesništva ne može biti lažno.

٢١٨٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِذَا اقْتَرَبَ الزَّمَانُ لَمْ تَكْذُ رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ تَكْذِبُ، وَرُؤْيَا الْمُؤْمِنِ جُزْءٌ مِنْ سِتِّهِ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النَّبُوءَةِ). وَمَا كَانَ مِنَ النَّبُوءَةِ فَإِنَّهُ لَا يَكْذِبُ.

7. Kada neko vidi u snu da je izvadio nešto iz jednog i stavio na drugo mjesto

2183. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Vidio sam u snu crnu ženu, raščupane kose kako napušta Medinu i nastanjuje se u Mehje’u, tj. u Džuhfi (mjesto između Medine i Meke); pa sam to protumačio tako da će epidemija iz Medine biti prenijeta u to mjesto.”

٧ - باب: إِذَا رَأَى أَنَّهُ أَخْرَجَ الشَّيْءَ مِنْ كُورَةٍ فَأَسْكَنَهُ مَوْضِعًا آخَرَ ٢١٨٣ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (رَأَيْتُ كَأَنَّ أَمْرًا سَوْدَاءَ نَائِرَةَ الرَّأْسِ، خَرَجَتْ مِنَ الْمَدِينَةِ، حَتَّى قَامَتْ بِمَهْيَعَةٍ - وَهِيَ الْجَحْفَةُ - فَأَوَّلْتُ أَنَّ وَبَاءَ الْمَدِينَةِ يُنْقَلُ إِلَيْهَا).

8. Izmišljanje snova

2184. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko ispriča da je u snu vidio nešto što nije vidio, bit će zadužen da međusobno poveže dva zrna ječma a on to neće moći; ko sluša razgovor ljudi koji to ne žele, bit će mu na Sudnjem danu u uši saljeveno rastopljeno olovo; i ko naslika neki lik, bit će mučen i zadužen da mu udahne život, a on to neće moći učiniti.”

2185. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“U najgoru izmišljotinu spada kad čovjek priča da je vidio u snu ono što nije vidio.”

9. Kada san nije potpuno ispravno protumačen

2186. Ibn Abbas, r.a., priča da je jedan čovjek došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao:

- Sinoć sam u snu vidio oblak iz koga su curili maslo i med; i vidio sam ljude kako to rukama hvataju, neki više a neki manje. Zatim se pojavilo uže pruženo od Zemlje do nebesa i vidio sam tebe kako si se uzeo za njega i uspeo. Potom se za njega uhvatio neko drugi i uspeo se pa još jedan koji se također uspeo. Nakon toga se za uže prihvatio još neko, ali se ono prekinulo a zatim ponovo sastavilo.

۸ - باب: مَنْ كَذَبَ فِي حُلْمِهِ

۲۱۸۴ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ تَحَلَّمَ بِحُلْمٍ لَمْ يَرَهُ كُفْلٌ أَنْ يَغْفِدَ بَيْنَ شَعِيرَتَيْنِ وَلَنْ يَفْعَلَ، وَمَنْ أَسْتَمَعَ إِلَى حَدِيثِ قَوْمٍ، وَهُمْ لَهُ كَارِهُونَ، صَبَّ فِي أُذُنِهِ الْأَنْثُكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ صَوَّرَ صُورَةَ عَذَبَ، وَكُفْلٌ أَنْ يَنْفُخَ فِيهَا، وَلَيْسَ بِنَافِعٍ).

۲۱۸۵ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (إِنَّ مِنْ أَفْرِى الْفِرَى أَنْ يُرَى عَيْنِيهِ مَا لَمْ يَرَ).

۹ - باب: مَنْ لَمْ يَرَ الرُّؤْيَا لِأَوَّلِ عَابِرٍ إِذَا لَمْ يُصِْبْ

۲۱۸۶ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّهُ كَانَ يُحَدِّثُ : أَنَّ رَجُلًا أَتَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ : إِنِّي رَأَيْتُ اللَّيْلَةَ فِي الْمَنَامِ ظُلَّةً تَنْطُفُ السَّمَنَ وَالْعَسَلَ، فَأَرَى النَّاسَ يَتَكَفَّفُونَ مِنْهَا، فَالْمُسْتَكْبِرُ وَالْمُسْتَقِيلُ، وَإِذَا سَبَبَ وَاصِلٌ مِنَ الْأَرْضِ إِلَى السَّمَاءِ، فَأَرَاكَ أَخَذْتَ بِهِ فَعَلَوْتَ، ثُمَّ أَخَذَ بِهِ رَجُلٌ آخَرُ فَعَلَا بِهِ، ثُمَّ أَخَذَ بِهِ رَجُلٌ آخَرُ فَعَلَا بِهِ، ثُمَّ أَخَذَ بِهِ رَجُلٌ آخَرُ فَانْقَطَعَ ثُمَّ وَصِلَ. فَقَالَ أَبُو

Ebu Bekr reče:

- Allahov Poslaniče, tako ti Allaha, pusti mene da to protumačim!

Na to Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

“Protumači!”

(Ebu Bekr) reče:

- Oblak je islam, maslo i med što su iz njega curili su Kur'an, čija slad se izlijeva pa neko uzima iz Kur'ana više a neko manje. Uže pruženo od nebesa do Zemlje je Istina u kojoj si ti. Ti se držiš istine i Allah te gore uzdiže. Nakon tebe za nj će se držati još jedan i uspet će se, a poslije njega još jedan koji će se također uspeti. Onda će za nj prihvatiti još neko i ono će se prekinuti, ali će se ponovo sastaviti pa će se i on pomoću njega uspeti.

- Allahov Poslaniče, kaži mi, tako ti Allaha, jesam li pogodio ili pogriješio?

Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

“Jedan dio si pogodio, a drugi pogriješio.”

On je tada rekao:

- Tako ti Allaha, Allahov Poslaniče, reci mi ono u čemu sam pogriješio?

“Ne zaklinji se!” - kazao je on.

بَكَرٍ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، بِأَبِي أَنْتَ، وَاللَّهِ
لَتَدْعَنِي فَأَعْبُرُهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ:
(أَعْبُرْ). قَالَ: أَمَّا الظُّلَّةُ فَلِلْإِسْلَامِ،
وَأَمَّا الَّذِي يَنْطَفُ مِنْ الْعَسَلِ وَالسَّمَنِ
فَالْقُرْآنُ، حَلَاوَتُهُ تَنْطَفُ، فَالْمُسْتَكْبِرُ مِنَ
الْقُرْآنِ وَالْمُسْتَقِلُّ، وَأَمَّا السَّبَبُ الْوَاصِلُ
مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ فَالْحَقُّ الَّذِي
أَنْتَ عَلَيْهِ، تَأْخُذُ بِهِ فَيُعْلِكَ اللَّهُ، ثُمَّ
يَأْخُذُ بِهِ رَجُلٌ مِنْ بَعْدِكَ فَيَعْلُو بِهِ، ثُمَّ
يَأْخُذُ بِهِ رَجُلٌ آخَرُ فَيَعْلُو بِهِ، ثُمَّ يَأْخُذُ بِهِ
رَجُلٌ آخَرُ فَيَنْقَطِعُ بِهِ، ثُمَّ يُوَصِّلُ لَهُ فَيَعْلُو
بِهِ، فَأَخْبَرَنِي يَا رَسُولَ اللَّهِ، بِأَبِي أَنْتَ
وَأُمِّي، أَصَبْتُ أَمْ أَخْطَأْتُ؟ قَالَ النَّبِيُّ
ﷺ: (أَصَبْتَ بَعْضًا وَأَخْطَأْتَ بَعْضًا).
قَالَ: فَوَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ لَتَحْدِثَنِي بِالَّذِي
أَخْطَأْتُ، قَالَ: (لَا تُقْسِمُ).

84. O ISKUŠENJIMA

٨٤. كِتَابُ الْفِتَنِ

1. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi:
 "Poslije mene vidjet ćete stvari koje ćete
 osuđivati."

2187. Ibn Abbas, r.a., priča da je
 Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Onaj koji kod svoga vladara vidi
 nešto što mu se ne dopada, neka se strpi
 jer, zaista, ko izađe iz pokornosti
 vladaru koliko je jedan pedalj, umrijet
 će džahilijjskom smrću."

U drugoj predaji od njega se prenosi,
 da je rekao:

"Onaj koji kod svoga vladara vidi
 nešto što mu se ne dopada, neka se strpi
 jer, zaista, ko se odvoji od džemata
 koliko je jedan pedalj i umre kao takav,
 umrijet će džahilijjskom smrću."

2188. Ubade ibn Samit, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., nas je pozvao,
 pa smo mu se zakleli na vjernost. Među
 onim šta nam je u obavezu stavio bilo
 je: i da ćemo slušati i pokorni biti u
 onome što nam je drago i u onome što
 nam je neugodno, i kada nam je teško i
 kada nam je lahko, i u slučaju kada
 drugom bude data prednost nad nama;
 i da se nećemo sporiti oko vlasti s onim
 kome ona pripada sve dok u njega javno
 poricanje (*kufr*) ne vidimo, o čemu
 dokaz u Allaha imamo.

١ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «سَتَرُونَ
 بَعْدِي أُمُورًا تُنْكِرُونَهَا»

٢١٨٧ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ
 عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ كَرِهَ مِنْ
 أَمِيرِهِ شَيْئًا فَلْيُضِرَّ، فَإِنَّهُ مَنْ خَرَجَ مِنَ
 السُّلْطَانِ شِبْرًا مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً).

وَعَنْهُ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى قَالَ: (مَنْ رَأَى
 مِنْ أَمِيرِهِ شَيْئًا يَكْرَهُهُ فَلْيُضِرَّ عَلَيْهِ فَإِنَّهُ
 مَنْ فَارَقَ الْجَمَاعَةَ شِبْرًا فَمَاتَ، إِلَّا
 مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً).

٢١٨٨ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ
 اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: دَعَانَا النَّبِيُّ ﷺ فَبَايَعَنَا،
 فَقَالَ فِيمَا أَخَذَ عَلَيْنَا: أَنْ بَايَعَنَا عَلَى
 السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ، فِي مَنْشِطِنَا وَمَكْرَهِنَا،
 وَعُسْرِنَا وَيُسْرِنَا وَأَثَرَةٍ عَلَيْنَا، وَأَنْ لَا
 نُنَازِعَ الْأَمْرَ أَهْلَهُ، إِلَّا أَنْ تَرَوْا كُفْرًا
 بَوَاحًا، عِنْدَكُمْ مِنَ اللَّهِ فِيهِ بُرْهَانٌ.

2. Pojava iskušenja

2189. Ibn Mesud, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Među najgore ljude spadaju oni koje će Smak (svijeta) žive zadesiti.”

2190. Enes ibn Malik, r.a., priča da mu se neko požalio na patnje ljudi od strane Hadžadža, pa je rekao:

- Strpite se dok Gospodara Uzdržavatelja svoga ne susretete (do smrti vaše) jer, zaista, neće vam doći vrijeme a da ono poslije njega neće biti gore od njega. Ovo sam čuo od vašeg Vjerovjesnika, s.a.v.s.

4. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: “Onaj koji digne oružje na nas, nije naš!”

2191. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Neka niko od vas ne okreće oružje prema svome bratu jer, on ne zna, može mu šejtan ruku povući pa on tako u jednu od džehennemskih jama upasti.”

5. Bit će iskušenja u kojima će onaj koji sjedi biti bolji od onoga koji stoji

2192. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

٢ - باب: ظُهُورِ الْفِتَنِ

٢١٨٩ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مِنْ شِرَارِ النَّاسِ مَنْ تُدْرِكُهُمُ السَّاعَةُ وَهُمْ أَحْيَاءٌ).

٢١٩٠ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَقَدْ شُكِّيَ إِلَيْهِ مَا لَقِيَ النَّاسُ مِنَ الْحَجَّاجِ، فَقَالَ: أَصْبِرُوا، فَإِنَّهُ لَا يَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ إِلَّا وَالَّذِي بَعْدَهُ شَرٌّ مِنْهُ، حَتَّى تَلْقَوْا رَبَّكُمْ، سَمِعْتُهُ مِنْ نَبِيِّكُمْ ﷺ.

٤ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السَّلَاحَ فَلَيْسَ مِنَّا»

٢١٩١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا يُشِيرُ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ بِالسَّلَاحِ، فَإِنَّهُ لَا يَذَرِي، لَعَلَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ فِي يَدِهِ، فَيَقَعُ فِي حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ).

٥ - باب: تَكُونُ فِتْنُ الْقَاعِدِ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْقَائِمِ

٢١٩٢ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (سَتَكُونُ فِتْنٌ،

“Bit će (takvih) iskušenja da će u vrijeme njih onaj koji bude sjedio biti bolji od onoga koji bude stajao; onaj koji bude stajao (bit će) bolji od onoga koji bude hodao; onaj koji bude hodao (bit će) bolji od onoga koji bude žurio; jer onoga ko bude sebe njima izložio, ona će uništiti. Stoga, ko u to vrijeme bude mogao naći utočište ili zaklon, neka se zaštititi!”

6. Ostajanje među beduinima u vrijeme iskušenja

2193. Seleme ibn Ekve', r.a., kaže da je ušao kod Hadžadža, koji mu je rekao:

- O, sine Ekve'ov, vratio si se stopama svojim, otišao si među beduine?!

- Ne, nego mi je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dopustio da ostanem među beduinima - odgovorio je.

7. Ako Allah na neke ljude spusti kaznu

2194. Ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ako Allah spusti kaznu na neke ljude, ona će pogoditi svakog među njima, a potom će oni biti oživljeni (na Sudnjem danu) prema njihovim djelima.”

8. Kada neko jednim ljudima kaže jedno pa ode i drugima kaže suprotno

2195. Huzejfe ibn Jeman, r.a., priča:

- U doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., bilo je licemjerstva (*nifak*), a danas je to nevjerovanje (*kufr*) nakon vjerovanja.

الْقَاعِدُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْقَائِمِ، وَالْقَائِمُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْمَاشِي، وَالْمَاشِي فِيهَا خَيْرٌ مِنَ السَّاعِي، مَنْ تَشَرَّفَ لَهَا تَسْتَشْرِفُهُ، فَمَنْ وَجَدَ فِيهَا مَلْجَأً، أَوْ مَعَاذًا، فَلْيَعُذْ بِهِ).

٦ - باب: التَّعَرُّبُ فِي الْفِتْنَةِ

٢١٩٣ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى الْحَجَّاجِ فَقَالَ : يَا أَبْنُ الْأَكْوَعِ، أَرْتَدَّدْتَ عَلَى عَوِيَّتِكَ، تَعَرَّبْتَ؟ قَالَ : لَا، وَلَكِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَذِنَ لِي فِي الْبَدْوِ.

٧ - باب: إِذَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِقَوْمٍ عَذَابًا

٢١٩٤ : عَنْ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (إِذَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِقَوْمٍ عَذَابًا، أَصَابَ الْعَذَابُ مَنْ كَانَ فِيهِمْ، ثُمَّ يُعْثُوا عَلَى أَعْمَالِهِمْ).

٨ - باب: إِذَا قَالَ عِنْدَ قَوْمٍ شَيْئًا ثُمَّ خَرَجَ فَقَالَ بِخِلَافِهِ

٢١٩٥ : عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ : إِنَّمَا كَانَ التَّفَاقُّ عَلَى

9. Pojavljivanje vatre

2196. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Neće nastupiti Smak (svijeta) sve dok se ne pojavi vatra u Hidžazu, koja će osvijetljavati vratove kamila u Busri (mjesto u Šamu).”

2197. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao

“Uskoro će Eufrat otkriti zlatnu riznicu; ko god prisutan bude, neka ne uzima ništa od nje!”

10. Odjeljak

2198. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Smak (svijeta) će nastupiti tek kada (se):

- Dvije velike skupine međusobno sukobe i među njima veliki pokolj nastane, a njihovo učenje isto bude;

- Pojave dedžali, lažljivci - varalice, kojih će blizu trideset biti i svaki od njih će tvrditi da je Allahov poslanik;

- Znanje podigne (oduzme);

- Potresi učestaju;

- Vrijeme bude brzo prolazilo;

- Iskušenja (smutnje) pojave;

- Neredi (ubijanja) umnože;

- Vaš imetak umnogostručni i bude ga

عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ، فَأَمَّا الْيَوْمَ: فَإِنَّمَا هُوَ الْكُفْرُ بَعْدَ الْإِيمَانِ.

۹ - باب: خُرُوجُ النَّارِ

۲۱۹۶: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَخْرُجَ نَارٌ مِنْ أَرْضِ الْحِجَازِ، تُضِيءُ أَغْنَاقَ الْإِبِلِ بِبُضْرَى).

۲۱۹۷: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (يُوشِكُ الْفُرَاتُ أَنْ يَخْسِرَ عَنْ كَثَرٍ مِنْ ذَهَبٍ، فَمَنْ حَضَرَهُ فَلَا يَأْخُذْ مِنْهُ شَيْئًا).

۱۰ - «باب»

۲۱۹۸: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَقْتُلَ فِتْنَانِ عَظِيمَتَانِ، تَكُونُ بَيْنَهُمَا مَقْتَلَةٌ عَظِيمَةٌ، دَعَوْتُهُمَا وَاحِدَةٌ، وَحَتَّى يُبْعَثَ دَجَالُونَ كَذَّابُونَ، قَرِيبٌ مِنْ ثَلَاثِينَ، كُلُّهُمْ يَزْعُمُ أَنَّهُ رَسُولُ اللَّهِ، وَحَتَّى يُقْبَضَ الْعِلْمُ وَتَكْثُرَ الزَّلَازِلُ، وَيَتَفَارَبَ الزَّمَانُ، وَتَظْهَرَ الْفِتْنُ، وَتَكْثُرَ الْهَزْجُ، وَهُوَ الْقَتْلُ. وَحَتَّى يَكْثُرَ فِيكُمْ الْمَالُ، فَيَقْبِضَ حَتَّى يَهُمَّ رَبُّ الْمَالِ مَنْ يَقْبَلُ صَدَقَتَهُ، وَحَتَّى يَغْرِضَهُ، فَيَقُولَ الَّذِي يَغْرِضُهُ عَلَيْهِ: لَا

toliko da će se imućni zabrinuti hoće li iko njegovu sadaku (zekat) htjeti primiti, i možda ga, kada mu je ponudi, odbiti i kazati da nema potrebu za njom;

- Ljudi u podizanju visokih građevina budu nadmetali;

- Prolaznik pored groba drugoga prođe, govoreći: - Kamo sreće da sam ja na njegovom mjestu i

- Sunce sa zapada izađe - a kada tamo izađe i ljudi to vide, svi će odjednom povjerovati, ali ...*nijednom* čovjeku neće biti od koristi to što će tada vjerovati, ako prije nije vjerovao ili ako nije, kao vjernik, kakvo dobro uradio... (El-En'am, 158)

Zasigurno, Smak će tada tako brzo nastupiti da dvojica koji su ispred sebe robu razastrli neće je uspjeti ni prodati niti smotati! Smak će tada tako brzo nastupiti da onaj koji je pripremio za sebe mlijeko od svoje deve-muzare neće ga uspjeti popiti! Smak će tada tako brzo nastupiti da onaj koji je pripremio svoju čatrnju neće stići u nju vodu naliti! Smak će tada tako brzo nastupiti da onaj koji je donio do usta svoj zalogaj neće ga uspjeti pojesti."

أَرَبَ لِي بِهِ. وَحَتَّى يَتَطَاوَلَ النَّاسُ فِي
الْبُنْيَانِ. وَحَتَّى يَمُرَّ الرَّجُلُ بِقَبْرِ الرَّجُلِ
فَيَقُولَ: يَا لَيْتَنِي مَكَانَهُ. وَحَتَّى تَطْلُعَ
الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا، فَإِذَا طَلَعَتْ وَرَأَاهَا
النَّاسُ - يَعْنِي - آمَنُوا أَجْمَعُونَ، فَذَلِكَ
حِينَ: ﴿لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ
آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيْمَانِهَا
خَيْرًا﴾. وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَقَدْ نَشَرَ
الرَّجُلَانِ ثَوْبَهُمَا بَيْنَهُمَا، فَلَا يَتْبَاعِيَانِهِ
وَلَا يَطُوبِيَانِهِ. وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَقَدْ
انْصَرَفَ الرَّجُلُ بِلَبَنِ لِقَحْتِهِ فَلَا يَطْعَمُهُ.
وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَهُوَ يَلِيطُ حَوْضَهُ فَلَا
يَسْقِي فِيهِ، وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَقَدْ رَفَعَ
أَكْلَتَهُ إِلَى فِيهِ فَلَا يَطْعَمُهَا).

85. ODREDBE

1. Slušanje i pokoravanje vodi (imamu) sve dok njegove naredbe ne budu uključivale neposlušnost prema Allahu

2199. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Slušajte i pokoravajte se, makar vam bio nadređen i abesinski rob, čija je glava poput groždice.”

2. Osuda traženja vlasti

2200. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista ćete vi žudjeti za vlašću zbog koje ćete se na Sudnjem danu kajati. Vlast je krasna do jilja, ali je gadna kada odbija od sise!”

3. Kada se onaj kome je data vlast ne brine o svojim podređenima

2201. Ma'kil ibn Jesar, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Neće osjetiti miomiris Dženneta niko kome je Allah dao vlast pa se on ne brine o svojim podređenima.”

2202. Ma'kil ibn Jesar, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Allah će zabraniti Džennet svakom vlastodršcu koji preuzme vlast nad muslimanima pa on umre obmanjujući ih.”

۸۵. كِتَابُ الْأَحْكَامِ

۱ - باب: السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ لِلْإِمَامِ مَا لَمْ تَكُنْ مَعْصِيَةً

۲۱۹۹ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (أَسْمَعُوا وَأَطِيعُوا، وَإِنْ أَسْتَغْمِلَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ حَبَشِيٌّ، كَانَ رَأْسُهُ زَبِيَّةً).

۲ - باب: مَا يَكْرَهُ مِنَ الْحِرْصِ عَلَى الْإِمَارَةِ

۲۲۰۰ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّكُمْ سَتَحْرِصُونَ عَلَى الْإِمَارَةِ، وَسَتَكُونُ نَدَامَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَنِعْمَ الْمُرْضِعَةُ وَبِئْسَتِ الْفَاطِمَةُ).

۳ - باب: مَنْ اسْتَرْعَى رَعِيَةً فَلَمْ يَنْصَحْ

۲۲۰۱ : عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَا مِنْ عَبْدٍ اسْتَرْعَاهُ اللَّهُ رَعِيَةً، فَلَمْ يَحْطَها بِنُصْحِهِ، إِلَّا لَمْ يَجِدْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ).

4. Onoga ko otežava ljudima Allah će staviti u teškoće

2203. Džundub, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Onome ko radi dobra djela da bi se o njemu proširio dobar glas Allah će namjere razotkriti (pred svijetom) na Sudnjem danu.”

On je još rekao:

“Onoga ko otežava ljudima Allah će staviti na teškoće na Sudnjem danu.”

Na to su prisutni rekli:

- Daj nam savjet!

“Prvo što će se od čovjekova tijela raspasti jest njegov trbuh! Zato ko može da ne jede ništa osim dozvoljenog, neka tako postupi! Ko može postići da između njega i Dženneta ne bude ispriječena ni šaka krvi koju je on prolio, neka takav bude.”

5. Može li sudac, dok je u srdžbi, izricati presudu ili iznositi formalno-pravno mišljenje?

2204. Ebu Bekre, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Neka sudac nipošto ne presuđuje između dvije osobe sve dok je u srdžbi!”

6. Sa čime mora raspolagati pisar

2205. Hadis o huvajjisatu i muhajjisatu naveden je ranije u Knjizi o džihadu (Vidi hadis br. 1343.). U ovoj predaji još stoji: “...ili da plate krvarinu za vašeg druga ili da im se objavi rat.”

٢٢٠٢ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا مِنْ وَالٍ يَلِي رَعِيَّةً مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَيَمُوتُ وَهُوَ غَاشٌّ لَهُمْ، إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ).

٤ - باب: مَنْ شَاقَّ شَقَّ اللَّهُ عَلَيْهِ

٢٢٠٣ : عَنْ جُنْدُبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ سَمِعَ سَمَعَ اللَّهُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، قَالَ: وَمَنْ يُشَاقِقْ يَشْفُقِ اللَّهُ عَلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ). فَقَالُوا: أَوْصِنَا. فَقَالَ: إِنَّ أَوَّلَ مَا يُتْنَى مِنَ الْإِنْسَانِ بَطْنُهُ، فَمَنْ اسْتَطَاعَ أَنْ لَا يَأْكُلَ إِلَّا طَيِّبًا فَلْيَفْعَلْ، وَمَنْ اسْتَطَاعَ أَنْ لَا يُحَالَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ مِلءُ كَفِّهِ مِنْ دَمٍ أَهْرَاقَهُ فَلْيَفْعَلْ.

٥ - باب: هَلْ يَقْضِي الْقَاضِي أَوْ يُقْتَى وَهُوَ غَضْبَانٌ؟

٢٢٠٤ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (لَا يَقْضِيَنَّ حَكَمٌ بَيْنَ اثْنَيْنِ وَهُوَ غَضْبَانٌ).

٦ - باب: مَا يُسْتَحَبُّ لِلْكَاتِبِ

٢٢٠٥ : حَدِيثُ حُوَيْصَةَ وَمُحَبِّصَةَ تَقَدَّمَ

7. Kako se daje prisega na vjernost

2206. Hadis Ubade ibn Samita, r.a.:
 “Dali smo prisegu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na poslušnost i pokornost...” spomenut je ranije (Vidi hadis br. 18). U ovoj predaji još stoji:

“... i da ćemo govoriti istinu, ma gdje bili i da se nećemo plašiti ničijeg prijekora na Allahovom putu.”

2207. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Kada samo se zaklinjali na poslušnost Allahovu Poslaniku, s.a.v.s., govorio nam je:

“Onoliko koliko si u stanju.”

8. Određivanje nasljednika

2208. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je neko rekao Omeru:

– Zar nećeš imenovati nasljednika?

– A šta i da ga imenujem, pa imenovao ga je i onaj koji je bolji od mene - Ebu Bekr, a opet i da ne imenujem, pa nije to učinio ni onaj koji je bolji od mene - Allahov Poslanik, s.a.v.s.

9. Odjeljak

2209. Džabir ibn Semure, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Bit će dvanaest vladara.”

فِي الْجِهَادِ، وَزَادَ هُنَا: (إِمَّا أَنْ يَدُوا صَاحِبَكُمْ، وَإِمَّا أَنْ يُؤْذِنُوا بِحَرْبٍ).

٧ - بَاب: كَيْفَ يَبَايِعُ الْإِمَامُ النَّاسَ

٢٢٠٦ : حَدِيثُ عَبْدِ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ، تَقَدَّمَ وَزَادَ فِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ: وَأَنْ نَقُومَ، أَوْ: نَقُولَ بِالْحَقِّ حَيْثُمَا كُنَّا، لَا نَخَافُ فِي اللَّهِ لَوْمَةً لَائِمَةً.

٢٢٠٧ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا إِذَا بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ يَقُولُ لَنَا: (فِيمَا اسْتَطَعْتَ).

٨ - بَاب: الْأَسْتِخْلَافِ

٢٢٠٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قِيلَ لِعُمَرَ: أَلَا تَسْتَخْلِفُ؟ قَالَ: إِنْ أَسْتَخْلِفَ فَقَدْ أَسْتَخْلَفَ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي أَبُو بَكْرٍ، وَإِنْ أَتْرَكْتُ فَقَدْ تَرَكَ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ.

٩ - «بَاب»

٢٢٠٩ : عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ:

On je tada rekao i nešto što ja nisam čuo, ali moj otac kaže da je čuo kada je Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Svi će biti iz plemena Kurejš.”

(يَكُونُ أَثْنَا عَشَرَ أَمِيرًا). فَقَالَ كَلِمَةً لَمْ
أَسْمَعَهَا، فَقَالَ أَبِي: إِنَّهُ قَالَ: (كُلُّهُمْ مِنْ
قُرَيْشٍ).

86. O ŽELJAMA

1. Pokuđene želje

2210. Enes, r.a., kaže:

– Da nisam čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako govori: “Ne priželjkujte smrt”, i ja bih je priželjkivao.

2211. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Neka niko od vas ne priželjkuje smrt, jer ako je dobročinitelj, nadati se da će još više dobra učiniti, a ako je grješnik, nadati se da će prestati činiti grijehe i pokajati se.”

٨٦. كِتَابُ التَّمَنِّي

١ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ التَّمَنِّي

٢٢١٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

لَوْلَا أَنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لَا تَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ). لَتَمَنَّيْتُ.

٢٢١١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا يَتَمَنَّيَنَّ أَحَدُكُمْ الْمَوْتَ، إِمَّا مُحْسِنًا فَلَعَلَّهُ يَزْدَادُ، وَإِمَّا مُسِيئًا فَلَعَلَّهُ يَسْتَعْتَبُ).

87. O PRIDRŽAVANJU KUR'ANA I SUNNETA

1. Slijedenje načina života Allahova Poslanika, s.a.v.s.

2212. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Svi moji sljedbenici će ući u Džennet, osim onog koji odbije.”

- A ko će odbiti, Allahov Poslanice?! - upita neko.

“Onaj ko mi bude poslušan ući će u Džennet, a onaj ko mi ne bude poslušan, on je odbio”, reče on.

2213. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

- Vjerovjesniku, s.a.v.s., su došli meleki dok je spavao. Neki od njih su rekli da spava, a drugi su rekli da oko spava a da je srce budno.

Onda su kazali:

- Njegov primjer je poput primjera čovjeka koji je sagradio kuću pa priredio gozbu i odaslao glasnika. Onaj ko se odazvao glasniku, ušao je u kuću i jeo na gozbi, a onaj ko se nije odazvao glasniku, nije ušao u kuću i nije jeo na gozbi.

Rekli su:

- Rastumačite mu da bi to razumio! Neki su rekli da on spava, a drugi da oko spava a da je srce budno.

Tada su kazali:

- Kuća je Džennet, a glasnik je Muhammed, s.a.v.s. Ko je poslušan

٨٧ . كِتَابُ الْاِغْتِصَامِ بِالْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ

١ - باب: الْاِفْتِدَاءُ بِسُنَنِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

٢٢١٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبَى). قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَمَنْ يَا أَبَى ؟ قَالَ : (مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى).

٢٢١٣ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : جَاءَتْ مَلَائِكَةٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ نَائِمٌ ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ : إِنَّهُ نَائِمٌ ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ إِنَّ الْعَيْنَ نَائِمَةٌ وَالْقَلْبَ يَقْظَانُ ، فَقَالُوا : إِنَّ لِصَاحِبِكُمْ هَذَا مَثَلًا ، فَأَضْرِبُوا لَهُ مَثَلًا ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ : إِنَّهُ نَائِمٌ ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ : إِنَّ الْعَيْنَ نَائِمَةٌ ، وَالْقَلْبَ يَقْظَانُ ، فَقَالُوا : مَثَلُهُ كَمَثَلِ رَجُلٍ بَنَى دَارًا ، وَجَعَلَ فِيهَا مَادَّةً وَبَعَثَ دَاعِيًا ، فَمَنْ أَجَابَ الدَّاعِيَ دَخَلَ الدَّارَ وَأَكَلَ مِنَ المَادَّةِ ، وَمَنْ لَمْ يُجِبِ الدَّاعِيَ لَمْ يَدْخُلِ الدَّارَ وَلَمْ يَأْكُلْ مِنَ المَادَّةِ ، فَقَالُوا : أَوَلَوْهَا لَهُ يَقْفُهَا ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ : إِنَّهُ نَائِمٌ ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ : إِنَّ الْعَيْنَ نَائِمَةٌ وَالْقَلْبَ يَقْظَانُ ، فَقَالُوا : فَالدَّارُ الْجَنَّةُ ، وَالدَّاعِيَ مُحَمَّدٌ ﷺ ،

Muhammedu, s.a.v.s., poslušan je Allahu, a ko je neposlušan Muhammedu, s.a.v.s., neposlušan je Allahu. Muhammed, s.a.v.s., je (svojim poslanjem) razdijelio ljude (na dobre i loše, vjernike i nevjernike).

فَمَنْ أَطَاعَ مُحَمَّدًا ﷺ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ،
وَمَنْ عَصَى مُحَمَّدًا ﷺ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ،
وَمُحَمَّدٌ ﷺ فَرَّقَ بَيْنَ النَّاسِ.

2. Pokuđeno je pretjerano zapitkivanje i bavljenje tuđim poslovima

2214. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ljudi neće prestati postavljati pitanja i čak će govoriti:

- Ovaj Allah je Stvoritelj svega, a ko je stvorio Allaha?”

3. Osuda donošenja fetve na osnovu vlastitog mišljenja i analogije (bez obraćanja na Kur'an i Sunnet)

2215. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže:

- Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Zaista, Allah neće odjednom (naglo) oduzeti znanje nakon što vam ga je dao, nego će ga oduzimati smrću učenjaka s njihovim zanjem, tako da će ostati ljudi neznalice. Od njih će biti tražene fetve - sudovi, pa će ih davati po svom mišljenju. Tako će druge odvoditi u zabludu, a i sami biti u zabludi.”

٢ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنْ كَثْرَةِ السُّؤَالِ وَمَنْ تَكَلَّفَ مَا لَا يَعْنِيهِ

٢٢١٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (لَنْ يَبْرَحَ النَّاسُ يَتَسَاءَلُونَ حَتَّى يَقُولُوا: هَذَا اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ، فَمَنْ خَلَقَ اللَّهَ).

٣ - باب: مَا يُذَكَّرُ مِنْ ذَمِّ الرَّأْيِ وَتَكَلُّفِ الْقِيَاسِ

٢٢١٥ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْزِعُ الْعِلْمَ بَعْدَ أَنْ أَعْطَاهُمُوهُ اتِّزَاعًا، وَلَكِنْ يَنْزِعُهُ مِنْهُمْ مَعَ قَبْضِ الْعُلَمَاءِ بِعِلْمِهِمْ، فَيَقْبِضُ نَاسٌ

4. Vjerovjesnikove s.a.v.s., riječi: “Vi ćete, zasigurno, slijediti praksu onih prije vas.”

2216. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Smak (svijeta) neće nastupiti sve dok moji sljedbenici ne budu prihvatili i pedalj po pedalj, stopu po stopu (korak po korak) slijedili praksu (naroda) prije njih.”

Tada je neko upitao:

- Je li poput Perzijanaca i Grka, Allahov Poslaniče?

“A ko bi bio drugi do oni?” - rekao je on.

5. Kamenovanje osoba koje su u braku za počinjeni blud

2217. Omer, r.a., kazuje:

- Allah je poslao Muhammeda, s.a.v.s., s Istinom i objavio mu *Kitab* (Kur'an). Među onim što je objavljeno je i ajet o kamenovanju (osoba koje su u braku a počine blud).

6. Nagrada onome koji sudi ulažući vlastiti napor, pa ispravno presudi ili pogriješi

2218. Amr ibn As kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

جُهَالٌ، يُسْتَفْتَوْنَ فَيُفْتَوْنَ بِرَأْيِهِمْ،
يُضِلُّونَ وَيُضِلُّونَ).

٤ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «لَتَتَّبِعَنَّ
سَنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ»

٢٢١٦: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا تَقُومُ السَّاعَةُ
حَتَّى تَأْخُذَ أُمَّتِي بِأَخْذِ الْقُرُونِ قَبْلَهَا،
شِبْرًا بِشِبْرٍ وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ). فَقِيلَ: يَا
رَسُولَ اللَّهِ، كُفَّارِسَ وَالرُّومَ؟ فَقَالَ:
(وَمِنَ النَّاسِ إِلَّا أَوْلَئِكَ).

٥ - باب: الرَّجْمُ لِلْمُحْصَنِ

٢٢١٧: عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:
إِنَّ اللَّهَ بَعَثَ مُحَمَّدًا ﷺ بِالْحَقِّ، وَأَنْزَلَ
عَلَيْهِ الْكِتَابَ، فَكَانَ فِيهِمَا أَنْزَلَ آيَةُ
الرَّجْمِ.

٦ - باب: أَجْرُ الْحَاكِمِ إِذَا اجْتَهَدَ فَأَصَابَ أَوْ أَخْطَأَ

٢٢١٨: عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:
(إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَصَابَ فَلَهُ

“Ako onaj koji sudi uloži maksimalan napor pa presudi ispravno, pripadaju mu dvije nagrade, a ako pogriješi, pripada mu jedna nagrada.”

أَجْرَانِ، وَإِذَا حَكَمَ فَأَجْتَهَدَ ثُمَّ أَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ).

7. Dokazivanje na osnovu Vjerovjesnikove, s.a.v.s., šutnje, bez drugog dokaza

۷ - باب: مَنْ رَأَى تَرَكَ النِّكَيرِ مِنَ النَّبِيِّ حُجَّةً لَا مِنْ غَيْرِهِ

2219. Muhammed ibn Munkedir kaže da se Džabir ibn Abdullah, r.a., zaklinjao Allahom da je Ibn Sajjad - Dedždžal.

- Zaklinješ se Allahom?! - upitao sam (Džabira).

- Čuo sam Omera, r.a., da se zaklinje na to u prisustvu Vjerovjesnika, s.a.v.s., a da Vjerovjesnik, s.a.v.s., to nije osudio - reče on.

۲۲۱۹ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ كَانَ يَخْلِفُ بِاللَّهِ: أَنَّ أَبْنَ الصَّيَّادِ الدَّجَّالُ، قُلْتُ: تَخْلِفُ بِاللَّهِ؟ قَالَ: إِنِّي سَمِعْتُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَخْلِفُ عَلَى ذَلِكَ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ، فَلَمْ يُنْكِرْهُ النَّبِيُّ ﷺ.

88. TEVHID - VJEROVANJE U JEDNOG JEDINO Boga

(I odgovor džehmijama i sličnima)

I. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., pozivanje svojih sljedbenika u vjerovanje u Jednog Jedinog Boga

2220. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., odaslao jedan vojni odred, određivši im za zapovjednika jednoga koji je klanjanje sa svojim drugovima običavao završavati poglavljem Ihlas: *Reci: Allah je jedan...* Kada su se vratili, spomenuli su to Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa je on rekao:

“Upitajte ga zašto je to činio!”

Kada su ga pitali o tome, rekao je:

- Jer ovo poglavlje govori o osobenosti Milostivog pa volim da ga učim.

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Izvijestite ga da Allah, uistinu, voli njega!”

2. Ajet: *Allah je onaj koji svima opskrbu daje, Moćni, Jaki.* (Ez-Zarijat, 58.)

2221. Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Nije niko strpljiviji od Allaha na uvredu koju čuje. Njemu pripisuju dijete, a On im, opet, daje zdravlje i opskrbu.”

٨٨ . كِتَابُ التَّوْحِيدِ

(والرد على الجهمية وغيرهم)

١ - باب: مَا جَاءَ فِي دُعَاءِ النَّبِيِّ ﷺ
أُمَّتُهُ إِلَى تَوْحِيدِ اللَّهِ

٢٢٢٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ بَعَثَ
رَجُلًا عَلَى سَرِيَّةٍ، وَكَانَ يَقْرَأُ لِأَصْحَابِهِ
فِي صَلَاتِهِ فَيَخْتِمُ بِـ «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» .
فَلَمَّا رَجَعُوا ذَكَرُوا ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ:
(سَلُّوهُ لِأَيِّ شَيْءٍ يَضُنُّ ذَلِكَ) . فَسَأَلُوهُ
فَقَالَ: لِأَنَّهَا صِفَةُ الرَّحْمَنِ، وَأَنَا أُحِبُّ
أَنْ أَقْرَأَ بِهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَخْبِرُوهُ
أَنْ اللَّهَ يُحِبُّه) .

٢ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ
الرَّزَاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ﴾

٢٢٢١ : عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ:
(مَا أَحَدٌ أَضْبَرُ عَلَى أَدَى سَمْعِهِ مِنَ اللَّهِ،
يَدْعُونَ لَهُ الْوَلَدَ، ثُمَّ يُعَافِيهِمْ وَيَرْزُقُهُمْ) .

3. Ajet: ...*I On je Silni, Mudril* (Ibrahim, 4.); ajet: *Veličanstven je Gospodar Uzdržavatelj tvoj, Dostojanstveni, i daleko od onoga kako ga oni predstavljaju!* (Es-Saffat, 180.) i ajet: ...*A svo dostojanstvo pripada Allahu i Njegovu Poslaniku...* (El-Munafikun, 8.)

2222. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., običavao govoriti:

“Tražim zaštitu u snazi i veličini Tvojoj, Koji Si Jedan i Jedini, Koji neće umrijeti, dok će džini i ljudi pomrijeti.”

4. Ajet: ...*Allah vas podsjeća na Sebe...* (Alu Imran, 28.) i ajet: ...*Ti znaš šta ja znam, a ja ne znam šta Ti znaš...* (El-Ma'ide, 116.)

2223. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada je Allah stvorenja stvorio, zapisao je, obavezujući Sebe, u Knjizi Svojoj, koja je u Njega na Prijestolju: Uistinu, milost Moja je iznad ljutnje Moje.”

2224. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ja sam kod Mog roba čim pomisli na Mene (kadar sam učiniti za njega sve ono što on misli) i Ja sam s njim kad god Me spomene; ako Me spomene u sebi, i Ja njega spomenem u Sebi; ako Me spomene u društvu nekom, Ja njega spomenem u društvu boljem od tog; ako se on Meni približi jedan pedalj, Ja se približim njemu jedan aršin; ako se on Meni približi jedan aršin, Ja se približim njemu jedan hvat; ako on ide

۳ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ وَقَوْلُهُ: ﴿سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ﴾ وَقَوْلُهُ: ﴿وَاللهُ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ﴾

۲۲۲۲ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَقُولُ: (أَعُوذُ بِعِزَّتِكَ، الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الَّذِي لَا يَمُوتُ، وَالْحَيُّ وَالْإِنْسُ يَمُوتُونَ).

۴ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَيُحَذِّرُكُمُ اللهُ نَفْسَهُ﴾. وَقَوْلُ اللهِ تَعَالَى: ﴿تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ﴾

۲۲۲۳ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَمَّا خَلَقَ اللهُ الْخَلْقَ، كَتَبَ فِي كِتَابِهِ، وَهُوَ يَكْتُبُ عَلَى نَفْسِهِ، وَهُوَ وَضَعَ عِنْدَهُ عَلَى الْعَرْشِ: إِنَّ رَحْمَتِي تَغْلِبُ غَضَبِي).

۲۲۲۴ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَقُولُ اللهُ تَعَالَى: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي، فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي، وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَأٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَلَأٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ شِبْرًا تَقَرَّبْتُ

5. Ajeta: ...*Oni žele izmijeniti Allahove riječi* ... (El-Feth, 15.)

2225. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Allah kaže: ‘Kada Moj rob naumi uraditi neko loše djelo, nemojte ga upisivati njemu sve dok ga ne uradi; ako ga uradi, upišite mu ga takvim, a ako od njega odustane, zarad Mene, upišite mu ga kao dobro djelo. Ako naumi uraditi neko dobro djelo pa ga ne uradi, upišite mu ga kao dobro djelo, a ako ga uradi, upišite mu ga od deset do sedam stotina (dobrih djela).”

2226. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Ako neko poćini grijeh pa kaže: ‘O moj Bože, zgriješio sam, oprosti mi’, tada Gospodar Uzdržavatelj njegov kaže: ‘Znao je rob Moj da on ima Gospodara Uzdržavatelja, Koji grijeh oprašta i za njega kažnjava? Oprostio sam robu Svome.’ I on, nakon toga, ne bude griješio neko vrijeme, a potom drugi grijeh poćini pa kaže: ‘O, moj Bože, zgriješio sam pa mi oprosti.’ Tada Gospodar Uzdržavatelj njegov kaže: ‘Znao je rob Moj da on ima Gospodara Uzdržavatelja, Koji grijeh oprašta i za njega kažnjava? Oprostio sam robu Svom.’ I nakon toga, ne bude griješio neko vrijeme, a potom, opet, grijeh poćini pa kaže: ‘O, moj Bože, zgriješio sam, pa oprosti mi!’, tada Gospodar

٥ - باب: قَولُ اللَّهِ تَعَالَى:

﴿يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ﴾

٢٢٢٥ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (يَقُولُ اللَّهُ: إِذَا أَرَادَ عَبْدِي أَنْ يَفْعَلَ سَيِّئَةً فَلَا تَكْتُبُوهَا عَلَيْهِ حَتَّى يَفْعَلَهَا، فَإِنْ عَمِلَهَا فَاتَّكْتُبُوهَا بِمِثْلِهَا، وَإِنْ تَرَكَهَا مِنْ أَجْلِي فَاتَّكْتُبُوهَا لَهُ حَسَنَةً، وَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَفْعَلَ حَسَنَةً فَلَمْ يَفْعَلَهَا فَاتَّكْتُبُوهَا لَهُ حَسَنَةً، فَإِنْ عَمِلَهَا فَاتَّكْتُبُوهَا لَهُ بِعَشْرِ أَثْمَالِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةٍ).

٢٢٢٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ:

(إِنَّ عَبْدًا أَصَابَ ذَنْبًا، وَرُبَّمَا قَالَ: أَذْنَبُ ذَنْبًا، فَقَالَ: رَبِّ أَذْنَبْتُ ذَنْبًا، وَرُبَّمَا قَالَ: أَصَبْتُ، فَأَغْفِرْ، فَقَالَ رَبُّهُ: أَعْلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ؟ غَفَرْتُ لِعَبْدِي، ثُمَّ مَكَثَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ أَصَابَ ذَنْبًا، أَوْ أَذْنَبَ ذَنْبًا، فَقَالَ: رَبِّ أَذْنَبْتُ - أَوْ أَصَبْتُ - آخَرَ فَأَغْفِرْهُ؟ فَقَالَ: أَعْلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ؟ غَفَرْتُ لِعَبْدِي، ثُمَّ مَكَثَ مَا شَاءَ اللَّهُ، ثُمَّ أَذْنَبَ ذَنْبًا، وَرُبَّمَا قَالَ:

Uzdržavatelj njegov kaže: 'Znao je rob Moj da on ima Gospodara Uzdržavatelja, Koji grijeh oprašta i za njega kažnjava? Oprostio sam robu Svom, po treći put, pa neka čini šta želi!'

6. Razgovor Gospodara Uzvišenog na Sudnjem danu sa vjerovjesnicima i drugima

2227. Enes, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da kazuje:

"Na Sudnjem danu ću se ja zauzimati, govoreći: 'Gospodaru Uzdržavatelju moj! Uvedi u Džennet onog u čijem je srcu bilo (imana) koliko je zrno gorušice.' I oni će ući. Potom ću reći: 'Gospodaru Uzdržavatelju moj! Uvedi u Džennet onog u čijem je srcu bilo makar i najmanje (imana).'"

Enes kaže:

- Kao da gledam u prste Allahova Poslanika, s.a.v.s., (dok to pokazuje).

2228. Enes, r.a., prenosi hadis o šefa'atu (Poslanikovom zuzimanju na Sudnjem danu), koji je ranije spomenut u opširnoj verziji od Ebu Hurejre. U ovoj predaji na kraju hadisa još stoji:

"...Tada će oni otići Isau, a on će reći: 'Nisam ja od toga (zauzimanja), nego idite Muhammedu, s.a.v.s.' I oni će doći meni pa ću ja reći: 'Ja sam od toga.' Onda ću od Gospodara Uzdržavatelja moga zatražiti dopuštenje pa će mi dopušteno biti. I On će mene nadahnućem poučiti pohvalama, kojima ću Mu hvalu i zahvalu izreći, a koje ja sada ne mogu znati. Tada ću Ga tim pohvalama hvaliti, zahvaljujući

أَصَابَ ذَنْبًا، قَالَ: رَبِّ أَصَبْتُ - أَوْ قَالَ: أَذْنَبْتُ - آخَرَ فَأَغْفِرْهُ لِي، فَقَالَ: أَعْلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ؟ غَفَرْتُ لِعَبْدِي، ثَلَاثًا، فَلْيَعْمَلْ مَا شَاءَ).

٦ - باب: كَلَامِ الرَّبِّ تَعَالَى يَوْمَ

الْقِيَامَةِ مَعَ الْأَنْبِيَاءِ وَغَيْرِهِمْ

٢٢٢٧: عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ شُقَّتْ، فَقُلْتُ: يَا رَبِّ أَدْخِلِ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ خَرْدَلَةٌ، فَيَدْخُلُونَ، ثُمَّ أَقُولُ: أَدْخِلِ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ أَذْنَى شَيْءٍ). فَقَالَ أَنَسٌ: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى أَصَابِعِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ.

٢٢٢٨: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

ذَكَرْتُ حَدِيثَ الشَّفَاعَةِ وَقَدْ تَقَدَّمَ مَطْوَلًا مِنْ رِوَايَةِ أَبِي هُرَيْرَةَ، وَزَادَ هُنَا فِي آخِرِهِ: فَيَأْتُونَ عِيسَى فَيَقُولُ: لَسْتُ لَهَا، وَلَكِنْ عَلَيْكُمْ بِمُحَمَّدٍ ﷺ، فَيَأْتُونَنِي، فَأَقُولُ: أَنَا لَهَا، فَأَسْتَأْذِنُ عَلَى رَبِّي فَيُؤْذَنُ لِي، وَيُلْهِمُنِي مَحَامِدَ أَحْمَدُهُ بِهَا لَا تَخْضُرُنِي الْآنَ، فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ، وَأَخِيرُ لَهُ سَاجِدًا، فَيَقَالُ: يَا

Mu, i na sedždu Mu pasti. I bit će rečeno: 'O, Muhammede, podigni glavu i kaži, bit ćeš saslušan! Traži, bit će ti dato! Zauzimaj se, bit će ti uslišano!' Tada ću ja kazati: 'O moj Gospodaru, moji sljedbenici! Moji sljedbenici!', pa će biti rečeno: 'Pođi i izvedi iz njega (Džehennema) onoga u čijem je srcu bilo imana koliko je teško jedno zrno ječma.' Ja ću otići i to učiniti. Potom ću se vratiti i tim pohvalama Ga hvaliti, zahvaljujući Mu, i na sedždu Mu pasti. I bit će rečeno: 'O, Muhammede, podigni glavu i kaži, bit ćeš saslušan! Traži, bit će ti dato! Zauzimaj se, bit će ti uslišano!' Tada ću ja kazati: 'O moj Gospodaru, moji sljedbenici! Moji sljedbenici!', pa će biti rečeno: 'Pođi i izvadi iz Džehennema onoga u čijem je srcu bilo imana koliko je praška jedna ili zrno gorušice!' I ja ću otići i to učiniti. Potom ću se vratiti i pohvalama tim hvaliti Ga, zahvaljujući Mu, i na sedždu Mu pasti. I bit će rečeno: 'O, Muhammede, podigni glavu i kaži, bit ćeš saslušan, traži, bit će ti dato i zauzimaj se, bit će ti uslišano!' A tada ću ja kazati: 'O moj Gospodaru! Moji sljedbenici! Moji sljedbenici!', pa će biti rečeno: 'Pođi i izvadi onoga u čijem je srcu bilo imana koliko je najmanje, najmanje, najmanje zrno gorušice i izvadi ga iz Vatre!' I ja ću krenuti i to učiniti."

2229. Enes, r.a., u drugoj predaji kaže da je (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) rekao:

"Zatim ću se četvrti put vratiti i tim pohvalama Ga hvaliti, zahvaljujući Mu, i sedždu Mu učiniti. Tada će biti rečeno: 'O, Muhammede, podigni glavu i kaži,

مُحَمَّدُ أَرْفَعُ رَأْسَكَ وَقُلْ يُسْمَعُ لَكَ، وَسَلْ تُعْطَ، وَاشْفَعْ تُشْفَعْ، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ، أُمْتِي أُمْتِي، فَيَقَالَ: أَنْطَلِقْ فَأَخْرِجْ مِنْهَا مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ شَعِيرَةٍ مِنْ إِيْمَانٍ، فَأَنْطَلِقُ فَأَفْعَلُ، ثُمَّ أَعُودُ فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ ثُمَّ أَخِيرُ لَهُ سَاجِدًا، فَيَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ أَرْفَعُ رَأْسَكَ، وَقُلْ يُسْمَعُ لَكَ، وَسَلْ تُعْطَ، وَاشْفَعْ تُشْفَعْ، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ أُمْتِي أُمْتِي، فَيَقَالَ: أَنْطَلِقْ فَأَخْرِجْ مِنْهَا مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ أَوْ خَرْدَلَةٍ مِنْ إِيْمَانٍ، فَأَنْطَلِقُ فَأَفْعَلُ، ثُمَّ أَعُودُ فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ ثُمَّ أَخِيرُ لَهُ سَاجِدًا، يَا مُحَمَّدُ أَرْفَعُ رَأْسَكَ، وَقُلْ يُسْمَعُ لَكَ، وَسَلْ تُعْطَ، وَاشْفَعْ تُشْفَعْ، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ أُمْتِي أُمْتِي، فَيَقَالَ: أَنْطَلِقْ فَأَخْرِجْ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ أَدْنَى أَدْنَى مِثْقَالِ حَبَّةٍ خَرْدَلٍ مِنْ إِيْمَانٍ فَأَخْرِجْهُ مِنَ النَّارِ، فَأَنْطَلِقُ فَأَفْعَلُ).

۲۲۲۹: وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ قَالَ: (ثُمَّ أَعُودُ الرَّابِعَةَ فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ، ثُمَّ أَخِيرُ لَهُ سَاجِدًا)، فَيَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ أَرْفَعُ رَأْسَكَ، وَقُلْ يُسْمَعُ، وَسَلْ تُعْطَى وَاشْفَعْ تُشْفَعْ، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ أَتَذَن لِي فِيمَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَيَقُولُ: وَعِزَّتِي وَجَلَالِي وَكِبَرِيَّائِي وَعَظَمَتِي لِأَخْرِجَنَّ

bit ćeš saslušan! Traži, bit će ti dato! Zauzimaj se, bit će ti uslišano!' Tada ću ja kazati: 'O moj Gospodaru! Dopusti mi i za onoga ko je izgovorio: *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha!)' A On će tada reći: 'Tako Mi Moje moći, Moje uzvišenosti, Moga ponosa i Moje veličine, Ja ću, zasigurno, izvaditi iz njega (Džehennema) onoga ko je izgovorio: *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha!)'"

7. Mjerenje djela i riječi na Sudnjem danu

2230. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Dvije izreke su drage Milostivom, lahke na jeziku a teške na tereziji: *Subhanallahi ve bi-hamdihi*, *Subhanallahi-l-azim* (Uzvišen je Allah i Njemu pripada sva hvala. Uzvišen je Allah Veličanstveni!)"

مِنْهَا مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ).

۷ - باب: مِيزَانُ الْأَعْمَالِ وَالْأَقْوَالِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

۲۲۳۰ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (كَلِمَتَانِ حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ، خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ، ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ).

(U Rijadu, petak, 4. rebiu-l-evvela 1425. hidžretske / 23. aprila 2004.g.)

Sadržaj

1. O POČETKU OBJAVE ALLAHOVOM POSLANIKU, S.A.V.S.

1. Kakav je bio početak objave Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. 7

2. O VJEROVANJU

1. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Islam se temelji na pet principa" 17
2. Pitanja vjerovanja 18
3. Musliman je onaj od čijeg su jezika i ruke mirni muslimani 18
4. Ko je najbolji musliman 18
5. Nahriniti gladne dio je islama 18
6. Željati svome bratu ono što se želi samom sebi sastavni je dio vjerovanja 19
7. Ljubav prema Vjerovjesniku, s.a.v.s., dio je vjerovanja 19
8. O slasti vjerovanja 19
9. Ljubav prema ensarijama je znak vjerovanja 20
10. Bježati od smutnji je dio vjerovanja ... 21
11. O izjavi Vjerovjesnika, s.a.v.s., "Ja sam među vama najupućeniji u spoznaju Boga" 21
12. Gradiranje vjernika prema njihovim djelima 22
13. Stid je sastavni dio vjerovanja 22
14. Ajet: *...Pa ako se pokaju i budu obavljali namaz i dijelili zekat, pustite ih na miru...!* (Et-Tevbe, 5.) 23
15. Vjerovanje je uistinu rad 23
16. Kada vjerovanje nije stvarno, nego prividno ili iz straha od smrti 24
17. Nezahvalnost supružniku i nezahvalnost na dobročinstvu 25
18. Grijesi iz vremena paganstva, koji izvršioca ne čine nevjernikom, izuzimajući idolopoklonstvo 25
19. *Ako se dvije skupine vjernika potuku, izmirite ih...* (El-Hudžurat, 9.) 26
20. Najveće nasilje 26
21. Obilježja licemjera 26
22. Provođenje Lejletu-l-Kadra u ibadetu dio je vjere 27
23. Borba na Allahovom putu je dio vjerovanja 27
24. Doborovoljni ibadet (nafile) uz ramazan 28
25. Postiti ramazan nadajući se samo Allahovoj nagradi dio je vjerovanja ... 28
26. Vjera je jednostavna 28
27. Namaz je sastavni dio vjerovanja 29
28. Ispravan odnos prema islamu 29
29. Allahu je najdraži posao koji se u Njegovo ime trajno radi 30
30. Povećavanje i umanjivanje vjerovanja ... 30
31. Zekat je sastavni dio islama 31
32. Pratiti dženazu je sastavni dio vjerovanja 32
33. Strah vjernika da mu djela ne propadnu, a da on to i ne osjeti 32
34. Džibrilova pitanja Vjerovjesniku, s.a.v.s., o imanu, islamu, dobročinstvu i Sudnjem danu 33
35. Vrijednost osobe koja nastoji sačuvati čistotu svoje vjere 34
36. Davanje petine (ratnog plijena) je sastavni dio islama 35
37. Vrednovanje djela prema namjerama .. 37
38. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Vjera je savjet (nasihat)" 37

3. O ZNANJU

1. Vrijednost znanja	40
2. Ko radi nauke podigne glas	40
3. Postavljanje pitanja slušaocima radi provjeravanja njihovog znanja	41
4. Čitanje i izlaganje pred učenjakom	41
5. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Neki od onih kojima se prenese bolje shvate i od samog prenosioca"	43
6. Kako je Vjerovjesnik, s.a.v.s., savjetovao i podučavao (ashabe) da se ne bi razilazili	44
7. Kome Allah hoće dobro uputi ga u razumijevanje vjere	44
8. Razumijevanje nauke	45
9. Radost u znanju i mudrosti	45
10. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Allahu, pouči ga knjizi!"	46
11. Kada je ispravno primiti predaju malodobnoga	46
12. Vrijednost onoga koji zna i druge poučava	46
13. Iščekavanje nauke i pojava neznanja	47
14. Vrijednost nauke	48
15. Davanje odgovora sa deve ili neke druge životinje	48
16. Davanje fetvi išaretom glave ili ruke	49
17. Putovanje u svrhu traženja odgovora na dato pitanje i poučavanje svojih ukućana	50
18. Naizmjenično posjećivanje radi nauke ..	51
19. Srdžba (predavača) u toku predavanja i poučavanja kada primijeti nešto ružno ..	52
20. Ponavljanje riječi tri puta u svrhu boljeg shvaćanja	53
21. Podučavanje robinje i ukućana	53
22. Držanje predavanja ženama	54
23. Čeznja za učenjem hadisa	54
24. Kako iščekava nauka	54
25. Može li se ženama odrediti poseban dan za stjecanje znanja	55

26. Ko nešto čuje i na to se povraća sve dok ne shvati	55
27. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Neka prisutni stečeno znanje prenese odsutnom!"	56
28. Grijeh onoga ko slaže na Vjerovjesnika, s.a.v.s.	57
29. Bilježenje islamskih propisa	57
30. Noćna naučavanja i predavanja	59
31. Noćno poučavanje znanju	59
32. Pamćenje nauke	60
33. Pomno slušanje učenjaka	61
34. Šta učenjak treba odgovoriti kad bude upitan: Ko je najznaniji?	61
35. Ko stojeći pita učenjaka koji sjedi	64
36. Ajet: <i>Vama je dato samo malo znanja</i> (El-Isra', 85.)	64
37. O onome ko odabere neke ljude da ih uči (vjerskom) znanju mimo drugih iz straha da neće razumjeti	65
38. Stidljivost pri stjecanju nauke	66
39. Ko se stidi nešto pitati, a onda traži od drugoga da pita u njegovo ime	66
40. Poučavanje i davanje fetvi u džamiji	67
41. Ko odgovori zainteresiranom podrobnije nego što je pitao	67

4. O ABDESTU

1. Namaz se ne prima bez abdesta	68
2. Značaj abdesta	68
3. Abdest se ne uzima zbog sumnje nego iz uvjerenja	68
4. Olakšanje u abdestu	69
5. Pravilno uzimanje abdesta	69
6. Pranje lica objeručke jednom šakom vode	69
7. Šta treba reći prije ulaska u nužnik	70
8. Stavljanje vode pred nužnik	70
9. Pri mokrenju i vršenju velike nužde ne okreće se prema Kibli	71
10. Vršenje nužde čučeci na dva ćerpića ...	71

11. Izlazak žene napolje	71	39. Izapiranje usta poslije jedenja kaše bez obnavljanja abdesta	84
12. Pranje vodom nakon velike nužde	72	40. Da li će se izapirati usta poslije pijenja mlijeka	85
13. Nošenje štap i vode radi pranja	72	41. Obnavljanje abdesta zbog sna i mišljenje da ako se na trenutak ili dva zaspi nije potrebno obnoviti abdest	85
14. Nemojte se poslije nužde prati desnom rukom	72	42. Uzimanje abdesta bez pojave koja kvari abdest	86
15. Čišćenje pomoću kamena	73	43. Veliki je grijeh ne čuvati se mokraće	86
16. Ne čisti se balegom	73	44. Šta je kazano o pranju mokraće	87
17. Pranje pri abdestu po jedanput	73	45. Vjerovjesnik, s.a.v.s., i prisutni ostavili su na miru beduina koji se mokrio u džamiji dok nije završio mokrenje	87
18. Pranje pri abdestu po dva puta	74	46. Dječija mokraća	87
19. Pranje pri abdestu po tri puta	74	47. Mokrenje stojeći i čučajući	87
20. Ispiranje nosa pri abdestu	75	48. Mokrenje pored nekoga zaklonjen zidom	88
21. Uklanjanje nečistoće neparnim brojem kamenčića	75	49. Pranje krvi	88
22. Noge treba prati, a ne potirati po obući	75	50. Sapiranje i satiranje sperme	89
23. Otpočinjanje s desne strane pri uzimanju abdesta i kupanju	76	51. Mokraća deve te krupne i sitne stoke i njihovi torovi	89
24. Traganje za vodom za abdest kad nastupi vrijeme namaza	76	52. O nečistoći koja upadne u maslo ili vodu	90
25. Voda kojom se opere kosa	77	53. Mokrenje u stajaću vodu	90
26. Kad se pas napije iz vaše posude	77	54. Bacanje nečisti ili lešine na leđa klanjača ne kvari mu namaz	90
27. Abdest treba obnoviti samo kada nešto izađe na jedan od dva izlaza	77	55. Pljuvačka, slina i slično u haljini	92
28. Pomaganje drugome kada se abdesti ...	78	56. Žena može sapirati krv sa očevog lica ...	92
29. Učenje Kur'ana i činjenje drugih stvari nakon što se izgubi abdest	79	57. Misvak	92
30. Potiranje cijele glave	80	58. Ustupanje misvaka starijem	92
31. Upotreba vode preostale od abdesta drugih ljudi	80	59. O vrlini osobe koja provede noć pod abdestom	93
32. Abdest muža i žene (iz jedne posude) ..	81		
33. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., poljevanje onesviješćenog ostatkom vode iza abdesta	81		
34. Kupanje i uzimanje abdesta iz korita	82		
35. Uzimanje abdesta sa dva litra vode	83		
36. Mesh po mestvama	83		
37. Oblačenje mestvi na čiste noge (pod abdestom)	84		
38. Abdest se ne obnavlja zbog jedenja ovčijeg mesa i kaše od uprženog brašna	84		
		5. O GUSULU (KUPANJU)	
		1. Uzimanje abdesta prije kupanja	94
		2. Kupanje čovjeka zajedno sa svojom ženom	94
		3. Kupanje sa jednim sa'om vode i slično ..	95
		4. Ljevanje vode po glavi pri kupanju triput	95

5. Kupanje iz kablice i namirisavanje 95
6. Opetovanje spolnog odnosa 96
7. Upotreba kozmetike prije kupanja 96
8. Trljanje kose tokom kupanja 96
9. Kada se neko sjeti u džamiji da je džunup, izaći će odmah, a neće uzeti tejjemmum 97
10. Kupanje potpuno nag i sam 97
11. Zaklanjanje od svijeta pri kupanju 98
12. Musliman ne može biti nečist 99
13. Spavanje džunupa ako uzme abdest .. 99
14. Spolni odnos i obavezno kupanje 99
15. Pojava žuckastog i mutnog sekreta van menstruacije 106
16. Žena koja dobije menstruaciju nakon obavljenog obligatnog obilaska oko Kabe 106
17. Dženaza-namaz ženi umrloj zbog odljeva poslije porođaja i način njenog obavljanja 107
18. Odjeljak 107

7. O TEJEMMUMU

1. *...Ako ne nađete vode...* (El-Mā'ide, 6.) 108
2. Tejjemmum kod kuće uzima se kada nema vode i zbog straha da će se izmaknuti vrijeme namaza 109
3. Da li će osoba pri uzimanju tejjemmuma puhati u ruke 110
4. Čista zemlja je dovoljna da zamijeni vodu za abdest 110

8. O NAMAZU

1. Kako je na Isra'u propisan namaz 114
2. Obavezno je biti u odjeći pri obavljanju namaza 117
3. Obavljanje namaza zavijen u jednom haljetku 117
4. Kada neko klanja u jednom čaršafu, neka ga prebaci preko ramena 118
5. Kada je odjeća tijesna 118
6. Klanjanje namaza u džubi iz Šama 119
7. Odbojnost prema razgolićenosti u namazu 119
8. Sramotni dio tijela koji treba pokriti 120
9. Što se prenosi o stegnu 121
10. U koliko dijelova odjeće žena može klanjati 122
11. Klanjanje u odijelu sa šarama 123
12. Ako osoba klanja u odijelu sa krstovima ili slikama, da li će joj to pokvariti namaz 123
13. Ko klanja u svilenom mantilu a potom ga skine 123

6. O MENSTRUACIJI

1. Propis o ženama kada dobiju menstruaciju 100
2. Pranje glave i češljanje kose mužu žene s menstruacijom 100
3. Učenje Kur'ana na krilu supruge sa menstruacijom 101
4. Nazivanje krvarenja iza poroda menstruacijom 101
5. Doticanje žene sa menstruacijom 101
6. Žena sa menstruacijom izostavlja post .. 102
7. Boravak u i'tikafu osobe koja ima odljev krvi 102
8. Žena se može namirisati prilikom kupanja nakon menstruacije 103
9. Kada se žena kupi poslije menstruacije, dobro se treba istrljati 103
10. Češljanje žene prilikom kupanja poslije menstruacije 104
11. Žena treba rasplesti svoju kosu pri kupanju poslije menstruacije 104
12. Žena sa menstruacijom ne naklanjava propuštene namaze 105
13. Spavanje sa ženom koja ima menstruaciju i koja je u svojoj haljini za menstruaciju 105
14. Žena koja ima menstruaciju prisustvovat će proslavama Bajrama 106

14. Klanjanje u crvenoj odjeći 124
15. Obavljanje namaza na ravnim krovovima, minberu i podijumu 124
16. Klanjanje na hasuri 125
17. Klanjanje na postelji 125
18. Obavljanje sedžde na odjeći pri žegi... 126
19. Klanjanje u obući 126
20. Klanjanje u mestvama 126
21. Na sedždi nadlaktice treba podići i od tijela udaljiti 127
22. Značaj okretanja prema Kibli 127
23. *Uzmite mjesto na kome je stajao Ibrahim (kada je zidao Kabu) prostorom za obavljanje namaza (musalla) (El-Bekare, 125.)* 127
24. Okretanje klanjača prema Kibli gdje god se nalazio 128
25. O Kibli i mišljenju da se ne treba obnoviti namaz koji se obavi nenamjerno okrenut na neku drugu stranu 129
26. Brisanje pljuvačke u džamiji rukom 130
27. Vjernik ne pljuje u namazu na svoju desnu stranu 131
28. Iskupljenje za pljuvanje u džamiji 131
29. Imamovo poučavanje ljudi o pravilnom obavljanju namaza i upozoravanje na Kiblu 131
30. Može li se reći: džamija toga i toga 131
31. Dioba i vješanje palminih grozdova u džamiji 132
32. Džamije u kućama 133
33. Da li je dozvoljeno iskopati grobove idolopoklonika predislamskog doba da bi se tu podizale džamije 134
34. Klanjanje na boravištima deva 135
35. Klanjanje iza peći, vatre ili nečega što se obožava, a klanjač svojim namazom misli samo na Boga 136
36. Nije preporučeno klanjati u grebljima 136
37. Odjeljak 136
38. Spavanje žene u džamiji 136
39. Spavanje muškaraca u džamiji 137
40. Kada neko uđe u džamiju, neka klanja dva rekata 138
41. Konstrukcija (Poslanikove) džamije 138
42. Međusobno ispomaganje u izgradnji džamije 139
43. Ko sagrađi džamiju 139
44. Držanje vrhova strijela prilikom prolaska kroz džamiju 139
45. Prolazak kroz džamiju sa oružjem 139
46. Poezija u džamiji 140
47. Kopljanici u džamiji 140
48. Potraživanje naplate duga u džamiji 140
49. Čišćenje džamije od krpa, prašine i ostataka drveta 141
50. Zabrana trgovine alkoholom 141
51. Zarobljenik ili dužnik može se vezati u džamiji 141
52. Šator u džamiji za bolesnike i druga lica 142
53. Uvođenje deve gdje se čini sedžda 142
54. Odjeljak 143
55. Vratašca i prolaz u džamiju 143
56. Zaključavanje vrata na Kabi i na džamijama općenito 144
57. Kružoci i sastanci u džamiji 145
58. Ležanje na leđima i pružanje nogu u džamiji 145
59. Vrijednost namaza u džematu 145
60. Preplitanje prsta u džamiji i drugdje .. 146
61. Mesdžidi na medinskim putevima i mjestima gdje je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao 147

O SUTRI (ZASTORU KLANJAČA)

1. Imamova suta je suta i onome ko klanja za njim 151

2. Kolika razdaljina treba biti između klanjača i sutre	151	18. Vrijeme jacie je do pola noći	166
3. Klanjanje u pravcu koplja	151	19. Važnost klanjanja sabaha	167
4. Klanjanje prema stupu	152	20. Vrijeme klanjanja sabaha	167
5. Klanjanje između stupova bez džemata	152	21. Klanjanje poslije sabaha pa do izlaska Sunca	167
6. Klanjanje u pravcu jahalice, deve, stabla ili sedla	152	22. Ne treba namjerno klanjati pred zalazak Sunca	168
7. Klanjanje u pravcu kreveta	153	23. Šta se klanja iza ikindije	168
8. Klanjač će vratiti onoga ko htjedne proći ispred njega	153	24. Ezan po izmaku namaskog vremena ...	169
9. Grijech prolaznika ispred klanjača	154	25. Klanjanje u džematu po isteku namaskog vremena	170
10. Klanjanje u pravcu osobe koja spava ...	154	26. Ko zaboravi klanjati, neka klanja kada se sjeti	170
11. Držanje djeteta na ramenima u toku namaza	154	27. Odjeljak	170
12. Žena može sa klanjača ukloniti nešto neprijatno	155	28. Odjeljak	171

9. O NAMASKIM VREMENIMA

1. Namaska vremena i njihov značaj	156
2. Namaz pokriva manje grijehe	156
3. Važnost klanjanja na vrijeme	158
4. Pet namaza osigurava pokrivanje manjih grijeha	158
5. Klanjač razgovara sa svojim Gospodarom	158
6. Odgađanje namaza dok prestane žega ...	159
7. Podnevsko vrijeme nastupa kada Sunce krene sa zenita	159
8. Odgađanje podne-namaza do ikindije	161
9. Vrijeme klanjanja ikindije	161
10. Onaj kome prođe ikindija	162
11. Onaj ko izostavi ikindiju	162
12. Važnost klanjanja ikindije	162
13. Ko stigne klanjati jedan rekat ikindije prije zalaska Sunca	163
14. Vrijeme akšam-namaza	164
15. Ružno je akšam nazivati jacijom	164
16. Važnost klanjanja jacie	165
17. Spavanje prije jacie kada san ovlada ..	166

10. O EZANU

1. Nastanak ezana	173
2. Tekst ezana izgovara se po dva puta	173
3. Važnost učenja ezana	174
4. Dizanje glasa pri učenju ezana	174
5. Javno učenje ezana sprečava prolijevanje krvi	174
6. Šta izgovara onaj koji čuje mujezina	175
7. Dova po svršetku ezana	175
8. Izvlačenje strelice za učenje ezana	176
9. Punovažan je ezan slijepca ako ima nekoga ko će ga obavijestiti o nastupu namaskog vremena	176
10. Ezan poslije zore	176
11. Ezan prije zore	177
12. Između ezana i ikameta je razmak jednog namaza za onog ko hoće klanjati	177
13. Neka na putovanju uči jedan mujezin	177
14. Ezan i ikamet putnika pri zajedničkom namazu	178
15. Kada neko kaže: "Proći će nam namaz"	178

16. Pri učenju ikameta ljudi ustaju tek kada vide imama 179
17. Kada imam bude izložen nekom poslu, a ikamet bude proučen 179
18. Dužnost zajedničkog klanjanja 179
19. Važnost zajedničkog namaza 180
20. Važnost klanjanja sabaha u džematu ... 180
21. Važnost klanjanja podne-namaza čim nastupi njegovo vrijeme 181
22. Obračunavanje koraka 181
23. Važnost klanjanja jacije u džematu 181
24. Važnost čekanja zajedničkog namaza u džamiji i važnost džamije 182
25. Nagrada onome ko jutrom i večeri ide u džamiju 182
26. Kada se prouči ikamet, klanja se samo propisani farz 183
27. Granica iznemoglosti bolesnika, kada ne treba prisustvovati džematu 183
28. Da li imam treba klanjati sa prisutnim i da li će petkom pri padanju kiše učiti hutbu 184
29. Kada jelo bude pripremljeno, a ikamet proučen 185
30. Kada je neko zauzet kućnim poslom pa se prouči ikamet i on izađe klanjati 185
31. Klanjanje pred svijetom sa ciljem da se pokaže kako je klanjao Vjerovjesnik, s.a.v.s., i kakav je njegov sunnet 186
32. Učen i pobožan najdostojniji je da bude imam 186
33. Kada neko uđe u mihrab da imami, a potom dođe glavni imam, klanjanje prvoga je punovažno ustupio on to mjesto glavnom imamu ili ne 187
34. Imam je postavljen da bi ga slijedili 188
35. Kada čini sedždu onaj ko klanja za imamom 189
36. Grijeh je dizati glavu prije imama 190
37. Imamet roba, oslobođenog roba i dječaka koji još nije punoljetan 190
38. Kada imam ne obavi propisno namaz, a onaj iza njega obavi ga u potpunosti ... 190
39. Kada zajedno klanjaju samo dvojica, drugi stoji spram imama 190
40. Kada imam odulji namaz pa neko od džematlija iz nužde prekine namaz, klanjat će kasnije 191
41. Kraće zadržavanje na kijamu i potpuno obavljanje ruku'a i sedžde 191
42. Kratko i potpuno obavljanje namaza .. 192
43. Skraćivanje namaza zbog plača djeteta 192
44. Izravnavanje safova pri učenju ikameta 192
45. Okretanje imama prema ljudima pri ravnanju safova 193
46. Kada se između imama i ljudi u džamiji nalazi zid ili neki zastor 193
47. Noćno klanjanje 194

O KARAKTERISTIKAMA NAMAZA

1. Dizanje ruku pri izgovoru prvog tekbira istovremeno sa otpočinjanjem namaza 195
2. Stavljanje desne ruke po lijevoj 195
3. Šta se uči nakon što se izgovori početni tekbir 195
4. Odjeljak 196
5. Dizanje pogleda prema imamu u toku namaza 196
6. Podizanje pogleda u toku namaza prema nebu 197
7. Okretanje u toku namaza 197
8. Obavezno učenje Kur'ana na svakom namazu - kako za imama tako i za muktediju 197
9. Učenje Kur'ana na podne-namazu 199
10. Učenje Kur'ana na akšam-namazu 200
11. Glasno učenje Kur'ana na akšam-namaz 200
12. Učenje na jacija-namaz 200

13. Učenje Kur'ana na jacija-namazu	201	38. Obavezno sjedenje pri kraju namaza ...	213
14. Učenje Kur'ana na sabah-namazu	201	39. Dova prije (predaje) selama	214
15. Glasno učenje Kur'ana na sabah-namazu	201	40. Odabiranje dove nakon posljednjeg sjedenja	215
sure	202	43. Zikr poslije namaza	215
17. Klanjač na zadnja dva rekata uči samo Fatihu	203	44. Imam će se nakon predaje selama okrenuti prema prisutnima	217
18. Imamovo glasno izgovaranje "amin"	203	45. Ko klanja među svijetom pa se sjeti nečega zbog čega treba prekoračivati preko ljudi	217
19. Važnost izgovaranja "amin"	203	46. Okretanje imama desno i lijevo	218
20. Ruku' prije nego što se stane u saf	204	47. O nekuhanom bijelom luku, crvenom luku i prasi	218
21. Tekbir pri ruku'u izgovara se potpuno	204	48. Abdest djece	219
22. Izgovaranje tekbira kada se ustaje sa sedžde	204	49. Odlazak žena u džamiju noću	220
23. Stavljanje dlanova na koljena pri ruku'u	204		
24. Potpuno poravnanje leđa (sa glavom) na ruku'u	205	II. O KLANJANJU DŽUME	
25. Dova na ruku'u	205	1. Obaveznost džume (petkom)	221
26. Važnost izgovaranja <i>Allahumme rabbeni leke-l-hamd</i>	205	2. Namirisavanje radi džuma-namaza	221
27. Odjeljak	206	3. Važnost džuma-namaza	221
28. Stajanje klanjača kada podigne glavu sa ruku'a	207	4. Mazanje kose uljem radi džuma-namaza	222
29. Na sedždu se spušta sa tekbirom	207	5. Prilikom odlaska u džamiju oblači se najljepša odjeća	223
30. Važnost sedžde	207	6. Pranje zuba petkom	223
31. Obavljanje sedžde sa sedam kostiju (organa)	211	7. Šta se uči petkom na sabah-namazu	224
32. Zadržavanje između dvije sedžde	211	8. Klanjanje džume u selima i gradovima	224
33. Klanjač na sedždi ne spušta podlaktice na tlo	211	9. Da li je kupanje obavezno onome koji nije dužan klanjati džumu	224
34. Sjedenje u namazu pri kraju neparnog rekata i dizanje	211	10. Sa koje udaljenosti je čovjek dužan doći na džumu i kome je ona obavezna	225
35. Klanjač izgovara tekbir dižući se sa druge sedžde	212	11. Kada petkom previše ugrije, džuma se može odgoditi dok ne zahladni	225
36. O načinu sjedenja na etehijjatu	212	12. Odlazak na džuma-namaz pješke	226
37. O onom koji prvo sjedenje nije smatrao vadžibom	213	13. Čovjek ne treba dizati svoga brata da bi sjeo na njegovo mjesto	226

14. Ezan petkom	226
15. Jedan mujezin petkom	226
16. Imam uči (u sebi) ezan na minberu kada čuje ezan (mujezina)	227
17. Učenje hutbe na minberu	227
18. Učenje hutbe stojeći	228
19. Ko je u hutbi, nakon zahvale, govorio <i>emma ba'du</i> (a potom)	228
20. Kada imam učeći hutbu vidi nekog da je došao, naredit će mu da klanja dva rekata	229
21. Dova za kišu za vrijeme hutbe petkom	230
22. Šutnja petkom dok imam uči hutbu ..	231
23. Sretno vrijeme petkom	231
24. Kada svijet za vrijeme džume ode od imama	231
25. Klanjanje prije i poslije džume	232

12. O STRAHU

1. Klanjanje u vrijeme opasnosti	233
2. Klanjanje u vrijeme opasnosti stojeći ili jašući	233
3. Namaz progonitelja i progonjenog, jašući i mimikom	234

13. O BAJRAMIMA

1. Upotreba kratkih kopalja i šitova na dan Bajrama	235
2. Uzimanje jela prije odlaska u džamiju na dan Ramazanskog bajrama	235
3. Jelo na dan Kurban-bajrama	235
4. Izlazak na musallu bez minbera	236
5. Odlazak na bajram-namaz pješice i jašući - klanjanje (bajrama) prije hutbe, bez ezana i ikameta	237
6. Hutba poslije bajram-namaza	238
7. Šta je najvrednije činiti u danima Kurban-bajrama (prva tri dana)	238

8. Tekbiri u danima boravka na mini i pri odlasku na Arefat	238
9. Klanje kurbana na Kurban-bajram na musalli	239
10. Korišćenje drugog puta pri povratku s bajram-namaza	239

14. O VITRU

1. Šta je rečeno o vitru	240
2. Vrijeme klanjanja vitr-namaza	240
3. Neka posljednji namaz klanjača bude vitr-namaz	240
4. Klanjanje vitra na jahaćoj životinji	241
5. Kunut-dova prije i poslije ruku'a	241

15. O KIŠNOJ DOVI

1. Kišna dova	242
2. Dova Vjerovjesnika, s.a.v.s.	242
3. Kišna dova u glavnoj (gradskoj) džamiji	244
4. Kišna dova petkom za vrijeme hutbe ne okrećući se prema Kibli	245
5. Kako je Vjerovjesnik, s.a.v.s., okrenuo svijetu svoja leđa	245
6. Pri učenju kišne dove imam diže ruke	245
7. Šta se uči kada počne padati kiša	246
8. (Šta raditi) kada puše vjetar	246
9. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi "Pomognut sam jutarnjim povjetarcem."	246
10. Šta je rečeno o zemljotresima	246
11. Samo Allah, dž.š., zna kad će pasti kiša	247

16. O POMRAČENJU SUNCA

1. Namaz prilikom pomračenja Sunca	248
2. Sadaka prilikom pomračenja Sunca ..	248
3. Zajednički namaz pri pomračenju	249

4. Traženje utočišta od kazne u kaburu pri pomračenju Sunca 249
5. Klanjanje pri pomračenju Sunca u džematu 250
6. Oslobođanje robova prilikom pomračenja Sunca 251
7. Zikr pri pomračenju Sunca 251
8. Glasno učenje (Kur'ana u namazu) pri pomračenju Sunca 251

17. O KUR'ANSKIM SEDŽDAMA I NAČINU NJIHOVA IZVOĐENJA

1. Predaje o kur'anskim sedždama i način njihova vršenja 252
2. Sedžda u suri Sād 252
3. O sedždi muslimana obavljenoj sa idolopoklonicima 252
4. Ko prouči ajete u kojima ima sedžda a ne učini sedždu 253
5. Sedžda u suri El-Inšikak 253
6. Ko nije našao mjesto da učini sedždu usljed gužve 253

18. O SKRAĆIVANJU NAMAZA

1. O skraćivanju namaza i dužini boravka u jednom mjestu da bi se ono moglo primijeniti 254
2. Klanjanje na Mini 254
3. Kada se skraćuje namaz 255
4. Akšam se na putovanju klanja tri rekata 255
5. Klanjanje nafile na magarcu 256
6. Neklanjanje nafile na putovanju poslije farz-namaza 256
7. Klanjanje nafile na putovanju, ali ne neposredno poslije niti prije obaveznog klanjanja 256
8. Spajanje akšama i jacije na putovanju .. 256
9. Ko ne može klanjati sjedeći, klanjat će ležeći 257

10. Kada neko klanja sjedeći i u toku klanjanja ozdravi ili osjeti olakšanje, dovršit će klanjanje stojeći 257

19. O KLANJANJU NOĆU

1. Klanjanje noću 258
2. Važnost noćnog klanjanja 259
3. Bolesnik izostavlja noćno klanjanje 260
4. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je podsticao na obavljanje noćnog namaza i nafila 260
5. Stajanje Vjerovjesnika, s.a.v.s., noću u namazu toliko dugo da bi mu noge otjecale 261
6. Spavanje pred zoru 261
7. Dugo stajanje u noćnom namazu 262
8. Kakav je bio Vjerovjesnikov, s.a.v.s., namaz i koliko je klanjao noću 262
9. Vjerovjesnikov, s.a.v.s., namaz i spavanje i ono što je od njega dokinuto 262
10. Šejtanski uzo na zatiljku čovjeka kad ne klanja noću 263
11. Kad neko legne spavati a ne klanja, šejtan mu se u uho zapiša 263
12. Dova i namaz krajem noći 263
13. Spavanje početkom noći i klanjanje krajem noći 264
14. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., klanjanje noću, u ramazanu i mimo njega 264
15. Pretjerivanje koje se ni u namazu ne odobrava 265
16. Onome koji je već uobičajio klanjati noćni namaz ružno je prestati sa njegovim obavljanjem 265
17. Vrlina onoga ko se noću u tišini moli i klanja nafilu 265
18. Šta je rečeno o klanjanju nafile dva po dva rekata 267
19. Redovno klanjanje sabahskog sunneta i njegovo nazivanje nafilom 268
20. Šta se uči na dva rekata (sunneta) sabaha 268

21. Duha-namaz kod kuće	268
22. Dva rekata prije podnevnog farza	268
23. Klanjanje prije akšamskog farza	269

20. O NAMAZU U MEKKANSKIM I MEDINSKIM HAREMIMA

1. Prednost namaza u haremima Mekke i Medine	270
2. Džamija Kuba	270
3. Vrijednost prostora između Poslanikova, s.a.v.s., kabura i minbera	271

21. ŠTA SE NE MOŽE RADITI U NAMAZU

1. Zabranjeni govor u toku namaza	272
2. Ravnanje pijeska u toku klanjanja	272
3. Kada jahača životinja pobjegne u toku klanjanja	273
4. Klanjač ne otpozdravlja u toku namaza	273
5. Podučavanje u toku klanjanja	274

22. O SEHVI-SEDŽDI

1. Ako neko klanja pet rekata (umjesto četiri)	275
2. Kada se klanjaču dok još klanja nešto kaže pa on to sasluša i pokretom ruke pokaže (da se sačeka)	275

23. O DŽENAZAMA

1. Čije posljednje riječi budu <i>La ilahe illallah</i> (Nema boga osim Allaha)	276
2. Slijeđenje dženaze	276
3. Ulazak kod umrlog koji je već opremljen u kefine	277
4. Obavijest rodbini o smrti umrlog (njezinog člana)	278
5. Nagrada za strpljivo podnošenje smrti djeteta s nadom u Allahovu milost	278

6. Lijepo (mustehab) je saprati umrlog neparnim brojem puta	278
7. Opočinjanje kupanja sa desnom stranom umrlog	279
8. Bijeje haljine kao kefini	279
9. Kefini od dva dijela	279
10. Kefini za umrlog	280
11. Kad su kefini toliko mali da se njima može prekriti samo glava ili noge umrlog, njima će se prekriti glava	281
12. O onome koji je pripremio kefine u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., i za to mu se nije prigovorilo	281
13. Učešće žena u isprućaju dženaza	282
14. Koliko traje žalost žene za umrlom osobom ako se ne radi o njenom mužu	282
15. Posjećivanje grobova	282
16. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.: "Zbog nekih oblika plakanja ukućana nad njim umrli trpi patnju" - ako to naricanje spada u njegov običaj	283
17. Osuda naricanja za umrlim	284
18. Nije naš onaj koji se udara po obrazima	285
19. Žalost Vjerovjesnika, s.a.v.s., za Sa'dom ibn Havlom	285
20. O zabrani brijanja (siječenja) kose u znak žalosti	286
21. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., reakcija na vijest o pogibiji njegovih ashaba	286
22. Onaj koji nije pokazao tugu pri nesreći	287
23. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.: "Mi smo zaista ožalošćeni rastankom s tobom	287
24. Plač kod bolesnika	288
25. Zabranjeno je naricati i vikati i treba sprečavati one koji to rade	289
26. Ustajanje dženazi na noge	289
27. Kada će sjesti onaj ko je ustao dženazi	289

29. Dženazu nose muškarci (bez žena)	290
30. Žurenje sa dženazom	290
31. Nagrada za praćenje dženaze	291
32. Osuda gradnje bogomolja nad mrtvima	291
33. Klanjanje dženaze ženi koja je umrla za vrijeme porođajnog čišćenja	291
34. Učenje Fatihe na dženazi	292
35. Umrli čuje topot obuće (živih)	292
36. Onaj koji je želio biti pokopan u Svetoj zemlji ili sličnoj njoj	293
37. Klanjanje dženaze šehidu	293
38. Da li se djetetu koje primi islam i umre klanja dženaza i da li dijete treba ponuditi da primi islam?	294
39. Ako idolopoklonik na samrti izgovori <i>La ilahe illallah</i> (Nema boga osim Allaha)	296
40. Držanje govora na kaburu i sjedenje njegovih drugova oko njega	297
41. Šta je rečeno o samoubistvu	298
42. Hvaljenje umrlog od strane prisutnog svijeta	299
43. Šta je rečeno o kazni u kaburu	299
44. Traženje zaštite od kaburske kazne	301
45. Umrlo se pokazuje njegovo mjesto jutrom i večeri	301
46. Šta je rečeno o djeci muslimana koja presele na ahiret	301
47. Šta je rečeno o djeci idolopoklonika ..	302
Odjeljak	302
48. Iznenadna smrt	305
49. O kaburu Vjerovjesnika, s.a.v.s., Ebu Bekra i Omera, r.a.	305
50. Zabrana psovanja umrlih	306

24. O ZEKATU

1. Obaveznost zekata	307
2. Grijeh onoga ko ne daje zekat	309

4. Sadaka (milosrdno davanje) mora biti iz poštene zarade	310
5. Davanje sadake prije njezina odbijanja ..	311
6. Čuvajte se džehennemske vatre, makar sa jednom polovinom datule, i sa malom milostinjom	312
7. Koja je sadaka najbolja?	313
8. Odjeljak	313
9. Dijeljenje imetka imućnom ne znajući	314
10. Davanje milostinje svome djetetu nenamjerno	315
11. Naređivanje slugi da podijeli milostinju i nedijeljenje milostinje osobno	315
12. Samo su imućni dužni davati zekat ...	316
13. Podsticanje na davanje sadake i zauzimanje za nju	316
14. Milostinje se daje onoliko koliko se može	317
15. O onom ko je dijelio dok je bio u idolopoklonstvu, a zatim prihvatio islam	317
16. O nagradi slugi kada on podijeli po naređenju svoga gospodara, ne oštetivši mu imovinu	318
17. Ajet: <i>A ko udjeljuje i bogobožazan je...</i> (El-Lejl, 5-6.) i riječi meleka: "Bože, nadoknadi onome ko dijeli imetak." ..	318
18. Primjer škrti i dobrotvora	318
19. Svaki musliman je dužan dijeliti, a ko nema neka čini ono što je dobro	319
20. Iznos koji se daje na ime zekata i sadake	319
21. Zekat može biti plaćen u naturi	320
22. Ne spaja se razdvojena stoka dvojice vlasnika, niti se zajednička roba dvojice vlasnika razdvaja	320
23. Ako je imovina vlasništvo dvojice vlasnika, sa omjerom pola-pola, zekat se naplaćuje po pola podjednako	321

24. Zekat na deve	321	46. O onom što se vadi iz mora	335
25. O onome ko je na ime zekata dužan dati devu u drugoj godini starosti, a on je nema	321	47. Na pronađeno zakopano blago daje se petina	336
26. Zekat na sitnu stoku	322	48. Ajet: <i>...I onima koji rade na sakupljanju zekata. (Et-Tevbe, 60.)</i> i polaganje računa onih koji prikupljaju zekat imamu (vladaru)	336
27. Na ime zekata uzima se samo zdravo	324	49. Vladarevo osobno obilježavanje deva sakupljenih od zekata	337
28. Na ime zekata ne uzima se najplemenitija imovina s kojom ljudi raspolazu	324		
29. Davanje zekata bližnjima	325	25. O SADEKATU-L-FITRU	
30. Musliman ne daje zekat na svog radnog konja	326	1. Sadekatu-l-fitr	338
31. Dijeljenje sadake siročadima	327	2. Sadekatu-l-fitr se daje prije klanjanja bajram-namaza	338
33. Davanje zekata mužu i siročadima u skrbništvu	328	3. Dužnost davanja sadekatu-l-fitra na slobodnu osobu i roba	338
33. Ajet: <i>...I robovima, i zaduženima, i na Božijem putu...</i>	328		
34. Ustezanje od prošnje	329	26. O HADŽU	
35. Onaj kome je Allah darovao nešto bez iskanja i pohlepe	331	1. Dužnost hadža i njegov značaj	339
36. Prošnja radi gomilanja imovine	331	2. Ajet: <i>Dolazit će Ti pješice i na kamilama iznurenim; dolazit će sa svih strana da bi koristi imali...</i> (El-Hadž, 27.-28.)	339
37. Definicija bogatstva	331	3. Obavljanje hadža na sedlu deve	339
38. Procjena datula na stablu	332	4. Značaj propisno obavljenog i (kod Allaha) primljenog hadža (<i>el-hadžu-l- mebrur</i>)	340
39. O desetini na prihod sa zemlje koja se natapa oborinama i tekućom vodom	333	5. Mikat stanovnika Jemena	340
40. Uzimanje zekata od datula prilikom berbe palmi i da li je djetetu dozvoljeno uzimati datule kao milostinju?	333	6. Odjeljak	341
41. Čovjek ne može otkupiti nešto što je ranije dao nekome na ime zekata, ali nema smetnje da to kupi neko drugi	334	7. Izlazak Vjerovjesnika, s.a.v.s., (na hadž) preko mjesta Šedžere	341
42. Davanje zekata oslobođenim robovima, služkinjama supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s.	334	8. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.: "Akik je blagoslovljena dolina"	341
43. Kada zekat izmijeni svoj status	335	9. Ispiranje parfema sa odjeće tri puta ..	342
44. Uzimanje zekata od imućnih i davanje siromasima ma gdje bili	335	10. Namirisavanje pri stupanju u ihram i ono što hadžija oblači kada hoće stupiti u ihram	342
45. Blagosiljanje i dova imama darovaocu zekata	335	11. Učenje telbije slijepljene kose	343
		12. O početku učenja telbije kod džamije u Zu Hulejfi	343
		13. Jahanje u toku hadža, sam ili iza jahača	343

14. Šta muhrim može oblačiti od haljinke, ogrtača i donje odjeće	344
15. Tekst telbije	345
16. Zahvaljivanje, slavljenje i veličanje (Allaha, dž.š.) i izgovaranje <i>El-hamdulillah</i> , <i>subhanallah</i> i <i>allahu ekber</i> pri uzjahivanju, a prije izgovaranja telbije	345
17. Izgovaranje telbije okrenuvši se prema Kibli	346
18. Izgovaranje telbije kada se hadžija spusti u dolinu	346
19. Onaj ko je stupio u ihram u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., kao što je on, s.a.v.s., činio	346
20. Riječi Uzvišenog Allaha: <i>Hadž je u poznatim mjesecima...</i> (El-Bekare, 197.)	347
21. Stupanje u ihram u mjesecima hadža za umru, a po završetku umre stupanje u ihram za obavljanje hadža; stupanje u ihram (od mikata) istovremeno i za hadž i za umru; stupanje u ihram samo za hadž (ili samo za umru) te prekid hadža osobe koja nema kod sebe pripremljen kurban	348
22. Temettu' hadž	351
23. S koje strane hadžija ulazi u Mekku? ..	351
24. Značaj Mekke i građevine u njoj	352
25. O nasljeđivanju, prodaji i kupovini kuća u Mekki te o ravnopravnosti ljudi u haremu Kabe	353
26. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., odsjedanje u Mekki	353
27. O demoliranju Kabe	353
28. Ajet: <i>Allah je učinio da Kaba - Sveti hram bude preporod za svijet, a tako i sveti mjesec...</i> (El-Ma'ide, 97.)	354
29. O rušenju Kabe	354
30. O onom što se spominje o Hadžeru-l-esvedu	354
31. Neulaženje u Kabu	355
32. Izgovaranje tekbira na stranama Kabe	355
33. Kako se počelo sa <i>remlom</i> (poskakivanjem uz pokretanje ramenima)	355
35. Poskakivanje prilikom tavafa oko Kabe za vrijeme hadža i umre	356
36. Doticanje Crnog kamena štapom savijene drške	357
37. Ljubljenje Crnog kamena	357
38. O onom koji tavafi oko Kabe kada dođe u Mekku prije nego što se vrati svojoj kući	357
39. Razgovor za vrijeme tavafa	358
40. Ne može tavafiti oko Kabe gola osoba niti idolopoklonik može obavljati hadž	358
41. Nepribližavanje Kabi nakon prvog tavafa sve dok se ne izađe na Arefat i (ponovo) vrati (u Mekku)	358
42. Napajanje hadžija	359
43. Dužnost sa'ja između Safe i Merve ..	360
44. Sa'j između Safe i Merve	361
45. Žena sa menstruacijom obavlja sve hadžske obrede osim tavafa oko Kabe	361
46. Gdje (hadžija) klanja podne osmi dan zu-l-hidžeta?	362
47. Post na dan Arefata	362
48. Putovanje pri podnevskoj žegi na Dan Arefata	363
49. Žurenje na mjesto stajanja (na Arefatu)	364
50. Stajanje na Arefatu	364
51. O načinu hodanja (hadžije) pri povratku sa Arefata	364
52. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., zahtijevanje tišine pri povratku (sa Arefata) i išaret ljudima bičem	364
53. U noći pri povratku sa Arefata dozvoljeno je slabije pojedince poslati ranije kako bi obavili obrede na Muzdelifi i Mini	365
54. Klanjanje sabaha na Muzdelifi	366

55. Kada (hadžije) kreću sa Muzdelife ...	367
56. Jahanje na devi	367
57. Vođenje deva za kurban sa sobom	367
58. Obilježavanje deve-kurbana u Zu Hulefi	368
59. Stavljanje ogrlica na vrat (kurbanu upućenom za Mekku) svojom rukom	368
60. Stavljanje ogrlice bravčetu	369
61. Ogrlice od vune	369
62. Pokrivači za deve i njihovo dijeljenje na ime sadake	369
63. Čovjek može zaklati goveče na ime kurbana za svoje žene bez njihovog naređenja	369
64. O klanju (kurbana) na Mini na mjestu gdje je klao i Vjerovjesnik, s.a.v.s.	370
65. Vezanje jedne noge devi prilikom klanja	370
66. Kasapinu se ne daje ništa od zaklanog kurbana (na ime usluge)	370
67. Šta je dozvoljeno jesti onome ko kolje kurban, a šta treba podijeliti	370
68. O brijanju glave i šišanju (potkraćivanju kose) pri skidanju ihrama	371
69. Bacanje kamenčića	371
70. Bacanje kamenčića sa donje strane doline	372
71. Bacanje kamenčića na džemretima vrši se sa sedam kamenčića	372
72. Kada (hadžija) baci kamenčiće na prva dva džemreta, stajat će pa će se spustiti u dolinu okrenuvši se Kibli	372
73. Oproštajni tavaf	373
74. Kada žena dobije menstruaciju nakon što je obavila <i>tavafu-l-ifadu</i> (tavaf po povratku sa Mine 10. dan zu-hidžeta)	373
75. O Muhassabu (dolina Ebtah)	374
76. Odsjedanje u Zu Tuvau prije ulaska u Mekku te u širokoj šljunkovitoj dolini kod Zu Hulefje, pri povratku iz Mekke	374

27. O UMRI

1. Potreba umre i njen značaj	375
2. Obavljenje umre prije hadža	375
3. Koliko puta je Vjerovjesnik, s.a.v.s., obavio umru	375
4. Umra iz Ten'ima	376
5. Obavljanje umre neposredno poslije obavljanja hadža, bez pripremljenog kurbana	377
6. Nagrada za umru je prema trudu	377
7. Kada se onaj ko obavlja umru oslobađa ihrama	377
8. Šta (hadžija) izgovara kada se vraća sa hadža ili umre i (ratnik) iz borbe	378
9. O dočeku hadžija i trojici na devi	378
10. O povratku kući pred večer	378
11. O onom koji je potjerao svoju devu kada je stigao u Medinu	379
12. Putovanje je jedan vid patnje	379

28. O SPRIJEČENOSTI OD HADŽA I O KAZNI ZBOG LOVA

1. Kada neko bude spriječen obaviti umru	380
2. Spriječenost u obavljanju hadža	380
3. O klanju kurbana prije brijanja u slučaju spriječenosti obavljanja hadža	380
4. Riječi Uzvišenog Allaha: <i>Ili milostinju...</i> (El-Bekare, 196.), a ona je nahraniti šest siromaha	381
5. Hranjenje (siromaha) na ime otkupa je u iznosu od pola sa'a (hrane)	381

29. KAZNA ZA LOV I SLIČNO

1. Osobi u ihramu (muhrimu) dozvoljeno je jesti od ulova koji je ulovio neko ko nije u ihramu	382
2. Muhrim ne smije pomagati u lovu nekome ko nije u ihramu	383

3. Muhrim ne smije upućivati na divljač pa da je neko ko nije u ihramu (za sebe) ulovi	383
4. Kada (osoba bez ihrama) pokloni divljeg magarca hadžiji koji je u ihramu, neće ga primiti	383
5. Životinje koje hadžija dok je u ihramu ne može ubiti u Haremu	384
6. Borba u Mekki nije dozvoljena	384
7. O puštanju krvi hadžiji dok je u ihramu	385
8. O vjenčanju hadžije u ihramu	385
9. O kupanju hadžije dok je u ihramu ...	385
10. Ulazak u Harem i Mekku bez ihrama ..	385
11. O hadžu, zavjetu za umrlog i mogućnosti obavljanja hadža za ženu	386
12. O hadžu djece	386
13. O hadžu žena	386
14. O onom koji se zavjetovao otići pješice do Kabe (na hadž)	387

30. O ODLIKAMA MEDINE

1. Harem Medine	389
2. Odlika Medine da potiskuje iz sebe zao svijet	390
3. Medina je Taba	390
4. O onom koji mrzi Medinu	390
5. Ispravno vjerovanje će se skloniti u Medinu	391
6. O grijehu onoga ko spletkari Medinelijama	391
7. O utvrdama Medine	392
8. U Medinu neće ući Dedžal	392
9. Medina odstranjuje ološ	393
10. Odjeljak	393
11. Odjeljak	394

31. O ISLAMSKOM POSTU

1. Važnost islamskog posta	395
2. Postačima pripadaju džennetska vrata "Rejjan"	395

3. Da li se kaže ramazan ili mjesec ramazan i mišljenje da je i jedno i drugo dozvoljeno	397
4. Nenapuštanje lažnog govora i rada po njemu za vrijeme posta	397
5. Da li postač kada bude vrijeđan, treba samo reći: "Ja postim!"	397
6. Post je preporučen onome ko je neoženjen i ko se boji sebi (svom moralu)	398
7. Vjerovjesnike, s.a.v.s., riječi: "Kada vidite mlađak (ramazana) zapostite i kada vidite mlađak (sljedećeg mjeseca) prestanite postiti!"	398
8. Dva bajramska mjeseca se ne umanjuju	399
9. Vjerovjesnike, s.a.v.s., riječi: "Mi ne pišemo i ne računamo!"	399
10. Ramazan se ne može nikako pomaknuti unaprijed postom jednog ili dva dana	399
11. Ajet: <i>Dozvoljeno vam je da u noći posta prilazite ženama. One su vaša odjeća, a vi ste njihova odjeća...</i> (El-Bekare, 187.)	400
12. Ajet: <i>...I jedite i pijte dok ne budete mogli razlikovati bijelu nit od crne niti zore...</i> (El-Bekare, 187.)	401
13. Koliko je vrijeme između sehura i sabah-namaza	401
14. Bereket sehura iako on nije obavezan	402
15. Odluka (nijet) za post u toku dana ..	402
16. O postaču koji osvane nečist (džunup)	402
17. O grljenju za vrijeme posta	402
18. Kada postač iz zaborava nešto pojede ili popije	403
19. Ako postač preko dana uz ramazan spolno opći, a nema ništa (dati na ime iskupa) pa mu se da materijalna pomoć, neka se njome iskupi	403
20. Puštanje krvi i povraćanje onoga ko posti	404

21. Post i izostavljanje posta na putu	404	2. Traženje Lejletu-l-kadra u zadnjih sedam noći (ramazana)	416
22. Kada neko posti nekoliko dana ramazana a onda krene na put	405	3. Traganje za Lejletu-l-kadrom u neparnim noćima deset zadnjih dana ramazana putem (pojačanog) ibadeta	417
23. Odjeljak	406	4. Aktivnosti u zadnjih deset dana ramazana	418
24. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi; "Post na putu ne predstavlja dobročinstvo!" ...	406		
25. Ashabi Vjerovjesnika, s.a.v.s., nisu jedan drugog korili zbog posta i(li) izostavljanja posta (na putu)	406		
26. O onome ko umre a na njemu ostane dug	407		
27. Kada je onome ko posti dozvoljeno iftariti se	407		
28. Požurivanje sa iftarom	408		
29. Kada se postač uz ramazan iftari (misleći da je pao mrak), a zatim se Sunce ukaže	408		
30. Post djece	408		
31. Spajanje posta (od iftara do iftara) ...	409		
32. Kažnjavanje onoga ko mnogo posti dan iza dana (visal u postu)	409		
33. O onom koji zakune svoga brata da prekine dobrovoljni post	410		
34. O postu mjeseca ša'bana	411		
35. O Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., postu i mršenju	411		
36. Pravo tijela u vrijeme posta	412		
37. Pravo porodice u vrijeme posta	412		
38. Posjeta prijateljima ne prekidajući kod njih post	412		
39. Post krajem svakog mjeseca	413		
40. Post petkom	414		
41. Da li se za post određuju neki posebni dani	414		
42. O postu drugog i trećeg dana Kurban-bajrama	415		
43. O postu desetog dana muharrema ...	415		

32. O KLANJANJU TERAVIJE

1. Važnost provođenja (mjeseca) ramazana u ibadetu	416
--	-----

33. O I'TIKAFU

1. I'tikaf zadnjih deset dana (ramazana) i i'tikaf u svim džamijama	419
2. Onaj ko je u i'tikafu ulazi u kuću samo radi naročite potrebe	419
3. I'tikaf noću	419
4. O šatorima u džamiji	419
5. Da li osoba u i'tikafu može izlaziti na vrata džamije radi svojih potreba?	420
6. I'tikaf u džamiji u drugih deset dana ramazana	420

34. O KUPOPRODAJAMA

1. Ajet: <i>A kada se završi klanjanje (džume), razidite se po zemlji...</i> (El-Džumu'a, 10.)	421
2. Ono što je dozvoljeno (halal) jasno je, a ono što je zabranjeno (haram) jasno je, a između njih ima sumnjivih stvari	422
3. Objašnjenje sumnjivih stvari	422
4. O onom koji (šejtansko) došaptavanje i slično nije smatrao sumnjivim stvarima	423
5. Stjecanje imetka ne vodeći računa odakle i kako	423
6. Trgovina tkaninama	424
7. Izlazak zarad trgovine	424
8. Povećanje opskrbe	424
9. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., kupovina na veresiju (kredit)	425
10. Čovjekova zarada i fizički rad	425
11. Prijaznost i blagost pri kupovanju i prodavanju	425

12. Davanje vremena za plaćanje imućnom	425	36. Da li sjedilac u nekom mjestu može prodati robu nomada bez zarade i da li mu u tome može pomagati ili ga savjetovati?	437
13. Neprikrivanje nedostataka i iskrenost (u kupoprodaji)	426	37. Zabrana predusretanja karavandžija ...	438
14. Prodaja pomiješanih datula	426	38. Prodaja suhog grožđa za suho grožđe i hrane za hranu	438
15. (Grieh) onoga ko plaća kamatu	426	39. Prodaja ječma za ječam	438
16. Allah uništava kamatu, a uvećava sadake	427	40. Mijenjanje zlata za zlato	439
17. Spominjanje kovača i talitelja željeza ...	427	41. Zamjena srebra za srebro	439
18. Spominjanje krojača	428	42. Zamjena dinara za dinare uz odgodu	439
19. Kupovina jahaćih životinja i magaraca	428	43. Zamjena srebra za zlato uz odgodu ...	440
20. O kupovini deva pod mahanom	429	44. Zamjena zrelog ubranog voća za plod na grani (muzabena)	440
21. O onome ko pušta krv	430	45. Prodaja uroda palme za zlato i(li) srebro dok je još na grani	441
22. O trgovini robom od koje je zarada pokuđena	430	46. Prodaja plodova prije nego što se pokaže njihova zrelost	441
23. Kupovina i poklon kupljenoga drugome u prisustvu onoga ko je to prodao	431	47. Kada neko proda plod prije nego što sazrije pa ga potom zadesi neka nesreća (to je na štetu prodavača)	442
24. Osuda varanja u kupoprodaji	431	48. Zamjena slabijih datula za bolje	442
25. O civilima koji se nađu među vojskom	431	49. Trgovina nedozrelom ljetinom	443
26. Pokuđenost galame na pijaci	433	50. Ponašanje pri trgovini, zakupu, mjeranju i vaganju onako kako je to uobičajeno u velikim gradovima	443
27. Vaganje je obaveza onoga koji prodaje	434	51. Kupoprodaja u slučaju suvlasništva ...	443
28. Šta je poželjno prilikom mjerenja	434	52. Kupovina roba od neprijatelja te njegovo poklanjanje i oslobađanje ...	444
29. Bereket Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., mjera (sa'a i mudda)	434	53. Ubijanje svinje	445
30. Preprodaja hrane prije preuzimanja od osobe koja prodaje	435	54. Kupoprodaja slika nečega u čemu nema duše (mrtva priroda) i šta je od toga mekruh (pokuđeno)	445
31. Ne nameći se na kupoprodaju svoga brata, i nemoj nuditi cijenu na njegovu cijenu ako on to ne dozvoli ili odustane od (kupoprodaje)!	435	55. Grieh onoga ko proda slobodna čovjeka	446
32. Prodaja licitacijom	436	56. Kupoprodaja uginulih životinja i kipova	446
33. Prodaja nesigurnog (garer) i poprodaja mladunčeta u steonj životinji	436	57. Prodaja psa	447
34. Prodavaču je zabranjeno da za duži period ne muze deve, krave, ovce i ostalu stoku (kako bi prevarom za njih uzeo veću cijenu)	437		
35. Prodaja roba bludnika	437		

35. O PLAĆANJU UNAPRIJED

1. Plaćanje unaprijed valjano je samo ako se
utvrdi količina

2. Plaćanje unaprijed onome ko nema (vlastiti) izvor za određeni proizvod ... 448

36. O PRAVU PRVOKUPNJE

1. Partner je dužan informirati partnera da namjerava prodati svoj dio jer on ima pravo prvokupnje 449
2. Koji se od susjeda smatra najbližim? ... 449

37. O NAJMU

1. O unajmljivanju 450
2. Čuvanje (sitne) stoke pod najam 450
3. Unajmljivanje radnika od ikindije do akšama 450
4. Kad najamnik ostavi svoju zaradu pa je poslodavac kasnije obrne i uveća 451
5. Ono što se dadne za bakanje 453
6. Oplodnja stoke 454

38. O PRIJENOSU DUGA I UPUĆIVANJU VJEROVNIKA NA DRUGOG

1. Kada se vjerovnik uputi na imućnog, on nema pravo odbiti upute 455
2. Dozvoljeno je da se dug umrlog prenese na drugog 455
3. Ajet: ...*A onima kojima ste se obavezali, podajte njihov dio...* (En-Nisa', 33.) 456
4. Ko jamči za dug umrlog, nema pravo odustati od jamstva 456

39. O ZASTUPANJU

1. Opunomoćenje partnera 457
2. Ako pastir vidi da će ovca uginuti, zaklat će je, a zastupnik vidi da će se nešto pokvariti, to će popraviti 457
3. Zastupanje u izmirivanju dugova 457
4. Dozvoljeno je pokloniti nešto zastupniku ili predstavniku neke grupe ljudi 458

5. Ovlašćeno lice može nešto propustiti pa da mu to onaj ko ga je ovlastio kasnije odobri 459
6. Nevažeca je kupoprodaja ovlaštenog lica kada on proda nešto na neregularan način 461
7. Ovlašćivanje u (izvršenju) kazni 462

40. O POLJOPRIVREDI

1. Važnost obrađivanja zemlje i sadnje voćaka 463
2. Nepoželjne posljedice rada sa poljoprivrednim oruđem 463
3. Nabavljanje psa čuvara za usjeve 463
4. Korišćenje goveda za oranje 464
5. Pomoć u obrađivanju 465
6. Obrada zemlje uz polovljenje prinosa sa njenim vlasnikom 465
7. Vakufi dati na raspolaganje Vjerovjesnikovim, s.a.v.s., ashabima i zemlja s koje se ubire porez - obrađivanje i postupak u vezi sa tim 466
8. Oživljavanje (kultiviranje) pustog zemljišta koje nema vlasnika 466
9. Drugovi Vjerovjesnika, s.a.v.s., dijelili su jedni sa drugima prinose sa svojih posjeda 467
10. Odjeljak 468

41. O NAPAJANJU

1. O napajanju 470
2. Vlasnik vode ima prioritet u njoj dok ne podmiri svoje potrebe! 470
3. Sporenje oko bunara i presuda o tome 471
4. Uskraćivanje vode putniku 472
5. Nagrada za napajanje vodom 472
6. Vlasnik bunara ili mješine ima pravo prečine u korišćenju vode 473
7. Zabran mogu odrediti samo Allah i Njegov Poslanik 474

8. Napajanje svijeta i stoke na rijekama .. 474
9. Prodavanje drva i stočne hrane 475
10. Parcelisanje (nekultiviranog zemljišta) 476
11. Čovjek mora imati pristup svome imanju 477

42. O ZAJMU, OTPLATI DUGOVA, BLOKIRANJU (SREDSTAVA) I STEČAJU

1. Uzimanje tuđe imovine s namjerom da je vrati ili pak s namjerom da je upropasti .. 478
2. Otplata dugova 478
3. Isplaćivanje duga na lijep način 479
4. Klanjanje dženaze dužniku 479
5. Zabrana rasipanja imovine 479

43. O SPOROVIMA

1. Spor između muslimana i Jevrejina ... 480
2. Sporenje jednih parničara sa drugim ..481

44. O NAĐENOJ STVARI

1. Kada vlasnik opiše izgubljenu stvar (dokaže da pripada njemu), predat će mu se 482
2. Kada neko nađe na putu hurmu 482

45. O UČINJENOJ NEPRAVDI

1. Pravično poravnanje (kisas) u slučaju nepravde 483
2. Ajet: *Neka je Božije prokletstvo na nasilnike!* (Hud, 18.) 483
3. Musliman neće činiti muslimanu nasilje, niti ga njemu prepustiti 484
4. Pomozi svome bratu, bio on nasilnik ili njemu nasilje bilo učinjeno 484
5. Nasilje će na Sudnjem danu predstavljati tmine 484

6. Ako onaj kome je učinjeno nasilje oprostí nasilniku, treba li on to nasilje objelodanjivati 485
7. Otimanje tuđeg zemljišta 485
8. Ono što neko dopusti drugome dozvoljeno je 485
9. Ajet: *...A on je najzagriženiji protivnik (oponent).* (El-Bekare, 204.) 486
10. Sporenje oko nečega uprkos znanju da na to nema pravo 486
11. Naknada oštećenom kada onaj ko ga je oštetió ima imovine 486
12. Susjed susjedu ne može zabraniti da pobode svoj trupac u njegov zid 487
13. Sjedenje po sokacima 487
14. Sporenje u vezi sa širinom javnog puta 487
15. Zabrana pljačke i nakaženja 488
16. Ko se bori braneci svoju imovinu 488
17. Razbijanje tuđe posude ili nečega sličnog 488

46. O UDRUŽIVANJU

1. O udruživanju u hrani, zajedničkim putnim troškovima i u robi 489
2. Raspodjela stoke 490
3. Pravedno vrednovanje stvari među dioničarima 491
4. Može li se dioba vršiti žrijebanjem ili bacanjem kocke 491
5. Udruživanje u hrani i sličnome 492

47. O STAVLJANJU POD HIPOTEKU

1. Zalaganje jahaće ili životinje za mužu .. 493
2. Ako nastane spor između zalagača i zalagoprimaoca 493

48. O ZNAČAJU OSLOBAĐANJA ROBA 494

1. Koga je od robova najbolje (osloboditi)? 494

2. Oslobođanje roba koji je u vlasništvu više ljudi	494
3. Allah ne kažnjava za ružne misli koje se ne oživotvore	495
4. Uzimanje svjedoka pri oslobađanju roba	495
5. Oslobođanje idolopoklonika	495
6. Stjecanje roba Arapa	496
7. Oslovljavanje između roba i robovlasnika	497
8. Kada sluga donese jelo	497
9. Kada neko udara roba, neka izbjegava lice	497
10. Šta je dozvoljeno uvjetovati pri ugovaranju otkupa roba	497

49. O DARU, NJEGOVOJ VAŽNOSTI I PODSTICANJU NA DARIVANJE

1. Važnost dara	499
2. Primanje lovine na poklon	500
3. Primanje poklona	500
4. Biranje trenutka kada će se uručiti poklon	501
5. Poklon koji se ne odbija	502
6. Uzvratanje na poklon	503
7. Poklanjanje u prisustvu svjedoka	503
8. Uzimanje poklona natrag	503
9. Oslobođanje robinje ne tražeći odobrenje muža	503
10. Kako se preuzima poklon	504
11. Poklonjena stvar koju je mekruh koristiti	505
12. Primanje poklona od idolopoklonika	505
13. Poklon idolopoklonicima	506
14. Odjeljak	506
15. Poklon dat na doživotno korišćenje	507
16. Posuđivanje odjeće mladoj za svadbu ..	507
17. Davanje na privremeno korišćenje (menihe)	507

50. O SVJEDOČENJIMA

1. Ne budi svjedokom za ono što je nepravedno ako to bude od tebe traženo	509
2. Krivo svjedočenje	509
3. Može li slijepac svjedočiti, ženiti se, vjenčavati druge, sklapati poslove i učiti ezan te šta se prepoznaje po glasu	509
4. Utvrđivanje ispravnosti jednih žena preko drugih	510
5. Dovoljno je čovjeku da njegovu čestitost potvrdi samo jedan čovjek	517
6. Punodobnost djece i njihovo svjedočenje	517
7. Utrkivanje prilikom zakletve	517
8. Kako se zaklinje	517
9. Nije lažac ko miri svijet	518
10. Mirenje zavađenih je zajednička obaveza vjernika	518
11. Pisanje ugovora bez navođenja pripadnosti plemenu ili rodu	518
12. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi o Hasanu ibn Aliju, r.a.: "Zaista je ovaj moj sin prvak (sejjid)."	520
13. Da li će starješina ukazati na izmirenje?	520

51. O UVJETIMA

1. Uvjeti u ženidbenom daru pri sklapanju braka	521
2. Uvjeti koji nisu dopušteni u kaznama ...	521
3. Uvjetovanje u obradi zemlje	522
4. Uvjeti u borbi, i o nagodbi sa stanovništvom neislamske države i pisanje tih uvjeta	523
5. Pod kojim uvjetom je dopušteno praviti izuzimanje	532

52. O OPORUKAMA

1. Oporuke	533
2. Milostinja pred smrt	533

3. Da li se rodbinom smatraju žene i djeca (u slučaju oporuka)? 534
 4. Ajet: *I provjeravajte siročad dok ne stasaju za brak; pa ako ocijenite da su zreli, predajte im imanja njihova* (En-Nisā', 6.) 534
 5. Ajet: *Oni koji bez ikakva prava jedu imetke siročadi - doista jedu ono što će ih u Vatru dovesti i oni će u ognju gorjeti* (En-Nisā', 10.) 535
 6. Izdržavanje vakufskih službenika 536
 7. Kad neko uvakufi zemlju ili bunar i uvjetuje za sebe pravo koje imaju i ostali muslimani 536
 8. Ajet: *O vjernici, kada vam se približi smrt, prilikom davanja oporuke, neka vam posvjedoče dvojica pravednih rodaka vaših ili neka druga dvojica, koji nisu vaši... do riječi Uzvišenog: ...a Allah neće ukazati na Pravi put ljudima koji su neposlušni* (El-Mā'ide, 106-108.) 536
- 53. O DŽIHADU (BORBI NA ALLAHOVOM PUTU)**
1. Važnost džihada i putovanja 538
 2. Najbolji čovjek je vjernik koji se bori na Allahovom putu svojim životom i svojim imetkom 538
 3. Stupnjevi boraca na Allahovom putu ... 539
 4. Odlazak ujutro i povratak navečer na Allahovom putu; mjesto u Džennetu koliko je udubina na vašem luku bolje je od dunjaluka i svega na njemu 540
 5. Poglavlje o hurijama (džennetskim djevicama) krupnih očiju 540
 6. Koga zadesi kakva nezgoda ili bude ranjen na Allahovom putu 540
 7. Ko bude ranjen na Allahovom putu ... 542
 8. Ajet: *Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, a ima i onih koji to očekuju - i ništa nisu izmijenili* (El-Ahzab, 33.) 542
 9. Činjenje dobrog djela pred borbu 544
 10. Koga je iznenada pogodila i usmrtila strijela 544
 11. Ko se bori da Allahova riječ bude gornja 545
 12. Kupanje poslije borbe i zbog prašine ... 545
 13. Nemusliman koji ubije muslimana a kasnije primi islam, bude ispravan i pogine 545
 14. O onome ko između borbe i posta odabere borbu 546
 15. Sedam je vrsta šehida, pored onih koji su poginuli u borbi 546
 16. Ajet: *Vjernici koji se ne bore - osim onih koji su za borbu nesposobni - nisu jednaki onima koji se..., do riječi Uzvišenoga: ...prašta i samilostan je.* (En-Nisā', 95-96.) 547
 17. Bodrenje na borbu 547
 18. Kopanje jarka 548
 19. Opravdano izostajanje od borbe 549
 20. Vrijednost posta na Allahovom putu ... 549
 21. Vrlina onoga ko opremi borca (na Allahov put) ili ga zamijeni u dobru ... 549
 22. Namirisavanje pred stupanje u borbu .. 550
 23. Značaj prethodnice 550
 24. Džihad je obavezan bilo s dobrim (vladarem - starješinom) ili grješnikom 550
 25. Ko drži konja radi džihada, u smislu riječi Allaha, dž. š.: *...i konja za boju...* (El-Enfal, 60.) 551
 26. Ime konja i magarca 551
 27. Šta je kazano o lošem predznaku konja 552
 28. Udio konja u ratnom plijenu 552
 29. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., deva 553
 30. Žene boricima nose mjehove sa vodom 553
 31. Žene u borbi liječe ranjenike 553
 32. Stražarenje u borbi na Allahovom putu 554
 33. Služenje (učesniku) u borbi (na Allahovom putu) 555

34. Vrijednost jednog dana stražarenja na Allahovom putu 555
35. Pomoć u borbi zahvaljujući nemoćnim i dobrim ljudima 556
36. Podsticanje na streljaštvo 557
37. Štit i zaklanjanje štitom svoga druga ... 557
38. Ukrašavanje sablji 557
39. Vjerovjesnikov, s.a.v.s., oklop i košulja u ratu 558
40. Oblačenje svile u ratu 558
41. Šta je rečeno o borbi s Bizantincima ... 559
42. Borba s Jevrejima 559
43. Borba s Turcima 559
44. Proklinjanje idolopoklonika porazom i potresom 560
45. Dova za uputu idolopoklonika da bi ih se pridobilo 560
46. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., pozivanje u islam i priznavanje poslanstva i da jedni druge ne smatraju bogovima mimo Allaha ... 561
47. Davanje prednosti četvrtku kao danu polaska na putovanje 561
48. Vatrom kažnjava samo Allah, dž.š. 562
49. Poslušnost i pokornost (imamu) vladaru 562
50. Muslimani trebaju imama (vladara) braniti i držati ispred sebe kao svoga zaštitnika 562
51. Zakletva na nebježanje sa bojnog polja 563
52. Starješina treba naređivati ljudima ono što mogu uraditi 564
53. Ako Vjerovjesnik, s.a.v.s., ne bi otpočeo borbu početkom dana, odgodio bi je dok se Sunce ne odmakne od zenita 565
54. Najamnik 565
52. O Vjerovjesnikovoj, s.a.v.s., zastavi 566
56. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.:
"Potpomognut sam time što me se (neprijatelj) plaši na razdaljini od mjesec dana hoda" 566
57. Nošenje opskrbe prilikom pohoda i ajet:
...*I snabdijte se! A najbolja opskrba je bogobojaznost...* (El-Bekare, 197.) 566
58. Jahanje (sjedeci) iza drugog na magarcu 567
59. Nije preporučeno putovati s Kur'anom u neprijateljsku zemlju 567
60. Pokuđeno je pretjerano podizati glas pri izgovaranju tekbira 568
61. Izgovaranje *Subhanallah* (tesbih) pri spuštanju u dolinu 568
62. Putniku se piše isto onako kako je radio kod kuće 568
62. Putovati sam 569
63. Učestvovanje u džihadu s dozvolom roditelja 569
65. Šta je rečeno o zvonu i sličnom na vratovima deva 569
66. Da li će se dopustiti (izostanak od vojnog pohoda) onome ko je upisan u vojsku kada mu žena hoće obaviti hadž ili kada ima neko drugo opravdanje 569
67. Zarobljenici u lancima 570
68. Je li dopušteno napasti neprijatelja noću kada postoji mogućnost stradanja žena i djece 570
69. Ubijanje djece u ratu 571
70. Ne kažnjava se Allahovom kaznom .. 571
71. Odjeljak 571
72. Paljenje kuća i palmi 572
73. Rat je varka 572
74. Pokuđenost prepirke i podvojenosti u ratu i kazna za onoga ko je nepokoran svome starješini 573
75. Ko ugleda neprijatelja i poviče iz svega glasa: "Neprijatelj napada!", tako da ljudi čuju 575
76. Oslobođanje zarobljenika 576
77. Otkup idolopoklonika 576
78. Kada ratnik (neprijateljske) zemlje uđe u islamsku zemlju bez dogovora o zaštiti 577

79. Darovi koji se daju stranim delegacijama 577
80. Može li se zauzimati za nemuslimane podanike islamske države i kako postupati prema njima 577
81. Kako se islam izlaže djetetu (nemuslimanu) 578
82. Vladar može vršiti popis stanovništva 578
83. Boravak tri dana (i noći) na neprijateljskom teritoriju nakon pobjede nad njim 579
84. Kada idolopoklonici zaplijene imetak muslimana a poslije ga musliman nađe 579
85. Ko govori perzijskim ili nekim drugim nearapskim jezikom i ajet: *...I raznolikost jezika vaših i boja vaših...* (Er-Rûm, 22.); *Mi nismo poslali nijednog poslanika koji nije govorio jezikom naroda svoga...* (Ibrahim, 4.) 579
86. O utaji (ratnog plijena) i ajetu: *...A onaj koji nešto utaji - donijet će na Sudnji dan to što je utajio...* (Alu 'Imran, 163.) 580
87. Mali gulul (utaja) 581
88. Doček boraca na Allahovom putu (pri povratku iz borbe) 581
89. O namazu pri povratku s puta 582
90. O propisivanju petine 583
91. O oklopu Vjerovjesnika, s.a.v.s., njegovom štapu, sablji, vruću i pečatu; šta su od toga halife upotrebljavali poslije njega, a šta se ne spominje da je dijeljeno nasljednicima te o njegovoj kosi, obući i posudu, čime su ashabi i drugi (muslimani) poslije njegove smrti tražili blagoslov 583
92. Ajet: *I znajte da od svega što u borbi zaplijenite jedna petina pripada Allahu i Poslaniku...* (El-Enfal, 34.) 584
93. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.: "Dopušten vam je plijen..." 585
94. Odjeljak 586
95. Ne uzima se petina ratnog plijena od ubijenog nevjernika; ko ubije nekoga od neprijatelja pripada mu ono što zaplijeni od njega; kakva je presuda vladara u tom pogledu 587
96. Šta je Vjerovjesnik, s.a.v.s., od petine i sličnih prihoda davao onima čija je srca trebalo pridobiti za islam kao i drugim pojedincima 588
97. O hrani do koje (ratnik) dođe na bojnopolju 590
98. O uzimanju glavarine i pomirenju sa šticećnicima i neprijateljima 590
99. Kad imam (vođa) sklopi mir s vladarom nekog naselja - da li se to odnosi i na njegovo stanovništvo 593
100. Grijeh onoga ko ubije nevinu osobu koja ima ugovor sa muslimanima ... 593
101. Ako mnogobošci izdaju muslimane, hoće li im se oprostiti? 594
102. Prekid borbe i pomirenje s idolopoklonicima uz materijalnu i drugu obavezu i grijeh onoga ko ne ispuni ugovor 595
103. Da li se šticećniku (zimmiji) oprašta kad nekog opsihri (općini) 596
104. Kakve se izdaje treba čuvati 596
105. Grijeh onoga ko sklopi ugovor, a zatim iznevjeri 596
106. Grijeh onoga ko iznevjeri poštenog ili nepoštenog 597
- ## 54. O POČETKU STVARANJA
1. Ajet: *On je Taj Koji iz ničega stvara i on će to ponovo učiniti* (Er-Rûm, 27.) 598
2. Šta je došlo u pogledu sedam zemalja ... 599
3. Značenje ajeta: Sunce i Mjesec utvrđenim putanjama plove 600
4. Ajet: *I on je taj koji šalje vjetrove kao radosnu vijest pred milost Svoju (kišu)* (El-A'raf, 57.) 600
5. Spominjanje meleka, neka je Allahova milost na njima 601

6. O opisu Dženneta i o tome da je on već stvoren 606
7. O opisu Džehennema i o tome da je on već stvoren 609
8. Opis Iblisa i njegove vojske 610
9. Ajat: *...I po njoj životinje svih vrsta razasuo...* (El-Bekare, 164.) 612
10. Najbolji imetak muslimana je stado za kojim ide po vrhovima brda 613
11. Kad muha upadne nekome u piće, nek je cijelu zagnjuri jer je u jednom njezinom krilu bolest a u drugom lijek 614
12. Ajat: *...A Davudu smo dali Zebur* (En-Nisā', 163.) 633
13. Ajat: *Mi smo Davudu darovali Sulejmana, divan je on rob bio i mnogo se kajao* (Sad, 30.) 633
14. Ajat: *I kada meleki rekoše: - O, Merjema, tebe je Allah odabrao... zaključno sa riječima: ...koji će se od njih o njoj brnuti...* (Alu 'Imran, 42-44.) 634
15. Ajat: *O sljedbenici knjige, ne zastranjujte u svom vjerovanju... zaključno sa riječima: ...i Allah je dovoljan kao zaštitnik* (En-Nisā', 171.) 635
16. Ajat: *I spomeni u knjizi Merjemu kad se od ukućana svojih povukla...* (Merjem, 16.) 635
17. Silazak Isaa, sina Merjemina, a.s. 639
18. O Izraelćanima 639
19. Vrline 646
20. Vrline Kurejšija 646
21. Odjeljak 648
22. Spominjanje (plemena) Eslem, Gifar, Muzejna, Džuhejna i Ešdže' 648
23. Spominjanje Kahtana 649
24. Zabranjeno pagansko prizivanje 649
25. Kazivanje o (plemenu) Huza'a 650
26. Kazivanje o Ebu Zerrovom, r.a., primanju islama 650
27. Pripisivanje svog porijekla svojim precima u islamu i predislamskom periodu 653
28. Ko želi da mu se ne grdi porijeklo ... 653
29. Šta se prenosi o imenima Allahovog Poslanika, s.a.v.s. 653
30. Pečat Vjerovjesnika, s.a.v.s. 654
31. Smrt Vjerovjesnika, s.a.v.s. 654
32. Odjeljak 654
33. Opis Vjerovjesnika, s.a.v.s. 655
34. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., oko spavaše, a srce njegovo nije spavalo 659
35. Znaci poslanstva u islamu 660

55. O VJEROVJESNICIMA

1. Stvaranje Adema, a.s., i njegovog potomstva 616
2. Ajat: *I pitaju te o Zulkarnejnu. Reci: Kazat ću vam o njemu neke vijesti. Mi smo ga moćnim na Zemlji učinili i dali mu način (znanje, moć i sredstvo) da sve što želi izvrši* (El-Kehf, 83-84.) 618
3. Odjeljak 620
4. Ajat: *I obavijesti ih o gostima Ibrahimovim* (El-Hidžr, 51.) 630
5. Ajat: *I spomeni u knjizi Ismaila! on je ispunjavao dato obećanje...* (Merjem, 54.) 630
6. Ajat: *A Semudu (poslasmo) njegovog brata Saliha* (Hud, 61.) 631
7. Ajat: *Vi niste prisutni bili kada je Jakubu smrtni čas došao i kada je rekao sinovima svojim...* (El-Bekare, 133.) 631
8. Govor Hidra sa Musaom, a.s. 632
9. Odjeljak 632
10. Ajat: *A onima koji vjeruju, Allah kao pouku navodi ženu Faraonovu... do riječi: i od onih koji provode vrijeme u namazu bila.* (Et-Tahrim, 11-12.) 632
11. Ajat: *I Junus je bio poslanik... - do riječi: ...i njima dadismo da do određenog roka požive* (Es-Saffat, 139-142.) 633
12. Ajat: *...A Davudu smo dali Zebur* (En-Nisā', 163.) 633
13. Ajat: *Mi smo Davudu darovali Sulejmana, divan je on rob bio i mnogo se kajao* (Sad, 30.) 633
14. Ajat: *I kada meleki rekoše: - O, Merjema, tebe je Allah odabrao... zaključno sa riječima: ...koji će se od njih o njoj brnuti...* (Alu 'Imran, 42-44.) 634
15. Ajat: *O sljedbenici knjige, ne zastranjujte u svom vjerovanju... zaključno sa riječima: ...i Allah je dovoljan kao zaštitnik* (En-Nisā', 171.) 635
16. Ajat: *I spomeni u knjizi Merjemu kad se od ukućana svojih povukla...* (Merjem, 16.) 635
17. Silazak Isaa, sina Merjemina, a.s. 639
18. O Izraelćanima 639
19. Vrline 646
20. Vrline Kurejšija 646
21. Odjeljak 648
22. Spominjanje (plemena) Eslem, Gifar, Muzejna, Džuhejna i Ešdže' 648
23. Spominjanje Kahtana 649
24. Zabranjeno pagansko prizivanje 649
25. Kazivanje o (plemenu) Huza'a 650
26. Kazivanje o Ebu Zerrovom, r.a., primanju islama 650
27. Pripisivanje svog porijekla svojim precima u islamu i predislamskom periodu 653
28. Ko želi da mu se ne grdi porijeklo ... 653
29. Šta se prenosi o imenima Allahovog Poslanika, s.a.v.s. 653
30. Pečat Vjerovjesnika, s.a.v.s. 654
31. Smrt Vjerovjesnika, s.a.v.s. 654
32. Odjeljak 654
33. Opis Vjerovjesnika, s.a.v.s. 655
34. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., oko spavaše, a srce njegovo nije spavalo 659
35. Znaci poslanstva u islamu 660

36. Ajet: ...*Oni znaju Poslanika kao što sinove svoje znaju, ali neki od njih doista svjesno istinu prikrivaju.* (El-Bekare, 146.) 666

37. Traženje idolopoklonika da im

56. VRLINE VJEROVJESNIKOVIH, S.A.V.S., DRUGOVA, R.A.

1. Odjeljak 669
2. Vrline Omera ibn Hattaba, r.a. 674
3. Vrline Osmana ibn Affana, r.a. 675
4. Vrline Alije ibn Ebu Taliba, r.a. 676
5. Vrline rodbine Allahova Poslanika, s.a.v.s. 676
6. Talha ibn Ubejdullah, r.a. 677
7. Vrline Sa'da ibn Ebu Vekkasa ez-Zuhrija, r.a. 677
8. Vjerovjesnikovi, s.a.v.s., zetovi 678
9. Vrline Zejda ibn Harisa, Vjerovjesnikovog, s.a.v.s., oslobođenog roba 678
10. Usama ibn Zejd, r.a. 679
11. Vrline Abdullaha ibn Omera, r.a. 680
12. Vrline Ammara i Huzejfe, r.a. 680
13. Vrline Ebu Ubejde ibn Džerraha, r.a. .. 681
14. Vrline Hasana i Husejna, r.a. 681
15. Ibn Abbas, r.a. 681
16. Odlike Halida ibn Velida, r.a. 682
17. Odlike Salima, oslobođenog Ebu Huzejfinog, r.a., roba 682
18. Odlike Aiše, r.a. 682
19. Vrline ensarija 683
20. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Da nije Hidžre, bio bih jedan od ensarija!" .. 683
21. Ljubav prema ensarijama je znak vjerovanja 683
22. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi ensarijama: "Vi ste meni najdraži!" 683

23. Vrijednosti ensarijskih kuća 684
24. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi ensarijama: "Strpite se dok me ne sretete na havdu (u Džennetu)!" 685
25. Ajet: ...*I više vole niima nego sehi* "Prihvatite dobročinstvo njihovog dobročinitelja, a prijedite preko postupka njihovog prijestupnika!" ... 686
27. Vrline Sa'da ibn Muaza, r.a. 687
28. Vrline Ubejja ibn Ka'ba, r.a. 687
29. Vrline Zejda ibn Sabita, r.a. 688
30. Vrline Ebu Talhe, r.a. 688
31. Vrline Abdullaha ibn Selama, r.a. 689
32. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., ženidba Hatidžom, i njeno, r.a., prvenstvo ... 690
33. Predaja o Hindi bint Utbe 691
34. Predanje o Zejdu ibn Amru ibn Nufejlju, r.a. 691
35. Dani džahilijeta 692
36. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., poslanstvo .. 692
37. Šta su Vjerovjesnik i njegovi drugovi doživjeli od mušrika Mekke 693
38. Spominjanje džina 693
39. Seoba u Abesiniju 694
40. Kazivanje o Ebu Talibu 694
41. Kazivanje o Israu (noćnom putovanju Vjerovjesnika, s.a.v.s., od Kabe do Mesdžidu-l-aksaa) 695
42. Miradž (Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., uzdizanje u nebesa) 695
43. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., ženidba Aišom, njezin dolazak u Medinu i njegova svadba 701
44. Seoba Vjerovjesnika, s.a.v.s., i njegovih drugova u Medinu 702
45. Dolazak Vjerovjesnika, s.a.v.s., i njegovih drugova u Medinu 711
46. Boravak muhadžira u Mekki nakon izvršenja hadžskih obreda 711

47. Dolazak Jevreja Vjerovjesniku, s.a.v.s.,
po njegovom dolasku u Medinu 712

57. O VOJNIM POHODIMA

1. Vojni pohod El-Ušejre 713
2. Ajet: *I kada ste od Gospodara svoga pomoć zatražili...*, zaključno sa riječima: *...Allah žestoko kažnjava.* (El-Enfal, 9-13) 713
3. Broj učesnika Bedra 713
4. Ubistvo Ebu Džehla 714
5. Prisustvo meleka na Bedru 715
6. Odjeljak 715
7. Kazivanje o plemenu Benu Nedir i
njihovoj prevari 718
8. O Ka'bu el-Ešrefu 720
9. Ubistvo Ebu Rafi'a Abdullaha ibn Ebu
Hukajka, koga su još zvali i Selam ibn
Ebu Hukajk 722
10. Bitka na Uhudu 724
11. *I kad su dvije skupine od vas skoro
htjele uzmaći, pa im je Allah
pomogao...* (Alu Imran, 122) 724
12. *Ti nemaš ništa s tim hoće li On primiti
pokajanje njihovo ili će ih kazniti; oni su,
zaista, nasilnici.* (Alu Imran, 128) 725
13. Ubistvo Hamze ibn Abdul-muttaliba,
r.a. 725
14. Ranjavanje Vjerovjesnika, s.a.v.s., u Bici
na Uhudu 727
15. *Oni koji su se odazvali Allahu i
Poslaniku...* (Alu Imran, 172) 727
16. Fragmenti vezani za Bitku na Hendeku,
poznatu i pod imenom "Bitka protiv
saveznika" 728
17. Fragmenti vezani za "Bitku protiv
saveznika" i pohod na Benu Kurejzu .. 728
18. Fragmenti vezani za pohod zvani "Zatu
riká'" 729
19. Fragment vezan za pohod na Benu
Mustalik, pripadnike plemena Huza'a,
poznat kao "Vojni pohod El-Murejsi'" .. 731
20. Fragment vezan za vojni pohod
"Enmar" 731
21. Vojni pohod na Hudejbiju i ajet: *Allah
je zadovoljan onim vjernicima koji su ti
se pod drvetom na vjernost zakleli...* (El-
Feth, 18) 731
22. Fragment vezan za vojni pohod na Zatu
Kared 735
23. Vojni pohod na Hajber 735
24. Fragment vezan za Vjerovjesnikovu, s.a.v.s.,
umru 742
25. Vojni pohod na Mu'tu u Šamu 742
26. Fragment vezan za misiju Usame ibn
Zejda u Hurekatu 743
27. Post u toku pohoda na Mekku u
vrijeme ramazana 744
28. Gdje je Vjerovjesnik, s.a.v.s., postavio
bajrak na dan oslobođenja Mekke 744
29. Odjeljak 747
30. Ajet: *...Tako i na Hunejnu, kad vas je
zadivilo vaše mnoštvo...*, završno sa
riječima: *...a Allah mnogo oprašta, On
je samilostan* (Et-Tevbe, 25-27) 748
31. Vojni pohod Evtas 748
32. Fragmenti vezani za vojni pohod na Taif
u ševvalu osme godine po Hidžri 750
33. Misija Halida ibn Velida u plemenu
Benu Džezime 752
34. Odred Abdullaha ibn Huzafe es-
Sehmija i Alkame ibn Mudžezziza el-
Mudlidžija, poznat pod imenom
Odred ensarija 753
35. Misija Ebu Musaa i Muaza u Jemenu,
prije Oproštajnog hadža 754
36. Slanje Alije ibn Ebu Taliba i Halida ibn
Velida u Jemen 755
37. Vojni pohod na Zu Halesu 757
38. Džerirov odlazak u Jemen 758
39. Vojni pohod prema obali mora 758
40. Vojni pohod Ujejne ibn Hisn 759
41. Delegacija plemena Benu Hanife i
kazivanje Sumame ibn Usala 760

42. Kazivanje o stanovnicima Nedžrana ... 763
 43. Dolazak Eš'arijuna i Jemenaca 764
 44. Oproštajni hadž 765
 45. Vojni pohod na Tebuk poznat kao
 Tegobna vojna 766
 46. Kazivanje Ka'ba ibn Malika, r.a., i ajet:
A i onoj trojici koja su bila izostala...
 (Et- Tevbe, 118.) 768
 47. Pismo Vjerovjesnika, s.a.v.s., Kisri i
 Cezaru 777
 48. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., bolest i smrt .. 777
 49. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., smrt 781

58. TUMAČENJE KUR'ANA

Sura El-Fatiha

1. Šta je kazano o Fatihi (Uvodnoj suri) .. 782

Sura El-Bekara (Krava)

2. Ajet: *...Ne pridružujte onda, znajući to, takmace Allahu...* (El-Bekara, 22.) 783
 3. Ajet: *...I hladovinu smo vam oblacima napravili i manu i prepelice spustili...* (El-Bekara, 57.) 783
 4. Ajet: *I kad smo rekli: "U ovaj grad uđite..."* (El-Bekara, 58.) 783
 5. Ajet: *Mi nijedan ajet ne dokinemo niti ga u zaborav potisnemo a da bolji ili njemu sličan ne donesemo!* (El-Bekara, 106.) .. 784
 6. Ajet: *A oni vele: "Allah je sebi uzeo dijete!" Slavljen nek' je On!* (El-Bekara, 116.) 784
 7. Ajet: *Stajalište Ibrahimovo prostorom za namaz uzmite!* (El-Bekara, 125.) 785
 8. Ajet: *Vi recite: "Mi vjerujemo u Allaha, i u ono što je nama objavljeno..."* (El-Bekara, 136.) 786
 9. Ajet: *I Mi smo tako vas učinili zajednicom središnjom da biste bili svjedoci protiv svijeta ostalog...* (El-Bekara, 143.) 786
 10. Ajet: *A potom vi pođite odakle svijet ostali polazi...* (El-Bekara, 199.) 787

11. Ajet: *A ima i onih koji vele: "Gospodaru naš! Daj ti nama dobro na svijetu ovome..."* (El-Bekara, 201.) 787
 12. Ajet: *...Kad od svijeta prose, ne dosađuju mu...* (El-Bekara, 273.) 788

Sura Alu 'Imran (Imranova porodica)

13. Ajet: *...U njoj ima jasnih ajeta i oni su matica knjige, a drugi ajeti su manje jasni!* (Alu 'Imran, 7.) 788
 14. Ajet: *A oni koji prodaju zavjet dat Allahu i zakletve svoje za cijenu prezrenu...* (Alu 'Imran, 77.) 789
 15. Ajet: *...Okupljaju se ljudi protiv vas...* (Alu 'Imran, 173.) 789
 16. Ajet: *A čut ćete i mnoge uvredljive besjede od onih kojima je knjiga data prije vas i od mnogobožaca...* (Alu 'Imran, 186.) 790
 17. Ajet: *Nemoj misliti za one koje veseli način na koji su postupili...* (Alu 'Imran, 188.) .. 792

Sura En-Nisa' (Žene)

18. Ajet: *A ako se bojite da prema sirotim ženama nećete pravedni biti...* (En-Nisa', 3.) 793
 19. Ajet: *Allah vam oporuku za djecu vašu naređuje...* (En-Nisa', 11.) 794
 20. Ajet: *Allah neće ni trunku nepravde učiniti...* (En-Nisa', 40.) 794
 21. Ajet: *O, kako li će tek biti onda kada Mi iz svakoga naroda dovedemo svjedoka...* (En-Nisa', 41.) 796
 22. Ajet: *Meleki će pitati one koji su prema sebi zgriješili kad im duše budu uzimali...* (En-Nisa', 97.) 796
 23. Ajet: *Mi objavljujemo tebi kao što smo objavljivali Nuhu... zaključno sa ...i Junusu, i Harunu, i Sulejmanu.* (En-Nisa', 163.) 797

Sura El-Ma'ida (Trpeza)

24. Ajet: *O Poslaniče! Ti obznani šta ti se od Gospodara tvoga objavi!* (El-Ma'ide, 67.) 797

25. Ajete: O vjernici! Ne zabranjujte sebi
ljepote koje vam je Allah dozvolio... (El-
Ma'ide, 87.) 797
26. Ajete: ...Doista su vino, i kocka, i kumiri,
i strelice za proricanje, ružne stvari,
posao šejtanski! (El-Ma'ide, 90.) 798
27. Ajete: Ne pitajte za stvari čije bi vam
otkrivanje naškodilo! (El-Ma'ide, 101.) .. 798

Sura El-En'am (Stoka)

28. Ajete: Ti reci: "On je Taj Koji vam
može poslati kaznu odozgo... (El-
En'am, 65.) 799
29. Ajete: To su oni koje je Allah uputio, pa
ti njihovu stazu pravu slijedi... (El-
En'am, 90.) 800
30. Ajete: I ne približavajte se nemoralu, bio on
vidljiv ili nevidljiv! (El-En'am, 151.) 800

Sura El-A'raf (Zidine)

31. Ajete: A ti se praštanja drži i zahtijevaj da
se dobro čini... (El-A'raf, 199.) 801

Sura El-Enfal (Plijen)

32. Ajete: I borite se protiv njih sve dok
fitna (iskušenje, smutnja) ne iščezne i
samo Allahova vjera ne ostane... (El-
Enfal, 39.) 801

Sura Et-Tevbe (Pokajanje)

33. Ajete: A oni drugi grijeha su svoje
priznali... (Et-Tevbe, 102.) 802

Sura Hud (Hud)

34. Ajete: ...A prijestolje Njegovo nad
vodom je bilo... (Hud, 7.) 802
35. Ajete: Eto takva je kazna Gospodara
tvoga kada kažnjava naselja u kojima se
zulum čini... (Hud, 102.) 803

Sura El-Hidžr (Hidžr)

36. Ajete: ...Onoga koji krišom sluša... (El-
Hidžr, 18.) 803

Sura En-Nahl (Pčele)

37. Ajete: ...Ima vas koji starost duboku
doživite... (En-Nahl, 70.) 804

Sura El-Isra' (Noćno putovanje)

38. Ajete: ...O potomci onih koje smo Mi sa
Nuhom na lađu sklonili! A on je doista
rob bio zahvalni. (El-Isra', 3.) 805
39. Ajete: ...Gospodar tvoj će te na svijetu
onome na mjesto hvaljeno smjestiti! (El-
Isra', 79.) 808
40. Ajete: ...Nemoj preglasno u namazu
učiti, ali nemoj ni posve nečujan u
njemu biti... (El-Isra', 110.) 808

Sura El-Kehf (Pećina)

41. Ajete: To su oni koji nisu vjerovali u
znake svoga Gospodara niti u susret s
Njim... (El-Kehf, 105.) 809

Sura Merjem (Merjema)

42. Ajete: I upozori ih na Dan tuge...
(Merjem, 39.) 809

Sura En-Nur (Svjetlost)

43. Ajete: A oni koji potvore žene svoje i ne
budu imali svjedoka, osim njih samih...
(En-Nur, 6.) 810
44. Ajete: A od nje će kazna biti otklonjena
ako se Allahom zakune četiri puta...
(En-Nur, 8.) 812

Sura El-Furkan (Furkan)

45. Ajete: A oni koji će (hodajući) na licima
svojim biti utjerivani u Džehennem...
(El-Furkan, 34.) 813

Sura Er-Rum (Bizantijci)

46. Ajete: Elif Lam Mim. Bizantijci su
pobijedili... (Er-Rum, 1-2.) 813

Sura Es-Sedžde (Padanje ničice)

47. Ajete: I niko ne zna kakve im skrivene
radosti pripadaju... (Es-Sedžda, 17.) 815

Sura El-Ahzab (Saveznici)

48. Ajet: *Od njih možeš koju hoćeš zanemariti, a koju hoćeš primiti...* (El-Ahzab, 51.) 815
49. Ajet: *O vjernici! Ne ulazite u sobe Vjerovjesnikove...* (El-Ahzab, 53.) 816
50. Ajet: *Da li vi nešto pokazivali ili to skrovito držali...* (El-Ahzab, 54.) 817
51. Ajet: *Allah i Njegovi meleki blagosiljaju Vjerovjesnika...* (El-Ahzab, 56.) 817
52. Ajet: *...Nemojte biti kao oni koji su Musaa uznemiravali pa ga je Allah očistio...* (El-Ahzab, 69.) 819

Sura Sebe' (Saba)

53. Ajet: *...On vas samo opominje prije kazne žestoke!* (Sebe', 46.) 819

Sura Ez-Zumer (Skupine)

54. Ajet: *...O robovi Moji, koji ste pretjerivali prema sebi...* (Ez-Zumer, 53.) 820
55. Ajet: *Oni ne poimaju Allaha na pravi način...* (Ez-Zumer, 67.) 820
56. Ajet: *...Na Sudnjem danu Zemlja u cijelosti bit će stisnuta u Njegovoj šaci...* (Ez-Zumer, 67.) 821
57. Ajet: *I u rog će se puhnuti, i pomrijet će oni koji su na nebesima i koji su na Zemlji...* (Ez-Zumer, 68.) 821

Sura Eš-Šura (Dogovaranje)

58. Ajet: *Reci, ne tražim od vas za ovo nikakvu drugu nagradu, osim ljubavi prema bližnjima!* (Eš-Šura, 23.) 821

Sura Ed-Duhan (Dim)

59. Ajet: *Gospodaru naš! Otkloni od nas ovu patnju, vjerovat ćemo!* (Ed-Duhan, 53.) 822

Sura El-Džasija (Oni koji kleče)

60. Ajet: *Oni kažu: "Postoji samo život naš zemaljski, živimo i umiremo, jedino nas vrijeme uništi."* (El-Džasije, 24.) 822

Sura El-Ahkaf (Pješčani brežuljci)

61. Ajet: *I kad ugledaše oblak koji se prema dolinama njihovim kretao...* (El-Ahkaf, 24.) 823

Sura Muhammed

62. Ajet: *...I rodbinske veze vaše kidali...* (Muhammed, 22.) 823

Sura Kaf (Kaf)

63. Ajet: *...A on odgovori: "Ima li još?"* (Kaf, 30.) 824

Sura Et-Tur (Gora)

64. Ajet: *Tako Mi Gore, i Knjige u redove napisane...* (Et-Tur, 1-2.) 825

Sura En-Nedžm (Zvijezda)

65. Ajet: *Šta velite za Lata i Uzzaa...* (En-Nedžm, 19.) 825

Sura El-Kamer (Mjesec)

66. Ajet: *Ali, Smak svijeta im je rok, a Smak svijeta je strašniji i gorči!* (El-Kamer, 46.) 826

Sura Er-Rahman (Svemilosni)

67. Ajet: *A osim te dvije, bit će još dvije bašće...* (Er-Rahman, 62.) 826
68. Ajet: *...Hurije u šatorima zatvorene...* (Er-Rahman, 72.) 826

Sura El-Mumtehina (Ona koja ispituje)

69. Ajet: *O vjernici, Moga i svoga neprijatelja ne uzimajte za prijatelje...* (El-Mumtehina, 1.) 827
70. Ajet: *O Vjerovjesniče, kada ti dođu vjernice i polože zakletvu...* (El-Mumtehina, 12.) 827

Sura El-Džumu'a (Petak)

71. Ajet: *A i drugima koji im se još nisu priključili...* (El-Džumu'a, 3.) 828

Sura El-Munafikun (Licemjeri)

72. Ajeta: *Kada ti licemjeri dolaze, oni govore: "Mi svjedočimo da si ti zbilja Allahov poslanik!"* (El-Munafikun, 1.) 828

Sura Et-Tahrim (Zabrana)

73. Ajeta: *O Vjerovjesniče, zašto sebi uskraćuješ ono što ti je Allah dopustio, nastojeći da žene svoje zadovoljiš...* (Et-Tahrim, 1.) 830

Sura El-Kalem (Pero)

74. Ajeta: *...Surovoga, a osim toga i uljeza...* (El-Kalem, 13.) 830
75. Ajeta: *A na dan kad se noga otkrije pa oni pozvani budu da padnu ničice...* (El-Kalem, 42.) 830

Sura En-Nazi'at (Meleki koji čupaju) 831**Sura 'Abese (Namrštio se) 831****Sura El-Mutaffifun (Oni koji na mjeri zakidaju) 831**

76. Ajeta: *...Na dan kada će ljudi Gospodaru svijetova ustati.* (El-Mutaffifun, 6.) 831

Sura El-Inšikak (Raspuknuće neba)

77. Ajeta: *...Lahko će račun svidjeti...* (El-Inšikak, 8.) 832
78. Ajeta: *...Vi ćete, zbilja, na sve teže i teže prilike nailaziti!* (El-Inšikak, 19.) 832

Sura Es-Šems (Sunce)

79. Odjeljak 832

Sura El-'Alek (Zametak)

80. Ajeta: *Ne valja tako! Ako se ne okani, dohvatit ćemo ga za kiku, kiku lažnu i grješnu!* (El-'Alek, 15.) 833

Sura El-Kevser (Mnogo dobro)

81. Odjeljak 833

Sura El-Felek (Svitanje) 834**59. ODLIKE KUR'ANA**

1. Kako je objava silazila i šta je prvo objavljeno 835
2. Kur'an je objavljen na sedam različitih načina učenja 835
3. Džibril je učio Kur'an Vjerovjesniku, s.a.v.s. 836
4. Vrijednost: *Kul huvallahu ehad* (Reci: On, Allah, jedan je!) (El-Ihlas, 1.) 837
5. Značaj sura kojima se utočište traži ... 838
6. Spuštanje smiraja i meleka kod učenja Kur'ana 838
7. Zavidnost učenju Kur'ana 839
8. Najbolji među vama su oni koji nauče Kur'an i njemu druge podučavaju 839
9. Memoriranje i ponavljanje Kur'ana .. 840
10. Otezanje pri učenju Kur'ana 840
11. Uljepšavanje glasa pri učenju 841
12. Za koliko vremena proučiti Kur'an .. 841
13. Grijech onoga koji se hvali učenjem Kur'ana ili njime stječe druge ovosvjetske koristi 842

60. O BRAKU

1. Podsticanje na brak 844
2. Osuda celibata i kastriranja 844
3. Ženidba djevicama 845
4. Udavanje mlađih za starije 845
5. Odgovarajući u vjeri 846
6. Ajeta: *...Zaista, i među vašim ženama i djecom vašom možete imati neprijatelja...* (Et-Tegabun, 14.) 848
7. Ajeta: *...I pomajke vaše koje su vas dojile...* (En-Nisa', 23.) Kada je u pitanju brak, srodstvo po mlijeku se tretira isto kao i srodstvo po krvi 848
8. Ko je rekao: 'Nema potrebe za dojenjem nakon dvije godine', na osnovu ajeta: *Majke neka doje djecu svoju pune dvije godine onima koji žele da dojenje potpuno bude...* (El-Bekare, 233.);

- količina dojenja, veća ili manja, koja čini brak nedozvoljenim 849
9. Udavanje kćerke (ili sestre) za nekoga pod uvjetom da i taj njemu da svoju, bez vjenčanog dara 850
10. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je privremeni brak naknadno zabranio 850
11. Žena se čestitom čovjeku može sama ponuditi (za brak) 851
12. Viđenje žene prije ženidbe 851
13. "Brak je valjan samo (ako je sklopljen) preko (ženina) staratelja." 852
14. Ni otac ni bilo ko drugi ne može udati neudavanu ili udavanu bez njezina pristanka 853
15. Ako neko uda svoju kćerku preko njezine volje, taj brak se može opozvati 853
16. Čovjek neće zaprositi ženu koju je neko već zaprosio sve dok je taj ne oženi ili ne odustane 853
17. Šta nije dopušteno uvjetovati prilikom (sklapanja) braka 854
18. Žene koje opreme mladu i predaju je njezinom mužu 854
19. Šta čovjek treba kazati pri spolnom odnosu sa svojom suprugom 854
20. Svadbena gozba, makar uz jednu (zaklanu) ovcu 855
21. Svadbena gozba i bez zaklane ovce 855
22. Dužnost odziva na svadbenu i druge gozbe 855
23. Pažnja prema ženama 855
24. Lijepo ophođenje sa porodicom 856
25. Žena treba za dobrovoljni post tražiti dozvolu muža 859
26. Odjeljak 859
27. Biranje kockom supruge (koja će muža pratiti) na putovanju 859
28. Ako se neko oženi djevicom, a već ima ženu koja je ranije udavana 860
29. Pokuđenost hvalisanja s onim što neko nema i zabrana hvalisanja pred inoćom 860
30. Ljubomora 861
31. Ljubomora i ljutnja žena 862
32. Neka se niko nipošto ne osamljuje sa nekom ženom, osim u prisustvu mahrema (osobe sa kojom ta žena ne može sklopiti brak) te pitanje ulaska kod žene čiji je muž odsutan 863
33. Neka žena ne gleda i ne dira (tijelo) druge žene tako da bi je mogla opisati svome mužu! 863
34. Neka onaj koji je dugo odsustvovao ne dolazi noću iznenada svojoj porodici! 864
- 61. RASTAVA BRAKA (TALAK) 865**
1. Ako žena bude puštena u vrijeme menstruacije, to puštanje smatra se valjanim 865
2. Puštanje žene i da li će muž reći ženi u lice da je razvedena 865
3. Onaj koji je dopuštao razvod tripot 866
4. *...Zašto sebi uskraćuješ ono što ti je Allah dozvolio... (Et-Tahrim, I.)* 867
5. Kako se vrši razvod braka na zahtjev supruge te ajet: *...A vama nije dopušteno da uzimate bilo šta od onoga što ste im darovali, osim ako se njih dvoje plaše da Allahove propise neće moći izvršavati... (El-Bekare, 229.)* 868
6. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., zauzimanje za Beririna muža 869
7. Zaštita jetima 869
8. Ako muž nagovijesti da će poreći dijete (koje je njegovo) 869
9. Traženje od bračnih drugova koji su se zaklinjali o svojoj nevinosti da se pokaju 870
10. Korišćenje surme u vrijeme dok je žena u žalosti za umrlim mužem 870
- 62. O IZDRŽAVANJU I ZNAČAJU TROŠENJA NA IZDRŽAVANJE PORODICE 871**

1. Osiguranje godišnje zalihe hrane za porodicu i način trošenja na nju	871	2. Lov lukom	882
63. O HRANI	872	3. Hazf (bacanje kamenčića sa dva prsta) i bunduka (glinena kuglica koja se izbacuje kroz cijev)	883
1. Spominjanje Allahova imena i jedenje desnom rukom	872	4. Držanje psa koji nije ni lovački ni čobanski	883
2. Jedenje do sitosti	873	5. Ulov nađen nakon dva ili tri dana	884
3. Bijeli hljeb i jedenje za stolom	873	6. Jedenje skakavaca	884
4. Hrana pripremljena za jednoga dovoljna je dvojici	873	7. <i>Nahr</i> (klanje deva ili konja) i <i>zebh</i> (klanje ostalih životinja)	884
5. Vjernik puni jedan stomak (zadovoljan je sa malo hrane)	873	8. Osuda mrcvarenja i korišćenja životinja kao živih meta	884
6. Jedenje naslonjen	874	9. Kokošije meso	885
7. Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije kudilo nijednu hranu	874	10. O jedenju mesa od zvijeri koje imaju očnjake	885
8. Opuhivanje ječma	874	11. Miris mošus	885
9. Šta su jeli Vjerovjesnik, s.a.v.s., i njegovi drugovi	875	12. Biljeg i znak na licu	886
10. <i>Telbina</i> (čorba od mekinjasta brašna, mlijeka i meda)	875	66. O KURBANIMA	
11. Jedenje iz posrebrene posude	876	1. Jedenje kurbanskog mesa i ostavljanje za opskrbu	886
12. Čovjek će se potruditi i pripremiti hranu za braću svoju	876	67. O PIĆIMA	887
13. Svježe datule s krastavicama	876	1. Opojno piće (spravljeno) od meda zvano <i>el-bit</i>	887
14. Svježe i suhe datule	876	2. Spravljanje napitka nebiz u posudama i ćupu	888
15. <i>'Adžva</i> (vrsta medinskih datula)	878	3. Vjerovjesnikova s.a.v.s., dozvola upotrebe nekih posuda nakon što je to bilo zabranjeno	888
16. Oblizivanje prstiju	878	4. Nije dozvoljeno spravljanje pića miješanjem nedozrelih i osušenih datula jednih s drugima jer (to piće) opija; nije dozvoljeno sastavljanje dva začina u jedan	888
17. Šta treba reći poslije jela	878	5. Pijenje mlijeka i ajet: <i>...koje nastaje od grizina u buragu i od krvi...</i> (En-Nahl, 66)	889
18. Ajet: <i>...I pošto jedete, razidite se...</i> (El-Ahzab, 53.)	879	6. Pijenje mlijeka (pomiješanog) s vodom	889
64. O AKIKI (OBRED KLANJA JEDNE ILI DVIJE OVCE 7. DANA NAKON ROĐENJA DJETETA)			
1. Nadijevanje imena novorođenčetu	880		
2. Otklanjanje smetnje od djeteta prilikom akike	880		
65. O ZAKLANIM ŽIVOTINJAMA I LOVU			
1. Spominjanje Božijeg imena prilikom lovljenja	882		

7. Pijenje stojeći	890
8. Savijanje mješina (zarad pijenja)	890
9. Zabrana disanja u posudu (iz koje se pije)	891
10. Srebrene posude	891
11. Pijenje iz pehara	891

68. O BOLESNICIMA

1. Bolest znači pokrivanje grijehova	892
2. Žestina bolesti	892
3. Onaj ko pati od epilepsije	893
4. Šta dobija onaj ko ostane bez vida	893
5. Obilazak bolesnika	893
6. Dopuštenje bolesniku da kaže: "Zaista, bolestan sam", "Ah, glava moja!" ili "Jako me boli" i riječi Ejuba, a.s.: "Mene je, uistinu, nevolja snašla, a Ti si od milostivih najmilostiviji." (El-Enbija', 83)	894
7. Bolesnikovo priželjkivanje smrti	894
8. Posjetiteljeva dova za bolesnika	895

69. O MEDICINI

1. Allah nije spustio nijednu bolest, a da za nju nije spustio lijek	896
2. Lijek je u tromi	896
3. Liječenje medom i ajet: ...u njemu je lijek ljudima... (En-Nahl, 69.)	896
4. Čurekot	897
5. Stavljanje u nos indijskog i morskog kusta (vrsta tamjana)	897
6. Puštanje krvi usljed bolesti	897
7. Ko nije bajao	898
8. Guba	899
9. Safer nije nesretan mjesec	899
10. Upala porebrice	899
11. Groznica je zapuh Džehennema	900
12. Umiranje od kuge	900
13. Bajanje od očnog uroka	900

14. Bajanje od ujeda zmije i škorpije	900
15. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., odučavanje ...	900
16. Fe'l (dobar predznak)	901
17. Proricanje	901
18. Ima rječitih govora koji očaravaju	902
19. Sprečavanje zaraze	902
20. Pijenje otrova i liječenje njime; od čega se treba bojati i što je opako	902
21. Ako muha padne u posudu	903

70. O ODIJEVANJU

1. Ono što je ispod članaka bit će u vatri	904
2. <i>Burud</i> (crni prugasti ogrtač), <i>hiber</i> (zeleni jemenski ogrtač) i <i>šemla</i> (mali ogrtač)	904
3. Bijela odjeća	904
4. Odijevanje i prostiranje svile	905
5. Prostiranje svile	905
6. Zabrana muškarcima da upotrebljavaju šafran	905
7. Obuća od učinjene kože, i druga	906
8. Prvo se skida obuća s lijeve noge	906
9. Poslanikove, s.a.v.s., riječi da se ne gravira na drugom ono što je ugravirano na njegovom prstenu	906
10. Izbacivanje iz kuća onih koji oponašaju žene	906
11. Puštanje brade	907
12. <i>Hidab</i> (bojenje kose)	907
13. Kovrdžava kosa	907
14. <i>Kaza'</i> (ostavljanje čuperaka na glavi)	908
15. Ženino namirisavanje muža rukama	908
16. Miris se ne odbija	908
17. <i>Zerira</i> (vrsta mirisa)	908
18. Patnja slikara na Sudnjem danu	908
19. Osuda slika	909

71. O LIJEPOM PONAŠANJU

1. Ko među ljudima zasluŹuje najviše poštovanja 910
2. Čovjek ne smije psovati svoje roditelje 910
3. Kidanje rodbinskih veza 910
4. Allah pazi onoga koji pazi rodbinu 911
5. Rodbina se pazi održavanjem dobrih odnosa s njom 911
6. Ne sastoji se pažnja prema rodbini u tome da se samo za učinjeno dobro uzvрати dobrim 911
7. Milost prema djeci, njihovo ljubljenje i grljenje 912
8. Allah je podijelio milost na stotinu dijelova 912
9. Stavljanje djeteta na krilo 913
10. Samilost među ljudima i životinjama ... 913
11. Preporučivanje dobroćinstva prema susjedu 914
12. Grieh onoga čiji susjed nije siguran od njegova zla 914
13. Onaj koji vjeruje u Allaha i u Sudnji dan, neka ne uznemirava svoga susjeda! 914
14. Svako dobro (djelo) je sadaka 915
15. Blagost u svemu 915
16. Međusobna saradnja vjernika 915
17. Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije bio nedoličan niti bestidan 916
18. Lijepa narav i dareŹljivost 916
19. Zabrana psovke i klevete 916
20. Osuda iskrivljivanja tuđih riječi 917
21. Osuda pretjeranog hvaljenja 917
22. Zabrana zavidnosti i razdora 918
23. Koja vrsta sumnjičenja je dozvoljena ... 918
24. Vjernik treba sakriti svoje grijehe 918
25. Raskidanje veza i hadis: "Nije dozvoljeno muslimanu da napusti brata svoga (da ne govori sa svojim bratom) duŹe od tri dana." 919
26. Ajet: *O vi koji vjerujete, imajte uvijek Allaha na umu i budite sa onim koji su iskreni.* (Et-Tevebe, 119); zabrana laŹi ... 919
27. Otrpiti uznemiravanje 920
28. Oprez u srdŹbi 920
29. Stid 920
30. Ako se ne stidiš, čini šta god Źeliš 921
31. DruŹenje s ljudima; Ibn Mesud kaže: "DruŹi se sa ljudima, ali nemoj nipošto svoju vjeru povrijediti i našali se sa svojom familijom!" 921
32. Vjernik ne smije dozvoliti da bude dva puta ugrizen iz iste rupe 921
33. Šta je od poezije - pjesama redŹeza i hidaa dozvoljeno, a šta pokuđeno ... 922
34. Pokuđeno je da poezija potpuno obuzme čovjeka tako da ga odvraća od sjećanja na Allaha, od nauke i Kur'ana 922
35. Kad neko kaže: "Teško tebi." 922
36. LaŹno predstavljanje (pripisivanje laŹnog porijekla) 923
37. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "*Kerm* (plemenitost) je, uistinu, srce vjernikovo." 923
38. Promjena nekog imena u ljepše od njega 923
39. Dozivanje prijatelja ispuštanjem slova iz njegova imena 923
- NajmrŹe ime Allahu uzvišenom 924
41. Zahvaljivanje (Allahu) prilikom kihanja 924
42. Šta je poŹeljno kod kihanja, a šta nepoŹeljno kod zijevanja 924

72. O TRAŹENJU DOZVOLE (ZA ULAZAK U TUĐU KUĆU)

1. Manja grupa treba prva pozdraviti veću grupu 925
2. Onaj koji ide će (prvi) pozdraviti onoga koji sjedi 925
3. Pozdravljanje poznanika i nepoznatih ... 925

4. Traženje dozvole za ulazak je zato da se ne bi vidjelo nedozvoljeno	925
5. Činjenje bluda organima mimo spolnog organa	926
6. Pozdravljanje djece	926
7. Kada neko na upit "Ko je?" odgovori sa: "Ja sam!"	926
8. Pravljenje mjesta na sijelima	927
9. Sjedenje sa savijenim nogama obuhvaćenim rukama	927
10. Ako je u skupini više od tri osobe, nije pokušeno sašaptavanje i vođenje povjerljivog razgovora	927
11. Ne treba ostavljati vatru u kući za vrijeme spavanja	928
12. O gradnji	928

73. O DOVAMA (MOLJENJIMA)

1. Svakom vjerovjesniku je zagaranirano ispunjenje jedne dove	929
2. Najbolji način traženja oprost za grijeh	929
3. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., traženje oprost za grijeh danju i noću	930
4. Tevba (pokajanje od grijeha)	930
5. Šta se kaže pred spavanje	931
6. Spavanje na desnoj strani	931
7. Dova prilikom buđenja u noći	932
8. Odjeljak	932
9. Pri upućivanju dove Allahu nastupa se odlučno, premda se Njega, svakako, na njeno uslišanje ne može prisiliti	933
10. Uslišat će se (dova) čovjeku ako on ne požuruje	933
11. Dova pri golemoj tuzi	933
12. Traženje zaštite od teške kušnje	934
13. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Ako sam nekoga uvrijedio, učini to (o moj Bože) očišćenjem i milošću za njega!"	934
14. Traženje zaštite od škrtosti	934

15. Traženje zaštite od grijeha i zaduženosti	935
16. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.: "Gospodaru Uzdržavatelju naš! Daj nam na ovome svijetu dobro!"	935
17. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "O moj Bože! Oprosti mi (grijeh) koje sam počinio i one koje ću počiniti!"	936
18. Vrijednost <i>La ilahe illallah</i> (Nema boga osim Allaha)	936
19. Vrijednost riječi <i>Subhanallahi ve bihamdihi</i> (Uzvišen je Allah i Njemu pripada sva hvala i zahvala!)	937
20. Vrijednost spominjanja Uzvišenog Allaha	937

74. KAZIVANJA KOJA OMEKŠAVAJU SRCA

1. Zdravlje i slobodno vrijeme; život na ahiretu je istinski život	939
3. Dokle seže nada	940
4. Ljudima preko šezdeset godina života Allah je ostavio mogućnost isprike	940
5. Djelo koje se čini u ime Allaha	941
6. Odlazak dobrih	941
7. Čuvanje od iskušenja imetka	942
8. Čovjekovo je ono što podijeli od imetka	942
9. Kakav je bio život Vjerovjesnika, s.a.v.s., i njegovih drugova; kako su se oni odricali ovoga svijeta	942
10. Umjerenost i ustrajnost u radu	945
11. Između nade i straha	946
12. Čuvanje jezika. Onaj koji vjeruje u Allaha i u Sudnji dan neka govori ono što je dobro ili neka šuti!	946
13. Napuštanje grijeha	946
14. Džehennem je okružen strastima	947
15. Džennet je svakom od vas bliži od kožne sveze njegovih sandala, također i Džehennem	947

16. Treba gledati i onog ko je u goroj situaciji a ne samo onog ko je u boljoj!	947
17. O namjeri činjenja dobrog djela i lošeg djela	948
18. Povlačenje emaneta	948
19. Licemjerstvo i razглаšavanje	950
20. O skromnosti	950
21. Ko želi susret sa Allahom, i Allah želi susret s njim	951
22. Smrtni hroptaji	951
23. Na Sudnjem danu Allah će Zemlju čvrsto držati	952
24. Okupljanje (na Dan oživljenja)	953
25. Ajet: <i>Kako ne pomisle da će oživljeni biti na Dan veliki, na Dan u kome će ljudi pred Gospodara Uzdržavatelja svjetova (u)stati!</i> (El-Mutaffifun, 4.-6.)	953
26. Kisas (poravnanje) na Sudnjem danu ..	954
27. Opis Dženneta i Džehennema	954
28. O Havdu (vrelu u Džennetu)	956

75. O KADERU (SUDBINI)

1. Sve je već zapisano na temelju Allahova znanja	958
2. Ajet: <i>...A Allahova zapovijed je odredba konačna!</i> (El-Ahzab, 38.)	958
3. Zavjetom čovjek nastoji promijeniti ono što je kader (sudbina)	958
4. Sačuvan je samo onaj koga je Allah sačuvao	959
5. On stoji između čovjeka i srca njegova	959

76. ZAKLETVE I ZAVJETI

1. Zakletve i zavjeti	960
2. Kako se zaklinjao Vjerovjesnik, s.a.v.s.	960
3. Ajet: <i>Oni se zaklinju Allahom, najtežom zakletvom...</i> (En-Nur, 53)	961
4. Kršenje zakletve iz zaborava	962

5. Zavjet u pokornosti (Allahu)	962
6. Onaj ko umre pod zavjetom	962
7. Zavjetovanje onim što se ne posjeduje i što je grijeh	962

77. ISKUPI ZA KRŠENJE ZAKLETVI

1. Medinska zapreminska mjera za žito (sa) i Vjerovjesnikova, s.a.v.s., mjera za količinu (<i>mudd</i>)	963
---	-----

78. FERA'ID (O NASLJEĐIVANJU)

1. Dio koji dijete nasljeđuje iz imovine oca i majke	964
2. Dio koji nasljeđuje sinovljeva kćerka (unuka) za njegovog života	964
3. Oslobođeni rob pripada ljudima koji su ga oslobodili; i sin sestre je jedan od njih	965
4. Onaj koji tvrdi da mu je otac neko drugi a ne njegov (pravi) otac	965

79. HUDUD (ALLAHOVE GRANICE I KAZNE ZA NJIHOVO PREKORAČENJE)

1. Šibanje palminim granama i sandalama	966
2. Proklinjanje kradljivca	967
3. Za koliku krađu se odsijeca ruka	967

80. KAŽNJAVANJE NEVJERNIKA I ODMETNIKA KOJI RATUJU (PROTIV ALLAHA I NJEGOVA POSLANIKA)

1. Kolike su ublažena kazna (<i>ta'zir</i>) i odgojna kazna (<i>edeb</i>)	968
2. Optuživanje robova za preljubu	968

81. O KRVARINAMA

1. Ajet: <i>...A onaj koji spasi život (nekome) kao da je spasio život svim ljudima...</i> (El-Ma'ide, 32.)	969
---	-----

2. Ajet: ...*glava za glavu, oko za oko*... (El-Ma'ide, 45.) 969
3. Onaj koji traži nečiju krv bez opravdana razloga 970
4. Onaj koji uzima svoje pravo ili kažnjava mimo vladara 970
5. Krvarina za (odsječene) prste 971
7. Ako Allah na neke ljude spusti kaznu 979
8. Kada neko jednim ljudima kaže jedno pa ode i drugima kaže suprotno 979
9. Pojavljivanje vatre 980
10. Odjeljak 980

85. ODREDBE

1. Slušanje i pokoravanje vodi (imamu) sve dok njegove naredbe ne budu uključivale neposlušnost prema Allahu 982
2. Osuda traženja vlasti 982
3. Kada se onaj kome je data vlast ne brine o svojim podređenima 982
4. Onoga ko otežava ljudima Allah će staviti u teškoće 983
5. Može li sudac, dok je u srdžbi, izricati presudu ili iznositi formalno-pravno mišljenje? 983
6. Sa čime mora raspolagati pisar 983
7. Kako se daje prisega na vjernost 984
8. Određivanje nasljednika 984
9. Odjeljak 984

86. O ŽELJAMA

1. Pokudene želje 985

87. O PRIDRŽAVANJU KUR'ANA I SUNNETA

1. Slijeđenje načina života Allahova Poslanika, s.a.v.s. 986
2. Pokudeno je pretjerano zapitkivanje i bavljenje tuđim poslovima 987
3. Osuda donošenja fetve na osnovu vlastitog mišljenja i analogije (bez obraćanja na Kur'an i Sunnet) 987
4. Vjerovjesnikove s.a.v.s., riječi: "Vi ćete, zasigurno, slijediti praksu onih prije vas." 988
5. Kamenovanje osoba koje su u braku za počinjeni blud 988

82. TRAŽENJE POKAJANJA OD OTPADNIKA I POBUNJENIKA I BORBA PROTIV NJIH

1. Grijeh onoga koji Allahu širk čini (obožava još nešto pored Allaha) 971

83. O TUMAČENJU SNOVA

1. Lijepi snovi 972
2. (Lijepi) snovi su od Allaha 972
3. *Mubešširat* (lijepi nagovještaji - snovi) 972
4. Ko u snu vidi Vjerovjesnika, s.a.v.s. ... 972
5. Dnevni snovi 973
6. Kada neko u snu vidi sebe sputanog 974
7. Kada neko vidi u snu da je izvadio nešto iz jednog i stavio na drugo mjesto 974
8. Izmišljanje snova 975
9. Kada san nije potpuno ispravno protumačen 975

84. O ISKUŠENJIMA

1. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Poslije mene vidjet ćete stvari koje ćete osuđivati." 977
2. Pojava iskušenja 978
3. Neće doći vrijeme a da ono poslije njega neće biti gore (od njega) 978
4. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Onaj koji digne oružje na nas, nije naš!" 978
5. Bit će iskušenja u kojima će onaj koji sjedi biti bolji od onoga koji stoji 978
6. Ostajanje među beduinima u vrijeme iskušenja 979

6. Nagrada onome koji sudi ulažući vlastiti napor, pa ispravno presudi ili pogriješi 988
7. Dokazivanje na osnovu Vjerovjesnikove, s.a.v.s., šutnje, bez drugog dokaza 989

88. TEVHID - VJEROVANJE U JEDNOG JEDINOG BOGA

1. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., pozivanje svojih sljedbenika u vjerovanje u Jednog Jedinog Boga 990
2. Ajet: *Allah je onaj koji svima opskrbu daje, Moćni, Jaki.* (Ez-Zarijat, 58.) 990
3. Ajet: *...I On je Silni, Mudri!* (Ibrahim, 4.); ajet: *Veličanstven je Gospodar*

Uzdržavatelj tvoj, Dostojanstveni, i daleko od onoga kako ga oni predstavljaju! (Es-Saffat, 180.) i ajet: *...A svo dostojanstvo pripada Allahu i Njegovu Poslaniku...* (El-Munafikun, 8.) 991

4. Ajet: *...Allah vas podsjećá na Sebe...* (Alu Imran, 28.) i ajet: *...Ti znaš šta ja znam, a ja ne znam šta Ti znaš...* (El-Ma'ide, 116.) 991
5. Ajet: *...Oni žele izmijeniti Allahove riječi...* (El-Feth, 15.) 992
6. Razgovor Gospodara Uzvišenog na Sudnjem danu sa vjerovjesnicima i drugima 993
7. Mjerenje djela i riječi na Sudnjem danu 995